TRACTATVS
DE IVRE
ABBATVM
ET PRAELATORVM

Tám Regularium, quam ſecularium
Epiſcopis inferiorum.

DE IVRE ABBATVM, ET PRAELATORVM

Tàm Regularium, quàm Secularium Episcopis inferiorum.

TOMVS PRIMVS.

In quo plenissimè de eorumdem Origine, Institutione, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegijs, Pontificalibus Insignijs, Præeminentijs, Moribus, & Doctrina, copiosè differitur; & denuò Tomus Secundus in fine eiusdem, additus reperitur.

Conciliorum, Sacrorum Canonum, Constitutionum Pontificum auctoritate; Necnon Sanctorum Patrum Sententijs, Legislatorum Regularis Disciplinæ Regulis, & omnium Religionum Decretis, Theologorum, & Iusdicentium placitis, iuxtà Romanæ Curiæ praxim illustratus.

Quibus omnibus Sacræ Rotæ Romanæ Decisiones quamplurimæ, potissimùm recentissimæ accedunt, vnà cum Formulario Regulari, & sexcuplici Indice.

AVCTORE

D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO

Monacho Vallis Vmbrosæ, Sacræ Theologiæ Magistro.

ROMAE, Ex Typographia Reu. Cameræ Apost. M.DC.XXX.

SVPERIORVM PERMISSV ET PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO
PRINCIPI
CAROLO MEDICES
S. R. E. CARD. AMPLISSIMO,
Et Congregationis Vallis Vmbrosæ Protectori Vigilantissimo.

MEVM de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum (Amplissime Princeps) vt partum, adultum, & propagatum, recens in Orbem prodit opus, sic tibi voto conceptum, quòd Cardinalitiæ dignitatis, Regijs editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum; quòd meæ Religionis Vallis Vmbrosæ Protector indeficiens; quòd meæ Gentis inter subditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, Patronus munificentissimus; quòdq; sis mihi, Homunculo quidem, hęreditaria magnanimitate, qua polles, Auctor incremēti, iustissimè redditur. Exile munus est (fateor) si stylum in Codice respicias; dempta grauitate materiæ, & quàm necessaria ad rem optatam doctrinarum collectione: At si volueris animum scrutari, ad quem oculos dirigit Pijssimus Deus in malè depictis Votorum Tabellis, est maximum: & meretur, vt quemadmodùm hactenùs, ità in posterùm in patrocinij tui clien

tela quieſcere, ſuccreſcereq; me, patiaris, vota iugiter emittentem, vt ipſe Deus Optimus Maximus, te tuis Clementibus, & Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat; vt quot Orbes in Stemmate geris, tot Eccleſiaſticæ Ditioni Orbes ſubijcias, & Orbium Orbis Terrarum vniuerſus te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniumq; rerum exuberantia, Regio ſplendore floreat, & Cælum ipſum ampliús non æmuletur; interimq; valeas, conatumque meum æqui, bonique conſulas. Romæ, ex Monaſterio Sanctæ Praxedis, decimoſeptimo Kalend. Februarij. M. DC. XXIX.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Amplitudinis tuæ

Additiſsimus Seruus, & Subditus

D. Aſcanius Tamburinius Monachus Vallis Umbroſæ.

DE iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm Secularium Episcopis inferiorum Tomos I. II. & III. Auctore D. Ascanio Tamburinio S. Th. Mag. & Monacho Vallumbrosano summa cum diligentia elaboratos de mandato Reuerendissimi Patris Domini Auerardi Niccolini nostræ Vallumbrosanæ Congregationis Præsidentis Generalis, Ego D Ignatius Guiduccius dictæ Congregationis in Romana Curia Procurator Generalis, perlegi, nihilq; in eis, quod Orthodoxæ Fidei, Apostolicæ Sedi, ac bonis moribus aduersetur inueni. Immo ob insignem doctrinæ soliditatem ab insignioribus Theologis, ac Iuris Canonici peritis approbatam in communem omnium tàm Prælatorum, quàm etiam subditorum vtilitatem dignissimos existimo, quòd typis quamprimum tradantur. In quorum omnium fidem testimonium hic manu propria me subscripsi Romæ die prima Martij 1628.

Ego D. Ignatius qui supra.

Nos D. Auerardus de Niccolinis à Florentia Abbas, & Præsidens Generalis Ord. Monachorum S. Benedicti Congregationis Vallis Vmbrosæ.

PRAEFATVM Opus, cui titulus est 1 De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm secularium Episcopis inferiorum, in tres tomos distributum, Auctore dicto D. Ascanio nostræ Cogregationis Monacho de nostra commissione per præfatum Admod. R P. D. Ignatium Procuratorem Generalem, & alios peritos Patres perlectum, ac reuisum, & non solum, vt in lucem edi possit approbatum, sed etiam de eruditione, & doctrina non parum Nobis commendatum, ad publicam commoditatem, vt typis mandari valeat, facultatem concedimus, si ita iis, ad quos spectat visum fuerit. In cuius rei fidem &c. Dat. in Monasterio S. Praxedis de Vrbe nostræ Congregat. die 3. Martij Anno à Dominica Natiuitate 1628.

D. Auerardus Abbas Generalis manu propria.

D. Valerianus Rainerius Cancell.

Imprimatur si videbitur Reuerendissimo P. M. S. P.
A. Episcopus Bellicastren. Vicesgerens.

EGO Augustinus Barbosa I. V. D. Lusitanus de mandato Reuerẽdissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij Sacri Apost. Palatij Magistri omni, qua potui diligentia, summaq; iucunditate legi, & iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. de Iure Abbatum, & Prælatorum tàm Regularium, quàm secularium Episcopis Inferiorum, Auctore Admod. R. P. D. Ascanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbrosæ S. Theologiæ Magistro, nihilq; in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduersetur, immo potius opus hoc summo ingenio, & singulari doctrina elaboratum, Sacris Canonibus, & Summorum Pontificum Constitutionibus refertum, ac proinde in vsu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernecessarium typis mandari posse censeo. In quorum fidem me propria manu subscripsi. Romæ hac die 23. Ianuarij 1628.

Augustinus Barbosa.

EGO infrascriptus accuratissimè perlegi, de mandato Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij Sac. Apost. Palat. Magistri, hoc opus de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium quàm secularium Episcopis inferiorum à R. P. D. Ascanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbrosæ, & S. Theologiæ Magistro diligenti studio, curaque erudita elucubratum, in quo nihil offendi, quod Orthodoxæ Fidei, Apostolicæ Sedi, aut legibus Ecclesiasticis de librorum impressione aduersetur: Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidoq; stylo solidis innixa fundamentis pertractatur, ideò dignum censeo quod typis ad communem vtilitatem vulgari possit. In quorum fidem me subscripsi. In Monasterio S. Praxedis de Vrbe die prima Februarij Anno M D C X X V I I I.

Ita censebam Ego Don Horatius Morandius Abbas S. Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbrosæ.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus Rodulfius Sac. Palatij Apostolici Mag. ac totius Ord. Præd. Vicarius Gen.

Priuilegij Summa pro Impressore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate sanxit, ne quis citra voluntatem Dominici Basæ, olim in Typographia Vaticana Impressoris, sacram Bibliam, Concilia generalia, Epistolas decretales, libros ad Ecclesiasticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum volumina, libros etiam cuiuscunque generis, vel nouiter ab ipso edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiusque voluminis imprimat, vel impressa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelphi I. V. D. ac Impressoris Cameralis transtulit, indulsitque. Id idem Gregorius Papa XV. Literis expeditis, ratum, firmumq; haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ sententiæ pœna puniuntur. Quòd si in Terris S. R. E. subiectis id contigerit, confiscatione etiam librorum, ac quingentorum ducatorum auri solutione mulctantur, vt latius patet in Literis ipsius Gregorij Papæ, datis Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub anulo Piscatoris die 18. Octobris 1621. Pontificatus sui anno primo. Quæ omnia Sanctiss. D. N. Vrbanus Papa VIII. in fauorem Andreæ Brogiotti Typographi Cameralis & Vaticani translata & indulta haberi iussit, datis Literis apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 13. Martij 1628. Pontificatus sui anno quinto. Signat. M. A. Maraldus.

AD LE-

AD LECTOREM

PLVRIMA leguntur, humanissime Lector, librorum volumina, in quibus totum id, quod Iuris habet Episcopalis dignitatis Amplitudo, antiqui, recentioresq; Iurium Consulti, legumq; parentes doctissimè dilucidarunt: & ad recentiores quod pertinet eruditissimus, & sapientissimus D. Augustinus Barbosa siuè ad antiquitatem, siuè ad electionem, siuè ad potestatem, siuè ad munera, siuè ad qualitates, siuè ad onera Episcoporum, & honores respexerint, desiderium in foro versantium, nouissimè, & affluenter expleuit. Cùm autem Episcopis in Ecclesiastica Hierarchia Abbates proximi dignitate gradiantur; & de Abbatibus placita in Concilijs, in Decretis, & in Pontificum decretalibus epistolis innumera occasionem prębuerint Doctoribus disputandi, Forensibus litigandi, Amplissimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, Sacriq; Romanæ Rotę Tribunalis Patribus quæstiones decidendi, haud contemnendus, licèt non absolutus, reputabitur conatus noster omnia, quæ sparsim exarantur, & ad Ius pertinent Abbatum, cæterorũq; post Episcopos Prælatorum in vnum colligendi, examinandi, & Decisionibus illustrandi. Finem habuimus in operis exordio priuatam commoditatem: cùm tamen excreuerit adeò, vt illud diuidere in duas partes opus fuerit; & tum Superioribus nostris Reuerendissimo in primis Patri, & D.D. Horatio Morandio totius olim nostræ Religionis Generali Præsidi; & in præsentiarum S. Praxedis de Vrbe meritissimo Abbati, Viroq; vndequaq; doctrina, natalibus, pietate, & ingenuitate spectatissimo, tum amicis innumeris, ijsq; doctissimis, ostenderetur, visumq; ad publicam vtilitatem vulgandum iudicaretur, obtemperauimus, & annuimus, & maiori, qua potuimus diligentia inter Monasticas curas, & labores expolitum æternitatis characteribus cõcessimus, quemadmodùm ob superuenientium imprimendorum copiam ab operibus inceptis Illustris Cameralis Impressoris innumeras in dies, easque necessarias diuersiones, non quidem ob minorem parentis diligentiam in emittendo nuncius præcurrit perfectum alterum, eundemq; grandiorem, grauioresq; materias cõplectentem, iam iam dilapsurum è prælis, exitq; nunc ad lucem Tomus Primus. Tù igitur, quod reliquum est, studiosissime Lector, lucubrationibus nostris feliciter vtere; suscipe labores nostros lęta fronte; ac quam tua causa operam impendimus, accipe, vt assoles, in bonam partem. Vale.

INDEX

INDEX DOCTORVM

Qui in hoc Opus citantur.

Hora-

INDEX

INDEX CONSTITVTIONVM, ET BVLLARVM APOSTOL.

Quæ in hoc Primo Tomo integrè, seù per particulas referuntur.

IVLIVS

INDEX DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM,

Quæ in hoc Primo Tomo iuxtà ordinem, quo digesta sunt, continentur.

Disputatio I.

De Nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita octo continet.

Disputatio II.

De Origine, & antiquitate Abbatum, & aliorùm Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xvi. continet.

b Quinam

Disputatio III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita quatuor continet.

Disputatio IV.

De Abbatibus Commendatarijs.

Quæsita nouem continet.

Disputatio V.

De Electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xxv. continet.

Quæ

Disputatio VI.

De Confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita tria continet.

Disputatio VII.

De Nominatione, & præsentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita sex continet.

Disputatio VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

Quæsita tria continet.

Disputatio IX.

De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

Quæsita tria continet.

Disputatio X.

De Simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæsita quinque continet.

Dispu-

Disputatio XI.

De Benedictione Abbatum.

Quæsita xiv. continet.

Disputatio XII.

De Duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita quatuor continet.

Disputatio XIII.

De Renunciatione, & dispositione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita octo continet.

Disputatio XIV.

De Residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita septem continet.

Disputatio XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xxij. continet.

Disputatio XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xvij. continet.

Dispu-

Disputatio XIV.

De Residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita septem continet.

Disputatio XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xxij. continet.

Vtrùm

Diſputatio XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xviij. continet.

Diſpu-

Disputatio XVII.

De Communicatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæsita septem continet.

Disputatio XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum.

Quæsita sex continet.

Dispu-

Disputatio XIX.

De Iure præscribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita octo continet.

Disputatio XX.

De Pontificalibus Insignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæsita quatuor continet.

Disputatio XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vsum.

Quæsita xi. continet.

Vtrùm

Disputatio XXII.

De Vsu & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæsita ix. continet.

Disputatio XXIII.

De Vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quoad munus consecrationis præstandum.

Quæsita xiv. continet.

An

Disputatio XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Dœcesana; necnon Processiones, & alias Sessiones, & actus, tàm publicos, quàm priuatos.

Quæsita octo continet.

Disputatio XXV.

De Præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm secularium, quàm Regularium, inter alios, & inter seipsos.

Quæsita nouem continet.

De

Disputatio XXVI.

De Qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum præditi esse debent.

Glossas xiij. continet.

Disputatio XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita ix. continet.

INDEX
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS
OMNIVM QVÆSITORVM,

Quæ in hoc primo Tomo continentur.

A

B

c Bene-

C

D

E

F

G

H

I

Ponti.

Index Quæsitorum.

RESI-

DE

DE IVRE ABBATVM ET PRAELATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM Episcopis inferiorum.

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæſ. 1. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.
Quæſ. 2. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.
Quæſ. 3. Vtrùm nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus.
Quæſ. 4. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.
Quæſ. 5. An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.
Quæſ. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.
Quæſ. 7. Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.
Quæſ. 8. Vtrùm ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen,* Abba, *hebraicum ſit, an Syriacum?*
2 Abba *hebraicè idem ſignificat, quod latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici litera, b, in Hetruſca verò vnica tantùm ſcribitur, & quare?*
4 *Ex dictione,* Abba, *ſecundùm aliquos prodijt hæc dictio,* Papa.
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater eſt.*
6 *Nomini Abbatis ſemper ferè coniungi ſolet dictio illa,* Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam ſit?*
8 *Nomina Prælatorum Epiſcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba,* deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ, (iuxta *D. Hieronymum in Comment. Epiſt. S. Pauli ad Galat. cap 4.*) ab Hebræo, Syroq; idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem ſignificant, cui dictioni ſi de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, reſultat nomen, *Aba*. Hinc factum eſt, vt poſtea nomen, *Abba*, deductum ſit, vt tradunt *Aluar Pelag. de planct. Eccleſ lib. 2. cap. 23. & Petr. Greg. Syntagmat. Iur. Vniuerſi p. 2. lib. 15. cap. 13. de Abbatibus nu. 1.* Vſus poſtea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera, *S*, in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempè, *Abbas.* At *Alciat. l. 1. C. de in ius vocand. Alberic. in ſuo dictionar. in Verbo. Abba Pater*, non ex duabus lin-

guis, Hebraica scilicet, & Syriaca simul (vt D. Hieronymus ait) sed Hebraicum nomen tantum esse contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè semper addi solet, videlicet, *Pater*, esse vocem Græcam, aut Latinam. Videtur fauere D. Augustinus Epistola 177. his verbis, *Paulus dicit Romanis scribens, in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebrao vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem. Et lib. 3. de consensu Euangelist. cap. 4.* sic ait. *Quod autem ipse Marcus, non solùm Pater, sed, Abba Pater, eum dixisse, commemorat, hoc est, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater. Et D. Thom. in epist. D. Pauli ad Galat. 4. lect. 4.* sic ait. *Abba pater, Idem est in significatione, Abba, quod est Hebraum, & Pater, quod est Latinum, gloss. in eadem epist. ad Galat.* quam refert *Archidiac. in can. hac autem nu. vlt. 23. q. 4.* dicit, nomen, *Abba*, esse nomen Hebraicum; sed re vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica scilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio: & præter *D. Hieronymum, Petrum Gregorium, & Aluar. Pelag.* tradunt *Nicolaus Lyran. super eadem Epistola ad Galat. d. cap. 4. Spiegel. in lexic. Iur. verb. Abba, florileg. magnum nouissimum Iosephi Langi lib. 1. verb. Ab, & ex ijs Roder. quæst. regul. tom. 1. q. 12. art. 1. in princ.*

2 Quoad ipsius autem significatum idem nobis significat Abbas, quod Pater, vt testantur *D. Augustinus loco cit. & super ps. 78. & D. Thomas loc. etiam cit.* & *D. Hieronymus vbi supra,* qui sic ait. *Abba Hebraicum est, id ipsum significans, quod & Pater; hócque pluribus in locis Scriptura seruat institutum, vt verbum Hebraicum cùm illius interpretatione ponat,* quod etiam habetur *in cap. fin. de regular*: ibi *seu Patres Abbates*.

3 Porrò nomen hoc, *Abbas*, duplici litera B, in Latino sermone scribitur ex eo, quia ab Hebræis dictio, *Abba*, (à qua nomen Abbas deriuatum esse, diximus) vel duplici litera Beth scribitur, vt quibusdam placet; vel si cum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem est, ac si geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B. notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum loco citato, verùm etiam in vita S. Hilarionis antiquitùs descripta, & in vulgata editione Veteris, ac Noui Testamenti, atque in verborum serie similiter Noui, ac Veteris Testamenti à Theologis Parisien. in lucem edita, in princ. in verb. Abbas; & communiter apud omnes duplici litera B scriptum inuenitur. Itali verò quod B, est, vt à latina pronunciatione discedere videantur, dictionem hanc vnica B, describendam esse, volunt. Consule communem Scholam Scriptorum linguę Hetruscæ; & lege *Ioan. Boccatium nouella 13, & Ioan. Villan. 4. cap. 34.* & *Vocabularium Academia Chrusca verb. Abbate*; quod habetur etiam in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam, & communiter apud omnes Scriptores Hetrusci sermonis; sed & vulgaris loquendi Hetruscorum consuetudo Abbatis nomen vnica exprimit consonante. Hæc à nobis, quamuis nullius ferè momenti, annotata sunt, vt in hoc nostro opere nihil habeat, quod desiderare possit curiosus, & diligens Lector.

4 Præterea (secundum Petrum Gregorium loco supra citato) nomen Abbatis non solùm Patrem significat, sed ex eo etiam deriuata est hæc amplissima dictio, *Papa*, nempè quòd mutatis duabus illis literis BB. in geminatas PP. hisquè singulis ante singulas, A, locatis Papa formatur. *Spiegel. autem in suo lexic. verb. Abbas,* ait, quòd apud Græcos Abbas appellatur Papas: an verò isti singulas BB. in literas PP. mutauerint, non satis constat, sed tantùm apud eosdem Græcos ità Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem *Spieg. loc. cit.* & hoc mirum non est, quia

5 sicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater est, ex *Lælio Zecbio de republ. Ecclesiast. tit. de statu Rom. Pontif. nu. 1.* ità ex aliquali similitudine, & debita seruata proportione, Præfectus Monachorum Abbas, siuè Papas, vt dicunt Græci, respectu suorum subditorum appellatur. Hoc tamen Papæ nomen non Abbatibus, sed Pontifici Max. omnium Patri, & Abbati Sanctissimo solùm tribuendum est, sicut communiter hodiè Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

6 Solet quippè huic nomini Abbatis semper ferè coniungi dictio illa, *Pater*, vt *Marci 14. Abba Pater omnia tibi possibilia sunt & Apost. ad Rom. 8. Non accepistis spiritum seruitutis, sed spiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. & ad Galat. 4. Quoniam estis filij Dei, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum esse arbitror, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi studium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebræa, Syra, Chaldæa, alijsque linguis semper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. *At D. Hieronymus loco superiùs cit.* ait, nomini *Abba*, additam esse dictionem illam, *Pater*, ad ipsum nomen, *Abba*, interpretandum. Sæpè enim in sacra Scriptura Hebraicis verbis interpretatio sua apponi consueuit, vt in Genesi *Mesech. vernaculus, & Marci 10. Bartimæus filius Timæi Asser, Diuitiæ, Thabitha, Dorcas,* & alia huiusmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua consuetudine additur ab omnibus vox illa gratissima, *Pater*, qua Monachi Præfectos suos compellantes, eamdèmq; vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorũ Patres esse, crebrò intelligant.

7 Quò verò ad Etymologiam reliquorum Prælatorum, licèt omnes dici possint Abbates, cùm ipsi tanquam suorum subditorum Patres se gerere debeant: tamen Prælatus dicitur quasi præ alijs datus, vel ante latus, quasi quòd antè alios positus sit; vt tradit *Panormit. in cap. cum ab ecclesiarum. sub nu. 1. de offic. ordin.* De iure Canonico sunt Antistites Ecclesiastici *tit. de postulat. Prælat. Petr. Gregor. Syntagmat. iur. vniuers. c. 3. Daniel Ottho de iure public. cap. 18. vers. Prælati à præferendo dicti.*

8 Horum Prælatorum alij sunt Regulares, alij Seculares; Regularium alij Abbates Generales, alij Præsidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magistri, alij Ministri etiam Generales,

nerales, alij Prouinciales, alij Commissarij, alij Visitatores, alij Priores, alij Præpositi, alij Maiores, alij Guardiani, alij Custodes, &c. Seculares alij Priores, alij Præpositi, alij Decani, alij Archidiaconi, alij Archipresbyteri, & his similes, quorum nonnulli sunt in partibus Vltramontanis habentes iurisdictionem fundatam in priuilegio, aut consuetudine, vt notat *Reuerendissimus Dominus meus D. Antonius Ricciull. Bellicastren. Episcopus nunc Vicesgerens meritissimus in suo eruditissimo tractatu de iure person. extr. grem. Ecclesiæ exist. lib. 4. cap. 61. n. 23.* de alijs in Hispania notat *Dominus meus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 39. nu. 9. inita Lugd. impress.*

QVÆSITVM II.

An Nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1 *Officij nomen quandoque late, quandoque strictè sumitur.*
2 *Officium quid sit.*
3 *Dignitas quid sit.*
4 *Abbatis nomen dignitatem, & officium importat.*
5 *Omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.*
6 *Abbas est nomen honoris, & dignitatis.*
7 *Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis.*
8 *Abbates, & Prælati, licèt perpetui non sint, sed ad tempus creentur, tamen etiam dignitatem habere dicuntur.*

PRO huius quæsiti declaratione præmittendum est, Nomen officij quandoque strictè, quandoque latè, siuè propriè, vel impropriè sumi, vt explicat *Ioan. Francisc. de Pauin. tract. de offic. & potest. Capituli Sede vac. prælud. 2. per tot.* Et inter officium, & Dignitatem hanc esse differentiam, quòd officium dicitur habere onus annexum; Dignitas verò ea est, quæ cum administratione rerum Ecclesiasticarum, & honore iurisdictionem habet, *c. Volumus, c. Diaconus, & c. quia. 99. dist.* vndè dicitur habere dignitatem, quando quis habet administrationem rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione: dicitur etiam habere dignitatem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis; sicut prærogatiuam in sua Ecclesia, tàm in Choro, quàm in processionibus, & alijs Comitijs, & sessionibus, quamuis non habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel iurisdictionem, vt patet in Decanis, & Archidiaconis quamplurium Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus secularibus, nullam administrationem, vel iurisdictionem habentibus. Tertiò dicitur habere dignitatem, qui ex consuetudine Ecclesiæ habetur in dignitate; quia si consuetudo est in Ecclesia, pro dignitate haberi debet, *c. consuetudo 12. dist.* *Ità Archidiac. in cap. 1. nu. 2. de consuetud. in 6.*

4 His positis, dico, Abbatis nomen secum importare & honorem, & dignitatem: atque onus, & solicitudinem, seù (quod idem est) esse nomen dignitatis, & officij; quod significet officium, sitque nomen oneris, & solicitudinis; ait *gloss. in c. tuam de ætat. & qualit. arg. tex. in c. hoc tantum 18. q. 2. Innocent. in c. de multa col. vlt. de præben. Cassan. in Catal. glor. mund. 4. p. consid. 32.* Et quòd importet dignitatem, & onus insimul, ait *gloss. fin. in cap. exposuisti, de corpore vitiat. arg. tex. in can. Nemini 13.*
5 *dist.* vbi D. Gregorius inquit, *omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet;* Patet, nam huic eidem nomini regulariter est annexa cura, simul cum iurisdictione; namque Abbas Regularis in suo Monasterio Rectoris munus exercet, cunctaq; administrat, *gloss. in d. cap. tuam.*
6 Quòd sit nomen honoris, & dignitatis, probatur in *cap. vt apostolica, de priuileg. in 6.* vbi textus loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria dignitate non competit,* probatur etiam in *can. si quis deinceps, & ibi gloss. 16. q. 7.* vbi tex. in principio loquitur de Episcopo, & Abbate, & postea subdit, idem esse de alijs dignitatibus inferioribus; facit *tex. in auth. habita C. ne filius pro patr.* Atque ità affirmant *Io. And. in cap. tuam de ætat. & qualit. & in cap. maioribus, de præbend. Archidiac. in cap. 2. nu. 1. de præbend. in 6. Franch. ibidem nu. 5. Card. Zabar. in Clem. prima col. 2. vers. quæro an nomen Abbatis, de rescript. Ostien. in d. cap. tuam. Imol. in d. clem. 1. col. 1. Dominic. de S. Gemin. in cap. 2. col. 3. vers. si dubio, de præbend. in 6. Panormit. in cap. per tuas 32. nu. 7. in fine, de simon. & in d. cap. tuam, & in cap. decernimus nu. 2. de iudicijs, late Philipp. Dec. ibidem nu. 4. & in cap. quia nos 32. nu. 3. de appellat. Baldus in cap. pastoralis in gloss. in verb. Superiores, & ibi Felin. col. 4. vers. vtrum ergo Abbatiæ,* quos sequuntur *Modern. de offic. deleg. idem Felin. in cap. meminimus col. 2. vers. vlterius quæro, de accusat. Lapus alleg. 84. incip. Dominus Papa, col. pen. nu. 11. vers. item Abbatiæ, Aegid. Bellam. cons. 3. nu. 21. & 22.* & communiter omnes tàm antiqui, quàm moderni Iurisperiti.

7 Hoc autem limitatur, vt in odiosis Abbatia sub nomine dignitatis non comprehendatur, sicut neque comprehenditur Episcopatus, vt voluit *Archidiac. in d. cap. 2. d. nu. 1. & ibi Franch. d. nu. 5. & Lapus d. alleg. 84.*

Sed adhuc est dubium, an Abbates Regulares, qui ad tẽpus, puta biennij eliguntur, & creantur, dignitatem habeant; quia dignitas debet esse perpetua, vt supponitur in *c. de multa, de præbend. & in c. 1. de consuetud. in 6. & in extrauag. execrabilis de præbend.* Ergò Abbates Regulares, qui ad tempus creantur, vel eliguntur, nõ habent dignitatem.

8 Ad quod respondetur, quòd, vel dignitas consideratur, vt est beneficium Ecclesiasticum, & sic ad vitam, & in perpetuum est conferenda, & de ea, vt tali est sermo in *d. cap. de multa, & d. cap. 1. & d. extrauaganti:* aut consideratur, pro vt est munus cum iurisdictione, & administratione coniunctum, sufficiens ad officium Conseruatoris, vel Delegati Apostolici, de quibus est sermo in *cap. 1. & 2. & vlt. de offic. delegat. in 6. & in c. statutum de rescript. eodem lib.* & tunc non est necessario perpetua, quia prædicta iura non supponunt eam perpetuam.

Præterea de essentia dignitatis, non requiritur necessariò, vt quis in officio perpetuus esse debeat,

sed satis est, quòd possit esse perpetuus? Nam Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles, *tex. iuncta gloss. in clem. 2. de rescript. Gemin. in cap. 1. de offic. Vicar. in 6. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 45. q. 14.* & Doctores communiter, & tamen habent dignitatem, & sunt in dignitate constituti *Imol. in clem. 1. de Regular.* quem sequitur *Paris de resignat. benefic. lib. 7. q. 24. nu. 79. & communiter omnes.* Atque ità docent ea *gloss. verb. per electionem, Panormit. in cap. causam quæ nu. 9. de iudic. & eadem clem. 2. nu. 6. vers. quod ad esse, de rescript. Rosella verb. delegare, nu. 11. Angel. verb. delegatus, num. 3. Siluest. eod. verb. quæst. 2. num. 8. Sanchez alijs relatis in Decalog. lib. 6. cap. 13. nu. 78.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ? & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.

SVMMARIVM.

1. *Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.*
2. *Dictio, alij, similitudinem ostendit.*
3. *Prælati, qui dicantur.*
4. *Abbas Commendatarius est Prælatus.*

1 Abbates in sacris Canonibus Ecclesiæ Prælati vocantur, & appellatione Prælatorum veniunt *tex. in cap. decernimus. de iudicijs,* ibi, *Sed Episcopi, Abbates, Archiepiscopi, & alij Ecclesiarum*
2 *Prælati* dictio enim illa, *alij,* similitudinem ostendit, vt notatur *in cap. sedes, de rescript. & in l. 2. C. de seru. fugitiu.* Idem probatur *in cap. præsenti, de offic. ordin. in 6. & in cap. Vt apostolicæ de priuileg. eodem lib. 6.* & clarè colligitur ex *tex. in c. quia nos 32. de appellat. & in cap. 1. de ætate, & qualit.* Ratio etiam hoc idem suadet; quia in Monasterijs ipsi propriè præferuntur alijs Monachis, ijsdémque re vera præsunt, ex *Reg. S. Benedicti cap. 2.* & habent curam cũ iurisdictione ordinaria in suos subditos
3 (vt inferiùs videbimus) At Prælati propriè, ac verè ij dicuntur, qui iurisdictionem ordinariam habent, iuxtà doctrinam *gloss. & Panormit. in d. cap. decernimus nu. 16.* Ergò Abbates Regulares sunt verè, ac propriè Ecclesiæ Prælati. Hæc assertio extra controuersiam est, eámque communiter tenent omnes tùm Theologi, tùm Canonistæ *Panormit. in d. cap. 2. nu. 2. de iudic. Decius ibid. nu. 3. & in d. cap. quia nos num. etiam 3. Anton. de Butr. in d. cap. 1. in vlt. not. de ætat. & qualit. Angel. & Silu. verb. Abbas & verbo Prælatus Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 29. & p. 2. lib. 3. cap. 25. q. 1. Lel. Zech. de republ. Eccles. cap. 25. Suar. de relig. tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 2.*
4 *nu. 2. & alij passim.* Item Abbas Commendatarius, maximè perpetuus, hodiè est verè Prælatus: cùm habeat plenariam administrationem Abbatiæ in spiritualibus, & temporalibus, vt ait *Barbat. 2. vol. cons. 2. incip. solemni nu. 25. Fusch. de visitat. lib. 2. cap. 9. de commend. nu. 5.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.

SVMMARIVM.

1. *Nomine Ordinarij, qui veniant, & nu. 3.*
2. *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3. *Quandò aliquid Ordinarijs in iure committitur, commissio etiam dirigitur ad Abbates, & alios Prælatos, nisi subiecta materia aliud exposcat.*

1 Nomine Ordinarij comprehenditur quicumque Superior, siuè inferior Prælatus, qui ordinaria iurisdictione, siuè ex priuilegio, vel ex præscriptione, aut ex canone potitur. *Panorm. cap. vt famæ nu. 6. de sent. excom. Zabar. clem. quia regulares nu. 11. vers. octauò quæro, de supplen. neglig. Prælat. Misinger. cap post. cessionem nu. 2. de probat. Aegid. Bellam. cons. 30. Dec. cons. 121. lib. 1. Nauar. cons. 9.*
2 *de priuileg.* Vnde cum Abbas habeat iurisdictionem quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6.* & eam habeat ex vi sui officij, quod est, eam ordinariam habere (vt latiùs infrà probabimus
3 agendo de Abbatum iurisdictione) meritò veniet appellatione Ordinarij. Quapropter cùm in aliquo iuris decreto aliquid Ordinarijs committitur, vel de Ordinarijs mentio fit, nisi subiecta materia aliud exposcat, non ad Episcopos tantùm, sed etiã ad Abbates, & Prælatos omnes ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur *gloss. in cap. ordinarijs. verb. locorum de offic. ordin. in 6. vbi Franc. sub nu. 3. super gloss. 2. vers. & nota, Idem Franc. in cap. 2. nu. 7. de constitut. eod lib. 6. & ibi etiam Dominic. n. 3. eadem gloss. in cap. quamuis in verb. loci de Vsur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Diœcesano de iurepatron. Panormit. in cap. cum olim nu. 2. de præscript. Philipp. Dec. in cap. post cessionem nu. 1. & 6. de probat. Siluest. verb. excommunicat. 9. cas. 47. n. 98. not. 2. vers. sed aduerte Nauar. lib. 4. consil. in 2. edit. tit. de sponsal. cons. 5. nu. 2. Gutierez quæst. canonic. lib. 1. cap. 10. nu. 15. Flamin Paris. de resign. benefic. lib. 3. quæst. 11. num. 19. & seq. Sanchez. de matrimon. lib. 3. disput. 29. num. 5. Coch. de iurisd. ord. in exempt. p. 1. quæst. 1. num. 9.* Præterea quilibet Abbas habens iurisdictionem ordinariam, etiam qui vni tantùm Monasterio præsidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius; *can. nullus Monachus can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2. cap. quanto, & ibi Innocent. & Doctores de offic ordin.* & dicitur habere in eosdem Monachos maiorem, & pleniorem potestatem, quàm Episcopus habet in clericos suæ Diœcesis. *Panorm. in cap. ad nostram nu 2.* vbi etiam *Franch. ext. de appellat.* Adde, Abbatem nomine Ordinarij comprehendi *arg. tex. in cap cum Episcopus de offic. ordin. in 6 & tot. tit. extr. de offic. ordin. & cap. cum contingat de foro compet. & 9 q. 1. can. de persona,* vbi nomine Ordinarij non tantùm Episcopus, seu Diœcesanus comprehenditur, verùm etiam quiuis alius superior, ordinariam habens iurisdictionem de iure, vel ex præscriptione, aut priuilegio, ex *Zabar. Panor.* & alijs supra adductis,

qui-

quibus adde *Felin.in repertor.verbo Ordinarius,illud verbum. Flamin.Pariſ. de reſignation. beneficiorum lib.3.quæſt.11.*

QVÆSITVM V.

An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nomen vndè deriuatur, & quid ſignificet?*
2 *Epiſcopi ſpeculatores dicuntur,& quare?*
3 *Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo.*
4 *Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

1 SI præcisè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur,quę à dictione Græca,*Scopin*,idest, inuigilare, ſpeculari, & attendere, imponitur,nomine Epiſcopi venit etiam Abbas,ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarū; præcipuū nāmq;eorum munus eſt,pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare, iuxta illud *Actor.20. Attendite vobis,& vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus*
2 *ſanctus poſuit, regere Eccleſiam Dei*. Speculatores etiam dicti ſunt, quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt, obſeruatores, Cuſtodes, & Præfecti, qui populorum ſibi ſubditorum mores, ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur, vt ait *D. Auguſtinus lib.1.de Ciuit.Dei cap.9.* Ad idipſum tenentur Abbates, necnon,& cæteri Prælati,quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animarum curam gerentes, inuigilare debent multùm, ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam, & mores, non ſolùm pro tuenda,ac conſeruanda eorum perfectione, ac virtute, ſed etiam pro ea amplificanda,& in dies augenda ſtudere,iuxtà illud D.Patris *Benedicti Reg. cap.2. p.4. Sciat Abbas, quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit,regere animas, & multorum ſeruire moribus, & ſecundùm vniuſcuiuſq; qualitatem, vel intelligentiam, ità ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta commiſſi ſibi gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione bonì gregis gaudeat*. Itaque iuxta vocabuli ſignificationem,nempè quoad munus, & officium profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus, & alijs prædictis Prælatis conuenit, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quamplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis, ſicut eſt excommunicatio, ſuſpenſio, abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris, & huiuſmodi. Adde etiam quià Epiſcopus, & Abbas æquiparantur *iux.gloſ. in cap.ne pro defectu verb. regulares extra de elect. per tex. in can.*
3 *ſi quis deinceps 16.q. Vlt.* Nam Abbas Monaſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *gloſſ. in clem. 1.de rebus Eccleſ. non alien. Bald. in auth. canſam,quæ in Vlt.col.in gloſſ.quod ſi eſt C.de Epiſcop. & Cleric. Innocent. in cap. 1. de Cleric. peregr. Franciſc. Arretin. conſ.63.nu 4.verſ. pro bis facit.* Patet,quia minores Ordines conferre poteſt, & vtitur Baculo paſtorali, anulo, & Mitra, alijſque Pontificalibus inſignijs: poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica: conſecrare Calices, Patenas, Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit: & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione,ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi,exercere poſſunt, vt ſuo loco probabitur. *Ità Sebaſt.Medices in tract. de legibus p.1.q.15. Salàs eodem tract. diſp. 6.ſect.10.*
4 Verùm quoniam quoad auctoritatem, & poteſtatem Epiſcoporum plenā, quæ magna, & multiplex extat, ac maior, quàm Abbatum,nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt, & ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cùm diminutione, addita illa particula, *quaſi*.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium, aliquandò veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

NOmen Pontificis non ſolùm Papæ, verùm etiam Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur, ſed addita dictione, *Maximus, aut Summus*, quippè qui eſt omnium Pontificum, idest Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur, primus, & Maximus; Epiſcopi
1 autèm Pontifices ſimpliciter dicuntur. ità eos vocat Nicolaus Papa in *cap. Pontifices, 7.q.1.* & Gregorius Nonus in *can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quotiès exprimuntur aliquæ functiones,in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius, ac quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis facienda ſunt,ſēper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tōſuræ,vel aliorū Ordinum, & alijs ſingulis functionibus,d.Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas, Mitram deferre, ac Anulo, & Baculo Paſtorali, cæteriſque Pontificalibus inſignijs vti poſſit. *cap. Vt Apoſtolica, de priuileg in 6.* & omnia agere,quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant(aliquibus tamen exceptis, vt latiùs infrà ſuo loco probabimus;) dicendum erit, ipſum quoque in ijs, quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d. Pontificalis libro, contineri appellatione Pontificis, quod nemo negabit: præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet, Abbatem venire appellatione Pontificis, quatenùs Pontificalia exercet,& proùt à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur: aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente Octauo ordinatum,quòdque ab eiſdem Prælatis obſeruari pręcipit in ſua Bulla in initio eiuſdem Pontificalis appoſita, Abbatibus non conueniret, quià ferè ſemper Pontificis nomine appellatur in Rubricis

Prælatus ille, ad quem functiones in eodem Pontificali præscriptas exercere pertinet.

3 Ex quibus patet, etiam nomine Pontificis venire reliquos Prælatos Episcopo inferiores, quibus ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo Pontificalium insignium vsus, ac exercitium, nec non etiam aliqua ex parte ordinis Episcopalis potestas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium, veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum status, simplex est.*
2 *Abbas venit appellatione Monachorum. limita vt nu. 4. & 5.*
3 *Scholarium appellatione venit Rector.*

Videtur, quòd appellatione Monachorum, & Regularium non veniant Abbates, & eorum Prælati; quià nomen Abbatis, & Prælati est nomen honoris, & dignitatis, vt inquit *Zabarell. in clem.* 1. 1 *nu.* 3. *de rescript.* & latiùs probatum est suprà quæst. 2. Nomen verò Monachi simplicis status significationem habet, vt omnes fatentur; Ergò Abbas appellatione Monachorum non venit.

Secundò multæ sunt prærogatiuæ, ac priuilegia Abbatibus concessa, maximum in multis est Abbatis munus, quæ omnia Monachi nomen simplex nequaquam admittunt; Abbas ergo non venit cõprehendus sub appellatione Monachorum.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbatem, & Prælatum Regularem venire etiam appellatione Monachorum; quià per assumptionem ad Abbatiam, & Prælaturam non desinit esse Monachi, & Religiosi, vt patet *extr. de Simon. cap. vlt.* 3 *& cap. ex ore, de priuileg.* sicut Rector venit appellatione Scholarium, quià per Rectoratum non desinit esse Scholaris. *Bald. in l. nec patronus C. de oper. noui nunciat. & in l. quisquis C. de Episcop. & Cleric. Ioann. Andr. in proœm. decretal. in princ. Pelin. ibidem col.* 4. *vers. cæterum in proposito.* Atque, quòd appellatione Monachorum veniat etiam Abbas, docent plenè *Bartol. in l* 4. *ff. de stipulat seruor.* vbi dicit, quòd quandò relinquitur Fratribus Cappa, & Priori biblia, ipse Prior habebit etiam Cappam: Itá etiam *Archidiac. in can. conuenientibus nu.* 1. 1. *quæst.* 7. *Ioann. Andr. loc. cit. Ostien. & D. Anton. in d. cap. vlt. quos citat, & sequitur Panormit. ibidem nu.* 2. *& duob. seqq. Pelin. ibidem in princ. Roman. consil.* 259. *& alij.*

4 Limitatur tamen hæc conclusio, vt in materia odiosa appellatione Monachorum Abbas non veniat, per tex. in simili in *cap. statutum, iuncto cap. licèt canon. de elect. in* 6. Vbi habetur, quòd appellatione Ecclesiæ Parochialis in materia odiosa non venit, Ecclesia Parochialis Collegiata; quià licèt sit Ecclesia Parochialis, tamen habet illam qualitatem Collegij super Parochiam; itá in simili, etsi Abbas, & Prælatus Regularis sit etiam Monachus, tamen habet qualitatem Superioris super alios Monachos, & iccircò in materia odiosa comprehendi nomine Monachorum non debet. *D. Anton. Panormit. & Felin. locis citatis.*

5 Limitatur secundò, vt nec etiam in fauorabilibus appellatione Monachorum veniat Prælatus, quandò scilicet aliqua prouisio facienda est per ipsum Prælatum, vt quià mandatur Abbati, vt possit suos Monachos absoluere, vel aliquod huiusmodi; tunc enim ipse non comprehenditur, vt notat. *Ioann. de Lignan. in clem. attendentes de stat. regular.* secùs autem, si prouisio est facienda per alium: quià tunc Monachorum appellatione comprehenditur ipse Abbas: Itá *Panormit. d. cap. vlt. nu.* 4. *in fine, Felin. ibid. d. nu.* 3.

Ad obiecta patet responsio: & ad primum, Abbatem respectiuè ad suum statũ, & ad vota solemnia, quæ vouit, simplex sortiri nomen ab omni dignitate, & honore alienum; secùs autem respectiuè ad dignitatem Abbatialem, quam ipse obtinet. Et sic etiam patet responsio ad secundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Superiores Mendicantium sunt verè Prælati.*
2 *Superior Conuentualis, non habens Abbatem supra se in Monasterio, habetur loco Abbatis.*
3 *Circà ea, quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, sub nomine Abbatum veniunt etiam cæteri Regulares Prælati.*
4 *Secùs autem circà ea, quæ spectant ad potestatem Ordinis.*

Videtur primò dicendum, quòd sic; Nàm licèt Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Priores, Præpositi, Guardiani, & alij quomodocùnque nũcupentur, nomine differant, re tamen conuenire videntur; omnes enim re vera Prælatorum appellatione veniunt, suntque verè, & propriè Prælati; quod de Abbatibus suprà latè ostendimus; de 1 Superioribus autem Mendicantium docent *gloss. in cap. nullus, verbo, prælatura: vbi etiàm Dominic. & Franch. nu.* 2. *de elect. in* 6. facit alia *gloss. in clem.* 1. *in verb. Prælatum eodem tit.* vbi *Cardinal. quæst.* 10. *idem Cardinal. in clem. dudùm* §. *statuimus, de sepultur.* dicentes, quòd Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam, & dignitatem, & exindè quòd possint esse delegati Sedis Apostolicæ; idem etiam testantur *Panorm. & Felin. in cap. cum olim de maiorit. & obedient. vterque nu.* 1. *Angel. verb. delegatus nu.* 3. *Sylu. eodem verbo, & nu. Azor. instit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 13. *quæst.* 7.

Confirmatur; Nàm omnes isti Prælati, tàm Abbates, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non Mendicantium Superiores habent immediatam iurisdictionem æqualiter in totum Religiosorum sibi subditorum Conuentum, atque administrationem, & curam bonorum ipsius Conuentus.

Ergò

Ergò quicquid in Iure sub Abbatum nomine habetur, intelligendum quoque erit de reliquis Religiosorum Superioribus, qui sunt immediati, ac proximi Monasteriorum Prælati: licèt diuersis nominibus nuncupentur. Abbas etenim idem, quod pater significat, vt in primo quæsito dictum est; At Patris appellatione vniuersi Præsidentes veniunt, vt docent communiter expositores illorum verborum *Exod. 20. Honora Patrem tuum*.

2 Item Superior Conuentualis, quocunque nomine appelletur, non habens Abbatem supra se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, *arg. tex. in cap. fin. de stat. Monach.* Et docet *Panormit. per illum tex. in cap. cum illorum, de sent. excom nu. 3.* Et hoc procedit, siuè Prælatus instituatur per electionem, siuè per prouisionem, *Panormit. in clem. etsi principalis, nu. 6. de rescrip.*

3 In hac tamen re sic distinguendum videtur, quòd vel loquimur quoàd ea, quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, & sic concludendum erit, sub nomine Abbatum, venire etiam alios Regularium, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Superiores; quia re vera omnes Prælati sunt, vt Doctores citati testantur, & clarè colligitur ex *d. cap. cum olim*, vbi Summus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum causam in *d. cap.* contentam; At delegatus Summi Pontificis debet esse in dignitate constitutus *cap. statutum de rescrip. in 6.* & colligunt Doctores citati per illum tex. Vndè quicquid quoàd iurisdictionem Abbatibus in iure communi est concessum, conuenit etiam cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

4 Quò verò ad ea, quæ spectant ad potestatem Ordinis, & dignitatis Episcopalis, quam Abbates participant, vt suo loco ostendemus, dicendum est, alios Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire; ipsi enim neque Mitra, neque Baculo Pastorali, aut alijs Pontificalibus insignijs vti possunt; nec ex consequenti ordinare, vel alia, quæ sine huiusmodi insignijs perfici nequeunt, exercere, vt certum est apud omnes, & communis vsus manifestè indicat; Et licèt per viam communicationis gaudere possint omnibus priuilegijs, quæ specialitèr Abbatibus concessa sunt, tamen ex perpetuo eorum silentio, ac non vsu clarè comprehenditur, omnes supponere, Prælatos cæterarum Religionum, qui Abbates non sunt, illis priuilegijs non gaudere, vt de potestate ordinandi, docet *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 19 n. vlt.*

Præterquàm quòd alij Prælati Regulares neq; in Synodis, aut Concilijs, quemadmodù Abbates, locum, & consultiuum votum habent, nec in multis tàm Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus functionibus adhibentur, sicuti illi. Hinc est, quòd sacri Canones, & alia Iura, nec non communiter Doctores præeminentia, & honoraria quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibusdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari solet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Vtrùm in veteri testamento, & antè legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

Quæst. 2. Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

Quæst. 3. An successiuè, & sinè aliqua interruptione Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

Quæst. 4. An Abbates, seù Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis.

Quæst. 5. An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio, cum ea, quæ nunc est.

Quæst. 6. Vtrùm Ecclesiæ Sæculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel Sæculari.

Quæst. 7. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis institutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

Quæst. 8. An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator.

Quæst. 9. An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

Quæst. 10. An sancti Apostoli fuerint Monasticæ vitæ Institutores.

Quæst. 11. An post Christum, & SS. Apostolos, & ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

Quorum

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac eius Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.*

2 *Elias, & Eliſæus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religioſorum fuerunt.*

3 *S. Ioannes Baptiſta Cœnobitarum Princeps fuit.*

4 *S. Scarioth in Veteri Teſtamento Abbas Monachorum fuiſſe legitur.*

ANtiquam Religioſorum inſtitutionem in Veteri Teſtamento figuratam fuiſſe, arguimus non ſolùm in Nazaræis, de quibus in *Nu:6.* & in Elia, & Eliſæo, qui in Collegijs habitabant, de quibus *Regum lib. 3. & 4. & in Hiſtoria Tripartita lib. 7. cap. 11. & ex lib. Iſidor. tit. de diuin. offic. c. 15.* Sed etiam in Samuele tanquàm in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex *Genebr. in Chronol. & Comeſt. in Hiſtor. lib. 1. cap. 10.* vbi ſic ait *Nota, quòd Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.* Idem Confir- 1 matur ex *Diuo Hieronymo Epiſtola 4. ad Ruſtic.* vbi ſic ait *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Teſtamento legimus, ædificabant ſibi Caſulas propè fluenta Iordanis,* & infra, *& turbis Vrbium derelictis poleuta, & herbis agreſtibus victitabant.* Et *Caſſiodorus lib 1. Tripartitæ Hiſtor. cap. 11.* de his loquens, ait *Philo Pythagoricus ſuis temporibus refert, vndiq; egregios Hebræorum in quodam prædio circà ſtagnum Mariàm in colle poſitum phyloſophantes: habitaculum verò eorum cibos, & conuerſationem talem introducit, qualem & nos nunc Aegyptiorum Monachos eſſe conſpicimus; Scribit enim, incboantes eos ad phyloſophiam cedere omnibus ſibi competentibus rebus, cunctiſque abrenunciare permixtionibus, & extrà muros in ſolitarijs agris, & Hortis habitare: Domus autem eis eſſe ſacraria, quæ apud nos Monaſteria nuncupantur: & in eis conuerſatione ſolitaria honeſta celebrare myſteria, diligentèrque Pſalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante ſolis occaſum nullos guſtare cibũ; alios autem per tres dies, & ampliùs, certiſque diebus in pauimento habere cubilia: vino ſemper, & ſanguinem habentibus abſtinere: cibum eis eſſe panis, & ſalis, & hyſſopi, & potum aquæ.* Et *S. Hieronymus in* 2 *Epiſtola 13. ad Paulin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propoſitum Principes ſuos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Phyloſophi proponant ſibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Ariſtotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Hiſtorici Tucididem, Saluſtium, Herodotum, & Liuium; Oratores Lyſiam, Gracchos, Demoſthenem, Tullium; Et vt ad noſtra veniamus, Epiſcopi, & Presbyteri habeant ad exemplum Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, quorum honorem poſſidentes habere nitantur, & meritum. Nos autem habemus propoſiti noſtri Principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad Scripturarum auctoritatem redeam, noſter Princeps Elias, noſter Eliſæus, noſtri filij Prophetarum.* Confirmatur teſtimonio Diui Bernardi Abbatis, qui *in Epiſtola ad Fratres de monte Dei,* oſtendens antiquitatem monaſtici ſtatus, ait, *Hæc nouitas non eſt nouella vanitas, res enim eſt antiquæ Religionis perfectæ fundata in Chriſto pietatis antiquæ, hæreditas Eccleſiæ Dei à tempore Prophetarum demonſtrata, iàmque nouæ gratiæ ſole creato, in Ioanne Baptiſta inſtaurata, & innouata, ab ipſo Domino familiariſſimè celebrata, & ab eius diſcipulis, ipſo præſente concupita.* Incœpit ergò monaſtica vita in Veteri Teſtamento, & antè legem gratiæ, fuerùntque eiuſdem vitæ moderatores, Duceſq; Elias, & Eliſæus, & Samuel, (vt oſtenſum eſt) ſicut & Ioannes Baptiſta, vt *S. Hieronym.* etiam teſtatur *Epiſtol. 22. ad Euſtochium* dicens, *Huius vitæ auctor Paulus, illuſtrator Antonius, & (vt ad ſuperiora conſcendam) Princeps Ioannes Baptiſta,* 3 Idem fatetur *Chryſoſt. homil. 1. in Marcum. Sicut Sacerdotum Principes ſunt Apoſtoli, ſic Monachorum princeps Ioannes Baptiſta.* Hanc auctoritatem Chryſoſtomi appoſuimus, vt tacitæ obiectioni obuiaremus, ſcilicet, quòd S. Hieron. loco paulò ſuperiùs citato non loquitur de Monachis, ſed de Anachoretis; ſed S. Chryſoſtomus facit eumdem Ioannem Baptiſtam, etiam Monachorum Principem; quòd Nazianzenus affirmat, dum *orat. in Baſil.* Diuum Baſilium quià Monachus fuit, Ioanni Baptiſtæ comparat. Multàque alia de Teſtamento Veteri. *Caſſian. coll. 18. c. 6. Sozom lib. 1. Hiſtor. c. 12. Bern. ſerm. de excellentia Io Baptiſtæ, & Iſidor. lib. 2. de diuin. officijs cap. 15,* Cum autem conſtet, Eſſænos, & filios Prophetarum communem viuendi rationem in vno corpore, ſeù Congregatione obſeruaſſe, probabilitèr dicendum eſt, ipſos vnum caput,

ac

ac votum docem etiam sibi constituisse, cui obedientiam promitterent; nam aliàs nec ordinatè, nec politicè viuere potuissent. Quod magis confirmatur ex eo, quod legitur in *lib. Scholasticæ Historiæ, in rubrica de signis in morte Domini* de S. Scarioth, qui Abbas Monasterij fuisse dicitur, quo mortuo, eius Monachi, & sub illius obedientia degentes inconsolabiliter doluerunt. Ex quo colligitur, S. Scarioth Abbatem fuisse, & nõ simpliciter Abbatem, sed sub se Monachos habuisse; de quibus videri potest *Colleg. Paduan. conf. 1. post cõs. Zab. n. 18. & seq. & Caecial. cõs. 4. post ad. cõs. Zabar. n. 56. & seq.*

Sed licèt ante Christum Dominum ab antiquis Patribus, ac Prophetis Religiosus status adumbratus, & ex parte inchoatus fuerit, nihilominus, quoad eius perfectionem absolutè, & simpliciter, ac pro vt includit omnia, quæ de illius perfectione substantiali existunt, est propriè legis gratiæ, atque à Christo Domino propriè, & perfectè institutus, vt latè ostendunt *Hieronymus Platus lib. 2. de bono status Relig. cap. 19. & 20. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 5.* & alij, quos refert *Suar. de Relig. tomo 3. tract. 7. lib. 3. cap. 2. num. 5.* de qua re in seq. quæsito.

QVÆSITVM II.

Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosus primò à Christo in terris institutus fuit.*

2 *S. Marcus Euangelista in Aegypto Religiosorum institutor fuit.*

3 *S. Antonius Eremitarum Auctor vocatur.*

Religiosorum statum, non per purum hominem, sed per verum simul Deum Iesum Christum in terris fuisse institutum, Catholicorum omnium communis est assertio, vt cuique apud *Thomam Vuald. tit. 11. cap. 83. Clitoneum lib. 3. de vot. Monast. cap. 5. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 5. Hieron. Platum de bono stat. Relig. lib. 2.* aliosq; grauissimos Auctores videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis Iesu Christi *Matth. c. 19. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus*, Apostolorum tempore perfectionem, & formam accepisse, vt infra. Præcipuam autem huius Religiosi status Præposituram esse à Christo Domino institutam, atque ordinatam, probatur ex verbis *Apost. ad Ephes. 4. & ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam verò Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij*, eumdèmque statum, & vitam religiosam ab Apostolis receptam *D. Hieron.* asserit *lib. cont. Iou. in Apolog. ad Patriar. & Hieron. Platus loco cit.* Exinde Religionis cultum propagatum fuisse, affert *Cassianus lib. 2. cap. 5. & coll. 8. cap. 5. & Dionys. de cælest. Hier.* At Philo Iudæus Dionysio Areopagita antiquior in *lib. de vita contemplatiua*, prolixè vitam, & Monasticos ritus describit à S. Marco Euangelista in Aegypto institutos, cum paupertatis, continentiæ, & ieiuniorum professione. Habemus etiam ipsius Dionysij Epistolam, ex qua Monasticem Apostolorum tempore floruisse, patet. Eosdemq; Apostolos Monachorum cultum, ritumque tenuisse, probari potest *Act. 4.* in verbis illis, *erat cor eorum vnum, & anima vna; nec quisque eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia; nec inter ipsos quisquam egens erat; sed quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant antè pedes Apostolorum, & diuidebantur singulis, prout cuique opus erat.* Vnde *D. Bernardus in sermone Apologetico*, sic ait. *Heu me miserum quare leuiter vnque Monachum, cur adhùc viuo, viderer, ad id deuenisse Ordinem nostrum, qui primus fuit in Ecclesia, imò à quo cœpit Ecclesia, & quo nullus in terra similior Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, quæ est in Cœlis Hierusalem mater nostra, siue pergaudentem Castitatis, siue per ardorem Charitatis, cuius Apostoli institutores fuerunt.* Vitam verò Eremiticam Paulum coluisse, constat, cum nullus illum præcesserit, Antonium verò illam instituisse, & ordinasse, & quamplures docuisse discipulos; vnde Princeps Eremitarum, & Auctor vocandus est. Nam (vt legitur apud *Nicephorum lib. 8. Histor. Eccles. cap. 41. Hieron. in Epist. ad Eustoch. de custod. virgin. & Cassian. lib. 7. collat. poster. collat. 1.*) circà tempora Caij Pontificis, Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ causa persecutionis Decij, & Valeriani, & Deo liberius inseruiendi, in Eremi speluncam se contulit; vndè & primus Eremita est appellatus) initium Monachis dedisse videtur; Antonius item Aegyptius eodem tempore idem vitæ genus instituens, cum post eum superuixisset, socios sui instituti habuit, & multorum Monachorum Dux, & Pater extitit, & primus inter illos antiquos Eremi Patres cum titulo, & munere Abbatis fuisse videtur. Inter illos verò, qui in Ciuitatibus Monasteria, & bona temporalia possederunt, primus, qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, Sanctissimus parens, & Legislator noster Benedictus fuisse traditur; à quo plures alij Abbates descenderunt, propter multa Monasteria, quæ sub eiusdem Regula constructa fuerunt, vt inferiùs dicemus, & indè Abbates dici cœperunt omnes ferè non Mendicantium Ordinum Prælati.

QVÆSITVM III.

An successiuè, & sine aliqua interruptione temporis Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

SVMMARIVM.

1 *Probatur continuatio status Monastici à temporibus Apostolorum sine interruptione vsque ad nostra tempora.*

2 *Clementis I. tempora.*

3 *Vrbani I. Papæ tempora.*

4 *Callixti I. Papæ tempora.*

5 *Felicis Papæ tempora.*

Euty-

6. *Eutychiani Papæ tempora.*
7. *Siluestri I. Papæ tempora.*
8. *Siricy Papæ tempora.*
9. *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præsenti quæsito affert difficultatem, est de continuatione status Religiosi à temporibus Eliæ, & Elisei, vsque ad tempora Ioannis Baptistæ, & Apostolorum; de hoc enim neque in sacra Scriptura, neque in antiquis Hebræorum Historijs mentio aliqua fit, nec satis constat, quomodò tempore captiuitatum populi Israelitici talis status continuari potuerit; aut quomodò post illas instauratus fuerit; cùm ergò de eo tempore nihil certi super hoc statui possit, iccircò loquendũ videtur de continuatione huius status à tempore Apostolorum, quo Christus veram Religionem instituit, instaurauitque, ac verus Religiosorum Abbas, & Pater fuit. Monachorum igitur iam ab Apostolis, & prius à Ioanne

3 Baptista institutorum status continuatus fuit vsque ad Pontificatum Clementis Primi, qui viuis temporibus Apostolorum (ipse enim, post Petrum, Linum, & Cletum Summos Pontifices, rexit Ecclesiam: & hoc elicitur ex eiusdem epistola 4. vbi ait *Communis vita omnibus necessaria est, & maximè his, qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt, & vitam Apostolorum, eorumque Discipulorum imitari volunt*, per communem vitam intelligitur Monastica, & Regularis, vt fatentur omnes; & præcipuè *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. & lib. 2. cap. 8. & in tract. 10. lib. 1. cap. 5.* Hanc communem vitam, & Monasticam continuasse vsque

3 ad Vrbanum Primum, vt ipse fatetur, colligitur

4 ex *can. scimus 12. quæst. 1.* ab Vrbano I. vsque ad Callixti Papæ tempora, vt colligitur ex *can. presbyteros 2. dist. & in can. interdicimus 16. quæst. 1.* vbi Abbatibus, & Monachis publicas pœnitentias dare, infirmos visitare, vnctiones facere, & publicas Missas cantare interdixit, qui Pontifex re-

5 xit Ecclesiam anno Domini 227. Et à Callixto vs-

6 que ad tempora Eutychiani Papæ, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 277. vt *can. si quis Episcopus 11. q. 3.* Item ab Eutychiano vsque ad Siluestrum I.

7 anno Domini 319. *can. à Subdiacono 93. dist.* fit etiam mentio de Monachis tempore Concilij Niceni anno Domini 341. celebrati, quod refertur in *can.*

8 *placuit 19. quæst. 3.* & tempore Siricij Papæ anno Domini 390. vt habetur in *can. Monachos, ead. caus. & q.* Item tempore Innocentij I. anno Domini 411. Et hanc continuationem Religiosi status à Christo Domino perfectè instituti, latè probat *Cassian. in lib. suarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6.* vbi ait, Monasticam vitam paulò post tempora Apostolorum inchoatam, vsque ad Paulum, & Antonium continuè durasse. Et à tempore S. Antonij, vsque ad tempora S. Basilij Monasticum institutum se extendisse, elicitur ex eiusdem S. Basilij epistola 79. de qua re videatur fusiùs *S. Greg. Nazianz. in orat. de laudibus S. Basilij, & S. Hieron. de scriptor. Eccles. & Gennad. de Vir. illust. cap. 6. & 7. & Histor. Lausiac. cap. 7. quæst. 14. & 15.* & alibi, quibus in locis hanc eãdem continuationem Monachorum ab Apostolis institutorum peruenisse vsque ad Antonium, & post illum ad Macharium, Ioannem Climacum, Hilarionem, Pachomium, Basilium, Augustinum, & Benedictum summos Abbates, manifestum est. Itaque Abbatum nomen à tempore sui vsus per successionis relatione hodiernum vsque in diem mansisse, asserendum non abs re est.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosorum cœpit eodem ferè tempore in longeuitatia cum statu Clericorum.*

2 *Et losus in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex Conc. *Trid. sess. 22. can. 2.* Apostolos ad noctem sacræ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes institutos fuisse. Scimus pariter ex D. Aug. Thoma, alijsque Doctoribus, illos ante passionem in sermonibus Christi Domini, (vt suprà retulimus) tria vota ad Monasticem pertinentia emisisse: quæ quidem vota cùm monastici status sint substantialia, non est dubium, quantùm ad rem ipsam essen-

1 tialiter, eodem ferè tempore, vtrumque statum, & clericorum, & Monachorum extitisse, vnumque corpus mixtum sub SS. Apostolis fuisse in Ecclesia.

Quantùm verò ad nomen propriè sumptum, ab Apostolis fundatum arbitror, sicut de D. Marco habemus in Alexandrina Ecclesia, aliqua Monachorum instituisse Cœnobia, vt habetur in *collat. Cassian. lib. 2. de instit. Monach.* quod D. Bernardus *Apolog. ad Guill. Abbat.* innuit, addens aliquid ampliùs, idest, Ordinem suum, non modò in Ecclesia Dei primùm fuisse, verùm etiam ab illo Ecclesiam incœpisse. *Et Isidor. lib. 2. de off. Eccles. cap. 15. & S. Ioan. Chrysost. lib. 3. contra vitup. vitæ Monasti-*

2 *cæ*, dicunt, Ecclesiam Dei initio suo fuisse veluti Monachalem Religionem. De monastici autem status Patribus, & Præpositis ex *Concil. Meldem* colligitur, Monachos ab Apostolis fundatos, & à Sanctissimis Patribus Ordinem monasticũ excultum. Clariùs probat *Possid. in vita S. Aug.* vbi dicit, *& cum Dei seruus viuere cœpisset, secundùm modum, & Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam.* Idem affirmare videtur *Suar tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. nu. 5.* vbi post multa, dixit, *ex his ergò satis constat, esse, & fuisse semper in Ecclesia duos ordines Religiosorũ, Clericalem scilicet, & Monachalem, & lib. 2. c. 8.* hoc idem affirmat per totum. Vide de hac re *Ioannem Trullũ lib. 1. de Ordine Canonic. regul. c. 2. & 3.* vbi probat, illam Religionem fuisse ab Apostolis institutam; Et idem constat auctoritate Benedicti XII. qui in Præfatione ad Constitutiones eiusdem Religionis hoc idem asseuerat. Quapropter cùm in hac Religione adsint Prælati, ab immemorabili tempore semper in Ecclesia Dei eos distinctos à Clericis extitisse, non videtur abs re, asserere.

QVAE-

QVÆSITVM V.

An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio cum ea, quæ nunc est.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quòd eadem fuerit essentia status Religiosi antiqui temporis, ac nostri.*
2 *Antiqui Religiosi gestabant etiam saccum, cucullam, & reliqua Monastici habitus.*

Religiosæ, & Monasticæ vitæ essentiam tribus Votis, Paupertate, Castitate, & Obedientia, 1 in nostris huius temporis Religiosis constitui, nulli dubium est; quod quidem prisco tempore seruatum fuisse, *August.* Cœnobitarum statum explicans *lib. 1. de mor. Eccles. cap. 31.* ostendit: Primùm enim inquit, illos, contemptis mundi delicijs, in castissimam, & sanctissimam vitam conuenisse; secundò addidit, à nullo quidquam possideri proprium; tertiò, Patres nulla superbia consulere illis, quos filios vocant, magna sua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et *Athanas. Abbas apud Ioannem Moscum in prato spir. cap. 130.* ait, *Patres nostri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium usque ad mortem seruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd si intelligatur de Antonio, Hilarione, & cæteris illius temporis, non est dubium, Hilarionem facultates suas pauperibus dilargitum, solitudinem coluisse, & extructa exigua casa, quæ vix ipsum caperet, humi cubasse, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didicisse; vndè clarè patet, continentiam, & paupertatem, obedientiamque exercuisse.

2 Insuper, quòd olim etiam saccus, cucullæ, & reliquum habitus monastici, psalmodia, ieiunia, ciborum delectus, aliáque id genus instituta fuerint, haberi potest ex *Epiphanio in Compendiaria doct. & ex Ioanne Cassiano in lib. de Institutis Monach.* Adde, quæ supra diximus, à Philone Iudæo allata de vita contemplatiua, scilicet, D. Marcum Euangelistam in Aegypto formam cultus monastici instituisse, cùm continentiæ, paupertatis, & ieiuniorum professione. Vlterius præter hæc, Apostolos, Christo viuente, tria essentialia vota ante eius passionem emisisse, ostendit *Suar. de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 7. num. 13.* quod probatur auctoritate S. Thomæ, Augustini, & aliorum Clarius etiá probatur ex Possidonio in vita S. Augustini, vbi dicit, *& cum Dei seruus viuere cœpisset secundùm modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam.* Itaque cum ex allatis eadem essentia Monachorum antiquorum, & huiuscè temporis fuerit, eamdem quoque illorum Prælatorum fuisse normam, & essentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Ecclesiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*
2 *Aliqua Ecclesiæ Seculares in principio suæ fundationis à secularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali.*

Dvbitatio oritur ex eo, quia reperiútur quamplures Ecclesiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Canonicis in ea residentibus præsunt; adsunt etiam nonnullæ aliæ Ecclesiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non sint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficultas est modò, vtrùm ab initio fundationum earum, istæ Ecclesiæ fuerint Seculares, & Abbatiarum nomen sortitæ sint, an verò Regulares. Ad quod dicendum est, omnes ferè istas 1 Ecclesias Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomen retinent, olim fuisse Monasteria Monachorum, vel Canonicorum Regularium, quibus Religiosi professi Abbates præficiebantur. Cum autem, calamitosorum temporum iniuria, Monachorum, & Canonicorum Regularium Collegia, & Ecclesiæ desijssent; factum est, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici instituti fuerint, quibus Abbatum nomen remansit; vt de nonnullis Ecclesijs, & Monasterijs Regularium Canonicorum refert *Gabriel Pennott. Histor. Tripart. Ord. dd. Canonicorum Regularium lib. 2.* & præcipuè *cap. 32.* loquens de Ecclesijs, & Monasterijs eiusdem Ordinis, quæ reperiuntur in Lusitaniæ Regno, ex quodam vetusto libello in Archiuo Monasterij Sanctæ Crucis Colimbricensis seruato, in quo sic refertur *Anno 1356. quo tẽpore in Italia propter bella, & Schismata Ordo Canonic. Regular. maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugalia gentium strages, causa magnæ sterilitatis, & prouentuum penuria, quòd ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tàm breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuissent. Sed tàm in illis, quàm extra in antris, quæ ad hoc fiebant, quatenas sena, & quotquot poterant, sepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galliam cursanit; quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia solo æquando, infestauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has strages, & sterilitates istorum tàm calamitosorum temporum, multa Monasteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religiosi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monasteria deserta extiterunt sine habitatoribus. Tunc Episcopi cùm Ecclesias recognoscerent, de prædictis Monasterijs Abbates, Vicarios, & Curiones proficiebant, & postea multa illorum in Commendatitijs conuersa, sicut nunc (proh dolor) intuemur.* Hæc ille. Et

Renat.

Renat. Choppin. pluribus in locis *Monastic.* meminit nonnullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem statum redactæ sunt, necnon etiã in *tract. de sacra polit. forens.* præcipuè *lib. 2.* Idem habetur *ex lib. taxarum Apostolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuisse, vt testatur idem *Pennot. d. lib. 2. cap. 31.* quòd nulla Ecclesia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate insignita, quę Regularis non fuerit. Ex quibus inferas cum eodem *Pennot. loco cit.* non esse audiendum *Franciscum de Pisa lib. 1. Hist. Tolet.* contra *Arnold. Vuion.* dum affirmat, consuetum esse apud Hispanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

2 Dixi supra; *omnes ferè istas Ecclesias Seculares* quia esse potest, vt aliquæ harum Ecclesiarum in principio suæ fundationis à Secularibus erectæ, ac institutæ sint, cum conditione, vt earum caput licèt Presbyter, vel Clericus secularis existat, potiatur tamen, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentijs, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ, vsum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apostolicæ assensu, & indultu. Vt est exemplum in Cathedrali Maceraten. in qua anno 1611. auctoritate Apostolica super dotatione facta à persona laica erecta fuit dignitas Abbatialis, cum reseruatione iurispatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœcesis, in iurisdictione, dicta, Ratignana, erectum fuit à Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reseruatione etiam iurispræsentandi, accedente Summi Pontificis assensu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prælati à primæua Religionum institutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti sunt, & quare?*
2 *Prælati Ordinis S. Basilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.*
3 *Prælati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

LAudabili veterum Cœnobitarum consuetudine spectata, Conuentuales Monasteriorum Superiores, Monachorumq; Prælati nomen Abbatis sumpsere: quinimò, ac si minimè eo contenti essent, eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Christi; non solùm autem Abbates, verùm etiam alijs nominibus appellati sunt: Nam primi Ab-

1 bates Eremi cultores Archimandritæ, dicti sunt, eo quia, stante tyrannorum persecutione, se se in speluncis abdebant, & nominati sunt Archimandritæ, quasi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis, ita vocantur in *l. nos reddentes §. omnes. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.* Et caput Religionis S. Basilij eodem nomi-

2 ne nuncupatum fuisse, legitur in *Prouinc. Rom.* hodiè autem Præfati Monachorum d. Ordinis, qui sunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hispania, Abbatis nomine appellantur.

3 Et similiter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimùm suos superiores Abbatis nomine appellare solent. Dixi *vt plurimùm*, quia cum extra Monasterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monasterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur. Cumque hi Conuentus, ac Sodalitia processu temporis ab Abbatia fuerint segregata, Monachi superiorem suum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiusmodi ad hæc vsque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perseuerant, quibus non Abbates, sed Priores Conuentuales præsunt Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum; quibus Priores, non Abbates superiores constituebantur, quadam modo priuilegio, & gratia Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac seruata conditione, vt duodecim viros familiæ, superiori eidem subditæ proprijs redditibus alere valeant. Qua de re (vt videre est apud *Renat. Choppin. in suo Monasticon*) extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla, præsertim in Congregatione Cœlestina, & nostra Vallumbrosana, cuius Parens, Legislator, & Generalis institutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobijs à se erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Eudoxo Lucatello descripta, ipsum instituisse, & ordinasse Abbates quosdam ex suis discipulis, ac illos Monasterijs, quæ suæ Religioni acquisiuit præfecisse, & hinc factum est, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempè post Archicœnobium Vallis Vmbrosæ, Monasterium S. Michaelis de Passiniano, S. Cassiani montis Scalarij, S. Reparatæ Marradij, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muscheto Abbatiarum nomine nuncupata sint. Denique cum sub eisdem Abbatijs aliqua loca extructa fuissent, Prioratus nomine dicta sũt, ac ab Abbate maioris Monasterij eis Prior constituebatur pro vt idem contigit in nonnullis alijs Monasterijs cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monasterio subiectis loquitur *cap. 1. de priuil.*

QVÆSITVM VIII.

An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus Institutor, & Legislator.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus monasticam vitam perfectè instituit.*
2 *Christus Dominus Castitatis votum instituit.*
3 *Christus Dominus Paupertatis votum instituit.*
4 *Christus Dominus Obedientiæ votum instituit.*

VT

1 Vt omnes Monasticæ vitæ Legislatores, vel saltem præcipuos attingamus, incipiendum est à Christo Domino, simulque dicendum, (quod extrà controuersiam est) illum fuisse primum disciplinæ huius Legislatorem; quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex, quæ Ordines Monasticos concernit, sunt tria vota essentialia; sed hæc primùm tradita sunt à Christo Domino; ergò ipse est primus Monastici status Legislator. Maior est manifesta. Minor probatur, & 1. de voto Castitatis
2 Christus Dominus *Matt.* 18. ait, *sunt Eunuchi, qui se castrauerunt propter Regnum cælorum*. In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) designantur, non qui simplici proposito voluntatis suæ à coniugio abstinent, sed qui voto solemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem, coniugium contra
3 hendi, sibi ademerunt. Secundò probatur de Paupertatis voto *Lucæ* 14. *Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus*, quod congruit cum illis verbis eiusdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque sacculum, aut peram*. Tertiò de voto Obe-
4 dientiæ ex *Luca cap.* 4. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me*. In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senen. decret. 9. Et hęc omnia simul præcipit, quandò iuueni vitam æternam possidere petenti respondit. *Matt.* 19. *Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, & habebis thesaurum in cælo*. Hinc est, quòd Apostoli, vt hæc tria vota in Christi manibus, tamquā primi Regularis, & monasticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia. Matt.* 19. idest coniugium, & bona, vt explicat *Hieronym. lib.* 1. *contra Iouin.* Si dicas. Aliqui ex Apostolis habuerunt vxores, ergò hæc tria vota solemniter non emiserunt. Respondeo, eos statim coniugium dereliquisse ad vocem Christi Domini, *qui vult venire post me, &c.* & post nuptias eos fuisse continentes, vt potest elici ex *S. Hieron. in Apolog. ad Rom.* Per illa autem verba, *sequatur me*, intelligitur Obedientiæ votum, vt ait *Diu. Aug. Epistola* 89. *nu.* 4. Ex quibus satis constat, præcipua Regularis, & monastiei instituti præcepta à Christo Domino, tanquàm à primo Legislatore tradita esse. Sed dices, Quis conditor fuit legis à Christo promulgatæ? Respondeo, ipsum eam condidisse simul, & promulgasse, quando *cœpit facere, & docere*. Quod explicatum est in quæsito secundo, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus in sacris literis diuersis nominibus appellatur.*
2 *Christo Domino Abba nomen congruere probatur.*

1 Diuersis nominibus in sacris literis Christum Dominum nostrum appellari, habetur pluribus locis, & primò *Epist.* 1. *Petri c.* 2. vbi Pastor, & Episcopus vocatur. Secundò in *Epist. S. Pauli ad Hebræos* 11. vbi vocatur Pontifex Tertio *eadem Epistola cap* 7. Sacerdos dicitur. Quarto *Isaiæ* 33. Legifer. Quintò *Matt.* 8. Magister nuncupatur; alijsque nominibus ad eius diuina attributa ostendenda appellatus fuit à sanctis Prophetis, & Patribus Veteris, & Noui Testamenti. Ex quo fit, vt in medium adducatur quæsitum, An scilicet Christus Dominus, quemadmodum multis nominibus nempè Pastoris, Episcopi, Pontificis, Sacerdotis, Legiferi, Magistri, & similibus nuncupatur, possit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cum omnia illi tradita sint à Patre æterno, tanquā vniuersorum hæredi: Abbatis nomen, quo ipsemet Pater ab eodem Christo vocatus est, *Marc.* 14. etiā illi donasse, pro indubitato habendū est; maximè, cum ipse sit Pater futuri sæculi, Pater, & Parens noster, in quo clamamus quotidiè, Abba pater. Imò
2 Christo Domino Abbæ nomen præ omnibus alijs debetur; quia reduplicato nomine Patris (sicut denotat Abba pater) humanā generationem respicit: Tùm quia, vt Parens nos creauit, & vt Pater nos protegit. Sed quid dico, reduplicato Patris nomine illum nos intueri, qui centuplicata Patris protectione à custodia matutina vsque ad noctem nos gubernat, & conseruat, & ad mansiones æterni Patris, post infinita nobis exhibita paterna opera, tanquàm cohæredes suos deducit? Ipse ergò Pater noster, à quo accipimus, *spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater; ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quòd sumus filij Dei*, vt ait. *Paulus ad Rom.* 8. Si dicas, hæc omnia quidem probare, Christum Abbatem, & Patrem posse respectu generis humani appellari, non autem Monachorum, de quorum Abbatibus, & Prælatis in præsenti sermonem habere intendimus. Respondeo etiam respectu Monachorum Christum appellari Abbatem, Institutorem, Legislatorem, Ducem, & Patrem, & Moderatorem, atq; Pastorem: quia Monachorum, omniumq; Religiosorum status ab eo immediatè institutus, & ordinatus fuit, vt benè probant *Thom. Vuald. de sacram. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 6. *& Clitou. de vot. monast. lib.* 3. *cap.* 5. *& Hieron. Plat. de bon. stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 10. & alij. Expressè verum id pandit, comprobans intentum nostrum *Alb. Crantzius metropol.* 8. *c.* 47. hisce verbis. *Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Ecclesiæ Monasterio sub Abbate Christo, cuius Regulam per Euangelia digestā si strenuè obseruaremus, nihil esset opus repertitijs illis, ac nouis Religionibus*; quod confirmat *Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis alphabeto* 42. *in sermon. de Cœna Domini*, per illa verba, *Apostoli fuerunt Canonici Regulares sub Abbate Christo*, id ipsum refert *Gabriel. Pennot. Hist. Tripar. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 1.

QVÆSITVM X.

An sancti Apostoli fuerint monasticæ vitæ Institutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus instituit Conuentus Religiosorum vtriusque sexus.*
2 *S. Matthæus in Aethyopia legitur, S. Euphemiam consecrasse, & illam plusquàm ducentis Virginibus præfecisse.*
3 *D. Paulus in Græcia Theclam Virginem consecrasse legitur.*

SVpponimus tanquàm certum, & resolutum, cum *Cassian. lib. 2. cap. 5.* Monasticam vitam tempore Apostolorum exordium sumpsisse, quam à Christo Domino institutam, & traditam, suisq; legibus communitam acceptauerunt ijdem Apostoli, & postmodum eorum discipuli. Quo præmisso, oritur dubium, Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apostoli condiderint, aut Legislatores aliquo modo nuncupari possint. Et primò videtur, quòd non; quià illis temporibus, sicut etiam hodiè substantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota essentialia; sed hæc iam instituta erant à Christo Domino; ergò sancti Apostoli non possunt dici Regularis vitæ institutores. Secundò probatur, nam non instituerunt ordinem aliquem Monachalem, cui leges ab ipsis fuissent imponendæ. Confirmatur; quià non est credibile, quòd illi aliquas condiderint leges, cum in eorum actibus non reperiantur; nisi dicendum sit, eas euanuisse. His tamen non obstantibus, dicendum est, eos aliquo modo fuisse Legislatores Monasticæ vitæ, respectu eorum, qui post illos Regularem, & perfectam viuendi formam, ab Apostolis verbo, & exemplo traditam professi sunt. Insuper Legislatores dici possunt, quia Regulam ipsam, & legem in suis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium *S. Matt. 19. & Marc. 10. & Luc. 18.* intuenti manifestabitur. Profectò his locis, & alibi Regulares leges, sicut & in *Actibus Apostolor. cap. 4.* & alibi inspiciuntur:

Ad primum ergò respondendum est, illud argumentum probare institutionem legis Monasticæ, quam præsupponimus in Christo Domino, non autem promulgationem, quæ satis ostenditur quoad eadem tria vota essentialia in Apostolis, vt patet in locis citat. *SS. Matt. Marc. & Luc.* Adde 1 quod supra dictum fuit, D. Marcum erexisse Monasteria, & instituisse aliquos vtriusq; sexus Conuentus Monasticos, vt attestatur Philo disertissimus Iudæorum, quem refert *Euseb Cæsariens. in Hist. Ecclesiast. lib. 2. cap. 19.* quod à *Card. Bar. tom. 2. an. 64.* confirmatur, & adest testimonium *D. Lucæ Euang. in Actibus Apost.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifestè tradita leguntur. Et S. Mat- 2 thæus in Aethyopia legitur, Sanctam Euphemiam Virginem consecrasse, ac illã in plusquàm ducentis 3 Virginibus præfecisse. Similiter in Græcia à Diuo Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit, ex *Cassian. lib. 2. coll. 18. cap. 5.* Igitur credibile est, Monasteria tunc fuisse. Dixi, *credibile*, quia in Gallia à sancta Martha Domini Iesu hospita Cœnobium insigne constructum fuit. ex eod. *Cassian. collat. 18. cap. 5.* Et hoc absque dubio de licentia Apostolorum, quorum legibus Monasticis fuit munitum. Ad confirmationem respondetur, falsum esse, in Actibus Apostolorum non reperiri aliquas professionis Monasticæ constitutiones, & leges. Imò in illis essentiale Religionis manifestè inspicitur.

QVÆSITVM XI.

An post Christum, & sanctos Apostolos, & antè Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

SVMMARIVM.

1 *Post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora nonnullos Monasticæ, & Religiosæ vitæ cultores floruisse, ostenditur.*

1 POst Apostolorum, & antè Basilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorũ Patres, ac monasticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui tempore Claudij Imperatoris Romæ fuit, viditq; S. Petrum Apostolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, suo tempore in Aegypto fuisse nonnullos, qui renunciantes omnibus suis facultatibus, & simpliciter bonis suis cedentes, omnem temporalis vitæ solicitudinem deponebant, & extra Vrbem egressi, in hortis, vel agris, se à vulgo separantes, loca secreta fouebant; & quòd in singulis eorum locis erat Domus orationis consecrata *Semmon* appellata (*Semmon* autem in nostra lingua Monasterium, vel honestorum Conuenticulum significare potest) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ità refert *Euseb Cæsarien. lib. 2. Histor. Eccles. cap. 17.* recitans textum Philonis in nudis verbis. Præterea in secundo seculo nempè anno centesimo sexagesimo tertio Helenus Alexandriæ insigne Cœnobium erexit, cuius successor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in persequutione Gallieni sub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus est circa annum Domini 255. & sic in tertio seculo, in quo etiã D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè ipsius tempora quamplures fuerunt in Oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon sub se plusquã quingentas Monasticas Domos habuisse fertur, quem Amon postea S. Athanasius vidit euntem in Cælũ, vt ipse refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæstina multa sub se habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domicilijs, siuè Cellulis diuisos regebat. S. Pachomius etiã varijs domibus, parùm inter se distantibus, apud quamdam Insulã in Thebaide, *Tabennam* nuncupatam, septem millia circiter Monachorũ habuisse legitur, quos omnes, vt rectè gubernaret, in 24. classes pro Græcarum literarum numero, & varietate distinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in

Monte

Monte Nitriæ mille Monachis præfuit: ad quem poſteà conuenerunt tria Monachorum millia. Palæmon quoq; in Thebaida, Hilarion, Athenagoras, & alii quamplures illa ferè tempeſtate floruerunt. His demùm ſucceſsit D. Baſilius, à quo Monaſtica vita ad meliorem formam redacta fuit: de quarè inferius. Sic teſtantur *Nicephor. lib. 9. Hiſt. Eccleſ. cap. 14. Pallad. in Hiſt. SS. Patrum ad Lauſum Hieron. Plat. de bono ſtat. Relig. lib. 2. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 21. Bellarmin. de Monach. lib. 2. cap. 5. Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 3. cap. 3.* Vndè dicendum eſt, poſt Chriſtum Dominum, & SS. Apoſtolos continuaſſe ſemper Monaſticæ vitæ cultores, ac Præpoſitos, qui, præter tria vota Regularia, orationes, ieiunia, carnis mortificationem, aliaq; ſpiritualia exercitia ſuos alumnos docuerunt; quales verò fuerint, non ſatis conſtat, propter multitudinem eorum, qui Regulari exercitio tunc operam dabant.

QVÆSITVM XII.

Quorum Abbatum legiſlatorum leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obſeruentur.

SVMMARIVM.

1. *Diuus Baſilius 40. ferè annos poſt Antonium ſuam Regulam compoſuit.*
2. *Secunda Regula eſt S. Auguſtini.*
3. *Tertia eſt Regula D. Benedicti.*
4. *Regula D. Benedicti omnes Monachi Occidentis amplexati ſunt.*

TRes in vniuerſum Regulæ à Monachis, & Canonicis Regularibus, hodiè in Eccleſia Catholica obſeruantur, nimirum Regula S. Baſilij, S. Auguſtini, & S. Benedicti. Et primò quod ſpe-1 ctat ad S. Baſilium, dico, illum 40. ferè annis poſt Sanctum Antonium Abbatem ſuam Regulam ediſſe, vt refert ipſemet Baſilius *Epiſt 79.* Quæ Regula etſi ab aliquibus cuidā Euſtachio tribuatur, eam tamèn à S. Baſilio confectam fuiſſe, affirmat *Card. Baron. tom. 1. ann. 361.* ex teſtimonio Gregorii Naziāzeni, & auctoritate eiuſdem Baſilij *Epiſt. 63. & 79.* quibus in locis dicit, habere apud ſe homines, qui ſeculo renunciauerant, & ſub eius diſciplina ſtudium pietatis profitebantur. Et ità vſq; ad noſtram ætatem ſub eiuſdem nomine Monachatum multi Religioſi profitentur in Oriente, vbi etſi dicantur extare aliqui Conuentus, qui ab Antonio, & Paulo nomen accipiunt, omnes tamen Regulam S. Baſilij obſeruare dicuntur. Imò non ſolùm in Oriente, ſed etiam in Occidente, vbi Monachi ſub nomine, patrocinio, & Regula eiuſdem S. Baſilij adhuc degunt; Et præter hos Monachos, etiam Carmelitas eamdem Regulam in multis obſeruare, affirmant aliqui. Aliam Regulam 2 poſt prædictam Baſilij edidit Sanctus Auguſtinus, cui tres ſolent Regulæ adſcribi, duæ breues; tertia verò integra; Prima incipit *Communi definitione declarauimus.* Secunda verò *Ante omnia fratres charisſimi,* quæ quidem Regulæ eſſe Auguſtini non creduntur. Tertia autèm, quam compoſuit D. Auguſtinus pro ſuis Clericis, Monachis, & Eremitis, enumeratur à nonnullis inter ſermones de communi vita Clericorum: eſt autem illa, quam dicit *Poſsid. cap. 5. de vita S. Auguſt.* fuiſse à Sanctis Apoſtolis inſtitutam; & tandem illa eſt, quæ continet ſubſtantialia vota Religionis; de hac Regula ſcribunt Doctores communiter. Ità *Vincent. in Specul. Hiſt. lib. 19. cap. 44. & S. Antonin. 2. par. Hiſt. tit. 9. cap. 8. §. 2. & 3. Volaterr. lib. 21. Antropolog. Trull. lib. de antiq. ſui Ordin. cap. 2. & 3. Poſsid. loc. cit.* Eam plures tàm Monachi, quàm Clerici, & Mendicātes ſequuti ſunt, maximè Monachi Africani, & Carthaginenſes; & alij vbiq; terrarum; de quā de vide citat. auctores, qui fusiùs illius progreſſum deſcribunt.

3 Tertia Regula eſt S. Benedicti, Monachorum Occidentis Patriarchæ, quam omnes Monachi, non modò qui ab ipſo originem traxerunt, verùm etiam omnes reliqui, qui eodem tempore in Occidente fuerunt, & præſertim in Italia amplexati ſunt; vt elicitùr ex *S. Antonin.* qui in *2. par. Hiſtor. tit. 15. cap. 14.* ait, *poſt Benedictum, omnes Monachi Occidentis militant ſub Regula S. Benedicti, & ipſum habent in Patrem.* Hæc poſteà approbata fuit à S. Gregorio Papa, vt ipſe fatetur *lib. 2. dialog.* dùm ait, *confirmaſſe eamdem Regulam, & præcepiſse, vt ab omnibus obſeruetur, qui ſeculo renunciare, & ad Deum conuerti voluerint in omnibus Religionibus, ſeù Prouincijs Eccleſiæ Latinæ;* & eiuſdem Regulæ approbatio habetur in *can. perniciosam 17. q. 2.* & per Zacchariam Papam, vt in ſequenti titulo dicemus.

QVÆSITVM XIII.

An leges, & Regulæ Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ſint ab Eccleſia, & à Summis Pontificibus confirmatæ.

SVMMARIVM.

1. *Regulæ Sanctorum Baſilij, Auguſtini, & Benedicti, ab Innocentio Secundo approbatæ ſunt.*
2. *Qua de cauſa interdictum ſit ab Eccleſia, ne quis nouam Religionem, abſquè Sedis Apoſtolicæ approbatione inſtitueret.*
3. *Regula D. Patris Benedicti expreſsè approbata fuit à D. Gregorio Magno, & Zaccharia eius ſucceſſore.*
4. *Tenor literarum earumdem Summorum Pontificum.*

1 BReuiter dicimus, omnes tres Regulas SS. Baſilij, Auguſtini, & Benedicti, licèt non expreſsè, tamen tacitè fuiſſe ab Apoſtolica Sede approbatas, vt conſtat ex *can. perniciosam 17. q. 2.* vbi per verba Innocentii Secundi hoc ipſum declaratum habetur, dum ille Sanctus Pontifex, has tres Regulas tamquàm approbatas ſupponit, dicens. *Perniciosam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum (quæ licèt, neque ſecùndum Regulam Beati Benedicti, neque Baſilij, aut Auguſtini viuant,*

uant, Sanctimoniales tamen vulgò censeri desiderant) *aboleri decernimus*, quod habetur in Concilio Romano sub eodem Innocentio II. cap. 26. & 27. Non leguntur autem isti tres Patriarchæ, sicut nec alij, qui antè ipsos Religionum Auctores fuerunt, vllam specialem Sedis Apostolicæ approbationem quæsiuisse, eò quia iure Ecclesiastico nondum statutum erat, vt noua hominum in communi viuentium Congregatio, etiam tribus votis adstricta, pro Religione non habeatur, nisi accedente Romani Pontificis approbatione, vt deinceps statutum est ab Innocentio III. in Concilio Generali Lateraneñ. & habetur in *cap. ne nimia*, *de Religios. domib.* & idem habetur ex Gregorio X. in *cap. vnico eodem tit. in 6.*

2 Causa autem huius statuti condendi fuit, nàm paulò antè tempora Innocentij III. & circiter annum 1170. fuere Vualdenses hæretici, qui vulgò Pauperes de Lugduno vocabantur. Hi Monasticum quemdam Ordinem instituerunt, nonnullis tamen superstitionibus, & hæresibus admixtis; quamobrè à Lucio III. hæreseos damnati fuerunt, ac eorum secta reprobata; postmodum tempore Innocentij III. Sedem Apostolicam adeuntes cùm eorum Magistro Bernardo quodam Lugdunensi Ciue, diù institerunt pro reconciliatione, petentes insuper, vt eorum Religio confirmaretur, quod tamen nequaquam obtinere potuerunt; vt tradit *Abbas Vuespergensis in Chronico anni* 1212. Ex quibus permotus d. Summus Pontifex Innocentius Tertius, considerans periculum, quod Ecclesiæ imminebat, si cuilibet pro suo arbitrio liceret, nouæ Religionis institutum fundare; in Concilio Lateraneñ generali prohibuit, ne quis in posterum nouam Religionem, sinè Apostolicæ Sedis approbatione institueret, vt d. *cap. ne nimia*, quod ius renouatum postea fuit à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi, & habetur *d. cap. Vnico de Religiosis domib. in 6.* Antè illam igitur Innocentij Tertij prohibitionem, non erat necessaria Religionibus expressa Summi Pontificis approbatio, sed ab eius statuto incepit, vt dicunt *Cardinal. Bellar. lib. 2. de Monachis cap. 4. Azor. parte 1. instit. moral. lib. 11. cap. 23. q. 5. Less. de instit. lib. 2. cap. 41. nu. 13. Mirand. in man. Prælat. tom. 1. q. 3. art. 6. Sanch. de matrimon. lib. 7. disp. 25. nu. 10.* quos refert, & sequitur *Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 2. cap. 15. nu. 1.* licèt contrarium conetur asserere *Vasq. 1. 2. disput. 165. cap. 4. num. 38. & Sanchez. in Decalog. lib. 5. cap. 1. num. 15.*

3 Quamuis autem antè prædictam prohibitionem Innocentij III. non fuerit Religionibus necessaria expressa Apostolicæ Sedis approbatio; tamen Regula D. Patris nostri Benedicti expressè per specialem declarationem à D. Gregorio, & Zacharia Summis Pontificibus approbata legitur apud *Ioannem Baptistam Caccialupum in quodam eius Consilio*, *quod est 4. post Consil. Zabarellæ nu. 42. 43. & 44.* & apud *Antonium Perez. in Comment. eiusdem Regulæ in princ.* quorum diplomatum tenor est, qui sequitur.

Literæ Beati Gregorij Papæ de approbatione Regulæ S. Benedicti, quæ habentur originaliter in Monasterio Sublacensi antiquissimo, & venerabilissimo.

EGO Gregorius S. Romanæ Ecclesiæ Præsul Christi vitam Beati Benedicti, & legi Regulam, quam ipse Sanctus manu propria scripsit; laudaui eam, & confirmaui in sancta Synodo; & per diuersas partes Italiæ, & vbicunque latina litera legerentur, præcepi, vt diligentissimè obseruarent, quicunque ad conuersationis gratiam accessuri essent, vsque ad finem mundi. Et confirmo duodecim Monasteria, quæ ipse Sanctus construxit.

Bulla Zachariæ Papæ, Gregorij Magni successoris pro confirmatione Regulæ Sancti Benedicti.

ZACCHARIAS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Omnibus Christi sanguine redemptis salutem, & Apostolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior est misericordia super vitas, gratias agimus, quòd gloriosus in Sanctis suis, atque mirabilis est, & virtutes, ac dona ineffabili largitate dispergit. Ipse quippè Beatissimum Benedictum Patrem omnium constituit Monachorum. Ipse illius meritis Casinense Monasterium in solo Tertulli Patricij fundatum omnibus per totum orbem Cœnobijs clementi benignitate præfecit: Vbi ipse Sanctus Monachorum Regulam scripsit, quam sancta memoriæ prædecessor noster Gregorius in libro Dialogorum satis approbat, & laudat, & nos approbamus, & laudamus, & Sanctum constituimus, & ordinamus in dedicatione eiusdem Ecclesiæ, dum ibidem cum tredecim Archiepiscopis, & sexaginta, & octo Episcopis adessemus. Constituentes etiam, vt qui contra hoc venire attentauerint, anathematis vinculo innodentur. Hæc Zacharias.

Concilium Aquisgranense in causa Regulæ Benedictinæ congregatum tempore Paschalis Papæ Primi, & Ludouici Imperatoris IV. Anno Domini 817.

COncilium hoc nuper repertum post septimũ librum Capit. Francorum pagina 339. ab omnibus Abbatibus, alijsque Prælatis scitu dignissimum hic apponendum esse duxi, vt multa, quæ ad Regulam Benedictinam pertinent, necessaria intelligantur, & vt multæ eiusdem Cõcilij constitutiones, quæ passim in hoc opere citantur, præ manibus haberi possint, maximè cũ prædictæ constitutiones in sacris canonibus haud reperiantur. Refertur hoc Concilium à *Seuerino Binio tom. 3. Concil. par. 2. pagina 260.* sub præcisis verbis, & rubricis, quæ sequuntur:

Anno Incarnationis Domini nostri Iesu Christi 814. Imperij verò gloriosissimi Principis Ludouici IV. Idibus

bus Iulij, cum in domo Aquisgrani palatij, quę Lateranis dicitur, Abbates cum quamplurtbus vnà cum suis resedissent Monachis, quę subsequuntur capitula communi consilio, ac pari voluntate inuiolabiliter à Regularibus obseruari decreuerunt.

De Abbatibus, mox vt ad Monasteria sua remeauerint, vt Regulam discutiant, & efficaciter legant; & quod legerint, & intellexerint, cum suis obseruent Monachis.

1 *Vt Abbates, mox vt ad Monasteria sua remeauerint, Regulam per singula verba discutientes pleniter legant, & intelligentes, Domino opitulante, efficaciter cum Monachis suis implere studeant.*

De Monachis, vt Regulam S. Benedicti, qui voluerint, memoriter discant.

2 *Vt Monachi omnes, qui possunt, Regulam memoriter discant.*

De Regulari officio, vt iuxtà præceptum S. Benedicti celebretur inter alia.

3 *Vt officium, quod in Regula S. Benedicti continetur, celebrent Monachi.*

Vt tàm in coquina, quàm in cunctis Monasterij officinis Monachi operentur: & vt ipsi vestimenta sua lauent.

4 *Vt in coquina, in pristino, & cæteris officinis proprijs operentur manibus, & vestimenta sua oportuna tempore lauent.*

De Monachis, vt post matutinalem expletionem, nisi antè constitutam surrexerint horam, denuò ad lectos suos non præsumant, causa dormiendi, redire.

5 *Vt nullo vnquà tempore post vigilias causa dormiendi, nisi contigerit eos antè horam constitutam surgere, ad lectos redeant suos.*

Vt Monachi, nisi in Sabbatho sanctæ Paschæ, per totam Quadragesimam non radantur. Alio tempore post finitos xv. dies licitò radantur, tàm in Sabbathis, quàm in Octauis Paschæ.

6 *Vt in Quadragesima, nisi in Sabbatho sancto, non radantur; in alio enim tempore semel per xv. dies radantur, in Octauis Pascha.*

De balnearum vsu.

7 *Vt balnearum vsus in arbitrio Prioris consistat.*

De non edendis volatilibus Monachis intùs, forisuè, nisi infirmitatis causa.

8 *Vt volatilia intùs, forisuè, nisi pro infirmitate, nullo tempore comedant.*

Ne Episcopi Monachis volatilia comedere præcipiant.

9 *Vt nullus Episcoporum Monachis volatilia comedere præcipiat.*

Ne à Monachis poma, & lactucæ, nisi quandò alius cibus sumitur, manducentur.

10 *Vt poma, & lactuca, nisi quandò alius sumitur cibus, non comedantur.*

De certo tempore phlebotomandi obseruando; & vt Monachis tunc ibi cibus, potusque magis insupplementum largiantur.

11 *Vt certum phlebotomiæ tempus non obseruent, sed vnicuique secundùm quòd necessitas expostulat, concedantur, & specialis in cibo, & in potu tunc consolatio prębeatur.*

Vt si necessitas postulauerit, Monachis post vespertinum cibum antè lectionem Completorij potus tribuatur: similiter Quadragesimali tempore, vel quandò mortuorum Officium egerint.

12 *Vt si necessitas poposcerit, ob operis laborem post refectionem vespertinam, etiam in Quadragesima, pari modo, & quandò officium mortuorum celebratur, prius quàm lectio Completorij legatur, bibant.*

De Monacho à Priore suo increpato.

13 *Vt cum à quocunque Priore suo increpatus quis eorum fuerit, mea culpa, primò dicat, dehinc prosternens se illius pedibus, cum cappa, si habuerit, veniam petat, & tunc iubente Priore surgat, & vndè interrogatus fuerit rationem humiliter reddat.*

Nè nudi coram alijs vapulent.

14 *Vt nudi pro qualibet culpa coram Fratrum obtutibus non flagellentur.*

Nè soli in itinere dirigantur Monachi.

15 *Vt soli, sinè alio Fratre, in via non dirigantur.*

Nè sibi Compatres, vel Commatres Monachi faciant.

16 *Vt sibi Compatres, Commatresuè non faciant, neque osculentur fœminas.*

Vt non murmurent Monachi tempore legendi, & meridiano, occupati ad colligendas fruges.

17 *Vt, si necessitas fuerit, eos occupari in fruges colligendo, constitutum legendi, & meridie pausandi tempus prætermittant, & operantes non murmurent.*

De Monachis quarta, & sexta feria ieiunantibus.

18 *Vt quarta, & sexta feria ieiunantes, antè Nonam, aut post Nonam, si necessitas fuerit, iuxtà Prioris arbitrium, leuia opera exerceant.*

Vt in Quadragesimali tempore Monachi libros accipiant.

19 *Vt in Quadragesima libris de Bibliotheca, secundùm Prioris dispositionem, acceptis, alios, nisi Prior decreuerit expedire, non accipiant.*

De vestimento Monachis, nec satis pretioso, nec satis vili dando.

20 *Vt eis vestimenta, nec multùm vilia, nec multùm pretiosa, sed mediocria dentur.*

De Cucullæ mensura.

21 *Vt mensura Cucullæ duobus consistat cubitis.*

De potestate Abbatis, si extrà mensuram infrà positam, aliquid addendum decreuerit.

22 *Vt si infrà posita mensuræ quantitatem decreuerit Abbas, causa necessitatis, quippiam augeri, in illius maneat potestate. Alioquin hoc omninò prouideat, vt cammisas duas, & tunicas duas, & cucullas duas, & cappas duas vnusquisque Monachorum habeat, quibus verò necessè est, addatur & tertia, & pedules quatuor paria, & femoralia duo paria, roceum, pellicеas vsq; ad talos, fasciolas 2. quibus autem necessè est, itineris causa, alias duas: vuantos in æstate muffulas, in hyeme veruecinas: calciamenta diuturna paria 2. subtalares per noctem in æstate 2. paria, in hyeme verò soccos: saponem, & vncturam sufficienter: pinguedinem ad esum, excepto vj. feria, & xx. diebus antè Natiuitatem Domini, & septimana illa, quę, antè Quadragesimam, vocatur Quinquagesima. Vbi autem vinum non est vndè emina detur, duplicem mensuram de ceruisia bona; & quæcunque præter hæc Regula iubet,*

iubet, singuli, cum necessitas expostulauerit, absque dilatione accipiant.

De pedibus Fratrum vicissim lauandis.

23 *Vt in Quadragesima, sicut, & in alio tempore, vicissim sibi pedes lauent, & antiphonas huic officio congruentes decantent. In Cœna verò Domini pedes Fratrum si lauet Abbas, lauet, & osculetur, & poculum porrigat.*

De mandato post cœnam faciendo.

24 *Vt mandatum post Cœnam fiat.*

De mensura Monachorum, vt ea Abbates illorum sint contenti.

25 *Vt ea, quam Monachi sui habent, mensura sint Abbates contenti in manducando, in bibendo, in dormiendo, in vestiendo, in operando: si in alys vtilitatibus non fuerint occupati.*

De Villis Fratrum, vt eas non circumeant Monachi.

26 *Vt villas frequenter, & nisi necessitas coegerit, non circumeant, neque suis illas Monachis custodiendas committant: etsi eos ire ad eas necessitas fuerit, expleto necessitatis negotio, ad sua mox Monasteria redeant.*

De Abbate, vel quolibet Monacho, ne ad portam Monasterii cum quocunque hospite manducare præsumant.

27 *Vt Abbates, vel quispiam Fratrum ad portam Monasterij cum hospitibus non reficiant: in Refectorio autem omnem eis humanitatem manducandi, ac bibendi exhibeant. Si verò propter hospitem voluerit ad solitam mensuram Fratribus, sibique augere aliquid, in sua maneat potestate.*

Nè seruitores Fratrum post refectionem eorũ ad vnam mensam, sed in propriis sedeant locis.

28 *Vt seruitores non ad vnam mensam, sed in proprijs locis post refectionem Fratrum reficiant; quibus eadem lectio, qua Fratribus recitata est, recitetur.*

De lectore, vt nihil, nisi quod Regula decernit, accipiat.

29 *Vt lectori nihil, nisi quod Regula iubet, detur.*

De Alleluiah in Septuagesima dimittendo.

30 *Vt Alleluiah in Septuagesima dimittatur.*

De Præposito, vt maiorem, quàm cæteri, habeat potestatem.

31 *Vt Præpositus intrà, & extrà Monasterium post Abbatem, maiorem reliquis Abbatis subditis habeat potestatem.*

De Præposito Monachis non constituendo, nisi, & ipse Monachus sit.

32 *Vt Monachis non, nisi Monachus, constituatur Præpositus.*

De senioribus Fratribus Monasterium circumeuntibus.

33 *Vt de Senioribus Monasterium circumeuntibus quidam cum Fratribus in obedientiam exeant, quidam in Monasterio remaneant.*

De Nouitio Fratre, vt non facilis ei in Monasterium tribuatur ingressus.

34 *Vt Nouitio nõ facilis in Monasteriũ tribuatur ingressus; & vt in cella hospitibus seruiat paucis diebus: res verò, quas habet, parentibus suis commendet. Expleto probationis suæ anno, secundùm quòd Regula præcipit, indè faciet; ipse verò, nec tondeatur, nec vestimenta pristina immutet, priusquàm obedientiam promittat.*

De Monacho, quam professionem faciat.

35 *Vt Monachus, professione facta, tribus diebus cuculla coopertum habeat caput.*

De puero, vt pater, & mater eum ad altare offerant.

36 *Vt puerum pater, aut mater tempore oblationis offerant altari, & petitionem pro eo coram laicis testibus faciant, quam tempore intelligibili ipse puer confirmet.*

De infantibus oblatis, vt carnem non comedant.

37 *Vt infantes oblati carnem non, nisi causa infirmitatis, manducent.*

De Fratribus post Sextam dormientibus.

38 *Vt quandò Fratres post Sextam dormiant, si quis eorum voluerit legere, in Ecclesia, aut in lecto suo legat.*

De Fratribus, vt vsque ad Nonam in Quadragesima operentur.

39 *Vt in Quadragesima vsque ad Nonam operentur Fratres, quatenus, Missa celebrata, congruo tempore reficiant.*

De his Fratribus, qui quolibet modo, tamen grauiter delinquunt.

40 *Vt domus semota habeatur huiusmodi, his, qui fugere, aut pugnis, baculisuè inter se voluerint confligere, aut quibus ex integro factæ sunt regulares disciplinæ, qua in hyeme ignis possit attendi: & atrium iuxtà sit, in quo valeant, quod eis iniungitur, operari.*

De eo, qui in Refectorio negligenter coram Fratribus aliquid excesserit.

41 *Vt si quis neglexerit, sonitum fecerit, aut aliud quid excesserit in Refectorio, mox à Priore veniam petat.*

De plebeio non recipiendo in Monasterio, nisi priùs Monachus fieri voluerit.

42 *Vt nullus plebeius, seù clericus secularis in Monasterio ad habitandum recipiatur, nisi voluerit fieri Monachus.*

Ne Monachus iurando sermonem ferat, nisi sicut Sancti Patres consueuerunt loqui.

43 *Vt nemini liceat, sermonem iuramenti, aut affirmationis, nisi sicut sancti Patres soliti fuerunt, loqui.*

De Abbatibus cellulas Monachorum, vel Canonicorum habentibus.

44 *Vt Abbatibus liceat, habere cellulas, in quibus aut Monachi sint, aut Canonici; & Abbas prouideat, ne minùs de Monachis ibi habitare permittat, quàm sex.*

De schola in Monasterio non habenda, nisi de his, qui oblati fuerint.

45 *Vt schola in Monasterio non habeatur, nisi eorum, qui oblati sunt.*

De præcipuis solemnitatibus Sanctorum, vt plenarium in eis Officium fiat, & bis Monachi edant.

46 *Vt in præcipuis solemnitatibus, idest in Natali, & in Octauis Domini, in Epiphania, in Pascha quoque, & in Ascensione Domini, in Pentecoste, & in Sanctorum festiuitatibus, idest S. Stephani, & Beati Ioannis Euangelistæ, & in Natali Infantium, in Purificatione, & Assumptione S. Mariæ; similiter, & Beatorum Apostolorum festis, & in S. Ioannis Baptistæ natiuitate, Sancti quoque Laurentij, atque Martini, seù in natalitijs quibuslibet Sancti, cuius honor in qualicunque Parochia*

ebia ſpecialiter celebratur, plenarium Officium agatur, & bis reficiatur.

De ieiunio in Paraſceue.

47 *Vt in Paraſceue non aliud, niſi panis, & aqua ſumatur.*

De benedictione poſt Completorium.

48 *Vt benedictio poſt Completorium à ſacerdote dicatur.*

De decimis dandis tàm Eccleſijs, quàm pauperibus.

49 *Vt de omnibus in eleemoſyna datis tàm Eccleſiæ, quàm Fratribus, decima pauperibus dentur.*

De ſpecialibus pſalmis pro eleemoſynarijs, & defunctis cantandis.

50 *Vt prætermiſſis particularibus pſalterij pſalmis, ſpeciales pro eleemoſynarijs, & defunctis cantentur.*

De Pentecoſte, vt per hebdomadam non flectantur genua, neque ieiunetur, niſi dies ieiunij extiterint.

51 *Vt in hebdomada Pentecoſtes non flectantur genua, & non ieiunetur, niſi ſtatuti fuerint dies:*

De laicis in Refectorium Monachorum, manducandi, vel bibendi cauſa, non ducendis.

52 *Vt laicus, cauſa manducandi, ac bibendi, in Refectorium non ducatur.*

De veſtimentis, & calceamentis, vt Fratribus, quoties expedit, dentur.

53 *Vt quoties expoſcit neceſſitas, veſtimenta, & calciamenta, & omnia neceſſaria Fratribus dentur.*

De his, qui præponuntur, vt Nonni vocentur.

54 *Vt, qui præponuntur, Nonni vocentur.*

De ſeniore Decano.

55 *Vt ſenior Decanus reliquis Decanis præponatur, & Abbate, vel Præpoſito præſente, locum proprium teneat.*

De Præpoſito, Decano, & Cellario.

56 *Vt Præpoſitus, Decanus, Cellarius, de eorum miniſterio, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, non remoueantur.*

De libra panis, vt triginta ſolidos penſet, antequàm coquatur.

57 *Vt libra panis triginta ſolidis per duodecim denarios metiatur.*

De dormitorio hoſpitum.

58 *Vt dormitorium iuxtà oratorium conſtituatur, vbi ſuperuenientes Monachi dormiant.*

De Abbatibus, vt ſecum Monachos in itinere non, niſi ad ſynodum ducant.

59 *Vt Abbates Monachos ſecum in itinere, niſi ad generalem ſynodum non ducant.*

De duobus ſignis ad Tertiam, Sextam, & Nonam pulſandis.

60 *Vt duo tantùm ſigna ad Tertiam, Sextam, Nonamq; pulſentur.*

De Monachis, vt diſconſutas cappas non habeant, niſi tantùm villoſas.

61 *Vt Monachi cappas diſconſutas, præter villoſas, non habeant.*

De Abbatibus, & Præpoſitis, atque Decanis, vt benedictionem lectoribus tribuant, licèt presbyteri non ſint.

62 *Vt Abbas Præpoſitus, vel Decanus, quàmuis presbyteri non ſint, lectoribus benedictionem tribuant.*

Vt è Fratribus docti eligantur, qui ſuperuenientibus Monachis loquantur.

63 *Vt docti Fratres eligantur, qui cum ſuperuenientibus Monachis loquantur.*

De incerto furto, vt oratio, & excommunicatio fiat, quouſque, qui culpabilis extitit, manifeſtetur.

64 *Vt de furto incerto oratio, & excommunicatio à corpore, & ſanguine Chriſti fiat, quouſque culpabilis confiteatur.*

De Monacho, qui aduerſus alium Monachum teſtimonium protulerit.

65 *Vt ſi Frater aduerſus Fratrem pro qualibet culpa teſtimonium protulerit, Fratri perfectiori credatur.*

De Pſalmo Inuitatorio, & Gloria pro defunctis non cantando.

66 *Vt pſalmus Inuitatorius, & Gloria pro defunctis non cantentur.*

De lectore, vt ſtans benedictionem petat.

67 *Vt lector ſtando benedictionem poſtulet.*

De eulogijs in Refectorio Fratribus à presbyteris dandis.

68 *Vt eulogiæ fratribus à presbyteris in Refectorio dentur.*

Quòd ad Capitulum primò Martyrologium legendum ſit, & Verſus poſteà dicendus, indè Regula.

69 *Vt ad Capitulum primitùs Martyrologium legatur, & dicatur Verſus, deinde Regula, aut homilia qualibet legatur.* Tu autem Domine, *dicatur.*

De lectione in Capitulo exponenda.

70 *Vt ad Capitulum lectio tradatur ſimiliter ad conſolationem, ſi tempus fuerit opportunum.*

De ieiunio Fratrum æſtiuo tempore.

71 *Vt quandò Fratres æſtiuo tempore ieiunant, poſt Sextam dormiant.*

De eo, qui culpæ noxa tenetur, vt die Dominico remiſsiùs habeat.

72 *Vt is, qui noxæ culpa tenetur, die Dominico remiſſiùs habeat, & veniam non petat.*

De anniuerſaria die pro defuncto Abbate celebranda.

73 *Vt pro Abbate defuncto anniuerſarium fiat Officiũ.*

De eo, vt ad Miſſam inclinati Sanctus dicant, & ad Pater noſter genua flectant.

74 *Vt ad Miſſam Sanctus ſtantes, & Pater noſter genuflectentes dicant.*

Non debet aliquis pro munere in Monaſterio recipi, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.

75 *Vt nullus pro munere recipiatur in Monaſterio, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.*

De menſura cibi, ac potus, quæ Monachis ſeparatim debet tribui.

76 *Vt vnicuique Fratri in cibo, & potu ſua menſura ſeparatim detur, & de tota menſura ſibi data alicui nihil tribuat.*

De Fratrum pinguedine, quam accipere debeant in victu quotidiano.

77 *Vt Fratres aliquid pinguedinis in victu quotidiano habeant, excepta feria ſexta, & diebus octo antè Natale Domini, à Quinquageſima vſque ad Paſcha.*

In Domini Natali, & feſtiuitate Paſchæ Monachis volatilia ſumere, quatuor diebus conceſſum eſt.

78 *Vt volatilia in Natali Domini, & in Paſcha tantum*

tùm quatuor diebus, si est vndè comedant: si verò non fuerit vndè, non requiratur per debitum: si autem Abbas, aut Monachi abstinere se voluerint, in eorum sit arbitrio.

De muffolis Monachis dandis.

79 *Vt muffola veruecinæ Monachis dentur.*

De Disciplinæ modo.

80 *In Doctrina sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare. in qua dicit:* Argue, obsecra, increpa, *idest indisciplinatos, & inquietos debet duriùs arguere; obedientes autem, & mitee, vt in meliùs proficiant, obsecrare, negligentes, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonemus; nequè dissimulet peccata delinquentium, sed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt præualet, amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo. Improbos autem, & duros, ac superbos, vel inobedientes verberum, vel corporis castigatione in ipso initio peccati coerceat, sciens scriptum.* Stultus verbis non corrigatur, *& iterum.* Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte. *In omnibus igitur omnes magistram sequantur Regulam, neque ab ea temerè declinetur à quoquam. Nullus in Monasterio proprij cordis sequatur voluntatem, nequè præsumat quisquàm cum Abbate sua proteruè infrà Monasterium, aut foris contendere; quòd si præsumpserit, Regulari disciplinæ subiaceat. Si quis frequenter correptus pro qualibet culpa, si etiam excommunicatus non emendauerit, verior ei accedat correctio, idest, verberum vindicta in eum procedant. Similiter & qui præsumpserit, claustra Monasterij egredi, vel quocunque ire, vel quippiam, quamuis parum, sinè iussione Abbatis facere, vindictæ Regulari subiaceat. Peccantes autem coram omnibus arguantur, vt cæteri metum habeant.*

QVÆSITVM XIV.

Qui nam Ordines, & Congregationes sub Regulis Sanctorum Basilij, & Augustini institutæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Ordinis Sancti Basilij institutio, & reformatio.*
2 *Ordinis Canonicorum Regularium institutio, ac variæ reformationes.*
3 *Congregatio Canonicorum Regularium Frigdionaria primùm, & de indè Lateranensis appellata, quo tempore, & à quo fundata sit.*
4 *Congregatio Scopetina, seu Sancti Saluatoris, quo tempore, & à quo fuerit instituta.*
5 *Congregationis Canonicorum Regularium sub nomine Sancti Petri de monte Corbulo initium.*
6 *Congregatio, quæ dicitur Castrinantonie, seu Chasteaulandon, quando instituta fuerit.*
7 *Congregatio Sancti Georgij in Alga à Beato Laurentio Iustiniano instituta fuit, & quo tempore.*
8 *Pramonstratensis Ordinis institutio.*
9 *Numerus Sanctorum, Summorum Pontificum, & aliorum insignium virorum, qui ex d. Ordine Canonicorum Regularium prodierunt.*

1 Licèt antè tempora D. Basilij nonnulli Monasticæ vitæ cultores floruerint: ab eo tamen Monastica vita ad meliorē formam redacta fuit; de ipso etenim legitur, quòd duriorem illum antiquorum Monachorum ritum ad meliorem formam redegit, magisque Religioni congruentem. Postquam igitur D. Basilius Monasticam Regulam composuit, omnes Orientis Monachi eam amplexati sunt, sicut etiam hodie sub ea militant; quamuis aliqua ipsorum Cœnobia Pauli, vel Antonij nomine appellentur. Ità pariter in Calabria, & Sicilia, quia hæ duæ Prouinciæ diù sub Græcorum Imperio fuere. Postea verò, temporum iniuria, ipsius Basilij Ordo alibi penitùs corruit, alibi ità fuit imminutus, vt, Regularis disciplina laxata, Monachi, alij sine capite, sicut oues sine Pastore errauerint, & aliqui ne vestigiū quidem Monastici instituti retinuerint; ac ideò nonnulla Monasteria euersa, & ipsorum bona dissipara fuerint.

Demùm nostra ferè tempestate Gregorius Decimustertius Pontifex Max. dictum Ordinem penè collapsum instaurauit, ac eius Regularem disciplinam laxatam reformauit, omniaque illius Monasteria in Italia, & vtriusque Siciliæ Regnis existentia in Congregationem redegit, ac vni Abbati Generali, non solùm Italiæ, ac Regnorum prædictorum Monasteria, sed etiam Diuæ Mariæ de Ouiedo, & del Tardon, ac Vallis de Galleguillos eiusdem Ordinis D. Basilij Prouinciæ Hispaniæ, nec non omnia Monasteria in Regnis Hispaniarum sub Regula S. Basilij erecta, vel in posterum erigenda subiecit; statuens, vt Generale Capitulum in dicto Ordine tertio quoquè anno celebraretur; ac Generalis Abbatis, seù Visitatorum, vel Procuratoris Generalis officia per triennium durent, quo finito, saltèm per aliud simile triennij spatium ab officio vacare debeant. Si tamen eidem Capitulo Generali expediens visum fuerit, prædictos omnes Superiores, aut illorum aliquos ad aliud triennium, & non vltrà, in eorum officio confirmare potuerit; Vt habetur in Bulla eiusdem Gregorij XIII., quam edidit de reformatione dicti Ordinis Sancti Basilij, ac Abbatis, & aliorum officialium electione, anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalendis Nouembris, Pontificatus sui anno octauo, quæ habetur *in noua collect. priuil. Roder. tom. 2. bulla 22. inter bullas d. Pontificis.* Et hæc quò ad Monachos, qui sub D. Basilij Regula vixerunt, ac hodiè viuunt.

2 Post D. Basilium, aliam Religiosorum Regulam instituit D. Augustinus, à quo institutus, imò renouatus fuit Ordo Canonicorum Regularium, qui ab Apostolis in Mōte Syon exordium sumpsit. Vt restatur *Volaterran. lib. 21. Antropolog. & D. Antonin. par. 2. hist. tit. 9. cap. 8. 9. 2. & 3. Posidon. in vita eiusdem D. Augustini cap. 5. & Vincent. in Spec. hist. lib. 19. cap. 44.* manifestè asserit, D. Augustinum scripsisse Regulam, & Institutionem Clericorum Regularium, qui etiam Canonici Regulares dicuntur. Hic deindè Ordo, (vt ait idem *Vincent. lib. 26. cap. 51. Volaterran. vbi supra*) florere cœpit anno salutis humanæ 1080. sub Gregorio VII. apud Burgundiam in Ecclesia Baluacēsi, auctore, & reformatore Venerabili, & Sancto Iuone eius-

ne eiusdem Ecclesiæ Præposito, qui postea fuit Carnutensis Episcopus. Quo etiam tempore idem Ordo per totam Galliam reformatus fuit à Sancto viro Arnulpho Abbate, & Archiepiscopo Lugdunensi, sub eodem Gregorio VII. anno Domini 1074. vt referunt *Augustin. Ticinen. in propugnac. Canon. Ord. par. 5. confirmat. 8.* & *Ioan. Naucler. vol. 2. Chronolog. generat. 7.* Eumdem Ordinem reformauit Phridianus Lucensis Episcopus per Tusciam, & per vniuersam penè Italiam, teste *Volaterr.* Sed quia hic Ordo Canonicorum Regularium, præter tria vota Religionis, D. Augustini Regulam, & sacros Canones, nulla specialia statuta habebat, exceptis etiam Benedicti XII. constitutionibus; successu temporis, quidam præstantissimi viri particulares Canonicorum Regularium Congregationes instituerunt, præter tria Religionis vota, ac B. Augustini Regulam, nouas Constitutiones adhibentes, Summorum Pontificum auctoritate accedente; & ita vetus Canonicorum Regularium Ordo in plures Congregationes diuisus est, quorum singulæ vnum caput, & supremum Prælatum habent, qui Abbas, aut Prior, siuè Præpositus Generalis nuncupatur, sub cuius regimine quamplurima subiacent Monasteria.

3 Prima itaq; horum Canonicorum Regularium Congregatio cœpit anno Domini 1401. quam fundauit Leo de Curate Ciuis Mediolanensis eiusdem Ordinis apud Cœnobium Sanctæ Mariæ de Frigdionaria; deindè verò Eugenius IV., qui eam approbauit, Lateranensem appellari iussit, teste *Volaterr. lib. 21.*

4 Secunda Congregatio eiusdem Ordinis Canonicorum Regularium orta est paulò post primam, nempè anno Domini 1410., Auctore Stephano Bononiensi Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, qui cùm alijs paucis eum sequentibus, Gregorio XII. approbante, ad Aedem Sancti Saluatoris de Scopeto propè Florentiam migrauit, & ibi Monasterium construxit; vndè tota ipsa Congregatio Scopetina, seù Sancti Saluatoris appellatur; vt ait *Volaterr. vbi supra*.

5 Tertia item Cōgregatio, (teste eodē Volaterr.) sub nomine Sancti Petri de Monte Corbulo in Diœcesi Florentina nuncupatur, quæ à Iulio II. confirmata fuit. Huius Congregationis Canonici hospitalitatem colunt.

6 Quarta Congregatio fundata est in Gallia anno Domini circiter 1500. quæ dicitur Castrinantonis, vulgò Castenlandon, quam reformasse dictum Ordinem Canonicorum Regularium, refert *Robertus Episcopus Arboricen. de tuend. cælib. tom. 2. tit. de Monarch. Ordin. prim.*

7 Est & alia Congregatio Canonicorum Regularium sub nomine Sācti Georgij in Alga Venetijs; quæ cœpit sub Gregorio XII. huius Princeps extitit Beatus Laurentius Iustinianus primus Venetiarum Patriarcha, cuius exemplum sequuti sunt nonnulli, præcipuè Gabriel Gondulmera, qui deindè fuit Eugenius IV. & hic ritus, (vt ait idem *Volaterr. in cap. de Eremitis*,) nec fuit confirmatus, nec solemnem trium votorum professionem desiderabat; Vnde Pius V. suo motu proprio incipiente, *Lubricum vitæ genus*, præcepit, vt huiusmodi Congregationes, & nominatim hæc S. Georgij in Alga, aut tria solemnia vota sub aliqua approbata Regula emitterent, vel talem viuendi ritum dimitterent.

8 Præter supradictas Canonicorum Regularium Congregationes, militat etiam sub Regula D. Augustini Ordo Præmonstratensium, qui ortum habuit anno Domini 1120. à quodam Presbytero Nortberto nobili Lotharingia oriundo; qui pauperem habitum indutus, & nudis pedibus incedēs, Verbū Dei prædicare cœpit, ad quod munus exercendum auctoritatem à Gelasio II. Papa obtinuit. Deindè à Callisto II. Lugdunensi Archiepiscopo commendatus, eius auctoritate in quodam loco, Præmonstratum nuncupato, solitariè viuere cœpit; & tresdecim socijs congregatis, cum eis iuxta Regulam D. Augustini Religiosæ Congregationi exordium dedit. Deindè quadraginta Clericos cum nonnullis laicis secum habens, ad voluntariam paupertatem, & reliquas Religionis obseruantias eos instituit; ac Regulam D. Augustini omnes professi sunt; & ob ipsius Nortberti sanctitatem, eius Religio breui temporis spatio in Hispania, Anglia, Burgundia propagata fuit. Ita refert *Surius die 6. Iunij*, & *D. Antonin. 3. par. tit. 15. cap. 19.* & *tit. 17. cap. 1. §. 3.* Quandò autem hæc Religio approbata fuerit, est differentia inter Auctores; quidam enim à Paschali II., quidam à Gelasio II., alij verò ab Innocentio etiam II. approbatam fuisse, dicunt.

9 Hæc præclarissima Religio Canonicorum Regularium habuit viros Sanctos sexdecim millia centum, & vltra, ita *Ioannes de Nigraualle in Epilogo suarum Chronic. 13. cap. 18.* vbi hoc probat auctoritate Anastasij Cardinalis S.R.E. Bibliothecarij; quod etiam ostendit *Pennott. in sua Histor. Tripart. lib. 3. cap. 50.* & *51.* vbi nonnullos alios Beatos addit. Insuper ex ea prodiere Summi Pontifices supra 36. *Raphael. Volaterr. lib. 21. suæ Antropolog.* de quibus sigillatim videndus est *Pennott. d. lib. 3. cap. 52.* licèt *Ioannes de Nigraualle loco cit.* tres super quinquaginta recenseat. Prodierunt ex eadem Cardinales supra 300. ex eod. *Volaterr. loc. cit.* & *Pennott. cap. 53.*, qui *cap. seq.* ait, Patriarcharum, & Episcoporum numerum tàm magnum fuisse, vt vix certus inuestigari possit. De scriptoribus pariter loquens *cap. 56.* ait, eorum infinitum penè numerum ex dicto Ordine prodiisse, aliquos principaliores recensens; & in fine eiusdem Historiæ catalogum omnium Ecclesiarum huius Ordinis Patriarchalium, Metropolitanarum, Episcopalium, & Collegiatarum, atq; Monasteriorum enumerat.

QVÆSITVM XV.

Quænam Congregationes, & Archiabbatiales sedes sub Regula Sancti Benedicti institutæ sint, earumq; Abbatibus, & Prælatis institutoribus.

SVMMARIVM.

1 *Casinensis Congregationis, aliàs Sanctæ Iustinæ de*

...nia de Padua institutio.
2 *Camaldulensis Congregatio à quonam initium habuerit.*
3 *Congregationis Eremitarum S. Romualdi, seù Montis Coronæ initium.*
4 *Vallumbrosana Congregatio à quonam, & quo tempore exordium sumpserit, eiusque approbatio. Bulla Canonizationis D. Patris nostri Ioannis Gualberti recensetur.*
5 *Cisterciensis familiæ origo.*
6 *Ordo Vallis collium quando nam cæperit.*
7 *Congregationis B. Mariæ Fuliensis Cisterciensium Reformatorum initium.*
8 *Grandimontensis familiæ institutio.*
9 *Guillelmitarum, seù Montis Virginis Congregatio à quonam, & quo tempore instituta fuerit.*
10 *Humiliatorum Ordinis institutio.*
11 *Siluestrini à quonam initium habuerint.*
12 *Celestinorum familiæ exordium.*
13 *Oliuetani Ordinis institutio.*
14 *Enumerantur aliæ familiæ, quæ sub eadem Regula instituta fuisse, ac militasse dicuntur.*
15 *Sancti Benedicti laudes, & encomia.*

SAnctus Gregorius Papa *lib. 2. Dialog.* affirmat, 1 in Italia alios ante S. Benedictum Monachos antecessisse, qui primorum Institutorum Regulas sequebantur; quo non obstante, (vt ipse fatetur,) Sanctus Benedictus parens, & Legislator omnium Monachorum, non solùm in Italia, verùm etiā in vniuersa Occidētali plaga est appellandus; quia eos morum, rituumque sanctitate, & disciplina instituit, & Regulam mira sapientia conscriptam tradidit. Deindè in Casinate Italiæ Monte Archicœnobio fundato, temporis fermè parua mora duodecim Monasteria in Italia, & per Maurum Abbatem eius discipulum in Gallia, & Placidum in Sicilia nonnulla alia condidit; & post huius Religionis, & primariæ Archiabbatialis Sedis Casinensis institutionem, vniuersam Occidentis oram, nulla nouæ alicuius sedis institutione per aliquod tempus ornatam ferunt. Postea verò anno Domini 913. quia illius Religionis disciplina Regularis paululùm feruescentiam remittebat, eius reformandæ gratia, & ad pristinum rigorem redigendæ cœpit Religio multiplicando augeri, & inde Monasticæ Congregationes, ac plures Archiabbatiales Sedes sub ipsius D. Benedicti Regula conditæ fuerunt.

Prima igitur dictæ Congregationis Casinensis reformatio facta fuit ab Oddone in Abbatia Cluniacensi d. anno 913. & deindè à Ludouico Balbo in Abbatia Sanctæ Iustinæ de Padua: vbi sub Sanctæ Iustinæ patrocinio Regulæ Benedictinæ obseruatio ferè collapsa restituta fuit, & per Italiam Monachis Casinensibus, quos ex veste atra, sicut & Cluniacenses vulgo *nigros*, appellant, aggregata, & propagata; vt patet ex Bulla Iulij II. data anno Domini 1503. Decimo Kal. Septembris Pontificatus sui anno primo, quæ est *in Bullario nouo Laer. Cherub. tom. 1. Bulla 1. d. Pontificis*, in qua Monasterium Casinense Congregationi Monachorum Sanctæ Iustinę de Obseruantia aggregauit & d. Congregationem Casinensem, alias Sanctæ Iustinę de Padua denominari præcepit, ac omnia earum priuilegia communia esse voluit.

2 Secunda familia fuit Monachorum Camaldulensium, Abbate Romualdo Rauennate Auctore, viro mira sanctitate conspicuo, qui anno 967. in monte Apennino eius initium instituit sub Regula Sancti Benedicti, cuius Ordinem postea confirmauit Alexander II. anno Domini 1073. ac in Camaldulo monte eiusdem Apennini in Hetruria, tanquam prima totius Ordinis sede Monachorum illorum sanctitas coruscat admiranda. Ex hac familia prodijt Summus Pontifex Gregorius IX. duo Cardinales, Archiepiscopi quatuor, Episcopi supra vndecim, Sancti & Beati plusquam 45. videatur *Arnoldus Vuion, Belgici primo par. ligni vitę, lib. 1. cap. 22. & pluribus seqq.*

3 Ex hac Congregatione ortum habuit Cogregatio Eremitarum Sancti Romualdi, qui Crotani, siuè Montis Coronæ Eremitæ vocantur. Hæc Congregatio anno Domini 1510. excitata fuit à Paulo Iustiniano Patritio Veneto Monacho Camaldulensi, qui feruentiori inflammatus spiritu, solitariæ vitæ arduum studium suscepit, & à Sede Apostolica literas impetrauit, vt vbique terrarum Camaldulensem Ordinem dilatare sibi liceat; & primò cum socio habitauit apud Pasfilapum, Diœcesis Eugubinæ: deindè apud Massacium oppidum, cuius loci speluncarum habitator factus, eius Congregationis prima fundamenta iecit, & sanctitate clarus quieuit in Domino anno 1528. & suę Congregationi multa Cœnobia ab eodem acquisita, & ædificata reliquit.

4 Tertia Sedes Archiabbatialis simili initio, & origine excitata est, fundata, & amplificata in Italia in Prouincia Hetruriæ in quodam montis Apennini recessu, propè & extra Florentiam ad sexdecim circiter milliaria in loco ad seruiendum Deo idoneo, communiter Vallis Vmbrosa nuncupato. Huic sedi initium dedit Ioannes Gualbertus Florentinus, de nobili familia, ex Patre Gualberto, Petrorij, & aliorum Castrum in Regione Vallis Pesæ, inter Florentiam, & Senas Comiti, & Domino ortus; qui cum primùm militaribus disciplinis operam daret, Vgo eius frater à consanguineo occiditur, quem Ioannes die Parasceues, cum homicidam inermem iuxta Monasterium Sancti Miniatis ad Montem propè mœnia Florentiæ obuium haberet, euaginato gladio in eum validam clamore irruit; Vnde homicida, qui Ioannem armis, & militibus stipatum declinare non poterat, se circumuentum videns, nec vllam salutis spem sibi relictam cernens ad eius pedes procidit, & propter amorem illius, qui eo die pro salute humani generis patibulum Crucis ascenderat, veniam sibi condonari poposcit, quo humilitatis actu verbis, & precibus commotus Ioan-

Ioannes, ac propter memoriam sacratissimæ Passionis, & sanctæ Crucis reuerentiam, quam consanguineus homicida, mortem iam subiturus, brachijs signabat, quasi vocem Domini nostri Iesu Christi in Cruce pendentis audiret: *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt*, vitam ei clementer indulsit, illúq; amplexatus, fratris vice, quem neci ille dederat, æstimaturum se spopondit; quod quidem insigne pietatis pignus quàm maximè Deo gratum indicauit euentus; Ioanni enim statim proximam Ecclesiam sancti Miniatis ingresso, ac enixè supplici ad deprecationes, ligneum Christi in Cruce pendentis simulacrum ceruicem inflexit; quo mirabili signo vir Dei Ioannes permotus, seculi pompas, ac paternam hæreditatem contemnens, inuito Patre, proprijs manibus in eodem Cœnobio sancti Miniatis, tunc Congregationis Cluniacensis, comam sibi totondit, & habitum Monasticum suscepit; postmodùm verò, inspirante Deo, ad Romualdum Camaldulensis Eremi incolam toto Orbe celeberrimum conuolauit, cuius magisterio, ac rigorosa Eremitica vita, ac Monastica disciplina cum aliquandiù vsus fuisset, ab eodem Romualdo suæ nouæ Congregationis Vmbrosa in Valle instituendi cæleste vaticiniû accepit, Ordinemq; Vallis Vmbrosæ (pluribus ad illum vndique, ob sanctitatis famam, socijs profectis) sub norma, & auspicijs, ac Regula Sanctissimi Patriarchæ Benedicti fundauit, quem insignibus miraculis, ac virtutibus clarum Cæslestinus Tertius Pontifex Maximus in Sanctorum Christi Confessorum numerum retulit anno Domini 1193. cuius diploma hic apponendum duxi.

5

CÆLESTINVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri & dilectis filijs Abbati, & Conuentui Vallis Vmbrosæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

Gloriosus Deus in Sanctis suis, & in maiestate mirabilis, ministros suos, qui sibi veraciter, & sincerè ministrant, non solùm immarcescibili brauio, & æterno remunerat: verùm etiam in præsenti vita per exhibitionem plurium miraculorum commendabiles reddit, & secundùm propheticum verbum, eos facit in æterna esse memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quisquam Catholicus umbigit, cum & hoc Scriptura sacra testetur, quod in Sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum prorsùs honorat, ipso attestante, qui dicit, Qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit, *& item,* quod vni ex meis ministris fecistis, mihi fecistis. *Et quidem rationi consentaneum esse probatur, vt quandoquidem Omnipotens Pater filij sui cohæredes eos, quo ipsum, honore voluit insigniri, ipso orante, & dicente;* Volo Pater, vt vbi ego sum, illic sit & minister meus. *Et rursùm.* Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus, qui in cælis est. *Homines qui ex lutea materia sunt, ipsius memoriam celebrent, & venerentur in terris, cuius nomen creditur scriptum esse in cælis.*

Hac nimirùm consideratione inducti, cum preces dilectorum filiorum nostrorum, Georgij Abbatis, & Conuentus Passinianensis Monasterij, vestrumq; testimonium recepissemus, & literas, & inclytæ recordationis Ioannem quondam Abbatem Vallis Vmbrosanæ Congregationis Institutorem, qui Creatoris sui seruus prudens extitit, & fidelis, & familia sibi commissæ in tempore tritici mensuram impendit, & quem, quia fuit super pauca fidelis, post obitum suum super multa Dominus ipse constituit, & multis miraculorum priuilegijs insigniuit, istis etiam temporibus, vt dicitur, incessanter illustrat, Sanctorum catalogo annumerare, & consociare vellemus. Visum itaque est nobis, & communi consilio Fratrum insedit, vt vicinorum Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ deberemus de conuersatione eiusdem boni viri, & miraculis testimoniu præstolari. Demùm verò cum Episcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorû, Plebanorum, Præpositorum Ecclesiasticorum, & Monasticorum Conuentuû, atque aliorum super eiusdem ministri Iesu Christi vita, & conuersatione, atq; miraculis recepissemus testimonia, & preces, super canonizandoeodem, Fratrum nostrum conuenientia requisita, & habita, referentes gratias Creatori, qui Ecclesiam suam semper noua prole multiplicat, & tàm rosarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum Beatum Ioannem canonizauimus, & numero Confessorum Christi decreuimus adiungendum; Confessorum omnium Regem prece humili deposcentes, & eiusdem Confessoris, qui sibi propter lucidas, & conspicuas placuit actiones, precibus, & meritis recolendis ab instantibus periculis eruamur, & in nostris necessitatibus ipsius patrocinium sentiamus. Vestræ itaq; deuotioni per Apostolica scripta mandamus, atq; præcipimus, quatenus de tanti patroni suffragio, quem genuit, & nutriuit ipsa Italia, spiritualiter gratulemini, & eius memoriam certo die inter alios Confessores veneratione celebri recolatis, ipsius festiuitatem colere studeatis, in eo diuinam Omnipotentiam exaltantes. Si enim, attestante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata eius obseruat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoscitur quòd apud Deum possit, & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri, qui Euangelica prædicationis non surdus auditor, Mundi gaudia tanquàm stercora reputans dereliquit, & sequens Christi vestigia non solùm in vestro Monasterio Monasticam Religionem instituit, verùm etiam septem Monasteria fabricauit, & ad vltimum Passinianense Monasterium reparans, in eo præsentem vitam laudabili decessu finiuit. Illud tamen inter eius miracula primum, & præcipuum inuenitur, quòd pro quodam opere misericordiæ cuidam in se delinquenti, antè ipsum in modum Crucis prostrato prouidè, & clementer exhibito, imago Crucifixi ei, adhuc in seculari militia existenti, caput dicitur inclinasse. Dat. Laterani, secundo nonas Octobris Pontificatus nostri Anno Tertio.

Hanc Congregationem item Alexander Secundus anno 1070. primus priuilegijs muniuit, & decorauit; licèt alij afferant, eam institutam fuisse anno Domini 1015. ac confirmatam anno 1090. & sub protectione Sedis Apostolicæ receptam à Summo Pontifice Vrbano Secundo; quod veritati magis consonum est, vndè eiusdem Summi Pontificis

ficis diploma meę Congregationis fauorem concernens, hic verbatim apponere visum fuit.

VRBANVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Dilectissimis filijs vniuersa Vallis Vmbrosanæ Congregationis salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm vniuersis Sanctæ Ecclesiæ filijs ex Apostolicę Sedis auctoritate, ac beneuolentia debitores existamus, illis præcipuè locis, atq; personis quæ, specialiùs, ac familiariùs Romanæ adhærent Ecclesiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos conuenit charitatis studio imminere. Quia igitur diuina propositum vestrum præueniente, ac subsequente clementia; Religionis vestræ simplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè positis aspirauit, Nos vestro prouectui, annuente Domino, prouectus adiungere cupientes, Cœnobium vestrum pro Beatæ Mariæ semper Virginis reuerentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, & tutelam, atq; protectionem Apostolicæ Sedis accipimus, & Apostolicæ illud auctoritatis priuilegio muniuentes, ab omnium personarum iugo liberum permanere decernimus. Per præsentem igitur nostri priuilegij paginam Apostolica auctoritate statuimus, vt quęcumq; hodie vestrum Cœnobium iure possidet, siuè in crastinum, concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iustè, atquè canonicè poterit adipisci, firma vobis, vestrisq; successoribus, & illibata permaneant; illis successoribus dico, qui eumdem Religionis ritum, & fidei constantiam conseruare, & strenuè Omnipotenti Domino in eodem proposito deseruire satagerint. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes Altarium, siuè Basilicarum, ordinationem Clericorum liceat vobis, à quocumque volueritis Catholico Episcopo, Romanæ Ecclesiæ gratiam, atq; communionem obtinente percipere: qui nostra fultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat. Ad hæc censemus, atq; statuimus, ne vlli omninò hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare: sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum sustentatione, & gubernatione concessa sunt, vsibus profutura. Nec vlli Episcopo potestas sit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in speciales estis filij Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicio temerè exponamini. Quia verò plura iam Monasteria, Congregatio videlicet Sancti Saluij iuxta Florentiam, S. Fidelis de Strumis, S. Saluatoris de Sophena, Sanctę Mariæ de Nerana, S. Cassiani de Monte Scalario, S. Michaelis Archangeli de Passiniano, S. Saluatoris de Sicalis, S. Michaelis Archangeli de Pistoria, Sancti Saluatoris de Vaiano, S. Petri de Muscheto, S. Pauli de Razzolo, Sanctæ Reparatę de Marradio, Congregatio de Riuis Cesaris, Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte Armato in Bononiensi diœcesi, inspirante Domino, in eamdem vobiscū formam consenserunt Religionis. Nos, & ipsis, & omnibus qui se in crastinum eidem Religionis vsui ex integro sociare voluerint, præsentis priuilegij libertatem Apostolicā auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & consuetudinis vnitate persistere procurauerint. Constituimus autem, vt eorum omnium caput vestram, quod in Valle Vmbrosa situm est, Monasterium habeatur. Sanè cum terminus vitæ Pastori vestro, diuina dispositione, contigerit: qui eius loco substituendus fuerit, quia, & vobis, & alijs omnibus præesse debebit, omnium, qui cæteris præsunt Monasterijs, consensu, & iudicio eligatur. Quod si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat, & eius mox iudicio, sicut in diebus venerandę mem. Ioannis primi Abbatis vestri factum constat, cætera omnia vnita vobis Monasteria disponantur. Vos igitur filij in Christo dilectissimi nolite negligere gratiam, quæ in vobis est, quę data est vobis per vnitatem sanctæ conuersationis, & Religionis: hæc meditamini, in his estote, vt profectus vester manifestus sit omnibus; participes enim Christi electi estis, si tamen initium substantiæ eius vsq; ad finem firmum retineatis. Mementote, quòd Dominus ait. Qui perseuerauerit vsquè in finem, hic saluus erit. *Itaque*, sic liceat lux vestra corā hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. *Ad indicium autem perceptæ huius à Romana Ecclesia libertatis, per annos singulos duodecim sagi cilicini brachia Laterano Palatio persoluetis. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Iudex, aut persona qualibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius nostri priuilegij paginam sciens, contra eam venire temerè tentauerit, secundò, tertiouè commonitus, si non satisfactione congrua emendauerit, à Christi, & Ecclesiæ corpore eum auctoritate potestatis Apostolicæ segregamus. Conseruantibus autem pax à Deo, & misericordia præsentibus, ac futuris sæculis conseruetur. Amen.*

Datum Romæ per manus Ioannis S. R. E. Diac. Cardinalis Anno Dominicę Incarnationis 1090 Indict. 13. 8. Idus Aprilis Pontificatus Domini Vrbani Papę Secundi tertio.

Ex hac Religione ortum habuit Congregatio Syluestrina per quemdam Monachum D. Syluestrum nuncupatum, qui tempore Reuerendissimi Patris Domini Benigni Florentini Generalis Vallis Vmbrosæ anno circiter 1231. hanc nouam Cōgregationem fundauit in monte Fano propè Fabrianum, de qua infrà in suo loco. Ita referunt. *Chronica Vallis Vmbrosę, & D Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti lib. 7. cap. 27. & Ioann. Lucidus lib. 10. de tempor. emendat. cap. 7.*

Ex eadem Religione orta est Religio Vallumbrosellæ in Gallia, cuius præcipuum Monasteriū extructum fuit à Sancto Ludouico Rege Francorum in honorem S. Ioannis Gualberti, vbi magnis sumptibus, & ornatu collocauit manum eiusdem Sancti, quam, deuotionis causa, Sanctus ille Rex obtinuit à Reuerendissimo D. Benigno Generali supradicto, & ab vniuersis Monachis nostræ Congregationis. Ita habetur in *Chronicis Vallis Vmbrosę, & apud D Hieronymum Abbatem S. Pauli de Razzolo in vita S. Ioannis Gualberti, & D. Eudoxiū Lucatel. loc. citato lib. 1. cap. 89. & cap. 90. & lib. 2. cap. 27.*

Prodierunt ex hac Religione Sancti, & Beati supra

pra 40. Cardinales 5. nimirum Sanctus Bernardus de Vbertis Florentinus, qui ex Abbate S. Saluij propè, & extra mœnia Florentiæ, Generalis totius Ordinis factus, tandem S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli S Chrisogoni ab Vrbano II. inuitus, & renitens pronunciatus est; postea à Paschali II. Italiæ Legatus, & Parmensis Episcopus constitutus est.

Sanctus Petros, cognomento igneus, Florentinus ex nobili Aldobrandinorom familia, secundū Scriptores recentiores: qui propter Catholicæ Fidei veritatem, per immensum ignem illæsus transiens, ex Abbate S. Petri de Fusecchio, creatus fuit Cardinalis à Gregorio VII. anno Domini 1075. à quo postea pronuntiatus est Episcopus Albanensis.

Sanctus Thesaurus Papiensis Longobardus ex vetustissima familia Beccaria, ex Generali Vallis Vmbrosæ ab Alexandro Quarto S. R. E. Cardinalis designatus est, anno Domini 1257. quo tempore Guelphorum, & Ghibellinorum partibus in Hetruria vigentibus, ad eas sedandas Legatus Apostolicus Florentiam mittitur, vbi martyrio coronatus est anno Domini 1258. 4. Septemb. cuius Sāctissimi viri imago vultu Angelico depicta videtur multis in locis nostræ Congregationis, & præcipuè in quadam columna nostræ Ecclesiæ Sanctæ Trinitatis de Florentia, cum hac inscriptione, *Sanctus Thesaurus Abbas, & martyr*.

D. Martinus Longobardus, qui ex Monacho Vallis Vmbrosæ creatos est Presbyter Cardinalis tituli Sancti Stephani in Cælio monte ab Innocentio II. anno 1138.

D. Boetius Romanus similiter ex Monacho Vallis Vmbrosæ ab eodem Innocentio II. pronuntiatus est Cardinalis tituli Sanctorum Viti, & Modesti anno 1140.

De primis tribus Cardinalibus nostræ Congregationis scribunt ferè omues Auctores, qui vitam Sancti Gualberti, & acta nostræ Religionis scripserunt, qui paulò infra citantur. De alijs duobus Cardinalibus extat Chronicon nostræ Congregationis, & authentica eorum notitia habetur in antiquissimo diplomate in Archiuio Vallis Vmbrosæ recondito. Qui plura meæ Religionis scire cupit, legat *Beatum Atthonem Patensem Episcopum Pistorien. Vallumbrosan. in vita Sancti Ioannis Gualberti, Sanctum Antoninum Archiep. Florentinum 2. par. suarum historiarum tit. 15. §. 17. D Thaddaum Abbatem Sanctæ Reparatæ de Marradio in vita Sancti Ioannis Gualberti, Petrum Damianum in suis Epistolis, Raphael. Volaterran. in Antropolog. lib. 20. Surium tom. 4. die 12. Iulij, Marcum Antonium de Marsilys de redditibus Ecclesiæ cap. 16. Paulum Morigiam de orig. Relig. D. Blasium Milanesium Generalem Vallis Vmbrosæ in vita Sancti Ioannis Gualberti, & in gestis eiusdem Religionis, Raymundum Frag. de Religionis sectis, Ciaconium in vita, & gestis Papæ Ioannis Decimioni, Cassanæum in Chatalogo glor mund. par. 4. consider at. 51. Azor. 1 par. institut. moral. lib. 12. cap. 21. quæst. 2. Illescam. 1. libro sua Historiæ cap. 12. Arnoldum Vuion 1. part. Ligni Vitæ lib. 1. cap. 53. Hieronymum Romanum lib. 6. de Rep. Christiana cap. 11. Cardinalem Baron. tom. 12. sub anno 1051. & anno 1055. & 1068. & 1063. & 1073. D. Aemilium Acerbum Philosophum celeberrimum Ordin. Vallis Vmbrosæ in Panegyrico suo; Petrum Ricordatum in Histor. Monastica pluribus locis; Emanuelem Rodericum quæst Regular. tom 1. quæst. 3. art. 4. Alphonsum de Casarublos in Compend priuileg. Mendic. in princ. Ludouic. Mirand. tom 1. Manualis Prælatorum quæst. 4. art. 2. Suarez de Relig. tom. 4. tract. 9 lib. 2. cap. 3. nu. 8.* & alios quamplurimos. Habuit Archiepiscopos, & Episcopos multos, & nonnullos Scriptores, & alios viros sanctitate, & literarum peritia conspicuos: de qoibus fusiùs multi ex præcitatis Doctoribus.

5 Quartus Monachorum Ordo est Cisterciensium à Sancto Roberto Abbate Mollimense institutus sub Regula S. Patris Benedicti anno 1190. Hic Ordo postea illustratus fuit à Sancto Bernardo, qui cum triginta fermè socijs suaui Christi iugo se in hoc Ordiue submittens, maximum sanctitatis, & doctrinæ fructum protulit, vt meritò huius Religionis Cisterciensis ipse etiam auctor nuncupetur. Vir enim iste sanctus in valle, quæ vocatur Absyntium, Clarauallense Monasterium construxit, & varijs in Prouincijs tot Monasteria posuit, vt, eo viuente, quasi ducenta computarentur. Ordo hic venerabilis quatuor præcipuè habet propagines, & Archiabbatiales sedes; quarum prima nuncupatur Claraualis, secunda Firmitas, tertia Pontiniacum, quarta Morimundus; quarum Abbates tantæ sunt auctoritatis, vt Abbatem Cisterciensem totius Ordinis Generalem visitent simul, & versa vice ab eodem ipsi quatuor Cnabbates sigillatim visitentur: ipse etenim Cisterciensis Abbas pro Generali Generalissimo totius Ordinis vbique terrarum à Monachis Cisterciensibus agnoscitur.

Ex hac sacra Religione septem Sūmi Pontifices, prodiere, Cardinales 40. Archiepiscopi 80. Episcopi supra tercentum, Sancti Canonizati sexdecim, Beati 346. vt legitur in Calendario Cisterciensi. Habuit hæc Religio multos Scriptores, quorum extat notitia *1. & 2. libro Fasciculi Sanctorum Ordin. Cistercien.* & apud *Arnold. Vuion. 1. part. Ligni vitæ lib. 1. cap. 58.* vbi asserit, hunc Ordinem habere triginta sex Prouincias. Agunt de hoc Ordine, *Cæsarius Monachus Heterbacen. Eberardus Montis frigidi, Guido Claraualen. Bernardus Britto Lusitanus Nicolaus Pacettus*, & multi alij.

6 Sub Ordine Cisterciensium militat Ordo Vallis Collium, vt refert *Bartolomæus Cassanæus in Chatalogo glor. mund. part. 4. considerat. 38.* Qui Ordo gubernatur per Priores, suaq; habet Monasteria in Gallia, & apud Heduam, & Sedelocom, & alibi.

7 Sub eodem Ordine militant Monachi Reformati Cistercienses, Congregationis Fulieñ S Bernardi dicti, qui Romæ in Ecclesia S. Potentianæ habitant, magna cum austeritate vitam ducentes. Hæc Congregatio confirmata fuit, & priuilegijs munita à Sixto Quinto, vt habetur in *Bullario nouo tom. 1. constit. 32. d. Sixti Quinti*, & gaudent priuilegijs Monachorum Cisterciensium non reformatorum, ex Bulla eiusdē Sixti Quinti *loc. cit constit. eius* 20.

C Hanc

Hanc Congregationem ab omni Monachorum Cisterciensium non reformatorum superioritate exemit Clemens Octauus; vt habetur in *eod. Bullar. nouo tom. 3. const. 12. d. Clem VIII.* Ordinē verò Cisterciensium non reformatorum probauit, & multis priuilegijs locupletauit Vrbanus II. anno Domini 1098. vt habetur in Compendio priuileg. Ordinis Cistercieñ in princip.

Quinta Monachorum familia ex eadem D. Benedicti progenie exorta fuit, quæ Grandimontensis dicitur. Hæc inchoata, atque instituta à Stephano Aruerno celebri viro, ab eoque dictæ Congregationis sedes in quodam loco apud Lemouices, Grandimonte dicto, anno Domini millesimo septuagesimosexto collocata fuit. *Vincent. specul. hist. lib. 26. D. Antonin. in Chronic. part. 2. tit. 15. cap. 21. Azor. instit. Moral. par. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2. ver. Ordo Grandimontensis. Renat. Choppin. Monastic. lib. 2. tit. 1. nu. 22.*

9 Sextum obtinent locum Guillielmitæ, siuè Montis Virginis à Guillielmo Vercellensi nobili genere prodito, sanctitate actuum, morumque excellenti instituti in Virgiliano Italiæ monte Neapoli, iuxtà annum Domini 1124. sub Regula Sancti Benedicti, quam Congregationē postmodū Alexandri III. Summi Pontificis auctoritas suæ approbatione vallauit. Iste ordo habuit Sanctos, & Beatos septem circiter, Episcopos duos.

10 Septima familia, quę sub Regula Sancti Patriarchæ Benedicti vsq; ad nostram penè militauit ætatem, fuit Monachorum, qui Humiliati dicebantur. Quorum Religio circà annum millesimum centesimum nonagesimumsextum cœpit exordiū, à S Ioanne Cumensi instituta, ac demùm ab Innocentio Tertio comprobata, vltimo loco Pij Quinti mandato extincta est. Ex hoc Ordine prodierunt Sancti, & Beati circiter 18. Cardinales duo, Episcopi tres.

11 Octaua Monachorum propago, sub D. Patris nostri Benedicti Regulari obseruantia militans, est Syluestrinorum. Hæc à D. Syluestro Gozelino Auximeñ ciue, qui fuit Monachus nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, initium habuit anno Domini millesimo ducentesimo trigesimosecundo in Monte Phano propè Fabrianum. Confirmatus est Ordo iste ab Innocentio Quarto anno millesimo ducentesimo quinquagesimo octauo. Hic Ordo olim dicitur fuisse subiectus nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ: nunc autem vnius Generalis Præpositi cura regitur, qui tunc temporis ad vitā durabat, hisce autem temporibus ad trienniū tantùm regimen tenet. Hic Ordo in Piceno, Vmbria, & Tuscia notissimus est. Videantur *D. Antonin. 2. part. histor. tit. 15. c. 23. §. 2. Cassaneus 4. part. chatalogi glor. mundi. consider. 57. Azor. institut moral. par. 1. lib. 12. q. 10. Arnold Vuion. Belga 1. part Ligni vitæ lib. 3. cap. 41. Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti, lib. 2. cap. 27. Et Chronic. Vallis Vmbrosæ.* Necnon *Ioannes Lucid. lib. 10. de tempor. emendat. cap. 7.* qui omnes affirmant, Religionem hanc originem habuisse à prędicta nostra Congregatione Vallis Vmbrosæ.

12 Nonus numeratur Ordo Cælestinorum à Petro Murrone Iserniense institutus, qui posteà Pontifex Maximus ob eius merita, & claritatem creatus, ac Cælestinus Quintus nuncupatus, Cælestinorum Religioni pariter nomen dedit. Militat hæc Congregatio sub Regula Sancti Benedicti, eiusque prima sedes propè Sulmonam in quodam monte, Magella nuncupato, à prædicto Cælestino V. eiusdem Religionis institutore, atquè Abbate extructa est, & à Gregorio Decimo confirmata, priuilegijsq; munita; quicquid dicat *Petrus Ricor. in histor. Monast. gior. 1.* qui Sanctum Petrum Damianum, non verò Cælestinum V. suam priorem reuocans opinionem, eius Congregationis primum institutorem affirmat.

Hic Ordo habuit Cardinales duos, quos creauit eius institutor Summus Pontifex Cælestinus; habuit etiam Episcopos quamplures, quorum certum numerum scire non potui.

13 Sub eadem Regula Diui Benedicti erecta est sedes Archi Abbatialis Montis Oliueti, quæ à Bernardo Ptolomæo Patritio Senensi, cum duobus socijs in Monte Oliueto propè Senas instituta, optimisq; legibus ab iisdem imbuta est anno Domini millesimo trecentesimo decimonono, sub Ioanne XXII. Pont. Opt. Max. Deindè anno 1371. à Gregorio Vndecimo auctoritate Apostolica approbationem recepit. Ex hoc Ordine prodijt Sancta Francisca Romana, cuius corpus iacet in Monasterio Sanctæ Mariæ Nouæ de Vrbe d. Ordinis Montis Oliueti: habuit Cardinalem vnum, Episcopos plures.

14 Enumerantur etiam sub eiusdem Sanctissimi Patriarchę Benedicti Regula quamplures aliæ Regularium Congregationes, videlicèt Congregatio, seù Ordo Sancti Vuilelmi, Carthusiensis, Sclauorum, S. Ambrosij, Vallisscholarium, S. Burge Viduæ, S. Pauli primi Eremitæ, fontis Enbrandi, Specuensis, & alij, quos sub eadem Regula reponit *Ioannes Tritbemius de vir. Illustr. Ordin. S. Benedicti lib. 1. cap. 3.* qui tamen (vt aduertit *Arnold. Vuion. 1. part. Ligni vitę lib. 1. cap. 71*) vel sub alterius Regula militare probantur, vel Ordinum Reformationes potius, quàm noui Ordines existunt.

15 Hæ sunt generationes prædicti Sanctissimi Patriarchæ, & Patris nostri Benedicti, cuius præconia, laudes, & excellentię à Cluniacensi Collegio recensentur sequenti inscriptione apposita eidem Illustrissimo viro, supra duodecim Humilitatis gradus collocato.

Ecce pluſquam Salomon hic .

HIC eſt Sanctiſsimus Monachorum Patriarcha D.BENEDICTVS, in excelſo duodecim humilitatis graduum throno conſpicuus, qui clariſſima Romanorum aſpernatus palatia, & in obſcuriſſimo concluſus antro tantùm, tamquè copioſam ſibi diuini radij plenitudinem, duodecim ſtellis caput circumdantibus deſignatam, eſt conſequutus: vt qui a cæleſtis intelligentiæ lumen intra humilitatis tenebras tàm profundè reſplenduit, verè ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus dicatur extitiſſe. En candelabrum illud aureum, undiq; fulgorem emittens, in quod videlicet Spiritus ſanctus æternæ claritatis lumen infuderit, ſeptem ipſi domorum ſuorum micantes gemmas, & vtriuſq; Teſtamenti perfectiſſimam notitiam elargitur. Hic eſt fons paruus, qui creuit in fluuium magnum, de cuius plenitudine omnes alij Ordinum fundatores acceperunt: ex quo, quaſi ex puriſſimo lauacro, tot felices animas, veluti greges tonſarum, vltra 55700. ad Sanctorum numerum aſcendiſſe, agnoſcit Eccleſia ſancta, quæ, & ab eodem accepit Summos Pontifices pluſquam 24. Cardinales ſupra 200. Patriarchas vltra 51. Archiepiſcopos pluſquam 1500. Epiſcopos ſupra 4000. quin, & Ordines ſpirituales 12. celebriores, Militares 6. A quo item ad fidelium inſtructionem, & ædificationem plurimos ſanctiſſimos ritus eſt adepta, eaque maximè, quæ Sanctiſſimæ Virginis Mariæ cultum præcipuum ſpectant. Hic eſt ille Dux, ſub cuius vexillis decertarunt, Imperatores 21. Imperatrices pluſquã 25. Reges pluſquam 46. Reginæ ſupra 51. Principes, Duces, Marchiones vltra 243. Hic ille Doctor, qui tot præclariſſimos toti Mundo Doctores dedit, quos inter effulget Diuus Gregorius Magnus, item & illi præcelſæ Matris Dei Sacellani deuotiſſimi nuncupati Sancti Bernardus, Anſelmus, Idelphonſus, Rupertus, qui quò maiorem cùm ſcriptis, tùm propria virtute honorem tantæ Reginæ exhibuerunt, maiori quoque gloria Benedictinum Ordinem illuſtrarunt. En tandem Pater ille pius, qui tot filios diuini verbi nutrimento pauit, totque Monaſteria vtriuſquè ſexus Vitæ Sanctitate inſignia, quaſi ſacras veræ pietatis, ac diuini ſeruitij ſcholas ædificauit, in quibus tot benedicti ſunt à Domino Deo. Etenim benedictionem dederat eis Legiſlator noſter Benedictus, cuius nomen laudabile à ſolis ortu, & occaſu, ab Aquilone, & Meridie.

Hactenus dictum Collegium Cluniacenſe,

De laudibus, & excellentijs, ac progreſſibus huius Sanctiſſimi viri, eiuſque generationum, (quarum aliqua, licet minima pars in ſupraposito encomio poſita eſt.) Videantur inſuper *Petrus Damianus Cardinalis, S. Autoninus, S. Bernardus, Paulus Diaconus, Leo Cardinalis, Chronica Caſinenſis Congregationis. Deſiderius, Theodorus, Sabellicus, Raymundus, Abbas Tritemius, Myræus, Petrus Calzolarius, aliàs Ricordatus, Arnoldus Vuion Belga*, & alij quamplurimi, qui nunquam eas ſatis laudarunt. Horum aliqui affirmant, ex familijs, quæ ab hoc ſacratiſſimo fonte effluxerunt, prodijſſe Summos Pontifices triginta octo, ac habuiſſe Abbatias hominum triginta ſeptem millia, mulierum verò quindecim millia.

QVÆSITVM XVI.

Quinam cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium Auctores, & Inſtitutores fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Carthuſianorum Ordo quo tempore, & à quonam inſtitutus fuerit.*
2 *Ordo Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum à quonam inſtitutus, & confirmatus fuerit.*
3 *Reformatio prædicti Ordinis à quo inſtituta, & approbata fuerit.*
4 *Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia à quonam inſtituta fuerit.*
5 *Ordo Sancti Antonij Viennen. & eius origo.*
6 *Prędicatorum Ordinis inſtitutio, & approbatio.*
7 *Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, de Obſeruantia, & Capuccinorum origo.*
8 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini inſtitutio, & approbatio.*
9 *Reformatorum Diſcalciatorum eiuſdem Ordinis origo.*
10 *Ordo Carmelitarum à quonam exordium ſumpſerit.*
11 *Diſcalciatorum, ſeù Reformatorum eiuſdem Ordinis origo.*

12 *Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à quibusnam institutus fuerit.*
13 *Ordinis Sanctæ Mariæ à Mercede, seù Redemptionis institutio, & approbatio.*
14 *Ordo S. Hieronymi in Hispania à quonam institutus, & approbatus fuerit.*
15 *Sancti Hieronymi Iesuatorum, seù Clericorum Apostolicorum Ordo à quonam institutus, & approbatus fuerit.*
16 *Fratrum Cruciferorum Ordinis initium, & approbatio.*
17 *Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Pisis quo tempore, & à quonam exordium sumpserit.*
18 *Origo Congregationis S. Hieronymi de Fesulis.*
19 *Ordinis Minimorum institutio, & approbatio.*
20 *Religio Clericorum Regularium Theatinorum à quo, & quando cœperit, ac confirmationem obtinuerit.*
21 *Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli decollati à quo fuerit instituta, & approbata.*
22 *Societas Iesu quo tempore, & à quo initium habuerit, necnon à quo fuerit confirmata.*
23 *Congregatio Clericorum de Somascha à quo instituta, & confirmata sit.*
24 *Congregatio Clericorum infirmis Ministrantium à quo sumpsit exordium, & à quo confirmationem.*
25 *Congregationis Clericorum Regularium Minorum institutio, & approbatio.*

CVm de omnibus Ecclesiæ Prælatis Episcopo inferioribus in hoc toto opere instituatur sermo, meritò ortum, & confirmationem cæterarũ Religionum, in quibus alij Prælati præter Abbates reperiuntur, hic apponere libuit, quarum primus est.

1 Ordo Carthusianorum, qui etiam inter Monachales recensetur: institutus fuit anno Domini 1084. à Beato Brunone Coloniensi, qui, relicto sæculo, ad Carthusiæ Eremum se contulit, ac Monasticæ vitæ satis arduę, & austeræ institutum assumpsit. Hic Ordo nullam ex antiquioribus, videlicet Sanctorum Basilij, Augustini, vel Benedicti Regulis habet: sed proprias, & particulares constitutiones obseruat. Confirmatus fuit à Victore Tertio Summo Pontifice anno Domini 1085. & vsque in præsentem diem magnum rigorem, ac austeritatem in viuendo obseruat. Videantur *D. Antonin. 1. part. histor. tit. 15. cap. 22. Surius latè tomo 5. die 6. Octobris, Dionys. Carthusian. opusc. de laudibus Ordin. Carthusi. Cassan. 4. part. cataleg. glor. mundi consid. 62. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 4. cap. 4. Miranda man. prælat. tom. 1. q. 4. art. 3. Roder. quæst. Reg. tom. 1. quæst. 3. art. 8.* Huius ordinis laudes, & encomia leguntur apud *Petrū Venerabilem lib. 6. Epistola 41. ad Basilium Priorem Generalem Octauum*, vbi propositum huius Religionis arduum, sed cæleste vocat, *Et Petrus Blensis Epist. 86. & Ioannes Saribes.... lib. 7. ... craticì cap. 23.* Carthusiam Paradisum appellat, vbi Angelos in terra, & in terrenis corporibus habitare affirmat. Idem scribit *Petrarcha de otio Religionum, Nauarr. de Regularibus ... 2. ait*, Carthusiam esse quasi Paradisum terrestrem, à qua transitur ad cælestem; & *S. Gosfredus Ambianensis Episcopus apud Surium 8. Nouembris*, ait, Carthusiam esse contubernium Angelorum.

2 Ordo Sanctissimæ Trinitatis, qui & Redemptionis Captiuorum dicitur, principium habuit à quodam Ioanne de Marantia, seù de la Mata: approbatus fuit ab Innocentio Tertio, vt colligitur ex his, quæ habentur in sepulchro prædicti Fratris Ioannis posito in Ecclesia S. Thomæ de Mori, Romæ in Monte Cælio, vbi Fratres dicti Ordinis habitant, in quo scriptum legitur. *Anno Dominicæ Incarnationis 1197. Pontificatus verò Domini Innocentij Tertij anno 1. 15. Kalen. Ianuarias institutus est nutu Dei Ordo Sanctissimę Trinitatis, & Captiuorum à Fratre Ioanne sub propria Regula; sepultus est idem Frater Ioannes in hoc loco Anno Domini 1214. mensis Decembris 21.* videantur *Illescas in sua Historia Pontificali 1. part. lib. 5. cap. 33. Hieronym. Romanus lib. 6. de Repub. Christiana cap. 18. Roderic. & Mirand. locis citat.*

3 Extat huius Ordinis Reformatio à Clem. VIII. instituta Anno 1599. vt constat ex eiusdem Pontif. *Bulla 82. in Bullar. Laert. Cherub. Tom. 3.* cuius Religiosi Discalciati Sanctissimæ Trinitatis nuncupati, præter tria vota essentialia, emittunt votum non ambiendi dignitates Ordinis, & inter Mendicantes connumerantur ex Const. 60. Pauli Quinti in *Bull. cit.*

4 Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia instituta fuit ab Innocentio Tertio pro pauperibus, & infirmis recipiendis, alijsq; pijs operibus exercendis, eamque approbauit prædictus Pontifex anno 1204. & à potestate quorumcunq; Prælatorum exemit, & nonnullis priuilegijs auxit, atque decorauit. Vt patet ex eius Bulla, quæ habetur *in Bullar. Laert. Cherubin. tom. 1. Constit. 7. dicti Innocentij Tertij.*

5 Ordo Sancti Antonij Viennen. (cuius præcipuũ Monasterium est in Diœcesi Viennen., eiusq; Abbas totius Ordinis Generalis creatur, *teste Cassan. 4. part. catal. Gloriæ mundi 66. consid.*) ex consuetudine, & vsu sumpsit exordium, & Regulam Sancti Augustini profitetur; vt elicitur ex *Constitutione Bonif. VIII. in Bull. Laert. Cherubin. Tom. 1.* Quo verò tempore cœperint hi Fratres Sancti Antonij, non satis constat, nec etiam à quo fuerint approbati.

6 Ordo Prædicatorum, qui primum inter Mendicantes locum obtinet, institutus fuit à Sancto Patriarcha Dominico Hispano ex Illustri Guzmanorum familia; eius exordium fuit tempore Innocentij Tertij, & Concilij Lateranen. sub illo celebrati anno Domini 1215. ad quod Diuus Dominicus cum Episcopo Tolosano accessit, vt à Summo Pontifice sui instituti approbationem, & confirmationem obtineret; Summus autem Pontifex, licèt de Dominico summam opinionem haberet, ac eius cogitationes, & desideria valdè probaret, tamen, quia res noua, & difficilis videbatur, maturiùs de illa deliberãdum censuit, & Diuum Dominicum remisit, vt cum suis socijs aliquam ex Regulis approbatis eligerent, atque ità approbationem suam posteà obtineret; quod vir Sanctus intrà breue tempus perfecit, ac Regulam Diui Augu-

Augustini cum Sociorum consensu elegit, addens aliquas Constitutiones, ex Præmonstratensi Ordine desumptas; demùm Romam redijt, vt confirmationem ab Innocentio obtineret; inuenit autem eum defunctum, & Honorium Tertium in Sede constitutum, à quo statim sui desiderij complementum accepit; Approbatus itaque eius Ordo fuit ab Honorio Tertio in initio sui Pontificatus anno 1216. & anno sexto Federici Secundi Imperatoris.

De huius Ordinis amplitudine, & sanctitate videantur *Ferdinandus de Castiglia in historia Ordinis Prædicatorum, D. Antonin. par. 3. histor. tit. vigesimo tertio c. 1. Azor instit. Moral. pa. pr. lib. 12. c. 23. Ambros. Gazzeus in Catalog. quē de viris Illustribus huius Ordinis edidit, Suarez de Religione to. 4. tra. 9. lib. 2. c. 6. Roderic. quæst. Regular. to. primo q. 2. art. 2. Mirand. to. 1. manual. Prælat. q. 4. art. 5.* Hic Ordo habuit Generales 54. ex eo prodierunt tres Summi Pontifices, Cardinales plusquàm quadraginta quinque, Patriarchæ viginti quatuor, Primates sexdecim, Archiepiscopi 80. Episcopi quamplures. Habuit Sanctos canonizatos nouem, Beatos quamplures, Scriptores plusquam 700.

7 Ordo Diui Francisci Assisinatis cœpit Anno Domini 1209. quo anno ipse Sanctus cum duodecim socijs ad Innocentium Tertium accessit, sui Ordinis cõfirmationem petens, & licèt in principio repulsam passus fuerit, tandem, diuina reuelatione Summus Pontifex commotus illam concessit anno Domini 1212. non solemnem, necdu scriptis redactam, sed viuæ vocis oraculo, & Diuus Franciscus cum suis socijs in manibus Summi Pontificis solemnem professionem emisit, & ab eodem Summo Pontifice Generalis constitutus fuit; Solemnē demùm approbationem, & in scriptis redactam obtinuit anno 1223. à Summo Pontifice Honorio Tertio Pontificatus eius anno octauo, & sic octo annis post solemnem cõfirmationem Ordinis Prædicatorum. Prædictus Ordo denique in plures partes, ob varias illius reformationes, diuisus est; nã tempore Clementis Sexti in duas familias principales diuisus fuit, quarum altera proprietatem in communi retinuit, & Conuentualium dicta est; Altera renunciauit, & vocata est de Obseruantia, ad quam omnes aliæ varijs nominibus nuncupatæ redducuntur: In initio vtraque Familia vni Prælato Generalissimo parebat, qui ex Cõuentualibus eligebatur; Tempore autem Leonis Decimi translatum est sigillum ad Obseruantiam, & ex ea Generalis totius Ordinis eligi cœpit; ex Conuentualibus autem cœpit eligi proprius Generalis, qui Magister appellatur. His duabus familijs posteà adiuncta est tertia, quæ Capuccinorum dicitur, & ex Obseruantia prodiuit, ac proprium Generalem habuit; cœpta est anno Domini 1526. anno tertio Pontificatus Clementis Septimi, à quo denique, ac etiam à Paulo tertio, Summis Pontificibus confirmatus est; differt solùm à familia de Obseruantia, quia simpliciter, & sinè declarationibus Regulam Diui Francisci obseruat, & asperiori, aliquo modo, habitu, & forma Caputij aliquantulum diuersa vtitur. Ex hoc ordine Diui Francisci prodierunt Summi Pontifices quatuor, Cardinales 42. Archiepiscopi 70. Patriarchæ 20. Episcopi plusquam 330. videatur *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Franciscus Gonzaga, & Petrus Rodulphinus Russinianensis in historia Seraphica, Lucas Vuadingus Hibernus,* qui Annales Minorū edidit, *D. Antonin. Roderic. Mirand. et Sua. lo. cit.*

8 Ordo Eremitarum Sancti Augustini eo modo, & forma, qua nunc in Ecclesia viget, tempore Innocētij Quarti, & Alexandri Quarti initium sumpsit, & solemniter approbatus, atque confirmatus fuit; de cuius origine, & antiquitate controuersia est, quam breuitatis causa omitto, de ea videri poterunt multa apud *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Suar. dicto lib. 2. cap. 8. & 9. Renat. Chopp. Monastic. lib. 2. tit. primo num. 32. D. Anton in 3. p. tit. 24. cap. 14. Roderic. & Mirand. locis citatis,* & alios. Habuit hæc Religiō Sanctos, & Beatos supra quingentos, vnum Summū Pōtificem, & multos Cardinales, Archiepiscopos, & Episcopos, & quamplures scriptores, vt testatur *Ioseph. Panfilius in Chronic. huius Ordinis, & Illustrissimus Cardinalis Hieronymus Seripandus in cōment. rerum eiusdem Ordinis.*

9 Fratres Eremitæ Sancti Augustini Discalceati, siuè Reformati instituti fuerunt sub Clemente Octauo anno Domini 1599. vt patet ex eius bulla sub datum Romæ apud Sanctum Petrum die 5. Nouembris eiusdem anni 1599. in qua ipse Summus Pontifex fatetur, se Congregationem hanc instituisse, quæ bulla habetur in Bullario nouo *Laert. Cherub. tom. 3. const. 63.* eiusdem Pontificis.

10 Ordo Carmelitarum dicitur primam traxisse originem ab Eliæ institutione in Monte Carmelo, à quo nomen etiam accepit (licèt aliqui hoc vmbram potius, & figuram esse affirment) in occidētali Ecclesia temporibus Innocentij Tertij, & Honorij etiam Tertij initium habuit; confirmatus, & approbatus fuit ab eodem Honorio Tertio Pontificatus sui anno primo salutis 1216. Sixtus Quintus huic Ordini concessit, vt Eliam, & Elisæum tanquam suæ institutionis Patronos coleret, dies festos in eorum honorem celebrando, ac propria Officia in eorum memoriam recitando, quod ipsē Sacer Ordo studiosè obseruat, & in ipso Officio nomen, & solemnitatem Patroni Eliæ tribuit, Videantur Diuus *Antonin. 3. p. tit. 20. cap. 15. Tritemius de laudibus Carmelitarum cap. 4. Chassan. d. p. Catal. Gloriæ mundi consid. 70. Azor. d. cap. 23. Petrus Lucius Belga in Bibliotheca huius sui Ordinis edita Florentiæ anno 1593. Suar. d. lib. 2. cap. 10. Roderic. d. q. cap. 2. art. 5. Mirand. d. q. 4. art. 7.*

11 Adsunt alij Fratres Carmelitani à prædictis seiuncti, qui Discalceati nuncupantur, quorum Sancta Virgo Teresia fuit institutrix, sic postmodum à Gregorio XIII. approbati fuerunt anno 1580. ità habetur in *Const. 64. dicti Gregorij in Bull. nouo Laert. Cherub. tom. 2. & in comp. Flauij Cherub. tom. 2. cit. schol. 1.* vbi de horum fratrum origine.

12 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à septem nobilissimis viris florentinis in Monte Senario propè Florentiam ex Beatæ Mariæ Virginis admonitu fundationem, ac maximum incrementum cœpit anno Domini 1233. sub Gregorio Nono, Virgineóque admonitu eius alumni habitum, quem

nunc gerunt, ac Diui Augustini Regulam obseruare cœperunt, & ab Alexandro Quarto demum Ordo ipse confirmatus, & approbatus, atque inter Mendicantes connumeratus fuit anno Domini circiter 1255. Fertur, eis hoc nomen Seruorum Beatæ Mariæ ex voce quorundam infantium, ac lactentium miraculosè edita inditum fuisse. Nam cum prædicti infantes aliquos ex prædictis septem eleemosynā per Ciuitatem quærentes vidissent, licèt infantes, exclamare cœperunt, En Serui Beatæ Mariæ Virginis veniunt, date eis eleemosynam, ex quo semper in posterum ità appellati sunt.

13 Ordo, seù Congregatio S. Mariæ à Mercede, seù etiam Redemptionis exordium habuit à Ciuitate Barcinonæ in Hispania sub Pontificatu Clementis IV. anno Domini 1264. Huius Cōgregationis Religiosorum munus est, captiuos à Turcarum manibus redimere; induunt habitum album cum cappa ad similitudinem Carmilitarum, sed in pectore à parte dextera deferunt scutum cum Cruce alba in campo Rubeo in parte superiori posita, & in parte inferiori cum Arragoniæ Regni insignibus; videantur citati Doctores.

14 Ordo Sancti Hieronymi in Hispania cœpit in eo loco, vbi nunc situm est Monasterium S. Bartholomæi de Lupiana dictum. Nam circa annum Domini 1370. nonnulli viri eremiticam, & austeram vitam ducentes ibi conuenire cœperunt; cumq; & numero, & vitæ sanctitate augerentur, tandem Religionem fundare decreuerunt, atque ideò quemdam ex ipsis, Fratrem Petrum Ferdinandez appellatum, Romam miserunt, qui à Gregorio Vndecimo confirmationem obtinuit, & simul cum socio in manibus Summi Pontificis professionem emisit, & in Hispaniam reuersus aliorum Fratrum professionem recepit; Ideò nonnulli Petrum Ferdinandum huius Ordinis Fundatorem appellant. Dicuntur autem Diui Hieronymi, non quod ab illo fundatus fuerit, sed quia illi primi Fundatores ex peculiari affectu, & deuotione in Diuum Hieronymum, eum in Patronum acceperunt, & quia maximè studuerunt imitari cœnobiticam, & solitariam vitam, quam ipse exemplo, & scriptis plurimum cōmendauit; obseruant autem eius Alumni Regulā Diui Augustini, quam à prædicto Gregorio XI. Summo Pontifice acceperunt, vt secundùm eam profiteantur.

15 Ordo S. Hieronymi Iesuatorum, seù Clericorum Apostolicorum institutus fuit anno salutis 1335. auctore Ioanne Columbino nobili Ciue Senēsi: approbatus fuit ab Vrbano V. Summo Pontifice anno Domini 1367. Militat sub patrocinio Sancti Augustini, & sub obseruantia eiusdem Regulæ sibi præscriptæ à quodam eorum Fratre vitæ sanctitate, celeberrimo, qui postmodum Episcopus Ferrariensis creatus fuit. Vocatur hic Ordo Fratrum Iesuatorum, ob frequentiam, quam eius Alumni huius Sanctissimi nominis Iesù in ore habebant. Dicuntur Sancti Hieronymi, non quòd ab eo is Ordo institutus fuerit, quia per mille ferè annos D. Hieronymus præcessit, quibus omnibus non legitur, fuisse in Ecclesia aliquem Ordinem ab eo nuncupatum, sed quia eius Religiosi non multo post institutam Religionem vnanimi consensu D. Hieronymum sibi Patronum, & Protectorē elegerunt. Demùm Alexander VI. tali nomine eos in perpetuū vocari mandauit anno Domini 1492. Hunc Ordinem Pius V. inter Mendicantes numerari voluit anno Domini 1567. die 17. Nouembris Pontificatus sui anno secundo.

16 Ordo Fratrum Cruciferorum initium sumpsit à Cyriaco Episcopo Hierosolymitano (qui fuit ille Iudas, qui Crucem Domini nostri Sanctissimæ Reginæ Helenæ præmonstrauit) anno Domini 1365. vt duæ bullæ Alexandri Tertij & Alexandri Sexti testantur, vel (vt Chronica Martiniana, & Sabellica aiunt) à Cleto II. post D. Petrum Summo Pontifice. Iste Ordo licèt temporum iniuria penitùs extinctus fuerit, & denique iterum atque iterum restitutus; tamen Pius Secundus Summus Pontifex in Concilio Mantuæ celebrato anno Domini 1466. iussit, vt Fratres illius habitum coloris cærulei azurini induti incederèt, cum eorum vestimentum alterius coloris anteà fuisset; confirmauit etiam, vt semper pre manibus crucem gestarent.

17 Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Pisis exordium sumpsit à Beato Petro de Pisis nobilissimæ familiæ de Gambacorta anno Domini 1380. quæ Cōgregatio Eremitarū D. Hieronymi nomen assumpsit ob maximam deuotionem, quam erga D. Hieronymum semper habuit; confirmata fuit à Martino V. anno 1421. Pontificatus sui anno IV. vt in bulla confirmationis, quæ legitur in *primo impress. lib. priuil. dictæ Congregationis*.

18 Congregatio Fesulana S. Hieronymi originem habuit à Carolo filio D. Antonij de Rumena Comitis Montis Granelli Diœcesis Sarcinaten. anno Domini 1386. Confirmata, & approbata fuit ab Innocentio VII. anno 1405. & à Gregorio XII. vt habetur in *Bullario Laertij Cherubini tomo primo Const.* 3. d. Gregorij XII.

19 Minimorum Ordo institutus, & fundatus, ac mirabiliter auctus fuit ab inclyto Patriarcha D. Francisco à Paula Calabriæ oppido anno Domini 1450. seù (vt alij dicunt) 1473. Approbatus à Sixto IV. anno 1474. & ab eodem Summo Pontifice eiusque successoribus quampluribus priuilegijs decoratus, præcipuè à Pio V. qui eum inter Mendicantes numerandum esse declarauit: eius Sanctissimus Patriarcha Franciscus dierum plenus, & innumeris ferè miraculis coruscans migrauit in Cælum feria 6. in Parasceue die 2. Aprilis anno 1507. ætatis suæ 91. Sanctorum Catalogo à Leone X. anno 1519. adscriptus fuit.

20 Congregatio Clericorum Regulariū, qui Theatini dicuntur, initium habuit à Domino Ioanne Petro Carrafa Patritio Neapolitano, qui Episcopus Theatinus à Iulio II. creatus Episcopatui deindè renunciauit, & cum tribus alijs nobilissimis viris solemniter tria vota Castitatis, Paupertatis, & Obediētiæ emisit ante Altare Principis Apostolorum in eiusdē Ecclesia, Romæ anno Domini 1528. sub Pontificatu Clementis VII. ita Theatinis Patribus initium dedit, qui ab ipso, qui Theatinus Episcopus fuit, Theatini dicti fuere; sed quia dein-

de à

de à Paulo Tertio in Cardinalium numerum assumptus, & post mortem Marcelli Secundi Pontifex electus, & Paulus Quartus appellatus fuit, ideò in præsenti Patres Paulini etiam dicuntur.

21 Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli Decollati initium habuit Mediolani in quodam domicilio, & Oratorio Regionis Portæ Ticinensis à Bartholomæo Ferrario, & Antonio Maria Zaccharia cum alijs tribus eorum socijs, scilicet Iacobo Antonio Morigia Patricio Mediolanensi, Francisco Leuco, & Baptista Serosino anno 1533. sub Clemente Septimo, à quo eodem anno approbata fuit. Sortita est nomen D. Pauli Decollati, quia in eius origine Patres institutores S. Paulum Apostolum patronum, ac titularem eius elegerunt, & frequenter in contemplatione vitæ, & & actorum, & signanter passionis eius versari consueuerunt. Exempta fuit, & sub protectione Apostolicæ Sedis recepta à Paulo Tertio anno Domini 1535. & 543. vt patet ex eius Constit. quæ habetur in *Bullario Laertij Cherubini Tomo 1. Const. 5.* dicti Pontificis.

22 Societas Iesu instituta fuit à Sancto Ignatio Loyola Hispano in Monte Martyrum propè Lutetiam anno 1534. Confirmata fuit hæc Societas à Paulo III. anno 1540. quæ probatur in *Concil. Trident. sess. 25. cap. 16.* De laudibus huius Religiones agit Bertellius Abbas Repremacensis in historia Luxeburgia, vbi meritò eam vocat piam, doctam, laborum patientem, & synceram. Vide *Renat. Choppin. libro secundò, Monasticon. titulo tertio, numero octauo. Felicianum Episcopum Salensem in Enchiridio cap. 10. Theodorum Petreium in Bibliotheca Carthusiana. Ribadaneiram Maphæum, & Morinum in vita S. Ignatij. Azor. loc. cit. cap. 7. & Claudium Roberti in append. ad Galliam Christianam de Generali Ordinum.* Hæc Religio habuit Sanctos canonizatos duos, Beatos multos, Cardinales duos, Scriptores quamplurimos.

23 Congregatio Clericorum de Somascha instituta fuit à Hieronymo Mino Veneto, & alijs eius Socijs ad recipiendos pauperes, orphanos, infirmos, mulieres conuertitas instituendas, tempore Pauli Tertij anno 1540. Hæc Societas traslata est in Congregationem Clericorum Regularium Sancti Mayolj sub Regula S. Augustini à Pio V. anno 1568. vt patet ex eius Constitutione, quæ habetur in *Bullario nouo Laertij Cherubini tomo 2. 78.* in ordine; in qua determinat, dictos Clericos Regulares de Somascha appellari. Eamdem Congregationem Sixtus V. ab Ordinariorum iurisdictione exemit ex *Bullar. loc. cit. Const. 4. dicti Sixti Quinti.* Huic Congregationi Paulus V. vniuit Clericos doctrinæ Christianæ Auenionis ex *Bullar. tom 3. in append. const. 8. d. Pauli V.*

24 Congregatio Clericorum Infirmis Ministrantium initium habuit à P. Camillo de Lellis anno Domini 1586. suæ Congregationis approbationem obtinuit à Sixto V. anno 1. sui Pontificatus, vt in eius Bulla apparet in *Bullar. Laert. Cherubin. Tom. 2. constit. 25. eiusdem Sixti Quinti*; Hæc Congregatio multos ditata est gratijs, & priuilegijs à Summis Pontificibus, præcipuè à Gregorio Decimoquarto, Sixto V. & Clem. VIII. vide *Bullar. cit. in Constit. prædictorum Pontificum.*

25 Congregatio Clericorum Regularium Minorum exordium sumpsit in Ciuitate Neapoli à D. Augustino Adorno Ianuense cum aliquibus suis socijs sub Sixto Quinto, anno Domini 1589. postmodum à Gregorio Decimoquarto, & à Clemente Octauo confirmata, & approbata fuit.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Quotuplex sit genus Abbatum.

Quæst. 2. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.

Quæst. 3. In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

Quæst. 4. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ alijs insignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex sit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui se Abbates appellari faciunt.*

2 *Abbates in quibusdam locis nobiles, & primates appellantur, & num. 4.*

3 *Consules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*

5 *Abbates propriè dicti, alij seculares, alij Regulares.*

6 *Abbates seculares quotuplices sint.*

7 *Abbates Regulares quotuplices sint.*

8 *Monasteria olim vnum tantummodò Abbatem agnoscebant.*

Diuus

1 D*Iuus Hieronymus in Epistola S. Pauli ad Galatas cap. 4.* docet, nomen hoc Abbatis Deo competere, vt ex eius verbis hic appositis videre est, ita enim inquit. *Cùm autem Abba Pater, hebræo, Syroq; sermone dicatur, & Dominus noster in Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum nescio, qua licentia in Monasterijs, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus.* Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehendere voluisse, qui sibi adscribunt, quod Dei est proprium, nulloq; timore, aut conscientia perculsi eiusmodi nominis summa ambitione capiuntur, vt notat *Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 12. art. 1.*

Latè deindè sumendo nomen Abbatis, vt locū nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinquamus, sciendum primò, reperiri in Historijs quam-

2 plures Abbatum nomine nuncupatos, eosque vice nobilium, Primatumq; accipi, sicut vsque ad hunc diem Pyrenæis in montibus nobiles aliqui Abbates appellantur. Idque *Aimoinus 5. part. hist. cap. 1. apud Florileg. magnum Iosephi Langi lib. 1. dict. Ab.* his verbis testatur. *Carolus ordinauit per totam Aquitaniam Comites, Abbatesq; necnon alios plurimos, quos vassallos vulgò vocant: quibusdam de Abbatiolas, sicuti erant, integras dedit, quibusdam de Abbatia Martiniana beneficia donauit, & cap. 36. subdit Ludouicus, quos posuit, consiliauit sibi, dans eis Abbatias, Comitatus, & Villas, & Suidiger. in Chron. Fran. Gall.* ait, *Abbates in antiquis historys non sunt Monachi, vel Religiosi, sed Barones, magnatesq; seculares, quibus Abbatias, vel Monasteria Princeps dat ad tempus, vel quoad vixerint.* Sed hi, de quibus Auctores prædicti loquuntur, erant verè nobiles, seculares, Abbates nuncupati, eo quia Regulares Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Ludouicus Francorum Reges contulerant, vt astruit *Filesacius oper. variar. de sacrileg. laic. seu Veteri Eccles. Gallic. querel. cap. 6.*

3 Abbates quoque vocari consuetos comperimus, præeminentiæ, & honoris titulo improprie vsurpato, multis in locis Consules, & artium Priores, vt testatur *Alciat. in l. collegarii ff. de verb. signif.*

4 Abbates similiter dictos in Arragonia à vulgari cœtu exemptos, & nobilitatis indicandæ studio eo vocabulo separatos, eorumq; vxores Abbatissas, refert *Card. Zabar. in Clem. attendentes § statuimus in 5. quæst. de stat. monach.* hosq; cum supradictis impropriè vocari censendum est.

5 Verùm omissis his, quibus Abbatis nomen impropriè adscribitur, vt de Abbatibus propriè dictis loquamur. Ex illis alij Regulares sunt, alij autem seculares; videlicet, de quibus in *cap. De*

6 *transmissa, & ibi gloss. verbo, Abbatis, de renunc.* Secularium quidam sunt, qui non solùm in Clericos, verùm etiam in Laicos sibi subiectos, quasi Pontificalem, siuè Episcopalem iurisdictionem exercent, ac pariter Pontificalia insignia gestant; nam vtuntur Tripo, Mitra, & Baculo pastorali, & istorum dignitas est Episcopali proxima, parum enim ab ea distat, vt passim in hoc opere videbitur. Alij sunt Abbates prædictis longè inferiores, qui nec Episcopalem iurisdictionem habent, nec Pontificalibus insignijs vtuntur, quorum Abbatiæ, quamuis etiam dignitates sint, non tamen Episcopi dignitatem proximè sequuntur. Alij sunt denique Abbates seculares, qui in quibusdam Cathedralibus Ecclesijs inter cæteras dignitates locum habent, qui nulli Canonicorum Collegio præsunt, sed tantùm in Choro, & Comitijs prærogatiuam, seu primum locum obtinent; hoc fortassis esse potuit, quia olim erant in Ecclesijs Collegialibus Canonicorum Præpositi, siuè in Conuentualibus Monachorum Præfecti; sed cum Canonicorum Collegia, vel Monachorum Conuentus, & Ecclesiæ desijssent, Præfecti, Abbates in Cathedralem Ecclesiam transierunt. Alij vocantur Abbates Commendatarij; cum enim per sacros Canones non possent clerici seculares Monasticorum Conuentuum esse Rectores, vt Abbatiæ illis perpetuò commendarentur, compertum fuit; Vndè ij, quibus prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, de quibus latiùs infrà.

7 Abbates Regulares etiam inter se distinguuntur. Alij enim actu sub se Regulares subditos habent, quorum regimini, & gubernationi præfecti sunt, iuxta *cap. cum ad Monasterium, & capit. in singulis de stat. Monach.* & hi dicuntur verè Prælati, omnibusque Abbatum præeminentijs, ac prærogatiuis gaudent; Horum Abbatum, alij sunt inferiores, alij verò supremi. Abbates inferiores sunt illi, qui Conuentuales, seu locales appellantur, quorum singuli singulis præsunt Monasterijs, & in illis immediatam Prælationem habent, itaut sub illis nullus alius Prælatus existat, & hi etiam verè Prælati sunt, vt est communis omnium sententia, secundùm *Siluest. & Ang. verbo Prælatus* & alios. Est autem aduertendum hic cum *Panormitano in cap. vlt. nu. 1. de regular.* quòd olim vnumquodq; Monasterium suum tantummodò Abbatem in superiorem agnoscebat, ac illi tantùm, &

8 non alteri subijciebatur, & obtemperabat: nec vnus Abbas alteri Abbati, sed omnes Episcopis locorum subditi erant; iuxta *cap. Abbates, & cap. ... 18. quæst. 2.* atque ita obseruatum fuisse tempore SS. Basilij, Augustini, & Patris nostri Benedicti, ex eorum Regulis arguitur, & institutionibus, & collationibus de Monachis Aegyptijs Cassiani. Quòd si in Historijs legatur aliquando vnum Abbatem antiquitùs multis præfuisse Monasterijs, vt de Pachomio in eius vita colligitur, & apud *Surium tom. 3. cap. 43. & 57. die 14. Maij*, habetur, credendum est verisimiliter, eundem illa Monasteria vnius vicem impleuisse, vniusq; tantùm Monasterij loco habita, sicut nunc videmus esse alicubi vnum tantùm Monasterium cum aliquibus residentijs annexis, quarum omnium vnus est immediatus Superior, & Vicarios habet in diuersis illis locis, qui Oeconomi vocantur in vita Pachomij; Item idem confirmatur apud *Palladium in Hist. Lausiaca. ... in tom. V. Biblioth.* quod cum in Monte Nitriæ ferè quinq; Monachorum millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus Presbyter, qui cæteris superioritate præeminebat. Demùm

Demum postquam Monasticæ Religiones beneficio Summorum Pontificum se vnierunt, constituendo vnum caput, factum est, vt vni Generali Abbati tanquam eorum capiti omnes obediant, & ipse est Abbas supremus in Religione, cui inferiores cæterorũ Monachorum Abbates locales, siuè Cõuentuales appellati subduntur: qui Abbas Generalis dicitur supremus Prælatus, non quòd nemini subijciatur, hoc enim modo soli Summo Pontifici competit nomen supremi omnium Religionum Prælati: sed respectiuè ad suam Religionem, quia videlicet intra eam neminem alium Prælatũ in superiorem agnoscit, & dicitur supremus Religionis Prælatus sub Summo Pontifice. Alij denique sunt Abbates solo nomine, qui Regulares sub se subditos non habent, vel quia fortassis Monachi locum reliquerunt, vel quia Monasterium est aliò translatũ, vel alicui seculari Clerico commendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus insignijs vtuntur, de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Ecclesijs ea exercere voluerint: gestant etiam insignia Prælatorũ, sicuti Abbates habentes sub se Regulares subiectos, habent etiam suffragia, & liberam vocem in Capitulis, quamuis in alio Monasterio sub obedientia alterius Abbatis existant, vt est videre in nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt & alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi nullam dignitatem obtinent, nec Põtificalibus insignijs vtuntur, sed tantùm ob honorem quemdam Patres Abbates appellantur, de quibus fortè intelligit *Panormit. consil. 101. n. 1. vers. nàm Papa lib. 1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tàm Generales, quàm locales iurisdictionem spiritualem ordinariam in suos subditos habent.*
2 *Abbates tàm Generales, quàm locales habent iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos.*

Diximus supra, Regulares Abbates habẽtes sub se subditos, quos, & quorum bona actu regant, & administrent, distingui interse, ac diuersos esse: vel enim sunt locales, seù inferiores, vel Generales, seu supremi. Videndum est, in quibus inter se conueniunt, & in quibus etiam differunt. Et quoad conuenientiam, quæ in præsenti quæsito tractanda est, dicimus, in eo locales Abbates cum Generalibus conuenire, quia vtrique spirituali iurisdictione in subditos in vtroque foro, interiori, scilicet, & exteriori: Ecclesiastico, seù Religioso potiuntur, quæ iurisdictio ordinaria est, tàm in Generalibus, quàm in localibus. Supposito enim, quòd Religio ab Episcoporum iurisdictione sit exempta, opus est, quòd in ea adsint Prælati, & Pastores Ordinarij habentes curam animarum Religiosorum ipsius, quorum respectu Generales Abbates sunt veluti Episcopi, locales verò quasi Parochi: & propterea ordinariam iurisdictionem etiam adesse in foro exteriori in Religione ipsa, necesse est, quippe quæ absque proprio Gubernatore infra Summum Pontificem derelinqui non potest; Et sic huiusmodi iurisdictio necessaria erit in Generali, qui cum immediatè vnicuique Monasterio præesse non valeat, in singulis domibus necessarius est proprius gubernator participans etiã Episcopalem curam, & habens iurisdictionem in foro exteriori, quæ ordinaria est in vtrisque vt tenent communiter *Doctores in cap. cum ab Ecclesiarum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, quæ, & cap. in singulis de stat. Monach. Nauar. consil. 9. de priuileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cũ Generalibus in eo, quod habent iurisdictionem
2 quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg in 6. DD. in Clem. 1. verbo proprij de reb. Eccles. non alien.* Conueniunt præterea in eo, quod in omnes Regulares sibi subiectos immediatam iurisdictionem habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de se clarum est, inter ipsos enim, & subditos, alius Prælatus non mediat; ergò oportet, eorum iurisdictionem immediatam esse in sibi subiectos. Quantùm autem ad Generales Abbates patet, ex quo in omnes, & singulos Monachos, & Monasteria propriæ Religionis immediatam iurisdictionem habent, vt constat ex vsu, & institutione omnium Ordinum, & Congregationũ, quæ per huiusmodi Prælatos reguntur, & hic vsus satis esse debet, vt dici possit esse quasi ius commune, etsi in iure Canonico nihil de hac re scriptum inueniatur. Alia ratio est, quia per obediẽtiæ votum Religiosi immediatè ad obediendum omnibus his suæ Religionis Prælatis obligantur; ergò omnes hi habent iurisdictionem immediatam in vniuersos subditos.

QVÆSITVM III.

In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.*
2 *Differunt etiam in iurisdictione qua ad dependentiam.*
3 *Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare, non è contra.*

Postquam de conuenientia Abbatum localium cũ supremis visum est, restat videre, in quibus inter se differant in iurisdictione erga subditos; quæ differentia circa plura consistit, præcipuè circa amplitudinem, & dependentiam. Et primò quoad amplitudinem, patet differentia; nam localis Abbatis iurisdictio in suum Monasterium, ac eius personas tantùm extenditur; at Generalis in omnes personas, & Monasteria, ac loca Religionis iurisdictionem habet.

Insuper alio modo differunt; Abbas enim Generalis quantò plures habet personas, & loca sibi subiecta, eò ampliorem habet materiam præcipiendi, &

di,& plures actus iurisdictionis exercere potest, quia habet potestatem mutandi subditos ab vno in alium Conuentum,quod non licet locali. Circa Monasteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali, quàm locali: multa enim fieri nō possunt,inconsulto Abbate Generali,quæ,ipsius auctoritate accedente,licent.

2 Differūt etiam locales Abbates à Generalibus in iurisdictione quoad dependentiam, seu subordinationem, quæ primò potest considerari in origine;nam Conuentualium Abbatum iurisdictio à Generalibus manat,non è contra:sicut causa particularis dependet ab vniuersali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à superioribus,valdè iuri consonum, & necessarium esse videtur,vt Prælatus superior, cui magis subditorum cura, quàm alijs inferioribus competit, integrè suum munus adimpleat. Secundò potest considerari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in suis actibus à superiori, & non è contrà, sicut causa particularis pendet ab vniuersali in suis actionibus,& non è contra; quæ dependentia moraliter est intelligenda,non autem cum rigore physico, & per se, & dupliciter potest cōtingere,mediatè,scilicet,quatenus iurisdictio Abbatis inferioris dependeat à superiori,vel immediatè, saltem vt à causa non impediente, cum possit; licèt enim non oporteat, Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel ordinare: tamen opus est saltem, ne illis contradicat.

3 Tertiò hæc dependentia potest considerari in eo,quòd Generalis potest inferioris iurisdictionē coarctare, non autem è contra, vt de se patet. An autem hæc dependentia,& subordinatio sit in conseruari,dicemus infra, eum agemus,verū Generalis possit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ alijs insignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Castra, & Oppida,in quibus spiritualem, & temporalem iurisdictionem exercent.*
2 *Abbatis Casinen. prærogatiuæ, & dignitates.*
3 *Aabates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramquetemporalem, scilicet, & spiritualem iurisdictionem exercent.*
4 *Abbas Sancta Mariæ Tremitana Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Cistercien. prærogatiuæ, & dignitates.*
6 *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia olim statim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctę Praxedis censebatur.*
7 *Abbatis Ripolen.in Hispania prærogatiuæ.*
8 *Abbatis Sancti Dionysy Parisien. prærogatiuæ, & dignitates.*
9 *Abbas S.Genouefę Virginis.*
10 *Abbas Sancti Ambrosij Mediolanen.*
11 *Abbas Morimundi Mediolanen. Diœcesis.*
12 *Abbas Sancti Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS.Vincentij,& Anastasij trium fontium.*
14 *Abbas S.Syluestri de Nonantula.*
15 *Abbas S.Stephani de Fossa.*
16 *Abbas S.Mariæ de Casa Marij.*
17 *Abbas S. Mariæ de Populetto.*
18 *Abbas Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S.Mariæ Vallis Vmbrosę.*
20 *Abbas S.Spiritus de Sulmona.*
21 *Abbatum S.Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Basilicę Lateranen. dignitas, & preeminentia.*

INter Abbates Regulares adsunt aliqui habentes populum,& territorium propriū, in quo Episcopalem iurisdictionem exercent, celebrantes per se diœcesanam synodum, dicuntur locorū Ordinarij, ac Ordinariorū appellatione venlūt;prout nonnulli

1 reperiuntur in Regno Neapolis,nempè Abbas Casinensis, qui inter alios honores, & prærogatiuas,

2 præclaros hos obtinuit titulos, nempè [Patriarcha Sacræ Religionis, Abbas Sacri Monasterij Casinensis,Dux,& Princeps omnium Abbatum,& Religiosorum,Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius Regnorum vtriusque Siciliæ, Hierusalem, & Hungariæ, Comes, & Rector Campaniæ,Terræ Laboris,maritimæque Prouinciæ Vicoimperator, & Princeps pacis] Hic postremus titulus ideò illi datus est,quia nullus poterat cum Imperio reconciliari,vel pacificare,nisi consentiēte Abbate Montis Casini,quia potentissimus erat, & Principibus sæculi carus: admirabilis enim, & tremenda erat illius potentia, cui subijciebantur Episcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Castella 250. Villæ 440. Curtes 336. Portus Maritimi 23. Insulæ 33. Molendina 200. Territoria 300. Ecclesiæ 1662. Ita *Arnold.Vuion.1 par.Ligni Vitę lib. primo cap. 2.* & licèt hæc omnia hac nostra ætate haud possideat,aliqua tamen retinet,& hoc titulo (vt multa omittam) adhuc nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri Monasterij Casinensis Ciuitatis Sancti Germani, & Castrorum, aliarumque terrarum, & locorum Dominus, & Ordinarius* Ità inscribitur in Synodo nouissimē celebrata à D. Simplicio Caffarello anno 1626. & impressa Romæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò Casinēsem Ecclesiam Cathedralem, & Episcopalem appellarunt *Ioan. Andr. in cap. cùm contingat num. 4.de for.compet.& ibid.Butr.n. 11. circa med.Vers fatetur Quaran.in summa Bull.in verb.Concilium Prouinciale nu. 16. Prouinciale Ecclesiarum Cathedralium impressum Romæ sub Leone Decimo;* & meritò quidem,nam(vt habetur ex *Strabone lib. 5.de situ orb.*)erat hæc Ciuitas præclara,& Latinorū nouissima deducta Colonia à Romanis anno ab Vrbe cōdita 440.L.Papirio Cursore V.& C. Iunio iterùm Cōsulibus,ex *Tit.Liuio lib.1.Decad.1.& Sigon.de antiqu.Iur.Ital.lib.2.*& sæpiùs laudata apud veteres Auctores,Plinium,M.Varronem, Silium Italicum,& alios. Hæc Casinensis Ecclesia, antequàm

quàm D. Pater Benedictus illùc accessisset, habebat suum Episcopum, & præcipuè habuit D. Seuerum, qui Lateranen. Concilio sub Felice III. anno 487. celebrato interfuit, & tanquam Casinensis Episcopus se subscripsit, vt constat ex 2. *tom. Concil. fol.* 410. eiusdem Seueri Casinen. Episcopi meminit Petrus Diaconus in vita eiusdem Sancti Seueri, & Leo Ostiensis in *Chronico Casinensi lib. 3. cap.* 40. At postquam illùc accessit D. Pater Benedictus, nempè de anno 529. nemo ampliùs, præter Casinenses Monachos, Episcopus ibi deputatus fuit. Deindè Abbates Casinenses, qui D. Benedicto successerunt, quamuis Episcopi non essent, iura tamen Episcopalia, ac omnimodam, & plenariam iurisdictionem exercuerunt, Diœcesimq; habebant, vt patet, primò ex quadam Bulla signo plumbeo munita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas suam dixit Diœcesim, & cuiusdam Ecclesiæ translationem demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia Bulla assensum præbuit Indulgentijs ab Episcopis concessis in cuiusdam altaris consecratione, & ad instar Episcoporum alias etiã ipse concessit. Demùm Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1322. dictam Casinensem Ecclesiam in Regularem Cathedralem erexit, Episcopalem ordinem tãtùm addendo prædictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum erecto canonicè eligebantur, & vtrumquè munus Episcopi videlicèt, atq; Abbatis obibant; quod seruatum fuit vsq; ad annũ 1367. quo tempore Vrbanus V. iurisdictionem prædictam reseruauit iisdem Abbatibus, Episcopalem dumtaxat ordinem à prædicto Ioanne XXII. eis concessum auferens, eo quia sie rei familiari, ac Monasterij vtilitati magis consultum iure iudicauit, vt patet ex Bulla eiusdem Vrbani V. Ex his patet, Casinensem Ecclesiam semper Cathedralem, ac Episcopalem fuisse, eiusq; Abbates, & Prælatos territorium, & diœcesim habuisse, ac in ea Episcopalem iurisdictionem plenariè exercuisse; quæ omnia optimè tradit *Rota in Vna Sorana Beneficij die 8. Martij 1627. coram R. P. D. Merlino.* Adsunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ; Abbas S. Bartholomæi, qui est Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas Sancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit *Marin. Freccia in tract. de subfeud. sub rubr. de origine baronum cap. 3. nu. 28.* quos insuper dicit, nomine suarum Ecclesiarum, ac veluti reliquos Episcopos habentes Castra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos seculares Regni. His similes leguntur quamplures alij Abbates in nostra Italia, vt Abbates Montis Regalis, Sanctæ Iustinæ de Padua, Abbas Farfensis, Sublacensis, Sancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Clarauallensis, & alij his similes, imò maioris dignitatis in Germania reperiuntur, qui inter Episcopos annumerantur, vt Abbas Fuldensis, Abbas Hirsfeldensis, Abbas Murpacensis, Abbas Campidonensis, Abbas Corbiensis, Abbas Prumensis, Abbas Stabulensis, Abbas Diui Galli, de quibus *Daniel Otto in dissertatione iuridico politica de iure publico Imperij Romani cap. 18. §. tertia classis. Munsterus lib. 3. Germanographia, Simlerus de rebus Heluetior. lib. 2. &* alij Germaniæ annaliũ scriptores passim. Similiter in Gallia Abbas Dolensis, qui Abbas, & Princeps Dolensis se subscribit. Abbas D. Iodoci in Cella Maritima ad ostiũ Cantij inter Stapulas, & Monstroliũ Vrbes posita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; nec non innumeri ferè alij in reliquis Prouincijs, & Regnis, quos omnes hìc recensere, esset lectores tædio afficere. Illi Abbates trium personarum vicem sustinent, nempè Abbatis in Monasterio erga suos Monachos, Episcopi erga Populum, & Domini cum iurisdictione temporali ciuili, seù mixta se habent erga Laicos; & omnibus Prelatis Episcopo inferioribus præferuntur; ijs competunt non solùm ea, quæ sunt iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, verùm etiam ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus suo loco; hi in Concilio sedent immediatè post Episcopos, vt ait, *Petrus de Monte in tract. Monarch. consil. q. 5. nu. 4. & Campeg. in tract. de auctor. Sacri Concilij cap. 7.* Insuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem decisiuam, subscribendo in actibus eorumdem Conciliorum, vt suo loco dicemus.

4 Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateranen. insulæ in mare Adriatico propè Theatinam diœcesim, habet in illis Insulis, quæ Tremitanæ nunc, olim verò Diomedeę dictæ sunt, iurisdictionem ordinariam spiritualem, & temporalem, & vtrumq; gladium, ac etiam in terris littoris adiacentis, & inter Barones Regni Neapolitani numeratur, & locum habet; in maiori Insula, in qua residet, est vetustissima, & inespugnabilis illa arx, quæ eiusdem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam naturalis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

5 Abbas Cluniacensis (vt refert *Arnold. Vuion. Belga 1. part. Ligni vitæ lib. 2. cap. 11.*) ex priuilegio Calixti Papæ Secundi, quotiescunq; Romam accedebat Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex Chronico Cluniacensi per hæc verba. *Eadem verò die, videlicet, qua canonizatus est S. Vgo Abbas, communi omnium suorum assidentium assensu largitus est felix Papa Calixtus Cluniacensi Ecclesiæ speciali, & propria sua, vt Abbas Cluniacensis semper, vbiq; Romam accederet, fungatur officio Cardinalis, manuq; propria ipse Pontium anulo suo inuestiuit.* Refert insuper idem Auctor loc. cit.

6 quòd Abbates Monasterij Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia eodem priuilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat eorum dignitati titulus Sanctæ Praxedis perpetuus; & vt primùm quis creabatur Abbas, fine alia Summi Pontificis ratificatione, Cardinalis Sanctæ Praxedis censebatur, ex attestatione *Francisci Bolflores tom. 1. sua Cosmographia*, qui nonnulla decreta, & diplomata Summorum Pontificum hac de re affert.

7 Abbas Ripolen. Ordinis Sancti Benedicti in Hispania maximam in multos vassallos habet iurisdictionem, & habet vtrumq; gladium, & sedet pro tribunali ad subditorum causas audiendas, & speciali priuilegio à felic. record. Paulo V. obtento, potest capitales sententias contra reos, absq;

ire-

irregularitatis metu ferre. Ita mihi retulit ipse Abbas vir singulari religione, & scientia, ac cæteris animi dotibus ornatus.

8 Abbas Sancti Dionysij Parisien. Ordinis Sancti Benedicti inter Abbates, & alios Prælatos est valdè conspicuus in tota Gallia, non solùm propter eximia priuilegia à Sede Apostolica obtenta, vt passim fatetur *Renat. Choppin. in suo Monasticon. & de sacra Politia Forensi*, sed etiam quia est Par Franciæ.

In Gallia sunt multi Abbates, qui non solùm Principum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent, verùm etiam habent sub se Priores Camerarios, & alios officiales, qui Barones existunt, sicut in Monasterio Vendomensi videre est, illius enim Camerarius Baronis re, & nomine potitur.

9 In magna præeminentia est pariter Abbas Sanctæ Genouefæ Virginis Canonicorum Lateranen.; Nam habet sub se vassallos, & est protector iurium Summi Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommunicandi quoscunq; iura Pontificia perturbantes, vel defraudantes. Prætereà, (vt à quibusdam Parisiensibus, qui se ita vidisse testantur, accepi,) hic Abbas, quando defertur corpus prædictæ Sanctæ Virginis Genouefæ, Patronæ totius territorij Parisiensis, præsente Archiepiscopo Parisien. in sua Diœcesi, cuius est ipse Abbas Ordinarius, populo benedicit habens à sinistris Archiepiscopum Parisien., qui posteà transiens per propriam diœcesim, quæ supradictæ Abbatis Diœcesi contigua est, reassumit dexteram, quam in proprio territorio, & Diœcesi sua ab immemorabili tempore sibi vendicat prædictus Abbas Sanctæ Genouefæ. Ita mihi relatum fuit à Domino Michaele Bauldrio de Ebronio GalloMonacho Benedictino viro in rebus præcipuè Monasticis valdè versato.

10 Abbas Sancti Ambrosij Mediolanen. est Comes Limontæ, Ciuennæ, & Campionis, & Ordinarius eorumdem locorum, & est Comes Imperialis, & à subditis nuncupatur nomine Illustrissimi, & Reuerendissimi Comitis, & Abbatis, & habet potestatem, numismata imprimendi cum proprijs formis, & inscriptionibus; cantat insuper Missam cum sceptro Regio, & multa habeat priuilegia.

11 Abbas Sanctæ Mariæ de Morimundo Diœcesis Mediolanen. est Comes, & Dominus Morimundi, Coronatæ, Basiani, Farauecchiæ, Thesinolli, & Eughij; habet in his locis iurisdictionem temporalem, & iustitiam exequitur, vsque ad mortem exclusiuè, & habet fiscum.

12 Abbas Sancti Saluatoris Montis Amati Diœcesis Clusinen. habet iurisdictionem spiritualem in terra Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Episcopus plenariam iurisdictionem in his duabus Terris exercet.

13 Abbas Sanctorum Vincentij, & Anastasij trium Fontium propè, & extra mœnia Vrbis, est Dominus Montis Oresti, Montis Rosi, in spiritualibus, & temporalibus, & in spiritualibus Orbetelli, Montis Argentarij, Insulæ Gilij. Hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

14 Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœcesis Mutinen. habet iurisdictionem spiritualem in Castro d. Nonantulæ, & tamquam Episcopus visitat, synodum coadunat, Presbyteros ad confessiones, & ad curam animarum approbat, & magnam habet iurisdictionem in pluribus locis Diœcesis Mutinen.; hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

15 Abbas Sancti Stephani de Fossa Noua, Diœcesis Terracinen. habet multa feuda in ea diœcesi, & multa in Sicilia.

16 Abbas Sanctæ Mariæ de Casa Marij Diœcesis Verulanen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœcesis Floren. est Comes Stalis.

17 Abbas Sanctæ Mariæ de Popnletto in Catalonia Diœcesis Terraconen. habet sub se 20. Oppida, in quibus exercet iurisdictionem temporalem, & spiritualem.

18 Abbas Sanctissimæ Trinitatis de Caua Ordinis Sancti Benedicti, per multos annos habuit Iura Episcopalia in dicta Ciuitate, & Casalibus antequàm dicta Ciuitas in Episcopatum erigeretur. Quo tempore anno millesimo nonagesimo fuit prædictum Monasterium exemptum ab Archiepiscopo Salernitano; & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus, scilicet, conferre ordines sacros, Basilicas, & altaria consecrare, & conficere Chrisma: quæ hodiè exercet, extra tamen Diœcesim Cauensem, in alijs locis sibi subditis; de quo Cauensi Monasterio meminit Honorius III. in *cap. 1. de offic. iud.* & Eugenius III. in *cap. insuper de testibus*, & de Monastico Ordine, qui secundùm Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij obseruantiam, ac de multitudine Monachorum, & de Cauensi ordine introducto in Monasteriũ Montis Regalis, lege Epistolam Innocentij Tertij directam Archiepiscopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Monasterio legatur etiam *Chron. Cassinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. cap. 3.* De potestate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris seq.

Nos Hieronym. Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthæus nuncupatus, fidem facimus, & attestamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, quod apud nos asseruantur, adnotatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis, alias coram Congregatione productis, liquido constare, Abbatem Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediatè subiectum Sedi Apostolicæ, nulliusq; esse Diœcesis, & proprium habere territorium. In quorum fidem, &c. Datum Romæ idib. Martij 1591. Refertur à Stephan. Quaran. verb. Concil. Prouinciale.

Abbas Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis, multisquè præeminentijs decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino, & multa oppida, & Castra tàm propè Monasterium Vallis Vmbrosæ, quàm in maritimis Senarum tanquam Comes, & Dominus gubernabat.

20 Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui est totius Ordinis Calestinorum Generalis, & quorumdam loco-

locorum propè Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

21 Maxima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, necnon Prioris Canonicorum Regularium Baſilicæ Lateraneñ, de quibus Onuphrius in lib. de ſeptem Vrbis Eccleſijs, ita ſcribit.

Cum verò Romanus Pontifex in Ara ipſa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, ſeu magiſtratu fungerentur, aderant, & aſſiſtebant, inter quos primi erant ſeptem Epiſcopi Cardinales, videlicet Oſtienſis, Portuenſis, Sanctæ Rufinæ Prœneſtinus, Tuſculanus, Sabinus, & Albanus; hi Romani Pontificis Collaterales, & primæ Sedis Epiſcopi appellabantur, quorum primò conſecratus Prior Epiſcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Poſt hos aderant quinque Patriarchalium Eccleſiarum Prælati, videlicet Prior Canonicorum Baſilicæ Lateranen. Archipresbyteri Baſilicarum Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, Abbates Monaſteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Aſſiſtebant etiam 28. Presbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Eccleſijs quæ tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Epiſcopali auctoritate præſidebant, &c. Hoc idem vide apud *Gabrielem Pennot. in Hiſtor. Tripart. lib. 3. cap. 4. nu. 2.*

Nicolaus Harpsfeldis in Hiſtoria Anglicana, Catalogo Religioſarum Ædium de Abbatibus, & alijs quibuſdam Prælatis inferioribus hæc ſcribit.

INter præcipuos Abbates, & Prælatos Epiſcopo inferiores poſſunt connumerari infraſcripti, qui item in Anglia multis erant præditi præeminentijs, & priuilegijs, & præcipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adſcripti.

1. Abbas Gloſconiæ 2. Abbas S. Auguſtini Cantuarienſis. 3. Abbas S. Petri VVeſtmonaſterienſis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Burijs 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Ioannis Gloceſtriæ. 8 Abbas Eueshamiæ. 9. Abbas VVinthelcumbiæ. 10. Abbas Grovlandiæ. 11. Abbas Belli ſiuè Bataille. 12. Abbas Redingiæ. 13. Abbas Abingdoniæ. 14. Abbas VValthamiæ S. Crucis. 15. Abbas Salopiæ. 16. Abbas Cirenceſtriæ. 17. Abbas S. Petri Gloceſtriæ. 18. Abbas Bardeneiæ. 19. Abbas S. Benedicti de Hulmo. 20. Abbas Thorneiæ. 21. Abbas Ramſeiæ. 22. Abbas Hijdæ. 23. Abbas Malmesburiæ. 24. Abbas Sanctæ Mariæ Eboracenſis. 25. Abbas Selbeiæ, 26. Prior Couentriæ, & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hieroſolymis, qui vulgò Magiſter militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes eccleſiaſticos, quibuſcunq; parlamentis, ex actis publicis, vt Pares Regni cum ceteris paribus perſonaliter intereſſe, conſulere, tractare, ordinare, ſtatuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & conſuetudine ſpectauit, &c.

DISPVTATIO IV.
De Abbatibus commendatarijs.

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatarij in Eccleſia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1. *D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.*
2. *Pelagius I. Pont. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit.*
3. *Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV.*
4. *Clemens V. exhorruit Eccleſiarum, & Monaſteriorum commendas.*
5. *Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifatius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus Secundus.*

1 Ecclesiarum ad tempus commendatio antiqua est in Ecclesia, quippe quæ habetur ex tempore D.Gregorii primi, qui in Ecclesia Panormitana vacante posuit Visitatorem ad tempus, vt patet ex *c. obitum dist.61.* & ex *lib.11. Epist 7.* constat, ipsum commendasse Ecclesiam Neapolitanam,& *21.q.1.cap.relatio,& cap. illud*, idem D.Gregorius Summus Pontifex Episcopo Fundensi commendauit Ecclesiam Terracinensem, & voluit, quòd alteram iure tituli, alteram verò iure com-
2 mendationis obtineret. Pelagius I. legitur, Episcopo Messanensi Ecclesiam Catanensem ad tempus quoque commendasse, vt patet *ex cap.Cataneu. dist 51. Et D. Athanasius in Epistola apud Nicephorum lib.11. Hist. Eccles.* ait, sibi additam, & commendatam fuisse Ecclesiam administrandam. Ab-
3 batiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commendari tempore Leonis Quarti, vt habetur in *can. qui plures 21.q.1.* vbi Leo Quartus decreuit, vt vnus possit duas Ecclesias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat *Rebuff.in praxi benef tit.de commend num.6. ex Ruzæo in tract. de commenda. q.1.* Et illi, quibus Ecclesiæ,siue Monasteria commendabantur, eùm veluti depositarij, & custodes illa administrarent, tenebantur administrationis eo-
4 rum rationem reddere. Huiusmodi autem commendationes Ecclesiarum, & Monasteriorum legitur exhorruisse Clemens V. ita vt contractas reuocauerit, vt *extrauag 2. de præben.* Vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendarum consuetudine oriri, ait, per ea verba dictæ *extrauag.2. demumque prospeximus euidenter, quòd Ecclesiarum, & Monasteriorum eorumdem cura negligitur: bona, & iura dispensantur ipsorum, ac subiectis eis personis, & populis spiritualiter plurimum, & temporaliter derogatur, eisque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipsis, sed etiam Romanæ matri Ecclesiæ, quæ disponente Domino ipsorum caput fore dinoscitur, & Magistra, grauiora inde futura timentur pericula,* quæ omnia luculenter, & amplè depingit *Rebuff. d. tit.de commend à nu. 12.*

5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifatio IX. quas perpetuas sequutus est Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuensi admonitus, ne eas ampliùs in Ecclesia permitteret, respondit, Monasteria 500. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuisse Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex *Renat.Chopp.in Monast lib.1.tit.1.nu.14.*& sic vsque ad nostram tempestatem durat huiusmodi prouisio per modum commendationis, quæ est valdè in vsu.

QVÆSITVM II.

Quibus de causis vsus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Ecclesia, & Monasteria antiquitùs commendari cœperunt.*

1 Ecclesiæ antiquitùs ad tempus commendari consueuerunt, quoad vsque illarum Rector eligeretur; sed quia sæpè Rectorũ,& Prælatorũ electio, ob lites, & controuersias eligentium, differebatur; ne Monasteria diù absque superiore existentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa ad sex menses commendare cœperunt.

Alia etiam ratio fuit; quia cum decrescente Monachorum numero, & propterea Cœnobijs penè distitutis, vix Idonei Regulares, qui ipsis præfici possint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Ecclesias, & Abbatias secularibus Clericis, nullo voto, aut Monastica Regula adstrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Ecclesiæ sine custode remanerent. Insuper modus prouidendi per viam commendationis fuit à Summis Pontificibus introductus, vt qui non est habilis ad retinendum beneficium in titulum, sit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili possit per viam commendæ retinere. *Ita Lambert. de iur.patr.lib.2.part.1.quæst.6. art.14. nu.15. Garc. de benef.part.4.cap.6.nu.24.& 25.*

QVÆSITVM III.

Quis possit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Summus Pontifex Abbatias commendare potest.*

2 *Potestas commendandi regulatur à potestate conferendi.*

Solus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere potest, vt ait *Azor.inst.moral.par.2.*
1 *lib.6.cap.31.q.15.D.Barbosa de offic.& potest.Episc. p.3.alleg.48.num. 16.* Et definiuit Leo Decimus in *constit 7 §.9.apud Laert.Cherub.in Bullar. tom.1 pag. 475.* cuius verba sunt infrascripta. *Et quoniam ex commendis Monasteriorum, (vt magistra rerum experientia sæpius docuit) Monasteria ipsa tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus grauiter læditur, quippè quorum ædificia, partim Commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, passimque oblinquendi materia personis, præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ huiusmodi proficiscuntur, vt eorum indemnitati salubriùs consulatur. Volumus, ac sancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuipiam possint commendari (nisi pro conseruatione authoritatis Apostolicæ Sedis, ad occurren dum malitijs illam impugnantium pro temporum qualitate, aliter nobis, de fratrum nostrorum consilio, visum fuerit expedire) sed de persona idonea iuxta præscriptam constitutionem eis ità prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet præfuturi sint.* Ex qua Bulla patet, Abbatiarum commendationem à Summis Pontificibus proficisci, non autem ab alijs Ordinarijs Papa Inferioribus.

Ratio

1 Ratio horum est, quia potestas commendandi regulatur à potestate conferendi *arg. cap. cum singula §. prohibemus, de prebend. in 6.* vbi beneficia per Monachos vnius Monasterij regi consueta, nõ possunt committi per inferiorem à Papa Monachis alterius Monasterij; & loquitur ibi tex. de quibuscunque Ecclesijs, vel administrationibus. Idem videtur velle *Archid. in cap. nemo de elect. in 6. in princip.* dicens, quòd sicut Legatus de latere non potest conferre Ecclesias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat. eod. lib. 6.* ità neque commendare poterit. Atque sic docet expressè *Franch. in d. cap. nemo num. 10. in fine.*

QVÆSITVM IV.

Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia idoneis commendandæ sunt, & qualis idoneitas requiratur.*

Respondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis Decimi antecedenti quæsito citata, quæ statuit, vt idoneis Abbatiæ in commendam conferãtur; vbi ex constitutione Alexandri Tertij in Concilio Lateranensi *cap. 1. citata ab eodem Leone in prædicta Bulla §. 3.* hoc pro personis, quibus commendandæ sunt Abbatiæ, decernit. [*Cum piæ mem. Alexãder Papa tertius prædecessor noster etiam in Lateranensi Concilio decreuerit, vt ætas, morũ grauitas, ac literarum scientia in personis promouendis in Episcopos, & Abbates, diligenter inquirantur: nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quàm cum immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum. Propterea in promotionibus Prælatorum, quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet, eo præsertim, quòd de promotis per eos ad Ecclesias, seù Monasteria, in extremo Iuditio rationem Deo reddituri sunt; statuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesijs, & Monasterijs pro tempore vacantibus de personis (iuxta præfati Alexandri constitutionem) ætate matura, grauitate morum, literarumque scientia præditis, non ad alicuius instantiam per commendam, & administrationem, seu conseruationem, aut alio quouis modo prouideatur, nisi ratione vtilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, experientiæ, atque Curialitatis antiquæ, cum competenti literatura, et in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueuerunt volumus obseruari.*] Videatur insuper alia eiusdem Leonis Decimi Pont. Max. constitutio in *Bullar. nouo Laert. Che. rub, tom 1 pag. 496.* quæ incipit *Pastor æternus gregem suum.*

QVÆSITVM V.

Quot modis possint Abbatiæ commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ duobus modis commendari possunt.*
2 *Commendatarij ad tempus se habent, veluti depositarij, siue tutores.*
3 *Commendare quid sit.*
4 *Commendatarij perpetui disponere possunt de fructibus beneficij sibi commendati, sicut veri beneficiati.*
5 *Commendatio perpetua est velut titulus canonicus.*

1 Duobus modis in vniuersum reperio, Abbatias commendari posse, nimirum ad tempus, & in perpetuum. Primo modo commendatur Abbatia, quandò mortuo Abbate, alicuius veluti depositarij fidei, & curæ committitur Monasteriũ 2 ad tempus, in quo loco se habet veluti tutor, curator, siuè custos, non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non sibi illud beneficium, & Monasterium possideat: *Rot in decis. 144. in antiq.* Com- 3 mendare enim nil aliud est, nisi deponere *l. commẽdare ff. de verb signif. l. lucius ff. deposit l. rei commẽdatæ ff. commendati, c. nè quis arbitretur 22. q. 2. c. 1. de deposit. gloss. in cap. nemo, verb. commendare de elect. in 6. Gonz. al. ad reg. 8. de mensibus, gloss. 5. §. 8. num. 38.* Et hic modus commendæ dicitur à Doctoribus factus in vtilitatem Ecclesiæ.

Secundo modo commendatur Abbatia, quandò alicui in perpetuum, eius vita durante committi- 4 tur, vt eam gubernet, & regat, cum facultate disponẽdi de fructibus ipsius, sicuti verus beneficiatus; & hic modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. *Nicol. Garz. de benef. p. 4. cap. 4. num. 7. Azor. instit. mor. p. 1. lib. 6. cap. 31. q. 1. in fine.* Et hæc commendatio beneficij, vel Ecclesiæ in perpetuum est titulus canonicus, *can. si plures 21. q. 1. cap. dudum il 2. de elect. Put. decis. 158. num. 4. lib. 1. Gonzal. d. §. 8. num. 2. Flamin. Paris. de resig. lib. 2. q. 17. n. 11. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 68. num. 2.*

QVÆSITVM VI.

An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apostolicæ reseruatum per Papæ manus appositionem.*

Respondeo, nulla ratione Episcopo licere, Abbatiam, siuè ad tempus, siuè in perpetuum à Sũmo Pontifice commendatam rursus commendare; Quia eo ipso, quòd Papa in ea manum appo- 1 suit, manet affecta, & habetur pro reseruata, & Sedi Apostolicæ, ac ipsius potestati adeò subie-

ĉta, vt in posterùm nemo, absque eius auctoritate, illam possit conferre, *arg. cap. vt nostrum de appellat. Roman. cons.* 350. *Panin de offic. & pot. Capit. p.* 2. *q.* 3. *num.* 11. *Sarnen. in reg. de infirmis q.* 13. *& reg. de publicand. q.* 4. *Rebuff in prax. tit. de reseruat num.* 31. *Cassador decis.* 32. *super reg. num.* 5. *& decis.* 5. *de priuileg. num* 7. *Put. decis.* 158 *lib.* 1. *Garc. de benef. p.* 4. *cap.* 4. *num.* 68. *Barbos. de offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 59. *num.* 9.

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans possit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit temporalis, sequens prouisio eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia, & n.* 2.

3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*

4 *Commenda temporalis quandò dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

RESpondeo, quòd sic; veruntamen in eius impetratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere men- 1 tionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim prouisio, tamquam subreptitia, nulla, & irrita iudicaretur, prout dicunt *Archid. Dominic. et Franch. in cap. nemo de elect. in* 6. *Calder. cons.* 6. *&* 30. *de praebend.* Ecclesia namque commendata non dicitur omninò vacare; quia Commendatarius eius possessionem, & administrationem habet; & sic etiam 2 si commenda ad tempus facta sit ad vtilitatem Commendatarij, debet per impetrantem de eo fieri mentio in prouisione sequenti, sicut de perpetua: aliàs prouisio est subreptitia, *Put. decis.* 232. *n.* 2. *lib.* 2. *Sarnen. de triennal. q.* 5. *vers. tunc est, Garc. de benef. p.* 4. *cap.* 4. *num* 45. *& seq. Azor instit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 31. *q.* 6. Ratio est, quia Summus 3 Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap. super eo de offic. deleg. cap. quamuis de rescrip. in* 6. Com-4 menda autem temporalis, tunc dicitur esse in Cōmendatarij vtilitatem, quandò est cum perceptione fructuum tunc enim huiusmodi commenda tituli vim habet. *Put. d. decis.* 272. *num.* 3.

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non potest.*

2 *Monachus aliquod beneficium obtinens nequit, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere.*

3 *Commenda vim habet dispensationis.*

1 LIcèt Monachus possit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non potest, nec etiam Cappellam, aut portionem Monachalem, vel pensionem simul cum alio beneficio; vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficiū est incompatibile Monacho cum primo, per *tex. in cap. cum singula de praebend. in* 6. vbi dicitur; *cum singula officia singulis sint committenda personis, & dissolutionis, ac euagationis materia sit Religiosis praeceteris auferenda; praesenti edicto prohibemus, ne aliqui Monachi, vel Religiosi aly pluribus prioratibus, vel Ecclesijs, absque Sedis Apostolicae authoritate, praeesse praesumant, nisi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem sint annexi.* Vndè apparet, non posse 2 Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere, est enim inhabilis ad duo beneficia, etiam simplicia obtinenda; nisi vnum ipsorum sit alteri annexum; quia tunc vnum tantùm censetur per *cap. dudum de elect. lib.* 6 & ex dicto *c. cum singula*, & ibi *gloss.* ergò in hoc necessariū est, Papæ dispensationem interuenire. Potest autem Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam 3 obtinere; quia recipiens in commendam censetur eo ipso dispensatus; nam sola commenda vim habet dispensationis: *Calder. cons.* 8. *de rescrip. Prob. ad Io: Monach. in cap. super eo, num.* 15. *de praebend. in* 6. *Rebuff. in prax. tit. de commenda num.* 33. *& tit. de dispensationibus nu.* 18 *Mandos. super regul.* 32. *Cancellar. q.* 7. *num.* 5. *& quaest.* 30. *num.* 3. *Garc. de benef. par.* 4. *cap.* 4. *num.* 29.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in Commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri. limita, vt num.* 2.

1 RΕspondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens Abbatiā alicuius Religionis in titulum posset cogi ad professionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per *Cassador. decis.* 32. *super reg. nu* 8. *Sarnen. super reg. de infirm quaest.* 13. *vers. praeterea*; *Rebuff. de pacific. possessor. nu.* 39. *alias* 45. Si tamen hoc in Bulla commendationis Summus Pontifex expressisset, teneretur; vt præter Doct. citatos affirmant Cuch. instit. maior. lib. 3 tit. 6. n. 48. *Garc. de benefic. part.* 4. *nu.* 28. *Barbosa de offic. & potest. Episc part.* 3. *alleg.* 59. *num.* 17.

DISPV-

DISPVTATIO V.
De electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*
2 *Abbates antiquitùs, antequàm excepti essent, ab Episcopis confirmabantur.*
3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitorijs eliguntur.*
4 *Generi per speciem derogatur.*
5 *Constitutiones, quæ iuri communi aduersantur, nisi Apostolicæ Sedis priuilegio sint munitæ, irritæ sunt, & inanes.*
6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitorijs faciendis etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt.*

Ratio dubitandi est, quia Concilium Toletanum quartum relatum à *Gratiano in cap.* 1. 18. *quæst.* 2. decreuit, quòd Sacerdotes idest Episcopi Abbates, & alia officia in Monasterijs instituere debeant; ergò non ad Congregationem Monachorum, sed ad Episcopos Abbatum institutio 1 spectare videtur. In contrarium autem est, quod habetur ex Diuo Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus in *capp. seqq. eadem cau. & quæst. nam, in cap. sequen. Diuus Gregorius in Epistola ad Castorium Ariminen. Episcopum*, sic ait, *Abbas in Monasterio non per Episcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur, & in cap. quàm sit necessarium* 9. *defuncto*, idem D.Gregorius *Defuncto verò Abbate cuiuscùq; Congregationis, non extraneus eligatur, nisi de eadem Congregatione, quem sibi propria voluntate concors Fratrum Societas elegerit.* idem habetur in *can. Abbatem Monasterio*, ex Pelagio primo in Epistola Mellito Subdiacono directa; Quamuis enim potuisset Summus Pontifex, qui est supremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis institutionem sibi reseruare, vel Episcopis committere, noluit tamen, sed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipsa Religio in eligendo sibi Pastore consentiret, nec nô etiam, vt ipse electus à futuris subditis publicum suæ sufficientiæ, & dignitatis testimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione susciperetur. Ex quibus causis permoti Summi Pontifices nûquam Abbatum prouisionem Episcopis tradiderût, sed eorum electio semper ad Monachorum Congregationem spectauit; facit id, quod habetur *lib.* 2. *Chronici Cassinen. cap.* 66. de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. transmissis Alpibus in Italiam venisset, adijt D. Benedicti Cœnobium Casinense, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem constitueret, negauit suum esse, dicens *Vos vnum ex vestris eligite.* Illis autem replicantibus, se non habere idoneum, incongruumque asserentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam sine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex suis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus in priori sententia constans respondit, *Nequaquam, sed de Congregatione vestra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite*, Quod quidem innuit etiam D.Pater Benedictus in sua Regula, disponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum esse, vt videre est *in* 64. *cap. Regulæ in principio* vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa semper consideretur ratio: vt hic constituatur, quem sibi omnis concors Congregatio secundùm timorem Dei, siuè etiam pars quamuis parua Congregationis saniori, consilio elegerit.* & quòd Abbatum electio de iure communi ad Monachorum Congregationem spectet, notant. *Host. in sum. tit. de elect.* 9. *quis possit eligere vers. si non apparet. Panormit. in cap. officij num.* 1. *de elect. & in cap. cum dilectus de consuetud. & in clem. & si principalis num.* 5. *de rescript. Pelin. in cap. ad petitionem num.* 1. *de accusat. gloss. in ca. sciant cuncti verb. spectans de elect. in* 6. *Verall. decis.* 296. *p.* 1. *Nauar. côment.* 3. *de regul. num.* 2. *& lib.* 1. *cons.* 3. *num.* 1. *tit. de elect. in nou. Rota decis.* 65. *p.* 1. *recent. & decis.* 296. *num.* 5. *coram Illustrissimo D.Coccino Decano*, quam decisionem, quia pluriès in hac disputatione allegatur, & plurimùm ad hanc materiam probandam conducit, ne aliunde eam emendicare sit necesse, in calce præsentis quæsiti recensere visum fuit.

Nec obstat *Concil. Toletanum* relatum *in dicto c.* 1. quia, iuxta *gloss.* ibi, verbum, *instituere* accipitur pro confirmare; antiquitus enim, antequam Reli- 2 giones exemptionis priuilegio gauderent, Abbates à suis Monachis electi, erant ab Episcopis confirmandi, vt *cap. cum monasterium, de electione*; an autem sit necessaria confirmatio, inferiùs agemus. Vel si verbum illud, *instituere*, propriè sumatur, ait *gloss.* intelligendum esse cum limitatione, scilicèt quandò Monachi negligentes fuissent, aut indignum quem elegissent; & hanc expositionem *gloss.* sequuntur ibi Doctores communiter, fundantes se in supra allegatis iuribus, quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita est, quæ iura cum sint Gregorij, & Pelagij Summorum Pontificum, antiquiora sunt Concilio Toletano quarto.

3 At licèt de iure communi verum sit, Abbatum tàm Generalium, quàm localium electionem spectare ad Religionem, siue Conuentum, de cuius Prælati electione agitur; nihilominùs hodiè Abbates locales apud Monasticas, & etiam Canonicorum Regularium Congregationes ferè omnes non amplius à Religiosis illius Conuentus, cui præficiendus est Prælatus, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium, & suorum Definitorum eliguntur, vt patet ex vsu, et videre est ex specialibus ipsarum Congregationum constitutionibus, quæ ab ipsis Regularibus præcipuè attendendæ sunt, non autem illæ generales iuris communis 4 dispositiones; quia generi per speciem derogatur *cap. generi de regulis iur. in* 6. quæ constitutiones 5 speciali Sedis Apostolicæ priuilegio munitæ esse debent,

debent, cum fint correctoriç iuris communis, aliàs nullæ essent *cap. quòd super his, & de maiorit. & obed. Panormit. & Dec. in cap. si duobus de appellat. in terminis Nauar. lib. 1. conf. 3. num. 1. tit. de elect. in nouis Roderic. quæst. reg. tom. 3. q. 11. art. 1. Rota decis. 267. nu. 7. & 8. coram Gregorio XV.* Quòd sint contra ius commune, patet, nam statutū dicitur contra ius commune, quando alicui legi, vel Canoni aduersatur, *Rota decis. 297. nu. 1. par. 1. in Recent.* Ergò cum electio Abbatum localium de iure communi ad Conuentum spectet, (vt latiùs probauimus;) statuere contrarium, est statuere contra ius commune, quod clarè patet, & in terminis resolutum fuit *à Rota d. decis. 65. nu. 9. par. 1. Recent.* Solum igitur Abbates Generales hodiè à Monachorum Congregatione eliguntur, & in aliquibus Nationibus, vt Gallia, & Germania etiam Abbates locales; propterea præsentem disputationem de electione canonica Abbatum hic inseruimus. Vnum 6 aduerto, quòd in prouisione Abbatum localium, & aliorum Superiorum Regularium per Generalem, & Patres Definitores facienda etiam secretū seruandum est, aliàs electio irrita sit; quia *Concilium Tridentinum sess. 25. de regular. cap. 6.* districtè præcipit, vt omnes Regularium Superiores per vota secreta eligi debeant, itaut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, aliàs electio secus celebrata irrita sit.

Decisio Sacræ Rotæ Romanæ coram Reuerendissimo Coccino Decano in causa Treueren. Abbatiæ Sancti Maximini.

Veneris 24. Ianuarij 1615.

Contra decisionem in hac causa factam, in qua fuit resolutum, electionem non substineri, tria opponebantur. Primum, quòd non omnes nullitates oppositæ subsisterent. Secundum, quòd electores possunt iuuari consuetudine hoc modo eligendi. Tertium, quòd in omnem euentum ista erat electio per compromissum cum scrutinio mixtū, & ideò poterat substineri. His tamen non obstantibus, & causa maturè bis discussa DD. vnanimi voto perstiterunt in resolutis. Nullitates enim in decisione firmatæ subsistunt; nam cum fuerit actum per viam scrutinij, in pluribus non fuit seruata forma tradita *in cap. quia propter de elect.* Primò, quia fuerunt electi tres scrutatores extra Collegium, & tres de Collegio, & tamen numerus non potest augeri, nec sumi extra Collegium. Secundò, quia scrutatores extra Collegium scrutati sūt votum fratris Antonij primi scrutatoris, & deindè præsente dicto Antonio votum Matthæi secundi scrutatoris, & demùm præsentibus Antonio, & Matthæo, votum Valentini tertij scrutatoris: vndè vota Antonij, & Matthæi corruunt. Tertiò quia exquisitio suffragiorum fuit facta à scrutatoribus solùm extra Collegium, assidentibus tantùm tribus scrutatoribus de Collegio. Quartò, quia suffragia non fuerunt in scriptis redacta. Quintò, quia non fuerunt publicata vota, sed tantùm electio, quæ ideò corruit, vt in *cap. quia propter de elect.* & latè in alia decisione fuit dictum; ille enim *tex.* habet decretum irritans, vt in *eod. decis.* fuit deductum, & probat *tex. in cap. si cui de elect. in 6.* ibi... *decernens, si aliter fierent, non valere, & gloss. ibidem* dicit, non valere ipso iure. Quare cum electio non fuerit canonica, S.D.N. illam confirmare non tenetur tàm ex dispositione iuris communis, vt in *cap. quamquam de elect. in 6.* quod licèt procedat in electione Episcopatuū, habet tamen locum etiam in alijs beneficijs Sed. Apostolicæ immediatè subiectis, *Roman. cons. 332. nu. 11. gloss. in d. cap. quamquam in figurat. cas.* Quàm etiam vigore concordatorum ibi... *& lapso dicto tempore*, de quo scilicet *in cap. cupientes 16. de elect. in 6. si non præsentatę, vel si minùs canonicè præsentatæ fuerint electiones, prouidebimus.*

Neque est insistendum in eo, quòd plerique DD. circa prædictas nullitates varient. Quia (vt fuit in prædicta decisione firmatum) omnes nullitates deducuntur, ex quo, secundùm communem DD. opinionem, sunt contra substantialia formæ *c. quia propter de elect.* quæ cōmunis opinio operatur, vt ita debeat intelligi tex. & si aliquid contrariū fiat, non fit contra communē sententiā DD. sed contra ipsum textū, quem cōmunis schola ita interpretatur *Suarez. de ll. lib. 6. cap. 1. nu. 5. vers. de hac igitur interpretatione.* Nec ex verbo, exceperūt, deduci potest, quòd vota in scriptis fuerint recepta, cū non fuerit additū in scriptis, prout loquitur *Suet. Tranq.* de Tito Principe Romano ibi... *è pluribus comperi, notis quoq; excipere velocissimè solitū, &c.* & licèt scriptores, & Notarij vocentur exceptores *in §. deindè, vbi gloss. in verb. exceptorem Auth. de defens. Ciuit. & in l. exceptores, vbi gloss. 1. C. de numer. actuar. lib. 12.* id tamen non concludit, quod dicendo exceperunt, in scriptis excepisse intelligendum sit, quid enim hoc verbum de per se positum importet, ipsi Grammatici benè discutiunt. Ad id verò, quod in decis. dicitur nempè scrutatores tantùm extra Collegium vota exquisiuisse, assistentibus ijs Collegio, quod est contra formam cap. quia propter; dum respondebatur, quod sufficiat præsentia, & consensus ex *Innoc. in cap. in Genesi num. 5. de elect. & ex gloss. in cap. sicut in verb. per vnum de elect. in 6.* fuit replicatum, quòd *gloss. Innoc. & alij alleg.* non loquantur in his terminis. Quidquid autem diceā esset, an vnus ex scrutatoribus possit tantùm scribere, cedulasq; recipere, illud certum est, quòd omnes scrutatores debent exquirere: hic verò tres tantùm scrutatores extra Collegium exquisiuerunt, scrutatoribus de Collegio assidentibus. Nec debuit allegari, quòd decretum irritans in d. cap. quia propter appositum referatur solummodò ad formulas electionum, itaut prohibeat omnem aliam formam, quàm scrutinij compromissi, & quasi per inspirationem, non autem referatur ad solemnitates circa scrutinium dispositas. Quia iste intellectus nè dum est valdè subtilis, & nouus, sed contra *tex. expressum in cap. Ecclesia vestra 57. §. deniquè de elect. Roman. cons. 332. num. 12.* & contra alium *tex. in cap. si cui eod. tit. in 6. ibi talis electio cum præter formas, quas generale Concil. seruari statuit in electionibus celebrandis decernens, si aliter fierent, non valere.*

Quan-

Quantum attinet ad secundum caput, quòd scilicet in hac electione fuerit seruata forma consuetudinis huius Ecclesiæ, & ideò non fuerit opus seruari formam cap. quia propter, cum lex per cōtrariam consuetudinem, etiam quòd habeat decretum irritans, abrogetur, *Suarez. de ll. lib. 7. cap. 19. nu. 14.* Tres fuerunt datæ responsiones. Prima, illam consuetudinem non probari. Secunda, non suffragari, cum non adsit expressus Papæ consensus. Tertia, eò magis non suffragari, quia nec adest scientia Papæ. Quòd non probetur consuetudo, satis patet, quia illa non inducitur, si vario modo fuit seruatum, quia requirit actus vniformes. *Bart. in l. 2. in fin. princ. ff sol. matr. Dec. cons. 214. num. 2. vers. 2. hoc idem, & per tot. & cons. 129. col. 2. Alex. cons. 5. lib. 5. & cons. 173. per tot. lib. 6. Roland. cons. 2. nu. 118. & seq. lib. 1. & cons. 87. nu. 53. lib. 2. & cons. 13. n. 18. & nu. 10.* vbi, quòd nullus discrepat *lib. 4. Aym. cons. 96. nu. 5. Rimin. iun. cons. 264. nu. 28. & 29. lib. 3. & cons. 265. nu. 25.* Et quando consuetudo est varia, quòd non recedatur à iure communi, *Natt. cons. 132. in fin. & cons. 309. nu. 9. Roland. d. cons. 87. nu. 53. lib. 2. Curt. iun. cons. 260 nu. 20. lib. 3.* In proposito autem electiones, in quibus fit fundamentum, vniformes minimè sunt. In illa enim de anno 1502. sub Alex. VI. vota fuerunt redacta in scriptis, & tàm scrutatores de Collegio, quàm extra suffragia exquisiuerunt. In alia facta de anno 1514. sub Leone X. fuerunt electi tres scrutatores de Collegio, & vota in scriptis redacta. In alia de anno 1525. sub Clem. VII. tres tantùm de Collegio scrutatores fuerunt electi, & suffragia pariter redacta in scriptis. Sub Pio V. de anno 1565 tres etiam scrutatores de Collegio tantùm fuerunt adhibiti. Sub Greg. XIII. de anno 1581. suffragia fuerunt per Notarios scripta, quod est de Iure permissum *gloss. in d. cap. quia propter* in verbo *redacta*, sola enim quæstio est, An laicus Notarius possit scribere, vt per Doctores ibidem. Vltima verò sub S. mem. Greg. XV. de anno 1521. satis annuit, votà fuisse in scriptis redacta, cum in ea dicatur, quòd in præsentia Notarij vota scrutata fuerunt.

Fuit prętereà ex abundanti consideratum, quòd tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio vsque ad tempus Pij V & tamen electiones intermedias affuisse, non est ambigendum cum sub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis, sed cuiusdam Petri, pro vt fuerunt etiam electiones intermediæ inter Gregor. XIII. & S. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus, & sub vltimo Greg. fuit facta electio per obitum Nicolai, & sic non rectè deducitur status electionum. Fuit insuper ponderatum, quòd in electione sub Alex. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus in cap. quia propter, & sub Pio V. dixerunt electores, quòd volebant procedere per viam scrutinij. Sub Greg. XIII. expressè etiam fuit dictum, quòd ex tribus modis eligendi, nimirùm per scrutinium, per compromissum, & quasi per inspirationem, viam scrutinij elegerunt. Et in postrema sub S. mem. Greg. XV. dicitur, quòd viduatæ Ecclesiæ per viam scrutinij intendebant prouidere. Ex quo igitur viam scrutinij censuerunt eligendam, censendum est, viam ordinariam elegisse, scilicet, iuxta terminos *c. quia propter Specul in rubr. de elect. nu. 12.* Si verò dictam formam seruare nescientes errarunt, non potest dici, aliquam consuetudinem induxisse, quæ ex certa scientia, non ex errore debet induci *gloss. in cap. fin. in verb. legitimè vers. item quòd ex certa scientia*, & ibi etiam *Abbas nu. 12. de consuet. Siluest. in verbo consuetudo q. 4. Tabien notab. 7. nu. 8. Medic. de leg. par. 2. q. 14. nu. 5.*

Secundò fuit principaliter responsum, quòd ad inducendam consuetudinem contra Canones, requiritur scientia, & expressus consensus Papæ: aliàs nunquam per contrariā consuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet potestatem à populo, sed immediatè à Deo, & ideò non est populus, qui inducit consuetudinem contra Canones, sed auctoritas Papæ permittentis, *Abb. in cap. fin. nu. 8. in fin. de consuet. Salas. de ll. q. 97 tract. 14. disp. 19. sect. 6. nu. 59. vers hac sententia.* Quod in lege Ciuili secus est, nam lex Ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum; vndè si populus vult sibi præiudicium inferre, Principes sib eodem populo potestatem habentes nō curant, *l. de quibus vers. nam cum ipse ff. de leg. S. Thom. 1. 2. quæst. 47. art. 3. in resp. ad 3. Abb. in cap. fin. nu. 9. de consuet. Driedon. de liber. Christ. c. 11. antè fin.* Ius autem canonicū principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ab bonum publicum Ecclesiasticum, & cum sit institutum à potestate spirituali, illa non potest in laicos cadere *Abb. & Driedon.* locis præcitatis. Hinc ergò cùm consensus Papæ operetur ad istam consuetudinem inducendam, requiritur illius certa scientia, itaut non sufficiat error; vt dictum est, & insimul requiritur animus inducendi consuetudinem *gloss. in d. cap. fin. in verbo legitimè,* vbi *Abb. nu. 17. & facit tex. in lege 1. C. quæ sit long. consuet.* Quarè si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit; & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia, & voluntas inducendi consuetudinem: non potest deduci voluntas, nisi expressus consensus adsit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iustitia, toleranda non essent; vt dicit *tex. in cap. cum iamdudum 18. in fin. de preb.* quem in puncto allegat *gloss. in 9. leges. in verb. abrogata distinct. 4.* & ex istis rationibus conuincitur, *Vasq. q. 2. artic. 97. disp. 177. c. 12.* dum dicit, nihil referre, quòd Papa recipiat potestatem à Deo, & non à populo, vt consensus eius tacitus non possit operari ad derogandum suæ legi; vt enim ex prædictis apparet multùm refert, quod Papa immediatè potestatem habeat à Deo. In hoc autem casu nedùm non adest expressus consensus Summorū Pontificum, sed nec etiā scientia, vt in tertia responsione ostendemus.

Et quòd requiratur nedùm scientia, sed etiam expressus Papæ consensus ad inducendam consuetudinem contra canones, etiam quantocunque temporis spatio illa fuerit seruata, tenent, *gloss. in d. 9. leges in verbo abrogat. distinct. 4. Archid. in c. cum de benefic. num. 2. circa med. vers. nam. & ibi notat de praeb. in 6.* vbi optimè dicit, casum esse expressum in *cap. consequens, & in c. nolite 12. distinct. c. facta 9. q. 3.*

q. 3. & c. illud, & c. ridiculum 12. distinct. Io. Andr. in d. cap. cum de beneficio post princ. Gemin. num. 6. Franch. nu. 3. & 4. S. Antonin. in summ. part. 1. tit. 16. c. vnic. §. 2. ante fin. vers. dicit autem Ioannes. Io. de Salas de ll. q. 97. tract. 14. disput. 19. n. 62. in fin. quam sententiam sequuta fuit Rota in Romana obseruationis contractus 23. Octobris 1551. coram Chissanen. relata apud Verall. decis. 204 nu. 3. par. 3. & in Romana concordiae S. Petri 12. Febr. 1610. coram Reuerendiss. D. meo Caualerio, nunc S. D. N. Datario, quæ eò magis de plano procedunt cum cap. quia propter habeat decretum irritans, vt considerant Archid. Io. Andr. Gemin. & Franch. locis praedictis, cui sententiæ consonat etiam dictum Goffr. & Innoc. in cap. ad nostram in princ. de probat. vbi lex, quæ est contra ius commune, non debet seruari, cum non sit inducta de certa scientia eius, cuius est condere, & mutare legem, l. de quibus, ff. de ll.

Tertiò principaliter etiam fuit responsum, quòd communis, & indubitata conclusio est, legem Papæ non posse abrogari saltem absque illius scientia, vt egregiè probat Driedon. de libert. Christ. d. lib. 1. cap. 2. in fin. Vasquez ad S. Thom. 1. 2. q. 97. & hanc opinionem ab omnibus teneri, affirmat Petrus de Lorca ad 1. 2. S. Thom. in tit. de ll. disp. 29. in princ. & latè fuit deductum in d. causa Romana concordiæ S. Petri. Quæ scientia, ex qua arguitur consensus, hic non adest, sed error, qui non sufficit ad inducendam consuetudinem, vt supra est dictum. Scientia enim Summorũ Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus, non adest, cum electiones nullas confirmauerit absque certa scientia, Bar. in l. si confitet. 12. num. 2. ff. de appellat. vbi quòd per confirmationem non confirmatur electio inualida, nisi fieret ex certa scientia, Bald. in l. nominationes 27. nu. 2. vers. tu dic. C. de appellat. vbi quòd confirmatio superioris non purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis; & loquitur in terminis electionis, in qua non fuit seruata forma, cap. quia propter. Franc. Marc. dec. 227. n. 5. & 6. par. 1. Innoc. in cap. cum dilecti 32. nu. 1. de elect. Alex. cons. 58. nu. 8. lib. 1. vbi quòd nec certa scientia præsumitur, nisi probetur. In proposito autem siuè dicamus, verba confirmationum de per se importare, quòd Papa ex certa scientia confirmauerit, siue non; Nihilominus vtcunque sit, veritas est, quòd cum Summi Pontifices confirmauerint electiones tamquam canonicas, & verè non sint tales, cum in illis non fuerit insertus tenor: præsumuntur circumuenti ab ijs, quibus electiones examinandas mandarunt, Felin. in cap. cum à nobis, num. 3. de test. Ruin. cons. 41. nu. 15. vers. 2. respondendum lib. 1. Gabr. concl. 1. nu. 42. & seqq. de probat.

Neque facit, quòd quandò interuenit consensus de iure naturali requisitus, electio dicatur canonica. Innoc. in c. cum sicut, nu. 7. Compost. col. 6. in princ. num. 17. vers. item quaero de elect. Archid. in cap. nullus, nu. 2. eod. tit. Franc. Marc. decis. 1322. nu. 1. in fin. par. 1. & in dictis electionibus interuenerit consensus de iure naturæ requisitus, & propterea tanquam canonicæ potuerunt confirmari, Innoc. in d cap. quod sicut, nu. 23. vers. circa primum, Io. Anan. nu. 7. Bellam. nu. 50. Quia fuit responsum, electionem triplici modo dici canonicam. Largè, strictè, & strictiùs, vt per Gemin. in cons. 88. nu. 4. Strictiùs dicitur canonica electio, quando omnia interueniunt quæ sunt de substantia, & solemnitate, quæ si omittantur, electio est nulla, vt in d. c. quia propter. Strictè dicitur, quando seruantur illa, quæ sunt de substantia: omissis tamen his, quæ pertinent ad solemnitatem, vt puta vocatio absentium, &c. isto casu electio non est nulla, sed venit annullanda, vt in c. quod sicut 28. de elect. Largè dicitur canonica, quando non sunt seruata substantialia, nec alia solemnia requisita à iure positiuo, sed habet tantùm validitatem iuris naturalis, vt quia scilicèt habet consensum eligentium, & ista de iure non est valida, vt in d. c. quia propter, & in cap. sicut de elect. in 6. Vbi autem Papa appellat electiones canonicas, censendum est, intellexisse, de elect. canonicis strictiori modo, cum iura tales approbent, & illud est proprium significatum, quod communiter iura recipiunt: dum enim dicunt canonicam, intelligunt de valida, vt patet, in cap. postulasti in princ. de cleric. excomm. ministr. & à propria verborum significatione recedendum non est, l. non aliter, ff. de lega. 3. cap. in nostra de iure iur. & in cap. propterea de verb signific. Ita egregiè Gemin d. cons. 88. nu 4. & benè Rebuff. in prax. tit. canonica instit. quæ dicatur, vbi quòd solùm illa dicitur canonica, quæ fit secundùm canones, cap. cum aliter de dolo, cap. grauis, de cens. cap. vnic. de ætat. & qualit. in 6. nec potest dici canonica, quæ iure facta non fit, cap. 1. de elect. Et si diceremus, Summos Pontifices non ita sensisse electiones canonicas: confirmationes tanquam non factæ ex certa scientia corruerent, vt supra ostensum est.

Neque debuit allegari, quòd in Concordatis habeatur, Papam confirmaturum electiones canonicas, & Concordata debeant intelligi iuxtà terminos Cõcil. Basileen. sess. 38. de elect. in quo fuit statutum, quòd electiones factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiam si reliqua electionis formam concernentia omissa fuerint, confirmari deberent. Nam vt plenè satisfiat huic prætensæ vanitati, & minùs dignæ, vt à Catholicis allegetur, Concordata continent. Placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus, &c. & Monasterijs immediatè subiectis Sedi Apostolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus constitutum in constit. fel. rec. Nicolai PP. III. incipit: Cupientes expectabimus, & lapso dicto tempore si non præsentatæ, vel si minùs canonicè præsentatæ fuerint, prouidebimus, &c. etsi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & euidenti causa, &c. de digniori, & vtiliori persona duxerimus prouidendũ, &c. Huiusmodi Concordata, quòd sint intelligenda de electionibus strictiori modo acceptis, hoc est, iuxta formam cap. quia propter dicit Henr. Canis. in annotat. ad d. Concordata, & probatur ex verbis illis, si præsentatæ minùs canonicè fuerint, quæ verba sunt desumpta ex tex. in cap. quamquam de elect. in 6. vbi minùs canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concil. generalis,

lis, quæ est forma *c. quia propter*; vt notat, *gloss. ibidem*, & hæc satis probant omnia superius deducta ad interpretationem verbi *canonicas* positi in confirmationibus, & *Aeneas Sil. in eius epist.* 338. *Martino Mayer Archiepiscopi Moguntini Cancellario missa sub Dat. Romæ* 12. *Kal. Octobris* 1457. & sic statim post Concordata videtur illa intelligere de elect. canonicis, prout de iure communi. Inquit enim. *Nulla electio reiecta est, quam constitit. fuisse canonicam; Pontificalis Ecclesia in Alemania nulla reseruata est specialiter D. N. contra Concordata vestra, &c.*

Et hoc posito, inanis etiam est prætensio, quòd Cõcordata sint intelligenda iuxtà determinationẽ Concilij Basileẽs, quia licèt illud in principio fuerit Oecumenicum, eò quòd auctoritate Summi Pontificis fuerit indictum sub præsidio Iuliani Cardin. Cæsarini, & prosequntum, donec illicita potestate vsurpata, & in Pontificem Romanum omni iudicio, & subiectioni coactiuæ iure diuino exemptum iuditium suum ipsi conuei terent, & Pontifex Legatum suum, omnesq; alios Episcopos auocaret. Quando verò post horum discessum Synodus sub præsidio Cardinalis Arelateñ continuata, inuitoq; Pontifice prorogata est, non tantùm Oecumenica, verùm etiam legitima Synodus esse desijt. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem sententiam pronunciare ausum est, omnesq; præcipui Episcopi discesserant, & Cardinalis Arelateñ præsidendi sibi munus assumpserat, quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodũ ingentẽ presbyterorũ multitudinem, ita vt contra omnem formã Conciliorũ, non Episcoporũ, sed presbyterorũ Synodus esset; & Deus opt. max. sententiã suã dicere volens, tàm horribili peste Basileã affligebat, vt maior pars eorum, qui remanserant in Conciliabulo, vel extincti, vel secedere coacti fuerint, vt refert *Aen. Silu. in hist. Concil. Basil.* cui ipse interfuit, quod Concilium in *Concil. Lateraneñ* vltimo sub Iulio II. Sess. 4. sub Leone X. sess. 11. appellatur schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis; & S. mem. Eug. IV. ad orationem habitam per Ioannem Bacheostein, & petitionem factam nomine Concilij Basileeñ inter alia, cum peteretur obseruatio decreti de electionibus, præmissa responsione, quòd semper eius intentionis fuit, inuigilare in his, quæ honorem Dei, salutem animarũ, ac bonum totius Ecclesiæ, & Reip. Christianæ concernerent, signanter ad extirpationem hæresum, reformationem morum, ac pacem populi Christiani: ad specialiter petita sic respondit. Quantũ autem ad negotium indulgentiarum, electionum, annatarum, causarum, & vacationum scriptorum, & abbreuiatorum Romanæ Curiæ, quia materiæ grandes sunt, & discussione, & declaratione indigent, se vnà cum fratribus suis S. R. E. Cardinalibus decreuisse respondere per suos Concilio, quòd quamprimùm facere intendit, sperans responsiones suas tales esse debere, quæ iustitiæ, & honestati conueniant, ipsiq; Concilio, & omnibus piè sentientibus ad Dei honorem, charitatem, & pacem, ac bonum vniuersalis Ecclesiæ gratæ, & acceptæ meritò sint futuræ. Ita habetur *tom. 4. par. 1. Concilior. Colon. impr. in append. fol.* 177. *& seqq. & fol.* 179. *habetur prædicta responsio.*

Neque dici potest, Concordata esse intelligenda iuxta *Concil. Basilien* ex quo Nicolaus V. qui Concordata fecit, decreta *Concilio Basileen.* confirmauerit, vt patet in eius Bulla, & refert *Aeneas Sil. & Gobelin.* locis citatis, & ideò Concordata debent intelligi iuxta statuta *Concil. Basileen.* per eundem Pontificem confirmata. Quia hoc est merum figmentum: cũ Concordata habeant Dat Kal. Aprilis 1447. Bulla autem habet Datum sub 14. Kal. Iul. 1449. et sic de tempore Concord. Bulla non erat in rerum natura. Veritas tamen est, quòd Nicolaus V. non confirmauit decreta Concilij, sed pro bono pacis electiones factas in obedientia *Concil. Basileen.* vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur in *d. tom. 4. par. 1. fol.* 96. cuius hæc sunt verba formalia: *Nicolaus, &c. quascunque promotiones, electiones, confirmationes, postulationum admissiones, translationes, commendas, administrationes, prouisiones, reseruationes, vniones, incorporationes, reuocationes, pallij donationes, consecrationes, personarum benedictiones, de Ordine ad Ordinem translationes, infeudationes, absolutiones, liberationes quietationes super quibuscunq; debitis ratione decimarum, indulgentiarum, annatarum: dispensationes, tàm super ætatis quàm natalium, & aliarum inhabilitatum defectus, &c. ac omnia, & singula, tàm iustitiam, quàm gratiam concernentia, siuè in foro conscientiæ, vel contentioso in personis, & locis, quæ tempore concessionis & aliorum præmissorum obediuerunt prædicto Vener. ac Cariss. fratri nostro Amedeo Cardinali Felici V. nominato, ac congregatis (s. in Concil. Basil.) aut alterius eorum auctoritate, etiam de latere Legatos, seu delegatos ab eis potestatem habentes coniunctim, vel diuisim qualitercunque facta, gesta, concessa, indulta, data, disposita, & ordinata, etiamsi maiora, aut grauiora, aut alterius cuiuscunque naturæ à præmissis existant, & specialem requirentia expressionem cum omnibus, & singulis inde sequutis, & ac etiam omnia, & singula per Ordinarios in dictis locis facta pro bono pacis, & vnionis Ecclesiæ, motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolica potestatis plenitudine, de consensu venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, præsentium serie approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataq; & firma fieri volumus, &c.* & quamuis prædicta clariss. sint, potest tamen addi, quòd si gesta *Concil. Basil.* fuissent confirmata, frustra in *Concil. Lateranen. sub. Iulio II. & Leone X. sess. 4. & 11.* vt supra relatum est, illud fuisset appellatum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis: & incassum, dum in eodem Cõcil. Lateraneñ improbantur acta Basileeñ, fuissent facta Concordata cum Rege Franciæ.

Et *Aeneas Silu. Epist. 369. sub Dat. Romæ 8. Augusti* 1457. scribens d. Martino Mayer Cancellario Archiepiscopi Moguntini, non dicit, decreta Concilij fuisse confirmata, imò totum oppositum, siq; aliter diceret, falsum esset. Audiatur ipsemet loquens ibi, *sed vt ad querelas tuas veniamus, dicimus tibi dignum esse, vt compactata cum vestra natione seruentur, &c. Verùm cum dicis, decreta Concil. Basil.* non

non custodiri, idq; putas iniuriosum esse nationi, indignam dicimus esse querelam tuam; propter decreta. enim Basileen. Concilij inter Sedem Apostol. & nationem vestram dissidium cœpit: cum vos illa prorsus tenenda diceretis: Apostolica verò Sedes omnia reijceret. Itaque fuit denique compositio facta. s. Concordata, *in qua nos Imperatorio nomine interfuimus, eam certam legem dedit deinde inuiolabiliter obseruandam, per quam aliqua ex decretis Concil. prædicti recepta videtur, aliqua reiecta:* hoc est, fuerũt facta Cõcordata, per quæ aliquid fuit cõcessũ nationi; non autem simpliciter dicit, quòd per Cõcordata gesta in Cõcilio Basileen. fuerũt cõfirmata, & subditur. *Itaq; nõ iustè agis, si per omnia seruanda esse decreta contendis,* & sequitur ibidem, *sed venio ad electiones, quas passim contemni refers, hoc non inuenimus, ità esse, vt asseris; nam postquam ex Alemania hùc venimus, plures Ecclesiæ Cathedrales eiusdem nationis vacauerũt; in quibus, vel postulationes factæ, vel electiones fuere. De postulationibus, nihil est, quod obijci possit, nam illæ ex gratia pendent etiam vetusto iure, liberumque est Pontifici Maximo, eas admittere, vel reijcere; electiones autem si canonicæ fuerint, compactatorum vigore confirmationem merentur, nec repelli possunt nisi de vtiliori persona Romanus Pontifex de consilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium duxerit prouidendum; sed neque hìc est aliquid, quod reprehendi meritò possit.* Et sic apparet, quòd refert tenorem Concordatorum, & intelligit de electionibus canonicis, prout de iure communi, non autem iuxta disposita in prædicto Conciliabulo, & subsequitur idem Aeneas; *de tempore dicimus, quo Romanam Curiam sequimur. Neque enim (iam bienniũ tantùm est, quòd hìc sumus) vlla electio hùc allata est, quæ ritè, & canonicè comperta sit; nam Traiectensis electio, de qua magni rumores habiti sunt, in personam excommunicati ceciderat: aliæ verò alios defectus habuere,* & concludendo dicit. *Itaque vides, non esse, cur vestra natio circa electiones iustam querelam habeat, &c.*

Et non aduersatur idem *Aen: Silu.* sed fauet in *Apologia ad eundem Martinum Mayer fol. 672.* secundũ paruam impressionem: ibi enim recenset obitum Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quòdque miserit Legatum in Germaniam Ioannem Cardinalem S. Angeli [coram quo, inquit, disceptatum est, quonam pacto Pontifici Nicolao parendum esset, erant, qui decreta Basilien. Concilij omnia suscipienda contenderent, illisq; saluis, Papæ obediendum. Contra Legatus Apostolicus eius Cõc. legibus, quòd Romana Sedes refutasset, nullam inesse vim aiebat. Alij, quibus media sentẽtia placebat, verum Basileæ Concilium aliquando affirmabant, eiusque temporis constitutiones haudquaquam reijciendas esse putabant. Postremò eo modo concordiæ locus fuit, vt sententia quorumdam decretorum Basileen. Concilij reciperetur: reliqua verò eius statuta reiecta viderentur] Hæc verba non sunt intelligenda, quòd decreta Concilij fuerint approbata, sed quòd in Cõcordatis aliquid fuerit conuentum, prout dispositum fuerat in Conc. Basileen. & quoad formam electionum, quòd Concordata non sequantur disposita in *Conc. Basileen.* literis rotundis *idem Aen.* asserit ibi *Sed pergis vlteriùs, & concordiæ formulam attingens decretum super electionibus in Basilea promulgatum, tanquam receptum in conuentionibus videatur, infringi, reijcique contendis: inexcusabilem esse Romanum Pontificem arbitraris, & prorsus iniustum, qui cunctis electionibus aduersetur, nec tolerabile hoc tuæ genti esse existimas, nec tibi responderi posse in hac parte confidis.* Sed subsequitur prædictæ obiectioni talis responsio. *Falleris haud modicè nostro iudicio, quemadmodum clariùs tibi ostendemus; nam formula concordiæ, quæ respicit electiones, hunc sensum habet, illas enim in Ecclesijs Cathedralibus, & ex Monasterijs expectari iubet per tempora, quæ sunt à iure statuta, easque si canonicæ fuerint, confirmari, nisi Romanus Pontifex de persona, quæ sit magis idonea electo, vacanti Ecclesiæ de consilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium prouidendum duxerit.* Et sic verbis, quibus nihil potest obijci, dicit, Cõcordata circa electiones non esse intelligenda, vt scilicet electiones subsistant, si iuxta tenorem Concil. Basileen. fiant; sed solùm quòd substineantur, si secundùm Canones factæ fuerint; & tamen recenset plures electiones, quas Summi Pontifices tanquam canonicas confirmarũt, alias verò tanquam minùs canonicas reiecerunt. Denique *Gobelin. in comm. Pij II.* qui fuit idem *Aeneas Silu.* ita in minoribus appellatus, *fol. 12. secundùm magn. impress. & fol. 20. secundum paruam vers. interea Ioannes,* refert, quòd Legati Romam missi retulerunt, Eugenium durissimè respondisse, & quòd *Aen. Silu.* alias notulas composuit, quæ Eugenio mitterentur, vt verè postea Romam missæ fuerũt, sed hoc non tangit negocij veritatem, quæ clarè elucescit ex supra deductis.

Quantum attinet ad tertium principale caput oppositum, nempè, quòd ista nõ fuerit electio simpliciter per scrutinium, sed per compromissum cum scrutinio mixtum, quæ forma eligendi est canonica ... putà si ita compromissum sit, vt compromissarij ipsi exquirant vota singulorum, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit, vt est constitutio Innocentij III. de qua in *cap cum dilectus 32. de elect.* quæ non fuit reuocata per constitutionem *Alex. III. in Concil. generali de anno* 1215. de quo in dicto *ca. quia propter,* vt declarat Bonif. VIII. *in cap. cum expediat 29. de elect. in 6. cap. si cui 27. eod. tit. Canis. in Compen. iur. canon. in tit. de elect. cap. de concurs. comprom. cum scrutin. Bais. de elect. par. 3. cap. 17. num. 4. vers. aliquando autem.* Ceterùm, quòd ista forma sit canonica, non negatur, sed factum negatur, non enim fuit processum per viam compromissi cum scrutinio mixti, quia compromissum, aut fit expressè, aut tacitè ex verbis inducitur, vt sentit *Petr. de Bais. ead. par. 3. cap. 17. num. 1. in fin. de elect. & Specul. in rubr. eiusdem tituli num.* 13. In hoc autem casu neutrum adest. Non expressum, quia congregato Capitulo, is, qui habet in Capitulo primam vocem, vel alius de mandato Capituli, seu quiuis etiam sine mandato, Capitulo tamen non contradicente, requirit primò singulos singillatim, an placeat procedere hac forma compromissi, & omnibus consentientibus, ita vt nullus omninò discrepet, debet requirere

eos iterum, quibusnam personis, & per quem modum velint eis committere vices suas, & omnibus de personis concordantibus, & de modo; tunc omnes simul, vel vnus nomine omnium in personas huiusmodi eligendas trasferat potestatem; si verò Capitulum nolit in compromissarios conuenire, possunt eo casu, vt citiùs ad concordiam deueniatur, vni vel pluribus, qui vice omnium eligant cõpromissarios, committere vices suas. *Ità Mandag. de elect. par. 1. cap. 39. Compostell. in cap. quia propter num. 26. vers. quaro modò*, & ibi *Bellam. in §. vel saltem num. 7. eod. tit.* & de hoc debet confici publicum instrumentum, *Specul. in tit. de elect. §. 2. in prin. Bertach. de episc. par. 1. lib. 3. quaest. 49. num. 93. Idem Specul. in cap de via compromiß num. 4.* & hoc casu quaestio est, vt per *Bart. in l. institutio num. 3. ff. de cond instit.* an duo sint conficienda instrumenta, vt scilicet vnum contineat. *Nos eligimus, quem tales compromissarij nominabunt*; & alterum. *Eligimus illum quando tales compromissarij nominabunt*. Tamen idem *Bart.* concludit, quòd licèt de iure duo essent conficienda, de consuetudine contrarium seruatur. Hanc autem formam hic non fuisse seruatam, certum est, cum nihil tale legatur in instrumento S.D.N. transmisso.

Reliquum est, vt videatur, an adsit compromissum cum scrutinio mixtum saltem tacitè. Abbas Richardotus fuit electus Praesidens Capituli, & ea, quae vti talis gessit, gessit in praesentia Abbatis Treueren. & S. Matthiae; fuerunt etiam electi tres scrutatores de Collegio, quibus, & ante nominatis Abbatibus fuit data, & concessa omnis authoritas, & potestas secretò, & singillatim vota omniũ, & singulorum scrutandi; quapropter hi fuerunt electi scrutatores, non compromissarij, vt scilicet eligerent per compromissum cum scrutinio mixtum; vt enim superiùs firmatum est, debet dari facultas, vt compromissarij vota singulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit, dicto *cap. cum dilectus 32. de elect.* quem ità explicat *gloss. in cap. cum expediat*, quae est prima, & incipit *pro intellectu de elect.* Et quamuis in dicto instrumento subdatur [& facta collatione numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum, fuit data potestas, illum in Abbatem nominandi, & publicandi, in quem omnes, vel maior pars Capituli inueniretur consensisse] haec tamen verba sunt intelligenda, vt scilicet scrutatores possint nominare, hoc est, verbo pronunciare, seu proclamare, & publicare electionem factam à Capitulo; non autem quòd ipsi tanquam compromissarij possint eligere, quia post electionem factam à Capitulo electio pronunciatur, & publicatur, vt benè *Rebuff. super Concord. rubr. de reg. ad Pralat nomin. §. vlt. in verb. forma in 13. 15. & 16. requis fol. 230. & 231.* & tunc demum data facultate nominandi, censeretur data etiam facultas eligendi, si constat, arbitros fuisse electos; & in istis terminis procedit *tex. in ca. cum in iure peritus 33. de elect.* vbi *Ostien num. 13. vers. sed quidquid dicat Io. Andr. num. 8 Rebuff. in pract. de nomin. quaest. 1. num. 24.* hic autem non fuerunt electi arbitri, sed scrutatores, vt dictum est, & ideò illa facultas nominandi debet quoad publicationem censeri, vel ad summum data ad electionem nomine Capituli faciendam; cum de substantia sit, vt vnus nomine Capituli eligat, vt in *in c. quia propter*, & ibi DD. quod clariùs ex modo procedendi, de quo statim dicam, colligi potest.

Cessat denique omnis difficultas, quia in instrumento, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis loquitur [Atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Pastoris instantes per saepedictũ D. Praesidentem expresè rogati, num actam per nos electionem ratam, firmãque haberemus.] Ex qua serie apparet, quòd Abbas non vocatur compromissarius, sed praesidens, & non agitur de electione facta à compromissarijs, sed ab ipsomet Capitulo; & quamuis in compromissis Capitulum censeatur eligere, quem arbitri nominabunt, *Compost. in cap. licèt num. 7. de elect. Ost. num. 14. vers. vtique quia ex compromissis*; hic tamen Capitulum non loquitur de electione ipsius nomine facta à compromissarijs, sed de electione ab ipsomet Capitulo facta; quod euidentius demonstratur, quia Capitulum proclamari, & publicari fecit electionem per ipsum Praesidentem Richardotum; quod propriè conuenit electioni per scrutinium; facta enim collatione, debet sequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba singularis numeri & in *cap. cum ab vno de re iudic. in 6. cap. sicut de elect. in 6. Franc. Marc. decis. 922. num. 2. lib. 1.* & ista communis electio potest etiam fieri per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expresè consentiant, *Baiss. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & seq.* Si igitur fuisset processum per viam compromissi, vnus compromissarius omniũ compromissariorum vice eligere debuisset, vt putà dicendo. Ego N. compromissarius de consensu, & voluntate compromissariorum meorum eligo, &c. hanc formam ponit *Mirand. in Manu. Prelat. Regul. par. 2. quaest. 33. ar. 38. conclus. 2.* & benè adaptatur; quando pronunciatio fit sine scriptis *Mandagot. de elect. quaest. 59. form. 9.* ponit aliam, quae idẽ in substantia continet, & subijcit, opus esse, vt vnus vice omnium eligat, aliàs electio est nulla, *Oldrad. cons. 184. in princ. Roman. cons. 216. num. 4. vers. 4. eiusdem nullitas*. In proposito autem neque expresè, neque per aequipollens verba possunt importare, quòd Praesidens tanquam compromissarius nomine aliorum cõpromissariorum elegerit.

Dato tamen, absque eo, quòd veritati praeiudicetur, quòd electio fuerit per compromissum cum scrutinio mixtum, nec etiam substinetur; licèt enim ista dicatur melior, & expeditior forma, cum non omnes formam scrutinij bene sciant, vt ait *gloss in cap. cum expediat in verb. inquisitis de elect. in 6. Mandag. de elect. cap. 41. in littera B.* Nihilominus isto casu non possunt omitti substantialia scrutinij, *cap. si cui de elect. in 6.* vbi si fuerit actum, quòd electio facta per compromissum cum scrutinio mixtum, vt scilicet eligatur ille, in quem maior pars respectu numeri, non autem respectu totius Capituli consenserit, valeat: non tenet; & *gloss.* ibidem exemplificat in verbo *secretò*, si fuerit actũ, quòd vota non sint secreta, quia semper habet locum

cum ratio finalis illius *tex.* & meritò hoc dicit, ex ea enim ratione *tex.* dicit, electionem factam vigore compromissi non tenere, si actum fuit, vt eligatur nominatus à maiori parte respectu minoris, cum hoc sit præter formam, quam generale Concil. seruari statuit in electionibus celebrandis, decernens, eas, si aliter fierint, non valere; & *gloss.* ibidem explicat, ipso iure; & sic ista ratio militat, quoties cunque omittitur aliquod substantiale, de quo *in cap. quia propter*, vt benè *Abb. in d. cap. quia propter §. vel saltem num. 2. vers. non tamen, de elect.* vbi dicit, quòd, & si prædicta *gloss in cap. cum expediat* hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelligas, quòd compromittētes possint in aliquo tollere huius capituli substantialia (scilicet *cap. quia propter*) *Butr in d. cap. si cui nu. 5. in fin de elect. in 6 Lap. Abb. num. 2. Canis. in sum. iur. canon. tit. de elect. ca. de concurs. scint. cum compr.* & expressè sentiunt DD mox allegandi, dum firmant, quòd in electione per compromissum cum scrutinio mixtum non requiratur collatio plena, sed aliqualis; cum forma compromissi non requirat illam de se, quam requirit forma scrutinij: illa enim arctior; ista liberior, nec tenetur cōpromissarius ad aliud, quàm ad id, quod in compromisso expressum est; quia non est necessaria collatio meriti ad meritū, zeli ad zelum, sed numeri tantum ad numerum, vt nimirum videatur, an adsit maior pars totius Capituli, *Monarch. in cap. cum expediat 29. num. 9 ad fin. vers. item qu pro. & num. 10. de elect. in 6. Io. And. in princ. Gemin. num. 3 vers quare an ista forma, Compostell. in cap. in genesi 59. col. 3. vers. in forma verò compromissi,* vbi *Abb num. 2. in 4 notab. de elect.* & in hoc ista forma compromissi cum scrutinio mixti potest secundùm dictam *gloss.* vtilior appellari. In nostro casu autem omnes defectus considerati in forma meri scrutinij, in hac etiam electione militarent: excepto tamen, quòd non dicerentur adhibiti sex scrutatores, quia tres primi extra Collegium compromissariorum nomine venirent; & alia nullitas posset addi, quòd vnus ex compromissarijs nomine aliorum compromissariorum electionem minimè publicauerit. Et ex forma ipsius compromissi corrueret etiam electio, quia scrutatores de Collegio non exquisiuerunt suffragia, & illa non fuerunt redacta in scriptis, prout fuerat ordinatum in instrumento compromissi; quę omissio formæ vitiat compromissum; cum forma data sit seruanda, & illius verba debeant potiùs restringi, quàm ampliari, vt per *DD. in illo cap. cum expediat, loco citato, & benè Bald. cons. 101 nobiles viri num. 8. vers. videtur concludendum in fin. & cons. 103. lib. 3. in princ. Soc. cons. 20. in princ. lib. 1.* vbi, quòd est stricti iuris, & in ea veniunt solùm ea, de quibus specialiter est dictum. *Dyn. cons. 45. incip quæst. quę vertitur.*

Et ità conclusum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducētorum florenorum auri communi æstimatione excedentes, possint per electionem prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria reseruata per regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi consueta non sunt.*

2 *Summus Pontifex non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum.*

IVlius Tertius inter cæteras Cancellariæ regulas à se editas, sibi reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Prouinciales, Archiepiscopales, necnon omnia Monasteria virorum valorem ducentorum florenorum auri secundùm communem æstimationem excedentia; & voluit, huiusmodi excessum in literis impetrationis esse exprimendum. Dubitatur autem, An hæc regula intelligenda sit de omnibus Monasterijs indistinctè, An autem de ijs tantum, quæ in commendam dari solent. Ad quod respondeo, supradictam Regulam esse intelligendam, vt loquatur tantùm de Monasterijs in commendam concedi consuetis; quod est conforme communi stylo totius Orbis, atque ità vniuersaliter obseruatur, vt Cœnobia non solita commendari, non intelligantur pro reseruatis, vt testatur *Mandos. super reg. 2. Cancellariæ q. 3. num. 2.* Et Summus Pontifex non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum, per *tex. in l fin. C. de fideiussor in fine per quem tex. not. Bald. in l fideicommissa § seruo ff. de leg. 3.* & ex illo *Felin. in cap. cum M. Ferraren. col. 3. num. 6. in vers. & quia ad hunc locum*; quòd si Clericus sæcularis impetrat beneficium non consuetum dari Clericis sæcularibus, non valet impetratio; quia Summus Pontifex, etiam motu proprio, non præsumit aliter velle, quàm sit consuetum rescribere. Præterea cum prædicta Regula quo ad hoc destruat nonnulla iura decernētia, Abbatum Regularium electiones a Conuentu, & Monachorum cœtu faciendas esse: meritò quoad fieri poterit, est restringēda per vulgatam regulam *odia de reg. iur. in 6.* & ideò verificari poterit in Abbatijs, & Prioratibus, vel derelictis; vel de Regularibus ad Sæculares redactis, vel in commendam concedi consuetis; & talia dicuntur Monasteria reseruata Consistorialia, de his enim consistorialiter prouideri solet per viā schedulę iux. ea, quæ tradit *Steph. in tract. de signatura vers. est varus casus fol. 165. a terg in prima impress.* Atque ità concludit *Mandos. super regul. 2. Cancell. quæst. 3. Azor. instit moral. par. 2. lib. 7. cap. 2. quæst. 10. vers. Sed hac regula in fin. & Roder. quæst. regul. tom. 2. quæst. 53. art. 8. Sarnen. super reg. de subrogand. collitig. quæst. 15. in fine.*

QVÆSITVM III.

Quinam sint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Omnes suffragium habentes ad electionem vocandi sunt.*
2 *Contemptus vnius plùs operatur, quàm plurium contradictio.*
3 *Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipso iure nullam.*
4 *Contemptus quis dicatur.*
5 *Conuocatio Vocalium ad electionem quomodo facienda sit.*
6 *Valet consuetudo, quòd à valdè remoto loco citentur electores: sicut valet etiam, vt non vocentur.*
7 *Consuetudo etiam iurata in damnum Ecclesiæ non est seruanda.*
8 *Præsentes censentur omnes existentes in Ciuitate, vel in hortis ipsius.*
9 *Infirmi quomodò scrutandi sint.*
10 *Electores existentes infra locum, in quo electio celebranda est, quomodò sint vocandi.*
11 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non sunt computandi in numero interuenientium in Capitulo.*
12 *Formam literarum, quibus electores absentes vocandi sunt, vide remissiuè.*
13 *Electores vocati, venire renuentes non debent compelli, nisi pro interesse Religionis.*
14 *Contumacia particularium Vniuersitatis negotia impedire non debet.*
15 *Electores vocati, vt tali die compareant, qua hora diei comparere debeant.*

1 AD canonicam Abbatum electionem celebrandam necessarium est, vt conuocentur omnes eligendi ius habentes, *cap. coram cap. bonæ mem. el. 2. cap. quod sicut, & ibi gloss. verb. vocatus de elect.* arguitur, *ex cap. quia propter eod. tit* vbi ad canonicam electionem requiritur, vt præsentes sint omnes, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse; sed presentes moraliter esse nequeunt, nisi conuocentur, etiam si velint; quòd si aliquis ex ipsis electoribus cõtemptus fuerit, pro electionis irritatione, etiam post sequutam confirmationem, instare poterit; & ad eius instantiam electio erit cassanda, *d. cap. quod sicut, & ibi Panor.*
2 & communiter *Doctores*. Vnius enim contemptus plùs operatur, quàm plurium contradictio *d. cap. bonæ mem. el. 2.* Quòd si contemptus electionẽ tacitè, vel expressè confirmet, valida erit electio; nam satis est, quòd pro illa infirmanda non instet.
3 *Butr. in d. cap. quod sicut num. 25.* Si autem contemptum prosequi voluerit, electio per sentẽtiam retractabitur, qua cassata, omnes electores ad electionem nouiter celebrandam conuenire debent, *Panor. sup dict. cap bonæ mem. 2. num. 9. de elect.*
4 *&* contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit, *Imola in cap. coram dilecto num. 6. de election.* Absentes autem vocandi sunt, si comodè, & sine periculo fieri poterit; quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu Communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum, *Panormit. in dicto cap. quia propter n. 5. de elect.* & est communis Doctorum sententia, quos refert, & sequitur *Mandagot de elect. nou. Prælat. par. 2. cap. 5. & Bober. ibidem.*

5 Sed vtrùm huiusmodi conuocatio singulatim sit facienda, vel sufficiat publicum edictum, die, & hora specialiter assignatis proponere, nihil in iure communi dispositum reperitur, & propterea speciales singularum Religionum constitutiones, & consuetudines, si quæ sunt, erunt seruandæ, præcipuè in modo vocandi per singulorum admonitionem, seu citationem, siue per generalem ipsius electionis publicationem certo loco, aut modo fieri consuetam: siuè per constitutiones, quibus ipso iure electores vocari solent; quod maximè contingit in ijs Congregationibus, quibus Generalis Prælatus ad tẽpus, puta triẽnij, vel quatriẽnij, iuxtà vniuscuiusque Congregationis morem, & statuta præficitur; prout hodie in omnibus ferè Monasticis Congregationibus obseruatur, vt in singulis Generalibus Capitulis deputetur locus, in quo proximè sequens Generale Capitulum celebrandum sit. In ijs autem Religionibus, vbi Generalis perpetuus est, & vacatio ipsa, ac tempus, & locus electionis sunt incerta, conuocatio singillatim fieri debet per omnia Monasteria, & loca Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ità vt ad omnium suffragia habentium notitiam perueniat; & quia tunc distantiæ difficultas, quæ per se cum tali electione coniuncta est, non censetur esse contra ipsius electionis commoditatem, proptèrea extraordinaria esse debet; quòd si talis esset, quæ nec à lege considerari, nec per consuetudinem iudicari potuit, cùm certa regula in hoc assignari non possit, prudentum arbitrio remittitur, vbi attendendum est, nè ob electionis dilationem Communitas detrimentum patiatur. Ità *Panorm.* & cõmuniter *Doctores in d. cap. coram, & in cap. cum inter*
6 *vniuersas de election.* Valet autem consuetudo, quòd à valdè remoto loco citentur Religiosi ad electionem; dummodò electio intra terminum iuris fieri possit; tunc enim talis consuetudo non præsumitur Ecclesiæ præiudicium inferre, cum terminus à Iure præfixus non excedatur, aliàs secùs, secundùm *Panorm. in dicto c. cum inter vniuersas num. 4. & num. 9.* vbi ait, quòd sicut valet consuetudo, vt absentes non vocentur: ità etiam valet, vt vocentur; dummodò sine damno magno Ecclesiæ, siuè Conuentus, vel Religionis præiudicio vocari possint; magno etenim Ecclesiæ præiudicio
7 imminente, non est seruanda consuetudo, etiam iurata, per *gloss.* quam idem *Panor. loco cit.* dicit notab. *in can. in bis 11. dist.* Vocandi sunt etiam omnes præsentes, quibus de iure competit suffragium ferre; & omnes existentes in Ciuitate, vel in hortis ip-
8 sius præsentes esse censentur, per *l. 1. ff. de procurat. Ioan. Andr. in cap. si postquam. num 6 de elect. lib 6. Innoc. Panormit. Felin. & alij apud Sigismund à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular dub 9 nu. 2.*
9 Quando autem aliquis electorum in Ciuitate, vel Cœnobio, in quo electio est celebranda, infirmus reperi-

reperitur, ſcrutatores ad eum accedere, ac ipſius votum, ſicut reliquorum præſentium exquirere debent, nec amplius opus erit, ipſum in collatione votorum, aut alijs, quæ ſequuntur requirere: ſed ſatis erit conſenſus in ſcrutinio habitus; verùm is poſſet procuratorem vnum de Collegio conſtituere, cum legitimo impedimento detentus ſit, & pro abſente habeatur, ex quo non eſt in loco, vbi petitur. *l. abſentem. ff de verb. ſignific. Ità Archidiacon. in cap ſi quis iuſto. num. 1. de elect. in 6. Angel. in ſum. verbo electio num. 17 Sylu eodem verb. elect. 1. q. 5. dict. 1. & alij apud Sigiſmundum à Bonon. dict. tract. dub. 16. num. 2.*

10 Electores exiſtentes infra Ciuitatem, vel Oppidum, vbi electio celebranda erit, vocandi ſunt per ſonum campanæ, vel verbo, vel ſcripto, ſiuè alio ſigno conſueto iuxta conſuetudinem, ſi enim adeſſet conſuetudo, quòd conuocentur per ſonum campanæ, eſſet obſeruanda, vt colligitur ex *cap. in Geneſi, de electione*, vbi *Panorm. nu. 5.* dat regulam, quòd in negotijs, quæ poſſunt per præſentes expediri (quod eſt regulare, *iux. not. per gloſ. in cap. 2. de teſtib. lib. 6.*) ſufficit conuocatio per ſonũ campanæ, dummodò talis ſit campana, quòd eius ſonus ad omnium in loco electionis exiſtentium auditum peruenire poſſit: In negotijs autem, in quibus abſentes vocandi ſunt, non ſufficit vocatio per ſonum campanæ, ſed debent abſentes per literas, vel nuncium conuocari, ità vt ſufficienter vocati cenſeantur, per *c. cum inter vniuerſas, & c quia propter. de electione. Innoc. in cap. in cauſis. num. 2.* & ibi *Panorm. num. 5. de elect.* idem *Panorm in cap. corã dilecto num 3. eodem tit.* tenor autem literarum, quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt, ac de ea certiores reddendi, videri poteſt apud *Cucb. inſtit. m aior. lib. 4 tit de elect nu. 60.* & *61.* de mente *Speculatoris*, & apud *Sigiſmund. à Bonon. d. dub 9. n. 3. verſ literas autem.*

11 Electores legitimè vocati ab habente poteſtatem, nolentes comparere, faciunt ſe alienos ab illo actu, nec computantur in numero interuenientiũ in Capitulo *cap. cum nobis olim. de elect.* Et ideò

12 qui ſuperſunt, etiamſi pauci ſint, intelliguntur eſſe electorum Vniuerſitas, & ille, in quem ipſi cõ ſenſerint concorditer, per Capitulum electus dicetur, quamuis vocati, qui venire contempſerunt, contradicant, *Panorm. ſuper d. cap. cum nobis olim. num. 4.* Ex quibus apparet, quòd ad canonicã electionem non eſt ità neceſſaria omnium Vocalium præſentia; qui enim intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ; quia, ſi ità expediret pro Religione, intereſſe cogi poterunt, iuxta doctrinam eiuſdem *Panormit in cap. quia propter. eodem tit. num. 4.* Nec etiam eſt ità neceſſarium, vt congregentur duæ partes, quia poſſent aliqui facientes duas partes, nolle intereſſe, nec per hoc electio eſſet impedienda, ſed à præſentibus celebrari deberet; quia abſurdum foret, per particu-

14 larium contumaciam Vniuerſitatis negotia impediri. *Panorm in cap in cauſis. num. 9. eodem tit.*

Notaſi hic, quòd citati, vt tali die ad electionem faciendam compareant, debent de mane ante prã-

15 dium comparere; quia de mane, antè Miſſam de Spiritu Sancto ſolet electio celebrari, ità *Panorm in dicto cap. cum nobis olim num. 11.* & hæc quoad præſentis quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſſint?

SVMMARIVM.

1 *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere, & n. 4.*

2 *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.*

3 *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*

5 *Quando plures procuratores ad eligendum conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe inſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus.*

6 *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.*

7 *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare.*

8 *Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet.*

9 *An his obſtet Concilium Tridentinum.*

10 *Abſentes apud noſtram Congregationem non poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Caleſtina, & alijs.*

1 Electores abſentes, legitimo impedimento detenti, poſſunt vnum procuratorem conſtituere, qui eorum nomine vocem in canonica electione emittat, niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in contrarium adſit; de quo impedimẽto, ſi opus fuerit, proprio iuramento fidem faciat; vt expreſsè habetur in *c. quia propter. §. illud autem. de elect.* vbi *gloſſ. verbo, venire, & Panorm.* qui dicit, quòd licèt in reliquis negocijs per Capitulum, vel per Vniuerſitatem peragendis poſſit quis nõ impeditus procuratorem conſtituere: tamen ſecus eſt in electione, ibi enim videtur electa induſtria perſonæ *arg. tex. in cap. is, cui. de off delegat. lib. 6* ſi tamen velint alij de Capitulo, poſſent procuratorem etiam non impediti ad electionem faciendam admittere, non obſtante diſpenſatione *d. §. illud autem*; quia dicta prohibitio in electorum fauorem emanauit, cui ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur præterea; quia electores eligendi ius penitùs extraneo communicare valent, *cap. ſcriptum. eodem tit.* ergò à fortiori multò melius, ſi velint, poſſunt procuratores eorum de Collegio, quamuis non ſint impediti, admittere, ità *Panorm. vbi proximè, Sylu. verbo electio. 1 q 3. dict. 2.*

2 Et hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus de Collegio, & numero eorum, qui ſunt legitimi electores præſentes in loco electionis, vt habetur expreſsè in *d. §. illud, & ibi gloſ. d. verbo venire*; pro

3 quo facit, quòd ſubrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare, vt in Doctore dicit *Bart. in l. 1. C. de prin. agen. in reb lib.*

reb. lib. 12. Verùm si alij electores permiserint, poterit extraneus constitui; quia possent denuò aliquos extraneos ad eligendum admittere *d. cap. scriptum*, ergò multò fortiùs procuratorem istius de Collegio, quamuis is sit extraneus.

4 Potest etiam elector absens non modò vnum, verùm etiam plures procuratores constituere; qui tamen debent esse insolidum: & tunc melior erit conditio priùs occupantis; si autem omnes con-
5 stituti se simul præsentant, erit in optione Capituli, quem velit admittere: & admissus à Capitulo alijs erit præferendus; quòd si vna pars Capituli vnum vult admittere, & altera alium; ille erit præferendus, qui primò est in procuratione nominatus per ordinem scripturæ, *cap. penult. de elect. in 6. & ibi gloss.* Si autem plures procuratores non insolidum, sed simpliciter constituti sunt, nullus eorum erit admittendus; quia cum non sint insolidũ constituti, vnus tantùm simpliciter cum alijs eligere posset, & sic omnes possent variare, & eligere diuersas personas: & propterea mandatum procuratorium nõ valet; vnde alij electores ad electionem procedere possunt: quia talis indiscretè cõstituens pro contumace reputabitur; paria enim sunt non venire, & non sufficienter venire, per *dict. cap pen. §. si autem, & ibi gloss. verbo admitti*.

6 Est autem notandum, procuratorem non posse vnum suo, & alium domini sui nomine eligere; nisi dominus constituens speciale sibi mandatum de aliquo nominando tradidisset; tunc enim illum nomine constituentis, & alium nomine proprio, si iste sibi magis idoneus videretur, eligere posset, *dicto cap. penult. §. porrò*. Verùm hodiè post Concilium Tridentinum, in quo requiritur, vt in electionibus Regularium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota secretè tradantur, absentes nequeũt procuratores cum speciali mandato de certa persona eligenda deputare; quia aliàs vota secreta nõ essent. Atque ità à S. Cõgregatione declaratũ fuisse, refert *Nicol. Garc de benefic. par. 5 cap. 4 nu. 200*, per hæc verba. *Procuratores legitimè constituti cum generali mandato ad eligendum ab ijs, qui legitimè impediti sunt, non excluduntur; dummodò non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto*. Et
7 ex eadem ratione, si nullus de Capitulo esse velit absentis procurator, non poterit ipse extraneũ, dissentiente Capitulo, deputare, nec per literas aliquem nominare; eligentium enim vota non antè scrutinium, sed in scrutinio ipso secretè tantummodò, & singillatim expriméda sunt *dict. c. penult.*
8 *§. fin.* Hic autem notandum, quòd si elector absens impeditus, qui procuratorem constituit, interim vita cederet, procurator debet cessare; tamen facta ab eo, tàm de scrutatoribus, quàm de alijs rebus antè notitiam habitam de morte domini constituentis, stabunt firma; & si nesciretur de eius morte, & perficeretur electio, valeret; Ità *Archidiac. in dicto cap. si quis iusto num. 3. in princ per tex. in l. qui procuratorem ff. de procurat. & l. vlt. ff. si cert. petat*.

9 Neque supradictis aduersatur decretum *Concil. Trid. sess. 25. de refer. cap. 6.* vbi districtè prohibetur, *ne liceat in posterùm, voces, & suffragia absentium supplere*. Intentio enim Concilij non fuit prohibere, quin secundùm ius antiquum electores absentes legitimè impediti procuratorem ad eligendũ constituere possint, iuxta ea, quæ tradit *Pusarellus in Compen. priuil. Ord. Minimorũ tit. can. Concil. Trid. ad Regular. pertinent*; vbi dicit, sibi ex Ciuitate Litij consulenti die 8. Augusti, 1570. respondisse Sacram Congregationem Illustriss. Cardinaliũ Conc. Trid. Interpretum, *Quòd si ex institutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrem, qui tamquam eorum procurator suo loco, & nomine det vocem in electione, Concilium Tridentinũ id non prohibuit*. His additur alia declaratio eiusdẽ S. Congregationis Conc. *in impr. tit. prætermissæ declarationes cap. 6.* quæ sic ait. *Item ex decreto d. cap. 6. non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum suo loco delegent, seu mittant ad Capituli Generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat; si ex institutis, & decretis Religionis suæ licet Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere alium ad Capitulum Generale, qui suo loco, & nomine in electione suffragium ferat.* Ità refert *Castell. in tract. de elect. cap. 5. num 98. circa finem*.

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt de iure communi, & nisi per constitutiones Religionum, à Sede Apostolica approbatas, secùs cautum sit; in nonnullis enim Religionibus exclu-
10 duntur Vocales absentes à constitutione procuratorum; vt in nostra Congregatione Vallumbrosana, in qua electores absentes non admittun-
11 tur, per substitutum vocem in Capitulo supplere, vt habetur *cap. 1. nostrarum constitut. in fin.* pariter in Congregatione Casinensium absentes, nec per substitutum, nec per epistolas, neque per nuncium vocem in Capituli actibus habere possunt, vt habetur in *1. parte Constit. d. Congregationis tit. de elect. præsid. Capit. Definitor & Conseruator. cap. 11. num. 3.* Item cautum reperio in *Constitutionibus Calestinorum tract. 2. cap. 7. par. 12.*

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbate mortuo, vel deficiente, Ecclesia dicuntur viduata.*
2 *Abbates Pastores dicuntur.*
3 *Abbatum electiones in multis Episcoporum electionibus equiparantur.*
4 *Electionis canonicæ forma triplex.*
5 *Electiones celebratæ contra formam* cap. quia propter de electi. *sunt ipso iure nulla.*
6 *Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij hic inserti supplere defectus* cap. quia propter *in electione interuenientes.*
7 *In priuilegijs nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis, nisi exprimatur.*
8 *Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorũ electione.*
9 *Forma triplex eligendi tradita in cap. quia propter de elect.*

de elect. non est sublata per Concilium Tridentinũ.

QVamnis Diuus Pater Benedictus in Regulæ c. 64. constituerit, Abbatum creationem ex saniori, licèt minori parte suffragiorum Congregationis esse faciendam: tamen, quia per ius Canonicum aliter dispositum fuit, nempè illum tantùm esse in Abbatem pronunciandum, quem maior, & sanior pars legitimè elegerit, qui modus, electio canonica appellatur; idcircò prædicta forma tradita *in dicto cap. 64.* Regulæ non obseruatur, sed dispositio Concilij generalis in *cap. quia propter de electione*, quia per illud omnes aliæ eligendi formæ præter eas ibi positas, irritantur; cuius cap. dispositio absque dubio comprehendit electionem Abbatum, aliorumque Regularium Prælatorum, ac etiam Secularium Episcopis inferiorum, si qui sunt, qui per electionem à Collegijs ad Prælaturas assumuntur; quia *in d. cap.* intendit Sũmus Ponti-

1 fex viduatis Ecclesijs prouidere; Ecclesiæ autem dicuntur viduatæ, & sine pastore, mortuo, vel deficiente Abbate, vel Prælato earum sponso, *cap. ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi Abbates

2 dicuntur Pastores. Præterea Abbatum, & aliorum huiusmodi Prælatorum electiones in multis Episcoporum electionibus comparantur *cap. cupientes eod. tit. in 6.* Sic docent *Sylu. verb. electio. 2. num. 2. vers. præterea Sanch. in opere morali lib. 2. c. 38. num. 84.* & ità communiter teneri ait *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8 lib. 2. cap. 3. num. 1.* His præmissis, quia prædictum cap. *quia propter* est totale fundamentum huius materiæ, ad hoc, vt substãtialia formæ electionis præ manibus habeantur, eius verba ad propositum faciẽtia, visum est, hic apponere. *Quia propter diuersas electionis formas, quas quidam inuenire conantur, & multa impedimenta prouenerunt, & magna pericula imminent Ecclesijs viduatis. Statuimus, vt cum electio fuerit celebranda, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & singillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesiæ viduatæ prouideant de pastore; aliàs electio facta non valeat; nisi fortè communiter esset ab omnibus quasi per inspirationem absq;*

4 *vitio celebrata.* Ex quibus licet colligere, triplicẽ esse electionis formam, nempè per modum scrutinij, compromissi, & communis spirationis. Et om-

5 nes electiones factæ contra formas dictæ decretalis sunt ipso iure nullæ, vt patet ex textu ipso, & ait ibi *Innoc. num. 6. & communiter Doctores Rom. consi. 322. num. 12. Rota in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini 24. Nouembris 1624. coram Illustrissimo Domino Coccino Decano, Miranda in Man. Prał. tom. 2. quæst. 23. art. 2. concl. vnic. post med. Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. num. 9. Sanch. in oper. moral. lib. 2. cap. 38. num. 83. & seq. Sigismund. à Bononia de electio. & potest Prælat. Regular. dub. 4. num. 5. Castell. in tract. de elect. Prælat. cap. 1. num. 3. vers.*

6 *forma igitur.* Nec suffragatur, quòd Sixtus Quartus concesserit Capitulis Generalibus Ord. S. Hieronymi in Hispania, vel inter Capitulum, & Capitulum Prioribus Generalibus, vt supplere possint quoscumque defectus ex commissione, prætermissione, transgressione, contemptu, aut negligentia iuris, vel statutorum Ordinis qualitercunque in electione interuenientes, prout refert *Roderic. quæst. regul. tom. 2. q. 52. art. 1. & 5.* non inquam suffragatur, vt per illud suppleri possint à Generalibus, vel Capitulis Generalibus nullitates, & defectus electionum ob non seruatam aliquam ex prædictis formis traditis in *d. cap. quia propter*; Quia cap.

7 ipsum continet constitutionem Concilij Generalis Lateranen. celebrati sub Innocentio Tertio, cuius decretis nũquam censetur derogatũ per clausulas generales in priuilegijs apponi consuetas, nisi expressa mentio fiat his verbis, *Non obstante lege aliqua, aut constitutione in Concilio Generali edita*, vt colligitur ex *cap. ex parte, & cap. vlt. de capell. Monach. & cap eam te, de ætat. & qualit. & cap. nonnulli, de rescript. vbi Felin. num. 3. Nauar. in man. cap. 27. num. 265. Molin. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 173.* plures congessit *Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 26. num. 7. Rota decis. 279. num. 6. coram Illustrissimo D. Coccino Decano, & decis. 122. num. 1. cum seqq. part. 1. Diuers.* At in præfato priuilegio non derogatur Concilio Generali, nec etiam per clausulam generalem *non obstantibus, &c.* vt patet; ergo eius virtute non possunt suppleri defectus *d. cap. quia propter*, quod in terminis defendit *Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prael. regul. dub. 4. per*

8 *tot. & sequenti.* Præter ea, quæ in iure communi de electione statuta sunt, Tridẽtina Synodus *in cap. 6. sess. 25. de regul* quæ sequuntur decreuit. *In Electione superiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, & aliarum Præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiãt, in primis Sãcta Synodus districtè præcepit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur;* per quæ verba, & si prædicta triplex eligen-

9 di forma tradita in *cap. quia propter* sublata non sit, vt ait *Roder. in sum. p. 1. tit. de election. cap. 102. n. 2. Azor, & alij* apud *Rotam in vna Meten. Monasterij 5. Iulij coram Illustriss. P. D. Coccino Decano, in fine,* tamen omnes ferè Religiones cõmuniter consueuerũt, canonicas electiones per modũ scrutinij celebrare; vndè meritò *Petrus de Biax. in direct. elect. cap. 10. 3. par. nu. 2.* hanc formam procedendi per modum scrutinij appellat vsitatiorem, idest magis communem quoad vsum, & magis solemnem, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electores ad electionem celebrandam conuenire debent in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco.*

2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure.*
3 *Ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, fieri debent per congregatos in vnum.*
4 *Scrutatores per Collegium assumendi sunt, nec debent se ingerere, quia suspecti redderentur.*
5 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores assumi debent; limita hoc secundum dictum vt nu. seq.*
7 *Scrutatores assumendi sunt de illis, qui sunt de Capitulo.*
8 *Electorum singulorum vota secretè exquirenda sunt à scrutatoribus; & an viua voce, vel in scriptis per schedulas tradenda sint.*
9 *Si aliquis ex electoribus præsentibus non scrutaretur, electio esset ipso iure nulla.*
10 *Suffragiorũ inquisitio secretè, et singillatim fieri debet.*
11 *Electorum suffragia singillatim exquisita in scriptis redigenda sunt.*
12 *Vota in communi quando publicari dicantur.*
13 *Collatio votorum quomodo facienda sit.*
14 *Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium hodiè non fit.*
15 *Collatio de merito electi non est necessaria, contra Panormit.*
16 *Collatio votorum facienda est mox post publicationem electionis.*
17 *Electio necessariò publicanda est, & pronuncianda per verba singularis numeri.*
18 *Quis vice omnium electionem publicare debeat.*
19 *Statim post collationem communis electio publicanda est.*
20 *Olim necessarium erat ad validitatem electionis, maiorem, & saniorem copulatiuè suffragiorum partem habere.*
21 *Hodie verò in electionibus Regularium Prælatorum electio facienda est de eo, in quem maior pars Capituli consensit.*
22 *Maior pars Capituli quæ censeatur.*
23 *Quid faciendum sit, si maior pars Capituli in neminem consenserit.*
24 *Electio necessariò est publicanda verbis.*
25 *Electio solemniter est publicanda.*
26 *Scrutatores an fide digni esse debeant.*
27 *Locus non est de electionis substantia.*
28 *Missæ auditio vt præcedat electionem, an sit de substantia electionis.*
29 *Electores an iuramentum præstare debeant de magis idoneo eligendo.*
30 *Iuramentum quomodò præstandũ sit, vide remissiuè.*

EX communi Canonistarum, & Summulariorum doctrina, & assertione, multa sunt, quæ ad essentiam, & substantiam electionis per modum scrutinij celebrandæ pertinent; quorum dictis inhærendo ea omnia in præsenti quæsito breuiter explicabo. Primò igitur ad hoc vt electio per modum scrutinij facienda legitima sit, debet fieri à maiori parte legitimorũ electorũ, qui, vt supra vocati debent esse simul collegialiter congregati in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco, *cap. quia propter §. electiones, de electione, & ibi Innocen. Hostien. Panormit. & alij, Sylvest. verb. electio* 1. *q* 8 Electiones enim in cubiculis, & clandestinis locis per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure per dictũ §. *electione*, ibi, *Electiones clandestinas reprobamus*: & *cap.* 2. & *cap si transitum dist.* 79. Est ergò de substantia ipsius canonicæ electionis, vt fiat in cõmuni Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores; quia non valet, nisi sit communiter celebrata, vt habetur in *cap. in genesi eodem tit.* tunc autem dicitur communiter celebrari, cum in vno loco omnes electores ad suffragia ferenda cõgregantur; singulariter autẽ fieri intelligeretur, quando singuli in suis Monasterijs manentes suffragia mitterent. Ratio huius est, nam ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, debent fieri per congregatos in vnum; ad hoc enim vt actus dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet, quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat cõclusio de actus explicatione, vt ait *Panorm. in cap. cum omnes n.* 7. *circa finem de constit. ex gloss.* quam dicit notabilem in *l. sicut. ff. quod cuiusque Vniuers. idem Panorm. cum Innoc. & Butr. in d. cap. in genesi de elect. Bart. in l. omnes populi col.* 7. *vers. tertiò quæritur. ff. de iustitia, & iure gloss. in cap.* 1, 63. *dist. & in cap. nominationes* 2. *q.* 6.

Secundum substantiale est, vt scrutatores, qui eligentium suffragia exquirere, ac suscipere debẽt, assumantur per Collegium; nam non debent se ingerere: quia per hoc suspecti redderentur, per *tex. in l. quæ omnia, ff. de procurat facit tex. in dicto c. quia propter, verb. assumuntur*: quod Panormitanus ibi tutum esse dicit, non autem simpliciter necessarium; quia si tres incipiunt scrutari, alijs videntibus, & tacentibus, credit electionem validam esse, alijs seruatis: quia cum agatur de re meritoria, & concupiscibili, sicut est, vt per canonicam electionem Ecclesiæ viduatæ de Pastore prouideatur, tacentes habentur pro consentientibus, vt in simili notauit *gloss. in cap. sicut causa eod. tit. in* 6. *notat Innoc. in dicto cap. in genesi.*

Tertiò requiritur, vt scrutatores tres, & non plures, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio irrita esset, vt ait, *Panorm. in d. cap. quia propter nu.* 13. *vers. tertium substantiale*, vbi testatur, hanc esse communem omnium Doctorum sententiam, *Imol. etiam ibi num.* 7. *Inno. num.* 4. *Ioan. Andr. num.* 9. *ver. assumantur, Sylu. in Summa, verbo electio* 2. *n.* 12. *vers. tertium de communi Angel. etiam in Summa eodem verbo num.* 26. *Azor. instit. mor. parte* 2. *lib.* 6 *cap.* 14. *q.* 11. *Rota in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini* 20. *Nouembris* 1624. *corã Illustriss. Domino Coccino Decano Suar. de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 8. *in fine*, plures cumulat *Sigismund à Bon. in suo tract. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub.* 20. *num.* 1. Vt autẽ plures, quàm tres scrutatores assumi possint, requiritur specialis Sedis Apostolicæ concessio, & authoritas; vt Monachi Casinenses eligentes quatuor, quod obtinuerũt per Bullam Gregorij XIII. adhoc specialiter eis traditam. Verùm hoc limitatur, vt procedat quando scruari potest, videlicet, vbi numerus eligentium esset copiosus; si enim essent pauci electores in Collegio, sufficerent duo tantùm scrutatores, secundum *Innoc. Panor. & Angel. vbi sup. Sylu. d. verbo electio* 2. *num.* 7. vbi declarat, quòd si electores sunt tantum tres, duo ex illis tertium

tertium scrutabuntur, si verò tantùm duo, vnus scrutabitur alium, & si vnus solus, iste vocatis testibus suum votum exprimet, & publicabit; & hoc confirmat cum Archidiacono *Vincent. & Ioan.*

7 Quartò prædicti tres scrutatores debent etiam esse de Capitulo, aliàs electio nulla est, vt probatur in eodem *cap. quia propter,* vbi expressè dicitur, quòd hi tres sint de Collegio, & postea subditur, electionem aliàs factam non valere. Atque *ità Panorm. d. num. 13. vers. quartum substantiale,* qui testatur de communi *Imol. num. 8. Ioan. Andr. nu. 11. Sylu. Ang. Azor. Suar. & Rot. locis citatis,* & alij apud *Sigismundum à Bonon. dub. 10. num. 3.* conditio enim hæc est valdè necessaria, adhoc, vt electio conuenienter fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos, ad quos spectat electio; & sic dicti scrutatores debent esse de Collegio, scilicet, de numero eligentium: non enim satis est, vt eligantur tres de eodem Ordine, & Congregatione; sed opus est, esse tres ex ijs, qui in Capitulo vocem habent: non est enim honestum, vt qui sunt extra Collegiū sciant conscientiam illorum de Collegio.

Quintò substantialiter ad formam ipsius canonicæ electionis requiritur, vt singulorum electorū

8 vota secretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri potest. Primo modo, vt singuli electores viua voce proferāt coram scrutatoribus, quem eligunt, & aliquis ipsorum scrutatorum scribat; quem modum seruandum esse, aiunt, *Boer. decis. 1. num 35. & Cuch: instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 222.* Secundo modo, vt quisque eligentium in schedula votum suum scriptum deferat, adeò vt neque ipsis scrutatoribus notū fiat, & hic modus videtur magis necessarius iuxta præscriptum Concilij Tridētini, quod *sess. 25. de regular. cap. 6.* districtè præcipit, vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vndè *Mirand. man. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 15. concl. 2.* ait, priorem modum esse reprobatum, quicquid sit de iure antiquo. Nihilominus dicēdum est, vtrumque obseruari posse, ac electionem censeri canonicam iuxta *cap. quia propter,* & secretam *iuxt. præceptum Concilij Trid.* tàm si suffragia ferantur in scriptis per schedulas, quàm si dētur viua voce; dummodò singulorum eligentium nomina seruentur sub secreto, sub quo recepta sunt. Nam quòd electio censeatur canonica *iuxt. cap. quia propter,* si electores viua voce suffragia sua proferant, est communis omnium sententia, de qua testatur *Suar. dicto cap. 5. num. 10.* sicut etiam canonica censetur, cum vota scripta in schedulis traduntur, vt est communis Religiosorum, & nonnullarum Ecclesiasticarum Communitatum consuetudo, testibus *Mirand. loco cit. & Garc. de benefic. p. 5. cap. 4. num. 188.* Quòd autem electio censeatur secreta, si suffragia ab eligentibus viua voce scrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium eiusdem Concilij interpretum relato à *Garcia d. cap. 4. num. 189.* quæ sic habet. *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & secreta.* Et (vt refert idem *Garcias nu. 190.*) eadem Sacra Congregatio sic censuit. *In electionibus Abbatissarum vota oretenus accipi possunt, etiam quòd aliqui Superiores quatuor, aut quinque ea sciant.* Ex quibus clarè patet, electionem secretam censeri, si electores viua voce, & non per schedulas scriptas suffragia ferāt. Hanc conclusionem pluribus firmant *Suar. dict. ca. 5 à num. 10. vsque ad 13. & Sigismund. à Bonon. dub. 27. à num. 10.*

9 Est etiam de substantia, vt vota omnium eligentium, nullo omisso, suscipiantur; quòd si vnus ex ijs nō scrutaretur, vel aliquis ex scrutatoribus omitteretur, electio esset ipso iure nulla. Quod est intelligendum, quando contemnitur, siuè omittitur aliquis ex vocatis; contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipso iure nullam, sed annullandam ad eius instantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, est cōtra intrinsecam formam electionis per scrutinium, traditam in *dicto cap. quia propter,* & sic esset omittere vnum ex substantialibus intrinsecis ipsius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, sed illum contemnere, est circa præambula ad electionem; sola autem forma est ibi in rigore præscripta, & substantialis *iuxt. cap. Ecclesia vestra eod tit. Ita Panormit.* vbi proximè, *Suar. d. ca. 5. nu. 14.* Inquisitio secretè, idest, seorsim ab alijs de Capitulo est facienda: quia si fieret in publico, electio nullius esset momenti, etiam si omnes consentirent per *dict. cap. in genesi de elect.*

10 Sextum requisitum substantiale est, vt inquisitio suffragiorum fiat singillatim, & electores nō vocētur ad scrutatores bini, vel terni, sed singuli; vt colligitur ex *d. cap. quia propter,* ibi, *singillatim,* vbi *Panor. num. 5. Sylu. verb. elect. 1. quæst. 5.* & alij apud *Sigismund. de elect. & po. Prælat. Regul. dub. 26. nu. 1.*

11 Septimum necessarium substantiale est, vt omnium electorū vota singillatim exquisita in scriptis redigātur, quæ conditio est de substātia, vt colligitur ex *tex.* ibi *Vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta, &c.* & infra subditur, *aliter electio facta non valeat,* & ità per omnes Doctores ibi notatur.

12 Octaua substantialis conditio est, vt omnia suffragia mox in communi publicentur, omni prorsùs appellationis obstaculo remoto, Circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicari, quando integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo, in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipsis electoribus in hanc, vel illam personam descenderint: sed explicando tantùm numerum personarum, quæ suffragium tulerunt, vt significatur per illam particulam *in communi,* quæ solemnitas ex omnium sententia substantialis est: ordinatur autem ad maiorem certitudinem collationis suffragiorum, quæ postea erit facienda. Item debet animaduerti, huiusmodi publicationem statim, & absque vlla morali interruptione esse faciēdam, quod esse de substantia electionis, censet *Panorm.* & cum eo communiter omnes, Moralis autem interruptio esset, si interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, siuè differendam ipsā electionē: vel si absque aliqua causa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, dissolueretur *arg.*

tur *arg. cap. cum post de elect.*

13 Nonò ad essentiam ipsius canonicæ electionis spectat, vt facta suffragiorum publicatione, statim fiat collatio votorum respectu numeri, meriti, & zeli, iuxta *gloss.* quæ ait, *collatione facta numeri ad numerum, & zeli ad zelum, meriti ad meritum,* quòd sumitur ex *cap. in genesi, & cap. Ecclesia vestra de elect.* & eam sequuntur. *Panorm. num.* 10. *& alij*; Et hoc, ad inuestigandum, in quem maior, & sanior pars Capituli consenserit. *Panorm.* autem ait, quòd quando electio fit à duabus partibus, cessat collatio meriti, & zeli, per *tex. in cap. si quando eod. tit. in* 6. Sed si vota omnium electorum in vnum solum consensissent, collatio fieri debet non numeri ad numerum, &c. sed de numero, merito, & zelo, inspiciendo, vtrùm electus sufficientem habuerit numerū, & si præsentes duas partes efficiant, prout deberent, vel si fortè non omnes vocem habent.

14 Sed collatio in electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam sublata est per decretum *Concil. Trid. quod sess.* 25. *de regul. cap.* 6. districtè præcipit, *vt in posterùm electiones omnes fierent per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, quapropter cum suffragia secreta esse debeant adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullus ad merita, vel zelum electorum respectus haberi potest, sed tantùm collatio numeri ad numerum, vel saltem numeri erit facienda: vt benè aduertunt *Mirand. d. quæst.* 23. *art.* 27. *ante primam conclusionem, & Sigismund. à Bonon. dub.* 38. *num.* 7. Ait etiam

15 *Panorm* faciendā esse collationē de merito electi, an, scilicet, ad illam dignitatē sit idoneus; sed hoc nō videtur necessariū; quia *textus* manifestè loquitur de collatione suffragiorum, qua supposita, absolutè dicit, vt is eligatur, in quē Capitulum consenserit: præterea iudicare de electi dignitate nō spectat ad scrutatores: sed siuè ad eum, cuius erit cōfirmare, si confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrendum, si aduersus electi idoneitatem aliquid erit obijciendum, vt ait *Suar. de relig tom.* 4. *tract* 8 *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 19. Huius-

16 modi autem collatio fieri debet mox post publicationem, idest, nullo actu extraneo interposito *iux. gloss. & Panorm. in d cap. quia propter Sylu. verbo electio* 2. *q.* 10. *requis.* 12.

17 Decimò requiritur, vt facta collatione, communis electio fiat, quæ est veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur consumari, donec vnus nomine totius Capituli per verba singularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit postquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita est; quæ conditio est de substantia, immò substantia, & forma ipsa electionis: nec aliquod ius per electionē ipsam electo acquiritur, si hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap quia propter, & cap. sicut de elect. in* 6. *& cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet ab vno nomine omnium publicè loquēte, & denunciante electionem, qui, si omnia suffragia in vnum consenserint, pronunciabit electum dicens *Ego N. vice mea, & omnium electorum eligo N.* si verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. vice mea, & omnium aliorum,*

18 *qui mecum consentiunt eligo N.* Quis autem vice omnium dictā electionem efficere debeat, in textu expressè non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile esse, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex scrutatoribus tradat, secundū *Panorm. in dicto cap. quia propter num* 10. Sed quando nulli commissum est, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præest, vel qui primam vocem obtinet, vt ait *Suar. dicto cap.* 5 *num.* 24. *in fine.*

19 Vndecimum substantiale est, vt hæc communis electio statim post collationem absque vlla morali interruptione fiat: sicut dictum est de publicatione suffragiorum in communi, vt probatur in *cap. cum post de elect. ait Panormit. vbi supra*, qui adhoc probandum adducit *tex. in cap. cum proposita eodem tit.*

20 Duodecimum substantiale erat, vt electio fieret de eo, in quem maior, & sanior pars Capituli consensisset. Vbi est aduertendum, quòd olim ad hoc, vt electio valida esset, opus erat, non maiorem tantummodò, sed etiam saniorem suffragiorum partem habere, vt constat ex pluribus locis totius tituli *de elect.* & præcipuè ex *dicto cap. quia propter, ibi: & collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit*, vbi *Panorm.* 5. *not. ait*, non valere electionem, nisi fiat per maiorem, & saniorem Capituli partem, nec sufficere saniorem, nisi concurrat simul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, &, cuius est, vtrumque extremorum principaliter copulare, per *gloss. in cap querelam, de simon.* Verùm quia in inuestigando, quænam esset maior, & sanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram scrutatoribus scriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non solùm quo ad numerum, sed quoad personas ipsas suffragia ferentes, vndè deinceps constare poterat, & in quem maior pars quo ad numerum consenserat, necnon quæ fuisset censenda sanior pars quantùm ad meritum, & zelum. Postmodùm Concilium Tridentinum (vt supra dictum est) decreuit, electiones in posterum per vota secreta esse faciendas, ita ut singulorum eligentium nomina nusquam publicētur: ex quo factum est, vt ampliùs non inquiratur, quænam suffragiorum pars sit sanior, sed tantummodò maior, seu minor ipsorum numerus respiciatur; Quapropter valida reputabitur electio à maiori votorum, seù suffragiorum numero facta, dummodò ipsa vota sint legitima, nec vllam patiantur exceptionem, & persona digna eligatur; semper enim maior pars sanior præsumitur, si persona electa indigna non sit. Ità *Suar. d. ca.* 5. *nu.* 13. & alij plures apud *Sigismund. à Bononia in*

21 *cit. dub.* 38. *num.* 8. Hæc autem maior pars non est censenda ea tantùm, quæ maior dicitur respectu minoris, sed respectu, & in ordine ad totum Capitulum, ità *Felin in cap. cum omnes de const. & gloss.* ibi: *verbo, constitutum, Panormit. in cap. Ecclesia vestra el* 1. *num.* 1. *eod. tit.* in quo numero illi solùm sunt computandi, qui in eadem electione votū habuerunt, iuxta *Panorm.* vbi proximè, qui dicit, ità vniuersaliter tenendum, & dicendum esse in omnibus casibus,

casibus, in quibus maior suffragiorum pars desi-
25 deratur; si autem non apparebit, maiorem partem Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum consensisse, de iure communi iterandum est scrutinium, quousque maior pars suffragiorum in vnum consensisse reperiatur. *arg. cap. cum terra, cum ibi not. de elect.*

24 Decimotertiò est de substantia ipsius canonicæ electionis, quòd dicta electio publicetur expressa, & clara voce: nec sufficit aliquis actus eligentium, qui electionem importet: sed requiruntur verba ore prolata per *tex. in d. cap. Ecclesia vestra el 1. & ibi Panormit num. 3. cap. sicut, & cap. cum ab vno, de elect. Petrus de Biax. & Marc. Ant. Cucb. apud Sigismund à Bonon dub. 40 num. 1.*

25 Decima quarta conditio substantialis est, vt ipsa electio solemniter publicetur, non enim debet esse clandestina vt *d. cap. quia propter in fin.* & debet publicari in Capitulo.

Vltimum substantiale est, vt successiuè omnia prædicta per ordinem, vt supra enumerata sunt, obseruentur, si enim præposterentur, nulla esset electio. Ità *Panorm in d cap quia propter*, vbi in fine ait, quòd, & si quidam supradictis conditionibus addere volunt, vt scrutatores fide digni es-
26 sent, per id, quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen communiùs tenetur, hoc non esse de substantia, sed de iustitia, nam fuit dictum admonendo potiùs, quàm aliquid substantiale inducendo; & dicta idoneitas præsumitur, *cap fin. de præsumpt.* Item ait, addere aliquos, vt electio fiat in Ecclesia, cuius Prælatus est eligendus, vt in *cap. sicut eod tit.* sed quamuis hoc honestum sit, atque vtilum, locus attamen de electionis substantia non est; nisi
27 aliud esset ex consuetudine, *arg text. in cap. qu a fronte, de appellat* Aliqui addunt præter supradicta, esse etiam de substantialibus ipsius electionis, vt antequam electores ad eligendum conueniant, præcedat Missæ celebratio cum inuocatione Spi-
28 ritus sancti, cui omnes electores intersint, vt ait *Petr de Biax. in director de elect. par. 1. cap 24. & p. 5, cap. 13. & Roderic. q reg tum. 2. quæst 25 art. 1.* Contrarium tamen est verius, nempè non esse de substantialibus ipsius electionis, vt præcedat auditio Missæ de Spiritu sancto, sed tantum de solemnitate: vnde illam omittendo non vitiaretur electio, *c cum terra, & c. cū inter el 2. de elect. Panor. in c. cū Ecclesia Sutrina n. 1 not. 1. de caus poss. & propriet. & in cap. transmissam col. penult. de elect. Tabien. verbo electio. 1. nu. 20. in fin Sigismund. à Bonon. de elect, & potest. Prel. Regul. dub. 19. num. 9.*

Præter supradictas conditiones substantiales
29 ipsius canonicæ electionis, est omnino necessariè obseruandum, vt electores publicè iuramenta præstent de eligendo magis idoneo, secundum Deum, & eorum conscientias, iuxta præceptum *Concily Basiliensis sess. 23. & sess. 38. decret. de elect.* Idipsum confirmatur expresso mandato Clementis VIII. contento in generalibus decretis ad Regularium reformationem spectantibus, editis ab *eod. Clemente anno Domini 1599. die 25. Iuly*, deinceps *à Paul. V.* & nuper *à Sanctissimo Domino nostro Vrbano VIII. confirmatis*, vbi sub *num. 36.* hæc inſcripta habentur [*Iurentque electores secundùm veritatem vniuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros*] postea sub *num. 40.* districtè præcipitur Generalibus, ac quibuscumque alijs Superioribus Regularibus, ad quos spectat, vt omnia decreta prædicta inter alias eorumdem Ordinum perpetuò valituras Constitutiones reponat, interdicta omninò eisdem facultate, illa declarandi, & aduersùs ea vnquam dispēsandi; quæ decreta demum *anno Domini 1624 die 21. Septembris* innouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente Sanctissimi D N. Vrbani Papæ VIII.

30 Quomodo autem huiusmodi iuramentum præstandum sit, videatur *Sigi, mund. à Bononia d. suo tract. dub. 26. à num. 5.*

QVÆSITVM VII.

Quod tempus sit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel depositionem, vel cessationem, nequeunt, ad successoris electionem procedere.*
2 *Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditū sit.*
3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*
4 *Intra quod tempus post Prælaturæ vacationem electores ad electionem procedere debeant.*
5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi consensum petere.*
6 *Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam, electioni de se factæ consentire.*
7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*
8 *Missa de Spiritu Sancto non est de substantialibus electionis.*
9 *Religiosis non currit tempus à Iure statutum super electiones.*

1 Ante Prælati mortem, vel Prælaturæ vacationem, non possunt electores Ecclesiastici, vel Regulares ad successoris canonicam electionem procedere, *cap. bona memoria el 2. vbi Panormit. nu. 2. de elect, c. obeuntibus 63 dist.* sicuti nec debet fieri, antequam Prælati corpus sepulturæ traditum sit *d cap. bonæ memoriæ.* Si tamen electores, cadauere
2 adhuc super terram existente, successorem eligerent, valeret electio, vt tenet ibi gl quam sequuntur communiter Doctores. Si autem Prælatura,
3 siue officium aliquod ex renunciatione vacaret, non possent electores successorem eligere, antequam renunciatio à Superiore illius, qui renunciauit, acceptata, & approbata fuerit; et si aliter fiat, electio nulla, atque irrita erit; quia realiter Prælatura, vel officium renunciatum per solam renunciationem non censetur vacare: nisi postquam renunciatio à Superiore talem auctoritatē habente acceptata, & approbata fuerit. *Panorm. in cap. ad aures, num. 7. de his, quę vi met. causa fi. Paris. de*

vis. de resign. benef. lib. 1. quæst. 12. num. 12. & 13. plures refert *Aloys. Ricc. in praxi rerum quotid. tom. 3.* 4 *resol.* 399. Postquam autem Prælatura vacauerit, electores tenentur, cessante legitimo impedimento, intra tres menses immediatè sequentes successorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad proximum Superiorem, qui si intra alios tres menses non elegerit, potestas eligendi ad alium Superiorem, & sic vsque ad Papam transfertur, per *text. expressum in cap. nè pro defectu, de elect.* & ibi communiter Doctores, *Sylu. vbi supra, Mirãd. d. art.* 10. *concl.* 2. & hoc tempus non incipit currere, nisi à die certæ vacantiæ; quia tempus non currit ignoranti. *l. 2. C. qui admitti Ricc. in prax. rerum for. Ecclesia decis.* 171. Facta autem electione, tenentur ele- 5 ctores eam electo præsentare, & intra octo dies, postquam cõmodè poterunt, eius consensum petere; aliàs negligentes à processus prosequutione excluduntur, & per triennium à beneficijs ipsius Ecclesiæ suspensi sunt, *cap. cupientes §. ceterùm de elect. in* 6. *Sylu. loco cit.* subdens, quòd electus intra 6 mensem electioni de se factæ consentire tenetur, aliter iure electionis priuatur, nisi talis fortè esset electi conditio, quòd nequeat, absque Superioris licentia, consentire; quo casu ipse, vel electores licentiam petere debent cum ea celeritate, quam Superioris absentia patitur; quòd si dicta licentia non obtineatur, tenentur ea tunc ad aliam electionem procedere.

7 Electio de mane ordinariè post Missam Spiritus Sancti celebrari debet, quia in electionibus sobrietas desideratur, ità *Mandagot. in tract. de* 8 *elect. noui Prælati cap.* 2. si tamen Missa de Spiritu sancto omittatur, non irritat electionem, quia non est de substantialibus ipsius electionis, sed potiùs de cæremonialibus, vt ait *Abbas in cap. cum Ecclesia num.* 1. *de cauf. possess. & prop.* & nos diximus latè *sup. q.* 6. Verùm super hoc adest priuilegium Clementis VI. concessum Fratribus Minoribus, *quòd in electionibus tempus super hoc à iure sta-* 9 *tutum ipsis non currat, nec in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur*, vt habetur in *Monum. Ordin.* & refertur in *Compend. priuil. verbo, electio §.* 4. idem priuilegium suffragatur etiam Monasticis Religionibus cõmunicationem concessionum Fratrum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Qualibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat.*
2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores existunt, electio Prælati ad eos spectat.*
3 *Ius Vniuersitatis in vno solo remanere potest.*
4 *Quot requirantur ad Collegium constituendum.*
5 *Collegium, postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari.*
6 *Electores debent esse professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, & satis erit, si professio tacita fuit. Limita, vt num. seq.*
7 *Electores nec-ssariò debent esse Clerici, & in Sacris Ordinibus constituti.*
9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.*
10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an sit habilis ad eligendum.*
11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est.*
12 *Secùs, si excommunicatio esset occulta.*
13 *Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum.*
14 *Irregulares an possint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem.*
16 *Interdicti eligere non possunt.*
17 *Similiter qui celebrauerunt scienter in loco interdicto.*
18 *Item qui elegerunt scienter indignum.*
19 *Indignus quis censeatur.*

1 QValibet Prælati electio de iure communi ad ipsammet Congregationem spectat. *cap.* 1. *de elect.* vbi dicitur, quòd nulli Ecclesiæ Collegiatæ prouideri debet de Prælato per collationem, seu prouisionem, sed per canonicam electionem per ipsum Collegium faciendam. Idem habetur in *c. Congregatio* 15 *quæst. vlt.* vbi dicitur, quòd Congregatio, post sui Abbatis mortem, vel eo viuente, si deliquerit, Abbatem sibi eligere debet; & (vt supra dictum est) clarè constat ex *c.* 2. 3. & 4. & *seq.* 18. *quæst.* 2. vbi specialiter de Monachis agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Colle- 2 gium; quòd si in aliqua Congregatione non extent nisi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam ad eosdem spectat, iuxta *d. cap.* 1. & *ibi glos. de* 3 *elect. & cap. cum dilectus de consuetud.* Imò ius Vniuersitatis in vno solo, omnibus reliquis mortuis, priuatis, suspensis, vel excommunicatis, remanere potest; quamuis enim nullum Ecclesiasticum Collegium in vno constitui possit; quia de iure 4 ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium. *l. Neratius ff. de verb. signif.* & de iure canonico saltem duo *per dict. cap. primum de elect.* tamen postquam semel in pluribus est constitutum, potest to- 5 tum ipsius ius ad vnum reduci, & in eo conseruari, aliis mortuis *l. sicut ff. quod cuiusque vniuers. glos. in cap. gratum, verbo pauciores, de postul. præl. & in d. cap.* 1. *verbo, duo*, quam sequuntur communiter *Doct. Nauar. lib.* 1. *conf.* 6. *tit. de elect. in* 2. *edit. Rot. decis.* 860. *num.* 7. & *decis.* 1050. *num.* 5. *coram Card. Seraph.*

An autem canonica electio ex parte ipsorum eligentium legitima sit, maximè attendendum est ex conditionibus requisitis in singulis eorum personis, & in sufficienti ipsorum conuocatione, quæ fieri debet ab eo, qui deputatus est, & auctoritatem ab ipsa Religione habuit; qui autem, & quomodo sint vocandi, dictum est supra; solùm aduertere libet, conuocandos esse omnes, qui secundùm vniuscuiusque Congregationis statuta, votum

votum in illa electione ferre possunt: qui enim per eadem statuta prohibentur in electionibus vocem habere, excludendi veniunt, itá *Sylu. verb. elect. 1. nu. 3. vers. tertium in fine*.

Quoad conditiones in eligentibus necessarias. 6 Primò requiritur, vt sint professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, siuè professio fuerit expressa, siuè tacita, vt probatur *ex cap. ex eo §. in Ecclesiis, de election. in 6. & ibi gloss. & Archidiacon. nu. 3.* Ratio est, quia Nouitius non est verum membrum Religionis; ergò nec eligendi ius habere potest. Tum etiam, quia Nouitius non est satis expertus Religionem, nec potest sufficientem 7 personarum notitiam habere. Limitatur in casu, quo ex priuilegio, seu consuetudine, alicui extraneo etiam competat ius electioni interueniendi: sæpiùs enim ex priuilegio, seu consuetudine alieni ad electionem vocantur; vt *cap. cumana. de elect. vbi gloss. & Doctores* communiter asserunt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro pace seruanda admittuntur, vt electores ab oppressoribus tueantur; ita etiam *Sylu. vbi proximè*.

8 Secundò requiritur, vt sint Clerici, & in sacris ordinibus constituti. Quòd debeant esse Clerici, probatur ex *d. cap. ex eo §. in Ecclesiis*, vbi dicitur. *Conuersi Laici cum Clericis in electionibus interesse non debent*; per quæ verba excluduntur ab electione non solùm Conuersi, sed etiam Monachi omnes professi nondum in sacris ordinati; vt fusiùs probat *Suar de Relig tom. 4 tract. 8. lib. 2 cap. 4. num. 3. & 4.* Verùm hoc simul cum altera conditione, nempè quòd in sacris ordinibus constituti esse debeant, clariùs probatur *ex clem. vt ij, de ætate, & qualit.* vbi prohibetur, quòd nemo possit in electionibus, quæ in *Ecclesiis* Cathedralibus Collegiatis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt, vocem habere, & suffragium ferre, qui saltem in Subdiaconatus ordine constitutus non sit: etiam si hoc ab aliis sibi liberè concedatur; & itá communiter in praxi apud omnes Religiones obseruari, ait, *Mirand. in man. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 5. conclus. 5.* Si autem tempore vacationis aliquis sacris ordinibus insignitus non sit, tempore au-9 tem electionis iam Subdiaconatum susceperit, potest suffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd sit habilis tempore electionis *gloss. in d. clem. vt ij, in verbo constitutus*, quod probat per *tex. in cap. cum inter R. de elect. Panor. super d. clem. nu. 9* adducens alium *tex. in cap. vt cui, de præben. in 6.* Sicut etiam, si quis tempore vacationis professus non esset, posteà verò tempore electionis iam professionem emisisset, ad suffragium ferendum in ipsa electione admitti deberet; ex iure enim non est necessarium, quòd professio certo aliquo tempore debeat electionem præcedere: sed tantùm, vt facta sit; vt constat ex *d. cap. ex eo. Itá gloss. Butr. Panorm. in d. cap. cum inter R. in fine de electione, Roder. quæst. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. vers. & aduertendum.* Non est autem supersedenda electio, vt is expectetur, etiam si sacris ordinibus intra tempus à iure electioni celebrandæ statutum initiari paratus sit; sed reliqui electores electionem accelerare possunt; sicuti nec tenentur expectare excommunicatum, qui est absolutionem impetraturus: neque Nouitium asserentem, se professionem emittere velle: nec absentem volentem intra tempus reuerti, iuxta *d. gloss. in d. clem. vt ij, verb. constitutus Imol. ibi n. 23. & Panor. d. n. 9* nam quandò electio accelerari potest, non est diù super ea immorandũ, iuxta *cap. ne pro defectu de elect.* & hæc est certa, & communis omniũ Canonistarum sententia, vt videre est apud *Monet. de distribus. quotid. par. 2. q. 20. nu. 5.*

10 Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promotus ad Subdiaconatum antè legitimam ætatem sit habilis ad eligendum; cui difficultati respondeo cum *Suar. d. cap. 4 nu. 7.* quòd vel quis priuilegio in minori ætate ordinatus fuit: & tunc, cùm huiusmodi ordinatio legitima sit, proculdubio talis persona ad suffragia ferenda admitti debet; quia ad id habet omnia à iure requisita; tum etiam, quia non solùm ordinem, verùm etiam ordinis executionem recepit. Vel antè legitimam ætatem illicitè, ac subreptitiè ad sacros ordines promotus fuit, & tunc à suffragio ferendo prohibitus est; quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cum ex sacrorum*, est ipso facto ab ordinibus suspensus; ac propterea ad votum ferendum inhabilis; qua suspensione sublata, posset vtique suffragium ferre; quia cùm effectu habet conditionem ordinis sacri requisitam, *in d. clem. vt ij*, nec vllum habet canonicum impedimentum; quamuis enim defectus ætatis ordinis executionem impediat, non tamen est impedimentum ad electionem: cum nihil quoad hoc eirca ætatem *in d clem.* fit dispositum. *Itá Panormit. super d. clem nu. 8. Roderic. d. art. 5. vers. 2. per tot Suar loc. cit.*

11 Tertiò requiritur, quòd electores non sint per excommunicationem, vel aliam huiusmodi censuram, siue Ecclesiasticam inhabilitatem ab eligendo suspensi. *Abbas in cap. illa quotidiana. nu. 7. & in cap. cumana de elect.* Excommunicati maiori excommunicatione à canonica electione expellendi sunt; aliàs si scienter à Capitulo ad mitterentur, electio ipsa irrita esset per *d. cap. illa quotidiana, & ibi gloss. & Panor. n. 3. c. constitutus de appellat. Innoc. & Panor. in cap. 2. de postulat. prælat. Sylu verbo electio 1. quæst. 4. Suar tom. 5. disp. 14. sect. 2. nu. 17. & 18.* & alij plures apud *Sigismund. à Bonon. dub. 66. n. 5.* vbi testatur de communi. Hoc autem procedit, quando excõmunicatio est notoria; quia si excõ-12 municatus esset occultus, non inficeret electionem; quamuis enim semper se in ea ingerendo peccaret, tamen non peccarent alij, illum non reprehendendo, licèt possint: cum non teneantur eum euitare, nec repellere per *extrauagan. ad euitanda.* Itá *Suar. de Relig tom. 4 tract. 8 lib. 2. cap 4. nu. 9 in fine*, & in hoc omnes conuenire, testatur *Sigismund.* 13 *à Bonon. d dub 66 nu. 10.* Itá etiam suspensi à suorum officiorum executione per suspensionem, siuè interdictam, sunt inhabiles ad eligendum, per *cap. cum dilectus, de consuetud. & cap. cum inter R. seniorem, de elect.* siuè sint suspensi ab homine, siuè à canone inferente pœnam talis suspensionis. Itá *Panorm. in d cap. cum dilectus nu 20. de consuetud.* Item 14 irregulares per *tex. in cap. is cui, de sentent excom. lib. 6. Itá Sylu. verb. electio 1. quæst. 4. Azor. instit. moral.*

moral.p.2.lib.6.cap.14.quæst 8.vers ius item eligendi. Contrarium tamen docuit *Nauar. in Manuali cap.27. nu.244.* nempè irregulares voce actiua non priuari; quem sequuntur *Suar tom.5.disp.40.sect.2. nu.27.Vincent.Fillucc.moral.quæst. tract.19.cap.3. quæst.6.nu.75. Bonac. de censur disp.7. q.1. punct.4. nu.18.* qui testatur de communi, & post eum *Sigis-* 15 *mund.à Bonon.dub.70.nu.6, & seqq.* Ratio est, quia irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem; sed ius eligendi, vel est iurisdictio, vel ad illam reducitur; ergò sicut irregularis non priuatur iurisdictione, ità pariter, nec iure eligendi. Ità *Doctores proximè citati*.

16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus interdictum est eligere, absque Superioris licentia, *cap. fin.de elect.* Item qui celebrauerunt scienter in loco 17 interdicto, nisi super hoc habeant priuilegium, *d.cap.is qui, de sentent.excom.in 6. vbi gloss. verbali aliꝗ e, Archidiacon.nu.3.circa finem. Panorm. in cap. postulasti nu.5.de cler.excommun.ministran. Nauar. d.cap.27.nu.187.& alij plures apud Sigismund.à Bonon.dub.68.nu.2.*

18 Item, qui scienter elegerunt, vel postularunt indignum scientia, moribus, & ætate *d.cap.gratum, de post. Prel.cap.cum in cunctis, & cap innotuit, in fine, & cap.scriptum de elect.* Est autem notandum, quòd eligentes scienter indignum, sunt priuati potestate eligendi in prima tantùm electione immediatè sequenti, etiam si illa non sortiretur effectum; non autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintonien. &* 19 *ibi Abbas nu.6. & 11. eodem tit. de elect.* Indignus autem quoad hoc propositum is dicitur, qui habet defectus personæ expressos in *d.cap.cum in cunctis. Ità Panorm. ibi §.clerici sanè nu 6. & in cap. cum inter el.1.nu.15.eodem tit. Suar. de censur. disp.34. sect.2. nu. 22. Auil.eodem tract par.2. cap.6. disp.12. dub.4 ad fin. Garc. de benefic, par.7. cap.12. num.84. Sigismund.à Bononia dub.61.nu.12.*

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas requiratur in assumendis ad Abbatiae Regulares.*
2 *Episcopus debet esse annorum triginta expletorum.*
3 *An eligendi in Abbates, & Prælatos Generales trigesimum annum expleuisse debeant.*
4 *Aetas multùm facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ętate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus vndè dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum.*
9 *Seniores in sacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est.*

1 LEgitima ætas in Abbate, vel Prælato eligendo sufficit annorum 25. nec requiritur, quòd annus 25. completus sit, sed inceptum tantum esse, satis erit, *cap. cum in cunctis §. inferiora de elect.* Vbi 2 habetur, in Episcopo trigesimum annum expletum; in inferioribus autem dignitatibus animarum curam annexam habentibus vigesimum quintum inchoatum requiri. Idem etiam in *Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 12.* confirmatum est his verbis. *Nemo deinceps ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem 25. ætatis suæ annum attigerit, & in Clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxtà constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis.* Quæ verà generaliter de omnibus Ecclesiasticis dignitatibus animarum curam annexam habentibus loquuntur; de Abbate autem nihil expressè in iure dispositum reperitur. Verùm ad huius rei veritatem magis aperiendam, cum per tex. in cap. indemnitatibus eod. tit in 6. prouisum fuerit Abbatissæ ætati cauendo, quòd annorum triginta esse debeat, nec aliqua de Abbate mentio facta sit, videtur, Abbates sub communi regula aliorum Prælatorum relinquere voluisse. Ità *Panormit. in d. cap. cum in cunctis nu.6.* Et quod Abbas comprehendatur sub illo *§. inferiora, tenet gloss. in d. cap. indemnitatibus post princ.* & communiter *Doctores ibidem, & Summistę in verbo Abbas*.

3 Hic autem inquirendum, cum tex. in *d. cap. cum in cunctis*, de ætate in Episcopis requisita disposuerit, num eadem dispositio saltem quoad supremos Generales Religionū locum habeat; nempè quòd eligendi in Prelatos Generales debeant trigesimum ætatis annum expleuisse. *Mirand in Man Prælat.tom.2.q.3.art.2.conclus.2. & Azor. inst. moral.p.2.lib.6.cap.5.q.1.* dicunt, Prælatos Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes trigesimum annum exegisse debere: sicut de assumendis ad Episcopatū decernitur, in *d.cap cum in cunctis, & in Concilio Trid.d. sess.24 de refor. cap.12.* Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd non; lex enim necessariam formam tradens odiosa est, & ideò ad verborum proprietatem restringenda. Tamen quod de Episcopis ibi dicitur, debere saltem intelligi de Prælato Generali, dicam suadente ratione quadam, nempè quòd in Generali Prælato vniuersæ Religionis curā habente requiritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas, quam ob causam trigesimus annus in Episcopo est 4 necessarius *d.cap cum in cunctis*, ætas enim multū facit ad eruditionē *can.hoc sit positū 26.q.7.* & perfecti hominis ætas dicitur trigesima *can. Episcopus dist.77.* & quamuis in rigore, & propriè loquendo Prælatus Generalis non sit Episcopus, sed propter dignitatē Episcopo inferior; tamen propter grauissima negotia, eius iurisdictio Episcoporum iurisdictioni est quàm maximè similis; & sic opinio *Mirand. & Azor.* procedere posset de honestate, non autem de necessitate. Hanc nostram assertionem tenent *Suar. de relig. tom 4. tract.8.lib.2. cap.3. nu.7. & Sigismundus à Bonon. in tract. de election. & potest. prelat Regul.dub.2.nu.1. vers. & hanc assertionem*. Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè

Gene-

Generalem, qui ſuorum ſubditorum Pater appellatur, tot ſeniores ſub ſe habere, ipſumq; iuuenem eſſe, *arg.§. minorem, Inſt de adopt.* vbi præcipitur, quòd adoptans quem in filium, ipſum præcedat ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur. Inſuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos ſenes eſſe, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur *Iob.c 12.*) *In antiquis eſt ſapientia, & in multo tempore prudentia & Eccleſiaſt.25.quàm ſpecioſam canitiei iudicium, quàm ſpecioſa veterani ſapientia, & intellectus glorioſus*. At in Eccleſiaſticis Prælatis vtraque, ſapientia, ſcilicet, & prudentia eſt valdè neceſſaria, 36.*diſt.*§.1. Vndè tàm in diuinis, quàm in humanis ad Reipublicæ adminiſtrationem ſenes aſſumptos eſſe videmus iuxta illud *Exod.3. Vade, & congrega ſeniores Iſrael, & Num.*11. cum Moiſes non poſſet ſolus ſuſtinere laborem ad populũ gubernandum, ex præcepto Domini elegit ſeptuaginta presbyteros, ideſt, ſeniores Iſrael, qui ſimul cum eo populum gubernarent. *Et Eſai.3.* dicitur. *Dominus ad iudicandum venit cum senioribus populi ſui*. *Plutarcus etiam in lib Quòd adminiſtrat. Reipublica pertineat ad ſenes*, animaduertit, Senatum à ſenio appellari, dicens *Romanorum Senatus vſque in hunc diem à ſenio nomen gerit*. Quod idipſum confirmatur ex ſententia *Platonis lib.3.de Rep.* vbi dicit. *Iudicem non iuuenem ſed ſenem eſſe oportere, qui ſerò quale quid ſit iuſtitia, didicerit, tanquam qui non propriam in animo ſuo eam ſenſerit, ſed alienam in alijs animis longo tempore nouerit: atquè ideircò, cuiuſmodi ſit malum, diſcernat, ſcientia potius, quàm propria experientia iudicans*. In quorum verborum expoſitione. *Auerroes tract.1.ſuper dictis Platonis libris de Rep.* ait, *Reipublicæ gubernacula ſenioribus deberi, qui præter ſpeculatiuas ſcientias, quas adepti ſunt, experimentum præterea obtineant longo tempore acquiſitũ*. Ex quibus habemus, quòd ad Prælaturas, & officia, quibus animarũ cura commiſſa eſt, non iuuenes, ſed ſenes eligi, & aſſumi expediat. Non eſt autem intelligendum de illis ſenibus, qui ob continuas infirmitates, ac eorum maximam ſenectutem ità ſunt corpore debiles, vt ad officia prorſus impotentes reddantur; tales enim iure inhabiles sũt ad adminiſtrandum. *cap. niſi cum pridem § alia cauſa, de renunciat.* ſed his, qui morum grauitate, ac prudentia, quæ in ſenibus maximè reperiri ſolet, Prælationis munus rectè per ſe ipſos exercere valeant. Vndè (vt notant *Origen.homil.16. ſuper Ioſue D.Baſil. ſuper Eſai. cap. 30. & D. Hieronym. ſuper Pſal.91.*) in ſacra Scriptura non illi dicuntur Seniores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam, qui vixit annos 930. Mathuſalem, qui vixit 969. Noe, & quamplures alij, qui, etſi per multa ſæcula vixiſſent, non tamen Seniores appellati ſunt; ſed illi, qui vitæ claritate, ac ſenſuum maturitate claruerunt: velut Abraham, qui ſuperiorum generationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam, (vt ait *D. Baſilius*) plane Senior erat, quòd eius anima incanuiſſet virtute. Horum ratio eſſe poteſt, quia (vt habetur *Sap.cap.4.*) *Senectus venerabilis eſt non diuturna, neque annorum numero computata: Cani autem ſunt ſenſus hominis; & ætas ſenectutis vita immaculata*; & vt inquit *D. Chryſoſt ſuper pſ.50. Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt*. Ex quadã igitur congruentia, & honeſtate, non autem de neceſſitate, Abbas, & Prælatus localis, & multò fortiùs Generalis eligi non debet, antè trigeſimum annũ expletum, ob prædictas rationes; quamnis de rigore iuris ſufficiat, 25. ætatis annum attigiſſe. In noſtra Congregatione, vigore Conſtitutionum, nemo Abbas localis, ſeu Collegiatus eſſe poteſt, qui trigeſimum quartum, nec Præſidens Generalis, qui quadrageſimum tertium ætatis ſuæ annum, ſaltem non attigit, vt cautum eſt *cap. 16. dictarum Conſtitutionum*.

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.

SVMMARIVM.

1. *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debet eſſe profeſſus expreſsè nu.6.*
2. *Præeſſe non debet, qui nondum ſubeſſe nouit.*
3. *Miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam diſcipuli non aſſumpſit.*
4. *Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem.*
5. *Non profeſſi an poſſint per viam prouiſionis ad Abbatias aſſumi.*
7. *Profeſſio facta antè annum probationis nulla eſt ad omnes effectus.*
8. *Prouiſus per viam collationis, vel poſtulationis, ſatis eſt, ſi ſit tacitè profeſſus.*

AD canonicam Regularium Abbatum electionem neceſſarium eſt, vt eligendus ſit profeſſus: aliàs electio irrita eſſet; non obſtante qualibet contraria conſuetudine, *cap. cum cauſam, cap. cum ad noſtram, cap. officij, & cap. cum in magiſtrum, extr. de elect.* ex quibus habetur, quòd non debet in magiſtrum aſſumi, qui nondum fuit diſcipulus; nec præeſſe debet, qui nondum ſubeſſe nouit; Idem colligitur ex *cap. miſerum 61. diſt.* vbi dicitur, quòd miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam diſcipuli non aſſumpſit; Imò *gloſ. in d.cap cum cauſam, verb. irritetis*, probat, ideo Summũ Pontificem mandaſſe, vt electio non profeſſi irritetur, conſuetudine in contrarium non obſtante, quia conſuetudo illa erat contra ius commune, nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm ſit 18. queſt.2.* in quibus diſponitur, Abbatem à Monachis de eadem Congregatione eligendum eſſe, Monachorum autem Congregatio profeſſos tantùm comprehendit; præſertim in ordine ad electionem, non autem Nouitios, qui nondùm dicuntur Monachi; nam Monachus per profeſſionem efficitur *cap. porrectum de regular.*

Eſt etiam notandum, quòd non profeſſi non ſolùm per viam electionis, ſed nec etiam per viam prouiſionis poſſunt in Abbates Regulares aſſumi, vt docet *Panormit. in d.cap. cum in magiſtrum nn.1. not.2.* argumento illorum verborũ d.tex. *nec ſit præficien-*

ficiendus. In eligendo autem non sufficit tacita, sed requiritur expressa professio: aliàs electio irrita esset; ità enim, post prædicta iura allegata, expressè statutum fuit à *Bonifacio VIII. in cap. nullus de elect. lib. 6.* vbi decernitur, quòd, *nullus Religiosus ad Abbatiam, sine Prælaturam sua, vel alterius Religionis de cetero eligetur, nisi antea fuerit Ordinem Regularem expressè professus*, addendo, *quòd si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur*; per quæ verba clarè patet, expressam professionem esse de substantia electionis. Idem habetur *in clem. 1. §. ceterum Prioratus vers. sanè, de stat. Monach.* & firmauit *Rot. decis. 647. num. 1. coram Card. Seraphino*, & sic non potest quis habitum suscipere, professionem emittere, & in Abbatem eligi eodem tempore, *cap. officij, in fine de elect. Put. decis. 261.* Vndè adhoc, vt quis possit in Abbatem eligi, debet in probatione saltem per annum stetisse; cum professio antea facta

7 nulla sit ad omnes effectus ex *Concil. Trid. sess. 25. de regular. cap. 15. & tenuit Rota in cit. decis. 647. coram Seraphino.* In prouisione autem, quæ fit per viam

8 collationis, vel postulationis, sufficit professio tacita, nec requiritur expressa; vndè collatio Abbatiæ facta non expressè professo valeret, vt post *Ioannem And. notat Panorm. in cap. quia ingredientibus nu. 4. de testam.* Ratio autem est, quia *d. cap. nullus*, loquens de electione, cum sit ius pœnale, non debet extendi ad prouisionem, vel postulationem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religiosus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, professus esse debeat.

SVMMARIVM.

1 *Assumendus in Abbatem debet esse expressè professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur.*

2 *Homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs sociari non debent.*

3 *Non est in boue arandum, & asino; nec debet quis vestem lana, linoq; contextam induere.*

4 *Cohærere, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem assumi possit, non solùm oportet, quòd absolutè tria Religionis vota expressè professus sit: verùm etiam, quòd in eadem Religione, in qua assumitur, professionem emiserit; vt expressè cautum est in *clem. 1. de elect.* vbi prohibetur, *ne Religiosus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus de cetero eligatur; quòd si secus actum ex titerit, sit eo ipso irritum, & inane.* Et ratio est; quia (vt ait Summus Pontifex ibi) rationi non

2 congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs socientur. Id ipsum habetur *ex cap. cum causam extr. de elect.* vbi Innocentius Tertius, irritans electionem factā de seculari in Regularem Priorem, ait, *secundùm le-*

3 *gem diuinam non esse in boue arandum, & asino, neque debere quemquam, vestem de lana, linoq; contestam induere*, scilicet (vt exponit *ibi gloss.*) non esse homines disparis professionis, & habitus in vno, eo-

4 demque officio sociandos; cohærere enim, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa *cau. noua 16. q. 7. Ità Panormit. in cap. cum in magistrum, in fine, de elect. & Sacra Congregatio* (teste *Gonzalez ad regul. 8 Cancellar. gloss. 8. nu. 78.*) die 12. Decembris 1585. censuit, *à nemine, præter Summum Pontificem, posse conferri Abbatias, & beneficia administrationem habentia, nisi professis iuxtà Canones*; ità etiam *Roderic. quæst. regul. tom. 1. q. 52. art. 8. & Suar. de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. Sigismund à Bononia in tract. de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 60. nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet esse Sacerdos.*

2 *Abbates primam tonsuram, & minores ordines conferre possunt.*

3 *Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes.*

4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere.*

5 *Dare benedictionem, non nisi Sacerdotum est.*

6 *Statutum, quòd in Abbates assumi possint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet.*

7 *Abbas Collegiatus in nostra Congregatione creari non potest, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fuerit.*

8 *Apud Casinenses quid circa hoc obseruetur.*

1 INter ceteras conditiones necessariò in Abbate Regulari eligendo requisitas, principaliter necessarium est, vt sit Sacerdos. Probatur; Nàm in *cap. tuam de ætate, & qualit.* dicitur, quòd, instante necessitatis articulo, possit in Abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus; vndè per argumentū à contrario sensu colligitur, quòd si instante necessitate, potest in Abbatem non Sacerdos assumi; ergò extrà necessitatem, eligendus, siuè præficiendus necessariò debet esse saltem ordinibus sacris initiatus; quod per *tex in d. cap. tuā* expressè defendunt *Anton. de Butr. ibi. nu. 4. & Panormit. in 5. not. Biax. in direct. elect. par. 2. cap. 9. nu. 2. & Rota decis. 647. nu. 3. coram Cardinali Seraphino*, *At in cap 1. eodem. tit.* statuitur. *Vt Abbates, Decani, & Præpositi, qui presbyteri non sunt, presbyteri fiant.* ergò, cessante necessitate, non sufficit, quòd sint in quolibet sacro ordine constituti: sed necessarium erit, quòd sint presbyteri; & hoc asserunt communiter *Doctores, Panor. super d. cap. 1. nu. 2. & d. cap. tuam, nu. 3. Angel in sum. verbo Abbas nu. 1. Sylu. eodem verb. n. etiam 1. Azor. instit. moral. pat. 1. lib. 12. cap. 20. quæst. 1. Lal. Zecch. e rep. Eccl. cap. 25. nu. 3. Roder. quæst. reg tom. 1. q. 15. art. 2.* Probatur insuper

ex

ex Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 8. vbi ſupponitur, quòd animarum curam habentes ſint presbyteri; & ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1. habetur *Cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre*, vbi notanda ſunt illa verba, *pro his ſacrificium offerre*. ex quibus manifeſtè colligitur, Abbates, ac reliquos Prælatos animarum curam habentes de iure diuino Sacerdotes eligi, & aſſumi debere.

2 Præterea Abbates tonſuram, & minores ordines conferre poſſunt. *can. quoniam diſt. 69. Synod. Trid. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.* Minores autem ordines

3 non conferunt, niſi Sacerdotes, *cap. cum contingat de ætate, & qualit. Panormit. in d. cap. tuam nu. 3. verſ. quæro, an hic Abbas, &c.* ergò Abbates neceſſariò debent eſſe Sacerdotes. Inſuper (vt doctè Gratianus noſter Monachus obſeruat *in can. hinc eſt, §. ſuperiori auctoritate, 16 q. 2.*) Abbas, iuxta præſcrip-

4 tum Regulæ, debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere, vt habetur in *Regula*

5 *cap. 11.* dare autem benedictionem, non niſi Sacerdotum eſt, *can. perlectis, §. ad presbyterum 26. diſtin.* tùm etiam, quia Euangelij lectionem legere debet, *d. cap. 11. Reg.* quod ſimiliter Sacerdotis officium eſt, ſecundùm *Gratianum vbi ſuprà*, ergò Abbas presbyter eſſe debet. Præterea Abbates habent poteſtatem iuriſdictionis ſpiritualis (vt inferiùs probabimus) quæ, etſi immediatè non ſit poteſtas clauium, idest poteſtas peccata remittendi: tamen ad illam ordinatur, imò ex ea ortum habet; poteſtas autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tradita eſt; ergò, &c. qua ratione permotus *Roder. loc. cit.* infert, non poſſe in Reli-

6 gionibus ſine Apoſtolica auctoritate ſtatutum fieri, vt qui 25. ætatis annum non attingerunt, vel Sacerdotes non ſunt, ad Abbatias, & Prælaturas Regulares aſſumi poſſint; cum ſit contra ius commune, contra quod in Religionibus ſtatutum fieri nequit.

Apud noſtram Vallumbroſanam Congregatio-

7 nem nemo in Abbatem localem, ſeù Collegiatum aſſumi poteſt, niſi nouennio poſtquam ad Sacerdotium acceſſerit, quia adhoc, vt poſſit Abbatiam Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos continuos, vel interruptos fuiſſe Abbas titularis, Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis Vmbroſæ, Procurator in Curia Romana, vel Lector in ſtudio formato; ad quæ officia nemo aſcendere poterit, qui priùs per alios tres annos ſimiliter continuos, vel interruptos Prior Clauſtralis, Monachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum Magiſter, Cellararius, ſiuè Camerarius, vel Scriba non fuerit. Ad hæc autem officia aſſumi nequit, qui antè per tres annos expletos in Sacerdotio non fuerit.

8 Apud Caſinenſes etiam *in p. parte Conſtitutionū cap. 24. de Conuentu. reformat. nu. 4. Prohibitum eſt, ne quis ad aliquem gradum ſuperioritatis aſſumi poſſit, niſi completo ſeptennio poſt Sacerdotium in Congregatione ſuſceptum, aut ad curam Nouitiorum, niſi completo nouennio à prædicto Sacerdotio. Et nu. ſequen.* prohis, qui Religionem ipſam Sacerdotes ingreſſi ſunt, ſtatuitur: *Illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationē venerint, niſi decimoſexto, & decimo octauo anno reſpectiuè in Congregatione completo*, ſcilicet, in Superiores aſſumantur; poſteà verò *nu. 6.* ſubditur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri poſſit niſi quinquennio ſaltem in Decanatu, aut Prioratu reſpectiuè vixerit, prout in declaratorio Regulæ cap. 21.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat, eligere dignum, omiſſo digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omiſſo digniori ſuſtineri poteſt. Vide, vt nu. 6.*
2 *Viliſſimus reputandus eſt, qui ceteris dignitate præſtat, niſi præcellat etiam ſcientia, & ſanctitate.*
3 *Eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatem talis eſſe debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*
4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omiſſo digniori.*
5 *Vtrùm ſemper ſit peccatum mortale, eligere dignum, omiſſo digniori.*
6 *In foro externo electio de digno, omiſſo digniori, ſuſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniore eligendo.*
7 *Suffragandum eſt digno, omiſſo digniori, adhoc ne indignus eligatur.*
8 *Dignior quis dicatur.*
9 *Qui alias munus de quo agitur, rexit, an dicatur ſimpliciter dignior.*
10 *Antiquior habitu, ſacerdotio, vel ætate non cenſetur ſimpliciter dignior.*
11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignioritatem. Limita, vt ibid.*

1 Videtur, ſatis eſſe, ſi dignus eligatur, & quòd electio de digno, omiſſa digniori, ſuſtineri poſſit. Nam in *cap. cum nobis olim, & cap. cum inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuiſſet eminentis literaturæ; & in *cap. cum dilectus eod tit.* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Eccleſia digniores extitiſſent; Idem colligitur *ex cap. Monaſterium 16. queſt. 7.* vbi in Synodo Romana conceſſum fuit patrono, vt Monaſterium, & Oratorium, quod ipſe ædificauerat, commendare poſſit, cum conſenſu Epiſcopi, cui maluerit Presbytero, qui malus non ſit. Idem affirmat *gloſſ in cap. conſtitutis, il 2. verb. magis vtilem, de appellat. & in cap. quoniam, verbo, qui maioribus, de iurepat. in cap. 2. verbo ſanctior, de off. paſtor. in can. licèt, verbo, qui præſtantior. 8. queſt. 1.* quæ omnes gloſſæ docent, ſufficere in electionibus, ſi bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet *Bartol. l. cum quidam ff. de leg. 1.* vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bonus vir, ſatis eſt, vt eligat idoneum, licèt poſſit eligere magis idoneum.

In contrarium autem facit *text. in cap. viliſſimus, 1. q. 1.* vbi ex Simmacho Papa habetur, quòd qui

ceteris dignitate est præstantior, vilissimus reputandus est, nisi præcellat scientia, & sanctitate. *Et in can. licet ergò 8. q. 1. ex Diuo Hieronymo*. Quòd in ordinando sacerdote requiratur, vt qui præstantior est ex omni populo, qui doctor, qui sanctior, qui omni virtute eminentior eligatur. *Et in can. metropolitano.63.distinct. ex Leone Papa*; quòd Metropolitano defuncto, in eius locum ex presbyteris eiusdem Ecclesiæ, vel Diaconibus optimus ordinetur. Et in *Auth. de Monach. §. ordinationem, collat. 1.* præcipit Imperator, vt qui priùs optimus inter Monachos apparuerit, in Pastorem præficiatur. *Et in can. vnum §. nomine verò, 25. distinct.* Gratianus ex Diuo Hieronymo refert, eligendum ad 3 Ecclesiasticam dignitatém, talem esse debere, vt, illius comparatione, ceteri grex dicantur. *Et Innocentius Tertius in cap. vnico §. omnibus ergò. vt Ecclesiast. benefic. sine diminut. confer.* reprehendens quendam Mediolanen Archiepiscopum, ait, in tribus illum culpabilem reperisse, quorum vnum est, nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu carnali, sed ex discreto iudicio in persona magis idonea debuisset Ecclesiasticum officium, & beneficium dispensare*. Item *Tride Synod. sess. 24. de reform cap. 1. monet, & hortatur omnes, quibus eligendi ius quocunq; modo competit, vt in primis meminerint, nihil se ad gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint*. Atque in decretis generalibus *Clementis VIII. de reformat. Regular. nu. 36* præcipitur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electionibus iurent electores, secundùm veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros*, quod idipsum multò antea decretum fuerat in *Concil. Basileensi sess. 20. de elect.*

Pro clariori huius quæsiti explicatione distin-4 guendum erit. Aut enim loquimur in foro interiori, aut in foro exteriori. Primo modo certum est, quòd assumere dignum ad Prælaturas, & Ecclesiasticas dignitates, omisso digniori, est omnino peccatum mortale. Huius sententiæ præcipuus defensor est Angelicus Doctor *D Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2. ad 3. & quodlibet. 8. art. 6.* ac post eum omnes Thomistæ, & præsertim *Soto de iustit. & iure lib. 3. q. 9. art. 2. concl. 9.* vbi cumulat plures auctoritates, & rationes, ac Doctores idipsum asserentes, ac post eum *Aragon. 2. 2. q 63. art. 2. concl. 6. vers. his constitutis. Banner 2. 2. q. 63. art. 2. dub. 3. Valent tom. 3. disp. 5. quæst. 7. p. 2. §. secundò quæritur, vers. 2. assertio. Couarr. in regula peccatum p. 2. de rest. §. 7. num. 4. Vasq. opusc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. Paris. de resign. benef. lib. 4. q. 42. nu. 35 Nauarr. miscell. 38. de orat. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 15. quæst. 1. Roder. in sum. tom. 1. cap. 106. concl. 3. nu. 5. Reginal. in prax. lib. 30. tract. 3. nu. 195. Mirand. in Man. Prælat tom. 2. q. 23. art. 13. conclus. 1. Gonzal. super reg 8. Cancellar. gloss. 4. nu. 128. Garc. de benef. par. 7. cap. 16. nu 2. vbi innumeros ferè Doctores cumulat, & denique Rota decis. 942. nu. 4. coram Card. Seraphino, eadem Rota in vna Toletana Canonicatus 18. Maij 1584. coram Clemente VIII. & in vna Vallisoletana præminentiarum 14. Nouembris 1603. coram Pamphilio*. Et ad hoc faciunt iura, & auctoritates secundo loco à nobis supra adductæ. Non est autem semper pec-5 catum mortale, eligere dignum, omisso digniori. Nam quando electio non est ad munus magni momenti, regulariter non eligere digniorem, non est peccatum læthale. Ità *Soto vbi suprà*. Item etsi munus magni momenti esset, excessus tamen dignitatis foret exiguus: eligere dignum, omisso dignori, veniale tantùm esset, propter paruitatem materiæ; ità *Soto loco cit. Valent. loco etiam cit. in fine d. vers. Salon. 2. 2. q 3. art. 2. controu. 9. concl. 2. vers. his positis*; plures alios citat. *Garc. d. cap. 16. nu. 8.* Ex 6 hoc quoad forum interius. In foro autem exteriori satis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd electus sit bonus; sustinetur enim digni electio, etiam omisso digniori; quoniam aliàs quampluribus litibus, & controuersijs aditus pateret, ac omnibus electionibus calumniæ de facili inferri possent: cùm perdifficile sit, constare in foro exteriori, quis bonus, quisuè melior, aut optimus sit; & ità sentit *D. Thom. loco cit.* quem sequuntur communiter omnes Theologi, & ex Canonistis *Panormit in cap constitutus num 7. vbi etiam Franch. nu 4. Imol. & Præposit. nu. 16. de appellat. Philipp. Dec. in cap. in præsentia num. 193. de probat Nauar. lib. 5. tit. de simon. cons. 21. nu. 1. in 1. edit. Gonzal. d. gloss. 4. nu. 129 communem dixit Garc loco cit. & cap. 16. nu. 2. Rota in terminis de elect. Prælat Regular. decis. 65. nu. 8 part. 1. in Recent & in vna Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram Remboldo*; etiam quòd ab electoribus præstitum esset iuramentum de digniori eligendo; *Rota in Toletana Canonicatus superiùs citata Sigismund à Bononia de elect. Prælat Regul. dub 34. à nu. 1. vsq; ad 5. exclusiuè*.

7 Verù, quando plures electores in vno Capitulo extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætendunt, quorum vnus dignissimus est, alius dignior, alius autem dignus; Si ego, suffragium meum dignissimo (vt teneor) præstando, cognosco, nihil proficere; nempè quia ceteri digno tantùm suffragabuntur: me autem digniori suffragante, ipse electus euadet, tunc possum, imò debeo, dignissimo prætermisso, digniori votum præstare: ne minùs dignus eligatur; & hoc, etiam si iuramento de digniori eligendo me obligassem; nam iusiurandum intelligitur inter possibiles haberi. Ità *Soto loco cit. Valent. d. q. 7. §. tertiò quæritur vers. quartò sequitur, Salon. d. art. 2. controuer. 4. Aragon. d. art. 2. concl. 3. Roderic. d. cap. 106. concl. 5. nu. 7.* & communiter 8 omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui, habita ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam assumitur, vtilior, & magis idoneus erit: etsi comparatione alterius, non ità idonei, sit minùs sanctus, & minùs doctus. Ità *S. Thomas loc. cit. Felin. in cap. cum adeò num. 6. de rescript Couar. d. §. 7. nu. 4. vers. digniores, Aragon d. art. 2. ad 4. concl. 1. Less. de iust. & iure lib. 2. cap. 14. dub. 14. nu. 64. Reginald d. tract. 3. n. 199. Azor. d. q. 1. vers. verùm quis dignior, Mirand. d. art. 13. conclus. 3. Soto d. concl. 9. dim. 2.* vbi dixit, quòd licèt oc-

currat

eorrat vir literis clatissimus, & prudentia conspicuus, vecors tamen, vel alijs implicitus negotijs, de quo non est tanta spes, quòd prædicabit, aut gubernabit secundùm suas dotes: vel fortè non est publicis negotijs aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiusmodi dotibus non sit potens, speratur tamen, curam sollicitiùs habiturum, diligentiamq; adhibiturum ad suum exequendum munus; idipsom affirmant *Commentatores Diui Thom. ibidem, ac Summista communiter in verbo electio canonica*, & tandem *Rota decis. 65. nu. 8. & decis. 537. nu. 14. p. 1. Recent.* vbi refertur, idem resolutū fuisse *in vna Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in Rauennaten. Parochialis 2. Decembris coram Cardinali Arrigonio*.

9 Hinc deducitur, quòd dignior simpliciter non est censendus, qui Ecclesiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, aliàs rexit, & sustinuit; nam inde concluditur, illum esse sufficientem, non autem digniorem: adeò vt in concursu, seu electione præferendus sit. *Ità Rota decis. 11. num. 7. coram Greg. XV. & in d. Beneuentana Parochialis coram Orano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ia-*

10 *nuarij 1623. coram Remboldo*. Secundò deducitur, non esse qoem digniorem censendum, eò quia antiquior est in habitu, vel sacerdotio, vel ætate; *Rota decis. 38. lib. 2. p. 3. Diuers. ead. Rota decis. 481. nu. 5. p. 2. in Recent. in d. Eugubina coram Remboldo*. Tertiò deducitur, nobilitatis qualitatem nihil con-

11 ferre ad idoneitatem, & consequenter non esse attendendam, *cap. venerabilis, de præbend. gloss. vlt. in cap. quoniam vetus, 24. q. 1. Felin. in cap. cum adeo, nu. 6. de rescript.* limita, vt hoc habeat locum, considerata nobilitatis qualitate in se; sed quando in aliquo casu electio alicuius nobilis profutura esset Religioni, seu Ecclesiæ, posset tunc nobilis præferri, absque acceptione personarum. Latè *Franc. Marc. q. 1210. nu. 2. p. 1. Sigismund. à Bon. dub. 32. in fine*.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus posit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem; etiam si defectus esset occultus. nu. 3 Limita, vt nu. 4.*

2 *Illegitimi per professionem legitimãntur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, antè dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum, quæ Prælatura non sunt, sed ad Superioris nutum reuocari possunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Dispensare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad solum Summum Pontificem spectat.*

8 *Bullæ Sixti Quinti de illegitimis, & malè promotis moderatæ, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio XIV.*

9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij XIV.*

10 *Virtute alterius priuilegij, huiusmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicarijs, absque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris commonis dispositionem, illegitimè nati, quocunq; nomine censeantur, absque dispensatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiam si Religionem ingrediantur: quamuis enim per Religionis ingressum, absque alia dispensatione, ad ordines habilitentur: non

2 tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per *tex. in cap. 1. de fil. presbyt.* vbi postquam conceditur illegitimis, vt si Religionem ingrediantur, possint ad sacros ordines promoueri, subditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant*. Idem firmant *gloss. & Panormit. ibi & alia gloss. in cap. fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, absquè Papæ dispensatione, Prælationes obtinere possunt, idem *Panormit. in cap. 2 de Apostat. Ioan. Andr. in cap. 1. nu. 5. de fil. presb. in 6. Rebuff. in prax. tit. dispensat. super defect. natal. nu. 66. Conar. in clem. si furiosus p. 1. §. 2 nu. 6. & de sponsal. 2 p. cap. 8. nu. 41. Sot. in 4. distinct. 25. q. 1. art. 3. Nauar. in com. 2. de reg. nu 60 & consil 3. incip. an illegitimus, num. 2. tit. de fil presbyt. in antiq. & 6. in nouis, necnon in Manual. cap. 27. sub num. 302. vers. decimò dico. Graff. decis. aur. p. 1. lib. 4. cap. 27. nu. 54 & lib. 3. cap 5. n. 8. Azor. instit. moral p. 2. lib 6. cap. 1. q 2. Roder. quæst. reg tom. 1. q. 13 art. 5. Mirand in Manual. tom. 2. q. 2. art. 1. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. Suar. tom. 5 disp. 50. sect. 5 nu. 16. Molina de iust. & iure tract. 2. disp. 173. vers. illegitimi etiam si spurij. Fusc. in tract. de visit. Episcop. lib. 2. cap. 15. n. 36 Campanil. in Diuersor. iur. canonic rub. 11. cap. 13. nu 117. Bonacin. de censur. disp. 7. quæst. 2. punct. 3. nu. 13. vers. secundò per professionem, & q. 5. punct. 2. nu. 3. Sanch. in Decalog. lib. 5. nu. 16.* Qui omnes Doctores hoc extendunt, non solùm ad Prælationem in Religione, sed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio est, quia si illegitimi ad ordines, & dignitates Ecclesiasticas, sicuti, & legitimi, promoueri possent: nullo discrimine matrimonium à fornicatione separeretur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione sceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex *gloss. in cap. 2. de fil. presb in 6. & Ostien. in sum. eodem tit. §. quæ est causa prohibitionis*. Ex his patet, illegitimè natos arceri non solùm ab Abbatijs Regularibus, verùm etiam à secularibus: nec posse illas, absque dispensatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam si huiusmodi defectus esset occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipse in conscientia tenetur dispensationem petere. *Ità d. Auton. post Panor. in d. cap primo de fil presbyt. nu. 4. Sylu. verb. irregularitas q. 20. Nauar. d. cap 27. nu. 201. Roder. d. art. 5. circa finem. Sayr. cap. 10. nu. 46. Azor d. c. 3. q. 23. Suar d. sect. 5. n. 12. & alij apud Sigismund à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 72. num. 1. contra Castr. de lege pæn. lib. 2. cap. vlt. concl. 3.* Sed si

Prælationem acceptare cogeretur, nec absque sua, & suorum infamia dispensationem petere valeret, posset tũc Prelationem, sine dispensatione, acceptare, vt ait *Roder.* vbi proximè.

5 Hinc deducitur, illegitimos, antè dispensationem, in Religione esse capaces illorum officiorum, quæ Prælaturæ non sunt, & ad ad Superioris nutũ auferri possunt, vt Sacrista, Cellerarius, siue Oeconomus, Scriba, & similia, quibus dignitas annexa non est, sed sunt manualia officia: quia ex dispositione *d. cap. 1. de fil. presby.* à Prælaturis tantùm arcentur. Ità *Nauar. lib. 1. consil. tit. de fil. presb. cons. 6. nu. 3. & nu. 6. Sanch. in Decalog. lib. 5. cap. 5. nu. 16.* Idem tenent *Anton. d. cap. 1. de fil. presb. num. vlt. Panormit. ibid. num. etiam vlt. Card. quæst. penult. Gomez, & Paleot.* quos referunt, & sequuntur, *Mayol. de irregular. lib. 1. cap. 10. nu. 3. Sayr. loco cit.* asserentes, illegitimum professum nulla indigere dispensatione, vt præfici possit simplici administrationi: dummodo curam non habeat, & sit ad Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium affirmare videatur *Suarez loco cit.*

6 Quæ autem intelligantur officia manualia; *Nauar. cit. nu. 6. censet*, in Religionibus ea omnia officia manualia esse, quæ non sunt Capita Conuentuum; At rectiùs sentiendum videtur cum *gloss. in cap. 2. verbo non mutentur, & cap. cum ad monasterium, verb. perpetuò, de stat. monach.* officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cum nequeant ad Superioris nutum amoueri, manualia non esse; reliqua verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia esse. Ita etiam *Sanch loco cit. & Laurent. de Pierin. tom. 2. priuileg. sui Ord. Minim. in annot. ad §. 29. cõst. 2. Iulij secundi num. 91.* Igitur in nostra Congregatione Vallumbrosana illegitimi non poterunt, absque dispensatione, Definitores, Visitatores, siue Procuratores Generales in Curia Romana, vel Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur, vt patet ex nostris constitutionibus.

7 Dispensare cum illegitimis, vt ad Prælaturas assumi possint, de iure communi ad Summum Pontificem spectat, *d. cap. 1. & fin. de fil presbyt. Roder. quæst regular. tom. 1. quæst. 13. art. 6. Sanch. d. c. 5. num. 17.* & alij.

Est autem aduertendum, quòd olim circa hoc fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla priuilegia Ordinibus, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati dispensare poterant cum suis subditis natalium defectum patientibus, vt ad dignitates, & Prælaturas promoueri possent: vel vt ipsi illegitimi, absque dispensatione, per professionem habiles ad eas obtinendas redderentur; sicut Eugenius Quartus concessit Congregationi Casineñ, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua. *Vt Monachi dictæ Congregationis, dummodò professionem emiserint, & honestè vixerint in Religione, defectu natalium non obstante, possint ad sacros ordines promoueri, nec non ad officia, dignitates, & Prælaturas*; vt refertur à *Roderic. in Compend. Bull. Apost. pro Regular. bulla 7. Eugenij IV.* quod priuilegiũ postea extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ à Iulio II. Idem etiam habetur *in Cõpendio priuil. Ordinis Cistercien. & in priuil. Congregationis Montis Oliueti, priuil. 50. fol. 121. & priuil. 52. fol. 201.* Et Sixtus IV. concessit Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Minorum, & eorum Vicarijs auctoritatem, dispensandi cum fratribus dicti Ordinis patientibus defectum natalium, vt ad quascunque administrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant; vt habetur in *Mon. Ordin. 1. impress. fol. 61. & 2. fol. 144. conc. 152.* Idipsum etiam concessit idem Sixtus IV. Generali Magistro, & Prouincialibus Prioribus, & Conuentualibus. Ordinis Prædicatorum, ac illorum Vicarijs, vt habetur in *Compendio priuilegiorum Mendic. verbo, dispensatio §. 13.* Verùm Sixtus V. in duabus constitutionibus, quas edidit contra illegitimos, & malè promotos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, super hoc Religionibus concessa: auferens ab earum Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs dispensandi: irritas, & inanes, declarando omnes dispensationes, factas ab illis, antè dictas eius

8 constitutiones; quę deinde modificatæ, atq; ad terminos iuris communis redactæ fuerunt à Gregorio XIV. in alia sua Bulla incipiente, *Circumspecta Romani Pontificis prouidentia*, sub datum Romæ anno Domini 1590. Idibus Martij, Pontificatus sui anno primo, in qua concessit, vt natalium defectũ patientes ad Prælaturas, & officia Religionis dispensari possint à Generalibus, vel Prouincialibus in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut intermedio, cuius constitutionis verba ad propositum facientia sunt hæc. *Volens (eisdem constitutionibus non obstantibus,) & statuens, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxtà tenorem indultorum, & priuilegiorum Apostolicorum eis concessorum, quæ modo vsu recepta, nec aliàs sub illis reuocationibus comprehensa sunt (vt præfatur) in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti Generales, aut Prouinciales, cum Generali, Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ità factas, & inde sequuta quæcunque anteà valere, & tenere, perinde ac si dictæ constitutiones non emanassent.* Ex qua constitutione habetur, quòd patientes defectum natalium per professionem in Religione, non remanent dispensati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; & ità quoad hoc sunt reuocata prædicta priuilegia, ab Eugenio Quarto Congregationi Casineñ, & à Iulio II. nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ concessa; & similiter reuocata sũt priuilegia, quibus concessa erat Regularibus Prælatis absolutè facultas, dispensandi cùm illegitimis ad Prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas; Nam post dictam Constitutionem Gregorij XIV. præ-

9 dictæ dispensationes necessariò fieri debent à Generalibus, & Prouincialibus simul cum Generali, vel Prouinciali, seu intermedio Capitulo. Verùm

10 virtute cuiusdam priuilegij Congregationi Clericorum

corum

corum Regularium infirmis Ministrantium concessi, Generales, seu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorumq; Vicarij d Congregationis, necnon ceteratum eius priuilegia participantium, possunt cum illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda dispensare, absque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius XIV. per Bullam incip. *Illius, qui* telatam in *Bullario* nuper edito *tom. 2. constit. eius 17 concessit facultatem Præfecto Generali eiusdem Congregationis pro tempore existenti, seu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus d Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicarys, ac Locatenentibus, vt cum eiusdem Congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in d Congregat one tota emiserint, Vt, defectu huiusmodi non obstante, ad quosc unque sacros, etiam Presbyteratus ordines promoueri, &c. in illis etiam in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascumque administrationes, personatus, praeminentias, & officia dicta Congregationis eligi, admitti, & assumi, illaque gerere, & exercere possint, dispensare liberè, & licitè possint, & valeant.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religiosorum dispensari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; Et non solùm in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ sunt contrariæ opiniones. Prima est *Roderic. qq. Reg tom. 1. quæst. 3. art. 7.* vbi partem affirmatiuã cum quadam limitatione tuetur; nempe quòd filius Religiosi dispensari possit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater professus est, & Prælationem aliquam obtinuit, quamuis non in Monasterijs, in quibus eius pater Præfectus fuit.

Contrariam opinionem defendit *Mirand. tom. 2. Manual. Prælat. quæst. 2. art. 10.* dicens, Religiosorum filios illegitimos dispensari non posse ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non solùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione; quæ opinio mihi magis probabilis; ac ideo amplectenda videtur. Nam Gregorius Decimusquartus in sua Bulla, qua Sixti V. Constitutiones super hoc æditas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis, vt seruatis quibusdam conditionibus, huiusmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere possent, sic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, siue ante, siue post natiuitatem dicti filij, professus fuerit, ipso patre viuente non admittatur, quod expressè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd si prædictus Summus Pontifex ità expressè prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel post ipsorum natiuitatem professi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob scandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eamdem constitutionem prohibitum censendum est, vt ijdem Religiosorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres Prælati sunt, vt aduertit *Miranda*. Nec obstat, quòd in dicta constitutione, quando agitur de dispensatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri possint, nulla prorsus de hac re mentio facta est, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id consultò tacuisse; cum si eius voluntas fuisset, hoc prohibendi, id expressè fecisset, sicut fecit, loquendo de Nouitiorum illegitimorũ receptione. Nam respondetur, ideo Summum Pontificem id non expressisse, quia præsupposuit, priorem ipsius prohibitionem, de non admittendis Nouitis illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel post filiorum natiuitatem professionem emiserint, ipsis viuentibus, obseruatam esse, quæ si iuxtà dicti Summi Pontificis intentionem obseruaretur, huiusmodi controuersiæ locus non esset, vt clarum est. Ex his ergò prædictam Mirandæ opinionem sequendo, dicimus, Religiosorum filios nullo modo à Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorũ dispensari posse, vt in eodem Monasterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem assumantur; vbi eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerint, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo sacratis, quos, maximè puritas, sanctitasq; decet, longissimè arceantur*, vt per *Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 15.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit, sinè causa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior dispensans in lege Superioris, sinè causa, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla.*
2 *Dispensatio quid sit.*
3 *Dispensatio facta sinè causa cognitione dissipatio potius, quàm dispensatio dicenda est.*
4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, absque causa cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.*
5 *Dispensatus sine causa non est tutus in conscientia. Limita, vt nu. seq.*
7 *Papa sine causa dispensans, à culpa non excusatur.*

Qua

8 *Quæ causa ad dispensationem super natalium defectu requirantur.*

9 *Prælatus, posita iusta causa, tenetur cum illegitimis ad Prælaturas dispensare.*

10 *Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè.*

11 *Quantò maior est natalium defectus, eò maior causa ad dispensandum requiritur.*

1 Regulariter nullus Principe inferior dispensare potest in lege Superioris, absque causæ iustæ cognitione: & dispensatio aliter facta, non solùm illicita est, verùm etiã ipso iure nulla, *gloss. vlt. in fin. in cap. literas, de concess. prebendæ, gloss. vlt. in princ. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. gloss. 1. per tex. ibi. in cap. 2. de schismat. Innoc. in cap. cum ad Monasterium de stat. Regular. Panor. in cap. per venerabilem, qui fil. sint legit. nu. 4. & in cap. at si clerici §. de adulteriis nu. 12. de iudic. & in cap. innotuit. nu 8. de elect. & in cap. de multa nu. 8. de præben. & in cap. diuersis fallaciis n. 4. de cler. coniug. & in d. cap. 2. n. 4. de schismat. Felin. in cap. præterea in 4. col. nu. 8. de testibus cogen. Nauar. cons. vlt. nu. 4. de sim. Guttier. canon. quæst. lib. 1. cap. 19. nu 5. Rebuffus in prax. tit. de dispensat. ad plura nu. 25. Sanch. de matrim. lib. 8. d. 17. nu. 3. & disp. 4. nu. 17. Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. & de legibus lib. 6. cap. 19. nu. 2. Salas de legibus disp. 20 sect. 2. nu 10. & sect. 6. nu 66. vers. quartò si causa, Gregor. à Valent. tom. 2. disp. 7. quæst. 5. punct. 9. Bonacina de legibus disp. 1. quæst. 2. punct. 3. nu. 12. & Rota in Romana Pensionis 3. Iunij 1583. coram Card. Seraphino*, & communiter omnes. Id ipsum patet ex dispensationis diffinitione.

2 Dispensatio enim nihil aliud est, nisi iuris communis relaxatio facta, cùm causæ cognitione, ab eo, qui potestatem habet dispensandi. *gloss. in cap. requiritis §. nisi rigor, verbo, vt plerisq; 1. q. 7.* Vnde 3 (vt dicit *Panormit. locis cit.*) dispensatio facta sine causæ cognitione, dissipatio, non dispensatio dicenda est: & Prælati dantes pro voluntate licentiam, veniendi contra legem, sinè causa rationabili, vel saltem dubia, dissipatores sunt, non dispensatores; ità Diuus *Bernard.* quem refert *Curt. Senior. cons. 19. incip. aggredior nu 7. Socc. Iunior. cons. 120. nu. 28. vol. 2. Sylu verb dispensatio nu 2.*

4 Ex his igitur constat, illegitimorum dispensationem, quæ in Religionibus ad Generales, vel Prouinciales simul cum Capitulo pertinet, sine causæ cognitione fieri non posse, aliàs esset ipso iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex constitutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiusmodi dispensatione, ait. *Volumus, atque statuimus, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat (iuxta tenorem eorum priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dammodo vsu recepta, neque aliàs sub illis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, aut intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare.* Quæ verba manifestè indicant, illegitimorum dispensationem cum causæ cognitione fieri debere: dum conceditur licentia Prælatis, vt dispensare possint cum illis, quos, suffragantibus meritis, ipsi dignos iudicauerint. Ex quibus sequitur, quòd Monachus illegitimus per 5 priuilegia ad Abbatiam obtinendam, sinè legitima causa, dispensatus non posset tuta conscientia, neque quo ad Deum, neque quo ad Ecclesiam dispensatione vti; quia si dispensatio est inualida, is, cum quo est dispensatum, non fuit exemptus ab obligatione iuris. Ità *Roder. quæst. regul. tom. 1. q. 13. art. 14. Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q. 2. art. 21. Innoc. d. cap. cum ad monasteriam; & Doctores supra adducti; Reginald in praxi fori pœnit. lib. 13. nu. 195. Bonac. disp. 1. de legibus q. 1. p. 3. nu 13. & alij DD. superiùs citati ferè omnes.* Secus di- 6 cendum est, si dispensatio fiat ab ipsomet Summo Pontifice; licèt enim facta sit absque causa, tamen tenet, & dispensatus erit tutus in conscientia. Quia quando Princeps dispensat contra ius positiuum, non requiritur causæ cognitio, sed sufficit ibi sola voluntas: vt notat *Speculator in tit. de leg. § nunc breuiter, in vers. & notat, & Innoc. d. cap cum ad monasteriam. Abbas in d. cap. diuersis fallaciis n 4. Rebuff. loc. cit. nu. 9. Suar de Relig. tom. 2 tract. 6. lib. 6. cap. 9. nu. 1.* eius enim est destruere, cuius est condere: nec Princeps tenetur suis legibus, *l. digna vox C. de leg. Syl. verbo dispens. nu. 5 Roder. & Mi-* 7 *rand locis cit.* Verùm ipse Summus Pontifex absq; causa dispensans à culpa non excusatur *D. Tho. 1. 2. q. 97. art. 4. Caiet. in Sum. verbo dispensatio in princ. Panor. in cap. non est voti nu. 9. de voto, & voti redempt. Sanch. de matrim. lib 8. disp. 18. nu. 3.* vbi plures cumulat, & communem dicit *Suar. de leg. lib. 6 cap. 18 nu. 4.*

8 Quæ autem causæ ad huiusmodi dispensationem sint necessariæ, non potest generalis, & determinata regula assignari: nam multæ causæ ad hoc concurrere possent; & proptèrea standum est arbitrio boni viri. Vndè Gregorius Decimus quartus in supradicta sua constitutione permittens, vt illegitimi ad Religionem, ipsorum meritis suffragantibus recipiantur, relinquit hoc arbitrio Prælatorum recipientium per hæc verba. *Diligenter mores eorum, & vitam inquirant, & ità demum recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant, & tot eis merita suffragentur, vt natalium suppleant defectum, eorumq; receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur, & super hoc ipsi, ad quos (vt dictum est) pertinet receptio, matura deliberatione habita, ità censuerint, & iudicauerint.* Quòd standum sit arbitrio boni viri, patet ex illis verbis, *censuerint, & iudicauerint*, quæ verba ad arbitrium boni viri, non autem ad beneplacitum voluntatis referenda sunt, *l. fideicommissaria §. quamquam ff. de leg. 3. Ità Suar. de relig. d. lib. 6. c. 17. nu. 15. & seqq. Roder. d. q. 13. art. 13. & Miranda d.* 9 *quæst. 2. art. 12. Sylu. verbo dispensatio nu. 3.* Subdentes, quòd Prælatus, si iudicauerit causam rationabilem, non dispensando, peccat *arg. cap. quanto, 2. quæst. 4.* quia potestas dispensandi competit Prælatis in vtilitatem, & commodum subditorum, & sicut quilibet tenetur aliorum necessitati occurrere;

rere; ità à fortiori Prælati tenentur per dispensationem subditorum necessitati consulere; tamen
10 subditi non habent ius petendi, nisi fortè deprecatiuè: super quo videnda est bona, *gloss. in can. constitueretur, verbo, detrahendum est, 50 dist.*

11 Est autem hic notandum, quòd quantò maior est natalium defectus, eò maior causa in dispensatione requiritur; quia cum dispensatio sit legis relaxatio, cum causæ cognitione, vt dictum est; vbi maior est legis obligatio, ibi maior causa requiritur ad dispensandum. Ità *D. Thomas in addit. ad 3. p. q. 19. art. 5. Soto in 4. dist. 25. q. 1. art. 3. concl. 1. vers. potest tamen; Sayr. de censur. lib. 6. c. 18. nu. 15. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 18. nu. 14. Bonac. d. punct. 3. num. 21. vers. ego vero, &c. Sigismundus à Bononia de electione. & potestat. Prælat. Regular. dub. 78. nu. 5. in fine.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatū ab habentibus potestatem dispensandi, censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium: & sola electio pro dispensatione sufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Princeps, si ex certa scientia inhabiles promouet, censetur, cum eis tacitè dispensare.*
2 *Princeps potest dispensare sine causa cognitione.*
3 *Inferiores nequeunt, absque causæ cognitione, dispensare.*
4 *Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem sciunt illegitimum, censentur, cum eo tacitè dispensare, tam in foro conscientiæ, quàm in foro externo. vide nu. 8.*
5 *Quoties aliquid cum peccato, & sine peccato fieri potest, præsumendum est fieri sine peccato.*
6 *De duobus peccatis minus præsumendum est.*
7 *Dispensatio non requirit certa verba.*

1 Nonnulli Doctores negatiuam partem sustinent, dicentes, quòd solus Princeps, si ex certa scientia promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè dispensare, per *l. quidam consulebant ff. de re iud. & l. idem Vlpianus. ff. de excus. tut. arg. gloss. in cap. statutum, in verbo canonicis, de rescriptis in 6.* Inferiores autem, ex eorum sententia, non sic: sed necessariū est, vt expressè dispensent. Ità *gloss. in cap. vnico, verbo dispensare de ætat. & qual. in 6. alia gloss. final. in cap literas, de concess. preb. Panor. in cap. cum in cunctis §. inferiora n. 8. & cap. innotuit, nu. 8. & cap. quisquis nu. 2. de elect. Felin. in cap. nonnulli col. 16. in 4. fallen. vers. confirmatur ista 4. fallentia, de rescrip. & in cap. præterea col. 3. nu. 7. & 8. de test. cogen. Bart. in l. barbarius, in 8. col. vers. sed quid si Papa ff. de off. præsid. Nauarr. in Manual. præslud. 9. nu. 15. & cap. 25. nu. 74.* vbi hoc limitat, quoad forum internum, & alij apud *Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 4. num. 16.* eorum ratio est; quia Princeps, cum dispensat, non
2 restringitur ad causæ cognitionem præmittendam; sed sufficit sola eius voluntas, vt notat *Innoc. in cap. cum ad monasterium de stat. Regul.* & dictum est
3 supra; Inferiores autem non possunt, absque causæ cognitione dispensare. Quapropter cum dispensatio illegitimorum, ad hoc, vt possint ad Abbatialem, vel aliam huiusmodi dignitatem, & Prælaturam in Religione assumi, pertineat ad Prælatos Religionis, ad quos etiam spectat Abbatum, & aliorum Prælatorum electio; priùs debent, super natalium defectu dispensare, & deinde dispensatum in Abbatem eligere; aliàs enim electio nulla esset. Ità *Roder quæst reg tom 1. q. 13. art. 16. & Mirand. in Man. Prælat tom. 1. q 2. art. 14.*

4 Nihilominus contrarium tenendum est, nempè, quòd Generalis, vel Prouincialis cum suis Definitoribus, apud quos residet facultas, dispensandi super illegitimitate, promouentes aliquem illegitimum ad Abbatialem dignitatem censeantur, cum eo tacitè dispensare: si antea certò sciebant illius natalium defectum, & tamen, eo non obstan-
5 te, illum promouent; Nam quoties aliquid cum peccato, & sine peccato exerceri potest: præsumendum est, exerceri sine peccato, *l. merito ff. pro*
6 *socio*, sicut ex duobus peccatis minus præsumendum est, *l. si adulterium cum incestu §. 1. & 3. ff. ad leg. Iul. de adult.* quia igitur maius peccatum esset, illegitimos sine dispensatione ad Abbatias promouere, quàm, absque causæ cognitione, promouere cum dispensatione; præsumendum est minus peccatum, quod est dispensare. Tum etiam, quia dispensatio non requirit certa verba, vt ait *Eman. Sà in aphorism. verbo dispensatio num. 12.* imò sufficiunt quæcunq; siue facta, siue verba, ex quibus sufficienter cognosci possit animus dispensandi in eo, qui dispensare potest; Secundùm *Syl. verbo irregularitas q 28. vers. 3. Suar. de cens. disp. 41. sect. 3. & de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4 cap. 61. num. 13. & de legibus lib. 6. cap. 15. nu. 2. Bonac. de cens. disp 7. q. 5. punct. vlt. num. 7.* Atq; hanc nostram conclusionem defendunt *Bellam in cap. veniens nu 11. & 19. de fil presbyt Henriq. lib. 15. cap. 17. §. 4. lit. O.* cum alijs in margine citatis. *Sanch de matrimon. lib 8 disp. 4. nu. 1. 17. & 24. Suar d. sect. 3. nu 4. & seq. & de legibus d. cap. 13. nu. 23. Mayol. de irregular. lib 3 cap. 24. nu. 14. lib. 4 cap. 10. nu 3. & lib 5. cap. 51. nu. 8. Salas de legibus disp. 20 sect. 2. nu 8 & sect. 9. nu. 85. Reginald. in praxi fori pænit. lib. 13. nu. 195. & lib 30. tract. 2. num. 33. Bonac de legibus disp. 1. q. 2. punct. 3. nu. 18. vers. obseruant tamen, & in Decalog. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. nu 34. vers. hinc solui potest, & de cens. d disp. 7. q. 5. punct. 1. nu 9.* Aliqui Doctores aiunt, id solùm procedere in foro conscientiæ, ità *Nauar. in Manual. d. cap. 25. nu. 74. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 15. num. 12. Auila eodem tract. par. 3. disp. 10. dub. 6. concl. 1. 3. not. Sed Suar. de censur. d. sect vlt d. n. 5. & de legibus lib. 6. cap. 13. num 25. Sanch. d. num. 17. Mayol. & Salas locis cit in terminis, & Sigismund. à Bononia in tract. de elect. & potest. Prælat. Reg.*
8 *dub 81. nu. 2.* asserunt, id procedere, tàm in foro conscientiæ, quàm in foro externo, nec *Bellam. Henriq. Reginald. & Bonac.* his aduersantur, sed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, constare, Superiores habuisse legitimam causam dispensandi, vndè si res in examen deferretur,

retur, necessarium esset, causam probare; in foro autem interno satis est, non constare de causæ defectu; quia subditus præsumit, Superiorem rectè agere. Ità *Suar. d. sect. vlt. nu. vlt. circa finem, & de legibus d. cap. 13. nu. 24. & cap. 19. nu. 2. Sigismund. à Bononia d. dub. 81. nu. 2.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alitiuis conditionis, qua cognita, Superior non ità facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam.*

2 *In generali concessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur.*

3 *Illegitimitatis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione.*

4 *Clausulæ*, ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, *non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In rescriptis Apostolicis semper subintelligitur clausula*, si preces veritate nitantur.

1 Regulariter ad hoc, vt dispensatio per rescriptum, aut aliàs per Principis facultatem concessa, & obtenta sit valida, oportet, vt non taceatur Superiori aliquid, quo cognito, non dispensasset, aut non eodem modo dispensasset, sed cum quibusdam moderationibus, *cap. vlt. de fil. presb. in 6. & cap. postulasti de rescript. l. 1. ff. de natal restitut.* vbi expresse probatur, quòd omne tacitum, quo expresso, Superior non ità facilè dispensationem concessisset, habet ipsam vitiare. Ratio est; tùm quia Superior non censetur dispensare, nisi sub tali conditione, si nihil verè occultetur; Tùm etiam, quia in hoc casu valet regula iuris *In generali cō-*
2 *cessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur, reg. in generali de reg. iur. in 6. Ità Couar. in Epitome 4. decret. 2 par. cap. 8. §. 9. nu. 1. & communiter DD.*

3 Vndè sequitur, quòd illegitimationis qualitates sunt planè Principi exprimendæ, puta, quòd est incestuosus, vel adulterinus, vel incestuosus, & adulterinus simul, vel sacrilegus; & si est incestuosus, secundùm *Couar. vbi sup.* exprimendus est gradus consanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; si autem ex sacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Moniali, Religioso: & an sit sacrilegium; Ità *Io. Andr. in add. ad Specul. tit. qui filij sint legit. vers. sed quæro*, vbi dicit, quòd si dispensandus dixit se spurium simpliciter, si erat spurius duplicatus, vt potè natus ex vxorato, & vxorata, dispensatio, vel legitimatio non valet; Ità etiam *Panormit. in cap. per venerabilem, nu. 27. qui fil. sint legitimi. Syln. verb. legitimus nu. 8. Couar. loc. citato*, quod habet locum, siue taciturnitas veri contingeret ex malitia petentis dispensationem, siue absq; eius malitia, & defectu; quia malitia, vel simplicitas petentis non supplet defectum intentionis cōcedentis, à qua gratia vires suscipit; Ità aliis relatis *Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 21. à nu. 56. & in*
4 *Decalogum lib. 4. cap. 47. n. 15. Nec clausulæ de plenitudine potestatis*, vel, (quod idem est,) *supplentes omnem defectum, aut ex certa scientia*, tollunt defectum dispensationis, prouenientem ex eo, quòd qualitates illegitimationis tacentur; quia in re-
5 scriptis Apostolicis, nisi expressè ponatur, semper subintellig tur clausula, *si preces veritate nitantur*, secundùm *Specul. in tit. de rescrip. præs. §. ratione quoque defectus, in vers. item, quòd non est ibi clausula*, & *Doctores* communiter *in cap. 2. de rescrip.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religiosi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas à Religionum Prælatis dispensandus est, proponendas, & exprimendas esse quoad turpiorem illegitimationis modum; nec sufficere, quòd exprimatur in communi, Religiosum esse ex illegitimo matrimonio natum; quia cum Prælati Regulares, veluti Papa inferiores nequeant, absque causæ cognitione dispensare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt indè colligant, vtrùm adsit causa ad huiusmodi dispensationem sufficiens; maximè quia, (vt supradictū est,) vbi turpior est defectus originis, ibi maior causa requiritur; quod absque dubio fieri nequit, nisi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ità *Miranda tom. 2. Man. Prælat quæst. 2. art. 13. & Sigismund. à Bon on. de elect. & potest. Prælat. regul. dub. 79. in fine*; quicquid dicat, *Roderic. quæst. reg. tom. 1. quæst. 13. art. 17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus, si postea Religionem ingrediatur, indigeat noua dispensatione, ad hoc, vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem.*

2 *Dispensatio strictè est interpretanda: quia est strictī iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus.*

4 *Monachus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad beneficium simplex.*

5 *Dispensatus ad beneficia quæcunque, absque alia expressa dispensatione, non posset ad dignitates promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Dispensatus ad quæcumque beneficia in seculo non censetur dispensatus ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo.*

9 *Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione,*

gione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione.

10 *Diſpenſatus ad dignitatem inferiorem non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licèt ſic e contrà.*

1 RESpondeo, quòd illegitimus diſpenſatus ad beneficium curatum, non cenſetur diſpenſatus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap. final. de fil. presb. in 6. vbi Gemin. Angel. in ſum. verbo beneficium nu. 25. Syl. beneficium 3. q. 11. Tabien. Beneficium 2. nu. 23. Azor. Inſtit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 3. q. 10. Petr. Greg. Syntagm. iur. lib. 17. cap. 5. nu. 36. Bellett. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de diſcipl. clericorum §. 3. nu. 38.* 2 Ratio eſt, quia cum diſpenſatio ſit ſtricti iuris, & odioſa, eſt ſtrictè interpretanda, *cap. 1. in fin. de fil presb. lib. 6. gloſſ. in cap. Ordinarij, verb. diſpenſationes; de off. ordin. eod. lib. Panorm. in cap. de multa, de præben. nu. 4. Gemin. conſil. 47. nu. 3. Nauar. lib. 4. conſ. 1 tit. qui fil ſint legit. Sayr. de cenſur. lib. 6. cap. 11. à nu. 16. Garc. de benef. p. 1. cap. 6. n. 58. Suar. de legibus lib. 11. cap. 11. nu. 10. & cap. 17. nu. 2.* 3 Nec in diſpenſationibus valet argumentum à paritate, vel maioritate rationis. *Panormit. in cap. ad aures nu 7. de reſcrip. arg. cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Ioan. Andr. in reg. quæ à iure de reg. iur. in Mercurial.* vbi dicit, quòd Monachus diſpen- 4 ſatus ad beneficium curatum non intelligitur diſpenſatus ad beneficium ſimplex; idem aſſerunt *Nauar. de reddit. Eccleſ. q. 1. monit. 10. nu. 4. Couar. de ſponſal. p. 2. cap. 8. §. 8 num. 11. Garc. d. cap 6. num. 59. Campanil. in diuerſ iur. canon rub. 11. cap. 13. nu 91. & nu. 101.* reſoluit, quòd & ſi fuiſſet quis genera- 5 liter ad quæcunque beneficia diſpenſatus: non tamen, abſque alia expreſſa diſpenſatione, ad dignitates promoueri poſſet; Ità etiam *Panormit. in cap. literas nu. 6. verſus finem, de fil præsb. Doct. in cap. fin. de præben. in 6. Rebuffus in praxi tit de diſpenſ. ſuper defect. natal. nu. 52. Azor. d. cap 3. q. 7.* Nam appella- 6 tione beneficij non venit dignitas, *arg. d. cap. fin. de præben. in 6. & cap. cum olim extr. eodem tit. & ibi Panor. nu. 1. & clem. 1. de ſequeſtrat poſſeſ. Bellett. d. tit. de diſcipl. cleric. §. 2. nu. 38* Vndè fit, vt diſpenſatus ad beneficia, vel etiam ad dignitates, non poſſit promoueri ad dignitates, quibus animarum cura annexa eſt; *Azor. d. c. 3. q. 9. & 10. D. Aug. Barboſ. de off. & poteſt Epiſc. p. 2. allegat. 45. nu. 13.* Ex his clarè 7 patet, quòd illegitimus diſpenſatus ad beneficia quæcunque, etiam curata, non intelligitur diſpenſatus ad Abbatiam, tàm ſæcularem, quàm etiam, & à fortiori Regularem; cum Abbatia ſit dignitas, vt *eſt tex. notabilis in can. ſi quis deinceps 16. q. 7.* & probatum eſt ſupra *diſp. 1. quæſit. 2.* videatur in terminis huius quæſiti *Nauar. d. conſ. 1.*

Neque his obſtat, quod dicit *Rebuff. dicto tit. de diſpenſat. ſuper defectu natalium nu. 75.* nempe quòd diſpenſatus in ſeculo ad quæcunque beneficia, ſi poſtea Religionem ingrediatur, abſque noua diſpenſatione, poterit Prioratum Regularem obtinere; quia (meo iudicio) voluit intelligere de Prioratu Regulari, quod eſt beneficium manuale, abſq; dignitate: non autem de alijs officijs ſecum dignitatem retinentibus; non enim eſt cenſendum, quòd ſibi ipſi contradicere vellet tantus Doctor, quod abſque dubio feciſſet, intelligendo de Prioratu, cui annexa eſt dignitas, vt patet ex ſupradictis; noſtra autem quæſtio eſt de Abbatia, quæ verè eſt Eccleſiaſtica dignitas.

8 Ex his infertur, ſtante quòd diſpenſatio eſt odioſa, ac ſtricti iuris, cum Regulares virtute prædictorum priuilegiorum, diſpenſari tantùm poſſint ſuis Prælatis ad beneficia, & dignitates in Religione obtinendas; quòd ſi demū à Religione recedant, abſque noua diſpenſatione, ad Eccleſiaſtica beneficia promoueri nequeunt. Sicut etiam diſpenſati in vna Religione ad Prælaturas, & adminiſtrationes, ſi poſtea transferantur ad aliam, indigebunt 9 noua diſpenſatione, ad hoc, vt Prælaturas, & adminiſtrationes in ea obtinere valeant; per diſpenſationem enim in prima Religione cum eis factam, non fuerunt abſolutè legitimati: ſed ad dignitates, & gradus in illa tantùm conſequendos habilitati; Ità *Roder. quæſt. regular. tom. 1. q. 13. art. 13. Mirand tom. 2. q. 2 art 4. Io. Cruz. de ſtatu Relig. lib. cap 6. dub. 18. concluſ. 5. Sanch. in Decalog. lib. 5. cap. 5. nu. 16. Laurent. de Pierin. tom. 1. priuileg. Ord. Minim. in annot. ad conſt. 2. Iulij II. num. 98.*

10 Infertur ſecundò, quòd diſpenſatus ad dignitatem inferiorem, ver. g. vt localis Prælatus eſſe valeat, non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, nimirum quòd ad Prouincialatū promoueri poſſit: niſi in diſpenſatione de præfatis expreſſa mentio facta fuerit; quia permiſſa minori dignitate, non cenſetur permiſſa maior, ſed è contra, vt colligitur, *ex cap. innotuit, de elect. Ità Hieron. à Sorbo in annot. ad Comp. priuileg. verb. diſpenſatio, verſ. & ideò fratres. Panormit. in d. cap. innotuit nu. 4.*

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Infames, tàm infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt.*
2 *Infamibus porta dignitatum patere non debent.*
3 *Collatio periuro facta an ſit nulla.*
4 *Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur in iure:*
5 *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri poſſint ad dignitates.*
6 *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*
7 *Emendatus præſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum.*
8 *Inquiſitus, accuſatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non poſſit.*

OLdrad. *conſ. 14. verſ. & idem in Monaſterijs, nu. 11. & gloſſ. in cap. tuam,* verbo *non aſcendat, de ætate, & qualit.* tenent, poſſe Monachum infamem eligi in Abbatem; quia infamis à ciuilibus muneribus non excluditur.

Nihilominus contrarium eſt verius, nempe 1 quòd infames ab Abbatiali dignitate omnino arcendi ſunt, tàm ſi ſint infames infamia iuris, quàm 2 infamia facti; quia infamibus portæ dignitatum patere non debent *l. 2. C. de dignit. lib. 12. l. vnica*

C. de

C. de infam. lib. 10. cap. inter dilectos de excess. Prælat. gloss. in cap. querelam, verbo *crimine periurij, de iure iur. Abbas* Panormit. *ibidem nu. 3. per tex. not. in l. 2. §. miles ff. de his, qui notantur infamia*, per quem tex. apertè innuitur, infamiam ipso facto quem militia priuare; & *gloss. ibi.* singulariter dicit, quòd ob infamiam pari ratione priuatur quis militia cælesti, & alijs dignitatibus, & honoribus; & *Feder. de Senis cons. 50. incip. Quæritur, an collatio*,

3 tenet, collationem periuro factam nullam esse; quia periurij crimen etiam post peractam pœnitentiam infamat. Et quòd collatio facta infami nō teneat, probatur in *reg. infamibus, de reg. iuris in 6. & ibi Dyn* latè; idem tenet *Felin. in d. cap. querelam col. 2. nu. 3. Duaren. de benef. lib. 4. cap. 1. Garc. de benef. par. 7. cap. 8. nu. 4. Viuianus in prax. Iurispatronatus p. 2. lib. 6. cap. 9. num. 23. Barbos. de off. & potest. Episc. p. 2. alleg. 43. per tot. et p. 3. alleg. 72. n. 100. Suar. tom. 5. disp. 48. sect. 1.* Si igitur infames redduntur inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores, quantò magis ad Abbatiam, quæ est propria spiri-

4 tualis Prælatio, & quæ cum Episcopatu æquiparatur, iuxtà *gloss. in cap. ne pro defectu, verb. regulares de elect. per tex. in can. si quis deinceps 16. q. 7.* Vndè ad dictum *gloss. & Oldradi.* Respondeo, eos esse locutos secundùm ius antiquum, quando Abbas potiùs nomen sollicitudinis, & officij, quàm dignitatis, & honoris præseferebat, prout declarat eadem *gloss.* ibidem; imò (vt ait *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. in fine*) verisimilius est, infamem secundùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtinere potuisse; hoc enim valdè indecens est, & tali muneri repugnans.

5 Excipiuntur tamen infames infamia meri facti, si re vera se emendauerint; quia tunc benè promoueri poterunt; nam infames infamia meri facti non sunt propriè, & absolutè irregulares, *Suar. d. sect. 1. nu. 11. Garc. d. cap. 8. nu. 64. & p. 11. cap. 3. nu. 118. & alij apud Bonac. de censur. disp. 7. q. 3. punct. 1. num. 5.* licèt ipse contrarium sentiat; Sed sunt infames secundùm quid, scilicet, quatenus prohibentur promoueri, stante huiusmodi infamia; Sed infamia

6 meri facti per pœnitentiam purgatur *Panormit. in cap. cum te, num. 9. de re iudic. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 204. vers. 17. Suar. d. sect. 1. nu. 8. Reginald lib. 30. tract. 2. nu. 196. Bona. d. nu. 5. Barbos. d. alleg. 45. nu. 21.* ergo infamis infamia meri facti, postquam purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueri.

7 Emendatus autem præsumitur, qui post peccatum operatur bonum, *Masard. de probat. concl. 465. nu. 10. Barbos. d. alleg. 43. nu. 23.*

8 Ex his infertur, inquisitum interim, pendente inquisitione, non posse in Abbatem eligi; quia iam præcessit infamia, *can. tantis Daniel. 81. dist. cap. cum in cunctis, de elect.* Sed si est accusatus, tūc vel præcessit infamia, & eligi non poterit; quia sola infamia facti etiam impedit *d. l. 2. C. de dignit. lib. 12. & d. reg. infamibus, de reg. iur. in 6.* Vel non præcessit infamia, & tunc promoueri potest, vt *in l. reus ff. de muneribus, & honoribus, & l. qui de libertate ff. de liberali caus. cap. omnipotens, ext. de accusat.* & eligi poterit, ne maliciosè sit attentata accusatio; Si verò est denunciatus; tunc vel præcessit infamia, & eligi non poterit; vel non præcessit, & tunc aut Superior inquirit, & interim denunciatus eligi potest, sed non promoueri; sed si denunciatio fit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipse poterit eligere, seu conferre; & si deinde constiterit, denunciatum esse criminosum, priuabitur, & à dignitate remouebitur. Ità *Panormit. in d. cap. omnipotens nu. 4. de accusat.*

QVÆSITVM XXI.

An adsint alij casus in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Abbatem eligi.*

2 *Falsificans literas Apostolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, nisi sit officialis, non potest eligi.*

3 *In peccato mortali publico constitutus non potest eligi.*

4 *Semel reprobatus an possit iterum in Abbatem eligi.*

5 *Transiens de Mendicantibus ad non Mendicantes, an possit in Abbatem eligi.*

6 *Corpore vitiatus an possit in Abbatem eligi.*

7 *Religiosus, qui exercuit chirurgiam an possit in Abbatem eligi.*

8 *Simoniacus an possit esse Prælatus.*

9 *Homicida an possit esse Abbas.*

10 *Apostata an possit esse Abbas.*

11 *Periurius an possit esse Abbas.*

12 *Prodigus an possit esse Abbas.*

13 *Neophitus an possit esse Abbas, et Prælatus, & quomodò à dignitatibus, & Prælaturis arceatur.*

14 *Electus semel per aliquem secularis potestatis, an possit in Abbatem eligi.*

15 *Patiens defectum animi, vel corporis, an possint in Abbatem eligi.*

16 *Regulares pœnitentiati à Sancto Officio sunt omninò ad dignitates inhabiles, etiam si pœnitentias compleuerint.*

ADsunt etiam, præter supradictos, alij casus ex quibus Monachus ad Abbatiam inelil gibilis redditur. Et primò. Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Superiorem Monasterij eligi, *Sylu. verb. electio. 1. nu. 15.* adducens nonnulla iura hoc prohibentia. Secundò, qui literas Apostolicas falsifi-

2 cauit, vel in eis etiam in modico manus apposuit, nisi sit Officialis, inhabilis redditur ad electionem. *Ost. in sum. de crimine falsi §. qualiter vers. sed hodie, Felin. in cap. ex parte in princ. vers. Stylus Curiæ, de

3 rescrip.* Tertiò in peccato mortali publico constitutus ex *S. Thom. quodlib. 8. q. 4. art. 2.* Quartò, si

4 semel reprobatus fuerit, alicuius vitij causa, qui nō modò in sua Religione, sed nullibi ad Ecclesia-

5 sticam dignitatem assumi potest. Quintò, transiens de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abbatem assumi non potest, *ex clem. vt professi de Regul.*

6 Sextò, vitiatus magna corporis deformitate, ità

vt

vt ſcandalum, vel ſcandaloſam deformitatem inducat: quod Superioris iudicio relinquitur, *Io. Andr. in c. 1. de corpor. vitiat.* quo caſu ſolus Papa diſpenſare poteſt. *Innocent in cap. cum æterni, de re iudic. in 6.* 7 Septimò denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præceſſerit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquiſitione, non poteſt in Abbatem eligi. *cap. omnipotens Deus de accuſ. Panorm. ibidem Innoc. cap accuſatum de ſimon.* 8 Octauò, Religioſus, qui exercuit chirurgiam, ex qua ſequuta eſt mors, incapax eſt dignitas Abbatialis, *cap. tua de hom. vbi Felin.* 9 Nonò, ſimoniacus Monachus non poteſt eligi, *cap. ſi alicuius de elect. & ibi Panor.* clariùs in conſtitutione Pauli II. quæ incipit. *Cum deteſtabile ſcelus ſimoniæ, &c.* 10 Decimò homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis eſt ad dignitates Eccleſiaſticas, *can. ſi quis omnem 1. q. 7. cap. ad aures de ætat. & qualitate.* 11 Vndecimò Monachus à ſuo Monaſterio diſcedens pro quocunque crimine, etiam leui, & occulto, eſt ineligibilis *cap. poſt tranſactionem de renunc. Petrus de Biax. in direct. cap. 25.* 12 Duodecimò periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.* 13 Decimotertiò notabiliter prodigus *Bald. in cap. cum in cunctis de elect. & c. Petrus Diaconus 39. diſt. & ibi Archidiacon.* 14 Decimoquartò Neophitus eſt ineligibilis ad Eccleſiaſticas dignitates. *can. quoniam multa, & can. Neophitus 48. diſtinct.* arcentur autem Neophiti ab Eccleſiaſticis dignitatibus, & officijs, quamdiù ad iudicium Epiſcopi, vel Prælati Regularis quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentis, ità moribus, & diſciplina Chriſtiana imbuti ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri iure poſſint. Quo tempore elapſo, ceſſat huiuſmodi irregularitas, & per conſequens, abſq; diſpenſatione eligi, vel promoueri poterunt. *Felin in cap. eam te, nu. 12. de reſcript. & in cap. cum ſit nu. 1. de Iudæis Nauar. cap. 27. nu. 7. Sanch. in decalog. lib. 2. cap. 28. nu. 21.* 15 Decimoquintò qui aliàs per ſecularis poteſtatis abuſum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quiſquis de elect.* 16 Decimoſextò generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium ſui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, eſt ineligibilis *Ioan. Andr. & Panor. in cap. fin. de poſtulat. Prgl.* 17 Decimoſeptimò Regulares pœnitenciati à ſancto Officio ad dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles ſunt, etiam ſi pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiſs. D. N. Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuiſſe anno 1626. refert *Laurent. de Pierin tom. 2. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad 9. conſtit. Pauli V.* in fine ſub his verbis.

In generali Congregatione S. R. & vniuerſa Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram S. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa Octauo III. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuerſa Republica aduersùs hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis S. D. N. iuſtis de cauſis animum ſuum mouentibus decreuit, & ſtatuit, vt in poſterùm Regulares omnes cuiuſuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſanctæ Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentia genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœnitentijs exceptis) eo ipſo ad omnes Religionis ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur, deinceps, (etiam ſi pœnitentia tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenùs poſſint; niſi priùs obtenta à S. D. N. vel ab hac ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & expreſſa rehabilitationis gratia; aliàs promotio quælibet nulla ſit, & promouentes ipſi priuationem ſuorum officiorũ, ac præterea vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrant, ad quæ reſtitui niſi ab eodem S. D. N. vel ab eadem Sacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint. Præſens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S. D. N.

QVÆSITVM XXII.

In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.

SVMMARIVM.

1. *Electiones clandeſtinæ reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt.*
2. *Clandeſtinæ dicuntur illæ electiones, quas electores ſecretas inter ſe retinent.*
3. *Conſentiens electioni de ſe facienda incidit in ambitionem.*
4. *Electus quomodò reſpondere debeat, ſi eius conſenſus antè electionem requiratur.*
5. *Item quomodò ſi poſt electionem.*
6. *Poſtulatus quomodò ſe gerere debeat.*
7. *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla.*
8. *Eligere quid ſit.*
9. *Metus, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd ſit cadens in conſtantem virum.*
10. *Electiones, in quibus interuenit fortium vſus, ſunt ipſo iure nullæ.*
11. *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis eſt ipſo iure nulla.*
12. *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, quæ dicatur.*
13. *Metus cadens in conſtantem virum, qui dicatur. vide remiſſiuè.*
14. *Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedulæ poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt.*
15. *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt.*
16. *Quando omittitur aliquid ex ſubſtantialibus formæ, electio eſt nulla.*
17. *Geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla.*

1 Omnes clandeſtinæ electiones, quæ in cameris & per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt, *cap. quia propter §. electiones, extra de elect. vbi Anton. de Butr. nu. 18. & 71. Sylu. verbo electio 1. q. 10.* animaduertentes, illas electiones etiam clandeſtinas dici, 2 quas electores inter ſe ſecretas retinent, & clandeſtinas remanere præcipiunt; cum ex diſpoſitione *d. cap. quia propter,* electores poſt electionem perſonam electam Conuetui publicare debeant.

Caſſanda eſt etiam illius electio, qui requi-

 ſitus,

situs, antequam esset electus, electioni de se faciendæ consentit; quia vitio ambitionis notatur, *cap. cum post, extra de elect. vbi Panormit. nu. 2. Lambertin. de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 13. nu. 2. Sylu. verbo electio. 1. q. 10. nu. 11.* & alij apud *Sigismund. à Bononia in suo tract. de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 41. nu. 1.* Fugientes enim, & inuiti, non autem ambientes, & se offerentes eligendi sunt, *can. in scripturis 8. q. 1.* Quapropter requisitus, vt electioni de se factæ, vel faciendæ assensum præbeat, ne in vitium ambitionis incurrat, debet se habere iuxtà ea, quę docent *gloss. in d. can. in scripturis 8. q. 1.* & meliùs *Innocentius in cap. cum in iure, eodem tit. de elect.* vbi dicit, quòd si consensus antè electionem requiritur, requisitus assentiri non debet; ità

4 enim electio propter ambitionem cassaretur, per *d. cap. cum post petitam*, sed respondere debet. *Nolo, quòd me eligatis, & ita rogo*, vel potest etiam dicere. *Non intendo, Dei vocationi resistere*, & ità indirectè voluntatē suam declarare; nam aliquãdo, vtile est, eligendi voluntatē antè electionē explorare: ne, si postea electū renuere contingeret, vilipendatur dignitas, vel Ecclesia diù sinè Pastore remaneat.

5 Quòd si consensus post factam electionem requiritur, respondere potest electus. *Nolens volo, & volens nolo.* Ait autem Innocentius, honestum esse, vt nō statim assensum præbeat, sed aliquantulùm resistat ne ambitionis vitio notetur. Si verò statim consentiret, timens, ne fortè aliquis perniciosus electioni se ingerat, non damnaretur; quo

6 casu respondere posset. *Charitas me cogit ad consentiendum. arg. can. sciendum, & can. qui Episcopatum. 8. q. 1.* Postulatus autem sic respondere debet. *Nec assentio, nec dissentio, sed in hoc Superiorum meorum voluntati me suppono*, iuxtà *gloss. in cap. cupientes §. penult. verbo consensum, de elect. in 6.*

¶ Electio celebrata per metum, impedientem

7 omnino libertatem eligendi, est ipso iure nulla; quia est contra proprium significatum, & substantiale ipsius vocabuli; eum eligere, sit, vnum ex plu-

8 ribus voluntariè capere, vndè non est electio, vbi voluntas libera non est *can. notificasti 33. q. 5. cap. vbi periculum. §. cæterum de elect. in 6.* vbi habetur, quòd in electione liber consensus requiritur: aliàs non erit electio; Metus autem consensus libertatem tollit per *tex. in cap. cum locum, de sponsal.* ergò electio per metum celebrata, est nulla. Ità etiam tenet *gloss. in cap. bonæ memoriæ cl. 1. verb. metuebant, extr. de elect. vbi Panormit. nu. 11. & in cap. licèt de vitanda nu. 12. & in cap. quisquis nu 5. eod. tit. Innocen. sup. d. cap. bonæ memoria el. 1. Nauar. lib. 1 consil. tit. de elect. cons. 5. nu. 2. Miranda in Man. tom. 2. q. 23. art. 1. Laurentius de Pierin. tom. 1. Religiosi q. 1. de obed. cap. 31. §. 8. Castell. in tract. de elect. c. 4. n. 56.* Quapropter si facultas eligendi ità coarctetur, vt certum genus personarum, imò vna persona eligi non possit, non dicitur libera electio. *Gonzal super regul. 8. Cancell. gloss. 53. nu. 25. Rota decis. 65. num. 6. part. 1. Recentior.* Oportet autem, quòd metus sit eadens in constantem virum: nam si esset leuis, non redderet electionem nullam, vt dicunt citati Doctores.

9 Est etiam ipso iure nulla electio ad officia, & dignitates Ecclesiasticas, quando in eā sors interuenit; quia est facta cōtra iuris dispositionem, & contra formam *c. quia propter de elect.* Ità habetur expressè in *cap. fin. de sortileg.* vbi *gloss. verbo. in electionibus, alia gloss. in can. cleros distinct. 21. Abbas in d. cap. fin. nu. 3. & 5. S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Ang. in Sum. verbo sors q. 2. Mirand. d. q. 23. art. 18. Garc. de benef. p. 5. cap. 4. nu. 205. in addit. Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. Regular. dub. 27. n. 8.* Contra *Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. nu. 9. Sanch. in Decalog. lib. 2. cap. 38. num. 83. & Bonac. in Decalog. disp. 3. q. 5. punct. 3. num. 13.* vbi allegat etiam *Panormit. d. cap. fin. nu. 5.* sed immeritò.

10 Electio facta per abusum secularis potestatis, est ipso iure nulla, *cap. quisquis de elect. & ibi Panor.*

11 *nu. 1.* Dicitur autem electio per abusum secularis potestatis celebrata, quando Clerici requirunt laicos, vt electioni intersint; item quando Principis secularis assensum super certa persona eligenda requirunt: vel eligunt minis alicuius secularis Potentatus. Ità *Innoc. in d. cap. quisquis.* Ad Ecclesiasticorum enim Prælatorum electionem non debent laici ad coeligendum admitti; nisi se ingererent per violentiam, quæ caderet in constantem virum; quia tunc possent cum protestatione admitti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiusdem *Innocen. in cap. cumana eodem tit. Oldrad. consil. 288. Panormit. in d. cap. cumana nu. 6. & in cap. Massana*

12 *nu. 5. Suar. tom. 5 disp. 31. sect. 3. nu. 13.* Qui autem metus dicatur, cadere in constantem virum declarat *Sanch. de matrimon. lib. 4. disp. 1. & seqq.* & in terminis latè *Sigism. à Bononia d. tract. dub. 54. per tot.*

13 Irrita est electio per viam scrutinij celebrata, in qua omnes schedulæ, post votorum numerationem, coram Capitulo non cremantur, per declarationem à Pio Quinto viuæ vocis oraculo Cardinali Cribello factam, quam refert *Roder. in noua collect. priuil. Mend. & non Mendic. post Bullas eiusdem Pontificis sub nu. 4. & Castellin. in d. cap. 4. nu. 62.*

14 Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, suffragium suum manifestat, nulla est: cùm non possit dici celebrata per vota secreta; iuxta præscriptum Concilij Tridentini *sess. 25. de Regul. cap. 6.* Ità *Roderic. in Sum. cap. 102. nu. 4. Suar. de relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. nu. 12. Laurent. de Pierin. d. cap. 31. §. 8. cōcl. 3.* Secus autem, si secretò alicui suam schedulam ostenderet, quia per huiusmodi simplicem ostensionem non inficitur electio; aliàs enim esset in potestate cuiuslibet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac irritam, & nullam reddere: quod esset graue inconueniens. Vndè ostensio vnius schedulæ, siue per malitiam, siue per errorem, dummodò non esset, vel præsumeretur causa, ob quam talis electio sequnta fuisset, non infirmat electionem; Ità *Nauar. lib. 1. consil. tit. de elect. cons. 4. Miranda d. q. 23. art. 19. Garc. de benefic. part. 5. cap. 5. nu. 183. Molfes. in 1. p. Summa moral. tract. 6. cap. 16. nu. 153. Castellin d. cap. 4 nu. 3.*

15 Generaliter quando omittitur aliquid de substantialibus, ac pertinentibus ad formam essentialem canonicæ electionis, talis electio est ipso iure nulla, *Panormit. in cap. cum post. de elect. vbi num. 1.* testa-

16 testatur de communi; quia gesta contra formam sunt ipso iure nulla, *cap. cum dilecta*, *vbi Felin. col. 9. de rescrip Bal in l. 1. ff. de lib. & post.* vbi dicit, quòd si in aliquo actu non seruatur forma, actus est nullus; idem tenet ibidem *Alex. & Franc. Curt. consf. 46. in 7. col. & conf. 49. in 13. col. vers. vbicunque enim.* Confirmatur; nam Innocentius Tertius *in d. cap. quia propter*, tradens formam eligendi per viam scrutinij, subdit, *alias enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipso facto, vt per *Innoc. Compostell. & Panorm.* vbi suprà, quos refert, & sequitur *Syluester verbo electio. 2. nu. 13.* & hoc quoad præsens quæsitum. Alia, quæ circa hanc materiam desiderari possent, dicta sunt in superioribus quæsitis huius disputationis.

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Ecclesiæ, vel Monasterio duo Abbates, vel Prælati præfici possint.

SVMMARIVM.

1. *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2. *D. Augustinus Episcopus Hipponen. Ecclesiæ creatus fuit, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi.*
3. *Vni Ecclesiæ, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*
   Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnicum caput vni corpori.
4. *Responsio ad argumenta.*
5. *D. Augustinus non successit, sed accessit Valeriano Hipponen. Episcopo.*

1 Videtur, quòd sic. Primò, quia legitur in *can. principali distinct. 63.* quòd milites Centumcellenses obtinuerunt rescriptum, quòd in Ecclesia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & sic presbyter, & diaconus erant Titulares eiusdem Ecclesiæ; ità in casu nostro etiam possunt eiusdem Abbatiæ esse duo Abbates.

2 Præterea D. Augustinus factus fuit Coepiscopus Hipponen. Ecclesiæ, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterquè insolidum erat Episcopus, & Ecclesiam illam regebat, vt probatur in *can. non autem 7. quæst. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum est, nempe quòd vni Ecclesiæ, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eamdem Ecclesiam, eumdemque titulum esse non possint; sicut enim vxor non potest esse plurium, ità nec Ecclesia *cap. cum non ignores, de præbendis*, vbi dicitur, *Cum non ignores, quòd vna Ecclesia, vnius debet esse Sacerdotis. Anton. de Butr. conf. 3. nu. 2. vers. pro decisione.* Et sicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs esset monstrum; *l. non sunt liberi, iuncta gloss. verb. prodigiosum ff. de statu homin. & l. ostentum, in princ. & l. quæret aliquis, ff. de verb. significat. & l. quod certatum, C. de posthum. hered. instit. cum sui gloss.* Ità etiam corpori mystico, vt Vniuersitati, Collegio, Religioni, & similibus, quæ saltem debent de necessitate ità disponi, vt ad vnum reducantur, tamquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ordin. ibi. Prohibemus autem omnino, ne vna, eademque Ciuitas, siuè diæcesis diuersos Pontifices habeat, tanquam vnum corpus diuersa capita quasi monstrum. Oldrad. conf. 204. incipien. prima quæstio, in principio. & conf. 94. col. 3. nu. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput debet de necessitate constitui; quia Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnum caput vnico corpori *Oldrad. d. conf. 94. nu. 7. vers. sed. adhuc in statu Anchar. conf. 339. n. 1. Zabarell. conf. 137. col. 1. sub nu. 2. in fine vers. ordine geniture*, firmant expressè *Panormit. in cap. 1. sub nu. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam nu. 4. de offic. ord. Archid. in d. can. sicut nu. 1. 21. q. 2. Cardin. in cap. 1. in 9. porrò in 2. q. de iure iur. Card. Tusc. pract. conclus. iur. conclus. 69. nu. 1. lit. B.* habetur etiam expressè in *d. can. sicut 21. quæst.* vbi disponitur. *Interdicimus, vt nullus præsumat, Ecclesiam inter duos, vel plures diuidere; quia Ecclesia Christi vxor, & sponsa debet esse, non scortum.*

4 Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentum in *can. principali* respondemus vnà cum *gloss.* ibidem, quòd in d. Ecclesia Imperator habebat iuspatronatus, vel illi erant Curiales, qui postulati fuerunt ab Imperatore, qui tamquam Patronus, non tantùm Prælatum, sed etiam Diaconum, & Subdiaconum potest instituere, *tex. in can. Eleutherius 18. q. 2.* & nihil obstat, quominus in vna Ecclesia esse possint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus sit Prælatus, & alij sint subditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Ecclesia, vel Monasterio, non possunt esse plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commissum sit regimen ipsius Ecclesiæ, vel Monasterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipsorum iurisdictioni subijciantur.

5 Ad secundum respondemus cum *Gratiano in can. nihil contra 7. ecce ead. 7. q. 1.* vbi dicit, Augustinum datum fuisse coadiutorem Valeriano senectute grauato, & inde ei non successisse, sed accessisse, quod licitum est in tali casu, vt constat ex pluribus *can. eisdem cauf. & quæst.* Vel respondemus, quòd ille fuit casus specialis, & accidit in persona D. Augustini, propter ipsius eximiam probitatem; & nihilominus ipse D. Augustinus (vt refert *Archidiac. super dictan. non autem num. 1.*) de se ipso sic loquitur, *adhuc in corpore posito patre meo sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo, quod Concilio Niceno prohibitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat*, quasi diceret, quòd si Ecclesia prohibitionem sciuisset, non acceptasset.

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm vni Monasterio, vel Ecclesiæ Præfectus, aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit.

SVMMARIVM.

1. *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2. *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Mona-*

 sterijs,

sterijs, vel Ecclesijs præfici potest. Limita, vt num. 3. & 5.

4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur, quòd Abbas plures dignitates, & officia præter dignitatem Abbatialem obtinere possit. Nam quantò magis succrescit honor seruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Ecclesiarum, *arg. tex. in can. vasa de consecrat. dist. 1.* vbi probatur, quòd quantò magis succrescit decus Ecclesiarum, eò magis debet succrescere honor. Sed habere vnam dignitatem, est honor, & decus seruorum Dei, & Ecclesiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui est Cardinalis, & Episcopus simul, quàm qui est Episcopus tantùm; sic per consequens magis resplendet Ecclesia, in qua residet Cardinalis, qui est Episcopus propter duplicem dignitatem.

Secundò. Præterea Monachi in Monasterio eruditi possunt esse Prælati Ecclesiarũ secularium, vt in *can. priscis, 55. distinct.* & sic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, potest etiam habere aliam dignitatem secularem.

2 Contrarium tamen, his non obstantibus, dicendum est. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasterijs, vel Ecclesijs præfici potest, & eo ipso, quòd nouo Monasterio, vel Ecclesiæ præficitur, & dignitatem acceptat, desinit esse Abbas, ac Prælatus primi Monasterij, seù Ecclesiæ *can. clericus, & can. seq. can. vnum Abbatem 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monasterijs præsidere interdicimus.* Idem expresse statutum fuit in *Concilio Gabilonen. cap. 1. §. 12.* in hanc sententiam. *Vt duo Abbates in vno Monasterio esse non debeant; ne sub obtentu potestatis simultas inter Monachos, & scandalum generetur.* idipsum colligitur ex *c. constitutis 47. de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus potest habere locum in duplici Monasterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus*, & ex *Concilio Trident. sess. 25. de regular. cap. 7. Fæderic. de Senis cons. 29. in fine vers. ad vltimum, Card. Tusc. practicar. conclus. iur. conclus. 64. lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum est, nisi vnum Monasterium ab alio dependeat; nam si duo, aut plura Monasteria sint annexa, illis vnum Abbatem præfici posse, habetur ex *can. fin. 21. q. 2.* vbi hæc annotantur: *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, nisi sint vnita, vel vnum alteri annexum; & similiter, quòd vni Ecclesiæ non duo pariter præsint;* & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicta sess. 25. cap. 8.*

Ex quibus duæ deducuntur conclusiones quarum prima est. Abbas non potest pluribus præfici Monasterijs, vel Ecclesijs; quæ, præter superius adducta, probatur. Nam vnus sponsus vnica tantùm debet esse sponsa contentus. Sed Abbas, & Prælatus respectu sui Abbatiæ, seu Monasterij, seù Ecclesiæ est tanquam sponsus erga suam sponsam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non potest duo, vel plura babere Monasteria, aut Ecclesias. Quodque de duobus, vel pluribus Monasterijs affirmatur, idipsum de duabus, pluribusuè dignitatibus incompossibilibus, quibus animarum cura colligata sit, intelligo.

Altera conclusio. Potest Abbas præesse duobus, vel pluribus Monasterijs connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non sit annexa, sed alteri eorum tantùm, vt probatum est in principio. Ità *Panorm. d. cap. fin. nu. 1. & 5. & d. c. constitutis nu. 2. Lel. Zecch. de Rep. Eccles. cap. 15. nu. 3. vers. 7.* & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta respondemus, quòd ibi *tex. in d. cap. vasa*, loquitur de vasis, quibus in Missæ ministerio debemus vti; nam dicit ibi tex. quòd sicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus succrescit Ecclesiarum, magis hoc tempore debet cumulari, vt sacrificium conficiatur in vasis argenteis, & aureis; vnde non est bona paritas de vasis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Ecclesia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Ecclesiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incõpatibiles; nam esset, ac si quis haberet plures vxores, vel ac bigamiam contraheret; quod ab Ecclesia detestatur, vt in *can. quomodò 31. q. 1.* & habetur magis expresse in *can. presbyteros 16. q. 1.* vbi *gloss.* figurat casum, quòd in Episcopatu Syracusano quidam volebant dignitatem Ecclesiasticam gubernare, in Monasterijs esse Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Episcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cum vnum officiũ propter sui magnitudinem aliquis diligenter non possit adimplere, incongruum est, vt videatur ad vtrumque idoneus; non sic est de Episcopo, qui est Cardinalis, nam tales dignitates non sunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monasterijs præsidere interdicimus.*

5 Hoc autem intelligendum est, vt nequeat quis duabus Ecclesijs, vel Monasterijs præfici, in titulum videlicet; at secus est iure commendationis; possunt enim duæ Ecclesiæ, vel Monasteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis *can. qui plures, & can. seq. ead. 21. q. 1.* & diximus latè in disputatione de commendis.

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò post confirmationem. Declara, vt nu. seq.*

1 Respondeo affirmatiuè, scilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò post pronunciationem, idest confirmationem, absque benedictione. Nam Episcopus ante consecrationem potest repelli, non sic in Abbate, vt tradit *Felin. in cap. inter Monasterium col. 1. nu. 7. in fine de re iudicata.* Ità etiam *Card. Tusc. pract. conclusion. iur. littera B.*

con-

concluſ.71.nu.12.Oldrad.conſ.14.verſ. modò iſta; nu.2.& ſeq.vſq; in fin.

Supradicta concluſio probatur etiam ex *cap. de multa de præbend.& ex extrauag. execrabilis, eod.tit.* Quod optima ratione prouiſum fuit; quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem Eccleſia, vtiquè Eccleſia defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio ſit; cum potiùs ſit augendus *c. ex parte de conſtit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura ſtipendia in aliqua Eccleſia ſibi vendicat, contra tex. in *d. cap. quia nonnulli,* ſequitur maxima inæqualitas, ſcilicet, quòd alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt.

2 Quod declaratur, vt tunc quis per aſſecutionem alterius dignitatis ipſo facto priuetur prima, quando ſecunda aſſecutio dignitatis, vel perſonatus eſt pacifica, non ſolùm de facto, vt ſcilicet in apprehenſione poſſeſſionis non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, nempè vt non ſit litigioſa, dummodò in poſſeſſionis legitimæ limitibus ſibi moueatur lis.

Sequens Deciſio S. Rotæ Romanæ plures fuit in præcedenti Diſputatione citata: ideò, ne ſtudioſi eam aliundè petendo diſtrahantur, hic in calce eiuſdem Diſputationis apponendam duxi.

Coram Reuerendiſs. D.

COCCINO DECANO.

Meten. Monaſterij.

Lunæ 5. Iulij 1621.

DVbitaui de ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri, An electio, de qua agitur, ſit valida; & Domini negatiuè reſoluerunt. Ratio reſolutionis fuit, quia cùm fuerit proceſſum ad electionem Abbatis per viam ſcrutinij, in qua de neceſſitate ſeruanda erat forma *cap. quia propter de elect.* debebat, iuxtà diſpoſitionem illius text. eligi tres ſcrutatores de Collegio, ibi, *aſſumantur tres de Collegio fide digni, qui ſecretè, & ſingillatim vota cunctorum diligenter exquirant,* &c. Quod cùm non fuerit factum, ſed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non ſuſtinetur, vt habetur in eod. tex. ibi, *aliter electio facta non valeat.* quæ verba habent vim decreti irritantis. *Roman. conſ. 322. nu. 12.* & important annullationem ipſo iure abſq; aliqua ſententia. *Gloſ. in d. cap. quia propter, in ver. vice omnium.* & ibi *Compoſtell. num. 10. verſ. numquid de iſta.* & clarè *Io. Andr. num. 37. in ver. non valeat.* per text. *in cap. in Geneſi, eod. tit. de elect. Gulielm. Mandagot. de elect. cap. 22.* & ibi *Nicol. Boer. in littera B,* vbi dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores, excepto Oſtienſi, ità tenere; & eſt bona *Gloſſ. in clem. 1. in ver. inhibentes, de iurepat.* vbi ſi detur certa forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti, ſi non ſeruetur illa forma, electio ipſo iure eſt nulla. Duo enim ſunt, quæ canonizant electionem, ſubſtantia conſenſus, & ſubſtantia formæ; à quibus recedere non poſſumus, *Bald. in cap. quia propter, nu. 10. & ſeq. de elect. Boer. deciſ. 1. nu. 70.* itant ſi recedatur, electio ipſo iure ſit nulla eidem *Bald. in conſ. 318. ponitur quòd electio Rectoris, nu. 2. verſ. ſed iſtc, lib 3.*

Quòd autem in electione huius Abbatis ſit ſeruanda forma *cap. quia propter.* videtur clarum. Nam etſi *Rofred. de libellis tom. 2. ſuper iure Pontificio, par. 3. tit. quid ſonet hoc nomen Abbatis, &c. nu. 8. littera G, fol. mihi 633.* dicat, de mandato Papæ iudicatum fuiſſe, formam *d. cap. quia propter.* non eſſe ſeruandam in electione Abbatis, quia hoc eſt nomen ſollicitudinis, non tamen eſt Pater; attamen contrarium probat *Io. And. in d. cap. quia propter, nu. 59.* & ſubdit, omnes tenere, quòd in electione Abbatis ſeruanda ſit forma *cap. quia propter:* & ità ſeruari, prout etiam ità ſeruari dicit *Bellam. ibidem in princ. nu. 3.* & de communi dicit etiam *Imol. nu. 3. Abb. nu. 7. in fine, & nu. 8. Butr. nu. 20. Gloſſ. in cap. ſicut.* ante figurationem caſus, *de elect. in 6. Franc. Marcus dec 992. nu. 1. lib. 1. Petrus de Biaxio in Director. elect. par. 3. cap. 39. nu. 1. Greg. Lopez partit. 1. tit. 5. l. 19. gloſ. obiſpo, Rot. deciſ. 5. in princ. iuncto num. 2. de elect. in nou. Seraph. dec. 647. num. 4.* Et quòd forma *cap. quia propter,* habeat locum nedum in electionibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, qui habent iuriſdictionem generalem in dictis Eccleſijs Collegiatis; ſed etiam in electione Regularium Prælatorũ, dicit *gloſ. 1. in d. cap. quia propter* vbi *Abb. nu. 7. ver. circa iſtam partem primam.* vbi ait, quòd iſte text. intendit prouidere ſolùm Eccleſijs viduatis, per illa verba, *Eccleſia viduata,* &c. & *verſ. & in hanc partem.* vbi teſtatur de communi; & *nu. 8. verſ. & placet. Gloſ. in cap. ſicut, verſ. formam, de elect. in 6. Franc. Marcus deciſ. 992. per tot.* & benè *Rot. d. deciſ. in princ. de elect. in nou.*

Quòd verò fuerit proceſſum ad electionem per ſcrutinium, ſatis patet, quia eadem die obitus Abbatis, Monachi ſe congregarunt, & duo Notarij, qui de inſtrumento fuerunt rogati, ità loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus magis validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, tam via Spiritus ſancti, quàm ſcrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes, &c. vnus, & eorum quilibet ſuper altari maiori, in prædictorum Notariorum præſentia, ſua vota, atque ſuffragia ſono (vt moris eſt) campanæ ſcripſit, & ſubſignauit ſuper nouo Abbate eligendo; quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum ſuffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Deſiderio Gerardo, &c. obuenit, &c.* & poſtea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerunt omnes Religioſi cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus,* &c. Quare negari non poteſt, quin Monachi procedere voluerint ad electionem per ſcrutinium, licèt non ſeruando benè formam *cap. quia propter,* vt colligitur ex eodem text. vbi diſponitur, quòd poſt legitimã congregationem Capituli eligantur tres de eodẽ Capitulo fide digni, qui ſingillatim, & ſecretè vota omnium eligentium exquirant, & in ſcriptis redigant; quo facto incontinenti, antequam ad alia diuertant, vota illa publicent in

communi, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit, vt benè *Henric. Canisius in Compendio iuris Canon.in tit.de elect. §.hic igitur ordo scrutinij.*

Neque ex eo potest dici electionem fuisse per inspirationem, vel quasi, ex quo in dicto instrumento dicatur, *tàm via Spiritus sancti, quàm scrutinij*; & si electio fuit facta per viam Spiritus sancti, non fuit opus seruare formam *cap. quia propter*, vt notat *Innoc.ibid.nu.7. Ost. nu.50. Abb ibid.in §. nisi, num. 1. in fin.Siluest.in sum. verb. electio 2. num. 17.* Nam pro resolutione huius articuli fuit animaduersum, quòd duplex est electio per viam Spiritus sancti. Altera per inspirationem, & est quando, nullo inter eligentes ordine seruato, ipsi quasi inebriati, & super se quasi facti eligunt. Altera per quasi inspirationem, quando subitò, & repentè vnus post alium, sine aliquo interuallo, eumdem eligunt; *Ost. in d. cap. quia propter, num. 50.Oldrad. cons. 155. num. 1. & 2. Abb. in d. cap. quia propter, num. 3. Greg.Lopez par. 1.tit 5. l. 2. Gloss. Alguno. & ibidem Alphonsus Diaz de Montaluo in gloss. vnic.* & propter verba textus, *ab omnibus*, dicunt DD. sufficere, quòd vnus dissentiat ad effectum, quòd electio non dicatur per viam Spiritus sancti, *Io. Andr.in d.cap.quia propter, num. 39. Bellam. ibid. in §. nisi fortè, num. 1. & 3. Compostell.num. 21. Vitalin. in clem.ne Romani,nu.22.de elect.* In proposito autem, (vt patet ex lectura instrumenti) manifestissimè apparet, quòd electio non fuit facta, neque per viam inspirationis, nec quasi, cum non concurrant prædicta; imò in eodem instrumento dicitur, quòd pars maior, & numero potior Fratri Desiderio obuenit; & sic apparet, quòd nedum non interuenerunt prædicta, sed quòd neque ab omnibus fuit electus, prout requiritur, sed à maiori, & saniori parte comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum pro electione, prout intelligi debent illa verba, *vt in cap. Ecclesia vestra, il primo, vbi Abb. nu.4. de elect. Idem Abb. cons. 25. num. 4. lib. 2 & in d. cap. quia propter, num 5. vers. quod ego. Franc. Marcus decis. 294. Didacus Perez gloss. 2. post princ. in l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Vltra quòd certum est, electionem per viam inspirationis auctore Deo immediatè, peccatis nostris exigentibus, rarò occurrere, vt notat *Io. Andr. in cap. quia propter, num. 40. Petrus de Baif. in director.elect. par. 3. cap. 16. num. 21.*

Neque opitulatur, quòd in instrumento dicatur, quòd omnes consenserint electioni, & propterea verba illa, *maior, & sanior pars, &c.* reducenda sunt ad concordiam: ita vt sensus sit, quòd maior, & sanior pars consensit, ex quo omnes consenserunt, cùm in toto pars insit, *l. si quis cum totum, ff. de except.Surd. decis. 188. nu. 3.* Nam fuit responsum, quòd vltra quòd non interuenerunt alia requisita, vt electio possit dici per inspirationem, vel quasi, de quibus supra; ideò fuerunt posita verba illa in instrumento: quia in electione iuxta terminos *cap. quia propter*, requiritur, quòd publicato scrutinio, & facta collatione sequatur electio, scilicet, quòd fiat per vnum nomine Capituli per verba singularis numeri, *cap. sicut, de elect. in 6. cap. cum ab vno, de re iudic. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. vers. electio autem si est per vnum, Franc. Marcus q. 922. nu. 2. lib. 1.* In hoc autem casu, publicato scrutinio, & facta collatione, ex qua apparuit, (vt refertur in instrumento), quòd maior, & sanior pars fecerit electionem; fuit publicatum scrutinium; ibi, *Quibus*; scilicet votis, *à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum votorum, ac suffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Desiderio Gerardo, & c. obuenit*; postea fuit publicatum scrutinium, & ab omnibus approbata electio, dum in eodem instrumento subditur: *Quòd nos, nostra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili voce pronunciantes, prædictum Fratrem Desiderium pro legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religiosi habuerunt, atq. vnanimiter tenuerunt*, qui consensus omnium post publicationem scrutinij non operatur, quòd electio per antea facta à maiori, & saniori parte censeatur quasi per inspirationem, *Ost. in Summ. tit. de elect. §. qualiter; vers. tertia forma, in princ. Petrus de Baif. in direct. elect. par. 3. cap. 16. num. 4.* & expressè sentit *Abb. antiq. in dicto cap. quia propter, num. 17. in fine, verb. consensit.*

Neque est verum, quòd electio per scrutinium non irritatur, etiam quòd duo scrutatores tantum, & non tres, & non de Collegio interuenerint, *gloss. in d.cap.quia propter, in verb. sanior, in fin. de elect. & ista fuit opinio Vincentij, & Tancredi; Abb. antiq. ibidem, num. 17.* vbi quòd hoc est præter formam illius tex. *Mandagot.de elect. cap. 23.* vbi quòd licèt debeant eligi tres scrutatores de Collegio; tamen si secus fiat, electio non irritatur; ex cuius sententia in eodem capite dicit *Cardin. in dicto cap. quia propter, quæst. 12.* quòd Abbas Tullen electus cum sex scrutatoribus, tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit per Sedem Apostolicam confirmatus; quod dicit etiam *Boer. ibid. ad Mandagot.litera S. Menoch. cons. 63. num. 37.* Nam huic motiuo fuit responsum, contrariam opinionem esse cōmuniorem, & secundùm literam textus ibi, *assumant tres de Collegio*, quam tenet *Goffred. in Sum. tit. de elect. num. 7. & in cap. quia propter; Ostien. num. 17. & seq. & num. 25. Butr. nu. 2. & 22. vers. dicitur sextò, & vers. dicitur septimò, Bald. num. 31. Io. Andr. num. 10. & 11. & sensit Innoc. num. 3. & 4.* & tutius esse, quòd interueniant tres scrutatores de Capitulo, dicunt *Anchar. num. 1. vers. secundum substantiale; Compostell. num. 5. Abb. antiq. num 7. vers. tres, Card. q. 11. & 12. & 45.* & quòd sit communis opinio, quòd debeant interuenire tres scrutatores de Collegio, dicit *Abb. in dicto cap. quia propter, nu. 13. Imol. nu. 7. & 8. Roman. cons. 322. nu. 6. & 11. & 12.* dicit, quòd electio aliter facta corruit, *Franc. Mar. dec. 1201. Petrus Baif. in Director. elect. par. 3. cap. 24. nu. 1. & seq. Rebuff. super Concord. tit. de Regia ad Prælatur. nomin. §. per præmissa, verb. possint, vers. 3. quod tres scrutatores, Rodriquez in Sum. par. 1. cap. 102. num. 3. vers. dize mas la ordenacion. Silu. in Sum. verb. electio 2. num. 12. Angel. eod. verb. num. 26. Tabiena pariter eod. verb. 1. num. 20.* & vlteriùs hanc etiam tenent *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 22. litera C. & cap.*

& cap. 23. litera Q. vbi, quòd istud est tenendum, *Pisanella in verb. electio 1. col. 5. vers. quando proceditur per formam scrutinij, Io Bapt. de Salis. in Summ. eod. ver. col. 5. vers. quot sunt formæ electionis, Azor. Instit. moral tom. 2. lib. 6. cap. 14. col. 7. q. 11. vers. per scrutinium*. Neque est curandum, quòd aliàs fuerit confirmata electio, in qua sex interuenerunt scrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt referunt *Cardin. & Boer. locis prædictis*: quia hoc potuit fieri, vel ex gratia, vel quia cùm interuenerint tres scrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile non debuit vitiari, *l. 3. ff. de testam. milit. & not. Bald. in dicto cap. quia propter, num. 2. de elect.*

Neque obstat, quòd ex consuetudine possit tolli forma tradita in *d. cap. quia propter.*, maximè circa scrutatores, *Bald. in cons. 318. nu. 1. circa fi. par. 3. Rot. decis. 65. nu. 11. par. 1. in recent. Bertachin. de Episc. in 1. par. lib. 3. q. 1. nu. 1.* quem refert, & sequitur *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 23. litera R. vers. adde quando*. Fuit enim responsum, quòd nulla consuetudo probatur; nec Doctores prædicti dicunt, quòd induci possit, *Bald.* enim loquitur in terminis electionis scholarium, in qua nõ erat seruanda forma *cap. quia propter*. Rota verò loquitur de pertinentia collationis ex consuetudine: *Bertachinus autem & Boer.* solùm dicunt, quòd tres potuisse eligi extra Collegium, qui tamen de consuetudine possunt electioni interesse; qui non est casus noster; quod prius dixit *Speculator. de elect. §. 1. num. 12.* & subdit, melius esse, quòd eligantur ex Collegio, non ex illis, qui ex consuetudine interueniunt electioni; & prius etiam dixit *Cardin. in d. cap. quia propter, q. 12.* & in terminis, quòd forma, de qua in *cap. quia propter*, tollat consuetudinem in contrarium, dicit *Boer. decis. 1. nu. 49. & 50.* & probatur euidenti ratione; quia, (vt supra dictum est,) electio, non seruata forma illius tex. ipso iure est nulla; quia verba illa, *electio aliter facta non valeat*, habent vim decreti irritantis, *Roman. dicto cons. 320. nu. 12.* & certum est, quòd decretum irritans inficit titulum, & possessionem, *cap. si eo tempore, de elect. in 6. Cassad. decis. 1. sub n. 7. de restitut. spoliat. Sarn. in reg. de trienn. q. 49. nu. 3. Put. decis. 48. nu. 3. & vlt. & decis. 386. lib. 1. in nov. Gabr. de claus. concl. 3. nu. 2. par. 2.* & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio; *Cassad. decis. 12. num. 5. super reg. Sarn. in reg. de annal. q. 3. nu. 1. & 4. Rot. d. decis. 24. num. 5. & decis 149. nu. 2. par. 2.*

Neque dicatur, quòd hic non agatur de consuetudine inducenda contra ius, sed contra communem opinionem Doctorum; quia cum scrutatores debeant esse tres, & de Collegio, ex text. in *cap. quia propter*, quem ità communiter interpretantur Doctores: non agitur de inducenda consuetudine contra communem sententiam Doctorum, sed contra dispositionem ipsius text. qui ità communiter intelligitur à Doctoribus; nam leges humanæ admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licèt per se non inducat obligationem, quia non habet potestatem inducendi legem, *Suar. de legib. lib. 6. cap. 1. nu. 5.* tamen secus est, quando communis opinio conuenit in interpretatione: quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem seruandi legem, & vtendi illa in praxi iuxta comunem interpretationem, *Suarez. d. loco vers. de hac igitur interpretatione*. Et quamuis ab ista communi interpretatione aliqui Doctores dissentiant: non est relinquenda communis, quia est conformis literæ textus, ibi, *assumantur tres de Collegio*, vt aduertunt omnes Doctores, qui hanc communem tenent; nam in interpretatione legis semper est attendenda verborum proprietas, idest, verborum significatio *l. 1. §. si is, qui nauem, ff. de exercit. act. l. prospexit, ff. qui, & à quibus, cap. 2. §. sed neque, de translat. Episcop.* eleganter *Suar. loco pracit.* vbi exornat.

Neque sustinetur, quòd hic in omnem euentum agitur de electione mixta ex scrutinio, & compromisso, ex *Speculat. in tit. de elect. §. 1. num. 1. vers. si autem*, vbi *Io. Andr. in verb. pro consensu, & Compostell. in d. cap. quia propter, num. 14. vers. sed etsi Capitulum*. Nam fuit responsum, quòd isti Doctores solùm dicunt, quòd post collationem sufficit, quòd fiat communis electio per vnum sine mandato Capituli: quia Capitulum tacendo videtur hoc habere gratum; quod etiam dixit *gloss. in cap sicut, in ver. per vnum, de elect. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. Franc. Marcus, decis. 922. num. 2. lib. 1.* & si omnes tacitè consentiant, ista communis electio potest etiam fieri per extraneũ, vt voluit *Petrus de Baif. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & seq.* sed ista non est electio per compromissum mixtum, sed per scrutinium; quia communis electio facienda per vnum, est pars electionis per scrutinium, vt habetur in *d. cap. quia propter*, publicato namque scrutinio, & facta collatione, debet fieri per vnum communis electio nomine Capituli, vt supra dictum est.

Et quamuis verum sit, posse dari electionem mixtam scrutinio, & compromisso, vt dicit *Henric. Canisius in Compendio Decretalium tit. de elect. §. at in primis, ante finem*; tamen hoc in isto casu non fuit factum; quia (vt dicit idem *Canisius, ibidem in §. interdum*,) tum compromissum concurrit cum scrutinio, si ita compromissum sit, vt compromissarij, siue vnus, siue plures, secretò, & singillatim vota singulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars Capituli consenserit; *cap. cum expediat, 29. de elect. in 6.* iuncto *cap. cum dilectus, 32. de elect.* Vnde quæ in electione per scrutinium seruanda sunt, eadem in hac specie adhibenda erunt, *cap. si cui 21. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minus fuit actum, quàm facere electionem per compromissum mixtum cum scrutinio, vt patet ex lectura instrumenti electionis supra relata.

Denique non obstat, quòd videatur sufficere, quòd vota fuerint secreta absque alia forma, ex dispositione *Concilij Tridentini sess. 25. cap. 6. de Regul.* quia licèt ibi disponatur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota secreta; non tamen censetur sublata forma *cap. quia propter, de election.* vt prudenter aduertit *Emmanuel Rodriquez in Summa casuum, par. 1. tit. de election, cap. 103. num. 2.* Sed adhuc in suo robore perseuerat,

uerat; *Zerola in praxi Episcopal. in ver. Abbatissa, verf. ad sextum, & Azor. institut. moral. lib. 13. cap. 10. quæst. 2.*

Et ità conclusum, electionem esse nullam, itaut non debeat confirmari.

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæs. 1. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum sint necessariò confirmandæ.

Quæs. 2. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum electiones confirmandæ sint.

Quæs. 3. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum sint necessariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo sint confirmandæ.*
2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat.*
3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet, se administrationi ingerere.*
4 *Confirmatio est necessaria, tàm ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*
5 *Electio est voluntatis, confirmatio verò necessitatis.*

1 DE iure communi electiones necessariò à Superiori illius, qui est electus, confirmandæ sunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine discrepante, fuerit electus: nisi priùs à Superiore confirmatus, non debet se ad administrationem ingerere; administrandi enim potestas per confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum electum, & Communitatem eligentem indissolubile vinculum contrahitur, quod absque legitima Superioris auctoritate, solui non potest. *Panormit. in cap. 2. de transl. Episcopi.* Vndè confirmatio plenum 2 ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat: ità vt possit omnia, quæ sunt iurisdictionis, exercere. *cap. transmissam, & cap. nosti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec 3 directè, nec indirectè debet, se administrationi ingerere: quod si fecerit, ipso facto priuatur omni iure, quod per electionem in ipsa dignitate acquisierat, *cap. auaritia eod. tit. in 6.*

4 Confirmatio igitur est necessaria, tam ex parte confirmatoris, respectu cuius confirmatio est necessitatis, & debita, per *cap. fin. de elect. in 6* per *cap. postquam, vbi Butrius nu. 6. & Panor. in princ. extra de elect.* quàm ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum administrationis, per confirmationem verò exercitium. Ità *Gloss in can quanto dist. 63. & Gloss. cum Panor. in d cap. nosti de elect. Oldrad. cons. 146. nu. 4. Felin. in cap. quoniam de offic. deleg. Franch in cap. quàm sit, ver. electus de elect. in 6. Et Rota decis. 240. coram Greg. XV.* Hinc 5 patet, quòd electio est voluntatis, confirmatio verò necessitatis. *Io. And. in d. cap. postquam de elect. & Butr. ibidem nu. 5. Panormit. in 1. not. & Dec. num. 1.* Præterea quoad Abbatias, Præposituras, & alias dignitates Conuentuales adest constitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ sequitur, formam,

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon Prioratus, Præposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque dispositioni suæ generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea, quæ speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem suam, & d. Sedem pertinere noscantur Nihilominùs plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiusmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullaquè boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factasquè per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio suffulta, factæ ritè confirmentur, sed ne electi quidem canonicè se in regimine, & administratione, tàm in spiritualibus, quàm temporalibus Monasteriorum, aliarumquè dignitatum vacantium eorumdem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum suarum periculum, & authoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum, volens tantis, qui paulatim in Religiosos irrepserunt, abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurre, suamq; Sedi præfatæ prærogatiuam afferre. Omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorum, Prioratuum, Præposituraru,

& alia-

& aliarum dignitatum Conuentualium, ipsarumque electionis confirmationes per quoscumq; cuiusuis status, gradus, Ordinis, & cõditionis existant, & quauis etiã Archiepiscopali, Patriarchali, aut maiori dignitate præfulgeãt, hactenus sic præsūptas, nullas, et inualidas ac pro nullis, inualidis, & prorsus infectis habēdas esse: personasq; sic, vt præfertur, electas, & confirmatas Monasteria aliasq; dignitates huiusmodi sinè legitimo titulo possedisse, & possidere, necnon illorum fructus, redditus & prouētus indebitè percepisse, & percipere, ac personas ipsas ad absolutionē, & habilitationem super his, necnõ confirmationem electionum de se factarum à Sanctitate sua, seù Romano Pontifice pro tempore existente, aut Sede prædicta infra sex menses à data præsentium computandos impetrandam, ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac sua perpetuò valitura constitutione statuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero se in regimine, & administratione Monasterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & literæ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæsito colore in ... aut ... se recipi facere, vel alias, se pro eius Prælato gerere præsumant.

Decernens, omnes, & singulos, qui secus fecernit, iure, quod illis ad Monasteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiusmodi quæsitum fuerit eo ipso priuatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsaque Monasteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui verò similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum, videlicet suis dignitatibus priuatos, Ordinarios autem locorum, etiamsi Archiepiscopali, & maiori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdicendum, eosque ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere. Habetur in Bullar. nouo 86. in ordine inter constitutiones d. Pontificis, tom. 2. & refertur à Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. beneficiorum possessio.

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ sint.

SVMMARIVM.

1. Abbatum secularium electiones à quibus confirmandæ sint.
2. Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium inferiorum à quo sit petenda.
3. Abbatis, & aliorum Prælatorum Generalium electiones à quibus confirmanda sint.
4. Habens potestatem eligendi simul, & confirmandi, eo ipso, quòd eligit, confirmare videtur.
5. Confirmatio electionis facta, absque causæ cognitione, an valeat. Limita, vt nu. seq.
6. Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat.

1 Abbates seculares, si sint exempti, à Summo Pontifice, siuè à legato Apostolico, si quis in illa Prouincia adsit, confirmantur; Si autem non sunt exempti, confirmationem ab Episcopo recipiunt, *Panorm. in c. 1. de supplen. neglig. Prælat.* Hodiè verò, quia Canonicorum Collegijs eligendi facultas sublata est, huiusmodi Abbates seculares, cum non amplius eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, sicuti, & electio in desuetudinem abijt; in illis autem locis, vbi eligendi vsus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore necessariò erunt confirmandi, vt dictum est. Abbates autem Regulares, quia olim ab Episcoporum iurisdictione exempti non erant, postquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Episcopis, quibus proximè Monasteria subiecta erant, confirmationem accipiebant; sed postquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Episcopis exemptæ fuerunt, factum est, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, siue locales à Generalibus vniuscuiusque Congrega-

2 tionis respectiuè confirmarentur; nam quando electus est exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt supra dictũ est), quando scilicet talis exemptus est immediatè Papæ subiectus; secus autem, si habet alium Prælatum medium, cui subsit; prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præsidentem Generalem, vel Prouincialem à quo confir-

3 mantur. Et ipsi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui est eorum immediatus Superior, confirmandi sunt. Notandum autem, quòd confirmatio electionis potest à Summo Pontifice fieri; siuè immediatè ei subsint electi, siuè non; quia Summus Pontifex concurrit in potestate, & iurisdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanũ 2. q. 6. can. cuncta per mundum, & c. per principalem 9. q. 3.* Ità expreßè *Card. & Imola in cap. cum Ecclesia, de caus. possess. & propriet.* At hodiè, speciali Sedis Apostolicæ concessione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, seù Præsidentes Generales, statim ac sunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in Ordine Cistercientium patet ex priuilegio Eugenij IV. concesso Generali reformatori dicti

4 Ordinis: *Quòd vbi Capitulum Generale huius sacræ Congregationis secundùm suas definitiones, & statuta, Reformatorem Generalem elegit, is statim, ac concorditer electus est, absque alia confirmatione, auctoritate Apostolica, in spiritualibus, & temporalibus officio suo fungi potest.* Id refertur in *Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1. &* refert *Roder. quæst. reg. tom. 2. quæst. 32.* Simile priuilegium concessum fuit nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ à Paulo V. sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1595. Kalendas Februarij Pontificatus sui anno VI. *Quòd qui in Abbatem Monasterij Vallis Vmbrosæ* (quod tūc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipso intelligatur cõfirmatus, & absq; alia desuper adhibenda solemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis eiusmodi pro triennio existat, & esse censeatur, officiumque Generalatus huiusmodi statim exercere possit;* vt habetur in priuilegijs authen-

authenticis d. nostræ Congregationis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregationis Cælestinorum, quod eis concessum fuit à Cælestino V. eiusdem Congregationis Institutore, sub datum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus sui anno I. & alio indulto Benedicti Vndecimi, sub datum Romæ anno Domini 1304. die 24. Martij Pontificatus sui anno I. vt habetur in priuilegijs impressis in calce Constitut. d. Congregationis. Idem priuilegium concessum est à Clemente Quarto Fratribus Minoribus, vt refertur in *Compend. priuil. Mendic. verb. electio §. 3.* Et Fratribus Minimis à Iulio Secundo per Bullam, quæ incip. *virtute conspicuos*, quā refert *Laurent. de Pierin. tom. 1. priuileg. d. Ord. constit. 2. eiusd. Pont. §. 1.* & à Paulo Tertio per Bullam incip. *sinceræ deuotionis affectus*, quam refert idem *Laurent. de Pierin. tom. 2. eiusdem oper. constit. 4. eiusd. Pont.*

4 Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui per electionem Conuentuum non creantur, sed à Generali, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confirmatione; quia quando ad eligentem spectat electio, & confirmatio eodem iure, puta, quòd alicui concessum est, vt eligat, & confirmet, (vti in casu, de quo agimus;) tunc eo ipso, quòd eligit, confirmare videtur. Ità *gloss. in cap. vt circa, verbo electiones. & in cap. 1. verb. prouisionem, de elect. in 6. Compostell. in cap. cum inter Canonicos extrà de elect. vbi etiam Innoc. & Hostiens. Archidiac. in can. in Synodo nu. 2. 63. dist. & in d. cap. 1. de elect. in 6. vbi etiam Ioan. Monach. Nicol. Mylis. in Repertor. verb. electio §. 2. Rebuff. in Concordat. rub. de reg. ad Prael. nom. fac. §. Monasterijs; vers. nota tamen, quòd si ad eligentem, Panorm. in cap. ne pro defectu, & in cap. causam, quæ, extra de elect.* & alij apud *Sigismund. à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular. dub. 119. num. 6.*

In illis igitur electionibus, in quibus necessaria
5 est confirmatio, si fiat absque causæ cognitione, est ipso iure nulla; Debet enim Confirmator de electionis forma, electique meritis inquirere,
6 *Panorm. in cap. nihil nu. 1. de elect.* Si autem electus esset valde notus, & communiter vti dignus approbatus; tunc non est opus, illum examinari *cap. in Lateranen. de preben. & dignit. cap. constitutus il 2. de appell. Nauar. cons. 2. nu. 3. tit. de elect.* Quod si is, ad quem pertinet confirmatio, ob negligentiam hominem insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel illegitimæ ætatis admiserit, ipsius successorem confirmandi facultatem amittet, & à perceptione fructuum sui beneficij, quousque à suo Superiore restitutus fuerit, suspendetur; si verò id ex malitia fecerit, grauiùs punietur, vt habetur expressè in *d. cap. nihil est.* Si electus fuerit idoneus, essi non extiterit aliquod legitimum impedimentum, debet sinè dilatione confirmari, *cap. postquam extr. de elect. & ibi Panormit. n. 1.* Quòd si is, ad quem spectat confirmatio, recusat electionem confirmare, nulla legitima causa in contrarium existente, recurrendum est ad Superiorem, qui poterit ipsi Confirmatori mandare, vt intra certū tempus electionem confirmet, quo elapso, ius confirmandi ad ipsum Superiorem deuoluitur. Ità *Panor. vbi proximè nu. 8. Rota in vna Legionen. confirmationis 1607. coram Illustriß. Cardinali Pamphilio. Castellin. in tract. de elect. cap. 14. de Confirmatore nu. 18.* Superior autem, electo inuito, non potest, eius electionem confirmare, *gloss. in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim, eod. tit.* Ratio est, quia cum inter eligentes, qui repræsentant ipsam Ecclesiam, seu Congregationem, & electum contrahatur matrimonium spirituale, *cap. cum inter Canonicos eod. tit. cap. licèt in tantùm de translat.* requiritur consensus, non solùm ipsorum eligentium, sed etiam electi, qui est futurus sponsus; *Panormit. in d. cap. innotuit nu. 13.* Verùm cum Monachi velle, & nolle non habeant, sed eorum arbitrium non ex propria, sed Prælati, cuius imperio se subiecerunt voluntate dependeat *cap. si religiosus de elect. in 6. cum concord. Panorm. in cap. non est nu. 4. de Regul* potest electus, & confirmatus ad acceptandum officium, ad quod est confirmatus, compelli, dummodò non assignet causam rationabilem. *Castell. loc. cit. nu. 22.*

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1. *Nulla reperitur in iure confirmationis forma.*
2. *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3. *Quo tempore confirmatio sit petenda.*
4. *Ad confirmationem non est tempus à iure præfixum.*
5. *Quid sit faciendum, quando confirmator renuit electionem confirmare.*

1 NVlla confirmationis forma à iure inuenitur præscripta: sed sufficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem suam confirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Cōfirmator suam ostendat voluntatem, vt benè docet *Archid. cap. vt quis duas de elect. in 6. & Innoc. de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloß. mirum videtur.*

2 Pro confirmationis igitur forma non erit necessaria aliqua prolatio verborum sed erit sufficiens actus aliquis à Superiore confirmante procedens, quo, (vt dictum est) voluntatem suam declaret. Ità *Sigismund. à Bononia de electi. & potest. Prælat. dub. 94. nu. 4.* & alij apud eum.

3 Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd confirmatio petenda est intra tres menses post præstitum consensum; alias si, impedimento legitimo cessante, ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipso electo non petatur, electio est nulla, *cap. quam sit, & cap. cupientes de elect. in 6.* quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apostolica est petenda, seruanda est moderatio tradita in *d. cap. cupientes.*
4 Tempus autem, intra quod Confirmator electionem confirmare teneatur, nullum est à iure præfixum; licèt enim ad conferendum, & eligendū,

ac etiam ad confirmationem petendam ſit tempus à iure ſtatutum: non tamen Confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait *Panormit. in cap. poſt quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd ſi Confirmator renuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori præfigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum ſi non confirmauerit, poteſtas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus*.

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
Quæſ. 2. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciantur.
Quæſ. 3. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
Quæſ. 4. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.
Quæſ. 5. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos:
Quæſ. 6. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid ſit.*
2 *Nominatio quotuplex ſit.*
3 *Quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua Regiæ nominationi non ſubſunt.*
4 *Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubijciuntur.*
5 *Villelmitani, ſiue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur.*
6 *Nec ſimiliter Celeſtini.*
7 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominãtur à Rege, ſed eliguntur à Religioſis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubijciuntur.*
10 *Commendæ Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt.*

VT huius quæſiti, & totius diſputationis materia magis eluceſcat, præmittendum videtur, quid ſit nominatio, & quotuplex ſit. No-1 minatio autem, iuxta *Sylu. in eodem verbo*, dicitur propriè eſſe vnus modus prouidendi in Eccleſijs vacantibus; & (prout etiam poſtulatio) ſumitur tum latè, tum ſtrictè; latè ſumpta confunditur cum electione, vt conſtat ex *cap. cum olim de ſent. & re iud.* Stricto modo ſumpta diſtinguitur ab electione, & poſtulatione; quia nominatio abſq; vllo ſcrutinio, & ſcriptura fit; Electio autem, & per ſcrutinium, & per ſcripturam celebratur; à poſtulatione differt; quia poſtulatio de vno tantùm fit. Nominatio autem fieri poteſt de pluribus. & poteſt fieri nominatio alternatiuè, licèt poſtulatio non. *Io. Andr. Imol. & alij in cap. bonæ memo-2 ria il primo depoſtulat. Prælat.* Porrò nominatio (ſecundùm *Panormit. in cap. quod ſicut §. ſuper eo nu. 1. de elect. & Io. de Selu. de benef. p. 3. q. 1. nu. 14. Sylu. vbi ſup. & Rebuff. in tract. de nominat. q. 1. nu. 26. & plurib. ſeqq*) multipliciter accipitur. Prima quidem eſt, quæ dicitur minùs ſolemnis, quæ fit de aliquo eligendo; quando ante ſcrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat ſcrutiniũ, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *cap. quod ſicut in princi. de elect.* quia exprimitur conſenſus de futuro; & ſicut per hæc verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ità neq; per hanc nominationem in Prælaturis, & beneficijs ſic factam, *gloſſ. in can. quanto 63. diſt. Rebuff. loc. cit. num. 26.* Secunda eſt, qua electorum ſinguli aliquem ſecretè nominant, quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribere ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur. Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſupra, cum egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cum duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; qua nominatione Principi præſentata, nominantes ampliùs variare non poſſunt, vt voluit *Oſt. in cap. bonæ memoriæ il primo de poſtul. Prælat. & Calder. conſ. 5. de elect. Io. de Selua in tract. de benef. in 3. p. q. 1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valde in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valdè in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Sum-

mum

mum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præſenti diſputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ conceſſa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt poſſit nominare ad præbendas in triginta, tàm Metropolitanis, quàm Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs ſui Regni, vt eitat *gloſſ. in pragmat. ſanct. in §. placuit, verb. facultates tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia eſt nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Eccleſijs, quas prædeceſſores Reges fundauerunt, & hic nominatus eſt alijs præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monaſterijs ſuæ fundationis, *Rebuff. loc. cit. num. 34. & in prax. inter reſcript. mixta tit. de oblat.* Aliæ ſunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuerſitatibus eiuſdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipſis de beneficijs prouideatur; vt *in 4. quæſ.* latiùs dicemus; His igitur præmiſſis, vt præſenti quæſito ſatisfaciamus.

3 Dicendum eſt, non omnes Coenobiorum, & Abbatiarum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi eſſe ſubiectos. Conſtat enim, quòd in quinque Abbatijs ex reformatione Caſalis Benedicti, quæ ad inſtar Congregationis S. Iuſtinæ reformatæ sūt, (vt patet ex *Bullis Clementis VII. ſub dat. die 2. Martij ann 1525. & Pauli III. Kal. Iuny ann 1537. Iuly III. anno 1551. 3. non. Octobris, & Pauli IV. nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem ſibi eligendi; vt conſtat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de menſe Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX. dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam conceſſit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptaque eſſent à Regia nominatione; prędictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. *Renat. Chopp. fusè in ſuo Monaſt. lib. 1. tit. 1. nu. 4.*

4 Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius habeat nominandi Abbates, & alios Monaſticos Prælatos Summo Pontifici in Monaſterijs, ad quæ antea Prælati per electionem aſſumebantur; *§. Monaſterijs, & Prioratibus, rub. de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum eſt, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporarijs dignitatibus, quæ viuo auferri poſſunt aliquando,

5 *Renat. Chopp. d. tit. 1. nu. 5.* Qua de cauſa ſimiliter Prælati Ordinis Villelmitani, ſiuè Alborum Mantellorum nuncupati, ſub Regula pariter S. Benedicti militantes, non ſubduntur Regiæ nominationi, ſed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, ſed ſtatutum in tempus, nempè quadriennij, vt plurimùm, durat, vt refert *Renat. Chopp. d. n. 5.* ſubdens etiam, ità fuiſſe deciſum in Regio Senatu Pariſieñ die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

6 Eadem quoque ratione in Cæleſtinorū ſingulis Cōuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quaſi Conuentuales Priores, (iuxta. cit *§. Monaſterijs*) nominantur; eorum enim Abbatiæ, & Prioratus temporales ſunt, non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Eccleſiaſtica beneficia dici poſſunt; Ipſorum Prouinciales ſingulo quoq; triennio communibus ſingulorum Priorum ſuffragijs eliguntur, vt patet *lib. 1. Conſt. d. Ordinis*, vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monaſterio Capitulum Prouinciale eſt celebrandum, quando, ſcilicet, Prouincialis officio ſuo renunciaturus eſt, & alius loco eius per electionem canonicam ſubrogandus.*

7 Pariter in Ordine Ciſtercienſi, Abbas Ciſtercij, qui eſt Generalis totius Ordinis Ciſtercienſis, & alij quatuor Coabbates, ſcilicet, Claraualleñ, Pontiniaceñ, Moremundi, & Firmitatis, cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert *Renat. Chopp. de Sacra Polit. Forenſi lib. 1. tit. 7. num 28.*

8 Ab hac lege, ſubiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti ſunt omnes Religioſorum Ordinū Generales, ex Regijs Codicillis prędicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgari ſunt in Conſiſtorio Principis die 4. Auguſti anni eiuſdem 1550. ità referente eodem *Renat. Chopp. de Sacra Polit. d. lib. 1 tit. 2. num. 5.* ſubdente, idem, eſſe de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, ſed ab Abbate Grandimontis totius Ordinis Generali conferuntur.

9 Pariter ex eadem ratione Commendæ Ordinis S. Antonij Viennenſis immunes ſunt à Regia nominatione: quia non per electionem, ſed per collationem prouidentur, vt ait idem *Renat. Chopp. d. tit. 2. num. 5. 6. & 7.* referens, ità decretum fuiſſe à Regio ſenatu Pariſieñ arreſto 5. idus Septembris anni 1575.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt.*

2 *Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari.*

1 Reſpondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516. inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem Conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatos ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos, *§. Monaſterijs verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg. ad Prælat. nominat. in Concordat.* Quoties autem in Pontificijs conſtitutionibus fit mentio de Abbatijs, vel Prioratibus Conuentualibus, eſt intelligendum de Regularibus, non autem de ſecularibus. Ità expreſsè tenet *Dominicus de Sancto Giminiano conſ. 131.* dicens, Pontificiam conſtitutionem diſponentem, Prioratus Conuentuales vacare, ſi electi non fuerint intra ſex menſes ad Ordines requiſitos pro-

2 moti, non extendi ad Prioratum Collegij Canoni-

corum

corum secularium, nec ad seculares Præposituras; & ratio est, quia in materia exorbitanti, quæ disponit contra ius antiquum, vt est hæc, de qua in præsenti loquimur, appellatione Monasterij seculares Ecclesiæ non veniunt, *tex. in clem. 1. de elect. vbi gloss. in verb. Monasterijs, cap. grandi, de supplend. neglig. Prael. Io. Andr. in c. Ioannes, col. 2. de Regul.* Et appellatione Ecclesiæ Conuentualis venit Ecclesia Regularium, non autem secularium, *clem. prima de reb. Eccles. non alienand.* Alia ratio esse videtur, quia tex. *in dd. Concordatis in §. fin. eiusd. rubr. de Reg. ad Prælat. nomin. faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque; idcircò pariter si voluisset de vtroq; intelligere, sicut expressit de Prioratibus Conuentualibus, expressisset etiam de secularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuisse in magno Galliæ Regis Consilio de Prioratu Pontis montium Diœcesis Vasteñ in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert *Renat Chopp. de Sacra Polit. Forensi lib. 1. tit. 1. num. 17. Rebuff. in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat. nom. facienda dicto §. Monasterijs verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVAESITVM III.

Quæ conditiones requirantur ad nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiusmodi nominationem requisitæ.*

QVia nominatio (vt dictum est,) & prout ad rem nostram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Præfecturas obtinendas, proindè ac electio, vel postulatio, in cuius locum successit, ex Apostolicæ Sedis concessione; obseruandum est, Principes, quibus huiusmodi concessio facta est, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tàm de iure communi requisitæ, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliæ Regem, quas omnes recenset *Rebuff super d. Concord tit. de Reg ad Prælat. nominat. facien. §. 2.* & sunt quæ sequuntur. Prima est, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales, & electiuos nominatur sit Religiosus. Secunda, vt sit eiusdem Ordinis, cuius Religiosis præficiendus nominatur. Tertia, vt saltem in ætate 23. annorum constitutus sit. Quarta, vt præficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apostolicæ, ita vt non sufficiat Regis nominatio, nisi sequatur eiusdem Sedis Apostolicæ prouisio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus, ad quem facienda est nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel Prioratum nondùm vacantem nō valet. Sexta, vt Rex intra tempus sex mensium à die scientiæ vacationis nominet; & si nominatus à Summo Pontifice, tanquam indignus, recusabitur: intra tres menses à die recusationis notificatæ eiusdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima est, quod Abbatia, vel Prioratus sit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua est, vt electio spectet ad Conuentum; secus autem, si ad seculares, vel alios. Nona est, quòd in electione nominandi seruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima est, quòd Abbatia, vel Prioratus sit Conuentualis, secus, si esset secularis, vel alius à Conuentuali. Vndecima est, quòd huiusmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima est, vt nominandus sit professus expressè eamdem Religionem, cuius Religiosis præficiendus est.

Hæ omnes conditiones desiderantur in nominatione ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Principe facienda, de qua videndus est *Rebuff. super prædictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat. facien. §. Monasterijs, verb. modo supradicto, pag. mihi 193.*

QVÆSITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholasticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholasticos ad Ecclesias Cathedrales Metropolitanas vel inferiores vacantes fit nominatio.*

1 IN Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum institutione, nempè à Rege, & à Scholasticis, Rex ità nominat. Cum vacat Ecclesia Cathedralis, vel Metropolitana, intra sex menses Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quæ idoneitas admittitur, si nominatus habet ad minus annos viginti septem, ac si in aliquo studio celebri Doctoratus insignibus munitus fuerit; nempè si in Theologia, vel Iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pontifex, si idoneum repererit, instituere debet in Episcopum, sin verò, Rex alium digniorem intra spatium aliorum trium mensium Papæ nominare tenetur. Et quod dictum est de Episcopis, habet etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione sufficit ætas viginti trium annorum, nec aliqui Scholastici in eis honorum gradus desiderantur. Scholastici verò nominationem habent circa tertiam partem cæterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Ecclesijs, quæ tertia pars ea est, quæ vacat tertia parte anni, & conferri debet viris literarum cultoribus, qui sunt Scholasticis honoribus insigniti; quam nominationem habent publicæ, & celebriores Scholæ Regni Delphinatus, & Comitatus Dieñ, ac Valeñ, illæ videlicet, quæ publica auctoritate erectæ sunt, ac Vniuersitates appellantur, vt patet *in rubr. de elect. in princip. in Concord, & in §. præfati 1. de collat. ibid. & in vers. beneficia verò, & alibi per tot. tit. & ex Rebuff. in tract. nominat. q. 6. in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis insigniti esse debent, nempè Baccalaureatu, licentiatura, & Magisterio, seu Doctorato; ante quorum graduum adeptio-

adeptionem opus est, quamplurimos in studijs consumpsisse annos, nempè in studio Theologiæ antè infimum gradum sexennium, antè supremos decennium; in studio Iuris Ciuilis, & Canonici, antè gradum infimum, nempè Baccalaureatum, quinquennium, antè medium, & supremum, septennium. Insuper oportet etiam, quòd nominandus declaret; quæ beneficia obtinet, vnà cum vero annuorum fructuum valore; non enim possunt nominari, qui possident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & idcircò huius quantitatis mentio fieri debet; Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium postea vacaturũ ab Episcopo, aut Collegio, siue ijs, qui beneficia conferendi ius habent, sibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denunciationes in Quadragesima. Prima de scholastico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo studiorum tempore: tertia de nominatione à publica Schola facta: quarta de genere, & nobilitate; quas denunciationes semel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen suum profiteri; ne fortè voluntatem mutasse, & nullum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur mense Ianuario, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis non nisi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur *Rebuff. in tract Nominat. per tot.*

QVÆSITVM V.

An ad sint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præsentare spectet ad Patronos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ à Communitate Souanæ nominatur, & à Præsidente Generali confirmatur.*

2 *Forma nominandi Abbates, quæ aliquando seruata fuit apud Belgas.*

SErmo nobis est in præsenti, de Abbatijs, quæ antiquam suæ Religionis Regulam, & institutum seruantes, semper in Abbatem, ac Superiorem eiusdem Ordinis Religiosum, iuxtà sacrorum Canonum præscriptum, habuerunt, quamuis ab ipsarum fundatione ad Principes, vel alios seculares Patronos ad eas Abbates præsentare, vel nominare spectauerit. Reperiuntur ergò quarumdam Congregationum Cœnobia, in quibus Abbates à Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuersitatibus, siuè alijs secularibus personis præsentantur, ac nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod super ipsa Monasteria obtinent. Istius nominationis exempla in Congregationibus Monasticis aliqua reperiuntur; prout in nostra Congrega- 1 tione Vallis Vmbrosæ Abbas Sancti Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesi. à Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ nominatur. Cum enim dictum Monasterium ex vetustate, ac alijs sinistris euentibus ad totalem ruinam deuenisset; eadem Communitas Souanæ aliud Cœnobium in congruentiori ipsius Ciuitatis loco ex proprijs bonis erexit; Vndè conuentum fuit inter ipsam Communitatem, & tunc temporis Generalem, ac Monachos eiusdem Congregationis, vt stante dicta erectione, Communitas ipsa haberet ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum Abbas Generalis in Abbatem dicti Monasterij præficere teneretur; quod demum ab Alexandro VI. Summo Pontifice confirmatum fuit sub dat. Romæ anno 1496. pridiè Idus Maij Pontificatus sui anno V. in hanc, quæ sequitur formam.

Bulla Alexandri VI. Pro Monasterio Sancti Benedicti de Caluello Souanen. Diœcesis.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Præposito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Ecclesiæ Souanæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

SAcri Apostolatus ministerij meritis quamuis insufficientibus diuina nobis dispositione crediti sollicitudo nos continuè admonet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd sacra Religio vbiq; floreat, & accrescat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur officium, iuxtà cordis nostri desiderium, subsequi valeat, opportunæ prouisionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij Monasterij Vallis Vmbrosæ Fæsulanæ Diœcesis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Communitatis Ciuitatis Souanæ nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Monasterium S Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis Souanen. Diœc. illiusq; Ecclesia, causantibus illorum vetustate, & temporum malitia, ac alijs sinistris euentibus, ad totalem & miserabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monasterij apparet, nec ibidem diuina officia possunt aliquo modo celebrari. Quòdq; si in dicto loco nomen, & titulus Monasterij supprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honesto per eamdem Cõmunitatẽ deputando vnum aliud Monasterium dicti Ordinis cum necessarijs officinis pro vsu, & habitatione perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, construeretur, & ædificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunq; dicti Monasterij de Caluello, ibique erigendo Monasterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipsius Monasterij de Caluello aliud Monasterium huiusmodi, cum eisdem officinis ex eorum proprijs bonis construerent, & ædificarent; illique aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento assignarent. Ex quibus erigendum Monasterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta viginti florenorum auri de Camera annis singulis pro tempore posset, ... & in illo aliqui Religiosi dicti Ordinis residere, & commodè substentari possent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partium deuotione, & animarum salu- te

te non modicum ſuſciperet incrementum. Quarè pro parte Blaſii Abbatis, & Conuentus prædictorum aſſerentium, quòd fructus, redditus, & prouentus dicti Monaſterij de Caluello 24. florenorum ſimilium ſecundùm communem extimationem, valorem annuum non excedunt, nobis fuit humilitèr ſupplicatum, vt in dicta Monaſterio de Caluello, nomen, & titulum Monaſterij penitus ſupprimeretur, & extingueretur, ac eidem Communitati, loco dicti Monaſterij de Caluello, vnum aliud Monaſteriū in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honeſto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum neceſſarijs officinis huiuſmodi conſtruendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monaſterio ſic tunc conſtructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monaſterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare, necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monaſterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blaſius, & pro tempore exiſtens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò concedere, & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremus. Nos igitur, qui Religionis, & diuini cultus augmentum, & animarū ſalutem ſynceris deſiderijs expetimus, de præmiſſis certam notitiam non habentes, ac Blaſium, & ſingulos ex Communitate huiuſmodi à quibuſcunq; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis auctoritate, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, duo, aut vnus veſtrum (ſi eſt ità) eidem Communitati vnum Monaſterium dicti Ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honeſto, prout eidem Communitati ampliùs viſum fuerit, cum neceſſarijs officinis prædictis pro vſu, & habitatorio perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monaſterij de Caluello huiuſmodi, quoad vixerit, abſque alia prouiſione, & præfatione de eo facienda, Abbas ſit, & eſſe cenſeatur, & illi præſit, prout dicto Monaſterio de Caluello præeſt, conſtruendi, & erigendi licentiam auctoritate noſtra concedatis, ac poſtquam ſic conſtructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monaſterio de Caluello nomen & Titulum Monaſterij, ac dictum Ordinem penitùs ſupprimatis, & extinguatis: necnon eidem ſic conſtructo Monaſterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monaſterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis, & approprietis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Communitati poſtquam bona prædicta, ad valorem annuum dictorum viginti ducatorum aſſignaueritis, vt præfertur, ius nominandi tres ex Monachis, quorum vnum Blaſius, & pro tempore exiſtens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim ſi erectionem, conſtructionem, ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & conceſſiones prædictas vigore præſentium contingat, eidem erigendo Monaſterio, illiusq; Abbati, & Monachis pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegijs prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauoribus, gratijs, & indultis, quibus alia eiuſdem Ordinis Monaſteria, Abbates, & Monachi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter vti potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monaſterij aſſignata pro conſtructione illius, donec conſtructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per Generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus Monaſterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496 pridie Idus Maij Pontificatus noſtri anno quinto.

Habetur hæc Bulla originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

2 In calce Boemic. Annal. fertur ſimiliter, Monachos Belgas hac formula ſibi Abbatem nominare, vt ex tribus, quos in defuncti vicem ſuffragijs electos Principi obtulerint, vnum, quem illis præficere maluerit, ipſe deſignet, & iubeat Abbatiali dignitate fulgere.

Adſunt etiam aliquæ ſeculares Abbatiæ à laicis perſonis cum reſeruatione iuriſpatronatus fundatæ, vt in Eccleſia Cathedrali Maceraten̄, & in terra Montis Veteris nullius Diœceſis in iuriſdictione dicta Rauignana Abbatia quædam fundata à Comite Petro Maria de Monte Veteri, de quibus diximus in 2. *diſp. quæſ. 6.*

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*
2 *Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.*
3 *Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris ſpiritualis.*
4 *Reſpondetur ad rationem dubitandi.*
5 *Poteſt ex conſuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo licentia, ſucceſſorem eligendi petatus.*
9 *Reges Angliæ ex proprio arbitratu ad ſuæ ditionis Eccleſias, & Monaſteria Prælatos eligentes reprehenduntur.*

1 Ratio dubitandi eſt, quia in *cau. Abbatem* il 2. 18. q. 2. dicitur. *In Monaſterio illum volumus ordinari Abbatem, quem ſibi de ſua Congregatione, & Monachorum electio, & poſſeſſionis dominus popoſcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum ſimul

cum alijs Monachis, ius eligendi etiampertinere: ad quod videtur etiam facere *can. decernimus*, 19.q.7.& *can.principali* 63. *distinct.* Verùm in contrarium est, quod habetur in *c.sacrosancta*,& *in cap. Massana extra de elect.* vbi expresse dicitur, quòd ius eligendi non cadit in laicum in Ecclesia Collegiata: nec valere aliquo modo consuetudinem, vt laicus intersit cum clericis in electione Prælati;& *gloss. in cap. quod sicut, de elect. verb. impedire.* quæ dicit, quòd laicus, etiam patronus, non potest ex consuetudine sibi vendicare ius interessendi

3 electioni Prælati; consuetudo enim non facit laicum capacem iuris spiritualis, *cap. causam de praescript.* electio autem est actus merè spiritualis; quia per illam transfertur in electum ius Prælaturæ saltem in habitu, & contrahitur matrimonium spirituale, vt not. *gloss. in cap. quantò* 63. *dist in.* & *Oldrad. cons.* 1. *de elect.* facit *text. in cap. cum inter canonicos ex. eod. tit.* At in laicum ius spirituale non cadit *d. cap. sacrosancta, & d. cap. Massana, & can. benè quidem* 96 *dist. gloss. in d. cap. causam verb. detinere.* Confirmatur; nam qui non est professus eiusdem Religionis, etiamsi sit clericus, non potest Regularem Prælatum eligere iuxt. *cap. ex eo*, & *cap. indemnitatibus de elect. in* 6. & diximus suprà.

4 Ad rationem dubitandi respondetur, Patronum laicum non habere ius eligendi simul cum alijs Monachis: sed tantùm electioni celebratæ assensum præbendi, vt habetur in *cap. nobis de iurepatron.* vbi dicitur. *In Conuentuali Ecclesia non electioni Prælati facienda, sed iam facta honestiùs prestolatur assensus*, ex quibus verbis patet, quòd non habet ius ferendi suffragium in electione cum alijs Monachis sed eius assensus post electionem est requirendus, &c. ità soluit dubium prædictum *gloss. in d. can. Abbatem*, videatur etiam *Abbas Panormit. d. c. nobis*, & *in c. cum terra n.* 2. & *c. quod sicut, de elect.*

5 vbi *Innoc.* signanter aduertit, posse ex consuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo petatur licentia successorem eligendi; adeò vt electio aliter facta non teneat. Interest enim Principis, ne eligatur alius sibi suspectus, qui possit reuelare secreta Regni sui *arg. in l. omne delictum* §. *exploratores ff. de re milit.* ità etiam *Ioann. de Selua de benefic. in* 2. *p. q.* 23. *gloss. in pragm. sanct. tit. de elect. cap.* 1. §. *veruntamen in verb. Pontif.*

6 Quapropter iure reprehenduntur, ac sacrarum rerum contemptores in eorū gestis vocantur Reges Angliæ, ex arbitratu eligentes in ipsorum Normandiæ, & Andegauiæ ditionibus Abbates, & more Anglico Abbatias dantes, vsque ad Philippi Augusti Galliarum Regis tempora, qui sacram Abbatum ordinationem, & canonicam electionem proprijs electoribus in libertatem vindicauit, ac restituit; vt celebratur per *Vilhelmum Britonem in sui Philippidos lib.* 8. his versibus.

Praeterea motu proprio, nullo supplicante,
Indulsit Monachis, ac Clero, vt fiat ab illis,
Canonico deinceps Pastorum electio ritu.
Nam Rex Anglorum ius vsurpauerat illud,
Vsque adeò, vt solus Pastores ipse crearet.
Nam quoties Pastore carens Praelatica Sedes
Ciuili letho, naturaliuè vacasset,
Protinus Ecclesię bona cuncta vacantis ab ipso
Vsurpata, suos conuertebantur in vsus.
Sicq; Dei sponsā viduans, quantū ipse volebat.
Cogebat placito sibi demùm nubere sponso.
Istaq; causa fuit alijs specialior, ob quam
Ense trucidauit Thomam trux ille beatum,
Qui tam peruersos ritus abolere volebat.

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

Quæs. 1. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccclesias.

Quæs. 2. De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.

Quæs. 3. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione teneantur fidei professionem emittere

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel superiores Ecclesias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quę in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio, & fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales.*

Gregorius XIV. per Bullam incip. *Onus Apostolicę.* dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert *Quaranta in sum. bullar. verb. electio, pag.*

pag. mihi 226. ſtatuit, vt ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, Abbatiarum, & Monaſteriorum fabricentur proceſſus, & fiant inquiſitiones, & habeantus informationes; quæ omnia traduntus in eadem Bulla, cuius tenor propoſitæ materiæ neceſſarius hic apponitur.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſiduè admonet, in eã potiſſimùm curã nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumeniciſque Concilijs pro cõmuni totius Chriſtiani populi ſalute piè, prudenterq; ſtatuta ſunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque Paſtores Cathedralibus, ac Superioribus Eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent. Nam ſi in quibuſuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit, gregis ſalutem magnoperè pendere ex boni Paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trident. Concil. à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimùm inſigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, quâ viri doctrina, pietate, prudentiaq; excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus diu, multumq; verſati Eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. Eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tàm ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum diſponente Domino omnium Eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs, qui opus ſuũ, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernecesſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accuratè, fideliter, ac ſeriò inſtituatur, vt omnis fallacia fuco ſemoto certò confidere valeamus, tales à nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet, humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cùm ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcribatur quibuſque locis, & Prouincijs propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verùm neque id hactenus niſi à pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctae Romanae Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu, praeſenti noſtra perpetuò valitura conſtitutione decernimus, vt ſi extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui à praedicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, Sedis Legatis, ſeu Nuncijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente, Ordinarijs vicinioribus relinquatur; niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tempore exiſtenti Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quòd ſi fortè aliquis praedictorum conſanguinitate, aut affinitate, vſque ad tertium gradum incluſiuè promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpicio carnalis affectus à tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum, qui proximè ſequitur, hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad Ordinarium, ſi Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiae ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quòd ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Eccleſia ipſa, à qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum, ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum verò antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non ſinè magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus, tàm Legatos, ſiuè Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet, ob locorum diſtantiam, teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquod eiuſmodi licebit ei, articulum illum alteri perſonae in dignitate Eccleſia-

stica constituta subdelegare, non autem vniuersalem inquisitionem. Quòd si fortè contingat, aliquem supradictorum legitimè impediri, vt per se hoc munus praestare non possit, ad alios ea cura transferatur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est de ijs, qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiusdem Sacr. Conc. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis syncerum, ac fidele testimonium daturus esse existimet. Verùm, vt inquisitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atq; expediri queat, vtile erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua sit ordine descriptum nomen promouẽdi, cognomen, patria, parẽtes, aetas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tàm ipsum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit modò documentum publicum, seu authenticum fuerit. Illud quoque probibendum censuimus, ac expressè probibemus, ne ad testimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus syncerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tàm cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atq; aemuli excludendi erunt. Porrò testes eiusmodi, Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac singillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiam seriò, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotẽtẽ Deum eorum omnium, quorum vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac proximum, quàm sint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijsque Canonicis sanctionibus continentur probè cognitæ esse debeant ijs, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur; ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs testimonium habuerunt, quòd idonei essent ad alios docendos, nisi fortè aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ità verò inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoscatur, & quoniam in quibusdam Prouincijs nulla sunt studia generalia, neque vllæ publicæ scholæ, neque vsus habet, vt qui studijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea sciẽtia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianũ scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quòd prędictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Trident. Conc. statuit, vt Regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi Generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes siue Definitores, aut Visitatores Capitulũ Generale repræsentantes, siue alij quocunq; vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte succedant; & nihilominùs præter Superiorum testimonium, qui fidem faciant, eiusmodi Regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de ijs diximus, qui publicum suę doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet seriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, alijsq; necessarijs rebus, quæ pariter coram superiùs expressis Prælatis iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debent, professio fidei Catholicae à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi fortè qui professionẽ emissurus est à Praelato inquirente longè distet, tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intelligatur,

stigatur, de informatione de statu Ecclesię accipienda, si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alia promouendis. Recipiet autem Pralatus professionem promouendi præsente Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptā propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque, qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribat. Denique his peractis, Notarius publico instrumēto fidem faciat de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quàmprimùm clausa, & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua id obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam fel. rec. Pius Papa Quartus prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Pralatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorumque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat; processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij prędicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, si pręsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranense nouissime celebratum omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat, antequam Ecclesiam proponat, vt quę à referente Collega sint adiutori occulta fide quantùm ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porrò omnia, quę de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias Regularium cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium Præfecturas, de quibus Cōsistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium, vel secularium, annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis; excepta tamen aetate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant, vt personae promouendae ad Regulares dignitates Doctoratus, siue licētiae gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen aequum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus, & statuimus, vt Praelati, qui inquirendi munus suscepturi sūt, studiosè, ac diligenter inquirant super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superiùs praescriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processum, qui ab inquirente transmittetur, certò statuere, ac iudicare possimus, an persona promouenda verè sit talis, qualem dignitas illa, ad quam prouehenda est, exigit, & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini Nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, ac praesentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, vt seriò apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarū, tranquillitas Reipublicae, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq; permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam saepe, & saepius ad mentem reuocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiae gubernandae idoneos promoueri studeant, eosq; alienis peccatis communicātes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiae magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigētibus meritis praefici diligenter curauerint. De nominandis verò, praesentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates praeter ea, quae superiùs obseruanda esse declarauimus, illud quoq; paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adijciendum censuimus, vt nominationis, praesentationis, vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atq; omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem sint ante professi; sed in eodem etiam sint diù laudabiliter versati; neq; enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare praesumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, et inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re praestabūt, seriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeāt. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae prohibitionis, volūtatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romae in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicae 1591. Idibus Maij, Pontificatus nostri Anno I.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.*

2 *Quid sit de obseruandum circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.*

3 *Quomodo Prelatus inquirens procedere possit per viam Inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendę.*

4 *Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quę in promouendis requiruntur.*

5 *Quę requirantur ad perfectam inquisitionem, praeter ea, quę ex testibus habebuntur.*

6 *Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando pro-*

do promouendi orti sunt in Prouincijs, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est, suscipi gradum aliquem.

7 *Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.*

8 *Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.*

9 *Quid agendum perfecta inquisitione.*

10 *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

VIsum est in superiori quæsito circa qualitates eorum, qui in Conc. istorio ad Abbatiales dignitates, & Monasteriorum regimina vel alias Regulares Præfecturas promouēdi, vel confirmandi sunt, seruanda esse ea omnia, quæ seruari debent in promouendis ad Ecclesias Cathedrales; & hoc præcipuè, quando Abbatiæ, & Monasteria, præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iurisdictionem spiritualem, vel temporalem in populum; necessarium ergo est videre, quis modus præscriptus sit inquisitionibus faciendis super qualitatibus corū, qui Cathedralibus Ecclesijs præficiendi sunt; particularis autem instructio super hoc edita est iussu S.D.N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præsenti materia necessariò apponenda esse visa sunt.

Instructio circa personas, ad quas spectat dictos processus conficere.

SI *processus inquisitionis conficiendus sit extra Romanam Curiam, hoc munus spectat ad Legatos Sedis Apostolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adsint Legati, neq; Nuncij, spectat ad Ordinarios personarum promouendarum, & ipsis deficientibus ad Ordinarios viciniores; qui ordo gradatim seruandus est; nec quisquam debet, sibi hoc munus arrogare, præter ordinem supradictum, nisi Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo casu apparere debet de mandato speciali in principio processus.*

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine supradicto spectat processum conficere, consanguinitate, vel affinitate vsq; ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo casu deferatur ad illum, qui proximè sequitur, seruato ordine, & gradu.

Si quis etiam sit legitimè impeditus, vt per se ipsum processum conficere non possit, & ea adimplere, quæ continentur in §. inferiùs scripto, qui incipit, Quicunque confecturus est, *ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.*

Si processus sit conficiendus in Romana Curia, videndum est, an Ecclesia, vel Monasterium, cui est prouidendum, sit ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo casu munus conficiendi processum in Curia spectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apostolicam est Protector illius Prouinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel Monasterium.

Quòd si Ecclesia, vel Monasterium non sit ad nominationem, aut præsentationem, vt premittitur, processus conficiendus erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiusmodi deputatione, curabit, aliquid apparere, vel saltem vigore suæ assertionis aliquid narrari à Notario in principio processus.

Si Prælatus inquirens ob locorum distantiam non posset commodè per se ipsum testes examinare super aliquo articulo, vt puta, super legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiusmodi; licebit ei, partem illam alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem.

Quoad processus conficiendos, pro habenda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant ydem Prælati, qui processum de qualitatibus promouendorum confecturi sunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno esse Ecclesiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, subdelegare Episcopo, qui erit vicinior ipsi Ecclesiæ, vel Monasterio, munus conficiendi processum super statu dictæ Ecclesiæ, vel Monasterij.

Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.

Q*Vicunque confecturus est processum Inquisitionis in qualitates promouendi, etiam si sit Legatus, non per suos Vicarios, Auditores, vel alios ministros, sed per se ipsum id munus exercere debet: licèt possit, ab huiusmodi personis, vel alijs viris peritis adiuuari. Hæc autem in specie seruanda sunt.*

Non recipiantur testes à promouendo, vel pro parte sua inducti, neque articuli ab ipso, vel nomine suo producti, sed Prælatus inquirens interrogatoria, seu articulos per se ipsum formatos habeat, & super eis examinet testes, quos de rebus inquirendis syncerum, & fidele testimonium daturos esse, existimet: ipse ex officio suo secretò vocari mandet, & secretò examinet; ipsemet recipiat in manibus suis singulorū testium iuramentum, quod ab Episcopis praestetur tacto pectore, à caeteris verò inferioribus, cuiuscunque qualitatis sint, tactis sacris scripturis; & ita respectiuè referat Notarius processum scripturus, qui etiam asserat, testem fuisse ex officio vocatum, & examinatum à Praelato inquirente. Insuper Praelatus ipse testes interroget super vnoquoque articulo: ipsorum autem testium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus scribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tàm dicta testium, quàm scripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in processum, & publicum instrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs describentur.

Circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.

T*Estes sint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferrè valeant; syncerumque, ac fidele testimonium verisimiliter sint daturi; praesertim verò huiusmodi qualitates esse debent in testibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Ecclesiam; scire enim debent ipsi testes, quae requirantur in eo, qui recturus est Ecclesiam*

clesiam Cathedralem, ad hoc, vt sit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non sunt recipiendi testes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, siuè aemuli personae promouendae.

In inuestigandis testium qualitatibus, adhibenda est diligentia per Praelatum inquirentem, vt cognoscere possit, quàm sint erga promouendum affecti, exindeq; conijcere, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant.

Si aliquando Praelato inquirenti ità expedire videbitur, testibus ad memoriam reducet vim iuramẽti, & grauitatem periurij, admonebitque: ipsos reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committẽdo, vel omittẽdo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Ecclesijs praeficiantur.

Quomodo Praelatus inquirens procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personae promouendae.

SI contingat, Praelatum inquirentem non habere sufficientẽ notitiam personae promouendae, ad hoc, vt possit deligere, & vocare testes ex officio; absque scientia ipsius promouendi, & secretò poterit curare, vt ipsemet promouendus, vel aliquis alius det ei schedulã, in qua sint ordine descripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, aetas, parentes, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, amici, & familiares, aliaeue personae, quae tàm ipsum, quàm parentes eius intimè norint.

Cum autem huiusmodi schedula petenda sit tantummodo ad habendam quamdam extraiudicialem notitiam eorum, quae Praelatum inquirentem scire oportet pro inquisitione facienda; non debebit ipsa schedula inseri processui, neque de ea aliqua mentio in dicto processu fieri: sed ad partem seruari, donec inquisitio perficiatur, & ea perfecta, poterit lacerari, si Praelato videbitur.

Interrogatoria, quae necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quae in promouendis requiruntur.

PRimò, an testis cognoscat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an sit ipsius consanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, aemulus, vel odiosus.

Secundò, an sciat in qua Ciuitate, vel loco, & Dioecesi promouendus sit natus, & quae sit causa scientiae.

Tertiò, an sciat, ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, atq; honestis, & Catholicis parentibus; & quae sit causa scientiae.

Quartò, an sciat cuius aetatis sit, praesertim an expleuerit annum 30. & quae sit causa scientiae.

Quintò, an sciat, eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, à quo tempore citra, praesertim, an ante sex menses, & quae sit causa scientiae.

Sextò, an sciat, eum esse in Ecclesiasticis functionibus, & in exercitio ordinum susceptorum diù versatum, in susceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quae sit causa scientiae.

Septimò, an sciat, eum semper catholicè vixisse, & in fidei puritate permansisse, & quae sit causa scentiae.

Octauò, an sciat, eum praeditum esse innocentia vitae, bonisque moribus; & an sit bonae conuersationis, & famae, & quae sit causa scientiae.

Nonò, an sciat, eum esse virum grauem, prudentem & vsu rerum praestantem, & quae sit causa scientiae.

Decimò, an sciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico, vel Sacra Theologia insignitum esse, quibus in locis, quãto tempore, & quo fructu ipsi Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina, polleat, quae in Episcopo requiritur ad hoc, vt possit alios docere, & quae sit causa scientiae.

Vndecimò, an sciat, eum aliquo munere aliquando functum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Ecclesiae se exercuisse, & quomodo in eis se gesserit, tàm quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quae sit causa scientiae.

Duodecimò, an sciat, eum aliquando publicum aliquod scandalum dedisse circa fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliouè canonico impedimento teneri, quominùs possit ad Ecclesiam Cathedralem promoueri, & quae sit causa scientiae.

An eum idoneum existimet ad benè regendam Ecclesiam Cathedralem, & praesertim eam, ad quam ipse est promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipsius promotionem eidem Ecclesiae vtilem, & proficuam futuram esse censeat, & quare ità existimet. Depositiones testium seriatim, & per extensum scribantur; neque praecisae affirmationes, seu negationes tantummodo admittantur.

Quae requiruntur ad perfectam inquisitionem, praeter ea, quae ex testibus habebuntur.

QVoad sacros ordines, petendae sunt à promouendo, & in processu inserendae originales Bullae, vel literae testimoniales collationum ipsorum ordinum, vel saltem earum exemplaria in forma authentica: praesertim si testes in sufficienti numero non deposuerint, se non modò vidisse eum cantantem Epistolam, & Euangelium, vel celebrantem, sed etiam legisse dictas Bullas, vel literas testimoniales, vel interfuisse collationibus ordinum ei collatorum. Quoad gradum similiter inserendum est processui priuilegium originale, vel eius exemplar in authentica forma.

Si Praelato inquirenti, vel promouendo videbitur, processui etiam adiungantur aliqua Breuia, literae patentes, vel aliae scripturae, aut publica documenta, quibus maior, aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi, vel aliud eiusmodi, praesertim si testes circa ea sufficienter, & plenè non deposuerint, recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in sacra Theologia, vel in iure Canonico, necesse est, vt praeter probationem aliundè habendam circa eius doctrinã, iuxtà praeinsertum decimum interrogatorium, pro parte promouendi exhibeatur publicum alicuius Academiae testimonium, quo idoneus esse declaratur ad alios docen-

docendos, quæ populum Christianum scire oportet. Persona promouendi euuntietur hac nota, videlicet si sit Prælatus, Admodum R. P. si verò non sit R. N. N. Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipse se talem vel nominet, vel scribat, nisi vbi præcesserit electio Capituli, aut Conuentus.

Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti sunt in Prouincijs, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est suscipi gradum aliquem.

IN huiusmodi locis, & personis sufficiet, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ Populum Christianum scire oportet: ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc sensum, iuxtà quod si testes deposuerint, se de scientia promouendorum certos redditos esse, ex eo, quòd prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint: hoc modo sufficiens causa scientiæ dici potest; aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem supradictæ Constitutionis Gregorij XIV.

Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.

OMnia, quæ seruari debent in promouendo ad Ecclesiam Cathedralem, si sit secularis, seruanda etiam sunt, si sit Regularis.

Sed quia Regulares non solentnt plurimùm suscipere insignia doctoratus in Vniuersitatibus studiorum; necesse est iuxtà decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à suis Superioribus Regularibus testimcuium habeat sufficientis doctrinæ, & quòd sit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi sunt dumtaxat, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, Ministri, aut Præpositi generales, vel quarumlibet Congregationum Præsidentes, siuè Definitores, aut Visitatores, Capitulum Generale repræsentantes: siuè alij quocunque vocabulo nuncupentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinū, aut Congregationum succedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter suprascriptum Superiorum testimonium, est etiam aliunde inquirendum in huiusmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum est de seculari, qui habet suæ doctrinæ testimonium à publica aliqua Academia.

Prædicta omnia seruari debent circa inquisitionem faciendam in qualitates eorum, qui in Concistorio promouendi sunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monasteriorum, vel aliàs Regularium Præfecturas. Præsertim quando, præter curam, & regimen Monachorum, annexa est Monasterio iurisdictio spiritualis, vel temporalis in populū.

Idcircò super eisdem interrogatorijs examinandi sunt testes, mutatis tamen mutandis, respectu Ecclesiæ Cathedralis, & respectu Monasterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen est interrogatorium circa professionem Ordinis, & tempus, à quo eam emisit promouendus. Circa verò ætatem sufficiat, interrogare, & scire, cuius ætatis sit, non restringendo se ad trigesimum annum expletum: postea enim videbitur, an in huiusmodi promouendo sit ætas legitima respectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cum promouendi ad huiusmodi dignitates Regulares non sint per Concilia generalia adstricti ad gradum Doctoratus, siue licentiæ, vel ad publicæ Academiæ testimonium; & nihilominus æquū sit, vt ea doctrina polleant, quæ onus sibi imponendum sustinere valeant; Prælati inquirentes studiosè, ac diligenter inquirere debebunt super doctrina eiusmodi personarum iuxtà modum, et formam superiùs notatam, vt Romanus Pontifex, habita informatione, quænam sit promouendi doctrina, iudicare possit, an sit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Insuper tenentur ad fidei professionem, quæ emitti debet in manibus Prælati, ad quem inquisitio (seruato ordine superiùs dicto) pertinet: à quo si promouendus longè distet, poterit idem Prælatus subdelegare receptionem dictæ professionis Ordinario, cui promouendus vicinior sit.

Prælatus recipiet professionem fidei à promouendo, præsente Notario publico, ac testibus; ipse autem promouendus eam emittet genibus flexis antè Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacrosancta Euangelia, & spondendo, vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deosculatur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen suum exprimendum erit, ea dumtaxat sua propria manu adscribet.

Prælatus propriæ etiam manus subscriptione in fine exemplaris dictę professionis testabitur, eam à se receptam fuisse, sub hac forma. Ego N. fidei professionem iuxtà suprascriptā formā à R. P. D. N. in manibus meis, ad verbum emissam recepi, & ità testor manu propria.

Denium Notarius, qui præsens fuit, publico instrumento in calce eiusdem exemplaris immediatè post subscriptionem Praelati inquirentis extenso, fidē faciet de praedictae professionis emissione, ac receptione, praesētibus testibus, quorū nomina, et cognomina exprimet.

Maximè curandum est, vt exemplaria professionis fidei transmittantur absque mendis, ne leuibus quidem; cum nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apostolica præscriptam: nimisque non modò Notarij scribentis, sed etiam præcipuè Prælati inquirentis in curia circa hoc notetur in Sacro Consistorio, quādo inde sit relatio processus, & mendorum in professione fidei repertorum; cum necesse sit, ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occasionem errorum, prouenientium ex incuria scribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxtà formam Romæ impressam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò trasmittenda sunt instrumenta, professionis fidei, hęc ipsa scribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eisdem Notarius extendat instrumentum, prout dictum est.

Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.

PRimò interrogandus est testis, an sciat, in qua Prouincia, & Diœcesi sit Monasterium, & quæ sit causa scientiæ.

Secun-

Secundò, an ſciat, cuius Ordinis ſit, & quæ ſit cauſa ſcientiae.

Tertiò, quis ſit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere conſueuerit; & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quartò, ſub qua inuocatione ſit Eccleſia ipſius Monaſterij, cuius ſtructurae, & qualitatis. An indigeat reparatione; & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quintò, qui ſunt redditus menſae Abbatialis, vel Prioralis, qui redditus menſae Conuentualis, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Sextò, an Monaſterium habeat aliquam iuriſdictionem temporalem, aut ſpiritualem, quam, & in quos, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem haec exerceatur, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citrà, & quae ſit cauſa ſcientiae.

Quid agendum perfecta Inquiſitione.

Cùm totum examen, ſeu Inquiſitio de perſona promouenda, & informatio de ſtatu Monaſterij perfectae fuerint: Notarius eas, vnà cum ſcripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac profeſſione fidei in Inſtrumentum publicum rediget.

Si proceſſus inquiſitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus, qui eum confecerit, ad Pontificem clauſum, & obſignatum tranſmittet, ſi Monaſteria non ſint ad nominationem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicuius Regis; ſi de huiuſmodi nominatione, vel præſentatione, tranſmittet proceſſum ad Cardinalem illius Regni, vel Prouinciæ Protectorem, in qua eſt Monaſterium prouidendum.

Ipſe autem Prælatus, vel per literas ſeparatas, ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem huiuſmodi proceſſus ſignificabit, quanta fides teſtibus examinatis, eorumque dictis, & ſcripturis producitis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat.

Proceſſus ſic formatus, & tranſmiſſus primùm à Cardinale, cui illum in Conſiſtorio referendi manus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum ſubſcribetur; & poſtea fiet relatio in Conſiſtorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, ſi præſens in Curia ſit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monaſterium proponatur, vt quę referente Collega ſunt audituri, oculata fide, quantùm ad perſonam ipſius promouendi attinet, cognoſcere poſſint.

Confecto proceſſu, & habita prædicta informatione Cardinalis Commiſſarius in ſecreto Conſiſtorio refert publicè omnia, quæ in proceſſu continentur ſummariè, & ſimpliciter, ac dilucidè, proceſſum ipſum in ſcriptis perſcribam ſuum redactum ſecum habens. Demum, Summus Pontifex, audita relatione, exquirit primò votum Commiſſarij proponentis, deinde aliorum Cardinalium ſententias; & ſi ſuæ Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra prouidemus Monaſterio S. N. Ordinis N. Diœceſis N. de perſona dilecti filij, A. eiuſdem Monaſterij Monachi profeſſi, in Sacerdotio, & legitima ætate conſtituti, præficientes eum illi Monaſterio in Abbatem, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. *Ità habetur in lib. 1. Sacrarum Cæremoniarum, ſiue Rituum Eccleſiaſticorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſect. 10. cap. 4. & 5.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores in ſui promotione teneantur, fidei profeſſionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficijs curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeſſionem emittere; quod extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos num. 2.*
3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei profeſſionem emittere.*
4 *Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam.*
5 *Item Abbates. Commendatarij.*
6 *Item Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſijs Cathedralibus.*
7 *Prouiſi non ſunt de neceſſitate monendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeſſionem.*
8 *Prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem; etiam ſi aliàs emiſiſſent ex alia cauſa.*
9 *Fidem profeſſionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſentur remiſſa.*
10 *Canonicus ante fidei profeſſionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt.*
11 *Fidei profeſſio an per procuratorem emitti poſſit.*
12 *Quicquid fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem.*
13 *Fidei profeſſio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius, coram quo eſt facienda.*
14 *Fidelitatis iuramentum præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiam ſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit.*
15 *Ad Fidei profeſſionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum.*

1 Sacroſancta Synodus Tridentina ſeſſ. 24. de reformatione c. 12. diſpoſuit. *Vt prouiſi etiam de beneficijs quibuſcunq; curam animarum habentibus, teneantur à die adeptae poſſeſſionis ad minus intra duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali orthodoxę ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac*
2 *iurent.* Hanc diſpoſitionem Concilij deinde Pius Quartus extendit ad quoſcunque, qui de Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſcunq; locis Regularium quorumcunq; Ordinum, etiam militiarum, quocunq; nomine, vel titulo prouiderentur: prout patet in eius Conſtitutione incip. *Iniunctum nobis*, ædita idibus Nouembris 1564. ob quam

ob quam Constitutionem Regulares Prælatos ad fidei professionem emittendam adstrictos esse, tenent *Nauar. conf. 2. tit. de Summ. Trinit. in antiq. aliàs conf. 10. tit. de inveniur. in 2 edit. Roder. quæst. regul. tom. 2. q. 22. art. 1. & in Sum. tom. 1. cap. 10. num. 7. Eman. Sà verb fides in fin Sayr. decis. 12. tit. de Summ Trinit. & fid. Catholic. Petr. de Ledesma in Sum. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine Vgolin. de potest. Episc. cap. 5. §. 16. nu. 17. D. August. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 61. nu. 7* Rruerendiss D. meus Antonius Ricciullus Bellicastren Episcopus, & nunc Illustriss. Cardinalis Millini Vicarij in Vrbe Vicesgerens meritorum suorū intuitu propediem ad maiora euehendus, in *tract. de iur. person. extra grem. Eccl. existent. lib. 1. cap. 13. à nu. 5. vsq; ad 8. inclusiuè*. Attamen in illis Religionibus in quibus

3 prædicta Constitutio Pij Quarti non est vsu recepta, vel est contrario vsu abolita, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei professionem emittendam; Itâ *Hieron. à Sorb. in annot. ad Comp. priuil. tit. professio fidei vers. & est primò aduertendum*, vbi dicit Sacram Congregationem respondisse prædictam Constitutionem quo ad Prælatos Regulares non esse in vsu, atq; itâ pariter consuluisse alios Doctissimos viros, & in praxi obseruari, quam sententiam amplectitur *Sanch. in præcepta Decalog lib. 2. cap. 5 nu. 3.* & de eadem praxi testatur *Frat. Sigismund. à Bonon. in tract. de elect. & potest. Prael. Regul. dub. 50. in fin.* quicquid dicant alij, quiâ re vera hodiè in Religionibus prædicta Constitutio non obseruatur. Abbates autem

4 & Prælati seculares quibus animarum cura commissa est, absque dubio ex dispositione Concilij Tridentini tenentur intra duos menses ad prædictam fidei professionem emittendam; quia *Conc. loc. cit.* loquitur generaliter de vniuersis prouisis de beneficijs curam animarum habentibus.

5 Abbates item Commendatarij perpetui, cum facultate, disponendi de fructibus, sicut veri beneficiati tenentur, fidei professionem emittere; quia cum huiusmodi Commēdæ censeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap. dudum il 2. de elect. can. qui plures, 21. q. 1. Archid. in cap. si propter in fin de rescript. in 6. Federic. in tract. de permut benefic. q. 15. Nicol. Milis in repert. in verb. beneficium §. 25. Guid. Pap. decis. Delphinat. q. 152. num. 1. Card. Florent. in cap. si constiterit, sub nu. 3. vers. circa huius materiam de accusat. Rebuff. de pacificis possessor. nu. 47. & plurib. seqq. Put. decis. 24. num. 4. lib. 1. Nauar. lib. 1. consil. tit. de constitut. cons. 1. num. 39. Garc. de benefic. p. 4. cap. 4. à nu. 20.* & alij, quos retulimus supra *disput. 4. quæst. 5. nu. 5.* meritò tenentur ad fidei professionem emittendam Ita *Fuschus de visitat. lib. 2. cap. 9. nu. Vlt. D. Aug.*

6 *Barbos. d. alleg. 61. nu. 12.* Idem pariter dicendum est de Abbatibus secularibus, qui sunt dignitates in Ecclesijs Cathedralibus, ex dispositione *Sacr. Conc. Trid. d. c. 12.* vbi voluit, quòd prouisi de Canonicatibus, & dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus idem facere teneantur.

7 Et hi prouisi debent vltrò se offerre; nec est necessarium, vt moneantur ad professionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, testibus *Garc. de benef p. 3. cap. 3. nu. 19. & 20. D. Ant. Ricciull. d. c. 13. nn. 18.*

8 Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs fidei professionem emiserant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis &c. ad eam de nouo faciendam: prout declarasse Sacram Congregationem refert idem *Garc. d. cap 3. num 17. & 18.* & ideò itâ firmant *D. Ant. Ricciull d. cap. 13. nu. 19. D. Barbos. d. alleg. 61. num 8. alios citans, & Fr. Sigismund. à Bononia d. dub. 50. nu. 4. contra Sanch. dicto lib. 2. cap. 5. num 6.*

9 Hæc fidei professio fieri debet intra duos menses ad minùs à die captæ possessionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt statuit *Concil. Trid. loc. cit.* aliàs prouisi fructus beneficiorum non faciunt suos. Verùm notandum est, quòd si intra huiusmodi terminum non emittatur, duobus mensibus elapsis beneficiarius, vel prouisus non remanet solutus obligatione, illam in posterùm emittendi, sed nihilominus semper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum mensium à Concilio assignatus non est præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, sed ad differendam pœnam; vt colligitur à simili, ex tex. *in cap. cum dilecti, §. præterea, extr. de dol. & contumac.* & docent *Pet. de Ledesma in Sum. tract. 1. cap. 4. post 10 conclus. different. 3. Azor. Instit. moral. par. 2. lib 7 cap. 2. q. 5 Roder tom. 1. Sum. cap. 119. num. 7.* & alij apud *D. Ant. Ricciull. loc. cit. num. 37. & seq.*

10 Supradicta conclusio extenditur, vt antè emissam professionem Canonicus pro præsente haberi non possit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas distributiones lucretur Itâ *Nauarr. loc. cit.* & tenuit Sacra Congregatio, quam secuta est *Rot. in Oueten. Mercedis 12. Decembris 1605. coram Illustrissimo D. Coccino Decano, quæ est decisio 157. par. 2 recent.*

11 Vtrùm autem fidei professio fieri possit per procuratorem, aliqui negant, *Gonzal. in reg. 8. Cancell. §. 7. num. 169. vers. similiter Stephan. Grat. discept. forens. cap. 166. num. 22. Addentes ad Nauar. d. cons 11. sub tit. de iureiur. in 2. edit.* quod in antiquis erat quartum, *sub tit. de Summ. Trinit. Vgolin. de potest. Episc. cap. 50. §. 16. num. 1.* dicentes, itâ respondisse Sacram Congregationem. Itâ etiam *Garc. d. cap. 3 n. 75. Rota in Carthaginen. fructuum, 19. Februarij 1588. & 1. Iulij, & 22. Nouembris eiusdem anni coram Card. Plauto, Sigismund, à Bononia d. dub. 50 num. 3.*

Contrariam sententiam tenent *Nauar. d. cons. 11. num. 2. Petr. de Ledesm. vbi proximè differ. 3. Azor. Instit. moral. p. 2. lib 7. cap. 2. q. 6. Sanch. d. cap. 5. num 7. Campanil. in diuersor. iur. canon. rub. 8. cap. 3. num. 19. Rota in Vna Varmien. Canonicatus 13. Iunij 1608. coram Sacrato, D Barbos. d alleg. 61. nu. 20. D. Ant. Ricciull. d. cap. 13. à num 21. vsq; ad 25. exclusiuè*, & nouissimè *D. Ioannes Antonius Massobr ius in suo tractatu de Synodo Diœcesana iuxt. Vltimam impress anni 1627. vbi cap 4. dub 40. per totum*, pluribus disertissimis, ac appositissimis rationibus hanc sententiam enixè tuetur contra *P. Sigismund. à Bo-*

à Bonon. loc. cit. qui aduersus D. Aug. Barbos. contrariam opinionem sustinet.

Probatur, quia neq; Concilium, neq; Constitutio Pij Quarti vtuntur verbis significantibus personalitatē: & propterea succedit regula. Quicunq;
12 potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per procuratorem, *l. 1. ff. de procurat. cap. qui per alium, & cap. potest quis, de reg. iur. in 6.* Præterea, quòd fidei professio fieri possit per procuratorem, probatur expressè in *can. optatum* 100. *dist.* in fine, in illis verbis *nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miseris*, vbi *Prepos.* hoc expressè notat; nàm figurando casum, ait, quòd qui desiderat pallium suscipere, per se vel procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, se seruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat *Turrecrem.*
13 Hæc autem omnia intelligenda sunt, vt procedant, permittente illo, in cuius manibus fidei professio facienda est; quia si is recusaret, obligatus ad eam faciēdam teneretur personaliter ac-
14 cedere: quia pro præstando iuramento fidelitatis arctatur quis ad personaliter comparendum; etiamsi habentes præstare tale iuramentum, sint Moniales, & Religiosæ personæ adstrictæ ad clausuram; etiamsi pro nulla alia causa adstringi possint ad personaliter comparendum *cap. 3. de iudic. in 6. cap. vnico §. verùm, vbi Franch. num. 2. de stat. Regular. eod. lib. D. Anton. Ricciull. d. cap. 13, num. 29.*
15 Vt autem possit quis fidei professionem pro alio emittere, non sufficit generale mandatum cum libera: sed requiritur, quòd ad id specialiter constituatur; quia habet iurare in animam sui principalis; quo casu semper requiritur speciale mandatum, *cap. nullam*, & ibi *Franch. num. 1. de iur. calum. lib. 6. Barthol. & Imol. in l. qui bona §. si aliena ff. de damn. infect.* & ità docet *D. Ant. Ricciull. loc. cit. num. 30. & duobus seqq.*

DISPVTATIO IX.
De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆSITVM I.
An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana suarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad possessionem beneficij, vel dignitatis adipiscendam, vsu Romanę Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Possessio Abbatię, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem non est valida.*

QVamuis iure communi ad Abbatiam, vel beneficium obtinendum nulla scriptura sit necessaria, sed cum supplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Ecclesiasticum petitur, solo verbo ipsius, quo respondet, *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conscientiæ perficiatur: ac proinde firmata est, & rata statim, vt est signata: licèt nondum Pontificio diplomate confecto, *can. institutionis 25. q. 2. clem. dudum §. nos enim, de sepul.* imò (vt ait *Baldus, Geminianus, Felin.* & alij plures, quos refert *Flaminius Paris. de resignati benefic. lib. 8 q. 2. n. 8.* cum primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Episcopum, aut certæ Ecclesiæ Abbatem nominat, talis ità nominatus est verè Episcopus, aut Abbas, videlicet potestate iurisdictionis, non ordinis; illa enim potestas solo verbo traditur: hæc autem, non nisi consecratione datur. At vsu Curiæ Roma-
1 næ ad possessionem adipiscendam omninò scriptura, hoc est Pontificium diploma requiritur, adeò vt possessio capta, ante expeditionem literarum, nulla fit, & inualida ex *reg. 25. Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Ecclesiastica, absque literis Apostolicis, nec non contra quoscunq; apprehendentes possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum, absque eisdem literis Apostolicis, emanauerunt nonnullæ Constitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. incap. *Iniunctæ*, quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi sic dicitur. *Præsenti Constitutione sancimus, vt Episcopi, & alij Prælati superiores, nec non Abbates, & cæteri Monasteriorum regimina exercentes, quocunque nomine censeantur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commissas eis Ecclesias, & Monasteria, absque dictæ Sedis literis huiusmodi horum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere; nulliq; eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, vel intendant*; quòd si

forsan aliter præsumptũ fuerit, ipsi Episcopi, & cæteri prædicti Prælati nihil de Ecclesiarum, vel Monasteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Ecclesiarum, & Monasteriorum, & quicunque ipsos absque huiusmodi literis receperint, vel eisdem obedierint, tandiu sint à beneficiorum suorum perceptione suspensi, donec super hoc eiusdem Sedis gratiam meruerint obtinere. Denique Iulius II. edidit aliam Constitutionem incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Episcopatus, Abbatias, Prioratus, siue in titulum, siue in commendam, siue in administrationem datos; aliam similem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctissimus*, quam in fine huius quæsiti apponemus; quia ad huius rei notitiam plurimum necessaria esse videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctissimus in Christo Pater*; ex quibus constat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monasteria virorum, quocunque nomine censeantur, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, specialiter Sedi Apostolicæ reseruata, quorum prouisiones ad dictam Sanctam Sedem spectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monasteria, quorum Præpositi à Conuentu eliguntur, & ipsarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent; necessarium est, expedire literas Apostolicas super confirmatione electionis, adeò, vt qui sine huiusmodi literis possessionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apostolica confirmationem suarum electionum acceperint, pro intrusis, & violentis possessoribus haberentur. Tales sunt Abbates, Priores, aut Præpositi Monasteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, aliosq; Principes eiusdem Nationis ex vna, & Nicolaum V. Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs, necnon Monasterijs Apostolicæ Sedi immediatè subiectis Pastores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deindè electiones ad dictam Sedem Apostolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. in *cap. cupientes de elect. in 6.* constitutum, vt videre est in Bulla eiusdem Nicolai V. quæ est prima in ordine in *Bullar. nouo tom. 1. inter Constitut. d. Pontificis*, de his Concordatis fit plurics mentio in *Treueren. Abbatiæ S. Maximini, coram Illustrissimo D. Coccino Decano*, quam supra in calce *1. quæst. 3. disput.* apposuimus: videatur insuper *Ioannes à Cokier in commentar. in reg. 2. Cancell. num. 16.* & hi Abbates non soluunt Cameræ quindennium, sed annatam, sicut etiam pleriq; alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor autem Constitutionis à Iulio III. super hac materia editæ est, qui sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quòd licèt alias fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi, sua generali Constitutione sanciuerit, quòd nullus ex tunc de cætero administrationem dignitatis, ad quam electus esset, priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel temporalibus per se, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret, omnes illos, qui secus fecissent, iure, si quod illis per electionem quæsitum foret, decernens eo ipso priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII. etiam sua perpetuò valitura constitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monasteriorum regimina exercentes quocumque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent, ad commissas eis Ecclesias, & Monasteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nullique eos, absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monasteriorum regimina exercentes de Ecclesiarũ, vel Monasteriorum eorundem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Rom. Pont. prædecessor noster quibuscumque tabellionibus publicis, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerit, ne ex tũc de cætero de transumptis supplicationem, præter quàm habentium clausulam, quòd earum sola signatura sufficeret: ac decreto, & concessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præsumerent, voluit; & Apostolica authoritate statuens inter cætera, quòd partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu possessionem huiusmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent. Quinimò ad beneficia in eisdem transumptis, & literis, ac mandatis expressa efficerentur ipso facto perpetuò inhabiles, & ad restitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens sic iudicari debere, ac irritum &c. Et successiuè Sanctitas sua attendens, quòd ante confectionem literarum gratia Apostolica est informis; inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, vel causarum Palatij Apostolici Auditores, aut quicunque alij non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamsi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates, literis super dispensatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore concessis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta

dicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ poſſeſsionem beneficiorum Eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs diſponi, poſſeſsionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, et inhibitione, & voluntate, & ſtatuto prædicto contentas damnabiliter incurrando in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere, ſanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expreſsis, approbans, & innouans, ac perpetuò obſeruari debere decernens, & ſanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, hac ſua in perpetuũ valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit; quod omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſtica, tam ſeculares, quam quorumuis Ordinum Regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præſulgeant, quòd de cætero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore conceſsis minimè confectis, beneficia ipſa retineri, aut poſſeſsionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis Ordinum Regularium quomodocumq; & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica conferri, ſeu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, ſeu aliàs diſponi conceſſionem, literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſeu alios eius nomine, etiam ſupplicationum, ſeu ſumptorum, vel tranſumptarum huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodum de ipſis beneficijs tamquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint, ipſorum beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti, ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, Conſtitutiones, ſeu dicta Cancellariæ regula de annali, & triennali poſſeſſore in illis locum non habeant, nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur. Quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ, aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis, ſuper diſpenſatione ea retinendi ſibi conceſſa, non expeditis retinentes, aut poſſeſsionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non cõfectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam ratam, & gratam habentes, beneficia, ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſquè, & illo priuari, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætextu noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiam Apoſtolica auctoritate facta aſſequi valeant; ſed beneficia ipſa tamquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, ſeu commendari, & per quoſuis, tàm ab eorum Ordinarijs collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari poſsint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut poſſeſsionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſubrogentur, & ſubrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſam deſuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quèdq; de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra, & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam, quòd eorum ſola ſignatura ſufficiat, nullam aliam, quàm literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationem faciant, ſeu præſtent, nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernentes ſic, & aliter, tàm in eadem Curia, quàm extra eam, & in partibus, per quoſcunque Iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica auctoritate prædicta fungentes etiam cauſarum Palatij Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum. Habetur apud *Stephanum Quarant. ver. Beneficiorum poſſeſsio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iuriſpatranatus facta loco Religioſo non requiritur Epiſcopi aſſenſus.*

2 *Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iurepatronatus donato Monaſterio in nullas pœnas incidunt.*

VIdetur primò, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio, incidant in pœnas contentas in *c. cura paſtoralis de iurepatron.* in quo textu probatur, quòd Religioſi non poſſunt vendicare, vel retinere Eccleſias ſibi conceſſas à laicis, ſinè Diœceſani conſenſu, cuius pœna eſt annullatio actus donationis; & idem diſponitur per tex. *in c. nullus, eodem tit.* ſcilicet, quòd patronus non poteſt, ſinè Epiſcopi, vel Papæ conſenſu, etiam loco Religioſo conferre Eccleſiæ decimas, vel aliud ſpirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificijs emanatis contra retinentes beneficia abſque literis Apoſtolicis.

1 Sed contra eſt, quod diſponitur *in c. quod autem, & c. illud ex tit. de iure patron. & c. vnic. eodẽ tit. in 6.* vbi habetur, quòd ſi laicus iuſpatronatus Eccleſiæ ſibi competentis, eidem, vel alteri Eccleſiæ, ſeu loco pio duxerit conferendum: huiuſmodi collatio, (quamuis abſque aſſenſu Epiſcopi facta fuerit) efficax eſt cenſenda; Ita etiam affirmant *Panormit. ſuper d. c. illud num. 7. Roch. de Curte. in*

tract.

tract. de iurepatr. verb. ipse vel *is*, q. 7. *num.* 16. *Paulus de Cittadin. in eod. tract.* 9. *par. nu.* 10. 2. *q lib.* 8. *tit.* 15. *par.* 5. *Lambertin. eodem tract. lib.* 1. *part.* 2. *quaest.* 1. *art.* 2. & 3. *cum seq.* vbi testatur de communi, *Molin. de Hispan. primogenitur. lib.* 1. *cap.* 14. *nu.* 13. *Viuius commun. opin. tom.* 1 *lib.* 1. *tit.* 4. *nu.* 9. *Azor. instit. moral par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 20. *q.* 5. *Steph. Grat. discept. foren. tom.* 1. *cap.* 177. *nu.* 3. *Suar. de Relig. tom.* 1. *lib.* 4. *de simon. cap.* 28. *nu.* 16. *D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episcopi par.* 3. *allegat.* 71. *num.* 10. & 26.

2 Ex quibus patet, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iurispatronatus donati Monasterio, in nullas pœnas incidunt. Benè verum est, quod *Gloss.* notat in supra allegato *c. si laicus de iurepatro. lib.* 6. in figuratione casus, *in vers. tamen dicens. Per hoc non fit praeiudicium Diœcesano, & ideo Ecclesia, cui facta fuit donatio iurispatronatus, habebit collationem, & praesentationem; sed Diœcesanus habebit institutionem.* Ex quibus *Glos.* dictis solùm elicitur, quòd Abbas debet præsentare in beneficio iurispatronatus, & ipse Diœcesanus instituere.

Ad argumenta vnà cum iuribus in contrarium adductis respondemus; Et primò non obstare tex. in contrarium adductos; quia respondetur cum *gloss.* ibidem, quam dicit communiter receptam *Azor. d. cap.* 20 *q.* 5. quòd in his iuribus solùm decernitur, patronum non posse conferre Ecclesiam etiam Monasterijs, aut Collegijs Clericorũ absq; Episcopi consensu, quod attinet ad proprietatem, vel titulũ, non autē quod spectat ad iuspatronatus.

Nec item obstant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Ecclesiastica à Sede Apostolica, absque literarum Apostolicarum expeditione, vt diximus in primo quæsito præsentis disputaionis; secus, est quando iuspatronatus donatum est Monasterio à particulari patrono, cum non sit concessum à Sede Apostolica; ergo.

QVÆSITVM III.
An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere quindemnium Cameræ Apostolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid sit.*
2 *Annata quid sit.*
3 *Annata quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium successit in locum annatæ.*

1 QVindemnium est quoddam pensionis genus, quod soluitur Summo Pontifici, ac illius Apostolicę Cameræ decimo quinto quoque anno ex beneficijs dimissis, & annexis alicui Communitati, siuè Collegio, aut Monasterio: & succe-
2 dit in locum annatæ; quæ annata est genus quoddam pensionis, cum is, qui beneficium Ecclesiasticũ obtinuit, aut de certa aliqua Ecclesiastica præfectura prouisus est, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apostolicæ Cameræ soluere tenetur, si beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. ducatorũ auri de Camvalorem annuum excedunt de annatis notatur in *clem. quia Regulares* § *praemissa, de suppl. neglig. Praelat.* & dicuntur annalia in *ext. Ioann.* 22. *suscepti*.

3 Hę annatæ ante tempora eiusdem *Ioan.* 22. raro, vel nunquam exigebantur; sed ipse Summus Pontifex per *extrauagant. cum nonnulla*, in qua supponit, aliam priùs edidisse, ad quam se refert, asserit, fructus primi anni Ecclesiarum Cathedralium vacãtium ad triēnium in aliquibus Orbis partibus pro necessitatibus Romanæ Ecclesiæ Camerę Apostolicæ reseruasse; quod postea in perpetuum, & ad omnes, Ecclesias extēsum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferēter Ecclesiasticis annatarum vsum imposuit. Videantur *Ferrandus Cordubensis in suo tractat. de annata. seu fructib. med. exig. Gloss. in pragmatic. Sanct. tit. de annata. verb. annatarum*, & *Azor. in par.* 2. *instit. moral. lib.* 7. *cap.* 12.
4 *per tot.* In harum igitur annatarum locum successit quindemnium, sępe enim beneficia Apostolicę Sedis auctoritate Monasterijs Religiosorum, & secularium Clericorum, Collegijs, Hospitalibus, vel alijs Communitatibus annectuntur; & quia Vniuersitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monasterijs, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis soluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac si beneficium vacasset, & alteri denuò collatum esset. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. soluebatur ex beneficijs, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apostolica; postea verò edita est ab eodem Pontifice Constitutio, qua sancitum est, vt quindemnia soluantur ex quibuslibet beneficijs dimissis, & vnitis, causa alicuius Collegij, vel Vniuersitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apostolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sic Abbates nostræ Religionis soliti sunt soluere tale quindemnium ex causis supra dictis. Videatur *Azor. instit. mor. tom.* 2. *lib* 7. *cap.* 13.

DISPVTATIO VII.
De simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæst. 1. An expediat, Monachum Abbtiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare.

Quæst. 2.

Quæſ. 2. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.
Quæſ. 3. Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.
Quæſ. 4. An abſque ſimonia poſsit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.
Quæſ. 5. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſsit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hìc eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*
2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*
3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*
4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ.*
5 *Ambitioſè ad dignitatem ſe ingerens eſt ab ea repellendus.*
6 *Non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo cõmendant.*
7 *Religioſi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*
8 *Difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio.*
9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.*
10 *Procurantes officia, & dignitates in noſtra Congregatione per externos fauores per bienuium ad illas, vel ſimilia inhabiles redduntur.*
11 *Referuntur Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores.*

Diligenter curare deberet, ad culmen dignitatis alicuius aſcendere exoptans, eiuſque onus ſubire cupiens, ne fortè cum exiguæ ſtaturæ ſit, gigantum induat arma, quæ tùm in curſu, tùm in prælio impedimento ſint; cum in iis permulti decipiantur, ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires, atteſtante Diuo Gregorio in *Moral. par. 6. lib. 32. cap. 56. Omne, quod hìc eminet, plùs mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudeat;* vt refert *Gratianus can. nerui 9. alius penſare pondus, 13. diſt.* Et *D. Pater Benedictus Regula cap. 2. p. 4.* ſic ait, *meminiſſe debet ſemper Abbas, quod eſt, meminiſſe, quod dicitur, & ſcire, quid cui plus cõmittitur, plus ab eo exigitur, ſciatq; quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus,* & infra. *Semper cogitet, quia animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem redditurus eſt,* & infra, *& quantùm ſub cura ſua fratrum ſe habere ſciuerit numerum: agnoſcat pro certo, quia in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino rationem ſinè dubio, addita, & ſuæ animæ:* inquibus verbis oſtendere conatur D. Pater, quantùm difficultatis, & laboris Abbatiæ, necnon aliæ Præfecturæ animarum curam annexam habentes in ſe continent; & propterea illam ambientes graue quippe onus exoptant. Ideo *S. Gregorius Nazian. in orat. de moder. in diſp. adhiben.* de his loquens, dicebat: *Quid in Cælum prouolas cum pedes ſis? quid turrim extruis, cum iis rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe quoque aquam metiris, & Cælum palmo, terramq; omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea Creator ſolus demetiri poſsit? Si enim tunc primùm* (inquit Bernardus) *hæſitare incipias, id quidem ſerò antè, iuxtà canſilium Saluatoris Lucæ 14. ſediſſe debueras, antè æſtimaſſe opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam, merita comparaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. Quis enim ſanus, & ſobrius, cum perſpexerit, vix ſe ferendis oneribus ſuis ſufficere, aliena quoq; onera libenti animo ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſpontè operam profiteatur? quiſnam æger, ſuorum vulnerum curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi aggrediatur.* Ex his igitur patet, non eſſe expediens, imò non debere Religioſum, Abbatialem dignitatem expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem, quæ eſt Peſtis Religionis, *cap. quorumdam de elect. in 6.* Vnde nihil Monacho eſt in hac vita periculoſius, quàm officium, vel Prælaturam expetere; nam qui, ambitioſè exquirendo, tale onus deſiderat, non Religioſus Monachus, ſed mundanus homo eſt appellandus; iuxtà illud *Ioan. 15. Si de Mundo fuiſsetis, Mundus, quod ſuum erat, diligeret; quia verò de Mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de Mundo: propterea odit vos Mundus;* & iuxtà illud *Petri 1. fugientes eius, quæ in Mundo eſt, concupiſcentiæ corruptionem;* & iuxtà illud *Ioannis Epiſt. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum, neq; ea, quæ in Mundo ſunt. Si quis diligit Mundum, non eſt charitas Patris in eo, quoniam omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed ex Mundo eſt, & Mundus tranſit, & concupiſcentia eius.*

Præterea qui ſè ambitioſe ad dignitatem ingerit eſt ab ea repellendus; ſicuti inuitatus renuens eſt promouendus, *can. ſicut 1. q. 7.* cuius tex. verba tanquam alta mente reponenda hic referre decreui. *Sicut is, qui renuit, quæſitus fugit, ſacris eſt altaribus admouendus; ſic qui vltrò ambit, vel importunè ſe ingerit, eſt procul dubio repellendus; nam qui ſic nititur ad altiora conſcendere, quid agit, niſi vt creſcendo decreſcat, & aſcẽdẽdo deſcẽdãt;* & D. Baſilius in Cõſt. Monaſt. c. 10. ſic ait. *Inter Fratres principatũ nullo modo appetere Monachus debet; ſi quidem diabolica iſta peſtis eſt, & dominand labes,* & infra. *Qui autem ab eo vitio captiui tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores, imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, humiles vbi non conuenit, il-*

liberales, gloriosos, sexcentis denique alijs huiusmodi 6 *vitijs refertos esse, necesse est.* Præterea non Prælatura, sed vitæ merita nos Deo commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40. dist.*

7 Ex his consequenter patet, non posse, nec debere Religiosos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia Religionis per externos fauores procurare. Nihil enim magis Religiosorum statum perturbat, quàm fauorum, & suffragiorum secularium conquisitio, & procuratio; nàm ex his Superiores coguntur, digniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad munera, & dignitates Religionis assumere, in non paruum ipsius Religionis præiudicium; vnde in *can. miramur 61. dist.* Leo Papa grauiter reprehendens, non solùm eos, qui ad Episcopatum eligi procurant, sed etiam illos eligentes, sic ait. *Non est hoc, consulere populis, sed nocere, nec præstare regimen, sed augere discrimen; integritas enim præsidentium salus est subditorum, & vbi est incolumitas obedientiæ, ibi est etiam forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut seditio extorsit; aut ambitus occupauit, etiam si moribus, aut actibus non* 8 *offendit, ipse tamen initij sui est perniciosus exemplo: & difficile est, vt bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio*: quæ sententia præcipuè locum habet in Religionibus, ac earum personis; nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia, quæ ex ambitione maximè peruertitur; quia Religiosus dignitatem ambiens, propriæ professionis oblitus, incipit retrò respicere, & sic non est aptus Regno Dei, *Lucæ cap 9. & cap. magnæ de Voto, & Voti redempt.* Et (vt ait *Simmachus Papa in Synodo Romana cap. 1.*) *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Ecclesiasticæ disciplinæ facit respuere.* Vnde idem Pontifex *epist. 1. cap. 5.* relatus à *Gratiano in can. nullus itaq; 1. q. 1.* inquit. *Cum hic excessus in laicali conuersatione culpetur, quis dubitat, quin Religiosis, & Deo seruientibus inijciat, vel incutiat opprobrium*; at vbi magis, quæso, ambitionis vitium à Religioso ostenditur, quàm per externos fauores dignitates, & officia in Religio-10 ne procurando? Propterea in nostra Congregatione statutum est, vt procurantes externos fauores, & suffragia ad consequendas dignitates, gradus, vel officia eiusdem Congregationis, ipso facto illis indigni reputentur, ac per spatium biennij immediatè sequentis ad eosdem, vel similes gradus assumi nequeant, vt habetur *nostrarum Const. c. 42.*

11 Et in Cõgregatione Casinen per duas Bullas Pij V. altera sub die 7. Aprilis, & altera sub die 28. eiusdẽ mẽsis ann. 1571. & demũ districtiùs per aliã Greg. XIII. die 7. April. ann. 1574 quæ incipit *In vnaquaq;* præcipitur Præsidenti, & Definitoribus, nè vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia eiusdem Congregationis promoueant, ad fauorem cuiusuis Principis, aut Prælati extra Congregationem. Idem expressè præcepit Paulus V. Monachis Congregationis Cælestinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27. Augusti, & Monachis Congregationis Cistercien Italiæ per Bullã editam anno 1613. die 3. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam incipit, *Quoniam nemo*, editam die 22. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen Clemens VIII. per Bullã incipit, *Ambitiosam honorum*, editam die 3. Septembris anno 1596. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23. Iulij. Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1593. die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, anno Domini 1600. die 23. Decembris, incipit *Ambitiosam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII, per Bullam *Religiosos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam incipit, *Admonemur pastoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorũ, qui per mendicatos fauores, & suffragia sibi dignitates, vel Prælaturas &c. procurant. Idem statuit Pius V. cõtra Fratres Minores de Obseruantia per Bullam incipit, *Pastoralis officij*, editam anno 1571. die 28. Maij, quam moderatus est Gregor. XIII. per aliam Bullam editam ann. 1573. die 8 Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*.

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus ordinari non debet.*
2 *Honor etiam à digno cum metu est suscipiendus.*
3 *Prælaturam non acceptans Religiosus, contra præceptum sui Superioris, peccat mortaliter.*
4 *Agnoscens verisimiliter se cæteris magis idoneum, si Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.*
5 *Via illicita Prælaturam suscipere fugiens peccat mortaliter.*

1 Videtur primò, quòd electus in Abbatem non teneatur, si nolit, Abbatiale onus acceptare: nam Episcopus inuitus ordinari non debet, vt in *c. Episcopus, distinct. 54.* ex quo tex. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure astringitur; ergò neq; ipse Abbas electus, cogi potest, Abbatiale onus acceptare, si nolit.

2 Secundò, præterea honor etiam à digno cum metu est suscipiendus, vt in *c. non est, in fine 1. q. 1.* ergò à fortiori, non est acceptandus ab eo, qui se cognoscit indignum; sed nemo est honore dignus, nisi à Deo vocetur, vt in *c. in scripturis 8. q. 1.* & quia nemo cognoscere potest hanc vocationem, quando sit à Deo, ergò quisq; se honore indignum reputare debet; ergò &c.

Sed contra est, quod habetur in supra allegato *c. in scripturis, §. & sicut*, his verbis, *si enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de secreto Patris ad publicum nostrum egressus est; nos quid dicturi sumus, qui secretum nostrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda est, & tamen pro multorum lucro aliquando est post*

eſt poſtponenda. Ex quibus verbis tex. & ſequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda eſt dignitas pro ſalute proximorũ. Vnde in tribus caſibus Monachus tenetur ſub mortali, electioni de ſe factæ conſentire, & Abbatiam, vel Prælaturam, ad quam electus eſt acceptare.

3 Primò cum ſibi à Superiori ſub pœna ſanctæ obedienciæ iniungitur, argumento tex. *in cap. cum pridem de renunciat.* nec ſuffragatur ei iuſta cauſa non conſentiendi: puta, quòd ſit certus de notabili ſcientiæ defectu, vel alio huiuſmodi, propter quem illud munus ſinè peccato exercere non valet: nam ſi illum Superiori expoſuit, & Superior nihilominus perſiſtit in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia ſubditus non ſolùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni ſubijcere debet; ità *Gerſon. Alphab. 55. lit. R. & Cordab. c. 10. q. 7. punct. 2. Verſ. quòd talis frater*; quos refere, & ſequitur *Sigiſmund. à Bononia de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub. 41. num. 17.*

4 Secundò, tenetur ſub mortali electus, Prælaturam acceptare, quando veriſimiliter agnoſcit, vix adeſſe alium, qui velit, & poſsit Monaſterij neceſſitatibus, ſicut ipſe, ſubuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monaſterio imminere, niſi conſentiat, iuxtà tex. in *d. cad. in ſcripturis, & in cap. olim, 8. q. 1.*

5 Tertiò, quando aliqua illicita via dictum onus ſuſcipere aufugit: niſi id ſpeciali Spiritus ſancti inſtinctu faceret; ſi autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; ſed ſi propter humilitatem, quia reputat ſe indignum, meretur, vt aie *S. Thom. quodlib. 5. art. 22. & 23. Angel. verb electio na. 30. Sylu. eod. verb. 1. q. 19. Miraad. In Man. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 31. Sigiſmund. à Bonon. d. dub. 41. à num. 16.*

Ad contraria argumenta reſpondemus, quòd quamuis tex. in *c. Epiſcopus*, probet, quòd inuitus non poteſt cogi, loquitur de eo, qui penitus eſt inuitus; nos verò loquimur non de inuito, ſed vtrùm Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam cauſas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur, tale onus acceptare.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quòd quamuis quiſq; deberet ſe reputare indignum argumento *tex. in c. ante omnia 40. diſtinct.* tamen electus eſt promouendus, vt in *can. is, qui inuitatus 1. q. 6.* & cognoſcere poteſt, quòd à Deo ſit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione eſt electus.

QVAESITVM III.

Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obſequio, vel à lingua pro conſequenda aliqua dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, etiam ſi alius, electo ſciente, & non contradicente pecuniam dedit nu. 7. limita, vt nu. 8.*

2 *Munus à manu, à lingua, & ab obſequio quid ſit.*

3 *Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna electione, quia ille, cui ſuffragatur, dabit ſuum votum ſuffraganti in alia.*

4 *Simonia committitur, ſi datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius ſuffragium non eſſet neceſſarium.*

5 *Beneficium aliquod, pro ſuffragio ferendo alicui promittere, ſimonia eſt.*

6 *Dans pecuniam electori, ne ſuffragetur alicui digno, ſimoniam contrahit.*

9 *Aliud eſt, vendere, ſeù emere, aliud, venditioni, ſeu emptioni ex poſt facto aſſentiri.*

10 *Simonia an ſit, Electoribus indiguam eligere volentibus pecuniam tradere ut illum eligant, & quid, ſi pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omiſſo indiguo, vel minùs digno.*

MVltis modis, tàm Regulares, quàm ſeculares procurando ſibi dignitatem, vel Prælaturam ſimoniam incurrere, in præſenti quæſito demonſtrabitur. Primò, tàm ſecularis Clericus, quàm Regularis Monachus ſimoniam committit, ſi dat 1 temporale aliquod munus, vel à manu, vel à lingua, vel ab obſequio, pro conſequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialatu, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ità *Suar. tom. 1. de Religione lib. 4. cap. 54. num. 3.* & habetur *in cap. non ſatis, & in c. mandato de ſimonia, & in cap. 2. & prioratus de ſtat. Monach. & in c.* 2 *quàm pio 1. q. 1. & c.* Munus à manu intelligitur pecunia, *can. ſunt nonnulli 1. q. 1.* Vnde cum quæcunque homines poſsident in terra pecunia dicatur, *can. totum 1. q. 3.* dicendum eſt, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æſtimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt ſunt humanæ preces, laudes, commendationes, & ſimilia, vt *d. can. ſunt nonnulli.* Per munus denique ab obſequio intelligitur omne obſequium, præſtitum Eccleſiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis, *Azor. inſtit. moral par. 3. lib. 12. cap. 2. q. 2. Leſſ. de iuſt. lib. 2. cap. 35. dub. 10. num. 115. 117. & 118. Suar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 38. 39. & 41. per tot. Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 54. nu. 4.*

Secundò, ſimoniaca eſt illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna 3 electione, quia alter ſuffragabitur alteri in alia, ſiue placeat tibi, ſuffragium tuum in hac electione mihi præſtare, & ego tibi dabo meum in alia. Ità *Nauar. in Summa cap. 23. na. 100. verſ. ſecundò, quòd duplex, Angel. verbo ſimonia 3. num. 3. Sylu. ver. ſimonia, q. 13. num. 13. d. 4. Roderic. tom. 3. quæſt. Regal. quæſt. 63. art. 4. Regiaald. iu prax. lib. 23. nu. 44. verſ. quintùm eſt.*

Probatur ex *d. can. quàm pio, 1. q. 1.* & ex *Gloſſ.* ibi; Nam, cum quoddam Monaſterium longo tempore caruiſſet Abbate: tandem Monachi ſibi Abbatem de alio Monaſterio pauperrimo elegerunt; ſed ille venire recuſabat, vel Monachi eum non conce-

concedebant, nisi illi Monachi suo pauperrimo Monasterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monachi consuluerunt Papam, si hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apostolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Ecclesiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cum sit simoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem, & c. pactiones de pactis, & c. preterea il 1. de transact. & c. tua nos de simon.*

Secundò, probatur, quia in istis conuentionibus datur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex *c. quæsitum, de rerum permutat.* vbi definitur, quòd semper continet simoniæ labem datio rei spiritualis pro alia spirituali, interueniente pacto v.g. Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ità etiam tenet *Vega 2.p. Sum. cap. 101. cau. 12.* Vndè scientes, se fuisse tali pacto electos tenentur renunciare, vt dicemus inferius.

4 Tertiò, simonia etiam committitur, si datur pecunia pro voce obtinenda, etiam si illa vox non esset necessaria ad validitatem electionis, *c. Matthæus, & ibi Panorm. num. 3. de sim. Ludouic. Roman. conf. 317. & alij.* Ratio est; quia tunc pecunia acquiritur quid spirituale.

5 Quartò, committitur etiam simonia, si pro suffragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v.g. si promittatur Prioratus, vel Cellerariatus &c. Electio secuta est simoniaca. Ità *Azor. tom. 3. Instit. moral. lib. 12. cap. 7. q. 1. vers. est itidem,* & habetur expressè *in c. de hoc, de simon.*

6 Quintò, simonia committitur, si quis det pecuniam alteri, ne consentiat in tali electione, seu ne suffragetur alicui digno, *Gloss. in cap. nemo, de simon. Verbo calet,* & probatur: nam simonia committitur, quandocunque spirituale committitur, vel omittitur pro comodo temporali. Ità *Panormit. vbi supra*; licitum est autem, pecuniam offerre, non solùm, vt non eligatur indignus; sed etiam, vt eligatur dignus in communi, in casu, quo electores essent determinati eligere indignum, prætermisso digno. Ità *Sot. lib. 9. de iust. q. 6. art. 1. ad 2 Valent. tom. 3. disp. 6. q. 16. puncto 3. col. 13. Vers. quartò sequitur.* Contra *Bonacin. de simon q. 4. punct. 5. num. 12.*

Probatur, quia procurare bonum Ecclesiasticum, licitum est, etiam si alter propter hoc sit peccaturus. Imò concedunt *Suar. & Lessius vbi supra,* quòd si aliqui electores iniustè electionem impedirent, posset illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Ecclesiæ, cuius plurimùm interest, Pastorem habere.

7 Sextò, committitur simonia, si alius dedit pecuniam, sciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio est ipso iure nulla, & sic electus renunciare tenetur. Ità *Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 28. Gloss. in c. sicut tuis, Verb præbere, de simon.* Pariter si electoribus promissa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen simoniaca est electio, & consequenter nulla; tenetúrq; sic electus, eò ipsò, quòd de simonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non fit per *cap. nobis fuit, & cap. sicut tuis, de simon. & ibi Panormit. D. Thomas 2.2. q. 100. art. 6. ad 3. Suar. d. cap. 50. num. 35. Reginald. in prax. lib. 23. num. 177. Felin cap. ex insinuatione num. 4. eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla sit, ac simoniaca censeatur, si intercessit pecuniæ solutio ad eam faciendam, etiam ignorante electore, & electo, vt si v.g. data est pecunia alicui consiliario, & intimo eligentis amico à consanguineo, vel familiari electi, per tex. *in cap. de Regularibus, de simon. Suar. d. cap. 50. num. 40.*

8 Si verò electus ignorauit, pro sua electione pecuniam solui, & ità simoniam committi: tamen ob suspicionem, quam habuit, ne committeretur, contradixit, & nunquam cōsensit, electio est firma, & valida, *d. cap. sicut tuis, de simon. Suar. loc. cit. num. 30.* & hoc siue is, qui dedit pecuniam, sit amicus, siue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debent innocenti, & contradicenti obesse. Sicut neque si iste electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod suo nomine gestum non est, pecuniam soluendo, propriè simoniam committeret. Quia aliud est vendere, seu

9 emere, & aliud venditioni, seu emptioni ex post factæ assentiri *l. aliud ff. de reg. iur.* Ità *gloss. in d. cap. sicut tuis, verb. consenserint,* & ibi *Panormit. num. vlt.* vbi subdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur, beneficium adeptum renunciare, & posset etiam per Indices priuari. *At Lessius de iust. lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 144. Suar. loco cit. num. 31. Reginald. in praxi lib. 23. num. 179.* distingunt; quòd, vel electus non consenserit in factum alterius, habendo ratam promissionem simoniacam, vel solutionem pecuniæ ab amico factam, sed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipsius amore promissam, vel iam solutam, ne amicus grauetur: & sic non committit simoniam, nec est priuandus; quia illud non est, approbare id, quod illicitum est: sed tantùm soluere ex amicitia, ne amicus sui causa detrimentum patiatur. Si verò soluit pecuniam factum approbando, simoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, seu beneficium renunciare.

10 Septimò non est simonia, tradere pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ità *Sot. de iust lib. 9. q. 6. art. 1. Suar. cap. 22. num. 6. Gregor. à Valentia tom. 3. disp. 6. q. 16. punct. 3. col. 16. Vers. quartò, Martin. Bonacin. de simon. q. 4. punct. 5. num. 12.*

QVÆSITVM IV.

An absq; simonia posit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem sibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re beneficijs quis habere dicatur. Item ius ad rem. num. 2.*

3 *Vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse*

desse valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re nondum habens, absq; simonia. Declara vt n. 4.

5 *Vexatio, oblata pecunia, redimi potest ab iniustè vexantibus, qui obesse solùm, & non prodesse valent, etiam ante ius quæsitum, absq; simonia.*

6 *Vexationem à subornatoribus electorum redimere, licitum est, absq; simonia. Declara, vt num. 7.*

8 *Vexationem iniustam patiens ad illam redimendam spirituale aliquid tradere, absq; simonia non potest.*

PRo huius quæsiti intelligentia notandum, quòd aliud est in beneficijs, seu dignitatibus habere ius in re, & aliud est, habere ius ad rem.

1 Ius in re habet, qui iam est confirmatus, siue institutus, aut collationem, vel prouisionem factam acceptauit: licèt nondum in possessionem missus sit.

2 Ius ad rem habet remotum, qui dignus tali beneficio, vel dignitate est: propinquum verò electus, aut præsentatus, siue postulatus, sed nondum confirmatus, aut institutus.

Secundò notandum est, quòd ad discernendum, quomodo, & quando, & cui possit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, respicere, an persona, cui detur pecunia, possit obesse solùm, num autem prodesse electioni: an verò non obesse tantùm, sed etiam prodesse valet; siue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ distinctio sumitur, ex *Caietano 22.q.100.art.2. §. ad hoc dicit*, & approbatur à *Less. lib. 7. de iustit. cap. 35. dub. 18. num. 108. & seq. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 50. num. 22*, & alijs; ab illis enim, quamuis iniusta sit, non licet, pecunia vexationem redimere: ab istis autem sic; quia obtinere ab eo, qui potest prodesse electioni, vt desistat ab iniuria inferenda, consequenter esset, pretio beneficium ab ipso obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet suffragium, & sic obesse tantùm potest, vt desistat, non est ab eo, quidquam spirituale obtinere, sed solùm vexationem redimere. Ità *Aragon. dict. q. 100. art. 3. in sol. ad 5. dict. 1.*

His ità notatis, pro quæsiti solutione sit prima

3 conclusio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, absque simoniæ labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse possunt. Quia dando pecuniam ei, qui prodesse potest, censetur, illum adducere ad non opponendum, quòd de iure opponere posset, & ad præstandum consensum suæ electioni, & ita directè, ac propriè viam sibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium sententiam dicit *Less. de iust. lib. 2. cap. 35. dub. 18. num. 106. Suarez. d. cap. 50. num. 28. Bonacin. de simon. q. 4 p. 5. sub num. 4.*

4 Quod intelligendum est, modò vexator, qui prodesse potest vexet vt talis, seu formaliter, quatenus prodesse potest, seu quatenus habet ius, seu potestatem ad promouendum in ea re, in qua molestiam infert; nam si inferret molestiam, quam etiam persona priuata huiusmodi potestatem non habens inferre posset, vt infamando, vel subornando alios electores, ne votum suum ei conferant, non esset simonia, redimere talem vexationem; quia non emitur electio, seu beneficium, aut Prælatura, sed cessatio à molestia inferenda; vnde idem est, ac si vexatio fieret à persona distincta: per accidens enim est, quòd in eadem personam cadat. Nec obstat, quòd vexator inde sumat occasionem, non solùm cessandi ab iniustè illum molestando, sed etiam ad electionem cooperandi; quia hoc etiam est per accidens respectu redimentis iniquam vexationem, qui iure suo vtitur, & vexationem solùm remouere intendit, præuia pecunia; intentio autem distinguit actiones, & maleficia. Atq; ità docent *Less. Suarez, & Bonacin. locis citatis*. Sit secunda conclusio.

5 Non est simonia, redimere, oblata pecunia, vexationem eb iniustè vexantibus, etiam antequam in re ius acquisitum sit, si tales obesse tantùm possunt, & non prodesse; v.g. si quis iniustè me infamaret, vel in carcerem truderet, ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem, ne mihi suffragaretur. Ità *Sotus lib 9. de iust. quæst. 6. artic. 1. ad quintum, Lessius dicto dub. 18. num. 108. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4 cap. 50. num 23.* qui testatur de communi; *Ledesma 2. part. Summ. tract. 12. conclus. 29. Aragon. loc. cit. dicto 2. Bonacin. d. p. 5. Gomes. in Reg. de annal. q. 2. col. 3. vers. & sic videmus, Anton. August. in Repertor de timor. conuent. num. 4. Rebuff. in prax. benefic. tit. de sim. in renunciat. num. 18. cum seqq. Redoan. de simon. p. 2. cap. 31. num. 48. & p. 3 cap. 2. num. 5. Menoch. consil. 67. num. 17. cum seq Cened. ad Decretal. collect. 164. num. 1. Guttier. quæst. canonic. lib. 2. cap. 23. nu. 37. cum seqq D. August. Barbos. in collect. ad cap. Matthæus num. 4. de simon. Rota in Lunen. Sarzanen confidentiæ 9. Iunij 1600. coram Pamphilio, quæ est decis. 135. num. 4. post cons. Farinac. lib. 1.* & alij plures apud *Cened. & D. August. Barbos. locis cit.* Ratio est, quia redimere se hoc pacto à tali vexatione, intrinsecè malum non est; licet enim vnicuiq; suum ius, & famam tueri, & iniustas vexationes propulsare; neq; hoc est directè sibi aditum ad dignitatem parare, sed iniquæ alterius machinationi obstare: datur enim pretium pro cessatione nocumenti. Sit tertia conclusio.

6 Licitum est, pecunia redimere vexationem, qua quis non elector, precibus, vel muneribus electores conatur corrumpere; seu licitum est, redimere vexationem à subornatoribus electorum. Ità *Suar. loco cit. num. 25. Less. loc. cit. num. 109. Valent. 2.2. disp. 6. q. 16. punct. 3. Filiuc. moral. quæst. tract. 45. cap. 11. q. 3. ad finem, Bonacin. d. punct. 5. num. 6.* & alij contra *Sotum*, vbi supra; *Aragon. loc. cit. d. 3.* Quia licèt is, qui precibus, vel muneribus corrumpit suffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeo, vt ad restitutionem teneatur, tamen affert ei graue nocumentum absq; iusta causa; ergò poterit ei aliquid offerri, vt à tali nocumento desistat, maximè, cum illa cessatio non sit aliquid spirituale, nec viam ad spirituale paret.

7 Supradicta conclusio declaratur primo, vt procedat, quādo pecunia traditur illi, qui obesse tantū potest; quia si traderetur ei, qui non obesse solùm, sed etiam prodesse valet in tali materia: vt si habeat potestatem ad eligendum, vel prouidendum de Prælatura, vel beneficio, vtique simonia esset illi pecuniam ad redimēdam vexationem tradere: vt patet

vt patet ex dictis in prima conclusione; quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur solùm ad remouendã vexationẽ iniustam; Secùs enim dicendum esset, si pecunia solueretur, vt iniquus vexator nõ solùm desistat à vexatione, sed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipse intendit; in hoc enim casu non modò redimitur vexatio, sed emitur etiam electio. Ità *Suarez, Filiucc. & Bonacin. locis cit.*

8 Aduertendum autem, quòd si patiens vexationem iniustam non temporale quid ad illam redimendam, sed spirituale traderet, vtique simonia committeretur; vt si electus ad Generalatum, vel Prouincialatum, sibi iniustè molestiam inferentibus, vt desisterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiusmodi beneficium Regulare aut aliam rẽ spiritualem offerat. Quia dat spirituale pro tẽporali; iniusta enim vexatio temporale impedimentum est, & ideò redimi non potest re spirituali; tum etiam, quia molestiam inferens tunc simoniacus est, non quia vendit vexationis cessationem, sed quia rem spiritualẽ pro illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non simpliciter datur, nec accipitur, sed cum pacto, & conditione iniqua. Ità *Suarez d. cap. 50. sub num. 14. vers. Vnde obiter colliges. Bonacina d. punct. 5. num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Omnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta est ipso iure nulla.*
2 *Etiam, si simonia esset occulta.*
3 *Siue simonia sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siuè ab alijs, etiam ipso nesciente.*
4 *Simoniacè Abbatias assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare, aliàs absolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in posterum obtinendas num. 5.*
6 *An prædicta inhabilitas incurratur, ante Iudicis sententiam declaratoriam.*
7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori.*
8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*
9 *Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit.*
10 *Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea.*
11 *Probatio qualibet non sufficit, sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio.*
12 *Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur.*
13 *Socius criminis non admittitur ad simoniam probandam, ad effectum priuationis.*
14 *Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam si ciuiliter agatur.*

1 Omnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, antè omnem Iudicis sententiam, etiam declaratoriam, nullumque ius, vel effectum sic electo confert; imò tenetur in conscientia Prælaturam renunciare: nec potest absolui, priusquam renunciet per tex. *in Extrauag. cum detestabile de simon. D. Thom 2. 2. q. 100. art. 6 ad 3. Ostiens. in cap. bonæ memoriæ il. 2. §. electionem col. 2. Vbi etiam Bellam. num. 4. de elect. Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 20. q. 8. Rebuff. in praxi tit. de simon. in resignat. num. 7. & seqq. Less lib. 2. de iustit. cap. 35 dub. 25. num. 157. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. nu. 10. & 25. & alij apud Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub. 58. num. 8.* qui testatur de communissima; *Rota decis. 516. num. 1. coram Seraph.* Quod procedit etiam si simonia commissa fuisset cum vno solo, *c. nobis, & ibi Panormit. num. 2. de simonia, Rota loco proximè cit.* etiam si

2 simonia esset occulta per *tex. in c. Matthæus, de simon.* qui de secreta loquitur, & expresśiùs in dicta Extrauaganti ibi, *& eorum quemlibet tàm manifestum, quàm occultum,* quod confirmant *Rebuff. num. 12. Suar. d. cap. 57. num. 27. & alij apud Sigis-*

3 *mund. loc. cit.* Et hoc, siue simonia sit commissa ab eodem, qui dignitatem obtinuit, siue ab alijs, ipso etiam nesciente. Quæ omnia procedunt in simonia cõmissa in quibusuis beneficijs, dignitatibus, personatibus, aut officijs Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quæ per electionem, postulationem, prouisionem, aut quamcumque aliam canonicam dispositionem assequuntur per *d. Extrauag. cum detestabile de simon.* ibi. *Per electiones verò, postulationes, confirmationes, prouisiones, seu quasuis alias dispositiones, quas simoniacè contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs Ecclesiasticis, & quibusuis beneficijs &c.* Igitur Abbates, & Prelati, qui

4 simoniacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates assequuntur, nullum ius per huiusmodi prouisionẽ acquirunt, sed tenentur in conscientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo absolui possunt. Ità *Sorb. in annot. ad Comped. priuil. Mendic. tit. de simon. vers. 2. notandum Roder. quæst. reg. tom. 1. q. 20. art. 13. in princip. Leß. d. dub. 25. num. 137. Suar. cap. 57. num. 47.* & alij apud eum, *Sigismund. à Bonon. dub. 58. num. 18.*

5 Is, qui simoniacè Abbatiam adeptus est, redditur ipso iure inhabilis ad quascumq; alias dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit *cum primùm*, quam refert *Cherubinus tom. 2. Bullarij constitutione eius 5. vbi §. 8.* sic habetur. *Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisierit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad*

6 *eas, & quascunq; alias obtinendas.* Dubium est autem, an hæc inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. *Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. c. 21. q. vlt.* tenet, quòd sic. *Suar.* autem *d. lib. 4. cap. 58. nu. 10.* ait, quòd licèt de rigore iuris ità procedat, tamen concludit cum *Nauar. lib. 5. consil. 92. de simon.* illam pœnam quoad hoc vsu receptam non esse, & ideo Iudicis sententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere *Garc. de benefic.*

benefic. p. 8. cap. 1. nu. 73. Lauren. de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1. c. 31. §. 9. diſt. 20. verſ. dubitat Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt. Prælat. Regul. p. 2. cap 1. dub. 58. num. 7. Eſt etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatione maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per *d. Extrauag.* cũ deteſtabile, de ſimonia, in qua ità habetur. *Statuentes præterea, quòd vniuerſi, & ſinguli etiam præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodòlibet dando, vel accipiendo ſimoniam commiſerint, ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant; à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente nõ poſſint abſolui, præterquàm in mortis articulo conſtituti.* Et fuit confirmata per Bullam Pij V. citatam. Ità etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, cenſent *Suar. d. c. 57. num. 47. Caiet. in Sum. verb. excommunicatio, cap. 72. Rod. d. art 13. Armill. verbo excommunicatio num. 59. Reginald. d. lib. 23. num. 182.* Quam tamen excommunicationem non incurrit, qui acquirit beneficium per ſimoniam verè realem, ignoranter tamẽ, ſimonia enim punibilis non cadit in ignorantem, *cap. nobis de ſimon. Sarnen. ad reg. de immanit. q. 12. verſ. & iſta, quæ dicta fuerunt, Nauar. conſ. 60. nu. 2. tit. de ſimon. Pariſ. de confidentia q. 24. num. 44.* vbi teſtatur de communi *Rot. deciſ. 166. num. 2. circa med. part. 2. Recent.*

7

8

9 Hic autem notandum primò, quòd in crimine ſimoniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talionis ſe ſubſcripſerit, *cap. licèt nullus de ſimon. cap. dudum il 2. verſ. & ideò, de elect.* vel ſaltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. ſuper his, de accuſat. Creſcent. deciſ. 159. in manuſcript.* quam refert *Farinac. poſt conſil. 75. lib. 1. deciſ. vlt. idem Farinac. d. conſil. 75. num. 23.*

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura, vel beneficio propter ſimoniam, illa debet plenè, & euidenter probari. *Gloſ. in cap. veniens il 1. in verb. illorum, vbi etiam Panormit. num. 4. de teſtib.* quam gloſ. eſſe communiter approbatam teſtatur *Alciat. conſ. 2. num. 40. & 41. lib. 1. tom. 1. Seraphin.*

11 *deciſ. 1029. num. 1.* quia quando ad priuationem inſtituitur actio, non ſufficit quælibet, ſed requiritur exactiſſima probatio, etiam ſi ciuiliter agatur, *Gloſ. & Panormit. & Alciat. locis cit. Decius in d. cap. veniens num. 8. Natta conſ. 29. num. 15. verſ. quia reſpondetur, lib. 2. Rota in Tullen. prætenſæ ſimoniæ 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen. confidentiæ 24. Februarij 1592. coram Pamphilio.* quas deciſiones refert *Farinac poſt d. conſ. 75. num. 106. & 108.* Vnde licèt ad ſimoniam probandam

12 coniecturæ, ac præſumptiones, & indicia admittantur, cum ſit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari ſolent, & ideò difficilis probationis, *Gomeſ. in regul. de triennal. q. 18. verſ. ſed etiam. Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. centur. 2. caſu 116. nu. 12. & conſ. 67. num. 7. Maſcard. de probat. concluſ. 1304. D. Auguſtinus Barboſa in Collect. ad cap. ſi dominus, num. 2. de ſimon.* Tamen huiuſmodi coniecturæ, & præſumptiones debent eſſe euidentes, & claræ, ac ſimoniam neceſſariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare poſsint. *Felin. in cap. ſuper his, nu. 12. de accuſat. Natta conſil. 299. num. 13. Verall. deciſ. 202. part. 1. Alex. de Neuo. conſ. 64. nu. 4. Iul. Clar. §. Simonia in fine, Farinaci d. conſ. 75. num. 26. Seraphin. d. deciſ. 1029. num. 2.*

13 Tertiò notandum eſt, quòd ad ſimoniæ crimen probandum ad eumdem effectum priuationis non admittitur ſocius criminis. *cap. ſicut de teſtib. Alexand. de Neuo d. conſ. 64. num. 4. Fab. deciſ. 47. lib. 2. gloſ. in d. c. veniens, verb. confeſſo. Alciat. d. conſ. 2. nu. 3. & 4. Seraphin. d deciſ. 1029. nu. 4.*

14 Sicut nec etiam admittuntur teſtes de fama deponentes, etiam ſi ciuiliter agatur. *Gloſ. in d. cap. veniens, & ibi Panormit. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtib. idem Dec. conſ. 210. circa fin. Clarus d. §. ſimonia in fine Gabriel. concluſ. 1. de probat. num. 12. Put. deciſ. 171. in fine lib. 7. Seraph. loco cit. num. 6.* In materia ſimoniæ ex quibus probetur, quæ probatio ſit neceſſaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latiſsimè *Farinac. d. conſ. 75. lib. 1.* vbi plures deciſiones adducit, videatur etiam *Maſcar. de probat. concluſ. 1405. & Seraph. d. deciſ. 1029.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

Quæſ. 11. Vtrùm Abbates Regulares poſsint alios Abbates benedicere.
Quæſ. 12. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.
Quæſ. 13. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdē priuilegijs, quibus fruuntur benedicti.
Quæſ. 14. De ritu benedicendi Abbates.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio quid ſit.*
2 *Benedictio quid ſit.*
3 *Abbates non conſecrari, ſed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largo modo aliquando dicitur conſecratio.*

QVæſtio eſt de ſolo nomine, ideo paucis reſoluenda eſt, præmiſſa differentia inter conſecrationem, & benedictionem; quòd conſecratio propriè dicta, eſt ſacra Chriſmatis vnctio, ex *Azor. 1. p. inſtit. moral. lib. 12. cap. 20. q. 2.* benedictio vero eſt ſacramentale quoddam, quo omnia felicia, & bona à Deo precantur, iuxtà illud *Pſal. 3. Super populum tuum benedictio tua.* Ex quibus patet diſcrimen inter conſecrationem, & benedictionem. Vnde dicendum eſt, Abbatem propriè benedici, non autem conſecrari; quia in ea functione nulla interuenit Chriſmatis vnctio, ſed tantùm quædam precationis forma, manu Epiſcopi, ſuper Abbatem impoſita, adhibetur, *can. manus 1. q. 1. can. quoniam 69. diſt. cap. cum contingat, extr. de ætat. & qualit.* & videre eſt in *Pontif. Rom. Clē. VIII.* hoc manifeſtum eſt apud omnes Doctores, qui fatentur, per benedictionem Abbatibus, neq; ordinem, neq; characterem conferri, (vt dicetur in quæſito ſequenti,) quemadmodum cōfertur Epiſcopis per ſacram vnctionem? Dices, ad quid ergò datur benedictio Abbatibus? Reſpondeo cum *Oldrad. conſ. 14. per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati exercitium eorum, quæ ſunt veluti actus ordinis, nec non Paſtoralis, & Mitræ, aliorumq; Pontificalium inſignium: dummodo ex priuilegio tale exercitium non habeant, vt ſunt hodie omnes ferè Abbates Regulares, qui non ſunt perpetui, ſed ad tempus, quibus partim directè, partim per communicationem conceſſum eſt, poſſe omnia facere, ac ſi eſſent benedicti, licèt benedictionem non receperint. Inuenitur tamen frequenter apud Doctores benedictio, & conſecratio Abbatis: præcipuè apud *Oldrad. loc. cit. num. 4. & Felin. in c. inter Monaſterium in princ. de re indic.* non quia propriè conſecrentur, ſed quia eorum benedictio ſtat largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco conſecrationis: & impropriè ab illis ſumitur conſecratio pro benedictione; ità etiam aduertit *Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 2.*

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Epiſcopi conſecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentiæ in celebratione miſſæ pro vtraq; actione.*
3 *Differentiæ in fine vtriuſque Miſſæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Epiſcopi conſecratio conueniunt ſimul in præcedentibus.*
5 *Quæ ſint præſtanda in actu vtriuſque actionis ante miſſam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi.*
7 *Præſtanda in fine miſſæ vtriuſq; actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

HArum cæremoniarum conuenientia, ac differentia ex Pontificali Romano facilè elici poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc referre locum viſum fuit: ac primò in quibus differant: ſecundò in quibus conueniant.

Primò igitur diſtcrunt. Nam ex eo, quia Epiſcopus conſecratur, in capite, & manibus perungitur, eodemq; tempore, quo conſecratur, traduntur ei baculus, & anulus, ac liber Euangeliorum cum nonnullis alijs cæremonijs quæ in Abbatis benedictione non fiunt; cum enim ipſe benedicatur, non autem conſecretur: propterea in eius examine minora, atq; ab Epiſcopi examine diuerſa continentur. Si eſt electus Abbas Regularis, Monaſticum indutus habitum, profeſſionem, ſi antea eam non fecerat, emittit: Et ante Litanias dicuntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales, qui in Epiſcopi conſecratione omittuntur.

Secundò differunt in eo, quia Epiſcopus conſecratus celebrans proſequitur miſſam cum conſecrante, cum dicitur Canon, ſtans in Altari; at Abbas in ſcabello flexis genibus legit miſſam, non tamen profert verba conſecrationis, nec communicat ſub vtraq; ſpecie, ſed de Corpore Chriſti tantùm. Epiſcopus cōnſecratus poſt communionem proſequitur miſſam in cornu Euangelij; At Abbas non proſequitur.

Tertiò diſcrepant in eo, quòd Abbas intronizatus recipit Monachos ad oſculum oris: Epiſcopus autem Canonicos ad id non recipit.

Vltimò differunt; nam Epiſcopus conſecratus ter per ſingulas vices vocem eleuando ait, *ad multos annos*, Abbas autem ſemel tantùm.

Conueniunt autem in primis; quòd tàm Epiſcopi conſecratio, quàm Abbatis benedictio requirit, vt præcedenti die, tàm Pontifex conſecraturus, ſiue benedicturus, quàm electus conſecrandus, ſiue benedicendus ieiunent. Pro vtraq; functione in Eccleſia duæ Cappellæ præparandæ ſunt, item duæ credentiæ pro vtraq; parte, paramenta Pontificalia pro Pontifice, faldiſtorium, Pontificalia pariter, & inſuper pluuiale pro electo, & ſcabella pro

la pro electo, & aſsiſtentibus: in vtraque actione aſsiſtentes cum paramentis neceſſarij ſunt in conſecratione duo Epiſcopi, in benedictione duo Abbates.

5 Secundò conueniunt in eo; nam in vtraq; actione ſenior aſsiſtentium petit Pontificem, in illa, vt electum conſecret, in hac, vt benedicat; in vtraq; legitur mandatum Apoſtolicum de prouiſione electi; vterq; electus poſt profeſsionem iuramentum præſtat; vterq; electus examinatur, licèt diuerſimodè.

6 Tertiò conueniunt, nam in vtraq; actione poſt examen, ante conſecrationem, vel benedictionem, Pontifex celebrãs facit confeſsionem cum electo; in vtraq; electus accipit paramenta Pontificalia in minori Cappella, ſibi parata; vtrobiq; dum Pontifex in Altari procedet ad Miſſam, electus cum ſuis aſsiſtentibus in ſua Cappella eodē modo procedit vſq; ad Alleluia, vel vltimũ verſum incluſiuè.

7 Quartò conueniunt, nam in vtraq; actione electo proſtrato à ſiniſtris Pontificis dicuntur Litaniæ; ſed in benedictione Abbatis etiam adduntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias. In Epiſcopi conſecratione proceditur ad Miſſam vſq; ad Offertorium. Sic peracta benedictione eodem modo proceditur in vtraque; eodem modo intortitia, panes, & vinum offeruntur; in vtraq; eodem modo proceditur poſt offertorium ad Miſſam, licèt cum aliquo diſcrimine; in vtraque datur à Pontifice pax electo; & ab ei aſsiſtentibus, vtrobique imponuntur electo Mitra, & Chirothecæ; vtrobique intronizatur electus, ducitur per Eccleſiam, & populo benedictionem elargitur; in vtraq; electus in fine miſſæ ſolemniter populo benedicit; vtrobique dicitur, *ad multos annos*; & in fine conſecratus, ſiue benedictus gratias reddit Pontifici, & aſsiſtentibus.

8 In eo autem partim diſcrepant, & partim conueniunt: quòd tàm conſecratio Epiſcopi, quàm Abbatis benedictio die Dominico, vel feſtiuo fieri debet; ſed Epiſcopi conſecratio regulariter die tantùm Dominico facienda eſt. *can. qui in aliquo, 51. diſt.* vt autem fiat quilibet die feſtiua præter Dominicam, opus eſt ſpeciali Summi Pontificis indulto, vt videre eſt in *Pontificali Romano, eo tit. de conſecrat. electi in Epiſcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die feſtiua abſque limitatione fieri poteſt, vt inferiùs videbitur.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant?

SVMMARIVM.

1 *Abbates neceſſariò benedicendos eſſe arguitur.*
2 *Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis.*
3 *Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad hoc, vt poſsit actus Ordinis exercere.*
4 *Si Epiſcopus tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea, quæ ad ſuum munus ſpectant exercere.*
5 *Benedictio non traditur propter officium temporale.*
6 *Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit inſtituta.*
7 *Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis exercere poſsint.*
8 *Abbas ſine benedictione poteſt ea, quæ ſunt ſui Officij*

1 Videtur, quòd Abbates neceſſariò ſint benedicendi, ad hoc, vt Ordinis poteſtatem acquirant. Nam in *cap. quoniam. 69. diſtit. & in cap. cum contingat de aet. & qualit.* dicitur, quòd Abbates poſsint in proprio Monaſterio Lectores ordinare, ſi eiſdem manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo; illa autem manus impoſitio, vt *gloſ. ibi* aduertit, aliud non eſt; niſi benedictio; ergò ad hoc, vt Abbates Ordinis poteſtatem acquirant, neceſſariò erunt benedicendi, aliàs non poterunt, Monachos ſuos benedicere, nec ordinare; ergò ſicut Epiſcopi per conſecrationem acquirunt Ordinis poteſtatem, *cap. tranſmiſſam, & ibi gloſſ. fin. antè med. de elect.* ità Abbates per benedictionem.

2 Confirmatur. Nàm ſicut Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, *d. cap. tranſmiſſam, cap. qualiter de elect. cap inter corporalia de tranſlat. Epiſcop.* non tamen ea, quæ ſunt Ordinis; ità Abbas electus, & confirmatus poteſt, iuriſdictionis actus exercere; quod ſupra *in diſput. de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere, vel ordinare, quì ſunt veluti actus Ordinis, non poteſt niſi ſit benedictus, vt ſupponitur *in d. can quoniam, & d. cap. cum contingat*, & tradit *gloſ. & Panormit in cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. 2. col. & Sylu. verbo Abbas num. 4.*

3 Nihilominus contrarium dicendum eſt, nempe, illam benedictionem non eſſe ſimpliciter neceſſariam Abbati, ad hoc vt actus Ordinis exercere poſsit: quod probatur per *d. cap. 1. de ſuppl neglig. Prælat.* vbi *Alexander Tertius* conceſsit Ciſtercienſibus, *Vt ſi Epiſcopus tertiò, cum humilitate, ac deuotione, ſicut conuenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit: liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hoc officium pertinent, exercere.* Ergò hæc benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad acquirendam poteſtatem Ordinis; ſi enim fuiſſet ſimpliciter neceſſaria, Summus Pontifex in negligentiam, vel contumaciam Epiſcopi Diœceſani tradidiſſet Abbatibus facultatem, eligendi potius quem maluiſſent Epiſcopum, qui illis hoc benedictionis munus impenderet, quàm abſque benedictione, exercendi omnia, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur.

5 Præterea Abbates non perpetui, licet non benedicantur, eo quòd benedictio eſt etiam quaſi perpetua, & indelebilis, nec repeti poteſt, & ideo non traditur propter officium temporale, prout ſtatutum eſt ab Eugenio Quarto in priuilegio Ciſtercienſibus in Hiſpania conceſſo, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, & indultis, quibus frui, & gaudere poſſunt Abbates benedicti: vt infra videbimus.

6 Inſuper hæc benedictio non imprimit characterem, neq; eſt à Chriſto Domino inſtituta; itàut ad

K talem

talem potestatem acquirendam simpliciter necessaria putanda sit. Patet igitur, quod hæc benedictio non est de essentia, nec est simpliciter necessaria, ad hoc, vt Abbates ea, quæ sunt Ordinis, exercere possint; nam potestatem exercendi actus Ordinis, consequuntur ex priuilegio generali cõcesso Abbatibus benedictis *in d. c. quoniam, & in d. c. cum contingat*, quod per Summos Pontifices extensum fuit ad Abbates non benedictos; non autem per benedictionem, vt videtur tenere *Panorm. in d. cap. 1. col. 3. de suppl. neglig. Prælat. Card.* expressè *in clem. attendentes §. statuimus q. 5. & seq. de stat. Monach.* dicens, Abbatem, etiam sine benedictione posse ea, quæ sunt sui officij: per *d. cap. 1.* & quòd hæc benedictio sit potius de solemnitate, & ad bene esse, quàm de substantia, quem sequitur *Imola ibi col. 8.* ità etiam *Felin. in cap. eam te col. 6. num. 7. de rescript. & in cap. inter Monasterium col. 2. num. 2. de sent. & re iudic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1 *Character quid sit.*
2 *Benedictio Abbatis est quædam Orationum solemnitas.*
3 *Per benedictionem in Abbatibus non imprimitur character.*
4 *Cardinales Presbyteri conferunt Ordines minores.*
5 *Benedictio non potest dici absolutè consecratio.*

1 Videtur quòd sic; & primò, quia character est signaculum quoddam, quo aliquid insignitur, vt ordinatum in aliquem finem, ex *Sancto Thoma 3. p. q. 63. ar. 3.* sed per benedictionem Abbatibus imprimitur huiusmodi signum: ergo benedictio Abbati imprimit characterem: Minor patet; nam antequam Abbas benedicatur, non habet hãc potestatem spiritualem ordinatam ad diuinum cultum, quam postea sortitur per benedictionem, ergò in benedictione imprimitur hæc potestas, ac per consequens character.

Secũdò probatur ex *Felin. in c. inter Monast. n. 2. de re iudic.* vbi ex mẽte *Ostie.* ait benedictionẽ Abbatibus Cisterciẽ. esse quasi consecrationem, vt refert *Illustriss. Card. Tuscus Practic. Conc. Iur. lit. A. concl. 18.* sed per consecrationem imprimitur character ex *Innoc.* & *Panor. in c. meminimus de accusat.* ergò per benedictionem imprimitur character.

2 Contraria tamen sententia cõmunis est, per benedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem, nec imprimi characterem, sed esse tantùm quamdam orationum solemnitatem. Ità *Oldrad. cons. 14. per totum, Felin. d. cap. inter Monasterium loco cit. & in cap. eam te nu. 7. col. 6. de rescript. gloss. & Card. in clem. attendentes §. statuimus q. 5. & seq. de stat. Monach. vbi Ioan. de Imol. col. 8. & communiter scribentes, Archidiac. in c. quoniam 69. dist. & in c. manus 1. q. 1. Nauar. cons. de Sacram. nõ iter. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 4. Franc. Marc. in suis decis. q. 1086. vbi Innoc. & Panorm. & alios cit.* atque communiter omnes.

3 Ideo dicendum est, per benedictionem in Abbatibus non imprimi characterem: sed tantùm tradi quoddam exercitium collationis Ordinum Minorum, Baculi Pastoralis, & Mitræ, vt bene *Oldrad. loc. cit.* vnde talis benedictio fertur potiùs ad solemnitatem, & consuetudinem, quàm ad substantialia, vt supra probauimus.

3 Ad argumenta in contrarium respondendo, ad primum dico, Abbatem ante benedictionem habere hanc potestatem, sed non exercitium illius potestatis Quinimmo, etiã nulla habita benedictione, potest Abbas Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus vti (vt in sequenti Quæs. num. 4. dicemus,) eum illa concedantur potiùs ad decorem, quàm vt aliquid Ordinis denotent, secundum *Ioan. Andr. in cap. vt Apostolica de priuil. in 6.* vbi exemplificat 4 de Cardinalibus Presbyteris, qui ex priuilegio cõferunt Ordines minores.

Ad secundum Respondeo, admisso hoc, quòd benedictio sit quasi consecratio, nõ tamen est abso-5 lutè consecratio, vltra quòd idem *Felin. in dicto cap. meminimus num. 3.* ait, licèt benedictio habeatur loco consecrationis, tamen non est propriè consecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus.

SVMMARIVM.

1 *Consecratio tribuit nomen Episcopo, qui ante consecrationem vocatur electus.*
2 *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3 *Benedictio in Abbate potius est de solemnitate, quàm de substantia.*
4 *Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

Ostien. in cap. tuam de ætate, & qualit. & in cap. inter Monasterium de sent. & re iud. quem videtur sequi *Archid. in c. alienationes super glo. 1. 12. q. 2. tenet*, quòd nõ debeat vocari Abbas, sed electus, quãuis esset electus, & confirmatus per *tex. in d. c.* 1 *inter Monast. in fine*. Quia sicut consecratio tribuit nomen Episcopo; nam antea vocatur electus, quamuis sit confirmatus, vt not. *in cap. tua de his, quæ fiunt à Præl. & c. nisi specialis, in fine, de vsu pall.* ità, & benedictio.

Contrarium tamen est verius; quia Abbates nõ cõstituuntur in suo munere per benedictionem, sed per electionem, & confirmationem: probatur in *c. 1. de supplen. neglig. Prælat. & ibi gloss. Panorm.* & omnes, & *in cap. meminimus de accusat. & clem. attendentes §. statuimus de stat. Monach.* in quibus iuribus electus appellatur Abbas; Ità sentiunt *Ioan. Andr. in cap. inter Monasterium num. 6. de sent. & re iudic. & ibi Panormit. num. 25. Butr. & Card. & Felin. num. 1. Oldrad. etiam cons. 14. 2. col.* dicens de 2 stylo Cancellariæ prouisum esse, electum confirmatum vocari Abbatem: subdens, Abbatis beneficia vacare post adeptam possessionem ante benedictionem; & ita communiter omnes, vt referunt

ferunt *Bertachin. verbo Abbas 5. Brunon. à Sole in locis communib. eod. verbo num. 2. Auguſtin. Barboſa in collect. ad d. c. 1. de ſuppl. negl. Prælat. nu. 6.* Nec eſt eadem ratio de huiuſmodi benedictione, quæ 3 de conſecratione Epiſcopi; quia hæc benedictio potius eſt de ſolemnitate, & ad bene eſse, quàm de ſubſtantia.

4 Vnde ante benedictionem Abbas Baculo paſtorali, & reliquis Pontificalibus vti poteſt: ità *Card. in d. clem. attendentes d. §. ſtatuimus q. 3. & ſeq. de ſtat. Monach.* & ibi *Imol. per tex. in d. cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. Panor. vbi ſupra, & in cap quanto de offic. ord.* Felin. *in cap. eam te num 7. verſ. tertiò reſtringuntur, de reſcript.* Eamdem benedictionem minus Abbati neceſsariam putat, *Iuo Carnutenſis Epiſcopus epiſtol. 37. & 57. ad Bernardum Maioris Monaſterij in Gallia Abbatem* ſic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Epiſcopalis benedictio, ſed Fratrum cõmunis electio; Renat. Chopp. in ſuo Monaſt lib. 2. tit. 1. num. 7.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non poteſt.*
2 *Benedictio nuptialis, ſicut & ſolemnis pænitentia non reiteratur.*
3 *Abbas quid facere debeat, ſi benedictionem receptam probare nequit, & huiuſmodi probatio ſibi neceſſaria eſſet.*

COmmunis Doctorum ſententia (prout refert, & ſequitur *Bonifac. in clem. attendentes §. ſtatuimus. n. 10. de ſtat. Mon. & Nauar. conſil. 2. de* 1 *ſacrament. non iterand.*) eſt, Abbates ſemel benedictos, ſi deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non eſſe iterum benedicendos; quamuis enim huiuſmodi benedictio characterem non imprimat, nihilòminus non propterea eſt reiterabilis: nam multa ſacramentalia, quæ non imprimunt charac- 2 terem, non ſunt reiterabilia: vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap. 1. & 3. extra de ſecund. nupt* nec etiam pænitentia ſolemnis reiteratur, *can quamuis, & can. in capite diſt. 3.* Ità etiam *Azor. Inſtit moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 4. Roderic. quæſt regul tom. 1. q. 12. art. 3.* vbi de mente Nauar- 3 ri ait, quòd ſi Abbas benedictionem receptam probare non poteſt: & huiuſmodi probatio ſibi quoad externum forum neceſſaria foret, non debet dicere, ſe benedictionem recepiſſe, ſed dubitando de prima benedictione recipere ſecundam, cum conditione apponi conſueta in baptiſmo illius, de quo in dubium vertitur, an ſit baptizatus: nempe, *Si es benedictus, non te benedico, ſi autem non es benedictus; ego te benedico.* Ità etiam *Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 31. §. 1. num. 1. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 27. num. 51.* & hæc de preſenti quæſito.

QVAESITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſsint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & feſtis tantùm diebus benedici debent.*
2 *Abbatum benedictio eſt maior collatione Ordinum Minorum.*

1 REſpõdeo, quòd nõ; ſed in Dominicis, & feſtiuis tãtùm diebus. Quia ſicut minores Ordines, non poſſunt conferri, niſi diebus Dominicis, & feſtiuis propter reuerentiam, vt in *cap. 1. & 3. de tempor. ordin. in 6* ità à fortiori Abbatum benedictio, quæ ipſis tribuit minores Ordines conferen- 2 di facultatem, & eſt maior collatione Ordinum minorum: cùm iſta ab illa dependeat, *cap. cum contingat de ætat. & qualit. & 69. diſt. can. quoniam:* ergò facienda eſt cum maiori ſolemnitate. Et hoc ſentiunt. *Oſtien. & Ion. Andr. in d. cap. cum contingat num 9. de ætat. & qualit. Abb. Panormit. in cap. cum ſis, in fine, de conſecrat. Eccleſ. vel altar. Felin. in cap. inter Monaſterium num. 2. verſ. de iſta benedictione de ſent. & re iud. idem Panorm. in d. cap. cum contingat. num. 3. Sylu. Verb. Abbas num. 4. Angel. eodem verbo num. 6. D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. Alleg. 27. num. 53.*

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, ſecundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*
2 *Benedictio, vniuerſaliter loquendo, intra annum petenda eſt.*

1 O*Ldrad. conſ. 14. in princ. verſ. item ſi hoc,* aſſerit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod ſit petenda. Quæ fortè ſententia non eſt refellenda, ſi de Abbatibus Regularibus, qui poſſunt ad eorum placitum benedici, & non benedici, erit intelligen- 2 da. Tamen vniuerſaliter loquendo, dicendum eſt, benedictionem hanc intra annum ab electione cõputandum, poſtulandam eſſe: ità annotatur *in clem. 2. §. ſtatuimus de ſtatu Monachorum:* Dixi (ſi loquamur de Abbatibus Regularibus) quia cum illis indultum ſit à Summis Pontificibus, vt ſtatim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac ſi eſſent benedicti; per conſequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio neceſſaria non eſt.

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt.*
2 *Aliqui Abbates antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur.*

1 Benedictio Abbatum de iure communi ad Episcopum spectat, vt probatur in *cap. 1. de suppl. neglig. Prælat.* & *c. quoniam 69. distinct.* & *cap. cum contingat de ætat. & qualit.* Ex quibus iuribus, ad Episcopum Abbatum benedictionem spectare, notant *Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 8. nu. 1. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 30. q. 6. Vgolin. de potest. Episc. cap. 31. §. 1. num. 1. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 27. num. 51.*

2 Nonnulli autem Abbates præcipuè ex Congregatione Casinen. olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui cum esset in Religione à Monachis Montis Casini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem Florentiæ commorantem adiens ab eodem benedictus fuit: ità *Petr. Record. Hist. Monast. gior. 20.* & de aliis idem testatur cæremonia benedictionis Abbatialis descripta à *Petr. Diac. Casin. in com. super c. 64. Reg. S. Benedict.* in ea enim cæremonia non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice benedictionem recepisse nominantur, vt in vltimo quæsit. huius disput. dicetur. Postea factum est, vt etiam Abbates Sanctissimæ Trinitatis de Caua, & Sublacenses, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, sicut testantur Monasterij Cauen. & Sublacen. antiquæ inscriptis registratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In nostra etiam Congregatione Vallis Vmbrosæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur in *Bulla Alexandri III. sub Dat. Beneuenti 13. Kal. Iunij ann. 1168. Pont. sui ann 9.* cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis Vmbrosæ: in ea etenim constat Abbatem S. Mariæ apud Biobonam nostræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apostolicam accedere debuisse.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates possint, benedictionem à quocunque Episcopo suscipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Episcopo benedici volentes, possunt benedictionem à quo maluerint Episcopo suscipere.*

2 *Priuilegiũ à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia nostræ Congregationis concessum refertur.*

1 Affirmatiua propositi quæsiti resolutio habetur, ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegijs super hoc Monachalibus Congregationibus concessis: ità induisit Martinus V. Abbati 2 Sancti Pancratij de Florentia nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, vt in sequenti diplomate videri potest.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Riccardo Abbati, & Conuentui Monasterij Sancti Pãcratij Florentię Ordinis Vallis Vmbrosæ, salutem, & Apost. benedictionem.

Sacræ Religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibetis Domino famulatum, promeretur honestas, vt votis vestris, illis præsertim, quę ad vestri Monasterij decorem cedere valeant, quantum cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus. Cum itaq; fuerit exhibita nobis pro parte vestra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerunt vestri Monasterij, quod solemne est, & cuius Ecclesia etiam Parochialis existit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non consueuerint; vosque cupiatis, vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates eiusdem Monasterij in laudem Dei, ac pro honore Monasterij, & deuotione, ac consolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore possitis, & debeatis. Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & successores huiusmodi, quas tamen ritè pro tempore benedici possitis, & debeatis; quòdque etiam tu fili Abbas, à quocumque malueris Catholico Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antistiti, vt munus prædictum auctoritate nostrâ impendere liberè, tibi possit, deuotioni vestrę auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Florentiæ Anno 1420. Octauo Idus Martij Pontif. nostri anno III.

Habetur in libro Authentico Bullarum Apostolicarum nostræ Congregationis in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Idem concessit Eugenius Quartus Congregationi Cælestinorum confirmando priuilegium Cælestini Quinti eiusdem Congregationis Institutoris, sub datum Florentiæ Anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus sui anno IV. vt habetur in *noua Collect. Roder. Bulla 9.* eiusdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates posse à quocunq; Antistite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinarijs debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in proprijs Ecclesijs talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares possunt à Generali, siue à Vicarijs ab eodem delegatis benedici.*

Innocentius Octauus sub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus sui anno V. concessit Ioanni Abbati Monasterij Cistercij, vt Abbates, & Abbatissas sui Ordinis benedicere possit per hęc verba. *Innocentius Episcopus &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Episcopos Abbatibus dicti Ordinis impeditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis vestri læsiones oriuntur, sub eo pretextu, quòd Episcopi prędicti ex impensione muneris huiusmodi pretendunt, aliquam post mudum in eos, &*

ros, & eorum Monasteria iurisdictionem, & superioritatem, contra dicti Ordinis vestri priuilegia habere; tibi, & successoribus tuis praedictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiusmodi quibuscunq; d. Ordinis Abbatibus, & Abbatissis impendere; ac Abbatibus, & Abbatissis praedictis, vt dictum munus à te, & successoribus tuis praedictis recipere liberè, ac licitè possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore praesentium, de specialis dono gratiae indulgemus. Quæ Bulla refertur à Roderico in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic. 5. inter Bullas eiusdem Pontificis. Et Clemens Octauus sub datum Romae die 24. Iulij anno Domini 1599. concessit eidem Abbati Cistercij Generali totius Ordinis, vt posset deputare, & deligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatissis dicti Ordinis impenderent. Refert Renat. Chopp. in suo Monast. lib. 2. tit. 1. num. 7. in margine.

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Forma iuramenti obseruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi sunt.*
2 *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*
3 *Abbas non exemptus fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Ordinario in benedictione promittere debet.*
4 *Abbas exemptus in benedictione fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Abbati Generali, & Prælatis Ordinarijs Religionis promittere tenetur.*
5 *Abbates benedicendi, qui professionem emittere debeant, qui verò non.*

IN Pontificali Romano Clem. VIII. iussu edito, vbi traditur forma de benedictione Abbatis fol. 94. 1 apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præstandi, quæ est sequens videlicet.

Ego N. electus Monasterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero Beato Petro Apostolo, Sanctaq; Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro Domino N. Papa N. suisq; successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, aut in consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur; vel iniuriæ aliquæ inferantur, quouis quæsito colore. Consilium verò, quod mihi credituri sunt, per se, aut Nuntios suos, seu literas, ad eorum damnum, me sciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, saluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Domini nostri Papæ, & Successorum praedictorum conseruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in consilio, vel facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eamdem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel praeiudicialia personarum iuris, honoris, status, & potestatis eorum machinentur. Et, si talia à quibuscunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro posse: & quantò citius potero, significabo eidem Domino nostro, vel alteri, per quem possit ad ipsius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, seu dispositiones, reseruationes, prouisiones, & mandata Apostolica, totis viribus obseruabo, & faciam ab alijs obseruari. Hæreticos, schismaticos, & rebelles eidem Domino nostro, vel successoribus predictis pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum, veniam, nisi præpeditus fuero canonica præpeditione. Possessiones verò ad Monasterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neq; impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Conuentus Monasterij mei, inconsulto Romano Pontifice. Et si ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas, eo ipso incurrere volo.

2 Iuxtà quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tàm exempti, quàm non exempti iurare debent. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes promittunt insuper fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, & Sūmo Pontifici, eiusq; successoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere.

3 Quòd si Abbas benedicendus non esset exemptus, præter supradicta, promittere debet fidem, subiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Episcopo eius Ordinario; quæ omnia puto esse promittenda ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum Abbatibus Generalibus in manibus ipsorum 4 Abbatum Generalium, vel aliorum ab ijsdem delegatorum, à quibus ipsi Abbates nouiter electi benedictionem suscipiunt.

5 Notandum autem, quòd electi, siue potius postulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, si erunt seculares, debent in primis professionem coram Pontifice illos benedicente, iuxtà præscriptum vniuscuiusq; Congregationis emittere, vt notatur in Pontificali in cæremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum est, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kal. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Cistercień concessum voluit. *Quòd Episcopi in benedictionibus Abbatum sint contenti professione, quæ noscitur instituta ab initio Ordinis; scilicet, quod Abbates tunc debent dicere (saluo ordine suo, & priuilegijs Ordinis) nec compellantur, aliam, tunc facere professionem, contra Ordinis institutā*; vt habetur in lib. priuil. d. Ordinis, & refert Renat. Chopp. in Monast. lib. 2. tit. 1. num. 7. Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Episcopi Parisień iurisdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipse Abbas edita solemni professione benedictionem ab Episcopo recepisset.

QVÆSITVM XIII.
Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant ijsdem priuilegijs, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*

2 *Recensentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti.*

1 Abbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monasterijs, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præesse possunt; ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & singula, quæ per Abbates aliorum Monasteriorum, & locorum suæ Congregationis, iuxtà illius constitutiones, & statuta huiusmodi fieri poterunt, ac si essent benedictionis munus consequuti facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ità concessit Eugenius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padua, sub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam sub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie kal. Iulij Pontif. sui anno VI. sub his verbis. *Volens insuper, quòd Praelati Congregationis praefatae, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti. Refert Roderic. in collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla 11. d. Pontificis sub num. 15.* quæ priuilegia ad nostram Congregationem extensa, ac de verbo ad verbum eidem concessa fuerunt à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno IV. vt patet ex eius Bulla §. 43. quam inferius disput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipsum priuilegium concessum fuit Monachis, & Abbatibus Oliuetanis sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. sui anno VIII. vt notatur in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag. 76. his verbis. *Praefatiq; sic electi, seu nominati, absq; alicuius dictae Sedis, vel alterius prouisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam prater hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipsis Monasterijs, & Prioratibus, ad quae sic electi, vel nominati fuerint praeesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi suscepissent.* Alia eiusdem tenoris priuilegia elargita sunt quibusdam alijs Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulensibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiusdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium concessum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal. Februarij Pontificatus sui anno I cuius priuilegij tenor est. *Nec non singulis ipsorum Monasteriorum Abbatibus pro tempore existentibus (tametsi munus benedictionis non suscepissent) quòd omnibus, & singulis priuilegijs, praerogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratijs, indulgentijs, & indultis, quibus tàm Ordinis, & Congregationis praedictorum, quàm aliorum Monasteriorum, & Ordinum Abbates in generalibus, & prouincialibus Concilijs vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti potiri, et gaudere, liberè, ac licitè possint, et valeant, Apostolica auctoritate de speciali gratia indulsit*: ità habetur in *lib. priuileg. dicta Relig. pag. 342.*

QVÆSITVM XIV.
De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1 *Benedictionis Abbatum Casinen. antiqua forma à Petro Diacono descripta refertur.*
2 *Praeparatio Summi Pontificis ad sacrificium Missae, & ad benedicendum Abbatem.*
3 *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice praestando.*
4 *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*
5 *Summus Pontifex benedicit baculum illumque benedictum tradit Abbati.*
6 *Summus Pontifex benedicit anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*
7 *Abbas ponitur in sua sede.*
8 *Oblatio, & abstinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*
9 *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*
10 *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*
11 *Exhortatio eiusdem ad Abbatem benedictum.*
12 *Omnes antiquae benedicendi Abbates ceremoniae per Clem. Octauum sublatae sunt, & nouae formulae per eumdem instituta traduntur.*
13 *Mandatum Apostolicum ante benedictionem necessariam.*
14 *Dies quo Abbas benedici potest.*
15 *Cappellae quomodo praeparanda.*
16 *Maioris cappellae ornatus.*
17 *Credentia Episcopi quomodo praeparanda cum paramentis Pontificalibus.*
18 *Minoris cappellae ornatus, & paramenta electi.*
19 *Credentia pro electo praeparanda.*
20 *Vestes electi.*
21 *Assistentium paramenta.*
22 *Ordo accedendi ad Missam.*
23 *Ordo emittendi professionem Monasticam.*
24 *Electus in cappella paratus ad Episcopum ducitur.*
25 *Abbatis benedictio quomodo petenda.*
26 *Iuramentum, & examen electi.*
27 *Confessio quomodo facienda.*
28 *Electus induitur in cappella, & Missam prosequitur.*
29 *Septem Psalmi, & Litaniae super electum dicuntur.*
30 *Praefatio super electum dicenda.*
31 *Traditio Regulae, Baculi, & Anuli.*
32 *Missa prosequenda cum oblationibus.*
33 *Pax quomodo danda.*
34 *Communio quomodo fiat.*
35 *Mytra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo.*

36 *Ab-*

36 *Abbas quomodo intronizatur.*
37 *Te Deum dicitur, benedicit populo, & recipit Monachos ad oſculum.*
38 *Populo ſolemniter benedicit, & Epiſcopo gratias agit.*
39 *Differentiæ inter cappellam Epiſcopi, & Abbatis, nec non ornatum vtriuſque.*
40. *Praetermittenda, ſi Abbas fuerit profeſſus.*
41 *In Miſſis priuatis quae nam omittenda.*
42. *Differentia in benedictione quæ ſit in propria Eccleſia electi, vel in aliena.*
43 *Differentiæ obſeruandæ in benedictione Abbatis habentis vſum Mytræ, vel non habentis.*
44 *Mutanda cum Abbas non auctoritate Apoſtolica, ſed ordinaria benedicitur.*

1 DVplicem modum benedicendi Abbatem in præſenti recenſebo; primus erit iuxtà quem antiquitus Abbas Montis Caſini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à *Petro Diacono eiuſdem Monaſtery Monacho in expoſit cap. 64. Regulæ D. Patris Benedicti*, cuius cōmentaria in eādem Regulam manuſcripta habui à R P D. Domno Conſtantino Caietano Caſinēſi Cōgregationis Abbate S. Baronti viro in hiſtorijs non parum verſato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iuſſu Clem. VIII. edito aſſignatur, iuxta quem hodie, alijs omnibus aboletis, benedici debent Abbates, ſi qui ſunt, qui benedictionem ſuſcipere conſueuerunt. Priorem modum ſic tradit *Petrus Diaconus.*

2 In primis, præparet ſe Pontifex ad Miſſam celebrandam, completa autem epiſtola, proſternat ſe Pontifex ante altare; & Abbas electus ſacris veſtibus indutus, & Paraphoniſta incipiat litaniā. ſequitur Dominica oratio, *Pater noſter &c. Et ne nos inducas. Saluum fac ſeruum tuum &c. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum &c. Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum &c. Dominus cuſtodiat te ab omni malo &c. Mittat tibi auxilium ſuum de ſancto &c. Nihil proficiat inimicus in eo, & filius iniquitatis &c. Eſto illi Domine &c. A facie &c. Exurge Domine, & libera nos &c. Domine exaudi &c. Et clamor &c. Dominus vobiſcum &c.*

ORATIO.

COncede, quæſumus omnipotēs Deus, affectui noſtro, tuæ miſerationis effectum, & famulum tuum, quē ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono proſequere, vt te largiente, cum ipſa tibi noſtra electione placeamus &c. Cunctorum bonorum inſtitutor Deus, qui per Moyſen famulum tuum ad gubernandas Eccleſias Prapoſitos inſtituiſti, tibi ſupplices effundimus preces, teque deuotis mentibus, exoramus, vt hunc famulum tuum, quem conibentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum inſtituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, ſicque regere ſubditas, commendataſque oues concedas, vt cum illis omnibus regna cælorum adeptus, quatenus te, Domine, opitulante, Apoſtolicis iugiter, fultus doctrinis, centeſimo cum fructu latus introeat portas Paradiſi, atque, te, Domine, collaudante audire mereatur, Euge ſerue bone, & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui, quod ipſe præſtare digneris.

ITEM ALIA ORATIO.

EXaudi Domine preces noſtras, & ſuper hunc famulum tuum ſpiritum tuæ bonitatis emitte, vt cæleſti munere ditatus, interceſſione ſanctiſſimi confeſſoris tui P. noſtri Benedicti, quem præcipue monaſticæ diſciplinæ legiſlatorem dediſti, & tuæ maieſtatis gratiam poſſit acquirere, & bene viuendi alijs exemplum præbere. Per Chriſtum.

ITEM ALIA ORATIO.

DEus innocentiæ, & totius ſanctitatis amator, qui omnia per filium tuum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum mirabiliter diſpenſas, effunde, quæſumus, ſuper hunc famulum tuum, quem in officium Abbatiæ ordinamus, gratiam Spiritus ſancti, vt illius ſeruitium tibi omni tempore dignanter complaceat, eumq; dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus miniſterij tui condignum, quatenus actum miniſtrationis tibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiuſdem Sancti ſpiritus ſeptiformis gratia virtute corroboretur. Requieſcat ergò ſuper eum, precamur, Domine, ſpiritus ſapientiæ, & pietatis, reple eum ſpiritu timoris tui, concede ei grauitatem actuum, cenſuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur, mandata tua cuſtodiat, dictis tuis obediat, ſacris lectionibus inſiſtat, terrena, & tranſitoria deſpiciat, atque omni tempore bonis operibus inſeruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis ſuperet, amorem honeſtæ caſtitatis teneat, redundet in eo Sancti Patris noſtri Benedicti conſtantia, animi fortitudo, Mauri obedientia, totius formæ virtutis, auctoritas modeſta, pudor conſtans, innocentia puritas, & ſpiritalis obſeruantia diſciplinæ, in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis ſibi ſubditis verbo, & exemplo imitationem bonam præbeat, & vſque ad exitum in ſancta conuerſatione firmus, ac ſtabilis perſeueret, atque ità hanc obedientiam, te auxiliante, peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

3 Poſt hæc, ante Pontificem promittat ſub iureiurando, coram Deo, & Sanctis eius, obſeruaturum ſe Regulam B. Benedicti vſque ad iota vnum, & vnum apicem, ſecundum, ſuum ſcire, & poſſe, & nullum Monachum, niſi clareſcentibus culpis, de Monaſterio proiecturum, vel degradaturum: & vt theſaurum, poſſeſsiones, Eccleſias, & omnem ſubſtantiam Monaſterij vbique terrarum non ſubtrahat, vel alienet: obedientias ſicut B. Benedictus iuſsit, diſtribuat: & laicum ſuper Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem, & Pontifex imponat manum ſuper caput eius, dicens ſequentem orationem, in modum Præfationis.

OMnipotens ſempiterne Deus, affluentem ſpiritum &c. *Vt in Pontif. Rom. Rub. de Ben. Abb. fol. 224.*

4 Hoc expleto, incipiat Paraphoniſta Reſponſorium. *Iudicabo tibi homo, quid ſit bonum.* Et Chorus reſpondeat. *Fac iudicium, & iuſtitiam.* Finito Reſponſorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens: *accipe Regulam, Spiritu ſancto inſpirante dictatam, & ſacratiſsimis manibus Patris Benedicti deſcriptam, ad regendum, cuſtodiendumque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipſe te confortauerit, ac fragilitas humana, permiſerit; Accipe* Mona-

Monasticæ conuersationis Regulam, ad quam propriã, & subditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non solùm auditor, sed etiam satagas esse illius operator.

Tunc intonat Paraphonista antiphonam. *Confirma hoc Deus &c*, & chorus ℞. *A templo sancto tuo &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem.

T*E omnipotens, & pijssime deprecamur, Domine, hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante; in sua: subditorumque conuersatione, præcepta sanctæ Regulæ efficaciter studeat adimplere, vt transacto villicationis suæ tempore, vnà cum commisso grege perpetua potietur beatitudine.*

ALIA ORATIO.

D*Omine Deus omnipotens exaudi preces nostras, & super hunc famulum tuum N. spiritum tuæ bonitatis emitte, vt cælesti munere ditatus, & tuæ gratiam possit maiestatis acquirere, & bene uiuendi alijs exemplum præbere. Per Dominum &c.*

ALIA ORATIO.

R*Espice Domine super hūc famulum tuum, quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus, sit in eo, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modestia, sapiens benignitas, grauis lenitas, casta libertas, ferueat in charitate, & nihil extra te diligat, laudabiliterq; viuat, & laudari non appetat, te timeat, tibi amore seruiat, tu honor ei, tu gaudium, tu in mærore solatiũ, tu in ambiguitate consilium, tu in iniuria defensio, tu in tribulatione, patientia, in paupertate abundantia in ieiunio cibus, in infirmitate sis medicina; quod est professus custodiat, vt & hostem antiquum deuincat, & vitiorum squalores expurget, quatenus electorum tuorum consortio, te donante, mereatur vniri. Per Dominum &c.*

ALIA ORATIO.

O*Mnipotens clementissime Pater, tuam omnipotentiam supplices deprecamur, vt infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo, seruorumq; tuorum seruitio mancipamus, spiritum sapientiæ, & intelligentiæ, discretionisque: dona ei Casinensi cænobio tua ita agere, & iniunctum sibi temporibus officium suum administrare, vt & tibi placere valeat, & vtilitatem seruorum tuorum, te auxiliante, perfectissimè expleat, propter quod hic, & in futuro seculo mercedem laboris sui in consortio Sanctorum tuorum à te piissimo largitore percipiat. Per &c.*

BENEDICTIO BACVLI.

5 T*V Baculus noster, & rector per secula vitae. Iustum sanctifica pietatis iure baculum, quo mala sternantur, quo semper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. Virga æquitatis Alleluia. Virga Regni tui Alleluia.

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum pastoralitatis, quem præferas cateruæ tibi commissæ ad exemplum iustæ seueritatis, & correptionis. Accipe Prælationis virgam Pastoralis custodiae curam significantem, & diligentiam, quatenus in commissis tibi ouibus, tàm in coercendis errantibus, quàm in omnibus prouidendis vtilitatibus omninò sis sollicitus. Accipe Baculum pastoralis officij, & Monastici regiminis, vt sis in corrigendis vitijs seuiens, in ira iudicium sine ira tenens, cum iratus fueris misericordiæ reminiscens; accipe, inquam, Baculum sacri moderaminis signum, vt imbecilles consolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam salutis æternæ. Præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat &c.*

Dehinc intonat Paraphonista Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad seruos suos, citò proferte stolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

6 De hinc Papa dicat super Anulum hanc Orationẽ.

BENEDICTIO ANVLI.

D*Eus cælestium, terrestriumq; creaturarum, atq; humani generis benignissime reparator, dator spiritualis gratiae, omniumque bonorum largitor, qui iustitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo, idest, vnigenito tuo scribis, cui Magi in Aegypto resistere non valentes continuabant, dicentes, digitus Dei est hic, tu immitte Spiritum sanctum tuum Paraclytum de cælis super hunc Anulum arte fabrili decoratum, & sublimitatis tuae potentia, ita eum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenosique serpentis procul expulsa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis sordibus inimici maneat. Benedic Domine, & sanctifica Anulum istum, & mitte supe eum septiformem Spiritum tuum sanctum, quo famulus tuus eo fruens Anulo fidei subarratus, virtute Altissimi sine peccato custodiatur, & omnes benedictiones, quae in scripturis diuinis reperiuntur, super eum copiosè descendant; circunda eum Domine vbique potentia dexterae tuae, quo Sanctissimi Patris Benedicti insignijs redimitus, & vitae merito decoratus, tibi in omnibus actibus suis complaceat, & per tramitem recti itineris inoffenso gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, post quàm succedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Aeterno Patre manet honor, & perpetuitas per immortalia seculorum secula &c.*

Post hæc Papa det Anulum Abbati, dicens *Accipe Anulum discretionis, & honoris, integrae fidei signaculum, vt quae signanda sunt, signes, & quae aperienda sunt aperias, & vt credentibus per fidem baptismatis, diuinae misericordiae viscera pandas: lapsis autem, & pænitentibus per misterium reconciliationis ianuas Regni cælestis aperias; tibi verò commissis fratribus simul, & cunctis fidelibus de thesauro Dominico, noua, & vetera proferas ad aeternam salutem, omnibus tua consolatione consolaris, largiente gratia Domini nostri Iesu Christi, qui cum Patre &c.*

ALIA ORATIO.

D*Eus cui omnis potestas et dignitas famulatur, da famulo tuo N. prosperum suae dignitatis effectũ, in quo te semper timeat, tibiq; iugiter placere cõtendat.*

Post hæc incipiat Paraphonista ℞. *Vos qui sequuti estis me, dicit Dominus, subditis &c.*

7 Et sic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto Pontificis; & ponatur in sede, quæ est iuxtà chorum, tenens in manu sua Cambuttam, & Regulam,

gulam, & iuxta eum sint sex Præsbyteri, ac sex Diaconi, qui eum omni tempore custodiant nocte, dieque simul, sicut Sanctus Maurus præcepit, ne in aliquo à rectitudine Regularis tramitis declinet. Hi autem, qui Abbatem custodire debent, digni, & irreprehensibiles sint, & omni careant suspicione, vel inimicitia, & qui sanctiores, & meliores, & Religiosiores in Congregatione, in actiua, & contemplatiua vita permanserint. Expleto autem Responsorio, dicat Papa, hanc Orationem.

Omnium Domine, fons bonorum, iustorumque prouectum remunerator, tribue, quæsumus, huic famulo tuo N. adeptam benè gerere dignitatem, & à te sibi præstitam bonis operibus comprobare. Per &c.

Et sic peragatur Missa ordine suo.

8 Completo Euangelio, offerat Abbas Papæ duas oblationum coronas, & duas faculas accensas; & eo die Abbas nihil aliud, nisi panem, & aquam comedat.

9 Postea Pontifex Abbatem benedicit, ante expletionem namque Missæ dat ipse Papa hanc super eum benedictionem.

Benedicat te Deus cæli, adiuuet te Christus filius Dei, corpus tuum in seruitio suo custodire, & conseruare dignetur, mentem tuam illuminet, sensum tuum custodiat, gratiam suam ad perfectum animæ tuæ tibi porrigat, ab omni malo te liberet, dextera sua te defendat, & qui Sanctos suos semper adiuuit, ipse te adiuuet, & ad cælestia Regna perducat. Aspiciat, & benedicat te Dominus Rector æternus, & in omni parte conseruet; det tibi Dominus Angelum suum lucis, vt conseruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, viam dirigat, actus probet, cogitationes sanctas instruat, opera confirmet, vota perficiat, præterita indulgeat, præsentia emendet, futura moderetur, quietem nutriat, prosperatribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis insidijs sua te semper protectione, & virtute defendat; & ita deuotionem tuam placatus semper suscipiat, vt quæcumque ab eo postulaueris clementer concedat. Sit manus Domini auxiliatrix tui, & bracchium sanctum illius opituletur tibi. Sit misericordia eius super te, & pietas illius subsequatur te; benedictio Patris, & Filij, & Spiritus Sancti descendat super te, & pax Domini sit semper tecum.

10 Post hæc vadant ad comedendum, & postquam comederint, vadant in Capitulum, & residentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos charissimi fratres & filij mei, huic, qui præsidet vobis ad veritatem docendam in omnibus obedite, scientes, quòd si quis hunc contristauerit, Christum, & Patrem sanctissimum Benedictū, qui ei suam Cathedram credidit, non recipit, & qui Christum, & Patrem sanctum Benedictum non suscepit, nec Deum patrem suscepisse iudicabitur: & ideò nec ipse suscipietur, in regno cælorum; qua propter diligentiam adibete, vt non velut negligentes, & desides à Iudice Christo condemnemini; conuenientes verò ad vestrum Abbatem date omnes operam pro ipso sentire, & summo studio faurem vestrum erga ipsum dependere: scientes quia propter singulos vos ipsos magis infestat inimicus, & in ipso maiora suscitat bella. Oportet ergò vos summo studio niti, vt omni erga illum vinculo amoris innexi, plenissimo erga eū inherenti affectu. Sed vos quoque ipsi vnanimes, in omni concordia perdurate, quò facilius etiam illi obedire omnes pari consensu, & vnanimitate possitis, propter quod & vos salutem consequi, & ille possit obtemperantibus sibi vobis promptius impositi honoris pondus exhibere. Quædam etiam ex vobis ipsis intelligere debetis, si quæ sunt, quæ ipse propter insidias hominum malorum non potest euidentius, & manifestius perloqui. Si autem inimicus est alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse; sed prudenter obseruare debetis, & voluntati eius absque comunicatione obsecundare, & auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis auersantē, sed ne loqui his, quibus ipse non loquitur, vt vnusquisque qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum amicitias ferre festinet citius reconciliari ei, qui omnibus præest, vt per hoc redeat ad salutem, cum obedire cœpit monitis Præsidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipse non loquitur, vnus est, & ipse ex illis qui exterminare Dei monasterium voluit. Et cum corpore vobiscum esse videatur, mente, & animo contra vos est. Et est multò nequior hostis hic, quàm illi, qui foris sūt, & euidenter inimici sunt. Hic enim per amicitiarum speciem quæ inimica sunt, gerit, & Monasterium dispergit, ac deuastat. Abbatis autem est vos instruere ea, quæ ad vitam æternam attinent. Vestrum est, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me misit*; nihil enim iniustiùs, vel inhonestiùs est, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, seu discipulos magistris inobedientes, vel proteruos existere. Si quando enim nostis primum Hominem per inobedientiam cecidisse: id circò omnes hoc vitium cauere moneamus, quia Deus superbos resistit humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbati dicere, præcepit Monachis Abbati suo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra parit fructus suos, nisi antea recipiat semen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ est paritura. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illudque in corde suo germinare non sinerit, ac minime crediderit Abbati, & ei non beneuolus, sed rebellis extiterit, fructum non faciet, nec pariet, sed similis est arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, qui non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur*. Maiores ergò vestros fratres, vt filij honorate Abbatem vestrum, Patris Sanctissimi vestri Benedicti locumtenentem diligite, ad salutem animarum vestrarum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, scientes, quòd siue honor, siue iniuria, quæ ei defertur, in legislatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Iesum Christum Deum, & Dominum nostrum; quod si secus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quam hominibus*, &

quia

quia Moab homo, & non Deus, & quia super cathedram Moysi sederunt scribæ, & pharisæi, nam Pater Benedictus Abbatem non prodigum, non lucris secularibus inhiantem, sed iustum, & sanctum requirit. Audiri ergò bonum Abbatem à Monachis attentiùs oportet, & ab ipso suscipere salutaria monita; nam sicut antea vobis dixi, qui rebelliter viuit, & discere, vel agere bonum recusat magis diaboli, quàm Christi membrum esse ostenditur, & potius infidelis, quàm fidelis monstratur. Vestrum ergò est præbere obedientiam, & occupationes superfluas, ac sollicitudinem amputare, ne bonum semen, noxium fiat germen. Potest enim fieri, vt multi temporis negligentiam breuis, & assidua reparet diligentia; incertum namque est vniuscuiusque tempus: & ideò festinandum est ad salutem, ne fortè cunctantem mors repentina præueniat: & ob hoc atrius vobis inniтendum est, vt dum est temporis spatium collecta malæ consuetudinis vitia resecentur; quod non aliter facere poteritis, nisi, vt irascamini quodammodò aduersus vosmetipsos pro his, quæ inutiliter geritis multoties. Hæc enim est iusta, & necessaria iracundia; vt vnusquisque Monachus in his, in quibus errauit, & perperam gessit, indignetur, & semetipsum accuset, ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro sterili immissus, consumptis, & excoctis radicibus pessimæ voluptatis, bono semini Verbi Dei fecundiorem cordis præparat glebam. Semper mortificationem Iesu in corpore vestro circumferte, quia carnalis amor non habet vbi se intra vos diffundat necessariò; sed omnis vestra delectatio in Deum transeat. Prudens etenim Monachus, & ad salutis suæ custodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitijs sollecitudine semper inuigilat, vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos suos, & ventrem, renes vnà cum lateribus vndique circumstringat; sed quid prodest à peccatorum perpetratione desistere, nisi & hæc ipsa, quæ perpetrata sunt, studeatis pœnitentiæ satisfactione delere?]

11 Deinde ad Abbatem conuersus idem Summus Pontifex ait, [filij charissime Abbas, fac ipse quod præcipis, exercere quod prędicas, imple quod mandas; non vita discordet à lingua, non opera videantur à sermone discreta, nec aliud doceat auctoritas Præsidentis, aliud exhibeat operatio conuersantis. Raró autem processurus egredere, vt semen verbi, quod sparseras, iugiter valeas excolendo rigare; non itaque hospitem te Casinensis Monasterij frequens discursus exhibeat, sed habitatorem potiùs, atque domesticum diuturnitas morosę grauitatis ostendat. Commendet inedia ieiunia prædicantem, nec loquentis sententias comedentis fauces impugnent. Melius nempè sobrietate docet manus, cum ad os sub moderamine ducitur, quàm si nescientis lingua loquatur. Porrò viuida satis, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio est, alij os ad mensam impellere; impellentem verò in rigore ieiunij permanere; sic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ sub rigida cohibeas disciplina, Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipsum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende, & temetipsum corripi posse, si censor adesset subtiliter meditare. Nec mireris si subditus quispiam fortè trasgrediens cuncta iussionis tuæ mandata non impleat, cum tanta sit conditio humanę fragilitatis, vt ipsa etiam corporis tui membra prorsus in omnibus tibimet obtemperare non possint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat; Præcipe oculis tuis, vt eis accidia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantasmata non admittat. Indic genitalibus pudicitiam, vt aliquandò incentiua luxuriæ non titillent, gulę sobrietatem, vt ad alimenta esculentiora non peruriat: postremò toti simul corpori, vt morbis irruentibus non patescat, & tandiu quidò probaueris hæc à temetipso exigere quid est: sed penitùs imperare non posse: quid mirum si in his, qui à te personis, & moribus disiuncti sunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè si hæc in te solerti meditatione consideres, fraternæ quoq; imbecillitatis excessum æquanimiter feres. Si quid fortè patrimonij latioris accesserit, si suppetere copia cernitur, si Dei domus augetur, noli tuis meritis, siue studijs arrogare, sed beneficijs dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris intercessionibus, & meritis ascribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus eras, & recole, quia tibi nullatenus prouenerant; constat ergò quia non tibi, sed Christi confertur Ecclesiæ, quod tu sine illa assequi nequiuisti. Non mensam fratrum cenaturus, exhorreas: non te conuiuia priuata delectent, & cum quibus tibi est altaris mensa communis, non indignos iudices, qui tibi participent in corporalibus alimentis. Noli Monasterij bona prodigere, nec popularis auræ fauorem proprium de cómuni velis vtilitate captare. Si enim credimus, quòd ditantium Ecclesias peccata soluuntur; credendum est etiam, quia minuentes, & dilapidantes eas grauis sacrilegij vinculis innectuntur; & inde sunt illi peccatis obnoxij, vnde reperiuntur isti peccatorum suorum nexibus absoluti. Planè timendum tibi est valde, quod dicitur, quia de omnibus animabus tibi commissis redditurus es rationem; addita, & anima tua. Stude igitur fili, ità pro te, & pro grege tibi commisso, vt cum eis, Sanctissimo Legislatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias sempiternam. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas dicta Sanctorum Romanę Vrbis Pontificum Gregorij, & Zachariæ sequentes ostendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd

12 si etiam omnis congregatio &c.]

Hac ergo forma, & ritu iam Abbates Casinenses benedicebantur, quod probabile satis est alios etiam Abbates aliarum Religionum sub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Ecclesia Casinensi, tamquam à prima Sancti Benedicti planta, & Sede desumpsisse. & loco Summi Pontificis, si exempti erant Apostolica auctoritate Archiepiscopum, vel Episcopum, aut alium Prælatum

bene-

benedicendi facultate pollentem adhibuisse.

Aliæ cæremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem. Octaui iussu editum consuetæ hic recenseri possent, sed quoniam per eumdem Clem. VIII. omnes sublatæ, suppressæ, abolitæ, & prohibitæ, nec non nouæ benedictionum, aliarumq; Cæremoniarum formulæ institutæ sunt, vt patet ex *Bulla eiusdem Summi Pont. sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die decima Februarij 1596. Pontificatus sui anno V. initio Cæremonialis, seu Pontificalis apposita*, ideo hac sola benedicendi Abbates Casinenses Cæremonia inter alias antiquas magis insigni, & scitu digna contentus, nouum ritum, & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obseruandum iuxtà *Rubricas eiusdem Pontificalis Romani pag. 87. & pag. 94. & pag. 117. & Praxim Cærem. Andreæ Piscaræ lib. 1. sect. 11. cap. 2. 3. & 4. breuiter hic apponendum duxi.*

13 Antequàm ergò Abbas benedicatur, si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica, necessarium est, vt prouideat de mandato Apostolico, quo benedictio sibi impendenda Pontifici, idest, Episcopo, vel alteri Ecclesiæ Prælato committatur; Dixi (si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica) quia Ordinarij auctoritate benediceretur; prædictũ mãdatũ non erit necessariũ. Modus verò obseruandus circa mandatum Apostolicum, quando auctoritate Summi Pontificis benedicitur, videatur in *dicto Pont. Rom. pag. 94. & in Praxi Cærem. Pisc. loc. cit.*

14 Ipsa benedictio fit ab Episcopo, assistentibus duobus Abbatibus, non nisi in die Dominico, vel festiuo, vt diximus in *Quæsito septimo huius Disputationis*, die præcedenti conuenit, vt Pontifex, & ipse electus ieiunent.

15 In Ecclesia in qua fieri debet benedictio, parentur duæ Cappellæ, maior pro Pontifice, & minor pro electo.

16 In maiori sit Crux, & ad minus quatuor candelabra cum cereis, & reliquis ornamentis; ante gradus Altaris in terra sternantur tapetia.

17 Credentia Episcopi cum omnibus ornamentis, & necessarijs, pro solemni Missarum celebratione, more solito è latere Epistolæ disponatur. Paramenta Pontificalia, quæ officio Missæ conueniunt, præparentur; faldistorium pro Pontifice, & tria scabella pro electo, & assistentibus.

18 In Cappella minori paretur Altare cum Cruce, quatuor, vel saltem duo candelabra cum cereis, ità vt semper numerus cereorum minoris Cappellæ minor sit, quàm in maiori, si ibi fuerunt sex, hic quatuor; si ibi quatuor, hic duo apponantur. Disponatur pro electo Missale, & Pontificale; paramenta item Pontificalia, & Pluuiale.

19 Credẽtia pro electo propè Altare ipsius disponatur cum vasis ad abluendas manus, & quinque Mappulæ æqualis mensuræ fiant ex vna canna cum dimidia panni linei subtilis.

20 Item præparentur vestes Monasticæ, duo intortitia, duo barrilia vini, & panes, omnia ornata, auro, & argento cum insignibus Pontificis, & Monasterij, vel electi. Hic aduerte circa munera, quæ offert suo benedicenti Abbas benedicendus denotare paupertatem illam Monasticam, quam semper obseruarunt Abbates, & Prælati primitiuæ Ecclesiæ, in qua summæ opes, summę diuitiæ panis, & vinum fuerunt, sicut de paupertate Episcoporum optimè docuit *D. meus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 1. cap. 5. num. 17.*

Illa verò duo intortitia, quæ similiter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant mysterio; quia, vt de Episcopo notat *Barbos. loc. cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accensis, ne quid inter hæc leuia munera speciosius colore, pondere preciosius subrepat, & subijciatur; Malè etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Asino onusto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus assistentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ simplices albæ.

22 Ipso die hora congrua, Pontifex facta oratione ante Altare ascendit ad sedem, vel faldistorium, si non fuerit in propria Ecclesia, sibi à latere Epistolæ præparatum, ibiq; Pontificalibus induitur. Electus in suo habitu quotidiano medius inter Abbates assistentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & sedentem super faldistorium, eiq; reuerenter tradunt mandatum Apostolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit professus, facit priùs solemnem professionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui surgens, deposita Mitra, dicit super eum Orationes, prout in Põtificali: benedicens deinde vestes ipsas eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, professionem emissurus iam indutus, iunctis ante pectus manibus, dicit, *suscipe me Domine &c.* circumstantibus respondentibus, *suscepimus*, quod ter per electum, & circumstantes repetitur; electus in terram prosternitur, & cantantur Psalmi, *Magnus Dominus &c. Miserere, & Ecce nunc &c.* quibus completis Pontifex deposita Mitra surgit, & dicit Versus, & Orationem, *Deus qui non vis &c.* Dicta Oratione, sedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit professionem, legens ex charta scripta, quam in manu tenet, & ipsa lecta, ponit chartam super Altare, rursumq; genuflectit coram Pontifice, qui inchoat Antiphonam, *Confirma hoc Deus &c.* Pontifex adhuc sedens cum Mitra accipit electum in Congregationem aliorum Monachorum dicens, *Omnes quamuis &c.* Pontifex, & omnes Monachi præsentes recipiunt professum, ad osculum pacis, & hoc si Monachus non fuerit professus, quòd rarò contingit.

24. Lecto mandato, vel professione emissa electus in sua Cappella paratur Amictu, Alba, Cingulo, Stola in modum presbyteri, & Pluuiali, ac (si videbitur) potest accipere Sãdalia dicẽdo Psalmos cõsuetos. Abbates assistentes induti Superpelliceo, Stola, Pluuiali, & Mitra simplici, electum medium habentes, ducunt ad Pontificem in faldistorio ante Altare sedentem, cui, deposito bireto, electus, se humiliter inclinans, reuerentiam facit, & assistentes pariter detectis capitibus se inclinant.

25. Sedentibus omnibus, senior assistentium surgens,

gens, detecto capite, petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem: & illo interrogante, si habeant mandatum Apostolicum, respondent, *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite sedent, & in fine totaliter perlecto, Pontifex dicit, *Deo gratias*.

26 Electus lecto mandato surgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Post iuramentum Pontifex prosequitur examen, & ad singulas interrogationes electus assurgens detecto capite, respondet, *Volo*. Completo examine electus ante Pontificem genuflexus osculatur eius manum.

27 Pontifex surgens, deposita Mitra ante Altare, facit confessionem cum electo, qui à sinistris ei respondet. Et Altare ascendens procedit ad Missam vsque ad, *Alleluia*, vel si non dicatur, vsq; ad vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentia*, exclusiuè.

28 Electus cum assistentibus procedens ad Cappellam deposito Pluuiali, si fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Psalmos consuetos: & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum: & medius inter suos assistentes in Altari minori sibi parato prosequitur Missam pariter vsq; ad *Alleluia*, si sit dicendum, vel vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentia*, exclusiuè; dicens; *Dominus vobiscum*, non se vertit. Missa erit de die, cum collecta pro electo dicenda sub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.

29 Accedente electo, surgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldistorio suo: electus verò prosternit se ad sinistram Pontificis, & dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, surgens Pontifex cum Baculo conuersus ad electum dicit, *Vt hunc præsentem electum*, semel, atque iterum producens super electum manu dextera signũ Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Post Litanias Pontifex surgens, stansque sinè Mitra dicit super electum prostratum *Versus*, & *Orationes*, prout in *Pontificali*.

30 Electo surgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extensis manibus ante pectus dicit, *Præfationem*, in qua cum peruenerit ad ℣. *Vt qui per nostra*, imponit ambas manus extensas, digitis non disiunctis, super caput electi, eas sic tenens donec, perueniat ad ℣. *suscipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extensas tenebit vsq; ad finem *Præfationis*, qua completa subdet Orationes, *Deus cui &c.*

31 Completis Orationibus Pontifex sedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, si Baculus non fuerit benedictus, Pontifex surgens sinè Mitra illum benedicit, & sedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram se genuflexo ambabus manibus illum capienti dicens, *Accipe Baculum &c.* Ac deinde surgens sine Mitra benedicit Anulum, si fortè non sit benedictus. Sedẽs cũ Mitra Anulũ in digito anulari dexteræ manus Abbatis immittat, dicens, *Accipe Anulum &c.*

Pontifex surgens, stansq; sinè Mitra dicit versus Abbatem coram se genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, completa oratione, accipit Abbatem ad osculum pacis, quod pariter faciunt Assistẽtes. De mistico Anuli significato vide infra in Disput. de ornamentis Abbatis, vbi omniũ paramentorum, & vestium eiusdem habetur prædictus sẽsus; de traditione vero Regulæ videatur ea, quæ in *Cæremonia Benedictionis Abbatis Casinensis*, dicta sunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in Altari si Missa legatur, vel cantetur in faldistorio prosequitur Missam vsq; ad Offertorium inclusiuè: Abbas verò cum suis assistentibus ad Cappellam procedens pariter in suo Altari procedit ad Offertorium. Post Offertorium Abbas medius inter assistentes ducitur ad Pontificem sedentem ante Altare in faldistorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert duo intortitia accensa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter osculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Missam in Altari, in qua dicitur secreta pro Abbate cum secreta de die sub vno *Per Dominum &c.* Abbas verò in scabello sibi loco congruo parato, medius inter suos assistentes habens ante se Missale, genuflexus legit totã Missam, exceptis verbis consecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Iesu Christi &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cũ illo osculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, respondet, *Et cum spiritu tuo*, & ad suum scabellum rediens eodem modo, dat pacem suis assistentibus.

34 Pontifex assumpto toto sanguine Abbatem ante se genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde lauat manus, & prosequitur Missam vsq; ad finem, dicens cum post communione dici propriam orationem pro Abbate sub vno, *Per Dominum &c.* & in fine dat solemnem benedictionem. Abbas etiam in scabello suo perficit Missam. Completa Missa, reponitur faldistorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo sedet: Abbas verò cum bireto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus &c.* & si non sit benedicta, stans sinè Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirotecas, & iterum Anulum, & si non sit benedictus, prius illum benedicit [illegible]

36 Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Chorum, & statuens eum in sede sui prædecessoris, dat ei Baculum Pastoralem in manu sinistra, dicẽs, *Accipe plenam &c.* Si verò benedictio fiat extra Monasterium, Pontifex statuit illum in faldistorio, quo ipse vsus est dicens, *Ista iniustitia &c.* cuius loci verba quædam, *Sancti Bernardi lib. 2. de considerat.* ab Abbate animaduertenda sunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria positus superextollatur, & laudabilem Pastoris humilitatem ommittat; ait enim, *in alto positum non altum sapere difficilè est, & omninò insuetatum, sed quantò insuetatius, tantò gloriosius: timor de adepti-*

iam

iam altitudine tædere magis facit, quàm placere ipſam altitudinem. Nulla ſplendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis ipſa humilitate, quò enim celſior cæteris, eò humanitate apparet illuſtrior, & ſe ipſo.

37 Abbate ſedente, Pontifex ſtans à dexteris eius, conuerſuſq; ad Altare, depoſita Mitra, incohat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus proſequentibus vſque in finem: dictoq; primo verſu, ſurgit Abbas, & ab aſſiſtētibus cū Mitris aſſociatus circumiens Eccleſiam, benedicit populo; Pontifex verò manet ſinè Mitra apud ſedem. Quòd ſi Abbas fuerit in ſuo Monaſterio rediens ad ſedem ſuam, ibiq; ſedens recipit omnes Monachos ſuos ad manus, & oris oſculum, ipſis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex ſtans ſine Mitra à dexteris Abbatis ſedentis cum Mitra, dicit Verſus, & Orationem *Exaudi &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adſtantibus aſſiſtentibus ſinè Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris ſolemniter benedicit populo; deinde ad cornu Epiſtolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, verſus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum ſurgentem ad oſculum pacis: idem faciunt aſsiſtentes; ac deinde recedens cum aſsiſtentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In principio &c.* Pontifex verò in Altari ipſum dicit ſubmiſſa voce, & apud ſedem, vel faldiſtorium deponit ſacras veſtes, Abbas in ſua Cappella ſacris veſtibus depoſitis, Pontifici, & aſſiſtentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt.

39 Præterea obſeruandum eſt, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet ſolemnius ornari, quàm Cappella electi: & ſi in illa maiori fuerint ſex cerei, in minori apponātur quatuor; ſi verò in maiori fuerint quatuor tantùm, duo in minori collocentur, itàut minor ſemper ſit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor ſit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in credentijs ornandis eadem differentia ſit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante ſint pretioſiora, pro Abbate vero minùs ornata, prout gradus, ac perſonarum diſtinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit profeſſus, prout regulariter non niſi profeſſus eligi ſolet: omnia, quæ circa Ordinem profeſsionis ſunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Miſſa cantetur, Pontifex in principio oſculabitur librum, & incenſabit Altare; deinde in ſede ſua, ſi ſit in propria Eccleſia, vel in faldiſtorio ad latus Epiſtolę in aliena Diœceſi cum ſuis miniſtris dicet *Introitum*, & reliqua vſque ad *Alleluia*: ibidem adſtabit dum cantatur Euangelium, & in fine oſculabitur librum, & incenſabitur. Item poſt Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incenſabitur. Si verò Miſſa legatur, omittuntur incenſationes, neq; Pontifex oſculabitur librum, & omnia, quæ ad miſſæ celebrationem ſpectant, in Altari leget.

42 Si Electus in proprio Monaſterio benedicitur, intronizatur in Choro in ſede ſui prædeceſſoris: ſi verò extrà Monaſterium in faldiſtorio, quo vſus eſt Pontifex. Item in proprio Monaſterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus*. Poſtquam Eccleſiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis ſuis, eiq; reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad oſculum oris.

43 Si Abbas electus non habeat vſum Mitræ, non aſsiſtunt ei Abbates Mitrati, ſed duo ſeniores ſui Monaſterij, vel alterius Superpelliceo, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Miſſa inchoetur, dum ſacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: ſed depoſito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Caſulam, & ei aſsiſtunt duo ſeniores Superpelliceo, & Pluuiali induti ſinè Mitra. In fine Miſſæ non datur Abbati Mitra, neque Chirotecæ, neque Anulus; & cum in ſede conſtituitur, ſtat cum bireto, non tamen circuit Eccleſiam benedicens populo, ſed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus &c.* manet etiam in ſede, ſeu faldiſtorio coöperto capite à principio Hymni, vſque ad finem, recipitq; Monachos, (dummodo in ſuo Monaſterio exiſtat) ad oſculum pacis, & dum dicuntur Verſus cum Oratione à Pontifice poſt Hymnum, ſedet in faldiſtorio cum bireto, in fine non dat benedictionem ſolemnem populo, ſed dicit, *ad multos annos*, & ſinè Mitra.

44 Si ſit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt ſupra, & electus inſuper ab aſſiſtentibus ductus ante Pontificem proſternit ſe in terram ante Altaris medium, & Pontifex depoſita prius Mitra incipit Antiphonam, *Confirma hoc &c.* quam Chorus proſequitur; ſedens deinde cum Mitra dicit cum aſſiſtentibus Pſalmum, *Exurgat Deus &c.* & repetita Antiphona ſurgens depoſita Mitra ſuper electum Verſus, cum Orationibus, vt in *Pontif. Roman. pag. 165.* quibus completis electus ſurgens coram Pontifice genuflectit, ſed non legitur mandatum, ſed primus aſſiſtentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos eſt) interrogationibus debitis, vt habetur in *Pontif. Roman. loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante ſe tenet cedulam ſcriptam ſigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præſtat, vt *ibidem in Pont. loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præſtito iuramento ſurgens Pontifex ſinè Mitra, facit cum Electo confeſsionem, &c. vt in *eod. Pontifical. Roman. loco citato*, & in *eod. Prax. Cærem. Andr. Piſc. loco cit.*

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui.
Quæst. 2. Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.
Quæst. 3. An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus.
Quæst. 4. An Abbates seculares, & Commendatarij sint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos esse in iure communi positiuè probari non potest, sed negatiuè num. 2.*
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure communi per electionem creandi sunt.*
6 *Dignitates electiuæ perpetuæ censentur.*
7 *Perpetuus censetur, qui deponi non potest ab officio, nisi certis de causis.*

DE iure diuino nihil in hac materia in particulari, nec scriptum, nec traditum ostendi potest. De iure autem communi dupliciter potest intelligi, Abbates esse perpetuos.

1 Primo modo positiuè, seu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur positiuè definiens, quòd Abbates perpetui sint; quamuis enim, *Nauarr. comment. 3. de Regul. num. 3.* affirmet Monasteriorum Prælatos secundum ius commune perpetuos esse debere, id probans per *tex. in c. nullum 18. q. 2.* tamen in eo *tex.* non videtur aliquid positiuè super hoc determinari; ibi enim nihil aliud statuitur, nisi vt non possint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinari, Abbates perpetuos esse debere; quia etsi Prælatura sit ad tempus, non poterunt Monachi, iuxtà proprium arbitrium Abbates deponere, sed ij definito tempore à lege, seu statuto, vel ipso iure desinerent esse Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi possunt iuxtà Constitutiones vniuscuiusque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verum esse videtur, de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas esse; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ sint, aut temporales: tum quia in eo semper est sermo de tali dignitate, tanquã perpetua, immò quæ de illa statuit valde perpetuitati congruunt, vt videre est *toto titulo de statu Monach.* vnde dictum *cap. nullam*, & si positiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd postquam Monachi aliquem sibi in Abbatem creant, absolutè, & sinè vlla temporis limitatione, talis Prælatus ità sit perpetuus, vt nequeant eum inferiores deponere, & hic videtur fuisse mos antiquorum Monachorum, vt colligitur ex *Regula S. Patriarchae Benedicti c. 2. & 64.* vbi licèt expressè non dicatur, Abbatem perpetuum esse debere, tamen nullus ei terminus assignatur, sed tanquam de perpetuo ibi sermo est. Ex quibus colligitur, Abbatialẽ dignitatẽ de iure cõmuni potiùs perpetuam, quàm ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præsuppositiuè de illa, tanquam de perpetua loquitur. Vnde *gloss. in d. c. nullam*, figurando casum dicit, quòd quidam Monachi pro suo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quãdoque malos, sicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defensori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat &c. Quapropter cum Papa non se restringat ad aliquod tempus determinatum, & indeterminatè, ac generaliter loquatur, ideo succedit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiss.* & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public.* & non est recedendum à verbis legis, etiam si lex sit per quam dura *l. prospexit ff. qui, & a quibus c. in memoria 19. dist.*

Confirmatur; nam vbicunque in statuto generali habente scriptam rationem, vel non aliquid cauetur, seruari debet illud statutum, prout iacet ad literam, tunc enim non restringitur per nullam rationem: ità expressè probatur in *d. l. prospexit*; sed *in d. c. nullam*, expressè Papa præcipit, quòd Monachi non possint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap.* est expressa, ergò seruandum est, prout iacet, & non est facienda distinctio, & taxatio.

5 Secundò probatur, quia de iure communi Abbates per electionem creandi sunt per *can. congregatio 16. q. vlt. et can. Abbatem 1. et 2. et can. quàm sit necessarium 9. defuncto verò 18. q. 2. cum simil.*

6 At de iure communi dignitates, quæ sunt electiuæ, perpetuæ censentur, *Panormit. in cap. Monachi num. 5. vers. item nota, de statu Monach. Ioan. de Selua de benef. par. 3. q. 68. num. 2. Cassador. decis. 4. nu. 3.* ergò Abbatia de iure communi est perpetua.

7 Probatur prætereà tertiò; nam generaliter perpetui censentur, qui deponi nequeunt, nisi certis de causis à iure concessis, *gloss. in clem. vnica verb. per electionem de rescrip. Nicol. Milis. in Repert. in verbo beneficium num. 18. Anton. in cap. porrectu ad finem de confirmat. vtili*, quos refert, & sequitur *Azor. instit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 2. q. 4. vers. quintò diuiditur*. Sed Abbates de iure communi deponi nequeunt, nisi certis de causis, *dicto c. Monachi in fine, et ibi Panor. nu. 8. vers. in gloss. penult.*

penult. ibi, et in cap. cum ad Monasterium num.20. et in cap. fin. num.3. eodem tit. de stat. Monac. Ergò Abbates de iure communi sunt perpetui, & hæc de præsenti quæsito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Cistercij, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, et est perpetuus.*
2 *An Abbatialis dignitas hodie sit perpetua, vel ad tempus,*
3 *Tria sunt genera institutionum in Ecclesia Dei.*
4 *Id, quod sæpius fieri consuetum est, necessarium non arbitrarium dicitur.*
5 *Clausulæ in Bullis Apostolicis apponi solitæ si omittantur, subintelliguntur in eis, et habentur pro expressis.*
6 *Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum.*
7 *Dignitas Abbatialis de iure cõmuni est perpetua, non verò de iure speciali.*

1 DE iure speciali, nempè particularium vniuscuiusque Religionis Constitutionum, aliqua est super hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & dissimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus est, vt in Congregatione Monachorum Cisterciẽ, in qua Abbas Cistercij, qui est Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apostolica confirmatus, ad vitam durat; similiter reliqui Abbates inferiores eiusdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hispania eiusdem Ordinis Abbates, tàm Prouinciales, siue Nationales, quàm inferiores, siue Locales ad tempus creantur, sicut, & in alijs Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, est etiam inter easdem Religiones nonnulla varietas: nam aliquæ ipsarum consueuerunt per bienniũ, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & alijs tradere. Iraq; non potest statui certa conclusio huius propositi Quæsiti; ideo ad speciales Constitutiones singularum Religionum recurrendum est.

2 Si tamen strictò iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex consuetudine ipsarum Religionum potiùs perpetuam esse, quàm temporalem. Nam est mos, & consuetudo Religionum Monasticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem semel assumpserunt, nunquam, nisi grauibus de causis, Abbatiali dignitate priuent, sed licèt illum vni Monasterio per spatium biennij, plùs, vel minus, iuxtà propria statuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiusdem Monasterij administratione illum confirmare, vel ad aliud transferre consueuerunt; & ità obseruari solitum est in nostra Congregatione, ac etiam in alijs ferè omnibus.

Præsumendum est autem pro his, quæ diù agitata sunt in Ecclesia Dei, patiente, & tolerante Superiore, *c. constitutus, & ibi Panor. de Relig. dom. & c. Ecclesiasticarum 11. dist. & ibi Gloss.* vbi 3 habetur, quòd tria sunt genera institutionum in Ecclesia, quædam in scripturis, quædam ab Apostolis tradita, & per successores confirmata, quædam verò sola consuetudine roborata, quibus omnibus par obseruantia debetur: alioquin si consuetudines in Ecclesia non seruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diù obseruatum fuisse, & adhuc obseruari, Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, transacto tempore, eosdem præfici in alio, & hoc sæpe sæpius, dicendum est id, quod consuetum est fieri non dici arbitrarium, 4 sed necessarium, vt eleganter dicit *Bald. in l. quicunq; C. de ser. fug.* Ideo attendendum est, quod fieri solet; vnde dixit *Innoc. in cap. olim in princ. de verb. signif.* quem refert, & sequitur *Panor. in c. certificari in princ. de sepulturis*, quòd omnis dispositio mundi, siue legalis, siue vltimarum voluntatum, siue contractuum, recipit interpretationem, & supplementum à consuetudine, & ab eo, quod fieri solet.

5 Hinc videmus, quòd omnes clausulæ, quæ solent apponi in Bullis Apostolicis, si sint omissæ subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis, ità probat *tex. in c. accepimus, & ibi hoc notat Aut. de Butr. de ætat. & qualit.* & pro nostra corroboratione facit *tex. in l. magistratus, & ibi notat hoc Bar. ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi secundum consuetudinem.

6 Hinc etiam est, quòd si Papa rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur tamen velle aliter, quàm sit consuetum; ergò si clericus secularis impetrauit beneficium non solitum dari secularibus, non valet talis impetratio, etiam si in Bulla sit clausula *motu proprio*, ità dicunt *Bald. & Florianus de Sancto Petro in l fideicommissa §. si seruo per illum tex. ff. de leg. 3. & bonus tex. in c. cum beneficio de præben. lib. 6. & in c. possessiones iuncta gloss. de rebus Eccles. non alien.*

7 Ex his ergò dicendum est, Abbatialem dignitatem de iure cõmuni perpetuam esse, de iure vero speciali in temporalem in multis Religionibus conuersa est, vt in nostra Congregatione Vallis Vmbrosæ, in qua Abbates perpetuò suarum Abbatiarum, & Cœnobiorum administrationem habuerunt vsque ad tempora Innocentij VIII. sub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cœperunt, ac regimini Monasteriorum, quibus ipsi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præsidentis Generalis, & Definitorum, ac Visitatorum eiusdem Congregationis, qui postea, eorum renunciationibus admissis dictis Monasterijs eidem Congregationi aggregatis, ipsos sic cedentes ad tempus, seù ad vitam, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eisdem Monasterijs, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla Alexandri VI. sub dat. Romæ apud S. Petrum anno 1492.* in qua asseritur dictum Summum Pontificem Inno-

centium VIII. confirmasse vnionem Monasterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, nec non conuentiones inter eiusdem Monasterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Visitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia signata, & literis non confectis decessit: Alexander VI. illi suæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ gesta erant. Idem habetur passim de nonnullis alijs Abbatibus, qui cum perpetui essent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum cesserunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati sunt, sed post eorum obitum in eisdem Monasterijs Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt de D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Astino extrà, & propè muros Bergomi eiusdem nostræ Congregationis habetur, in alia *Bulla Alexandri VI. sub datum Romæ apud S. Patrum anno Domini* 1492. 15. *Kal. Februarij Pontificatus sui anno I.* quæ est in Archiuio Vallis Vmbrosæ cum alijs eiusdem tenoris. Nunc vero Abbates eiusdem nostræ Congregationis non ad triennium, sed ad placitum Definitorij Monasterijs præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare solent.*
2 *Humani moris est, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*
3 *Arguitur, magis expedire, Abbates in perpetuum creari, quàm ad tempus.*
4 *Arguitur magis expedire Abbates ad tempus creari, quàm in perpetuum.*
5 *Sustineri potest vtraq; pars, dummodo incommoda, quæ oriri possunt euitentur.*

DE hac re fusè tractat *Nauarr. Commentar.* 3. *de Regul. nu.* 3. *& lib.* 3. *consil. subdit de stat. Monach. cons.* 7. *num.* 8. & ex eo *Azor. instit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 21. *Mirand. in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 7. *art.* 6. *Suar. de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 7. *à nu.* 5. *Nauar. d. Comment.* 3. *nu.* 3. ait, nunquam sibi in animum cadere potuisse, animarum saluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui secundùm ius commune, & Regulam perpetui esse debent, creentur ad tempus à Capitulis.

1 Ducitur ex incommodis, & vitijs, quæ inde regulariter manare solent. Nàm vltrà quòd ex temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo à subditis dependeant, cum ab eis deprimi, & erigi possint, & per consequens fit, vt eorum auctoritas multùm diminuatur, *cum humani mo-* 2 *ris sit illum vereri cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc deprimeris, can. visis* 16. *q.* 2.

3 Insuper mouetur, quia ex hac temporanea Præfectura ambitionis vitium oritur, quod Religionis pestis est, ac Religiosorum oculos sic excoecat, vt sui status obligationem, non agnoscant, vt dicitur, *c. quorumdam de elect. lib.* 6. Ex qua ambitione Religiosæ disciplinæ neruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes plura dissimulant, vt gratos habeant suffragatores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm conuenit, pollicentur.

Exoriuntur etiam subornationes, simulationes, dissidia, factiones, & collusiones, quæ fraternam pacem, & concordiam miruminmodum impediunt, ac perturbant, & alia huiusmodi, quæ latè prosequitur prædictus *Nauarr. d. Com.* 3. *num.* 3.

Quibus fortè, & alijs similibus incommodis prospectis antiqui Religionum Institutores statuerunt, Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait *Suar. loc. cit.*) generalis Ecclesiæ consuetudo, vt Episcopi, & alij secularium Ecclesiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent, ità vt Episcoporum translationes Regulariter ipsi Ecclesiæ displiceant. Vtilis enim censetur, eumdem Episcopum in eadem Ecclesia perpetuò manere.

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas esse, quàm temporales; non solùm, quia ex istis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius personæ in eodem officio vtilitates, & commoda sequuntur; tum quia ex maiori consuetudine, & quasi perpetuo vinculo maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura suscipit munus, in quo perpetuò est duraturus; tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad benè, & cum prouidentia gubernandum. Non sic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt sui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

4 Verùm licèt his rationibus suadeatur, magis expedire, Abbates perpetuos esse, quàm ad tempus creari; nihilominùs non desunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium suaderi possit. Nam (vt ait *Suar. d. cap.* 7. *num.* 6.) plus mouere debet mutatio antiquæ illius consuetudinis, quàm ipsa antiqua consuetudo, cum enim non in vno, aut altero loco, sed in omnibus ferè Religionibus, etiā iis, in quibus antiquus, ac primaris regularis disciplinæ rigor obseruatur, hæc mutatio facta sit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigisse; sed quia experientia rerum magistra compertum est, tale regimen esse magis Religioso statui accommodatum. Præterea summi Pontifices semper in hanc partem magis inclinarunt, vt Relionum Prælati, vel Prælatæ temporales fiut, vt patet; sæpe enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuo in temporalem, mutatus est, à tēporali autem in perpetuum nunquam, immo potiùs tēporaneus à maiori in minorem annorum numerū limitatus, eorumque auctoritate abbreuiatus est; ergò est signum, Apostolicæ Sedi hunc regendi modum Religioso statui magis conuenientem videri. His, & alijs rationibus, & coniecturis hoc firmat *Suar. dicto num.* 6.

Verùm in hac re aliorum iudicio me remitto, nam

nã res arbitraria eſt, & ſinè imprudentia, alterutra pars eligi poteſt; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illarum contingere poſſunt, quantum fieri poſsit, euitentur. Illud vnum ſcio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatẽ reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum ſelectorũ, vt potè Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumq; modo ſit, ad omnia euitanda ſcandala, & incommoda, quæ tàm ex perpetua, quã ex temporali duratione contingere poſſent, præcipit *Sacroſanctũ Concilium Trid. c.8. ſeſſ. 25.* vt fiant Capitula, & in eis ſtatuantur neceſſaria, & oportuna ad cõſeruationem, & regimen Ordinũ, & Viſitatores deputẽtur, qui Monaſteria in capite, & mẽbris viſitent, & faciant illa ſeruari ſecundũ ſtatuta, & notata in *cap. In ſingulis, & cap. ea, quæ de ſtat. Monach. Concilij Tridentini*, verba ſunt hæc. *Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habẽt ordinarios Regulares viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerũt, teneãtur infra annũ à fine præſentis Cõcily, & deinde quolibet triennio, ſeſe in Cõgregationes redigere, iuxta formã conſtitutionis Innoc. III. in Cõcilio generali, quæ incipit In ſingulis. ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquã Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis cõuocare. Quòd ſi infra limites vnius prouinciæ nõ ſit ſufficiens taliũ Monaſteriorũ numerus, ad erigendam congregationem, poſſint duorum, vel triũ prouinciarum Monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis, illarũ generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in eis cõmorantes, quàm alij Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneanturq; ſuæ Cõgregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorũ reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quòd ſi etiã Metropolitano inſtãte prædicta exequi non curauerint, Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquã Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.* hæc ibi. Quæ ſi mediocriter ſeruarẽtur, & conſequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, ſuſpẽderentur, aut aliàs ſufficienter punirẽtur, ſatis profectò temporarijs bonis ſeruandis, & regularium victui, & Eccleſiarũ fabricæ, & ornatui ſimul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxtà *l. 1. ff. de iuſt. & iur. & c. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IIII.

An Abbates Commendatarij, & alij ſeculares Prælati ſint perpetui, vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1. *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2. *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3. *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4. *Prælati ſeculares de iure perpetui ſunt.*

De Abbatibus Commendatarijs egimus in *diſputatione de commendis, & eorum origine*; vt autem noſtrum inſtitutum proſequamur, ideo præſens Quæſitum appoſuimus. Priuſquam igitur ad propoſiti dubij reſolutionem deueniamus, neceſſarium eſſe duximus, Commendæ diuiſionem ponere, quæ eſt duplex vna temporalis, perpetua altera, vt in eadẽ diſputatione *de Cõmends* dictũ eſt.

1 Temporalis eſt illa, quæ fit ad vtilitatem Eccleſiæ, & non ad fauorem Commendatarij, nam Cõmendatarius in tali Commenda eſt quaſi Depoſitarius, & eſt Procurator ipſius Eccleſiæ, &, durante tali Commenda temporali, Eccleſia vacat, quouſque eligatur Abbas per Capitulum.

2 Perpetua eſt illa, quæ fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, & eſt in vſu ſuo, & Eccleſia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius Commendatarij; & ratio eſt, quia talis Cõmendatarius dicitur Procurator cum legitima adminiſtratione.

3 Vnde ſi Commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipſe Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ ſunt perpetuæ, & Commendatarius dici poteſt, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Eccleſiæ: Commendatarius non ſolùm non eſt perpetuus, ſed neq; poteſt dici Abbas, quia neq; habet proprietatem, neque poſſeſsionem Eccleſiæ, ſed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud eſt, quam Depoſitarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commẽdatarios perpetuos, & tem-

4 poraneos. De Abbatibus, & alijs Prælatis ſecularibus idem dicendum eſt, quod de reliquis Eccleſiaſticis dignitatibus, & Beneficiarijs, qui de iure perpetui ſunt, vt in *Diſputatione de Beneficijs*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO XIII.

De renuntiatione, & depoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus.
Quæſ. 2. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſsit, & ex quibus cauſis.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbati dari poſsit Coadiutor.

Quæſ. 4. An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

Quæſ. 5. An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſsit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.

Quæſ. 6. An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſsit ſuam Abbatiam, reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu.

Quæſ. 7. An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis.

Quæſ. 8. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſsint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare poteſt.*

2 *Renunciare quilibet poteſt iuri, & beneficio ſibi competenti, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.*

3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt.*

4 *Inferior Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum.*

5 *Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contra non valet.*

6 *Reſignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet.*

7 *Abbatiæ, & Prælaturæ ſeculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipſius Papæ reſignandæ ſunt.*

8 *Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignandæ ſunt.*

9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renuncianti, neq; quoad poſſeſſionem.*

10 *Cauſæ enumerantur, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admittitur num. 10. & ſeqq. vſq; ad num. 16. incluſiuè.*

17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore nu. 20.*

18 *Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur.*

19 *Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia eccleſiaſtica per promotum antea obtenta.*

1 REgulariter quilibet poteſt beneficio renunciare, vt colligitur ex Ioan. Andr. in rubr. de renunciat. num. 4. *Bald. in cap. cum omnes num. 24. de conſtitut. Rot. decis. 29. in fin. de procurator. & decis. 31. nu. 4. de re iudic. in antiq. Boer. decis. 205. num. 4. & decis. 308.* & alijs apud *Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 1. in princ.* Quia quilibet poteſt renunciare iuri, & beneficio ſibi competenti tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. Archidiac. in can. quàm periculoſum 7. q. 1. num. 4. & in can. denique 6. q. 3. num. etiam 4. Alexand. conſ. 116. nu. 2. lib. 3. Cardinal. Pariſ. conſ. 65. num. 24. lib. 2. Menoch. conſ. 57. nu. 15. & conſ. 84. num. 64. vol. 1.* & alij. Et quòd Abbates, Priores, aliiq; huiuſmodi Prælati poſsint eorum Prælaturis renunciare, latè *Flamin. Pariſ. d. tract. lib. 2. q. 1. num. 63. & pluribus ſeqq.*

3 Huiuſmodi autem renunciatio fieri debet in manibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul inuitum iuſtis de cauſis; adeò vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem deſtituere nequit. *Gloſſ. in clem. 1. in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam 1. de rer. permut.* quam dicit ſingularem *Cardinal. in d. clem. 1. q. 7. de renunciat. idem Cardinal. in clem. 2. de pœn. Innoc. in cap. quod in dubijs in fine, & ibi etiam Panormit. nu. 3. extra de renunciat. Rot. decis. 6. num. 2. circa med. de rer. permut. & decis. etiam 6. de renunciat. in nouis, Gabr. conſ. 187. num. 4. & 5. lib. 1. Biſignet. decis. 5. in fine de renunciat. Gemin. conſil. 127. in fin. ver. ſecunda ratio Aegid. Bellamera decis. 732. Pariſ. de reſignat. benef. par. 1. lib. 7. q. 15. in fin. Eraſm. à Cokier de iuriſdict. ordinar. in exempt. par. 4. q. 67. in fin. Rota in Nolana Abbatiæ Iunij 1578. & decis. 529. num. 7. par. 4. diuerſor.*

4 Ex quibus infertur primò, quòd licèt collatio alicuius beneficij ſpectet ad alium, quàm ad Epiſcopum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem, nequibit tamen ipſe reſignationes recipere, niſi etiam reſignationis receptio ſit ei conceſſa, *Rota decis. 5. & 13. de renunciat. in antiq. Biſignet. decis. 2. eodem tit. Gabriel. d. conſil. 187 ſub num. 3. & alij.* quia ex poteſtate conferendi non arguitur ad poteſtatem reſignationes recipiendi, ſicut è contrà 5 ex poteſtate reſignationes recipiendi non infertur ad poteſtatem conferendi, *Rota, & Gabriel. locis citatis.* An autem huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores poſsint, beneficiorum reſignationes recipere, inferiùs dicemus.

6 Secundò infertur, reſignationem factam in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valere. *Calderin. conſ. 3. de renunciat. Staphil. de liter. grat. tit. de reſignat. mod. & method. num. 19. Rota d. decis. 529. num. 6. par. 4. Diuerſor.*

7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras Prælaturas ſeculares, quarum collatio, aut prouiſio ad Summum Pontificem ſpectat, (de quibus

bus supra) resignari non posse, nisi in manibus solius Papæ; quia illarum institutio, & destitutio ad Summum Pontificem tantùm spectat, sicut de Episcopatibus, & Superioribus dignitatibus docent *Gloss. in d. clem. 1. & ibi etiam Doct. de renunciat. Ostien. in Summ. eod. tit. sub nu. 8. vers. si verò renuncietur, & in cap. 2. num. 8. vbi etiam Panormit. num. 7. de translat. Episc. cum alys relatis per Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. q. 11. n. 17 cum pluribus seqq.*

8 Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Germania, vel alibi à Collegijs Canonicorum, vel Monachorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorumdem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non posse eorum Prælaturis; quòd si nihilominus id faciant, & Capitula, siuè Conuentus ad electionem noui Prælati procedāt, electio sic celebrata nulla erit, & Superior legitimus vt supra poterit huiusmodi Prælaturas, cui velit, conferre, absq; eo, quòd ad electionis cassationē priùs procedat, per ea, quæ in simili de Episcopo docet *Nauar. cons. 2. de renunciat.*

9 Quintò infertur, renunciationem factam in manibus non habentis potestatem instituendi, & destituendi nullam esse, nullumq; renuncianti præiudicium inferre, etiam quoad possessionem. *Rebuff. de pacific. possessor. num. 311. Rot. in d. Nolana Abbatia Iuny 1578. coram Blanchetto & d. decis. 529. num. 2. p. 4. Diuers.*

Causæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad sui officij renunciationem admitteretur, sinè culpa, nonnullæ colligi possunt ex *cap. nisi cum pridem, & ex cap. post translationem, & ibi notatis per Doctores, de renunciat.*

10 Prima causa legitima ad cedendum Prælaturæ est conscientia criminis, quod tale esse debet, vt Ordinis executionem, post peractam pœnitentiā impediat; quæ autē sint huiusmodi crimina, exemplificat *Ant. de Butr. post Panormit. d. cap. nisi cum pridem, à num. 3. vsq; ad 8. inclusiuè.*

11 Secunda causa legitima ad dandam licentiam cedendi, est, quandò Abbas, vel Prælatus esset senex, *d. cap. nisi cum pridem, §. alia verò, vbi Anton. apud Panormit. num. 8. de renunciat.* quod est intelligendum de illis senibus. Qui sunt adeò corpore debiles, vt nequeant rectè suo muneri satisfacere; quia (*iuxtà tex. d. §. alia verò.*) *Interdum non plus hortatur senilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturitas quę in senibus esse solet, ipsum in suo suauiter ositio permanere*, vnde qui dicantur senes in tali casu, remittitur arbitrio Iudicis, considerata personarum qualitate, propter complexionum diuersitatem, consideratis etiam oneribus Abbatiæ, *Menoch. de arbitrar. Iud. casu 19. num. 3. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. nu. 8. Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiepisc. Neapolit. cap. 32. num. 1. in vlt. edit. D. meus August. Barbos. de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 69. num. 32.* Hic autem Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cuius licentia renunciatio facienda est.

12 Tertia causa legitima cedendi Abbatiæ est infirmitas corporis, *d. §. alia causa*, quæ infirmitas frequens esse debet, adeo vt volens renunciare non possit rectè suum munus adimplere, sicut de senibus dictum est; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remittitur arbitrio Iudicis, iuxtà *Menoch. de arbitr. casu 60. Marc. Anton. Genuen. & Barbos. locis citatis.*

13 Quarta causa legitima esset defectus scientiæ, *d. c. nisi cum pridem, §. pro defectu*; notandum tamen, quòd Prælato competens scientia sufficit, nec propter carentiam eminentis datur legitima cedendi causa, vt notat idem *Anton. de Butr. loco cit. num. 10.*

14 Quinta est, vt graue scandalum, quod aliter sedari non potest, vitetur, *d. c. nisi cum pridem, §. pro graui quoque.* Quia Prælatus sicut, & quilibet alius plùs æternam salutem, quàm temporale commodum appetere debet: tum quia scandalum semper vitandum est, quando, scilicet, absq; æternæ vitæ periculo euitari potest; aliàs autem potiùs scandalum eligendum est, quàm sit omittendum bonum vitæ æternæ, vt aiunt *Gloss. & Anton. de Butr. in d. §. pro graui quoquè.*

15 Sexta causa est, quando Prælatus est corpore impeditus, & impedimentum esset tale, vt non possit præstare id, ad quod tenetur, *Paris. d. q. 6. n. 32.*

16 Septima causa est irregularitas, *d. c. nisi cum pridem, §. persona verò*, vbi *Anton. de Butr.* latè id explicat *à num. 14. vsq. ad 20. inclusiuè.*

17 Dubium est autem, vtrùm promotus ad Abbatiam possit in alterius gratiam renunciare beneficia, quæ ante obtinebat. Ad quod respondendum est negatiuè; quia talia beneficia vacāt ipso iure, statim post obtentam pacificam Abbatiæ possessionem, etiam si non fuerit benedictus, *Oldrad. cons. 14. Panormit. in cap. quantò de offic. ordin. & in cap. cùm in cunctis §. cum verò, vbi etiam Dec. num. 2. de elect. Gigas de pension. q. 56. num. 50. Rebuff. tit. de mandat. Apostol. §. statuimus, vers. Monasteria in Concord. Alphonsus Hoieda de incompatib. benefic. p. 1. c. 5. num. 6.*

18 Eorum ratio est, quia Abbatia, & Episcopatus æquiparantur, vt ex pluribus iuribus allegatis per *Hoied. d. p. 1. cap. 6. n. 5.* nam Abbatiæ sunt de maioribus dignitatibus, & speciali nota dignæ, vt resoluimus supra *disput. 1. q. 2. & 3.* & ideo sicuti per assecutionem Episcopatus vacat quodcumque Ecclesiasticum beneficium per promotum antea obtentum, *tex. in d. c. cum in cunctis, §. cum verò, de elect. & ibi gloss. in verb. ad quem. Innocent. Panormit. & communiter Doct.* prout de communi testatur *Hoied. d. tract. p. 1. cap. 4. in princ. Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 1. num. 76. & plurib. seqq.* ità per assecutionem Abbatiæ: & hoc, siue Abbatia sit secularis, siue Regularis, *Hoied. d. cap. 5. nu. 6. Paris. loc. cit. n. 99.*

19

20 & ea, quæ dicta sunt de Abbate, habent etiam locum in Priore Conuentuali, nam promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia non potest renunciare in fauorem beneficia priùs obtenta, quia vacant ipso iure, sicut beneficia promoti in Abbatem; ea enim, quæ locum habent in Abbate, vel Abbatia, militant etiam in Priore; & Prioratu, qui est principalis Prælatura in Ecclesia Regulari, vel Collegiata, & habet iurisdictionem quasi Episcopalem. *Ioan. de Selua in tract.*

tract. de benefic. q. 2. num. 53. Hoied. d. p. 1. cap. 6. num. 2. Parif. d. q. 1. n. 100. & duobus seqq. idem dicendum est de alijs Prælatis Episcopo inferioribus iurisdictionem quasi Episcopalem habêtibus: eadem enim ratio militat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus absq; iusta causa à Superioribus deponi.*
2. *Prouisio facta ab eo, qui habet potestatem eligendi simul, & confirmandi, eodem iure habet vim electionis, & confirmationis.*
3. *Causa iusta deponendi Abbatem ab officio est duplex, & quænam sit.*
4. *Abbas dilapidator bonorum Monasterij, vel negligens in eorum administratione, à suo munere deponi potest.*
5. *Incontinentia est sufficiens causa ad Abbatem à suo munere deponendum.*
6. *Abbas suæ Regulæ præuaricator inuentus ab Abbatia deponi potest; & quinam dicatur Regulæ præuaricator.*
7. *Vrgens ratio maioris boni communis est iusta causa, Abbatem deponendi.*
8. *Ex quibus causis in Ordine Cistercien. Abbas ab Abbatia deponi possit.*
9. *Abbas etiam in notorijs criminibus deponi non potest, nisi ei legitima priùs permittatur defensio.*

OLim Abbates ab Episcopo, in cuius Diœcesi Monasterium situm erat, deponebantur, vt colligitur ex *Concilio Turonen. 2. cap. 1. §. 7.* vbi sic dicitur. *Episcopus nec Abbatem, nec Archipresbyternm, sinè omnium suorum cõpresbyterorum, & Abbatum consilio, de loco præsumat eijcere, neque per præmia alium ordinare: nisi facto Concilio, tàm Abbatem, quàm presbyterorũ suorum; vt quos culpa, aut negligentia eiecit, cum omnium Presbyterorũ suorum consilio refutentur.* Nunc autem, postquam Religiones ab Episcoporum imperio solutæ sunt, [1] Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad certum tempus creantur; nequeunt intra illud tempus licitè, sinè iusta, & legitima causa, & pro solo arbitratu, à Superioribus suo munere priuari *cap. nullam 18. q. 2. cap. Monachi in fine vbi gloss. verb. non mutentur, & Panormit. num 8. de stat. Monach. Suar. de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 25.* Ratio est, quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Similiter etiam prouisus à Generali, vel alijs Superioribus Religionis Prælatis, ad quos id spectat; cùm [2] prouisio facta ab eo, qui habet potestatem eligendi simul, & confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, & confirmationis *Innoc. in cap. cum olim de cauf. poss. & propriet. gloss. in cap. 1. verb. prouisionem, & in cap. vt circa, verb. electiones de elect. in 6.* & alij, quos in simili adduximus in disputatione de confirmatione. Non potest autem quis iure, quod habet in aliqua re, sinè iusta, & legitima causa priuari: esset enim contra charitatem, & iustitiam legalem; alia ratio esse potest, quia priuare Religiosum Abbatia sinè causa, esset, illi pœnam sinè culpa imponere, quod absque dubio illicitum est.

[3] Causa autem, propter quam Abbas ab Abbatia deponi potest, duplex esse videtur: altera sufficiens culpa ipsius Abbatis; ob eam enim potest iustè à Superioribus puniri, sed priuatio officij iuxtà pœna esse potest, ergo &c. Sufficiens autem culpa censeretur primò, si Abbas esset dilapidator [4] bonorum Monasterij, & negligens in eorum administratione, *c. si quis Abbas 18. q. 2. c. dictum 81. dist. c. quoniam 100. dist. c. cum ad Monasterium §. fin. de stat. Monach. vbi gloss. verb. negligens, & Panormit. num. 20. idem Panormit. in d. cap. 2. nu. 6. & in cap. vlt. num. 3. eodem tit. Ioan. And. in cap. 1. de supplend. neglig. Prælat. Felin. in cap. 1. num 2. col. 2. de tregua, & pace.* Quod est intelligendum, vt procedat, quando negligentia esset magna, & supina, *c. quicquid 1. q. 1. gloss. d. c. cum ad Monasterium d. verb. negligens, & gloss. 3. in c. eaq; de offic. Archidiac. Ioann. Andr. & Felin. loc. cit.* Sufficiens [5] etiam culpa censeretur, si Abbas incontinenter viueret: nam sola incontinentia absq; alia delicti qualitate est sufficiens causa ad deponendum Abbatem; ità *Panor. d. cap. 2. num. 6. de stat. Monach.* [6] Item sufficiens culpa censeretur, si Abbas inuentus esset Regulæ præuaricator, *d. c. cum ad Monasterium d. §. fin.* Præuaricator verò est, qui Regulam prædicat, & eam non obseruat, vel qui exteriùs videtur Religiosus in habitu, intrinsecùs autem est lupus rapax, arg. *l. Athletas §. penult. ff. de his, qui notant infam. l. 1. ff. de præuaricat. Matth. 7. attendite à falsis prophetis.* Vel dicitur præuaricator, qui falsas culpas subditis imponit, *Ioan. Andr. super d. §. fin. num. 18. Graff. decis. aur. p. 2. lib. 3. cap. 21. num. 27.* [7] Alia iuxta causa remouendi Abbatem à sua Abbatia est aliqua vrgens ratio maioris boni communis; cum enim Abbates non ad priuatum ipsorum commodum, sed ad commune Religionis bonum ordinentur, & cum huius communis boni cura, & iurisdictio ad illud tuendum proportionata, maximè ad supremos Religionis Prælatos pertineat; in eo casu sufficientem habent causam faciendi huiusmodi mutationem, & remouendi Abbatẽ ab eorum muneribus, ità *Panormit. loco proximè citato, & Suar. d. cap. 2. nu. 25.* Hæc autem intelligenda sunt, vt procedant per se, & de iure communi, quia ex specialibus singularum Religionum institutis, & consuetudinibus esse potest, vt aliter statutum habeatur; & ideo illa consulenda erunt. [8] Causæ autem, ex quibus Cisterciensis Ordinis Abbates deponi possunt, statutæ sunt à Clemente IV. in quadam eius *Constitutione edita anno Domini 1265. 5. Idus Iunij Pontif. sui anno I.* incipit, *Paruus fons*, in qua nonnullas ordinationes pro bono eiusdem Cisterciẽs Ordinis regimine posuit, habetur in *Bullar. nouo Latrt. Cherub.*

tom. 1. Bulla. 3. d. Pontificis cuius verba ad propositum conducentia sunt hæc. *Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis subtrahatur materia delinquendi, nec ipsi conqueri valeāt, per eorum Abbates se indebitè fore grauatos; statuimus, & ordinamus, quòd Abbas subiectum sibi Abbatem deponere debeat pro causis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæresi: pro simonia manifesta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione sui Monasterij, enormiter alienando, vel dissipando bona: pro furto, homicidio, graui sortilegio, solemni periurio: pro conspiratione, & si falsarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis supradicti; & si contra communia instituta ipsius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præsumpserit impetratis. In alijs autem casibus superiùs non expressis iniungat eis Abbas, vel Visitator, vt veniam petat in sequenti Capitulo Generali ad arbitrium ipsius Capituli, per depositionem, vel aliter puniendus. Depositus autem à regimine Abbatiæ, si sententia depositionis sua apparuerit iniusta, ex ordine, & ex causa restituatur per Generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiusmodi depositionis sententias in modo tantùm, vel in ordine sit erratum, causa depositionis legitima existente: tunc non restituatur depositus, & deponens circa depositionem ad arbitrium d. Generalis Capituli puniatur. In casibus quoq; in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depositus ineligibilis sit omninò; in illis in quibus post peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, postquam impositā pœnitentiā peregit, eligibilis habeatur.* Hæc Sūmus Pōtifex. Aduertendum tamen est, non posse Abbatem deponi etiam in criminibus notorijs, nisi ei legitima priùs permittatur defensio: ità statuit, *Leo X. in Const. 7.* sacrosancto approbante *Concil. Lateran. §. 7.* quæ habetur in *tom. 1. Bullar. Laert. Cherub.* cuius Constitutionis verba ad rem nostram sunt. *Et quoniam Episcopalem dignitatem tueri illæsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumnijs passim pateat, muniri par est; statuimus, vt nullus Episcopus, aut Abbas quouis instante, ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitima defensionis permittatur, etiamsi crimina fuerint notoria diligenterque partibus auditis causa plenariè probata fuerit, priuari valeat.*

QVÆSITVM III.
Vtrùm Abbati possit dari Coadiutor.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi olim poterant de iure Monasterijs vacantibus Oeconomum constituere, & dari Abbati Coadiutorem.*
2 *Abbati Coadiutorem hodie quis dare possit.*

1 DE iure communi Episcopus poterat Monasterijs, ac Regularibus Ecclesijs vacantibus Oeconomum constituere, vt notat *Innoc. & Ost. in cap. vlt. §. quòd si Abbas, verb. ac Monasterio, de stat. Monach.* poterat, nec non etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipsum à suo officio iustis, ac legitimis causis intercedentibus remouere, & illo amoto administratorem idoneum Monasterio cōstituere, qui bonorū temporalium curam gereret, quousque ipsi Monasterio de Abbate prouisum fuisset, vt notat idem *Ostien. ibid. Archid. in c. vlt. nu. 4. de offic. ordin. in 6.* & habetur in *Synodo Nicæna 2. can. 11. Act. 7.* prout refert *Renat. Choppinus Monastic. lib. 2. tit. 3. sub num. 7.* Verùm quia demum Sedis Apostolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Episcoporum, & aliorum Ordinariorum iurisdictione exemptæ fuerunt; ità potestas, quam ipsi Ordinarij in Regulares habebant, traslata fuit in Superiores intra ipsas Religiones;
2 idcirco quando contingeret aliqua de iusta causa alicui Abbati Coadiutorem dari opportere, puta, ex causa infirmitatis perpetuæ, *c. 1. de cleric. ægrotāt* vel senij; tunc datio talis Coadiutoris spectaret ad Abbatem Generalem, siue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorum Pontificum hæc prouisio Coadiutoris, sicut, & tota alia Religionis administratio data est Religionis Prælatis; ità etiam eorum Prælatorum in hoc negotio decreta obseruanda sunt, & vniuscuiusq; Congregationis Constitutiones à Sede Apostolica approbatæ inspiciendæ.

QVÆSITVM IV.
An Abbas, qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit.

SVMMARIVM.

1 *Refertur sententia negatiua.*
2 *Refertur sententia affirmatiua.*
3 *Depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio, in quo depositus fuit.*
4 *Depositus ab officio præsupponitur culpabilis.*
5 *Abbas à suo munere depositus, vel renuncians bonorum sub cuius obedientia remaneat.*
6 *Abbati, qui sui muneri spontè cessit, & ab eo sine culpa depositus fuit, competit primus locus post Abbatem in Choro, & Conuentu.*

1 IOan. Andr. in cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach. tractans hanc quæstionem concludit cum Guid. Mutinen. Abbatem, qui renunciauit Abbatiæ, non remanere Monachum illius Monasterij, cui præfuit, sed sub obedientia Episcopi loci; eius ratio est, quia ius Monachatus, & ius Abbatiæ sunt diuersa: nam Monasterium obligatur Abbati, vt Patri, Monacho autem, vt filio; sed Monachus per promotionem ad Abbatiam cessit iuri, & obligationi Monachatus, quod iis non potest de nouo reuiuiscere, illo non interueniente, *c. quæris, de consecrat. d. 4. Ioann. Andr. sequitur Federic. de Senis cons. 19. & Ioan. de lignan. in clem. ne in agro de stat. regular.*

2 Quòd autem remaneat Monachus illius Monasterij, vbi deponitur, vel renunciat, tenet *Panormit. ind. c. cum ad Monasterium num. 13.* vbi plenè respondet rationibus in contrarium à *Ioann. Andr.* adductis, & ibi etiam *Anton. de Butr.* idem tenet

tenet *Bald. in l. penult. ff. de Senato. & Brixien. in repertor. suo in verbo Abbas*, quos rafert *additio Panormit. in d. cap. cum ad Monasteriam verb numquid Abbas lit. A.* & hanc vltimam opinionem procedere de æquitate, licèt prima procedat de rigore iuris, ait idem *Panormit. in cap. sicut ex literis 13. num. 1.* vbi etiam *Felin. col. 1. num. etiam 1.* alijs citatis, *de iure iurand. Graff. decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 25. num. 19.* Horum ratio est, quia alias, peior esset conditio inocentis, quàm eius, qui culpa

3 caret; nam depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio, in quo depositus fuit, vt ibi pœnitentiam agat, secundum Abbatis iudicium, & Regulam, secundum *Ostien. in d. cap. cum ad Monasterium*, quod colligit ex illis verbi tex. *Deposi-*

4 *tum castigandum, secundum Regulam.* Depositus autem ab officio præsupponitur culpabilis *l. filijs §. Senator ff. ad municipal. cap.. at si clerici de iudic. c. super bis c. qualiter il. 2. de accusat.* ergò si depositus remanet Monachus Monasterij, à cuius administratione deponitur, multò magis renuncians remanebit Monachus Monasterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam finè culpa fieri potest.

5 Verùm hæc quæstio fortè olim locum habere poterat, quando Monasteria nondum erāt sub vno capite simul congregata, nec efficiebant vnum corpus Religiosus, sed erant veluti diuersa membra inter se diuisa; nec non etiam ab Episcoporum iurisdictione exempta erant; postquam autem omnia Monasteria vnius Ordinis se in vnum congregauerunt, vnum Abbatem Generalem sibi perficiendo, cui cœteri inferiores Abbates subiecti sunt ab Ordinariorum iurisdictione immunes, & quælibet Religio, & Congegatio Religiosa vnum tantùm Monasteriū, repræsentare videtur, cessat supradicta proposita quæstio; est enim certū, quòd Abbas ab Abbatia iustis de causis depositus, vel spontè illi cedens remanet sub obedientia sui Generalis, vel altarius Superioris, in cuius potestate est, illum assignare in aliquo ex Monasterijs suæ Religionis ad ipsius Superioris arbitrium.

6 Notandum autem, quòd Abbati qui à suo munere, & dignitate Abbatiali finè culpa depositus fuit, vel illis spontè renunciauit, competit primus locus in Choro, & Conuentu post Abbatem, in memoriam pristinæ dignitatis, ità *Ioan. de Lignano in clem. ne in agro de stat. Monach. & ibi Ioan. de Imola Vers. in vlt. quæst* quos refert, & sequitur *Felin. in cap. qua in Ecclesiarum col. 38. num. 81. de rescript.*

QVÆSITVM V.

An Abbas Commendatarius, vel secularis possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Ecclesiasticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & sine Vlla pactione esse debet.*

2 *Episcopo, & Prælato non licet, successorem sibi nominare.*

3 *Resignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de stylo Curiæ, admittuntur.*

4 *Commendatarius an possit beneficium sibi commendatum in alterius gratiam resignare.*

1 De iure Canonico renunciatio beneficiorum Ecclesiasticorum libera, & pura finè vlla pactione esse debet *cap. ex parte lo primo cum gloss. ibi in verbo omnino, de offic. deleg.* quia cum quis suum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendum fit, videtur successorem in beneficio constituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis, vel beneficij Ecclesiastici genere vsu receptus est; ne Ecclesiastica beneficia quasi testamento legari, vel relinqui viderentur, quòd maximè sacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quę facilè euenirent, si quilibet secundùm proprium affectum successorem sibi nominare, & eligere posset. Vnde *in Concilio Antiocheno* relato *in can. Episcopo, 8. q. 1.* sta-

2 tutum est. *Episcopo non licere, pro se alterum successorem sibi constituere, licèt ad exitum vitæ perueniat, quòd si tale aliquid factum fuerit, irritum sit, huiusmodi constitutum.* pro Abbatibus in *Concilio Cabilonen, cap. 1. §. 12.* super hac materia, ita statutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit successorē, ipse, qui sic eligitur, de facultatibus ipsius Monasterij, ad regendū nullam habeat facultatē*; idem habetur ex pluribus alijs iuribus frqq. ex quibus, & alijs similibus expræsè percipitur, quàm sit sacris Canonibus exosa, hæreditaria succelsio in beneficijs Ecclesiasticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem, ac speciem præseferunt.

3 Verùm de stylo, & vsu Curiæ Romanæ introductum est, vt coram Summo Pontefice huiusmodi resignationes fierent, & admitterentur, sub ea conditione, vt beneficia Titio conferantur, addito in renonciatione ab eo, qui renunciat, se non aliter, nec alio modo renunciare, quàm si Titio conferantur. *Vt scribit Cassador. decis. vlt. de renunciat. & decis. 2. de simon. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 5. sub num. 5. Azor. instit. moral. p. 2. lib 7. cap. 21. q. 1.* Ab-

4 batia autem, seu beneficium ad tempus alicui cōmendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario resignari non potest, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, sed solam administrationem, quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à se abdicet, deponit tamen simplicem illam curam, & administrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata fit, saltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius resignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, sicut obtinens beneficium in titulum, ita *Azor. 2. p. instit. moral. lib. 7. cap. 25. q. 10.* Semper autem Abbatiæ, Prioratus, qui Consistoriales dicuntur, & alia huiusmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apostolicę reseruata sunt, coram Summo Pontifice resignari debent, si resignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia sint reseruata prouisioni, & collatini Apostolicæ,

ab in-

ab inferioribus in eis manus imponi non poſſunt. *Azor. d. c. 25. q. 2. & 9.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas Commendatarius, vel ſecularis poſſit ſuam Abbatiam reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu

SVMMARIVM.

1 *Receſſus, acceſſus, & ingreſſus qui dicatur.*
2 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia ſublati ſunt.*
3 *Acceſſus, regreſſus, & ingreſſus, ad beneficia poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere.*
4 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ad beneficia Penſionario ob non ſolutam penſionem in Curia Romana ſunt in vſu.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſciendum eſt, quòd quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium ſuum in alterius gratiam, & fauorem reſignat, ſolet reſignãs impetrare à Papa facultatẽ, qua certis de cauſis poſsit ad beneficium reſignatum regredi, & hic dicitur regreſſus, qui nihil aliud eſt, niſi ius, ad ceſſum, vel dimiſſum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim eſt, redire ad locum, à quo quis diſceſſerat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regreſſus, acceſſus, & ingreſſus. Regreſſus conceditur, quando traditur reſignanti facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, poſsit ipſe reſignans propria auctoritate ad beneficium dimiſſum, quod ante reſignationem legitimè poſſidebat, redire. Eſt enim ad regreſſum neceſſe, vt is, cui cõceditur, beneficij poſſeſsionẽ anteà obtinuerit. Acceſſus ad beneficium tunc reſeruatur, cum alicui ſit poteſtas intrandi, ſeu adipiſcendi beneficium, vel illius poſſeſsionem, quam antea nunquam habuerat. Ingreſſus reſeruatur beneficium reſignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, ſed nondum erat poſſeſsionem adeptus, & datur ei facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, beneficium dimiſſum ipſe propria auctoritate accipiat, & illius poſſeſſionem adeat, latè de his, *Rebuff. in prax. benefic. p. 3. tit. de regreſſib. Mandoſ. de ſignat. gratia verb. regreſſus, & acceſſus, Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 7. cap. 21. quæſt. 2.*

2 His ità notatis dicendum eſt, quòd hodie præter Conſtitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani Pontificis*, in qua irritantur regreſſus, & acceſſus Cardinalibus conceſsi ad plures Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 7.* extat etiam *Bulla Pij V.* quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, in qua omnes regreſſus, acceſsus, & ingreſſus ſub quibuſcumq; formis, & quibuſcumq; perſonis, & quomodocumq; conceſſis, tolluntur, & à Summis Pontificibus irritantur; tùm quia iure communi introducti non ſunt, niſi in vtilitatem, & cautelam reſignantium beneficia inuenti: quia de iure communi cedenti, ſeu renuncianti non datur regreſſus ad ius, cui renunciauit; iuxt. tex. in l. *quæritur, ff. de ædilit. edict. c. quam periculoſum, iuncta gloſſ. 7. q. 1. c. ſic illis 23. q. 4. c. eos, ext. de pact. notat Pariſ. conſ. 5. num. 165. vol. 4.* tum etiam, vt omnis in beneficijs, & commendis obtinendis remoueatur ambitioſa cupiditas, & vt quædam (vt ità dicam) hæreditariæ ſucceſſionis ſpecies auferatur, & ne Ordinarijs facultas in conferendis beneficijs minueretur; ità docet *Mandoſ. in prax. ſign. grat. tit. regreſſus, & acceſſus 6. regreſſus, & acceſſus, ex decreto Pauli IV. & 6. ſeq. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 21. q. 3. & 4.*

3 Verùm Summus Pontifex ad ſui libitum regreſſus, & acceſſus, & ingreſſus ad beneficia concedere poteſt; ipſe enim in beneficialibus eſt Dominus abſolutus, *c. cuncta per mundum, 9. q. 3. gloſſ. fin. in c. fin. de præbend. in 6. notat. Mandoſ. loc. cit. verſ. non tamen negauerim.*

4 Item, adhuc in Curia Romana regreſſus, & acceſſus, & ingreſſus conceduntur penſionario, ſi ei temporibus ſtatutis debita penſio non ſoluitur; quia huiuſmodi regreſſus, acceſſus, & ingreſſus non fuiſſent per *Conc. Trid.* neque per *Conſtitutionem prædictam Pij V.* ſublati, nec etiam omnes alij iure communi ſubſiſtentes, vt de regreſſu, qui habetur in *c. ſi beneficia de præb. in 6.* vt notat *Azor. d. cap. 21. q. 5.*

QVAESITVM VII.

An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendatam cum reſeruatione certæ penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem ſuper beneficij redditibus iuſta de cauſa imponi de iure communi licitum eſt.*
2 *Penſio in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia aſſignata cenſetur in piam cauſam impoſita.*
3 *Penſio etiam ſuper beneficijs commendatis imponi poteſt.*
4 *Penſio ſuper Abbatijs Conſiſtorialibus Ordinariorum imponi nequit.*
5 *Ad impoſitionem penſionis requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium.*

1 DE iure communi licitum eſt, vt ex iuſta cauſa penſio ex beneficij redditibus ſoluenda imponi poſsit, *c. ad audientiam 2. de reſcript. c. quamuis de præben. in 6. c. conquerenti de cleric. non reſid.* & ibi *Doct.* Sed præter prædictum ius commune, introductum eſt etiam, vt ſponte dimittenti beneficium penſio reſeruetur, vel quando vacat beneficium conferatur vni, alteri verò detur penſio ex fructibus beneficij iam collati ſoluenda: quæ penſio cum concedatur in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia cenſetur in piam cauſam impoſita *Dec. conſ. 72. incip. viſo puncto, ante num. 3. & conſil. 120. incip. & pro tenui, ferè per tot. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. penſiones 6. penſio aut cõceditur.*

3 Quòd autem talis penſio imponi etiam poſsit ſuper Abbatijs, & cæteris beneficijs commendatis, ex eo probari poteſt; quia beneficia in perpetuum com-

commendata censentur, æquè ac beneficia in titulum collata, *Præposit. in c. 2. num. 4. & 5. 1. q. 3. Anan. in c. non satis de Simon. Gambar. de offic. deleg. lib. 6. num. 154.* Sed de stylo Curiæ, beneficio in titulum collato pensio constituitur, vt omnes fatentur; ergò & in Abbatia commendata.

4 Hic autem notandum, quòd Abbatiæ Concistoriales, quarum Abbates à Sede Apostolica suarum electionum cõfirmationem obtinere habent, loci Ordinariorum iurisdictioni non subsunt, & ideo super ijs pensiones auctoritate Ordinariorum imponi nequaquam possunt; quia id esset actus iurisdictionis Episcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè subijciuntur.

5 Præterea hoc magis confirmatur; quia ad pensionis impositionem maior auctoritas requiritur, quàm ad beneficium conferendum; cum hoc sit iuri communi conforme, illud verò contra *tit. vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur*; sed Abbatiæ Concistoriales à Sede Apostolica conferri debent (propter hoc enim Concistoriales dictæ sunt, quia in Concistorio à Summo Pontifice prouidentur) ergò &c. de qua re latè *Franciscus Zypæus in 3. lib. Iuris Pontificij Noui controuer. 2. & 3.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorũ resignationes recipere, nec non permutationes admittere, & approbare.

SVMMARIVM.

1 *Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quę potest instituere.*
2 *Resignatio habet vim destitutionis.*
3 *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere.*
4 *Præscribens facultatem conferendi beneficia, nõ præscribit facultatem destituendi illis, quos instituit.*
5 *Præscriptum tantum censetur, quantum possessum.*
6 *Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere.*
7 *Episcopi possunt beneficiorum resignationes recipere.*
8 *Instituere, & destituere est iurisdictionis.*
9 *Prælati inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*
10 *Ecclesias pleno iure subiectas habere quid sit.*
11 *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*
12 *Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus.*
13 *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*
14 *Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hanc facultatem præscriptione acquisierint.*

1 QVoad primam huius quæsiti partem notandum est, quòd Regulariter habens ius, & potestatẽ instituendi in beneficio, habent etiam facultatem recipiendi resignationem illorum beneficiorum, ad quæ potest instituere. *Ità Anton. de Butr. in cap. 2. num. 3. de in integr. restit. & in cap. ad audientiam num. 6. de his, quæ vi, met. caus. fiunt, & in cap. quod in dubijs num. 11. vbi etiam Compostell. de renunciat.* & alij, quos refert *Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. q. 1. num. 2.* quod est intelligendum, si ille, qui potest instituere, potest etiam beneficiarios inuitos iustis de causis destituere: alias non poterit huiusmodi resignationes

2 recipere, quia resignatio habet vim destitutionis: per eam enim renuncians desinit esse intitulatus, & beneficiatus. Sic docent *Panormit. in d. cap. quod in dubijs num. 6. & in cap. cum ex iniuncto nu. etiam 6. de hæretic. Rota decis. 6. propè med. de renunciat. & decis. etiam 6. num. 2. de rer. permut. in nou. Gabriel. cons. 187. num. 4. lib. 1.* & alij.

3 His positis, pro solutione quæsiti, dico primò; Abbates, & Prælati Episcopo inferiores non exempti nequeũt beneficiorum resignationes recipere: quod est certum, & clariùs patebit ex inferiùs dicendis; & ideo licèt horum aliqui præscripserint facultatem conferendi beneficia: non tamen poterunt eorumdem resignationes recipere, nisi hanc etiam facultatem præscripserint, vt docent *Zabarell. in clem. 1. sub num. 16. vers. aliquando de renunciat. Anton. de Butr. in d. cap. quod in dubijs nu. 7. Panormit. d. cap. cum ex iniuncto 9. vlt. num. 3. Rebuff. in prax. tit. forma visit. num. 108.* & alij apud

4 *Flamin. Paris. d. lib. 7. q. 10. num. 9.* Quia præscribens facultatem conferendi beneficia non videtur præscribere facultatem remouendi, vel destituendi illos, quos ipse instituit. Et licèt regulariter qui potest instituere, possit etiam destituere: *cap. 1. & 2. de capell. Monac. cap. cum & plantare,*

5 *§. & in Ecclesijs, de priuileg.* tamen hoc non habet locum in præscriptione, in qua est Regula, quòd tantum præscriptum, quantum possessum. *Gloss. in cap. auditis, in verb. interruptione, de præscript. Alexand. cons. 120. in fine lib. 4. Cardinal. Paris. cons. 114. col. penult. vol. 1.* & alij.

6 Dico secundò. Abbates, & Prælati inferiores exempti Episcopalem iurisdictionem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere. Probatur primò, quia qui possunt destituere, possunt

1 etiam beneficiorum resignationes recipere, vt supra diximus; sed Abbates, & Prælati exempti possunt destituere, *Cardinal. Paris. cons. 22. nu. 14. vol. 4.* & hoc importat iurisdictio Episcopalis,

2 quam habent. Secondo probatur, quia sicut Episcopi possunt beneficiorum resigaationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap. 1. de rer. permut. in 6.* notant *Zabarell. in cap. dilecti num. 1. de præbend. Panormit. in d. cap. admonet, Rebuff. de pacif. possessor. num. 104. fusè de visit. lib. 2. cap. 10. n. 19. & cap. 28. num. 11.* ità etiam Abbates, & Præla-

8 ti exempti, de quibus loquimur: instituere enim, & destituere, est iurisdictionis, non ordinis Episcopalis, vt constat.

9 Tertiò, quia huiusmodi Abbates, & Prælati dicuntur Ordinarij, vt probauimus *in 1. disput. quæst. 4.*

& habent

& habent Ecclesias sibi pleno iure subiectas, adeò quòd in illis Episcopus se intromittere nequit. At

10 habere Ecclesias pleno iure subiectas idem est, ac habere in eis potestatem instituendi, & destituendi, visitandi, & corrigendi, *Card. paris. d.cons.22. & consil. 35. num. 9. vol. 4.*

11 Quoad secundam quæsiti partem, certum est, quòd beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri debet, *c.quæsitum, & c. penult. ex. de rer. permut. Nauar. cons. 42. num. 1. tit. de simon. Coras. de benefic. part. 1. cap. 9. nu. 2 Vgolin. de simon. tab. 1. cap. 27. §. 2. Leonard. Less de iustit. lib. 2. cap. 34. nu. 196. & cap. 35 nu. 10. Azor. moral. instit. par. 2. lib. 7. cap. 29. q. 3. & 4. & 18. latè Suar. de relig. tom. 1. tract 3. de simon. lib. 4. cap. 32. per tot. Garc. de benefic. part. 11. cap. 4. num. 56. Ioann. à Cokier de permut. benefic. cap. 2. & alij.*

12 Quòd autem hic Superior intelligatur Episcopus, apertè colligitur ex *d. c. quæsitum*, ibi, *si autem Episcopus*, & ex *cap vnic de rer. permut. in 6.* ibi, *in manibus tuis ipsa resignant*, quod est intelligendum respectiuè de vnoquoque Episcopo pro sua Diœcesi. Atque ità firmant *Coras. d cap 9. nu. 3. Azor. d. q. 4. Suar. d. cap. 32. num. 9. Garc. d. cap. 4. num. 60. Ioann. à Cokier. d cap. 2. num. 6. Martin. Bonacin. in tract. de simon. q. 4. §. 12. num. 7. & alij locis cit.*

13 Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes possunt huiusmodi beneficiorum permutationes facere, & approbare. Quia hæc facultas competit Episcopis ratione iurisdictionis, non verò ratione dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati Episcopalem iurisdictionem habeant: non videtur, cur illis deneganda sit facultas, permutationibus beneficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt in *c. quærenti de rer. permut.* solius Episcopi mentio fiat; id tamen non refert; tùm quia denominatio sumi solet ab eo, quod est regulare, & ordinarium, per quod non excluduntur, immo comprehenduntur ea, quæ sunt eiusdem rationis, *Tiraquell. lib. 1. de retract. §. 20. à num. 4. vsq. ad 10.* tùm etiam, quia Episcopus vno modo, & quasi formaliter dicitur ratione iurisdictionis Episcopalis, idest quoad officium, & curam: licèt non sit talis quoad dignitatem, & consecrationem; qua ratione Abbates, & Prælatos huiusmodi Episcoporum appellatione aliquo modo venire, docuimus supra *disput. 1. quæst. 5.* vnde quando id, de quo agitur, pertinet purè ad iurisdictionem ordinariam Episcopi, intelligitur habens iurisdictionem Episcopalem; character enim, & dignitas nihil ad talem actum influunt; exprimi tamen solet Episcopus, potiùs quàm alius: quia Episcopus Ordinariam iurisdictionem habere consueuit. Atque quòd Prælati Episcopo inferiores iurisdictionem Episcopalem habentes veniant hic appellatione Superiorum, & possint beneficiorum permutationes admittere, & approbare, docent, *Panor. in d. cap. quæsitum num. 4. Coras. d. cap. 9. num. 4. Gregor. Lopez l. 2. tit. 6. p. 5. gloss. 6. Rebuff. in praxi tit. de permut. num. 20. Rot. decis. 5. & 6 de rer. permut. in non Suar. d. cap. 32. à nu. 11. vsq. ad 14. Nicol. Garc. d. cap. 4. nu. 70. Io. à Cokier d. tract. cap. 6. num. 2. Reginald. in prax. fori pœnit. lib. 13. num 261. Martin. Bonacin. d. §. 12. sub num. 7. vers. alij verò, & seq.*

14 Cæteri autem Prælati Episcopalem iurisdictionem non habentes, non possunt permutationibus beneficiorum auctoritatem interponere; nisi hanc facultatem præscriptione acquisierint, *Less. d. cap. 34. num. 196. Azor. d. cap. 29 q. 4. in fine Cokier d. cap. 2. num. 12. & cap. 6. num. 2. Garc.* & alij.

DISPVTATIO XIV.

De Residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores teneantur ad residentiam.

Quæst. 2. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores de iure diuino ad residentiam teneantur.

Quæst 3. Vtrùm Abbates Generales possint cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare,

Quæst. 4. Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à sua residētia recedere.

Quæst. 5. Quantum possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesijs abesse.

Quæst. 6. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesijs, & Monasterijs sibi commendatis residere.

Quæst. 7. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non residendo.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores teneantur ad residentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiū quodlibet de iure cōmuni residētiā requirit.*

2 *Residentiam non requirunt de generali consuetudine beneficia simplicia, nisi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*

3 *Residere personaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*

4 *Abbates, & Prælati Regulares residere tenentur. Et quid de Prælatis secularibus num. 5.*

6 *Abbates, & Prælati inferiores, habentes propriam Diœcesim cum iurisdictione Episcopali possunt cum beneficiarijs sibi subiectis super non residendo dispensare*

pensare, sicut Episcopi cum suis.

7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad residendum cogi possint.*

8 *Abbates, & Prælati Generales nō coarctantur ad residendū in particulari loco Religionis, sed debent residere, vbi magis ipsorū præsentia necessaria fuerit.*

9 *Generales Religionum an possint ad alicuius Principis instantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites suarum Religionum, accedere.*

10 *Rectores Parochialium Ecclesiarum, vbi residere teneantur, quando duas habent Ecclesias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia, & num. 12.*

11 *D. Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur.*

12 *Dignitas loci an conferat ad insignitatē, & maiorem dignitatē Ecclesiæ, itàut Rector duas habens Ecclesias Parochiales in ea residere teneatur remissiuè.*

13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera prouisa de Vicario.*

14 *Decisiones Rotæ super hac materia referuntur.*

1 De iure communi quodlibet Beneficium residentiam requirit *cau. Sanctorum 70. dist. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. fin. de cleric. non residen. cap. ad hoc de præbend.* tamen de generali consuetudine

2 id non procedit in Beneficijs simplicibus, vt tradunt *Panormit. in cap. extirpandæ §. qui verò nu. 31. de præbend. Felin. in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. num. 8. Mandos. in reg. 1. Cancellar. q. 13. num. 8. Cæsar de Graff. decis. 4. num. 3. de præbend. Seraph. dec. 639. num. 5. Rota decis. 86. nu. 3. & decis. 375. num. 2. & 489. num. 1. par. 2. recent. & decis. 175. num. 2. & decis. 108. num. 4. coram Gregorio XV.* Nisi tamen adesset aliqua specialis consuetudo, vel statutum in aliquo particulari loco, per quod Beneficia simplicia obtinentes arctarentur ad residentiam, esset enim attendendum; quia per illud euertitur ad ius cōmune, & de facili vnaquæque res vertitur ad suum statum antiquum, *Rota d. decis. 375. nu. 2. & 489. nu. etiam 1. par. 2. recent. & d decis. 175. num. 4. coram Greg. XV.* vbi *Adden.*

3 Omnes habentes Beneficium cum animarum cura, siue in foro interiori tantùm, siue in exteriori tantùm, siue in interiori, & exteriori simul (vt est Episcopatus, Abbatia, & quodcunq; aliud iurisdictionem simul cum Pastorali cura annexam habens) ad residendum in suis Ecclesijs, & Monasterijs, vel locis sui Beneficij adstricti sunt, *cap. ad hac, & cap. extirpandæ §. qui verò de præbend. cap. quia nonnulli de cleric. non resident. & cap. licet de elect. in 6.* quos Canones innouauit, & confirmauit *Synodus Tridentina sess. 6. de reformat. cap. 1.*

4 *& sess. 23. de reformat. c. etiam 1.* Igitur Abbates Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè Prælatos esse, atque animarum curam simul cum iurisdictione in suos Monachos habere iam probatione non indigent, procul dubio tenentur personaliter residere, & adesse in Monasterijs, & locis, quorum administratio, & cura ipsis tradita est; quod est certū, & ab omni ambiguitate remotum.

5 Idem dicendum est de Abbatibus secularibus & Prælatis Episcopo inferioribus: nam ipsi ad residendum quoq; personaliter in locis suorum Beneficiorum adstringuntur, prout præter citata iura, voluit *Concil. Tridentin. in d. sess. 24. de reformat. cap. 12.* & reformauit *Rota apud Seraph. decis. 1452. num. 1.* Immo Abbates, Priores, Præpositi, & alij Superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licèt iurisdictionem in Canonicos habeant, nihilominus cogi poterunt ad residendum ab Episcopis, sub quorum Diœcesi extant, vt decisum fuisse, referunt *Garc. de benef. p. 3. c. 2. num. 181. Aloys. Ricc. in Collect. dec. p. 7. collect. 1591.* & alij apud *Barbos. de offic. & potestat. Episc. p. 3. alleg. 53. num. 108.*

6 Secus dicendum censeo de alijs Prælatis, qui nullius sunt Diœcesis, sed habent proprium territorium, vbi curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercent; hi enim sunt Episcoporum loco, & cùm Canonicis, & Parochis, vel alijs huiusmodi Beneficiarijs sibi subiectis possunt, super nō residendo dispensare, sicuti possunt Episcopi cum suis subditis, *c. licèt canon. §. fin. iūcta glo. de elect. in 6.* Et

7 ideò ipsi nō ab Episcopo, sed à Sūmo Pōtifice ad residendū cogi poterunt, & licentiā super non residendo ab eisdem, à quibus Episcopi, obtinere debent.

8 Dubium est autem, an Abbates, & Prælati Generales ad residendum in aliquo particulari Religionis loco teneantur. In quo si Abbatis Generalis nomen, & rem ipsam perpendamus, eorum residētia non videtur vni loco coarctanda: sed modò, in hoc, modò in alio Religionis Monasterio ad eorū libitū, vel prout necessitas, exegerit, residere poterunt: ex quo residentiæ obligario in eis locum non videtur habere. Nihilominus Generalis Abbas, nec non Prouincialis, siue Nationalis, sicut præ alijs Abbatibus magis Episcopis assimilētur: & sicut Episcopi ad residentiam tenentur iure Diuino, & Pontificio; ità Abbates Generales, & Prouinciales, siue Nationales, qui licèt certum, & determinatum locum residentiæ non habeant, tenentur tamen residere in eo loco, vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria.

9 Sed dubium est, an ad aliquorum Regum, siue Principum instantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites suæ Religionis possint accedere. Cui dubio respondetur, quòd si eorum absentia vltra tres menses durare debet, absq; speciali Summi Pontificis licentia, id facere non possent, iuxtà præceptum *Conc. Trid. locis citatis*; Et id, quod dictum est de Abbate Generali respectu totius Ordinis, & Congregationis, dicendum est de Prouincialibus, seu Nationalibus Prælatis respectu suarum Prouinciarum, seu Nationum. In nōnullis autē, ac ferè omnibus Monachorū Cōgregationibus Abbates Generales ordinariā residētiæ sedē in aliquo præcipuo, & particulari loco habere solēt, in quo magis eorū persona est necessaria: puta, vbi maior Monasteriorū est numerus; vt Generalis Cisterciē, cuius ordinaria sedes Cistercij Monasterium est, sic etiā Generalis Cluniacensiū, ac Cælestinorū, & olim Generalis nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, qui ordinariam sedem in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vmbrosæ habebat, nunc autem in Cœnobio S. Bartholomei de Ripolis

lis propè Florentiam, & extrà eius mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, & Præsidentium sedes speciali gaudent priuilegio, vt Parochi in eis ad ipsorum Generalium nutum deputentur, nec ab Episcopis, vel eorum Vicarijs examinandi sunt; neq; in eorum institutione, aut destitutione Episcoporũ consẽsus requirendus est, vt voluit Cõcil. Trid. sess. 25. de Regular. cap. 11. de qua re alibi.

10 Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates Generales ordinariam residentiæ sedem habere in aliquo præcipuo, & particulari loco, in quo magis eorum persona necessaria est, puta vbi maior Monasteriorum est numerus; non est inducendum à paritate rationis, vt Rectores Ecclesiarum Parochialium, siue Regulares, siue seculares illi sint, periode teneantur residere in loco, vbi magis necessaria est ipsorum persona, ob maiorem filiarorum multitudinem, si duas habeant Ecclesias Parochiales in Ciuitate alteram, & alteram extrà mœnia alicuius Vrbis; hi enim debent residere in Ciuitate, prouisa tamen Ecclesia extrà Vrbem iuxtà dispositionem *c. ad audientiam de Eccles. edific.* & decreti *Concilij sess. 21. c. 4.* vt ad petitionem Episcopi Aquilani 15. Ianuarij 1576. Illustrissimi DD. Cardinales conciliaribus declarationibus præpositi decreuerunt. Et declarationem, quam duximus inferius subscribendam post Episcopi quæst. in supplici libello, quia apud alios mutila, & alterata reperitur impressa, mutuauimus ab originali literarum exemplo, quod asseruatur in mani-

11 bus D. Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ Theol. & V. I. D. Prothonotarij Apostolici, & nobis ob spectatam illius animi ingenuitatem, morum suauitatem, & singulare iudicij acumen, doctrinarum varietate refertum amicitia coniunctissimi, qui cùm hæc scribimus Vicarium Generalem agens Episcopi in Patria, Romæ moratur pro Ecclesiastica libertate, & iurisdictione tuẽdis, nullum non mouens lapidem, & certam consecuturus victoriam, ad sanguinem vsque desudans. Tenor autem literarum, & declarationis in margine petitionis, alijs quàm plurimis petitionibus, & declarationibus ad rem nostram non facientibus ibi relictis, talis est. A tergo Reuerendiss. Domino vti fratri Episcopo Aquilano; intùs verò *Reuerendiss. Domine. Sacræ Congregationis Cardinalium Tridentini Concilij Interpretum sententiam de ys, quæ per libellum bis literis adiunctum proponebantur, in margine illius descriptam Amplitudo tua videbit. Quam diligenter seruandam curabit, & benè in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuarij 1596.*

Vti Fr. Philipp Boncompagnus Car. S. Sixti.
Illustriss. & Reuerendiss. Signori.

La Città dell' Aquila fù fondata da diuersi Popoli di Castelli, che habitauano, & habitano hoggi intorno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che concorsero all'edificatione di essa, si fece, e fabricò vnà Chiesa, dotandola chi di poco, & chi d'assai, secondo quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle Chiese erano, si come sono, obligati alla cura delli Parocchiani, che habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che restorono fuori in quei Castelli, & non potendo far residenza di persona, se non in vn loco solo, hanno eletto di risedere nelle Chiese dentro la Città, & in quelle di fuora mandano vn sustituto, & così hanno osseruato, & osseruano tuttauia. A me è parso, che tal cosa non passasse molto bene, atteso che molte di dette Chiese fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque mila anime da curare, & nella Città ne haueranno diece, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che andassero à risedere, doue haueuano maggior numero di Parrocchiani. Replicano loro, che la residenza si deue fare nella Città, come loco più degno, ancorche ci habbino manco Parrocchiani, & che così è stato sempre osseruato fino ad hoggi. Desidero sapere quelche ne risolse la Sacra Congregatione per mandarlo poi alla debita essecutione, e questo è il secondo dubio.

Sacra Congregatio hisce precibus sic respondit. *Cõgreg. Cõc cẽsuit teneri eos residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis: et ideò si ea intrà mœnia Ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quòd si Parochiani, qui extrà Ciuitatẽ habitãt, ob locorũ distãtiã, seu difficultatẽ, patiũtur incõmoda in percipiẽdis sacramẽtis, & diuinis officijs audiẽdis, succurrẽdũ illis esse remedio c. ad audiẽtiã de Eccl. edif. et Decreti Cõc. sess. 21. c. 4.*

12 Et ne super hoc aliquid intactum relinquatur, quandoquidem in prædictis libello, & declaratione duo tanguntur respectiuè; dignitas quippe loci in quo sita est Ecclesia, & prouisio iuxtà *c. ad audientiam* in alia Ecclesia vbi Rector non tenetur residere. Ad sciendum an dignitas loci conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesię remittimus lectorem ad *D. Massombrium in sua Praxi habeu. Concur. P. 2. dub. secundo per totum:* qui multis congestis iuribus, & auctoritatibus Rot. præsertim disputatiuè concludit, insignitatem loci prebere maiorem dignitatem, & insignitatem Ecclesiæ: adeò, vt dignior aliqua Ecclesia dicatur, quę in digniori loco sita alijs, quæ in minùs digno constitutæ reperiuntur; & habetur etiam ibi ex illo, vnde dignior reputetur aliquod Oppidum, & omninò proinde, est videndus, etiam in *tractatu eiusdem de Synodo* in loco à se hic citato,

13 Sicut quoad multa, quæ spectant ad supradictũ *c. ad audientiã* quando debeat adhiberi, quale dominium remaneat Rectori principali super Ecclesia prouisa de Vicario in terminis d. c. cu. que pertineant oblationes, & alia similia, tres offerimus eidem lectori Rotæ decis. pro Capitulo insignis Collegiatæ S. Mariæ de Paganica extrà mœnia Ciuitatis Aquilæ, pro quo à Vicario ab ipso constituto in executionem eiusdem *cap. ad audientiam* exercetur cura animarum in Oppido ipso Paganicæ extrà, & propè Ciuitatem prædictam, promiscuique cum ea Territorij, vt cęteræ Terræ, seu Castra adiacentia, Vrbanumque potiùs, quàm Paganicum meritum nomen, siue sanguinem, & ciuicas qualitates incolarum, siue amœnitatem, & rerum optabilium omnium vbertatem consideraueris, quatenùs oculati testis verissimæ attestationi præstanda fides extiterit; ibi enim anno proximè præterito Euangelicæ prædicationis munus absolui cum Diuinis cessantibus in prædicta nobilissima Ciuitate ad quam Quadragesimales Cõciones habiturus à prædicto R. Vicario Generali vocatus fueram benignè auditus, non minùs, quàm

ab oppidanis à maximo confluentium numero nobilium Aquilanorum, & à cunctis benè visus fui. Decisiones super hac materia à Sacra Rota factæ sunt, quæ sequuntur.

R. P. D. PIROVANO
Aquilana nullitatis Erectionis.

Lunæ 24. Maij 1610.

PLacuit Dominis per deducta per Informantes pro Archipresbytero, & Capitulo de Paganica, quòd erectio Ecclesiæ sub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præsepe intrà fines Ecclesiæ antiquæ Parochialis, & Baptismalis, & dismembratio partis curæ animarum eiusdem nulla sit; quia in ea non interuenit solemnitas, & iusta causa, quæ sunt necessaria in huiusmodi dismembrationibus, cùm sapiant alienationem, *Lap. alleg. 66. num. 3. & 5.* & fuit sæpissimè resolutum, & præsertim in vna Eleboren. dismembrationis coram *R. P. bo. me. Iusto 17. Nouembris 1600.* & in Toletana Parochialis de Madrid. coram *R. P. Corduba 19. Nouemb. 1601.* & signanter notat *Abb. in c. ad audientiam il 1. in 1. not. de Eccl. ædific.*

Deficit enim iusta causa, quia non constat, quòd propter difficilem accessum ad antiquam Parochialem aliquis ex Parochianis defecerit absque Sacramentis, vel propter impedimentum periculum sit patens, vt in casu *Lap. alleg. 66.* & prout requiritur ad hunc effectum, vt fuit consideratum in allegatis decisionibus.

Causæ autem enumeratæ in ipsa erectione non videntur sufficientes: nam sola numerositas Populi aucti non tribuit auctoritatem Ordinarijs erigendi nouas Parochias, cum huic obiecto satisfaciat *Conc. Trident. sess. 21. de Refor. cap. 4.* dum cogendi sunt Rectores, vel alij, ad quos spectat cura animarum, vt sibi tot Sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis inter eausas ædificandi nouas Ecclesias recenseatur etiam incrementum Populi, *c. præcipimus 16. q. 1.* tamen *Conc. Trident.* desiderauit maiorem necessitatem, scilicet distantiam loci; & difficultatem Parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta, prout Sacra Congregatio Concilij declarauit, & eam sequitur *Rota in alleg. dec. Eleboren. dismëbrationis*, & quæ in præsenti casu non iustificantur, sed potiùs contrarium apparet ex depositione testium, qui dantur in Summario num. 2. dum affirmant, nouam Ecclesiam non longè ab antiqua Matrice distare.

Postrema causa non etiam ad dismëbrationem suffragari videtur, quia scilicet Ecclesia non sit capax totius Populi, & sit difformis, tum quia *in Concil. Trident.* non consideratur, nec *in cap. ad audientiam de Eccl. ædific.* & satis prouideri potest per erectionem nouæ Cappellæ, quæ sit in proprietate Parochialis antiquæ iuxtà eiusdem Sacræ Cõgregationis declarationem, quæ datur in Summario, quod maximè suadetur, nè ad beneficiorum diuisionem de facili deueniatur, quæ regulariter prohibetur, *c. maioribus. c. vacante. de præben. cap. 1. vbi glos. de reb. Eccles. non alien.* & fuit decisum in *d. Eleboren. supra alleg.*

Solemnitas non etiam fuit adhibita, quæ requiritur in alienatione rerum Ecclesiæ *Rot. decis. 1. de reb. Eccl. non alien. in nou. Francus in c. 1. col. 1. eod. tit.* & fuit dictum *in Marsicana coram Illustrissimo Pamphilio 14. Februarij 1594.* in hac enim dismembratione deficit consensus Capituli, ad quod pertinet antiqua Ecclesia Parochialis, & illius redditus, *cap. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. & c. ad audientiam de Eccl. ædific. Gabr. de citat. concl. 1. nu. 216. ampliat. 57.*

Nec suffragatur consensus Vicarij, quia cura nõ est penès ipsum, sed tantùm exercitium, nec percipit fructus Parochialis, sed percipit suum congruum de manu Capituli: & ideo defensio Ecclesiæ non spectat ad Vicarium, sed ad Capitulum, euius citatio propterea omittenda non erat, *Abb. in c. extirpandæ. §. qui verò in repetit. num. 15. post princ. de præben.* & eò magis videbatur annullanda etiam dismembratio prædicta, quia Episcopus reseruauerat Iuspatronatus super Ecclesia erecta ad fauorem suorum consanguineorum, quod propriè spectabat ad Capitulum, *c. ad audientiam, il 1. de Eccl. ædific.* & ex his ità resolutum fuit vna tantùm parte informante.

CORAM EODEM, ET IN EADEM.

Die Lunæ 20. Decembris 1610.

CVM Dominis placuisset die 24. Maij 1610. capere resolutionem Ecclesiæ sub Inuocatione Beatæ Mariæ ad Præsepe intrà fines Ecclesiæ antiquæ, & baptismalis loci de Paganica; ac dismẽbrationem partis curæ animarum eiusdem esse nullas; suborta est exindè alia non leuis dubitatio, ad quem spectarent Ecclesia erecta, & oblationes illius; & omissa disputatione de Ecclesia, dubium proposui strictè quoad oblationes.

Et dictum fuit, illas spectare ad Ecclesiam Parochialem loci prædicti de Paganica, quia oblationes sunt de iure Parochiali, *cap. quia sacerdotes, & cap. Sanctorum 10. q. 1.* & Ecclesia Parochialis fundat intentum suum de iure communi super omnibus prouenientibus intrà Parochiam, *cap. pastoralis, de his quæ fiunt à Prælat. c. ad audientiam il 1. de eccles. ædific. Abb. Barb. & Imol. in d. cap. pastoralis, idem Abb. in c. dilectus, num. 4. vers. dubitatur tamen hodie, de offic. ordin. & ibid. Felin. num. 3. Innoc. Ostien. Anton. de Butr. & Abb. in rub. de Paroch. Ferret. cons. 143. num. 4. Capell. Tholos. quæst. 383. Calder. cons. 5. de relig. domib.* & quamuis *Marian. Soccin. in suo tractat. de oblat. lib. 18.* visus sit distinguere sex casus, & dubitare primò, an oblationes spectent ad Dominos, qui fabricauerunt Ecclesiã: secundò, an ad locum ipsum: tertiò, an ad Ecclesiam illius nominis: quartò, an ad Ecclesiam Cathedralem: quintò, an ad Episcopum: sextò, an ad Ecclesiam Parochialem, tamen, omnibus examinatis, conclusit spectare ad Parochialem, & cõmunis opinio Scribentium affirmauit, cũ qua Rota transit solo Capitulo de Paganica informante.

CORAM

CORAM EODEM, IN EADEM.

Veneris 10. Maij 1613.

HAec cauſa fuit aliàs reſoluta pro Archipreſbytero,& Canonicis Terræ Paganicæ: ſcilicet conſtare de nullitate Erectionis Eccleſię Beatæ Mariæ ad Præſepe in Parochialem,& iuxtà Rotæ reſolutionem pronunciaui. Nunc verò in gradu reſtitutionis in integrum, cauſa iterum mihi commiſſa, dubitaui an conſtet de cauſis, & Domini reſponderunt negatiuè.

Retentis namque terminis primæ reſolutionis dicebant.

Primò non obſtare numeroſitatem populi, quãuis aucta probaretur ad numerũ quinque millium, quia non eſt iuſta cauſa diſmembrandi,& erigendi nouas Parochiales, cùm huic incommodo poſsit prouideri abſquè diſmembratione ſecundùm modum *per Sacrum Concilium deſcriptum*, adiungendo ſibi Rectores alios Sacerdotes, qui ſufficiant ad exhibenda Sacramenta, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis diſtantia locorum, & magna incommoditas Populi ad recipienda Sacramenta, & audienda diuina videantur præbere iuſtam cauſam erigendi nouas Parochiales, & vtrumque cauſatum dicatur propter Populi numeroſitatem, cùm omnes Parochiali Eccleſiæ adhærentes eſſe non poſsint, vt ideo idem met *Sacr. Conc. d. cap. 4. ſeſſ. 21. verſ. in ijs verò, &c.* prædictis concurrentibus declarauerit licere Ordinarijs locorum etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias erigere, quod etiam prius fuerat diſpoſitum, in *c. ad audientiam de Eccl. ædific.* Tamen nõ quælibet diſtantia ſuffragatur diſmembrationi, ſed ea dumtaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta,& diuina officia audienda, qualis non eſt hæc, quæ deducitur in Terra Paganicæ cùm omnes habitatores non diſtent ab eodem Oppido, nec impetu currentis; & perennis fluminis, aut torrentis illis impediatur aditus ad ipſam Eccleſiam, prout contigerat *in caſu deciſionis Lucanæ diſmembrationis 9. Maij 1611. coram Reuerendiſs. Attrebaten.*

Secundò non obſtare quæ pertinebant ad anguſtiam, & difformitatem Eccleſiæ antiquæ, & ad incommoditatem, vti poſitam in pede ipſius Terræ, non autem in medio, quæ propterea inundationibus ſæpiſsimè ſubijciebatur. Hæc enim viſa ſunt Dominis non poſſe deſeruire pro iuſta cauſa diſmembrationis, cùm illis incommoditatibus ſatis poſsit prouideri, nempè anguſtiæ, & difformitati per ampliationem, vel nouam Eccleſiæ ædificationem intra ipſam diſtantiam, & inundationi ex noua ſituatione intra idem Caſtrum in loco eminentiori à periculo aquarum remoto; vltra quòd inundatio prædicta non videbatur concludenter probata, & ex qualitate riuuli potiùs, quàm fluminis, aut torrentis contrarium apparebat, & vbicumque poteſt aliunde prouideri, deficit neceſsitas, quæ eſt cauſa diſmembrationis, & alienationis partis beneficij, *c. 1. de reb. Eccl. non alien.* & fuit dictum in *Elboren. diſmembrationis 17. Nouembris 1600. coram bon. mem. Iuſto.*

Quòd autem aliquando contigerit aliquos Parochianos obijſſe ſinè Sacramentis, prout teſtes videntur deponere, multùm mouiſſet Dominos, ſi eorum teſtimonium ad effectum, de quo quæritur, fuiſſet concludens, ſed dixerunt, hoc non probari eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel aquarum inundatione, ſed potiùs quia ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat, quod non conuenit cauſæ diuidendi Parochiam, ſed adhibendi Miniſtros Coadiutores iuxtà diſpoſitionem *Sacri Conc. Trid. in d. c. 4. in princip.*

Poſtremò non obſtare, quòd quoad ſolemnitatem concurrat cõſenſus Capituli, dum Archipreſbyter, & Canonici interfuerunt proiectioni primi lapidis huius nouæ Eccleſiæ, illamque laudarunt, & alter Canonicus declarauerit, & proteſtatus fuerit, quòd hæc vocatur Eccleſia noua Parochialis; nam quidquid ſit quoad denominationem, & particularem aliquorum Canonicorum cõſenſum, ad præiudicium tamen diſmembrationis ille conſenſus non capitulariter concluſus,& firmatus, ſufficiens non eſt in hac parte, quæ reſpicit Capitulum in vniuerſum; non autem Canonicos vti ſingulos, *Felin in c. cum omnes, num. 24. & 28. de conſtit. Rota in Calaguritana Canonicatus 28. Iunij 1605. coram Cardinali Lancellotto*, & ità ſubſtinente iuſtitia primę ſententiæ, de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare fuit reſolutum, vtraque parte informante, quia ceſſat læſio præbens cauſam reſtitutioni *Rot. deciſ. 1. in nouiſ. & deciſ. 5. in antiquiſ. de reſtit. in integr.*

Placebat tamen Dominis, quòd iſta moderna Eccleſia remaneret in adiutorium Matricis iuxtà declarationem Sacræ Congregationis, cum negari nõ poſsit, quin ex teſtibus datis pro parte Vniuerſitatis appareat, quòd Cura animarum vſque ad ædificationẽ dictæ nouæ Eccleſiæ paſſa fuerit aliquod detrimẽtum propter anguſtiam antiquæ Eccleſiæ, & populi numeroſitatem.

QVAESITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.

SVMMARIVM.

1. *Refertur ſententia negatiua.*
2. *Refertur ſententia affirmatiua.*
3. *Prælati curam animarum in vtroq; foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur.*
4. *Quos æternus Paſtor ſanguine ſuo redemit, Paſtoribus, non verò mercennarijs commendauit.*
5. *Reſponſio ad obiecta.*

1 QVæſtio hæc à ſacris Theologis agitatur, non modò quòad Epiſcopos, verùm etiam quòad Abbates, ac etiam quoſcumque alios, quibus animarum cura commiſſa eſt; In qua re aliqui tenent indiſtinctè, quòd non, & hoc pluribus rationibus probare contendunt. Primò ſic probant; in

sacra Scripturæ nullum adest præceptum, quo ordinetur Pastoribus, vt in suis Ecclesijs per se ipsos resideant, sed solùm, vt commissum sibi gregem pascant, at pascere gregem, illumque custodire, & tueri possunt etiam per Vicarios; ergò residentia non erit de iure diuino; & hoc maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum ipse habeat suum Priorem Claustralem, cui totius Conuentus cura in Abbatis absentia succedit. Secundò Abbatiæ, & Parochiæ non sunt à Christo Domino erectæ, & institutæ, sed ab Ecclesia, & à Summis Pontificibus; ergò in illis residere, erit de iure Ecclesiastico, & Pontificio, non diuino; Atque ità tenent, *Ambros. Catharin. in oposc. de resident. & Albin. eodem tractatu*, quos refert *Azor.* inferiùs citandus.

2 Secunda, & verissima sententia est *Nauar. in man. cap. 25. num. 121. Anton Cordub. quæst. Theologic. lib. 1. q. 19. Caiet. 2. 2. q. 185. art. 5. Sot. de iust. & iur. lib. 10. q. 3. art. 1. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 13.* quos citat, & sequitur *Azor. instit. moral. p. 2. lib 7. cap. 4. q. 1. verf. secunda sententia*, & post eos *Alphonf. Aluar. in speculo iur Pontific cap. 9. verf. de residentia Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. num. 16. Reginald. in prax. lib. 30. tract. 3. nu. 52.* & aliorum plurium apud *Barbof. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 53. num. 2.* qui partem affirmatiuam tenent; quæ sententia (vt benè notant citati Doctores) probatur, ex *Concil. Trident. sess. 23.*

3 *de reformat. cap. 1.* vbi sic dicitur, *cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia Pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab ys præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neq; assistunt, sed mercenariorum more deserunt. Sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iuditio, & veritate pascant, & regant* Sententia ergò hæc, auctoritate *Conc. Trid.* comprobata amplectenda est, non solùm, quia prædicto *Conc. & Sac. Can.* sed quia etiam rationi consentanea

4 est, nam quos æternus Pastor Deus non corruptibilibus auro, & argento, sed pretiosissimo sanguine suo redemit: non Mercenarijs, sed proprijs Pastoribus, credibile est, commendasse, quando dixit Petro, & in eius persona omnibus animarum custostibus. *Pasce oues meas. Matth. cap. 10. & Ioann. 10. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt Lupum venientem, & dimittit oues, & fugit. D. Petrus c. 5. epist. 1. Pascite eum, qui in vobis est gregem Dei.* Ex quibus scripturæ locis colligitur, pastores personaliter suo greggi inisticuere debere, illum præire, pecoris sui vultum agnoscere, oues suas nominatim vocare, inuisere, aspicere, easq; præsentia sua consolari: & consequenter illos de iure diuino ad residendum cogi.

5 Ad argumenta ergò primæ sententiæ antequàm respondeamus, notandum cum *Soto loco cit.* paulò ante secundam conclusionem, per ius diuinum illud esse intelligendum, quod, & si in sacra scriptura expresè non contineatur, colligitur tamen ex æquipollentibus eiusdem sacræ Scripturæ verbis, eamdem prorsus significationem habentibus. Vnde ad primum argumentum respondetur; dato, quòd in sacra scriptura non esset præceptum, quòd iubeatur pastoribus, vt in suis Ecclesijs per se ipsos resideant: tamen colligitur huiusmodi præceptum ex alijs, quæ ipsamet scriptura tradit, & *Sotus ibid.* Luculenter explicat. Ad secundum argumentum respondeo, Abbatias, & Parochias non fuisse sub his nominibus à Christo Domino institutas, sed sub alijs titulis, & vocabulis, nempè, gregis, ouilis, populi, Ecclesiæ, familiæ, & similium, quod idem est.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates Generales possint, cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam animarum gerentibus, ne maneant extra residentiam.*
2 *Dispensare cum Prælatis Conuentualibus super residentiam, spectat ad Generale, vel Prouincialem,*
3 *Non residendi facultatem is indulgere valet, qui residendi obligationem imponit.*
4 *Generales Ordinum sunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.*

1 Conc. *Trident. sess. 23. c. 1.* in antecedenti quæsito citatum, prohibuit vniuersaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extrà residentiam, sed personaliter resideant, & insuper eodem loco citato præcipit; vt super residentia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior possit dispensare, nisi ad certum, & determinatum tempus; quod etiam habetur *in cap. extirpanda 9. quia verò de præben & c. relatum de cleric. non resid.* in aliquibus verò casibus, scilicet pro vniuersali, vel particulari Ecclesiæ commodo, & vtilitate, vt inferius dicetur, excusantur; vt videtur voluisse *Conc. loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant,* vbi voluit, in talibus casibus ad Summum Pontificem seu ad Metropolitanum recurrendum esse, in quibus iuribus, & *Sacro Conc. Trid.* quamuis habeatur sermo de Episcopis, & Primatibus, & de omnibus Presbyteris, curam animarum gerentibus; tamen dubio procul idem erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuscumq; Religionum Prælatis similem curam habentibus, quorum recursus non ad Metropolitanum, à quo per priui-

2 legia Pontificia exempti sunt, sed ad Generales, Prouinciales, Superioresq; Abbates iuxtà Constitutiones singularum Congregationum à Sede Apostolica approbatas, fieri debet.

Item

Item in *cap. licet Canon.* §. *final. de elect. in* 6. tribuitur etiam Ordinario potestas dispensandi super non residendo, vbi *gloss.* per Ordinarium intelligit etiam Prælatum Episcopo inferiorem. Qua propter Generalis Abbas, aliiq; Superiores cum legitima causa super residentia Abbatum inferiorum dispensare poterunt. Quod insuper pro-

3 batur. Nam is facultatem, non residendi, indulgere valet, qui residendi obligationem imponit; eius enim est soluere, cuius est ligare, *l. si puella ff. de sponsal. l. 4. ff. de re iud. l. eius est velle ff. de reg. iur. Rebuff. in prax. benefic. tit. dispensatio de non residendo nu.* 75. sed Abbatibus localibus obligatio residendi imponitur à Generalibus, hi enim

4 tunc horum Ordinarij Superiores, & alijs onus Abbatiarum suscipiunt; ergò Generales Prælati poterunt, inferiores ab huiusmodi onere ex iusta causa, & per modicum tempus eximere.

QVÆSITVM IV.

Quibus de causis possint Abbares, & alij Prælati inferiores à sua residentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Christiana à residentia excusat, et qua non intelligatur.*

2 *Necessitas corporis excusat à residentia.*

3 *Necessitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*

4 *Causa iusta, & rationabilis excusat à residentia, & qualis esse debeat.*

5 *Absentia pro negotijs proprijs an sit iusta causa non residendi.*

6 *Impedimentum iustum excusans à residentia non dicitur negatiuum, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest.*

7 *Obedientia debita excusat à residentia.*

8 *Vtilitas euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ est iusta causa non residendi.*

9 *Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere, limita, vt num. seq.*

11 *Residere non tenetur, cui indultum est à Summo Pontifice.*

12 *Causa iusta, & licentia Superioris copulatiuè requirantur, ad excusandum à non residendo.*

13 *Causa iusta sola sufficit ad excusandum à non residendo, si ex consuetudine Prælati licentia non requiratur.*

MVltæ sunt causæ, ex quibus excusatur quis à residentia, quæ videri poterunt toto *tit. ex. de cleric. non resident. & in 6. eod. tit. & cap. cum non deceat, de elect. & cap. 2 de priuileg. eod. lib. 6. & in Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat.* & apud *Ioan. de Selua de benefic. p. 4. q. 6. Rebuff. in prax. tit. de dispensat. de non residend. Nauar. in man. cap. 25. num. 121.* & alios.

1 Prima causa, ob quam quis potest à sua Ecclesia, & residentia abesse est, Christiana charitas, vt tradit *Concilium Tridentin.* per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v. g. eis aliquo graui periculo heresis, vel belli imminente, succurrat Prælatus sua prædicatione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis, *Tolet. Instruct. Sacerd. lib. 5. cap. 4. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in Manual. Pastor. cap. 31. num. 3. Sanctarel. Variar. resol. q. 3. num. 5. Molfes. in Sum. tract. 6. cap. 11. num. 29. D. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 53. num. 6. iux. Lugdunen. impress.*

2 Secunda causa est, quando quis ob corporis necessitatem impeditur à residentia, *cap. 1. §. qui verò, de cleric. non resident in 6. Concil. Trid. loc. cit.*

3 Et appellatione corporalis necessitatis intelligitur omne iustum impedimentum, quo quis impeditur residere, vt per *Archidiac. in dicto cap. 1. num. 2.* quem ibi, *in §. qui verò,* sequuntur *Geminian. num. 5. & Franch. num. 2. Federic. de Sen. cons. 246. sub num. 2. vers. item infirmitas, Calderin. consil. 15. circa finem vers. vnde notat, Archidiac. de præbend. Nauar. consil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non resid.* Verùm hoc intelligitur de iusto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam si velit, non possit ire ad residendum, vel saltem non sine periculo læsionis corporis, vel amissionis rerum suarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per *Archidiac.* & videtur esse de mente ipsius, & aliorum *Doct.* supra relatos.

4 Tertiò excusatur quis à residentia ex iusta, & rationabili causa, *clem. 1. vbi gloss de stat. Monach. Ostien. in Sum. tit. de cleric. non resident. §. quæ sit*

5 *pœna num. 5.* & alij. Et absentia pro proprijs negotijs dicitur causa rationabilis, & iusta, *can. præsentium, 1. q. 7. gloss. in cap. relatum, in verb. Prælatorum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cler. non resid. Petr. Gregor. Tholosan. de benefic. c. 7. n. 16. Nau. consil. 41. nu. 6. lib. 1.* Adde, quòd iusta causa debet esse rationabilis, & talis, quòd iustum impedimentum dici valeat, vt per *Archid. d. cap. 1. de cler. non resid. in 6. Prob. ad Monach. ibid. num. 25. Seraph. decis. 1131. num. 3. & Rota in vna Alerion. fructuum 21. Aprilis 1603. coram*

6 *Pamphilio.* Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abest, est tale, vt per procuratorem tractari possit, non dicitur iustum impedimentum, vt per *Barthol. in l. sed & si, §. 1. ff quib. ex caus. maior. &c. Bald. in l. eos, §. Apostolos, in princ. C. de appellat. Boer. decis. 43. num. 9. Aymon cons. 179. num. 9. in fine, Seraphin. d. decis. 1131. nu. 4. & 5.*

7 Quartò excusat à non residendo debita obedientia, ex *Concil. Trid. loco cit.* vt si quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro ministerio aliquo, & bono Ecclesiæ vniuersalis, vel Reipublicæ Christianæ, dummodò ministerio expedito, ad propriam reuertatur Ecclesiam *Barbos.* alij relatis, *alleg. 53. num. 10.*

8 Quintò excusatur à residentia, & facit fructus suos ille, qui abest propter euidentem Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitatem, *d. cap. cùm non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte il 2. de cleric. non resid.*

d. cap. 1.

d. cap. 1. §. qui verò, eod. tit. in 6. Concil. Tridentin. loco cit. Assiict. decis. 289. num. 35. & fuit dictum in vna *Burgen. iurisdictionis 4. Maij 1584. coram*

9 *Seraphino.* Et ista vtilitas consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur residere; & ideo si est absens pro vtilitate, alterius Ecclesiæ, non excusatur à residentia, nec facit fructus suos, vt colligitur clarè ex *d. cap. cum non deceat, ibi, in illis Ecclesijs, quarum negotia prosequuntur,* vbi hoc notant *Ioan. Monach. sub num. 1. in verb. residerent, Archidiac. in fine in eod. verb. Ioan. Andr. in d. cap. 1. num. 3. vers. item intelligendum, de cleric. non resident. in 6.* & ibi *Ancharan. num. 4. in fine 5. not. Prob. num. 29. vers. attende, & num. seq. Gemin. in §. qui verò, num. 8. vers. & debet intelligi.*

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Ecclesiæ haberent dependentiam ab Ecclesia, cuius absens negotia gerit, vtputa si iure communi, vel ex priuilegio Ecclesiæ, vel sui ipsius residendo in dicta Ecclesia percipit fructus beneficiorum aliarum Ecclesiarum; hoc enim casu omnium beneficiorum fructus percipit. Ità expressè loquitur *tex. in d. cap. cum non deceat,* & ibi declarat *gloss. in versi. residendo, Ioan. Monach. nu. 1. Archidiacon. in verb. reciperent, Ioan. Andr. nu. 2. in fine, & seq. Gemin. sub num. 5. super ead. gloss. Franc. num. 1. Butr. ante nu. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè *Barbos. d. alleg. 53. num. 15. & seqq.*

11 Sextò excusatur à residentia, cui indultum est à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non resident. Selua d. p. 4. q. 8. num. 1. Rebuff. loco cit. num. 19.*

12 Verùm sola iusta causa non sufficit ad excusandum à non residendo, sed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum sine altero non sufficit, *cap. relatum, vbi gloss. per illum tex. in verb. Prælatorum, & Panormit. in cap. inter quatuor, num. 4. eod. tit. Syluest. ver. residentia n. 3. Pisanell. n. 4. Rosell. n. 3. Angel. in verb. clericus 7. num. 3. Tabien. verb. beneficiorum 3. nu. 8. vers. dicit etiam Innocentius, Selua d. p. 4. q. 6. num. 34. & 35.* & ità loquitur *tex. in d. can. præsentium 1. q. 7. Nat. cons. 41. num. 2. lib. 1. Rota in Burgen. residentia 4. Iuly 1586. coram Platto, Seraphin. d. decis. 1131. num. 6. & in Placentina salarij 7. Maij 1607. coram Penia,* & clarè habetur ex *Concil. Tridentin. d. cap. 1.* vbi adhoc, vt Parochi iustè possint à suis residentijs abesse, duo requirit, nêpè iustam causam, & eius approbationem ab Episcopo faciendam cum licentia ab eodem in scriptis, & gratis concedenda. Limita, nisi adsit consuetudo, quòd sine licentia Prælati beneficia-

13 tus abesse possit ex iusta, & rationabili causa, secundùm *Innocent. in cap. ex tua, de cleric. non resid. Panormit. in cap. inter quatuor, nu. 3. Syluest. Angel. & Tabien. locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Quantum possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesijs abesse.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltim trium mensium à suis Ecclesijs abesse, & quomodo.*

2 *Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesijs abesse.*

3 *Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere.*

PEr quantum temporis spatium possunt Episcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, ab eorum tamen iurisdictione 1 exempti, à suis Ecclesijs abesse, declaratur in *Conc. Trid. sess. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt. Sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum extra prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absq; vllo gregis detrimento.* Ex quibus verbis patet, Episcopis, ac per consequens etiam Abbatibus, & alijs huiusmodi Prælatis curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercentibus concedi, vt possint à sua residentia per duorum, vel trium mensium spatium, siue interruptum, siue continuum abesse: quod tempus eis concessum est, causa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iusta causa, quæ an talis sit, eorum conscientiæ relinquitur, & dummodò id fiat sine graui gregis sibi commissi detrimento, vt notat *Azor. inst. moral. par. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 9.*

2 Reliquis autem Episcopo subditis animarum curam gerentibus idem Concilium abesse permittit per duos menses. Ad quam licentiam. *Nauar. in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem arbitratur non requiri licentiam scriptam Ordinarij, dummodò habeat iustam causam, cui opinioni videntur esse omnino contraria verba illa, *Concilij sess. 23. de reformat. cap. 1.* scilicet. *Quandocumque vero, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant.* Quod etiã notant *Less. de iust. lib. 2. cap. 34. dub. 26. num. 159. Tolet. lib. 5. c. 5. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. num. 55.* & alij apud *Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 53. num. 96.*

3 Et hanc discedendi licentiam Parochis ad tempus non solùm Episcopus, sed etiam Abbas, & alius Prælatus Episcopo inferior, qui sit loci Ordinarius, concedere potest, vt ait *gloss. in cap. licet canon 6. fin. de elect. Reginald. d. tract. 3. num. 57. Barbos. d. alleg. 53. num. 95.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesijs, & Monasterijs sibi Commendatis residere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prælaturas, vel alias huiusmodi Ecclesias,*

eleſias, vel Monaſteria commendata habentes tenentur in eis reſidere. Limita, vt num. ſeq.

3 Secularis habens Monaſterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penès Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum.

4 Si Commendatarijs incumbit cura animarum, aliquo modo reſidere tenentur.

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Conſtitutionem Pij IV. quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula*. Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motuproprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque Beneficiarijs curam animarum habentibus qui, iuxtà decreti ſuper reſidentia in Concilio præ'dicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſijs reſidentiam facere teneantur; in virtute ſanctæ obedientiæ*, ex qua Conſtitutione conſtat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiuſmodi Eccleſias, & Monaſteria in Commendam, vel perpetuam adminiſtrationem, etiam quoad ſpiritualia, tenentur in eis reſidere; quia habent eamdem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiuſmodi Beneficia, & Eccleſias obtinerent, vt ait *Reginald. in praxi lib. 30. tract 3. num. 49. in fine*.

2 Verùm non ſemper Abbas Commendatarius ad reſidentiam in Abbatia ſibi commendata adſtringitur. Si enim Monaſterium non habet curam animarum ſecularium, Abbas non tenetur ad per-

3 ſonalem in eo reſidentiam; quia ſecularis habens Monaſterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: ſed ea tota eſt penès Priorem Conuentualem, ſeu Vicarium à Generali conſtitutum, vt deciſum eſt à *Rota Romana apud Farinac. dec. 112. num. 10 in nouiſſ.* & Commendatarij Abbatiarum curam iuriſdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad reſidendum adſtringuntur, neq; ſi non reſideant, pœnis ab eodem Concilio in non reſidentes conſtitutis arctantur; vt à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe refert *Garc. in addit. ad cap. 2. 3. par. de benefic. num. 81. & ſeq. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3 alleg. 53. n. 112.*

4 Igitur ſi cura animarum ſacramentalis perſonarum ſecularium, vel aliquo modo Monachorum perſonis ipſorum Commendatariorum incumbit, abſque dubio reſidere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna à Concilio Tridentino ſtatuta pro Epiſcopis non reſidentibus.*

2 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes.*

3 *An eaſdem pœnas incurrant Abbates, & Prælati Regulares, non reſidendo.*

4 *Alia pœna pro nõ reſidentibus à Pio IV. conſtituta.*

1 CONcilium Tridentinum ſupradicta ſeſſ. 23 de reformat. cap. 1. ſtatuit, vt Epiſcopus abſq; iuſta cauſa à ſua Eccleſia abſens, qui propriæ ſalutis immemor terrena cœleſtibus, ac diuinis humana præferens in diuerſis curijs vagatur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouium ſibi cõmiſſarum cura neglecta, ſe detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis abſentiæ, fructus non facit ſuos, ſed tenetur in conſcientia eos fabricæ Eccleſiæ, vel pauperibus erogare. Quod ſi Epiſcopus aliquis annum continuè à ſua Eccleſia ſine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eò ipſo incurrenda intra tres menſes Romano Pontifici denunciare. Ità decreuit idem *Concil. ſeſſ. 6. de reformat. cap. 1.* vbi licèt ſtatuerit, vt Epiſcopi per ſex menſium ſpatium abſentes à reſidentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen *d. cap. 1. ſeſſ. 23.* augendo pœnam voluit, vt fructus omnes pro rata abſentiæ amittant.

2 Eiſdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, & qui nullius ſunt Diœceſis; hi enim ſe habent Epiſcoporum loco; & ſicut, quando Epiſcopi amplius per annum cõtinuè, abſq; iuſta cauſa, & Superiore approbante, à ſua reſidentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intrà tres menſes de eorum abſentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ità etiam de horum Prælatorum abſentia; non enim cogi poſſunt ab Epiſcopis, cum nec in eorum Diœceſi, nec ſub eorum iuriſdictione ſint, & hæc coactio ſit poteſtatis iuriſdictionis non enim eſt Ordinis, quod conſtat. Præterea poſſunt (ſicut Epiſcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut alijs huiuſmodi Beneficiaris ſibi ſubditis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut probauimus ſupra. Igitur non reſidendo eiſdem pœnis, quas Epiſcopi incurrunt, ſubijciuntur, & idem tempus ſcilicet trium menſium eis abeſſendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac pœnis, quas incurrunt, ſi non reſideant, egimus in antecedenti quæſito.

3 Difficultas autem, eſt vtrùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non reſidentes in huius Eccleſijs, & Monaſterijs ligentur, & ſubſint pœnis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Epiſcopos, & Prælatos poſitis. Ad quod reſpondetur, illos hiſce pœnis non arctari, niſi habeant curam animarum ſecularium per ipſosmet adminiſtrandam; quia de huiuſmodi cura loquitur Concilium, vt reſpondit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, teſte *Leſſio de iuſt. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 161.* At Regulares Prælatos in adminiſtratione, & cura ſuorum ſubditorum Regularium, relinquit

d. cap. 1. §. qui verò, eod. tit. in 6. Concil. Tridentin. loco cit. Afflict. decis. 289. *num.* 35. & fuit dictum in vna *Burgen. iurisdictionis* 4. *Maij* 1584. *coram*

9 *Seraphino*. Et ista vtilitas consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur residere; & ideo si est absens pro vtilitate, alterius Ecclesiæ, non excusatur à residentia, nec facit fructus suos, vt colligitur clarè ex *d. cap. cum non deceat*, ibi, *in illis Ecclesijs, quarum negotia prosequuntur*, vbi hoc notant *Ioan. Monach. sub num. 1. in verb. residerent, Archidiac. in fine in eod. verb. Ioan. Andr. in d. cap. 1. num. 3. vers. item intelligendum, de cleric. non resident. in 6.* & ibi *Ancharan. num. 4. in fine 5. not. Prob. num. 29. vers. attende, & num. seq. Gemin. in §. qui verò, num 8. vers. & debet intelligi.*

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Ecclesiæ haberent dependentiam ab Ecclesia, cuius absens negotia gerit, vtputa si iure communi, vel ex priuilegio Ecclesiæ, vel sui ipsius residendo in dicta Ecclesia percipit fructus beneficiorum aliarum Ecclesiarum; hoc enim casu omnium beneficiorum fructus percipit. Ità expressè loquitur *tex. in d. cap. cum non deceat*, & ibi declarat *gloss. in versi. residendo, Ioan. Monach. nu. 1. Archidiacon. in verb. reciperent, Ioan. Andr. nu. 2. in fine, & seq. Gemin. sub num. 5. super ead. gloss. Franc. num. 1. Butr. ante nu. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè *Barbos. d. alleg. 53. num. 15. & seqq.*

11 Sextò excusatur à residentia, cui indultum est à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non resident. Selua d. p. 4. q. 8. num. 1. Rebuff. loco cit. num. 19.*

12 Verùm sola iusta causa non sufficit ad excusandum à non residendo, sed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum sine altero non sufficit, *cap. relatum, vbi gloss. per illum tex. in verb. Prælatorum, & Panormit. in cap. inter quatuor, num. 4. eod. tit. Syluest. ver. residentia n. 3. Pisanell. n. 4. Rosell. n. 3. Angel. in verb. clericus 7. num. 3. tabien. verb. beneficiorum 3. nu. 8. vers. dicit etiam Innocentius, Selua d. p. 4. q. 6. num. 34. & 35.* & ità loquitur *tex. in d. can. præsentium 1. q. 7. Natt. cons. 41. num. 2. lib. 1. Rota in Burgen. residentia 4. Iuly 1586. coram Platto, Seraphin. d. decis. 1131. num. 6. & in Placentina salarij 7. Maij 1607. coram Penia*, & clarè habetur ex *Concil. Tridentin. d. cap. 1.* vbi adhoc, vt Parochi iustè possint à suis residentijs abesse, duo requirit, nêpè iustam causam, & eius approbationem ab Episcopo faciendam cum licentia ab eodem in scriptis, & gratis concedenda. Limita, nisi adsit consuetudo, quòd sine licentia Prælati beneficia-

13 tus abesse possit ex iusta, & rationabili causa, secundùm *Innocent. in cap. ex tua, de cleric. non resid. Panormit. in cap. inter quatuor, nu. 3. Syluest. Angel. & Tabien. locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Quantum possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesijs abesse.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltim trium mensium à suis Ecclesijs abesse, & quomodo.*

2 *Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesijs abesse.*

3 *Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere.*

Per quantum temporis spatium possunt Episcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, ab eorum tamen iurisdictione

1 exempti, à suis Ecclesijs abesse, declaratur in *Conc. Trid. sess. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt. Sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum extrà prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absq; vllo gregis detrimento.* Ex quibus verbis patet, Episcopis, ac per consequens etiam Abbatibus, & alijs huiusmodi Prælatis curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercentibus concedi, vt possint à sua residentia per duorum, vel trium mensium spatium, siue interruptum, siue continuum abesse: quod tempus eis concessum est, causa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iusta causa, quæ an talis sit, eorum conscientiæ relinquitur, & dummodò id fiat sinè graui gregis sibi commissi detrimento, vt notat *Azor. inst. moral. par. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 9.*

2 Reliquis autem Episcopo subditis animarum curam gerentibus idem Concilium abesse permittit per duos menses. Ad quam licentiam *Nauar. in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem arbitratur non requiri licentiam scriptam Ordinarij, dummodò habeat iustam causam, cui opinioni videntur esse omnino contraria verba illa, *Concilij sess. 23. de reformat. cap. 1.* scilicet. *Quandocumque eos, causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant.* Quod etiã notant *Less. de iust. lib. 2. cap. 34. dub. 26. num. 159. Tolet. lib. 5. c. 5. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 1. num. 55.* & alij apud *Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. al-*

3 *leg. 53. num. 96.* Et hanc discedendi licentiam Parochis ad tempus non solùm Episcopus, sed etiam Abbas, & alius Prælatus Episcopo inferior, qui sit loci Ordinarius, concedere potest, vt ait *gloss. in cap. licet canon §. fin. de elect. Reginald. d. tract. 1. num. 57. Barbos. d. alleg. 53. num. 95.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesijs, & Monasterijs sibi Commendatis residere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prælaturas, vel alias huiusmodi Ecclesias,*

cleſias, vel Monaſteria commendata habentes tenentur in eis reſidere. Limita, vt num. ſeq.

3 *Secularis habens Monaſterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penès Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum.*

4 *Si Commendatarijs incumbit cura animarum, aliquo modo reſidere tenentur.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Conſtitutionem Pij IV. quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula*. Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motuproprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alys quibuſcumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alys quibuſcumque Beneficiarys curam animarum habentibus qui, iuxtà decreti ſuper reſidentia in Concilio præ'ifto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſys reſidentiam facere teneantur; in virtute ſanctæ obedientiæ*, ex qua Conſtitutione conſtat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiuſmodi Eccleſias, & Monaſteria in Commendam, vel perpetuam adminiſtrationem, etiam quoad ſpiritualia, tenentur in eis reſidere; quia habent eamdem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiuſmodi Beneficia, & Eccleſias obtinerent, vt ait *Reginald. in praxi lib. 10. tract. 3. num. 49. in fine*.

2 Verùm non ſemper Abbas Commendatarius ad reſidentiam in Abbatia ſibi commendata adſtringitur. Si enim Monaſterium non habet curam animarum ſecularium, Abbas non tenetur ad perſonalem in eo reſidentiam; quia ſecularis habens Monaſterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: ſed ea tota eſt penès Priorem Conuentualem, ſeu Vicarium à Generali conſtitutum, vt deciſum eſt à *Rota Romana apud Farinac. dec. 112. num. 10 in nouiſſ.* & Commendatarij Abbatiarum curam iuriſdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad reſidendum adſtringuntur, neq; ſi non reſideant, pœnis ab eodem Concilio in non reſidentes conſtitutis arctantur; vt à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe refert *Garc. in addit. ad cap. 1. 3. par. de benefic. num. 81. & ſeq. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3 alleg. 53. n. 112.*

4 Igitur ſi cura animarum ſacramentalis perſonarum ſecularium, vel aliquo modo Monachorum perſonis ipſorum Commendatariorum incumbit, abſque dubio reſidere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna à Concilio Tridentino ſtatutę pro Epiſcopis non reſidentibus.*

2 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes.*

3 *An eaſdem pœnas incurrant Abbates, & Prælati Regulares, non reſidendo.*

4 *Alia pœna pro nõ reſidentibus à Pio IV. conſtituta.*

1 COncilium Tridentinum *ſupradicta ſeſſ. 23 de reformat. cap. 1.* ſtatuit, vt Epiſcopus abſq; iuſta cauſa à ſua Eccleſia abſens, qui propriæ ſalutis immemor terrena cœleſtibus, ac diuinis humana præferens in diuerſis curijs vagatur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouium ſibi cõmiſſarum cura neglecta, ſe detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis abſentiæ, fructus non facit ſuos, ſed tenetur in conſcientia eos fabricæ Eccleſiæ, vel pauperibus erogare. Quod ſi Epiſcopus aliquis annum continuè à ſua Eccleſia ſine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eò ipſo incurrenda intra tres menſes Romano Pontifici denunciare. Idē decreuit idem *Concil. ſeſſ. 6. de reformat. cap. 1.* vbi licèt ſtatuerit, vt Epiſcopi per ſex menſium ſpatium abſentes à reſidentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen *d. cap. 1. ſeſſ. 23.* augendo pœnam voluit, vt fructus omnes pro rata abſentiæ amittant.

2 Eiſdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, & qui nullius ſunt Diœceſis; hi enim ſe habent Epiſcoporum loco; & ſicut, quando Epiſcopi amplius per annum cõtinuè, abſq; iuſta cauſa, & Superiore approbante, à ſua reſidentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intrà tres menſes de eorum abſentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ità etiam de horum Prælatorum abſentia; non enim cogi poſſunt ab Epiſcopis, cum nec in eorum Dioeceſi, nec ſub eorum iuriſdictione ſint, & hæc coactio ſit poteſtatis iuriſdictionis non enim eſt Ordinis, quod conſtat. Præterea poſſunt (ſicut Epiſcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut alijs huiuſmodi Beneficiaris ſibi ſubditis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut probauimus ſupra. Igitur non reſidendo eiſdem poenis, quas Epiſcopi incurrunt, ſubijciuntur, & idem tempus ſcilicet trium menſium eis abeſſendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac poenis, quas incurrunt, ſi non reſideant, egimus in antecedenti quæſito.

3 Difficultas autem, eſt verùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non reſidentes in huius Eccleſijs, & Monaſterijs ligentur, & ſubſint poenis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Epiſcopos, & Prælatos poſitis. Ad quod reſpondetur, illos hiſce poenis non arctari, niſi habeant curam animarum ſecularium per ipſoſmet adminiſtrandam; quia de huiuſmodi cura loquitur Concilium, vt reſpondit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, teſte *Leſſio de iuſt. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 161.* At Regulares Prælatos in adminiſtratione, & cura ſuorum ſubditorum Regularium, relinquit

linquit proprijs statutis, & suorum Superiorum ordinationibus, quas omnes profectò determinatis poenis Abbates, & Prælatos non residentes credibile est afficere.

4 Præter poenas prædictas à *Conc. Trid.* statutas operepretium est alias poenas pro Prælatis non residentibus in *Constitutione fel. rec. Pij IV.* quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesiæ, sub datum Romæ 14. Decembris* 1564. intueri; quæ Constitutio cum sit valde conformis poenis à *Conc. Trident. loc. cit.* editis, hic recensetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem nostram pertinent.

Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac alijs quibuscunque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel praeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuscumque, Beneficiarijs curam animarum habentibus, qui iuxtà decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati, tenorē, personalē in suis Ecclesijs residentiā facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in d. decreto Concilij contentas, etiam sub priuatione eorum à regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac alijs, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio, imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus. Quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesijs iuxtà formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit; nè etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quàm cæteri in suis Ecclesijs residentes existant. Hac nostra perpetuò valitura Sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum consistunt ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, praeminentia præfulgentes, Ecclesias praedictas in titulum, vel Commendam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoscunque Beneficiatos curam animarum habentes, qui extrà praedictas Ecclesias, ac diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxtà decretum, & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcunque Monasteriorum, Prioratuum, Praepositurarum, & aliorum Beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sinè cura, secularium, & Regularium, quę illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quaesita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & aliàs liberè, disponendi à nobis, & quibuscunque alijs Romanis Pontificibus praedecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quòd facultates huiusmodi reuocari non queãt, alijsque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi tamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicã legitimè pertineant, liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictaeque Camerae deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis praefatis conficere, illaque, prout de reliquis Clericorum spolijs fieri solet, ad Dilecti Filij nostri moderni, & pro tēpore existentis Generalis Thesaurarij manus redigere, dictaeque Cameræ applicare cuiusuis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas praedictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiae Romanae, dictaeque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas illarum omnium tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus eiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt praefertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc, & contrà, in dictæ contumaciae pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus, Ac tàm eas, quàm earum prætextu quomodolibet pro tempore, condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla, inualida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra praesentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales in quauis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliàs iudicandi, & interpraetandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid secùs, à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quoad Praelatorum, & aliorum Beneficiatorum, etiā in suis Ecclesijs, aut Diœcesibus, residentium, & ibi decedentium, quae etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Camerae Apostolicae applicata hactenus eminuntur nullatenùs praeiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus; sed ea in suo robore, vt anteà manere volumus, praeterquam quoad eos, qui in suis Ecclesijs iuxtà formam praedicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantùm saluam eis esse volumus, ità vt generalis licentia testandi eis, quãquam residentibus minimè suffragetur; sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum &c. Non obstan. &c.

Aliam Constitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560. die 13. Septembris, incipientem, *De salute gregis Domini*, quæ pariter conformis est pœnis constitutis à *Concil. Tridentin. loc. cit.* quæ videri potest apud *Quarant. verb. residentia pag.* mihi 446 Post quam Constitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. *Concil. Tridentin.* & *eiusdem Constitut.* edidit illam, quam supra retulimus.

DI-

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorumque Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint.

SVMMARIVM.

1 *Religiosi omnes olim Episcopo Diœcesano subijciebantur.*
2 *Episcopus in tota sua Diœcesi super omnimoda iurisdictione contra omnes Ecclesiasticos fundatam habet intentionem de iure communi,*
3 *Ioannes tertius Summus Pontifex primus in Gallia Monasterium Diui Medardi Suessonum exemit.*
4 *D. Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iurisdictione eximere cœpit.*
5 *Gratiani error in superscriptione Canonis, quàm sit neces-*

necessarium 18.q.2.deprehenditur.

6 *Exempti ab Ordinarijs an censeantur exempti à Legatis Papæ.*

7 *An à Legatis natis.*

1 MOnachos omnes olim Episcoporum iurisdictioni subiectos fuisse, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex *Concilio Calcedonensi Action.6.Can.1.& act.15. can. placuit*, vbi dicitur. *Placuit nullum quidem vsquam ędificare, aut constituere Monasterium, vel Oratorij domum præter conscientiam Episcopi Ciuitatis; Monachos verò per vnamquamque Ciuitatem, aut Regionem subiectos esse Episcopo.* Et in fine Can. subditur. *Veritamen Episcopum conuenit Ciuitatis competentem Monasteriorum prouidentiam gerere.* Refertur à Gratiano *in Can quidam Monachorum 18. q.2. Concil. Trullanum cap.40. & 41.* prohibet, quemquam in Monasterium admitti, aut in Eremum secedere, & Anachoresim profiteri, finè præuia examinatione Episcopi, quod latè prosequitur *Synodus Prouincialis Constantinopolitana c.2.* Idem habetur *in Concilio Nicano 1.cap.14.* ex Arabico. Item *Synodus prima secunda can. 17.* docet: nec vllum Monasterium finè Episcopi consensu ædificandum; additq; ritum, scilicet, vt Episcopus Crucem figat eo loco, vbi Monasterij fundamenta iacienda sunt, precesque tum fundat, ac præmissa ędificatione curet describi, quæ ad Monasterij dispensationem, & Monachorum sufficientiam à fundatore danda sunt; atque adeò Monasterium Episcopatui subijciatur, harumque rerum omnium breue, & instrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuijs Episcopalibus reponatur; & in eadem *Synodo prima secunda can.4.* statuitur, in Episcoporū potestate situm esse, non solùm Monachos ex vno in aliud Monasterium transferre, verùm etiam illos secularibus ædibus præficere. Item ex *Concil.Calcedonen.can.23.* non liceat Monachis Constantinopolim proficisci absque proprij Episcopi, vel mandatis negotijs, vel saltim literis dimissorijs. Item ex *Concilio Carthaginen. Quinto*, cui Episcopi ex vniuersa Africa interfuerunt *Can.13.* habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari possit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monasterio præfici ab alio Episcopo finè proprij Episcopi licentia, & consensu. Item in *Concilio Toletano 2. can. 1.* dicitur. *Quos voluntas parentum à primis infantię annis in Clericatus officio, vel Monachali posuit, statutum, vt cum mox detonsi, vel Monasterio electorum contraditi fuerint, in domo Ecclesiæ sub Episcopali præsentia à præposito sibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint aetatem, ab Episcopo de promissione castimoniæ suae absque coniugali necessitate, examinentur* Item *Concil. Tolet. 4.cap 50. qui nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, siue hi, qui per diuersa loca vagèferuntur, ab Episcopis, in quorum Conuentu commorare noscuntur licentia eorum coerceatur, vt aut in Clero, aut in Monasterio deputentur praeter eos, qui ab Episcopo suo, aut propter aetatem, aut propter languorem fuerint absoluti.* Item *Concilium Cabilonen. 1.can.15. Abbates, vel Monachi, aut Agentes Monasteriorum patrocinio seculari penitùs non vtātur, sed ad Principis præsentiā, finè Episcopi sui permissu, ambulare audeāt; quod si fecerint à suis Episcopis excōmunicentur.* Item in *Synodo Augustana* celebrata circa annum Domini 952. *c. 6.* sic dicitur. *Oportet etiam Episcopum in cuius Diœcesi Cœnobium situm est Monachorum prouidentiam gerere, et si aliquod correctione dignum reperit, corrigere festinet.* Et *Concil. Vernen. c. 3. Vt vnusquisque Episcoporum potestatem habeat in sua Parochia tàm de Clero, quàm de Regularibus, vel secularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum spiritualem, vt sic viuant, qualiter Domino placere possint.* Item *in Concilio Aurelianen. 1. cap. 21.* dicitur, *Abbates pro humilitate Religionis in Episcoporum potestate consistant, & si quid extrà Regulam fecerint ab Episcopis corrigantur, qui semel in anno in loco vbi Episcopus elegerit accepta vocatione conueniant*; refertur in *can. Abbates 18.q.2.* Idem *Concil. Aurelianen.2. can.21. Abbates, qui Episcoporum præcepta despiciunt, ad communionem, nec pœnitùs admittantur, nisi contumaciam humilitate suscepta deponant.* Idem habetur *18.q.2. per totum*. Idem colligitur ex iure Cæsareo, nam Iustinianus in *nouella 123.c.4.*ait. *Sed etiam vniuscuiusq; Ciuitatis Episcopus huius rei (idest Monasteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, siue Patriarcha, siue Metropolita, siue singulisunt Episcoporum, & Reuerendissimos Defensores mittant hæc requirentes, & seruantes, & non sinentes, quidquam fieri extrà, quàm decet: sed & si quod fiat, velociter hoc emendare.* Item *l. 40. C. de Episc. & Cleric. Monasteria degunt, seu censentur Episcopis subditorum suorum, & Abbatum quidem curam gerunt Episcopi, Monachorum verò Abbates*, Et *l. 44. tit. eod. Sed, & obseruatione, & cautela diligenti opus est, ne vllo modo prætereantur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum consortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm si Deo amantissimi cuiusque Ciuitatis Episcopi inspiciant diligenter Monachorum degentium in Monasterijs sub sua cura ordinatis conuersationes: & si quid senserint huiusmodi lapsus, omnibusque modis compescant tale ipsorum inceptum, & pœnis subijciant eos, qui post nostram prohibitionem adhuc talia perpetrant.* Et *tit. eodem l. 47.* Imperator vult, Abbatem à Monachis electum, ab Episcopo confirmari debere. Item. *l. 6. C. de Episc. audient.* sic dicitur, *addictos supplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos synoditas vocant, per vim, atquè vsurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœnæ sub persecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, sed sciat se cognitor triginta librarum auri mulcta, & primates officij capitali esse sentētia feriendos, nisi vsurpatio ista vindicetur. At si tanta Clericorum, aut Monachorum audacia est, vt bellum, quod iudicium futurum esse existimetur, ad clementiam nostram commissa referantur, vt arbitrio nostro mox seuerior vltro procedat ad Episcoporum sanè culpam (vt cætera redundabit, si quid forte in ea parte Religionis, in qua ipsi Populos Christianæ Religionis doctrinæ insinuatione moderantur, ex ijs quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum esse cognouerint, nec vindicauerint.* Qui plura Conciliorū antiquorum

decre-

decreta, & auctoritates ſuper hac materia deſiderat, legat *Ioannem Fileſac. in tractatu de Sacra Epiſcoporum auctoritate per tot.* vbi fuſiùs hanc rem proſequendo, quamplurimas Cõciliorum, tàm Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, ſanctiones congeſsit.

Ex quibus omnibus clarè conſtat, Abbates, & Monachos olim locorum Ordinarijs ſubiectos fuiſſe, & tùnc Epiſcopi in eorum Dioeceſibus ſe habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad profeſsionem in Monaſterijs, vt conſtat ex *d. cap. viduitatis* 27. *q.* 1. præficiebant Abbates Monaſterijs, ac illos ex cauſa deponebant, vt traditur *in cap. ſi quis Abbus* 18. *q.* 1.

2 Et ideò Epiſcopi, in tota ſua Dioeceſi ſuper omnimoda iuriſdictione, tàm contrà Regulares, quàm contrà ſeculares, de iure fundatam habent intentionem, *cap. cùm perſonæ de priuileg. in 6. cap. cùm contingat*, & ibi *Doct. de for. compet. cap.* 1. *de offic. Ordin. Dec. in cap. ſua nobis 4. notab. de confirmat. vtil. vel inut. Caputuq. deciſ. 306. p. 1. & 201. p. 2. Rota deciſ. 15. num. 2. & deciſ. 17. num. 1. & deciſ. 156. nu. 4. & deciſ. 491. nu. 1. in fine, & deciſ. 171. nu. 2. part 1. Recentior. & alij communiter.*

3 Verùm poſteà, cùm ipſi Epiſcopi, varijs ſuorum munerum occupationibus diſtracti, atq; impediti, Religioſorum moribus parùm curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monaſteria pleraquè ipſorum excuterent iugum, ac Apoſtolicæ Sedis iuriſdictioni ſeſe immediatè ſubijcerent.

Primam exemptionem Regularibus conceſſam fuiſſe reperio anno 509. die 21. Auguſti, Abbatiæ D. Germani Pariſien. vt refert *Renat. Choppin. Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num* 19. *in margine*, vbi refert etiam aliud priuilegium conceſſum Monaſterio D. Medardi Sueſſonum à Ioanne III. qui Pontifex aſſumptus fuit ad Pontificatum anno 559. & ſic triginta circiter annos antè D. Gregorium Magnum, qui anno 590. exẽptionem pro Monaſterio à Ioanne III. conceſſam confirmauit, & de nouo conceſsit, quorum diplomata *inferiùs quaſ. 4. huius diſput.* afferam; idem D. Gregorius Magnus

4 primus in Italia prohibuit. *Epiſcopum cathedram ſuã in Monaſterio collocare, vel quamlibet poteſtatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuiſsimam faciendi, niſi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenùs Monachi ſemper maneant in Abbatum ſuorum poteſtate. Nec vllus Epiſcoporum vltrà præſumat, de redditibus, vel rebus, vel churtis Monaſteriorum, vel de cellis, vel de villis, quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquiſitione minuere, vel dolos, vel immiſsiones, aut violentius aliquas facere.* Quæ omnia habentur in *can. quàm ſit neceßarium, & can. luminoſo*, 18. *q.* 2. Et hæc fuit prima Monachorum, & Monaſteriorum exemptio ab Epiſcoporum poteſtate in Italia, auctore B. Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à Diuo Gregorio Magno conceſſa, & à *Gratiano in d. can. quàm ſit neceßarium*, relata, vniuerſalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis conceſſa ſit, (quod non eſt verum, vt infrà patebit) tamen ibi non plenariè, & omninò, ab Epiſcoporum iuriſdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat *Suarez de Relig. tom. 4. tractatu 8. lib. 2. cap. 1. num. vlt.* tùm etiam, quia, etſi ex ſuperſcriptione *d. canoni, quàm ſit neceſſarium, à Gratiano* appoſita, videri poſsit, illam conceſſionem omnibus Monachis factam fuiſſe, ſic enim inſcripſit. *Item Gregorius omnibus Epiſcopis de libertate Monachorum*, tamen, (vt obſeruat inſignis *I.V. Peritus Auguſtinus Barboſa in ſuo eruditiſsimo tractatu de officio, & poteſtate Epiſcopi, parte tertia, allegatione 105. num. 11. & ſequenti*) veritas aliter ſe habet; nam ſi ſpectetur originale vnde d. canon deſumptus fuit, quod eſt Regiſtrum D. Gregorij *lib. 7. epiſt. 1. & epiſt. 18.* auctoritas illa ſublongè diuerſa ſuperſcriptione reperietur; non omnibus, namque, Epiſcopis, neque pro omnibus Monachis, ſed pro vno tantùm Monaſterio, vni tantùm Epiſcopo directa eſt, ſic enim habet. *Gregorius Epiſcopo Rauennati priuilegium dat Monaſterio SS. Ioannis, & Stephani*; Gratianus ergò in ſuperſcriptione illius canonis tripliciter errauit; primò narrando Epiſtolam D. Gregorij ad omnes Epiſcopos directam fuiſſe, & originale, ad ſolum Rauennatem Epiſcopum miſſam fuiſſe oſtendat; ſecundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle, eas exemptiones omnibus Monachis conceſſas fuiſſe, quia indefinita æquipollet vniuerſali, *gloſſ. in cap. vt circa, verb. aliorum Eccleſiaſticorum, de elect. in 6.* & tamen D. Gregorius ibi vni tantùm SS. Ioannis, & Stephani Coenobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originalis, ibi, *& ideò, quia Monaſterium, &c.* & ibi *prædicti Monaſterij*; tertiò, quia in d. canone, *quàm ſit neceſſarium*, in plurali retulit verbum, *Monaſteriorum*, & tamen in originali, in numero tantùm ſingulari, reperitur; quæ veritas inſuper apertè colligitur, ex *textu in c. cùm dilectus, de relig. domib. & c. in ſingulis, & c. vlt. de ſtat. Monach.* ex quibus ſupponitur aliqua extitiſſe Monaſteria exempta, licèt alia eiuſdem Ordinis Dioeceſano Epiſcopo ſubiecta eſſent, prout hodie ſunt etiam Monialium Monaſteria, quæ cùm ſub eadem Regula, v.g. Sancti Benedicti, aut Franciſci Militent, tamen alia Ordinarijs, alia Regularibus Prælatis exemptis ſubſunt: & tamen dicti textus longè poſt D. Gregorij tempora emanarunt; quòd ſi omnia Monaſteria exempta fuiſſent, non ſupponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni ſubiacere.

Hodiè verò de Regularium libertate nullus eſt dubitandi locus; quia deinde per lapſum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt, vt patet in libris priuilegiorum ſingulorum Ordinum. Immo in approbatione, ſeu confirmatione alicuis Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælatis facultatem, & authoritatem ſe ipſos, & ſibi ſubditos gubernandi, & videtur omnes eiuſdem Religionis alumnos, & poſſeſſores, ipſorum Prælatorum iuriſdictioni, & Dominio, ſubijcere: vt docet *Bannes 2. 2. q. 1. art. 10 dub. 8. concluſ. 6.*

& quòd Religiosi exempti sint, hodie est certissimum apud omnes; exinde ijdem Monachi, & Religiosi in Concilio Tridentino exempti passim appellantur, vt obseruat *Nauar. in cap. non dicatis num. 63. & in c. nullam 18. q. 2. num. 40. & seq.*

6 Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo Pontifice à iurisdictione cuiuslibet Ordinarij, non censetur exemptus à iurisdictione Legati ipsius Summi Pontificis, per *tex. in c. si Abbatem, de elect. in 6.* notant *Ioan. Andr. in cap. 1. post. princ. vers. ergò cùm Legatus liget eos, per illum tex. de verb. signific. eodem. lib. 6. Ludouic. Roman. singul. 507.* An exemptus, *Mandos. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, vers. amplio, vt exemptio*; secùs

7 tamen dicendum est de Legatis natis, quia exempti eis non subijciuntur, *Bald. cons. 337 vol. 4. iuxtà nouam impress. Marian. Soccin. de visitat. lib. 11. in 2. q. 15. q princ. post n. 46. vers sed in Legatis natis*, quos refert, & sequitur, *Mandos. loco citato vers. seq.*

QVAESITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos esse, arguitur.*

2 *Potestas ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penès Episcopum.*

3 *Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*

4 *Abbates, & Prælati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem.*

1 VIdetur dicendum, quòd sint exempti de iure communi: nam in *can. nullam 18. q. 2.* dicitur, totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videntur, non solùm quoad forum interius, sed etiam quoad exterius omnem iurisdictionem in Monachos Abbatibus tribuere; cùm absolutè in eo dicatur, totam potestatem ad Abbatem pertinere; & sic quòd Regulares, & Monachi coram suo Abbate indistinctè conueniri debeant; exceptis grauissimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait *gloss. in cap. quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam sequuntur, & communem testatur *Romanus cons. 375. num 2. & Boer. decis. 271. num. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. sicut il 2. de simon.* vbi probatur, Abbates, aliquandò suos Monachos iudicasse.

Verùm his auctoritatibus non obstantibus, est, resoluendum, de iure communi Monachos Episcopis subesse; quia cùm eodem iure communi to-

2 ta potestas ordinaria in propria Dioecesi sit penès Episcopum, *cap. omnes Basilicæ*, & *cap. domus 16. q. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Episcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ord. cap. obitum 61. dist.* non est ab illis auferenda, & inferioribus contrà ius tradenda; nisi hoc per aliquam legem expressum habeatur, adnotata per *Dec. in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iurisdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Episcopis eximatur; secundùm regulam prædictæ legis; ergò ex eodem iure communi non potest huiusmodi plenaria iurisdictio Abbatibus competere; si enim ad illos pertineret, hoc esset, vel ex eo, quòd sunt Rectores illius Monasterij, vel ex eo, quia à Sede Apostolica approbationem habent, vel quia ex aliquo iure illis iurisdictio esset impartita. Primo modo non potest contingere; priuati enim homines non possunt, iurisdictionem, quæ est publica potestas, tribuere; nec secundo: nam Summus Pontifex, approbando Regulam, non tribuit, nisi potestatem ad Monasterij gubernationem, & obseruantiam Regulæ necessariam; nec ex aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. q. 2.* subijcit Monachos Abbatibus in his quæ spectant ad Regulæ obseruantiam, & Religionis administrationem tantùm, vt patet ex his verbis *d. cap. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monastery*, neque dùm inquit, *totam potestatem Monastery ad Abbatem pertinere*, excludit Episcopum, sed Monachos, vt notat *gloss. ibi in verb. tota, Rot. decis. 15. num. 11. part. 1. recent.* Nec obstat *d. cap. sicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à suis Abbatibus fuisse iudicatos. Resp. enim, id fecisse non ex iure communi, sed ex speciali concessione, seù priuilegio Sedis Apostol.

3 Igitur constat, de iure communi Monachos Episcoporum iurisdictioni esse subiectos, & quòd exemptiones illis ex priuilegijs proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religiosi ferè omnes à Dioecesanorum Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione hodie exempti sunt; siuè per priuilegia directè eis concessa, siuè indirectè per communicationem.

4 Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iurisdictionem quasi Episcopalem, iuxtà *gloss. in clem. 1. verb. propry de reb. Eccles. non alien. Nauarr. comment. 2. de Regular. num. 63. vers. addo secundò Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 17. num. 9. & 25. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 2. num. 12. Mandos. de signat. grat. verb. exemptio Anton. Corn. in tract. de absolut. a iuram. p. 2. q. 4. nu. 28. Campanil. in diuersor. iur. canonic. rub. 12. cap. 13. num. 1. Fusch. de visit. lib. 2. cap. 15. antè num. 1. Zucb. instit. canon. lib. 2. tit. 6. num. 68. Roderic. regular. quæst. tom. 2. q. 63. art. 3. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 105. nu. 4. & aly.*

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem huiusmodi exemptio Abbatum, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*

2 *Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipere.*

3 *Dominus iniquè se habens in seruum cogitur illum manumittere.*

4 *Causa impulsiua concedendi Religiosis exemptiones, quænam sit. & num. 6.*

5. *Eximere, est propriè Summi Pontificis.*

7 *Causa finalis exemptionum quænam sit.*

Ortum

1 OReum habuerant exemptiones ex iure emancipationum, & manumiſsionum, à priuatione dominii, vel iuriſdictionis, & ſimilium, vt aſſerit *Cokier. de iuriſdict. ordin. in exempt. p.1.q.1. num. 12.* Quia ſicuti pater, iniquè ſe habens in filium, compellitur, vt illum emancipet, *gloſſ. in §. vltimo Inſtit. quibus mod. iuſ. patr. poteſtat. ſoluit. gloſſ. in cap. conſtitutus, verb. emancipanit, de reſtitut. in integr.* & ſicut Dominus iniquus in ſeruum, vt eum manumittat, *l. ſi lenones C. de Epiſc. audient. l. ſui C. de ſpectat. lib. 11.* Quemadmodum etiam Dominus, ſubditos, vel vaſſallos ſuos grauans, iuriſdictione, ſeu feudo priuatur, vt ait *Boer. deciſ. 309. nu. 5. Curt. de feud. p.6. per tot.*

4 Ità cùm, ſuccedente tempore, compertum eſſet, quòd Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ ſuarum Prælationum adminiſtratione occupati de Coenobitarum moribus parùm ſolliciti, illos, eorumque Monaſteria, & Capitula, plerumque defatigabant diuerſimodè; prout in *cap. nimis iniqua, & cap. nimis praua, de exceſſ. Præl* vbi deſcribuntur viginti ſeptem grauamina, quæ Prælati Religioſis inferebant, & *clem. vnica eod. tit.* vbi Clemens V. in Concilio Vienneſi prouidet contrà triginta grauamina per Epiſcopos, & Superiores inferri ſolita; Sedi Apoſtolicæ expediens viſum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religioſis, ac illos ſibi immediatè ſubijcere; vt patet in eorum priuileg. ſeu indultis Apoſtolicis, ità *Quintil. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, Renat. Chop. Monaſtic. lib. 1. tit. 2. num. 19. Eraſm. Cokier. d q.1. num. 13.*

5 Cauſa autem efficiens harum exemptionum eſt propriè Summus Pontifex, *cap. frater, verb. & cùm oportuiſſet 16. q. 1. cap. luminoſo 18. q. 2. cap. 1. iuncta gloſſ. in verb. exemptiones, de priuileg. in 6. Ancharan. conſ. 152. num. 5. Mandoſ. loc. cit.*

6 Impulſiua eſt oppreſſio Ordinariorum, vt ait *Rebuff. reſp. 142. Mandoſ. loco cit. verſ. verùm ſuccedente tempore.*

7 Finalis cauſa exemptionis eſt, tùm fauor Sedis Apoſtolicæ, cuius intereſt multos ſibi proximè ſubiectos habere, *clem. Paſtoralis de re iud. Rebuff. d. reſp. 142.* tùm etiam, vt exempti cùm maiori quiete ſub vmbra eiuſdem Sedis poſiti Religioni officijs, & contemplationi operam dare valeant, *can. quàm ſit neceſſarium, 18. q. 2. Rebuff. loco cit.*

QVÆSITVM IV.

Quando nam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum recenſetur, cùm teſtimonio Apoſtolicarum Conſtitutionum.*
2 *Cluniacenſis Ordo à quo nam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Caſinenſis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulenſis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuerſalis omnium noſtræ Congregationis Monaſteriorum, ac locorum, & perſonarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum poteſtate.*
7 *Ciſtercien Ordinis exemptio.*
8 *Cæleſtinorum Ordinis exemptio.*
9 *Syluestrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Præmonſtratenſis Ordinis exemptio.*
13 *Carthuſianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Baſilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S. Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Franciſci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quo num fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B. Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Ieſu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Sumaſcha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis Deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*

CVm omnium Monaſteriorum, & Religionum aliarumq; Eccleſiarum (de quarum Abbatibus, & Prælatis eſt noſter ſermo) exemptiones in iure non habeantur, maximè quoad earumdem exemptionum initium; idcò quoad fieri poterit quorundam Coenobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium poſteriores exemptiones hic recenſentur; præcipuè Bullarum Apoſtolicarum verba eaſde exemptiones indicantia, nec non aliquas Conſtitutiones Apoſtolicas, quæ non de facili reperiuntur, hoc eodem loco per extenſum deſcribam.

1 Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione illa videtur, quę à D. Germano Pariſien Epiſcopo Monaſterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Pariſijs donata fuit anno 509. die 21. Auguſti, quam poſtea exemptionem D. Gregorius Magnus confirmauit, & roborauit, ſic atteſtante *Aymoin. rer. Francic lib. 3. cap. 2. & Renat. Choppin. Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 19.* cuius priuilegii tenor eſt, qui ſequitur.

Dominis Viris Apoſtolicis, Sāclis, & in Chriſto Fratribus omnibus Epiſcopis Pariſiacæ Vrbis, cùm gratia Dei futuris, & cæleſti Viſitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, poſt Deum, dùm ſuperfuit, fuit noſtrâ immunitas, ſecuritas, pax, & recuperatio, ac ſequeſtratio omnis à ciuili negotio. Nos verò in hac re pietati illius conſulentes, cæterorum Regum

velle stabiliri conantes, charitatem fraterna dilectionis vestræ nobiscum volumus concordari: quatenus illius sancti loci honor celeberrimus, & memoria iam dicti Principis gloriosè enitat eodem in loco omnibus huius æui temporibus, habeatque Abbatem ex propria Congregatione ipsa Ecclesia &c. Sancimus, vt nullus Metropolitanus, aut aliquis Suffraganeus eius, causa alicuius ordinationis illac ingredi præsumat: nisi solammodò ab Abbate eiusdem loci vocatus venerit ad Sanctitatis ministerium celebrandum, aut ad Ecclesias consecrandas, aut ad benedictiones Clericorum, vel Monachorum instituendas. Quod debitum renuere nullatenùs debet. Cæterum quidquid à die præsenti, tàm à tempore meo, quàm Successorum meorũ in Sede Parisiorum residentium Episcoporum, vel à Deum timentibus Principibus eiusdem plebis, in fiscis, villis, agris, in auro, vel argento fuerit delegatum, siuè donatum, vt ad integrum habeat, volo, rogo, coniuro. Decreui etiã per hãc chartulã immunitatis, & cessionis, meã Basilicam Domni Vincentij supranominatam, sine gestorum obligatione manere. Et quia id anteà consuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibus mihi est concessum, voluntatem pietatis vestræ in hoc prætermittere nolui, sed rationibus per vos roborari, & confirmari exposco &c. Renatus Choppin. in Monasticon lib. 1. tit. 2. num. 19.

Anno verò circiter 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam incæptam in Ecclesia Dei prosequens, Monasterium S. Medardi apud Suessones Ordinis S. Benedicti, in hanc, quæ sequitur, formam ab Ordinariorum imperio, & iurisdictione exemit.

Diuina inspirante gratia, & præcellentiss. Regis Clotharij suadente clementia, Monasterio Sanctæ Mariæ, & Sancti Petri, quod est extrà Suessorum Ciuitatem situm, vbi D. Medardus requiescit, & Daniel Abbas præesse videtur, hoc priuilegium indulgemus: vt terras quas filius noster Clotharius ob salutem animæ suae dedit, Croniacum scilicet &c. liberè possideat. Hoc quoque auctoritate Sanctae Trinitatis, & inseparabilis Vnitatis, vice Beati Petri Apostoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Francorum, scilicet Archiepiscoporum, Episcoporum, Iudicum, & omni populo Christianorum Roman Principum decernimus, vt nullus Regum, Antistitum, Iudicum, terras Sanctae Mariae, & Domni Medardi, siuè Ecclesias, Altaria, thelonea, decimas nonas, banna, & freda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hac Sedes B. Petri libera constat ab omni seruitio Regum, & Potentum, ità remota omni consuetudine pessima: Monachi Deo vacent liberi, & per omnia Regulae Sancti Benedicti artibus obediant sinè vlla inquietitudine. Praesenti quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcunque voluerint Archiepiscopum, Episcopum, causa ordinandi Abbatem, vocent &c. Ac nè tantæ sublimitatis locus vilescat, eum Caput constituimus Monasteriorum totius Galliae, nulliusque ditioni patimur esse subiectum, sed semper sub Regali custodia positus, huius S. R. E. Antistitum auctoritate, aduocationem B. Petri habeat &c. habetur apud *Renatum Choppin. in Monast. lib. 1. tit. 2. num. 19.*

Hanc exemptionem confirmauit Sanctus Gregorius Papa anno circiter 592. per hæc quæ sequuntur verba, *Auctoritate diuina vice B. Petri Apostolorum Principis, consensu omnium Romanorum Põtificum, & voluntate totius Senatus Romani, suadente nobis Viro Apostolico Ansterico Suessorum Vrbis Pontifice, & omnium Galliae Episcoporum fauente iudicio, decernimus: vt nullus Archiepiscoporum, vel Archidiaconorum Fratres praefatae Basilicae, de ordinatione sui Abbatis, vel Ecclesiasticorum graduum assumptione inquietet: sed secundùm praerogatiuam ipsius loci vobis modò recitatam, Beati praedecessoris nostri Domini Ioannis Papae tempore decretam, & Apostolica auctoritate firmatam, ordinationem sui Abbatis ipsi Fratres peragant, & Ecclesiasticorum graduum dignitatem suscipiant, consecrationes quoque fontium, & scrutinij mysteria in ipso Monasterio clebrent. Chrismatis quoq; ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, a quocunq; voluerint Pontifice benedictionẽ expetant. Nè tantus honor à quocunq; Rectore vllius occasionis causa, vel necessitatis, intermittatur: nè vilescat tantæ sublimitatis locus S. Mariæ, & B. Petri, nec non, & Prothomartyris, & Domni Medardi meritis sacratus, quem Caput Monasteriorum totius Galliæ constituimus, nulliusqua ditioni patimur subesse: sed velut hæc Sedes Romana speculationem suam toti Orbi indicit, & nouas consuetudines omnibus mittit, & omnium personarum seruitio caret; ità præfatus locus remota omni consuetudine pessima Regum, Antistitum, Iudicum, exemplam diuinæ Religionis, & honestatis cæteris exhibeat Monasterys, & super ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præsentes, & successuri, tantùm sub Regum custodia positi, admonitionem S. Petri, & successorum suorum, huius S. Romanæ Sedis Pontificum auctoritate proclament &c.* habetur ex *Registro Gregoriano lib. 12. cap. 32. & apud Renatum Choppin. in Monasticon lib. 2. tit. 1. num. 4.*

Et parùm Post tempora Ioannis Tertij, & Sancti Gregorij Magni Summorum Pontificum subsecuta est exemptio Abbatiæ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Ciuitatatis Dorombernię anno circiter 604. per priuilegiũ Bonifacij Quarti, quod hic verbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Glorioso filio Regi Anglorum Aethelberto, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei institutione, & Apostolica saluberrima incitamur monitione, vt pro omniũ fidelium regimine impigra vigilemus solicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Ecclesia per vniuersum Orbem diffusa curam gerimus, omnibus nostra suffragia quærentibus auctoritate Apostolica subuenire cupimus: quoniam, & humana dispensatione sancitum est, cunctarum Ecclesiarum negotia nostra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte, ac fili carissime, omnia, quæ tuæ amplectendæ voluntatis studium per Coepiscopum nostrum Mellitum poscebat, Apostolica auctoritate libentissimè concedimus: quia nec æquum videtur difficultates pati huiusmodi rem petitam; laudabilis, atq; Deo placita petitio tua hac est,

vt

vt Ecclesia Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli ad Orientem Ciuitatis Doroberinæ sita (quam Catholicæ Religionis amore succensus, & Sanctissimorum Patrum Gregorij, & Augustini hortatu admonitus in sepulturam tui, & successorum tuorum Regum, & præfatæ Vrbis Præsulum à fundamentis construxisti, & ob honorem diuini cultus habitantium sustentationem diuersis donis ditasti, in qua & Monachorum Religiosorum Congregationem sub Abbate Ioanne ab hac Apostolica Sede directo collocasti, vbi, & ipse vester præfatus verè Deo dilectus, & in gloria resurrecturus Pater Augustinus requiescit) Apostolicis priuilegijs roborata perpetua libertate donaretur, atq; illius spiritualis petræ soliditate solidaretur, cui Saluator ait. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum. Huius igitur Beatissimi Apostolorum Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua stabilitate stabilimus; Vt præfatum Monasterium Apostolicis prærogatiuis præmunitum, in initio nascentis Christianæ Religionis in vestro Regno constructum, atque in Monastico Ordine primum, cùm omnibus ad se pertinentibus, ab omni seruitio sit liberum, ab omni mundiali strepitu inconcussum: nec Ecclesiasticis conditionibus, seù angarijs, vel quibuslibet obsequijs secularibus vllo modo subiaceat, nullis canonicis iuribus deseruiat; quia indignum valdè videtur qualicunque modo alterius ditioni deseruire, quod apud vos est primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini nostri Iesu Christi, ex auctoritate ipsius Beatissimi Apostolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præsidemus Ecclesiæ, vt à præsenti nullus Præsulum, nullus secularium præsumat in dominium huius Ecclesiæ aliquo modo se ingerere, vel quamlibet imperandi potestatem sibi vsurpare, vel alicuius inquietudinis molestias inferre, vel aliquam omninò consuetudinem, quamuis leuissimam, sibi attribuere, vel etiam, nisi rogatu Abbatis, ac Fratrum in ea Missas facere: Sed communis filius noster Abbas Ioannes omnia liberè teneat, possideat, cùm consilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs, vel foris benè ordinet, atq; disponat, & sic remota vexatione, & cunctò grauamine, diuinum seruitium peragant cùm tota animi deuotione. Post cuius obitum non extraneus assumatur, sed de ea congregatione, & quem sibi propria voluntate concors Fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit, sinè dolo, vel venalitate aliqua ordinetur, atq; in eodem loco consecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter se personam inuenire nequiuerint, solerter sibi de alijs Monasterijs similiter eligant ordinandum. Hæc itaque nostræ institutionis decreta in Synodo Episcoporum Italiæ, cui interfuit tuæ dilectionis Legatus Mellitus Coepiscopus noster recitari, & roborari facimus, tibiquè, & Ecclesiæ tuæ suprascripta, Ioanni Abbati, & cunctis successoribus suis custodienda, atque perpetualiter obseruanda tibi, & genti tuæ per manum ipsius dissèrimus. Quæ si quis successorum tuorum Regum, siuè Episcoporum, clericorum siuè laicorum contempserit, aut irrita facere tentauerit, ab officio Cleri summotus Apostolicæ auctoritatis reus, & Sanctorum cōmunione iudicetur alienus, quoad vsque, quod temerario ausu præsumpserit, congrua satisfactione recognoscat, & tanti excessus pœnitudinem gerat. Ipsa verò sæpèdicta Ecclesia tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ità dicam) Sede Apostolica constructa, ordinata, atque educata, si qua sibi contingat aduersa indurata aliquorum pestilentium pertinacia, ad Matris Ecclesiarum recurrat limina, Apostolica vtatur audientia, ipsiusq; in perpetuum consoletur, & regatur vigilantia. In Christo Domino beneualeas &c. Ex Clemente Reynerio de antiquit. Benedictinorum in Anglia §. 13. circà finem.

Casinensis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione cùm omnibus cellis, omnibusque ad se pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis constituta fuit. anno VII. sui Pontificatus Kal. Martij videatur per extensum in *fine Cron. Casinen.* hic tantùm verba rem nostram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monasterio, & in omnibus eius Ecclesijs per totum Orbem Terrarum constructis, fontem benedici, & Sacrum Baptisma celebrari, & non solùm ibi, sed et in his quoque, quæ amodò in possessionibus prædicti Cœnobij præsentibus, vel futuris temporibus Ecclesiæ ædificandæ sunt, remota scilicet cuiuscunque Episcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Episcopus prohibeat Christianum Populum ingredi ad easdem Ecclesias, vel in eisdem de suis rebus aliquid offerre, vt solet fieri Religione pia. Obseruari quoque, ac nostra iussione volumus, vt nullus Episcopus in iam dicto Casinensi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem Terrarum constructis decimas tollat, Sacerdotem excommonicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eidem dilecto filio, eiusq; posteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cùm suis substantijs suscipere ad habitandum in omnibus Casinensis Monasterij possessionibus, siuè Presbyter sit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Ecclesiastici Ordinis, & nullius Episcopi timere contradictionem; & liceat eidem Religioso Petronaci, eiusq; posteris, & eorum Præpositis in perpetuum indiuere prædictas Ecclesias, Curtes, & possessiones, per totum Orbem Terrarum, & omnem in eisdem possessionibus degentem Clericum ad officium promoueri absque personæ secularis potestate, & cuiuslibet Episcopi prohibitione. Si quis autem, quod absit, ea, quae ad laudem Dei prostabilitate, ac Casinensis Cœnobij conseruanda dignitate, & possessionis eius tutela à nobis statuta sunt, nefario ausu corrumpere, violare, aut refragari praesumpserit, nisi resipuerit, sciat se anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum, & cùm Diabolo, & eius pompis, & Iuda Iesu Christi Domini nostri traditore aeterno supplicio, aeternaq; maledictioni deputandum. At verò, qui pio intuitu huius nostri Apostolici constituti obserubtor existit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro per intercessionem Beatissimi Patris nostri Benedicti consequatur, & vitae aeternae praemia adipisci mereatur.

De Cluniacensis Monasterij immunitate, & exemptione, & sub Romanæ Sedis receptione videatur *Odericus Vitalis Anglus lib. 11. histor.* suorum temporum in his verbis, quæ propter tempus

eiusdem exemptionis computandum necessariò apponi debent.

Matisconensis Episcopus ad hanc Sanctam Synodum clamorem fecit, quòd Pontius Cluniacen. Abbas ipsum, Ecclesiamq; suam damnis, iniurijsq; multis affecerit, Ecclesias, decimasq; suas, debitasq; subiectiones sibi abstulerit, & congruas dignitates, suorumq; ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacensis Abbas sic respondit. Cluniacensis Ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita est Papæ propriæ, & ex quo fundata est, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia, quæ proclamator iste abolere nititur. Notum autem sit vobis, quòd ego, & fratres nostri Monasticas res, sicut eas venerabilis Vgo, alijq; Sancti prædecessores nostri habuerunt, seruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingessimus, res alienas non deripuimus. Verùm res pro amore Dei vobis datas à fidelibus, quia pertinaciter defendimus, à raptoribus inuasores dicimur. Nimia de his ad me sollicitudo non pertinet. Ecclesiam suam Dominus PP. si vult, defendat, & Ecclesiam, decimasq; cum alijs possessionibus, quas ipse mihi commisit, custodiat. Tùm Ioannes Cremensis, eloquens Presbyter, qui cum PP. venerat, aixit. Ducenti, & eo amplius anni sunt, ex quo Cluniacen. Ecclesia fundata est, & ab ipso primordio fundationis suæ Romano Pōtifici donata est à quo vtilibus priuilegijs in Romana Synodo coram multis arbitris insignita est. Ratum est, & chartis insertum legentibus liquidò patescit, quòd Gerardus Aquitanicus Cluniacense Cœnobium in alodio suo construxit, & illud, Romã pergens, Romano Pontifici deuotissimè commisit; nec id frustrà fieri voluit; nam ipse tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem singulis annis dari decreuit. Præfata ergò Ecclesia nulli Principum, seù Præsulum, vsq; nunc nisi Papæ, subiacuit &c. Conuentus Monachorum secundùm Regulam Sancti Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papa cùm literis attestantibus dirigit: quem ipse, secundum Ecclesiasticum morem, consecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia soli Papæ subyciatur, Romana auctoritas Cluniacensium priuilegia corroborat, & in virtute Dei omnibus Ecclesiæ filiys imperat, ne quis eos temerè pristina libertate priuet, nec possessionibus olim habitis spoliet, nec insolitis exactionibus pragrauet.

Synodus autem, de qua supradictus Auctor loquitur fuit Remense Concilium sub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur, antiquissimam etiam esse huius Monasterij exemptionem.

a Exemptio verò pro toto Ordine Cluniacen. facta fuit à Clem. IV. anno 1265. die 2. Nouembris Pontificatus sui anno I. vt habetur in eiusdem Pontificis Bulla apud *Renat. Coppin. Monast. lib. 1. tit. 2. num. 29.* cuius priuilegij verba ad rem nostram sunt.

Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Cluniacensi.

VEstra sanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monasterium vestrum, quod eiusdem Sedis specialiter iuris existit, à primo sua fundationis exordio vsq; ad moderna tempora multis Romanorum Pontif. priuilegijs, & indulgentijs sit munitum, & donatum libertatibus ab eisdem; nonnulli Archiepiscopi, & Officiales eorum, aliq; Ecclesiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apostolicæ impugnant, contrà eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos, & Conuentus Forenses vos illi compellunt, ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi, & Missas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel Priore Monasterij nullatenus inuitati; à Fratribus etiam Cluniacensis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipsos vbilibet commorantes iurisdictionem exercere, interdicti sententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiusdem Ordinis Abbates ordinare, infrà Parochias locorum eidem Monasterio Cluniacensi subditorum, absque Cluniacensis Abbatis assensu, Ecclesias, & Capellas constituere, Cemiteria benedicere, de vestris Monachis, & Monasterys iudicare, ad iudicia sua eos inuitos protrahere, ac pro controuersys vestris in Parochianos, homines, & seruientes vestros animaduertere præsumentes &c. Cùm autem sit à prædicta Sede statutum, vt omnes Ecclesiæ, Capellæ, & Cemiteria vestra libera, & immunia ab omni exactione consistant, & Fratres cellarum, seu locorum vestrorum vbilibet positorum pro interdicto, aut excommunicacione quibuslibet suspensionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prædictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui se Monasticæ professioni deuouerunt, diuinæ seruitutis officia celebrent, & debita peragant sepulturæ; ydem Prælati vos vti liberè statutis huiusmodi non permittunt, nec Diœcesani Episcopi, aut officiales eorum præsentatos sibi à vobis ad Parochiales Ecclesias, quos habetis Sacerdotes admittunt, nec celebrare vobis est ex Apostolicæ Sedis benignitate concessum, si dicti Episcopi præsentatos eosdem malitiosè non duxerint admittendos. Præterea cùm ex indulgentia Sedis eiusdem Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ à laicis detinentur, si secundùm Deum ab eorum potestate substrahere vestræ Religionis reuerentia poterit, ad vestram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini vestro liceat retinere, ac laicos, vel clericos seculares per loca vestra ad conuersionem, siue ad sepulturam suscipere, nisi pro certis criminibus fuerint excommunicati, ydem super his vobis temerè se opponunt, alium, quàm Cluniacensem Ordinem in Parochys ad ius vestrum spectantibus denouo creare nihilominus præsumentes: licèt ab eadem Sede id fieri cuilibet inhibitum sit expressè. Ad hæc, cùm vos, & Fratres vestri vbilibet commorantes conueniri, vel vltrà duas dietas a Monasterys vestris ad iudicium pertrahi, seù ad cuiuslibet prouisionem compelli per literas Apostolicas non possitis, nec alicui liceat auctoritate ipsarum in Fratres ipsos iurisdictionem aliquam exercere, nisi eadem literæ plenam de Ordine vestro, & indulgentia vobis super ys ab eadem Sede concessa fecerint mentionem, ipsi Prælati, & alij à Sede Apostolica delegati indulgentiam huiusmodi voluntate propria non seruantes, super his vos sæpius aggrauant. Audiuimus præterea, quòd aliqui Prælati Ecclesiarum, & officiales eorum, licèt in vos, & alios Cluniacensis Ordinis Monachos, vel Conuersos vbilibet commorantes, pro eo quòd de istis Apost. Sedis priuilegys communiti, eis non liceat excommunicationis, aut interdicti

dicti

dicti ſententiā promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in furnis, in contrahentes vobiſcum, & ſeruientes, & familias veſtras, in locantes eis operas ſuas, in illos etiam, qui Miſſas, & horas veſtras audiunt, decimas, reditus, & ablationes, & alia vobis debita reddunt, ſeù aliàs vobis communicant, profarunt ſententias &c. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt tantis veſtris grauaminibus prouidere miſericorditer curaremus &c.

3 Caſinenſis Congregatio, etsi multa eius Monaſteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat: tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quàmplurimis alijs Priuilegijs auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip. *Regularem vitam*, ſub Dat. Bononiæ 1436. pridie Kalen. Iulij Pontif ſui anno ſexto, & eſt nona in ordine in *Bullar. nouo Laert Cherubin. tom.* 1. cuius verba ad rem noſtram ſunt.

Cumq; aliàs per eaſdē noſtras literas Congregationē præfatā ab omni iuriſdictione Ordinariorum, & à charitatiuis ſubſidijs, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & Beati Petri protectione ſuſcepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expraeſſo, in dubiū poſteà verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinarijs, Vniuerſitati, Collegijs, ſiuè Capitulis hactenus debitos, Monaſteria dictæ Congregationis de cætero ſoluere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio prouidere declaramus, & nihilominus de nouo ſtatuimus, quòd d. Congregationis Monaſteria, ſiuè loca à die exemptionis huiuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis, quocunq; iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut alijs quibuſcunque perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omninò liberamus, & penitùs abſoluimus. Non obſtantibus praeſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegijs Apoſtolicis quibuſcunque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda.

4 Canonicorum Regularium Lateranenſium exẽptio cùm in multis Monaſterijs, & etiam in toto illo Ordine antiquiſsima ſit, non ità facilè illius initium oſtendi poterit; nam in 1. 2. & 3. *Bulla Paſchalis II.* dicto Ordini conceſsis, relatiſq; in principio *libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateran.* ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus præſupponitur, multiſque priuilegijs à Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & alijs Summis Pontificibus decoratur.

5 Congregatio Camaldulenſis quamdam exemptionem Leonis Decimi adinueniò in *tom. 2. Bull. Laert. Cherub. Conſtit. 2. dicti Leonis* ſub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. ſui Anno I. cuius verba ad rem noſtram ſpectantia ſunt hæc.

Et vt dictae de nouo erecta Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs inſiſtant: eoſdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Viſitatores, & alios Pralatos, ac Monachos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, perſonas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & ſeruitores eorum, nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de nouo erecta Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterùm eidem de nouo erecta Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, ſeù ſubijci, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniaq; & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Capellas, etiamſi ipſis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, Caſtra, hortalitia, aedificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſsiones, & bona quaecunque, quae in præſenti ſunt, & in futurum erunt dictae de nouo erectae Congregationis, & quae omnia ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hìc habere volumus pro ſufficienter expreſsis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictae Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanae Eccleſiae, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ità quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeù benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum, cùm eiſdem Monachis conuerſentur, ſeù ab ipſis recipiant abſolutionis, et Euchariſtiae Sacramentum. Nec non in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes ratione delicti, exceſsus, ſeù contractus, aut rei de qua agitur, vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut reus ipſe conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſsione, quomodolibet directè, vel indirectè, proferre, ſeù promulgare non poſsint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus, Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romana Eccleſia annuum cenſum vnius vnciae auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum annis ſingulis, Camerae Apoſtolicae perſoluendum, in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quod ſi Legati, Subdelegati, Ordinarij, ſeu aliae perſonae praedicta, contrà exemptionem, & liberationem veſtras huiuſmodi, quidquam attentare quoquomodo praeſumpſerint, ac requiſiti, vigore præſentium per ipſius de nouo erectae Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiae ipſo facto nouerint ſe ſubiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipſa ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris, vel momenti.

6 Noſtra Vallumbroſana Congregatio, licèt à Paſchali II. & alijs Summis Pontificibus ſub D. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione recepta ſit; omnimodam tamen, & plenariam omnium ſuo-

suorum Monasteriorum, ac locorum, & personarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum imperio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris sequentis videlicet.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, eiusq; fratribus, tàm præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse præsidium, ne fortè temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur (quod absit) sacræ Religionis infringat; eapropter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium Vallumbrosanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum est, in quo diuino estis obsequio mancipati, ad exemplar fel. rec. Paschalis, Adriani, Alexandri, Lucij, Vrbani, Cælestini, Innocentij, Honorij, & Gregorij prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, tutelam, & protectionem Apostolicæ Sedis suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, vt Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem Monasterium, omnisque Vallumbrosana Congregatio iustè, ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seù alijs iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, in quibus haec proprijs duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo praefatum Monasterium situm est, cùm omnibus pertinentijs suis, Ecclesijs, & alijs, quae ad idem Monasterium pertinere noscuntur. In Diœcesi. Fesulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleafunis, Passiniani, & de Caprilia Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœces. Florentina S. Trinitatis, S. Pancratij, S. Saluij, S. Bartholomaei de Ripolis, S. Petri de Musceto, S. Pauli de Razolo, & de Riuo Cæsaris Monasteria cum omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœces. Pistorien. de Furculis, de Pacciano, de Griniano, de Vaiano, de Fonte Thaonis, & de Monte Plano Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Lucana de Fiedo, & de Capiano Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate Pisanum Monasterium S. Pauli cum omnibus pertinentijs suis. In Diœces. Vulterrana de Conco, & de Serena Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœces. Senen. S. Michaelis, S. Iacobi, S. Trinitatis, S. Andreæ, & de Alfiano Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Aretina, Monasterium S. Fidelis de Strumis. In Diœces. Clusina S. Trinitatis, & de Monte Pisis Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Soanen. Monasterium de Caluello. In Ciuitate Tudertina, Monasterium S. Fortunati cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Vrbe Roma Monasterium S. Praxedis cum omnibus pertinentijs suis. In Diœces. Spoletana Monasterium Eremitæ. In Diœces. Bononiensi S. Ceciliae de Monte Armato, & de Opleta Monasteria. In Diœces. Imolen. Monasterium de Trecentiis. In Diœces. Fauentina S. Reparatae, & de Crispino Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Ciuitate, & Diœces. Forolivien. S. Mercurialis, S. Mariae de Flumara Monasteria. In Diœces. Parmen. Monasterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monasterium S. Benedicti. In Ciuitate Terdonen. Monasterium S. Pauli. In Diœc. Iannen. Monasterium S. Bartholomæi de Fossato. In Diœces. Saonen. Monasterium S. Iacobi de Latranario. In Diœces. Asten. Monasterio S. Iacobi. In Diœces. Vercellen. Monasterium de Muleggio. In Diœces. Nouarien. Monasterium S. Bartholomaei. In Diœces. Pergamen. Monasterium de Astino. In Diœces. Veronen. Monasterium S. Trinitatis. In Diœces. Cremonen. Monasterium S. Sigismundi cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Papien. S. Sepulcri de Herba Armata, de Monte Olmeti, & Hisricho Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Taurinen. de Stura, de Ponte Stura, de Targenaria, & de Polexien. Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. In Diœc. Mediolanen. de Grustafolio, S. Carpofori de Ripa Adue, & de Canobio Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem, In Diœces. Brixien. S. Geruasij, & de Liganna Monasteria cum omnibus pertinentijs eorundem. In Diœces. Turstan. de Plasano, de Saluonero, et de Tamis Monasteria, cum omnibus pertinentijs eorundem. De Dona, de Serena, et de Ardinga Monasteria cùm omnibus pertinentijs eorundem. S. Iacobi de Castello, de Osellis, de Petreolo, S. Apollinaris de Fauentia, & S. Lazari Priorat. cum omnibus pertinentijs eorundem, S. Mariae de Turliono, S. Iuliani, S. Martiani de Figino, & de Gallo Ecclesias cum omnibus pertinentijs earundem. De Munzon de Pontigio, de Fauentia, de Rusio, de Florentia, de Corino, de Pinti, de Mursan, de Cumbiate, de Vigesimo, & S. Fidei Mediolan. Hospitalia cùm omnibus pertinentijs eorundem. De Magnale, de Ristonchio Castra cū omnibus pertinentijs eorundem, cùm terris, pratis, vineis, nemoribus, vsuagijs, & pascuis in in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in vijs, & semitis, & omnibus alijs libertatibus, & immunitatibus suis. Sanè laborum vestrorum de possessionibus habitis antè Concilium Generale, ac etiam noualium, quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, de quibus noualibus aliquis hactenus non percepit, siue de hortis, virgultis, & piscationibus vestris, seù de vestrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos liberos, & absolutos, & à sæculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum, post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit, siue Abbatis sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco discedere; discedentem verò, absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis

tanuis

tantis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare; dummodò cauſam non dederitis interdicto. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeù Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atq; communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſinè prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt infrà fines Parochiæ veſtræ nullus, ſinè aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeù Oratorium de nouo conſtruere audeat, ſaluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, ſeù Decanis, alijsque omnibus Eccleſiaſticis, aut ſecularibus perſonis à vobis omninò fieri prohibemus. Sepulturam quoq; vobis liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti, ſint, aut etiam publici vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas prætereà, & poſſeſsiones ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Paſtori veſtro diuina diſpoſitione contigerit, qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia vobis, & alijs omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſterijs, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus aliquis, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerãdæ memoriæ Beati Ioannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera Ordinis veſtri Monaſteria diſponantur. Statuentes, vt Monaſterium, quod in Valle Vmbroſa ſitum eſt, caput prædictorum Monaſteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apoſtolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem; adijcientes ſtatuimus, vt Abbates, ſiuè Fratres veſtræ Congregationis, qui occaſione protectionis Sedis Apoſtolicę minùs Regulariter, quàm Ordo Monaſticus, vel conſuetudo Vadumbroſanę Congregationis exigat, viuere cupiunt. Vallumbroſanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiuſdem Congregationis liceat conſtituere ſibi Abbatem, ſinè conſenſu eius, ſicut à tempore Beati Ioannis prædicti noſcitur obſeruatum. Nulli quoque liceat, aliquod veſtræ Religionis Monaſterium à loci ſui ſtabilitate euellere, ac mouere, ſinè Abbatis, & Congregationis communi conſenſu. Sancimus inſuper, vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis, vel interdicti ſententiam promulgare, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium temerè ſubeuntis. Paci quoque, & tranquillitati veſtrę paternè in poſterum prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infrà clauſuras locorum, ſeù Grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeù furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, ſeù violentiam audeat exercere. Prætereà omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paſchale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cæleſtino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris vobis conceſſas, & vſq; ad hęc tempora pacificè obſeruatas: necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptae à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Lateranen palatio perſoluetis. Decernimus ergò, vt nulli omninò hominum liceat, praefatum Monaſterium temerè perturbare, aut ei poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeù quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac ſubſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura; ſalua Sedis Apoſtolicae auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona, hanc noſtrae Conſtitutionis paginam ſciens contrà eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſq; ſui careat dignitate, reamq; ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, ac à Sacratiſsimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs, & hi fructum bonae actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem praemia aeternae pacis inueniant, Amen.

Ego Innocentius Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ranaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Rufinæ Epiſcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Tranſtiberim tit. Calixti Presb. Card.
Ego Fr. Ioan. tit. S. Laurētij in Lucina Presb. Card.
Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Card.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Card.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Car.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tullianen. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Euſtachij Diac. Card.
Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Aſsiſij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Vicesgerentis 12. Kal. Iulij, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicę anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. Anno X.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

7 Ciſtercieñ Ordo ab omni Diœceſanorum imperio, & iuriſdictione ſolutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus ſui III; ut patet ex euis priuilegio, quod refert *Renat. Choppin. de Sacra politia Forenſi lib. 1. tit 3. num. 5.* in hæc verba.

Dilectis filijs Abbati Ciſtercij, eiuſdem Conuentibus vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis &c.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod non nulli Eccleſiarum Prælati veſtris libertatibus

bus inuidentes, cum eis non liceat ex Apostolicæ Sedis indulto in nos &c. communicationis, vel interdicti sententias promulgare, in tenentes, seù firmarios ad annuum redditū terrarū nestrarū extraneos, & eas proprio nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, sententias proferunt memoratas. Nos verò supplicationibus vestris inclinati, nè quis Prælatorum huiusmodi sentetias infraudem priuilegiorum Apostolicæ Sedis de cætero promulgare præsumant, auctoritate præsentium decernimus, eas non tenere. Insuper vobis, & Ordini uestro concedimus, quòd firmarij, tenentes, seù seruientes vestri, interris vestris situati, à iurisdictione cuiuscunque Iudicis Ordinarij Ecclesiastici sint quieti: & liceat vobis de cætero in Capitulo vestro de adulterijs, & alijs fornicationibus coram vobis, seù alijs commissarijs vestris, & eos corrigere, ac etiam Diuina audire in Capellis vestris, & Ecclesiastica Sacramenta recipere: ac eisdem firmarijs, tenentibus, seù seruientibus in Capellis vestris Sacramenta ministrare, tàm intrà, quàm extrà Monasteriorum vestrorum situationem &c. Sanè si quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorumdem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monasteria, Ecclesias, seù Capellas vestras tenentes, firmarios, aut seruientes vestros in terris vestris situatos, vel Sacerdotes vestros nomine vestro in Ecclesijs vestris, seù Capellis ministrantes, aut Ecclesiarum ministros aliquos, aliquam sententiam protulerit, illam omninò non valere censemus &c. Idibus Nouemb. Pont. anno III.

8 Ordo Cælestinorum ab omni Episcoporum iurisdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cælestino V. eius institutore anno Domini 1294. Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur in *Bullar. nouo Laertij Cherub. Bulla vnica eiusdem Pontif* & refertur à *Renato Choppin. Monastic. lib. 2. tit 1. num 13.* cuius verba sunt hæc.

CAELESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, & colonum, d. Monasterio S. Spiritus subiectorum, eorumq; Conuentibus, Collegijs, & Fratribus Ordinis S. Benedicti &c.

STatuta, & ordinamenta, in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, ac eumdem Ordinem, Monasterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monasterio S. Spiritus subiecta, vbicumq; consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporāda, eorūq; personas ab omni iurisdictione, potestate, & dominio Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus, ac Prouincijs illa consistant, eximimus, & liberamus &c. sanè de fructibus terrarum vestrarum, ne etiam noualia, quæ proprijs manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut aliàs excoli facietis in proprijs prædijs, aut alienis, siuè de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis namq; quæ pro subsidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apostolicæ ab Ecclesiasticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circà vos, & vestra Monasteria, & loca sic volumus obseruari: quod vobis pro singulis vestris Monasterijs, cum Grangijs, & pertinentijs eorumdem pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè soluentibus, ad solutionē maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus, vos non teneri. Liceat quoq; vobis Clericos seculares, vel Religiosos cuiusuis Religionis existant, vel laicos quoscumque ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac retinere: non obstantibus quibuscumque priuilegijs Apostolicis super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni concessis. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro, vel alijs locis vestris professionem, fas sit, sinè Abbatis sui licentia Ordinem vestrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad alium Ordinem se transferre. Discedentem verò alter nullus, cuiuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere &c. illud quoque districtiùs inhibentes, nè tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras suas dare, vendere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel sanioris partis ipsius, & in casibus à iure permissis, modo quolibet præsumatis &c. Cæterum, nè Monachus, vel Conuersus in Monasterijs, & locis vestris professus absque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat, quoquo modo, districtiùs inhibemus &c. Etiam, ne aliquis Episcopus, vel alia persona spiritualem, vel aliam iurisdictionem habens, vos ad Synodos, & Conuentus Forenses, nec ad conuocationes suas accedere, vel cùm eis intrà, vel extrà Ciuitates, vel Terras, processionaliter exire, aut suis Constitutionibus subiacere, seù Capitula, scrutinia, inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis &c. facere &c. vos compellat &c.

9 Ordinem Syluestrinorum ab Episcoporum iurisdictione immunem, & exemptum præsupponit Innocentius IV. qui Eremum S. Bendeicti de Monte Fano eius Ordinis Caput sub D. Petri, & Apostolicæ Sedis protectione suscipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius V. ait *in Bulla, quæ est quinta inter eiusdem Constitutiones in Bullar. noui tom. t. §. 15. Prætereà omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremo vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti omnimodam, & plenariam exemptionem à Diœcesanorum iurisdictione habuit à Iulio II. anno Domini 1507. Pont. eius IV. vt patet ex eius *Bulla edita apud S. Petrum pridie Nonas Iunij eiusdem anni,* quæ est 12. *in Ordine inter Bullas d. Pontificis in Bullar. nouo Laert. Cherub* cuius verba, ad propositum conducentia, sunt hæc.

IVlius Episcopus &c. *Etsi ad vniuersos Regulares &c. Et vt d. Congregationis Monachi diuinis beneplacitis, quietiùs, & liberiùs insistant; eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, Nouitios, & Capellanos, etiam habentes*

curam

curam Animarum, necnon personas familiares, & seruitores ipsorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca, etiam, quæ in posterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, seu subijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit; omniaque, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si in ipsis cura animarum immineat, oratoria, manualia, membra, Castra, fortalicia, ædificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, & hortos, siluas, nemora, prata, pascua, piscationes, prædia, possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & a quorumcunq; Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum, Ordinariorum quauis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione; itàquod in dictam Congregationem, vel eius singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut qui subditi eorum cùm eisdem Monachis conuersentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut res, de qua agitur vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quomodolibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & vestra protectione suscipimus, ac Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri per eamdem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ persoluendum in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis, assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, seu aliæ personæ prædictæ contrà exemptionem, & libertatem nostram huiusmodi quidquam attentare, quoquomodo præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ, ipso facto, nouerint se subiectos. Et nihilominus, quod aliter actum fuerit, eo ipso, sit irritum, & inane, nulliusq; roboris, vel momenti.

11 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum iurisdictione exemptus est; eius principale Monasterium, quod est totius Congregationis caput, sub D. Petri, ac Sedis Apostolicæ protectione receptum fuit à Cælestino III. anno Domini 1197. Pontificatus eius VII. die 4. Nouembris.

Postmodùm Sixtus V. soluit eamdem Congregationem à iurisdictione Sacrosancti Hospitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui anteà Leo X. eam vniuerat, & incorporauerat: statuens, quòd pro tempore existens Sacrista dicti Hospitalis, eiusdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex esse deberet. Ità habetur ex *Constit.* 85. eiusd. Pontif. *in Bull. nouo Laert. Cherub. tom.* 2. quæ incipit, *Dudum fel. rec. &c.* edita die 17. Augusti anno Domini 1588. Pontificatus eius IV.

12 Præmostratenses ab Episcoporum iurisdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij Pontificatus sui anno I. cuius verba ad rem facientia sunt, videlicet.

Patres Abbates, Præpositos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuersos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, & personas Præmostratensis Ordinis cùm omnibus membris, Curtibus, Grancijs, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & alijs rebus, quas possident, & in futurum poterunt legitimè adipisci: necnon Ecclesias, & alia loca ab eisdem Monasterijs dependentia, ab omni superioritate, dominio, iurisdictione, necnon visitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Ecclesiasticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illaq; ad ius, & proprietatem B. Petri Apostoli, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali protectione suscipientes, ea omnia decernimus prædictæ Sedi soli, & immediatè subiacere; ità refert *Renat. Chopp. de sacr. polit. lib.* 1: *tit.* 3. *num.* 7.

13 Carthusiensium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij Pontific. sui anno II. vt patet ex eius *Bulla*, *quæ est tertia in ordine Bullar. nou. tom.* 1. cuius verba, ad propositũ facientia, sunt hæc.

BOnifacius Episcopus &c. Dilectis filijs Priori, Generali, & vniuersis Fratribus Ordinis Cartusien. &c. *Sanè petitio pro parte vestra Nobis nuper exhibita continebat, quòd licet prædictus Ordo vester, cũ omnibus Monasterijs, Prioratibus, domibus, & locis eiusdem, atq; personis degentibus in eisdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore, à iurisdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & soli Sedi Apostolicæ immediatè subiectus. Tamen nõnulli locorum Ordinarij cupientes vestra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & aliàs diuersis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas eiusdem Ordinis ad forum suum trahere, & aliàs vexare præsumunt; propter quæ nonnunquam vos à contẽplatione, & quiete vestra contrà Religionis vestræ statum retrahi, & secularibus negotijs implicare oportet. Quarè pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, vt ad euitandum cuiuslibet molestiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contrà huiusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferre, & vt tollatur quælibet contrà vos ex casu malignandi, vos, & eundem vestrum Ordinem, cùm omnibus Monasterijs, Prioratibus, domibus, ac locis eiusdem, pro incremento vestri status, & pro pace, & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de nouo plenariè eximere, de speciali gratia, dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem vestrum cùm omnibus,*

bus, & singulis Monasterijs, Prioratibus, domibus, & locis eiusdem, quæ nunc habetis, & in posterum vos habere contigerit, & cum personis degentibus in eisdem præsentibus, & futuris ab omni Ordinaria iurisdictione, dominio, visitatione, ac potestate qualibet omnium, & singulorum Patriarcharum Archiepiscoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, & de specialis dono gratiæ, de nouo prorsùs eximimus, & totaliter liberamus, illaq; in ius, & proprietatem B. Petri, ac Sedis Apostolicæ, ac sub eorum, & Nostra speciali, & immediata protectione, præsentium tenore, suscipimus. Decernentes Ordinem, Monasteria, Prioratus, domos, ac loca, & personas huiusmodi, soli, & immediatè Sedi prædictæ fore subiecta: & quòd locorum Ordinarij, seù Diœcesani, vel alia quæuis persona, in vos, seù Monasteria, Prioratus, domos, aut loca, vel personas præfata, vtpotè prorsùs exempta, non possint auctoritate Ordinaria excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agetur, vbicuaque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipsa consistat, iurisdictionem aliquam exercere.

14 Ordo Diui Basilij iam penè collapsus à Gregorio XIII. instauratus, atque ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exemptus fuit, anno 1579. Kal. Nouemb. Pontificatus sui anno VIII. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus*, quæ est 58. *in Ordine in Bullar. nou. collect. Bullar. Roderic. Const.* 12. *d. Gregorij* edita pro reformatione, & bono regimine ipsius Ordinis, cuius verba ad exemptionem pertinentia sunt. *Eamdemq; Congregationem Sancti Basilij, illiusque Conuentus, Monachos, & personas quæcunque ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam, qui Monasteria dicti Ordinis, etiam Archimandritatus appellata, in commendam, vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eumdemque Ordinem Sancti Basilij expressè professi non fuerunt, iurisdictione, auctoritate, et potestate, penitùs eximimus, & liberamus, ac sub Nostra, et Beati Petri protectione immediatè suscipimus. Ità tamen, vt omnes sub dicta exemptione comprehensi, Abbatis Generalis, Visitatorum, Abbatum, Priorum, et aliorum Officialium, tàm in dicto Generali Capitulo, quàm extrà illud, canonicè electorum, et aliorum, qui pro tempore eligentur iurisdictioni, visitationi, morumque correctioni, iuxtà eamdem Regulam Sancti Basilij, ac eius Ordinis instituta, omninò, prout eorum incumbit muneri, sint subiecti.*

15 Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à superioritate, & iurisdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquam Magistri Generalis exēpti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur in *Constitution.* 12. *eiusdem Pontif. tom.* 1. *Bullar. Laert. Cherubin.* cuius verba sunt hæc. *Præterea, vt Præceptores, et Fratres prædicti quietiùs, et liberiùs sua vota Altissimo exsoluere, ac Præceptoriæ Ecclesiae, Hospitalia, et alia loca eorum à dicto Hospitali de Vrbe, vt suprà, dependentia, meliùs, et salubriter gubernari possint, quò Sedis eiusdem fuerint præsidio communita: Hospitale prædictum, illiusq; modernum, et pro tempore existentem Præceptorem, ac Conuentum, & Fratres, & personas, ac familiares omnes, eorumque quoslibet, & alias Præceptorias, membra, Hospitalia, & loca ab ipso Hospitali vestro dependentia, illorumq; similiter Præceptores, Fratres, Conuentum, & personas: necnon Castra, Terras, & Oppida, illorumque vassallos, & subditos, bonaq; omnia, & singula, mobilia, & immobilia, quæ ad præsens possident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipisci, sub B. Petri, & dictæ Sedis, ac Nostra protectione, motu, auctoritate, & scientia prædictis, suscipimus, ac ab omni iurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum, & Officialium quorumcunque, etiam quoad curam animarum ipsis, & Ecclesijs eis subiectis imminentem, perpetuò, penitùs, & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsùs exemptos, & liberos, exemptaq; & libera fore, ac Nobis, & dictæ Sedi dumtaxat immediatè, quoad omnia subiacere (eorumdem Præceptoris, Conuentus, & Hospitalis S. Spiritus de Vrbe, iurisdictione, superioritate, potestate, & præeminentia semper saluis) decernimus; & declaramus: Itàquòd Ordinarij, Vicarij, & Officiales prædicti, etiam ratione dicti contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunq; committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, in eos, vel in ea, tanquam prorsùs exemptos, et exempta, iurisdictionem, dominium, & potestatem aut superioritatem, quomodolibet exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliasuè sententias, censuras, & pœnas promulgare, neq; ipsi Præceptores, Fratres, & personæ eorum illis, aut dictæ Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, pro tempore directis, de præsentibus literis specialis, & expressa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè, vel indirectè inquietari, vel molestari possint, nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas contrà exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum, & declarationem huiusmodi forsan haberi, vel promulgari, necnon quidquid secùs super ijs à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contingerit attentari, irrita, & inania, nulliusq; roboris, vel momenti.*

16 Ordo S. Antonij Viennensis exemptus est per multa priuilegia Summorum Pontificum, præsertim Vrbani Quarti, Gregorij Decimi, Benedicti Vndecimi, Nicolai Quarti, Martini Quinti, Calixti Tertij, Pij Secundi, Sixti Quarti, Alexandri Sexti, & aliorum; postremùm verò, cùm hæc omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones confirmatæ essent à Clemente Septimo *Constit.* 2. eiusdem Pontificis apud *Laertium Cherub. tom.* 1. *Bull. nou.* per eamdem Bullam exemptus est, vt videre est per totam, & præcipuè in §. 16. 17. 18. 19. & *sequent.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuisse, testantur eorum priuilegia, vt habetur in *Compendio Indultorum* eiusdem Religionis, & præcipuè à Gregorio Vndecimo, per *Constitutionem* eius septimam, relatam in *tomo* 1. *Laertij cit. in* §. 27. 28. 29. & 30. sed præcipuè §. 31. cuius verba sunt hæc: *Cæterum, cùm fel. record. Innocentius Papa Quartus prædecessor noster, olim duxerit statuendum, vt exempti, quantacunque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, seù contractus,*

ctus, aut rei, de qua contrà ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quo ad hoc, ſuam in illis iuriſdictionem, prout ius exigit, exercere. A Martino Quinto pariter exempti ſunt, vt habetur apud *Roder. quæſt. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3.* ſub his verbis: *Veſtigijs nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum inhærentes, Ordinem ipſum, ac Magiſtrum Generalem, & Priores, & Patres prædictos, necnon & quaſcunque Sorores, ac domos, Monaſteria, & Hoſpitalia quæcunque ſub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs, quæ in præſentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iuſtis modis poterunt adipiſci, ab omni iuriſdictione, dominio, & ſubiectione, & poteſtate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Perſonarum Eccleſiaſticarum, necnon à ſolutione cuiuſcunque collectæ, pedagij, aut cuiuſcunque alterius generalis exactionis de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de certa ſcientia prorsùs eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum ſpeciali, & immediata protectione ſuſcipimus. Decernentes, Ordinem, Magiſtrum, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc ſunt, & erunt pro tempore domus, Monaſteria, loca, & Hoſpitalia ſupradicta, eorumque Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus iuribus, & pertinentijs huiuſmodi ſolùm immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiacere. Itaquòd Ordinarij, & Prælati huiuſmodi, ſiuè quæuis alia perſona generaliter, vel ſpecialiter, aut communiter, vel diuiſim, non poſſint quauis auctoritate excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, ſeù contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat poteſtatem, ſeù iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.*

17 Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti fuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt teſtatur *Roder. quæſt. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3.* cuius priuilegij verba, ad rem noſtram ſunt hæc: *Quòd nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nulluſque alius Prælatus Eccleſiaſticus valeat compellere Fratres Minores ad portandum, ſeù deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias contrà Principes ſeculares, communicantes, populos, ſeù alios quoſcũque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinarius Iudex poſſit eoſdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſiuè vt ſint in aliquibus caſibus aſſeſſores, ſiuè ad lites, & controuerſias contingentes in cauſis, quæ coram ipſis tractantur, ſiuè Sedis Apoſtolicæ ſpeciali mandato, vel licentia expreſſam faciente de huiuſmodi indultu mentionem. Nec quiſquam eorum teneatur parere, vel intendere ſuper his monitionibus, ſeù mandatis, aut iuſſionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.*

18 Ordo Eremitarum Sancti Auguſtini exemptus fuit ab Ordinariorum Iuriſdictione per Alexandrum Quartum anno 1255. vt habetur in Bullario eiuſdem Ordinis nouiter impreſſo *Conſt. 3.* eiuſdẽ Pontificis, §. 7. ſub his verbis:

Inſuper auctoritate Apoſtolica inhibemus, nè vllus Epiſcopus, vel qualibet alia perſona ad Synodos, vel Conuentus forenſes, vel iudicio ſeculari de propria ſubſtantia, vel de poſſeſſionibus veſtris ſubiacere compellat: nec ad Domos veſtras cauſa Ordines celebrandi, cauſas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præſumat: nec regularem Prioris veſtri electionem impediat, aut de inſtituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contrà ſtatuta Ordinis veſtri ſe aliquatenùs intromittat. Illud adijcientes, vt ſcilicet Priores ipſi Epiſcopo, ſaluo Ordine ſuo profiteri debeant, & contra ſtatuta Ordinis ſui nullam profeſſionem facere compellantur.

Pro conſecrationibus verò Altarium, vel Eccleſiarum, ſiuè pro Oleo ſancto, vel quolibet alio Sacramento, nullus à vobis ſub obtentu conſuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: ſed hæc omnia gratis vobis Epiſcopi Diœceſani impendant. Alioquin liceat vobis quoſcunque malueritis Catholicos adire Antiſtites, gratiam, & Communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, qui noſtra freti auctoritate, vobis, quod poſtulatur, impendant. Quòd ſi ſedes Diœceſanorum Epiſcoporum fortè vacauerint, interim omnia Eccleſiaſtica Sacramenta à vicinis Epiſcopis accipere liberè, & abſque contradictione poſſitis: ſic tamen vt ex hoc impoſterum proprijs Epiſcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Epiſcoporum copiam non habetis, ſi quos Epiſcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionem habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis, per vos tranſire contigerit, ab eis benedictiones vaſorum, & veſtium, & conſecrationes Altarium, auctoritate Apoſtolicæ Sedis recipere valeatis.

Poſſet hic tota Conſtitutio huiuſmodi deſcribi, quia plena eſt exemptionibus ab omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, Decanis, alijſque Eccleſiaſticis, & ſecularibus perſonis, ſed quia typis demandata eſt, poterit videri in ſupracitato Bullario in principio.

19 Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus fuerunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti Quarti, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus ſui anno ſexto. In qua Bulla multi Summi Pontifices antecesſores eiuſdem Sixti Quarti enumerantur, qui prædictum Ordinem varijs gratijs, priuilegijs, & indulgentijs, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum conſtitutiones in Libro Bullarum huius Ordinis contentæ teſtantur.

Carmelitanos verò Diſcalceatos ab Ordinariorum iuriſdictione exemptos fuiſſe probat Bulla Clementis Octaui, ſub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die vigeſima Auguſti, Pontificatus ſui anno duodecimo, quæ extat in 2. *tomo Bullar. Roderi conſtit. 22. Clement. VIII.* in qua omnia priuilegia Ordini ſuperiori conceſſa communicantur, & vnum eſſe ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis: *Quò circa motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatoris*

Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis de Monte Carmelo; vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hierosolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio Quarto prædecessore nostro confirmatam profitentur, & obseruant: Ipsisque omnia ad prædictum Ordinem, tàm de iure, quàm ex priuilegijs attinentia, tanquàm propria competere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, cui declarationi nostræ, si quis contradicere præsumpserit, illum anathematis vinculo innodamus.

20 Fratres Cruciferi approbati, & sub Sedis Apostolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt constat ex eius *Constitutione* 1. *apud Laertium Cherubinum Bullar.* tom. 1. huius Constitutionis tenor est: *Cùm Antecessor tuus fili Prior à Prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi, vbi domus vestra nunc constructa dignoscitur. Nos vestris postulationibus iustis inducti, eamdem Ecclesiam, in qua diuino estis, & pauperum obsequio mancipati, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quascunque possessiones, quæcunque bona, eadem Ecclesia vestra cùm Hospitali in præsentiarum, iustè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seù alijs iustis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis.*

21 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ Virginis ab Ordinariorum iurisdictione exemptus fuit ab Vrbano Sexto, vt elicitur ex eius *Constitutione secunda, Bullario loc. cit.* his verbis. *Volentes igitur præmissorum intuitu, vos, ac loca vestra præsentia, & futura prærogatiua specialis fauoris; & gratia insignire, ac singulari priuilegio decorare. Vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vos, vestrasque personas, ac omnia loca vestra, tàm præsentia, quàm futura omni iurisdictione potestate, dominio, visitatione, charitatiui subsidij, subuentionum, & exactionum quorumlibet præstatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiusuis Congregationis euocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus; vosque, ac personas, & loca ipsa in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes decernimus, vos, ac personas, & loca prædicta soli, & immediatè Sedi prædictæ subiacere: volentes, quòd locorum Diœcesani, vel alia quæuis persona, vestras, vel loca prædicta, vtpotè prorsùs exempta, & dicta Sedi immediatè subiecta, non possint auctoritate Ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel aliàs ratione cuiuslibet delicti, seù contractus, aut rei, de qua ageretur vbicumq; cõmittatur delictũ, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatẽ, dominium, iurisdictionem aliquã quomodolibet exercere,*

22 Ordo Minimorum receptus est sub protectione Sedis Apostolicæ à Sixto Quarto, vt habetur ex *Constit.* 5. *eiusdem Pontificis, tomo* 1. *Bullar.* §. 10. & 11. per hæc verba: *Huiusmodique Oratorium, siuè Ecclesiam Sancti Francisci de Paula, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cùm omnibus iuribus, & pertinentijs suis, Eremisque, & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus, ac ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac suæ, suæque Ecclesiæ Cosentinæ, cæterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, & specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur.*

23 Clerici Theatini similiter recepti fuerunt sub protectione Sedis Apostolicæ, & à iurisdictione Ordinariorum exempti à Clemente Septimo, ex eodem *Bullar. citat. Const.* 98. *dicti Pont.* huius Cõstitutionis verba ad propositam materiam spectãtia, sunt hæc: *Nos, qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia, & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cùm Deo possumus libenter annuimus. Vestrum Institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati præmissa omnia, ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus concessa innouamus, vestrisque pijs votis, & desiderijs, quæ circa infrascripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, & sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subiectione, & ab omni alio Superiore, penitùs liberi, & exempti, solo Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus, subditi degere debeatis.*

24 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, sub protectione Sedis Apostolicæ recepti fuere à Paulo Tertio, vt constat ex *Bulla quinta* eiusdem Pontificis eodem *tom.* 1. *Bullar. cit.* per hæc verba: *Nec sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religiosis, aut secularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seù expedire videbitur, sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subiectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.*

25 Societas Iesu recepta est sub protectione Sedis Apostolicæ, simulque exempta, ac multis priuilegijs munita à Paulo Tertio, anno 1549. ex *Reder. loc. cit.* per hæc verba: *In quo etiam refertur eos, qui in Societatem admissi biennio probationis peracto, tria vota substantialia, tametsi simplicia, emiserint, aut in futurum emittent, à quorumuis Ordinariorum, & Delegatorum, seù aliorum Iudicum iurisdictione omninò exemptos esse,* & apud *Laert. Cherub. in tom.* 1. *Bullarij noui, in Bull.* eiusdem Pontificis, 48. sub datum Romæ, apud Sanctum Marcum, eodem anno, die

18. Octo-

18. Octobr. Pontif. sui anno 15. eiusdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum potestate in his, quæ sequuntur verbis: *Ipsamque Societatem, & vniuersos illius Socios, & personas, illorumque bona quæcunque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac sub nostra, & præfatæ Sedis protectione suscipimus.* Hæc. ibid. in §. 13.

26 Clericos Regulares de Sômascha exemit Sixtus Quintus in *Bulla quarta* eiusdem Pontificis, quæ habetur in *Bullar. citato tomo* 2. per hæc verba. *Nec non, quòd omnes, & singuli ipsius Congregationis Presbyteri Regulares, à suis Superioribus ad id specialiter approbati, eorumque licentia, vel consensu desuper requisito, & obtento, possent in Ecclesijs proprijs ipsius Congregationis, vel in alijs quibuscunque de licentia illorum Superiorum, Missas celebrare, confessiones quoruncunque Christifidelium, etiam alienæ Parochiæ subditorum, audire, & Sanctum Eucharistiæ Sacramentum ministrare quibuscunque festiuis, ac non festiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paschatis dumtaxat exceptis, neque sub prætextu antiquæ consuetudinis, & ex eo, quòd Ecclesiæ, in quibus Sacramenta huiusmodi ministrarêt, & munera prædicta obirent, aut alio modo ijs deseruirent, subdita essent alteri Ecclesiæ, tanquàm Matrici, aut Cathedrali, seu titulari, vel aliàs, idcircò in aliquibus solemnitatibus, aut temporibus iuxtà priscum morem Clericorum deseruientium in talibus Ecclesij: subditis, ipsi Presbyteri, & Clerici Regulares dictæ Congregationis maioribus huiusmodi Ecclesijs, vel locorum Ordinarijs, & Episcopali, & Archiepiscopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocunque priuilegio, & facultate suffultis assistere, seu inseruire, siuè illum seruitium personale præstare, aut aliquo modo ministrare, neque ad funera defunctorum, nisi eorum, quos in Ecclesijs ipsius Congregationis sepellire contigerit, etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli ullo modo possent, de eadem auctoritate concessit, & indulsit.*

27 Clerici Regulares Ministrantes Infirmis eximũtur, & multis priuilegijs decorantur à Gregorio Decimoquarto, vt habetur *tom.* 2. *Bullar. cit. constit.* 17. dicti Pontificis per hæc verba: *Nec non Præfecto Generali, & alys Superioribus, nec non de eorũ etiam facultate, vniuersis Fratribus, & Socys Congregationis Ministrantium Infirmis huiusmodi, in Presbyteratus Ordine constitutis, vt in locis, vbi degunt, & & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Missas, & alia Diuina Officia celebrare, ac Ecclesiastica Sacramenta recipere liberè, & licitè possint, & valeant respectiuè etiam concedimus, & indulgemus. Ipsamque Congregationem Ministrantium Infirmis, & vniuersos illius Socios, & personas singulas, ac eorum bona, & res quascunque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione, & visitatione quorumcunque locorum Ordinariorum, & Episcoporum, salua tamen decretorum dicti Concily dispositione, eximimus, & penitùs liberamus.*

28 Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli Quinti fel. record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontif. sui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, quam hic apponendam duxi, quia in *Bullario nouo Laertij Cherub.* haud reperitur.

PAVLVS PAPA QVINTVS

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex supremo dispositionis arbitrio ad hoc potissimùm solicitudinis suæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præsertim ad curam infirmorum, & miserabilium personarum institutarum, indemnitati consulat: exemptionesque, & alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apostolicam concessas à noxijs, & obstaculis quibuslibet præseruet, aliasque officy sui partes solerter impendat, statuat, & declaret, prout rerum, temporum, & personarum qualitates debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire. Dudũ siquidem cùm Congregatio Ioannis Dei sub Regula Sãcti Augustini in Republica Christiana introducta, & subinde Apostolica auctoritate recepta, atque admissa fuisset, & gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur, & quamplurima Hospitalia, tàm in Italia, quàm in Hyspanijs, alysque partibus ex congestis Christifidelium eleemosynis construerentur, in eisque innumerabiles Christi pauperes, vtriusque sexus, videlicet senes, mentecaptos, membrorum, & virium impotentia, atque debilitate laborantes, aliasque miserabiles personas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus, subleuandis, refouendis, & sanandis continuò reciperet, diuersi Romani Pontifices prædecessores nostri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias, & indulta benignè concesserunt. Volentes tamen quòd Hospitalia, & alia loca, ac Fratres in eis pro tempore degentes sub obedientia Ordinariorum locorum, in quibus Hospitalia, & loca huiusmodi consisterent, perpetuò subessent, & subiacerent, & cùm plerique Fratrum dictæ Congregationis tria vota substantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent Generalem tamen, ac Constitutiones, aut certum viuendi modum non haberent, fel. record. Sixtus Papa Quintus, etiam Prædecessor noster omnia Hospitalia Ioannis Dei nuncupata, tàm in Italia, quàm in cæteris quibusuis Prouincijs, etiam transalpinis existentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan. erexit, Prouinciasque distinxit. Subinde piæ mem. Clemens Papa Octauus, etiam prædecessor noster, inter alia perpetuò statuit, & ordinauit, quòd de cætero Fratres d. Cõgregationis vnum dumtaxat inseruien. prædictis Hospitalibus sub obedientia Ordinarij, votum emitterent. Postremò, Nos ad summi Apostolatus apicem, diuina fauente clementia, assumpti, etiam statuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hospitalibus, & locis Regnorum Hyspaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, & administrationi, sub iurisdictione tamen, & visitatione Ordinarij loci Præfectum habere consueuerant, Fratres eiusdem Congregationis, anno eorum probationis elapso, aut aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concily Tridentini præscriptum, tria Vota antedicta, videlicet Obedientia, Castitatis, & Paupertatis, & insuper, Quartum Votum seruiendi

 Infir-

Infirmis in suorum Superiorum manibus, solemniter omninò emittere tenerentur, & subinde eos, qui sic professi forent proprie Religiosos, ac proprios, & veros Regulares esse, & fore, ac pro talibus ab vniuersis Christifidelibus habendos, & recipiendos, ac Congregationem huiusmodi veram, ac propriam sub Regula Sancti Augustini Religionē, & inter reliquas Ecclesiæ Catholicæ Religiones esse connumeran. Prætereà eisdem Hospitalibus dictorum Regnorum, vt deinceps in eorum singulis duo Fratres manere, & ali possent, qui confessiones tàm Infirmorum, quàm aliorum Confratrum, & Ministrorum eiusdem Congregationis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia salutari, eos à peccatis suis absoluere, illisque Sanctissimum Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta ministrare liberè, & licitè valerent concessimus, & indulsimus, ac omnia Hospitalia, & loca dictorum Regnorum, illorumque personas, & superiores etiam quòd personæ Religiosæ essent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore exsistentem iurisdictioni, superioritati, & correctioni Ordinariorum locorum perpetuò subesse, dictosque Ordinarios in loca, & personas huiusmodi, quoad causas ciuiles, & criminales, ac mixtas, & tàm in visitatione, quam extra, plenam facultatem, & auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & singulorum bonorum, proprietatum, & rerum, tàm mobilium, quàm immobilium, decimas, primitias, noualia, & alia opera quomodolibet nuncupata, solitu, & consuetu quibuscunque locorum Ordinarijs, Monasterijs, Domibus, Capitulis, Hospitalibus, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, alijsque personis, & locis, quibus ea colligen. ius competit soluere teneri, & ad id per opportuna iuris remedia, (nisi priuilegio, vel legitima præscriptione eatenùs obseruata munirentur) cogi, & compelli, nec deinceps contrà iurisdictionem, & superioritatem Ordinariorum, vel solutionem decimarum, primitiarum, nonalium, & aliorum onerum præmissorum vllo vnquam tempore quātūuis lōgissimo præscribere, aut præscripsisse dici, vel censeri; quinimmo si quando in Hospitalibus, & locis supradictis hospitalitas deficeret eosdem Ordinarios, illa, eorumque bona per Fratres huiusmodi, aut alias personas etiam sæculares administrare, ita quòd Hospitalia, & loca præfata, eorumque bona, nullatenùs vnquàm dictæ Congregationi incorporarentur, committere, & mandare posse, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam, quòd dùm dictorum Hospitalium administratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & singulis annis suæ administrationis rationem Ordinario ad præscriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Postremò pariter statuimus, & ordinamus, vt quotquot in posterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis expleto, ac aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Trident. præscriptum, tria vota substantialia huiusmodi, ac prætereà quartum de iuuandis Infirmis in suorum Superiorum manibus solemniter emittere, vel à Congregatione præfata eijci deberent; eos verò sic professos proprios, & veros Regulares esse, ipsamque Congregationem, ac eius tàm in Italia, quàm sub iurisdictione Fratris Maioris eiusdem Congregationis in Germania, Gallia, & Polonia erecta, & de cætero erigen. Hospitalia, quæ sub eadem Congregatione Italiæ comprehenduntur iurisdictione Ordinariorum, salua tamen eiusdem Congregationis apud Nos, et præfatam Sedem, Protectoris iuxta illius facultates, ac Fratris Maioris, pro tempore existentium, auctoritate, & iurisdictione perpetuò subesse debere, ac aliàs, prout in diuersis, tàm nostris, quam supradictorum prædecessorum nostrorum desuper confectis litteris, pleniùs continetur. Cùm autem, sicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur, prætextu obedientiæ, cui ijdem Fratres, ac Hospitalia, tàm Italiæ, quam Hispaniæ Prouinciarum huiusmodi, vt præfertur, subiecta existunt, latè nimis se extendentes, nedùm circà regimen, & gubernium Hospitalium ipsis Fratribus commissorum, ac Sacramentorum Ecclesiasticorum in eis administrationem, atque in eisdem Hospitalibus receptorum, & expositorum, rationis redditionem, seu receptionem; verùm etiam priuatam dictorum Fratrum correctionem, & disciplinam Regularem, omnemque in eos iurisdictionem exercere consueuerint, Superioresque dictæ Congregationis, ac Presbyteros, seu Capellanos, qui dictis Hospitalibus in diuinis inseruiant eligere, ac Medicos, Chirurgos, & alios Ministros, ac officiales gubernio, & regimini ipsorum Hospitalium necessarios deputare, nouitiosque recipere, ac generaliter omnia, & singula, quæ ad Regularem disciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum spectāt, quæque iuxtà Regularia instituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiusdem Congregationis peragi debent facere, & exequi intendant, ipsorumque Fratrum quietem circà præmissa diuersimodè perturbent, ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas, ac illius Regularis instituti obseruantia euanescat, dictaque Hospitalia, ac Fratres in illis degentes in spiritualibus, & temporalibus non leuia sustineant incommoda, ob idque operæpretium sit, vt tot, tantisque incommodis aliquo opportuno, & salubri remedio prouideatur.

NOS igitur cupientes, vt omnis difficultatis, & ambiguitatis materia, quae desuper oriri posset, prorsùs tollatur, ac Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectū præsentium, dumtaxat conseq. harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, nec non singularum litterarum Apostolicarum, tàm à præfatis, quàm quibusuis alijs Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Nobis ad fauorem eiusdem Cōgregationis emanatarum, necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem praedictam quomodolibet concessorum veriores, & totos tenores, ac dat. praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes. Motuproprio, non ad ipsius Congregationis, vel eius Superiorum, aut alicuius alterius pro eis Nobis desuper oblatæ petitionis instantiam; sed ex mera deliberatione, ac scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium Præpositorum, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum, & referendum commisimus Congregationem Ioannis Dei, huiusmodi, ac om-

ac omnes, & singulas ipsius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres, & personas, ac ministrantes, tàm in Italia, quàm Hyspaniis, aliisque Mundi partibus consistentia, & tàm hactenus fundata, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat, quæ Regularia instituta iuxtà Constitutiones d. Congregationis Ioannis Dei à Sede Apostolica approbatas, & confirmatas concernunt à Superioritate, visitatione, correctione, ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itaut Religiosi Congregationis Ioannis Dei huiusmodi Regularibus institutis suis se conformare debeant, saluis in reliquis, tàm Sacr. Canonum, & Conc. Trid. decretis, quàm nostris, aliorumq; Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum litteris in fauorem Ordinariorum emanatis, quibus nullatenùs derogare, quinimmo eas in suo robore, & firmitate permanere intendimus penitùs & omninò Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuò eximimus, absoluimus, & liberamus, ac eos in præmissis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iurisdictione perpetuò exemptos fore, & esse declaramus, ipsisque Ordinariis, & eorum cuilibet, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, nè deinceps in his, quæ obseruantiam, disciplinam, & instituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, vt præfertur, concernunt, præterquàm in casibus sacris Canonibus, & Conc. Trid. & Litteris Apostolicis præfatis quomodolibet contentis, se immiscere, aut intromittere valeant, seù præsumant, districtè præcipimus, & inhibemus. Decernentes præsentes litteras etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, seù quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmissis quomodolibet interesse habentes, seù habere prætendentes, ad hoc vocati, & causa, propter quas præmissa emanarint, quomodolibet examinatæ, iustificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmissi, consenserint, validas, & efficaces fore, sicq; & non aliter censeri; & ità per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabili Fratri nostro Episcopo Ostiens. & dilectis filijs nostro & Sedis Apostolicæ Nuncio in partibus Hyspaniarum commoran. ac Curiæ causarum Cam. Apostol. generali Auditori, Motu pari per præsentes cõmittimus, & mãdamus quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seù alios præsentes nostras litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & Superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, seù alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficaces defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra Litteras præfatas, & in eis cõtenta quæcunque huiusmodi inuiolabiliter obseruari, ac Fratres Congregationis Ioannis Dei huiusmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos desuper per Ordinarios locorum, seù quosuis alios contra præsentium ten. quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari. Contra dictores quoslibet, & rebelles per Censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliaq; iuris, & facti remedia auctoritate nostra prædicta appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxilium q; brachij sæcularis ad hoc, si opus fuerit inuocan. Non obstan. præmissis, ac singulis Litteris præfatis, necnon fel. recosd. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentiũ ad Iudicium trahatur, aliisque Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis S. Augustini huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & Litteris Apostolicis dictæ Congregationis Ioannis Dei, illiusque superioribus, & personis, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis etiam motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omisso expressis, & insertis habentes, illis, aliàs, in suo robore permansuris, hac vice, dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si dictis Ordinarijs, vel quibusuis alijs communiter, aut diuisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, mentionem. Cæterũ quia difficile foret præsẽtes Litteras ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium, transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

S. Card. S. Susannæ.

29 Congregatio Clericorum Regularium Pauperũ Matris Dei Scholarum Piarum, exempta fuit à Gregorio XV. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pontif. sui Anno 2. vt testatur eius Constitutio 4. in libello Priuileg. eiusdem Congregationis; in illa enim Constitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Minister Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Ecclesia, cuius regimini, diuina disponente clementia, præsidemus, in dies afferunt, mentis nostræ aciem conuertentes, ac vberiores ex ipsa Congregatione fructus in dies prouenturos esse sperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quæ Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Minister, & Clerici prædicti eò feruentiùs in suo laudabili instituto perseuerent, quò maioribus se viderint fauoribus, & gratijs munitos prouidere volētes, ac singulares Ministri, & Clericorū prædictorum personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodata existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictæ, illiusque Ministro, & Clericis, alijsque personis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, alijsque gratijs, & indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, professoribus, necnon Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac etiam Nos quomodolibet concessis, & quibus ipsi, necnon Ecclesiæ, Monasteria, & Regularia loca huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, seù aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, nec sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent, pari modo non solùm ad eorum instar, sed pariformiter, & aquè principaliter, perinde ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictaque priuilegia, immunitates, libertates, facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Decernentes præsentes literas, validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Præposito, & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari.

Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Non obstan. nostra de gratijs ad instar non concedendis, ac quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum ten. præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Annulo Piscatoris, die decimaquinta Octobris, M. DC. XXII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.
S. Card. S. Susannæ.

His exemptionibus positis, aduertendum est primò; hic non esse omnium Ordinum exemptiones appositas, neque tempus, quo fuerunt à iurisdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ non habentur; sed tantùm per communicationem; ideò Ordines illi, tàm Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittūtur, videantur infra in *Disput. de Communicatione Priuilegiorum*, vbi saltem implicita, nimirum per communicationem eorū exemptio demōstrabitur.

Secundò, aduertendum est, multos alios esse Abbates, & Prælatos inferiores seculares exemptos, vt sunt Præpositus Pratensis, Præpositus Collegiatæ Sancti Michaelis in foro Lucensi in Aetruria; Abbas secularis Guastallæ in Diœcesi Cremēsi; Præpositus Atessæ in Prouincia Theatina; Archipresbyter Altamuræ, & Præpositus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœcesi Aquilana, & in eadem Diœcesi, Abbas Sancti Spiritus de Ocre, hodie Illustrissimus, & Reuerendissimus Cardinalis Barberinus, qui sicut, & Abbas Farfensis, habet etiam in Ciuitate, & Diœcesi prædictis multas Ecclesias, in quibus exercet iurisdictionem, quasi Episcopalem priuatiuè, quoad Episcopum, & in eadem Diœcesi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ità dicam,) inueniūtur similes Prælati inferiores exempti in nostra Italia, in Germania, in Gallia, Hyspania, Anglia, & vbique Orbis Christiani. Sed quoniam tempus exēptionis eorumdem Prælatorum mihi incognitum est, ideò de illorum particularibus exemptionibus non egi.

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.

SVMMARIVM.

1. *Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti, probandi onus incumbit.*
2. *Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam.*
3. *Forma probandi exemptiones traditur.*
4. *Exemptio ab Ordinarijs, an probetur, si in priuilegio dicatur, quid esse iuris Diui Petri, & num. 5. 6. & sequentibus.*
7. *Census solutio, qua fit Ecclesiæ Romanæ, an arguat exemptionem.*
8. *Probatio concludere debet per necesse, non per potest esse.*
9. *Singula, quæ non prosunt, multa collecta iuuant.*
11. *Exemptio probatur, si in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate.*
12. *Exemptio ab Ordinarijs concessa censetur, si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seù Monasteriū esse libera, seù quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ,*

13 *Receptio*

13 *Receptio in speciales Romanae Ecclesiae subiectos exemptionem operatur.*
14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem, & num. seqq.*
15 *Protegere idem est, ac defendere.*
16 *Imperator Ecclesiæ Romanæ protector dicitur.*
17 *Imperator Ecclesiæ Romanæ inferior est.*
19 *Verba priuilegij, tali* Monasterio, vel Ecclesiæ, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestiæ inferatis, *quid operentur.*

Quoniam, vt prædiximus, Ordinarij iurisdictio ex iuris præsumptione per totam Diœcesim extenditur: hinc fit, vt asserenti se exemptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, *gloss. in cap. de Xenodochijs. verb. in quorum.* & ibi *Anchar. num. 1. post med. de relig. domib. Abb. in cap. 1. nu. 13. ff. de offic. Ordin. & cap. porrò num. 1. de priuileg. Philip. Franc.* per illum tex. in *cap. cùm personæ num. 3.* & ibi *Gemin. num. 2. in fin. de priuileg. in 6. Caputaquen. decis. 328. nu. 2. par. 1. Rot. decis. 329. nu 4. par. 4. diuers.*

2 Ad eius autem probationem scriptura necessaria est, itaut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inspectione, iuxtà quorum tenorem semper est iudicandum, *cap. porrò, & cap. recepimus de priuileg. cap. accepimus de fide instrument.*

3 Forma probandi exemptiones præscripta est à Bonifacio VIII. Pont. Max. his verbis. *Nos volentes, super hoc de salubri remedio prouidere, statuimus, vt hi, qui se asserunt per priuilegia, seù indulta Apostolicæ Sedis exemptos, à locorum Ordinarijs requisiti huiusmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus se dicunt fore munitos, ipsis Ordinarijs in loco congruo, & securo, aut aliquibus prudentibus viris, omni suspicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem, pro facti qualitate, ipsorum Ordinariorum, vel Delegatorum suorum arbitrio moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, ac ad legendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuersia fuerit, transcriptum tradere teneantur*; vt habetur in *d. cap. cùm persona de priuileg. in 6.*

Modi autem verborum, quibus probari potest, exemptionem fuisse concessam, quamuis non sint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui sunt in eodem iure communi magis in vsu.

4 Primus est, si dicatur in priuilegijs, quid esse iuris D. Petri, siuè ad ius, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, vel ad Romanam Ecclesiam specialiter, & immediatè, vel etiam simpliciter spectare, *Panormit. in cap. recepimus nu. 2.* vbi etiam *Soccin. num. 7. & 32. de priuileg. Erasm. à Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 9. nu. 1. vers. in primis, Mascard. de probat. concl. 713.*

Verùm in contrarium est *tex. in d. cap. recepimus, de priuileg.* dum probat, ex eo, quòd aliqui specialiter iuris B. Petri existant, non probari exemptionem ab Ordinariorum potestate, nisi concurrat solutio census in signum subiectionis facta, vt ibi notat contrà alios *Dec. num. 11.* Notandum ergò cùm *peritissimo Domino meo Domino Augustino Barbosa*, qui rem istam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in h eruditissimo opere noniter impresso Lugduni *offic. & potest. Episc. allegat. 123. à num. 15. vsq. ad 20.* exclusiuè, quatuor casus principales in hoc proposito considerari posse.

5 Primus est, quando priuilegium, sententia, aut scriptura non fiunt principaliter super exemptione, seù libertate, sed icidenter propter aliud; tunc si enuncient, aliquod Monasterium, seù Ecclesiam, vel personam esse iuris D. Petri, vel ad Ecclesiam Romanam pertinere, vtique huiusmodi enunciatiuæ exemptionem non probant, vt decidit *tex. in cap. si Papa de priuileg. in 6.* & constat ex generalibus principijs, quod verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter se, plenam probationem non efficiunt *l. ex hac*, vbi id notant omnes, *ff. de donat. l. ex his verbis, C. de testament. milit.* cum similibus, de quibus *Mascard. de probat. conclus. 612. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 133. Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 12. Rota decis. 171. num. 4. part. 1. Recent.* & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem. 1. de probat.*

6 Secundus casus proponitur in *d. cap. si Papa, vers. si autem:* nempè quando dicta verba, quòd Ecclesia, vel Monasterium, aut persona sit iuris B. Petri, siuè ad Ecclesiam Romanam pertineat, vel similia enunciantur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice super exemptione sententiam proferente. Ratio d. textus est, quia de natura priuilegij est, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio apposita nihil operarentur, & sinè effectu remanerent, si per ea non censeretur concessa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quòd soli Papæ D. Petri successori subijciantur; nam Regulariter omnes Mundi Ecclesiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Ecclesiæ subiectæ esse noscuntur, *can. cuncta per Mundum, 9. q. 3.*

7 Tertius est casus *d. cap. recipimus, de priuilegijs.* Quandò, scilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Ecclesiam, vel Monasterium ad ius B. Petri spectare, concurrit etiam solutio census: ex quibus simul iunctis satis concludi videtur exemptio specialis ab Ordinariorum ditione, & subiectio immediata Romanæ Ecclesiæ, præsertim ex solutione census, à qua non leue exemptionis desumitur argumentum, *cap. quantò, ibi, cùm nihil teneatis ab eis, quod &c. de censib.* Verùm non semper ex solutione census colligitur omnimoda exemptio, vt probat *tex. d. cap. recepimus, ibi, non omnes censuales ab Episcoporum subiectione habentur immunes*, vbi post *Panormit.* notauit *Soccin. nu. 3, & Dec. nu. 2. cùm seqq.* confirmatur ratione, quia nomen census æquiuocum est, varias habens significationes; & ideò ex eius solutione non probatur necessariò specialis subiectio Sedis Apostolicæ, & exemptio ab Ordinariorum potestate; ex vulgata

8 regula, probationem concludere debere per necesse, non per potest esse, vt per *Mascard. de probat. conclus. 671. nu. 11.* Hoc tamen non procedit, alijs coniecturis, & adminiculis cùm census solutione ad probandum exemptionem concurrentibus,

tibus, ex vulgata regula, ea non prosunt singula, simul vnita iuuant, *cap. causam, de probat. gloss. in l. 2. verb. legitimis, ff. de excusat. tutor.* latè *Gabr. commun. conclus. lib. 2. de praest. conclus. In itio, Rot. decis.* 650. *num.* 7. *part.* 1. *recentior.* Nec obstat; quòd in *d. cap. recepimus* cùm solutione census concurrebat receptio sub protectione Papæ, vel etiam narratio, quòd de iure B. Petri existebat, & tamen hæc tria simul iuncta non sufficere ad probandam exemptionem, dicit ibi Pontifex, & notant post *Panormit.* ibi *nu.* 1. *Soccin. nu.* 8. & 43. & *Dec. in princip.* Quia respondetur, Regulam illam, quę non prosunt singula, multa collecta iuuant, procedere, quando singula genere suo perfecta sunt: non itâ si vitiosa sint, & genere suo imperfecta, ex *Menoch. de praesumpt. lib.* 3. *praesumpt.* 39. *num.* 6. & latè adductis per *Gabr. d. conclus.* 2. *num.* 33. *cum seqq.* Sed ex dictis, census solutio, & narratiua, esse iuris B. Petri, sicut etiam receptio sub protectione, vt dicemus, leue faciunt adminiculum, debilemq; traduut coniecturam plenariæ immunitatis; ergò neq; simul vnita habebunt vim illam concludendi. Atque sic docet *D. Barbos. d. alleg.* 123. *num.* 23 & *seq.* ex his colligi poterit, quandò solutio census Apostolicæ Sedi probet, soluentem immediatè illi subiectum esse, ac ab Ordinariorum imperio solutum esse.

9

10 Quartus casus est, quando licèt verba priuilegij, vel sententiæ non principaliter ad exemptionem concedendam, sed propter aliud prolata sint; tamen Princeps, aut Iudex principaliter in illis suam intentionem fundat; ad hoc autem, vt ex huiusmodi enunciatiua exemptio plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem non recognoscente, proferantur. Secundum, quòd sint de facto proprio. Tertium, quòd super illis gratia, vel intentio Principis principaliter fundetur; vt ex verbis *tex. clem.* 1. *de probat.* deduceunt *Gabr. comm. concl. tit. de probat. concl.* 2. *Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib.* 8. *q.* 11. *Mascard. de probat. conclus.* 1233. & *ex his Card. Tusch. tom.* 6. *conclus.* 62. *et seq.* ex quibus concludendum est, quòd si Princeps per verba narratiua, in quibus principaliter suam fundat intentionem, asserat, Monasterium, vel Ecclesiam esse iuris B. Petri, plena exemptionis probatio, & immediata Sedi Apostolicæ subiectio indè resultet: non sic autem cùm eadem narratiua fieret in sententia Iudicis inferioris.

11 Secundus modus est, si in priuilegio Sum. Pont. eximat ab Ordinarij potestate *c. si Papa de priuil. lib.* 6. insuper si Pontifex eximat cùm plena libertate, *Innocent. in cap. veniens de verb. signific. nu.* 7. *Bellenc. de charitat. subsid. q.* 32. *num.* 8. *Erasm. à Cokier. loco cit. vers. deinde*, *Barbos. d. allegat.* 123. *num.* 11. Si etiam appositum sit in concessione, Nec audeat Episcopus ibi Cathedram suam collocare, vel quamlibet potestatem exercere, aut ordinationem aliquam, quamuis leuissimam, facere *cap. luminoso* 18. *q.* 2. *Bellenc. d. q.* 32. *nu.* 3. *Barbos. loc. cit. num.* 12.

12 Tertius modus est; si dicatur, locum, siuè Ecclesiam esse liberam: sed quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ: aut quòd eius speciali prærogatiua gaudeat, per *tex. in cap. cùm olim* 2. *de priuileg. d. cap. si Papa.* 6. & *est idem, Cokier. loco cit. Ver. si dixerit*, *Barbos. num.* 13.

13 Quartus modus; si Pontifex priuilegio in speciales Ecclesiæ Romanæ subiectos recipiat, *d. cap. si Papa* 6. *similiter, gloss. in cap. ne aliqui in verb. à quocumque de priuileg. in* 6. *Abb. in cap. recepimus de priuileg. Erasm. à Cokier. vbi proximè*, *vers. si recipiat*, *Barbos. loco etiam cit. num.* 20. secùs, si Papa recipiat aliquos in filios, vt expressè probat idem *cap. si Papa* 6. *nouit filios, vbi gloss.* & *Doct.* latè *D. Barbos. d. num.* 20.

14 Quintus est; si in priuilegio diceretur, *recipimus in protectionem*, quia sicut ex tacita submissione protectioni Papæ, siuè Apostolicæ Sedi quis eximitur à iurisdictione, ac potestate Ordinarij: vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Sedem Apostolicam, & appellatione interposita, ligantur manus omnium inferiorum, *cap. sollicitudinem*, *cap. dilecti.* & *cap. ad audientiam de appellat.* itâ expressa receptio in protectionem, non solùm idem, immo plus operari debebit, quàm tacita, *l. vlt. C. de nouat. l. à Titio ff. de furt.* Itâ *Mandos. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis vers.* & *de clausula priuilegij*, *Roderic. quaest. regular. tom.* 2. *q.* 63. *art.* 3. *in fin.*

15 Contrarium tamen probat *tex. in cap. ex parte*, & *cap. recepimus, de priuileg. vbi Cardinal. in princ. Soccin. à num.* 7. *Dec. à nu.* 13. *Mascard. de probat. conclus.* 713. *num.* 2. *Cokier. d. p.* 1. *q.* 9. *num.* 3. *Gaill.* latè *lib.* 2. *obseruat.* 54. *à princip. vbi num.* 4. testatur esse communem omnium scribentium sententiam. Ratio est, quia protegere idem est ac defendere, vt notat *gloss. in l. desertorem §. vlt. ff. de re militar.* & ideò non importat superioritatem, immo verificatur in inferiori, sicut etiam defensio: vt patet in militibus, qui pro salute, & defensione Regis ad eius custodiam assistuut, vt per *gloss. in rub. C. de domestic.* & *potest. lib.* 12. *vbi in l.* 1. benè explicat Cuiacius, protectores dici eos, qui armatam militiam subeuntes, non solùm defendendi corporis sui, verùm etiam protegendi lateris Principis curam habent. Itâ etiam Imperator

16 dicitur Ecclesiæ Romanæ protector in *clem.* 1. *de iureiurand.* & tamen non ideò Superior est Papæ, aut ipsius Romanæ Ecclesiæ, *cap. solitæ de*

17 *maiorit.* & *obed.* Immo inferiorem se profitetur in *can. Valentinianus* 63. *dist.* ibi, *cui*, & *nos, qui gubernamus Imperium, syncerè nostra capita submittimus.* Sie etiam Ciuitates sub Imperij protectione positas non subiectas esse, sed confederatas censeri, ex *Bart. in l.* 1. *C. de excusat. mun. lib.* 10. notat *Dec. in d. cap. recepimus*, *num.* 17. & 18. *Gaill. de obseruat.* 54. *num.* 1.

18 Nec obstat, quòd quando pendente aliqua causa in Iudicio, quis propter grauamen sibi illatum, vel comminatum, submittens se protectioni Sedis Apostolicæ, eximitur à potestate, & iurisdictione Iudicis Ordinarij: quia respondetur, talem subiectionem habere effectum appellationis, & consequenter suspendendi iurisdictionem Iudicis inferioris,

rioris, à qua sic tacitè appellatur, iux. generalem regulam *tex. in cap. si à Iudice, de appellat. in 6.* & ideò exemptio tunc non prouenit ex eo, quòd ille se Apostolicæ Sedis protectioni submiserit, sed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur, vt explicat *Præposit. in d. cap. ad audientiam, num. 3. cum seqq. de appellat. Marant. de Ord. Iudic. p. 6. cap. de appellat. num. 133.* & in simili de arreptione itineris ad Papam ex causa grauaminis probat *tex. in cap. meminimus, & in cap. dilecti, de appellat. cap. cùm olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ità eleganter post *Mascard. Cokier. Gaill.* & alios supra adductos, docet *D. August. Barbos. cit. allegat. 123. num. 26. 27. et 28.*

19 Notandum tamen, quòd quando dicitur, *Tali Monasterio, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestiæ inferatis*; intelligitur tale Monasterium à lege Diœcesana tantùm immune, & liberum, *cap. quàm sit 18. q. 2. Innocent. Panormit et Doct. in cap. 1. de Stat. Monach.* si autem dicatur; *Gaudeat plena libertate*, censetur exemptum tàm à lege Diœcesana, quàm à lege iurisdictionis *Philip. Franc. cap. 1. §. illam num. 3. de verb. signif.*

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestijs iura sua tueri possint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestijs iura sua tueri.*
2 *Cùm de priuilegiorum Regularium validitate agitur, ad Summum Pontificem recurrendum est.*
3 *Nemo potest esse Iudex in causa propria.*

1 DVpliciter potest Abbas exemptus ab Ordinarijs se tueri. Primò per declaratoriam fori præsentando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates enim, & exempti omnes ab Episcopo citati, si ad probandam suam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur, illud in loco congruo, & securo ipsis Ordinarijs, vel aliquibus Iurisprudentibus, omni suspicione carentibus, ad id per eosdem Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem pro facti qualitate, arbitrio ipsorum Ordinariorum, vel suorum Delegatorum moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, & ad legendum integrum exhibere, ac transumptum articulorum, super quibus erit controuersia, tradere, *cap. cùm personæ de priuileg. in 6.* vbi notant *gloss. et Doct.* quòd concedi debeat, vt totum priuilegium inspiciatur, itàut plenariè legi possit; copia verò est tradenda de ijs tantùm articulis, de quibus est controuersia. Idem notant *Felin. in cap. 1. num. 29. de probat.* Ratio est, quia ex transcriptione totius priuilegij possent lites, & nouæ differentiæ excogitari: hoc autem non ità facilè continget ex copia articuli controuersi tantùm; vt ait *ead. gloss. in verb. integraliter*, & ibi *Anthar et aly*. Si verò ad probandam huiusmodi libertatem, Canonicam tantùm præscriptionem allegauerint, tenentur de ea eisdem Ordinarijs, vel ab eis Delegatis fidē facere. Si v[illegible]qui se tueri velint: si priuilegium exhibitum non sufficit, ad huiusmodi exemptionem plenè probandam, tenētur quadraginta annorum præscriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contrà eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis possessione, de qua fidem coram eisdem Ordinarijs fecerint, turbari nequeunt. Nam Pendente lite super validitate priuilegij, seu an fuerit priuilegium concessum, vel non, priuari quis non debet vsu possessionis, vel quasi, etiam si illa possessio sit contrà ius, *d. cap. cùm personæ §. quòd si tales de priuileg. in 6. Panormitan. in cap. 1. num. 4. vt lite pend. nibil innou.* Si verò non exhibent priuilegium, quod saltem causas præscriptionis tradat: licebit Diœcesanis Episcopis, in eosdem liberè iurisdictione sua vti; donec de Canonica præscriptione plenam fidem faciant, ità habetur ex *tex. in d. c. cùm personæ*.

Secundo modo possunt se tueri Abbates, vt si, exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inualiditate agunt, & illo reiecto, sententiam contrà eos ferant, ea sententia nullius est momenti; nam cùm de validitate priuilegiorum Regularium dubitatur, ad Summum Pontificem recurrendum est, qui sibi eorum interpretationem reseruauit, vt habet Collector priuilegiorum Societatis Iesu, *in compend. priuilegi. §. 1. & 4.* inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III. vsq. ad 15. Kal. Nouembris anno Domini 1549. concessorum interpretationem reseruauit Sedi Apostolicæ, quia inhibitum est omnibus Prælatis, ne præsumant interpretari priuilegia Regularibus concessa, siuè clara sint, quæ interpretatione non indigent, siuè dubia contineant, prout concessit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Augustini*. Insuper idem Collector refert concessum, quod quoties super intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas oriretur, per Iurisperitos, & alios Iudices ad fauorem ipsius Societatis interpretatio fiat; vt etiam concessit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ de Padua, sub Dat. Romæ Kalen. Aprilis 1501. Pontificatus sui anno VIII. quod extensum fuit ad nostram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus sui anno IV. de quibus suprà in *disputatione de priuileg.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium nō spectet ad Prælatos seculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inspicere, ac decernere, an ad ipsum Iuris dictio competat *l. 2. ff. si quis in ius. voc. non ierit*, & ibi *Doct. Abb. Felin.* & alij Canonistæ in *cap. super literis de rescrip.* in materia tamen exemptionum Ordinarius de sua iurisdictione cognoscere non valet; vt expressè tenent idem *Abbas Felin. et cæteri Doctores in d. cap. super literis*, idem tenuit, *Innocent. in cap. venerabili*, et ibi *Panormit. num. 3. et 4. de cens.* Item in *cap. ex parte de verbor. significatione*. Ratio horum potissima videtur; quia Episcopus cognoscens vtrùm priuilegium sit vali-

validum, necne, vel quidquam tale, causam principalem [illegible]ngens, esset Iudex in propria causa, quod non licet per *tex. in l. qui iurisdictio ff. de iurisd. omn. Iudic. et C.ne quis in sua causa, & in rubro, & nigro, Innocent. in d. cap. ex parte num. 3. per tot. de verb. significat.* Alia ratio videtur, quia ad solum Pontificem spectat, eximere, ergò ad ipsum pertinebit, de suo exemptionis priuilegio iudicare, *cap. cùm venissent*, vbi *gloss. in verb. iudicari de iudi. cap. 1. de leg. Conrad. Gaill. lib. 1. obser. 1. num 7. Armill. verb. interpretatio num 4.* Et quamuis, in *d. cap. cùm personae*, dicatur, quòd exempti de suo exemptionis priuilegio requisiti, debent illud Ordinrrijs ostendere; ergò Ordinarij in causa propria possunt cognoscere. Resp. tamen, quòd allegantes exemptionis priuilegium, debent illud Episcopis ostendere, non vt illi de eo iudicent, sed vt se informent, vt docet *Panor. in d. cap. venerabili num. 3. in fine, ex Innocent. ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbbtes, & cæteri Regulares in omnibus ab Episcoporum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœcesana quænam sit.*
2 *Lex iurisdictionis, quaenam sit.*
3 *Abbates, & Religiosi de iure communi à Lege Episcopali Diœcesana, non autem à Lege iurisdictionis exempti sunt, per priuilegia verò ab vtroque.*
4 *Religiosi, licèt exempti, Episcopo tamen quoad sacrarum librorum editionem subijciuntur.*
5 *Religiosos suæ Diœcesis compellere potest Episcopus, vt lectionem Sacræ Scripturæ in suis Monasterijs habeant, si commodè fieri poterit.*
6 *Regulares subsunt Episcopis quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus; & quid, si Ecclesiae essent nullius Diœcesis.*
7 *Regulares extrà Monasterium degentes, si delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*
8 *Regulares extrà Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinarijs, tanquàm Sedis Apostolicæ delegatis, ad soluendum debitum cogi, & compelli possunt; non autem in alijs, num. 10.*
9 *Regulares quandò hic dicantur extrà Monasterium degere.*
11 *Regulares intrà Monasterium degentes, si extrà claustra ità notoriè deliquerint, vt populo scandalo sint, an, & quàdo ab Episcopo puniri possint.*
12 *Personae miserabiles quaenam intelligantur.*
13 *Pauli V. Constitutio super cap. 14. sess. 7. Conc. Trident. de reformat. refertur.*
14 *Regulares quoad Ordines Episcopis subijciuntur.*
15 *Pænitentiae Sacramentum exercere non possunt Regulares, nisi praeuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*
16 *Aedificare Monasterium, siuè Ecclesiam, vel aliam Orationis Domum nemo potest, nisi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*
17 *Ordinarij quam potestatem habeant quoad Clausuram Santimonialium exemptarum.*
18 *Regulares subijciuntur Episcopis in festis colendis. Intellige, vt ibidem.*
19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in eorum Ecclesijs, si Episcopus praecipiat, easq; seruare.*
20 *Exempti, tam Regulares, quam seculares, ad publicas processiones accedere tenentur; & lites, quae inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo componi debent.*
21 *Nouitij omnes subiacent Ordinarijs locorum quoad renunciationes faciendas.*
22 *Regulares de professionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram suo Superiore, ac Ordinario proponere debent.*
23 *Ordinarij cogunt Regulares testamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad suscepti muneris rationem reddendam.*
24 *Regulares nequeunt, finè Episcopi licentia, eleemosynas petere.*
25 *Regulares omnes in causis hæresis Episcopo subsunt, vel Inquisitoribus, non autem proprijs Abbatibus, & Praelatis.*
26 *Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt.*
27 *Exempti non censentur immunes à decimarum solutione.*
28 *Campanæ à Religiosis in Sabato sancto in eorum Ecclesijs pulsari nequeunt, antequàm pulsentur in Cathedrali, seù Matrici Ecclesia, sub pœna ducatorum centum.*
29 *Episcopi possunt etiam per censuras cogere Praelatos Regulares, ad restituendum Nouitijs egredi volentibus bona, quae tempore ingressus attulerunt.*
30 *Religiosi de manibus laicorum Ecclesias, finè Episcopi consensu, recipere nequeunt. Intellige, vt ibi.*
31 *Episcopi, & haereticae prauitatis Inquisitores possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus asserere, quòd Beatissima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit.*
32 *Episcopi, & Inquisitores inquirere, & procedere possunt contrà quoscunque, etiam exemptos, sollicitantes in confessionibus.*
33 *Episcopi possunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantùm vnica campana debeant esse contenti, plures tamen retinent.*
34 *Religiosi Episcopalia sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, eorumque Ecclesias, in quibus ea exercentur, interdictas esse, potest Episcopus declarare.*
35 *Regulares sinè Ordinarij licentia non possunt publicare Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt.*
36 *Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*
37 *Exempti subduntur Episcopis in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem.*
38 *Exempti subduntur Episcopo in hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 Re-

39 *Regulares facientes processiones extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo.*

40 *Religiosus exemptus si extrà Monasterium sinè habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà.*

41 *Ordinarius potest exemptos capere si fugæ periculum adsit, eosque ad forum competentem mittere; sed limita, vt ibi.*

42 *Exempti in omnibus illis subijciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iustitiæ defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum, potest ad Episcopum loci recurrere.*

44 *Episcopus omnimodam habet iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis, ijs rebus exceptis, quæ Regularia instituta concernunt.*

45 *Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia, sint exempti.*

46 *Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, eique quoad Sacramentorum administrationem subijciuntur.*

47 *Episcopus visitare debet absque grauamine Parochias, Monasterijs annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circà animarum personarum secularium Curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares.*

49 *Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasterijs, in quibus residentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec ipsa Monasteria visitare.*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, circà animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sancti monialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Cõgregationis Illustriss. Cardd. Conc. Trid. interpretũ super Constitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes subduntur Ordinarijs, & Inquisitoribus quoad expositionẽ Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *An sint alij casus, in quibus Exempti subdantur Ordinariorum iurisdictioni.*

SVpponendum est, duplicem esse legem Episcopalem, nempè Dioecesanam, & iurisdictionis *cap. dilectus de offic. iud. Ordin* & ibi *gloss.* Lex Dioe- 1 cesana ea est, per quam Episcopus Synodum cogit, ad exequias soluendas, & honorandas Clericos conuocat, ex ijs, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eamdem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum subsidium, & Cathedranticum exigere potest, item onus imponit, Prælatos, & alios 2 primarios viros hospitio suscipiendi. Lex deindè iurisdictionis est, per quam ipsemet Episcopus curam animarum committit, delicta punit, Ecclesias moderatur, & consecrat, Altaria quoque, & alia vasa, vestes, & Virgines consecrãt, & Chrisma conficit, cæteraque ad Sacramenta spectantia præstat: & alia, quæ numerantur in *cap. conquerente §. præcedenti de offic. Ordin.* vsq; ad *verb. Synodum*. His sic positis, ad solutionem quæsiti dico, quòd vel loquimur de iure communi, vel de 3 iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates, & cæteri Regulares sunt exempti à lege Dioecesana, *cap. 1. 10. q. 1. & cap. inter cætera, 10. q. 3. & cap. quàm sit 12. q. 2. & cap. placuit 17. q. 1.* Non autem à lege iurisdictionis, vt *gloss. Abb. Felin. Zabar.* & alij in *d. cap. dilectus de offic.* Ordinar. idem *Abb in cap. 1. de stat. Monach. & Bertachin. tract. de Episcop. lib. 4. par. 2. q. 35. nu. 8. Erasm. CoKier. de iurisdict. Ordinar. in exempt. par. 1. q. 16, nu. 1. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 32 q. 2.* Si verò erit sermo de iure priuilegiorum, secùs erit dicendum: per speciales enim Summorum Pontificum concessiones, Regulares ab vtraque lege immunes existunt; in aliquibus autem casibus subduntur etiam Episcopis, partim de iure communi, partim, ex *Concil. Tridentin.*

4 Primò, Religiosi licèt exempti sint, Episcopis tamen subsunt quoad editionem librorum Sacrorum, ex *Concil. Trident. sess. 4. in decreto de vsu, & editione sacrorum librorum*, vbi sic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, seù imprimi facere libros de rebus sacris, sinè approbatione Ordinarij, & licentia suorum Superiorum.* Hoc decretum *Sacri Conc. Trid.* rursus in indice librorum prohibitorum, & *in Regulis superinde statutis in rubrica de impressione librorum §. 2.* ità exprimitur, *Regulares præter Episcopi, & Inquisitoris licentiam meminerint, teneri se Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui subiacent, obtinere.*

5 Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ habendam in Monasterijs Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *sess. 5. cap. 1.* per hæc verba. *In Monasterijs quoquè Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, quæ in re, si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, vt Sedis Apostolicæ Delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant: in Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt Sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.* Prædicti Magistri, qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignati non sunt, de vita, moribus, & scientia examinandi ab Episcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba. *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiusmodi Lectionis officium, tàm publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen, de Lectoribus in Claustris Monachorum, non intelligatur;* de hac re alibi.

6 Tertiò, quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per se, vel per alios plebes sibi commissas pascant salutaribus verbis diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus; & si ipsæ Ecclesiæ essent nullius Dioecesis Archiepiscopi id præstare debent, vt delegati, *Conc. Trid. sess. 5. cap. 2.* in hanc sententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent,*

nent, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annunciandoq; eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiae quouis modo exemptae dicerentur, aut alicui Monasterio etiam extrà Diœcesim existenti, forsan annexae, vel vnitae, modò re ipsa in Diœcesi sint, prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, nè illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seù alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, itàut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id praestet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò Parochiales Ecclesiae reperiantur subiectae Monasterijs in nulla Diœcesi existentibus, si Abbates, & Regulares Praelati in praedictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum Prouincijs Diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquàm, quoad hoc, Sedis Apostolicae delegatis compellantur. Neq; huius decreti executionem, consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siuè recursus impedire valeat, quousq; desuper à competenti Iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares verò cuiuscunque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, pradicare non possint: cùm qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam predicare incipiant. In Ecclesijs verò, quae suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sinè qua in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo pradicare possint: ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si verò (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis pradicet, Episcopus ei prædicationem interdicat; quòd si haereses praedicauerit, contrà eum secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si Praedicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse praetenderet. Quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquàm Sedis Apostolicae delegatus procedat. Curent autem Episcopi, nè quis Praedicator, vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, iustamue de eis conquerendi occasionem habeat. De qua re fusè in disputatione de munere prædicationis; videri potest circa hanc materiam. *Sess.* 24. *cap.* 4. *de reformat. Conc. Carth.* 4. *cap.* 20. *Magunsin. can.* 25. *Rhemen. c.* 4. & 15. *dist.* 88. *c. Episcopus nullam, Conc. Trid. sess.* 24. *cap.* 4. *de reformat. Concil. Later. sub Innocentio III. c.* 10. *c. inter cetera de off. Ord.* & habetur etiam *in c. exijt. de verb. signif.*

7 Quartò, Regularis extrà Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu tutus non est, quominùs, si delictum commiserit, à loci Ordinario, tanquam à Sede Apostolica delegato secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, iuxtà *Concil. Trid. sess.* 6. *c.* 3. *de reformat.*, cuius verba talia sunt. *Ecclesiarum Prælati ad corrigendum Prælatorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis, extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, tutus censeatur, quominùs, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquàm super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari puniri, & corrigi valeat*; quòd etiam complectitur Milites S. Ioannis Hierosolymitani. *Nauarr. consil.* 1. *de Regular. in antiq.* & 12. *in nou. Sayr. in florib. decis.* 26. *eod. tit. de Regul. Campanil. in diuersor. iur. Canonici rub.* 12. *cap.* 13. *num.* 22. *Azor. moral. instit. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 4. *q.* 3. neq; prædicto tex. *Concilij* obstat *Constit. Sixti V.* incipiens, *Cùm primùm*, 12. in ordine; qua aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit causas Religiosorum degentium extrà Claustra: tùm quia delegatio illa fuit temporalis; tùm etiam quia loquitur de Religiosis vagantibus tantùm: Concilium verò de ijs præsertim, qui licitè inibi commorantur: vel Constitutio loquitur de delicto commisso egrediendo, & consequenter de Apostasia, Concilium verò de delictis post egressum: Immo, & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monasterij destinata, si Superiore careat, *Rota decis.* 223. *num.* 5.

Quibus positis sciendum est, prætereà extare Constitutionem *S. D. N. Clementis VIII. super executione Conc. Trid. sess.* 25. *cap.* 14. contrà Regulares non subditos Episcopo, intrà Claustra degentes, & extra ea ità notoriè delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contrà eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum Ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis.

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea, quæ in Sac. Trident. Concil. prouidè constituta sunt, abijs, ad quos spectat, inuiolatè obseruari curemus. Maturo sanè consilio ipsius Concilij decreto prouisum est, vt quicunque Regularis non subditus Episcopo, intrà claustra degens, extrà ea ità notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, seuerè puniatur, & Superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minùs, ipse à suo item Superiore officio priuetur, & delinquès ab Episcopo puniri possit. Verùm, quia experientia compertum est, interdum in huiusmodi decreti executione nimis remissè procedi, cùm enim Episcopus instat, aliquem Regularem, eo quo, supradictum est, modo, delinquentem, à suo Superiore puniri, sæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia suorum Ordinum loca, extrà Episcopi Diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias

alias Prouincias ſe conferat, nec vlteriùs ſuper delinquētis exceſsibus inquirat, & de eius punitione Epiſcopū certiorē reddas. Vnde nec Regularis deliquens, tunc ab Epiſcopo puniri poteſt; cùm extrà ipſius Diœceſim exiſtens, nec Superior, qui delinqnētem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, pręfati decreti executioni, quantùm cu Domino poſsumus, fauore, & præmiſsis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardin. prædicti Concily Interpretum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtris, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis, & Inſtituti Regularium, etiam Mendicantiū Superioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignatione noſtra, ac priuationis dignitatum, & officiorū per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus: vt iuxtà prędictū decretum, quilibet ipſorum Regularem non ſubditū Epiſcopo intrà clauſtra degentē, & extrà ea ità notoriè delinquentē, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante intrà tēpus ab Epiſc. prę̄figendū, ſeuerè puniat, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, & aliàs decretū ipsū in omnibus, & per omnia exequatur. Cęterùm ſi *Superior in Regularē deliquentem nō animaduerterit, quinimmo ſi illum impunitū ad alia ſuorū Ordinum loca, extrà Epiſc. Diœceſim, vt præfertur, trāſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atq; auctoritate decernimus, vt Superior inſtante Epiſc. intrà terminum, ab Epiſc. præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorū obtētorum, necnon, & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterū obtinenda, ac vlteriùs priuationis actiuę, et paſsiuæ vocis, ad quas à nemine, pręterquàm a Nobis, et a Rom. Pont. pro tempore exiſtente, reſtitui poſsit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum Regularē delinquētem à loco, ad quē tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, cōſtituere, ſeù ſiſtere teneatur. Quòd ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt Ordinarius loci, ad quē Regularis delinquens tranſmiſſus fuerit ſuper præmiſsis ab ipſo Ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur: tanquàm Sedis Apoſtol. delegatus prædictū Concily decretū omnino exequi, et in Regularē deliquentem ſeuerè animaduertere poſsit, & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunq; Iudices, & Cōmiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiā eiuſdē Rom. Eccl. Cardinales, & cauſarum Pal. Apoſt. Auditores, ſublata eis, et eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritū quoq; & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquā, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.*

8 Quintò. Etiàm in Ciuilibus cauſis mercedū, & miſerabiliū perſonarū, Clerici ſeculares, vel Regulares extrà Monaſterium degentes, etiàm ſi certum Iudicem à Sede Apoſt. nominatum habeant in partibus. In alijs verò, ſi ipſum Iudicē non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipſa Sede Apoſt. delegatis conueniri, ac ad ſoluendū debitū cogi, & compelli poſſint priuilegijs, & exēptionibus quibuſcūq; non obſtantibus, quæ quidē apertè oſtendit, & decreuit *Conc. Trid. Seſs. 7. c. 14. de reſor.* cuius talia ſunt verba præciſa. *In exēptorum cauſis Conſtitutio Innocentij Quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdun. editam, ſeruetur, quam eadem Sacroſ. Synodus innouandam cenſuit, & innouat. Addendo inſuper, quòd in Ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum; Clerici ſeculares, aut Regulares extrà Monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiàmſi certum Iudicem à Sede Apoſt. deputatum in partibus habeant: In alijs verò, ſi ipſum Iudicem non habuerint, coràm locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & cōpelli poſſint priuilegijs, exemptionibus, Conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquàm valituris.* Ad maiorem intelligentiam huius decreti Cōciliaris, & alterius num. antecedenti relati. Notandum eſt, primò, quòd *in cap. volentes, de priuil. in 6.* hic innouato, datur facultas Ordinariis locorū, vt poſſint contrà exēptos procedere ratione delicti, vel contractus extrà loca exempta factorum, vel rei ſitæ extrà illam.

Secundò notandū, quòd Regulares degētes extrà clauſtra poſſunt conueniri coram Ordinariis, in duobus caſibus; nimirùm in ciuilibus cauſis mer-

9 cedū, & miſerabilium perſonarū. Intelliguntur autem Regulares extrà Monaſteriū degere, dùm non viuunt ſub Superiore conuentualiter; & qui habēt domicilium extrà Monaſterium ſpeciali licentia, vel priuilegio; ſi tamen maneant de Superiorū licentia ſub Regulari obſeruantia, in aliquo mēbro, vel Grāgia ſui Monaſterii pro Religionis ſeruitio, vel inſeruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monaſterio Monialiū, non comprehenduntur ſub hoc decreto; quia non degunt extrà illū ex ſpeciali licētia, ſeù priuilegio, ſed ex inſtituto; & ideò ſi delinquant, non ab Ordinario, ſed à ſuo Superiore puniri debent ſecundùm iuſtam formā *Concilij Seſs. 25. de Regul. cap. 14.* ità *Roder. quæſt. Reg. tom. 2. q. 2. ar. 7. Auguſt. Barb. de offic. & pot. Epiſc. alleg* 105. *nu.* 17. iuxtà Lugdun. impreſſ. *Paul. de Peirin. tom. 1. priuileg. Ordinis Minimorum, in annotat. ad Conſtit. ſecundam Sixti Quarti, num.* 29.

10 Tertiò. Notandum eſt, Regulares intrà clauſtra degētes per hoc decretum in nullo caſu coram locorum Ordinarijs conueniri poſſe, *Nauar. cōment. 2. de Regular. nu. 63. Roder. d. art. 8. Lauren. de Peirin. loco cit. nu* 30. nec obſtat *d. cap. volentes;* nam ei derogatum eſt per priuilegia Regulariū, ſiuè tacitè, vt per conceſſiones, quòd non poſſint coràm alio, quàm coràm eorum Superiore Regulari cōueniri: ſiuè expreſsè, vt per priuilegiū eiuſdem Innoc. IV. cōceſſum Ciſterciēſibus, *ſub datum Lugduni 4. Non. Maij, Pontif. ſui anno* 8. confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò conceſſum à Pio II. *ſub dat. Mātua, anno 1459. 7. Kal. Aug.* per quod prædictus Sūmus Pont. Innoc. IV. conceſsit præfato Ord. Ciſtercien. vt eius priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus nullū in poſterum præiudiciū generetur ex Conſtit. ab ipſo edita, quòd exempti quantacunque gaudeant libertate; nihilominùs tamē ratione delicti, ſeù contractus, aut rei, de qua contrà ipſos agitur, ritè poſſint coram Ordinarijs locorū cōueniri; & illi quoad ſuam in ipſos iuriſdictionē,

prout ius exigit exercere. Vtrumq; priuilegiũ refert *Roder. in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bulla 27. & seq. Innoc. IV.* Et licèt Conc. Tridẽt. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contrà *dictum caput cõcessa*, nisi in causis mercedum, & miserabilium personarũ: & hoc quoad Regulares extrà claustra degẽtes: atque ità declarauit Sac. Congreg. *die 19. Iulij* 1573. in hęc verba. *Dubitatum fuit, an Regulares possint ciuiliter corã Episcopo à creditoribus suis conueniri. Et fuit responsum, quòd possint conueniri, si non sint sub Regulari obseruantia, at si sint sub Regulari obseruãtia non possunt cõueniri corã Episcopo, quia habent propriũ Superiorem, & nihil habent cùm ijs cõmune Episcopi propter exẽptionem;* Refert *Laurent. de Peirin. loco cit. n. 30.*

11 Quartò. Notandũ, quòd si Regularis intrà Mosterij claustra degens, extrà ea, ità notoriè delinquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante intrà tempus ab eodem præfigendum, à suo Superiore, seuerè puniendus est, qui de punitione eundem Episc. certiorẽ reddere debet, aliàs à suo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Episc. puniri poterit; vt habetur in *Conc. Trid. d. sess. 25. de Regul. c. 14.* Videantur super hac materia *Nauar. comment. 2 de Regul. nu. 63. Roder. quæst Regul. to. 2. q. 2. art. 6. et q. 63. art. 4. Aug. Barbos. in Collect. ad cap. Vlt. nu. 8. de Stat. Monach.* & latè *d. alleg. 105. num 19. & seq. secũdùm Lugd. impres.* sed de hac re *superiùs n. 7.*

12 Quintò. Notandũ miserabiles personas, de quibus in præd. Conc. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes, Orfanos, nisi diuites sint; itẽ Senes decrepitos, diuturno morbo fatigatos, & omnes, quibus natura mouemur ad miserãdũ propter fortunæ iniuriã, etiam si diuites sint. Dicitur etiã persona miserabilis puella nobilis, quæ iuueni sibi nobilitate pari nubere non põt. Dicuntur etiã personæ miserabiles peregrini, publicè pœnitentes, infantes expositi, cæci, & mutilati mẽbris, atq; leprosi, ac debilitati, in carcere cõiecti, Cruce signati, atq; qui recenter ad Christianã fidẽ conuersi sunt; ità *Mascar. de probat. concl. 1065. Roder. quæst. Regul. tom. 1. q. 65. art. 3.* Verùm in hoc casu nulla persona, videtur dici posse miserabilis, si sit diues; omnes tamẽ suprà numeratæ tales cẽsendæ sunt, si diuitijs nõ affluãt: vti probat *Laur. de Peirin. loco citato, num. 31.*

13 Sextò. Notandũ, quòd super *d. cap. Conc. Trid.* emanauit Constit. Pauli V. ad instam Procuratoris generalis Ord. Carmel. tenoris seq: *Religionum, &c. Cùm itaq; nomine dilecti filij Basilij Angussola Procuratoris Gener. Ord Fratrum Carmel. in Congreg. Venerabiliũ Fratrum Nostrarum S. R. E. Card. Trid. Conc. interpretum expositũ fuerit, in Hyspaniarum Regnis, quosdã Ordinarios locorum contendere, Religiosos intrà claustra degentes, corã ipsis Ordinarijs cõueniri debere in causis cuiuslib.* cap. volentes, de priu. in 6 *cõprehensis, propter illius innouationẽ à* Conc. Trid. *factã,* Sess. 7. c. 14. *quo præf. Religiosos, eorũ priuilegijs abrogatis, defenduntur cõprehendi. Prætereà eosdẽ locorum Ordinarios par. tet cõtendere, eosdem Religiosos intrà claustra degentes in prima instantia corã ipsis cõueniri debere, ex decreto eiusdẽ* Cõcil. Trid. sess. 24. c. 20. de refor. *cùmq; ab eodẽ Basilio Procur. Gen. in eadem Congreg. supplicatũ fuerit, vt super. Vtramq; rẽ responsa darent: ab eadẽ verò Cõgreg. fuerit responsũ, neq; Constitutione in generali Conc. Lugdun. quę incipit. Volẽtes, neq; decreto* Cõc. Trid. sess. 14. c. 7. *comprehendi Regulares; ideòq; eos iuxtà eorũ priuilegia, corã suis Superioribus, vel Conseruatoribus esse cõueniendos; necnõ decretum eiusdẽ* Conc. c. 20. sess. 24. *ad Regulares non pertinere, nec eorũ conseruatorias imminuere, nec quoad primam illarum instantiã aliquid noui inducere. Ipseq; Basilius Procur. Gen. Nobis humiliter supplicari fecerit, vt pro sui Ordinis quiete supradictas declarationes ab eisdẽ locorũ Ordinarijs seruari debere Apost. auctor. præcipere dignaremur. Nos illius huiusmodi supplicationib. inclinati, omnibus, & singulis locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obed. districtè præcipiendo mãdamus; nẽ Fratres et Religiosos d. Ordin. Carmel contrà dispositionẽ declarationũ prædictarũ, perturbare, vel inquietare quoquo modo audeãt, vel præsumãt. Irritũ nihilominùs, et inane decernẽtes, quidquid secùs super his à quoquã, quauis auctoritate scienter, vel ignorãter contigerit attentari. Datũ Romæ, apud S. Marcũ, sub Annulo Piscatoris, die 24. Augusti, 1607. Pontif. Nostri anno 4.*

14 Debet vnusquisque Regularis, vel alier exẽptus ordines suscipere à proprio Epis. de qua re in *Disp. de Sacram. Ord.* latè tractabimus: nunc verba Conc. prout ad rẽ præsentẽ faciũt, recensentur (relicta in suo robore, auctorit. Abbatũ conferendi Ordines Min.) *Vnusquisq; à proprio Epis. ordinetur. Quòd si quis ab alio promoueri petat, nullatenùs id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegij, prætextu, etiã statutis tẽporibus permittatur, nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio cõmẽdẽtur. Si secùs fiat, ordinãs à collatione ordinũ per annũ, et ordinatus à susceptorum ordinum executione, quandiù proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*

15 Septimò. Regulares pœnitentiæ Sacramen. exercere nõ possunt, nisi ab Episc. præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationẽ; prout expressè dictat *Conc. Trid. sess. 23. c. 15. de refor.* sub his verbis. *Quãuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatẽ accipiant; decernit tamẽ S. Synodus, nullũ etiã Regularem, posse confessionẽ secularium etiã Sacerdotũ, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficiũ, aut ab Episcopis per examẽ, si illis videbitur necessariũ, aut aliàs idoneus iudicetur; et approbationẽ, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacunq; etiã immemorabili, nõ obstãtib.* De hac materia fusè in *Disp. de Sacramento Pœnit.*

16 Octauò. Priuilegijs, & exẽptionib. non obstantib. nulli licet Monasteriũ, siuè Ecclesiã, vel Orationis Domũ ædificare, antequã ab Ordinario suo licentiã obtineat; ità sancitũ fuit in *Cõc. Agaten. can. 27. relatũ in cap. de Monach. 18. q. 2. & Conc. Calcedon. act. 11. can. 4. registratũ in cap. verò, 16. q. 1.* quibus accedit *Conc. Trid. sess 25. c. 3. de Regul.* sub his verbis. *Nec de cętero similia loca erigãtur sinè Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.*

17 Nonò. Episcopi, seù alij Superiores ordinarij in Monasterijs ipsis Episc. subiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apost. auctoritate, clausurã Sãctimonialiũ (vbi fuerit violata) magna cùm diligẽtia restitui, & vbi inuiolata est cõseruari, maximo studio curare debent; *Conc. Trid. sess. 25. c. 5. de Regul.* cuius verba hæc sunt. *Bonifacij VIII. Constit. quæ incipit, Periculoso, re-*

so, renouans Sancta Synodus, Vniuersis Episcopis, sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternę pręcipit, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis, ordinaria, in alijs verò, Sedis Apostolicę auctoritate, clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Quòd auxilium, vt prębeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus Magistratibus secularibus iniungit, de qua re vide *Campanil. in diuers. Iur. can. Rub 12. cap. 13. pluribus in locis, et Quaranta, verbo Monasteria Monialiū per totū.*

18 Decimò. Regulares omnes etiā exēpti subiacent Episcopis in colendis festis; nàm dies festi, quos in Diœcesi sua obseruandos esse Episcopus mandauerit, ab illis seruari debere decreuit, *Concil. Trid. Sess. 25. cap. 12. de Regul.* sub his verbis. *Dies etiàm festi, quos in Diœcesi sua seruandos idē Episcopus pręcipit ab exemptis omnibus, etiàm Regularibus seruetur.* Quod Concilij Decretū Sacra Congregatio declarās, statuit intelligendū esse tantùm, quoad lectiones, & conciones, quas idem Regulares ad populū habuerint, in hæc verba. *Congregatio Cōcilij censuit, Decretum, cap. 12. vers. Dies etiam festi, sess. 25. de Regul. ità esse intelligendum, Vt Regularium ritus illis festis semper permaneant, quoad Missas celebrandas, & cætera diuina Officia, tam publice, quàm priuatim ab ipsis Regularib. in eorum Ecclesijs persoluenda; nec circà hęc ab ipsis quoquo modo, quidquam in contrariū eisdem Regularibus pracipi posse; quòd si de facto pręceperint, Regulares neutiquàm ipsis Episcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones, & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Euāgelijs, & Epistolis, quibus Clerus secularis vtitur illis diebus festis.* Habetur apud *D. Barbos. de offic. & pot. Episc. alleg. 105. nu. 34.* iuxtà impress. Lugdun.

19 Vndecimò Regulares subsunt Episcopo; nā interdicta, & cēsuras ab ipso promulgatas, ipsi Regulares in eorū Ecclesijs publicare, si Episcopus pręcipiat, & seruare tenētur; sic statuit *d. Cōc. Trid. Sess. 25. cap. 12. de Regular.* sub illis verbis. *Cēsuræ, & interdicta, nedùm à Sede Apostolica emanata, sed etiā ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur.* De qua materia alibi.

20 Duodecimò. Exēpti omnes, tàm Clerici Regul. quàm seculares, quicūq; etiā Monachi ad processiones publicas accedere, cogi possunt à locorum Ordinarijs; exceptis tamen illis, qui tantùm in strictiori clausura perpetuò vitam traducunt. Itē differentiæ, & lites, quæ ratione præcedentiæ inter Ecclesiasticas personas, in ijsdē processionibus oriūtur, ab Episcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur, iuxtà *Conc. Trid. Sess. 25. cap. 13. de Regular.* in hæc verba. *Controuersias omnes de præcedentia, quę persæpè maximo cùm scandalo oriuntur, cuius Ecclesiasticas personas, tàm seculares, quàm Regulares, cùm in processionibus publicis, tùm in ijs, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similibus, Episcopus amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque componat. Exempti autèm omnes, tàm Clerici seculares, quàm Regularas quicunque, etiàm Monachi ad publicas processiones vocati, accedere compelluntur: ijs tantùm exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt.* De qua re inferiùs suo loco latè agendū erit.

21 Decimotertiò. Nouitij omnes subiacēt Episcopo, quoad renūciationes faciēdas. Nulla etenim renūciatio, aut obligatio anteà facta, etiā iureiurando ad cuiuscūq; fauorē, etiā piæ causæ valida est: nisi, obtēta Episcopi licentia, siuè eius Vicarij, fiat intrà duos mēses proximos antè professionem, ac nō aliàs intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione; sic enim disponit *Conc. Trid. Sess. 25. cap. 16. de Regul. Nulla quoq; renunciatio, aut obligatio anteà facta, etiàm cùm iuramento, vel in fauorē cuiuscunque causæ piæ, valeat, nisi cùm licentia Episcopi, siuè eius Vicarij, fiat intrà duos menses proximos antè professionem; ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione; alitèr verò facta, etiàmsi cùm huius fauoris expressa renunciatione, etiàm iurata, sit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiusmodi completus habebitur sermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicūq; Regularis prætēdēs per vim, & metū ingressum esse Religionē, aut etiā dicens antè ætatem debitā professionē emisisse, aut quid simile, volensq; habitum dimittere quacūq; ex causa, aut cùm habitu discedere sinè licētia Superiorum, non erit audiēdus, nisi intrà annos quinque tantùm à die professionis, & tùnc nō aliàs, nisi rationes suas, quas prætēderit, proposuerit coram suo Superiore, & Ordinario, vt per *Conc. Trid. Sess. 25. cap. 16. de Regul.* cuius tenor talis est. *Quicūque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, antè ętatem debitam professum fuisse, aut quid simile: velitque habitum dimittere quacūque de causa, aut etiàm cùm habitu discedere sinè licentia Superiorū, non audiatur, nisi intrà quinquennium tātùm à die professionis, & tùnc non alitèr, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, et Ordinario: quòd si anteà habitum spontè dimiserit, nullatenùs ad allegan. quamcunq; causam admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquàm apostata puniatur; interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religiosi oēs, etiā exēpti vltimarū voluntatū, executores cōstituti nō possunt relictū sibi munus assumere, nisi Superioris licētia impetrata, per *text. in c. Religiosus, de testam. in 6.* Suscepti autèm muneris prędicti rationem reddere cogi possunt à locorum Ordinarijs, à quibus debita eis pęna venit imponenda, si in munere ipso deliquisse cōprehēsi fuerint, *Clem. vni. de test.* De hac re alibi.

24 Decimosextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatē, nequeunt sinè Episc. licētia eleemosynas petere, prout ità statuit *Conc. Trid. Sess. 21. c. 9. de refor.* cuius verba talia sunt. *Cū multa à diuersis antcà Cōcilijs, tàm Lateranēsi, ac Lugdun. quàm Viennēsi, aduersùs prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiùsque eorum malitia, ità quotidie magno Fidelium omnium scandalo, & quęrela excre-*

scere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes ampliàs relicta videatur; statuit, vs postbac in qaibuscunqae Christianę Religionis locis, eorum nomen, atque vsas penitùs aboleatur; nec ad officium huiasmodi exercendum, vllateaùs admittatur: non obstātibus priailegÿs, Ecclesÿs, Monasterÿs, Hospitalibus, Pÿs locis, & qaibasuis cuiusc aaqae gradus, status, & dignisatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiàm immemorabilibus.

25 Decimoseptimò. Regulares etiā omnes exempti in causis hęresis Episcopo subsūt *cap. ad abolendā. §. fin. de haret. et cap. vt officÿ, §. deniq; de haret. in 6.* qui *tex.* cùm loquatur de Inquisitorib. absq; dubio cōprehendit Episcopos; ipsi enim dicuntur Ordinarij Inquisitores, vt inquiunt *Roderic. quaest. regul. tom. 1. q. 20 art. 10. Pegna ia director. Inqaisit par. 3. q. 28. commeat. 78. vers. instissimè verò, & aly apud Barbos. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim subsunt in prædictis causis suis Abbatib. & Prælatis, sed Inquisitorib. Itā decreuit Paulus V. cuius Constit. eisdem Abbatibus scitu necessaria, hic apponitur.

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex ea interdùm, qaa à Prædecessoribus suis, temporum, & reram qualitate, id tunc exposcente, prouidè pro hęresam extirpatione sancita suat, noais emergentibus rationibus, reaocat, & immutat; aliaque desuper disponit, & ordinat, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Dudùm siqaidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster, saa perpetaò valitura Coastitutione statuit, ordinauit, & declarauit, qaòd ex tùnc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæretica prauitatis, tam generales, qaàm in qaibusais Prouincÿs, Cinitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, coatrà omnes quorumcanque Ordinam, etiàm exemptorum, etiam Mendicaatium, professores, & Religiosos, ac etiàm alios qaoscunque, qaouis modo priailegiatos, & exemptos, de hæresis crimine qaomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodò ab eorumdem professorum, & Religiosoram Superioribas, vel Pralatis in causis haiasmodi praeuenti noa fuissent, iuxtà faculuates officÿ Inquisitioais ipsius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinqaentes repertos secundàm Canonicas sanctiones castigare, atque panire possent, & valerent, ac aliàs, prout in litteris ipsius Py Pradecessoris latiùs continetar.

Càm aatem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionū huiusmodi, nonnulla iaterdàm impedimenta orta esse, quominùs caasae haiasmodi ea, qaa decet, diligentia cogaoscantar. Nos de consilio venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, contrà haereticam praaitatem generaliam Iaqaisitorum, illa de medio tollere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matara deliberatione, hac nostra etiàm perpetuò valitara Constitutione, omnia, & quaecūq; priuilegia, iadulta, facultates, & cōcessiones Generalibus, Superioribas, & Praelatis quorumcanqae Ordinū, siuè Mendicantium, siuè Clericoram Regularium, cuiasuis Ordinis, & Instituti, etiam in dicta Constitutione non expressorum, & qaantumuis exemptorum, & quocunque nomine nuncupentar, per dictum Piam, ac quoscūque Romaaos Pontifices prędecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantamuis etiam longissimo tempore obseruata, causas ad dictam officium qaouis modo spectantes cognoscendi, & terminandi, seù in illis qaoquo modo se intromittēdi, qaoram omnium, & siagulorum tenores, etiamsi de illis specialis, & expressa mentio habenda esset, præseatibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis haaentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentiam perpetuò cassamus, reaocamus, & abolemus, ipsisque Geaeralibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis qaæsito colore, vel pretextu preuentionis, vel consuetadinis, ac præscriptioais immemorabilis, seù cognoscendi, an delationes huiasmodi calumniosæ sint, necnè, in eiusdē causis tā motis, qaàm mouēdis quoquo modo se iatromittere, seù immiscere, deaanciationes recipere, testes examinare, processus cōficere, causas ipsas cogaoscere, definire, vel termiaare minimè audeāt, seù presumant, simili auctoritate districtiùs inhibemus.

Volentes, & expressè mandantes, vs ipsi Religiosi possint, & debeaat omnes etiam Ordinum huiasmodi professores, de hæresi suspectos, Inquisitoribas, vel Ordinarÿs locorum vicinioribus liberè denūciare, absque eo qaòd Superiores prædicti personas deaanciandas, & causas perquirere, vel qaoqao modo id impedire, vel retardare audeant, seù præsamant.

Iasuper omnes, & qaascanqae causas ad dictum officium quomodolibet spectantes, & pertinentes, coràm Generalibus, Saperioribas, & Pralatis huiusmodi, in qaibascunqae locis existentibus, ac contrà quoscanqae Religiosos, vt præfertur, exemptos, motas, & pendentes, ad nos haram serie auocamus, easqae omnes in statu, & terminis, in quibas de præsenti reperiuntur, ipsius praaitatis Inqaisitoribus, vel Ordinarÿs locorum vicinioribas terminaadas committimus.

Prætereà ipsis Generalibus, Saperioribas, & Prælatis pari auctoritate pracipimus, atque maadamus, vt omaes processus, & acta caasaram haiasmodi Inquisitoribus, vel Ordinarÿs predictis respectiuè remittans, & consigneat; necnoa Professores, Fratres, Religiosos sapradictos, qaos hæresis labe infectos, vel suspectos etiam in visitatione esse noacrint, absque alia coasultatione cùm proprÿs Saperioribus facienda, eisdem Inquisitoribas, vel Ordinarÿs locorum vicinioribus respectiuè denuncient.

Qaòd si Generales, alÿque prędicti, praesentibus literis non paruerint, eos omnes priuationis, qaarumcunque dignitatam, seù Prelaturarum, vel officiorum suoram Ordinum, ac vocis actiuæ, & passiua, perpetuaque inhabilitatis ad easdem, necnon contrà fautores haereticorum, & impedientes officÿ statutas, & inflictas pœnas, aliasque Censuras Ecclesiasticas, etiàm excommaaicationis maioris lata sententię, à qua non nisi à nobis, vel à Romano Poatifice pro tempore existente, præterquàm in mortis articulo, absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incarrisse.

Necnoa præseuses literas, licèt Generales, Superiores, & Pralati praedicti, aat quicunque alÿ, quauis auctoritate, dignitate, vel officio, seù honore fulgentes, in praemissis quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes ad hoc vocati non fuerint, semper, & per-

& perpetuò validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari; Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritũ quoque, & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Non obstantibus praedictis, ac quibusuis alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & Institutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Maremagnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, eorumque Generalibus, Superioribus, & Praelatis, ac personis etiam per quoscũque Romanos Põtifices praedecessores nostros, ac Sedem praedictam, & per Nos quouis modo concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus, ac alijs omnibus, quae praesentibus quomodolibet obstare possent, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quaeuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores pro plenè, & sufficienter praesentibus expressis, & totaliter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permãsuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, caeterisque contrarijs quibuscunque.

Vt autem praesentes literae ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum praetendere, aut contrà eas se excusare valeat, illas in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariae Apostolicae, ac acie Campi Florae de more affigi, & publicari, earumque exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi, omnes, & singulos, quos concernunt, & cõcernent in futurum, perindè arctent, & afficiant; ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Quòdque earum transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Praelati, seù personae in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, eamdem prorsùs fidem in Iudicio, & extrà vbique gentium, & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quae eisdem originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae. Et nihilominùs vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcunque Religiosorũ praedictorum praesentes deueniant, etiam volumus, & in virtute sanctae obedientiae praecipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Praelatis praedictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seù Congregationibus prouincialibus, vel generalibus cuiuscunque Prouinciae, tàm in Italia, quàm extrà, praesentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo, &c. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, anno Incarn. Dom. 1606. Kalen. Sept. Pontific. nostri, anno secundo. Habetur in *Bullar. Fratrum Minimorum, tomo 2. Constitut. 9.* eiusdem Pontificis, *in Bullario verò nouo, Laertius Cherubini, tomo tertio, pagina 210. est Constit. 26.* necnon nouissimè etiam accessit Constitutio edita per eumdem Pontificem *Const. 97.* sed de hac re alibi.

26 Decimooctauò. Regulares oẽs corã Episcopis reconueniri possunt quoties illi, aut ipsorũ Monasteria corã illis conueniunt alios; nã si persona Ecclesiastica prorsùs exempta à foro laicali, sæculares conueniat coram illo; potest, ex communi sententia, coram eodem reconueniri. *Abbas in cap. nimis praua, num. 4. de excess. Prelat. Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores in cap. at si Clerici, & cap. significauerunt, de Iudic. & Bald. in l. 2. §. sed si agant de Iudic. Speculat. in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, vers. sed pone Clericus, & Decis. Neapol 173.*

27 Decimononò. Quicunque fuerit exemptione munitus, nõ ex eo censetur exemptus à decimis, tàm de terris, & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm postmodùm acquirendis; ità nãque probat, *text. in cap. statutum, §. cęterum, de decimis, in 6.* Sed de hac re inferiùs.

28 Vigesimò. Religiosi, in Sabbato maioris hebdomadæ campanas in ipsorum Ecclesijs pulsare non possunt, antequàm pulsentur in Cathedrali, seù Matrici Ecclesia, quòd si contrarium facere præsumpserint, in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranense sub Leone Decimo, & *Constit.* quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.*

29 Vigesimoprimò. Nouitijs professionem emittere nolentibus, sed à Religione egredi volentibus, restituenda sunt omnia bona, quæ tempore ingressus in Monasterium attulerũt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendũ poterunt Episcopi, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, eosdem Regulares Prælatos cõpellere, vt habetur, *in Conc. Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 19.*

30 Vigesimosecundò. Religiosi de manibus laicorũ Ecclesias, sinè Episcopi cõsensu, recipere nequeũt, *can. decimas. 16. q. 7. c. quòd autem, in fine, c. illud, vers. tùm quia, cap. nullus de iurepatron. cap. cùm & plantare, in princ. vers. Ecclesias, de priuileg.* quòd est intelligendum de donatione Ecclesiæ, quam Laicus detinet, non autem de donatione iurispatronatus, facta loco Religioso, quia in hac Episcopi assensum non requiri, diximus suprà *Disp. 9. Quæst. 2. nu. 1.* videantur *Lambertin. de iurepatron. p. 2. lib. 1. q. 1. ar. 9. & 10. & D. August. Barbosa de offic. & potest. Episcop. alleg. 105. num. 49. iuxta impression. Lugdunens.*

31 Vigesimotertiò. Episcopi locorũ Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquisitores, vbiq; locorũ deputati procedere possũt, & seuerè animaduertere in Regulares audẽtes in publicis cõcionibus, lectionibus, cõclusionibus, & alijs quibuscunq; actib. publicis asserere, quòd Beatissima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit, vt censuit Sacra Cõgregatio Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico, coràm sanctiss. D. N. Paulo Quinto, Feria quinta, 31. Augusti 1617. relata per *Hieronymum Campanil. in diuers. Iuris Canonici, rubr. 12. cap. 13. num. 140.* Deindè super eadem materia, emanauit alia Decisio in Congregatione eiusdem Sanctæ Inquisitionis, ha-

bita coram fel. record. Gregorio Decimoquinto, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus, aduersus hæreticam prauitatem, Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, *die 24. Maij, 1622.* cuius tenorem hic referre libuit.

Sanctissimus Dominus Noster, auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum decretum, aliàs editum à felic. record. Paulo Quinto eius Prædecessore, hoc suo præsenti decreto ex eisdem causis euitandi scandala, dissentiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & vt accepit in aliquibus Regionibus iam orta sunt ex sermonibus priuatis, occasione assertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & scripta; mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis; ne de cetero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cùm peccato originali, nec de hac opinione affirmatiuè aliquo modo agere, seù constare; exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsùs præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquàm quoad in supradicto fel. record. Pauli Quinti, & hoc suo decreto disposita. Eadem Sanctitas Sua voluit, & expressè mandauit, vt in reliquis omnibus; vt huiusmodi decretis non aduersantur Constit. Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. & Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis, firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obseruentur, perindè, ac si huiusmodi decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas Sua cùm Sancta Romana Ecclesia de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tàm secularibus, quàm cuiuscumque Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missæ Sacrificio, ac Diuino Officio celebrandis, tàm publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autèm Sanctitas Sua voluit, & declarauit, subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus, ac præfato decreto suorum Prædecessorum, ipso facto incurrendis. Et ità decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari; non obstantibus in hac parte Constitutionibus suprascriptis, decreto præfato Pauli Quinti, consuetudinibus etiàm immemorabilibus, necnon omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac alijs quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contrà huiusmodi transgressores etiàm Regulares, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiàm quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & seculares personas cuiuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm secularis, Episcopi, & Prælati, Superiores, alijque Ordinarij locorum, quàm hæreticae prauitatis vbiquè locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant; tribuentes eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contrà eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coercendi, & puniendi. Voluit demùm, nè præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd præsens decretum, seù illius exempla ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ affixa omnes ità arctent, & afficiant, perinde, ac si vnicuiq; personaliter intimata fuissent; quodq; praesentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Andreas de Pettinis Sanctae Romanae, & vniuersal. Inquisit. Not. Refert etiam post primam impressionem *Iulius Lauor. de Iubileo, & Indulgentijs parte secunda, capite vigesimoprimo, numero centesimo vigesimo nono. D. August. Barbos. d. alleg. 105. num. 59.*

32 Vigesimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi Orbis Christiani, in suis quisque Diœcesibus, & territorijs etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere possunt contrà quoscunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos quorumcunque Ordinum Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuscunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcunque illæ sint, ad inhonesta, siuè inter se, siuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siuè antè, vel post immediatè, seù occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siuè extrà occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, vbi Confessiones Sacramentales audiantur, seù ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij contrà quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circumstantijs suspensionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, & si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, absque vlla spe gratiæ aliasque poenas decernant: eos quoque si pro delicti grauitate grauiores poenas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ seculari puniendos tradant. Vt statuit Gregorius XV. in suo Motuproprio contrà sollicitantes mulieres in confessione, edito die 30. Augusti 1622. incipit. *Vniuersi*, quod integrum hic apponitur.

GRE-

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuersi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœlesti dispensatione gerentes, sedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagijs conseruetur immunis, multoq; maiori studio prouidere, vt omnis pestis ab ijs auertatur, quibus alios sanandi officium est commissum, nè, quod Euangelica scripta nos admonent, sale infatuato, non sit in quo saliatur, & ad nihilum prosit vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quibusdam in locis prouisum fuit, vt impium, ac nefandum scelus, quod non solùm inter Christi fideles non esse, sed nec etiam nominari debet, procul ab ijs arceatur, videlicet, vt aliquis Sacerdos ad Sacras audiendas Confessiones deputatus, sacrosancto Pœnitentiæ Sacramento, sollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigat, & ex cælesti medico infernalis veneficus, ex patre spirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcircò nos ea, quæ his perniciosissimis diaboli insidijs arcendis certis locis salubriter constituta sunt, vt nullibi desiderentur, quantùm ex alto conceditur, prouidendum duximus.

Aliàs siquidem à fel. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis, videlicet, Pius Papa IV. venerab. fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarum hæreticæ prauitatis Inquisitori generali. Cùm, sicut nuper non sinè animi nostri molestia accepimus, diuersi Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atq; etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, siuè eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino, Deo, Saluatori nostro IESV CHRISTO iniuriam facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes ad actus inhonestos, dùm earum audiunt confessiones, alliciendo, & prouocando, seù allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis, grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus diaboli tradendo, in Diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciem, Christi fidelium scandalum non modicum.

Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atq; doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs per te, vel per alium, seù alios à te deputandum, seu deputandos, contrà omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tàm seculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum Regulares, cuiuscunq; dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tàm super præmissis, quàm super Fide Catholica, & quid de ea sentiant, diligenter inquiras, & iuxtà facultatum tibi contrà hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxtà excessuum suorum qualitates, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, si, & prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione, secularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cùm quibusuis clausulis, & decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 16. Aprilis, 1561. Pontif. nostri anno 2.

Igitur, vt literæ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbiq; locorum inuiolabiliter obseruentur, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, ac de consilio venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, contrà hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum, præinsertas literas huiusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisq; omnibus, & singulis inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, illasq; non solùm in prædictis Regnis Hispaniarum, sed in quibusuis Christiani Orbis partibus, firmiter, & inuiolabiliter obseruari præcipimus, & mandamus.

Ac prætereà, ne in futurum de pœna his delinquentibus imponenda, & de modo contrà eosdem procedendi ab aliquo dubitari possit, statuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & singuli Sacerdotes, tàm seculares, quàm quorumuis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuscumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonesta, siuè inter se, siuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siuè ante, vel post immediatè, seù occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siuè extrà occasionem confessionis, in confessionario, aut in loco quocunq; vbi Confessiones Sacramentales audiantur, seù ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cùm eis illicitos, & inhonestos sermones, siuè tractatus habuerint, in officio S. Inquisitionis seuerissimè, vt infra, puniantur.

Et prætereà omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi Orbis Christiani in suis quemq; Diœcesibus, & territorijs per has nostras literas, etiam priuatiuè quò ad omnes alios, specialiter, ac perpetuò Iudices delegamus, vt super his contrà prædictos simul, vel separatim

ratim in omnibus; prout in causis fidei, iuxtà sacrorum Canonum formam, necnon officij Inquisitionis huiusmodi constitutiones, priuilegia, consuetudines, & decreta diligenter inquirant; & procedant, & quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles reperierint, in eos pro criminum qualitate, & circumstantijs, suspendentes ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunq; ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum, absque vlla spe gratiæ, aliasque pœnas decernant, eos quoque, si pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ seculari puniendos tradant.

Dantes etiam facultatem venerab. fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus generalibus Inquisitoribus, ne delictum tàm enorme, & Ecclesiæ Dei tàm perniciosum remaneat ob probationum defectum impunitum, cùm difficilis sit probationis, testibus etiam singularibus concurrentibus, præsumptionibus, indicijs, & alijs adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo iudicandi, & Curiæ seculari, vt præfertur, reum tradendum esse pronunciandi.

Non obstantibus omnibus, quæ dictus prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Mandantes omnibus confessarijs, vt suos pœnitentes, quos nouerint fuisse ab alijs, vt supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu, vt præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seu locorum Ordinarijs prædictis; quòd si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum confessarios sollicitantes, seu tractantes, vt supra, ijdem locorum Ordinarij, & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constituta munitis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extrà vbique habeatur, quę praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae; quodque eaedem praesentes literae, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. &c. Dat. Romę apud S. Mariam Maiorem sub annulo Pisc. die 30. Augusti 1622. Pont. sui anno 2. habetur in *Bullar. Fratr. Minim. Lauren. de Peir. tom. 2. Const. 3. eiusdem Pontif.*

33 Vigesimoquintò. Episcopus punire potest Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti esse debeant, plures retinent, *extrauag. vlt. incip. quia cunctos, de offic. custod.* qui tex indistinctè loquitur de omnibus Mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio est, quia campana pulsatur propter audientes, & sic læduntur personæ non exemptæ, & committitur delictum extrà locum exemptum; sicut proijciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri potest à loci Ordinario propter delictũ commissum extrà locum exemptum, *adnot. in reg. in obscuris de reg. iur. in 6.* sicut mandans delictum committi in vno loco, delicto ibi secuto potest mandans ibi puniri, quia videtur, ibi delictum consummasse, vt in *clem. pastoralis, de re iud. & notat Barthol. in l. si vt proponitur ff. de fideiussor. Panormit. in cap. patentibus, num. 5. de priuileg.*

34 Vigesimosextò. Religiosi Episcopalia iura sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, qui etiam Ecclesias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap. cùm & plantare §. de confratribus, vers. quod autem, de priuileg. vbi gloss. verb. priuilegiorum; CoKier. loco cit. num. 100. D. Barbos. n. 63.* quod intelligendum est de ijs Religiosis, quibus Episcopalia iura priuilegio, aut præscriptione non competunt.

35 Vigesimoseptimò. Regulares sinè Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt subsunt Episcopali iurisdictioni, *D. Barbos. loco cit. num 69.*

36 Vigesimoctauò. Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Dioecesis facere solemnes benedictiones, & diuina officia celebrare, *Franc. in cap. Abbates nu. 1. vers. in glos. de priuil. in 6. Clem. Archiepiscopo de priuil. Franc. Bauin. in tract. de visit. q. 3. 2. p. num. 9. Cokier. d. q. 45. num. 34 & 35.* de qua re latè *suo loco.*

37 Vigesimononò. Episcopis subduntur exempti in causis matrimonialibus, *Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 20. §. ad hęc*, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel immemorabilem pro se consuetudinem, vt censuit Sacra Congregatio, *teste Flam d. nu. 6. vers. duodecimo.*

38 Item Episcopo subduntur exempti adhoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. *Ioannes Andr. & Dominic. in cap. 1. de priuil. lib. 9. Gambara de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigesimò. Regulares, qui extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum faciunt processiones (nisi consuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri possunt, & impediri ab Ordinario; & ratio est, quia non habent territorium, & id ità practicari vidisse testatur *Zerol. in praxi Episcopali par. 1. verbo, processiones vers. ad quartum, quem refert Cened. dict. quaest. 26. num. 18.*

40 Trigesimoprimò. Religiosus Monasterij exempti si extrà Monasterium sinè habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà Monasterium, *Franc. in cap. 1. nu. 5. de priuileg. in 6. Fuscus de visit. lib. 2. cap. 16. num. 2. Cokier. de iurisd. Ordin. in exemp. par. 2. quaest. 49, num. 33. Dominus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 105. num. 61. Lugdunen. impress.*

41 Trigesimmosecundò. Si fugæ periculum adsit potest Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, *Cardin. in clem. 1. q. 3. de offic. Ordin Felin. in cap. final. num. 7. de foro compet. Roderic. qq. reg. tom. 2. q. 63. art. 3. Henriq. in Summa lib. 7. cap. 25. §. 7. in lit. Q. Fusc. de visit lib. 2. cap. 8. num. 20. Cened. prac. & can. quaest. lib. 1. q. 26. num. 31. & p. 4. q. 52. à princ.* vbi ait si commodè, & citrà periculum haberi, aut expectari possit auctoritas Iudicis exemptorum illorum, Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l. generali, ibi, si Praesidis copia desit. C. de De-*

de Decurionibus lib. 10. non enim valet Ordinarius loci, tali semoto periculo, exemptos capere, & captos carceribus mancipere, *clem. 1. §. nonnulli de excessibus Prælat. & Roderic. loc. cit.* etiam in illis casibus, in quibus tenentur exempti obedire Episcopis si non pereant:ex *Nait. cons. 257. num. 7.* vbi subdit in tali casu debere Episcopum querelam ad Papam deferre, & contrà eosdem impetrare delegatum, *Camill. ad Bellug. rubr. 11. §. videndum lit. F.*

42 Trigesimotertiò. Exempti in omnibus illis subijciuntur Episcopo, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent;exempli gratia; in consecratione Ecclesiarum, petitione Chrismatis, & similium, *cap. Veniens, vbi Abb. notab. 2. de præscript. gloss. in cap. Abbatibus 17. q. 2. Barbos. ead. alleg. 105. nu. 65.*

43 Trigesimoquartò. Ex iustitiæ defectu in exemptis, potest adiri Episcopum loci, vt suppleat, nisi facilè possit ad Summum Pontificem haberi recursus, seu ad Superiores illorum exemptorum, ità *Aufrer. in Repetit. Clem. 1. q. 10. num. 3. vers. vnde in principali de offic. Ordin. Cokier. loc. cit. nu. 34. D. August. Barbos. loc. cit. num. 67.*

44 Trigesimoquintò. Episcopus habet omnimodam iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis: ijs rebus exceptis, quæ Regularia instituta respiciant, *cap. 1. ne Sede Vacante gloss. fin. in cap. nullus de elect. in 6. & ibi Anchar. num. 3. Ioan. Andr. 3. Gemin. num. 8. Fran. num. 3. & Rot. apud Fariac. p. 1. decis. 69. num. 2.*

45 Trigesimosextò. Etiam circa reuerentiam erga Episcopum; in qua re difficultas est, an exempti ab Episcoporum iurisdictione,ab eorum quoq; reuerentia per exemptionem soluantur. In qua re breuiter dicendū est,quòd si exemptio obtenta est à Sede Apostolica, & est plena, exempti, Episcopo ad ius reuerentiale, non tenebuntur: vt tradunt *Felin. in cap. cùm inter num. 3. & num. 4. circa med. de re iud. & in cap. conquerente in princ. vbi alios allegat, de offic. Ordin. Bellenc. de charitat. subsid. q. 28. Puteus decis. 115. lib 3. Quintilian. Mandos. in tract. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, Vers. an autem exemptio, Roder. quæst. reg. tom. 2. q. 63. art. 9. Erasm. Cokier. d. tract. p. 4. q. 34. Boer. decis. 133. num. 8. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 20. num. 22. D. Barbos. alleg. 105. num. 75.*

46 Trigesimoseptimò. Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, & in ijs quæ ad dictam curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi loci, subijciuntur. Qui Regulares animarum personarum secularium curam exercentes, etiam si sint ad nutum amouibiles per suos Abbates, & Prælatos: tamen per eosdem ad eam curam deputari non possunt, nisi accedente Episcopi consensu, & præuio examine, ex præcepto *Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 11.* exceptis locis, in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habeant, & Monasterio Cluniacensi, & alijs Monasterijs, seu Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent, saluo tamen Episcoporum iure, quæ omnia sub his verbis *Conc. Trid. loc. citato*, cōtinentur.

In Monasterijs, seu domibus Virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium præter eas, quae scilicet de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ, tàm Regulares, quàm seculares huiusmodi curam exercentes subsint immediatè in ijs quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensium, cùm suis limitibus, & exceptis etiam ijs Monasterijs, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atq; alij Monasterijs, seu domibus in quibus Abbates, aut alys Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

47 Hic tamen primò aduertendum est. Episcopum Parochiam, Abbatiæ, siuè Monasterio annexam visitantem, debere eam absq; grauamine, & Monasterij impensis visitare, iuxtà *Leonis X. Constit. 26. §. 3. vt benè notat Henriq. lib. 7. de Indulgen. cap. 25. num. 11.*

48 Secundò. Notandum est, Regulares curam animarum secularium exercentes, si delinquentes reperiantur, non esse ab Episcopo puniendos, sed ab Episcopo suis Superioribus Regularibus tradendos ex *Constit. eiusdem Leonis X. loc. cit.* & facit *cap. fin. de stat. Monachor. §. 1.* quod docet *Abb. in cap. cùm contingat de foro compet. nu. 22. Henriq. loc. cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans præterea id fuisse declaratum à Sacra Congregatione Illustriss. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.

49 Tertiò. Notandum est, non posse Episcopum visitare personas seculares exercentes curam animarum, in prædictis Monasterijs, in quibus residet Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio test. *Zerola 2. par. Prax. verb. visitatio q. 13.* per hæc verba. *In Monasterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariam principalem habeat, licèt personæ seculares sint, in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipsam curam, & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi Episcopi Ordinarij Diœcesis, in quo ipsum Monasterium situm est, subiectæ sint.* Sed de hac re redibit sermo in Bulla Greg. XV. paulò inferiùs cùm suis declarationibus Sacræ Congregationis, apponenda.

50 Quartò. Notandum est, Episcopos non posse Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec Monasteria eadem visitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiusmodi illorum Monasteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, ex *Quaranta in Sum. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag. mihi 514. &*

Roderic.

Roderic. in suo Bullar. in clem. 8. in princ. sub his verbis. *Congregatio Concilij censuit Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monasterijs, Domibus, & Ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitando Sacristias, Paramenta, Vasa sacra, Altaria, & cætera huiusmodi: aut etiam Tabernaculum, seù Pixidem, in qua Sanctissimam Eucharistiæ Sacramentum asseruatur.*

Hinc est, quòd cùm Archiepiscopus Genuensis prætenderet posse Tabernaculum, in quo idem Eucharistiæ Sacramentum asseruatur ratione acquisitæ possessionis visitare, quia eius antecessor aliquas Regularium exemptorum Ecclesias visitauerat, *Sacra Congregatio Conc. Trident.* ad quam tale negocium deductum fuerat respondit. *Cùm actum fuerit in Sacra Congregatione Card. Concil. Tridentini Interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quasi possessione Ecclesias Regularium visitandi. Illustrissimi Patres perspectis scripturis huc ab Amplitudine tua non ità pridem delatis, censuerunt debere eam abstinere ab huiusmodi Monasteriorum visitatione, atq; Ecclesiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum secularium non imminet. Itemque Monialium ijsdem Regularibus subiectarum in his, quæ ad ipsarum clausuram non pertinent. Reliquum est, vt Amplitudo tua Sacræ Congregationis responso promptè, quod suis literis pollicetur, adhæreat, & diù valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26. Ianuarij 1619. Cardinalis Lancellottus.* Habetur apud *Lauren de Pierinis in tom. 1. priuileg. Minim in annot. ad Constitution. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.*

Quoniam verò ex supradictis casibus, aliqui à Gregorio XV. quoad animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei pertacti sunt in eiusdē Cōstitutione de exemptorum priuilegijs; ideò prædicta Constitutio hic cùm declarationibus *Sacræ Congreg. Illustriss. Cardin. Conc. Tridentini Interpretum*, (cùm Summa animaduersione digna sit) verbatim describitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.

51 I*Nscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ solicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atq; vt Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubritèr exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiàm Regularem, posse Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: nec non vt in Monasterijs, seù domibus virorum, seù mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ, tàm Regulares, quàm seculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Itemq; vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasterijs sibi subiectis Ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari, maximè procurent; inobedientes, atq; contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atq; vt Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint, sinè Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, etiàm in suorum Ordinum Ecclesijs, prædicare præsumant. Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiugatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tàm Regulares, quàm seculares quomodolibet exempti, siuè animarum curam personarum secularium Monasterijs, seù domibus Regularibus, aut quibusuis alijs Ecclesijs, vel beneficijs, siuè Regularibus, siuè secularibus incumbentem exerceant; siuè alias Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione; siuè quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absque vlla auctoritate se ingerant: in his, quæ eiusmodi curam, seù administrationem concernunt, omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquàm Sedis Apostolicæ delegato, plenè in omnibus subijciantur. Ad hæc tàm Regulares, quàm seculares huiusmodi nullis priuilegijs, aut exemptionibus tueri se possint, quominùs, si deliquerint circa personas intrà septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiàm Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquàm ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quotiès, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confessores verò siue Regulares, siuè seculares, quomodocunque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas nullatenùs deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratìs concedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad eiusmodi Monasteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus subiectarum, pertinentia, siuè Regulares extiterint, siuè seculares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere*

dere teneantur, ad idque iuris semedijs cogi, & compelli queant Liceatq; Episcopo, ex rationabili causa, Superiores Regulares admonere, vt eiusmodi Confessores, atquè Administratores am. ucant; ijsq; Supesioribus id facere detrectantibus, aut negl gentibus, habeat Episcopus facultatem pradictos Confessores, & Administratores admonendi quotiès, & quandò opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vnà cùm Superiosibut Regularibus, quorumcunque Abbatissasum, Psiorissarum, Praefectarum, vel Praepositarum eorumdem Monastesiorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel pes alium interesse, ac praesidese; absque vlla tamen ipsorum Monasteriorum impeusa. Ac demum habeat Episcopus, tanquàm dictae Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos tàm seculares, quàm Regulares, qui in alienis Ecclesijs, aut quae suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, praedicare praesumpserint. Itàut Episcopi in suprascriptis casibus, & in praenominatas personas, in praemissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quandò opus fuerit, etiàm extrà visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnemq; iurisdictionem exercere liberè, & licite valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, neinon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quorumcunque personarum, atq; Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiàm necessariò, & in indiuiduò exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tàm secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum, etiàm iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiàm immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiàm Mari Magno, seù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorumque, atque alijs inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusuis alijs, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cùm quibusuis, etiàm derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiàm Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiàm per viam communicationis, seù extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiàm si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenosibus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad vesbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi, ac si de vesbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expressè derogamus; cætesisq; contrarijs quibuscunque. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranen. & Psincipis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Flosæ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisq; detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præsentium literarum transumptis, etiàm impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seù Personæ in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, in Iudicio, & extrà illud, vbi opus fuesit, eadem psorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentase praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incasnationis Dominicae M D C X X I I. Nonis Febsuarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

V. Dat. S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi MDCXXIII. indictione sexta, die verò octaua Mensis Februarij; Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Gregorij Diuina psouidentia Papæ X V. anno secundo, retroscripta literæ Apostolicæ affixæ, & publicatę fuerunt ad Valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariae Apostolicae, & in Acie Campi Florae, dimissis ibidem earumdem literasum originalibus appensis per aliquod temporis spatium, & exindè remotis, deindè dimissis earumdem literarum copijs affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctissimi Domini Nostri Papae Cursores.

Octauius Spada Magister Cursorum.

DECLARATIONES ALIQVOT Sacræ Congregationis Concilij, super d. Constitutione Gregorij X V.

Posita Constitutione fel. ree. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c.

Dubitatur.

I. AN liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

I I. An Episcopi possint Regularibus præscribere,

re, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuiulegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

III. An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tàm seculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus.

V. An per eamdem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; ius Abbatissas confirmandi Attributum censeatur?

VI. An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

VII. An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seù deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

VIII. An Confessiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, seù deputati, vel confirmari post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatus, Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

XI. An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones pro vna vice infra annum ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, possint, virtute dictæ approbationis, pluriès tanquàm Cõfessores extraordinarij earumdem Confessiones audire absq; noua Episcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Constitutione statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulases admonere, vt amoueant Confessores Monialium, atque Administratores bonorum ad earumdem Monialium Monasteria pertinentium, ijsq. Superioribus id facere detractantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur?

XIII. An eadem Constitutio qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circà personas degentes intrà septa Monasteriorum Monialium, aut circà clausuram, vel bonorum administrationem eorumdem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solùm in notorijs, & cùm scandalo populi?

SACRA CONGREGATIO CARDINALIVM Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem san. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, nequaquam subijcere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt; nisi in Sacramentis personis secularibus administrandis ijdem Regulares delinquant: ac propterea.

AD primum dubium respondit. Episcopis non licère in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Santissimum Eucharistiae Sacramentum, vel vbi Confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: Ideoq; in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus praescribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Quòd si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam.

Ad III. Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad VI. Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenùs, posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos posse, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confessionibus Sanctimonialium audiendis absquè alio examine, & approbatione Episcopi. Quòd si contingat, vt illorum facultas à Sede Apostolica vltrà triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, seù deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum officio, pergere sinè alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantùm, quæ sponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post Constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, seù dignitatibus, expleto iam tempore à Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè praefinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquàm posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi priùs à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad IX. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium audiendas, nequaquàm censeri approbatos ad audiendas Confessio-

fessio-

fessiones Monialium sibi subiectarum; sed egere, quoad hoc, speciali Episcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatum, minimè posse audire Confessiones Monialium, alterius Monasterij.

Ad XI. Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro vna vice audiendas, haud posse pluriès in vim approbationis eiusmodi illarum Confessiones audire: sed ab Episcopo totiès esse approbandos, quotiès casus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiusmodi causam significare Superioribus Regularibus; sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiae Episcoporum, quorum conscientiam Sacra Congregatio seriò onerauit, nè facultate, sibi hac in parte attributa, quoquo modo abutantur, eius rei in districto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantùm, & cùm populi scandalo.

Quæ Sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiss. D. N. VRBANVS VIII. in omnibus aporobarunt.

A. Card. Caetanus.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

Post prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illustriss. Cardd. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt: prima anno 1624. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ sequitur.

Posita Constitutione fel. rec. Gregor. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis absq; legitima licentia accedens ad Monasterium Monialium Regularibus subditarum, ibiq; in loco colloquijs destinato cùm Moniali colloquens, à Dioecesano Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coerceri, & puniri possit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid Interpretum censuit, posse. Quam Congregationis sententiam S.D.N. Vrbanus VIII. ad se relatam approbauit.

Cosmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Episcopo in vim Constitutionis fan. mem. Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs, punire Regulares, qui ad Abbatissæ electionē procedunt ante tempus ipsi Episcopo significatū, aut die electionis eidē nullatenùs prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum respondit, Regulares ex eadem Constitutione ita demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumque vsque ad præfinitum tempus expectare; si antea ipse expressè declarauerit, se vti velle facultate sibi hac in parte attributa, Abbatissarumq; electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere. Post eam verò declarationem, licere Episcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatissæ electionem procedere.

Cosmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem potestatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ locis publicis, seù priuatis apponuntur, vide per extensum in Const. sequenti.

Feria quinta die 2. Octobris, 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram Sanctissimo Domino Nostro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa Octauo; ac Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Cum Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa Octauus, die xiij. Martij, 1625. Decretum ediderit infrascripti tenoris, videlicet.

Sanctissimus Dominus Noster sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cùm sanctitatis, & martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, & si neque Canonizationis, neque Beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratorijs, atq; Ecclesijs, alijsque locis publicis, ac etiam priuatis, cùm laureolis, aut radijs, seù splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaque beneficia à DEO per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volensque proindè huiusmodi abusibus pro debito officij pastoralis occurrere, re etiā cùm Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus, contrà hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus, communicata, & maturè considerata, ac discussa, declarauit, statuit, & decreuit: nè quorumuis hominum, cùm sanctitatis, seù martyrij fama (quantumcunque illa sit) defunctorum Imagines, aliaque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præseferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, seù priuatis, vel Ecclesiis, tàm secularibus, quàm Regularibus cuiuscunque Religionis, Ordinis, Instituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequàm ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (si quæ apposita sunt) amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui sanctitatis, siuè martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, gesta, miracula, vel reuelationes, seù quæcunque beneficia, tamquàm eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, siuè recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoscendis, Theologos, aliosque pios, ac doctos viros, in consilium adhibeat: & nè deindè fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tàm graui committatur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmit-

Q tat,

tat, eiusque responsum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliaque beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenùs sinè recognitione, atque approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandatque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum sepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, seù ex alia quacunque materia, tàm pictas, quàm sectas, atque exculptas, appendi, seù affigi, & lampades, siuè alia quæcunque lumina accendi sinè recognitione ab Ordinario omninò, prout supra, facienda, Sedique Apostolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per suprascripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, Virorùque Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmissa diligentiùs obseruentur Vniuersis, & singulis, tàm Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis Inquisitoribus districtè præcipir, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò peruigilet, nè sinè approbationibus prædictis, Imagines cùm memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliauè contrà superiùs disposita, fiant; transgressores verò, si regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis, si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis à diuinis, & ab administratione Sacramentorum, executioneque suorum Ordinum respectiuè, atque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, seù Inquisitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut Imagines pinxerint, sculpserint, seù quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæterique Artifices circà præmissa qualitercùque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniariis, aliisque etiam corporalibus pœnis, iuxtà criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, seù Inquisitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuscunque non obstantibus.

Et nè præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seù illius exemplum ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proindè arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset, quòdque præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsùs fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Postmodùm verò idem Sanctissimus Dominus Noster, à quibusdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in posterùm offerri contigerit, recipere, & anteà oblatas conseruare liceret, Sanctitas Sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimoniam diuinæ Clementiæ placuerit admirandis operibus illustrare; re priùs cùm Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus contrà hæreticam prauitatem Generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti Decreto declarauit: Quòd sicut nunquàm prohibuit, nec sua intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemque Tabellarum, & Imaginum huiusmodi, ità, vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, Vt quoties ad aliquam Ecclesiã, aut Oratorium, locumuè alium publicum secularem, seù Regularem Tabellas, & Imagines, aliuduè simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non ascriptorum, quamuis cùm martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata, se impetrauisse, dixerit, liceat Ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorumuè prædictorum curæ Præpositis, Tabellas, & Imagines, siuè pictas, siuè ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque collatæ gratiæ fidem facientia, simul cùm deferentis, aliorumque, qui conscij fuerint attestationibus recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneatur in secreto aliquo, seorsùm ab Ecclesia, loco custodire, ibidemque tam amota collocare, & asseruare, vt si quãdo Dominus talium Virorum merita Beatificationis, seù Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescunque probationes Apostolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ, cõtrarijs quibuscunque non obstantibus.

Io. Antonius Thomasius S. Rom. & Vniuers. Inquisitionis Not.

Anno Millesimo sexcentesimo vigesimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Vrbani, Diuina prouidentia Papæ Octaui, die verò 30. mensis Octobris, supradictæ Litteræ, siuè Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursorem.

54 His præcipuis annotatis casibus, in quibus Episcopi habent iurisdictionem in exemptos; alij sese offerunt, hic breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri. *Abb. cap. ex ore num. 1. vers. 2. not. de priuileg. Henric. Botterus tract. de Synod. Episc. par. 1. num 9. 62. & seq. & part. 1. nu. 4 Conc. Trident. sess. 24. cap. 2 de reform. Franc. cap. vt Apostolica de priuileg. in 6.* Ratio est, quia licèt probetur exemptio capitis, non ideò sequitur, quòd probata sit exemptio membrorum. *Innocent. dicto cap ex ore arg. l. liberorum, ff. de adopt. gloss. cap rogamus 24 quæst. 1. Brixiens in repert. verb exemptio, vers. an exempto Monasterio, Innocent. cap quod super de maior. & obed.* Sed de hac materia latè alibi.

II. Ordinarius potest declarare exemptum incurrisse excommunicationem; idque vt sui subditi illum euitent: *Franc. cap. Episcoporum, num. 3. de priuileg. in 6. cap. tuarum, de priuileg.* quæ tamen decla-

declaratio exemptis præiudicare non poteſt, ſed tantùm ſubditis, quibus Ordinarius prohibere poteſt conuerſationem cùm exemptis excommunicatis. *Nauar. conſil. 2. num. 2. de ſentent. excommunicat.* idque procedit, ſi priùs fuerint excommunicati per proprium ſuum Iudicem, ſecundùm Nauarrum *dicto conſil. 2. & in Manuali capit. 27.* & non aliter. *Lancellottus de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. num. 7. fol.* 160. & ità etiam elegantiſſimè concludit *Boetius Eponis in cap. vltim. num. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos, ſuis priuilegijs abutentes, *Zabarell. clem. abuſionibus, num. 1. & vlt. de pœniten.* & latè *in clement. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij.*

IV. Ordinarius poteſt ſe intromiſcere, nè excommunicati, vel vſurarij ſepeliantur in loco etiã exempto; dummodò tamen iſte locus ſit in Diœceſi. *Abb. cap. in ſacris, num. 7. de ſepult.* Immò præcipere, vt ſepulti humo eximantur, *Cap. ad hæc de priuileg.* & contrauenię̃tes punire, latè *Franc. cap. Epiſcoporum, num. 3. eodem in 6. clement. 1. & 2. de ſepul. Fel. cap. vlt. n. 7. in fin. de ſepult.* rem hanc vide pleniùs apud *Abbatem diſtinct. dict. cap. ſacris, num. 7.*

V. Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiã in ſua Diœceſi, quamuis exemptam, *Abbas cap. Apoſtolicæ, num. 3. 7. 8. de donat.*

VI. Epiſcopus poteſt ſubditis ſuis iniungere, nè cõmunicent, aut accedant ad exemptos excõmunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, *arg. cap. de terris, de decimis, cap. poſt miſerabilem de vſuris;* debent tamen exempti priùs declarari excommunicati per Iudicem ſuum competentem, quemadmodum ex doctrina Nauarti ſuprà retulimus, *eodem nu. 19. Aufrer. in repet. clemen. 1. q. 10. num. 3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò ſi delictũ ſit notorium, vel excommunicatio patens, *Lapus cap. Epiſcoporum, de priuileg. in 6. Gulielm. in clem. 2. de pœniten. Ioannes Anania, cap. 1. de priuileg. in 6. Aufrer. d. q. 10. verſ. & licet.*

VII. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, ſeù officiorum, *L. vnica, vbi expreſsè Caſtrenſis, C. in quibus cauſis milit. fori præſcript. Auth. vt Iudices, ſine quoquo ſuffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C. familiares Papæ,* & quoſuis exẽptos ratione beneficiorũ poſſe conueniri corã Ordinario. *Abb. cap. dilecti filij, num. 9. verſ. & nota, de foro compet.* quod tamen non procedit, ſi poſſeſſio beneficij nondùm plenè eſſet acquiſita, ſecundùm *Calderinum conſil. 13. & 14. de foro compet.*

VIII. Si exẽptus contrahat in ſtudijs, ſeù vniuerſitate, poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri coràm Iudice ſtudioſorum, *Caſtrenſ. dicta l. vnica, num. 1. Cokier. de iuriſd. Ordinar. in exempt. par. 2. q. 45. num. 66.*

IX. Exempti ſubiiciuntur Epiſcopo ratione membrorum, ſiuè Capellarum non exemptarum, *Abb. cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg. vbi Innocent. Ferrar. in forma opponendi contrà inſtrumenta, in gloſ. verbo, alijs rationibus; num. 4.* Licèt enim probetur exemptio capitis; non ideò cenſetur probata exemptio membrorum, *arg. l. liberorum, ff. de adopt.* quia exempta Eccleſia, non cenſentur exemptæ Capellæ Eccleſiæ ſubiectæ accedentes, vel connexæ, *Gloſſ. cap. rogamus, 24. quæſt. 1. Gloſſ. cap. cùm & plantare, & text. cap. cùm Capella, de priuileg. Brixienſ. in repertor. verb. an exempto Monaſterio,* ex quo Eccleſia principalis eximi poteſt retenta in poteſtate Capella, & è contrà, *dicta l. liberorum Brixien. in repert. verb. exemptio, col. 6.* ideòque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Epiſcopo; non verò ſi conuenirentur nomine Monaſterii, vel rei exemptæ, *Vbald. de Canonica portione, cap. 4. quæſt. 8. & 9. num. 1.*

X. Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine, *Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 13.*

XI. Exempti ſubiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum, *Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.* quæ materia in *Diſput. de Benefic. infrà.*

XII. Monaſteria etiam commendata, Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget Regularis obſeruantia, viſitari poſſunt in annos ſingulos, *Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 8.* propter negligentiam Superiorum illius Regulæ, ſubijciũtur poſt monitionem, *d. cap. 8. ſeſſ. 21.*

XIII. Ordinarius coercet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, *gloſ. 2. in clement. prima, de vita, & honeſtate Cleric. vbi Cardin. in quæſt. 2.*

XIV. Epiſcopus cognoſcit contrà exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeù ſolemnem degradationem requirentibus, *Ioan. de Lignano in cap. nè in agro, de ſtatu Monach. Abb. in cap. cùm contingat, col. 6. circà med. de foro compet.* vt ſunt inter cæteros falſarii litterarum Papæ, *capit. ad falſariorum. de crimine falſi; & ibi latè Innoc. Oſt. & Abb.* Epiſcopi enim eſt degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in ſexto, vbi Doctores.*

XV. Epiſcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeù penſionibus illicitis, *text. in clement. vnica, §. eadem quoque de ſuppl. negligen. Prælat. Innoc. & Oſtienſ. in cap. in Lateranenſi, de prębend. cap. paſtoralis, de priuileg.*

XVI. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ coram ipſo, propter continentiam, & cauſæ connexionem, ratione vnius; Gaillus tenuit ſalaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti poſſe, prout ipſe *Gaill. lib. 1. obſeru. 1. num. 37.* & ità nouiſſimè diffiniuit *Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 1. de reformat. & ſeſſ. 14. cap. 5. de reformat.*

XVII. Epiſcopus poteſt examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eiſdemque inhibere, nè curam exerceant, aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione, *Sacra Congreg. quam refert Nauar. conſil. 8. in fin. de priuil.*

XVIII. Epiſcopus certis in caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta, poteſt ijs in locis officialem deputare, iuriſdictionemque exercere, *Rota nouiſſ. deciſ. 145. num. 1. & 2. part. 2. alleg.*

Ioan. Monach. cap. cùm Episcopus, num. 3. vers. sed pone, de offic. ordin. in 6.

XIX. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Ecclesiæ exemptæ, quamuis enim Ecclesia exempta sit; tamen Populus, nisi sit exemptus, subditur Episcopali iurisdictioni, *cap. per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus casibus, Episcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre suppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ sparsim in sacris Canonibus, & apud Doctores, circa præsentem materiam adinueni, hic in vnum collegi; plerique etenim ex prædictis casibus limitatione, declaratione, & exceptione indigent, vt suo loco, Deo dante, latè ostendam.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis suffragetur, non probata quasi-possessione eiusdem exemptionis ab Ordinatiorum potestate.

SVMMARIVM.

1 *Rota Romana omnibus Doctoribus præfertur, & communem, immo magis communem opinionem facit.*

2 *Ordinarius cùm habeat de iure communi fundatam intentionem exercendi iurisdictionem in omnibus locis sua Diœcesis; debet manuteneri in quasi possessione illius iurisdictionis.*

3 *Priuilegium exemptionis à iurisdictione Ordinarij nō suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis.*

4 Cap. cùm personæ, de priuil. in 6. *emanauit ad fauorem iurisdictionis Ordinariæ.*

5 *Ordinarius eo ipso, quòd exercet iurisdictionem in vna sua Diœcesis parte, constitui videtur in quasi possessione dictam iurisdictionem exercendi, etiam quoad alias partes.*

6 *Exemptionem per quasi possessionem non dicitur habere subditus ex eo solo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quod venerit casus exercendi.*

7 *Argumentum a contrario sensu non valet ad inducendam iuris correctionem.*

8 *Exemptus, si alleget priuilegium, & possessionem exemptionis, erit manutenendus contra Ordinarium, sola iuris dispositione nitentem.*

Propositi Quæsiti resolutio habetur in duabus decisionibus Sacræ Rotæ Romanæ, cuius auctoritati in primis adhærendum est, quia cæteris omnibus Doctoribus præfertur, *ex Sarnen. in proœm. ad Regul. Cancell. quæst. 2. vers. quartò, & Surd. consil. 403. num. 83.* tùm quia ipsa sola communem, immo magis communem opinionem facit, *Ceuall. Commun. Opin. cont. commun. in præfatione, num. 26. Gratian. discept. forens. cap. 104. num. 36. Viuius decis. 401. num. 53.* Vnde cùm in terminis Quæsitum hoc in *vna Sipontina Iurisdictionis, 24. May, 1613. coram Damasceno,* quæ est *decis. 491. part. 1. Recent.* & in *vna Reatina iurisdictionis de Atissa, 17. Decembris, 1612. coram Reuerendissimo P. D. Cottino Decano*, ventilatum fuerit, secundùm eiusdem Rotæ resolutionem procedendum est, easque quoad illa, quæ rem nostram concernunt, hic verbatim sunt apponenda. Primæ igitur decisionis verba sunt.

2 *Pro Informante fuit resolutum: nempè Domino Archiepiscopo esse dandum mandatum de manutenendo in quasi possessione exercendi iurisdictionem; etenim cùm loca, de quibus agitur, sint intrà Diœcesim, quòd probatur ex eo, quòd Dominus Abbas allegat exemptionem; quæ in necessarium antecedens præsupponit existentiam in Diœcesi Rota in causa Volaterranen. iurisdictionis, 14. January, 1581. coram Brauo, relata inter diuers. impres. decis. 207. par. 2.* & latiùs in *Conflan. iurisdictionis, 18. Maij, 1611. coram Reuerendiss. D. Attrebat.* & etiam deponunt testes, quorum Summarium fuit datum. Videtur, quòd Dominus Archiepiscopus habeat de Iure communi fundatam intentionem, *cap. omnes Basilicæ, 16. quæst. 7. cap. conquerente, de offic. Ordin. cap. cùm Episcopus, eodem titul. in 6. Verall. decis. 306. part. 1. & 203. part. 2.*

Ob quam iuris assistentiā debet manuteneri, *cap. cùm personæ, 6. finali. cum ibi notat. de priuileg. in 6. Verall. dicta decis. 306. par. 1. Rota in causa Salamantina iurisdictionis, 18. Aprilis, 1581. coram Cantuccio relata inter diuers. impress. decis. 145. num. 6. part. 2. in Veronen. iurisdictionis, 15. May, 1608. coram D. Attrebaten* & alibi sæpè.

Et præfata eò magis procedunt, quia de exercitio iurisdictionis deponunt prædicti testes, *Rota in dicta Calaguritana iurisdictionis, 5. Maij, 1608. coram Reuerendissimo Atrebaten. & in Forolivien. seù Bertinorien. Diœcesis, 3. Aprilis, 1609. coram eodem,* etiam si non deponant de omnibus actibus iurisdictionalibus, quia sufficit causa vniuersalis, quæ magis attenditur, quàm actus, vt fuit resolutum in causa *Assisien. Canonicatus, 14. Iunij, 1600. coràm me,* & in terminis iurisdictionis, *Innocent. in cap. dilectus, num. 3. de Capell. Monach.* & alij infrà allegandi. Et super aliquibus capitibus iurisdictionis in territorio, de quo agitur, dantur etiam decreta Sacræ Congregationis, super Concilio, ad fauorem D. Archiepiscopi.

Non obstat prætensum priuilegium exemptionis concessum, de anno 1211. ab Archiepiscopo Sipuntino; nam omisso quantum hoc priuilegium valeat in præiudicium successorum, de quo in *Veronen. exemptionis, 27. Maij, 1594. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio.*

3 Respondetur, quòd ad euitandam manutentionem Ordinarij, non sufficit exhibitio priuilegij; nisi vlteriùs adsit quasi possessio exemptionis, vt habetur in *cap. cùm personæ, de priuileg. lib. 6.* ibi, quia de priuilegio faciunt fidem in libertatis, vel exemptionis possessione, non violenta, non clandestina, nec concessa precario, de qua si fidem corā eisdem fecerint, non turbentur. Si enim Papa mandat eos non turbari in possessione, per necessarium antecedens præsupponit, quòd possideant; quia priuatio præsupponit habitum, iuxtà *not. in l. decem, ff. de verb. oblig.*

Et

4 Et iſte intellectus ſuadetur ex eo, quia *dict. cap. cùm perſonæ*, emanauit ad fauorem iuriſdictionis Ordinariæ, vt patet in principio, ibi: *Ordinariorum correctiones, & ordinationes ſubterfugientes, ac eorum forum, ſiuè Iudicium declinantes. Nos volentes ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi, qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeù indulgentias Apoſtolicæ Sedis exemptos à locorum Ordinarijs, &c.* ex qua narratiua procemij colligatur cauſa finalis, *l. fin. ff. de hered. inſtitut. Oldrad. conſil. 103. num. 2 Roman. conſil. 38. num. 1. Alexan. conſil. 160. num. 20. lib. 6.* Si igitur allegantes priuilegium exemptionis per ſolam exhibitionem priuilegij, antequàm de illius iuribus cognoſcatur, liberarentur ab exercitio iuriſdictionis Epiſcopi, diſpoſitio text. emanaſſet ad illorum fauorem, ſiquidem per regulas iuris ſola exhibitio priuilegij non tolleret exercitium Ordinarij.

5 Nam eo ipſo, quòd Ordinarius exercet iuriſdictionem in vna parte ſuæ Diœceſis, videtur conſtitui in quaſi poſſeſſione exercendi quoad omnes, in quibus alter non habet particularem quaſi poſſeſſionem. *Abbas conſil. 71. col. fin. verſ. tertio ad idẽ, ibi, nec alius erat in poſſeſſione, lib. 2. Felin. in cap. auditis, num. 19. in 3. declar. de preſcript. Rebuff. in tract. de decimis, quaeſt. 9. num. 9. Menoch. remed. 3. retin. num. 135. Cephal. conſil. 369. num. 15. cùm pluribus ſeqq. Rota in cauſa Oriolen. decimarum, 19. Iunij 1591. coram Gypſio, & in Valentina decimarum, 27. Octobr. 1598. coram bon. mem. Seraph* & in terminis iuriſdictionis tradit *Innocent. in cap. dilectus, num. 3. verſ. poſſeſſorium ex eo, Oſt. num. 1. verſ. ex predictis etiam, Ioan. Andr. num. 8. Butr. nu. 15. Boich. num. 11. de Capellis Monach. Verall. deciſ. 306. par. 1.*

5 Et proindè per iſtam exhibitionem priuilegij, quæ cernit petitorium, remaneret Epiſcopus priuatus ſua quaſi poſſeſſione, contrà notata per *Abb. in cap. 1. num. 4. Butr. num. 2. vt lite pendente, Lancellot. de attentat. par. 2. cap. 17. num. 161. & ſequẽt.* & in ſpecie, quòd ſola exhibitio priuilegij exemptionis non impediat manutentionem, fuit deciſum in cauſa *Carthaginen. decimarum, 27. Iunij, 1590. coram Gypſio.*

6 Nec poteſt ſubditus dici conſtitutus in quaſi poſſeſſione exemptionis ex eo ſolùm, quòd non appareat Superiorem in illum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere, fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato, vt per *Innoc. Oſt. Ioan. Andr. Butr. Boich. & Verall. locis ſupra alleg.*

7 Et licèt *Gloſ. in dicto cap. cùm perſona, verbo turbentur,* innuat, quòd ſola exhibitio priuilegij ſufficiat, per *§. ſequen. infra eodem*; attamen loquitur contrà regulas iuris, vt patet ex prædictis, & ducit argumentum ſuum à contrario ſenſu, vt aduertunt *Lapus, Anchar. & alij infrà allegandi:* quòd argumentum nõ valet ad inducendam correctionem iuris, vt latè per *Euerard.* in loco à contrario ſenſu, *num.* 8. Prout induceretur in propoſito caſu, & ille eſt communis intellectus illius *cap. cùm perſona,* vt per *Lap. ibi num. 4. verſ. & hoc videtur, Anch. num. 6. verſ. hoc tamen. Gemin. in §. ſi verò, verſic. & hoc videtur Franc. ibidem numero tertio, verſic. & hoc procedit,* dùm dicunt exhibentem priuilegium, ità demùm euitare manutentionem Epiſcopi, ſi ipſe eſt in quaſi poſſeſſione exemptionis, Hæc Rota.

8 Quapropter ſi exemptus alleget poſſeſſionem, & priuilegium; ſinè dubio ipſe erit manutenendus, contrà Ordinarium nitentem ſola iuris communis diſpoſitione, vt cenſuit eadem Rota, *in vna Theatina iuriſdictionis de Atiſſa, 17. Decembr. 1612. coram Reuerendiſſ. P. D. Coccino Decano,* in qua deciſione decernitur Præpoſito Atiſſæ, qui habet ſuã Eccleſiam ſitam intrà limites Diœceſis Theatinæ, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoad cognitionẽ cauſarum matrimonialium, ciuilium, & criminalium, cõtrà Reuerendiſſ. Archiepiſcopum Theatinum, vt infrà.

Licèt locus Atiſſæ ſit intrà limites Diœceſis Theatinæ, iuxtà reſolutiones in hac cauſa factas; & propterea Reuerendiſſimus Archiepiſcopus habeat intentionem fundatam de iure, vt in *cap. omnes baſilicæ 16. quaeſt. 7. Roman. conſil. 180. num. 4. verſ. habet enim Epiſcopus; Feder. de Sen. conſil. 145. num. 6. ante finem, verſ. vnde ſi aliquis etiam ad effectum manutentionis, vt in cap. cùm perſonæ, de priuil. in 6.* & tantò magis in cauſis criminalibus, & matrimonialibus vigore *Concilij Trident. ſeſſ. 24. cap. 2. §. ad hæc, de reformat.* ex cuius ſententia Sacra Congregatio cenſuit, quòd etiam, quòd inferior alleget immemorabilem, nihilominùs Ordinarius debeat manuteneri, donec de ea per tres ſententias cognoſcatur.

Tamen Rota in caſu, de quo agitur, cenſuit Præpoſito Atiſſano dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoad cognitionem cauſarum ciuilium, matrimonialium, & criminalium. Quia nedùm conſtat de poſſeſſione prædicti Præpoſiti; verùm etiam docet de priuilegio ſibi conceſſo, vſque de anno 1118. à tunc exiſtente Epiſcopo, & Capitulo Theatino ſubſcripto ab ipſomet Epiſcopo; quòd priuilegium cùm fuerit datum ante Paulinã, de cõſenſu Capituli, abſque dubio ſuffragatur, *cap. 2. & cap. cùm nos, & cap. tua de his, quæ fiunt à Prel. cap. paſtoralis, in fine de donat. Federic. de Sen. conſil. 111. num. 3. in fine, verſic. nam cùm in tali exemptione;* & fuit dictum in alia *Theatina iuriſdictionis 26. Martij prateriti, coram R. P. D. meo Caualerio.* Vltrà quòd ex obſeruantia ſubſecuta; nempè ex ſolutione Bizantij, de quo in dicto priuilegio; & ex cognitione cauſarum, quatenùs beneplacitum Apoſtolicũ eſſet neceſſarium, eſſet præſumendum, *Gonzal. ſuper regul. 8. gloſ. 12. num. 76.*

Vnde ſequitur, quòd cùm Reuerendiſſimus Archiepiſcopus nitatur ſola diſpoſitione iuris communis; Præpoſitus autem alleget poſſeſſionem, & priuilegium; proculdubio Præpoſitus ſit manutenendus, & habetur in *dicto cap. cùm perſona,* vbi *Ancharan. in 1. notabil. Gemin. in §. fin. circa finem,* & ibi etiam *Franc. num. 2. & 3.* & dixit *Rota in Salamantina Iuriſdictionis, 17. Decembris 1582. coram rec. mem. Card. Seraphino,* & in alia *Aquilana Iuriſdictionis 30. Martij 1607. coram R. P. D. meo Pãphilio.*

Neque obſtant viſitationes datę pro parte R. D.

Archiepiscopi, quia nulla visitatio datur ante Concilium Tridēt. illæ autē, quæ dantur, sunt post Concilium Tridentinum. Vndè cùm non constet illas fuisse factas iure ordinario, vel vigore Concilij, ista probatio, tanquàm dubia non releuat Reuerendissimum Dominū Archiepiscopum, *cap. in præsentia de probation.* & in puncto fuit resolutū in dicta causa *Aquilana*, in qua dicitur, quòd cùm non doceretur de visitationibus antè Concilium, verisimile erat, quòd fuissent factæ vigore Concilij allegando in *argumentum text. in l. quadam mulier, ff. de rei vendic. & in l. 2. ff. de acquir. possess.*

2 Non obstat dispositio Concilij Tridentini, & declaratio Illustrissimorum Interpretum: quia licèt verum sit, quòd dùm cognoscitur super immemorabili per tres conformes, Ordinarius debeat manuteneri. Tamen quidquid sit, an Concilium procedat in Decanis, & alijs dignitatibus in eadem Ecclesia tantùm, vel etiam in inferioribus alijs Ecclesijs, in quibus non habere locum dispositionem Concilij, censuit *Rota in causa Salamantina iurisdictionis, prima Iulij, 1605. coram Aldobrandino*, & in alia *Burgen. iurisdictionis, 16. Decembris, 1594. coram Orano*; quia postmodùm non fuit facta huiusmodi distinctio coram me, in causa *Baren. iurisdictionis*, & in alia *Theatina iurisdictionis, coram R. P. D. meo Caualerio*; Decisiones Concilii videntur indistinctè loqui; & propterea quidquit sit de hac responsione, firmiter fuit dictum, quòd declarationes Concilij loquuntur, quandò agitur super immemorabili tantùm; hic autem docetur de priuilegio, & de antiquissima possessione. Vndè nisi aliud censuerit Sacra Congregatio, placuit Dominis dispositionem Sacri Concilij esse intelligēdam, quoad manutentionem dandam inferiori, qui docet de priuilegio, & possessione secundùm terminos *cap. cùm persona, de priuil. in 6.* & ità conclusum, &c.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm per priuilegium exemptionis Abbates, & Prælati Episcopo inferiores, dicantur habere Territorium, & esse nullius Diœcesis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, & nullius Diœcesis habent territorium separatū, & propriam Diœcesim per se, & n. 4. & in tota decisione, nu. 5. quæ ad præsens quæsitum intelligendum plurimum conducit.*

2 *Abbates in alterius Diœcesi existentes, non habent territorium separatum.*

3 *Loca exempta constituunt territorium per se, sed declara, vt ibi.*

Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes, siuè Seculares, siuè Regulares, alij dicū-1 tur nullius Diœcesis, alij verò sunt in Diœcesi alterius. Abbates nullius Diœcesis habent territorium separatum, & propriam Diœcesim per se, cuius respectu ipsi quoque Diœcesani appellantur, *Card. in Clementina prima, 9. volumus, quæstione 4. num. 2. vbi Imol. num. 38. & Panormit. num. 15. de for. compet. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 29. num. 16. vers. ad primam confirmationē, & lib. 8. disp. 2. nu. 12.*

2 Abbates autem, qui in alterius Diœcesi consistunt, territorium separatum non habent; sed sunt in alterius Diœcesi, vt constat ex *cap. 2. de constit. in 6. & cap. cùm Episcopus, de offic. ordin. eodem lib. & ibi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. Put. decis. 83. lib. 3. Rota decis. 324. num. 3. par. 1. Recēn. & decis. 346. nu. 8. coram Illustrissimo D. Coccino.* Probatur: quia si loca non essent in Diœcesi, exemptionis priuilegium necessarium non foret; huiusmodi autem priuilegium à subiectione tantùm, non autem à situatione, & denominatione liberat, *Gonzal. super regul. 8. Cancellar. gloss. 43. num. 187. & sequentibus.* Et licet Doctores, quos cumulat *Rolandus consilio 13. numero 44. & sequentibus, libro 3.* asseruerint loca exempta constituere territo-3 rium per se; tamen illud impropriè intelligendum est, & quoad certos effectus, & per modum æquiparationis; ità *Felinus in cap. graue, numero secundo, in fine, de offic. ordinar. Gonzal. vbi proximè, num. 191.*

4 Quibus positis, & sic consideratis pro maiori intelligentia, notandum est: posse aliquandò contingere, vt aliquis Abbas, vel Prælatus inferior, tàm Regularis, quàm Secularis nullius Diœcesis habeat suam Abbatiam cùm territorio distincto, ratione cuius dicatur Diœcesanus, vt diximus: & posse simul cōtingere, vt habeat aliquas Ecclesias, & beneficia dependentia à sua Abbatia in ventre Diœcesis, vel in corpore Ciuitatis alicuius Episcopi, quemadmodum Abbatia Casinensis, cui ad præsens præest Reuerendiss. D. meus Simplicius Caffarellus vir æterna laude dignus; habet enim plures Ecclesias, & beneficia, & Monasteria in alijs Diœcesibus; sicut etiam Abbatia Farfensis Ordinis S. Benedicti, quæ in pluribus Ciuitatibus, & Episcopatibus quàplures retinet Ecclesias, & Monasteria tàm virorum, quàm mulierum: quæ Ecclesiæ, & Monasteria, vt præfertur, existentia in alienis Diœcesibus, & territorijs, sunt quidem exempta ab Ordinariorum illorum iurisdictione, & pleno iure subiacent Abbatijs prædictis; non tamen sunt dicenda nullius, sed semper exprimenda sunt, cùm cōnotatione illius Diœcesis, & Territorij, vbi existunt, maximè in impetrationibus, licèt non sit Diœcesis illius, ità *Felin. in d. cap. graue, de offic. ordin. nu. 1. Anton. de Rosell. in tract. de Indulg. nu. 314. Ioan. Capus tract. de fructib. lib. vlt. cap. 3. n. 14. Abb. cap. pro illorum, de prabend. nu. 6.* quos citat, & sequitur *Cokier. tract. de iurisdict. Ordinar. in exempt. par. 1. quæstione 5. num. 23.* vbi ponit prædictam differentiam, hisce fermè verbis, summoperè considerandis. *Siquidem differentia statuitur inter has enunciationes, de beneficijs in tua Diœcesi, & de tua Diœcesi: Vt in priori comprehendantur exempta, in posteriori neutiquàm; quippèquòd beneficia exempta sint quidem in Diœcesi, sed non de Diœcesi Episcopi, Lapus Clement. 2. de priuilegijs, Abbandicto capite graue numero primo, cùm addit. de offic. Ordinar. Rosell. dicto loco, numero 315. Petrus Brixiens. in repert. verb. exemptio, versiculo an per mandatum, &c.* Hæc ille.

Sequitur prædictum Cokier. in hac materia, *D. August. Barbos. in suis Collectan. tom. 1. in dicto cap. graue*

grane cit. num. 3. pluribus cumulatis iuribus, & Doctoribus: & faciunt mirabiliter ad rem hanc plurimæ deciſiones ſacræ Rotæ Romanæ, & inter alias *Marſicen. iuriſdictionis Lunæ 29. Nouemb. 1621. coram R. P. D. Buratto, & alia Conſtantien. iuriſdictionis Mercurij 18. Maij 1611. coram R. P. D. Attrabaten.* quæ cùm ſit pleniſsima, & aptiſsima ad dirimendas omnes lites, & controuerſias ortas, & oriendas, inter Epiſcopos, & Abbates cæteroſq; Prælatos inferiores non immeritò tranſcribitur, & ſequitur.

5 Poſt deciſionem in hac cauſa factam 16. Nouembris anno 1607. de concedendo mandato de manutenendo Abbati S. Gailli in exercenda iuriſdictione ſpirituali in Eccleſijs Parochialibus, & locis articulatis dominio illius ſubiectis, cauſa iterum, atq; iterum propoſita fuit ſuper iiſdem. Verùm quia medio tempore pro vtraq; parte literæ Compulſoriales, & remiſſoriæ expeditæ, & ad Vrbem remiſſæ, multæq; nouæ probationes factæ fuerunt; Domini animaduertentes reſolutionem pendere à negotio principali, ordinarunt cauſam reſtringi. Cumq; primo loco diſputandum occurreret, an Eccleſiæ Parochiales, de quibus agitur, eſſent in Diœceſi Conſtantienſi: informantes pro Abbate contenti fuerunt illud præſupponere, & cùm tali præſuppoſito, ſinè veri præiudicio, diſputare, an Abbas habeat territorium ſeparatum: quo diſcuſſo, dictum fuit hoc non probari. Eo enim ipſo, quòd huiuſmodi Eccleſiæ, & loca ſunt in Diœceſi, non poſſunt conſtituere territorium ſeparatum: hoc enim idem foret, ac ſi eſſent extrà Diœceſim, quæ ſibi inuicem repugnant, & implicant contradictionem, ſimulque ſtare non poſſunt. Ideòq; vbi Abbates, vel alij inferiores Prælati habent territorium ſeparatum, illud dicitur eſſe nullius Diœceſi; itàut nec in Diœceſi, nec de Diœceſi alterius conſerri poſsit, ſed eſt propria Diœceſis, & per ſe, reſpectu cuius ipſi quoq; Diœceſani vocantur, *gloſ. in clem. 1. §. volumus, in verbo Diœceſanis, & ibi Cardin. in 4. queſt. num. 2. Vitall. num. 4. Imol. num. 38. Abbas numero 15. de foro compet.* ac de talibus dici poteſt, quòd habent territorium, ſiuè forum, *l. pupillus, §. territorium de verb. ſignif.*

Huiuſmodi verò territorium ſolus Papa concedere poteſt ex priuilegio ſpeciali, ad quem ſolum ſpectat, vt partem ſeparet à Diœceſi, *Oſtien. in cap. cùm contingat, num. 1. de foro competen. & ibi Butr. num. 11. verſ. de conſuetudine autem, Panor. num. 18. Bellem. num. 15. verſ. tamen certum eſt, & fuit dictum in Calaguritana iuriſdictionis 16. Iunij 1606. coram me.*

Talia autem viſa fuerunt priuilegia, quibus Abbas S. Gailli fulcitur. Illa enim continent exemptionem, quæ non facit, vt loca exempta ſint extra Diœceſim; licèt enim non ſint de Diœceſi, tamen ſunt in Diœceſi, *cap. cùm Epiſcopus, & ibi, Franc. in 2. notab. & Gemin. num. 3. de offic. Ordin. in 6. c. 2. & ibi Gemin. num. 17. verſic. fundamentum, & Franc. in §. ſtatuto, num. 10. & ſeqq. de conſtit. eod. lib. gloſſ. in clem. frequens, in verb. primi anni, & ibi, Vitall. num. 127. de exceſs. Prælat. idem in clem. 2. num 42. & ſeq. de priuil. Abb. in cap. Apoſtolicæ num. 3. de donationibus, Ancharanus in cap. poſtulaſti, num. 45. de foro compet. & in d. cap. 2. num. 10. de conſtit. in 6. Feliu. in c. graue num. 2. de offic. Ind. Ordin. Federic. de Senis conſ. 2. num. 4. verſ. quòd autem, & num 7. Vbald. de Canonica Epiſcop. & Paroch. cap. 4. quaſt. 6. num. 11. fuit dictum in Volaterranen. Iuriſdictionis 14. Ianuarij 1581. coram bon. mem. Brauo, quæ eſt diuerſ. 207. par. 2. & in dicta Calaguritana iuriſdictionis 16. Ianuarij 1604. coram R. P. D. meo Decano, & 16. Iunij 1606. coram me.* Idque ratione comprobatur; quiá ſi loca non eſſent in Diœceſi, fruſtrà impetraretur priuilegium exemptionis; tale autem priuilegium ſolùm eximit à ſubiectione, non autem à ſituatione, & denominatione. *Vitall. d. clem. 2. num. 44. de priuil. & Franc. d. c. 2. §. ſtatuto ver. ſed aduerte, de conſtit. in 6.*

Et generaliter omnia, quæ per priuilegia exemptionis Epiſcopo expreſsè non adimuntur, illi cenſentur reſeruata, & remanent ſub eius iuriſdictione, *Anchar. d. c. poſtulaſti num. 45. ante medium verſ. quo probo de for. compet. & d. cap. 2. num. 10. verſ. quandò Prælatus, de conſtit. in 6.*

Præterea priuilegia eximentia Monaſteria, & eorum membra, non eximunt loca, & caſtra, ſiuè populum. Ideoque non concludunt territorium ſeparatum, ſed exempti dicuntur habere tantùm iuriſdictionem in perſonis, non in locis, *cap. per exemptionem, vbi Gemin. num. 5. Franc. num. 3. verſ. quintò nota, & Anchar. num 3. verſ. quartò nota, de priuil in 6. Guliel. de Monte Lauduno, in clem. paſtoralis num. 24. lib. 1. fuit dictum in Aretina, ſeù Montis Politiana iuriſdictionis 9. Mai 1588. coram bo. mem Rubeo, & in Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudela 5. Iunij 1593. coram Illuſtriſsimo Card. Millino.*

Et quamuis Doctores nonnunquam dicant, quòd locus exemptus conſtituat territorium per ſe, quos cumulat *Roland. conſ. 33. num. 44. & ſeqq. par. 3.* illi loquuntur impropriè, vel intelligendi ſunt, quoad certos effectus, & per modum æquiparationis. *Felin. in d. cap. graue num 2. in fine fuit dictum in d. Volaterranen. iuriſdictionis num. 4. & in Salamatin. Iuriſdictionis 14. Decembris 1579. coram bo. me. Card. Seraphino, & in d. Calaguritana.*

Ex quibus ſequitur dicta priuilegia, nec eſſe talia, quæ ſaltem cauſam præbeant præſcribendi: licèt enim ſufficiat titulus putatiuus, & inualidus; tamen intelligitur, quando eſt iuſto errore cauſatus, vt per *Caputaq. deciſ. 361. num. 4. lib. 2. fuit dictum in Toletana Decimarum 22. Maij 1592. coram Illuſtriſ. Card. Arigonio.* Qui iuſtus error non cadit in iſtis priuilegijs, cùm non ſolùm ſint reſtricta ad exemptionem, verùm etiam clara, dùm enunciant Monaſterium S. Gailli, oppido de S. Gallo S. Benedicti Conſtantien. Diœceſis, Prouinciæ Maguntinæ; & in contextu Epiſcopum Conſtantien. nominant Ordinarium, itàut ex lectione ipſorum priuilegiorum reſultet mala fides quoad iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem excluſo Ordinario, *Gemin. conſ. 96. num. 4. verſ. ſed quoties legunt.*

Non obſtat, quòd priuilegia eximunt membra, tam

tàm fecularia, quàm fpiritualia, quæ Abbates pro tempore poffidebant,& in poftetùm poterant adipifci. Nam Ecclefiæ, de quibus agitur, non poffunt dici membra Monafterij, nifi illi fuerint vnitæ, cùm pars confiderari non poffit, nifi refpectu totius; vt notat. *in clem.* 1. *de excefs. prælat.* & *in clem.* 1. *vbi Imol. num.* 29. *de refcript. Corn. conf.* 262. *num:* 3. *lib.*3. & *in terminis fuit dictum in Eugubina S. Petri de Vignato* 14. *Martij*, & 21. *Maij* 1591. *coram bon. mem. Bubalo.* & *in Alexandrina S. Stephani* 20. *Iunij* 1597. *coram bon. mem. Litta.*

Nec facit quòd Abbas in iftis locis obtinet dominium, & iurifdictionem tempotalem, quia illa nihil habent commune cùm territorio, & iurifdictione fperituali, *cap.* 1. *de Relig. domib. gloff. in cap.* 1. *in verf. diuifis* 10. *dift gloff. in clem. nè Romani* §. *fanè, in verbo, Diœcefim, de elect. Oftien. in cap. fuper eo num.* 3. *de Paroch.* & *in cap. quoniam num.* 2. & *ibi Butr. in fin. de iurepatron. Fel. in cap. cùm caufam num.* 12. *verf. fecundò fcias de probat. Guliel. de Monte Lauduno in d. clem. paftoralis num.* 21. *de re iudic.* & *fuit dictum in Burgen. iurifdictionis S. Ioannis* 4. *Decembris* 1595. *coram bon. mem. Orano*; & *in dicta Calaguritana coram me.*

Neque vero Abbati fuffragari poteft confuetudo, fiuè præfcriptio: quidquid enim aliàs dictum fit, cum ageretur folùm ad effectum manutentionis, & negaretur territorium Abbatis effe intrà fines Diœcefis Conftantien. At nunc quando quidem non agitur de manutentione, vel de exercitio iurifdictionis, fed de territorio in genere, & attento, quòd ponitur territorium Abbatis effe intrà fines, nulla confuetudo, vel præfcriptio operari poteft, vt in eadem Ciuitate fint duo capita; hoc enim effet monftrum, vt notat *Oftien. in d. cap. cùm contingat num* 1. *de foro compet.* & *in cap. quanto num.* 13 & *cap. quoniam num.* 2. *de offic. Ordinarij*, vbi tradit, quòd cùm Epifcopatus fit vnum corpus, cuius caput eft Epifcopus, fi ponantur ibi duo Epifcopi, fiet vnum corpus duo capita habens; quod eft monftruofum, fiuè prodigiofum, quod natura abhorret,& ius refpuit. Et quòd hoc non fit poffibile, vt Abbates, vel Prælati inferiores præfcribant territorium,vt feparatum ab Epifcopo; ità vt quafi caput faciant in eadem Diœcefi, poft *Oftien. docet Butr. in d. cap. quoniam contingat n.*11. *verf. de confuetudine,* & *ibi poft vtrumq; Abb. num.* 18. & 19. & *Bellam. num.* 15. *verf. ego autem relinquens*, & *num.*16. *verf. nec valet ratio*, Effet enim confuetudo, fiuè præfcriptio irrationabilis, & circa ea, quæ de fui natura præfcribi non poffunt, in quibus præfcriptio etiam immemorabilis locum non habet. *Gabriel. de præfcriptionibus conclu.* 1. *num.* 8. & *num* 36.

Nec obftat, quòd omnia iura Epifcopalia ad vtramq; legem, fiuè iurifdictionalem, fiuè Diœcefanam pertinentia funt per inferiores Epifcopis præfcriptibilia; ità quod Epifcopus non poffit ibi conftituere officialè, & fic poffũt præfcribi etiam cùm territorio. *Rot. decif.* 2. *de præfcrip. in non.* quã allegat *Abb. in d.c. cũ contingat n.*11. *de for. comp. fuit dictũ in Volaterr. feu nullius iurifdictionis* 13. *Aprilis* 1584. *coram bo. me. Orano*, quia hoc intelligendum eft, vt fe explicat *Abbas vbi fupra num.* 18. & *feq.* necnon *alij præcitati*, fi volunt quærere quafi fub Epifcopo; fi verò præfcripferint territorium feparatum, non amplius dicendi funt effe in Diœcefi.

Accedit, quòd teftes Abbatis deponentes de eo, quod eft iuris, abfque eo, quòd reddunt fufficientem caufam fcientiæ, non probant; & immemorabilis excluditur per actus contrarios, de quibus in facto, *c. illud*, & *ibi gloff. in verbo, inconcuffe*, & *verbo, interruptio, cap audiuis*, & *ibi Innocent. fub num.* 5. *de præfcript. Bart. in l. naturaliter, fub num.* 27. *ff. de vfucap. Balb. de præfcript.* 3. *parte* 6. *par. princ. q.* 4. *num.*40. *verf. idem dicit Bartol. Put. decif.* 436. *lib.* 2. & *fuit refolutum in Aquitanen. beneficij* 29. *Aprilis* 1602. *coram R. P. D. meo Ludouifio*, & *in d. Burgen. S. Ioannis coram bonæ memoriæ Orano*: Nec non per teftes examinatos pro parte Epifcopi, quorum depofitiones habent pro fe exiftentiam iuris, & reddunt caufam fcientiæ, & numerant multos actus fingulares. Hactenus Rota.

Conferuntur ad prædicta, quæ notauit *D. Ioannes Carolus Pica in fuis additionibus propediem imprimendis prædictis Collectan. D. Auguft. Barbof. in addit. d. cap. graue nu.* 3. vbi rationabiliter excandefcit contra quemdam fciuolum, qui fuit auctor multarum litium propter falfas enunciationes in impetrationibus beneficiorum Ciuitatis, & Diœcefis Aquilanæ, afferendo illa effe nullius, cùm fint, Ciuitatis, & prædictæ Diœcefis iuxtà ea, quæ fuperius notauimus.

QVÆSITVM X.

Pendente lite fuper exemptione inter Abbatem, & Epifcopum, ad quem pertineat iurifdictio.

SVMMARIVM.

1. *Iudex Regulariter cognofcit, an fibi iurifdictio competat.*
2. *Ordinarius nequit in materia exemptionum de fua iurifdictione cognofcere.*
3. *Pontificis eft de exemptione cognofcere.*
4. *Iurifdictio erga alios, lite pendente inter Epifcopum, & Abbatem fuper exemptione, fpectat ad eum, qui tempore motus litis in poffeffione illam exercendi reperiebatur.*
5. *Poffeffio anteceſſorum, ad effectum manutentionis, iuuat fucceſſorem.*

Paucis hanc queftionem refoluam, adiecta vnica diftinctione: nam aut inter ipfum Abbatem, fiuè Prælatum inferiorem, & Epifcopum agitur de iurifdictione erga alios exercenda, aut Epifcopus prætendit erga ipfummet Abbatem iurifdictionem habere. In hoc vltimo cafu licèt Regulariter ad Iudicem fpectet cognofcere, & determinare, vtrùm fibi iurifdictio competat, *l.* 2. *vbi Doct. ff. fi quis in ius vocat. non ierit l. in præfcriptione C. fi contra ius; Panormit. Felin.* & *alij in cap. fuper literis de refcript.* tamen in hac materia exemptionum Ordinarius nequit de fua iurifdictione cognofcere. Quia quandò agitur non folùm de nudo exerci-

exercitio iurisdictionis, sed etiam de proprietate subiectionis, non licet Iudici cognoscere, vt docent *Panormit. in cap. ad audientiam*, & ibi etiam *gloss. de appellat. Felin. in cap. super literis num.* 24. *de rescript*. Tùm quia per exemptionem agitur de totali fundamento iurisdictionis, & proprietate illius, idque cùm honore, & commodo Ordinarij, quo casu Ordinario cognoscere non licet, an sibi iurisdictio competat, ex *Felin. d. cap. super literis, num.* 23. *vers. fallit tertiò*; Confirmatur argumento à simili; nam quandò excipitur, quòd locus non est de iurisdictione citantis, eo casu Iudex, cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoscere non pôtest, *Felin. d. cap. super literis, num.* 27. *vbi etiam Butr.* validum est autem in iure argumentum de locis ad personas. Atque quòd opposita exemptione, Ordinario integrum non sit cognoscere, an sibi iurisdictio competat, docent *Felin. de cap. super literis, num.* 10. *vers. quartus casus, & num.* 24. *vers. fallit quartò, de rescript.* vbi etiam, *Panorm. & alij Innocent. in cap venerabili*, vbi etiam *Panormit. num.* 3. & 4. *de censib. idem Panormit. Franc. & alij in cap. ad audientiam de appellat. Angel. in d. l.* 2. *num.* 1. & 2. *ff. si quis in ius vocat. &c. Erasm. à CoKier. de iurisd. Ordin. in exempt. par* 2. *q.* 12. *per tot.* licèt contrarium sentire videatur *Gloss. in cap. cùm personę verb. Ordinarijs, de priuileg. in* 6. per illum *tex.* in hoc igitur casu recurrendum erit ad vtriusq; Superiorem, nempè ad Summum

3 Pontificem: nam cùm eius solius sit plenè eximere, eius etiam erit de suo exemptionis priuilegio iudicare, & determinare, *tex. in cap. cùm venissent*, vbi *gloss. in verb. iudicari, & Doct. de iudic.*

4 Si verò agatur de exercenda iurisdictione in alios, nempè cui competat huiusmodi exercitium, tunc iurisdictio spectabit ad eum, qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur; in ea enim manutenendus est iuxtà *text. in §. retinenda, Instit. de interdict. Rota decis.* 238. & *decis.* 263. & 591. *num.* 1. & *decis.* 501. *num.* 2.

5 *part.* 2. *recent.* & ad hunc effectum successor iuuatur etiam possessione antecessoris, *Rota decis.* 1. *de restitut. spoliat. in nou. Guidop. decis.* 619. eadem *Rot. d. decis.* 501. *num.* 2. *p.* 2. *recent.* vbi alia decisio citatur.

QVÆSITVM XI.
Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenùs durat professio, vel officium, num.* 11.
2 *Cessante causa priuilegij, eius effectus cessare debet.*
3 *Priuilegium mutatur, mutatione personæ: declara, vt num.* 12.
4 *Ecclesia Regularis ad secularem statum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ anteà obtinebat, nisi expressè sint sublata.*
5 *Causæ duæ vbi concurrunt, vna tantùm cessante, non cessat dispositio.*
6 *Causa vtilitatis potentior, & principalior præsumitur.*
7 *Causa vtilitatis præsumitur finalis, quia futura respicit, & quia magis vniuersalis, & perpetua.*
8 *Causa permanente permanet effectus.*
9 *Subrogatus in locum alterius, in eius quoq; iura, & priuilegia subrogatus esse censetur.*
10 *Subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cùm priuilegijs, secus si sit facta ab homine.*
13 *Formam reductionis Ecclesię Regularis in secularem, vide remissiuè.*

1 Videtur dicendum, quòd sic. Quia priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenùs durat officium, vel professio, *l. maximorum*, vbi id notat *Bart. C. de excusat. muner. lib.* 10. *l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Ecclesi. l. semper*, & ibi etiam *Barthol. ff. de iur. immunit.* notatur in *l. scrinarios C. de testament. milit.* & per *Felin. in cap. clerici col.* 2. *de indic. Bald. in l. instar, col.* 2. *C. de iure fisci lib.* 10. At priuilegium

1 exemptionis Regularibus concessum videtur ratione professionis; nempè ex eo, quòd Regulares sunt. Ergò, cessante Regularitate, expirat priui-

2 legium exemptionis, eius intuitu concessum, per *tex. in cap. Abbate de verbor. signif. & in cap. ex parte, & in cap. licet de decim. & in can. ita nos §.* 1. 25. *q.* 2.

3 Secundò. Quia mutatione personæ mutatur priuilegium, *l. Paulus respondit*, vbi *Bart. & alij ff de acquir. hæredit.* ad idem *tex. in l. cùm patronus ff. de legat.* 2. quem ad hoc ponderauit *Marian. Soccin. consf.* 153. *nu.* 18. *Ias. in auth. quas actiones nu.* 41. *C. de Sacrosanct. Ecclef. Surd. consf.* 127. *nu.* 67. *lib.* 1. & alij; ergò priuilegium concessum Regularibus debet cessare, facta translatione Regularitatis, in secularitatem.

4 His tamen non obstantibus, contrarium dicendum est: nempè, quòd Abbatia, siuè Ecclesia Regularis ad secularem statum redacta non amittit exemptiones, & priuilegia sibi anteà concessa nisi expressè sint sublata. Primò, quia vbi duæ

5 causæ concurrunt, vna tantùm cessante, non cessat dispositio, *l. si venter, l. in bonis*, vbi *Bart. ff. de priuileg. creditor. & §. affinitatis, Instit. de nupt.* Sed Summus Pontifex non videtur ad huiusmodi exeptiones cōcedendas impulsus ea tantùm causa, quòd personæ erant Regulares, sed etiam propter Ecclesiæ, & Religionis vtilitatem, ac fauorem,

6 quæ causa vtilitatis Ecclesiæ potentior, & principalis fuisse præsumitur, secundùm *Calderin.*

7 *consf.* 8. *sub rub. de priuileg.* & præsumitur finalis, quia futura respicit, *ad l.* 1. *§. sexum ff. de postb.* & quia magis vniuersalis, & perpetua, quàm ratio Religionis, seù Regularitatis, vt notatur per *Bald. in l. generaliter, col.* 2. *C. de Episc. & cleric.* Ideò licèt priùs in Ecclesia fuerint Regulares; quia Ecclesiæ vtilitas permanet in secularibus, permanebit, & priuilegium, *l. liberorum, §. notatur, ff. de his, qui not. in fam. cap. requisisti, de testament. cap. dilecti, de for. compet.* Quòd autem vtilitas Ecclesiæ maneat, & perseueret in Ecclesia Regulari secularizata, patet quia huiusmodi mutatio, siuè

siuè Regularis status in secularem translatio Apostolica auctoritate fieri debet, quod est certum; nunquam autem Summus Pontifex ad id inclinaret, si ex translatione huiusmodi potiùs detrimentum, quàm vtilitas Ecclesiæ sequeretur.

Secundò, licèt exemptio ab initio concessa foret Monachis, seu alijs Religiosis; tamen quandò Canonici seculares subrogantur in locum Re-
9 gularium, in eorum quoque iura, & priuilegia subrogati esse censentur; facit *tex. in clem. 1. de supplen. neglig. Prælat.* vbi Episcopus subrogatus in locum Canonicorum ad eligendum Abbatem, intelligitur subrogatus eodem modo, & forma, quibus Monachi eligere debebant; & hoc probat *Felin. post Calderin. in cap. cùm accessissent, col. 6. de constit.* vbi plura ad hoc adducit; facit generalis regula de subrogatis, quæ est, vt sapiant naturam, & sortiantur iura, & priuilegia eorum, in quorum locum subrogantur, *l. si eum, §. qui iniuriarum ff. si quis caution. cap. Ecclesia, vt lite pend.*

10 Item quia subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cùm priuilegijs. Licèt non facta autem ab homine; nisi agatur de fauore, & vtilitate Ecclesiæ, *iux. doctrinam Henrich. Boich. in d. cap. Ecclesia, vt litè pend. Barthol. Soccin. conf. 93. nu. 3. circa fin. & num. 4. lib. 3.* Sed hic subrogatio fit à lege, quia fit à Summo Pontifice, qui est lex animata, & viua in terris, *§. fin. Authent. de consult. collat. §. l. 1. §. cùm Vrbem, ff. de offic. præf. Vrb.* notatur in *l. & quia ff. de iurisd. omn. Iudic.*

Confirmatur per ea, quæ docent *Ioan. Andr. & alij in cap 1. §. ad hæc de Religios. domibus in 6.* vbi dicunt, quòd is, qui donauit Religiosis certa prædia sub conditione, quòd redirent ad eum si contingeret ipsos Religiosos mutare habitum, vel à loco recedere, non habet ius repetendi donationem, si mutatus fuit habitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de licentia Papæ, censetur subrogatus loco alterius.

11 Non obstat, quòd cessante professione debet cessare priuilegium; quia hoc procederet, si priuilegium concessum fuisse ratione solius professionis: quo casu non negatur mutatione status amitti priuilegium, sed concessio exemptionis facta est, attenta ratione vtilitatis Ecclesiarum, & Religionum earumq; fauore, vt suprà diximus, faciunt quæ notantur in *l. 1. C de collec. de immunitat. lib. 11.* vbi si priuilegium concedatur non solùm respectu priuilegiatorum profitentium aliquam artem, sed etiam fauore Vniuersitatis, vel Collegij, permanet priuilegium, etiam quòd priuilegiati desinant exercere artem illam.

12 Nec item obstat, quòd mutatione personæ extinguatur priuilegium; quia id verum est, quandò sola persona fuit immediata causa priuilegij, secundùm *Dinum. in regul. Priuileg. de Regul. iuris in 6. per tex. in l. non solùm ff. de in integrum restit.* sed personæ Regularium non fuerunt immediata causa exemptionis concedendi, sed fauor Religionis, & Ecclesiarum, necnon earum vtilitas, vt diximus, ergò &c. atq; quòd Ecclesia, Regularis per mutationem status non amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates sibi concessas, nisi expressè sint sublata, & nisi concernant ipsum statum, vtputa Ordinem Regularem, docent, *Innoc. in cap. dilectus col. 3. sub num 4. verbo, Monialium, & ibi Ioann. Andr. col. 4. in princ. eod. verb. Monialium, Panormit. num. 9. & alij de Capell. Monachorum*, idem *Innoc. in d. cap. Abbate in fine*, & ibi *Butr. num. 22. & Panormit. num. 16. de verborum significat. Rebuf. conf. 105. & in Concordatis rubr. de Regia ad Prælat. nomin. faciend. §. vlt. verbo, concessa. Geminian. conf. 125. num. 12. Oldrad. conf. 267. num. 1.* latissimè *Ripa respon. 3. ad cap. 2. de rescrip. à num. 12. in fin Philipp. Prob. in addit. ad Ioan. Monac. in cap. cùm de beneficio, à num. 42. vsq; in finem de præbend. in 6. Rota in vna Tarragonen. Sacristiæ 29. Martij 1601. coram Iusto circa finem, relata per Garciam de benef. part. 7. cap. 15. num. 8. eadem Rota in Aquiland Iurisdictionis 30. Martij 1607. coram Pamphilio nu. 3. relata per Marchesan. de commissionibus parte primâ fol. 980. eadem Rota in Cæsaraugustan. præeminentiarum 3. Martij 1609 coram Coccino.*

13 Forma reductionis Regularitatis in secularitatem traditur à *Philippo Probo loc. cit. num. vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Quilibet potest fauori suo renunciare.*
3 *Abbates, & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*
4 *Responsio ad argumentum.*

1 Videtur dicendum, quòd sic; Quia exemptio est libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iurisdictione, *can. nulla, iunct. gloss. 93. dist. gloss. in cap. olim il 1. in verb. Diœcesani*, & ibi, *Panormit. & alij, de priuileg.* ergò est fauor, & priuilegium: at quilibet potest
2 fauori suo renunciare, *l. si quis in conscribendo, C. de Episc. & cler. cap ad Apostolicam, de Regular.* Ergò &c.

3 Contrarium tamen dicendum est; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exempti, & Sedi Apostolicæ subiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia Summus Pontifex aliquos à Prælatorum sibi inferiorum iurisdictione soluendo, ac sibi subijciendo, constituit se immediatum eorum Superiorem, Indicemque Ordinarium, quasi esset Episcopus Diœcesanus; ideò nequeunt exēpti, absq; Papæ licētia, huiusmodi priuilegio renunciare; sicut clericus, absq; Diœcesani licentia, nequit se alieno Episcopo subijcere, & eius iurisdictionem prorogare, per *tex. in cap. significasti, de for. compet.* quia consequenter id noceret iurisdictioni, & fauori proprij Episcopi. Vnde cùm supra dictum fit, exemptiones etiam Apostolicæ Sedis fauore concedi, non est, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius interest, huic priuilegio renun-

ciare

ciare poſsit: atque hoc expreſsè probatur in *cap. cùm tempore, de arbitr.* vbi §. *fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromiſſum inter Eccleſiã exemptam cùm quodam Epiſcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Eccleſiæ exemptæ in eo compromiſſo continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etſi ſpontè volueris, de iure tamen nequiueris, ſinè licentia Romani Pontificis renunciare priuilegijs, vel indulgentijs libertatis, quę Monaſterium illud indicant, ad ius, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere*: idem probatur, ex *cap. 2. ad fin. de in integr. reſtitut.* ibi, *non tàm ius ſuum, quàm noſtrum, & cap. cùm olim il 2. de priuileg.* ibi, *Ius noſtrum, & Eccleſia Romana tuebatur.* Atque ità tenent *gloſſ. finalis in Clement. penult. de ſentent. excommunic. Anton de Butr. in cap. ſignificaſti, num. 12.* & ibi etiam *Panormit. num. 10. & 11. & Marian. Soccin. num 42. de for. compet.* idem *Panormit. in dicto cap. cùm tempore, num. 2. & 7. de arbitr. Felin. in cap. cùm acceſſiſſent in princip. de conſtitut. Ioan. Andr. in reg. ſcienter, de regul. iur. in Mercurial. Iaſon in dicta l. ſi quis in conſcribendo, Mandoſ de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſic. exemptus à iuriſdictione, Cardin. Tuſc. Verb. renunciare, concluſ. 171. num. 9. Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 3. quæſt. Vltim. Roderic. quæſt regul tomo ſecundo, quæſtione 63. artic. 10. Sanch in decalog. lib. 4. cap. 39 num 29.* & alijs ſequentibus, *Galerat. de renunciat. tomo 2. cent. 2, renunciat. 140. num. 18. Auguſt. Barboſ. in addit. ad collect ad dictum cap. cùm tempore,* latè *Rota in Vlixbonen. Monaſterij, 19. Nouembr. 1625. coram Illuſtriſſimo Domino Coccino Decano*, vbi contrarijs reſpondet, ſubditque non eſſe veram ſententiam, *gloſſ. verbo, libertatis, in dicto cap cùm tempore,* aſſerentis priuilegio exemptionis renunciari poſſe in præiudicium exempti, non verò eximentis, quia non poteſt conſiderari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nàm ius libertatis eſt ità coniunctum inter exemptum, & ſuperiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit, prout obſeruat *Abbas in dicto cap. cùm tempore, num 7.* quam deciſionem ad hanc materiam probandam valdè neceſſariam hìc recenſere viſum fuit.

Ad argumentum reſpondemus, quòd licèt generaliter dicatur, quem poſſe licitè iuri, & fauori ſuo renũciare; tamẽ in priuilegio exemptionis tangitur, nedùm fauor exempti, ſed etiam ipſius Superioris, ideſt Pontificis, qui eum exemit, & eximendo ab alijs, illum immediatè ſuæ iuriſdictioni ſubiecit; vnde ſua intereſt, hanc immediatam ſubiectionem non amittere.

Poſt commiſſionem mihi directam, alia pars præſentauit commiſſionem R. P. D. meo Buratto in forma, & præuenit in citando valdè ſolers, vt cauſa per ipſum cognoſceretur, ſed certè decipiebatur, quia in Rota attenditur præſentatio commiſſionis, ità nempè vſque ab anno 1475 mandauit Vicecancell. vt habetur *in deciſ. de conſt. Mantiq.* & paſſim ſequetur, *vt in deciſ. 6. de reſcript. pariter Mantiq.* quod etiam diſponit Conſtitut. Innocent. de qua *Caſſad. deciſ. 5. de reſcript. Veſt in prax. lib. 3. cap. 11. num. 1. Mandoſ. in commiſſ. 10. audiat, qui præuenit, ver. 3. pro intellectu, Preſ. deciſ. 470. lib. 2. Thom. de Thu. deciſ. 57. A. A. in tit. de reſcr. §. 16.* Sed ad tollẽdas omnes difficultates cùm R. P. D. meus Burattus valetudine præpeditus, non eſſet, tàm citò venturus ad Rotam; pars altera recurſum habuit ad S. D. N. qui per memoriale mihi reſcripſit, vt procederem in cauſa ſeruatis ſeruandis, hoc eſt, parte legitimè citata: quæ cùm niſi moras quæreret, & citaſſet etiam ad dicendum contrà articulos, coram eodem Domino meo infirmo, & poſtmodùm acceſſerit ad me, vt tanquàm Decanus ob malam habitudinem Domini mei articulos admitterem, id facere recuſaui, cùm cauſa eſſet mea, ideòque appellationi interpoſitæ refutatorios dedi, cùm ex iſta ſerie facti cognouerim, partem nihil aliud quærere, præter fugam. Quapropter elapſo die citationis ad informandum, propoſui dubium, An eſſet recedendum à Deciſione R. P. D. mei Remboldi ſub die 6. Iunij huius anni. Quod dubium pendet ex duobus. Primò ſcilicet, vt videatur, an Commiſſarius Generalis potuerit dimittere has Moniales? Secundò, An dictæ Moniales potuerint ſe ſubijcere obedientiæ Ordinarii.

Ad primam partem fuit dictum, quòd quidquid ſit de Iuriſdictione Commiſſarii Generalis, etiam quòd in Religione ipſe haberet ampliſſimam facultatem, nihilominùs nec ipſe, immo neque ipſemet Generalis, ac tota Religio has Moniales poterat dimittere; cùm agatur de Monialibus S. Claræ, quæ ſunt exemptæ à Iuriſdictione Ordinariorum, & Sãctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, vt patet ex Bulla Eugenii IV. ſub datum Florentiæ, anno 1439. Id. Aug. anno Pont. 9. quæ eſt apud Rodriq. 29. & fuerunt poſitæ ſub gubernio, & obedientia Generalis, & Prouincialium Minorum, ſublatis Protectoribus, quorum auctoritate regebantur, vt in Conſtitutione eiuſdem Eugenii, ſub datum Bononiæ, anno 1437. 8. Id. Decembris, anno 7. apud eumdem Rodriq. Conſtitut. 27. quæ licèt anterior, non tamen fuit per ſequentem reuocata, cùm in poſteriori expreſsè dicatur, quòd Summus Pontifex non intendit per illam præiudicare gubernio, quòd Generales Miniſtri, aliique Officiales dictarum Monialium habent. Quarè cùm Summus Pontifex has Moniales ſubiecerit curæ Regularium, & poſtmodùm à Iuriſdictione Ordinariorum exemerit, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecerit; non potuit Commiſſarius eas dimittere ſinè licentia Pontificis, cuius auctoritas immenſa eſt, *Cap. ad honorem, de auth. & vt Bald. Gemin. conſil. 14. in princip. num. 2. Rom. conſil. 369. col. 2. in principio*; & in ſpecie ſubiectio Religioſorum ergà ſuos Prælatos à Summo Pontifice dependet, ſinè cuius miniſterio, & intentione Prælati Regulares nullam haberent Iuriſdictionem, *Medin. de Indulg. cap. 24. Sot. de Iuſtitia, & Iur lib. 10. quæſt. 1. art. 4. & lib. 8. quæſt. 3. art. 1. Victor. in relect. de poteſtate Eccleſ. quæſt. 2. num. 28. Alphonſ. de Caſtr. lib. 2. de iuſt. hæret. punit. cap. 24. & contrà hæreſes, in verbo Epiſcopus.* Ipſe nimirùm Summus Pontifex eſt Summus Prælatus cuiuſcunque Religionis; vt benè aduertit *Suar. de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 14. nu. 1. & lib. 6. cap. 4. num. 21. antè finem.* Quapropter cùm Papa gubernium dictarum Fratribus demandaſſet

dasset, & illas ab Ordinariorum Iurisdictione exemerit, & immediatè Sedi Apostolicæ suppofuerit, cuius nomine Fratres gubernant, non potuerunt illas, inconsulta Sede Apostolica, dimittere. *Ang. conf. 367. num. 7.* Vbi, quòd Administratores Apostolici non possunt præiudicare Summo Pontifici; nec poterant dimittendo dictas Moniales ponere os in Cœlum, & Summi Pontificis coarctare potestatem; cùm ipsi sint subditi, quibus imminet necessitas sola parendi, vt pulchrè dicit *Bald. consilio 132. ante med. vers. nec possunt, lib. 4.*

Non aduersatur, quòd Commissarius potuerit renunciare huic priuilegio, vt quisque potest iuri suo renuntiare ad *l. si quis in conscribendo, C. de pact.* quia motiuum posset considerari, si priuilegium simpliciter fuisset concessum fauore Fratrum; sed cùm Pôtifex sub protectione Sedis Apostolicæ eas receperit, & ea occasione gubernium confirmauerit; hoc fuit actum non solùm fauore Fratrum, sed ipsius etiam Sedis, cuius interest multos habere immediatè subiectos. *Clem. Pastoralis, de re iudic. Rebuff. consil. 142.* Ideò non potuerunt dicto priuilegio renunciare, *Felin. in cap. cùm accessissent, numero 19. de Constit.* & ibi *Dec. col. penult. Versic. 2. prædicta conclusio, & num. 18. col. vlt. conclus. 6.* & generaliter de renunciatione, *Gallerat. tom. 1. lib. 3. cap. 1. num. 4. Vers. & ideò, & num. 63. ex l. non videtur, ff. de reg. iur. & l. si quæramus, ff. de testam. Bald. tit. qualiter de feud. alien. poss. §. porrò, num. 1. Cast. in l. penult. col. fin. & ibi Iason numero 14. C. de pact.*

Non obstat Constitutio Bonifacij Octaui, apud Rodriq. IV. quàm etiam refert *tom. 1. qq. regul. quæst. 17. art. 8.* quia etsi Bonifacius concedat facultatem Ministris per se, vel per alios visitandi, corrigendi, & reformandi, tàm in capite, quàm in membris, ea, quæ correctionis, & reformationis indigent; nihilominùs ista facultas procedit, quoad visitationem, & correctionem morum; non autem quoad mutationem status, renunciando gubernio, vt benè ad propositum, *Bart. in l. edicta, nu. 8. C. de eden.* vbi, quòd nec mutatio actionis, nec substantia facti est mutabilis in libello; sed solùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & substantia; namque facultas intelligitur concessa secundùm leges, non autem secundùm voluntatem Superiorum, *Decius consil. 146. num. 9.* & in terminis clausulæ facultatis addendi, vel minuendi fuit dictum coram me, in *Causa Montisregalis iurisdictionis, 4. May, & 15. Nouembris, 1604.*

Non obstat, quòd Monachus incorrigibilis potest eijci à Monasterio, *Nauar. consil. 80. num. 1. de regul. & in tract. de regul. comment. 2. num. 36. Versic. pro parte, verbo, negante,* quod motiuum fuit deductum in alia positione, cui Domini nihil responderunt, quia non meretur allegari; sed quoniam hodiè vociferabatur hoc tollere omnem difficultatem; ideò fuit responsum hic non applicare materiam eiectionis. Primò, quia agitur de Monialibus; licèt enim Monachus incorrigibilis possit eijci à Monasterio, & habitu priuari; ad hunc tamen effectum requiritur vltrà incorrigibilitatem, quòd defectus non solùm innotescant Fratribus, sed etiam secularibus, & quòd ex iis alii de facili possint corrumpi, vt est originale dictum *S. Bonauenturæ, quæst. 14. super Regul. Sancti Francisci,* quòd certè non militat in Monialibus, quæ propter incorrigibilitatem non sunt eiiciendæ simpliciter à Monasterio; sed nisi ibi puniantur, possunt ad aliud transferri, vt est Constitutio Vrbani Quarti, quæ loquitur in puncto de Monialibus Sanctæ Claræ, quam refert *Rodriq. qq. reg. tom. 1. quæst. 49. art. 1. post princip. & Mirand. de Monialibus, quæst. 3. art. 2.* quæ Constitutio in hac parte, neque per Constitutionem Pii V. neque per Concilium Tridentinum, licèt strictiora sint, censetur reuocata, vt per *Rodriq. ibidem art. 5. versic. 2.* non refertur, *& Miranda loco citato, versic. quartus casus.* Secundò fuit dictum, hic non applicari, quia agitur de toto Conuentu eiiciendo, & Iure non reperitur cautum; neque aliquis est, qui dicat, integrum Conuentum posse eijci: sed quando Monasterium delinquit in casu, quo Monachus particularis eijceretur, Monasterio prouidetur per mutationem Superiorum. *Cap. quoniam, de simon.* ibi, quòd si fortè propter nimiam multitudinem, alibi nequiuerint commodè collocari, nè damnabiliter in seculo euagentur, recipiantur in eisdem Monasteriis, mutatis prioribus locis, & inferioribus assignatis.

Quantùm attinet ad secundum caput, An Moniales potuerint se submittere obedientiæ Ordinarij? negatiuè fuit resolutum; quia exemptus sinè licentia Summi Pontificis, non potest renunciare exemptioni, vt est *text. rotundus, in cap. cùm tempore, 5. de arbitr.* Vbi *Abbas num. 2. Versic. & per istū text gloss. fin. in Clementina penult. de sent. excommunic.* quam *Abb. ibidem, & in dicto cap. cùm tempore,* dicit singularem, ratio est, quia interest Romani Pontificis, qui est Superior subditos suos, ab alio non iudicari. *Idem Abb. in cap. 1. num 19. de re iud. & in cap. si de terra, num. 5. de priuileg. & in cap. significasti 17. num. 8. in fin. & num. sequen. de for. compet. Ioan. Andr. in cap. scienti 17. in fine, Versic. si verò reperitur, & ibi Franch. num. 4. de regul. iur. in 6. Felin. in cap. cùm olim, num. 3. de præscript. Armill. in Summ. in verbo, exemptionum, nu. 8. Gaill. obseruat. 40. num. 2. lib. 1. Galerat. de renunc. tom. 2. centur. 2 renunciat. 140. num. 18. Erasmus à Cokier. de iurisdict. ordin. in exempt. lib. 2. quæst. 7. & lib. 3. cap. 34. per tot. & per dictum text. in cap. cùm tempore,* & per alias rationes in terminis exemptionis regularium, est *Cons. Castr. 432. incip. Videtur dicendum, num. 3. libro 1.* vbi in *vers. quòd autem,* ponderat, quòd per priuilegium exemptionis effecti sint immediatè subiecti D. Papæ, & Ecclesiæ Romanæ. quamobrèm sinè illius licentia in aliū consentire non possunt; hoc nempè tenderet in derogationem iurisdictionis Pontificiæ. Considerat vlteriùs, quòd priuilegium videtur fuisse concessum in odium Ordinariorum, qui dictis Religiosis erant nimis infesti, eosque nimiùm grauabant: & concludit, quòd ideò non possunt se subijcere iurisdictioni Ordinariorum, & quamuis in casu Cast. legeretur in priuilegio, quòd ipsi Ordinarij erant nimis

nimis infesti; hæc tamen est vna ex rationibus, ex quibus Papa censetur concedere priuilegium exēptionis, vt dicit *Bald. de priuileg. in tract. exempt. c. 1. num. 4. Rebuff. consil. 142. col. 2. in priuc. Erasm. à Cokier de iurisd. Ordin. in exempt. lib. 1. cap. 1. num. 17. & lib. 2. q. 7. num. 3. in fin. & lib. 3. q. 34.* & in terminis Regularium, *Rom. consil. 369. num. 18.* quem vltrà *Castr. loco citato, num. 5. sequitur Felin. cap. cùm olim, num 3. de præscript.*

Non obstat, quòd priuilegio possit renunciari in præiudicium exempti, secùs verò eximentis, *gloss. finali in d. cap. cùm tempore, de arbitr.* quia vt dicit *Abb. ibidē n. 7.* nō potest cōsiderari aliquis effectus quantùm ad exemptum; nam ius libertatis est ità coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt commodè separatio fieri non possit, neque est verum, quod ait *Alberic. in l. si quis in conscribendo, 39. num. 6. C. de Episcop. & Cleric.* quòd, scilicet, possit renunciari priuilegio specialis exemptionis, quandò motu proprio non fuit concessum; quia *Silu. in summ. in verb. exemptio, § decimo, dicit,* contrarium esse veriùs, euidentissima ratione scilicet, quia exemptio fit gratia exemptoris, quòd dictum sequitur *Armil. in eodem verbo, numero 8. Rebuff dicto consil. 142. col. 2. versic. exempta, CoKier. loco prædicto, num. 17. lib. 1.* Et licèt in alijs non Ecclesiasticis possit dari iurisdictio in præiudicium eorum, qui se submittunt, non tamen in præiudicium Superiorum, *Archid. in cap. Conquestus, sub num. 4. quæst. 3. Baldus in l. si quis ex consensu, num 8. C. de Episc. aud. Afflict. de probib. feud. alien. per Feder. § præterea inter duos, numero 23. cum alleg. per Surd. consilio 47. numero 25. libro 1.* Nihilominùs, vt aduertit *Abbas in dicto cap cum tempore, in fin.* hoc indistinctè non procedit in Ecclesia seq. remittit, *ad not. per Innocent. in cap. accidentibus, de priuileg & per scriptum in cap. veniens, de præscription. vbi num. 21. dicit, quòd Prælatus potest conditionem Ecclesiæ facere meliorem, non autem deteriorem, vt in capit. Fraternitatem de donat.* & subdit post *Innocen.* quòd per vnum, vel plures actus non censetur renunciatum fauori Ecclesiæ, cùm etiam expressè non possit renunciari; & rursus addit, quòd si omnes vellent facere contrà priuilegium, vnus solus posset contradicere, prout euenit in casu isto, vbi magna pars Monialium, licèt non maior, contradixit, *Suarez de legib. lib. 8. cap. 33. numero 2.* Et quamuis idem *Abbas, numero 22.* dicat prædicta non procedere, quandò per renunciationem reuertitur ad ius commune. Hoc tamen dictum, quatenùs verum, in hac facti specie non officit, propter præiudicium Sedis Apostolicæ, cuius interest habere exemptos, vt suprà dictum est, & benè *Gaill. obseru. 40. numero 2. libro 1.* quapropter meritò Ordinarius noluit simpliciter recipere dictas Moniales, sed reseruato beneplacito.

Et ità per Dominos, causa per binas vices maturè discussa, fuit vnanimiter conclusum, præpensis etiam omnibus in alia positione allegatis, & his, quæ vlteriùs obijci possent, cùm causa egeat celeri expeditione, ob magna scandala, quæ in ijs partibus, hac de causa, quotidie nascuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta, à sua iurisdictione eximere possit.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter Episcopus potest Ecclesias sua Diœcesis, à sua potestate eximere.*

2 *Aliquae exemptiones ab Episcopis Regularibus concessae.*

3 *Non tamen potest ab omnibus iuribus, quæ in ijs possidet, libertatem concedere.*

4 *A quibus non possit Episcopus Ecclesias sibi subiectas eximere.*

5 *Episcopus eximere potest in totum initio fundationis Ecclesiæ.*

Item patiendo iura sua praescribi.

Item per modum Vicariae perpetuae.

Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contrà se lata.

6 *Episcopus, & alius Praelatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem semel concessam ampliùs reuocare.*

1 Regulariter Episcopus potest Ecclesias intrà eius Diœcesim sitas à sua potestate eximere, vt probat *Gloss. 25. quaest. 2. in Summa, versic. item Episcopus, & alij Doctores* inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiusmodi exemptiones Regularium Monasterijs concessæ ab Episcopis: vt 2 fuit exēptio concessa Cœnobio D. Vincentij Lutetiæ, à B. Germano Parisiorū Episcopo, cuius priuilegium refertur in *Quaesito quarto huius Disputat.* huic simile priuilegiū cōcessum fuisse ab Archiepiscopo Cōsentino propter exemptionem Fratrū Minimorum de Paula, à sua iurisdictione legitur, in 1. *tomo priuil. eiusdem Ordin. à Laur. Peiriu. declarat.* in principio; cuius priuilegij, tenor est.

PIRRHVS, MISERATIONE DIVINA Archiepiscopus Consentinus.

Dilecto Nobis in Christo Filio F. Francisco de Paula, Eremitæ nostræ Consentinæ Diœcesis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præsentibus, & futuris, ac vniuersis, & singulis, salutem in Domino sempiternam.

Decet nos ex officio, quo Archiepiscopali Ecclesiæ Cōsentinæ præsidemus vigilanti cura, singularique sollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum sanctæ Fidei Catholicæ, nostræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, insudare; ac quantùm cum Deo possumus, ea, quæ iusta, rationabilia, salutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum institutionibus, penitùs, & omninò non discrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabiliter annuere.

Dudùm siquidem ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ Terræ Paulæ, quoddam Oratarium, seù Ecclesiam sub vocabulo Sancti Francisci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac orare posses.

Tu, qui dictum Oratorium, seù Ecclesiam cum singulari diligentia, vnà cùm quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitam austeram Eremiticam per vigints annos, vel circà, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius perseuerasti, prout ducis, viuis, & perseueras de praesenti; ibidemque Deus solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in diès, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multisque sub habitu Eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præstare famulatum. Vt tu, ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu, & Frater Balthasar Sacerdos, caterique Clerici, vel Laici, sub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter supplicastis, vt dictum Oratorium, seù Ecclesiam Sãcti Fransisci de Paula, ab omni iurisdictione, & superioritate Matris Ecclesia terra Paula; & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiam nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolica totaliter relaxare, dictumque Oratorium, seù Ecclesiam, vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, tibi, tuæque Congregationis Eremitis Fratribus, præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (prout ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodi Fratribus Eremitis potestatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciscum, & alios quoscunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & cencedere, tibique, & alijs per vos eligendis, omnem iurisdictionem, & potestatem in spiritualibus, & temporalibus, indè, & super omnibus locis, personis, & rebus huiusmodi, cum potestate Missas, & alia diuina officia celebrandi, Confessiones audiendi, Eucharistia, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & recipiẽdi, malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi, & pro huiusmodi vita obseruantia statuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus, operaque tua, & nobis manifesta sunt, & te Religiosum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & esse demonstrant; considerantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis salutifera, inibi, & vbique per te, tuamque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, si priuilegijs munimine, ac fauoribus, & gratijs prosequamini opportunes, vestris iustis, & sanctis desiderijs, & supplicationibus annuentes, & inclinati; huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuaque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore præsentium prouidemus de eodem.

Teque in Superiorem huiusmodi tua Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quonis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præsis, ac vita, & exemplis prosis, tuisque monitis, mandatis, & præceptis salubriùs omnes huiusmodi Congregationis personę obedire, & parere debeant, ipsisque tuis Eremitis Fratribus, te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscunque Superiores, & Officiales canonicè eligendi potestatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiusmodi vita obseruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum Institutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiusmodi Officialibus, & Superioribus sic eligendis omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiam si Sacerdotali, seù quauis alia prefulgeant dignitate, & locorum, iurisdictionum, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem, quomodolibet spectantium.

Cùm potestate quoscunque rebelles, & inobedientes, omnium huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuscunque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiusmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, disciplinandi, liberandi, absoluendi, cæteraque faciendi, quę in præmissis, & circà præmissa vobis videbuntur fore necessaria, & opportuna, & quę nosmet facere possemus.

Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seù secularibus, vel Regularibus per vos eligendis, vt Missa etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honestè cum altari portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quęcunque Sacramenta Ecclesiastica liberè, & licitè tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quotiès deuotio ingruerit, & necessitas postulauerit, absque quacunque Superioris licentia ministrare, ad quæ suscipienda, extrà loca huiusmodi compelli non possitis.

Confessiones audire, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacunque irregularitate, nobis tàm à iure, quam à nobis reseruatis, & permissis, totiès, quotiès absoluendi, & dispensandi, votaque quacunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quęcunque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi.

Quascunque etiam personas Ecclesiasticas, & Seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantię castitatis, paupertatis, & obedientiae, vestraque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore praesentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiscum super his opportunè dispensamus.

Omnibusque priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Ferancisci, caeterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti auctoritate nostra in Ciuitate, & Diœcesi Cosentinensi possitis, & valeatis.

Huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam, ac alia quacunque loca, Oratoria, & Ecclesias, per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, Eremitisque, & personis, rebusque omnibus ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi degentibus ab

omni

omni iurisdictione, & superioritate Matrum Ecclesiarum, ac nostra, nostraque Consentinæ Ecclesiæ, cæterarumque personarum (salua tamen semper quarta omnium legatorum, quam omninò Nobis, & Successoribus nostris, prout iuris est, soluere teneamini,) ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ Dignitatis, quantum cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totaliter, specialiter, & singulariter, & expressè remittimus, & relaxamus, præsentibus, perpetuis, futurisque temporibus valituris.

In quorum omnium, & singulorum roboris firmitatē, & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cācellarij nostri præsentes fieri fecimus, nostrique maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.

Datum in nostro Archiepiscopali Castro S. Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ Indictionis, sub Pontificatu Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri D. Pauli Papæ Secundi, Anno septimo. Amen.

3 Verùm Episcopus non potest in totum Ecclesiam sibi subiectam à sua potestate eximere; potest enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, quæ ipse in ea Ecclesia possidet; iis tamen exceptis, quæ à se alienare, seù abdicare nequit; vt cap. pastoralis, de donation. Ità Gloss. in cap. 1. in principio, de priuilegijs, in sexto, & ibi Philipp. Franc. sub numero 4. Versiculo in Glossa 2. Gloss. in Can. visis, 16. quaestione 2. Federicus de Senis consilio 147. & 148. Calderinus consil. 12. versiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccles. non alienandis, Panormitanus in cap. cùm olim numero 4. de priuilegijs, & in cap. constitutus, numero 10. de Relig. domibus, & in cap. cùm inter, numero 11. vbi etiam Felinus numero tertio, & quarto, de senten. & re iudic. idem Panormitanus in cap. cùm venerabilis, per totum, de censibus, Decius consil. 152. incip. In causa, numero 1. Mandos. in tractatu de signat. grat. verbo, exemptiones ab Episcopis, versiculo Episcopus non potest, Erasmus Cokier. de iurisdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quaestione tertia, numero tertio.

4 Nam licèt Episcopus quantùcunque generaliter Ecclesiam à sua iurisdictione eximat, nihilominùs semper remanent octo, à quibus eam soluere non potest. Primum, est correctio. Can. Visis 16. quaestione 2. Secundum, visitatio. Tertium, procuratio ratione visitationis, dicto cap. cùm venerabilis, & ibi Panormitanus num. 3. Quartum, est cathedraticum, cap. pastoralis, & ibi Gloss. de donat. alia Gloss. in Can. quicunque, 16. quaestione 7. & ità communiter teneri, ait Panormitanus loco citato. Quintum est, Ius reuerentiale, quod sibi ab inferioribus Ecclesiis debetur, Felinus, & Panormitanus locis citatis, Puteus decis. 115. lib. 3. Cokier. d. quaest. 3. num. 4. versic. quinto similiter. Sextum est, charitatiuum subsidium, cap. cùm Apostolus de censibus. Septimum, est institutio auctorizabilis, quoad curam populi, arg. cap. cùm satis, de offic. Archidiac. & cap. 1. de Capell. Monach. in 6. Octauum, ea, quæ sunt ordinis Episcopalis; non enim potest Episcopus eximere subditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ sunt ordinis Episcopalis: ità Ioannes Andreas, & Panormitanus dicto cap. cùm venerabilis, Cokier. loco cit.

5 Limitantur prædicta. Primò, vt Episcopus possit Ecclesiam initio fundationis eximere; quia tunc nondùm Episcopatui ius superioritatis quæsitum est, Antonius de Butrio, & Imola, cap. cùm inter, de consuetud. Felinus dicto cap. cùm inter, numero 4. de re iudic. & alii apud Cokier. dicta quaest. 3. numero 5.

Secundò. Vt possit eximere saltèm patiendo, iura Episcopalia ab inferiori contrà ipsum præscribi, Cokier. loco citato, num. 7.

Tertiò. Vt possit omnia sua iura inferiori, Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo subsidio: nam in aliis quinque ex causa, & de consensu Capituli potest constituere aliquem Vicarium suum perpetuum nomine dignitatis suæ, vt illa tanquàm Episcopi Vicarius exerceat. Vt ait Panormitan. vbi proximè, num. 5. subdens, quòd per hoc prædicta iura non erant omninò ab Episcopo abdicata; quia saltèm illo negligente, poterit Episcopus ea exercere.

Quartò. Si sententia fuit lata contrà Episcopum super plena inferioris exemptione, & ipse ab ea non appellauerit, vt cap. cùm inter, & ibi Felinus, & Panormitanus, de re iudic. idem Panormitanus, dicta cap. cùm venerabilis, numero 4. versiculo secundus, Cokier. dicta quaest. 3. num. 6. apud quem eadem quaest. à numero 10. vide, an possit etiam Archiepiscopus eximere.

6 Et est notandum, quòd Episcopus non potest exemptiones ab ipso semel concessas in casibus, in quibus eximere potestatem habet, ampliùs reuocare, si res integra esse desiit, & exemptio plenè suum sortita est effectum; quia solus Princeps de plenitudine potestatis priuilegia à se concessa reuocare potest. Atque ità docent Franc. in cap. decet, numero 4. versic. quid autem sit, de regul. iur. in 6. Panormitanus in cap. at Clerici, 7. de adulter. col. 4. de Iudic. Felinus in cap. nouit, numero vndecimo, eodem titulo, & alij apud Barbos. de officio, & potest. Episc. parte 3. alleg. 89. ad finem.

QVAESITVM XIV.

Vtrùm Episcopus in Monasterijs, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali sedere possit.

S V M M A R I V M.

1 Episcopus regulariter potest in quouis loco suae Diœcesis pro tribunali sedere, ibique iura reddere; non tamen in locis exemptis, num. 2.

3 Locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari.

1 Licèt regulariter Ordinario, in tota sua Diœcesi Ecclesiasticam iurisdictionem, tàm volun-

tariam, quàm contentiosam exercere competat, *cap. cùm Episcopus, de offic. Ordinar. in 6. Couarr. in cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 3. Rodericus quæst. regul. tomo 2. quæst. 63. art. 1.* Itáut in quouis loco suæ Diœcesis valeat pro Tribunali sedere, ibique iura reddere, *dicto cap. cùm Episcopus, Bellenc. in tract. de charitat. subsid. quæst. 32. num. 3. Bertach: tract. de Episcop. libro 4. parte 5. num. 70. & 71. & alij.* Limitatur tamen in loco exempto, vbi id sibi minimè licet, per *textum in dicto cap. cùm Episcopus, glossa in Clementina quamuis, verb. aut eo, de foro competen. Sebastianus Vant. tit. de nullit. art. ex defect. iurisdict. Ordinar. numero 108. Nauarr. consilio 3. in Antiq. aliàs 4. in nouis, titul. de offic. Ordinar. Gonzal. ad regulam 8. Cancell. gloss. 43. numero 180. Campanil. in diuersis Iur. Canon. rubr. 11. cap. 23. numero 151. versic. limitatur.* Ratio est: nam Iudex nequit, extrà suam Diœcesim, vbi tamquàm priuatus haberetur, Tribunal erigere, *cap. notandum 2. quæst. 3. cap. Episcoporum 9. quæstione 3. Vant. dicto numero 108.* Sed locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari, *Doctor. in cap. 1. vbi Antharanus, numero 10. Geminianus numero 17. & Franch. in §. statuto, numero 10. de Constitut. cum alijs per Roland. consilio 33. numero 23. vsque ad finem, & sequentibus, libro tertio, Henriq. in Summ. libro septimo, cap. 15. §. 4. vbi gloss. littera F. Gonzalez dicta gloss. 43. numero 182. Erasm. Cokier. de iurisdict. Ordin. in exempt. parte 2. quæstione 1. Barbos. de officio, & potestate Episcop parte 3. alleg. 80. numero 9. Rota decisione 207. numero tertio, ad finem, & sequent. parte 2. Diuers. & in Constantien. iurisdictionis, 10. Maij, 1611. coram Ortenbergo;* ergò nec etiam poterit, in locis exemptis Tribunal, *vt suprà,* ad iura reddenda erigere. *Quarant. in Summario Bullae. verb. priuilegia Regulariũ, & Barbos. d. alleg. 80. num. 17.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta, Pontificalia exercere possit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non potest Episcopus in Ecclesijs Abbatialibus exemptis, absque Abbatum licentia.*

2 *Pontificalibus insignijs vti possunt Episcopi in Ecclesijs, ac locis exemptis auctoritate propria, absque tamen exercitio, Populo benedicere, ac diuina officia in Pontificalibus exercere.*

3 *Decretis Concilij Generalis non censetur derogatum per clausulam generalem.*

4 *Processiones solemnes, & generales ordinare nequeunt Episcopi in Ecclesijs exemptis, neque praedicare inuitis earum Praelatis.*

5 *Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesijs Abbatialibus, & locis exemptis suarum Diœcesum Pontificalia exercentes.*

1 Ad propositum quæsitum, Respondeo, dicendo primò, quòd Episcopi nullo modo in Ecclesijs Abbatialibus suarum Diœcesum, quæ exemptæ sint, Pontificalia exercere possunt; nisi habita priùs Abbatum licentia. Ratio est, quia Episcopi extrà suam Diœcesim, absq; Episcopi Diœcesani licentia, Pontificalia exercere non possunt: aliàs ab eorum exercitio suspenderentur ex dispositione *Concilij Tridentini sessione 6. de reformat. cap. vltim. & sessione 14. de reformat. cap. 2.* at locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari, vt dictum est in *antecedenti quaesito numero 3.* Ergò Episcopi non poterunt, in Ecclesiis Abbatialibus exemptis, absque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, *Abbas cap. significasti, de foro competen. text. in can. luminoso, 18. q. 2. notant Doctores in cap. 1. de verborum significatione, libro 6. Innocent. in cap. ex ore, de priuileg. notat latè Rolandus à Valle, consilio 32. à numero 23. cum sequentibus, libro 3.*

2 Dico secundò. Possunt Episcopi, in Ecclesiis Abbatialibus, ac alijs locis exemptis, vti Pontificalibus insignijs, absque tamen aliquo exercitio; 3 per dispositionem *clement. Archiepiscopo de priuileg.* Cuius dispositioni, cùm fit Concilii generalis Viennen. non censetur derogatum per clausulam generalem; nisi expressa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non obstante quauis Constitutione, seu lege in Concilio generali edita, per text. in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach. Archidiac. in cap 1. de Constit. in 6. Felin. in cap. nonnulli, col. 4. sub numero secundo, de rescript. Couarruuias in Epitom. parte 2. cap. 8. §. 9. numero 6. Molin. de iust. tract. 2. disputatione 173. versic. occasione legitimationis, Henriq. in Summ. libro septimo, cap. 26. numero tertio, & alij apud Sanch. de matrimon. libro tertio, disputatione 16. numero 7. & libro octauo, disput. 35. numero 17.*

Poterunt ergò Episcopi in huiusmodi Ecclesijs, & locis, absque Abbatum, & aliorum Prælatorum licentia, Põtificalibus insigniis, & ornamentis modo prædicto vti. Nec obstat Concilium Tridentinum locis citatis, quia loquitur de vsu Pontificalium, cùm aliquo exercitio, vt colligitur expressè ex *Nauar. consilio 69. de senten. excommunicat. in antiquis, & consilio 12. de Cleric. excommunic. Ministr. in nouis;* vbi asserit quemdam Episcopum, qui in aliena Diœcesi Pontificialibus insignibus vsus fuit, incurrisse pœnam suspensionis, in prædictis decretis Concilii Tridentini comminatam; non ob solum mitræ, & Pontificalium vsum, sed quoniàm Calicem etiam consecrauit, & corporalia benedixit, absque Diœcesani licentia. Itá etiam *Quaranta in Summa Bullar. verb. Archiepiscopi. auctoritas, auctoritate 32. versiculo praeterea;* possuntque in eisdem locis exemptis benedicere populo, & diuina officia celebrare in Pontificalibus, sicut poterant antè Concilium, *Franc. Cap. Abbates numero primo, de priuilegys, in sexto, Angelus verbo Archiepiscopus, numero tertio, Sylu. eodem verbo, numero sexto, Erasm. Cokier. de iurisdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quaestione 45. versiculo Vigesimoquinto, & 26. numero trigesimoquarto, & versiculo 62. numero 69. Barbos. dict. alleg. 8. numero 15.*

Nequeunt

Nequeunt tamen Epiſcopi in Eccleſiis Regularium, vel aliorum exemptorum proceſſionem ſolemnem, & generalem ordinare; quia hoc eſt potiùs actus iuriſdictionis, quàm honoris. *Vitalin. ſuper d. Clem. Aarchiepiſcopo, num 51.*

Item, neque integrum eſt ipſis Epiſcopis in eiſdem Eccleſijs, exemptis prædicare, per ea, quæ docet *Cardin. in eadem Clem. §. ſi tamen, nu. 2. & 3.*

Nam exemp s, & priuilegiatis non præiudicatur in ſuo priuilegio, niſi quatenùs exprimitur: & priuilegiatus in aliquo, non poteſt ad aliud ſuũ priuilegium extendere. Si tamen concedatur, quòd concionari poſſint Epiſcopi; non tamen extenderetur priuilegium, vt poſſint indulgentias concedere, *Cardin. loc. cit. num. 4.* refert, & ſequitur *Laurentius de Peirin. in annot. ad 16. Conſtitut. Leonis Decimi, pro ſuo Ordine Minim. num 47. tom. 1.*

5 Poteſt autem Epiſcopus in Eccleſiis Abbatialibus, vel aliis locis exemptis, ſuæ Diœceſis Pontificalia exercens, baldachinum erigere; ità *Riccius in Prax. reſolut. 313. num. 1. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 3. cap. 467. Campan. in diuerſ. Iur. Can. rubr. 9. cap. 5. num. 3.* Et decreuit Sacra Congregatio illuſtriſſimorum Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, vt refert *Quaranta in Summa Bullarij, verb. Priuilegia Regularium, pagina mibi 408. & Barboſ. dict. alleg. 80. num. 17.* cuius declarationis verba ſunt hæc. *Decet Epiſcopos pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt reuerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, non modò renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, baldachinum erigere; verùm id etiam iuſſu ipſorummet Epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe; atque ideò Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cùm Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa Octauo, ac de Sanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato, hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Epiſcopi, vbi tàm ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorũ Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Roman. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cùm mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſinenſium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs intereſſe poſſunt; ipſi Regulares quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus; liceat eiſdē Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſuprà Epiſcopale ſolium, ſeù Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodùm in proprijs, & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificalē eiuſmodi functionem exercebunt, vel dùm actui ipſi, cur in Pontificalibus aderunt, peragetur. Siqui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, huius decreti virtute cogi, & compelli poſſe, aliiſque pœnis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionũ, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, & priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmiſſorum, hactenùs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi talia eſſent; quæ ſub generali expreſſione, & derogatione non venirent, ſed illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus, pro expreſſis, & ad verbum inſertis, habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxàt ſpecialiter, & expreſſè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque, Romæ die 10. Iunij, 1603.*

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſt.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio quid ſit.*
2 *Canonica portio, de quibus bonis debeatur? Nomine Epiſcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*
3 *Oſtienſis ſententia aſſerentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Epiſcopis ſoluendam, teneri refertur.*
4 *Canonicam portionem Epiſcopis ſoluere non tenentur Monaſteria, & loca exempta.*
5 *Canonicam portionem Epiſcopis tenentur ſoluere Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, ſibi ſubiectis.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, canonicam portionem eſſe certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Epiſcopo debitam, ratione oneris, quod in adminiſtratione ſui Epiſcopatus ſubſtinet, quæ introducta eſt ad inſtar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filii, vel liberti; ad cuius ſimilitudinem viſum fuit, Epiſcopo, qui Pater, & ſpiritualis Patronus, eſt ius ad certam ſuorum portionem competere. Dicitur

autem portio hæc canonica, eò quòd est à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his 10. quæstione 1. can. decernimus, & can. constitutum, 16. quæstione 1. clement. dudùm, de sepultur. Ostiens. in Summ. titul. de sepultur. numero 11. Syluestr. verb. canonica portio, numero 1. Roderic. quæst. Regular. tom. 1. quæstione 39. artic. 1. Manuale Prælatorum, tomo 2 quæst. 48. artic. 1. Barbos. de offic. & potest. Episcop parte 3. alleg. 86. num. 1.*

2 Debetur Episcopo hæc canonica portio de legatis relictis Ecclesijs, & aliis piis locis, *cap. conquerente de offic. Ordin. vbi gloss. verb. mortuariorum, cap. requisisti, & cap. vlt. de testament. cap. de quarta, de præscript.* Nomine autem Episcopi intelligendi etiam sunt Abbates, Præpositi, & similes Prælati inferiores omnes, habentes eam Ecclesiam sibi subiectam, ac in ea Episcopalem iurisdictionem. Canonica enim portio est de lege iurisdictionis, *Innocentius in cap. 1. de statu Monachorum, Petr. de Vbald. de canonica Epist. cap. 1. num. 4. & cap. 4. quæst. 5. Lapus eodem tractatu de canonica portione, quæst. 4. num. 5.* Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis, eamdem Episcopalem iurisdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. Ità *Barbos. loco citato, num. 9. Cokier. de iurisdiction. Ordinar. in exempt. part. 4. quæst. 6. numero 2.* Differt canonica portio à quarta funerali, de qua in *sequenti Quæsito*, vt latè per *Capyc. decis. 23. per tot.*

3 His ità præmissis, ad Quæsiti solutionem deueniendo. In hac re duæ sunt opiniones. Prima est, *Ostiensis loco citato, num. 12. §. & à quibus petatur,* asserêtis, canonicam portionem peti posse ab omnibus intrà propriam Diœcesim constitutis, sinè sint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religiosorum, vel Monasteria, aut alia pia loca, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, vel alijs; nisi in ipsis expressè immunitas ab huius quartæ solutione concessa sit. Ratio eius est; quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non sunt; licèt locus, cui bona legantur, exemptus sit. Et ideò in his mortuarijs non inspicitur locus, cui relinquitur, verùm sit subiectus, necnè; sed fidelis, à quo relinquitur, & relictum.

4 Altera opinio, quæ est communior, & verior, negat Monasteria, & Ecclesias, ac loca exempta canonicam portionem Episcopo soluere debere. Quia hęc canonica portio debetur Episcopo propter communionem, quæ est inter ipsum, & Ecclesiam sibi subiectam, *cap requisisti vers. secùs de test.* Sed communio cessat inter Episcopum, & Ecclesiam, seù locum exemptum. Vel potest deberi ratione oneris, quod substinet Episcopus in celebrando solemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentiosum, quàm pœnitentiale spectant. Vel potest deberi in recognitionem superioritatis; hæ autem omnes rationes cessant in exemptis; quia Episcopus non celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentiosum, vel pœnitentiale forum spectant, exercet, *can. luminoso 18. q. 2. cap. nullus, & cap cùm Episcopus de offic. Ordin. in 6.* Prætereà cùm personæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apostolicæ subijciantur, nihil Episcopis in signum superioritatis soluere debent; quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad se omne ius Episcopale, itàut ipse omnium exemptorum Diœcesanus sit *cap. auctoritate, de priuileg. in 6.* facit *clem. dudum §. Verùm de sepult.* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui sunt exempti, excludit omnes Prælatos à petitione cuiuscunque portionis, nisi solùm respectu quartæ, quæ debetur Ecclesiæ Parochiali, quæ an debeatur à Religiosis exemptis, dicemus infrà. Atque hanc sententiam contrà *Ostien.* tuentur *Innocent. in cap officij de testament.* & ibi, *Panormit. num. 6.* qui eam dicit communiorem, & veriorem, *Ioann. Andr. in cap. certificari de sepultur. Petr. de Vbald. d. cap. 4. q. 6. Lap. eod. tract. §. quia de num. 10. Federic. de Senis in cons. 96.* Idem *Panormit. in cons. 37. num 1. vers. sed certè par. 1. Pelin. in cap. quarta in princ. vers & tenementi de præscript. Bald. in l. si quis ad declinandam col. 6. vers. iuxtà hoc C. de Episc. & cleric. Angel. in sum. verb. canonica nu. 7. Syluest. eod. verb. q. 3. num. 4. Azor. Instit. moral. p. 2. lib. 9 cap. 12. q. 5. Manual. Prælat. d. q. 48. art. 2. Erasm. Cokier. d. q. 6 num. 4. Barbos. d. alleg. 86. num. 10. 11. 12. & 13. Franc. Leo. in Thes. for. Eccles. par. 12. cap. 14. num 30.*

5 Verùm enimuerò si Monasteriũ, vel Ecclesia exẽpta habet Capellas, vel Populum non exemptũ, tenetur Episcopo ad eam portionem soluendam de legatis relictis Capellis non exemptis, per *text in cap. ex ore, de priuileg. Innocent. & Ioann. Andr. in cap. in nostro, de sepultur. Lap. d. tract. de canonica Episc. §. quia num. 6. vers. secundò quæritur, Vbald. eod. tract. d. cap. 4. q. 5. & latè q. 8. q. 10. & 11. Cokier. d. q. num. 5. Barbos. d. alleg. 86. num. 14.*

Si Monasterium ab Episcopi iurisdictione exemptum, Parochos non exemptos haberet; & aliquis de Parochia legauerit Monasterio exempto; huiusmodi legati, Episcopus suam quartam habebit, vt tenet *Petrus Vbaldus par. 2. cap. 4. quæst. 10.* quem sequitur *Iulius Lauorius inferius citandus.*

Si verò Summus Pontifex vniret Ecclesiam curatam Monasterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur, ex *eodem Iulio Lauorio.*

His positis notandum est cum eodem *Iulio Lauorio variar. elucubrat. tit 2. cap. 17. num. 71.* canonicam Episcopalem posset præscribi in totum, quod probat per *cap. de quarta, de præscript.* etiam Episcopus contrà Episcopum, & Ecclesia inferior, *cap. cùm ex officij, de præscript.* & hæres contra Episcopum; & si allegatur titulus, sufficit spatium 40. annorum, *cap. de quarta:* si non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extet memoria in contrarium, *c. 1. de præscript lib. 6.* Titulus autem iustus dans causam præscriptionis, est quandò concessio canonicæ portionis fit ab Episcopo solo sinè Capitulo. Impeditur tamen præscriptio

Sede

Sede vacante, tempore schismatis, quandò Episcopus est excommunicatus, quandò caret titulo, quando est in mala fide, quando ignorat de legato non ex eius negligentia, *Petr. Vbald. par. 1. cap. 2. num. 25.* quem refert, & sequitur idem *Lavorius loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluere.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & à quibus, & num. 4. & 5.*

2 *Quarta funeralis venit appellatione quarta Parochialis.*

3 *Funeralium appellatione, quoad quartam, veniunt cerea, & catera, quę occasione funeris fiunt.*

6 *Monasteria, vel loca Regularium non tenentur ad quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluendam ex specialibus priuilegijs, qua referuntur.*

7 *Decisio Rotæ ad fauorem Regularium in hac materia facta refertur.*

8 *Concilij Tridentini decretum circa quartam funeralium.*

1 QVarta Parochialis debetur Ecclesiæ Parochiali ex his bonis, quæ Parochiani legant, siuè relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cùm quis alicubi extrà Parochiam sepulturam eligit. Et hæc est varia, nam alibi est dimidia, alibi tertia, alibi quarta pars, iuxtà varias Ecclesiarum, vel populorum consuetudines *cap. certificari de sepultur.* debetur autem ab Ecclesijs, vbi aliquis sepelitur, vel ad quas transit se conuertendo, seù alio modo; etiamsi tales Ecclesiæ ab Episcoporum iurisdictione exemptæ essent, *clem. dudum de sepultur. Innocent. in cap. relatum, & in cap. in nostra extr. eodem tit. Syluest. verb. canonica portio*

2 *num. 7. q. 9.* Et hæc quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis, vt in *cap. 1. & cap. relatum de sepultur. & in cap. 2. eod. tit. in 6. & dicta clem. dudum, §. verum & vtrobiq; Doct. de sepultur.*

Itemq; de iure communi etiam Abbates, & Prælati Regulares ab Episcoporum iurisdictione immunes funeralem quartam Parochis, vel etiam Episcopis, vbi ità consueuit, soluere tenentur, *d. clem. dudum §. verùm de sepultur.* & appellatione

3 funeralium, quoad quartam, veniunt cerea, & omnia alia, quæ occasione funeris fiunt, vt per *gloss. in d. clem. dudum, verb. funeralibus, vbi de candelis*, quæ dantur ad manus, *Imol. num. 80. & Vitalin. num. 29.*

4 Non debetur autem quarta funeralis de relictis pro ædificatione, & reparatione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxtà *tex. in cap. vlt. de testament. & in cap. ex parte, ibi, vel ad fabricam, de verbor. significat. Roman. conf. 233. incip. præmissa quæstio, in princ. Panorm. conf. 37. lib. 1. Capyc. decis. 23. num. 4. Seraphin. decis. 726. num. 3.* Quòd si Ecclesia, vel Monasterium de præsenti reparatione non indigeret, distinguendum est: quòd vel relinquitur legatum statim soluendum, vel in singulos annos pro restauratione Ecclesiæ, vel Monasterij, quæ reparatione non indigeant; & eo casu debetur quarta: aut legatum fit pro restauratione, & reparatione Ecclesiæ, quotiès indigebit; & hoc casu non debetur quarta. Ità *Seraphin. loc. cit.*

5 Prætereà non debetur quarta hæc funeralis ex relictis pro subuentione Ecclesię respectu luminariorum, ornamentorum, & aliorum, quæ ad cultum diuinum pertinent, *d. cap. vlt. de testament.* quod procedit, quandò vsus est determinatus; secùs si vsus sit indeterminatus, & non destinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim debetur quarta *cap. ex parte il 3. de verb. signif. cap. requisiuisti de testament. Seraphin. d. decis. 726. num. 4.*

6 Religiones omnes ferè hodie, partim per priuilegia ipsis directè concessa, partim per communicationem specialiter ab huius quartæ funeralis solutione, exemptæ sunt; vt Congregatio Casinen., aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua habet priuilegium Eugenij IV. sub *Dat. Bononiæ anno Domini 1436. quinto Nonas Iulij Pontificatus sui anno 6.* per quod concessit, vt eius Congrehationis Monasteria non teneãtur soluere aliquam canonicam portionem, aut decimas Parochis, aut Episcopis, vel alijs sibi quomodolibet debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis, tàm inter viuos, quàm in vltimis voluntatibus. Eius priuilegij verba sunt hæc. *Nos volentes prædictæ Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obseruantia Regulari, & vita sanctimonia varijs multiplicarunt, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altissimo possint commodiùs, & quietiùs deseruire, ac reparationi Monasteriorum eorum, qua maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus prosequi. Motu proprio non ad ipsorum, aut alicuius eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnibus, & singulis dictæ Congregationis Monasterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, seù ad soluendum aliquam canonicam portionem, siuè decimas, aut aliud quodcunque, quòd loco earum solui consueuisset Parochis, Episcopis, Archiepiscopis, Capitulis, Collegijs, Vniuersitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuscunque causa hactenùs debita, seù quę deberi prætendantur, quomodolibet in futurum etiam ab eisdem derelictis legatis, & donatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm inter viuos, seù quacunque occasione concessis, præteritis, & in posterum concedendis, minimè teneantur. Quibuscunque Constitutionibus Apostolicis, ac præfatis nostris literis, quibus quatenùs huic nostro Indulto obuiant, volumus derogare, & alijs consuetudinibus, statutis, præscriptionibus, & priuilegijs sub quacunque forma, aut quibuscunque clausulis editis, non obstantibus: etiamsi de illis, eorumque totiès tenoribus præsentibus expressa, & specialis, ac indiuidua foret habenda mentio, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia de specialis dono gratia indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasq; quascunque sententias, quas con-*

contrà personas dictæ Congregationis, siuè Monasteria & loca, & alias in præiudicium concessionis huiusmodi promulgari nullas, necnon irritam, & inane quidquid aliud in contrariam à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter atteatatum forsan est hactenùs, vel in posterùm contigerit attentari. Nulli ergò omninò &c. Hoc priuilegium nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ communicatur per memorabilem Bullam Iulij II. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cælestinis fuisse elargitum, testatur Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regal. Bulla 18. eiusdem Pont. sub Datum Florentiæ, anno Incarnationis Domini 1404. quia 10 Kalendas Nouembris, Pontificatus sui anno 4.* Verba eiusdem Bullæ pro materia proposita sunt. *Concedimus quoque vobis, vt de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, siuè alijs ad perpetuam cultum diuinum, seù pro pitantijs, aut ad sustentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, nec non pro annuis censibus redimẽdis aliquorum solutione aliqua Monasteria, Prioratus, aliaque loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur; aut de his, quæ pro domibus, prædijs, hortis, alijsq; locis emendis vobis leganturi. De oblationibus quoquè, & obuentionibus, etiam quas occasione funerum, & alijs, quæ iure institutionis, seù successionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesias, & loca vestra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini iustitiam, seù portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenùs non teneri.*

Multa alia huius tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apostolica concessa, videri possunt in *supracitata Collect. Bullar. Roderic.* & *in proprijs libris priuilegiorum, vniuscuiusque Congregationis*, quæ breuitatis causa, hic omittuntur.

Extant prætereà huius propositæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hic referuntur propter Prælatos, aliosq; exemptos, cum Mendicantibus in priuilegijs communicentes. Inter alia huiusmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij I V. quæ incipit. *Pacem vestram, Dat. Perusij, 16. Kalen. Iunij Pontificatus sui anno 10.* in qua legitur, quòd concessit Fratribus Minoribus, vt de ijs, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, seù luminaribus, vel anniuersarijs, septimo, vigesimo, & trigesimo, alijsque ad perpetuum diuinum cultum testamentis eisdem legantur, nullam canonicam portionem soluere teneantur; dummodò in fraudem Episcoporum, & Presbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc concessio ex *monumen. Ordin.* & refertur in *Compendio, verb. canonica portio §. 1.*

Item in 2. §. *ibid.* legitur Alexandrum I V. concessisse idipsum, quod præfatus Innocentius I V. concesserat; addendo insuper, quòd nec etiam de pitantijs, ad sustentationem Fratrum, aut de indumentis eisdem legatis, teneantur dare aliquam portionem; & decreuit irritas esse, & inanes quascunque censuras contrà Fratres, seù contrà benefactores huiusmodi, vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ concessio Alexandri IV. reperitur in quadam sua Bulla, quæ incipit. *Pium est, & consonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis Februarij, Pontif. sui anno 5.* & refertur *Monum. Ord.* vt habetur ex *Mirand. in Manual. Prælat. Regular. t. 2. quæst. 48. art. 6. conclus. 1.*

Similiter Clemens I V. in quadam sua Bulla, quæ incipit. *Virtute conspicuos*, quæ habetur in *Monum. Ord.* & *in Compendio, verb. canonica portio §. 3.* concessit omnia, eisdem Fratribus, quæ supradicti duo Pontifices antecessores sui concesserant, addendo insuper aliqua alia in *Mari magno* sub verbis. *Concedimus vobis, vt de ijs, quæ in ornamentis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, aut alijs ad perpetuam diuinum cultum, seù pro pitantijs, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur: & de domibus, prædijs, hortis, alijsq; locis vobis secundùm instituta vestri Ordinis oportunis: aut de ijs, quæ pro huiusmodi domibus, prædijs, locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodò præmissa, non conuertantur in vsus alios, sed illos dumtaxat, pro quibus relinquantur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam, teneamini exhibere: & ne qui à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, seù decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumant districtiùs inhibemus.*

Et Bonifacius VIII. in quadam sua Bulla decretali, quę incipit. *Super Cathedram*, quę habetur inter communes sub *titulo de sepulturis §. verùm*, & refertur in *clem. dudum eod tit.* circà præfatam canonicam portionem, edidit sequentem Constitutionem. *Verùm ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, siuè Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, quibus noscitur, de iure competere, prædicare, seù proponere verbum Dei, & confessiones audire fidelium, debitis, & necessarijs beneficijs defraudentur, cùm operarijs, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, vt Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tàm funeralibus, quàm quibuscunque, & quomodocunque relictis, distinctè, vel indistinctè, ad quoscunque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta, siuè canonica portio dari siuè exigi non consueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, seù mortis articulo, in infirmitate, donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipsis, vel alijs pro eisdem, quartam partem, quam, auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seù Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque alijs à quibus quarta huiusmodi minimè deberetur, ad ipsorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, seù quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum, vel donandum Fratribus ipsis existeret, in eorumdem dantium, vel donantium sanitate sibi dari, vel donari procurent, in quibus per ipsos vitandis*

eorum

eorum intendimus conſcientias onerare, vt ſi, quod abſit, per Fratres ipſos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi fortaſſe contigerit, præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam diſtricta ratio in extremi Iudicij examine requiratur ab eis. Vltrà portionem autem huiuſmodi, nihil valeant Parochiales Rectores, Curati, & Prælati, exigere, ſupradicti; nec illis dicti Fratres ampliùs impendere ſint aſtricti, nec ad id à quoquam poſsint aliqualiter coerceri. Et quamuis appareat, quòd ipſe Bonifacius poſt conceſsionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias, & indulgentias &c. prout in d. Bulla, ipſa tamen Bonifacij Constitutio fuit reuocata per Benedictum XI. in alia ſua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, ſub *tit. de priuileg.* in qua concedit Fratribus Minoribus, atq; Prædicatoribus, multa priuilegia circà prædicationes, confeſsionum auditiones, & ſepulturas, prouentusque ex eiſdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti XI. Conſtitutionem reuocatoriam, caſſauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obſeruari præcepit, ipſamq; de verbo ad verbum inſeruit in ſua Clementina, quæ incipit, *Dudum de ſepult.* cuius verba ſunt. *Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædeceſſore noſtro, infraſcripta edita decretali Benedict. Papa XI. Prædeceſſor noſter, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipſius ſperata, fructum non attulit, quinimo diſcordiæ, pro qua ſedanda proceſſerat, fomentum non modicum, miniſtrauit. Nos, eam omninò caſſantes, aliam à præfato Bonifacio editam, ſacro inſtante, & approbante Concilio, innouamus, ſubijcientes tenorem illius, qui dignoſcitur eſſe talis. Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram &c.*

Nicolaus V. in quadam ſua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera noſtræ ſollicitudinis ſtudia*, & habetur in *Monument. Ordin* & refertur in *compendio verbo, vbi ſupra* §. 5. conceſsit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis quæ eis pro fabrica Eccleſiarum, & Conuentuum ſuorum, Eccleſiaſticis ornamentis, luminaribus, anniuerſarijs, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, & alijs diuinis cultibus, pictantijs, indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eiſdem, necnon annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem, aliquæ domus, prædiaque cum hortis, & alijs locis Ordinis eiuſdem obligatæ noſcuntur, per Chriſtifideles eleemoſyna pietatis intuitu, ſiuè in funeralibus, oblationibus, ſepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut aliàs quoquo modo etiam abſolutè largiātur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

Hæc omnia priuilegia communicantur cæteris Religionibus habentibus indultum communicationis. Communicatio autem priuilegiorum ſuper caſu, de quo agimus canonizata fuit à *Rota in vna Licien. quarta funeralium* 15. *Ianuarij* 1618. *coram Illuſtriſsimo Dom. Coccino Decano*, quam refert *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 86. *à num.* 17. cuius tenor ad propoſitum noſtrum conducens eſt qui ſequitur: Domini cenſuerunt Monaſterium Clericorum Regularium; non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium Reuerendiſsimo Epiſcopo. Nam, etſi de iure communi iſta quarta ſpectet ad Epiſcopum, vel Parochum *clem. dudum de ſepult. cap.* 1. & 4. *cum alijs eodem tit. cap. cùm quis pariter. eod. tit. in* 6. attamen ſecùs eſt, quandò Monaſterium eximitur à dicta ſolutione, *ad tex. in cap. priuilegia diſt.* 3. *cap. in noſtra de ſepult.* In caſu autem de quo agitur nedùm prædictum Monaſterium, ſed etiam tota Religio eſt exempta à dicta ſolutione quartæ funeralium; cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. dictis Clericis Regularibus communicauerit omnia priuilegia alijs Regularibus conceſſa: quare cenſentur etiam communicata priuilegia eximentia à dicta ſolutione quartæ, inter quæ adeſt priuilegium Iulij II. conceſſum Minimis de anno 1506. & aliud eiuſdem Pont. conceſſum Minoribus de obſeruantia anno 1511. ſui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. conceſſum Minoribus ann. 1544. & poſtremò aliud Pauli IV. conceſſum Ordini Prædicatorum anno 1556. quæ per extenſum refert *Arcangelus Caraccia de quarta funeralium cap.* 1.

Neque obſtat *Concil. Trid. ſeſs.* 25. *cap.* 13. *de reformat.* quia cùm iſtud Monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenùs eſſet fundatum antè, cùm non eſſet ſolitū ſoluere dictam quartā, Cōcilium ei non obſtat, vt declarauit Sanctiſsimus Pontifex Pius V. in ſua Conſtitutione de anno 1567. quam refert *Arcangelus Caraccia loc. cit. Gutirez de iuramento confirmatio* 2. *par. c.* 4. *num.* 3. *Emanuel. Roderiq. in quæſt Regular. tom.* 1. *q.* 41. *art.* 2. & ità etiam reſoluit Congregatio Illuſtriſsimorum Interpretum, vt refert *Roder. loco prædicto*.

Quòd autem hoc Monaſterium fuerit fundatum poſt confirmationem Concilij; ex eo probatur: quia Concilium fuit confirmatum die 27. Ianuarij 1564. Religio autem Clericorum Regularium fuit confirmata à Clemente VII. 14. Iunij 1524. Vnde per neceſſe inferendum eſt, quòd hoc Monaſterium ſit fundatum intrà quatraginta annos, de quibus loquitur Concilium, & quatenùs eſſet fundatum extrà dictos quatraginta annos non probatur, quòd eſſet ſolitum ſoluere quartam funeralium.

Neque eſt verum, quòd prædicta Conſtitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium XIII. vt in eius Bulla, quam refert *Nauar. in manual. cap.* 27. *in fine*; quia cùm dicta Bulla Pij plura contineret; per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilij, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſsimorum Interpretum, vt refert *Caraccia loco cit.* qui etiam in fine tractatus refert ipſam declarationem, & benè aduertit *Gutirez loco citato*.

Et ità fuit reſolutum vna parte tantùm informante.

8 Sed quia *Concilium Trid. ſeſs.* 25. *de refor c.* 13. ſtatuit, quòd in locis, in quibus antè annos quadraginta

draginta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Ecclesiæ, ac postea fuerit, ex quocunq; priuilegio Monasterijs concessa, oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos; recurrendum fuit ad Sacram Congregationem Concilij, quæ instante Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Fratrũ Minimorum S. Frãcisci de Paula Sacra Religio, à suis primordijs gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. Anno Domini 1506. sui verò Pontificatus 3. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benignè concesso; in quo indultum extitit, Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis, tàm constructa olim, quàm in futurum construenda, nedùm decimas ex noualibus, prædijs, hortis, verùm etiam nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio latiùs est videre, ad huius effectum, huic Sacræ Congregationi præsentatum. Et quia licèt hoc non obstante, aliquibus in locis prædicti Ecclesiarum Parochi, & Rectores perperàm forsàn intelligentes *Sacri Conc. Trid. sess. 25. c. 13.* sensum, seu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem, seu quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus molestias inferentes assiduè. Ideò F. Petrus à Menna Prouincialis Minister dictæ Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castellæ Prouincia, Illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare; an per dictum *Sacr. Conc. Trid* huiusmodi priuilegio derogatum veniat quoad solutionem prædictam, vel decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & Fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes, & libros censeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegia antè quadraginta annos antè Concilium, vt proponitur, concessa minimè derogatum esse eiusdem Concilij decretis; refert Quaranta verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *Et licèt dicta declaratio solùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur tamen etiam de quarta Episcopali; quia priuilegium Iulij II. Fratribus Minimus elargitum concedit, quòd nulli quartam soluere teneantur. Vt docet* Molfes. p. 2. sum. tract. 13. cap. 9. num. 51. Rodriq. tom. 2. quæst. Regul. q. 39. art. 2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congreg. Conc. censuit Monasteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præsupposito, quòd huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo*. Quam declarationem refert etiàm Miranda tom. 2. Manuali q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. in sua Constit. quæ incipit, Decet Romanum Pontificem. apud Rodriq. in Pauli V. Constit. eius 4. pag. 179. his verbis. *Accepimus, quod Ordini B. & Gloriosæ, semperq; Virg. Mariæ de Monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seu Monasteria antè annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiam à Concilio Trid. de prædicto, & alijs sacris Ordinibus decretum fuit. Cùm autem quæreretur, an eadem postea à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam soluere, Venerabiles Fratres Nostri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citrà non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modo sint eius Religionis, cui à dicta Sede antè quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quare ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorumq; indemnitati prospicere cupientes, ac tenores literarum concessionum huiusmodi forsan confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis supplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius Ordinis B. M. de Monte Carmelo Monasteria, seu Domos in quibuscunque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorumq; Conuentus, & Fratres nullo modo, nullaue ratione teneri ad solutionem dictae quartae funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse. Inhibentes in virtute sanctae obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac alijs, quos id concernit, ac ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seu Domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant, seu praesumant. Quòd si quis contradicere praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religiosi à decimarum solutione sint exempti.

SVMMARIVM.

1. *Decima quid sit, & quomodò distinguatur à primitijs, & oblationibus.*
2. *Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de nouabilus suis, ac de hortis, & animalibus, quae nutriunt.*
3. *Religiosi decimas soluant de animalibus, quae alijs nutrienda tradunt.*
4. *Nouale, quod semel fuit, quoad detimarũ solutionem, semper remanet nouale. Limita vt ibi.*
5. *Decimas vt de nouabilus Religiosi soluere non teneantur, quid requiratur.*
6. *Nouale quid sit.*

7 No-

7 *Nouale in dubio non praeſumitur.*
8 *Canonici Regulares Lateranenſes decimas etiam Papales ſoluere non teneantur ex priuilegio.*
9 *Caſſinenſis Congregatio à decimarum ſolutione exempta eſt.*
10 *Camaldulenſes à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
11 *Vallumbroſani decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.*
12 *Ciſtercien. priuilegium immunitatis à decimarum ſolutione refertur.*
13 *Caeleſtinorum priuilegium ſuper eadem materia refertur.*
14 *Cluniacenſes decimas ſoluere non tenentur.*
15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti ſunt.*
16 *Praemonſtratenſes à decimis exempti ſunt.*
17 *Monachi Beatae Mariae Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
18 *Syluestrini decimas ſoluere non tenentur.*
19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
20 *Monachi Sancti Baſilij decimas ſoluere non tenentur.*
21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas ſoluere non tenetur.*
22 *Ordo S. Mariae à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas ſoluere non tenetur.*
23 *Ordo Minimorum decimas ſoluere non tenetur.*
24 *Cruciferi a decimis exempti ſunt.*
25 *Carthuſienſes decimas ſoluere non tenentur.*
26 *Praedicatores decimas ſoluere non tenentur.*
27 *Minores à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
28 *Societas Ieſu exempta eſt à ſolutione decimarum.*
29 *Moniales Sanctae Clarae de poſseſſionibus, quas perſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli faciunt, decimas ſoluere non tenentur.*
30 *Summus Pontifex à decimarum ſolutione eximere poteſt.*
31 *Coloni Religioſorum an pro eorum portione colonica decimas ſoluere teneantur, & num. 32.*
32 *Priuilegium conceſſum Eccleſiae, Ciuitati, & alijs perſonis, quae nunquam moriuntur, cenſetur reale.*
33 *Exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cùm difficultate, & cauſae cognitione.*
34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſunt priuilegia, quae aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis num 36.*
35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perindè, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent.*
36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quę vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio.*
37 *Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu.*
38 *Deciſio Sacræ Rotæ in Valentina decimarum 28. Nouembris 1603. coram Lancellotto refertur.*
39 *Prælati debent admouere ſubditos ſuos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad ſolutionem decimarum.*

1 NE æquiuocè in re tàm graui laboremus, hæc notanda ſunt cum *Miranda 2. tom. man. Præl. quæſt. 49. art. 2. 3. & 4.*

Primò, quòd in Eccleſia Dei vltrà preceptum ſolutionis decimarum, adſunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus ſigillatim videndum erit primò de vniuſcuiuſque earum natura, vt deinde obligationem ſoluendi decimas, facillimè pertractemus: quo poſito.

Notandum eſt ſecundò, decimam, ſecundùm *Oſtien. in ſum. tit. de decimis §. 1.* eſſe omnium bonorum mobilium, licitè quæſitorum decimam partem, Deo datam, ſiuè ipſius Miniſtris, ex diuina conſtitutione debitam, vt colligitur, *ex c. 1. de decimis, & ex c. Parochianos, c. non eſt, c. tua nobis, & c. cùm non ſit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum ſpecies, prædiales, perſonales, & mixtæ: prædiales ſunt illæ quæ proueniunt ex prædijs, vt exempli gratia ſunt vinum, oleum, plantæ, fructus arborum, aliaq; huiuſmodi; perſonales verò quæ proueniunt ex induſtria perſonæ, vt ex mercatione arte, ſcientia, militia, venatione, & huiuſmodi; miſtæ dicuntur, quæ partim ex prædijs, partim ex induſtria perſonali proueniunt, vt ſunt animalia, quæ paſcuntur ex prædijs, & induſtria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum ſoluitur decima de quibus per *Sylu. verb. decima, num. 1.*

Notandum quoque tertiò, primitiam eſſe, primam partem frugum, ſiuè fructuum Domino offerendam, vt placet *Sylueſtr. loco ſupra citato,* qui dicit talem diffinitionem eſſe Raymundi, nec non aliorum. Dicitur primitia, ideſt præcipua dignitas fruguum, ſiuè fructuum, Domino offerenda, ideſt diuino cultui, quia vt placet *S. Thomæ 2. 2. q. 86. art. 4,* primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, nunc autem mos eſt, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notandum quartò, oblationem denique ſecundum *S. Thomam 2. 2. q. 86. art. 1. in corpore*, eſſe quoddam commune, & generale nomen; quod in diuinum cultum exhibetur, & in *eod. loc.* dicit hoc intereſſe inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediatè, & dicitur ſacrificium, ſi de tali oblatione fiat aliquod ſacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, ſed Miniſtris eius, & præſtatur pro ipſis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter ſumatur, ſcilicet donatio inter viuos, Deo, vel Eccleſiæ facta, & donatio cauſa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio quotidiana, & vſualis, quam Chriſtifideles in dies in ſacrificio Miſſæ, & huiuſmodi præſtant &c. & ſi prædictis modis, vel quomodocunque dicatur; oblatio eſt omne, quod offertur Deo immediatè, licèt ſecundariò cedat in Miniſtrorum vſum, & vtilitatem; vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia huiſ-

huiusmodi, vt dicit *D. Thom. vbi supra.*

De ratione autem oblationis adhoc vt consistere possit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, secundùm *Panorm. in cap. fin. de verb. significatione*. Primò vt ille qui offert sit Christianus, quia si ab infidelibus oblationes fierent ab Ecclesia non reciperentur, licèt ipsa Ecclesia recipiat æstimationem oblationis pro interesse, iuxtà id quod notatur in *cap. quanto de vsuris*. Secundò, vt is, cui offertur sit Ecclesia; quia, quod fit priuatæ personæ, non dicitur oblatio, sed donatio; etiam si persona sit Ecclesiastica, vt patet ex prædicta diffinitione oblationis. Tertiò, requiritur, vt res, quæ offertur, licitè sit acquisita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxtà ea quæ notantur *in cap. quę in omnibus de decimis*.

Quibus sic prælibatis, cùm, tàm primitiæ, quàm oblationes sub nomine decimarum hic compræhendantur, vt priuilegia infrà ponenda demonstrant, de decimis erit præsens dubitatio.

2 Religiosi antiquitùs in primitiua Ecclesia, quandò, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia causa 16. q. 1.* decimas soluebant, vt laici, quia pascebantur cibo spirituali à clericis, & Sacerdotibus, & ideo illis decimas soluebant, vt ait *Ostien. in cap. dudum de decim.*

Deindè, vt ait *Rebuff. in tract. nominationum q. 14.* Gregorius Papa statuit, vt Monasteria, & Religiosi nullo modo ex suis prædijs decimas soluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Ecclesijs magnum detrimentum afferebat; nam omnes Monasterijs passim bona sua donabant: ideo Concilium Moguntinum, cui præfuit Paschalis Papa II. statuit, vt Religiosi communiter viuentes decimas de suis laboribus, seu nutrimentis tantùm non soluerent, vt patet ex *cap. conquesti, & cap. seq. 16. q. 1.* Verùm quia posteà Monasteria, ac Religiosi in magnum numerum crescere cœperunt, & ideò Ecclesias Parochiales grauare solebant. Adrianus Papa Cistercïensibus Hospitalarijs, & Templarijs tantùm, tanquàm ad Dei seruitium, & deuotionem feruentioribus, concessit hoc priuilegium, vt de laboribus, & prædijs suis, quos proprijs manibus excolunt, decimas soluere non tenerentur.

Alijs verò Monachis concessit Decimas tantùm, de noualibus, quæ colunt suis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium suorum, vt dicitur in *cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & ibi *gloss. magna*.

Demùm Innocentius Tertius in Concilio generali videns, quòd Cistercienses Hospitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Ecclesijs Parochialibus prouenire poterat, statuit, vt prædicti solùm essent exempti à solutione decimarum de prædijs, & possessionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis possidebant; de fructibus autem possessionum, quas post ipsum Concilium Generale acquisiuissent, decimas soluere tenerentur, si de illis possessionibus priùs decimæ soluebantur, *cap. nuper, de decimis*.

3 Itaque de iure communi Religiosi omnes exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, *dicto cap. ex parte tua, il primo*, & ibi *Gloss. in verbo laborum suorum, versic. alys verò Monachis, Ostien. sub num. 1. circà med. Ioannes Andreas numero etiam primo, circà initium, versi. alij verò Religiosi, & numero 9. Ancharanus in princip. & nu. 2. & in 4. notab. Henric. Boich. num. 2. versic. & tunc aut quaeris, Cardin. in princ. versic. alij, Gloss. in cap. commissum, verbo, Monacho* & ibi etiam *Ostien. num. 4. Butrius numero etiam 4. versiculo vel dic, secundùm gloss. vltim. & Ancharan. num. 3. ex eodem titulo, Rebuffus ff. de decim. quaest. 14. num. 43. & 45. Monet. eodem tract. cap. 4. num. 56. & seq.* Et quod de nutrimentis animalium dicitur, intelligendum est, si ea nutriant ipsimet Religiosi; secùs enim esset, si alijs nutrienda darent, vt notat *Ancharan. dicto cap. ex parte, col. 1. & Rebuff. in tractatu de decim. quaest. 14. num. 57.* dicuntur autem ipsi ea nutrire, si alijs custodienda traderent, qui vesperè ad Monasterium reducant, vt notauit *Rebuff. loco cit.*

4 Et quod semel fuit nouale, semper remanet nouale, quoad decimarum solutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* si tamen tractu temporis, ex eo Ecclesia Parrochialis inciperet grauiter lædi, desineret esse nouale, & Religiosi tenerentur de illo decimas soluere, *dicto cap. quid per nouale, & ibi glossa final. Moneta dicto tractatu, cap. 4. numero 61. & 62.*

5 Duo tamen requirũtur, vt aliquod dicatur nouale, adeò quòd de eo Religiosi decimas soluere non teneantur: primum, quòd nouale sit propriũ secundum, quòd proprijs manibus, vel sumptibus excoluerit, vel reduxerint ad culturam, vt colligitur ex *text. in dicto cap. ex parte*, ibi, *Noualibus suis, quę proprijs manibus, vel sumptibus excolunt*, & sentit *Gloss. & Henr. Boich. locis citatis, Rebuff. alys adductis d. tract. d. quaest. 14. num. 43. & 45.*

Ideòque si alij extirpauerunt, & noualia deindè ad eos peruenerunt, cessat priuilegium, *Ostien. d. cap. ex parte, num. 2. verbo, proprijs manibus, Ancharan. numero 4. Butr. num. 6. in fin. Rebuff. loco citato, numero 46. versic. vnde si quis.*

Idem dicendum est, si sint aliena, & ab ipsis Religiosis conducta, *Ostien. loco citato, num. 1. post medium, verbo, de noualibus, Rebuffus dicta quaest. 14. numero 52. Moneta dicto cap. 4. num. 63.*

Idem dicimus, si alijs excolenda tradant, *cap. licèt*, & ibi *gloss. & Doctores omnes de decim. Rebuff. vbi proximè, num. 47. & sequent. Monet. numer. 58.* vel per colonos ad culturam reduxerint, *dicto cap. licet*, & ibi *omnes, Ruin. consil. 163. num. 15. in fine, libro 5.*

6 Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quòd aliquandò cultus fuerit; & de quo antè culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur, *Cap. quid per nouale, & ibi gloss. & Doct. omnes de verb. signific. Ostien. d. cap. ex parte, num. 1. ad fin. versic. sed nec intelligitur, Rebuff. d. q. 14. num. 45. Riminal. Sen. consil. 530. num. 4. lib. 3. Rota in Concheu. decimarum, 25. Maij, 1601. coram Ortembergo, Monet. d. cap. 4. num. 50.*

Vndè

Vnde ſi anteà Eccleſia ſolebat percipere decimas, vtputa de paſcuis, tunc non dicitur nouale; & ideò de eo decima ſoluenda eſt, *d. cap. quid per nouale, in fin. & ibi not. d. cap. cõmiſſum, & ibi Butr. num. 4. Anan. num. 2. Monet. d. cap. 4. num. 61.*

Idem dico, ſi paſcua reducantur ad culturam, *Rota in Conchen. decimarum, coram Ortembergo.*

Idem, ſi anteà colligebatur fœnum, ſi redigatur ad culturam, non dicitur ampliùs nouale, ſed de eo ſolui debet decima; licèt anteà de fœno non ſoluebatur, *Cardin. in d. Clem. 1. num. 9. Imol. ſub num. 5. de decim. Riminald. Sen. & Rota locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præſumitur; ideò allleganti incumbit onus probandi, *Panormit. d. cap. quid per nouale, ad fin. Riminald. dict. conſil. 530. num. 2.* quomodò probetur, tradunt Doct. *in d. cap. quid per nouale, Carol. Ruin. d. conſil. 163. num. 16. & 27. lib. 5.* & notandum, quòd ſi pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ ſi redigeretur ad culturam, non exindè diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima ſoluenda foret. *Ruin. d. conſ. 163. num. 14. in fin. quòd num. 25. Verſ. octauò non obſtat*, limitat, quandò maior pars ad culturam redacta fuit.

Ciſtercienſes, & Hieroſolymitani, (quia Templarij iamdiù eſt, quòd extincti fuerunt) non tenentur ſoluere decimas de prædijs antè dictum Concilium Generale poſſeſſis, in quibus ſcilicet proprijs manibus laborant, vel quæ ſuis ſumptibus colere faciunt, vt ait *Gloſ. in Clem. 1. verb. excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, ſicut cæteri Religioſi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempè ex priuilegiis, nonnullæ Religiones à decimarum ſolutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere viſum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen. à decimarum, & omnium præſtationum ſolutione exempti fuerunt à Sixto Quarto, *anno Domini 1476. decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno ſexto, per Bullam incip.* Dum ad vniuerſos, *relatam tom. 1. Bullary nuper editi Bulla 10. d. Pontificis, §. 18.* in his verbis: *Caeterùm, vt Congregatio ipſa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, ſcientia, & tenore ſimilibus, volumus, atque decernimus, vt ad praeſtationem, procurationum Legatorum dictae Sedis, & Nunciorum ipſius, ſeu Diaeceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel prouiſionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad ſolutionem decimarum, quas Papales appellãt, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianae Fidei defenſione, aut alijs imminentibus perſaepè neceſſitatibus imponis, minimè teneantur, neque obligati ſint: Etiam ſi per quoſcunque exemptos perſolui mandarentur, cùm quibuſuis derogatorijs, & fortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi praeſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſſè derogetur, & de ipſis omnimoda, & individua mentio fiat.*

9 Congregatio Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, à decimarum ſolutione exempta fuit ab Eugenio Quarto, qui *anno Domini 1434. ſeptimo Kalendas Martij, Pontificatus ſui anno tertio*, indulſit, *vt de quibuſcunque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis, quę in præſenti ſunt, & in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, qua prædicti Prælati, Monachi, vel perſonæ coluns, ſeù coli faciunt, aut in futurum colent, ſeù coli facient, ſiuè de hortis, virgultis, piſcationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipſorum, nullus ab ipſis, vel alijs pro eis primitiatis decimas, quartas, aut alio quocunque nomine cenſeantur, exigere, vel extorquere præſumat; nec illa aliquibus ſoluere teneantur, ſiuè ad id, à quoquàm directè, vel indirectè compelli poſſint inuiti, Generalis Concilij, & quibuſcunque alijs Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, vel quas contrà inhibitiones noſtras huiuſmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.* Quod priuilegium habetur in *noua collectione Bullar. Apoſtol. pro Regular. Roder. Bulla 7. Eugenij Quarti.*

10 Monachi Congregationis Eremi Camalduleſis, & Congregationis Sancti Michaelis de Murano, à decimarum ſolutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eique nonnullas immunitates, & priuilegia cõceſſit, *anno 1513. quarto nonas Iulij, Pontificatus ſui anno primo*, vbi §. 29. ſic habetur. *Nec aliquod ex dictæ de nouo erectę Congregationis Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, ſeù ſoluẽdam aliquam canonicam portionem, ſiuè decimam, aut quid aliud, quòd eorum loco ſolui conſueuerit Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuſcunque perſonis, de iure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegijs quibuſcunque, aut ex quacunque cauſa, hactenùs ab eis forſan debita, ſeù quæ deberi prætendentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, ſeù alia quacunque occaſione conceſſis, & concedendis, quomodolibet teneantur.* Refertur *in Bullario nouo, tomo 1. Bulla 2. Leonis Decimi*; cuius priuilegij vigore, *Iacobus Menoch. conſil. 276. lib. 3.* conſuluit, non ſolùm Monachos ipſos prædictæ Congregationis Sancti Michaelis de Murano; verùm etiam ipſorum Colonos pro eorũ colonica portione decimas ſoluere adſtrictos non eſſe; de qua re inferiùs hoc eodem *Quæſito*, aliqua dicentur, *num. 39. & ſeq.*

11 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, etſi omnium Monaſteriorum ſuorum ſpeciales exemptiones à decimarum ſolutione, habeat, vt apparet *in libro Authentico, priuilegiorum eiuſdem*, qui aſſeruatur in Archiuio Vallis Vmbroſæ; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, cum omnibus Monaſterijs ab earumdem decimarum obligatione liberata eſt, *Anno 1130. ſub Datum Piſis, per manum Almerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiuſdem Innocentij*, in his verbis, materiam decimarum concernentibus. *Porrò fructuum veſtrorum decimas, quos vbilibet proprijs ſumptibus, laboribuſque colitis, abſq;*

Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, Vel Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sãcti Atthonis Abbatis Generalis Vallis Vmbrosæ, & postea Pistorien. Episcopi, eidem Congregationi concessum fuit, *eodem anno Dominicæ Incarnationis 1130. Pontificatus verò primo, sub Datum Pisis*, quod asseruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autèm tenor est, *Porrò fructuum vestrorum decimas, quas vbilibet proprijs sumptibus, laboribusque colligitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, seu etiam Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus.*

A Cœlestino Secundo similiter à decimarum solutione nostra Religio exempta est, vt eiusdem Pontif. *Bulla, in libro Antheatico nostrorum priuilegiorum descripta, sub Datum Romę in Lateranensi Palatio, anno 1143. xv. Kalendas May, Pontificatus sui primo.*

Ab Eugenio Tertio, eodem priuilegio, *in supracitato libro contento*, similiter eximitur nostra Cõgregatio ab obligatione soluendi decimas, vt in *Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum, apud Marturam Kalendas Februarij, anno 1446. Pontificatus verò secundo*, ostenditur.

Alia priuilegia totam nostram Congregationẽ à prædictis decimis vniuersaliter, & multa alia speciales Abbatias, & Monasteria, & alia membra eiusdem Congregationis eximentia, breuitatis causa omittuntur; videantur in *supradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbrosæ.*

12 Idem priuilegium concessum fuit Cisterciensibus à Martino Quinto, in hæc verba. *Martinus Episcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. mandamus quatenùs Abbatem Cisterciensem, & omnes Abbates, Priores, Abbatissas, ac omnia, & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia, & futura, vbicunque pro tempore consistentia, à præstatione decimarum, tàm de possessionibus habitis antè, & post Concilium Lateranense, quam de cętero, etiam de noualibus, siuè post Concilium huiusmodi acquisitis, & acquirendis, quæ proprijs sumptibus excolunt, seù excolent; quam aliàs quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hactenùs percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò seruetis immunes, &c. 9. kalen. Octobr. Pontif. anno septimo:* hoc priuilegium refertur à Roderic. loco citato, *Bulla quinta, dicti Pontificis, & à Renat. Choppin. de sacra Politia, libro 3. titulo 2. num. 8.*

13 Simile priuilegium concessum est Congregationi Cœlestinorum à Gregorio Decimo, *anno 1242. vndecimo kalendas April. apud Lugdunum*; ac paulò post à Cælestino Quinto, eius Ordinis institutore, *quinto kalendas Octobris, anno 1294.* vt refert *Renatus Choppinus Monast. libro secundo, titulo primo, numero quinto*; asserens canonizatam fuisse *Arest. Cur. Parisien. die vigesimanona Februarij 1600.* Denique aliud huiusmodi priuilegium illis concessum fuit ab Eugenio Quarto, in hæc verba. *Eugenius Episcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & possessionum vestrarum, ac etiam noualium, quæ proprijs manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facietis in proprijs prædijs, seù etiam alienis, siuè de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere praesumat; à quarum præstatione, vos totaliter liberamus, sub Datum Florentiæ, anno 1435. quinto Kalendas Nouembris, Pontificatus sui anno quarto.* Ità refertur à *Roderico, vbi proximè Bulla decimaoctaua Eugenij Quarti.*

14 Cluniacenses itidem à lege soluendi decimas de prædijs, quæ suis manibus, aut sumptibus excolunt, exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui concessit, *Vt Fratres Cluniacenses, non solùm omnium Parochiarum suarum decimas susciperent; sed etiam quas proprijs excolebant sumptibus, retinerent*, vt refert *Renatus Choppinus*, vbi proximè.

15 Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti sunt à distributionibus, & partitionibus subsidiorum, & decimarum, & aliorum onerum, Apostolica auctoritate impositorum, vt *in Bulla Clementis Septimi, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1530. die 8. Decembris*, continetur; quæ Bulla extat *in noua collectione Bullar. tomo 1. Bulla 7. eiusdem Pontificis*, sub his præcisis verbis. *Cùm itaque sicut Nobis exponi fecistis, licèt vos ratione vestrorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Regularium, decimas, subsidia, & alia onera, in partibus illis Apostolica auctoritate, & pro tempore imposita hactenùs libenter persolueritis, & in futurum persoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominùs diuisione, seù distributione, calculi repartitiones nũcupatas, decimarum, subsidiorum, & onerum huiusmodi, per locorum Ordinarios, & seù Capitula Cathedralium Ecclesiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœcesibus, Monasteria, Prioratus, & loca Regularia vestra consistunt, quandoque non vocatis, quorum interest fiant repartitionem ipsam distributores, & partitores non habita notitia, seù vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monasteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiusmodi, quæ parte non audita, debite haberi non potest, Monasteria, Prioratus, & loca eadem, plerumque adeò grauent; vt Abbates, seù Priores, aut Abbatissæ, seù Priorissæ, ac Conuentus nonnullorum ex Monasterijs, Prioratibus, & locis ipsis, onera sibi impartita vix supportare possunt, & si quid in distributione, & repartitione decimarum, subsidiorum, & onerum eorumdem pro tempore facienda, vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiusmodi, seù distributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari deberitis, & audiri decernetur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiusmodi opportunè obuiaretur: vosque compartita vobis onera, libentiùs persolueretis, ac debito iustitiæ, quae in omni actu eos, quorum interest, vocari exigit, legitimè satisfieret; Nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in praemissis, ex iustitiae debito prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui*

Reli-

Religiosi debitos, aut à grauaminibus, & dispendijs releuentur, nostri ministerij partes libenter impartimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, quòd de catero perpetuis futuris temporibus, in distributionibus, & partitionibus decimarum, subsidiorum, & aliorum oneruum dicta auctoritate pro tempore impositorum, & imponendorum, seù illorum taxa facienda; vos, prout singulos vestrum tangit, & concernit in futurum per Ordinarios, & Capitula, siuè distributores, & partitores, aut taxatores huiusmodi, ac alios, ad quos spectat, seù spectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & distributionibus interesse debeatis; & taxationes; ac distributiones ipsae, aliter, pro tempore factae, in his, quæ ad eos, qui vocati, & auditi non fuerint, spectant, nullius sint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum solutionem non teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint. Sicque per quoscunque Iudices, tàm Ordinarios, quàm Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari, & diffiniri debere: ac quidquid secùs super iis, à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

16 Abbates, & Monachi Praemonstratenses sunt exempti à solutione decimarum suorum noualium, vt apparet ex *Bulla Vrbani Tertij, sub Datum Verona, quarto, Idus Iunij, 1587. Pontificatus eius anno secundo*; & reperitur in libro, qui inscribitur *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, sub numero vigesimo*, cuius formalia verba sunt. *Sanè propositum est coram Nobis, per Venerabilem Fratrem nostrum Concordium Euastuunum Episcopum; quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos intuitu, super noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, censum, seù partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Ecclesia Romana vobis indultam, qua vos à decimis noualium praestandis absoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum instantia ratione non nititur, auctoritate Apostolica interdicimus, nè quisquam vos ex huiusmodi causa super decimis vestrorum noualium, & quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, audeat infestare.*

17 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum solutione, soluta fuit à Cælestino Tertio, *Anno* 1097. vt apparet in *Bulla eiusdem Pontificis, quae est tertia in ordine, in Tomo primo Bullarij noui Laertij Cherubini, sub Datum Laterani, eodem anno, quarto Nouembris, Pontificatus sui septimo*, cuius verba exemptionem decimarum indicantia sunt. *Sanè noualium vestrorum, quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, siuè de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere praesumat.*

18 Abbates, & Monachi Montis Oliueti, à Pio Secundo soluti fuerunt à solutione, & præstatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, & possessionum eorumdem, vt habetur ex *Bulla eiusdem Pontificis, quae est nona, in ordine apud Laertium Cherubinum, tomo primo*, quæ Bulla ædita fuit ab eodem Pontifice, *Petreolè Senensis, Anno* 1462. *tertio Nonas Octobris, Pontificatus sui quinto*, cuius verba, rem præsentem indicantia sunt. *Et insuper Abbatem, Priorem, Conuentus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiusmodi à quarumcunque praedialium, & aliarum decimarum, necnon subsidiorum, prout hactenùs consuetum est, ac etiam canonicae portionis, seù quartae locorum Ordinarijs faciendae dumtaxat, solutione, & contributione absoluimus, & penitùs liberamus.*

Ità etiam, quòd ipsi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seù praestatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum praedictorum, siuè possessionum suarum, quas possident, & in futurum (praestante Domino) poterunt adipisci, quas, seù quos proprijs manibus, & sumptibus colunt, vel per boues suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, seù nutrimento Animalium suorum, sint prorsùs exempti.

18 Congregatio Syluestrinorum per Innocentium Quartum liberantur à solutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ proprijs manibus, & sumptibus coluntur, vt fatetur eiusdem Pontificis *Constitutio, quinta in ordine, apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, quæ Constitutio ædita fuit Lugduni, *Anno* 1247. *quinto kalendas Iulij, Pontificatus sui Anno quinto*, cuius verba ad rem nostram sunt. *Sanè noualium vestrorum, quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenùs non percepit, siuè de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.*

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum solutione, & ab aliis oneribus exempti sunt à Iulio Secundo, *Anno Domini* 1512. *quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui nono*, sicut eiusdem Pontificis Constitutio, *sub Datum Romae, apud Sanctum Petrum*, quæ est *trigesima apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, ostendit his verbis. *Nec aliquid ex dictae Congregationis, & earum Monialium, siuè Sororum, & Monasterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seù soluendum aliquam canonicam portionem, siuè decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco solui consueuerit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuersitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & alijs quibuscunque personis, de iure, vel de consuetudine, aut statutis, vel priuilegijs quibuscunque, ex quacunque causa hactenùs ab eis forsan debita, seù quæ deberi praetenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seù aliàs quacunque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per Nos, vel per Sedem praedictam de legatis, piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima, vel alia portio, seù quota alteri piae, vel non*

piae rei, ex quauis causa hactenùs, & praesertim Ecclesiae Sancti Petronij Ciuitatis nostrae Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seù solui, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiusmodi, ac Moniales, siuè sorores, & prædictas personas oblatas vtriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum fauorem disposita, in concessionibus, & mandatis huiusmodi includi, seù comprehendi non debere.

30 Monaci Sancti Basilii eximuntur à decimarum solutione postremò à Gregorio Decimotertio; dico postremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum Sancti Basilij, qui iam floruerunt in Asia, Palæstina, Thracia, omnibusque partibus Orientalibus, mihi incognita sunt; ideò exemptionem eisdem Monachis à Gregorio supradicto concessam, *Anno 1567. octauo kalendas Iulij, Pontificatus sui sexto,* hic recensebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem respiciunt. *Postremò animaduertentes, eosdem de Cardon, & Gualleguillos, post prætensam professionem in dicti Matthæi manibus, sicut præfertur, omissam, pro verè professis habitos fuisse decernimus, illos iuxta exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Basilij, vel alias concessa ad solutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quæ ex suarum manuum labore, à die professionis prætensæ huiusmodi, vsque ad hæc tempora collegerunt, ac in posterùm vsque ad noua professionis tempora colligent, vel administrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoscunque, ad quos decimarum earumdem collectio spectat, cogi, siuè compelli posse. Irritumque, & inane, quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos vniuersos, & singulos à solutione prædicta absoluimus, & liberamus.*

31 Abbas Sancti Antonii Viennensis, eiusque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente Septimo obtinuit, vt habetur ex *Bulla eiusdem Pontificis secunda in tomo primo Bullarij noui, Laertij Cherubini, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno 1523. sexto kalendas Decembris, Pontificatus sui anno primo,* per hæc verba: *Eamque à quibusuis impositionibus, Apostolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacunque ratione impositis, necnon decimis, oneribus, & alijs grauaminibus, & solutionibus exemissent.*

32 Prælati, & Fratres Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis Sancti Augustini, obtinuerunt exemptionem à decimarum solutione à Gregorio Vndecimo, anno 1373. vt manifestè colligitur in *Bulla, quæ est tertia eiusdem Pontificis, in tomo primo, Bullarij noui Laertij Cherubini, sub Datum apud Pontem Sorgiæ, Auinionensis Diœcesis, decimosexto Kalendas Iulij, eodem anno, Pontificatus verò tertio,* in his verbis. *Exhibita siquidem Nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum vestrorum, vnà cum eleemosynis, quæ nobis à Christifidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris dumtaxat deductis) in redemptionem Fidelium Christianorum, qui per inimicos eiusdem Fidei, captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur; tamen decimas, redditiuum, & prouentuum Ecclesiasticorum, Regibus, & alijs Principibus concessas, leuari, seù exigi contingit, Collectores decimarum huiusmodi, vos ad solutionem, seù præstationem decimarum ipsarum compellunt: quarè pro parte vestra Nobis extitit humiliter supplicatum, Vt cùm Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, de Calatraua, & de Monasteria domorum Magistri, & Fratres à solutione, seu præstatione decimarum exempti sint, penitùs, & immunes, Vos, vt circà redemptionem Captiuorum ipsorum, meliùs, & liberiùs insistere valeatis, à præstatione, seù solutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis super hoc paterna sollicitudine prouidere, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod vos de Vestris introitibus, ac Beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seù prouentibus prædictis, decimam huiusmodi, cùm ipsam quibuscunque Regibus, seù Principibus, aut alijs quibuscunque per Sedem Apostolicam concedi contigerit in futurum, soluere, seù præstare, aut in ea cum alijs personis Ecclesiasticis contribuere minimè teneamini, neque ad id, à quoquo compelli possitis, per litteras Apostolicas, sub quacunque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus vestris huiusmodi mentionem, deuotioni vestrae, auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus: decernentes suspensionis, interdicti, si quas contrà vos, vel aliquem vestrum, aut Domus, seù alia loca Vestra praedicta, per quoscunque occasione præmissa ferri contigerit, seù etiam promulgari irritas, & inanes.*

33 Ordo Minimorum Sancti Francisci de Paula exemptus est à decimis, & oblationibus à Iulio Secundo, vt *eiusdem Pontificis Bulla testatur, sub Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno 1506. quinto kalendas Augusti, Pontificatus sui anno tertio.* Iste enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non solùm quoad Ecclesias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, sed etiã recipienda, sub his verbis. *Necnon Ordinis Minimorũ huiusmodi Ecclesiae, & Oratoria, & loca tàm recepta, quàm recipienda, tanquàm Sedis, & Ecclesiæ Romanæ huiusmodi specialia Oratoria Ecclesia, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, prorsùs ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seù iurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur; ac sub Beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione immediatè subiaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis, & alijs quibuscunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tempore relictis, & legatis; ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere mi-*

nimè

nimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuscunque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coarctari. Refertur à Lauren. de Peirin. tom. 1. priuilegiorum dicti Ordinis Bulla secunda eiusdem Pontificis, §. 19.

24 Fratres Cruciferi sunt exempti à solutione decimarum, per Bullam Vrbani Tertij, sub Datum Veronæ, 7. kalendas Aprilis, Anno Domini 1187. Pontificatus verò eius secundo, cuius formalia verba ad rem nostram sunt. Sanè noualium vestrorum, quæ proprijs manibus, vel sumptibus colitis, siuè de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat; habetur apud Laertium Cherubinum, tom. 1. Bullar. nou. Constit. 1. eiusdem Pontif.

25 Fratres Carthusiani sunt exempti à solutione primitiarum, & decimarum, per Constitutionem Martini Quinti, sub Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 8. Kalendas Octobr. 1422. Pontificatus eius anno tertio: cuius formalia verba sunt hæc. His itaq; considerationibus inducti, Religionis eiusdem perseuerantiam, ac personarum, sub illius habitu diuinæ vacātium seruituti vtilitates, & commoda sinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis, vbilibet consistentium Priores, & Fratres, præsentes, & posteros, à præstatione, & solutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, prouentibus, ex eorum pratis, pascuis, terris, vineis, hortis, agris, syluis, nemoribus, montibus, alijsque prædijs, & possessionibus, in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, tam antè, quàm etiam post Generale Concilium habitis, vel acquisitis, illis videlicet, quæ de præsenti, manibus proprijs, aut eorum laboribus, vel expensis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorundem, debitarum, auctoritate Apostolica perpetuo immunes reddimus, & constituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos esse volumus, ac decernimus, & censemus: eisque nihilominùs, nè primitias huiusmodi cuiquam soluere, vel præstare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti, valeant compelli, tenore præsentium indulgemus: In Bullar. nouo Laer. Cherub. tom. 1. Constitut. 1. eiusdem Pontif.

26 Fratres Prædicatores à solutione decimarum eximuntur per Constitutionem Gregorij Vndecimi, sub Datum Auinioni, 2. Nonas Martij, Pontificatus eius anno quarto; cuius formalia verba ad rem nostram sunt. Cæterùm, cùm humilitas vestra sibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cælestium, duxerit seruandum. Nos piè volentes, quòd illorum fructus vestræ paupertatis vsibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis vestris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus; districtiùs inhibendo, nè quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat; habetur in Bullario nouo Laert. Cherub. tom. 1. Constitut. 7. eiusdem Pontif.

27 Fratres Minores Conuentuales Ordinis Sancti Francisci, exempti sunt à solutione decimarum, à Sixto Quarto, vt testatur eiusdem Constitut. 5. in ordine Bullar. noui Laert. Cherub. tom. 1. quæ Constitutio est sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini millesimo, quadringentesimo septuagesimo quarto, pridie kalendas Septembris, Pontificatus sui anno quarto; cuius formalia verba ad rem sunt. Et si fortè contingat, per Nos, vel Sedem Apostolicam, de piè legatis, dispositis, & relictis in genere, vel in specie, decima, vel alia portio, seù quota alteri piæ, vel non piæ causæ, ex quauis causa hactenùs concessa foret, aut in posterum concedi, & solui, aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & illorum domos, ac eis legata, & relicta, aut aliàs in eorum fauorem disposita, in concessione, & mādatis huiusmodi decernimus, & volumus non includi, nisi de ipsis Fratribus, & præsenti decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas, quę etiam specialem mentionem importare viderentur, sed vera, & specifica mentio fiat in eisdem.

Indultum verò eiusdem Clementis Prædecessoris, de decimis non soluendis, ad quæcunque bona dictorū Fratrum, & quasi unque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christiana Fidei defensione, aut alys imminentibus persæpè necessitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu, & scientia prædictis extendimus; decernentes ipsos Fratres Minores, etiam si per quoscunque exemptos, & Mendicantes solui mandarentur, cum quibusuis derogatorijs, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & in illorum solutione cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus, non per generales, aut alias clausulas specialem mentionem importantes, sed aliàs sit derogatum, specificè earum de verbo ad verbum, inserto tenore.

28 Societas Iesu, per memorabilem Bullam Gregorij Decimitertij, eximuntur à solutione decimarum; & per eamdem Bullam expressè derogatur cap. nuper de decimis; licèt enim à fel. record. Pauli Tertij Societas prædicta à solutione decimarum, & aliorum onerum, liberata fuerit; nihilominùs Constitutionem hanc supradicti Gregorii, hic tātùm innuere libuit, quæ breuitatis causa omittitur, maximè cùm impressa extet apud Roderic. in Collect. Priuileg. Regular. Bulla 21. eiusdem Gregor. sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die prima Ianuarij, 1578. Pontificatus sui anno sexto.

29 Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. Leonis Decimi, Clementis Septimi, & Pauli Tertij, confirmata à Gregorio XIII. de quibuscunque terris, & possessionibus suis, quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli, & cultiuari faciunt, aut in posterùm fecerint, nullas decimas, & primitias Parochialibus Ecclesiis, & aliis persoluere tenentur; nec ipsæ, aut possessionum earundem coloni ad earum solutionē à quocunque cogi possunt: refertur à Roderico quæst. Regular. tomo 2. q. 44. art. 5. & tom. 3. quæst. 34. art. 16. & à Rota in vna Concben. exemptionis decimarum, 30. Ianuarij, 1589. coram Orano, quæ est decisio 240. part. 4. Diuers. & canonizatur ab eadem Rota in eadem causa, 12. Maij, 1623. coram bon. mem. Buratto.

30 Circà quæ priuilegia, noto primò; quòd per ea Summus Pontifex ritè potuit Religiosos præfatos à de-

à decimarum solutione eximere; nam licèt decimæ dicantur esse de iure diuino, *cap. tua, de decim.* cum simil. inde fit, vt ius decimarum in totum per Summum Pontificem tolli nequeat; quibusdam tamen personis remitti potest, *Glossa in cap. à nobis, in verb. exemptus*, quam sequuntur ibi, *Ostien. Ioan. Andr. & Panormitanus, extrà de decimis*, latè *Dec. consil.* 113. *num.* 3. *Rebuff. tract. de decim. quæst.* 13. *num.* 103. *Ferrett. consil.* 123. *num.* 5. *Soccin. Sen. consil.* 297. *num.* 5. *lib.* 2. *Menoch. in suprà citato consil.* 176. *num.* 1. *lib.* 3.

31 Secundò noto, quòd per ea non solùm Religiosi, verùm etiam ipsorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas soluere non tenentur; nã (iuxtà distinctionem, *Gloss. in clement.* 1. *verb. excolendas, in fin. de decim.*) qnandò priuilegium immunitatis, à decimarum solutione est reale, compræhendit etiam colonos partiarios; secùs, si sit personale: quam distinctionem approbarunt ibi, *Cardinal. quæst.* 22. *Imol. & Vitalin. num.* 31. *Rota decis.* 4. *tit. de priuileg. in antiq. Panormit. consil.* 9. *in secundo dubio, lib.* 1. *& in cap. ex parte, il primo, num.* 4. *de decim. Soccin. Sen. dicto consil.* 297. *num.* 5. *lib.* 2. *Ruin. consil.* 157, *num.* 9. *lib.* 3. *Ferrettus dicto consil.* 123. *num.* 6. & alii.

Sed prædicta priuilegia censentur realia, non 32 autem personalia; quia priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquàm moriuntur, censetur reale, *Gloss. in l. forma, §. quamquàm, ff. de censibus, Imola in l. quia tale, ff. solut. matrimon. Anchiaran. consil.* 327. *col.* 2. *Decius consil.* 262. *col.* 2. *versic.* 2. *videtur, Natta consil.* 163. *num.* 16. *& alij relati à Menoch. dicto consilio* 276. *num.* 8. vbi consuluit ad fauorem colonorum, vigore suprà adducti priuilegii, Monachis Sancti Michaelis de Murano, à Leone Decimo concessi.

Contrarium tamen, quòd scilicet priuilegia exemptionis à solutione decimarum sint personalia, non autem realia, & ideò non transire ad colonos, vel arrendatarios, seù emptores prædiorum, seù fructuum, decisum est *à Rota in vna Placentina decimarum*, 17. *Decembris*, 1584. *coram Blanchetto*, quam decisionem refert, & approbat *Seraphin. decis.* 827. *num.* 2. *Ptolom. decis.* 94. *eadem Rota in Pampilonen. decimarum*, 15. *Decembris*, 1615. *coram Reuerendiss. P. D. Coccino, & decis.* 23. *par.* 2. *diuers.*

33 Tertiò noto, quòd exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione. *Ioan. Andr. in cap. dudum, num.* 5. *versic. ratio diuersitatis, de priuileg. Rota in vna Valentina decimarum*, 28. *Nouembris*, 1603. *coram Lancillotto, relata per Marchesan. tom.* 1. *fol.* 639. quam mihi in calce huius Quæsiti referre visum fuit.

Ideò priuilegia eximentia à solutione decimarũ non sunt amplianda, sed strictè interpretanda, vt minùs lædant, quàm fieri poterit, *Seraphin. decis.* 827. *num.* 1.

34 Vnde priuilegia eximentia à solutione decimarum non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de hac re mentio fiat. Quia licèt huiusmodi com- 35 municatio illi, ad cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia priuilegia, quæ communicantur, perinde, ac si specificè, concessa fuissent, 36 *Oldrad. consil.* 10. *& alij*; nihilominùs non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertii, iuxtà notata per *Doctores in l.* 1. *ff. de legat.* 1. & ibi *Ias. num.* 2. *&* 21. & alios adductos *per Rot. in dicta Valentina decimarum, num.* 2. vbi *num.* 6. *versic. non obstat*, firmatur id procedere, etiam si inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à solutione decimarum.

37 Quartò noto, quòd priuilegium exemptionis à solutione decimarum concessum alicui Ordini, per non vsum vnius Monasterii non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterii, in quo priuilegium non fuit in vsu; nam per vsum aliorum Monasteriorum ius illius Monasterii præseruatum censetur, non secùs ac ius patronatus, quòd per exercitium vnius ex compatronis aliis præseruatur, *Panormitanus consil.* 54. *lib.* 1. *Roch. de Curt. de iurepatronat. in verb. competens, num.* 42. Atque ità in terminis firmauit, *Rota coram Seraphino, decis.* 951. *num.* 2. *& dicta decis.* 240. *lib.* 4. *Diuers. num.* 6. *& in d. Conchen. decimarum*, 12. *Maij*, 1623. *coram bon. mem. Buratto.*

38 Decisio Sacræ Rotæ Romanæ, *in vna Valentina decimarum Veneris* 28. *Nouembris* 1603. *coram Cardinali Lancellotto iuniore.*

Communicatio priuilegiorum per S.D.N. concessa Ordini S. Hieronymi, quamuis sit cum amplissimis verbis concepta; & licèt virtus similis communicationis ea sit, vt illi, ad fauorem cuius emanauit, tribuat omnia priuilegia perindè, ac si specificè concessa fuissent, vt per *Oldrad. cons.* 200. *cum alijs allegatis*, & de simili priuilegio exemptionis, tradit *Paris. cons.* 22. *num.* 1. *lib.* 4. tamen in casu, de quo agitur, Domini censuerunt communicationem prædictam non comprehendere exemptionem à solutione decimarum, de qua nulla fuit in ea facta mẽtio. Fundamentum resolutionis fuit; quia huiusmodi communicationes, siuè adæquationes, non extenduntur ad ea, quæ non solent concedi, vel saltèm cum magna difficultate conceduntur, etiam in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxtà notata per *Doctores in l.* 1. *ff. de legat.* 1. vbi *Ias. num.* 21. *&* 22. *Socc. Iun. num.* 43. *Ant. de Butr. cons.* 19. *num.* 9. *Natt. cons.* 4. *num.* 6. & sensit *Rota in causa Caurien. seu nullius iurisdictionis* 22. *Ianuarij* 1577. *coram bon. mem. Cantuccio*; huiusmodi autem est exemptio à solutione decimarum; nedùm quia læditur ius tertij, cùm præiudicetur illis, qui habent intentionem fundatam de iure communi, vel aliàs; & in Hispania ferè omnium Ecclesiarum fructus consistãt in decimis debitis, vigore antiquarum donationum, de quibus sæpè dictum fuit in Rota; sed etiam quia talis exemptio, non solet, nisi cum magna difficultate, & causæ cognitione concedi *Io. Andr. in cap dudum num.* 5. *vers. ratio diuersitatis, de priuilegijs*:

Neque

Neque verisimile est, Papam sub inuolucro verborum voluisse ità enormiter Ecclesias lædere, prout iam consideratum fuit *in allegata causa Cofinen.* id quod eò magis dicendum est: tùm quia in hac materia exemptionis, in qua cùm tractetur de substractione iuris alterius, priuilegia non sunt amplificanda, sed strictè interpretanda, *Oldrad. cons. 286. Roman. cons. 189. in fine, Abbas in cap. licèt num. 2. de decimis*, & fuit dictum in causa *Carthaginen. decimarum 10, Iunij 1588. coram Reuerendiss. Alexandrino*; tùm quia priuilegia loquuntur, tàm de bonis emptis, quàm de emendis, contrà *cap. nuper de decimis*, quod cùm contineat dispositionem Conciliarem, non tollitur, nisi fuerit ei specificè derogatum, *cap. ex parte, de Capell. Monach. Oldrad. cons. 316. Caputaquens. decis. 176. & 268. par. 1.* vt fuit dictum *in causa Vlisbonen. decimarum 5. Nouembris 1574. coram Orano*, & *in causa Oriolen. decimarum 21. Maij. 1576. coram bon. mem. Orano*, & alias sæpè; tùm etiam, quia Papa non habuit notitiam in specie, quòd priuilegia communicata continerent exemptionem à decimis, cùm gratia fuerit concessa sinè causæ cognitione, sicut colligitur ex quo communicantur priuilegia, in quibus fuerint communicata, etiam alia priuilegia concedenda, respectu quorum non potuit adhiberi causæ cognitio; cùm de eis Papa notitiam habere non potuerit. Item ex clausula illa, quatenùs *Decretis Sacri Concily Tridentini*, & Regularibus institutis ipsius Ordinis contraria non existant, quæ non apponitur in gratijs, quæ ex certa scientia conceduntur; quia quando Papa habet certam scientiam, & adhibet causæ cognitionem, scit per eam cognoscere an priuilegia sint contrà Decreta Concilij, & Regularia instituta; vt fuit consideratum in causa *Burgen. iurisdictionis 5. Ianuarij 1589. coram bon. mem. Bubalo*; & de simili clausula, quatenùs licita, & honesta, quòd apponatur confirmationi in forma communi, non autem illi, quæ appellatur ex certa scientia, fuit dictum *in causa Conchen. iurisdictionis 2. Aprilis 1595. coram Illustrissimo Mantica*.

Non obstat, quòd fuerint communicata priuilegia Gregor. XI & Sixti Quinti quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis; quia mentio istorum priuilegiorum non fuit facta specialiter, & sigillatim, sed in genere, vnà cum alijs priuilegijs concessis ab alijs Summis Pontificibus, & ideò Pontifex potuit credere, quòd aliud continerent, quàm exemptionem à decimis; nam in Papa præsumitur ignorantia priuilegiorum, iuxtà notata communiter per *Doct. in cap. 2. de constitut.*

Neque obstat clausula (quorum tenores) quæ solet operari perindè, ac si totus tenor priuilegiorum fuisset de verbo ad verbum insertus, *ex cons. Ant. de Butr. 2.* quia fuit responsum pluribus modis; & primò, quia operatur, vt censeatur insertus tenor priuilegiorum, quæ communicantur; eorum tamen, ad quæ se extendit communicatio, non autem eorum, quæ in communicatione absque speciali expressione comprehendi non solent; cùm hæc clausula non alteret dispositionē, sed verè operetur ad excludendum subreptionem, vt fuit resolutum *in causa Abulen. iurisdictionis 21. Ianuarij 1588. coram Orano.*

Secundò, ista clausula non operatur quotiescunque si concedens notitiam habuisset verisimiliter non concessisset, vt fuit resolutum *in causa Romana secretariatus 10. Aprilis 1592. coram Reuerendissimo Alexandrino*; prout neque supplet defectum intentionis, *Paris. cons. 74. num. 55. lib. 4. & cons. 1. num. 96. lib. 1.* & fuit dictum *in causa Cauen. pensionis 19. Ianuarij 1561. coram bon mem. Illustrissimo Lancellotto.*

Tertiò, talis clausula de sui natura non operatur circà non expressa, *Dec. cons. 142. nu. 7. vers. non obstat*, & dicitur *in dicta causa Cauen.* neque in his, de quibus non est facta aliqua mentio, itaut de eis saltèm in genere Papa cogitare potuerit, *Caputaquen. decis. 121. par. 1.* & licèt in communicatione adsint verba exemptionis, immunitatis &c. tamen non debet intelligi de exemptionibus à solutione decimarum, sed de alijs, quæ solent de facili concedi, vt supra dictum est.

Denique clausula ista, non inducit certam scientiam concedentis, nec facit quòd censeatur adhibita causæ cognitio, *Ferret. cons. 38. num. 20.* & fuit dictum *in allegata causa Conchen. iurisdictionis 2. Aprilis 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Mantica*: cùm enim non fuerit insertus tenor priuilegiorum, neque effectualiter narratum; gratia non dicitur ex certa scientia, nec concessa cum causæ cognitione; nisi constet Papam vidisse priuilegia, vel per suos officiales fuisse discussa, vt fuit dictum *in causa Caluaten. iurisdictionis 26. Ianuarij 1587. coram D. de Rubeis, & in supradicta Romana secretariatus coram Reuerendissimo D. Alexandrino*: sed hic certa scientia, & causæ cognitio, quoad exemptionem à decimis, omninò excluditur, ex attestatione duorum Illustrissimorum Cardinalium, ad quorum relationem fuit hæc communicatio per S. D. N. expedita, asserentium non fuisse de ipsorum intentione, quòd communicaretur exceptio à decimis; immo ab eis fuisse deletam clausulam (& respectu decimarum) quæ fuerat in minuta supplicationis apposita; & sic sublata sunt omnia in contrarium adducta.

39 Quibus omnibus, sic adnotatis, remanet dicendum, quòd Prælati admoneant subditos suos Prædicatores, & Confessarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur fideles ad solutionem decimarum in concionibus, & confessionibus, & similiter admoneant supradictos Confessarios, & Prædicatores, si aliquid in confessionibus, & concionibus dicant, quòd eosdem fideles à solutione decimarum retrahat, eosdem Prædicatores, & Confessarios in excommunicationem incidere.

Ostenditur prima pars huius propositionis, *ex cap. discretioni vestræ, de decimis lib. 6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit districtè Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ne talia, quæ audientes, à decimarum, seu aliarum rerum Ecclesiis debitarum solutione retrahant, vel aliàs animas corrumpant audientium in sermonibus suis, vel alibi proponere præsumant; immo verbo, & opere informent

ment eosdem, vt ad solutionem prædictorum prompta voluntatis animo sine intenti. Et præterea Leo V. in Concilio Lateranen. statuit, quòd Fratres Confessores teneantur hortari, & monere, etiam sub onere conscientiarum suarum, illos, quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas; siuè aliam bonorum suorum, seù fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt: ipsisq; illas soluere recusantibus absolutionem denegare; & quòd super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur; habetur *in supplemento fol. 26. concess. 82. & in Compen priuileg. verb. decimæ §. 14.* Circà quod est aduertendum, quòd, ad tollendum scrupulum, Eugen. IV. concessit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus, nisi quando fuerint requisiti ab Ordinarijs, & quòd tunc sufficiat dicere, facio tibi conscientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad soluendum, non tamen propter hoc teneantur retinere absolutionem; habetur in *Monument. Ord.* & refertur in *Compend. verb absolutio quoad seculares* 2. §. 2. super quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad secundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religiosi, qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à solutione decimarum, quæ debentur Ecclesijs, habetur expressè in *clem. cupientes de pœn.*

His omnibus explicatis, superest difficultas; Verùm ex bonis sub aliena Parochia situatis, & alicui Abbatiæ, seù loco exempto relictis decima solui debeatur, quibus, & quando: vide optimam Sacræ Rotæ decisionem, quæ (eò quòd nouissima extat, & in re practicabili loquatur, ac sæpè in Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm secularium Monasterijs, & Ecclesijs exemptis illius casus eueniat) ideò illam hoc in loco ad maiorem studentium commoditatem inserere, operæpretium duxi in hunc, qui sequitur, modum.

R. P. D.

COCCINO S. ROTAE DECANO

Abulen. Decimarum.

Veneris 17. Decembris 1627.

Didacus de Villalba, & Anna del'Anguila Coniuges Incolæ Ciuitatis Abulen. assignarunt pro dote Capellæ maioris Monasterij S. Mariæ de Monte Carmelo eiusdem Ciuitatis Abulen. quædam prædia sita in locis de Villamaior, & Parral Castelblanco Sigheres, & Herites vnà cum Molendino existenti in loco nuncupato la Ribera de Adaxa: Capitulum verò Abulen. & Parochi Ecclesiæ S. Thomæ eiusdem Ciuitatis introduxerunt iudicium aduersùs Conuentus, & Fratres eiusdem Monasterij super solutione decimarum, quas prætendebāt ex redditibus dictorum prædiorum tanquàm Decimatorijs eiusdem Ecclesiæ Parochialis S. Thomæ sibi deberi: vndè cùm ad fauorem vtriusque partis plures sentētię in partibus emanassent; tandem causa ad Rotam deuoluta bo. me. Reuerendiss. Dominus Patriarcha Hierosolymitanus. prçuia decisione, vnica tantùm parte informante, facta sub die 16. Anni præteriti, sententias de partibus ad fauorem Capituli, & Ecclesiæ S. Thomæ latas confirmauit, & cùm posteà coram me res iudicata, & illius executio iuxtà formam rescripti Signaturæ hinc inde prætenderetur, dubitaui an constaret dę re iudicata hinc indè, quæ esset exequenda; & Domini mandarunt, vt strictè videretur, an esset recedendum à dicta decisione facta coram bo. me. Reuerendiss. D. Hierosolymitano: super quo dubio, pluriès proposito, & non resoluto, tandem hodiè Domini censuerunt, recedendum esse à resolutis.

Considerabant enim, quòd aut Ecclesia S. Tomæ prætendit huiusmodi decimas tanquàm prædiales, hoc est ratione situationis dictorum prædiorum intrà limites propriæ Parochiæ, aut tanquàm Sacramentales, hoc est ratione administrationis Sacramentorum, & ex vtroque capite nullum ius habet.

Nam, quoad primum, cùm huiusmodi decimæ debeantur Ecclesijs, intrà quarum limites prædia existunt, *cap. cùm sint homines, cap. cùm in tua, cap. cùm contingat, vbi glos. in verb. de iure com. cap. commissum, cap. quoniam. glos. in cap. ad Apostolicæ, in verb. consuetudo, in fin. de decimis, cap. vlt. & ibi glos. in verb. prædiorum de Parochis*, vnà cum concordantibus latè deductis per *Rotam decis. 111. num. 4. par. 1. recent. Rebuff. q. 6. de decimis, Henricus Boich. in cap. peruenit num. 2. eod. tit.* Et fuit decisum in causa *Bracaren. decimarum* 20. *Maij* 1591. *& 3. Iunij* 1594. *coram bo. me. Card. Pamphilio, & coram me in causa Sabinen. decimarum* 16. *Martij* 1609. Ecclesia S. Thomæ debet in hoc plenè intentionem suam fundare probando, quòd dicta prædia, de quorum redditibus decimas prætendit, sita sint intrà finęs suæ Parochiæ, vt est *tex. ad literam in cap. ad decimas. de restitutione spol. in 6. Archid. in cap. quod Priori 13. quæst. 1. Ostien. in sum. tit. de Paroch. num. 1. Rom. cons. 356. num. 4. & Rebuff. super concord. tit. de collat. §. statuimus lib. in vers. Parochialis Hored. de incompatib. benefic. par. 1. cap. 13. num. 2.* Et fuit dictum in causa *Pacen. decimarum del'Hebreras Luna 29. Ianuarij 1601 coram me*, vbi aliæ allegantur. Quod non solum non probat, idcòque intentionem suam legitimè non fundat, immo ex geminatis confessionibus iudicialiter emanatis pro parte dictæ Ecclesiæ contrarium constat; quòd scilicet dicta prædia sunt intrà limites alienæ Parochiæ; vnde non solum non habet pro se iuris assistentiam, sed immo resistentiam in exactione huiusmodi decimarum, tanquàm extrà proprios, & intrà alienos limites Parochiæ.

Quo verò ad secundum: minùs potest huiusmodi decimas tanquam Sacramentales prætendere, cùm patribus Carmelitis possessoribus huiusmodi prædiorum non administret Sacramenta, quæ tamen administratio necessariò requiritur, vt quoad illas

dicatur

dicatur habere intentionem fundatam ad *tex. in cap. final. de Parochis*, ibi, nec ab eis temporalia exigant, quibus Sacramenta nō administrant, *Abb. in cap. ad Apostolicæ num. 4. de decimis*, vbi quòd Prælatus, seù Rector Sacramenta non administrās, non potest decimas exigere, *Ostien. in summa tit. de Paroch. nu. 1. Rom. conf. 356. num. 1. Hoied. de incompatib. benef. par. 1. cap. 13. num. 2. Rot. decis. 572. num. 1. par. 1. in recent.*

Nec illas potest prætendere ex eo, quòd Didacus, & Anna illas sibi soluerent ratione Sacramentorum, quæ ipsis viuentibus administrauit: quia cùm per eorum mortem huiusmodi Sacramentorum administratio cessauerit, vtique, & decimarum solutio, quæ illorum ratione debebatur, vnà cum personarum interitu omninò fuit extincta, *cap. cum in cunctis 16. q. 1. cap. fin. de Paroch. vbi. Abbas nu. 2. & 3. in d. cap. ad Apostolicę num. 3. & de decimis Innoc. in c. omnis num. 6. de pænit. Rebuff. de decimis q. 6. num 24.* vbi, si quis mutauerit domicilium, decimæ non debentur Priori Curato, sed secundo *Azor. instit moral lib. 1. cap. 35. q. 14. Monet. de decimis q. 2. cap. 7. num. 24.*

Nec dicatur, quòd Capitulum habeat intentionem fundatam super omnibus decimis Diœcesis Abulen. in quibus prætendit participationem, & sic non releuare, quòd huiusmodi decimæ non debeātur generaliter alicui Ecclesiæ; quia quidquid sit de hoc, exquò Capitulum de iure non fundat intentionem suam super decimis, vt fuit dictum in causa *Pacen. decimarum 21. Iunij 1604. coram me.* Et 12. *Decembris 1608. coram bo me. Card. Sacrato.* Ius Capituli hodie deducitur, prout semper deductum fuit, restrictum ad ius Ecclesiæ S. Thomæ ratione præstimonij, quod habet in ea.

Non obstat igitur, quòd huiusmodi prædia in dotem Capellæ per prædictos Coniuges assignata transiuerint cum onere suo in Monasterium, & Fratres Carmelitas, vt dicitur in dicta decisione coram bo. me. Reuerendiss. D. Hierosolymitano; quia prædicta procederent, si per præfatos Coniuges decimæ fuissent solutæ ratione situationis prędiorum intrà limites Parochiæ S. Thomæ, & sic tāquàm prædiales; sed cùm soluerentur ratione Sacramentorum, quæ dictis Coniugibus ministrabantur, & hæc administratio hodiè cessauit; vtiq; nullum potest considerari onus, quod transiuerit vnà cum dictis prædijs.

Nec visum fuit constare de tali consuetudine, quę suffragetur eidem Ecclesię ad effectum, vt huiusmodi decimas possit exigere.

Nam, quoad prętensam consuetudinem Ciuitatis Abulen. super exactione decimarum in concursu inter Ecclesiam prędialem, & Ecclesiam Sacramentalem, *iuxt. tex. in d. cap. ad Apostolicæ de decimis*, illa non est sufficienter probata. Primò, quia testes deponunt solùm de Ecclesia S. Thomę, non autem generaliter de omnibus Ecclesijs; & sic non resultat concludens probatio consuetudinis ad notata in *cap. fin. vbi Abb. num. 20. Card. num. 16. Butr. num. 39. de consuetudine*.

Secundò, quia non deponunt de decennio præcisè, prout ad probandum consuetudinem requiritur, secundùm *Abb. in cap. cùm sint homines num. 6. de decimis, quem refert Achill. decis. 3. num. 5. eod. tit. Put. decis. 155. alias 154. num. 7. lib. 1. & decis. 163. par. 2. diuers.* sed solummodò de solutione facta tempore vitę defuncti, quæ potest verificari etiam in minori spatio decem annorum, & ideò non releuat *Bart. in l. nonsolùm §. sed nec probari ff. de nou. oper. nunciat. Dec. in cap. in præsentia nu. 52. de prob. Aym. cons. 54. num. 11. plenè Surd. decis. 75. num. 10.*

Tertiò tollitur omnis difficultas, quia obiectum forsan posset procedere, si hodiè ageretur inter Ecclesiam prædialem, & sacramentalem; quia tunc, vt videretur, cui decimæ deberentur, staretur consuetudini: & in his terminis loquuntur iura in contrarium deducta, nempè *tex. in d. cap. ad Apostolicæ de decimis Achill. d. decis. 3. num. 7. & 8. de decimis, & Rot. decis. 279. num 1. & 289. num 1. in recens.* sed, vt suprà probatum fuit, Ecclesia S. Thomæ non est prædialis, nec minùs Sacramentalis, nec agitur inter ipsas Ecclesias, sed contrà possessores prædiorum.

Minùs igitur visa est posse allegari altera prætensa consuetudo; quòd scilicet facta translatione bonorum in aliquod Monasterium pro dote Capellaniarum, nihilominùs sit soluenda decima Ecclesiæ Sacramentali, quæ illi soluebatur ab eo, qui bona transtulit, licèt obierit; & sic cessauerit ratio administrationis Sacramentorum. quia vltrà exceptiones, quæ contrà personas, & dicta testium fuerunt latiùs ponderatæ per informantes; aduertendum est, primò, quòd licèt dicti testes deponant in genere, etiam de Monasterijs, non tamen deponunt in specie; quòd aliqua Monasteria, ad quæ huiusmodi prædia transiuerint, soluant dictas decimas: & quamuis aliqui ex ipsis deponant, quòd Moniales Carmelitanæ discalceatæ soluerunt decimas prædiorum per Franciscum de Salzedo assignatorum in dotem Capellaniæ, quam in earum Ecclesia fundauit: nihilominùs cùm super dicta solutione fuerit lis introducta; tanquàm actus controuersus non potest haberi in consideratione ad effectum probandæ consuetudinis, *Rotę apud sanct. mem. Gregorium XV. decis. 4. num. 2.* & ibi addentes. Secundò non deponunt in specie, quòd decimæ, quas ratione administrationis Sacramentorum soluebant domini ex prædijs sitis in aliena Parochia, soluantur etiam ab Ecclesijs, & Monasterijs, ad quas dicta prædia transeunt; sed se restringunt, vel ad decimas, quæ fuerunt solutæ à dominis quandiù vixerūt, vel ad decimas debitas, tanquàm prędiales, de quibus hìc non agitur; & ideò nihil releuant, cùm deponant extrà casum prætensæ consuetudinis, *Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto nu. 1. ff. de itin. actuq. priu. Aym. cons. 30. num. 5. & cons. 96. num. 4. Curt. Iun. cons. 26. num. 10. Oldrad. cons. 237. Natt. cons. 575. num. 15. Cęsar. de Graff. decis. 6. nu. 4. & 5. de probat. Rot. decis. 422. nu. 13. par. 1. in recens.* quæ consuetudo de iure non extenditur de casu ad casum, nec de persona ad personam, vt in terminis fuit resolutum coram me *in d. Pacen. decimarum del Hebrero 21. Iunij 1604.*

Nec dicatur, quòd huiusmodi testes satis speci-

cificant virtualiter casum, in quo prædia sunt extrà Parochiam sita, & decimæ tanquàm Sacramentales soluuntur; dùm dicunt, quòd decimæ de bonis, quæ transferuntur in Monasterium, soluuntur vigore consuetudinis illi Ecclesiæ, vbi anteà dominus prædiorum erat Parochianus, quòd necessariò supponit, prædia esse in aliena Parochia; exquò si illa fuissent intrà Parochiam, non exigerentur ratione Parochialitatis, seù administrationis Sacramentorum, sed ratione situatuationis dictorum prædiorum; & sic non ex consuetudine, sed de iure. Quia aduertendum est, non esse verum, quòd ex dictis testium sequatur necessariò huiusmodi suppositum, nempè prædia esse in aliena Parochia; cùm etiam eadem verba benè adaptentur ad casum, in quo prædia sita sunt intrà limites Parochiæ; quod patet primò; quia licèt testes deponant, quòd decimæ soluuntur Ecclesiæ, vbi priùs domini prædiorum erant Parochiani; id tamen non excludit, quin etiam idem dominus potuerit habere prædia intrà limites eiusdem Ecclesiæ, cuius erat Parochianus; & sic, quòd decimæ deberentur etiam ratione Parochialitatis, hoc est, ratione administrationis Sacramentorum, & ratione situationis prædiorum. Secundò, quàmuis destes dicant, quòd decimæ soluuntur de consuetudine, non sunt tamen adeò strictè intelligendi; vt voluerint inferre, quòd decimæ soluuntur solùm de consuetudine, non autem de iure; sed potiùs credendum est, ità eos dixisse, vt indicarent, ità de facto obseruari, & esse in vsu; qui vsus, & obseruantia benè concurrit cum iure; immo consuetudo ipsa quandoque venit coadiuuanda iuris dispositione: quo casu dici non potest superflua ad notata in *cap. 1. Vbi glos. Io. Andr. Gemin.* & alij *de constit. in 6. Alex. cons. 33. num. 4. & 5. lib. 1. Natt. cons. 189. num. 8. latè Surd. cons. 325. nu. 14. lib. 3.* Vltrà quod dicta consuetudo, licèt concurreret in hoc casu cum dispositione iuris communis, non ideò tamen est superflua, cùm operetur respectu exemptionis, quam possent huiusmodi Monasteria prætendere à dispositione iuris communis, vt fuit dictum in *Carthaginen. decimarum 10. decembris 1600. coram bo. me. Penia.*

Et quòd dicta harum Testium sint intelligenda de decimis prædialibus, satis videtur posse colligi ex dispositione quarti testis, ibi, *& quòd si talia bona erant solita soluere decimas*, quæ verba denotant onus soluendi decimas, fuisse reale, & annexum ipsis prædiis, vt patet; & sic ab hoc teste, alij testes dubij satis declarantur, *Fulgos. cons. 161. nu. 3. vers. vltrà ergò plenam.*

Sed cessat omnis difficultas; cùm quadraginta, & amplius testes examinati pro Conuentu satis probent contrariam consuetudinem, dùm super quartò deponunt, quòd Monasteria Fratrum, & Monialium sunt à quadraginta, & ampliùs annis in quieta, & pacifica possessione, vsu, & consuetudine recipiendi, & recuperandi pro se omnes redditus suorum prædiorum, & terrenorum, absq; aliqua solutione decimarum alicui Ecclesiæ, tàm ex hæreditatibus, seù prædijs, quæ d. Conuentus habent in hæreditatem, vt Capellanijs antiquis, & modernis; quàm alio quocunque modo; nec vnquàm soluerunt decimam aliquam; quia decimam, quæ soluitur ex talibus prædijs, seù terrenis, soluunt personæ, quæ illa habent in affictu ex fructibus ipsis remanentibus, detracto redditu, quem soluunt dictis Monasterijs; & hanc Ecclesijs soluunt, in quarum territorio sunt dicta prædia, seù terrena, vbi colligunt; qui testes non solùm deponunt de spatio 30. & 40. annorum, sed insuper dicunt, à senioribus iam defunctis audiuisse, ità etiam fuisse in vsu antiquioribus; & deponunt de publica voce, & fama, & coarctant negatiuam.

Quibus testibus visum fuit Dominis fidem esse adhibendam in concursu; non solùm quia sunt numero plures, & quoad Ecclesiam S. Thomæ habent pro se assistentiam iuris; sed etiam quia sunt conformes dispositioni *Constitutionum Synodalium anni 1557. in cap. 1. & 2.* in quibus disponitur, quòd omnes clerici soluant decimas, saluò ex prædijs, & possessionibus, quæ colent, aut mandabunt coli suorum beneficiorum, & Capellaniarum; nec ex redditibus, quos ex illis receperint, seù exigent, si alijs affictabunt; actamen dictas decimas affictuarij colentes dicta prædia, seù terrena soluant &c. & domini priùs detrahant redditus ad ipsos spectantes, & illis detractis, soluatur decima de reliquis fructibus remanentibus. Vnde tantò magis videntur suffragari huiusmodi Constitutiones, cùm illarum obseruantia controuerti non possit, tàm ex illarum confirmatione, subsecuta de anno 1617. in qua dicitur, *Volumus illas obseruari, sicut vsque adhuc obseruatæ sunt, & positæ in vsu:* quæ verba stant causatiuè, & ideò benè probant obseruantiam, vt est *tex. notab. in cap. Abbate vers. si verò verbum determinet de verb. signif.* & fuit dictum coram me in *Cæsaraugustana præeminentiarum 29. Nouembris præteriti*; quàm etiam ex conformi depositione dictorum testium.

Nec officit, quòd dictæ constitutiones, tanquàm contrà ius, non substineantur; quia quidquid si concederent totalem decimarum remissionem, siuè exemptionem, vt fuit dictum coram me in *Mediolanen. decimarum 10. Aprilis 1606.* certum est, quòd cùm solùm determinent modum, & rationem decimandi, non possunt dici contrà ius, quod non improbat huiusmodi compositiones super decimis, *cap. nuper, cap. ex multiplici, de decimis, cap. 2. Vbi Innoc. de transact. Rebuff. de decimis q. 13. num. 20. & seqq. Monet. eod. tit. cap. 5. num. 119. & seqq. Rota decis. 585. num. 3. par. 1. & decis. 279. ad fin. par. 2. recent.*

Præter quàm quòd ex cursu tanti temporis, & diuturna obseruantia, omnia pro validitate præsumuntur interuenisse, *Rota decis. 694. nu. 5. par. 1. & 506. num. 2. & 4. par. 2. recent.* quæ obseruantia ad hunc effectum suffragaretur, etiam si essemus in totali remissione, seù exemptione, vt in *d. Mediolanen. decimarum coram me.*

Sicuti nec obstat, quòd in primo capite Constitutionis Synodalis fuerit præseruata contraria consuetudo; quia vltrà quàmquòd de dicta consuetudine non constat; aduertendum est, quòd antè dictam Constitutionem (vt in ea dicitur) Monasteria

steria non solùm liberè exigebant redditus sibi debitos ex suis prædijs; sed etiam exigebant decimas soluendas ex fructibus, qui arrendatarijs remanebant. Vnde constitutio mandat, vt dictæ decimæ, detracto prius redditu debito Monasterijs, soluantur per arrendatarios, salua tamen contraria consuetudine, quæ, cùm, vt patet, esset ad fauorem Monasteriorum; illius præseruatiua non debet retorqueri in odium, *cap. quod ex gratia, de reg. iur. in 6. l. quod fauore, C. de legib.*

Vnde ex his Domini censuerunt, Ecclesiæ S. Thomæ, vel nullum ius competere, vel saltèm illius probationes adeò reddi turbidas, vt sufficienter non concludant, quòd Patribus Carmelitis sufficit pro victoria, *cap. in præsentia de probat. cap. illud, vbi Abb. num. 3. de præsumpt. Rota decis. 394. par. 2. diuers.* & fuit in his terminis dictum coram me in *dicta Pacen. decimarum del Hebrero 9. Iunij 1603.*

QVAESITVM XIX.

An Abbates, & Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Omnes Ecclesiastica personæ à laicorum potestate sunt exempta.*
2 *Religiosus status eo ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus.*
3 *Caluini error in hac re confutatur.*
4 *Alterius heretici error similiter confutatur.*
5 *Clericorum, & Ecclesiasticarum personarum appellatione qui veniant.*
6 *Sententia affirmans clericos exemptos iure diuino à laica potestate, refertur.*
7 *Sacerdotes, Christi, (hoc est) vncti, & consecrati dicuntur.*
8 *Secunda sententia affirmans clericos exemptos esse iure diuino à laica potestate, refertur.*
9 *Tertia sententia affirmans clericos in causis spiritualibus iure diuino exemptos esse à iurisdictione seculari.*
10 *Clerici in causis Ecclesiasticis liberi sunt de iure diuino à secularium Principum potestate.*
11 *Clerici ideò iure diuino dici possunt exempti, quia rebus diuinis sunt mancipati, & quia patres sunt secularium, & quia maiora benefici rependunt.*
12 *Causa Ecclesiastica sunt illæ, quarum cognitio, pendet ab Euangelio, & Sacris Canonibus.*
13 *Clerici non sunt exempti obligatione ciuilium legum, qua Sacris Canonibus, & clericali officio non repugnant.*
14 *Clerici, leges ciuiles non obseruantes, non possunt puniri à Iudice seculari.*
15 *Exemptio clericorum in rebus publicis introducta est iure humano, pariter, & diuino.*
16 *Clericus, etiam si grauia delicta committat, fruitur tamen priuilegio fori, ità vt interrogari, examinari, iudicari, & puniri nequeat.*
17 *Processus, sententia, & alia facta à laica potestate contra clericum inualida sunt.*
18 *Clericus gaudet immunitate, à laica potestate, etiamsi nullus pro illo allegauerit priuilegium huiusmodi exemptionis coram laica potestate.*
19 *Clericus à laico Iudice absolui non potest.*
20 *Qui ad laicos Iudices confugiunt, prætextu iniustæ vexationis, faciunt contrà Libertatem Ecclesiasticam.*
21 *Principes ex indulta Summi Pontificis possunt legè cauere, ne beneficia Ecclesiastica conferantur externis.*
22 *Si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & eorum causis cognoscendis, non deuoluitur iurisdictio ad seculares.*
23 *Clericus falsum deponens coram Iudice laico, non potest ab eo puniri pæna pecuniaria, vel corporali.*
24 *Clericus à laica potestate capi non potest, quotiès puniri non potest, exceptis nonnullis casibus.*
25 *Clericus si conueniatur pro euictione, conueniendus est coram Iudice Ecclesiastico, secùs si ipse assistat emptori contrà tertium.*
26 *Clericus, qui in exercitio officij secularis deliquit, coram laico conueniri non potest.*
27 *Clericus succedens in bonis laici, non potest propter illa bona vocari in iudicium coram laico.*
28 *Clericus, qui coram Iudice laico recepit depositum, non potest à laico Iudice ad illud reddendum cogi.*
29 *Clericus citatus coram laico, si putans sua interesse compareat, non tenetur stare sententia à Iudice laico lata.*
30 *Index Ecclesiasticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili statutis.*
31 *Clericus, qui cum laico, vel pluribus laicis commisit delictum, iudicandus est à Iudice Ecclesiastico.*

1 Certum est, cunctas Ecclesiasticas personas à Principum secularium potestate, immunes exemptasq; esse, & quoad proprias ipsorum personas, & quoad bona ab ijsdem possessa, vt in sequenti Quæsito dicetur. Nec vllo modo secularibus Iudicibus licere, de ipsorum personis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Constitutionibus expressè statutum est, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de iudic. & cap. non minùs, de immunit. Eccles. & cap. quamquàm de censib. lib. 6. & ex tot. 11. quæst. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt in *Auth. statuimus, de Episc. & cleric.* & alijs quamplurimis locis, quod clarum est, nec de eo dubitatur.

2 Et quia Religiosus status eo ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & instituitur; est status sacer, & Ecclesiasticus, & eius personæ sunt sub speciali dominio Dei; idcirco eo ipso sunt personæ sacræ, & Ecclesiasticæ: quia, & diuinis obsequijs specialiter deputatæ sunt, & ad ipsum specialiter spectant: hinc est, quòd Religiosi ex vi sui status, sicut reliquæ Ecclesiasticæ personæ à ciuili, & laica potestate exemptæ sint, vt pluribus probat *Suar. de censur. disput. 22. sect. 1 nu. 19. & seqq. & in defensione fidei lib. 4. cap. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, *Ioan. Calui-*

Calninus lib. 4. Inst. cap. 11. §. 15. dicens, clericos omnes debere esse subiectos legibus seculariũ Magistratuum, præterquàm in causis merè Ecclesiasticis; & hoc probat per epistolam Constantini Imperatoris ad Nicomedienses, relatam à *Theodoreto lib. 1. hist. cap. 20.* vbi Imperator Costantinus dicit se eiecisse in exilium Eusebium Episcopum Nicomediensem, & subiungit hæc verba præcisa. *Si quis Episcoporum inconsultè tumultuatus sit, Ministri Dei (hoc est) mea executione illius audacia coercebitur.*

Respondeo, quòd Costantinus Imperator in ea epistola, ait, se eiecisse Eusebium Episcopum in exilium; sed addit, priùs Eusebium fuisse à Nicæno Concilio propter hæresim ab Episcopatu suo depositum: & hoc non est contrà id, quod inferiùs docebimus; quia non negamus, quin Magistratus secularis debeat clericos punire, quandò ab Ecclesia Dei damnantur, degradantur, & seculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præcisa Costantini à Caluino producta. Respondeo, quòd eadem verba à Caluino deprauata sunt, quia Costantinus eo loco non minatur pœnam Episcopis, sed laicis; cum dicat se animaduersurum grauiter in plebem Nicomediensem, si velit iterum ad Episcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hęc sunt verba Constantini, *sin autem quisquam* (non dicit Episcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accensus, eas Ecclesiæ pestes, idest Episcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, confestim opera, ac diligentia Ministri Dei, (hoc est) mea, pœnas suæ insicientiæ dabit.*

4 Doctrinam Caluini secutus est, *quidam Petrus Martyr in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuisse Principes seculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magistratibus non subijciantur; quia (dicit ille) est contrà ius diuinum; & ideò, tot tantisque concessionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obstantibus, eosdem clericos, Magistratibus secularibus debere esse subiectos; & hoc probat, per illud, quòd habetur *in Epist. ad Rom. cap. 13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est.* Respondeo, quamuis omnis anima iure diuino sit subiecta potestatibus superioribus, ac per consequens Regibus, (dùm potestates sublimiores sunt) tamen fieri potest, vt qui nunc est potestas sublimior, paulò post non sit: vt si ipse subijciat alteri partem sui Regni, vel iure belli, aut alio iusto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergò ipsi Principes, partim subijcerent in omnibus causis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos suis Episcopis, & postmodum Papa omnes clericos à subiectione Principum secularium exemerit, sequitur, vt Reges respectu clericorum, non sint Principes superiores potestate, & per consequens clerici non teneantur Principibus secularibus obedire, neque iure humano, neque diuino, nisi ad quasdam leges directiuas, vt dicemus infrà. Ità respondit *Illustrissimus Cardinalis Bellarminus, disput. de exempt. cleric. in calce secundi tomi sui oporit, vers. respondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequàm Catholicorum sententias proferamus, & conclusiones huius dubitationis subijciamus, sciendum est, nomine clericorum gaudentium libertate Ecclesiastica, venire non solùm Cardinales, Episcopos, & alios similes Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliasq; Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus constitutos; dummodò isti obseruent ea, quæ docet *Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 6.* similiter omnes habitum, & tonsuram deferentes, & alicui Ecclesiæ, vel Episcopi ministerio deputatos, & Religiosos omnes cuiuscunque Ordinis, & sexus, & etiam nouitios, & conuersos, qui licèt clerici non sint, huiusmodi tamen fori priuilegio capaces existunt, quia Ecclesiasticae personae sunt, vt dixit *D. Augustin. Barbos. de offic. & potest. Epist. par. 2. alleg. 12. num. 37. & seq.* Ideò quandò in præsenti disputatione solummodò clericos, & Ecclesiasticas personas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ità elegantissimè ostendit *Reuerendiss. D. meus Bonaccina tract. de legib. dispu. 10. q. 2. §. 2.* propositione vnica, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

6 At magna difficultas est quo iure, diuino scilicèt, an humano hanc exemptionem sint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum sententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati studens) adducam. Et primò, quòd Ecclesiastici omnes à secularium Iudicum iurisdictione sint de iure diuino exempti, tenuit *gloss. in c. si Imperator, verb. discuti 99. dist.* dicens, quòd antè omnem humanam constitutionem clerici, & Ecclesiastici ab omni iurisdictione seculari fuerunt exempti; & quòd omnes constitutiones, quæ deinceps super hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, nisi ab Episcopis, fuerunt tantummodò diuini iuris declarationes; eam *gloss.* secuuti sunt plures, quos refert, & sequitur *Menchac. de suc. creat. §. 22. num. 58.* qui testatur, hanc esse communem opinionem: idem asserunt, *Alphons. Azcued. lib. 1. noua compil. tit. 3. lib. 6. Reginal. de Vtil. Eccles. lib. 1. post princ. Perez. lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. vers. quæro*, affirmantes, hanc esse communem, & magis receptam sententiam horum fundamenta sunt auctoritas *Psalm. 104. Nolite tangere Christos meos &c.* quo loco Deus exemisse videtur à Principibus secularibus Christos eius,

7 idest, Sacerdotes, qui Christi, hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempè *cap. Imperatores 11. q. 1. & cap. continua, & cap. Sacerdotibus 11. q. 1.* vbi testimonio Constantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accusationem contrà clericos continentes, ei delati essent. *Vos enim à nemine iudicari potestis, sed ad solius Dei iudicium reseruamini.*

8 Quòd autem clerici, Ecclesiastici, & consequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à seculari potestate, & iurisdictione sint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & sequitur *Couar. practicar. quæst. cap. 31. num. 2. vers. contraria opinio, & Diu. Thom. super Epist. Paul. ad*

Rom.

Rom. cap. 13. *Medin. de restit. q.* 15. *in print. Victor. de relect.* 1. *de potest. Pap. cap. vlt. num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum est, quia huiusmodi exemptio Ecclesiasticorum in nulla lege diuina, quæ obligari posfit, reperitur; Non in lege scripta veteris testamenti, quæ continet præcepta iudicialia, & cæremonialia; ea enim per passionem Christi Domini extincta est, vt ait *D. Paul. ad Hebr.* 7. *&c.* translato *de constit. & cap. vnic. de purif.* explicant *D. Thom.* 1. 2. *q.* 104. *art.* 3. *&* 2. 2. *q.* 83. *art.* 1. *Sot. de iust. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. *Couar. var. resol. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 2. nec à lege naturali talis exemptio, seu libertas manasse videri potest; quia non est de illis primis principijs, quę *D. Thom.* 12. *q.* 44. *art.* 3. 4. *&* 5. communes conceptiones per se notas appellat; Nec est conclusio ab ipsis primis principijs immediatè collecta; quia nisi id in lege humana definitum fuisset, colligeretur in lege naturæ, Ecclesiasticos à seculari iurisdictione exemptos, & immunes fore, nec præterea dici potest, quòd huiusmodi exemptio sit de lege supernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait *D. Thom.* 1. 2. *q.* 108. *art.* 2.) non continet, nisi præcepta naturalia, seu moralia, quæ ad articulos Fidei, & ad Sacramenta spectant; in quibus nec huiusmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi posfit.

Confirmatur, quia si ex lege diuina Ecclesiastici, & Religiosi à secularium iurisdictione fuissent immunes, Catholici Imperatores post tot annos de illis nequaquam iudicium protulissent, vt patet *ex toto titulo de Sacrof. Eccles. & ex tit. de Epis. & cler. & de Episcopali audient. in Codice,* & præcipuè *in nouella Constit.* 83. *vt clerici apud propr. Episc. &c.* vbi Iustinianus ad supplicationem Episcopi Constantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Episcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit sub Iudice seculari. Præterea, nec Summi Pontifices ad probandam huiusmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout offert *D. Gregor. in cap. de persona* 11. *q.* 1.

9 Alij verò Doctores medium tenuere; ac propterea dicunt, clericos, Ecclesiasticos, & Religiosos omnes, quantùm attinet ad causas verè spirituales, seu ad res spirituales ordinatas, ac eisdem annexas iure diuino à potestate, & iurisdictione seculari exemptos esse. Circà eorum autem personas, & bona temporalia, seclusa alia exemptione, ità esse secularibus Principibus subditi, vt Principes non peccarent, saltem contrà iustitiam, de causis eorum temporalibus cognoscendo, delicta eorum puniendo, atq; tributa ab illis exigendo, sed Summis Pontificibus sic disponentibus à laica potestate fuerunt subtracti, cùm Monachi, sicut, & clerici in sortem Domini sint vocati, *cap. duo sunt.* 12. *q.* 1. *Chrisost. in Paul. ad Rom.* 3. *decis. Pedemont.* 30. *num.* 1. atque ità tenent *Victor. Sot. Molin. Couar. locis citatis, Less. de iust. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. *Bannes.* 1. 2. *q.* 67. *art.* 1. *Bellarmin. tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. *Caiet. in summ. excommunicatio cap.* 31. *&* 37. *Nauar. cap.* 27. *num.* 219. *& plures alij apud Salas de legib. disp.* 14. *sect.* 11. *num.* 118.

Quibus præmissis vt in re iàm graui, distinctè loquamur, sequentes conclusiones hic apponendæ sunt, simulq; probandę.

10 Prima conclusio. Clerici in Ecclesiasticis causis sunt liberi à secularium Principum potestate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Ecclesiam Dei Apostolis commissa est à Christo Domino, ergò in rebus Ecclesiasticis, laici sunt oues, & subditi, non Iudices, & Pastores, ergò de iure diuino clerici sunt liberi in causis Ecclesiasticis à potestate Regum, & Principum secularium; argumentum hoc desumitur *ex Illustriss. Bellarmin. lib.* 1. *de Summo Pontifice cap.* 7.

11 Probatur secundò *à Leonardo Lessio de iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici possunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, scilicèt, *de iure diuino*, sic, quia ius diuinum naturale, etsi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus esse concedendam, & à Pontifice fieri posse; idque ob tres causas.

Prima, ob dignitatem status, per quam Ecclesiastici peculiari modo sunt diuinis rebus mancipati, & consecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam est, si id, quòd semel Deo consecratum est, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defensionis quidem causa vnquàm fuit ausus lędere Saulem, quia vnctus erat Domini; quę tamen vnctio solùm erat vmbra vnctionis, & sanctificationis Ecclesiasticorum.

Secunda, Ecclesiastici sunt Pastores, & Patres secularium, & Iudices eorundem loco Dei in causis summis, quæ salutem æternam contingunt, constituti: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam est, vt ouis iudicet suum Pastorem, & filius patrem; qui antè fuit reus, suum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & absoluit; maximè si alia commoda ratio iniri potest.

Tertiò, & si Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici vicissim Principibus longè maius, & diuiniùs beneficium conferunt; ipsorum enim ministerio fiunt Christiani, accipiunt doctrinam salutis, remissionem peccatorum, animæ sanitatem, panem cælestem, & vitam æternam &c. sed de hac re iterum redibit sermo, in tertia conclusione inferiùs ponenda, ibique Sacræ scripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

12 Interim aduertendum est, quòd causæ Ecclesiasticæ, ratione quarum, clerici Iure Diuino sunt exempti, vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, sed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Concilijs; huiusmodi causæ sunt, verbi gratia, Controuersiæ de Fide, de Sacramentis, & similes.

13 Secunda Conclusio. Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnat; loquor in præsenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia tē-

T pora-

poralia, ità *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap. 1. cit. vers. secunda propositio*, vbi explicando hanc cõclusionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint; quod probat ex testimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirùm ex *Epistola Nicolai Primi ad Michaelem directa, propè finem; & ex Epistola Valentiniani, ad Episcopos Asiæ, & ex Sancto Ioanne Chrysostomo, in cap. 13. ad Romanos*.

14 Non tamen ex his inferendum est, clericos leges ciuiles non obseruantes, posse à Iudice seculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

15 Tertia Conclusio. Clericorum exemptio in rebus publicis, non solùm quoad personas, verùm etiam quoad facultates, & bona, introducta est iure humano pariter, & diuino. In præsenti probabimus eorũdem exemptionem clericorum, quoad eorum personas, in sequenti verò Quæsito, quoad facultates, & bona. Hæc conclusio licèt maneat ex antecedentibus probata, tamen adhuc probatur.

Et primò, testimonio Sacræ Scripturæ; nam *Genesis* 47. exemplo Iosephi Patriarchæ, qui Sacerdotes Aegyptiorum exemit; *Et* 1. *Esdræ* 7. exemplo Artaxersis Persarum Regis, qui Sacerdotes Israeliticos, pariter exemit; *& lib. Numer. cap.* 3. Deus sæpiùs repetit, Leuitas proprios suos esse; atque eos sibi ex omni populo elegit, & soli Pontifici locum Dei in terra repræsentanti, illos subiecit.

Secundò: Probatur ex testimonio Sacrorum Conciliorum; nam Lateranense Concilium, sub Innocentio Tertio, *cap.* 43. hæc habet. *Nimis, inquit, de iure diuino, quidam Laici vsurpare conantur, cùm viros Ecclesiasticos nihil temporale obtinentes ab eis ad præstanda sibi fidelitatis iuramenta compellunt*.

Item Concilium Lateranense sub Leone Decimo celebratum, *Sess.* 9. *cùm à iure (inquit) tàm diuino, quàm humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit; innouamus omnes, & singulas Constitutiones*; & Concilium Coloniense, *parte* 9. *cap.* 40. *Immunitas (inquit) Ecclesiastica vetustissima res est, iure pariter diuino, & humano introducta, quæ in duobus potissimùm sita est: primùm, vt clerici, eorumque possessiones à vectigalibus, & tributis, alijsque muneribus laicis liberi sint: deindè nè rei criminis ad Ecclesiam confugientes, indè extrahantur*.

Nouissimè Concilium Tridentinum *Sess.* 25. *cap.* 20. *de reformat.* sic loquitur: *Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus institutam est*.

16 Ex his primò elicitur, clericum non posse per laicam potestatem, nempè per Prætorem, Principem, & Regem, vel Magistratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiam si grauissima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falsæ monetæ, hæresim, blasphæmiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis se subijciat examini, iudicio, & animaduersioni, præsupponit potestatem in illum, qui est examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem potestatem, & iurisdictionem in clericum; ergò, &c. vt benè per *Suarez de censuris, disput.* 22. *num.* 11.

17 Secundò elicitur, quòd processus compilatus, vel sententia lata, & alia acta facta per laicam potestatem contrà clericum gaudentẽ priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipso iure inualida, vtpotè facta à non habente iurisdictionem, & potestatem suprà clericum, *Farinac. de inquisit. q.* 8. *num.* 15. *Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinacium loco cit.*

18 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam si nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & Iudicis incompetentiam; quia nihilominùs militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non solùm per ipsum clericum opponi potest, verùm etiam per Iudicem Ecclesiasticum, talis rei Iudicem competentem, vt est *text. in cap. si Iudex, de sententia excommun. lib.* 6. Immo obligatio incumbit Iudici Ecclesiastico, tàm ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, nè libertatis Ecclesiasticæ iura lædantur, vt per *Iulium Clarum, libro* 5. *quæst.* 36. *num.* 3. *& sequentibus, per Molinam tractatu* 3. *disputat.* 49. *num.* 4. & alij communiter.

19 Tertiò elicitur, non posse à Iudice laico pronunciari sententiam absolutoriã in clericum; nam talis sententia absolutoria, supponit iurisdictionem in clerico, qui absoluitur; clericus autem exemptus est à iurisdictione laicali, ergò, &c.

Sed opponitur ex *text. in l. quod fauore, C. de legibus*, in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum est, nõ debere in ipsius damnum retorqueri; sed exemptio est introducta fauore clericorum; ergò exemptio non debet in ipsorum damnum retorqueri; ac proindè clerici, si delictum commiserint, possunt absolui à Iudice laico, quando ad laicam potestatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipsorum.

Respondetur, negando vltimam consequentiã; nam fauorabiliùs esse dignoscitur, statum clericalem exemptum esse à laicorum iurisdictione, quàm illis aliqua ratione subiectum esse; sed absolutio supponit subiectionem; ergò fauorabiliùs est, si non absoluantur. Vel meliùs responderi potest ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non posse, iuxtà *text. in cap. diligenti, de foro compet.* quia priuilegium huiusmodi est introductum, non in priuatum fauorem personæ, sed in publicum totius ordinis clericalis, vt scribunt *Carol. de Grassis, de effectibus clerical. effectu* 1. *num.* 43. *Bellet. disquisit. cleric. part.* 1. *tit. de fauore clericorum personali*, §. 2. *num.* 21. & alij citati à *D. Barbosa in collect. ad d. cap. si diligenti, num.* 4.

20 Quartò elicitur, quòd illi, qui censuris Ecclesiasticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, nè eis à Iudice Ecclesiastico per censuras inferatur, faciunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ità *Azor.* 1. *part. lib.* 5. *cap.* 12. Ra-

11. Ratio eſt, quia laici non habent poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ità *Azor. loc. cit. cap. 14. Quæſito 6.* Ratio eſt, quia vnuſquiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic clericus coram Epiſcopo, & Epiſcopus coram Romano Pontifice; quarè ſi Prælati delinquant, vel opprimant; oppreſſi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tùm quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſticis haberi recurſum ad laicos, *cap. clericum 11. q. 1. cap. qualiter, & quandò, de iudicijs*, cum alijs plenè citatis, à *D. Barboſ. in collect. cap. ad Eccleſiæ S. Mariæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.*

21 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indulto, & conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes legem condere, qua caueatur, nè beneficia Eccleſiaſtica exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ extat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè *Perez, & l. 14. tit. 3. lib. 1. nouæ recop.* vbi *Azenedo*; & referunt *Couarr. pract. cap. 35. num. 1. Cenal. commun. con. commun. tom. 4. quæſt. 897. num. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegijs, & Regijs diplomatibus obtentum fuiſſe, probat *Pragmat. 2. & 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et idipſum in Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & alijs benefic. non poſſiden.* vt referunt *Anton. Oliban ad Vſaticũ, alium namque de iureſiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Luſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, *Cabed. de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29* quem refert *D. Barboſ in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de poſtulat. Prælat.* Et demùm quoad Regnum Franciæ admittunt, *Rebuffus de pacific. poſſeſſ. num. 216 & in prax. tit. de reſcrip. mix. num. 7. Nicol. Gar. de benefic. parte 7. cap. 9. num. 2. & alij cit. per D. Barboſ. vbi ſuprà, num. 12.*

22 Sextò elicitur, etiam ſi Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & cauſis huiuſmodi cognoſcendis, eorum negligentia non obſtante, non permittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam pertinentibus, poſſe iudicare. E contrà verò data negligentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt reſoluit *Suar. de cenſur. diſput. 20. ſect. 1. num. 14.* quem refert *Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fauore cleric. real. §. 5. num. 38.* ac perindè poterit ipſe Eccleſiaſticus Iudex progredere contrà laicos, in caſibus, in quibus aliàs non poſſet: Eccleſia enim quoſlibet laicos in quolibet exceſſu notorio iudicare poteſt, quandò Iudex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non exhibet iuſtitiam, *cap. licet 10. de for. comp.* vbi *D. Barboſ. in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. *Couarr. practic. cap. 6. num. 1. ad finem, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 2. proœmiali, num. 25. Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effect. 1. num. 390.*

23 Octauò elicitur, clericum falſa deponentem coram Iudice laico, non poſſe ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad inſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicus falſum deponeret coram Iudice Eccleſiaſtico; nam tunc poteſt puniri ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc nè detur locus præuentioni, vt poſt *Bartol.* & alios quamplures docet *Iulius Clarus lib. 5. quæſt. 38. num. 15.* Iudex verò laicus; ideò non poteſt punire clericum, coram ſe, falſum deponentem; quia laicus non habet iuriſdictionem in clericum. Ità *Farinacius loco cit. quæſt. 8. num. 26. Iul. Clar. quæſt. 38. num. 14.* qui aſſerit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contrà Bald. Cynum, & nonnullos alios, *apud Farinac. num. 26. verſ. amplia duodecimò.*

Neque obſtat ſi opponatur *text. in l. lex nullum, C. de teſtibus*, per quam decernitur, teſtem offendentem aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ non ſubijciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

24 Nonò elicitur, quòd poteſtas laica non poteſt capere clericum; ſi dicta laica poteſtas clericum ipſum punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt) non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur poteſtas ad puniendum, ità etiam ad capiendum; quæ illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in fragranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de ſenten. excommun.* ſecundùm Doctores, quos plena manu refert *Emman. Barboſ. D. Auguſtini Barboſ. genitor, in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per clericum perpatrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſignetur. Rationem reddit Clarus. Tùm quia publicè intereſt, nè delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tùm quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Eccleſiæ voluntatem, vt per *Menoch. de arbitrarijs, caſu 180. num. 22. & ſeqq. & per Iulium Clarum lib. 5. quæſt. 28. num. 6. verſic. ſi verò*, vbi teſtatur de communi, vt per *Farinac. loco ſuprà citato, num. 117. 120. & 122. Reginald. libro 9. num. 70. D. Auguſt. Barboſ in collect. ad d. cap. vt famæ, & Emman. Barboſ. d. §. 29.*

Placet etiam *Farinacio ibidem num. 119.* vt hoc idem procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto, quia (vt ipſi Farinacio placet) clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus, capi poteſt, dummodò quamprimùm conſignetur Superiori Eccleſiaſtico, quod an verum ſit, Iure definitum non reperitur.

25 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrũ conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico; ſi verò lis mota fuerit contrà laicum, qui rem à clerico emit, & clericus reſiſtat defenſioni emptoris; tunc non poteſt per cle-

ricum causa trahi ad Tribunal Ecclesiasticum; quia, agitur contrà laicum, non contrà clericum, qui Iudicio suo nomine non assistit, sed nomine, & pro defensione emptoris, vt per *Couarr. pract. quæstionum, cap. 8. Capicium decis.* 197. & quamplures alios, quos copiosè refert *Emman. Barbos. in comment. ad Ordin. Reg. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 11.*

26 Vndecimò elicitur, non posse clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd se ingerendo ad exercitium officiorum secularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum administratoris; quia, quamuis delinquat assumendo huiusmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ità *Ambrosinus cap.* 20. *num.* 54. & alij contrà nonnullos Doctores.

27 Duodecimò elicitur, clericum hæredem institutum à defuncto laico in bonis, non posse ratione hæreditatis sibi, relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus successit, à laica potestate iudicari potuisset; non ideò sequitur, quòd etiam clericus à laica potestate iudicari possit; quòd dictum procedit etiam, si lis inchoata fuisset coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus sit laicus: ratio est, tùm quia militat semper ratio exemptionis; tùm quia inanis, & inutilis videtur sententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non potest; sed sententia lata, à Iudice laico contrà clericum, nullo modo potest demandari executioni per ipsum Iudicem laicum; ergò inutilis est talis sententia, nec Ecclesiasticus Iudex cogi potest, vt per ipsum executioni demandetur; cùm Ecclesiasticus Iudex potestati laicæ minimè subijciatur.

Tùm quia Clericus non posset coram laico conueniri, si lis nondùm inchoata fuisset; ergò neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio potestati Ecclesiasticæ minimè derogari possit. Ità *Felinus, Abbas, & Imola*, & alij, quos citat, & sequitur *Ambrosinus de immunitate, cap. 20. num. 45.* & *Rota Romana decis.* 552. contrà *Couarr. pract. quæst. cap. 8. Farinac. de Inquisit. q. 8. num. 46. Reginal. lib. 9. cap. 13. num. 352. versic. monendum*, & alios afferentes, clericum hæredem debere sequi forum laicum, quoad lites inchoatas, contrà testatorem, cui clericus succedit.

28 Decimotertiò elicitur, quòd si clericus receperit depositum in Iudicio seculari, non potest ampliùs molestari, nec conueniri coram Iudice laico, pro restitutione depositi; quia exemptus est à laica potestate, ità *Surd. lib. 3. consil. 396. numero 33. Ambrosinus loco cit. num. 53.* & alij contrà *Baldum in l. acceptum, num. 4. C. de vsuris, Farinac. num. 123.* & alios.

Idem afferendum est de clerico fideiubente pro laico, vel etiam pro clerico corā Iudice laico: ratio est in promptu; tùm quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non suo; tùm quia vt (sæpè diximus) clericus exemptus est à laica potestate; ità *Anchar. Marsil.* & alij apud *Ambrosinum cap. 20. nu. 50.* contrà *Bartolum, Salicetum*, & alios apud citatos Doctores.

29 Decimoquartò elicitur, quòd si clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius sententiæ, nec Iudicio stare, etiam si putauerit sua interesse, etiam si fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non opposuerit. Ratio est: quia clericus non potest tanquàm reus à laico citari, nec si clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ità *Felin. num. 21. Dec. in cap. cùm inter, de except.*

30 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos, pœnis statutis à lege ciuili; ratio est, quia Ecclesia non ità duriùs agit cum clericis; tùm quia Ecclesiastici non tenentur sequi leges ciuiles, etiam si iure canonico non reperiatur præscripta aliqua pœna pro tali delicto; ità *Salas de legibus, disput. 14. sect. 10. Vasquez 1. 2. disput. 167. cap. 4. num. 40. Couar. in quæst. practic. quæst.* 33.

31 Decimosextò colligitur, quòd si clericus cum laico, vel cum pluribus laicis criminis socius inuentus fuerit, à Iudice Ecclesiastico est puniendus, quia exemptus est à laica potestate; immò, sicut plurimi testantur Doctores etiam laici socij criminis sunt remittendi ad Iudicem Ecclesiasticum; & reddunt rationem, ne scilicèt continentia causæ diuidatur, & de eadem re diuersæ, & contrariæ proferantur sententiæ; tùm quia magis dignū, trahit ad se minùs dignū, *cap. quanto de Iudicijs*; ità *Farinac. de Inquisit. quæstione 8. num. 131.* & communiter Doct. ex *Gomez. in cap. 1. de rescript. num.* 74.

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Abbatum, aliorumque Prælatorum, facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum, tàm secularium, quàm Regularium exempta sunt à laica potestate, & à tributis à Principibus secularibus impositis.*

2 *Tributum soluit Christus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona clericorum non solùm patrimonialia, sed etiam donata, empta, & quocumque canonico titulo ad Ecclesiam, Ecclesiasticasuè personas translata, à laicorum tributis, & impositionibus immunia sunt.*

4 *Coloni Episcopi, durante colonia, non solùm reali, verùm etiam personali exemptione, à laica potestate gaudent.*

5 *Priuilegia quædam secularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laica potestate eximentia recensentur.*

6 *Priuilegia Principum secularium, eximentia clericos, à potestate laicali reuocari non possunt.*

1 Bona clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta esse à laica potestate, & à tributis Principum secularium ostendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifestissimè videri potest in *Lateranensi Concilio sub Alexandro Tertio par. 1. cap. 19.* & alio *Lateranensi sub Innocentio Tertio, cap. 46.* & in *Concilio* Vien-

Viennenſi, ſub Clemente Quinto, relato *in clemēt. praeſenti, de cenſibus*, & *in cap. quamquàm, de cenſ. in 6.* & *Extrauag. quòd olim, de immunit. Eccleſ.* & *cap. quia nonnulli*, & *cap. clericis, de immunit. Eccl. in 6.* quòd etiam demonſtratur in *anteced. Quæſit.* & fuſiùs in *ſequenti*. Hæc enim tria Quæſita poterant ſub vnico tantùm explicari; ſed pro maiori diſtinctione, ſub tribus Quæſitis ſeorſim ſumptis factū eſt, vt materia tanti momenti diſſeratur.

Immo idipſum oſtenditur in legibus ciuilibus, quæ ſunt in *Codice Theodoſiano, lib. 16.* & in *Codice Iuſtiniano, l. ſancimus, de Sacroſanctis Eccleſijs*, & in *Nouell. Friderici Imperatoris*, quæ incipit, Item nulla, *de Epiſcopis*, & *clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias Eccleſijs, vel alijs pijs locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere præſumat.*

2 Nec obſtat, quòd Chriſtus Dominus tributum ſoluit, *Matth. 17.* ergò exemplo Chriſti, debeant etiam omnes Eccleſiaſtici tributum ſoluere; & ſic eorum facultates, & bona non ſint libera à poteſtate laica; reſpondetur enim Chriſtum Dominum ſoluiſſe tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod. loc. Matth. cit.* cùm enim dictū eſſet Petro ab exigentibus tributū, *Magiſter veſter non ſoluit didragma?* tunc Chriſtus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel cenſum? à filijs ſuis, an ab alienis:* Simon reſpondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergò liberi ſunt filij: ſed vt non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies ſtaterem, & illum ſumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco ſit ſermo de tributis, quæ impoſuerat Deus filijs Iſrael, *Exod. 20.* propter vſum Templi, ſecundùm quam interpretationem, quæ veriſſima eſt, dicitur, quòd Reges terræ non exigunt tributū à ſuis filijs, ſed ab alienis; & ſic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui ſum eius proprius, & naturalis filius.

Et tantùm abeſt, quòd ſupradictus text. *Matth. 17.* conuincat ad tributa laicalia teneri Eccleſias, vt induci rectè poſſit ad probandum oppoſitum. Ibi enim exquirit Dominus à Diſcipulis, à quibus Reges exigant tributa, à ſuis, vel alienis; reſpondentibus autem Diſcipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergò liberi ſunt filij Regis, & vt cōmentatur *S. Hieron. ibi, in gloſſ.* ergò liberi ſunt filij Regis, ſub quo ſunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifeſtè ad dicta tributa, Sacerdotes non teneri; & ex effectu, argui nequit alia intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum ſcandalum, tributum dari iuſſit, *cap. iam nunc, vbi Archidiaconus 28. q. 1.* atque ità intelligitur, *textus Ambroſij in cap. ſi tributum, 11. quæſt. 1.* nam in *ſeq. cap* quod eſt eiuſdem, dicit ipſe *Ambroſ.* exemplo Chriſti id fieri debere, qui tributum non negauit, & licèt ſoluerit non tenebatur; immo priùs quàm ſolui mandaueit, declarauerit ſe non teneri; eamdemque tecipit interpretationem, *text. in cap. tributum 13. quæſt. 8.* vt ibi tributum à clericis ſoluatur de facto ad ſcandali vitationem; quamquàm nullū habeant ius obligationis, propter quòd teneantur ſoluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum eſt, (Domino ità iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos eſſe oportere; quarè nullo ſubiectionis iure ſunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eamdem interpretationem, ex determinatione Eccleſiæ, in *d. cap. 1. de immunitate Eccleſiarum, in 6. in dicto cap. quamquàm, eodem titulo*, & *in dicta clemen. de cenſibus*; recipiant. Eccleſiæ enim, & perſonæ Eccleſiaſticæ ſunt immunes ab oneribus realibus, perſonalibus, & mixtis, & extraordinarijs, etiam pro eorum bonis, *authentica. Item nulla Communitas, C. de Sacroſanctis Eccleſijs*, & concludit *Bart. in conſil. 180. Si aliqua poſſeſſio æſtimata, poſt princip. part. 1. Bald. in conſil. 246. Antiqua quæſtio, in princ. volum. 3. Burſat. in conſil. 42. num. 3.* vbi teſtatur de ſententia *Alban. in conſilio 68. in ſeptimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs *Remigius de Gonis, in Tractatu de Charitatiuo ſubſidio, quæſtione 61. & 62.*

3 Ideò non ſolùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium eſt reale, reſpectu bonorū patrimonialium, vt vltrà DD. ſuprà cit. firmat *Imol. in cap. conſtitutus, num. 6 de in integr. reſtitut. Riminald. Iunior in conſilio 449. num. 35. volum. 4. Ripa in reſp. 4. in titul. de inregent. vel ſimili, numero 7.* quidquid in oppoſitum dicat *Bellug. in Spec. princip. rubr. 14. verſ. nunc videndum, numero 29. verſic. ſed dic contrà.* Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. tranſlata ad Eccleſiam, ſiuè ad Eccleſiaſticas perſonas: vt bona prædicta, quæ priùs collectabantur à Principibus laicis, delata ad Eccleſiam; Eccleſiaſticaſque perſonas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata perſona, mutatur conditio rei, *Bart. in dicto conſilio 180. Baldus in l. placet, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* & *in conſilio 280. præmiſſo volum. 2. Ruinus in conſilio 127. per totum, volum. 4. Felinus in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, num. 26. de Conſtitutionibus, Syluan. in conſ. 32. num. 1. Maſcambrun. conſ. 40. num. 5. & ſequen. Bellon. in cōſilio 40.* & alij, quos citat, & ſequitur *Modern. de iuriſdictione, parte 4. Centuria prima, caſu 11.* reijciendo contrariam opinionem, & multa non minùs quàm curioſa, vt ilia in materia colligendo.

4 Atque adeò ſunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedùm realem, ſed illam ſortiantur etiam perſonalem, vt pluriès decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouiſſimè declarauit pro Epiſcopo Ciuitatis Plebis, *die ſexto Decembris præteriti*, 1627. ſub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuerſijs iuriſdictionalibus præpoſitorum inhærendo declarationibus aliàs factis, cenſuit colonos partiarios Epiſcoporum, durante colonia gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

cificant virtualiter casum, in quo prædia sunt extrà Parochiam sita, & decimæ tanquàm Sacramentales soluuntur; dùm dicunt, quòd decimæ de bonis, quæ transferuntur in Monasterium, soluuntur vigore consuetudinis illi Ecclesiæ, vbi anteà dominus prædiorum erat Parochianus, quòd necessariò supponit, prædia esse in aliena Parochia; exquò si illa fuissent intrà Parochiam, non exigerentur ratione Parochialitatis, seù administrationis Sacramentorum, sed ratione situatuationis dictorum prædiorum; & sic non ex consuetudine, sed de iure. Quia aduertendum est, non esse verum, quòd ex dictis testium sequatur necessariò huiusmodi suppositum, nempè prædia esse in aliena Parochia; cùm etiam eadem verba benè adaptentur ad casum, in quo prædia sita sunt intrà limites Parochiæ; quod patet primò; quia licèt testes deponant, quòd decimæ soluuntur Ecclesiæ, vbi priùs domini prædiorum erant Parochiani; id tamen non excludit, quin etiam idem dominus potuerit habere prædia intrà limites eiusdem Ecclesiæ, cuius erat Parochianus; & sic, quòd decimæ debentur etiam ratione Parochialitatis, hoc est, ratione administrationis Sacramentorum, & ratione situationis prædiorum. Secundò, quamuis testes dicant, quòd decimæ soluuntur de consuetudine, non sunt tamen adeò strictè intelligendi, vt voluerint inferre, quòd decimæ soluuntur solùm de consuetudine, non autem de iure; sed potiùs credendum est, ità eos dixisse, vt indicarent, ità de facto obseruari, & esse in vsu; qui vsus, & obseruantia benè concurrit cum iure; immo consuetudo ipsa quandoque venit coadiuuanda iuris dispositione: quo casu dici non potest superflua ad notata in *cap. 1. Vbi glos. Io. Andr. Gemin.* & alij *de constit. in 6. Alex. cons. 33. num. 4. & 5. lib. 1. Natt. cons. 189. num. 8. latè Surd. cons. 325. nu. 14. lib. 3.* Vltrà quod dicta consuetudo, licèt concurreret in hoc casu cum dispositione iuris communis, non ideò tamen est superflua, cùm operetur respectu exemptionis, quam possent huiusmodi Monasteria prætendere à dispositione iuris communis, vt fuit dictum in *Carthaginen. decimarum 10. decembris 1600. coram bo. me. Penia.*

Et quòd dicta harum Testium sint intelligenda de decimis prædialibus, satis videtur posse colligi ex dispositione quarti testis, ibi, *& quòd si talia bona erant solita soluere decimas*, quæ verba denotant onus soluendi decimas, fuisse reale, & annexum ipsis prædijs, vt patet; & sic ab hoc teste, alij testes dubij satis declarantur, *Fulgos. cons. 161. nu. 3. vers. Vltrà ergò plenam.*

Sed cessat omnis difficultas, cùm quadraginta, & amplius testes examinati pro Conuentu satis probent contrariam consuetudinem, dùm super quartò deponunt, quòd Monasteria Fratrum, & Monialium sunt à quadraginta, & ampliùs annis in quieta, & pacifica possessione, vsu, & consuetudine recipiendi, & recuperandi pro se omnes redditus suorum prædiorum, & terrenorum, absq; aliqua solutione decimarum alicui Ecclesiæ, tàm ex hæreditatibus, seù prædijs, quæ d. Conuentus habent in hæreditatem, vt Capellanijs antiquis, & modernis; quàm alio quocunque modo; nec vnquàm soluerunt decimam aliquam; quia decimam, quæ soluitur ex talibus prædiis, seù terrenis, soluunt personæ, quæ illa habent in affictu ex fructibus ipsis remanentibus, detracto redditu, quem soluunt dictis Monasterijs; & hanc Ecclesijs soluunt, in quarum territorio sunt dicta prædia, seù terrena, vbi colligunt; qui testes non solùm deponunt de spatio 30. & 40. annorum, sed insuper dicunt, à senioribus iam defunctis audiuisse, ità etiam fuisse in vsu antiquioribus; & deponunt de publica voce, & fama, & coarctant negatiuam.

Quibus testibus visum fuit Dominis fidem esse adhibendam in concursu; non solùm quia sunt numero plures, & quoad Ecclesiam S. Thomæ habent pro se assistentiam iuris; sed etiam quia sunt conformes dispositioni *Constitutionum Synodalium anni 1557. in cap. 1. & 2.* in quibus disponitur, quòd omnes clerici soluant decimas, saluò ex prædijs, & possessionibus, quæ colent, aut mandabunt coli suorum beneficiorum, & Capellaniarum; nec ex redditibus, quos ex illis receperint, seù exigent, si alijs affictabunt; attamen dictas decimas affictuarij colentes dicta prædia, seù terrena soluant &c. & domini priùs detrahant redditus ad ipsos spectantes, & illis detractis, soluatur decima de reliquis fructibus remanentibus. Vnde tantò magis videntur suffragari huiusmodi Constitutiones, cùm illarum obseruantia controuerti non possit, tàm ex illarum confirmatione, subsecuta de anno 1617. in qua dicitur, *Volumus illas obseruari, sicut vsque adhuc obseruatæ sunt, & posite in vsu*: quæ verba stant causatiuè, & ideò benè probant obseruantiam, vt est tex. *notab. in cap. Abbate vers. si verò verbum determinet de verb. signif.* & fuit dictum coram me in *Cæsaraugustana præeminentiarum 29. Nouembris præteriti*; quàm etiam ex conformi depositione dictorum testium.

Nec officit, quòd dictæ constitutiones, tanquàm contrà ius, non substineantur; quia quidquid si concederent totalem decimarum remissionem, siuè exemptionem, vt fuit dictum coram me in *Mediolanen. decimarum 10. Aprilis 1606.* certum est, quòd cùm solùm determinent modum, & rationem decimandi, non possunt dici contrà ius, quod non improbat huiusmodi compositiones super decimis, *cap. nuper, cap. ex multiplici, de decimis, cap. 2. Vbi Innoc. de transact. Rebuff. de decimis q. 13. num. 20. & seqq. Monet. eod. tit. cap. 5. num. 119. & seqq. Rota decis. 585. num. 3. par. 1. & decis. 279. ad fin. par. 2. recent.*

Præter quàm quòd ex cursu tanti temporis, & diuturna obseruantia, omnia pro validitate præsumuntur interuenisse, *Rota decis. 694. nu. 5. par. 1. & 506. num. 2. & 4. par. 2. recent.* quæ obseruantia ad hunc effectum suffragaretur, etiam si essemus in totali remissione, seù exemptione, vt in *d. Mediolanen. decimarum coram me.*

Sicuti nec obstat, quòd in primo capite Constitutionis Synodalis fuerit præseruata contraria consuetudo; quia vltrà quàmquòd de dicta consuetudine non constat; aduertendum est, quòd antè dictam Constitutionem (vt in ea dicitur) Monasteria

ſteria non ſolùm liberè exigebant redditus ſibi debitos ex ſuis prædijs; ſed etiam exigebant decimas ſoluendas ex fructibus, qui arrendatarijs remanebant. Vnde conſtitutio mandat, vt dictæ decimæ, detracto prius redditu debito Monaſterijs, ſoluantur per arrendatarios, ſalua tamen contraria conſuetudine, quæ, cùm, vt patet, eſſet ad fauorem Monaſteriorum; illius præſeruatiua non debet retorqueri in odium, *cap. quod ex gratia, de reg. iur. in 6. l. quod fauore, C. de legib.*

Vnde ex his Domini cenſuerunt, Eccleſiæ S. Thomæ, vel nullum ius competere, vel ſaltèm illius probationes adeò ceddi turbidas, vt ſufficienter non concludant, quòd Patribus Carmelitis ſufficit pro victoria, *cap. in præſentia de probat. cap. illud, vbi Abb. num. 3. de præſumpt. Rota deciſ. 294. par. 2. diuerſ.* & fuit in his terminis dictum coram me in *dicta Pacen. decimarum del Hebrero 9. Iunij 1603.*

QVAESITVM XIX.

An Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1. *Omnes Eccleſiaſticæ perſonæ à laicorum poteſtate ſunt exemptæ.*
2. *Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus.*
3. *Caluini error in hac re confutatur.*
4. *Alterius hæretici error ſimiliter confutatur.*
5. *Clericorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum appellatione qui veniant.*
6. *Sententia affirmans clericos exemptos iure diuino à laica poteſtate, refertur.*
7. *Sacerdotes, Chriſti, (hoc eſt) vncti, & conſecrati dicuntur.*
8. *Secunda ſententia affirmans clericos exemptos eſſe iure diuino à laica poteſtate, refertur.*
9. *Tertia ſententia affirmans clericos in cauſis ſpiritualibus iure diuino exemptos eſſe à iuriſdictione ſeculari.*
10. *Clerici in cauſis Eccleſiaſticis liberi ſunt de iure diuino à ſecularium Principum poteſtate.*
11. *Clerici ideò iure diuino dici poſſunt exempti, quia rebus diuinis ſunt mancipati, & quia patres ſunt ſecularium, & quia maiora benefici rependunt.*
12. *Cauſæ Eccleſiaſticæ ſunt illæ, quarum cognitio, pendet ab Euangelio, & Sacris Canonibus.*
13. *Clerici non ſunt exempti obligatione ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, & clericali officio non repugnant.*
14. *Clerici, leges ciuiles non obſeruantes, non poſſunt puniri à Iudice ſeculari.*
15. *Exemptio clericorum in rebus publicis introducta eſt iure humano, pariter, & diuino.*
16. *Clericus, etiam ſi grauia delicta committat, fruitur tamen priuilegio fori, ità vt interrogari, examinari, iudicari, & puniri nequeat.*
17. *Proceſſus, ſententia, & alia facta à laica poteſtate contrà clericum inualida ſunt.*
18. *Clericus gaudet immunitate, à laica poteſtate, etiamſi nullus pro illo allegauerit priuilegium huiuſmodi exemptionis coram laica poteſtate.*
19. *Clericus à laico Iudice abſolui non poteſt.*
20. *Qui ad laicos Iudices confugiunt, prætextu iniuſtæ vexationis, faciunt contrà Libertatem Eccleſiaſticam.*
21. *Principes ex indultu Summi Pontificis poſſunt lege cauere, ne beneficia Eccleſiaſtica conferantur externis.*
22. *Si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & eorum cauſis cognoſcendis, non deuoluitur iuriſdictio ad ſeculares.*
23. *Clericus falſum deponens coram Iudice laico, non poteſt ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali.*
24. *Clericus à laica poteſtate capi non poteſt, quotiès puniri non poteſt, exceptis nonnullis caſibus.*
25. *Clericus ſi conueniatur pro euictione, conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecùs ſi ipſe aſſiſtat emptori contrà tertium.*
26. *Clericus, qui in exercitio officij ſecularis deliquit, coram laico conueniri non poteſt.*
27. *Clericus ſuccedens in bonis laici, non poteſt propter illa bona vocari in iudicium coram laico.*
28. *Clericus, qui coram Iudice laico recepit depoſitum, non poteſt à laico Iudice ad illud reddendum cogi.*
29. *Clericus citatus coram laico, ſi putans ſua intereſſe compareat, non tenetur ſtare ſententiæ à Iudice laico lata.*
30. *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili ſtatutis.*
31. *Clericus, qui cum laico, vel pluribus laicis commiſit delictum, iudicandus eſt à Iudice Eccleſiaſtico.*

1 CErtum eſt, cunctas Eccleſiaſticas perſonas à Principum ſecularium poteſtate, immunes exemptasq; eſſe, & quoad proprias ipſorum perſonas, & quoad bona ab iiſdem poſſeſſa, vt in ſequenti Quæſito dicetur. Nec vllo modo ſecularibus Iudicibus licere, de ipſorum perſonis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Conſtitutionibus expreſsè ſtatutum eſt, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de iudic. & cap. non minùs, de immunit. Eccleſ. & cap. quamquàm de cenſib. lib. 6. & ex tot. 11. quæſt. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt in *Auth. ſtatuimus, de Epiſc. & cleric.* & alijs quamplurimis locis, quod clarum eſt, nec de eo dubitatur.

2 Et quia Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus, & eius perſonæ ſunt ſub ſpeciali dominio Dei; idcirco eo ipſo ſunt perſonæ ſacræ, & Eccleſiaſticæ: quia, & diuinis obſequijs ſpecialiter deputatæ ſunt, & ad ipſum ſpecialiter ſpectant: hinc eſt, quòd Religioſi ex vi ſui ſtatus, ſicut reliquæ Eccleſiaſticæ perſonæ à ciuili, & laica poteſtate exemptæ ſint, vt pluribus probat *Suar. de cenſur. diſput. 22. ſect. 1 nu. 19. & ſeqq. & in defenſione fidei lib. 4. cap. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, *Ioan. Calui-*

Caluinus lib. 4. Inst. cap. 11. §. 15. dicens, clericos omnes debere esse subiectos legibus seculariũ Magistratuum, præterquàm in causis merè Ecclesiasticis; & hoc probat per epistolam Constantini Imperatoris ad Nicomedienses, relatam à *Theodoreto lib. 1. hist. cap.* 20. vbi Imperator Costantinus dicit se eiecisse in exilium Eusebium Episcopum Nicomediensem, & subiungit hæc verba præcisa. *Si quis Episcoporum inconsultè tumultuatus sit, Ministri Dei (hoc est) mea executione illius audacia coercebitur.*

Respondeo, quòd Costantinus Imperator in ea epistola, ait, se eiecisse Eusebium Episcopum in exilium; sed addit, priùs Eusebium fuisse à Nicæno Concilio propter hæresim ab Episcopatu suo depositum: & hoc non est contrà id, quod inferiùs docebimus; quià non negamus, quin Magistratus secularis debeat clericos punire, quandò ab Ecclesia Dei damnantur, degradantur, & seculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præcisa Costantini à Caluino producta. Respondeo, quòd eadem verba à Caluino deprauata sunt, quia Costantinus eo loco non minatur pœnam Episcopis, sed laicis; cum dicat se animaduersurum grauiter in plebem Nicomediensem, si velit iterum ad Episcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hęc sunt verba Constantini, *sin autem quisquam* (non dicit Episcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accensus, eas Ecclesiæ pestes, idest Episcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, confestim opera, ac diligentia Ministri Dei, (hoc est) mea, pœnas suæ insipientiæ dabit.*

4 Doctrinam Caluini secutus est, *quidam Petrus Martyr in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuisse Principes seculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magistratibus non subijciantur; quia (dicit ille) est contrà ius diuinum; & ideò, tot tantisque concessionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obstantibus, eosdem clericos, Magistratibus secularibus debere esse subiectos; & hoc probat, per illud, quòd habetur *in Epist. ad Rom. cap.* 13. *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est.* Respondeo, quamuis omnis anima iure diuino sit subiecta potestatibus superioribus, ac per consequens Regibus, (dùm potestates sublimiores sunt) tamen fieri potest, vt qui nunc est potestas sublimior, pauló post non sit: vt si ipse subijciat alteri partem sui Regni, vel iure belli, aut alio insto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergò ipsi Principes, partim subijcerent in omnibus causis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos suis Episcopis, & postmodum Papa omnes clericos à subiectione Principum secularium exemerit, sequitur, vt Reges respectu clericorum, non sint Principes superiores potestate, & per consequens clerici non teneantur Principibus secularibus obedire, neque iure humano, neque diuino, nisi ad quasdam leges directiuas, vt dicemus intrà. Ità respondit *Illustrissimus Cardinalis Bellarminus, disput. de exempt. cleric. in calce secundi tomi sui operis, vers. respondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequàm Catholicorum sententias proferamus, & conclusiones huius dubitationis subijciamus, sciendum est, nomine clericorum gaudentium libertate Ecclesiastica, venire non solùm Cardinales, Episcopos, & alios similes Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliasq; Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus constitutos; dummodò isti obseruent ea, quæ docet *Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 6.* similiter omnes habitum, & tonsuram deferentes, & alicui Ecclesiæ, vel Episcopi ministerio deputatos, & Religiosos omnes cuiuscunque Ordinis, & sexus, & etiam nouitios, & conuersos, qui licèt clerici non sint, huiusmodi tamen fori priuilegio capaces existunt, quia Ecclesiasticae personae sunt, vt dixit *D. Augustin. Barbos. de offic. & potest. Epist. par. 2. alleg.* 12. *num. 37. & seq.* Ideò quandò in præsenti disputatione solummodò clericos, & Ecclesiasticas personas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ità elegantissimè ostendit *Reuerendiss. D. meus Bonaccina tract. de legib. disput.* 10. *q* 2. §. 2. propositione vnica, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

6 At magna difficultas est quo iure, diuino scilicèt, an humano hanc exemptionem sint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum sententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati studens) adducam. Et primò, quòd Ecclesiastici omnes à secularium Iudicum iurisdictione sint de iure diuino exempti, tenuit *gloss. in c. si Imperarator, verb. discuti 99. dist.* dicens, quòd antè omnem humanam constitutionem clerici, & Ecclesiastici ab omni iurisdictione seculari fuerunt exempti; & quòd omnes constitutiones, quæ deinceps super hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, nisi ab Episcopis, fuerunt tantummodò diuini iuris declarationes; eam *gloss.* secuuti sunt plures, quos refert, & sequitur *Menchac. de suc. creat. §. 22. num.* 58. qui testatur, hanc esse communem opinionem: idem asserunt, *Alphons. Azcued. lib. 1. nouæ compil. tit. 3. lib. 6. Reginal. de Vnil. Eccles. lib. 1. post princ. Perez. lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. vers. quæro*, affirmantes, hanc esse communem, & magis receptam sententiam horum fundamenta sunt auctoritas *Psalm.* 104. *Nolite tangere Christos meos &c.* quo loco Deus exemisse videtur à Principibus secularibus Christos eius, idest, Sacerdotes, qui Christi, hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.

7 Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempè *cap. Imperatores* 11. *q.* 1. *& cap. continua, & cap. Sacerdotibus* 11. *q.* 1. vbi testimonio Constantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accusationem contrà clericos continentes, ei delati essent. *Vos enim à nemine iudicari potestis, sed ad solius Dei iudicium reseruamini.*

8 Quòd autem clerici, Ecclesiastici, & consequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à seculari potestate, & iurisdictione sint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & sequitur *Couar. practicar. quæst. cap. 31. num. 2. vers. contraria opinio, & Diu. Thom. super Epist. Paul. ad Rom.*

Rom. cap. 13. *Medin. de restit. q.* 15. *in princ. Victor. de relect.* 1. *de potest. Pap. cap.* Vlt. *num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum est, quia huiusmodi exemptio Ecclesiasticorum in nulla lege diuina, quæ obligari possit, reperitur; Non in lege scripta veteris testamenti, quæ continet præcepta iudicialia,&c. cæremonialia;ea enim per passionem Christi Domini extincta est, vt ait *D. Paul. ad Hebr.* 7. *&c.* translato *de constit. & cap.* Vnic. *de purif.* explicant *D. Thom.* 1. 2. *q.* 104. *art.* 3. *&* 2. 2. *q.* 83. *art.* 1. *Sot. de iust. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. *Couar. var. resol. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 2. nec à lege naturali talis exemptio, seu libertas manasse videri potest; quia non est de illis primis principijs,quę *D. Thom.* 1. 2. *q.* 44. *art.* 3. 4. *&* 5. communes conceptiones per se notas appellat; Nec est conclusio ab ipsis primis principijs immediatè collecta; quia nisi id in lege humana definitum fuisset, colligeretur in lege naturæ, Ecclesiasticos à seculari iurisdictione exemptos, & immunes fore, nec præterea dici potest,quòd huiusmodi exemptio sit de lege supernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait *D. Thom.* 1. 2. *q.* 108. *art.* 2.) non continet, nisi præcepta naturalia, seu moralia, quæ ad articulos Fidei,& ad Sacramenta spectant; in quibus nec huiusmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi possit.

Confirmatur,quia si ex lege diuina Ecclesiastici, & Religiosi à secularium iurisdictione fuissent immunes, Catholici Imperatores post tot annos de illis nequaquam iudicium protulissent, vt patet ex toto titulo *de Sacrosf. Eccles. & ex tit. de Epis. & cler. & de Episcopali audient. in Codice*, & præcipuè in *nouella Constit.* 83. *Vt clerici apud propr. Episc &c.* vbi Iustinianus ad supplicationem Episcopi Constantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Episcopo non impedito:alias, & omninò in criminalibus eos reliquit sub Iudice seculari. Præterea, nec Summi Pontifices ad probandam huiusmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout offert *D. Gregor. in cap. de persona* 11. *q.* 1.

9 Alij verò Doctores medium tenuere;ac propterea dicunt, clericos, Ecclesiasticos, & Religiosos omnes, quantùm attinet ad causas verè spirituales, seu ad res spirituales ordinatas, ac eisdem annexas iure diuino à potestate, & iurisdictione seculari exemptos esse. Circà eorum autem personas, & bona temporalia, seclusa alia exemptione, ità essent secularibus Principibus subditi, vt Principes non peccarent, saltem contrà iustitiam, de causis eorum temporalibus cognoscendo, delicta eorum puniendo, atq; tributa ab illis exigendo, sed Summis Pontificibus sic disponentibus à laica potestate fuerunt subtracti, cùm Monachi, sicut, & clerici in sortem Domini sint vocati, *cap. duo sunt.* 12. *q.* 1. *Chrisost. in Paul. ad Rom.* 3. *decis. Pedemont.* 30. *num.* 1. atque ità tenent *Victor. Sot. Molin. Couar. locis citatis, Less. de iust. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. *Bannes.* 2. 2. *q.* 67. *art.* 1. *Bellarmin. tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. *Caiet. in summ. excommunicatio cap.* 31. *&* 37. *Nauar. cap.* 27. *num.* 219. *& plures alij apud Salas de legib. disp.* 14. *sect.* 11. *num.* 118.

Quibus præmissis vt in re tàm graui, distinctè loquamur, sequentes conclusiones hic apponendæ sunt, simulq; probandę.

10 Prima conclusio. Clerici in Ecclesiasticis causis sunt liberi à secularium Principum potestate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Ecclesiam Dei Apostolis commissa est à Christo Domino, ergò in rebus Ecclesiasticis, laici sunt oues, & subditi, non Iudices, & Pastores, ergò de iure diuino clerici sunt liberi in causis Ecclesiasticis à potestate Regum, & Principum secularium; argumentum hoc desumitur *ex Illustriss. Bellarmin. lib.* 1. *de Summo Pontifice cap.* 7.

11 Probatur secundò *à Leonardo Lessio de iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici possunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem,scilicèt,*de iure diuino*, sic, quia ius diuinum naturale, etsi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit)tamen dictat eam à Principibus esse concedendam, & à Pontifice fieri posse; idque ob tres causas.

Prima, ob dignitatem status, per quam Ecclesiastici peculiari modo sunt diuinis rebus mancipati,& consecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam est, si id, quòd semel Deo consecratum est, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defensionis quidem causa vnquàm fuit ausus lędere Saulem,quia vnctus erat Domini;quę tamen vnctio solùm erat vmbra vnctionis, & sanctificationis Ecclesiasticorum.

Secunda, Ecclesiastici sunt Pastores, & Patres secularium, & Iudices eorundem loco Dei in causis summis, quæ salutem æternam contingunt, constituri: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam est, vt ouis iudicet suum Pastorem, & filius patrem; qui antè fuit reus, suum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & absoluit; maximè si alia commoda ratio iniri potest.

Tertiò, & si Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici vicissim Principibus longè maius, & diuiniùs beneficium conferunt; ipsorum enim ministerio fiunt Christiani,accipiunt doctrinam salutis, remissionem peccatorum, animæ sanitatem, panem cælestem, & vitam æternam &c. sed de hac re iterum redibit sermo, in tertia conclusione inferiùs ponenda, ibique Sacræ scripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

12 Interim aduertendum est, quòd causæ Ecclesiasticæ, ratione quarum, clerici Iure Diuino sunt exempti, vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, sed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Concilijs; huiusmodi causæ sunt, verbi gratia, Controuersiæ de Fide, de Sacramentis, & similes.

13 Secunda Conclusio. Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnāt; loquor in præsenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia tē-

T pora-

poralia, ità *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap. 1. cit. vers. secunda propositio*, vbi explicando hanc cõclusionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint; quod probat ex testimonio Summorum Pontificum; & Imperatorum; nimirùm ex *Epistola Nicolai Primi ad Michaelem directa, propè finem; & ex Epistola Valentiniani, ad Episcopos Asiæ, & ex Sancto Ioanne Chrysostomo, in cap. 13. ad Romanos*.

14 Non tamen ex his inferendum est, clericos leges ciuiles non obseruantes, posse à Iudice seculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

15 Tertia Conclusio. Clericorum exemptio in rebus publicis, non solùm quoad personas, verùm etiam quoad facultates, & bona, introducta est iure humano pariter, & diuino. In præsenti probabimus eorũdem exemptionem clericorum, quoad eorum personas, in sequenti verò Quæsito, quoad facultates, & bona. Hæc conclusio licèt maneat ex antecedentibus probata, tamen adhuc probatur.

Et primò, testimonio Sacræ Scripturæ; nam *Genesis* 47. exemplo Iosephi Patriarchæ, qui Sacerdotes Aegyptiorum exemit; *Et 1. Esdræ 7.* exemplo Artaxersis Persarum Regis, qui Sacerdotes Israeliticos, pariter exemit; *& lib. Numer. cap. 3.* Deus sæpiùs repetit, Leuitas proprios suos esse; atque eos sibi ex omni populo elegit, & soli Pontifici locum Dei in terra repræsentanti, illos subiecit.

Secundò: Probatur ex testimonio Sacrorum Conciliorum; nam Lateranense Concilium, sub Innocentio Tertio, *cap. 43.* hæc habet. *Nimis, inquit, de iure diuino, quidam Laici vsurpare conantur, cùm viros Ecclesiasticos nihil temporale obtinentes ab eis ad præstanda sibi fidelitatis iuramenta compellunt.*

Item Concilium Lateranense sub Leone Decimo celebratum, *Sess. 9. cùm à iure (inquit) tàm diuino, quàm humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit; innouamus omnes, & singulas Constitutiones*; & Concilium Coloniense *parte 9. cap. 40. Immunitas (inquit) Ecclesiastica vetustissima res est, iure pariter diuino, & humano introducta, quæ in duobus potissimùm sita est: primùm, vt clerici, eorumque possessiones à vectigalibus, & tributis, alijsque muneribus laicis liberi sint: deindè nè rei criminis ad Ecclesiam confugientes, indè extrahantur.*

Nouissimè Concilium Tridentinum *Sess. 25. cap. 20. de reformat.* sic loquitur: *Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus instituta est.*

16 Ex his primò elicitur, clericum non posse per laicam potestatem, nempè per Prætorem, Principem, & Regem, vel Magistratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiam si grauissima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falsæ monetæ, hæresim, blasphæmiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis se subijciat examini, iudicio, & animaduersioni, præsupponit potestatem in illum, qui est examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem potestatem, & iurisdictionem in clericum; ergò, &c. vt benè per *Suarez de censuris, disput. 22. num. 11.*

17 Secundò elicitur, quòd processus compilatus, vel sententia lata, & alia acta facta per laicam potestatem contrà clericum gaudentẽ priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipso iure inualida, vtpotè facta à non habente iurisdictionem, & potestatem suprà clericum, *Farinac. de inquisit. q. 8. num. 15. Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinacium loco cit.*

18 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam si nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & Iudicis incompetentiam; quia nihilominùs militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non solùm per ipsum clericum opponi potest, verùm etiam per Iudicem Ecclesiasticum, talis rei Iudicem competentem, vt est *text. in cap. si Iudex, de sententia excommun. lib. 6.* Immo obligatio incumbit Iudici Ecclesiastico, tàm ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, nè libertatis Ecclesiasticæ iura lædantur, vt per *Iulium Clarum, libro 5. quæst. 36. num. 3. & sequentibus, per Molinam tractatu 3. disputat. 49. num. 4.* & alij communiter.

19 Tertiò elicitur, non posse à Iudice laico pronunciari sententiam absolutoriã in clericum; nam talis sententia absolutoria, supponit iurisdictionem in clerico, qui absoluitur; clericus autem exemptus est à iurisdictione laicali, ergò, &c.

Sed opponitur ex *text. in l. quod fauore, C. de legibus*, in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum est, nõ debere in ipsius damnum retorqueri; sed exemptio est introducta fauore clericorum; ergò exemptio non debet in ipsorum damnum retorqueri; ac proindè clerici, si delictum commiserint, possunt absolui à Iudice laico, quando ad laicam potestatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipsorum.

Respondetur, negando vltimam consequentiã; nam fauorabiliùs esse dignoscitur, statum clericalem exemptum esse à laicorum iurisdictione, quàm illis aliqua ratione subiectum esse; sed absolutio supponit subiectionem; ergò fauorabiliùs est, si non absoluantur. Vel meliùs responderi potest ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non posse, iuxtà *text. in cap. diligenti, de foro compet.* quia priuilegium huiusmodi est introductum, non in priuatum fauorem personæ, sed in publicum totius ordinis clericalis, vt scribunt *Carol. de Grassis, de effectibus clerical. effectu 1. num. 43. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericorum personali, §. 2. num. 21.* & alij citati à *D. Barbosa in collect. ad d. cap. si diligenti, num. 4.*

20 Quartò elicitur, quòd illi, qui censuris Ecclesiasticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, nè vis à Iudice Ecclesiastico per censuras inferatur, faciunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ità *Azor. 1. part. lib. 5. cap.*

12. Ra-

Ratio eſt, quia laici non habent poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium; vt vim, & iniuriam propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ità *Azor. loc. cit. cap. 14. Quæſito 6.* Ratio eſt, quia vnuſquiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic clericus coram Epiſcopo, & Epiſcopus coram Romano Pontifice; quarè ſi Prælati delinquant, vel opprimant; oppreſſi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tùm quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſticis haberi recurſum ad laicos, *cap. clericum 11. q. 1. cap. qualiter, & quandò, de iudicijs*, cum alijs plenè citatis, à *D. Barboſ. in collect. cap. ad Eccleſia S. Mariæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.*

21 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indultu, & conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes legem condere, qua caueatur, nè beneficia Eccleſiaſtica exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ extat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè *Perez, & l. 14. tit. 3. lib. 1. noua recop.* vbi *Azeuedo*; & referunt *Couarr. pract. cap. 35. num. 1. Ceual. commun. con. commun. tom. 4. quæſt. 897. num. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegijs, & Regijs diplomatibus obtentum fuiſſe, probat *Pragmat. 2. & 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et idipſum in Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & alijs benefic. non poſſiden.* vt referunt *Anton. Oliban. ad Vſaticũ, alium namque de iureſiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Luſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, *Cabed. de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29* quem refert *D. Barboſ in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de poſtulat. Prælat.* Et demùm quoad Regnum Franciæ admittunt, *Rebuffus de pacific. poſſeſſ. num. 216. & in prax. tit. de reſcrip. max. num. 7. Nicol. Gar. de benefic. parte 7. cap. 9. num. 2. & alij cit. per D. Barboſ. vbi ſuprà, num. 12.*

22 Sextò elicitur, etiam ſi Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & cauſis huiuſmodi cognoſcendis, eorum negligentia non obſtante, non permittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam pertinentibus, poſſe iudicare. E contrà verò data negligentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt reſoluit *Suar. de cenſur. diſput. 20. ſect. 1. num. 14.* quem refert *Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fauore cleric. real. §. 5. num. 38.* ac perindè poterit ipſe Eccleſiaſticus Iudex progredere contrà laicos, in caſibus, in quibus aliàs non poſſet: Eccleſia enim quoslibet laicos in quolibet exceſſu notorio iudicare poteſt, quandò Iudex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non exhibet iuſtitiam, *cap. licet 10. de for. comp.* vbi *D. Barboſ. in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. *Couarr. practic. cap. 6. num. 1. ad finem, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 2. proœmiali, num. 25. Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effect. 1. num. 390.*

23 Octauò elicitur, clericum falſa deponentem coram Iudice laico, non poſſe ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad inſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicus falſum deponeret coram Iudice Eccleſiaſtico; nam tunc poteſt puniri ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc nè detur locus præuentioni, vt poſt *Bartol.* & alios quamplures docet *Iulius Clarus lib. 5. quæſt. 38. num. 15.* Iudex verò laicus; ideò non poteſt punire clericum, coram ſe, falſum deponentem; quia laicus non habet iuriſdictionem in clericum. Ità *Farinacius loco cit. quæſt. 8. num. 26. Iul. Clar. quæſt. 38. num. 14.* qui aſſerit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contrà Bald. Cynum, & nonnullos alios, *apud Farinac. num. 26. verſ. amplia duodecimò.*

Neque obſtat ſi opponatur *text. in l. lex nullum, C. de teſtibus*, per quam decernitur, teſtem offendentem aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ non ſubijciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

24 Nonò elicitur, quòd poteſtas laica non poteſt capere clericum; ſi dicta laica poteſtas clericum ipſum punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt) non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur poteſtas ad puniendum, ità etiam ad capiendum; quæ illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in fragranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de ſenten. excommun.* ſecundùm Doctores, quos plena manu refert *Emman. Barboſ. D. Auguſtini Barboſ. genitor, in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per clericum perpatrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſignetur. Rationem reddit Clarus. Tùm quia publicè intereſt, nè delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tùm quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Eccleſiæ voluntatem, vt per *Menoch. de arbitrarijs, caſu 180. num. 22. & ſeqq. & per Iulium Clarum lib. 5. quæſt. 28. num. 6. verſic. ſi verò*, vbi teſtatur de communi, vt per *Farinac. loco ſuprà citato, num. 117. 120. & 122. Reginald. libro 9. num. 70. D. Auguſt. Barboſ in collect. ad d. cap. vt famæ, & Emman. Barboſ. d. §. 29.*

Placet etiam *Farinacio ibidem num. 119.* vt hoc idem procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto, quia (vt ipſi Farinacio placet) clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus, capi poteſt, dummodò quamprimùm conſignetur Superiori Eccleſiaſtico, quod an verum ſit, Iure definitum non reperitur.

25 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrũ conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico; ſi verò lis mota fuerit contrà laicum, qui rem à clerico emit, & clericus reſiſtat defenſioni emptoris; tunc non poteſt per cle-

ricum causa trahi ad Tribunal Ecclesiasticum; quia, agitur contrà laicum, non contrà clericum, qui Iudicio suo nomine non assistit, sed nomine, & pro defensione emptoris, vt per *Couarr. pract. quæstionum, cap. 8. Capicium decis. 197.* & quamplures alios, quos copiosè refert *Emmau. Barbos. in comment. ad Ordin. Reg. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 11.*

26 Vndecimò elicitur, non posse clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd se ingerendo ad exercitium officiorum secularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum administratoris; quia, quamuis delinquat assumendo huiusmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ità *Ambrosinus cap. 20. num. 54.* & alij contrà nonnullos Doctores.

27 Duodecimò elicitur, clericum hæredem institutum à defuncto laico in bonis, non posse ratione hæreditatis sibi, relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus successit, à laica potestate iudicari potuisset; non ideò sequitur, quòd etiam clericus à laica potestate iudicari posset; quòd dictum procedit etiam, si lis inchoata fuisset coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus sit laicus: ratio est, tùm quia militat semper ratio exemptionis; tùm quia inanis, & inutilis videtur sententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non potest; sed sententia lata, à Iudice laico contrà clericum, nullo modo potest demandari executioni per ipsum Iudicem laicum; ergò inutilis est talis sententia, nec Ecclesiasticus Iudex cogi potest, vt per ipsum executioni demandetur; cùm Ecclesiasticus Iudex potestati laicæ minimè subijciatur.

Tùm quia Clericus non posset coram laico conueniri, si lis nondùm inchoana fuisset; ergò neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio potestati Ecclesiasticæ minimè derogari possit. Ità *Felinus, Abbas, & Imola*, & alij, quos citat, & sequitur *Ambrosinus de immunit. cap. 20. num. 45.* & *Rota Romana decis. 552.* contrà *Couarr. pract. quæst. cap. 8. Farinac. de Inquisit. q. 8. num. 46. Reginal. lib. 9. cap. 13. num. 352. versic. monendum*, & alios afferentes, clericum hæredem debere sequi forum laicum, quoad lites inchoatas, contrà testatorem, cui clericus succedit.

28 Decimotertiò elicitur, quòd si clericus receperit depositum in Iudicio seculari, non potest ampliùs molestari, nec conueniri coram Iudice laico, pro restitutione depositi; quia exemptus est à laica potestate, ità *Surd. lib. 3. consil. 396. numero 33. Ambrosinus loco cit. num. 53.* & alij contrà *Baldum in l. acceptum, num. 4. C. de vsuris, Farinac. num. 123.* & alios.

Idem asserendum est de clerico fideiubente pro laico, vel etiam pro clerico corã Iudice laico: ratio est inpromptu; tùm quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non suo; tùm quia vt (sæpè diximus) clericus exemptus est à laica potestate; ità *Anchar. Marsil.* & alij apud *Ambrosinum cap. 20. nu. 50.* contrà *Bartolum, Salicetum*, & alios apud citatos Doctores.

29 Decimoquartò elicitur, quòd si clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur nec illius sententiæ, nec Iudicio stare, etiam si putauerit sua interesse, etiam si fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non opposuerit. Ratio est: quia clericus non potest tanquàm reus à laico citari, nec si clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ità *Felin. num. 21. Dec. in cap. cùm inter, de except.*

30 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos, pœnis statutis à lege ciuili; ratio est, quia Ecclesia non ità duriùs agit cum clericis; tùm quia Ecclesiastici non tenentur sequi leges ciuiles, etiam si iure canonico non reperiatur præscripta aliqua pœna pro tali delicto; ità *Salas de legibus, disput. 14. sect. 10. Vasquez 1. 2. disputat. 167. cap. 4. num. 40. Couar. in quæst. practic. quæst. 33.*

31 Decimosextò colligitur, quòd si clericus cum laico, vel cum pluribus laicis criminis socius inuentus fuerit, à Iudice Ecclesiastico est puniendus, quia exemptus est à laica potestate; immo, sicut plurimi testantur Doctores etiam laici socij criminis sunt remittendi ad Iudicem Ecclesiasticum; & reddunt rationem, ne scilicèt continentia causæ diuidatur, & de eadem re diuersæ, & contrariæ proferantur sententiæ; tùm quia magis dignũ, trahit ad se minùs dignũ, *cap. quanto de Iudicijs*; ità *Farinac. de Inquisit. quæstione 8. num. 151.* & communiter Doct. ex *Gomez. in cap. 1. de rescript. num. 74.*

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Abbatum, aliorumque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum, tàm secularium, quàm Regularium exempta sunt à laica potestate, & à tributis à Principibus secularibus impositis.*

2 *Tributum soluit Christus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona clericorum non solùm patrimonialia, sed etiam donata, empta, & quocumque canonico titulo ad Ecclesiam, Ecclesiasticasue personas translata, à laicorum tributis, & impositionibus immunia sunt.*

4 *Coloni Episcopi, durante colonia, non solùm reali, verùm etiam personali exemptione, à laica potestate gaudent.*

5 *Priuilegia quædam secularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laica potestate eximentia recensentur.*

6 *Priuilegia Principum secularium, eximentia clericos, à potestate laicali reuocari non possunt.*

1 BOna clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta esse à laica potestate, & à tributis Principum secularium ostendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifestissimè uideri potest in *Lateranensi Concilio sub Alexandro Tertio par. 1. cap. 19.* & alio *Lateranensi sub Innocentio Tertio, cap. 46.* & in Concilio *Vien-*

Vienensi, sub Clemente Quinto, relato *in clemēt. præsenti, de censibus, & in cap. quamquàm, de censi. in 6. & Extrauag. quòd olim, de immunit. Eccles. & cap. quia nonnulli, & cap. clericis, de immunit. Eccl. in 6.* quòd etiam demonstratur in *anteced. Quæsit.* & fusiùs in *sequenti*. Hæc enim tria Quæsita poterant sub vnico tantùm explicari; sed pro maiori distinctione, sub tribus Quæsitis seorsim sumptis factū est, vt materia tanti momenti differatur.

Immo idipsum ostenditur in legibus ciuilibus, quæ sunt in *Codice Theodosiano, lib. 16.* & in *Codice Iustiniano, l. sancimus, de Sacrosanctis Ecclesijs*, & in *Nouell. Friderici Imperatoris*, quæ incipit, Item nulla, *de Episcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias Ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut Ecclesiasticis personis imponere præsumat.*

2 Nec obstat, quòd Christus Dominus tributum soluit, *Matth. 17.* ergò exemplo Christi, debeant etiam omnes Ecclesiastici tributum soluere; & sic eorum facultates, & bona non sint libera à potestate laica; respondetur enim Christum Dominum soluisse tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod. loc. Matth. cit.* cùm enim dictū esset Petro ab exigentibus tributū, *Magister vester non soluit didragma?* tunc Christus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel censum? à filijs suis, an ab alienis*: Simon respondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergò liberi sunt filij: sed vt non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies staterem, & illum sumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco sit sermo de tributis, quæ imposuerat Deus filijs Israel, *Exod. 20.* propter vsum Templi, secundùm quam interpretationem, quæ verissima est, dicitur, quòd Reges terræ non exigunt tributū à suis filijs, sed ab alienis; & sic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui sum eius proprius, & naturalis filius.

Et tantùm abest, quòd supradictus text. *Matth. 17.* contineat ad tributa laicalia teneri Ecclesias, vt induci rectè possit ad probandum oppositum. Ibi enim exquirit Dominus à Discipulis, à quibus Reges exigant tributa, à suis, vel alienis; respondentibus autem Discipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergò liberi sunt filij Regis, & vt cōmentatur *S. Hieron. ibi, in gloss.* ergò liberi sunt filij Regis, sub quo sunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifestè ad dicta tributa, Sacerdotes non teneri; & ex effectu, argui nequit alia intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum scandalum, tributum dari iussit, *cap. iam nunc, vbi Archidiaconus 28. q. 1.* atque ità intelligitur, *textus Ambrosij in cap. si tributum, 11. quæst. 1.* nam in *seq. cap* quod est eiusdem, dicit ipse *Ambros.* exemplo Christi id fieri debere, qui tributum non negauit, & licèt soluerit non tenebatur; immo priùs quàm solui mandauerit, declarauerit se non teneri, eamdemque recipit interpretationem, *text. in cap. tributum 13. quæst. 8.* vt ibi tributum à clericis soluatur de facto ad scandali vitationem; quamquàm nullū habeant ius obligationis, propter quòd teneantur soluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum est, (Domino ità iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos esse oportere; quarè nullo subiectionis iure sunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eamdem interpretationem, ex determinatione Ecclesiæ, in *d. cap. 1. de immunitate Ecclesiarum, in 6. in dicto cap. quamquàm, eodem titulo, & in dicta clemen. de censibus*; recipiant. Ecclesiæ enim, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes ab oneribus realibus, personalibus, & mixtis, & extraordinarijs, etiam pro eorum bonis, *authentica. Item nulla Communitas, C. de Sacrosanctis Ecclesijs*, & concludit *Bart. in consil. 180. Si aliqua possessio æstimata, post princip. part. 1. Bald. in consil. 246. Antiqua quæstio, in princ. volum. 3. Bursat. in consil. 42. num. 3*; vbi testatur de sententia *Alban. in consilio 68. in septimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs *Remigius de Genis, in Tractatu de Charitatiuo subsidio, quæstione 61. & 62.*

3 Ideò non solùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium est reale, respectu bonorū patrimonialium, vt vltrà DD. suprà cit. firmat *Imol. in cap. constitutus, num. 6 de in integr. restitut. Riminald. Iunior in consilio 449. num. 35. volum. 4. Ripa in resp. 4. in titul. de iuregent. vel simili, numero 7.* quidquid in oppositum dicat *Bellug. in Spec. princip. rubr. 14. versi. nunc videndum, numero 29. versic. sed dic contrà*. Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. translata ad Ecclesiam, siuè ad Ecclesiasticas personas; vt bona prædicta, quæ priùs collectabantur à Principibus laicis, delata ad Ecclesiam, Ecclesiasticasque personas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata persona, mutatur conditio rei, *Bart. in dicto consilio 180. Baldus in l. placet, C. de sacrosanct. Eccles. & in consilio 280. præmisso volum. 2. Ruinus in consilio 117. per totum, volum. 4. Felinus in cap. Ecclesia Sancta Mariæ, num. 26. de Constitutionibus, Syluan. in consi. 32. num. 1. Mascambrun. consi. 40. num. 5. & sequen. Bellon. in cōsilio 40.* & alij, quos citat, & sequitur *Modern. de iurisdictione, parte 4. Centuria prima, casu 11.* reijciendo contrariam opinionem, & multa non minùs quàm curiosa, vt ilia in materia colligendo.

4 Atque adeò sunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedùm realem, sed illam sortiantur etiam personalem, vt pluriès decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouissimè declarauit pro Episcopo Ciuitatis Plebis, *die sexto Decembris præteriti, 1627.* sub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuersijs iurisdictionalibus præpositorum inhærendo declarationibus aliàs factis, censuit colonos partiarios Episcoporum, durante colonia gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus. [illegible]

ticos tollendos, Nostris, nec futuris temporibus ingredi, nec auferre praesumat aliquis. Et sic ea teneant Monachi, sicut Antecessores mei Reges Burgundiorum, tenuerunt securè, & quietè. Ità tradit Renatus Choppinus in Monasticon, libro 1. tit. 3. numero 20.

Item, Valesius Francorum Rex exemit, & à pedagijs, & omni iure Regio, liberauit Abbatiam Beatae Mariae Regalis, Ordinis Cisterciens. prope Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in haec verba. *Volumus, & praecipimus, quòd dilectae nostrae Sorores praedictae Abbatiae, & omnes res, & seruientes ipsarum, sint quieti ab omni exactione, & consuetudine seculari, & liberum transitum per terram, & aquam habeant in omni loco potestatis nostrae: Ità, vt de rebus proprijs ipsarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vsus proprios, vel ad vsus aedificiorum suorum pontagium, pedagium, thelonium, passagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias consuetudines, aut seculares exactiones, nulli omninò reddere teneantur*. Refert idem Renatus Choppinus in Monasticon libro 2. titulo 2. numero 3.

Item, Vuilelmus Rex Angliae, & Dux Normanniae, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctae Mariae Montis Burgi, cuius priuilegij verba inter caetera sunt. *Sint liberi, & quieti praedicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio, & passagio, & pontagio, & omni consuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes*. Ex Claudio Roberto in Gallia Christiana Nomencla. Abbatiarum Gall. littera M.

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit Ecclesias, sub Aldhelmo Praesule, constitutas, in haec verba.

Hanc libertatem Ecclesijs impendo, & hanc priuilegij dignitatem Monasterijs confero: vt sinè impedimento secularium rerum, & absque tributo fiscalium negotiorum liberis mentibus Deo seruiant, & Monasticam Coenobij disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant, &c. Ex Clemente Rainerio, de Antiquitate Benedictin. Tractatu primo, §. 6.

Monasterium Fontis Ebrardi, ab Henrico Secundo Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus, vt testatur eiusdem Regis diploma, apud Renatum Choppinum, in Monasticon, libro secundo, titulo secundo, numero vndecimo, sub his verbis. *Eiusdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuersos, erudientes nostros, quibus, & eorum cuilibet committimus; quatenùs Religiosas, familiares, singularesque personas dictae Ecclesiae, & membrorum eiusdem, ac homines de corpore defendant ab omnibus iniurijs, violentijs, grauaminibus, &c.*

Item, Othon Imperator Primus, exemptionis priuilegium concessit Ioanni Abbati Monasterii Sancti Petri in Coelo Aureo, Anno 962. cuius inter caetera exemptionis verba sunt. *Statuimus quoque, vt nullus Reipublicae Minister, neque aliquis ex iudiciaria potestate, tùm in supradicta Curte Alpe plana, quàm, & in alijs Curtibus, vel vicis eiusdem Monasterij liberos, aut seruos deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis, aut Coenobij placitum tenere, aut aliquem pignorare, aut detrahere praesumat; aut seruos super aliquam terram ipsius Monasterij commanentes distringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exindè Fiscus noster, vel pars publica sperare potuit, eidem sancto Monasterio, secundùm concessionem, & confirmationem Luitprandi Regis, nostrorumque Regum, vel Imperatorum solemni, & perpetua stabilitate firmamus, &c.* Vt per Gabrielem Pennotum, in Historia Tripartita, libro primo, cap. 60. numero tertio.

Ina Rex Angliae, supracitatus, exemit pariter ab omnibus exactionibus Regijs, Monasterium Beatae Mariae Glastexiae, vt habetur in Libro manuscripto, in Bibliotheca Comitis Arundeliae, in his verbis. *Consentientibus omnibus Britanniae Regibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, atque Abbatibus, statuo Ego, & confirmo, quatenùs omnes terrae, & loca, & possessiones Beatae Mariae Glastexiae sint quieta ab omnibus Regijs exactionibus, & operibus, quae indici solent, videlicet expeditione, & Pontis, Arcisque constructione, & ab omnium Archiepiscoporum, & Episcoporum promulgationibus, & perturbationibus, sicut in antiquis eiusdem Ecclesiae chartis ratum esse inuenitur, & à Praedecessoribus meis Kenevvalchio Kentvino, Cedualla, Baldredo confirmatum esse dignoscitur, inconcussa, & illibata permaneant, & quaecunque emiserint causas in homicidijs, sacrilegijs, veneficijs, furtis, rapinis, in dispositione Ecclesiarum, & descriptione in ordinatione clericorum, in conuenticulis Synodalibus, & in omnibus iudiciarijs examinationibus, absque illius hominis praeiudicio, Abbatis, & Conuentus dispositione diffiniantur*. Vide apud Clementem Rainerium, de antiquit. Benedictin. tractatu 1. §. 12.

Ethelbertus Rex Anglorum, exemit Monasterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni potestate; vt in charta eiusdem Regis, apud Clementem Rainerium, loco citato, §. decimoquinto, apparet per haec verba.

Monasterium in honorem Principis Apostolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipsa terra, & cum omnibus, quae ad ipsum Monasterium pertinent, perpetua libertate donaui: adeò, vt nec mihi, nec alicui Successorum meorum Regum, nec vlli vnquàm potestati, siuè Ecclesiastica, siuè seculari quidquam, indè liceat vsurpare, sed in ipsius Abbatis sint omnia libera donatione, ex eodem Clemente Rainerio, loco citato.

Chilpericus Rex Francorum, aedificauit Monasterium Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in Vrbe Senonensi, Anno 580. & illud à potestate seculari exemit, quam exemptionem postea confirmauit Philippus Tertius, Anno 1283. vt refert Renatus Choppinus in Monastic. libro secundo, titulo

titulo secundo, numero vigesimo, vbi alia Monasteria, & ædes sacras exemptas esse à laica potestate ostendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonperniæ ædificatam in honorem Sancti Augustini, exemit ab omni fiscali tributo, & seruitio seculari, & ab omni expeditione, & pontium, siuè Arcium extructione, Anno 844. teste *Clemente Rainerio, de Antiquitate Benedictinorum, §. decimoquarto.*

Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, multis Imperatorum, & aliorum Potentatuum priuilegijs decorata est; vt eius Monasteria, tàm in particulari, quàm in vniuersali sint libera à laica potestate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datijs, gabellis, & alijs oneribus.

Henricus enim Quartus Imperator, sob Datum Boccenegæ, nonas Augusti, Anno 1514. vltrà quòd in priuilegio, in præfato die concesso, sob Imperiali protectione recepit omnia Monasteria Vallis Vmbrosæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & perturbatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus; violatoresque huiusmodi priuilegij pœnæ reos in ipso appositæ, constituit.

Item, Henricus Imperator Tertious, Anno 1055. Aliud simile priuilegium concessit, Abbatiæ Sancti Saluij; illamque in suam defensionem recepit;& bona omnia eiosdem Monasterij, sub tutela Imperiali esse voluit, mandando sub pœnis qoibusdam omnibus, etiam si fuerit Dux, Marchio, vel quæuis persona, nè Monasterium prædictum, tàm in bonis, quàm in personis molestari possit.

Item, Fridericus Primos Imperator, Anno 1158 Monasteria omnia nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, vbilibet posita, sub Imperiali tuicione suscepit, ac Imperiali priuilegio muniuit; mandando omnibus personis, etiam si fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes. Item, quòd nulla Ciuitas, nullaque persona parua, vel magna, Monasteria prædicta inquietare audeat, vel eorum possessiones, ac reliqua bona minoere præsumat; mandatque insuper, nè aliquã exactionem à rusticis, vel conuersis prædictorum Monasteriorum exigi possit.

Ipsius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiusdem tenoris particularibus nostræ Congregationis Monasterijs concessa fuisse testantur eorum diplomata, existentia cum nonnullis alijs Henrici Sexti, & Honorij Sexti, & Othonis Quarti, & Friderici Secundi, & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Quibus omnibus gratijs, & priuilegijs breuitatis causa, omissis, vnum ex diplomatibus supradicti Friderici Primi, Monasteria nostræ Congregationis, ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTAE, ET INDIVIDVAE TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Augustus.

Cum omnium fidelium petitionibus, & necessitatibus subuenire debeat Imperialis Maiestas, multò magis his est impertienda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notum esse volumus omnibus Imperij nostri fidelibus, quòd diuinæ mercedis intuitu, & fidelis nostrorū interuentu, Ioannis, scilicet Strumensis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall'Vmbrosanæ Ecclesiæ Præsidente, cuncta Monasteria Vall'Vmbrosana Congregationis, vbilibet posita, sub nostra Imperiali tuitione suscepimus. Statuimus itaque, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla Ciuitas, nulla Persona parua, vel magna, Ecclesiastica, vel Secularis, prædicta Monasteria inquietare audeat, vel eorum Possessiones, seu reliqua bona auferre, minuere, vel quoquo modo vexare præsumat; sed cuncta, quæ eisdem Monasterijs oblata sunt, vel offerri contigerit, vel alijs quibuscunque modis, iustè acquisita sint, vel in futuro acquisierint, libera, & quieta Seruorum Dei seruitijs, & vtilitatibus subiaceant. Præterea nostra Imperiali auctoritate concedimus, & salua in omnibus Imperiali Iustitia, confirmamus, vt quæcunque in præsenti iustè possident, vel in futuro possessuri sunt, eisdem Monasterijs sata, & illibata permaneant; vt nulla potestas, nulla persona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel districtum, vel aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis præfatorum Monasteriorum exigere, vel accipere præsumat. Siquis autem huius nostri præcepti violator extiterit, sciat se compositurum auri purissimi libras centum; medietatem Cameræ nostræ, & medietatem prædictis Monasterijs. Quæ vt meliùs obseruentur, præsentem paginam sigilli nostri impressione munitam, roboranimus...... Signum Domini Frederici Romanorum Imperatoris inuictissimi. Ego Reinaldus Cancellarius Frederici Colonien. Archiepisc. & Archicancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. Indictione septima, Regnante Domino Frederico Romanorum Imperatore Gloriosissimo. Anno Regni eius septimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Grainyano, pridie Kalendas Decembris.

Priuilegiis nostris supracitatis similia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Cistercien. vt liber Priuilegiorum eiusdem Religionis, authenticam fidem facit, *in calce enim ipsius libri*, extat inter alia diplomata, illud Philippi Regis Francorum, sub Datum Parisijs, Anno Domini 1034. in quo Cistercienses Coabbates, & Monachos sui Regni præcipit liberos, & immunes esse in omnibus, quæ in sequetibus verbis eiosdem priuilegij (prout ad rem nostram faciunt) continetur. *Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iustitiabuntur in aliquo casu per iustitiam secularem. Item, quòd in casu, vbi licitè bona ipsorum immobilia capi contigeret, ea consumi, vel destrui non liceat, aut expendi; quòd si fiat, id antè omnia faciemus emendari, & eos* indem-

indemnes seruari. Et quòd si ad ipsorum bonorum Saisinam, vel custodiam seruientes deputari oporteat, vnus tantummodò seruiens in quolibet Monasterio, & in qualibet domo ipsorum deputetur, qui de stipendijs suis viuere teneatur, prout in nostris continetur statutis. Item, quòd recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Ecclesiarum ipsarum subditis Nobis fiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. Item, quòd baillini, & alij officiarij nostri teneantur iurare, quòd mandata sibi facta, & fienda per litteras nostras, pro Ecclesijs, & personis dicti Ordinis absque difficultate fideliter exequentur. Item, quòd non impedientur, aut inquietabuntur super possessionibus, siuè redditibus emptis per ipsos in feudis, retrofeudis, aut censiuis suis, in quibus omnimodam, altam, & bassam habent iustitiam; quoniam possessiones, & redditus, taliter acquisitos perpetuò tenere valeant absque coactione vendendi, vel extrà manum suam ponendi, aut præstandi Nobis financiam pro eisdem. Item, quòd tollantur grauamina eis per gentes nostras illata, ac nostra iam concessa statuta seruentur, & ea baillini nostri iurare teneantur se firmiter seruaturos. Item, quòd ad opus garnisionum nostrarum, bona eorum, vel subditorum suorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus sibi illatis corrigendis, de quibus liquebit, auditores non suspectos, eisdem cùm requisiti fuerimus, concedemus, qui vice nostra celeris complementum iustitiæ super hac fidelrter exhibebunt.

Priuilegia eiusdem tenoris ferè infinita (vt ità dicam) hic recenseri possent, quæ breuitatis causa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioso lectore, intueri queant apud *Renatum Choppin. in Monast. & de Sacra Polit. per tot. & Clementem Rainer. de antiquit. Benedictin. in Aug. per tot. Gabrielem Pennot. in sua Hist. Trip. & in Chronic. Casinen. in lib. Priuileg. Cistercien. in Concil. General.* nouiter *Colon. impress. passim similiter in Gallia Christiana, in Historia Anglicana, & apud illustriss. Card. Baronii, & Bellarm.* sæpè videatur, insuper *Miræus de Originibus Benedictin. Cistercien. & Præmonstraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli Quarti, quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Ecclesiasticorum à potestate laica multùm conducit, ipsiusque optimi Imperatoris Religionem, & piam mentem, ostendit, quòd hic transcribere mihi visum est, suis præcisis verbis.

CAROLVS QVARTVS, DIVINA FAVENTE Clementia, Romanus Imperator, semper Augustus, & Bohæmiæ Rex. Ad perpetuam rei memoriam.

ETsi Imperialis benignitatis clementia, quorumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur necessitatibus, & iniustis oppressionibus consulere, & de opportunis remedijs prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur nostræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoscimus, quorumque oppressionibus, status Ecclesiasticæ libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebitè prægrauatur. Sanè ad Imperialis Maiestatis audientiam ex parte honorabilium Præpositi Decani, & aliorū Prælatorum, & Capituli Mygdeburgen. Ecclesiæ, deuotorum nostrorum dilectorū insinuatione, quæ querulosè, & suppliciter est deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in potestatibus, & officijs constituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Cōsules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorū Rectores dictæ Maydeburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarū, Dei timore postposito, statuta singularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto, contrà personas Ecclesiasticas, & Ecclesiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas sanctiones: puta, quòd nulla bona tēporalia in Ecclesiasticam libertatē transferantur, neenè clerici in sacris constituti, ad agendū, & testificandum in quibuslibet, & maximè in pijs caussis, aliquatenùs admittantur; quodque excommunicati laici, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Consules, & Rectores per secularem potestatem res, & bona clericorum occupant, & arrestant: oblationes Fidelium diminuunt, & restringunt exactiones, & tallias indebitè de bonis Ecclesiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; possessiones Ecclesiarū, & personarum earum deuastant incendijs, & rapinis. Contractus inter clericos, & laicos factos, legitimos ad libros Ciuitatū, Oppidorum, Villarum, & locorum recusant inscribere, & sigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Ecclesiarum structuras, contrà Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorū interest, præsumunt vsurpare contrà iustitiam in fraudem, & odium clericorum. Et de bonis, & rebus etiam clericorum, quas non causa negotiationis, sed pro vsibus proprijs per terram ducunt, seù duci faciunt, teloneū exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Ecclesias, & Cæmeteria indè extrahere, contrà Imperiales sanctiones, præsumunt. Quæ omnia, & singula, ac indè secuta, cùm per sacras, & ciuiles, & canonicas sanctiones expressè reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticæ libertatis, de facto præsumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliumq; nostrorum consilio, ex certa scientia, Imperiali auctoritate cassamus, irritamus, & annullamus, cassaq; irrita, & nullius esse momenti penitùs deducimus, & expressè pronunciamus. Præcipientes sub indignatione Imperialis banni, vniuersis, & singulis Maydeburgen. Colonien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Consulibus, Potestatibus, ipsorum statuta, & ordinationes, sicut in præiudicium Ecclesiasticæ libertatis edicta sunt, omninò reuocent, et de luce tollant, & secundùm ea non indicent ampliùs, nec sententias dicent: aut eisdem iudicium, quomodolibet, & contrà Ecclesiasticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicunq; laicus, cuiuscunque status, vel conditionis existat: ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotē, vel Clericū secularem, vel Religiosum diffidauerit, vel captiuauerit, proscripserit, spoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerem detinuerit: aut huiusmodi maleficia perpetrātes, scienter receptauerit, vel fauorem in eis præstiterit, præter pœnas à sacris Imperialibus, & canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel consilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiam, hortamur, et requirimus ipsos Prælatos Ecclesiast. vt hanc nostrā legē, & sanctionē in Synodis, & Ecclesijs publicari procurēt: et requisiti executionē pœnarū, et sententiarū denunciēt; nè in præ-

in præmissis excedentes per simulatam ignorantiā suas malitias valeant excusare. Nulli ergò hominum liceat hanc nostræ cassationis, & remutationis, seu pronunciationis, aut denunciationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet contraire, sub pœna mille marcharum auri: quas ab eis, a quibus contrà factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus: & eorum medietatem nostri Imperialis, residuam verò partem iniuriam passorum vsibus decernimus applicari. Datum Tangerundię Anno Domini 1378. Indictione 5.5. Kalend. Iulij Regnorum nostrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium istud in *calce actorum Concilij Constantiensis*, & ab eodem *Concilio in 19. sess.* approbatur, & confirmatur.

6 Denique Catholicorum ferè omnium Regum, & Principum priuilegijs multis seculis vsque ad præsens potiuntur cōsensu totius Orbis clerici, & Ecclesiastici; vt non solùm eorum personæ, sicuti in antecedenti quæsito probatum est, verùm etiam facultates, & bona libera sint ab eorumdem Regum, & Principum potestate.

Immo talis exemptio à prædictis Imperatoribus, Regibus, & Principibus super huiusmodi clericis, & Ecclesiasticis, eorumq; bonis, reuocari non potest; probatur multis rationibus à *Leonardo Lessio loc. cit. num. 35.* adductis.

Primò, quia fuit absoluta, & perpetua ex mente concedentium; omnis autem donatio, vel exemptio facta Communitati in perpetuum, est irreuocabilis.

Secundò, fuit facta ad remuneranda beneficia spiritualia, quæ Regna percipiunt ab Ecclesia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit: sicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Ecclesiæ, eiusque ministris. Vnde sicut sacrilegium esset, repetere agros Ecclesiæ donatos; ità sacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Christianus, à quo Principes habent auctoritatem, consensit in hanc exemptionem; vnde non est in Principis potestate eam reuocare: sicut quod semel consensu Regni est alienatum, non potest repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices, qui sunt suprà ipsos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta insuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictā exemptionem consentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent *Doctores*, & probat *Couarr. in pract. c. 31. num. 3. & 4.* ex eo, quia potestatem habent à Christo Domino statuendi id, quòd ad bonum, & vtilitatem spiritualem Ecclesiæ, atq; Dei laudem, & honorem necessarium videtur, & opportunum: expedit namq; supradicta confirmari, tùm quià status Ecclesiasticus, & res diuinæ, quas personæ Ecclesiasticæ tractant, perturbarentur, ac vilescerent, si subtar laicorum ad Iudices seculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officijs distraherentur, verùm etiam daretur occasio, vt facili negotio à laicis vexari possint, multò magis, quia laici sunt admodum infesti clericis, *cap. laici 2. q. 7.*

Suadet pariter, quòd sicut Papa exemptos facere potuerit clericos à potestate, & iurisdictione Principum secularium, ità etiam illos eximere potuerit à tributis, & alijs oneribus, vt in sequenti Quæsito latiùs ostenditur.

QVAESITVM XXI.

Verùm Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm personalibus exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huius generis significant exactionem debitam Principibus, siuè Communitatibus.*

2 *Tributum, vectigal &c. in specie quid significent, & quam differentiam habeant inter se.*

3 *Ecclesiastici omnes à tributis, vectigalibus, gabellis, telonijs, ac alijs oneribus, tàm realibus, quàm personalibus sunt exempti; limita tamen, vt nu. 7.*

4 *Exemptio clericorum, & Ecclesiasticorum à vectigalibus, gabellis, & alys oneribus probatur ex iure ciuili, & etiam ex consuetudine, vt num 5.*

6 *Exemptio à prædictis oneribus ostenditur per speciales Summorum Pontificum Constitutiones.*

7 *Regulares, & aly Ecclesiastici, in aliquibus casibus non sunt exempti ab oneribus, & tributis.*

8 *Regulares etsi nequeant inuiti compelli ad iurandum, possunt tamen ab ijsdem emptores gabellarum exigere iusiurandum pro rebus ipsorum, quæ transeunt per duanam.*

9 *Priuilegia exemptionis à datijs, gabellis, & alijs oneribus, an transeant ad colonos.*

10 *Excommunicantur in Bulla Cœnæ qui clericis, & Ecclesiasticis onera imponunt.*

11 *Excommunicatio prædicta Bulla Cœnæ priùs lata fuit a Bonifacio VIII.*

12 *Conc. Trid. quid decreuerit circà immunitatem Ecclesiasticam.*

13 *Imponentes vectigalia, & alia onera Ecclesiasticis personis sinè licentia Papa, etiam si nulla exactio subsequatur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

14 *Imponentes onera Ecclesiasticis personis, eaq; exigentes pro bonis largitis eisdem Ecclesiasticis, siuè emptis, incidunt in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

15 *Imponentes onera clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

16 *Clericus non dicitur negotiator, si proprios agros per famulos suos colat, & fructus deinde vendat.*

17 *Clericus, siuè alter Ecclesiasticus non potest tenere tabernam, & vinum, quòd ex possessione sua colligit personaliter vendere; limita tamen, vt eodem numero.*

18 *Negotiatio in quibus casibus clericis permittatur.*

19 *Imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro constructione viarum, fontium, murorum, & pro custodia Ciuitatis, an incidant in excommunicationem supradictam Bullæ Cœnæ.*

20 *An exigentes collectas, & gabellas ab Ecclesiasticis* per-

personis sponte dantibus incidant in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.

21 *Prælati Ecclesiastici imponentes onera prædicta Ecclesiasticis personis incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

22 *An imponentes, & exigentes onera à clericis, qui causa fraudandi collectas, clericalem habitum susceperunt, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

23 *An Domini imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatarijs, incidant in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

24 *An imponentes, & exigentes collectas, & alia onera ab Ecclesiasticis pro bonis in communi, & indiuisè possessis cum eorum patre, & fratribus, incidant in excommunicationem supradictam.*

1 PRo intelligentia terminorum qui in præsenti Quæsito sæpè enunciantur: Notandum est, quòd huiusmodi termini, nempè *tributum*, *vectigal*, *gabella*, *telonium*, & *alia huius generis*, important publicam exactionem debitam Principibus, siuè Communitatibus; in specie autem vnumquodq; habet suam particularem differentiam.

2 Vectigal enim dicitur, quod pro rebus vectis præstatur, & idem significat id, quòd datur pro ducatu per terram alicuius, vt securius vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à græco nomine ductum idem est, quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaq; vectigal, guidagium, seu gabella, vel duana, sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ, dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaq; pensio, census, tributum, quando sunt publica, idem sunt. Tallia verò, præstatio, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet eorum est summa, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscunque. Angaria autem, & perangaria est iniusta compulsio, siuè coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum: seu angaria est obsequium personale, & reale, proprijs scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquandò sumitur pro dono, aliquandò pro officio, vel honore, aliquandò verò sumitur pro eo, quòd necessariò subimus lege, vel imperio. Ità *Syluest. verb. gabella* 1. *per totam*, *Roderiq. tom.* 2. *regul. q* 65. *art.* 1. & communiter *Summistæ, verb. Vectigal.*

3 Ecclesiasticos omnes, atque ità Religiosos, qui verè Ecclesiastici sunt, & seruitio Dei mancipati, vt superiori quæsito dictum est, à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs tributis, & oneribus tàm realibus, quàm personalibus, tàm impositis, quàm imponendis immunes, & exemptos esse probatur expressè in *cap. fin. de Vit. & honest. cleric.* vbi appertè probatur, clericos, & Ecclesiasticas personas non subijci in bonis proprijs, statutis, & consuetudinibus Patriæ circà solutionem gabellarum, seu collectarum editis.

Probatur etiam in *cap. non minùs*, & in *cap. aduersùs, de immunit. Eccles.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Castrororum clerici sunt exempti; facit *cap. quamquàm de censib. in* 6. & *clem. præsenti eod tit. cap. aduersùs*, & *cap non minùs, de immunit. Eccles.*

4 De iure etiam ciuili manifestè probatur ex iure nouissimo Authenticorum, *auth. item nulla Communitas C. de Episc. & cleric.* & in *corpore*, vnde sumitur d. lex nempè, *Auth. collat.* 10. §. *item nulla. tit. de stat. & consuet. contrà lib. Eccles.* vbi generaliter disponitur, quòd nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata collectas, vel exactiones angarias, vel perangarias Ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut Ecclesiasticis personis imponant, aut inuadere bona Ecclesiastica præsumant, idem probatur in *l. sancimus la* 2. *C. de Sacrosf. Eccles.*

5 Talis exemptio à vectigalibus, & alijs oneribus clericis, & Ecclesiasticis personis donata, probatur insuper (antèquàm ad speciales Summorum Pontificum Constitutiones deueniamus) ex consuetudine omnium gentium; quòd enim vbique fit, procul dubio naturam vniuersalis consuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quòd præmisimus factum sit, vel saltèm multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, sic ostenditur; nam Hebræi Leuitas suos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ità habetur in *cap.* 30. *Exod.* Aegyptij sub Rege Pharaone Sacerdotes suos similiter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap.* 47. *Genes.* Idem constat de Sacerdotibus Hebræorum sub Artaxerse Rege, ex *lib.* 1. *Esdræ cap.* 7. & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud *Aristotelem in lib.* 2. *Oeconom.* & ex *Cæsare lib. de Bello Gallico*, & ex *Plutarcho in Camil.* & ex alijs.

Apud verò Christianos, Constantinus Imperator Ecclesiasticos immunes ab omnibus Reipublicæ oneribus declarauit, vt patet ex Epistola illius ad Auillinum apud *Eusebium lib.* 10. *Histor. Eccles. cap.* 7.

Idipsum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur *Illustriss. Card. Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap.* 2. *vers. hanc igitur sententiam, in fine* 1. *tom. controuers.* & *Ioan. Baptista Scortia in expositione. Bullæ Cœn. can.* 18. *vers. easdem immunitates*.

6 Præterea ex abundanti probatur ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs Regularibus concessis. Nam Eugenius IV. *Anno Domini* 1434. 7. *Kal. Martij, sub Datum Florentiæ Pontificatus sui an.* 4. concessit Monachis Casinen. aliàs Congregationis S. Iustinæ de Padua priuilegium, per quòd Episcopis, & alijs potestatibus secularibus, & Regibus prohibet, ne Monasterijs dictæ Congregationis aliquas exactiones, aut onera realia, seu personalia, etiam ad refectionem pontium, à personis dictorum Monasteriorum exigere audeant, vel imponere sub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Insuper exemit dictam Congregationem à quacumque decima, collecta, & subsidio per Sedem Apostolicam imposita, vel imponenda, nisi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem,

nem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque pensione, censu, tributu, quo tenebatur alicui Ecclesiæ Ordinarijs, & alijs quibuscunque personis de bonis suis, & redditibus, & domibus, non obstante quocunque in contrarium, etiam à Sede Apostolica indulto, & à solutione decimarum, primitiarum, & quartesiæ de omnibus bonis, quę ipsi colunt, vt habetur in *lib. priuil. prædictæ Congregationis concess. 7. 8. & 9.*

Congregatio nostra Vallis Vmbrosæ inter alia priuilegia, quibus ab Apostolica Sede decorata, & munita est, plurimas habet exemptiones ab omni seculari potestate, contributione, tallijs, & alijs oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monasteriorum d. Congregationis particularium, quò ad hanc rem priuilegijs) tantùm illam Innocentij IV. eximentem omnes Monachos eiusdem Congregationi ab exactionibus, contributionibus, & tallijs, alijsq; oneribus verbatim referam.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Monasterij Vallis Vmbrosæ, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Monasteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbrosæ, quieti paterna solicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum districtu Monasteria, & loca pia consistunt, ad soluendas eis exactiones, seù tallias per ea impositas, siuè ad exercitum faciendum, compelli nequaquam possitis, auctoritate vobis, præsentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Perusij 5. Kal. Martij. Pontificatus nostri anno 10.

Hoc priuilegium, sicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, aliisq; oneribus, necnon à secularium Principum, & qualibet laica potestate eximentia confirmauit Vrbanus V. in illa *Constitutione*, sub datum Auinioni 4. Kal. Martii anno 1363 Pontificatur verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum nostræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis est. *Cùm à vobis petitur, quòd iustum est, & honestum, tàm vigor equitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij Nostri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus, grato concurrentes assensu, omnes libertates, & immunitates à Prædecessoribus nostri Romanis Pontificibus, siuè Priuilegia, seù alias indulgentias, vobis, & Monasterio vestro concessas, nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, et Principibus, ac alijs Christifidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monasterio vestro indultas, sic eas iustè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio, auctoritate, confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.*

Quibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter concessiones speciales singulis ordinibus impartitas.

Præterea id specialiter censuit *Rota Romana in vna Bononien. exemptionis die 25. Maij 1618. coram Illustriss. Card. Verospio*, pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranensis, vbi habetur, idem fuisse dictum in *Coregien. gabellæ coram Iusto 27. Nouembris 1602.* & in *Brundusina gabella 13. Februarij 1604. coram Penia.*

7 In aliquibus tamen casibus Religiosi, sicut, & cæteri Ecclesiastici non sunt exempti: si enim antequàm bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v.g. aliquem censum, vel seruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, deniq; postquàm ad Ecclesiasticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipsi ad ea onera præstanda; quia vnaquæque res cum suo onere transit, *cap. constat, cap. cùm non sit, & cap. pastoralis, de decimis, Syluest. verb. immunitas, 1. num. 19. Less. d. dub. 3. num. 19. & 13. Salas d. num. 114. vers. de quo late.*

Item si personæ Ecclesiasticæ negotiationem exerceant licitè ex iis, quæ vendunt, emunt, aut deferunt negotiationis causa, vectigalia exigi possunt, *d. cap. quamquam de censib. lib. 6. notant Less. d. num 23 & Salas num. 115.*

Tertiò, quandò contributio æque principaliter in Ecclesiasticorum, & laicorum commodum, & vtilitatem facienda est; v. g. pro reparatione aggerum, ne flumen vicinos Ecclesiasticorum, & laicorum agros inundet, vel pro reficienda via penitùs destructa, per quam esset iter etiam ad domos, & prædia eorumdem Ecclesiasticorum, vnde eis ad suas possessiones difficilis præberetur accessus, *Syluest. verb. immunitas, 1. sub num. 19. vers. sunt tamen aliqua, Nauar. in Man. cap. 27. nu. 115. vers. tertia quod, Less. & Salas loc. cit. Laurent. de Peirin. in exposit. ad Constit. 2. Iul. II. pro suo Ord. Minim. num 141. tom. 1.* Item tenentur contribuere ad expensas, quæ fiunt pro communi damno, seù periculo vitando, *Panormit. in cap. non minùs, nu. 10. de immunit. Eccles. Roderic. in sum. part. 2. cap. 73. conclus. 13 Laurent. de Peirin. loc. cit.* Verùm si Ecclesiastici contributionem soluere recusarent non per Iudicem laicum, sed per legitimum eorum Superiorem Ecclesiasticum ad id compellendi essent; quòd si id commodè fieri non possit, quidam, quos tacito nomine refert *Less. loc. cit.* censent, posse laicas potestates realem executionem facere; quia in eo casu dici potest, presumptam Papæ licentiam interuenire, & idem *Less.* putat tutiùs fore, si huiusmodi licentia expressè ad tales casus per Principes petatur; mihi autem cum *Salas*, vbi proximè videtur dicendum esse omninò necessarium, vt prædicta licentia expressè petatur, *Guttier. lib. 1. practic. quæst. q. 4. num. 6.* ait in hoc casu Sedem Apostolicam esse consulendam. At vbi tanta necessitas immineret, quòd non posset de facili

sinè

sinè aliorum scandalo, & periculo haberi priùs recursus ad Papam, ait, sufficere tunc deliberationem Episcopi, & clericorum, & Superiorum Regularium, quilibet pro parte sua; Quòd si Episcopus, & Clerus, vel Regulares in prædictis casibus pro rata contributiones soluere recusarent; posse populum ad eorum Superiores recursum habere, qui eos ad soluendum compellant. Non tenentur autem Religiosi, atq; Ecclesiastici ad refectionem, seù reparationem pontium, viarum publicarum, mœnium Vrbis, & aliorum huiusmodi, quæ primò, & principaliter ad Communitatem spectant, vt tenere communiter Canonistas docent *Less. d. dub. 3. num. 25. Salas d. num. 115. vers. ad reparationem autem*, nam aliàs nimis angustum, & ferè nullum esset in publicis oneribus clericorum priuilegium.

Præterà, quandò laicorum facultates non sufficiunt ad publicis necessitatibus succurrendum, potest etiam Ecclesiasticis, eorumq; bonis aliqua pensio persoluenda imponi; ad quòd tamen hodie Summi Pontificis assensus interuenire debet, *cap. aduersus, de immunit. Eccles.* & patet expresè ex *Bulla Cœnæ Domini*, quòd limitatur, nisi periculum esset in mora; quo casu Episcopi, & Cleri consensus satis esset, vt notat *Sylu. verb. immunitas 1. num. 20.* Episcopi autem, & Cleri sibi subiecti consensus nequit exemptos obligare; ideò etiam illorum consensus accedat, necessè est: posito autem consensu Prælatorum, ad quos spectat consentire, contributio non exigetur auctoritate laica, sed Ecclesiastica, & ità omnes illorum inferiores tenentur; ità *Less. num. 26. & 17. Salas loco cit.*

8 Notandum autem, quòd licèt Regulares nequeant inuiti compelli iurare, per concessionem Eugenij IV. Casineñ factam, incip. *Etsi ex debito*, quæ est 7. in *Bullar. Roderic. pag. 84.* & per aliam concessionem incip. *Regularem vitam*, quæ est *9. ibid. pag. 88.* tamen emptores gabellarum possunt ab iisdem Regularibus fiscali modo exigere iusiurandum, quòd res, quæ per duanam transeunt nomine eorumdem Regularium, sint ipsorum, & ad ipsorum vsus deputata, non autem aliorum; Quia id non est, simpliciter Regulares ad iurandum compellere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quæ ad proprium vsum esse dicunt, absq; gabellæ solutione relaxari. Et Regulares ipsi tenentur iuramentum ad mentem illud exigentium in manibus Prælati præstare, nec possunt æquiuocare. Ità *Syluest. verb. iuramentum, 3. q. 2. in fine*, & *verb. mendacium, q. 6. in fin. Sanch. in Decalog. lib. 3. cap. 6. num. 35. Laurent. de Peirin. loc. cit. num. 150.* & illorum iuramento standum est, nisi per partem aduersam contrarium probaretur, vel militaret aliqua præsumptio in contrarium; videatur *Mascard. de probation. conclus. 953. num. 11. Seraphin. de priuileg iuram. priuileg. 14. Farinac. in prax. criminal. q. 172. num. 30. Marta de iurisd. par. 4. cas. 83. num. 7. D. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 13. in. fin. 2. edit.* Quod si falsum iurauerint, non possunt de eo querelari, *Valasc. cons. 131. num. 11. D. August. Barbos. loc. cit.*

9 Insuper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datijs &c. cùm sint realia, transeunt ad colonos eorumdem Regularium; quia eorum bona, et prædia priuilegiata sunt, & exempta ab onere soluendi gabellas, & similia: vt docet *Panormit. lib. 1. cons. 9. sub num. 2. vers. ad secundùm, & in cap. ex parte, il 1. num. 4. & 5. de decimis*, & alij relati à *Menoch. lib. 2. de arbitrar. cas. 562. num. 46.* Præterea adest Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. *Dùm vberes*, quæ refertur in *Bullar. nouo tom. 2. Const. 11. eiusdem Pij V. In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tàm vrbanis, quàm rusticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus, ordinarijs, & extraordinarijs, ac tàm realibus, quam personalibus, meris, & mixtis etiam subsidio triennali, & augmento, ac focularibus, equorum taxis, militumq; hospitijs &c. tàm impositis, quàm imponendis.*

10 Probatur tandem ex verbis *Bullæ Cœnæ Domini* §. 18. *Quiue collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera clericis, Prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absq; Romani Pontificis speciali, & expressa licentia, imponunt, & diuersis, etiam exquisitis modis exigunt; aut sic imposita, etiam à spontè dantibus, & concedentibus, recipiunt. Nec non, qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunq; sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seù Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, & Terris quoquo modo Præsidentes, Consiliarij, & Senatores, aut quauis, etiam Pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta super his per Sacros Canones, tàm in Lateranensi nouissimè celebrato, quàm Concilijs generalibus edita, etiam cum censuris, & pœnis in eis contentis.*

11 Hinc aduertendum est cùm *Io. Bapt. Scortia in exposit. huius Bullæ eod. san. 18.* quòd habetur ferè similis excommunicatio Bonifacij VIII. contrà exigentes à clericis, aliisq, Ecclesiasticis personis huiusmodi vectigalia, tributa, & onera, quæ excommunicatio refertur in *cap. quamquàm, de censib. lib. 6.* vbi habetur, vt ille, qui eam excommunicationem incurrit, non absoluatur, & quòd Vniuersitas similiter non liberetur ab Ecclesiastico interdicto, donec integrè satisfaciat. Idem Bonifacius tolerat excommunicationem contrà imponentes, & exigentes tallias ab Ecclesiasticis personis, quam extenderat ad accipientes, etiam à spontè dantibus; necnon ad ipsos Ecclesiasticos, & clericos, si absq; Summi Pontificis licentia speciali,

ciali, spontè darent, quam excommunicationem sibi reseruauit, supponendo pariter Vniuersitates interdicto, si talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus XI. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit supradictum decretum Bonifacij VIII. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & interdictum, non haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Ecclesiasticis personis spontè dantibus, neque in ipsis clericis, & Ecclesiasticis, liberè, & voluntariè soluentibus. At Clemens V. vtrumq; decretum Bonifacij, & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunit. Eccles.* præcipiendo, vt solummodò soluetur, *cap. non minùs, & cap. aduersùs, de immunit. Eccles.*

In Concilio verò Lateranensi sub Leone X. *sess. 9.* innouatæ sunt omnes censuræ excommunicationis, interdicti, & depositionis latæ contrà imponentes Ecclesiasticis talia onera, & exigentes etiam à spontè dantibus, & consentientibus; & præter prædictas pœnas, quas voluit contrauenientes eo ipso incurrere, addit etiam inhabilitatem ad omnes actus legitimos, & reddit illos intestabiles.

Demum accessit supradicta in *can. 18. Bull. Cen.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta super his, per Sacros Canones, tàm in Lateranensi nouissimè sub Leone X. celebrato, quàm in alijs Concilijs Generalibus editis, nempè in *cap. non minùs, & cap. aduersùs de immun. Eccles.* cum censuris, & pœnis in eis contentis, de quibus etiam meminit, *Concil. Trident. sess. 25. cap. 20. de refor.*

12 cuius verba, cùm ad præsentem materiam Ecclesiasticæ libertatis non solùm huius Quæsiti, sed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic recensentur.

Cupiens Sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam, tectam à quibuscunque impedimentis conseruari, præter ea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, seculares quoq; Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens, eos, vt catholicos, quos Deus sanctæ Fidei, Ecclesiæq; protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui non tantùm esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum Parochos, & Superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, vt officiales, aut inferiores Magistratus, Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seù inconsideratione aliqua violent; sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores edita, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere: proptereaq; admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt quò largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctiùs, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquàm Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliysue Dominis temporalibus, seù Magistratibus, maximèq; ministris ipsorum Principum, lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumq; protectionem existant, imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis actoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ea in re quisque officium suum sedulò præstet; quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæteriq; clerici in residentijs, & officijs suis quieti, & sinè impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præsentis canonis oriūtur dubitationes infrascriptæ.

13 Prima, an ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficiat supradicta onera Ecclesiasticis personis imponere sinè licentia Papæ, etiam si nulla exactio subsequatur. In qua dubitatione *Frãc. Car. Tol. in exposit. huius Bul. n. 6. et 8.* videtur tenere, quod sic, vt scilicet ad hoc, vt quis incurrat in supradicti canonis excommunicationem, sufficiat, quòd imponat supradicta onera Ecclesiasticis personis, etiam si nulla subsequatur exactio, quam sententia videtur sequi *Sayr in explicat. eiusdem canonis in princ. lib. 3. Thes. tom. 1. c. 12.* vbi asserit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas &c. secundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem tenet *Suar. ibidem disput. 21. de censur. sect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiusmodi censuram ferri ad defensionem Ecclesiasticæ libertatis contrà eos, qui collectas &c. Ecclesiasticis personis absque Romani Pontificis licentia imponunt, aut sic impositas, etiam à spontè dantibus, & concedentibus, recipiunt; vnde cùm alternatiuè loquantur, per dictionem, illam, *aut*, videntur proculdubio docere; quòd ad contrahendam hanc excommunicationem sufficiat, dicta onera Ecclesiasticis personis imponere, etiamsi nulla subsequatur exactio: & statim atque Consules, seù Rectores Ciuitatum &c. collectas, & tallias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunicationem; ratio est, quia in alternatiuis satis est alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tamen contrariam sententiam (si verba huius can. 18. perpendantur) esse veriorem, atq; ideò vt quis incurrat hanc excommunicationem, non solùm requiritur, quòd imponat supradicta onera personis Ecclesiasticis, sed etiam quòd deueniat ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *can 18. Absque Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt: & diuersis etiam exquisitis modis exigunt*, in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur; vt patet ex illa copula, &, quæ mediat inter ly, *imponunt*; & inter ly, *diuersis etiam exquisitis modis exigunt*; ergò vt quis incurrat in prædictam censuram, non tantùm requiritur, quod simula onera imponat, sed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratio est, quia copula, &, naturaliter

ter exigit omnia coniuncta ſimul eſſe, vt in *l. ſi quis ita ff. de Verb.oblig.* & eò magis oſtenditur eſſe verùm; quoniam ſumus in pœnalibus, in quibus ſtricta fit interpretatio; tùm quia non eſt recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Attamen licèt hoc videatur eſſe verum ſecundùm diſpoſitionem *præſentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt ſuprà, huiuſmodi onera Eccleſiaſticis perſonis; quamuis deindè nō deueniant ad realem exactionem; incidunt tamen in excommunicationem, quæ continetur in *can.* 15. vbi excommunicantur, qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeù quæ vis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contrà libertatem Eccleſiaſticam; ſed qui imponit onera prædictis Eccleſiaſticis, admmùs dicitur facere ordinationem contrà immunitatem Eccleſiæ, ergò contrahit excommunicationem *dicti can.* 15.

Vnde benè dixit, *Suar. hoc eodem loco in princip.* quòd hęc prohibitio virtualiter continetur in pręcedentibus: nàm ſiuè hæc impoſitio, & exactio fiat per modum ſtatuti, ſiuè per modum præcepti, aut quacunque alia ratione, incurritur tamen dicta cenſura. Idem affirmat *Ioan. Bapt Scorcia in Select. Sum. Pontif. Conſtit. Epit.* 166. *Theor.* 427.

Secundò dubitari poteſt, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Eccleſiaſticis pro bonis, eiſdem largitis, aut emptis, incidant in eamdem excommunicationem? Reſpōdeò affirmatiuè quia 14 vt patet ex verbis *eiuſdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Eccleſiarum &c.* virtute quorum, Eccleſiaſticorum bona ſimpliciter efficiuntur immunia ab huiuſmodi onerum impoſitione, & dùm textus ipſe generaliter loquitur de Eccleſiaſticorum bonis, generaliter eſt intelligendus de quibuſcunque bonis, ſiuè patrimonialibus, ſiuè donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæſitis: ratio eſt, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quand ò diſponit, nec diſtinguit, ſimpliciter quoque intelligenda eſt, nec nos diſtinguere debemus, *arg. tex. in l. de pretio, ff. de public. in rem act. & l.* 1. §. *generaliter, ff. de legat. præſt.*

Ratio verò, qua clerici ſunt immunes ab huiuſmodi oneribus, eſt, quia collectæ principaliter imponuntur perſonis ſubditis, & ſecundariò earum rebus, vt in *l. reſcripto, & l fin. ff. de muner. & honorib.* clerici autem laicis non ſubduntur, vt ſuperioribus Quæſitis ſatis oſtenſum eſt, ergò &c.

Idem dicendum eſt, & à fortiori de bonis Eccleſiaſticis donatis pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij, iuxtà decretum *Conc. Trid. ſeſſ.* 21. *de reform. c.* 2. quia tunc bona illa gaudent omnibus Eccleſiæ priuilegijs: vt per *gloſ. in cap. ſi Epiſcopus; & Dec. ibid. num.* 20. *de præben. Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ, num.* 10. *de conſtit.*

15 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, ſeù gabellas à clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiuſdem can.* 18.

Vnde relictis argumentis, quæ in contrarium ſolent adduci, negatiuè reſpondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus ſuę negotiationis non fruuntur priuilegio Eccleſiaſtico, & conſequenter non ſunt immunes à gabellis, & oneribus laicorum; & ſic laici exigentes tales collectas à clericis negotiatoribus non ligantur, præſentis canonis cenſura: ità affirmant *Dec. in cap. Eccleſia S. Mariæ nu.* 172. *de conſt* & *Felin. ibidem nu.* 109. & alij, quos citat, & ſequitur *Leonard. Duard. in Com. Bullæ Cœna lib.* 2. *in d. can.* 18. *q.* 8. *num.* 3. Affirmans hoc intelligendum eſſe de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, ſeù diuino contraria eſt. Secùs autem ſi eſſet licita ſecundùm ſe, & illicita ſecundùm circumſtantiam perſonæ.

16 Cauendum tamen eſt, quòd clericus, ſiuè alter Eccleſiaſticus non dicitur negotiator, ſi proprios agros per operarios, vel famulos ſuos coleret, & deindè venderet fructus, illosq; diſtribueret; vel ſi ſal ex ſalinis proprijs per eoſdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & diſtraheret, non ſolum in magno pondere, ſed etiam, vt (vulgari vtar vocabulo) ad minutum; & quod dico de ſale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & ſimilibus: quià cùm hæc clericus, ſiuè alter Eccleſiaſticus ex rebus ſuis colligat, deindè vendat, non dicitur propriè negotiari: ità *Panor. conſ.* 6. *parte* 1. *Crau. conſ.* 163. *Bertachin. in tractatu, de gabellis part.* 7. *col.* 4. *Campan. in repet. extrau. Clementis VII. contrà clericos non incedentes in habitu, & tonſ. num.* 128. *Rolandus a Valle in conſ.* 71. *lib.* 4 *num.* 5. *Tolet. in ſum. lib.* 1. *cap.* 38. *verſ. vndecimò habetur, Aufrer. tract. de poteſtat. ſecular. in Eccleſiaſt. regula* 2. *fallent.* 32.

17 Ex his tamen non licèt inferre, poſſe clericum, ſiuè Eccleſiaſticum tenere tabernam; & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſiæ colligit perſonaliter, & per ſe ipſum vendere, licèt poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium vendere, *Gem. & Fran. in c. vnic. de vita, & honeſt. cler. in* 6. & alij quos congerit *Lambert. de iurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 6. *art.* 26. *num.* 4. Idem dicendum erit, ſi Monaſterium in ſuis poſſeſſionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera miniſtrorum conductorum conficiendum curet, illudque vendat: aut ſi eamdem venam emat, & ex ea per ſuos Monachos metallum efficiat, & vendat; quoniam hoc modo non dicitur negotiari, ſed emere materiam, quam Eccleſiaſticorum miniſterio in metallum tranſmutatam diſtrahit, vt per *Leonard. Duar. in Comment. Bullæ Cœnæ lib.* 2. *can.* 18. *q.* 8. *nu.* 16. §. *non tamen licitum, in fine.*

18 Sciendum tamen eſt, quòd nonnulli extant caſus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus caſus eſt, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt ſe, ſuamq; familiam aliter, quàm per negotiationem prædictam ſuſtentare non poſſet: quoniam eo caſu licitè poſſent negotiari, non tantùm per alios, ſed etiam per ſe ipſos, vt per *Imol. in cap. final. ſub num* 13. *de vit. & honeſt. cler. & Nauar. in Man. c.* 25. *ſub num.* 110.

Secundus caſus eſt, ſi clericus emeret res ali-

quas ad propriam,& familiæ substentationem pro victu totius anni, & præter ipsius intentionem, ex eis aliquid superfit; nam eo casu, illud, quod superest, potest reuendere, absque illicitæ negotiationis notam; quia illa venditio est per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius casus est, quandò clericus emit ad proprium, ac suorum vsum necessaria absque reuendendi animo,& deindè illorum pretium accrescat, ex cuius excessu clericus ipse alliciatur ad eadem distrahendum; intendens deindè viliùs emere posse res similes; potest illa reuendere cariùs, quàm emerat, illudque lucrum consequi absque vlla tributi solutione, ità *Molin.* qui testatur de communi *disput.* 342. *à num.* 8. *in fin.*

Et assignatur ratio; nàm negotiatio non solùm est indecens personis Ecclesiasticis, sed etiàm de iure est interdicta 88. *dist. per totam.*

19 Quartò, oritur difficultas, an imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro constructione viarum, pontium, murorum Ciuitatis, pro arcendis prædonibus, pro custodia Vrbis, ratione belli, pestis, & pro quacunque damno vitando, incidant in dictam excommunicationem: sed fuit resoluta per ea, quæ superiùs diximus in hoc Quæsito *nu.*7. *Vers. item si persona.*

20 Quintò dubitari potest, cùm in canone dicatur, *etiam à spontè dantibus*, an exigentes collectas ab Ecclesiasticis personis spontè dantibus, excusentur ab hac excommunicatione.

Pro dubij resolutione dico cùm *Duar. loc. cit. q.* 16. *n.* 1 quòd spontè aliquid dari dupliciter contingit: primò quandò ex absoluta, & omnimoda, ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: secundò, quandò sinè aliqua speciali violentia, aut compulsu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Constitutionem præsentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Ecclesiasticis personis, etiam à spontè dantibus, non est intelligendum primò modò de sponte dantibus ex absoluta scilicèt, & libera voluntate donatoris; cùm quilibet rei suæ sit moderator, & arbiter, vt *in l. re mandata, C. mandati*, sed intelligitur de spontè dantibus secundò modo; idest, etiam, si nulla interueniat vis, aut coactio propter impositionem, & exactionem detur aliquid intuitu gabellæ impositæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tamquàm debitas solueret; nam huiusmodi solutio est sufficens ad incurrendã excõmunicationem in d. canone contentam, vt per *Suar. loc. cit. sec.* 2. *num.* 99. *propè finem*, cum alijs, quos allegat *Prosper de August. in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalis lim.* 7. *vit.* idem affirmat *Laurent. de Peirin. in lib. de Priuil. Fratr. Minim. in declarat. Constit.* 2. *Iulij Secundi*, §. 33. *num.* 140.

21 Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quanis etiam Pontificali.* An Prælati Ecclesiastici imponentes prædicta onera Ecclesiasticis absque Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præsentis canonis, etiam si faciant potestate Ecclesiastica.

Pro resolutione præsentis dubij, respondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficit, quòd talia onera imponantur clericis, & alijs personis Ecclesiasticis sinè licentia Romani Pontificis, quacunque potestate, siuè Ecclesiastica, siuè laica, id contingat; siuè Prælati Ecclesiastici, siuè Domini temporales sint; quoniam canon generaliter loquitur, nec distinguit, ergò generaliter, & absque alia distinctione debet intelligi; & eò fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque casu; & vbi militat eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *argum. tex. in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

22 Octauo dubitatur, an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis, qui causa fraudandi collectas clericale habitum assumpserunt, & sinè vlla intentione clericandi, incurrat in excommunicationem præsentis canonis, *Prosper. de August. in addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verb. vectigal, limit.* 1. constanter affirmat, quòd clerici assumentes habitum sinè vlla intentione clericandi, nõ gaudent immunitate huius canonis,& hoc probat, ex *tex. in l. qui sub prætextu C. de sacrosanct. Eccles.* vbi glossa casum figurat de laico, qui se fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam, & corroboratur sententia eiusdem *Prosp. August. ex tex. in c. commissa*, §. *cæterum. de elect. in* 6. in quo loco percipitur, quòd clericus beneficium Parochiale obtinens sinè animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet restituere fructus; ratio est, quia, fraudulenter eos recepit, *c. licèt de elect. in* 6.

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus assumit habitum, verè, & propriè characterem suscipit; si ergò clericus est (quod de se clarum est) gaudet immunitatem clericorum: ac per consequens, imponentes, & exigentes gabellas, & alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incidẽt absq; vlla dubitatione.

Corroboratur hæc ratio; quia recipiens beneficium simplex, cui est annexus, sacer ordo, animo retinendi illud ad tempus,& fructibus eiusdem fruendi, & illo tandem renunciato, ad vitam coniugalem transeundi; si illud eo animo accipiat, vt velit ei inseruire sufficienter, donec illud (mutato statu) relinquat, non solùm non peccat mortaliter, immo nec etiam tenetur ad restitutionem fructuum, vt tenet *Sanch. lib.* 7. *de matrim. disput.* 47. *in fine*, & *Duard. hic q.* 7. *num.* 3. vbi affirmat, hanc esse sententiam magis probabilem; ergò (eadem militante ratione) idem fatendum est, vt scilicet fiat immunis, & exemptus à vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad sententiam Prosperi Augustini, & ad eius rationes respondeo, quòd si illi, de quibus ipse Prosper August. loquitur sinè vlla intentione clericandi, habitum assumpserint, concedimus illos non gaudere immunitate prædicti canonis; quia illi clerici sunt nomine, non re, & ità loquitur *text. in dicta l. qui sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles.* ait enim *Bart. in d. l.* quòd si officium diuinum exercet solo nomine, priuilegio clericorum non gaudent; secus dicendum est si clerici habi-

habitum deferentes seruiant in diuinis: quia etsi intentionem non habeant maiores ordines suscipiendi, nec manendi in habitu clericali in perpetuum, sed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominùs dicuntur exempti à supradictis oneribus; quia sunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine; ità affirmat *Durandus loco citato, num. 5.* & sic reconciliatur prima sententia cum nostra.

23 Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatarijs, incurrant excommunicationem præsentis Canonis. Respondetur negatiuè; quoniam Ecclesiastici, tenentes feuda à Principibus secularibus, tenentur ad onera feudorum: & Ecclesia ipsa, quandò feudum consequitur, tenetur ad illa onera, ad quæ alii feudatarij præstare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoscere Dominum directum, vt docet *Ostiens. in Sum. de immunit. Eccles. §. à quibus, & Bald. in l. fin. in fine, C. siad cens.*

24 Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro bonis in communi, & indiuiso possessis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis.

Respondetur affirmatiuè: nam si pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad soluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiusmodi præstandis, immunes sunt ità *Durandus loco citato.*

QVÆSITVM XXII.

An Monasterium hæres institutus à laico, qui coràm Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coràm Iudice laico, super eadem causa responderi, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium, vel persona Ecclesiastica, si in bona laici successit, ligatur instantia iam coram Iudice laico suscepta, sed contrarium verius, vt à num. 11.*
2 *Instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem.*
3 *Indistinctè sancitum, indistinctè intelligi debet.*
4 *Iudicium, vbi cœptum est, ibi terminari debet.*
5 *Hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto.*
6 *Fictio in suo casu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex persona successoris: & ius alicuius mutatione deteriùs fieri non debet.*
8 *Reus, si cœpto iudicio clericus efficiatur, coràm eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudicijs quasi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Ecclesiastico, non solùm in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium, vt num. 12.*
13 *An Monasterium possit institui hæres.*

1 Videtur dicendum, quòd Monasterium, siuè alia persona Ecclesiastica, si in bona laici successerit, ligetur instantia iam coram Iudice laico inchoata, ex infrascriptis.

2 Primò, quia instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem, *l. si constante, §. finali, ff. solut. matrimon. l. Lucius, §. rogatus*, vbi *Bartol. ff. ad Trebellianum, & in l. si is, qui Romæ, ff. eodem tit. de iudic.* vbi sic dicitur. *Si is, qui Romæ iudicium acceperat, decessit, hæres eius, quamuis domicilium transmare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia succedit in locum eius, à quo hæres relictus est. Baldus in l. si intrà, ff. de in integr. restitut. minor. Bartolus in l. si eum hominem, ff. de fideiuss. Soccin. consilio 31. num. 8. volum. 1. Franc. Marc. decis. 321. num. 4.*

3 quod indistinctè sancitum, & firmatum repetitur, nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laici: ergò indistinctè intelligi debet, cuiuscunque conditionis hæres sit, *l. pretio, ff. de public.*

4 Secundò, quia vbi cœptum est iudicium, ibi terminari debet, *l. vbi, ff. de iudic.*

5 Tertiò, quia hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto, *§. 1. Auth. de iureiuran. à morien. praest. l. haeredem, ff. de regul. iur. Ancharanus consilio 144. Rota coram fel. record. Gregorij Decimiquinti decis. 515. numero 5.* ergò sicut defunctus non posset iudicium inchoatum deserere, ità neque hæres, licèt clericus.

6 Non obstat, si dicatur, quòd hæres fictè, non verè censeatur eadem persona cum defuncto; quia fictio in suo casu idem operatur, quòd veritas, vt in puncto aduertit *Ioannes Baptista Asin. in sua praxi iudic. §. secundo, cap. duodecimo, numero 54.* licèt ipse contrarium ibi pro hac quæstione, senciat.

7 Quartò, quia obligatio non variatur ex persona successoris, nec ius alicuius, mutatione personæ deteriùs fieri debet, *l. 2. §. ex his, ff. de verb. obligat. cum concordat. allegat. per gloss ibi, in verb. immutatur.*

8 Quintò, quia si inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, secundùm *Bald in l. si quis postea quàm, ff. de iudic.*

9 Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud seruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat. Bartol. in l. de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex persona hæredis, *dicta l. 2. §. ex his, ff. de verborum obligatione.*

10 At Clericus ligatur contractu auctoris, ergò & quasi contractu; nam in Iudicio quasi contrahitur, *l. 3. §. idem scribit, ff. de pecul.*

Atque ideò hanc sententiam tuentur *Bartol. in dicta l. hæres absens, ff. de iudic.* & ibi *Castrens. numero tertio, & quarto, Angel. numero 3. qui testatur de communi, Curt. Iun. num. 10. Alexand. in §. fin. idem Castrens. & Angel. in l. 3. C. de haeredit. act. Imola in l. si eam hominem, ff. de fideiussorib.* Roman.

Roman. d. l. si constante §. fin. num. 14. ff. solut. matrimon. Barbat. consil 1. vol. 3. & in d. cap. quia V. num. 45. Aufrer. in Clement. 1. de offic. Ordin. regul. 2. fallen. 6. Firmian. in suo repertor. ver. clericus conuentibus, vers. 16. in fine. Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius, vers. vxorem nomine Adlasiam, num. 124. de testament. Boer. decis. 69. nu. 32. Marant. de ordin. Iudic. par. 4. dist. 11. num. 79. Vasquez, de success. creat. lib. 3. §. 22. limit. 17. num. 72. Ias. in auth. quas actiones, num. 39. C. de sacrosanct. Eccles. Viu. commun. opin. lib. 1. opin. 108. qui hanc opinionem dicit communem, ac veram, tenendamque in iudicando, & consulendo, *Ceuall. opin. commun. contrà commun. quæst. 36. num. 13.* latissimè *Surd. cons. 222. per tot. & decis. 110.* vbi, quòd hæc sententia sit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & post eum *Andr. Gayll. practicar. obseruat. lib. 1. obseruat. 37. num. 8. & seq. Sigismund. Scacc. de iudic. caus. crimin. lib. 1. cap. 11. num. 23. Prosper. Farinac. de inquisition. quæst 8 num. 46. ampliat. 17. Galles. ad secundam particul. obligat Cameral. quæst 2. num 3. vbi Zach. num. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 16 nu. 31.* & plures, quos plena manu refert *Emanuel Barbos. D. Augustini genitor in Lusitania Regius Aduocatus in comment. ad Ordinat. Regiam Lusitan. lib 2. tit. 1. §. 8.*

11 Verùm, licèt hæc sententia communis sit, & pluribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda est; quia clerici, & personæ Ecclesiasticæ nequeunt coram Iudice laico conueniri, *authent. statuimus, C. de Episcop. & cleric. cap. si diligenti, de foro compet. glos. fin. in cap. significasti,* & ibi, *Panormit. eodem tit.* quod quidem procedere videtur etiam quandò clericus, vel persona Ecclesiastica laico succedit; quia nihilominùs coram suo Iudice conueniri debet, secundùm *Bart in l. hæres absens num. 1. ff. de Iudic.* & in *authent. qua in prouincia num. etiam. 1. C. vbi de crim agi oport.* & ideò procedit, nedùm quando iudicium inchoandum est, vt pro indubitato resoluunt *Parlad. lib. 2. rerum quotidian. part. 2. §. 1. num. 8. Spin. in specul. testament glos. 33 principali num. 71. & 76. & Stephan. Gratian discept. foren. cap. 16. num. 1. & 32. Melch. Phoeb. Lusitan. decis. 79. num. 14. tom. 1. Petrus Barbos in dicta l. hæres absens num. 129. Emanuel. Barbos. dicto §. 8. num. 2.* verùm

12 etiam quandò iam cum defuncto ceptum erat iudicium; vt tenent *Bald. in cap. in præsentia num. 9. de probat. Anton. Imol. Abb. & Felin. colum penult. in cap. quia V. de iudic. Rot. decis. 552. alias decis. 1. de foro competen.* & alij plures, quos refert, licèt non sequatur *Couar. pract. quæst. 8. num. 3. vers. verùm contraria opinio*

13 His explicatis dubitari potest circà illud, quod in principio Quæsiti præsupponitur tanquàm certum: an scilicet Monasterium possit hæres institui. Ad quod respondetur, quòd sicut in hoc dubio variæ sunt distinctiones, ità variæ sunt Doctorum opiniones; nàm si loquamur de Monasterio, siuè de Ecclesia Fratrum Minorum, *Bartol. tractat. minoricarum lib. 1. distinctio. 4. cap. 1. num. 20. Abb. cons. 63. num. 4. lib. 2. Sorb. in compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo hæreditas, in suis annotationibus, vers. sed cùm Fratres,* affirmatiuè concludunt, & ea ratione dicunt, quòd Ecclesia verè huius institutionis capax est; sed Ecclesia Fratrum Minorum est de iure, & proprietate Ecclesia Romanæ, vt habetur in *clementin. exiui de verb signification.* ergò hæreditas illi relicta valet, tamq; relicta capaci.

Sed *Bald in Rub C. de sacrosanct. Eccles.* contrariam sententiam, tenet, quam nonnullis rationibus confirmat: nàm, (vt ipse dicit,) aut sumitur Ecclesia materialiter pro ædificio, & in isto casu non est sufficiens medium ad acquirendum Ecclesiæ Romanæ ciuili acquisitione; quia est medium inanimatum; quòd quidem nec velle, neque capere potest; aut sumitur Ecclesia personaliter, & significatiuè, & tunc significat quid abstractum genere ab ipsa specie, idest Collegium Fratrum Minorum, (quia Ecclesia, & Collegium idem sunt,) & ideo tenet idem *Bald. in dicta rub. C. de sacrosanct. Eccles* quòd non potest acquirere Ecclesiæ Romanæ; quia cùm debeat acquirere immediato organo, & organum sit inhabile, impeditur acquisitio, vt est *text. in l. 1. §. cæterum ff. de acquir. possess l. quandoque gerimus, de acq. rer. dom* & in hac sententia fuerunt *Ancharan. in dicta Clement exiui, num. 6. & 7. de verb. significat.* & idem *Bartolus* se expressè retractans in *l. vnica in fine C. de conductoribus lib. 11. Corduba in Reg. Diui Francisci cap. 6 quæst. 11. punct. 1. Azor. tom. 1. instit. moral. lib 12. cap. 23. quæst. 15.* Et hoc confirmatur auctoritate *Concil. Tridentin. sess 25 cap. 3. de Regularibus,* vbi conceditur omnibus Mendicantibus posse immobilia possidere, præterquàm Minoribus de Obseruantia, & Capucinis Diui Francisci; ex quo clarè colligitur, quòd si cæteri Mendicantes, (exceptis, his duobus tantùm) possunt immobilia possidere, ergò possunt eorum Monasteria sinè dubio hæredes institui.

Adest etiam plenissima exemptio ab omnibus, quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus hactenùs impositis, & post hàc forsan imponendis concessa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula S. Augustini, Casinensi, & Montis Oliueti Ordinis S Bendicti, Cartusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumque Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, de & occasione subsidij sexaginta millia scutorum auri in auro, super eorum bonis imponen. vt in Bulla S. D. Clementis VIII. incipien. *Cùm superiore,* quæ rùm non ità facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inserta reperiatur; ideò illam in præsentiarum transcribere, ad studentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

CLE-

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVM Superiore anno, vt charissimo in Christo Filio nostro Rodalpho Romanorum Regi Illustri, in Imperatorem electo, aduersus Turcas in ipsius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas super beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus in vniuersa Italia imponere coacti fuerimus; & vlterius subsidium sexaginta millium scutoram monete à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis alias illis à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore Nostro concessa gaudere volumus, receperimas. Nunc verò iisdem, & forsan grauioribas, quàm tunc, circumuenti necessitatibus, licet easdem Congregationes ob oneribas, quibus premuntur, potiùs subleuare cuperemus, aliud tamen ab ipsismet Congregationibus subsidium sexaginta millium scutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro qaolibet scuto, iterum exigere, & recipere compellimur. Cumq; Congregationes ipsa subsidiam huiusmodi sexaginta millium aureorum nobis præstare promptè consenserint, Nos illud quanto cùm minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendam duximus Idcirco, cùm à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationam Procuratoribus diligenter discasserant, nobis relatum sit non posse sammam prædictam sexaginta milliam aureorum expeditiori ratione congeri, quàm si, vti factum est, in sabsidio anno superiori recepto, vt præmissum est, Mons Nouennalis ad eam summam augeatar. Motuproprio, & ex certa scientia, deq; Apostolica potestatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula Sancti Augustini, Casinensi nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Cartusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, Sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regulariam, Cistercienfiumq; Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, eorumue Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc speciale mandatam non habeant, vt dilecti filij Don Celsus de Rauenna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranen. & Don Marcus Antonius Rozzas, Monacus Congregationis Montis Oliueti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Generalis Thesaurarij, Taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsaram facultate, redditaum annuorum constituere, aut aliàs ratam partem redditaum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare; illamque sammam de nouo dicto Monti applicare, quæ sufficiens sit pro samma sexaginta millium scutoram aureorum huiusmodi, quam ab eis hoc modo recipi volamas, congreganda, factaque Taxa huiusmodi, eamdem Monti prædicto Nouennali, vltra alias Taxas, seù ratam redituum dicti Montis, quas singula dictarum Congregationum soluere, vsque in hunc diem obligata existant; assignare, applicare, & incorporare, ac super Taxa, seù rata sic facienda, assignanda, & incorporanda, postquàm, vt præfertur, assignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructas soluuntur, persoluantur, prædicto Monti addere quot pro summa prædicta sexaginta milliam scutorum aareorum congerenda necessaria erunt. Necnon eisdem omnibas Procuratoribus Generalibus, postquam per dictos duos Taxa, & assignatio prædictae factae fuerint, eam super taxa inter ipsas Congregationes, pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè taagente, nominatim dictas Congregationes vnasquisqae Procarator Generalis, videlicet suam, etiam si ab ea speciale mandatum in Capitulo Generali, vt aliàs iuxtà Constitutiones ipsarum Congregationum, factam non habeant, suaque bona, ac reddiuus, & prouentas vniuersa, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicae obligare, & hypothecare nominatim possint, debeant, & teneantur, quam super assignatione, & incorporatione illius dicto Montis facienda, ipsiusqae Montis augmento; necnon super samma praedicta sexaginta millium scutorom indè redigenda nobis in subuentionem prædictam tradentem, & assignantem vnam, vel plura Instramenta: cum conditionibus, renunciationibas, commissionibus, obligationibas, etiam in dicta ampliori forma Camerae Apostolicae, pactis, decretis, cautelis, & clausulis quomodolibet necessarijs, & opportunis, celebrare, ac alia quaecunque super his, etiam pro maiori Montis praedicti, ill usque Collegij Montistarum, ac aliorum, qui pecunias suas in eodem Monte collocauerint, securitate necessaria, & opportuna, facere, & exequi, ac vberiùs ipsis modernis, & futaris pro tempore Congregationum praedictaram Procuratoribas Generalibus, vt in earam quisqae Congregationibus Taxam, vt praefertar, statuentem pro rata eas respectiuè tangentem inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tam pro praesenti additione, quàm prima dicti Montis erectione, & illius additione anno superiori facta, etiam Modernum Depositariam, nisi depositariam ipsam titulo, forsan oneroso obtineat, ad eoram libitum amouendo, deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis Taxis, seù ratis fieri consueuerit, consignare; cum facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore praesentiam, plenam, amplam, liberam, & vniuersam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Et nihilominus omnia, & singula praemissa, ac alia earum vigore, per dictas Congregationes, seù earam Procaratores praedictos, cùm interuentu dicti Thesaurarij Generalis, facienda, & instrumenta desuper selebranda, cum omnibas in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, postquàm facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore, praemissis confirmamus, & approbamus, ac praesentium nostraram literarum munimine roboramus; omnesque, & singulos, tàm iuris, quàm facti, & etiam solemnitatum forsan substantialium quomodolibet omissarum, si qui interuenerint, in eisdem, praecipuè verò defectus Mandatorum specialium ad praemissa facienda requisitorum motu, & scientia similibus pari auctoritate, & tenore supplemus, eaque omnia, & singula valida, firma, & efficacia fore, suosque ple-

plenarios, & integros effectus sortiri, & obtineri debere; ac per omnes, & singulas Congregationes praedictas perindè, ac si ipsi Procuratores illa, cum speciali earum Mandato, obligassent, ac alios, ad quos spectabit, firmiter obseruanda esse; sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac ipsius Camerae Apostolicae Praesidentes, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Thesaurariumq; praedictum, & alios ipsius Camerae Ministros, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritumq; & inane quidquid secùs, super his, à quoquam, quamuis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decernimus, et declaramus praetereà pro maiori Montis praedicti, illiusq; Collegij Montistarum, necnon eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, prout ex tunc, postquàm dictus Mons vigore praesentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tàm antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montistis vnum, idemq; Collegium, absque aliqua prorsùs ratione prioritatis, seù posterioritatis differentia, constituatur; ac posteriorum loca, illorumque emptores omnibus, & singulis gratijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, priuilegijs, quibus antiquiorum loca, illorumq; possessores, iuxtà dicti Montis erectionis formam, vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum pariformiter, & aeque principaliter vti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant, in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus. Volumusq; etiam eisdem Procuratoribus Generalibus, seù duo ab ipsis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore praesentium, augendi, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis, cuicunq; mercatori, seù alijs personis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo, vendere, & alienare, pretiumq; indè redigendum penès dilectum filium Iosephum Iustinianum Depositarium Nostrum generalem, seorsum ab alijs Nostris pecunijs, deponere, itàut indè, nisi pro praestanda dicto Rodulpho Imperatori Electo, destinata ope, vel casu, quo bellum antequàm dictae pecuniae in vsum praedictum conuertantur, cessaret, ad effectum restituendi ipsis Congregationibus, pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant, nec in alios quoscunq; quàm in praedictos vsus conuerti, nullatenùs possint liberè similiter, ac licitè, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatem impartimur. Vt autem praedictae Congregationes tali onere subiectae, aliqua in parte, alijs, siquae imponentur imposterum, alleuientur, motu, & scientia similibus confirmantes, & auctoritate Apostolica approbantes in primis facultates, & exemptiones eisdem Congregationibus concessas, per fel. rec. Pium V. praedecessorem Nostrum, sub Dat. Romae, Anno 1570. 14. Kal. Aprilis, Pont. sui Anno 6. earum singulas, & ipsarum Superiores, Abbates, Priores, Praepositos, Patres, Monasteria, Capitula, Conuentus, Prioratus, membra, Grangias, & bona omnia, & singula, tàm praesentia, quàm futura, cuiuscunq; qualitatis, quantitatis, valoris, & naturae, & vbicumque existentia, & consistentia, quocunq; nomine nuncupentur, ab omnibus, & quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus, à Nobis, seù successoribus nostris, quoquomodo, etiam, ad eiusdem, vel alterius Imperatoris, Regum, Ducum, etiam Sabaudiae Principum, seù aliorum quorumcunque instantiam, praeterquàm Dominii Venetorum, & ex quibuscunque causis, etiam praedicta longè maioribus, vrgentissimis, & necessarijs, etiam hic non expressis, & de necessitate exprimen. hactenùs impositis, & posthac forsan imponendis. Et propterea ab omni contributione, collatione, Taxa, tàm Ordinaria, quàm Apostolica auctoritate, in quocunque loco Nobis, & Sedi Apostolicae mediatè, vel immediatè subiecto, ad instantiam Communitatum, Castrorum, & Oppidorum, pro extinctione, & liberatione debitorum, per easdem Communitates, & Vniuersitates, hactenùs contractorum, seù contrahendorum in futurum imponenda, & liberamus; saluis tamen omnibus exemptionibus ab alijs Summis Pontificibus praedecessoribus Nostris, dictis duodecim Congregationibus concessis, ità vt illa, prout sunt, confirmata censeantur; necnon saluis cum exemptionibus, quae de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, easdem quoque, & earum singulas similiter eximimus, & liberamus à quocunque supplemento integrae quartae partis fructuum, secundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex praedictarum Constitutionibus persoluen. Siquidem tamen vltrà summam, quam hactenùs soluerunt, & in futurum soluent, praetendi à Nobis, & successoribus Nostris, & Camera Apostolica potest, quod totum illis benigniter condonamus, & tàm quoad praeterita, quàm in futurum gratiosè in Domino elargimur. Necnon simili modo easdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. seù redimendi infrà certum tempus nondùm elapsum, ratam portionem sibi tangentem dicti Montis Nouennalis, si qua forsan, ex ipsis tali obligatione obstrictae teneatur; ex quauis conuentione cum Camera Nostra Apostolica, siuè eius Ministris quibusuis, quacunque ex causa hic non expressa, & forsitan de necessitate exprimenda, reponentes eas in pristina sua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo quandò, & quotiescunque sibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominùs earum Abbates, Priores, & alios Ministros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum suarum Congregationum quantocitius studeant, & inuigilent. Decernentes praedictas literas vllo vnquàm tempore, etiam ex eo, quòd praedictae Congregationes praemissis expressè, & nominatim non consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub illis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, nisi de earumdem praesentium toto tenore specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit, sicq; per quoscunque pariter supradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, sublata ijs similiter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate

indi-

iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secùs super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Camerario, & Thesaurario prædictis, & Causarum Curiæ Cam. Apost. Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alios vbi, quandò, & quoties opus fuerit, præsentes literas, & in eis contenta quacunque solemniter publicantes, & in præmissis omnibus, & singulis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, omnia, & singula in præsentibus expressa, ac illarum vigore facienda, quacunque ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectare poterit, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantib: Regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac alijs quibusuis Apostolicis Constitutionibus, præsertim fel. record. Simmachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, & Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, ac Gregorij Decimitertij, super reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuslibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum, ab ipsis Congregationibus, aut quacunque ipsarum, factis, earumdem quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monasteriorumque singularium Statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, ipsis Congregationibus, & Monasterijs in contrarium præmissorum quomodolibet, ac sub quibusuis verborum formis, etiam derogatoriarum, derogatorijs, alijs insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs Decretis concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis; etiamsi pro sufficienti earum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil prorsùs omisso, & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, ad effectum præmissorum, specialiter, expressè, ac latissimè derogamus, ac derogatum esse volumus, ac omnibus illis, quę in erectione dicti Montis Nouennalis concessum est non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 5. Maij, 1595. Pontificatus Nostri, Anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsit. 1. Quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

Quæsit. 2. Vtrùm scriptura, seù bullatio sit de essentia priuilegij Abbatibus, siuè alijs quibuscunque concessi.

Quæsit. 3. Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat.

Quæsit. 4. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

Quæsit. 5. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodò sint explicanda, quandò continent verba obscura.

Quæsit. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores possint suarum Ecclesiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari.

Quæsit. 7. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscunque*.

Quæsit. 8. Quomodò intelligenda sit illa clausula, in priuilegijs apponi solita, qua dicitur, *Vt non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*.

Quæsit. 9. Vtrùm Religiosi vti possint priuilegijs, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seù potiùs ipsis renuentibus.

Quæsit. 10. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia, quomodò reddantur inualida.

Quæsit. 11. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahantur.

Quæsit. 12. An, & quandò Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seù restringere.

Quæsit. 13. Vtrùm priuilegia concessa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

Quæsit. 14. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siuè abusum.

Quæsit. 15. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegijs sui Ordinis, seù Religioni concessis.

Quæsit. 16. Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorumue Regularium priuilegia.

Quæsit. 17. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an verò illi alleganti credatur.

Quæsit. 18. An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterùm ædificetur.

QVÆSITVM I.

Qui possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus Priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi potest, qui leges condendæ potestatem habet.*
2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*
3 *Priuilegium est ius singulare, contrà ius commune indultum.*
4 *Condere qui potest, potest & soluere.*
5 *Papa potest in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*
6 *Princeps secularis sicut in spiritualibus legem condere non potest, ità nec priuilegium.*
7 *Lex extrà consulentes territorium, non obligat.*
8 *Priuilegium extrà Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extrà suam Prouinciam, prodesse non potest.*

1 Priuilegium ab eo regulariter concedi potest, qui legis condendæ potestatem habet, vt tradunt *gloss. singularis in Summ. 25. quæst. 2. Syluestr. verb. priuilegium, quæst. 2. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 3. Suarez de legib. lib. 8. cap. 9. & 10. Salas eodem tractatu, disput. 17. sect. 3. num. 27.*

2 Ratio est, quia priuilegium, dicitur priuata lex, sic dictum, quòd in priuato feratur, *Isidorus lib. 5. etymolog. cap. 18. relatus in cap. priuilegia, 3. dist.* & ex *S. Gregor. & Hieron. refert Gratian. in cap. vlt. vers. neque, 25. quæst. 1.* Ergò ab eo con-
3 cedi debet, qui potest legem ferre; tùm quia priuilegium dicitur ius singulare contrà ius commune indultum, vt scribunt *Petrus Gregor. de iur. arte, cap. 7. num. 14. Reuard. tomo 1. ad leges 12. tabularum, cap. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 39. num. 5.* & ità priuilegio eximitur quis à legis obligatione; eximere autem ab obligatione legis, & iura soluere, aut relaxare non potest, nisi, qui

ea sanciuit, vel eius superior, aut etiam inferior,
4 si à superiore ei potestas tribuatur: is enim, qui condere potest, potest & soluere, *l. 3. ff. de re iud. l. vlt. C. de leg. cap. verbum, de pœnit. dist. 1. cum similibus*, de quibus *Garzia Falcon. reg. 116. D. Barbos. de officio Episc. par. 3. alleg. 52. num. 1.*

5 Ex quibus infertur, Summum Pontificem posse in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique, vt docent *gloss. & Syluest. citatis locis*. In temporalibus verò potest, solummodò quoad terras teporali Ecclesiæ dominio subiectas, vt notatur in *cap. per venerabilem, qui fil. sint legit.* Indirectè tamen, in ordine scilicèt ad finem supernaturam assequendum, potest omnibus, & vbique in temporalibus, & in spiritualibus priuilegia concedere, vt resoluit *Bonac. de legib. disput. 1. quæst. 3. punct. 2. num. 3. & Azor. citat. loc.* ad quorum dictà comprobanda faciunt plura, quæ in hac materia congessit *D. Barbos. de offic. & potestat. Episcopi, parte prima, tit. 3. cap. 2. numer. 24. cum sequentibus*.

6 Secundò infertur, quòd sicut Princeps secularis de spiritualibus legem condere non potest, ità nec priuilegium, vt in materia decimarum decidit *text. in cap. tua, 25. in princ. de decim. cap. cùm*
7 *& plantare 3. de priuileg.* Hinc etiam quemadmodùm lex extrà territorium constituentis non obligat, *cap. 2. de constit. lib. 6.* ità nec priuilegium
8 extrà Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extrà sua Prouinciam prodesse potest, vt ait *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* Vbi eleganti distinctione vniuersam resoluit materiam; vel enim Episcopus, aut alius Superior in suo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum speciali statuto prohibitum solùm in sua Diœcesi; & certum est prodesse priuilegium extrà eà, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur; aut priuilegium conceditur ad faciendum actum speciali statuto prohibitum, etiam in alijs Diœcesibus, & ad eas non proderit priuilegium.

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrùm scriptura, seù bullatio sit de essentia priuilegij Abbatibus, siuè alijs quibuscunque concessi.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non est de essentia priuilegij, licèt sit necessaria ad gratiam probandam.*

2 *Priuilegium concessum siuè scriptura,nō expirat morte concedentis, etiam literis nondùm expeditis.*

1 AD essentiam, seu substantiam priuilegij non pertinet, nec est necessarium, vt sit scriptū, seù per Bullam, aut per Breue concessum; sed sufficiunt verba, vt probat *text. in Clemen. dudum, vers. nos etenim, de sepult. gloss.* 1. *per text. ibi,institutionei*, 25. *q.* 2. quam post *Archid.* communiter receptam testatur *Nau. cons.* 1. *num.* 1. *de priuileg. Fr. Emman. quæst. Regul. tomo* 1. *quæst.* 7. *art.* 5. *Bald. in l. humanum, C. de legibus in l. falsus, C. de furt. in l. idem Vlpianus, ff. de excusat. tutorum, Imol. in Clem. dudùm, §. nos enim, in verb. aut scripto, de sepultur.* idem *Bald. in cap.* 1. *in fin. princ. per quos fi. inuent.* latè *Felin. in rub. de constit. Innocen. in cap. constitutus, de rescript. Archid. Ioan. Andr. in proœm.* 6. *Panormitan. in cap. in nostra, num.* 11. *de rescript.* dicens, quòd etsi scriptura sit necessaria ad gratiam probandam; non tamen est de essentia ipsius gratiæ. Vnde post obitum Romani Pontificis, qui priuilegium concesserat, literis tamen nondùm scriptis, gratia concessa non extinguitur; sed successor literas concedit, faciendo mentionem de prædecessore; idem dicit *Bonac. de legibus, disput.* 1. *quæst.* 1. *punct* 4. *num.* 51. & idem *Panorm. in cap. nosti, num* 4. *& cap. qualiter, num.* 1. *de elect.* 2 ait, quòd si Papa solo verbo aliquem pronunciaret Episcopum, seù Abbatem; illicò esset Episcopus, vel Abbas; quamuis in foro exteriori Episcopus, aut Abbas, siuè Regularis, siuè Secularis huiusmodi electus, & promotus non sit recipiendus, vt talis, nisi litteris impetratis, expeditis, & receptis; aliàs enim tàm recipientes, quàm se ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *extrauag. Bonifacij Octaui*, quæ incip. *iniunctæ, de elect.* Et proptereà, etsi, absolutè loquendo, scriptura, seu Bulla, aut Breue non sit de essentia priuilegiorum; tamen quia nonnulla inconuenientia, & absurda consequi possent, si illa non essent in scriptis redacta: ad ipsorum comprobationem, scriptura est necessaria; qua non obstante, gratiarum probatio esset facienda per testes, quos ferè impossibile foret, totum priuilegij tenorem, & continentiam, omnemque eius formalitatem scire; hoc autem non dico, esse omninò impossibile: permittitur enim, probare tenorem priuilegii per testes, vt constat ex *cap. olim, il primo, de priuil.* vbi habetur, contenta in instrumento amisso, posse per testes, qui illud perlegerint, probari, si deponant de tenore, & quòd erat sine vitio: nec oportet; aliquid de veritate Instrumenti probare, ità *Syluest. verb. priuilegium, quæst.* 14. & alii superiùs citati communiter.

Notandum, quòd viuæ vocis oracula eamdem, quàm aliæ Pontificiæ Constitutiones vim obtinēt, vt clarè colligitur ex *can. institutionis*, 25. *quæst.* 2. ibi; *siuè qua scripto decreuimus, quæ in nostra præsentia videntur esse disposita, Innocen. in cap. constitutus, num.* 2. *de rescript.* Et licèt Gregorius XV. per suam *Constitutionem, incip. Romanus Pontifex*, editam sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus sui anno secundo. Omnia, & singula viuæ vocis oracula suorum antecessorum, tùm ad interius, tùm ad exterius forum spectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in suo robore permanerent omnia indulta, & concessiones huiusmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipsorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorumdem Cardinalium manu subscriptæ, & de quibus ijdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales inscriptis testimonium præbuerunt. Prætereà notandum, quòd sublatis, seù reuocatis aliis priuilegiis, non censentur sublata, seù reuocata viuæ vocis oracula, nisi id expressè significetur; vt est communis *Canonistarum* opinio; & *Romana Curia praxis*, vt testantur *Enriq. lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 24. *num.* 8. *Eman. Sa, ver. gratia, num.* 13. *Llamas* 1. *par. method. cap.* 7. §. 6. *Felician. lib. de censibus, tit. de priuileg. cap.* 15. *Lauren. de Peirin. tomo* 1. *priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad* §. *const.* 17. *Iulij Secundi, num.* 4.

Nec contrà principalem resolutionem, in principio huius *Quæsiti* traditam, obstat doctrina *gloss. verb. in scriptis, in cap.* 1. *de censib. lib.* 6. dùm habet, quòd in priuilegiis necessaria est Scriptura, *arg. text. in cap. contrà morem* 100. *dist.* ibi, *scriptis priuilegijs*, & *in cap. porrò, de priuileg.* quia intelligitur, quoad probationem, vt cum communi resoluunt, *Molin. de primogenit. lib.* 2. *cap.* 8. *à num.* 8. *Auendan. l.* 31. *Tauri gloss.* 2. *à num.* 14.

QVÆSITVM III.

Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur etiam ad ipsorum Abbates: licèt de istis nulla mentio in priuilegijs fiat.*

2 *Priuilegium nonsolùm censetur concessum personis in priuilegio expressis, sed etiam ijs, quæ propter vocis significationem, in eo comprehenduntur.*

3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non desinit esse Monachus.*

4 *Priuilegia fauorabilia concessa Religioni, eius Abbatibus etiam concessa censentur.*

1 DIco primò, quòd priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur ad eorum Abbates

bates, etiam si Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium concessit, nullam de ipsis Abbatibus in eo mentionem habuisset: Tùm quia Principis beneficium latè explicandum est, *cap. cùm olim, de verb. significat. & l. beneficium, ff. de constit. Princ.* Priuilegium autem fauorabile est verè, & propriè beneficium; ergò latè explicandum; Tùm etiam

2 quia priuilegium, nonsolùm censetur concessum personis, quæ sunt in illo expressæ, sed etiam ijs, quæ propter vocis significationem in eo comprehenduntur, *Bonac. de legib. disput. 1. quaest. 3. pun. 1. §. 2. num. 1.* At in fauorabilibus, & materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, nisi aliud ex loquentis mente conijciatur, *cap. final. de simon.* & ibi *gloss. & Panormit. num. 2. Bartol. in l. 4. ff. de stipulat. seruor.* cum alijs citatis in hoc *primo libro, Disput. 1. Quaest. 7.* quibus addo *Sanch. in praecept. Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 8. num 84. Valenzuola consil 74. nu. 79.* & alios, quos nouissimè refert *D. Augustin. Barbos in tract. de appellatiua verborum vtriusque Iuris significat. appell. 153. num. 1.* Nam Abbas per promotionem

3 ad Abbatiam, non desinit esse Monachus; sicut Rector per Rectoratum, non desinit esse Scholaris *Ioan. Andr. in procem. Decretal. in princip. Felin. in eodem procem. col. 4. vers. caeterùm in proposito.* Nec Abbates per dignitatis assecutione debent esse peioris conditionis, quàm sint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium sit, augere: non autem priorem statum ab eo, cui dignitas collata est, in ipsius præiudicium auferre, iuxtà tradita ab *Horatio Mandos. de priuileg. ad instar gloss. 6. numero 29.* atque ità *Rodericus quaest. Regul. tomo 3. quaest. 51. artic. 11.*

4 Dico secundò. Priuilegia concessa Religioni, censentur etiam eius Abbatibus concessa; licèt de ijs mentio facta nõ esset: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam eius Caput, siuè Prælatus, *Andr. Barbat. in tractatu de praestantia Cardin. lib. 1. quaest. 7. col. 34. Felin. in procem. Decretal. Verb. Gregorius, col. 4. sub num 13. Roderic. dicta quaest. 51. art. 8.* & his citatis *D. Augustin. Barbosa in suo nouissimo tractatu, de appellatiua verborum vtriusque iuris significat. appellat. 55. num. 2.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, concessa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia concessa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*

2 *Priuilegium non debet etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi.*

3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegijs Religionis, cuius Abbatia sibi commendata est.*

1 Respondeo, quòd nullo modo priuilegia concessa Abbatibus Regularibus extenduntur ad Commendatarios. Priuilegium enim non debet,

2 etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi, *cap. fin. de priuileg. cap. Vlt. de praebend. Clem. 1. de censib. cap. priuilegium, de regul. iur. in 6. vbi gloss. & Doctores communiter Card. Clem. 1. de testam. quaest. 6. Bart. in l. 1. C. de constit. Princip. Azor. institut. Moral. par. 1. lib. 5. cap. 23. quaest. 2. Salas de legibus disput. 17. sect. 8. num. 48.* latè *Petr. Barbos. in l. quia tale, ff. soluto matrimon. Cardin. Tusc. tom. 6. lit. P. conclus. 746.* Nam etsi Commendatarius perpetuus quodammodò verus Prælatus dici possit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait *Gomes. super regul. Cancell. in reg. de triennali, quaest. 5. art. 1. num. 22. versic. ex quibus facilè.* Prætereà in Commendatarijs, non est eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarii non profitentur Ordinem, siuè Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempè Ordinis, & Regulæ gratia, priuilegia ipsis Abbatibus Regularibus, certum est, fuisse impartita. Vnde cessante in ipsis Commendatariis causa finali priuilegiorum, cessabunt etiã ipsa priuilegia, *arg. text. in l. Titia, §. Vsurat, ff.*

3 *de legibus.* Ideò dicendum est, Abbatem commendatarium, nonsolùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari concessis; sed nec etiam iis, quæ Religioni concessa sunt; cùm ipse appellatione Religiosorum non venit; iuxtà doctrinam *Bartol.* quem refert *Rodericus quaest. Regul. tomo 3. quaestione 51. articulo nono.*

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quomodò sint explicanda, quandò continent verba obscura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia tunc sunt interpretanda, quandò continent verba obscura, & ambigua.*

2 *Priuilegium aliud fauorabile, aliud odiosum.*

3 *In explicandis priuilegijs seruanda est verborum proprietae.*

4 *Priuilegium fauorabile latè est explicandum, quantùm verborum proprietas patietur.*

5 *Priuilegium odiosum strictè est explicandum.*

6 *In priuilegio semper subintelligitur clausula,* Salua iustitia, &c.

7 *Priuilegium conforme iuri communi, licèt sit contrà statutum, vel consuetudinem, est plenissimè interpretandum.*

8 *Verba priuilegij Pontificis, secundùm Canones, non secundùm leges ciuiles interpretanda sunt.*

9 *Priuilegia Religiosorum gratia concessa, sunt plenissimè interpretanda.*

1 Pro intelligentia huius Quæsiti, notandum est primò. Priuilegia tunc esse interpretanda, quandò continent verba obscura, incerta, dubia, & ambigua. Quandò autem in eorum verbis nulla est ambiguitas interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille, ff. de legat. 3.* Vnde magna est differentia inter priuilegii interpretationem, atque illius extensionem; priuilegii enim interpretatio tunc

tunc fit, cùm verba in eo posita obscura, vel ambigua declarantur: extensio autem cùm ad aliud quidpiam simile protrahuntur: ità *Azor. instit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23.*

2 Notandum est secundò, priuilegium aliud esse fauorabile, aliud odiosum. Fauorabile est illud, quòd communi legi non aduersatur, nec vlli præiudicium infert. Odiosum, quòd licèt fauorem priuilegiario præbeat, est nihilominùs contrà ius commune, vel in tertii præiudicium.

Quæ quidem priuilegii differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otiosam tamen eam indico, iuxtà ea, quæ tradunt *Surd. consil. 140. num. 73. & consil. 497. num. 4. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23. quæst. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27.* Nam cùm omne priuilegium strictè sumptum sit, contrà ius commune; hoc sufficit, vt odiosum censeatur, & restringendum, vt de dispensatione agens, ex hoc solo capite probat *text. in cap. 1. de filijs Presbyt. lib. 6.* Quarè distinctio illa minimè est necessaria, si de priuilegiis strictè sumptis loquamur, quamuis in sanum sensum defendi posset, intelligendo de priuilegiis latè sumptis: ità vt prior pars distinctionis, quæ agit de priuilegiis fauorabilibus, beneficia respiciat; posterior, quæ de odiosis tractat, intelligatur de priuilegiis strictè sumptis, quæ sunt contrà ius, vel in tertii præiudicium.

3 Tertiò notandum est, in explicandis priuilegiis seruandam esse verborum proprietatem iuxtà consuetam significationem verborum, & vsum communem, seruari solitum in foro illius, à quo fuerunt concessa. Nam aliàs aliquid certum determinari non posset, si verba priuilegii ad libitum explicarentur: dummodò aliquid absurdi ex verbis prædicto modo acceptis, non sequatur, ità *Syluest. verbo, priuilegium, quæst. 3. Azor. par. 1. lib. 5. cap. 23. q. 2.*

4 Quibus præmissis dicendum est, priuilegium fauorabile latè esse explicandum, & plenissimè interpretandum, quantum rationabiliter iudicatum fuerit, seruata verborum proprietate, vt habetur expresè in *l. beneficium, ff. de constit. Princip. & cap. quia circà de priuileg. & cap. dilecti, de donation. cap. olim, de verborum signific. Aristot. lib. 2. Polit. cap.*

5 *5. & 6.* Si verò priuilegium est odiosum, strictè explicandum est, seruata verborum proprietate; Princeps etenim in odiosis censetur, solùm derogare voluisse, quatenùs per verba expresè declarauit; *l. quod ausus, ff. de emancip. liber.* Vnde si priuilegium est contrà ius commune, strictè interpretandum est, vt quàm minimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quoties, C. de prec. Imperat. offerend. l. si quandò, C. de inoffic. testam. cap. 1. & 2. de fil presbyt. cap. quod dilectio, de consanguin. & affinit.* quia priuilegium, quod est contrà ius commune, continet dispensationem iuris communis; sed dispensatio est odiosa, & strictè explicanda; ergò priuilegium, quod est contrà ius commune, strictè est explicandum; quatenùs scilicet opus est, vt non extendatur, & amplietur derogatio iuris communis, vltrà proprietatem verborum in priuilegio oppositorum, & mentem concedentis; atque ità docent *gloss. & alij communiter in dicto cap. olim, de verborum signific. Syluest. verb. priuilegium, quæst. 3. Nauar. in Sum. cap. 12. num. 9. Azor. dict. quæst. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27. num. 3.* & alii. Similiter, si priuilegium in alterius præiudicium cedat, strictè etiam est interpretandum, vt colligitur *ex l. 2. §. meritò, ff. ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non censetur, velle alterum priuare iure suo, aut alteri damnum inferre; nisi quatenùs verbis expressit. Tùm quia in priuilegio semper subintelligitur

6 clausula, *Salua Iustitia*, vt docet *Ioan. Andr.* quem citat *Panormitan. in cap. certificari, nu. 9. de sepultur. Salas, de legib. disput. 17. sect. 8. num. 47.* & alii proximè citati.

Non sunt tamen ità strictè interpretanda priuilegia, vt nihil operentur, vt prosint; sed debent intelligi, vt aliquid conducant, & vt potiùs valeant; quàm pereant. Nam iusta Principis voluntas nũquàm frustrari, aut inefficax reddi debet, *cap. in his, de priuileg.* & ibi *Panormitan. in cap. Abbate, de verborum signific. Nauar. Sylvest. Suar. Azor. locis citatis, Salas d. sect. 8. num. 46. & 52.*

7 Item, priuilegiũ contrà statutum, vel consuetudinem, conforme tamen iuri communi est plenissimè interpretandum, *Ioan. Andr. in cap. cùm tibi, nu. 2. de verborum signific. Panormitan. ibidem in fine, num. 3. & in cap. olim, num. 5. eodem tit. Azor. dict. quæst. 20.* & alii apud *Bonac. de legibus, disput. 1. quæst. 3. part. 7. §. 1. num. 5. versic. dixi regulariter, in fine.*

8 Aduertendum tamen est ab illis, qui interpretandi priuilegia facultatem habent, verba priuilegii Pontificii interpretanda esse secundùm Canones, non leges, teste *Bald. in l. si quandò, la 1. C. de bon. vacantib. lib. 10.*

Notandum est etiam, quòd (vt ait *Bartol. in l. ex militari, ff. de milit.*) priuilegia interpretanda sunt

9 iuxtà conditionem, & statum personæ, cui conceduntur. Vnde priuilegia Religiosorum gratia concessa, sunt plenissimè interpretanda. Nam summa ratio est, quæ pro Religione facit, *l. sunt personae, ff. de relig. & sumpt. funer.* ità *Azor.*

Idem dicendum est de priuilegiis, quæ toti Religioni, vel Communitati in perpetuum conceduntur; ea enim cùm sint Constitutiones perpetuæ, quæ non conceduntur vni, aut alteri personæ, sed Religioni, quæ perpetua est, & nunquàm moritur, habent vim legis, ac si essent in iure expressa. Ità *Henriq. in Sum. lib. 7. cap. 22. num. 3. & cap. 24. num. 4. Salas, disput. 20. sect. 10. num. 15. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 1. num. 16.* citans alios, & *Bonac. dicto §. 1. num. 5. vers. si regulariter, Azor. d. cap. 23. quæst. 3.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati possint suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac propriis Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Eius est interpretari actũ, cuius est concedere. & n. 2.*

2 *Quandò dubium est de intentione Principis priuilegium concedentis, vel de ipsius potestate, solus cõcedens*

cedens, potest illud interpretari.

3 *Si dubium est, an priuilegium sit subreptitium, potest inferior Iudex illud interpretari.*

4 *In dubio, an iurisdictio contrà Regulares pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari.*

5 *Quandò dubium est circà verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur.*

6 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari.*

7 *Ex priuilegio Generales Prælati possunt ea etiam iuridicè interpretari.*

8 *Quòd intelligendum est, quandò sunt ambigua, secùs autem quandò sunt clara.*

1 PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Sedis Apostolicæ, recurrendum esse ad Papã, qui illud concessit; & pari ratione ad Regem, siuè Principem, aliàs concedentem, probat ad hoc expressus *text. in cap. cùm venissent 12. de Iudic.* cuius argumento ità resoluunt, *Cotta in memor. verb. priuilegium, pag. 709. Surd. consil. 558. num. 6. Ioan. Garz. de nobilit. gloss. 1. §. 1. num. 1. vel 2. Guttier. pract. quæst. 28. num. 2. Gail. lib. 1. obseru. 1. num. 7.* cum alijs citatis *à D. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm venissent, num. 2.* Ratio est, quia eius est interpretari actum, cuius est condere, seù actum facere; vt colligitur ex *l. si Imperialis maiestas*, & ex *l. leges sacratissimæ, C. de legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum alijs multis, quæ congerunt *Merlu in empor. iur. part. 1. tit. de legib. num. 20. Surd. decis. 2. num. 5. Menoch. consil. 3 num. 22. & consil. 684. num. 23. Decian. consil. 36. num. 8. cum seq. volum. 5. Alderan. Mascard. de gener. statut. interpr. concl. 2. num. 146.*

Hoc non est adeò generale, quin aliquas limitationes patiatur. Nam aut dubium est de intellectu priuilegij, seu de intentione Papæ, vel Principis concedentis; & eo casu non debet adiri inferior, vt illud interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regula, eius est interpretari, cuius est concedere. Ità *gloss. d. cap. cùm venissent, verb. iudicari*; & ibi etiam *Innocen. & Panorm. nu. 3. Oldrad. dicto consilio 230. Syluest. verb. interpretatio, quæst. 2.*

Immo secundùm *Panormit.* etiam si casus esset clarus; quia non spectat ad inferiorem talis declaratio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel est dubium de potestate ipsius Papæ concedentis; & tunc neq; inferior cognoscere potest, sed solus Papa concedens; *Innoc. in cap. ex parte, il 1. de verb. signific. cap. 1. de translat. prælat.* Nam iudicare, si Papa potuerit concedere, esset iudicare, seù diffinire super priuilegijs concessis ipsi Sedi Apostol. & sic de facto, & potestate Apost. quòd non licet, *can. c. 16. q. 6. can. si quis suadente, 17. q. 4. can. cuncta per mundum, 9. q. 3.* Vel est dubium, si priuilegium validum sit, an subreptitium; & tunc potest inferior Iudex illud interpretari; ità *Bald. in prælud. feud. nu. 18. Panorm. d. num. 3. Sylu. loc. cit.* qui testatur de communi; quia tunc magis tractatur de priuilegiato, quàm de priuilegio. Ità etiam *Erasm. Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. par. 2. q. 13. nu. 2. Mirand. in Man. Præl. tom. 2. q. 44. art. 1. concl. 2.*

Sed est hic aduertendum, quòd Prælatus inferior, qui esset priuilegium interpretaturus, nõ potest illud interpretari in causa propria; quia hoc esset iudicare in causa propria, quòd est res valde iniqua, *l. vnica, C. nè quis in re sua ius sibi dic. can. 1. & 2. 4. quæst. 4.*

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede Apostolica in fauorem Regularium concessa, quòd in causa dubia, an iurisdictio cõtrà ipsos pertineat ad Episcopum, an verò ad proprios Prælatos Regulares, ipsi Episcopo non liceat Iudicem agere, & ipsorũ priuilegia interpretari, nè sit Iudex in causa propria; ad quod reducitur speciale indultũ, factũ à Clemente IV. Fratribus Minoribus, atq; Prędicatoribus, in quo prohibet strictè omnibus Ecclesiarum Prælatis, nè interpretari audeant priuilegia ipsis Fratrib. Min. & Prædic. cõcessa, siuè sint clara, quæ interpretatione nõ indigent, siuè dubia contineant; volens, quòd interpretatio super huiusmodi priuilegijs dubijs, & obscuris Sedi Apost. reseruata sit; ità refertur in *Comp. priuil. verb. priuilegia Fratrum, §. 5.* & Alexãder VI. *sub Dat. Romæ anno 1501. kal. April. Pontif. sui anno 8.* concessit Cõgregationi S. Iustinæ de Padua, vt quidquid dubij in priuilegijs d. Congregationis, seù aliquo eorum pro tempore emerserit, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem d. Congregationis, & locorum particularium eius, interpretari debeat; quòd priuilegiũ extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ à Iulio II. in memorabili priuilegio eidem nostræ Congregationi concesso, *Anno Domini 1507. Idibus Iuly, Pontif. sui anno quarto*, quòd habetur authenticũ in Monasterio Vallis Vmbrosæ. Simile priuilegium concessum est Societati Iesu, vt refert idem *Mirand loc cit.* quòd quotiescunque dubium fuerit super intellectu priuilegiorum Societatis, inter Iurisperitos, & alios Iudices, in fauorem eiusdem Societatis fiat interpretatio. Si dubium versatur circà verba priuilegij; tunc, vel sensus est clarus; & benè poterit inferior cognoscere, etiam in partium præiudicium; nam inferior interpretatur legem scriptam in præiudicium partium, *Innoc. in cap. cùm speciali, de appell. l. vnica, C. de professor. qui in Vrb. Constant. lib. 12.* ergò à fortiori poterit interpretari legem nõ scriptam, quæ est priuilegium. Ità *Panormit. d. num. 3. Cokier. d. quæst. 13. num. 3. Sylu. loc. cit. Mirand. art. 1. concl. 3.*

Vel sensus, seù casus est dubitabilis: & eo casu, si de facili Princeps adiri potest, ad eum spectabit interpretatio, *arg. dicti cap. cùm venissent, & d. cap. inter alia, & l. ex facto, in princ. ff. de vulgari, & pupillari substit.* Sin minùs poterit Iudex Inferior decidere huiusmodi casum per rationem aliquam naturalem, & verisimilem, quæ probari possit per expressa verba priuilegij, vel per aliud simile; huiusmodi enim interpretatio, quæ fit per similia, etiam Iurisperitis concessa est, vt notat *Petrus de Ancharan. in Clementina secunda, de Magist.*

magist. Ità *Innoc. in d. cap. cùm speciali*, *Panormit. d. num. 3. Cokier. d. cap. 13. nu. 3. Sylu. loc. cit. Mirād. d. art. 1. conclus. vlt.*

Hic autem notandum est, quòd licèt regulariter interpretatio priuilegiorum spectet ad Principem concedentem ex supradictis; tamen hoc est intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali, quæ de iure ad solum Summum Pontificem spectat; de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba apposita in Cōstitutionibus Summorum Pontificum, quandò dicitur, quòd nemini liceat ipsas aliter interpretari; vel quòd sit sublata potestas, aliter definiendi, interpretandi, & determinandi; non autem de interpretatione, & declaratione doctrinali, & magistrali, quæ benè fieri potest ab Abbatibus, & alijs Religionum Prælatis: & interpretationi, seù explicationi huiusmodi factæ ab Abbatibus, seù alijs Religionum Prælatis possunt eorū subditi tuta cōscientia stare. Ità *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art. 5. Ioan. de la Cruz, de stat. Relig. lib. 2. dub. 2. cōcl. 2. & seqq. Mirand. Man. Præl. to. 2. q. 44. art. 2. concl. 2.* qui testatur de communi, *D. Barbos. in Collect. ad d. cap. cùm venissent, num. 4.*

6

Ratio est, quia huiusmodi magistralem, & doctrinalem explicationem, siuè interpretationem facere possunt, etiam quilibet Iurisperiti, ac Theologi; ergò poterunt etiā Regulares Prælati: immo eorū interpretatio, & declaratio maioris est ponderis, ac amplioris facultatis a d Religiosorū conscientias assecurandas, propter speciales Summorum Pontificum concessiones super hoc eis factas, quas referunt *Roderic. Ioan. de la Cruz, & Mirād. locis citatis.*

7 Verùm ex priuilegio non solùm magistraliter, & doctrinaliter, verùm etiam iuridicè eorum priuilegia Regularium Prælati Generales interpretari possunt: nàm Iulius Secundus per Bullam, quæ incip. *Considerantes, quòd multa*, relatam à *Laurent. de Peirin. tom. 1. priuileg. sui Ord. constit. 13. d. Pontificis, fol. 470.* concessit Generali Ordinis Prædicatorum; quòd si in Constitutionibus eiusdem Ordinis, aut circà priuilegia, indulta, gratiasque, & exemptiones à S. Sed. Apost. illi cōcessa, & concedēda cōcessas, aut cōcedēdas, &c. aliqua ambiguitas emerserit, idem Generalis illam (quoad serenitatē illarum conscientiarū, qui sibi subiectæ sūt dūtaxat) quod priuilegium intelligendum est de facultate interpretandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinaliter, & magistraliter; quia hæc facultas non erat necessaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori integrum sit; quapropter Religiosi tenentur declarationibus, & interpretationibus factis à Generali, circà Cōstitutiones, priuilegia, exemptiones, &c. stare in his, quæ ad suarū conscientiarum serenitatem spectant. Quòd etiam notat *Lauren. de Peirin. in annot. ad prædict. const. 13. Iulij Secundi, num. 2.*

8 Quòd intelligendum est habere locum in ambiguis; nàm si res esset clara, Prælati interpretatio nō requireretur; in claris etenim non est opus cōiecturis. Ideò si priuilegium, vel statutum aliquod clarum sit, & Generalis contrarium declaret, subditus eius declarationi stare non tenetur, sed simpliciter priuilegium, aut statutum obseruare. Prædictum enim priuilegium non est in destructionē, sed in ædificationem; nec ad relaxandas, & confundendas, sed pacandas, & serenandas subditorum conscientias traditum est. Ità *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 5. vers. circà supradicta, Laurent. de Peirin. loc. cit.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscunque*.

SVMMARIVM.

1 *Valet priuilegium exemptionis Abbatibus concessum absque clausula derogatoria*, Non obstantibus quibuscunque, &c.
2 *Priuilegium est priuata lex.*
3 *Clausulæ* Ex certa scientia, & motuproprio, *æquipollent clausulæ derogatoriæ*, Non obstantibus.

1 Respondeo affirmatiuè, nempè quòd valeat priuilegium exemptionis, seù contra ius cōmune Abbatibus concessum, etiam si non adsit clausula, *Non obstantibus iuribus in contrarium*. Ità *Ostien. in Sum. de rescript. §. quas vires, vers. sed potest distingui, Ioan. Andr. & Gemin. in cap. vnico, de excessibus Prælat in 6. Nicol. Mylis. in Repert. verb. priuilegiū, vers. priuilegiū contrà ius commune, an valeat. Card. in Clem. 1. in 3. q. de censib.* latè *Felin. in cap. nonnulli, num. 11. cum multis seqq. de rescript.* vbi hanc sententiam multis auctoritatibus, & rationibus confirmat, & præcipuè quia priuilegium est lex priuata: *cap. priuilegium, 3. dist.*

2 Et sic de sui natura derogat legi, & debet aliquid vltrà ius commune operari, etiā si non exprimat. Et hoc indubitatè procedit, quandò ex ipsiusmet priuilegij tenore clarè elicitur voluntas Pontificis volentis statuere cōtrà ius; seù quòd exemptionem concedere voluerit, vt ait *Dec. cons. 113. nu. 4.* Idem videtur tenere *Paris. cons. 22. nu. 8. vol. 4.* quia, quandò cōstat de Principis voluntate, mandatum eius valet, licèt sit contrà ius, vt inquit *Salic. in l. fin. in 1. cap. distinctionis, C. si contractus, Carol. Tap. in rub. ff. de constit. Princip. cap. 4. nu. 107. D. August. Barbos. in tract. de clausul. vsufreq. claus. 83. num. 4. secundùm Lugdun. impressionem.*

3 Alia ratio est, quia cùm Ordinatiorum potestas ab auctoritate Summi Pontificis dependeat *cap. 1. dist. 21.* Ipse Summus Pontifex aduersùs eam, siuè contrà ius commune, ex certa scientia, & motu proprio rescribendo, censetur ei derogare voluisse; huiusmodi enim clausulæ æquipollent clausulæ derogatoriæ, *Non obstantibus*; ità *gloss. in cap. ex parte, 2. de off. deleg. Paris. d. cons. 22. n. 9. et 10. Dec. cons. 198. in fin. cons. 271. num. 8. & 9. Nicol. Mylis. in repert. verb. Scientia certa Principis, vers. & hoc sequitur, Franc. Curt. consil 21. Monet. de commutat. vlt. volunt. cap. 7. nu. 101. D. Aug. Barbos. in tract. de claus. vsufrequent. claus. 59. nu. 3. secundùm Lugd. impressionē.* Cōfirmatur auctoritate Baldi in

di in l. lapilli, col. 3. verſ. ego dico, ff. de reb. dub. vbi dicit, quòd, eo ipſo, quòd Princeps vocat conceſſionem ſuam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiorum, nulla alia clauſula eſt neceſſaria: quia tūc ſatis conſtat, quòd ipſo facto iuri communi derogare voluerit: eo, quia naturā priuilegij talis eſt: Ità etiam *Felin d. cap. nonnulli, d. nu. 11. & num. 12. verſ. ratio differentiæ, Philip. Franc. cap. 1. nu. 10. per tot. de conſtit. in 6.* Inſuper, & ſi clauſula, *Ex certa ſcientia*, nominatim non exprimitur; tamen ſatis eſt, vt certa ſcientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri, dicit *Felin. in cap. cùm inter, de except. & d. cap. nonnulli, nu. 12.* quia aſſertio Principis idem operatur, ac ſi eſſet expreſſè apposita clauſula, *Ex certa ſcientia; l. item Vlpianus, ff. de excuſ. tut.* Si autem concederetur priuilegium exemptionis à iure habente clauſulā derogatoriā, opus eſſet derogatione iſtius clauſulæ. *Nauar. ad cap. ſi quandò exceptio. 1. nu. 2. de reſcript.* videatur omninò *Felin. d. cap. nonnulli, d. num. 11. & plurib. ſeqq.*

QVÆSITVM VIII.

Quomodò intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegijs apponi ſolita, qua dicitur, Vt *non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, in quibus eſt clauſula:* Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat; *vt reuocata intelligantur, debet in ſecundo priuilegio apponi clauſula*, Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, etiā ſi de verbo ad verbū de illis mētio fieri deberet.

2 *Huiuſmodi priuilegia, an tollantur per clauſulam generalem reuocatoriam.*

1 QVandocunque priuilegia conceſſa ſunt cùm huiuſmodi clauſula, nempè, *Quòd nō cenſeantur reuocata, niſi de eiſdem de verbo ad verbum mentio fiat*, requiritur ad hoc, vt intelligantur reuocata, quòd in ſecundo priuilegio contineatur hæc clauſula, *Nō obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs, etiā ſi de verbo ad verbum, de illis mentio expreſſa fieri deberet*, vt notat *Panorm. in cap. cùm inſtantia, nu. 6. de cenſib. Sylu. verb. priuilegium, q. 10. & verb. exemptio, §. 11. Crauet. conſ. 126. nu. 2. Monet. de cōmut. vlt. voluut. cap. 8. nu. 539. Ant. Gabr. cōmun. lib. 6. tit. de clauſul. concl. 5. nu. 12. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſūpt. 41. nu. 22.* & alij plures, quos refert *D. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 83, nu. 7. Collect. priuil. Mendic. in Comp. verb. priuilegia Fratrum, §. 23.* vbi mouet quæſtionē, quia in nonnullis priuilegijs Regularibus conceſſis adeſt dicta clauſula, *quòd nō intelligantur reuocata, niſi de eis de verbo ad verbum mentio fiat*; vt exēpli gratia, cōceſſum eſt aliquibus Religioſibus, vt non teneantur ad procurationem Legatorū, etiā ſi in literis eorumdē dicatur, quòd tàm exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneãtur, niſi de huiuſmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demùm Summus Pontifex conceſſit Legato, vt poſſit exigere procurationem à quibuſcunque perſonis, etiā exēptis: quāuis talia obtinerent priuilegia, quòd de eis de verbo ad verbū mentio facienda eſſet, quæ voluit in literis Legati haberi pro expreſſis. Vnde mouetur dubiū, vtrùm per literas Legati cenſeatur derogatū illis priuilegijs. Circà quā quæſtionē maior pars Doctorū tenet, quòd per prædictas literas Legati cuicunque priuilegio derogatū ſit; vt probat idē *Collector* ex ſententia *Felin. in cap. nōnulli, de reſcrip.* idē cenſuit *Panorm. d. cap. cùm inſtantia*, qui eādem quæſtionem fusè tractat, & reſoluit pro parte affirmatiua; idē tenet *Mirād. in Man. Prel. to. 2. q. 45. art. 6. cōcl. vnic. Roder. quæſt. Regul. to. 1. q. 9 art. 6. & to. 2. q. 77. art. 8.* Et ratio eſt, quia Summus Pontifex hoc loquēdi modo ſatis indicat, velle priuilegiū reuocare: at priuilegiū vim habet ab ipſius Sūmi Pontificis volū-

2 tate. Secùs autē dicēdum eſt, de reuocatione facta, ſolùmmodò per clauſulā generalē reuocatoriam; ea enim non extenditur; quia Papa per clauſulam generalē non ſufficienter indicat, velle huiuſmodi priuilegia reuocare; ità *Azor. inſt. mor. p. 1. lib. 5. c. 22. q. 12. Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11. verſ. addo priuilegium, D. Barboſ. d. clauſul. 83. nu. 7. in fin.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegijs, à Sede Apoſtolica eis conceſsis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potiùs ipſis renuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, poſſunt ſuis ſubditis auferre, et limitare vſū quorumcunque priuilegiorum.*

2 *Abbates Generales, et Capitula poſſunt etiā alijs Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum.*

3 *Quæ de iure ſtatuta ſunt, habent vim obligandi ad culpam.*

1 REſpondeo, quòd nōnulli Abbates, & præcipuè Generales, & Capitula Generalia, & Prouincialia habent auctoritatē auferēdi, & limitādi ſuis ſubditis vſum quorūcunq; priuilegiorum. Vt patet ex nonnullis priuilegijs ad hoc à Sede Apoſt. Religionibus conceſſis; nā Clemens IV. cōceſſit Ciſtercienſibus, *Vt Indulgentiæ omnes, & literæ per quaſcūque perſonas eiuſdē Ordinis contrà cōmunia ipſius ſtatuta à Sede Apoſt vel eius Legatis, ſub quacūq; forma, vel expreſſione verborū impetratæ, irrita ſint, & inanes*, quod priuilegiū refert *Mirand. in Man. Prælat. to. 2. q. 43. art. 4. concl. vnic.* vbi etiā ſubdit, eūdem Clementē IV. conceſſiſſe eidē Ordin. Ciſter. quòd Pater Abbas ſubiectū ſibi Abbatē, poſſit in certis grauibus caſibus deponere, inter quos, hūc tanquā grauiſſimū expreſſit Si contrà cōmunia ipſius Ordinis ſtatuta priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis; de qua re nos tractauimus ſuprà in *Diſp. 13. Quæſ 2. nu. 8.* Et Gregorius XIII. Pōt. Max. anno Dñi 1575. die 3. Maij, *Conceſſit, ac decreuit, ne Perſonæ Societatis Ieſu, abſque expreſſa Superiorum earumdem licentia, vti poſſint facultatibus in Iubileis, aut Bullis Cruciatæ, Confeſſionalibus, aut alijs quibuſcūque Apoſtolicis Indultis, quomodocunq; hactenùs conceſſis, & in poſterū concedendis: declarauit præterea, poſſe Superiorem, dùm* huiuſ-

huiuſmodi licentiam concedit, limitare eam ad vſum vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vſum reliquorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contentorum, vt habetur in *Comp. eiuſdem Societatis, tit. gratiarũ vſus, §. 2.* quo priuilegio vti poſſunt omnes Religiones per communicationem.

2 Ex quibus videtur reſoluendum, quòd Abbates, Generales, & alij Superiores Abbates, & maximè Capitulum Generale poteſt limitare, reſtringere, nec non etiam auferre Abbatibus, & alijs Regularibus ſibi ſubiectis, quorumuis priuilegiorum, & gratiarum vſum. Videatur *Mirand. loc. cit. et Roder. quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 9. art. 2.*

Aduertendum tamen eſt, quòd ſupradicti Generales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Generalia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædictarum conceſſionum, tollere aliquid, quòd ſit contrà

3 vſum ſacrorum Canonum; nam quæ de iure ſtatuta ſunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxtà ipſius Iuris diſpoſitionem, quæ obligatio in totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure inferior diſpenſare poſſit in lege Superioris, iuſta de cauſa in caſibus particularibus, non tamen tollere poteſt obligationem inditam à Superiore, etiam in caſibus particularibus; ſi ab ipſo Superiore ſpecialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia quomodò reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ſubreptitiè impetratum nullum eſt.*
2 *Priuilegiatus faciens contrà id, quod in priuilegio conceſſum eſt, amittit priuilegium.*
3 *Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quandò incipit eſſe damnoſum priuilegiato.*
4 *Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodò ſit intelligendum.*
5 *Priuilegium conceſſum contrà conſtitutionem, aut conſuetudinem, vel datũ contrà ſententiã, nihil valet.*
6 *Priuiregium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.*
7 *Priuilegium quandonam expreſsè, & quandonam tacitè reuocetur.*
8 *Voluntas non fertur in incognitum.*
9 *Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quoddam priuatum ius.*
10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per poſterius contrarium priuilegium.*
11 *Princeps non præſumitur velle alteri tollere ius quæſitum abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa.*

1 Pluribus modis priuilegia nulla, atq; inualida redduntur. Primò, quandò obreptitiè, & ſubreptitiè quis aliquod priuilegium impetrauit: nẽpè per ſuggeſtionẽ alicuius falſæ cauſæ, ob quã, vt veram ſuppoſitã, tale priuilegium fuit ſibi cõceſsũ, *can. literis, et can. reſcripta, 25. q. 2. cap. ſuper literis, de reſcript.* vbi dicitur, quòd mendax precator, debet carere impetratis; in qualibet enim gratia eſt ſubintelligenda cõditio, *Si preces veritate nitantur,* etiã ſi non adſit, vt habetur *cap. 2. de reſcript.*

2 Secundo modo, priuilegium inualidũ redditur, ſi Abbas, qui illud eſt adeptus, faciat cõtrà id, quod in priuilegio conceſſum exprimitur, *cap. porrò, & c. recepimus, de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegium ipſo facto ceſſat, ſi priuilegiatus faciat contrà ea, quæ in eodem conceſſa, exprimuntur.

3 Item ceſſante cauſa priuilegij, ceſſat etiam priuilegium; probatur ex *cap. cùm ceſſãte, de appell.* vbi dicitur, quòd ceſſante cauſa, ceſſat effectus. Item quandò priuilegium incipit eſſe damnoſum ei, in cuius fauorẽ eſt conceſſum, fit nullum; probatur ex *cap. ſuggeſtum, de decim. & cap quod per nouale, de verb. ſignif. & reg. quòd ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur, id, quod ob gratiam alicuius conceditur, non eſſe in eius diſpendium retorquendum.

4 Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, ſi expreſsè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim. Panorm. in cap. ſi de terra, nu. 5. de priuil. Sylu. verb. priuilegiũ, q. 10. dict. 8.* & hoc eſt intelligendum quoad ius ſpectans ad ipſum renunciantẽ tantùm; ſecùs verò, ſi attingat Papam, ſiuè aliquem tertiũ: vnde Abbas exemptus exemptionis priuilegio renũciare non poteſt abſq; licentia Summi Pontificis, per *text. in cap. cùm tempore, de arbitr.* & diximus latè ſuprà in *Diſp. 16. Quæſit. 9. per tot.* nec etiam poterit ſui Conuentus priuilegio renunciare, ſiuè conſenſu eiuſcẽ Conuentus, *gloſſ. in cap. cùm dilectus, verb. repromiſit,* & ibi *Innoc. Abb. Bald. Butr. nu. 5. & 6. de relig. domib. Rota deciſ. 12. nu. 8 par. 2. Diuerſ.* Quilibet enim poteſt priuilegio, & fauori ſuo renunciare: dũmodò ius Superioris, aut tertij, nõ tangat. Ità etiã *Panorm. d. cap. ſi de terra, nu. 5. de priuil.* Vnde ſi Abbas, vel alius Prælatus Regularis alicui priuilegio renunciauerit, nihil nocet; quia priuilegiũ non illi, ſed Religioni conceſſum eſt; ità *Bald. conſ. 337. lib. 4. nu. 4. & Roder. quæſt. Regul. tom. 3. q. 31. art. 1.*

5 Quarto modo, inualidum, nullumq; eſt priuilegium conceſſum, ſi erit contrà Conſtitutionẽ aliquam; aut conſuetudinem, vel ſententiam, nec de eis mentionem faciat, vt ait *Syluest. loc. cit. dicto 2.* quod probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à Prælatis, & ex cap. 1. de conſtit. in 6.* & ex *cap. inter dilectos, de fid. inſtrum.* quæ iura diſponunt, quòd priuilegium conceſſum contrà conſtitutionẽ, aut contrà conſuetudinem, vel datum contrà ſententiam, nihil valet, ſi de eis mentionem non faciat; videatur *gloſſ. in cap. priuilegia, 25. quæſt. 2.* vbi de hac re plura adducuntur.

6 Quintò amittitur, nullumq; & inualidũ redditur priuilegium, ſi conceditur ſecundum, & in eo fiat plena, atque expreſſa mentio de primo, non verò aliter, vt habetur in *cap. veniens de præſcript.* & ait idem *Sylu. loco cit. 6. dict.*

Amittitur ſextò, priuilegium, & irritatur, atq; inualidum redditur per concedentis, ſeù illius ſucceſſoris reuocationem; vt ait *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum, de conſtit.* idem *Sylu. vbi ſuprà in 7. dicto, arg. l. iudicium, ff. de iudic.*

7 Hæc autem reuocatio dupliciter fieri poteſt: vel expreſsè per verba ſufficienter indicantia reuocationẽ priuilegiorũ in ſpecie, ſiuè in genere, vt ſi dicatur, *Non obſtante tali priuilegio,* vel *non obſtantibus*

quibuscunque priuilegijs. Vel tacitè, vt si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere, absque derogatione priuilegij; vt si Papa iubeat, exigi decimas ab eo, quem exemerat à decimarum solutione: quia Pontificis voluntas, non solùm verbis, verùm etiam factis manifestatur, ità *Felinus, cap. nonnulli de rescript. Suarez de legibus, libro 8. cap. 38. num. 3. & cap. 14. numero 8. Salas. de leg. disput. 17. sect. 14. num. 72. & alij* per eum citati, & *Bonac. de leg. disput. 1. quaest. 3. part. 8. §. 3. num. 14.*

Hoc tamen limitandum est primò, dummodò Papa sciat, adesse tale priuilegium; quia ad tacitam priuilegij reuocationem requiritur, vt Princeps illud cognoscat; nam voluntas non fertur in incognitum, *Suarez dicto libro octauo, cap. 28. numero 5.* Vnde priuilegium, quod non est clausum in corpore iuris, non reuocatur per posteriorem contrariam constitutionem, vel per alium contrarium priuilegium, nisi in eo fiat expressa mentio priuilegiorum, etiam si posterius sit insertum in corpore iuris; Princeps enim praesumitur ignorare ius particulare, nisi ipsius faciat mentionem *cap. 1 de constitut. nu. 6.*

8

9 At priuilegiũ in corpore iuris nõ clausũ est quoddam priuatum ius alterius; ergò illud Princeps ignorare praesumitur; ergò non praesumitur, illud reuocare, nisi expressam de eo mentionem faciat: *facit text. in cap. veniens de praescript.* vbi irritum decretum fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio facta non fuit. Ità *Suarez cap. 39. numero 2. Salas, & Bonac.* vbi proximè, qui testatur de communi, contrà *Panormitan. in cap. ex parte, de Capell. Monach.* & alios per eum adductos.

10 At è contrà priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per posterius contrarium priuilegium, siuè hoc sit clausum in corpore iuris, siuè non; siuè sit speciale, siuè generale; quia Princeps ius commune ignorare non praesumitur. *Ità Felinus in dicto cap. nonnulli, de rescript. Suar. dicto cap. 39. num. 3. Salas, dicta sect. 14. num. 77. Bonac. dicto §. 3. num. 17. vers. hoc tamen contrà, Panormit. dicto cap. ex parte, & alij.*

Secundò limitandum est, dummodò prius priuilegium non sit generale, posterius verò speciale; sic enim primum reuocatur per posterius; etiam si in hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap. dudum, §. nos igitur, de praeben. in 6.* Ità *Sylu. verb. priuilegium, quaest. 10. Suar. loc. cit. Salas dicta sect. 14. num. 74. & 79. Bonac. dicto §. 3. num. 17. vers. secundò limita*: Si verò vtrumque est generale, vel vtrumque est speciale, vel primum speciale, secundum verò generale; tunc nisi in secundo expressè derogetur priori, prius remanet in suo robore; ità aiunt *Salas, dicto num. 74. & Bonac. loco cit.* qui testantur de communi. Haec tamen intelligẽda sunt, dummodò priuilegiatus per prius priuilegium non acquisierit rem sibi concessam,

11 ac eam tanquàm propriam possederit; quia Princeps non praesumitur, velle alteri tollere ius quaesitum, absque eius cognitione, & grauissima causa: vt docent *gloss. & Panormitan. in dicto cap. veniens, de rescript. Suarez dicto cap. 39. num. 8. Salas dicto num. 74. in fine, & num. 79. & disput. 20. sect. 18. num. 126. Bonac. dicto num. 17. versic. ex dictis, ad finem.*

QVAESITVM XI.

Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Praelatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud personale, aliud reale.*

2 *Priuilegium personale cessat per mortem illius, cui concessum fuerat; reale autem transit cum dignitate, vel officio sui adhaeret.*

3 *Priuilegium quandò nam censeatur personale, & quando reale.*

4 *Quandò quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extrà illam dignitatem positus, non potest ampliùs vti priuilegio.*

5 *In dubio priuilegium censetur potiùs personale, quàm reale.*

1 PRo huius Quaesiti intelligentia clariori, supponendum est, priuilegium aliud esse personale, aliud reale. Priuilegium personale est illud, quod immediatè conceditur ratione sui. Priuilegiũ reale est, quod conceditur directè alicui rei: vt v. g. loco, dignitati, vel officio.

2 Secundò, supponendum est, priuilegium personale extingui morte illius, cui concessum fuerat; quia priuilegium personale, cùm sit concessum personae, censetur illi inhaerere; ergò extincta persona, extinguitur priuilegium illi concessum, iuxtà vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpuntur ea, quae sunt in nobis.

Priuilegium autem reale, idest dignitati, vel officio concessum, nõ extinguitur interitu, vel cessatione illius, cui concessum fuerat, sed transit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium successiuè adipiscuntur; quia dignitas, & officium sunt perpetua, nec intereunt, & successor repraesentat praedecessorem, non vt particularem personam, sed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ità *gloss. in cap. priuilegium, verb. priuilegium personale, circà med. de regul. iur. in 6. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quaest. 6. Suar. de legibus, libro 8. cap. 3. num. 3. Salas eodem tractatu, disput. 17. sect. 2. num. 13. & sect. 17. num. 124. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 2. Bonac. de legib. disput. 1. quaest. 3. punc. 8. §. 1. num. 2.*

Ex his patet, quid dicendum sit pro resolutione huius Quaesiti; priuilegia enim concessa Abbatibus, intuitu personae, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & cessant; nec ad eorum successores trasmittuntur; at priuilegia eis concessa ratione dignitatis, & officij, & quatenùs Praelati sunt, realia censentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel cessatione personarum, quibus concessa sunt, sed ad successores transeunt, vt patet ex dictis.

3 Difficultas autem est, quandò nam priuilegium censea-

censeatur concessum personæ, & quandònam dignitati, vel officio, ad quod coniectandum distinctione opus est. Nam vel priuilegium concessum est alicui Abbati, expresso solo nomine personæ, cui conceditur, vt si v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel est concessum, expresso solo nomine dignitatis, & officij, vt si dicatur, Concedimus Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ: vel expresso vtroque nomine, personæ scilicet, & dignitatis, vt si dicatur. Concedimus Horatio Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ.

Primo casu, priuilegium censetur personale; nisi aliter ex circumstantijs appareat, & consequẽter morte personæ, cui concessum est, extinguitur, nec transit ad successores.

Secundo casu, censetur concessum dignitati, & officio, non autem personæ; & per consequens non extinguitur, nec cessat morte, vel cessatione eius, qui huiusmodi priuilegium obtinuit; sed transit ad eius successorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquàm extinguitur, sed semper manet. Verùm hoc limitatur; nisi aliundè ex circumstantijs, aut verbis, vel ex subiecta materia colligatur, priuilegium esse personale, vt exempli gratia: Si Papa in Rescripto Apostolico, solùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, declarans, se illud concedere, ob peculiarem sciẽtiæ, & probitatis notitiam, quam de illo habet; priuilegium censebitur personale; licèt non sit expressa persona, sed tantùm dignitas; nam ex verbis patet, non fuisse habitam rationem dignitatis, sed personæ. Sanctitas enim, & doctrina non afficiunt propriè ipsam dignitatem, sed personam, quæ illas suis laboribus, atque industria comparauit.

Denique tertio casu, videlicèt, quandò nomen personæ, & dignitatis simul exprimuntur, priuilegium præsumitur personale, atque morte, vel cessatione illius, cui fuerat concessum, extinguitur, & cessat; quia nomen dignitatis est generale; at nomen personæ est speciale, & proprium; ergò illud per hoc speciale limitatur, vt genus per speciem; & alioquin nomen personale in priuilegio frustrà apponeretur. Ità *Sanch. dicta disput. 27. numero tertio, & 20. Salas dicta Sect. 17. Bonac. dicto §. 1. num. 3.*

4 Igitur, quandò quis potitur aliquo priuilegio, ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, si deindè ad aliam dignitatem promoueatur, vel à prima cesset, non potest ampliùs vti priuilegio; ità *Azor. dicto cap. 22. q. 6. ad fin. Salas d. Sect. 2. num. 13.* etiam circa *finem.*

5 Insuper notandum, quòd in dubio priuilegium censetur potiùs personale; & præsumptio respiciens personam, præfertur præsumptioni respicienti dignitatem; quia præsumptio specialis generalem cessare facit, cùm generi per speciem derogetur. Ità *Decius in cap. quoniam, Abbas in noua edit. numero 36. de offic. delegat. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. casu 477. nu. 14. & de præsumpt. lib. 1. præs. 29. nu. 7. Sãch. d. disp. 27. nu. 4. Bonac. d. §. 1. nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

An, & quandò Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seù restringere.

SVMMARIVM.

1 *Princepe suum priuilegium gratiosum, etiam sinè causa reuocare potest.*
2 *Princeps in dubio præsumitur, auctoritate legibus ordinata, vti voluisse.*
3 *Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest.*
4 *Necessitate cogente, licitum est Principi, etiam sinè causa, suum priuilegium reuocare.*
5 *Priuilegium, quod transiuit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare.*
6 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*
7 *Princeps in ijs, quæ sapiunt contractum, vtitur iure priuati.*
8 *Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.*
9 *Priuilegia, ex causa meritorum concessa, non possunt à Principe reuocari.*
10 *Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi; ac proindè non possunt per Principem reuocari.*
11 *Priuilegij concessio facta, pretio mediante, transit in contractum, quandò illud æquipollet rei concessae.*
12 *Merita debent æquipollere concessioni, sicut pretium, quod datur pro re concessa.*
13 *Actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat.*
14 *Compositiones remanent gratiosæ, si illud, quod soluitur, non æquiualet ei, quòd conceditur; ità vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex causa onerosa.*
15 *Iuspatronatus ad hoc, vt sit ex causa onerosa spectari debet, quod expensum fuerit, an scilicet æquiualeat concessioni.*
16 *Agumentum, quandò non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse in priuilegio, nec priuilegij nomen amittit.*
17 *Princepe ipse, siuè eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui, reuocare.*
18 *Princepe, data iusta causa, potest limitare, restringere, & in totum reuocare contractum, à se cum subdito celebratum; ac proindè priuilegium transiens in contractum.*
19 *Intellige, dummodò causa publicam respiciat vtilitatem.*
20 *Princeps ex causa publica vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare; immo illam auferre, præstita tamen recompensatione, vt num. 21. quidquid tenuerint alij, vt num. 22.*

1 Communis est Doctorum sententia, posse Principem suum priuilegium gratiosum, etiam

etiam sinè causa, reuocare; vt tradunt *Bald. in l. qui se patris num 14. C. vnde liber. Fel. in cap. quae Ecclesiarum num. 51. de constit. Grammat. decis. 46. num. 5. Capic. decis. 121. num. 16. & decis. 166. num. 1. Roland. cons. 66. num. 8. vol. 2. & cons. 13. num. 3. Vol. 3. Natt. cons. 511. nu. 3. & cons. 657. num. 5. vol. 4. vbi num. 6.* loquitur de priuilegio studiorum, & exemptionis, *Carol. Tapp. in l. fin. ff. de Constit. Princ. par 2. cap. 9. num. 56.*

2 Intellige, procedere supradicta de potestate absoluta, secundùm quam potest Princeps pro libito voluntatis priuilegijs gratiosis derogare, si expressè id exprimat; quia in dubio, auctoritate legibus ordinata vti voluisse præsumitur, vt inquiunt *Innocent. in cap. innotuit sub num. 5. de elect. Boss. in tit. de Principe, num. 193. Roland. cons. 86. num. 18. vol. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsump. 12. num. 1. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princip. potest. cap. 3. num. 1.* qua stante, non licet principi priuilegium, etiam gratiosè concessum, reuocare sinè causa, sicut tradit *Roland. cons. 13. num. 53. Vol. 3.*

3 Vnde prouenit, quòd licèt concessio feudi gratiosa de potestate absoluta reuocari possit, *Socc. cons. 87. num. 13. & num. 14. vers. aliquandò vol. 13. Gozad. cons. 8. num. 38. & 45. Curt. Iun. cons. 138. num. 4. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 7. num. 1. & 2. Peregr. cons. 4 sub num. 21. vol. 1. & de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. sub num. 51.* Tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest, *glos. in cap. 1. in fin. de his, qui feud. dare poss. & in cap. 1. de feud. sinè culp. non amitten. Afflict. decis. 282. num. 7. Grammat. decis. 65. nu. 33. Boer. decis 225. Surd. decis. 189. num. 15. Menoch. de præsump. lib. 2. præsump. 10. num. 50.*

4 Verùm id poterit licitum esse sinè causa Principi, si saltèm ità coegerit, & induxerit necessitas, secundùm *glos. in regul. decet, de regul. iur. lib. 6.* & quæ communiter resoluunt Doctores, quos plena manu refert, & sequitur *Anton. Gabr. comm. opin. lib. 3. tit. de iur. quæsit. concl. 7.* & plenissimè *Suar. de legib. lib 8 cap. 37. à principio.*

5 Priuilegium autem, quod transiuit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare, vt resoluunt *Bald. in d. l. qui se patris num. 14. Afflict. decis. 128. num. 10. Natt. cons. 268. num. 5. Vol. 2. Crauett. cons. 869. num. 7. & cons. 963. num. 26. Osasc. decis. 139. num. 23. Cephal. cons. 559. num. 86. vol. 4. Petra, de Potest. Princ. fol. 176. num. 84. Peregr. de iur. fisc. lib. 3. tit. 3. nu. 28. Sanctarell. Var. resol. lib. 1. quæst. 17. num. 3.* cum alijs citatis per *D. Barbos. in collect. ad cap. 1. num. 9. de probat.*

6 Generale enim est, Principem ex contractu efficaciter obligari, ad *tex. in l. Cæsar,* secundùm communem intellectum, *ff de publican. Doct in d. c. 1.* vbi *Felin. num. 1. & Bero. num. 2. Menoch. d. lib. 2. præsump. 10. num. 49. Tapp. in d. l. final. cap. 9. nu. 5. in 2. par. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princip. potest. cap. 6. num. 171. cum seq.* & alij plures, quos plena manu congessit, *D. Barbos. in collectan. ad d. cap. 1. num. 4.*

7 Nam in ijs, quę sapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, *Roland. à Vall. cons. 13. nu. 45. Vol. 3. Vincent. de Franc. decis. 17. num. 6. Crauett. cons. 640. num. 9. Surd. decis. 2. num. 21. cum seq.*

8 Et hoc idem de Deo omnium conditore, post Magistr. sentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iureperitis obseruat *Bald. in l. 1. ff. de pact.* vbi ait, Deum Omnipotentem ex promissione obligari, *Curt. Sen. cons. 68. sub num. 2. Crauett. cons. 241. sub num. 12. vers. immo sola promissio, Ferret. cons. 32. sub num. 21. in fin. vol. 1. Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 1. num. 9. Ludouic. Rodulphin. d. tract. cap. 6. num. 180.*

9 Aplia primò, vt non solùm supradicta procedant in priuilegijs à Principe concessis, quæ transierunt in contractum; sed etiam in illis, quæ ex causa meritorum concessa fuerunt; vt tenet *Afflict. decis. 128, num. 10. Tiraquell. in l. si vnquam, verb. donatione largitus, num. 11. C. de reuocand. donat. Natt. cons. 122. nu. 24. Becc. cons. 129. nu. 48. vol. 2. Surd. cons. 419. num. 51.* quod vendicat sibi locum, etiam si tale priuilegium sit subdito concessum, secundùm *Natt. cons. 268. num. 5. Bursat. cons. 16. num. 44. & seq. vol. 1. Bardel. cons. 22. num. 20. Tiraquell. in d. l. si Vnquam, verb. donatione largitus num. 11.* vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd concessa, vel data ob remunerationem sunt irreuocabilia, vti habita titulo oneroso, *Riminald. Iun. cons. 289. num. 7. & cons. 323. num. 5. vol. 3.* vbi attestatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam similem concessioné ex causa meritorum, reuocari posse, *Surd cons. 540. num. 39. & cons 419. nu. 51.* vbi loquens de priuilegio immunitatis concesso propter merita, dicit illud reuocari non posse, multisq; auctoritatibus probat, attestantibus concessa ex causa meritorum esse irreuocabilia.

10 Amplia secundò, procedere in priuilegijs pecunia obtentis, seù oneroso alio titulo comparatis; illa enim habent vim contractus onerosi, *Roland. cons. 13. num. 11. vol. 3. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 38. Surd. cons. 419. sub num. 53. vol. 3.* ac proindè per Principem reuocari non possunt, *Menoch. cons. 461. num. 12. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 33. num. 3. D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. num. 9.* & in *responso* pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. sibi concesso in *vers. non obstat, quòd priuilegium,* quod impressum reperitur in principio suorum operum, & in *tract. de claus. vsufrequen. claus. 83. num. 9.*

11 Intellige tunc demùm, & non aliter, concessionem priuilegij factam pretio mediante, transire in contractum, & onerosum parere titulum, quandò illud æquipollet rei concessæ, & sic habet secundùm *Bald. in d. l. qui se patris, C. vnd. lib.* cum

12 ea perpetuam commensurationem; nam sicut merita debent æquipollere concessioni, *Natt. cons. 188. nu. 2. & cons. 511. nu. 8. & cons. 600. nu. 37. Rimin. Iun. con. 289. num. 20. vol. 3.* sic pariter debet æquipollere pretium, quod datur pro re concessa, *Peregrin. d. tract. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. nu 29. Roland. cons. 13. nu. 12. vol. 3. Menoch. cons. 981.*

13 *num. 1. Osasc. decis. 189. num. 10.* sentientes, quòd quandò concessio præponderat, est gratia, nec

puri

puri priuilegij nomen amittit; quia actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat, *arg. l. quæritur, ff. de stat. hom. l. fundi partē ff. de cōtr. emp.*

14 Hinc fit, vt in materijs componendis, pro quibus soluitur magna compositio, si illud, quòd soluitur, non æquiualet ei, quod conceditur, remaneant huiusmodi compositiones gratiosæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex causa onerosa, *Rot. decis. 457. num. 17, par. 1. Diuers Nicol Gar. de benefic. par. 6. cap. 2. num. 194.* quos refert, & sequitur *D. Barbos. in d. responso, vers. sic etiam in materijs componendis, & d. claus. 83. num. 12.*

15 Eodem modo adhoc, vt iuspatronatus sit ex causa onerosa, spectari debet quod expensum fuerit, an scilicet æquiualeat concessioni, quia vbi non æquiualet, concessio ipsa iudicari potiùs debet gratiosa, quàm onerosa, secundùm *Rot. decis. 58. num 8. & decis. 88. num. 4. par. 1. Recent.* & fuit dictum in *Cæsaraugustana de Mella* 31. *Iannuarij* 1618. *coram Reuerendissimo Coccino Decano*, vbi expresse habetur, quòd quandò augmentum

16 non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit, prout refert *D. Barbos. d. claus. 83. num. 13. & 14.*

17 Amplia tertiò, vt non solùm princeps, sed nec etiam eius successor, siuè per electionem, siuè per successionem possit suum contractum, seu priuilegium, ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui infringere, aut aliter ab eo recedere, vt latè resoluunt, *Ant. Gom. variar. tom. 2. cap. 1. nu. 1. Bursatt. conf. 160. sub nu. 36. vol. 2. Roland. conf. 13. num. 36. vol. 3. Menoch. conf. 1. num. 228. & conf. 264. num. 15. & 17. Gam. Lusit. decis. 335. num. 5. Suar. de legib. lib. 3. cap. 35. num. 23.* & plures alij, quos refert *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. num. 7.* vbi in additionibus noniter impressis multò plures citat.

18 Data tamen iusta causa, non solùm licere Principi contractum à se cum subdito celebratum, & per consequens priuilegium transiens in contractum, limitare, eique modum, & conditionem præscribere, voluerunt *Molin. de primogen. lib. 4. cap. 3. à num. 17. Matien. l. 11. glos 8. num. 4. tit. 7. lib. 5. noua recopilat. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 67. Cabed. Lusitan. decis. 19. num. 10. & decis. 68. par. 3.* sed etiam in totum reuocare secundùm *Roland. conf. 66. num. 24. Pinell in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. num. 62. illat. 16. vers. ego, Alex. conf. 216. num. 18. vol. 2. Ant. Gabr. commun. tit. de iur. quæsit. concl. 5. num. 42. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 10. num. 49. Alex. Trentacinq. variar. resol. lib. 3. tit. de pact. num. 11. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princ. potest. cap. 6. num. 199.* & plures citati à *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. nu. 11.*

19 Quod quidem intelligendum esse existimo dummodò causa publicam respiciat vtilitatem, sicuti docent, *Rimin Iun. conf. 601. num. 14. Ruin conf. 330. num. 4. cum seq. Vol. 1. Crauett. conf. 276. sub num. 7. Cæsar Barz. decis. 118 num. 10. Franc. Becc. conf. 3. sub. num. 50. Surd conf. 203. num. 26. Menoch. conf. 350. nu. 21. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 2. sub num. 49.*

20 Ad cuius resolutionis corroborationem adduci solet illa cōclusio, quòd Princeps pariter ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare, immo illam auferre, iuxtà ea, quæ per *tex. in l. Lucius ff de euictiōn. & in l. si verberatum §. 1. ff. de rei vend.* resoluunt *Felin. in cap. nouit, sub num. 8. de iudic.* & *in cap. quæ Ecclesiarum num 53. de constit. vbi Abb. num 11. Boss in tit. de Princip. sub num. 187. Afflict. decis. 361. num. 4 Bece conf. 3 num. 51. Vol. 1. Surd. conf. 203. num. 17. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 3. nu 49. Ludouic. Rodulphin. d. cap. 6. nu. 60.*

21 Quo casu tamen teneretur recompensare, *l. 1. C. quib. ex caus. ser. pro præm. libert. accip l. si quandò C. de oper. libert. Dec. in l. id quod nostrum num. 3. ff. de reg. iur. & in conf. 375. in fine, Socc. conf. 266. num. 35. Vol. 2. Ias. conf. 233. num. 38. vol. 2. Natt. conf. 554. Roland. conf. 69. in 1. dub. vol. 2. Crauett. conf. 95. nu. 7. & conf. 276. nu. 7. & conf. 308. num. 8. Menoch. conf. 721. num. 27. & conf. 744. num. 10.* latè *Rimin. Iun. conf. 199. num. 169.* cum multis sequentibus, *Peregr. de fideicom. art. 52. num. 128. Petra de potest. Princ. cap. 32. num. 49. Ludouic. Rodulphin. dicto cap. 6. num. 362.*

22 Et quamuis *Surd. conf. 313. num. 98.* asserat, quòd de consuetudine non tenetur Princeps ad recompensationem, vbi ius alterius aufert ex causa publicæ vtilitatis, fultus auctoritate, *glos in l. si locus §. fin.* quam ibidem sequuntur *Alber. & Paul. de Castro ff. quemadm. seruit. amitt. & Capol. in tract. de seruit. vrban. præd. cap. 24. in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo glos. illa reprehenditur secundùm *Andr. Isern. cap. 1. §. post natale, in fin.* & ibidem *Afflict. colum. 2. de pace tenen. Roland. conf. 69. nu. 46. Vol. 2. Natt. conf. 554. nu. 27. Rimin. Iun. conf. 199. num. 181.* subdens hanc consuetudinem esse irrationabilem, & reprobatam *Afflict. decis. 321. num. 6. & Alber. in l. venditor §. si constat ff. commun. prædior.* adijciens ibidem *num. 185.* quòd dato, quòd glos. illa esset vera, procedit tamen in casu speciali illius *tex.* vt ibidē declarat *Florian.* relatus à *Roland. d. conf. 69. sub num. 48.* & ideò non est illud dictum glos. trahendum in consequentiam ex vulgaribus; & tantò magis in materia consuetudinis, quæ est stricti iuris, nec extenditur, vt in eisdem terminis attestatur *Natt. d. conf. 554.* Hæc in huiusmodi materia sufficiant, quæ si quis latiùs videre cupiat, consulat *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. de probat.* secundùm *nouissimam Lugdunen. impressionem*, vbi circà hanc materiam multa scitu dignissima de nouo addita reperiuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm priuilegia concessa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores, Reges, & alij seculares Principes regulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs semel, concessa amplius reuocari.*

2 Pri-

2 *Priuilegium toncessum non subdito, non potest amplius per concedentem reuocari.*

3 *Priuilegium antequàm acceptetur, potest à concedente reuocari.*

1 RESpondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes seculares nequeunt priuilegia Abbatibus, & Abbatijs, vel Religionibus, aut alijs Ecclesijs, & Ecclesiasticis personis semel concessa, ab ijsq; acceptata, regulariter loquendo, ampliùs reuocare. Quia Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ illis subditæ non sunt, *cap. si diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de Iudic. cap. 1. & seq. 11. q. 1.*

2 Priuilegium autem concessum non subditis, non potest ampliùs per ipsum concedentem reuocari; nam habet suam vim, statim atq; ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. §. ex parte, de conceß. prabend. lib. 6.* vnde non potest ampliùs reuocari in præiudicium priuilegiarii, ipso non consentiente, cùm sit ei ius quæsitum, & concedens non sit eius Superior; atque ità docent *Archidiac. in can. quicunque 6 q. 1. Ioan. Andr. in cap. constitutus num. 17. de Relig. domib. Innoc. in cap. nouit ille, de Iudic.* & ibi *Panorm num. 25.* idem *Panorm. in cap. inter alia num. 19. de immunit. Eccles. & Cæmeter.* & in *cap. super eo il 2. num. 4. de appellat. & cons. 41. num. 5. in 1. par. consil.* Dixi, *ab ijsq; acceptata.*

3 Nam priuilegium alicui concessum potest à concedenre reuocari, antequàm à priuilegiario acceptetur; sicut enim liberum est priuilegiario, non acceptare; ità concedenti, illud reuocare, *Suar de leg. lib. 8. cap. 26. num. 4. Salas, de legibus disp. 12. sect. 5. num. 38.* & alij apud *Bonac de legib. disp. 1. q. 3. puncto 3. num. 12.* Dixi, *regulariter loquendo:* Nam si tanta rerum mutatio superueniat, vt priuilegium huiusmodi censeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, potest illud Princeps reuocare; ità *Suar. d. lib. 8. cap. 37. num. 2. Bonac. d q 3. puncto 8. §. 3. num. 4* Illud demùm pro coronide materiæ aduertendum est; quòd priuilegium à pluribus Potificibus, Principibusue confirmatum, difficiliùs censetur tolli, *Dec. cons. 165. num. 3. D Barbos. in tract. de claus. Vsufrequen. claus. 83. num 25.* præsertim cùm accedit fauor piæ causæ, vel Religionis iuxtà tradita per eumdem *Dec. d. cons. 165. num. 1. & Alex. cons. 123. num. 16. lib. 4. Marc. Anton. de Amat. decis. 17. num. 6.* geminatio enim, manifestè monstrat Principis voluntatem, *l. balista* cum ibi notatis, *ff. ad Trebell. Paris. cons. 94 nu. 4. vol. 2. Crauett. cons. 101. num. 42. Menoch. cons. 10. num. 1. & cons. 255. num. 41.* & actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione *cap. & si Christus de iureiur. Roland. à Vall. cons. 61. num. 39 & seq. vol. 2. Osasc. decis. 38. num. 16. D. Barbos. d. claus 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siuè abusum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud negatiuum, aliud affirmatiuum.*

2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs infertur, non amittitur per non vsum.*

3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quandò non amittatur per non vsum.*

4 *Contrà Ecclesiam Regularem quo spatio præscribatur.*

5 *Quid requiratur ad hoc, vt talis præscriptio contrà Regulares, vel eorum Ecclesias currat.*

6 *Quid operetur illa clausula in priuilegiorum confirmatione apponi solita,* Quatenùs sunt in vsu.

7 *Priuilegia, præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vsum.*

8 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, præmissa protestatione, non præiudicandi priuilegio, non amittit priuilegium.*

9 *Vt totum priuilegium amittatur per contrarium vsum, quid requiratur.*

10 *Priuilegium habens tractum successiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*

11 *Religiosi non amittunt sua priuilegia si per vnum, aut plures actus contrà ea, vel ipsorum aliquod ex negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*

12 *Quando dicatur priuilegiarius abuti priuilegio, ità ut illo priuari mereatur.*

13 *Priuilegiarius quolibet modo priuilegio abutatur meretur illo priuari.*

1 QVoad primam partem huius quæsiti notandum, quòd priuilegium aliud est affirmatiuum, in quo conceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum, quo traditur potestas, aliquid non faciendi; vt est priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rursùs priuilegium affirmatiuum aliud est, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium, & grauamen aliorum, vt imponere tributum &c. Aliud, quo fieri potest aliquid, absq; aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Cõfessarium, & alia huiusmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur. His suppositis, dico; quòd priui-

2 legium affirmatiuum, per quod nullum grauamen, seù præiudicium alijs infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vsum, etiam si longissimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodò in eo non sit præfinitum tempus eius durationis; nullo enim iure probatur, huiusmodi priuilegium per non vsum amitti; & etiam cùm non sit in aliorum præiudicium, nemo est, qui contrà ipsum præscribat. Priuilegium

3 affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per quemlibet non vsum, nisi contrà ipsum legitimo tempore præscribatur, vt ait *Suar. de legibus lib. 8. cap. 24. num. 15. Bonac. de legibus*

4 *disp. 1. q. 3. pun. 8. § 5. nu. 3.* Quo autem ad tempus præscriptionis, notandum, quòd contra Ecclesiam non præscribitur minori spatio quadraginta annorum, vt habetur *in cap. accedentibus de priuil.* & *in cap. de quarta, de præscript.* notant *Salas, de legibus disp. 17. sect. 13. num. 64. Suar. de leg. lib. 8. cap. 24. nu. 20.* & communiter omnes: immo quædam Religiones potiuntur speciali priuilegio, quòd non possit contrà ipsas minori spatio sexaginta annorum præscribi; vt specialiter concessit Eugenius

genius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padua, anno Domini 1437. sept. Kal. Martij Pontif. sui anno 4., quod priuilegium extensum fuit, ac de verbo ad verbum concessum nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno 4. per quod concessit, quòd contrà priuilegia dictæ Congregationis non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum. Immo idem Eugenius IV. sub Dat. Florentiæ anno Domini 1442. sept. Kal. Iulij concessit Abbati, & Conuentui Monasterij S. Pauli extrà muros Vrbis, eiusdem Congregationis S. Iustinæ. *vt sicut contrà Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio, secundùm Constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones: ità quoq; prædicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obsistat*, vt refertur à *Roder. in noua collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla 17. eiusdem Pontificis*, quod priuilegium iam est ad totam Congregationem extensum, & sic alijs etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem *Roder. quæst. Reg. tom. 3. q. 35. art. 2.* de qua re nos dicemus infrà, vbi agitur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vsum, nisi per spatium centum annorum iuxtà dicta priuilegia. Vt autem

5 hæc præscriptio currat, opus est, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. si de terra, de priuil.* Secundò, quòd oblata sit occasio, huiusmodi priuilegijs vtendi, & priuilegiarij illis non sint vsi, scientes, & potentes vti. Et hic dicitur vsus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc est, quando quis per multos annos priuilegio non est vsus, & quia nunquam se obtulerit occasio, eo vtendi; quo casu non amittitur priuilegium per hunc non vsum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem *Suar. d. cap. 24. num. 4.* citans *Decium, Menochium*, & alios, & *Bonac. d. §. 5. num 5. D. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2. alleg. 26. num. 14.*

6 Hic autem notandum est, quòd quando Summus Ponti fex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenùs sunt in vsu*, idest, *quæ adhuc sunt in vsu*: per hęc verba fit, vt si præscriptum sit cõtrà talia priuilegia per non vsum per aliquot annos, non tamen per sexaginta, vel per centum, vt est necessarium ad legitimè præscribendum contrà ea: incipiunt de nouo priuilegia ex instanti talis confirmationis, ac si tunc de nouo concederentur: & sic anni transacti nihil deseruient præscriptioni. Ità *Cordub. in addit. ad Compen. priuil. tit. absolutio quoad seculares 1. vers. quo ad §. 19. Ioann. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 3. dub. 2. conclus. vlt.* Quod præcipuè locum habet, si confirmatio facta sit ex certa scientia; nàm hæc habet vim restituendi priuilegia reuocata, non solùm priuata auctoritate, idest à solo Summo Pontifice, sed etiam reuocata à iure communi; vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 29. num. 4. & 5.* Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium & in ius Concilij Generalis. Ad innouandum priuilegia iure communi ordinario sublata, satis est, si confirmatio, & innouatio fint ex certa scientia. Ad innouandum autem, & restituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum, necessarium est insuper, vt fiat de eo specialis mentio, per clausulam, *non obstante reuocatione Concilij Generalis*. vt docet *Suar. d. cap. 29 num. 5. & 6.* & alij apud *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. art. 10.*

7 Quoad secundam partem Quæsiti dico, quòd præcipuè priuilegia negatiua, quę consistunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vsum, scilicet faciendo contrà id, quod in ipso priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de Iure communi tollitur per vnicum actum contraueutionis; priuilegiarius enim præsumitur, priuilegio renunciare, *l. inter emptorem, C. de pact. cap. cùm accessissent, de constit. cap. accedentibus, de priuil.*

8 Quod non procedit, si priuilegiarius aliquid, quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmissa protestatione, non præiudicandi priuilegio; talis namque protestatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & ostendit, talem actum non esse formaliter priuilegio contrarium, eum priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, seu animo subeundi obligationem, quę per priuilegium ablata fuerat, vt ait *Bart. in l. 1. C. de his qui spontè, Abb. in d. cap. accessissent de constit. Suar. lib. 8. cap. 35. num. 3. & 24. Salas disp. 17. sect. 13. num. 66. Felin. d. cap. cùm accessissent. num. 30. D. Barbosa de offic. & potest. Episc. par. 2. alleg. 26. num. 14. & 15.* & communiter omnes. Et vt to-

9 tum priuilegium per contrarium vsum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contrà priuilegium, sit contrarius toti priuilegio; si enim tantum parti aduersetur, videtur derogare ipsi priuilegio quoad illam partem tantùm: & ratio est, nam quilibet præsumitur velle sibi, quam minimum præiudicium inferre. Insuper quia cum priuilegium amittatur per vsum ipsi contrarium, non debet amitti in totum per contrauentionem solummodò partialem. Ità *Suar. d. lib. 8. cap. 35. num. 10. Salas d. num. 66.* Est autem aduertendum, quòd prædicta intelligenda sunt de priuilegio, quod respi-

10 cit tempus præsens; priuilegium enim habens actum successiuum, & quoad vsum futuri temporis non consistens vnico actu non amittitur; dummodò legitimè non præscribatur; putà si quis habet priuilegium, non soluendi collectas, vel decimas, siue datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum successiuum) si semel soluat, etiam absq; protestatione, non exindè amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium, *Bart in l. fin. ff. de constit. princip. Alex. cons. 193. vol. 2. Aegid. Boss. in pract. crim. tit. de princip. & priuil. eius num. 320.* refert, & sequitur *Roder. quæst. regul. tom. 1. q. 9. art. 4. propè fin.* Hoc autem intelligendum est de priuilegijs concessis priuatæ personæ, non autem de priuilegijs concessis Communitati, aut Ecclesię; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus. *Panormit. cap. cùm accessissent. num. 8. de constit.* quod intellige, si illi actus fiant à priuatis personis, absque consensu, aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas potest expressè renunciare priuilegio sibi

sibi concesso, ità *Bonac. de legibus disp.* 1. q. 3. 11 *punct.* 8. §. 6. *num.* 15. At Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum aut plures actus contrà ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint; ità enim concessit Eugenius IV. Monachis Congregationis Casinen., sub Dat. Bononiæ anno 1437. prid. kal. Iulij Pontif. sui ann 6. quod refertur à *Roderic in noua collect. priuil. Bull.* 9. *eiusdem Pontificis*. Et hæc quoad secundam partem Quæsiti.

Quoad tertiam, nempè, vtrùm priuilegia amittantur per abusum, supponendum est, pluribus 12 modis posse contingere, vt quis dicatur, priuilegio abuti; ità vt vel illud mereatur amittere, vel statim amittat. Primò non vtendo priuilegio tali tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quàta in priuilegio præscribitur; hic autem potiùs dici posset non vsus, vel contrarius vsus, quàm abusus propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priuilegio, si eo vtitur vltrà limites ipsius, vt si quis priuilegio vtatur in loco, aut tempore, siuè circà personam, vel res, pro quibus priuilegium non est concessum. Tertiò modo contingit abusus priuilegij, faciendo aliquid iniquum, occasione à priuilegio sumpta. Quartò, quandò fit contrà 13 finem priuilegij. Quouis modo priuilegiatus priuilegio abutatur, meretur ipso priuari ex *text. in cap. vbi ità distin.* 64. vbi dicitur, quod priuilegium amittere meretur, qui concessa sibi abutitur potestate, & ex *cap. suarum, & ex cap. vt priuilegia, de priuileg. & cap. priuilegium* 11. q. 3. *Sylu. verb. priuilegium* q. 10. *Panorm. cap. licet, de Regular. Bernardus Diaz regul.* 5912. *Suar. d. lib.* 8. *cap.* 36. *nu* 1. *Salas disp.* 17. *sect.* 23. *nu.* 67. *Card. Tusch. tom.* 6. *lit. P. concl.* 574. Iura autem citata absolutè loquuntur de abusu priuilegij; sed vbi ius non distinguit neque nos distingere debemus: ergò quocunque modo priuilegiarius priuilegio abutatur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia abusus priuilegij quolibet modo contingat, habet culpam adiunctam; ergò meretur pœnam: igitur priuilegiarius, propter priuilegij abusum, ipso priuatur, ità *Bonac. q.* 3. *par.* 8. §. 7. *propos.* 2. *nu.* 3. *in fin.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi posint renunciare priuilegijs sui Ordinis, seù Religioni concessis.

SVMMARIVM.

1. *Iuri suo vnicuique liberum est renunciare.*
2. *Iura ad Ecclesiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non possunt, nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli.*
3. *Priuilegium aliud bonum publicum respicit, aliud priuatum.*
4. *Declaratur tex. in cap. si de terra, de priuileg.*
5. *Taciti maior est vis, quàm expressi; nisi diuersa sit ratio.*

1 Certa iuris regula est, liberum vnicuique esse iuri suo renunciare, vt probant, *tex. in cap. si Iudex* 42. *ff. de minor. cap. tuis* 39. *vers. nisi, de testib. cap. ad Apostolicam, de Regular.* cum alijs multis, quæ in hoc proposito cumulant *Soc. regul.* 339. *Petrus Barbos. in l. alia §. eleganter nu.* 12. *cum. seqq. ff. solut. matr. Azor. instit moral. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. q. 10. latè *Suar. de legib. lib.* 8 *cap.* 33. Cùm autem priuilegium in fauorem Religiosorum concessum sit, meritò ab ijsdem, ac proindè ab Abbate eorum capite illi renunciari posse, colligi videtur ex *tex.* in hoc casu aliàs difficili, in *cap. si de terra* 6. *de priuil.* vbi probatur euidenter, posse Prælatos, & Religiosos renunciare priuilegijs sui Ordinis, seù Religioni concessis de decimis non soluendis.

2 Sed, his non obstantibus, contrarium tenendum est, immo non licere Abbatibus, & Prælatis Religionum renunciare huiusmodi priuilegijs, vt pote, quia hæc renunciatio non continet præiudicium solius renunciantis, sed in suæ Religionis, & Ecclesiæ præiudicium redundat, tùm ex regula *tex. in cap. nulli, & in cap. si quis Presbyterorum, & in cap cùm super, de reb. Eccl. non alien. & in Clem.* 1. *eod. tit.* cũ similibus: quibus iuribus probatur, res, & iura ad Ecclesiam pertinentia, siuè secularis sit, siuè Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo alienari non posse; nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli, & alijs seruatis solemnitati-3 bus, quæ ibi exprimuntur. Nam priuilegium aliud bonum publicum respicit, aliud priuatum: in hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de qua in principio huius quæsiti; in illo verò, scilicet, publico, contraria regula statuitur in *cap. si diligenti, de foro compet. & in l.* 2. §. *sed quia veremur C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius publicum ff. de pact.*

4 Nou obstat *d. cap. si de terra*, suprà expensum; quia ex doctrina *glos.* 1. *in cap. placuit il* 2. 16. q. 3. & secundùm latè tradita per *Dec. num.* 7. *& Abb.* etiam *num.* 7. *in d. cap. si de terra*, responderi potest, quod licèt Abbates, cæterique Prælati expressè renunciare non possint iuribus, aut priuilegijs Ecclesiæ competentibus, quamuis per renunciationem ad ius commune regregressus fiat; possunt tamen tacendo, & patiendo, vt contrà Ecclesiam currat præscriptio, iuxtà regulam *cap. ad aures, & cap. illud de præscrip.* & quæ notat *Gilchen. de præscrip. par.* 3. *cap.* 13. *num.* 83.

5 Nec obstat vulgaris regula, quòd taciti non maior est vis, quàm expressi, *l. si filiusfamilias ff. si cert petat.* atqui per non vsum, vel contrarium vsum priuilegia amitti possunt, vt latè ostendemus in fine Quæsiti; qui modus tacitæ renunciationis vim obtinet, ergò à fortiori poterit hoc effici expressa renunciatione; quia respondetur, regulam illam hoc casu deficere ex diuersa ratione, & tacitum in eo plùs operari, quàm expressum, vt sentit *Bart. in l. filiusfam.* §. *diui num.* 22. *in fin. ff. de leg.* 1. quem explicat *Paris. in cap. cùm non liceat num.* 23. *de præscrip.* consensus enim ille tacitus ex patientia Abbatis per longissimi tempori vsum successiuus est, & consequenter potentior, *iuxtà regul.*

regul. l. si mulier 21. §. fin autem post C. ad Velleian. per contrarium verò expressus ille consensus momentaneus, & ideò minùs operatur ex *Regul. l. si vnus, ff. de seruit. rustic.* iuncta *l. sed si inter, ff. de seruit. vrban. præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorumuè Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciatæ, vel alias huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipsarum effectus impedire, aut retardare possent.*

2 *Per Bullam Cruciatæ, non intelliguntur suspensa facultates, & indulgentiæ Religionum, pro ipsarum Religiosis.*

3 *An per Bullam Cruciatæ sint suspensa priuilegia Religiosorum, quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere.*

1 HÆc Quæstio latè tractatur à *Collectore Priuilegiorum Mendicant. verb. Priuilegia Fratrum, §. 33.* vbi resoluit, per Bullas Cruciatæ, siuè alias huiusmodi tantùm illa priuilegia suspendi, per quæ ipsarum effectus impediri, aut retardari possent: non autem alia priuilegia circà alias materias concessa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: absurdum enim esset, eas suspendere id, quod præstare non possunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clarè apparet ex clausula suspensionis in prædictis Bullis apponi consueta, cùm dicitur, *Et nè propter alias indulgentias, in hoc sancto opere tardiores Christifideles existant, omnes similes, aut dissimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius authoritate quibuscunque Ecclesijs, Monasterijs, &c. concessimus pro huiusmodi expeditione, dumtaxat suspendimus, &c.* quæ clausula apertè innuit, concessiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduersantes, per ipsas non suspendi; ait autem, quòd suspenduntur omnes Indulgentiæ quæstuariæ, & omnes facultates, contentæ in Bulla Cruciatæ huiusmodi, quæ anteà per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur suspensæ facultates, & concessiones Religionum, pro ipsis Religiosis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: sed potiùs excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum; quamuis enim in ipsis Bullis sit sermo de Monasterijs, est intelligendum de Indulgentijs, quas consequerentur seculares Monasteria ipsa visitantes: videatur latiùs idem *Collector loco citato.* Similiter nec suspenduntur priuilegia concessa Prælatis, pro sibi subditis, verbi gratia, vt possint illos à quibuscunque censuris absoluere; illa enim similiter in eadem Bulla excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum.

3 Nec pariter suspenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut similibus, priuilegia concessa Religiosis, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare, ac dispensare: id enim præstare possunt, licèt seculares absoluendi, vel dispensandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etsi hæc priuilegia concedantur personis, non sunt ipsis concessa, quatenùs sunt personæ professores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiusmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs sunt priuilegia realia, quàm personalia; at in dicta Bulla suspenduntur tantùm priuilegia personalia, singularibus personis concessa.

Ergò poterunt Confessores Regulares, virtute priuilegiorum absoluere seculares à reseruatis, & eorum vota, ac iuramenta dispensare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ità *Rodericus quæst. Regul. tomo primo, quæstione sexta, articulo 14.* vbi se retractat ab opposita sententia, quam tenuerat in *explicatione* eiusdem *Bullae Cruciatae*, & inquit hanc sententiam amplecti Viros doctos, & Religiosos; ità etiam *Ioannes de la Cruz, de statu Religios. libro secundo, cap. tertio, dubio septimo, conclusione tertia, Miranda, in Manual. Praelatorum, tomo primo, quæstione 47. articulo 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant seculares à reseruatis, & censuris absoluere, eorumque vota commutare, aut dispensare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iussu Clementis Octaui edito, de quo alibi agendo, de hac re latiùs sermonem habebimus; verùm si de nouo huiusmodi priuilegia à Se le Apostolica reualidarentur, possent Confessarij Regulares non obstante Bulla Cruciatæ, absoluere seculares à reseruatis, & censuris etiam si prædictam Bullam non haberent ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ostendere, & inspicere oportet, nec alleganti creditur.*

2 *Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent.*

3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia sua allegaturus.*

4 *Priuilegia clausa in corpore iuris, notoria sunt, & eorum scientia præsumitur.*

5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.*

6 *Allegatio eorum, quæ notoria sunt requiritur, quamuis probatio necessaria non sit.*

7 *Cum distinctione resoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium ostendi, & inspici oportere, ac proindè, alleganti non esse credendum, probat *text. in cap. porrò, 7. de priuil. vbi Abb. nu. 1.* ait ad hoc quotidie illum allegari solitum, & sequitur ibi *De-*

ibi *Decius*, & reliqui omnes, qui varijs in locis scripserunt, priuilegium non præsumi, sed ab eo, qui allegat probandum esse, vt prosequitur *Fuscus de visit. lib. 2. cap. 18. à num. 3. & cap. 20. num. 6. Menoch. de praesumptionib. libro 6. praesumpt. 14. num. 15, Mascard. de probationib. conclus. 1200. numero 36. Cardinalis Tuschus, tomo 6. litera P. conclus. 762.*

2 Ratio decisionis est, quia priuilegia facti sunt, nec præsumuntur, sed ab eo, qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex *text. in l. quacunque, §. 1. ff. de public. in rem act. l. si emancipati, C. de collat.* cum alijs citatis ab *Alphan. collect. 719. & Garz. Phalcon. Regul. 384.*

3 Vnde facilis colligi potest ratio, ad *text. in l. si quis ex aliena, 5. ff. de iudic.* dùm probat priuilegiatum in ius vocatum teneri comparere priuilegia sua allegaturus; cùm enim priuilegia facti sint, & Iudex contrà eum iure communi suam habeat fundatam intentionem, qui allegat contrarium priuilegium, meritò illud probare debet, & fortiùs allegare, vt notat *gloss. vltim. in fine, in cap. cùm ordinem, 6. de rescript.* recepta ex multis, de quibus *Felinus, ibi, à num. 8. Corset. in singul. verb. iurisdictio.*

4 Limitant tamen Doctores supradictam resolutionem non procedere in priuilegijs, quæ in corpore iuris clausa sunt, quia inquiunt esse notoria, & eorum scientiam præsumi, sicut ipsarum legum, iuxtà *cap. 1. de constit. lib. 6.*

5 Quarè ea allegare priuilegiatos non teneri, ex *Felin.* receptum testatur *Mascard. de probationib. conclus. 1109. à num. 14.* & in priuilegijs Scholasticorum, de quibus in *authent. habita, C. nè fil. pro patr.* aduertit *Rebuff. de priuileg. Scholast. priuileg. 154. à num. 267.*

6 Verùm aduertere oportet, quòd licèt Doctores rectè doceant, huiusmodi priuilegiorum probationē necessariā non esse; falsò tamen inscribunt eorum allegationem non requiri; nam contrarium euincit receptissima doctrina, quòd eorum, quæ notoria sunt, licèt probatio necessaria non sit, requiritur tamen allegatio, *l. si adulterium; cum incestu, §. eidem, ff. ad leg. Iuliam, de adulter. gloss. celebris, verb. causae, in Clemen. appellanti, de appellat.* quam latè explicant *Felin. in dicto cap. cùm ordinem, à numero 11.* & est recepta ex multis, de quibus *Marant. de ordin. iudic. parte sexta, cap. de appellationibus, numero 141. Guttier. de iurament. confirmator. parte prima, cap. 70. numero quarto, cum seqq.*

7 Eleganter tamen vniuersam hanc materiam, præhabita distinctione, breuiter resoluendam, duxi, quam ex *Felin. dicto loco, Alex. & alys*, tradit *Petrus Barbos. in l. si quis ex aliena, numero 3. cū seqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omninò est incōpetens, & improrogabilis; & certum est, tunc non oportere priuilegium ostendere; immo processum nullum esse, & omnia ab eo gesta, licèt pars non cōpareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxtà ea, quæ notantur in *cap. si diligenti, de foro compet. & in cap. & si clerici, in princip. de iudic.*

Vel etiam si prorogabilis sit iurisdictio; tamen constat Iudici citanti, quòd nullam in citatum habeat iurisdictionem; & hoc casu videtur admittenda communis sententia, quòd processus ab eo gestus, quamuis non compareat, est nullus ipso iure, iuxtà totum *titul. C. si à non competen. Iudic.* Aut denique Iudex mero iure habet iurisdictionem in citatum; sed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij, aut alia simili; & tunc verior est sententia illa, quòd processus valet, licèt priuilegium sit notorium, vt notat *gloss. in verb. consensus, in l. 2. ff. de iudic.* & prosequitur *D. Barbos. citato loco.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterùm ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Afferuntur aliqua iura, & Doctorum auctoritates pro obiectione huius Quæsiti.*
2 *Affirmatiuè concluditur priuilegium reuiuisci, si Ecclesia, aut Monasterium destructum reædificetur.*
3 *Respondetur obiectionibus in contrarium factis.*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

De hoc Quæsito, in *Secundo Tomo* iterùm redibit sermo; ideò hic, circà illius resolutionem, paucis me expediam. Videbatur respondendum, quòd priuilegium amittatur, si Ecclesia destruatur, nec ampliùs per reædificationem reuiuiscat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus, 16. quæstione septima*, vbi *gloss. in verb. destructa*, quæ dicit, quòd destructa Ecclesia, non remanet locus priuilegiatus, quæ nonnulla iura allegat, scilicet *cap. Abbate, in fine, extrà de verborum significat. cap. generaliter, 1. quæst. 1.* facit ad hoc, *cap. placuit, de consecrat. distinctione prima*, tenet *Innocent. cap. 2, de noui operis nunciation. Sylvest. verb. priuilegium, quaestione secunda.* Et reddunt rationem; quia tunc destruitur subiectum, ad quod comparatur, sicut priuilegium personale ad personam.

2 Verùm his rationibus minimè obstantibus, contrarium est respondendum, & sic, quòd priuilegium non extinguatur; vnde si Ecclesia iam destructa reædificetur, priuilegium etiam consurgit, facit ad hoc *cap. pastoralis, 7. quæstione prima*, vbi *gloss. in quo text.* probatur, quòd Episcopus eiectus ab hostibus de Ecclesia sua, si ad aliam transierit, cessante hostilitate, ad suam Ecclesiam reuerti cogitur.

Facit etiam ad hoc, *cap. qui semel, 19. quæstione III.* vbi probatur, quòd illa, quæ semel sunt Deo dicata Monasteria, semper Monasteria perseuerant, vbi *glossa* dicit, quòd licèt Monasterium destruatur, locus tamen remanet sacer,

3 Ad con-

3 Ad contraria, *in cap. quòd diximus, 16. quæst. 7. vnà cum gloss.* ibi, *verb. destructa*; Respondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quando locus destruitur auctoritate Episcopi, vel alterius Superioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, suprà allegat.* Nos verò loquimur, quandò Ecclesia, vel Monasterium casu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

4

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæsit. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quæ nàm illæ sint.

Quæsit. 2. Vtrùm Abbatia, siuè Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siuè loco, aut personæ particulari concessa sunt.

Quæsit. 3. Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab ijsdem, si communicent in priuilegijs, cum alijs Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

Quæsit. 4. Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

Quæsit. 5. Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

Quæsit. 6. Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

Quæsit. 7. Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensiũ habet communicationem priuilegiorum Casinensiũ.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bonien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarũ, & Canonicorũ Ordin. S. August. & Congreg. S. Iustinæ de Padua, Prędicatorũ, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tàm concessa, quàm concedenda.*

Congregatio Casinensis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi concessorum in principio eiusdem, antequam adderetur denominatio, Sanctæ Iustinæ de Padua.

Congregatio Monachorum S. Benedicti Vallisoleti quam communicationem obtinuerit.

6 *Congregatio Sancti Benedicti Hispaniæ, habet communicationem priuilegiorum Casinensium.*

7 *Congregatio Sancti Benedicti, Regnorum Portugalliæ, obtinuit omnia priuilegia Cisterciensium, Casinensium, Vallisoleti, & Sancti Hieronymi Hispaniarum.*

8 *Camaldulenses Monachi, & Eremitae Sancti Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tàm directè, quàm per viam communicationis concessa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbrosae habet communicationem omnium priuilegiorum Casinensium, & Mendicantium. Vide memorabilem* Bullam Iulij Secundi, *praedictae communicationis*, in fine huius Primi Tomi.

10 *Monachi Cistercienses, Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quae alijs Congregationibus dicti Ordinis concessa sunt.*

11 *Cistercienses Reformati Congregationis Beatae Mariae Fulliensis, gaudent priuilegijs Ordini Cisterciensi non reformato, concessis.*

12 *Congregatio Cœlestinorum, omnium Monachorum priuilegijs potitur.*

13 *Congregatio Syluestrinorum, consecuta est à Sede*

Apostolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Mõtis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis.*

15 *Monachi B. Mariæ Montis Virginis, fruitur priuilegijs Congregationis Camaldulensis.*

16 *Priuilegia Pij V. Cõgregationibus Monachalibus cõcessa, ad terminos iuris redacta sunt.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Basilij quænam priuilegia extensa sunt.*

20 *Præmonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis Sancti Bernardi, Ordinis Cisterciensium Regnorum Hispaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegijs Casinensium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthusienses, quam communicationem priuilegiorum sortiantur.*

23 *Fratres Sancti Hieronymi in Hispania, quam communicationem sint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, communicant in priuilegijs, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctissimæ Trinitatis, quam communicationẽ priuilegiorum à Sede Apostolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegijs, tàm cõcessis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Fesulis, gaudet omnibus priuilegijs Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegijs, cũ alijs Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obseruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, alijsque Ordinibus Mendicantium concessorum.*

30 *Fratres Eremitani Sancti Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. August. Congregationis Lumbardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorumdem Fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Augustini.*

33 *Fratres Discalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, gaudent priuilegijs, & gratijs omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) concessis.*

34 *Ordo Sanctae Mariae à Mercede, potitur priuilegijs Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Iesuatorum, potitur omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinibus Mendicantium, concessis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, consecutus est.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratijs Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum, concessis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Francisci, (qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Iesu, potiuntur omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegijs, & exemptionibus Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorũ Regularium Lateranensium, & Clericorum de Somascha, Societatis Iesu, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratijs, & priuilegijs Congregationi Theatinorum, concessis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent cõmunicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus concessorum.*

47 *Congregatio Canonicorũ Regulariũ Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegijs, & gratijs Ordinibus Mendicantium concessis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen. quam communicationem priuilegiorum sint assecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationẽ cum Ordinibus, tàm Mendicantiũ, quàm non Mendic.*

EX sufficienti inductione vniuscuiusque Ordinis, & Cõgregationis elicitur præsentis Quæsiti solutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hic sigillatim (absque vllo præiudicio in enumerandis prædictis cõmunicationibus, præcedentiæ, vel præheminentiæ) apponere censui, cũ præcisis verbis priuilegiorum, denotantium easdẽ communicationes; vt curiosus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegijs concessis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad instar, vel non, & potiantur gratijs spiritualibus solummodò, vel etiã temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum scitu digna sunt.

1 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium ex Gregorij Decimiquinti, (Bulla, de qua in *Quæſ. seq.*) & alijs gratijs asseruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur cõmunicationis priuilegijs, quàm per cõmunicationem cum Congregatione Casinensium, S. Iustinæ de Padua, ex indulto Sixti Quarti, sibi concesso, sub Datum Romæ, 10. kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus sui sexto, incip. *Dum ad vni.*

ad uniuersos, & est 10. in ordine *in Bullar. nouo Laertij Cherub. tom. 1.* eius verba ad propositum facientia sunt hæc. *Cumque acceperimus, & reipsa didicerimus Congregationem Sanctae Iustinae de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris quampluribus dignissimis priuilegijs, indultis, & gratijs decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, maximè vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranensi etiam concedimus, vt omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, & indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, seù aliàs eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere possit, & valeat, absque vlla prorsùs differentia, perindè ac si ea dictæ Congregationi Lateranensi specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secùs, ac praesentibus de verbo ad verbum inserta forent, quae ad ipsam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.*

2 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus concessas cõmunicauit Gregorius Duodecimus; ampliorem autem concessionem super hac re eidem Congregationi fecit Iulius Secundus, anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui anno nono, vt patet eius Bulla, incip. *Inter cæteros*, quæ est 30. in ordine, in *Bullario nouo, tomo 1.* vbi §. 6. sic dicitur. *Adijciens prætereà, quòd de cætero non solùm prædictis praeminentijs, priuilegijs, & gratijs decorentur, quibus gaudent in specie, vel in genere vniuersi alij Canonici, verùm etiam omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratijs spiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoscunque Prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, seù Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Augustini, ac Congregationi de Frisonaria, aliàs Lateranensi, Ordinibusque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & alijs etiam earumdem Cõgregationum, & Ordinum membris, & illorum personis, Monasterijs, & locis in genere concessis, & pro tẽpore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sancta Iustina, seù Sancti Benedicti Casinen. & eius Monasterijs, locis, membris, & personis, hactenùs concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem concessum est dicta Congregationis priuilegijs posse gaudere in omnibus, & per omnia, absque vlla prorsùs differentia; perindè ac si ea ipsi Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hìc pro sufficienter expressis, haberi volumus, & non secùs, ac si præsentibus, de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, siuè Sorores, ac personas oblatas, & commissas vtriusque sexus, quæ sub illius cura sunt, in illis videlicèt, quæ ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipsam Congregationem Sancti Saluatoris, censeamus, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, quàm suprascriptas Congregationes, & Ordines; quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis Sancti Saluatoris Monasteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ quibuscunque eis, ac alijs Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel aliàs qualitercunque concessis, ac de iure, seù consuetudine debitis iuribus, praeminentijs, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmissis, ac alijs dictæ Congregationis Sancti Saluatoris institutis, & Constitutionibus non obsistant.*

3 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiã Mendicantibus concessa, & in futurum concedenda, communicauit Pius Quintus, anno Domini 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus sui anno quarto, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis*, quæ est 92. in ordine, in *Bullar. nouo, tom. 2.* vbi §. 2. sic habetur. *Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipsius Congregationis instituta, quoad ea, quæ sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt; ità quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà soliti erant; necnon concessiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa confirmamus, ac illa de nouo concedimus. Necnon etiam omnia alia per ipsos praedecessores nostros, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus etiã Fratrum Mendicantium, hactenùs quomodolibet concessa, & quæ de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & concessa esse volumus.*

4 Monachi Casinenses, (aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, concessorum prædictæ Congregationi, à principio eiusdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sancta Iustina de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij Secundi, quæ est prima Constitutio eiusdem Pontificis, *tom. 1. Bullarij noui, Laertij Cherub.* in his verbis, quæ prædictam communicationem respiciunt. *Omnibus tamen, & singulis priuilegijs, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus, & indultis, hactenùs Congregationi Sanctæ Iustinæ, huiusmodi concessis, in suo robore, & firmitate praesentibus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si huiusmodi tituli mutatio, seù variatio, facta non esset, & huiusmodi priuilegia à principio Congregationis Casinensis, aliàs Sanctae Iustinae huiusmodi specialiter, & expressè concessa fuissent.* Innumera (vt ità dicam) habet hæc Congregatio priuilegia, ideò alias speciales Communicationes (hac sola contentus) nequaquàm quæsiui.

5 Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adest priuilegium Eugenij Quarti, qui concessit. *Quòd omnia, & singula indulta, concessiones, exemptiones, Indulgentiae, ad quęcunque alia Monasteria Sancti Benedicti Vallisoleti, siuè illius Monachis, quomodolibet concessa ad omnia, & singula Monasteria reformata in Hispania, per dictũ Monasterium: ac alia, quae in posterum reformabuntur, vel subijcientur Monasteria, & eorum membra, illorumque Praelatos, & personas, ac visitantes integrè, & plenariè se extendant, ipsaque supradicta Monasteria, Praelati, personae, & Visitantes in omnibus, & singulis vti, frui, & gaudere possint, & debeant iuxtà omnem eorum formam. Ac concessiones, exemptiones, indulta, & indulgentiae sint, & censeantur, & habeantur perindè in omnibus, & per omnia, ac si pro ipsis omnibus, & singulis, aut quolibet eorum specificè, singulariter, & indiuiduè concessa fuißent, & pro eis, aut pro quolibet ipsorum originaliter emanassent: Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipsos pro tempore personarum confessionibus audiendis, & absolutionibus imponendis, licentia, seù consensus Ordinariorum locorum interueniat. Quodque praesentes literas ad illa ex Monasterijs, Prioratibus, ac locis prafatis se extendant, & de illis intelligantur, nec non extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempore fuerit numerus duodecim Monachorum ad minùs, & quãdiù vixerint in obseruantia regulari.* Ità habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tis communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidisse hoc priuilegium sub literis authenticis.

6 Prætereà Iulius Secundus, *Concessit Vniuersis Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, & Conuentibus Monachorum, alijsque Religiosarum personarum Monasterijs Congregationis Hispaniae, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, prerogatiuis, gratijs, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Casinensi, seù Sanctae Iustinae, earumque Monasterijs, Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & alijs Religiosis personis, per Sedem Apostolicam in genere concessis; quorum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur, & exprimerentur, pro sufficienter expressis, & insertis habendo, vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac si omnia, & singula priuilegia praefata huiusmodi Congregationi S. Benedicti Hispaniae, illiusque Monasterijs, Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, Monachis, & alijs personis Religiosis praefatis specialiter, & expressè concessa fuissent*; ità refertur in *dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi suprà, §. 53.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus Quintus, *Concessit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliae, ac omnibus, & singulis illius Monasterijs, Prioribus, & alijs Regularibus locis, tam praesentibus, quàm futuris, eorumque Generali, & alijs Abbatibus, Definitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Monachis, Religiosis, Nouitijs, Conuersis, & cęteris personis, nunc, & pro tempore existentibus; vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogatiuis, antelationibus, fauoribus, preeminentijs, indultis, licentijs, stationibus, declarationibus, facultatibus, concessionibus, Indulgentijs etiam plenarijs, & peccatorum remissionibus, ac relaxationibus, alijsque vniuersis, & singulis gratijs, spiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sãcti Bernardi, & alijs Cistercienfis Ordinis, necnon Casinensis, & Vallisoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiusmodi per vniuersum Orbem constitutis, ac cuilibet eiusdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliae Monasterijs, seù illorum Ecclesijs, seù Regularibus locis, eorumque Generalibus, ac alijs Abbatibus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religiosis, Nouitijs, Conuersis, ac familiaribus personis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoscunque praedecessores nostros, ac etiam Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem praedictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quęcunque, seù quoscunque alios sub quacunque forma, & verborum expressione, & quauis, tàm Apostolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tàm in genere, quam in specie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extensionis, & ampliationis, quam simplicis, & indiuiduae, & particularis, & specialis concessionis, hactenùs, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in posterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiã si talia forent, quae specialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & potuerunt, &c. Non obstantibus Constitutionibus, seù reuocationibus, ac alijs praemissis, & nostra de non concedendis indulgentijs ad instar, & alijs Cancellariae Apostolicae Regulis, alijsque Apostolicis, neque in Vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus*, sub Datum Romæ, anno Domini 1587. septimo kalend. Decembris, Pontificatus sui anno tertio; quod priuilegium refert *Rodericus quaest. Regular. tom. 1. quaest. 32. art. 6.* se vidisse sub sigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camalduleu. ac Sancti Michaelis de Murano, Ordinis Camaldulen. participant omnia priuilegia, gratias, concessiones, & indulgentias, quibuscunque Regularibus, elargitas, ac in posterum elargiendas, tàm directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij Decimiquarti, eis impartito, anno Domini 1591. die 24. Septembris, Pontificatus sui anno primo, vt patet ex eius Constitutione, incip *Ex iniuncto nobis*, quæ est 18. in ordine, in *Bullario nouo*, vbi postquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. ità concludit. *Ac praterea volentes eosdem Generalem, Visitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac Sancti Michaelis de Murano, ac Ordinem prædictum Camaldulensem amplioribus fauoribus, & gratijs prosequi, eiusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasterijs, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis praedictae, omnia, & singula priuilegia, praerogatiuas, concessiones, iurisdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes,*

tiones, depositiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuscunque generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, ceterasq; gratias spirituales, & temporales, quibusuis alijs Regularium Congregationum Ordinibus, eorumq; Monasterijs, tàm virorum, quàm mulierum, eorumq; Generalibus; Abbatibus, alijsq; Superioribus, & personis eorumdem, in quibuscunque Mundi partibus existentibus aliàs quomodolibet concessa, & concedenda, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio; aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere, vel in specie, tàm coniunctim, quàm diuisim, etiam per viam communicationis, & extensionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere quomodolibet possunt, & poterunt in futurum, etiam si talia sint, vel fuerint, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seù in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seù particularem concessionem, eisdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ità quòd ijdem Generalis, Visitatores, Monasteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & personæ prędictę ac eorum res, & bona sub eorum cura, & secundùm eiusdem Congregationis instituta nunc, & pro tempore viuentes, & existentes præmissis omnibus, & singulis æquè, pariformiter, & absque alia penitùs differentia, perindè ac si illis, & eorum singulis personaliter, & specialiter, & expreßè, ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem Congreganioni expediat, (dummodò eiusdē Congregationis Regularibus Ordinibus, eiusq; gubernio, priuilegijs, constitutionibus, et diffinitionibus nō aduersentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licite possint, & valeant.
Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camalduleñ concessum.

9 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iustinæ concessa, vel in posterùm concedenda tàm directè, quàm per viam communicationis extendit ad eamdem nostram Congregationem; quod priuilegium cùm sit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recensere mihi visum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, & concessiones Ordinibus Mendicantibus, ac indè omnibus Regularibus vbicunque existentibus factas, & concessas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem disputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Cisterciеñ Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obseruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & singula priuilegia alijs Congregationibus dicti Ordinis concessa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ est 16. in ordine in *tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex.*, edita Romæ apud Sanctum Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus sui 1. vbi confirmans priuilegia eiusdem Ordinis §. 4. sic ait. *Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam dictę Congregationis, in eisdem Monasterijs institutam, & conseruatam eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præminentias, & indulta cuiuscunque generis existentia; cęterasque gratias spirituales, & temporales, tàm eidem Cistercienst, eiusque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monasteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de Firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis alijs similium, vel dissimilium Ordinibus, & Religionibus sub quibusuis Regulis, Constitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, seù militantibus, & quibusuis illorum respectiuè Congregationibus, & Militijs, eorumque professoribus, atque vtriusque sexus eorum Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, necnon Collegijs, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, Pijs, & Charitatiuis locis, eorumque quibusuis in festiuitate, ac alijs diebus Ecclesias visitantibus, ac earumdem Religionum Generalibus, Præsidentibus, & quibusuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, seù intermedijs, eorumque Diffinitorijs, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Consiliarijs, & quibusuis, Officialibus, Rectoribus, Ministris, Monachis, Nouitijs, Monialibus, Fratribus, Conuersis, Confratribus. Procuratoribus, Famliaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriusque sexus, quibusuis Regularibus personis tam in Vrbe, quàm in quibuscunque Mundi partibus consistentia, seù consistentibus, etiam illorum intuitu, aut aliàs quomodolibet concessa, quibus de iure, vsu consuetudine, vel priuilegio, seù Constitutione Apostolica, vel Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim etiam per solam signaturam, vel viua vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extensionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poßunt, quorum tenores haberi volumus pro expressis, acsi de verbo ad verbum hic essent inserta, etiam si talia essent, vel forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seù particularem insertionem, ad primòdictam Congregationem Regularis obseruantiæ S. Bernardi, ac singula illius tàm virorum, quàm mulierum Monasteria, illorumque quoscunque Superiores Prælatos, & vtriusq; sexus quascunque Regulares, & singulares personas. Ità quòd dicta Congregatio S. Bernardi, atq; vtriusq; sexus eius Monasteria, Prioratus, Grangias, Domos, Ecclesias, Collegia, Pia, & charitatiua loca, Sanctorumque festiuitates, Conuentus, & Capitula etiam Generalia, particularia, vel intermedia, Generalisq; Reformator, Diffinitores, Consiliarij, Visitatores, Abbates, Bbbatißæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Ministri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores, ac negotiorum gestores, benefactores, & aliæ singulares vtriusq; sexus Regulares personæ, ac eorum res, & bona sub eorum cura, & secundùm eiusdem Congregationis instituta nunc, & pro tempore viuentes, & existentes præmissis omnibus, & singulis æquè pariformiter respectiuè, & absque vlla penitus differentia, singula singulis concernentia perindè*

indè, ac si ea omnia illis, & eorum singulis principaliter, & expressè, & non ad instar concessa fuissent, ac si in eis talis Ordo, & Congregatio S. Bernardi primò dicta, illiusq; Capitula, Monasteria, Ecclesiæ, dictiq; Superiores Prælati, ac vtriusque sexus dictæ personæ, res, & bona expressa, & prænominata fuissent, & essent; ac si pro, & in fauorem eorumdem à Sede Apostolica à principio emanassent, & fuissent immediatè concessa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiusq; Gubernio, Constitutionibus, & Diffinitionibus non aduersentur vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Illaq; omnia, & singula eis, & eorum cuilibet, ijsdemq; auctoritate, & tenore, similiter perpetuò extendimus, eisq; communicamus &c. Non obstantibus præmissis, & de non expediendis literis super indulgentijs ad instar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, alijsq; Apostolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monasteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegijs quoq; & literis Apostolicis, etiam à Legatis, Nuncijs, & Ordinarijs, Ordinibus præfatis, eorumq; Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis &c.

11 Monachis Cistercien̄ Reformatis Congregationis B. Mariæ Fulliensis, eorumq; Monasterijs, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, concessiones, & gratias, quibus Cistercien̄ Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super specula*, quæ est 70. in ordine in *Bullario nouo* sub Dat. Idibus Nouembris anno 1587. Potificatus sui 3. in his verbis ad communicationem spectantibus.

Necnon prædicto de Fulliens, & quibusuis alijs dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & seu iam erectis Monasterijs, Prioratibus, Præposituris, Decanatibus, & alijs nuncupandis locis tàm virorum, quàm mulierum, illorumq; Superioribus, Abbatibus, & Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitijs, & Conuersis, alijsq; quibuscunque personis vtriusque sexus, in eis pro tempore existentibus, vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentijs, etiam plenarijs, & pro peccatorum remissionibus, relaxationibus, cæterisq; gratijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus sub illo institutis, eorumque Monasterijs, & locis pariter vtriusque sexus per vniuersum Mundum constitutis, & erectis, ac constituendis, & erigendis, in genere, vel in specie, etiam per solam signaturam, & viuæ vocis oraculo, ac per modum communicationis, & extensionis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tàm per Nos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, sub quacunque forma, & expressione verborum concessis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam si talia sint, & forent, quæ specialem ipsorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tàm coniunctim, quàm diuisim valeant, non solum ad instar, sed æque principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illis, & eorum cuilibet ab initio specialiter, & expressè concessa extitissent, auctoritate, & tenore præmissis perpetuò indulgemus, ipsaque priuilegia, indulgentias, & gratias quibusuis alijs Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis pijs, ac celebrandis Capitulis, & festiuitatibus eiusdem Ordinis, & singularum illius Congregationum, ad Monasterium, & Congregationem de Fulliens huiusmodi, illorumque Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebranda, Sanctorum festiuitates, & loca, quæcunque, & qualiacunque, ac ex Superioribus, & personis, ad Superiores, & personas perpetuò extendimus, illisq; communicamus, ac de nouo concedimus, & eis desuper indulgemus.

Ijsdem Monachis communicata fuerunt à Paulo Quinto omnia priuilegia tàm d. Ordini Cistercien̄ quàm alijs quibuslibet Religionibus Monasticis, earumque professoribus, ac vtriusque sexus eorum Monasterijs, Ecclesijs, & locis concessa, vel in posterum quomodolibet concedenda: vt constat latè per eius Bullam, incip. *Diuina disponente clementia*, sub Dat. quinto Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ est 23. aliàs 18. in ordine in *Bullar. nouo tom.* 3. & in alia sequenti, quæ incip. *In supereminentis*, edita die 21. Nouembris anno 1607. Pontificatus 3. *Communicauit, & extendit ad eamdem Congregationem Fullien. eiusq; Religiosos, Monasteria, & loca omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, cæterasq; gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint, quibusuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegijs, Ecclesijs, ac Regularibus locis, & personis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, concessa, vel concedenda quomodolibet in futurum, quatenùs sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis non aduersantur.*

12 Congregatio Cælestinorum eorumq; Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegiis, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, concessionibus &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Casinen̄ Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc, quæ sequitur formam.

Omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliasq; gratias, tàm spirituales, quàm temporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tàm Casinen. Ordini

S. Benedicti, quàm quibuſuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Præſidentibus Abbatibus, Monachis, alijsq; Regularibus perſonis, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, & locis Regularibus quibuſcunque, tàm ſpecialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ſeu Nos, & Sedem Apoſtolicam, eorumque, & Noſtros de Latere Legatos, & Nuncios ſufficienti ad id auctoritate ſuffultos conceſſa, & in futurum per ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & quibus ipſę Congregationes earumque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteraque perſonæ Regulares de iure, vſu, conſuetudine, priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, ſeu aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiantur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur Congregationi Cæleſtinorum prædictæ, illiuſque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & perſonis Regularibus quibuſcunque, nec non Monaſterijs, Eccleſijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore præſentium perpetuò concedimus, dictaque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias ſpirituales, et tēporales huiuſmodi primòdictæ Congregationi, illiuſque Generali, cæteriſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, perſonis prædictis, necnon eorum Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis communicamus, illaque ad eos, & illa extendimus.

Itâ quòd Congregatio Cæleſtinorum prædicta, illiuſque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, Monachi, & perſonæ huiuſmodi, eorumque Monaſteria, Prioratus, Grangiæ, Domus, Eccleſiæ, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quæcunque præmiſſis omnibus, & ſingulis non ſolùm ad aliarum Congregationum inſtar, ſed pariformiter, & præſentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perindè, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis ſpecialiter, & expreſsè, & non ad inſtar, ſed à principio cō eſſa, & in primòdictę Cōgregationis fauorem à Sede Apoſtolica nominatim emanaſſent &c. ſub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Auguſti 1614. Pontificatus ſui anno 2. Itâ habetur in authentico diplomate eiuſdem Pontificis, quod aſſeruatur in venerabili Monaſterio S. Euſebii de Vrbe eiuſdem Congregationis Cæleſtinorum, & originaliter, ac ſub ſigillo authentico mihi exhibitum fuit à D. Abbate eiuſdem Monaſterii.

13 Congregationi Monachorum Silueſtrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clauſula, *Quatenus ſint in vſu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipſius Congregationis ſtatutis, & ordinationibus non aduerſentur*; vt refert *Laert. Cherub. tom. 1. Bull. noa. in rub. Bullæ 38. Pauli III.*

14 Congregationi Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti communicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregationi Caſinen. à ſe, vel ſuis prædeceſſoribus conceſſa, per Bullam incip. *Licèt ex debito*, quæ eſt 9. in ordine in *Bullar. nouo tom. 1.* vbi §. 12. ſic dicitur. *Cæterum præfato, & alijs Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Perſonis, Monaſterijs, Prioratibus, locis, & membris dicti Ordinis, quòd omnibus alijs, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratijs, dilectis filijs Præſidentibus, Monaſterijs, Congregationis S. Iuſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorumq; Monaſterijs, Prioratibus, membris, & Perſonis, & bonis, tàm per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros ſub quauis forma, & expreſſione verborum tàm in ſpecie, quàm in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & Perſonæ, Monaſteria quoq; & Prioratus, membra, loca, & bona eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ vtuntur, & gaudent, ſiuè vti, & gaudere poſſunt, quæ omnia haberi volumus pro expreſſis, & ſpecificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Perſonas, Monaſteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti, cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de nouo cōcedimus, ac etiā impartimur; ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliueti, eorumq; Monaſteria, Prioratus, Membra, Perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum inſtar, ſinè tamen Præſidentis, ac Perſonarum dictæ Congregationis, eorumq; Monaſteriorum, & bonorum præiudicio perindè in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter à Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent auctoritate Apoſtolica, teuore præſentium, ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.*

15 Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maij Pontif. ſui anno 6. vt habetur in Bulla eiuſdem Pontificis in appendice *Bull. nou. Laert. Cher. Conſt. 1.* cuius verba ad nōſtram ſpectantia ſunt hæc. *Omneſq; Abbates ſupradicti gaudeant, & gaudere debeant omnibus priuilegijs, immunitatibus, exēptionibus, facultatibus præeminentijs, quibus gaudent Abbates Camaldulenſes quocunq; iure.*

16 Inſuper omnes tàm Monachorum, quàm Regularium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus conceſſa, & in poſterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui ſub Dat. Romæ Anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus ſui anno 2. conceſſit Congregationibus Canonicorum Lateranenſium, & S. Saluatoris, ac S. Crucis Colimbrienſis, Caſinenſium, Montis Oliueti, Vallis Vmbroſæ, Ciſtercienſium, Carthuſienſium S. Hieronymi Hiſpaniarum, Camaldulenſium, & Fratrum Militiæ IESV Chriſti Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Piſis, Congregationi S. Hieronymi Feſulani, Cæleſtinis, Cruciferis, Præmonſtratenſibus, ac alijs Ordinibus, vt participent omnia priui-

priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus concessa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc sunt. *Nos igitur, qui omni, quæ fieri potest, ratione commodiori, personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum, animi quietem sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibusuis censuris, pœnis Ecclesiasticis, quauis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, si professionem Regularem iuxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac priuilegia, & indulta eis concessa emiserint respectiue, illorumq; Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singulas declarationes, statuta, & immunitates, (consuetudine, ratione seminariorum, pauperum, clericorum, iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum: nec non subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæsticatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eisdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, concessa, & facta, ac alia in præinsertis literis contenta, & inde secuta quæcunque dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illosq; declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & alijs gratijs, facultatibus, & priuilegijs huiusmodi pariformiter, & absq; vlla penitus differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt libere, & licitè vti, potiri, & gaudere posse, atque debere, illaque omnia, & singula sibi, eorumque Monasterijs, domibus, & locis huiusmodi, eorumque Superioribus, & personis quibuscunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent suffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus concessa, & facta sunt, concessa, factaque esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extensa, & ampliata censeri, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari; irritum, & inane decernimus.* Ità refertur in *Bullar. non Laert. Cherub. tom. 2. Constit. 41. prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex superna dispositionis arbitrio.*

Circà quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas anteà Mendicantibus concesserat per Bullam, quæ incip. *Etsi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contrà Concilium Tridentinum eis concessit, sed posteà Gregorius XIII. per dictam suam Constitutionem, quæ incip. *In tanta*, & est 9. in ordine in *Bullar. nouo tom. 2.* omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilii Tridentini reduxit: vnde illa tantùm indulta Mendicantium persistunt, ac prædictis 12. Congregationibus communicantur, quæ antè prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduersantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex concessione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum non solùm Ordinibus Mendicantibus, verumetiam non Mendicantibus concessorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem concessio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre est apud *Roderic. tom. 1. q. 55. art. 1.* & dicemus in sequentibus. Igitur prædictę Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunq; in Mundo existentium, tàm concessorum, quàm in posterùm quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tàm directè, quàm per viam communicationis.

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac si essent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in specie concessa; ità *Oldrad. cons. 300. num. 8. Bertrand. cons. 149. nu. 2. lib. 1. in Antiq. Parij. cons. 22. num. 5. lib. 4. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 1.* vbi *Ioannes Crot. num. 13. Iacob. de Nig. num. 5. Roman. cons. 383. num. 1. Nutt. cons. 432. num. 9. lib. 1. Crescen. decis. 9. num. 5. versic. secundò quia, de priuileg. Rota decis. 8. num. 5. par. 2. Diuers. & in vna Bononien. exemptionis coram Illustriss. Card. Verospio 25. Maij 1618.*

18 Notandum hic, quòd per clausulas generales à Sede Apostolica in priuilegio communicationis appositas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt sunt quędam priuilegia Societati IESV concessa) sed erit necessaria clausula specialis, vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 17. num. 8. Laurent. de Peirin. tom. 1. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad §. 11. Constit. Pyrrhi num. 52. in fine* contrà *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. q. 55. art. 17.*

19 Monachi Diui Basilij hanc habent communicationem: vt, patet ex Bulla adhoc eis concessa à Gregorio XIII. anno 1579. Kalend. Nouembris Pontificatus sui anno 8. edita pro reformatione eiusdem Ordinis. *Vbi concessit Monasterijs, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuersis, & Oblatis, alijsq; etiam dictorum Monasteriorum S. Basilij Religiosis, & personis, vt de cætero omnibus, & quibuscunque priuilegijs, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentijs, fauoribus, gratijs, & indultis tàm spiritualibus, quàm temporalibus Congregationi Casinensi, illiusq; personis, & locis per quoscunque Romanos Pontifices eius prædecessores, ac ipsum, & d. Sedem in genere, & in specie concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad* eamdem

eamdem Congregationem Caſinenſem extenſis, quibus illis vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere poſſint quomodolibet in futurum (Quatamen vſu recepta ſint, & Sacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis ipſiusq; Ordinis S. Baſilij inſtitutis non aduerſentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant. Hoc priuilegiũ refertur à *Roderico in noua collect. priuileg. Mendic. & non Mendicant. Bulla 12. inter Bullas d. Summi Pontificis*. Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Baſilij communicent omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Caſinenſi: & prædicta Congregatio Caſinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum omnium, & ſingulorum Ordinum, & Congregationum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium per conceſsionem Pij V. quam in ſuperiori Quæſito retulimus; ergò Religioſi prædicti Ordinis S. Baſilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, conceſsiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tàm Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

20 Ordo Præmonſtratenſis à Clemente VIII anno 1593. die 20. Septembris Pontificatus ſui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, tàm in genere, quàm in ſpecie conceſſorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Ciſtercien̄ Regnorum Hiſpaniæ, ità atteſtante *Roderic. 1. tom. quæſt. Reg quæſt. 35. art. 7.* & in *noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular tom. 1. Bull 20. eiuſdem Clement* in his verbis. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam in dictis Monaſterijs inſtitutam, & conſeruandam, eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, conceſſiones, & indulta, gratiasq; ſpirituales, & temporales in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim Congregationi Regularis obſeruantiæ S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſis Regnorum Hiſpaniæ, ac eorum Monaſterijs, Domibus, Conuentibus, Eccleſijs, Collegijs, & pijs locis conceſſa, communicata, & extenſa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum inſertis; etiam ſi talia ſint, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, & ſeu particularem extenſionem, prædictis Monaſterijs Ordinis Præmonſtratenſis tàm virorum, quàm mulierum, vt eis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant cum omnibus ſuis clauſulis particularibus, & generalibus, & derogatorijs, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, dummodò non ſint reuocata, & non aduerſentur Decretis Conc. Tridentini, & quatenùs etiam ſint in vſu, illaq; omnia, & ſingula, & eorum cuilibet eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò extendimus, & communicamus.*

21 Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini cum Monachis Caſinenſibus communicant in priuilegijs, vt teſtatur Bulla Sixti IV. quæ eſt 21. Conſtitut o eiuſdem in *tom. 1. Bullar. noui Laert. Cherub.* in illis verbis. *Ac pro maiori Hoſpitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarumq; perſonarum, ſubditorum, & vaſallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & ſingulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſeruatorijs, priuilegijs, gratijs, & indultis, præfatæ Congregationi S. Iuſtinæ, illorumq; Monaſterijs, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterùm concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint, & debeant, perindè ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.* Et poſtmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiuſdem, quæ cùm inter Conſtitutiones prædicti Pontificis non reperiatur, hic verbatim apponenda eſt.

SIXTVS PAPA QVINTVS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium, vt Archihoſpitale Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini, tanquàm peculiari curæ noſtræ commiſſum ſpecialiori cura amplectentes ea, quæ illi hactenùs per Sedem Apoſtolicam conceſſa ſunt approbemus. Dudum ſi quidē fe. rec. Innocentius Papa III. qui dictum Archihoſpitale fundauit, & inſtituit, & deindè ſucceſſiuè plerique alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter quos ſanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihoſpitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conſeruari, defendi, & protegi, ipſum Archihoſpitale, illiuſque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihoſpitalis, & Ordinis prædictorum exiſtit & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per Fratres eiuſdem Archihoſpitalis teneri ſolitæ dependent, ac perſonas; quæ eius curam gererent, nec non ab eodem Archihoſpitali dependentes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Eccleſias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis reſpectiuè inſtitutas, & erectas Confraternitates, illarumque Confratres varijs indulgentijs, etiam plenarijs, ac facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in ſpecie, tàm per viam communicationis, ſiuè extenſionis priuilegiorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſorum, quàm aliàs diuerſimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illaq; antea conceſſa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prædicta, ab ipſo Archihoſpitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis litteris pleniùs continetur. Cùm autem ea firmiùs ſubſiſtere, ac maiorem vim, & robur obtinere noſcantur, quæ ſæpius fuerint Apoſtolica auctoritate communita, pro parte dilecti filij Io. Baptiſtæ Ruini moderni Præceptoris dicti Archihoſpitalis nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihoſpitali incumbunt, dum illius

fatul-

facultates, redditusque omnes in pauperum miserabiliumque personarum subuentionem erogantur, rationem habendam esse, & propria necnon priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihospitali, & ab eo dependentibus locis, & personis, ac quibusuis alijs intuitu dicti Archihospitalis concessa conseruanda, verumetiam quantum cum Deo licet, augenda fore censentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis generis gratiarum, quibusuis clausulis, & decretis, tàm per dictos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros, quibusuis præfatis, & alijs forsan rationibus concessarum tenores, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in eis contenta, præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, ac ipsum Io. Baptistam, quinimmo Archihospitale præfatum specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ipsumque Io. Baptistam à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati omnia, & singula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, concessiones, & indulta supradicta, & alia quæcunque, siuè dicto Archihospitali, siuè eius Praeceptori, & ab eodem Archihospitali dependentibus, Praeceptorijs, Prioratibus, Ecclesijs, Oratorijs, Capellis, & Capellanis, membris, Grangijs, & locis, necnon illorum respectiue ministris, & officialibus, & tàm in dicto Archihospitali, quam alibi institutis, Confraternitatibus, & ipsarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque concessa, indulta, & approbata, quae sunt in vsu, & ex certa nostra scientia, denuò Apostolica auctoritate, & etiam de plenitudine potestatis tenore praesentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illisque perpetuae, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac praesentis scripti patrocinio communimus, omnesque, & singulos, tàm iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint in eisdem supplemus, illaque omnia, & singula dicto Archihospitali, aut in eo institutae Confraternitati, aut quibusuis certis, & designatis locis dumtaxat forsan concessa vniuersis, & singulis, quae ab eodem Archihospitali dependent, Praceptorijs, Prioratibus, Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Hospitalibus, Oratorijs, Eremitorijs, Grangijs, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumque Confratribus, & quae illis in vim priuilegiorum praedictorum iam vnita fuerunt, & in posterum vniri contigerit, illorumque ministris, ac seruientibus, auctoritate, & tenore præmissis, communicamus, concedimus, & impartimur, eademque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præsentes literas sub quibusuis illarum, aut similium, vel dissimilium gratiarum, indulgentiarum, concessionum, & aliarum quorumcunque reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, restrictionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per præfatos, & quoscunque alios Rom. Pont. prædecessores, & successores Nostros, ac etiam per Nos, & Sedem Apostolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, aut alias quauis auctoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & censeri debere, ac de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non posse, sed eas validas semper, & efficaces existere, ac perpetuò suffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios, et delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis Nuncios, ac locorum Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, sententiari, ac definiri debere, necnon quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac Nostra de non tollendo iure quæsito, si opus sit: necnon piæ me. Pij Papa V. etiam prædecessoris Nostri, super reuocatione prædictarum indulgentiarum concessarum, quas nihilominus indulgentias suffragari decernimus, & quibusuis alijs Apostolicis, necnon etiam in vniuersalibus, prouincialibusque, & synodalibus Concilijs editis, & edendis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum Hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, et aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam eisdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibusuis alijs Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam derogatorijs, ac irritantibus: etiam motuproprio, ac simili scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, & forsan Consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiā in posterùm cōcedēdis, cōfirmādis, & innouandis; Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihospitalis subscriptis, & sigillo eiusdem Io. Baptista moderni, & pro tempore existentis dicti Archihospitalis Præceptoris munitis, eadem prorsùs fides vbique in Iudicio, & extra, ac in Romana Curia, & extra eam adhibeatur, quæ ipsis præsentibus exhibitis, vel ostensis vbicunque gentium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, Die 13. Augusti 1586. Pontif. Nostri Anno 2.

Tho. Thomasius Gualterutius.

22 Carthusienses obtinuerunt à Gregorio XI. communicationem omnium priuilegiorum Domui Charthusiæ, Gratianopolitanæ, & alijs domibus eiusdem Ordinis concessorum, & concedendorum

rum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deindè Pius II. eisdem concessit, vt priuilegia, concessiones, indulgentię, libertates, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac personis etiam Motu proprio, & ex certa scientia quouis modo, respectu, singularitate, seu causa communiter, vel diuisim concessa, quotquot, & qualia sint, etiam si expressione indigerent indiuidua, siuè aliàs speciali eorumque omnium, & singulorum tenores, & effectus, ac si de verbo ad verbum inserta forent, & specificè narrata, ad omnes, & singulas eiusdem Ordinis domos, etiam in posterùm ædificandas, necnon ad singulares earumdem domorũ pro tempore personas pariformiter extendantur, tàm in iudicio, quàm extrà. Ità *Roder. tom. 1. q. Regul. q.* 8. Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex speciali Bulla Gregorii IX. sub Dat. Reatæ tertio Non. Februarii anno 1232. Pont. sui 5. vt habetur in *tom. 1. Bullar. nou. Laer. Cher. Const. 3 eiusd. Pont.* in his verbis. *Cum igitur, sicut vestra petitio Nobi. exhibita, continebat septem Oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo vestri Ordinis habeatis ad agriculturam vestri operis deputatos, & ipsi relicto seculo continentię voto adstricti, promissa loci stabilitate sub obedientia sine proprio viuere teneantur. Nos vestris precibus inclinati, eosdem sub B. Petri, & Nostra protectione suscipimus, auctoritate vobis præsentium indulgentes, vt ipsi eisdem libertatibus, et immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.*

23 Fratres S. Hieronymi in Hispania hanc habent cõmunicationem concessam eis à Pio IV. Pont. sui ann. 6. 4. Kal. Aug. ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis; vt omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordini, & singulis, & cuiuis Monasterio, per quoscumque Rom. Pont prædecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa, ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tàm virorũ, quàm mulierum, quibus in specie cõcessa non sunt, & in quibus aliæ causæ cõncessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possent, & deberent, perindè, ac si eis specialiter concessa fuissent auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia tàm virorum quàm mulierum Monasteria Ordinis omnibus, & singulis communicauit, *Roderic. qq. Regegul. tom. 1. q. 55. art. 9.*

Insuper (sicut testatur idem *Roder. loc. cit. ar 9.*) Sixtus V. anno Dom. 1589. 13. Decemb. Pontif. sui ann. 1. omnia, & singula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta spiritualia, & temporalia, fauores, & gratias etiàm per modum cõmunicationis, & extensionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis, & Congregationibus, illorũque Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Ministris, & etiàm vtriusque sexus personis, eiusque Capitulo per quoscumque Rom. Pont. prædecessores suos, & per se, & per Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum instantiam quomodolibet concessa, communicata, extensa, confirmata, & innouata, ac literas desuper cõfectas cum omnibus, & singulis in eis contentis, clausulis, & decretis (quatenùs sint in vsu, & Decretis Conc. Trid. non aduersentur) Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monasterio ad aliud extendit, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem suppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem Ordini S. Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis, & Congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque de vno eorum Monasterio ad aliud extendit.

Et insuper omnes, & singulas gratias spirituales, tàm coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet quibusuis aliis Ordinibus Religionibus, Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monasteriis, & domibus, cæterisque Regularibus, vel piis locis in quibuscunque Mundi partibus constitutis, illorumque Capitulis, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque per quoscunque Rom. Pont. etiam prædecessores suos, & se, Sedemque prædictam quomodolibet concessas, (in vsu tamen existentes, ac Decretis Concilii prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monasteria, domus, cæteraque Regularia, vel pia loca, illorumque Superiores, Officiales, Ministri, & personæ huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio concessione Apostolica vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ad d. Ordinem S. Hieronymi, ac singula eius tàm virorum, quàm mulierum Monasteria, domus, loca, & Congregationes, illorumque Superiores, Officiales, Ministros, ac alias etiam vtriusque sexus personas, & Capitula nunc, & pro tempore existentia, ità quòd præmissis omnibus, & singulis æquè, ac pariformiter, & sinè aliqua differentia, vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, perindè, ac si illę omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiusque Monasteriis, locis, & personis prædictis specialiter, & expressè, ac principaliter, non autem ad instar, concessę fuissent, auctoritate, & tenore prædictis extendit, illasque omnes, & singulas S. Hyeronymi, illiusque Monasteriis locis, & etiam vtriusque sexus personis prædictis communicauit.

24 Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium per Bullam Pii V. apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullarij noui*, quæ est 123. *Constitutio eiusdem Pontificis in ordine; sub Datum Romae apud Sanctum Petrum die 13. Maij 1571. Pontificatus vero sexto*, per hæc verba. §. 4. ad rem nostram pertinentia: *Et praetereà vos, & eamdem Congregationem vestram, illiusque Fratres, & personas, ac Monasteria, & loca, Bullae confirmationis, nonequè concessionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per Nos super, seù dudùm edita, illius etiam tenores, & datam cum*

inde sonitis præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & teneri in Iudicio, & extrà Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctissimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Leo X. & Adrianus V. concesserunt, vt omnes Superiores, aliiq; quicũq; in eiusdem Ordinis Monasteriis pro tempore degentes Prouinciæ Castellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & singulis priuilegiis, præeminentiis, concessionibus, antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remissionibus, & indulgentiis, etiam Maremagnum nuncupatis, & aliis quibuscũq; literis Apostolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mẽdicantium, & eorum singulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum festiuitatibus, commemorationibus, & solemnitatibus celebrationem, & aliàs quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sedẽ Apostolicã in genere, vel in specie, tunc, & pro tempore concessis, & confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expressis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiusmodi de iure, vel consuetudine, & iuxtà priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent ac vti, & potiri, & gaudere possent quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perindè ac si singula priuilegia huiusmodi Ordini Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monasteriis, Ministris, Superioribus, Fratribus, & personis præfatis specialiter concessa fuissent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cũ Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tàm in priuilegiis concessis, quàm cõcedendis per Bullã Greg. XIV. sub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12 Iulii Pont. sui an. 1. apud *Laer. Cher. to. 2. Bull. nou.* in his verbis. *Et insuper omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, et exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæterasq; gratias, spirituales, & tẽporales, ac tàm coniũctim, quàm diuisim, & aliàs quomodolibet, quibusuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tam virorum, quàm mulierum Monasteriis, domibus, & Regularibus locis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, illorumq; Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per d. Pium V. & alios quoscunq; Rom. Pont. prædecessoras Nostros, ac Nos, & Sedem eamdem, etiam per viam cõmunicationis, vel extensionis, aut aliàs concessa, decretis eiusd. Concilij minimè contraria, ac quibus singulæ Cõgregationes prædictæ, earumq; Monasteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apost. vel alia quacunq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, frui, potiri, et gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congreg. ità vt illa eiusq; tàm virorũ, quàm mulierum Monasteriis, Hospitalia, Conuentus, seù Regulares domus, illorumq; Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc, et pro tẽpore existentes, præmissis omnibus, et singulis, æquè, ac pariformiter, & sinè vlla prorsùs differẽtia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, ac si illa d. Cruciferorum Congregationi, illiusq; Monasteriis, Hospitalibus, Conuentibus, & domibus Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & personis prædictis quibuscunq; communicamus.*

27 Congregatio S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Ecclesiis erectis, & imposterum erigẽdis, & pro omnibus d. Congregationis professoribus participationem, & communicationem, omnium, & singulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religiosi Cõuentuum quorumcunq; Ordinum Mendicãtium, & & non Mendicantium, vbiq; existẽtium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; seù vti, potiri, & gaudere in futurum possent, habetur in *lit. Apost. dat. Romæ die 30 Apr. 1496.* & in *Comp. priuileg. verb. communicatio priuil in annot. Cappuc. vers. ex priuilegijs Congregationis S. Hieronymi.*

Aduerte insuper, quòd Generales huius Religionis possunt eligere viros, qui vnà cũ vxoribus suis, vti, & gaudere possint in quolibet Monasterio Congreg. omnibus, & singulis indulgentiis, & remissionibus, etiam plenariis, quibus ipsi Patres fruũtur, & gaudent, ac in posterùm forsan frui, & gaudere poterunt, sinè aliqua differentia, ac si eiusdem Congreg. professi essent: & altero eorũ defuncto, alium eius loco, vt similibus indulgentiis, & remissionibus, & plenariis in futuro tẽpore gaudeant, etiam fruantur eligere potest; ità cõcessit Sixtus IV. an. 1472. die 23. Maii Põt. sui an. 1. ità refertur in *cõp. priuil. eiusd. Ord. fol. 31.* & in *Compend. priuil. Monach. S. Mariæ Fulien. tit. communicatio gratiarum §. 14.* & in *Compend. priuil. Cleric. Regul. part. 2. tit. communicatio priuilegiorum §. 1.*

28 Fratres Prædicatores cõmunicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrũ Mendicantiũ: videlicet cũ Ordine Eremitarũ S. Augustini, cũ Ordine Carmelitarum, cũ Ordine Seruorum B. Mariæ, nec non cũ Fratribus Minoribus per Leonem X. apud *Rode. qq. Reg. t. 1. q. 55. ar. 2.* ille enim Proprio Motu cõmunicauit, & denouo cõcessit Ordini Prædicatorũ omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorũ remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exẽptiones, facultates, priuilegia, & indulta tàm spiritualia, quàm temporalia, qualiacunq; illa sint, quæ Minorũ Eremitarũ S. Augustini, Carmelitarum, Seruorũ B. Mariæ, ac Minorum Fratrũ Ordinibus, & eorum Ecclesiis, & Oratoriis, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus cuiuscunq; status, aut sexus existant, seù pro eorũ manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Præsidentibus non solùm Generalibus, sed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribusq; & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, & Oblatis, ac vtriusq; sexus personis de Pœnitẽtia, seù Tertii habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso, eiusq; successoribus,

habentibus coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa sunt, aut in posterùm concedentur, ac si omnia, & singula nominatim exprimentur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus, seù pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magistroq; Generali, Prouincialibus, & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, siuè Monialibus, Cõuersis quoq; & oblatis, ac vtriusq; sexus personis de pœnitentia nominatis, & alijs eiusdem Ordinis personis.

29 Fratres Minores Regularis Obseruantiæ cõmunicant priuilegia tàm cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S Augustini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusq; alijs Mẽdicantibus per Bullam Alexandri VI. apud *Rodericum citato loco*, vbi habetur, quod concessit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, vt omnibus, & singulis gratijs, & priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus, tàm Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Augustini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque alijs Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdẽ etiam per literas Apostolicas Maremagnum nuncupatas, hactenùs concessis (quorũ tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro sufficienter expressis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac si prædictis Fratribus Minoribus specificè concessa fuissent.

30 Fratres Ordinis S. Augustini communicant in priuilegijs non solùm cum Ordinibus Mendicantium, sed etiam non Mendicantium cuiuscunq; obobseruantiæ, vt per eumdem *Roder. loc. sup. cit. eod. art. 1.* & hoc per indultum Alex. VI. qui motu proprio concessit Fratribus Augustiniensibus, vt omnium, & singularum Religionum cuiuscunq; obseruantiæ fuerint, & domorum, locorum, & personarum in illis degẽtium quibus, vt priuilegijs d. Ordinis Augustiniensium vti possint, per eamdem Sedẽ concessum est, possint, & valeant huiusmodi Augustinienses ipsorum locorum, domorum, & personarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, concessionibus, exemptionibus, indulgentijs, & libertatibus eis in genere quacunque Apostolica auctoritate concessis (quorum tenores haberi voluit pro expressis, & specificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Augustini Congreg. Lõbardiæ habent cõmunicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorumdẽ Fratrum priuilegia extensa, vt sequens Bulla testatur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen in calce eiusd. Bullarij*, in his verbis. *Accepimus siquidẽ diuersorum Ordinum Religiosis per Sadem Apost. vt priuilegijs vobis, vel Ordini vestro cõcessis, frui, & gaudere possent, concessum fuisse. Quarè æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorumdẽ Ordinum, & Religiosorum priuilegijs gaudere possitis. Nos igitur, qui vos degentes in Ecclesia, quæ sub titulo de Populo gloriosæ Virginis Mariæ, cui deditissimi sumus, & ad quam habemus singularem deuotionis affectum, in visceribus charitatis Nostræ amamus: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia: ac de plenitudine potestatis, vobis, vestræq; Congregationi, vt omnium, & singulorum Religiosorum, & cuiuscunq; obseruantiæ fuerint, domorum, & locorum, personarumq; in illis degentium; quibus, vt priuilegijs vestri Ordinis vti possint, per eãdem Sedem concessum est, ipsarumq; domorum, locorũ, ac personarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, exPptionibus, concessionibus, indulgentijs, & libertatibus, eis in genere quacunq; auctoritate Apostolica concessis (quorum tenores omnium, & singulorum, ac si de illis specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuisset, præsentibus haberi volumus pro expressis, specificatis, et insertis) perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illa omnia, & singula cum suis clausulis vobis, vestraeq; Congregationi specialiter concessa fuissent. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunq; Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 8. Martij 1497. Pontif. Nostri anno 5.*

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegijs tàm spiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Augustini per indultum Sixti IV. relati per *Roderic. loco supra allegat.* vbi Sixtus IV. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri possint, & debeant priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, ac indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, concessis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Augustini, veluti si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut cõcederẽtur in futurũ.

33 Fratres Discalceati Beatæ Mariæ de Monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegijs, & gratijs concessis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. sub Dat. Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif. sui anno 9. *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. Const. 64. eiusdem Pontificis*, in his verbis. *Et insuper omnibus, & singulis dictæ Prouinciæ personis vtriusq; sexus, nunc, & pro tempore existentibus, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, seù Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiusdem Concilij, Constitutionibus Apostolicis, ac primitiuæ Regulæ, & instituto prædictis, & præsentibus literis non contrarijs, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, indulgemus.*

34 Ordo S Mariæ à Mercede, gaudet priuilegijs Mẽdicantiũ per Const. Leonis X. sub Dat. Romæ apud S. Petrum, ann. 1516. 5. Kal. Aug. Pont. sui 4. in qua Bulla, vt fatetu *Emanu. Roder. qq. Reg. to. 1. q. 55. art. 12.* nõ conceduntur priuilegia, cõcedenda ipsis Ordinibus Mendicantium, sed tantùm concessa: vnde in virtute illius gaudẽt tantùm priuilegijs concessis Mendicãtibus ante datã Bullæ, non verò post datã. Verũ tamen est, quòd eidẽ Ordini fuerunt cõcessa

etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicātium, non in virtute prædictæ Constit. Leonis X. sed alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctę Mariæ de Mercede, Ann. 1589. die 26. Aprilis Pont. sui 4. concessit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegijs concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à *Roderic. loco cit.* adductis, videri potest.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium, ex *Roderic. q. Re[illegible]. to. 1. q. 55. art. 3.* vbi ait quòd *Pius V. in Const.* [illegible] 2. per ipsum allegata, dicit se inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ Constituisse; & similiter sicut Ordinem Minorum ex Constitutione declarauit esse Mendicantem, & omnia Mendicantibus concessa priuilegia, & indulta ipsimet Religioni communicauit; sic credendum est, idipsum Ordini Seruorum B Mariæ concessisse, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Cōgregatio S. Hieronymi Iesuatorum cōmunicat in priuilegijs cū Ordinibus Mendicantium, vt testatur sup. allegatus *Roderic. ead. q. art. 4.* dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. sui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tàm per eorum, quàm per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores suos, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantium Ordinibus concessa, eorum omniū, ac desuper, & tàm sub plūbo, quàm sub forma breuis confectarum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum insererentur, pręsentibus pro expressis, & insertis habens ad ipsam Congregationē Iesuatorum, illius Fratres, domos Ecclesias, & loca quæcunq; de nouo, quoad ea, quæ eorū Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantū, auctoritate Apostolica, tenore præsentiū extēdit. Et ampliùs ipsos verè Mendicātes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & cōprehendi debere. Necnon omnia & singula Cōc. Trid. Decreta pro Mendicātibus huiusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregationis huiusmodi eiusque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinū Mendicantium consecuti sunt per plurimos Sum. Pontif. vt testatur *Lau. de Peir. in Bullar.* eiusdem Religionis, vbi huiusmodi cōmunicationis priuilegia describit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini cōmunicationem prædictorum priuilegiorum cōcedentes, sunt *Sixtus IV. in Const. eiusd. Bull. Minim.* quæ etiam habetur in *1. to. Bull. noui Laer. Cher. Cōst. 5. eiusd.* & Pius V. apud eūdem *Laer. to. 2. Const. 49. eiusd.* & *Iulius II. eod. tom. 1. Const. 10.* verba autem Bullæ Sixti IV. Constitutionem eamdem denotantia sunt. *Nec non vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Francisci, cęteriq; Mendicantes fruūtur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent & valerent, indulsit, ac vobiscum super his opportunè dispensauit.* Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eisdem concessi, sunt. *Exponi sanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula iam dudùm Apostolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis concessa priuilegia, & indulta, omnia, & singula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, eorumq; Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiusmodi etiam sub Mēdicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis, à quoquā molestari possint. Cum tamē (sicut eadem expositio subiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadam declaratione per Nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis facta, pręter S. Dominici, & S. Frcāisci, ac Eremitarū S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inseri voluerimus; ac propterea facilè à quibusdam dubitari meritò posset, quòd si Ordinis Minimorum Fratres huiusmodi sub illis comprendi voluissemus, Nos specialem etiam de illis mentionem omninò fecissemus. Quarè nè super præmissis vnquàm dubitari contingat, ijdem Fratres Nobis humiliter supplicare fecerunt, vt sibi in pręmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* Præter supradictas communicationes adest recens communicatio, quam à S. D. N. Vrbano VIII. ipsi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hic verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicę confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuersum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula, exquo vberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus, ad ipsius Omnipotentis Dei laudem, & Christianæ Reipublicæ spirituale commodum, & vtilitatem ab ipsius Ordinis initio semper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipsius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuersos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi, ac eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes supplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiusdem Ordinis, Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac singula pri-

priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conseruationes, declarationes, facultates, dispositiones, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus, alijsque Religiosis vtriusque sexus, eorumque Domibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis Regularibus quibuscunque per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem, sub quibuscunque verborum formis, & expressionibus in genere, vel in specie, aut aliàs quomodolibet concessa, ac pluries confirmata cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, ac singulas literas, tàm sub plumbo, quàm in forma Breuis, aut alias desuper confectas, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus; quatenùs tamen sint in vsu, & non sint reuocata, seù sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduersentur, ex certa Nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis pleuitudine, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint, in eisdem supplemus. Quocirca venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ulijsque locorum Ordinarijs quibuscunque, necnon dilecto filio Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit & quoties, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem plenum effectum eorum sortiri, illisque omnes quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ per quoscunque quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri contigerit, omninò semper in pristinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis videbitur, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compesciendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obst. præmiss. ac piæ me Bonif. Papæ VIII. etiam prædecess. Nostri de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dictas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur: aliisq; Apost. Constitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolicà, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluriès concessis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seù quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præsentes literas vbicunque opus esset, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis manu alicuius ex Secretarijs cuiusuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commissarij, & successorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo officij alterius eorumdem, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seù Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 28. Iunij 1624. Pont. Nostri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegijs Monachorum Camaldulensium, & Fratrum Minorum ex speciali concessione Clementis Septimi in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, sub Dat. Viterbij, vt videre est apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. Const. 2. d. Clementis §. 9.* sub his verbis. *Nec non omnibus, & singulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordinis Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere, vel in specie hactenùs concessis, & in posterùm concedendis, & quibus ipsi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.*

39 Fratribus Tertij Ord. S. Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus I I. priuilegia concessa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eisdem Fratribus Ordinis Regnorũ Castellæ, Legionis, & Diœcesis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet cõcessa extendit ad Fratres eiusd. Ord. in Lõbardia cõmorãtes, ac ad alios Fratres Cong. Lõbardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem sunt. *Excitat arcanum Nostræ mentis singularis affectio, qua Religiosas personas Ordinis cuiuscunq; deuotũ, & sedulum Altissimo famulatũ exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus personis alicuius Ord concessa, ad alias quoq; eiusd. Ord personas extendamus. Duoñ siquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædecessores Nostri volentes, quòd Tertius Ordo Sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatus, in Regnis Castellae, & Legionis*

ac Diœcesi Leodiensis felicioribus augeretur auspicijs, & Fratres ipsius Ordinis sautò salubriùs possent reddere vota sua, quantò potioribus essent gratijs, & indulgentijs à Sede Apostolica communiti, per suas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eisdem Fratribus concesserunt: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Visitatoris, & Ministri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuersis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Vairano, ac de Piazano, nec non Sancti Saluatoris de Casalbutano Laudensis, & Cremonensis Diœcesis, & Sancti Donati extrà muros Comanos commorantium, ac sub obseruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuis humiliter supplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Castellæ, & Legionis, & Leodiensis Diœcesis præfatis sic concessa ad ipsos Fratres, in dictis locis Lombardiæ, ad præsens commorantes, & quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipsorum Fratrum praedictorum ingressi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs super his opportunè prouidere de beuiguitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiusmodi tenores præsẽtibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœcesis huiusmodi cõcessa, prædicta ad eosdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præsentes, & futuros, ac alios Fratres eiusdem Ordinis, in Congregationem ipsorum Fratrum Lombardiae in posterùm ingredientes auctoritate Apostolica extendimus, & etiam concedimus per praesentes, sinè tamen praeiudicio Fratrum Regnorum, & Diœcesis praedictorum. Et insuper, quòd dicti Fratres dictae Congregationis omnibus gratijs, indulgentijs, libertatibus, exemptionibus, & priuilegijs Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque concessis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere possint, ac gaudeant, & vtantur, tenore praesentium etiam indulgemus. Non obstantibus felicis recordationis Ioannis Vigesimisecundi, & dicti Nicolai Quinti Summorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, illis præsertim, quibus cauetur expressè, nè Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & alijs Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam nostrae extensionis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo Kalendas Iunij, Pontificatus Nostri, anno quarto; refertur per *Antonium de Sill. in Complement. Tertij Ordin. Sancti Francisci de Pœnitentia, Congreg. Lombard. priuil. 45.*

40 Patres Societatis Iesu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per speciale priuilegium ipsis concessum à Pio Quinto, vt refert *Roder. quæst. Regular. tomo 2. quæst. 52. art. 5.* cuius priuilegij verba ab ipso relata sunt. *Omnia priuilegia, etiam speciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiae, peccatorum remissiones, gratiæ tàm spirituales, quàm temporales, literaeque Apostolicae etiam iustitiam, siuè mixtim concernentia, etiam per modum extensionis, aut communicationis, aut aliàs concessa, seù concedenda à quibusuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorumque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriusque sexus personis, ac illorum Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, & Hospitalibus, & alijs pijs locis conceduntur Præposito, atque omnibus Societatis personis, Domibus, ac Collegijs, non solùm ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter.*

Aduertendum tamen est, cum *Collectore eiusdem Societatis, in Compend priuileg. illius, fol. 209. par. 2. & sequens.* quod & refert idem *Rodericus proximè citato loco*, ad hoc, vt prædicta Societas Iesu; possit vti gratijs supradictis, & priuilegijs, opus est, nè instituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpositi Generalis, seù deputatarum personarum, refragentur.

Aduertit insuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ Societati concessæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnon, & quæ ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seù locis hactenùs concessa sunt, seù in posterùm conceduntur, Præposito Generali concessa intelliguntur, qui illa per se ipsum, vel alium, seù alios ab eo, vel eius commissione electos, seù eligendos quibuscunque personis de Societate, sub eiusdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota cõsueta, etiam simplicia emiserint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ personæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmissis vti, aut gaudere possunt; illorumque vsus, iuxtà Societatis institutum, Constitutiones, & morem, esse debet; prout concessit Gregorius Decimustertius. Qui posteà viuæ vocis oraculo concessit, vt prædicta communicatio Nouitijs etiam fieri possit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuersaliorem adinueni pro dicta Societate Iesu, in *lib. priuileg eiusdem Societatis Romae impresso in Collegio Romano, pag. 137.* in his verbis ad præsentem materiam spectantibus. *Sane dilectus Filius Enerardus Mercurianus Præpositus Generalis Societatis Iesu, tàm suo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiusmodi nominibus, Nobis nuper exposuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiae, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cęterarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & praesertim fel. record. Pium Quintum prędecessores Nostros dictæ Societati fuerint communicata, & concessa; nihilominùs aliquandò circà illorum praxim, & vsum, seù modum, & formam eisdem vtendi, propter instituti ipsius Societatis ab alijs praedictis Religionibus diuersitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiusmodi omninò submouere volentes, Praepositum prædictum, ac omnes alias, & singulas*

personas

personas Societatis huiusmodi, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dũtaxat consequendũ harũ serie absoluentes, et absolutos fore censentes; necnõ immunitatũ, indulgẽtiarũ, gratiarũ, et priuilegiorũ huiusmodi, ac literarũ dd. prędecessorũ desuper confectarũ tenores pro expressis habẽtes, supplicationibus prędicti Euerardi Præpositi, eisdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore existens Præpositus, & Societas huiusmodi omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentijs, remissionibus, gratijs, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, Confraternitatibus, Hospitalibus, & alijs pijs locis, ac personis, tàm Secularibus, quàm Regularibus hactenùs concessis, & in futurum concedendis, ac Præposito, Societatique prędictis, necnon eius Domibus, Collegijs, locis, & personis, vbique terrarum constitutis, communiter, vel diuisim, Apostolica, seù delegata auctoritate, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad instar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, seù aliàs quomodolibet concessis, iuxtà Societatis huiusmodi instituti rationem, Constitutiones, ritus, mores, vsus, consuetudines, normas, obseruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegijs, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Disputationibus, Cęremonijs, & alijs cuiuslibet generis actibus publicis, & priuatis: ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quòdque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ huiusmodi; necnon, & ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seù locis hactenùs concessa, seù in posterùm cõcedenda prædicto, & pro tempore existenti Præposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur. Qui illa per se ipsum, vel alium, seù alios ab eo, vel de eius commissione electos, seù eligendos quibuscunque locis, & personis dictæ Societatis, sub eiusdem Societatis obedientia, emissis tribus votibus, etiam simplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cæteræ personae dictae Societatis, praedictis priuilegijs, facultatibus, & alijs praemissis, aut aliquo eorum, nisi par Generalem Praepositum, & de eius beneplacito, aut per alium, seù alios de eius commissione electos, vt pręmissum est, vti, aut gaudere possint. Et insuper, quòd omnia priuilegia, aliaque præmissa aliarum Religionum Capitulis, siuè Conuentibus; aut Congregationibus, tàm in celebrandis, quibusuis contractibus, quàm in quibuscunque alijs actibus, tàm publicis, quàm priuatis, per eiusmodi Capitula, siuè Conuentus exerceri solitis, hactenùs concessa, & in posterum concedenda, Congregationibus Societatis prædictae, eiusque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxàt, qui more Societatis praedictae, & secundùm eius constitutiones, & statuta, regimen, & administrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere solent; cuiusmodi sunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuersis Prouincijs conueniunt, in vniuersali autem totius Societatis administratione Generalis Praepositus, cum suis Assistentibus; in rebus verò, & negotijs Domorum, & Collegiorum tractandis, Praepositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, & Procuratores, seruato in eiusmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dicta Societatis procedendi modo, concessa esse, intelligantur, ac eo modo per Praepositum, & Societatem huiusmodi, in quibuscunque Domibus, Collegijs, & locis, vbique terrarum obseruari, & ad praxim, ad vsum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Ne quis autem Apostolicorum indultorum, praetextu Regularem, ac exemplarem instituti praedictae Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conseruari volumus, dissoluere, aut relaxare præsumat: non esse, nec fore mentis nostrę, aut Sedis Apostolicæ, vt personae Societatis, absque expressa Superiorum eiusdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatae, Confessionalibus, aut alijs quibuscunque Apostolicis indultis, siuè communitatibus, siuè priuatis personis, siuè pijs locis, aut quomodocunque aliter hactenùs concessae sunt, aut in posterùm concedentur, etiam si in illis expressè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiusmodi facultatibus, vti possint. Si quandò autem vsus aliquarum ex praefatis facultatibus, personis de dicta Societate, ab eidem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, nisi intrà numerum eorum, qui ad confessiones personarum eiusdem Domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, Confessarium eligere, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdem Superioribus alijs Confessarijs, intrà, aut extrà Societatem confitendi facultas, ad id specialiter daretur, Apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuò declaramus, statuimus, & ordinamus, secusque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Insuper Præpositi inferiores possunt de licentia Præpositi Generalis, communicare quibusuis de Societate gratias sibi communicatas per Præpositum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Iesu, verbo, communicatio, §. 1.

Præterea, communicatio priuilegiorum, quam Societas Iesu habet cum alijs Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata sunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs concessum est, aut in posterùm concedetur, id omne motuproprio, & ex certa scientia ipsis Patribus concessum etiam censendum est, vt habetur in Compend. priuil. dictae Societatis Iesu, verb. communicatio, §. 6.

Postremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes sunt personæ Societatis Iesu, vt refertur in eodem Compendio, eodem verbo, communicatio, §. 7.

41 Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum concessorũ

Archi-

Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio Decimoquarto, cuius diploma modò impressum, & auctoritate S D. N. Vrbani Octaui confirmatum, & roboratum hic apponitur, maximè cùm inter Constitutiones eiusdem Gregorij nondùm impressum habeatur.

GREGORIVS XIV.
Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hospitalibus, praesertim in hac Alma Vrbe erectis, & institutis, ex pijs Christifidelium eleemosynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de caetero, si fieri poterit, exercendum ipsi Christifideles, necnon Superiores, & alij Ministri, & Officiales Hospitalis nouiter in ipsa Vrbe erecti, & instituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus seruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiusmodi inibi etiam exercentes incitentur, non solùm hucusque per Romanos Pontifices ipsi nouiter erecto Hospitali, & ab eo etiam extrà Vrbem alijs Hospitalibus institutis concessa confirmare, sed etiam maiora, quæ adhùc non eis, sed alijs Hospitalibus ipsius Vrbis anteà institutis, & eorum Superioribus, & Ministris, ac alijs Officialibus, & seruitoribus, per ipsos Pontifices concessa sunt, eidem sic instituto, & ab eo dependentibus Hospitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Cùm autem in Ecclesia Sancti Ioannis Colauiti in Insula de Vrbe, vnum Hospitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apostolica nouiter erectum, & institutum sit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede designatum habitum deferunt, & sub habitu professionem emittunt Regularem, ac sub Regula Sancti Augustini Altissimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes recipiuntur, eisque in eorum infirmitatibus per ipsos Maiorem, & alios Confratres praedictos, necessaria cum omni, quæ ipsi possunt, charitate, & pietate eleemosynas quotidie à Christifidelibus pro ipsis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo ministrantur: Ideoque Nos ipsum Hospitale, ac alia ab eo dependentia Hospitalia, & eorum Superiores, & alios Ministros, ac Officiales, vt huiusmodi charitatis, & pijs operibus exercendis, non solùm ipsi continuent, sed maiora, si fieri poterunt, exercere studeant, specialibus fauoribus, & gratijs decorare, & prosequi volentes, ac eos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motuproprio, non ad ipsius Maioris, & aliorum Confratrum praefatorum, Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate ac ex certa etiam Nostra scientia, omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, à felic. record. Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, à Sixto Quinto, Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe instituto Hospitali, ac Maiori, & alijs Confratribus praefatis, alijs Hospitalibus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, ac alijs personis dictorum Hospitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, concessa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus. Et insuper omnia, & singula tàm spiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, etiam plenarias, aliaque indulta à supradictis, & alijs quibusuis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, per eorum tàm sub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum solam signaturam Sancti Spiritus, & alijs Hospitalibus dictae Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, & Ministris, ac Officialibus, & personis quomodolibet concessa, quorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum insererentur præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ipsi Hospitali Ioannis Dei, ac alijs Hospitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet institutis, & eorum Maiori praefato, vel Superiori, ac alijs Confratribus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, alijsque ipsorum Hospitalium personis, specialiter, & expressè, ac si ea omnia alijs Hospitalibus, & alijs praefatis concessa per ipsos Romanos Pontifices, ipsi Hospitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & alijs huiusmodi concessa eisdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itaut ipsa Ioannis Dei, & alia Hospitalia prafata, ac eorum Superior, & alij praedicti illis omnibus pariformiter, & æque principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et insuper eidem Maiori Confratri dicti Hospitalis Ioannis Dei in Vrbe instituti, nunc & pro tempore existenti, vt quæcunque alia Hospitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore instituta, & instituenda, eorumque Rectores, & Gubernatores, ac Ministros, & Officiales dicto Hospitali Ioannis Dei in Vrbe instituto aggregare, ac omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, aliaque indulta ei, & dicto Hospitali Ioannis Dei, ac alijs ab eo dependentibus Hospitalibus, & personis per Nos communicata, & concessa, communicare, ac concedere, liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Episcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per praesentes Motu simili committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seù alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecunque, dùm, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum supradictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque praemissis, efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant, auctoritate Nostra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, ac praesentibus literis,

literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia firmiter obseruari, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quolibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis, & fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris Nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium non trahatur, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusque, & alijs decretis, ac clausulis, etiam motuproprio concessis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, seu copijs etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extrà, ac vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimanona Aprilis, 1591. Pontificatus Nostri anno primo.

M. Vestrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommascha, & Societatis Iesu, per specialem Bullam, & priuilegium Clemẽtis Septimi, quod incipit. *Dudùm pro parte vestra*, sub Datum Bononiæ, die septima Martij, 1533. ità habetur in *Constitut.* 38. dicti Clementis Septimi, §. 12. *Bullarij nou. Laertij Cherub. tomo 1.* in his verbis. *Ac insuper vobis, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiàm Cisterciensium, & Cluniacensium Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hactenus quomodolibet concessis, & in posterùm concedendis, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum pænitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus praedictis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, & in genere, etiam communicatiuè concessa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.*

Habet insuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eisdem Ordinibus concessorum, vt affirmat *Alexander Peregrinus, prima parte Compendij priuileg. eiusdem, tit. communicatio, §. 1.*

Præterea Præpositi Inferiores prædictæ Congregationis, vt testatur *Peregrinus eodem loco, §. 3.* de licentia Patris Generalis, possunt communicare quibusuis Professis illius Congregationis gratias sibi communicatas à Generalibus.

Insuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Professo, ex eodem *Peregr. loco citato, §.4.* communicari potest facultas absoluendi externos; & hoc probat auctoritate *Henriquez, libro 7. cap. 22. num. 7.* qui allegat *Claud. verb. communio, §. 5. & Bernar. verb. gratia, §. 3. Felician. in tract. de censur. tit. de priuileg. cap. 15. Horat. Mandos. de priuil. ad instar, gloss. 2. in fin. & gloss 7. num. 36.*

Præterea, Patres huius Congregationis, teste eodem *Peregr. loco citato, §. 5.* Participes sunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum alijs Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommascha retinẽt communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex *Bulla* Pauli Quinti, quæ incipit. *Ex quo Diuina Maiestas*, *tomo 3. Bullarij noui Laertij Cherub. constit. 37. §. 1.* sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die nona Nouembris, 1607. anno tertio sui Pontificatus, in his verbis. *Cùm itaque sicut accepimus dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaschæ, alias Sancti Maioli nuncupatorum, fortiores, quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Ecclesiæ Castris appareant, vt Clerici Cõgregationis huiusmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare studeant, quò maioribus se viderint spiritualibus gratijs fore munitos, ipsos, & eorum quemlibet, à quibusuis excommunicationis, &c. censentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias ijsdem Congregationi, & Clericis hactenùs quomodolibet concessa, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæterasque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint (excepta tamen exemptione*

à iuris-

à iurisdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorumque possessoribus, ac eorum Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis Filijs earumdem Religionū, & Congregationum Generalibus, Praepositis, Superioribus, Praelatis, & Capitulis, tàm Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitijs, Conuersis, Donatis, ac quibusuis eorum, & earum personis, in quibuscunque Mundi partibus existentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut alias quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, seù per Nos, & Successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concessa sunt, & conceduntur, ac quibus singulę Congregationes praedictae, earumque Monasteria, Ecclesiae, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & personae huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, aut alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum concessionum tenores praesentibus pro expressis habentes, ac si de verbo ad verbum insererentur, etiam si talia sint, & forent, quae specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seù particularem insertionem (quatenus sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersentur) ad eamdem Congregationem Sommascham, seù Sancti Maioli, ac singulos illius Conuentus, illorumque Superiores, Praepositos, Praelatos, & quascunque personas, auctoritate, & tenore praedictis, perpetuò extendimus, illaque eis communicamus, & denouo concedimus, & suffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegijs Theatinorum, ex diplomate Gregorij Deciminquarti, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die decimaoctaua Februarij, 1591. Pontificatus sui anno primo, in hoc tenore. *Romanus Pontifex, personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorū Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipsi cupiant pro illorum Cōgregationis augmento, vt ipsi in via Domini, sub suaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tàm spirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, Nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenùs eorum desiderio huiusmodi annuere, aliàsque in praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habēt communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, vt habetur in *Constitutione quinta* Pauli Tertij, quæ incipit. *Dudùm felicis recordationis*, edita anno 1535. octauo kalendas Augusti, Pontificatus sui, anno primo, sub Datum Romæ, apud Sanctum Marcum; ità habetur in *Bullario Laertij Cherub. tomo 1. §. 12.* sub his verbis. *Necnon, vt omnibus, & singulis priuilegijs, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, concessionibus, & gratijs spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personae, & loca eorum, quorum tenores, praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus; itàut literae Apostolicae super eisdem priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratijs eisdem concessis, vel pro tempore concedendis (mutatis damtaxàt nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum vestrum expediri possint, perindè, ac si omnia illa, & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem, fuissent; Vos, personae, & loca vestra, vti, potiri, & gaudere possitis. Vobis per has nostras literas, tenore praesentium, ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.*

46 Clerici Regulares Ministrantes Infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus concessorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem *Bullā* Gregorij Deciminquarti, sub Datum Romę, apud Sanctum Marcum, anno Domini 1591. vndecimo Kalendas Octobris, Pontificatus sui primo, vt ex verbis, §. 26. manifestè colligitur, & sunt, quæ sequuntur. *Necnon etiam, eidem Camillo, & socijs, ac pro tempore existentibus Praefectis Generalibus, alijsque omnibus, & singulis personis dictae Congregationis, vt omnibus, & singulis quibuscunque, etiā speciali nota dignis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, praerogatiuis, concessionibus, & gratijs quorumuis, etiam Cistercien. Cluniaceu. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Iesu, & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & personis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus; in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Sedem praefatam quomodolibet concessis; quae tamen sunt in vsu, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipsius Congregationis Regularibus institutis contraria, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere possunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes esse possint, & debeant pariformiter, & equè principaliter, absque vlla prorsùs differentia; perindè ac si Congregationi, Praefectis, Socijs, ac personis, & eorum Domibus, & Ecclesijs, vel Oratorijs*

tijs huiusmodi nominatim, & specialiter, ac generaliter concessa fuissent. Idem habetur apud *Hieronymũ à Sorbo, in Additionibus ad Compendium Mendicantiũ, tit. communicatio priuileg.* & apud *Eman. Roderic. tom. 1. quaest. Reg. quaest. 55. art. 11.*

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatũ, libertatum, facultatum, & indultorum, tàm spiritualium, quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, Professoribus, Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, per quoscunque Romanos Pontifices in genere, vel in specie, tàm coniunctim, quàm diuisim concessorum; dummodò sint in vsu, & non sint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis non repugnent, non solùm ad eorum instar, sed æquè, & pariformiter; perindè ac si prædictæ Congregationi nominatim, & in specie concessa fuissent; itá habetur in *Bulla* Gregorij Decimiquinti, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die decimaquinta Octobris, Pontificatus sui 2. quæ est *quinta Constitutio eiusdem, in libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres Sancti Antonij Viennen. Ordinis Sancti Augustini, multis potiuntur priuilegijs, & gratiis, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus concessis per speciales Bullas Vrbani Quarti, Gregorii Decimi, Benedicti XI. Nicolai Quarti, Martini V. Calixti Tertii, Pii Secundi, Sixti IV, Alexandri VI. Iulii Secundi, & aliorum Summorum Pontificum, vt in *Authentico Libro priuilegiorum eiusdem Ordinis*, videri potest, & quòd supradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias testatur *Bulla secunda in Ordine*, Clementis Septimi, *tomo primo, Bullary noui Laertij Cherubini*, quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui, anno primo.

49 His positis dubitari potest, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi respondeo, quòd Sixtus Quartus, (vt colligitur ex *Libro Monum Ordin impress. 1. fol. 66. & in 2. fol. 148. conc. 362*) statuit, quòd Monasteria, & loca Monialium Sanctæ Claræ, & Sancti Dominici, eorumque Abbatissæ, & Priorissæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriusque sexus Tertii Ordinis, de Pœnitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis spiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Professoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuersis, seu aliis quomodolibet per Prædecessores suos, aut per ipsummet Sixtum hactenùs concessis, & in posterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenùs earum sexui, & statui non contradicant) liberè, & licitè vti possint, & debeant, in omnibus, & per omnia prorsùs, & sinè vlla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis, & personis prædictis, nominatim concessa forent, & concederentur expresè. Idem affirmat *Miranda to. 2. Manual. Prælat. quaest. 46. art. 2.* circà quam communicationem notandum est cum *Roderic. quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. art. 13.* quòd in ea solùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipsis Monialibus, per Sixtum Quartum; non autem concedenda per Successores Sixti Quarti. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum est.

Nam Bonifacius Octauus, (prout habetur in *Compend. priuileg. Mendicant. in verb. Moniales, §. 4.*) statuit quòd si quæcũque Moniales commissæ fuerint gubernationi Fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apostolici, Moniales sic commissæ gaudeant priuilegiis concessis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum est Moniales Sanctæ Claræ virtute Indulti Apostolici commissas fuisse gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens Septimus, sub Annulo Piscatoris, die trigesima Maii, anno Domini millesimo, quingentesimo vigesimo, Pontificatus sui anno secundo, prout refert *Christophorus à capite Fontium, apud Rodericum quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. artic. 1. & art. 13.* omnia priuilegia concessa, & cõcedenda, quibuscunq; Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, sicut indulsit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, itá etiam indulsisse Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo Decimus eis concessit omnia priuilegia cõcessa, & cõcedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per *Eman. Roder. quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. artic. 1. & artic. 13.*

Moniales etiam nostri Ordinis Vallis Vmbrosæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi nostræ concessis, vt manifestè constat ex memorabili priuilegio Iulii Secundi, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iuli, Pontificatus sui anno quarto, cuius tenor videatur in fine huius *Primi Tomi*; idipsum habetur in *Bulla* Eugenii Quarti, eidem memorabili priuilegio Iulii Secundi inserta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Cõceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui Motu proprio, & ex certa sciẽtia cõcessit Monialibus Sãctæ, & immaculatæ Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, sub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus, & singulis priuilegiis, concessionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis spiritualibus, & temporalibus per ipsum Leonem, & Sedem Apostolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Francisci quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiusmodi de iure, vel priuilegio, aut consuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, seù vti, potiri, & gaudere quomodolibet

dolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expressis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in supradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsis cõcessa fuissent: sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, seu delegatos in foro contentioso, ac per quoscunque Confessores suos in foro conscientiæ, dum, & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex *Eman. Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 55. art. 15. & Mirand. Manual. Prælatorum tomo secundo, quæst. 46. art. 2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegijs Ordinis Minorum, per indultum Leonis X. qui concessit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd possint gaudere, & potiri omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, sub quibuscunque verborum formis, concessis, & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, super quo dat Conseruatores, vt per *Mirand. loco citato*.

Et Innocentius Octauus extendit, seu communicauit gratias, & indulta concessa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt in *libro Monument. Ordinum, 1. impress. fol. 44. & in 2. fol. 69. conc. 146 & in suppl. fol. 100. conc. 375.* Quæ concessio, etsi vnum præsupponat, aliud tamen determinat; præsupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre est in Bulla Sixti Quarti, in qua vtriusque sexus Tertij Ordinis personis concedit Summus Pontifex, quidquid concessum est Ordini Eremitarum Sancti Augustini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apostolica Sede, vt habetur in *dicto libro Monument. Ordinum, in 1. impress. fol. 105. & in suppl. fol. 118. conc. 483.*

Illud verò, quod decernit, & statuit, est, quòd huiusmodi gratiæ, & facultates intelliguntur cõcessæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti Quarti, quòd priuilegia, quæ inueniuntur concessa Tertiarijs Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari* extendantur, sicut extenduntur postea per Innocentium Octauum.

Sed addit, dicens: Quoad Tertiarios vtriusque sexus (quidquid sit de temporibus retroactis) in præsenti sunt in triplici differentia, prout Leo Decimus in Concilio Lateranensi distinxit, & habetur in *Supplemento Ordinis, fol. 26. conc. 86. & 87.*

Primi sunt viuentes collegialiter, & isti gaudent priuilegiis, sicut Fratres Mendicantes, absque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In secundo gradu sunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum gestantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, nisi in his, quibus expressè diceret Papa, quòd solùm concedit pro viuentibus in Congregatione; saltèm post Innocentium Octauum. Nam de concessis vsque ad sua tempora cum tali expressione, vel restrictione ipse Innocentius omnes parificauit.

Vltimi sunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus speciebus distincti. Et isti de omnibus indulgentijs Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranense, non fuerunt sibi sublata; ex quo habent omnia spiritualia, scilicet indulgentias. Concilium Lateranense, (prout refertur in *Supplemento, fol. 26. conc. 86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertii Ordinis in proprijs domibus habitantes, valeant sepulturam eligere, vbi voluerint, & quòd die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Ecclesiastica Sacramenta (pœnitentiæ Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro seculari coram Iudicibus secularibus conueniri possint: & insuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in proprijs domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Ecclesijs Ordinum, quorum sunt Tertiarii; si causam dederint Interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foneant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quomodolibet præstiterint.

Quibus ex mente Collectoris, potest addi alia differentia, illarum Tertiariarum, scilicet, quæ cum Claustralibus habitant. Ipsæ enim secundùm determinationem Leonis X. de qua in *Supplemento fol. 26. conc. 87.* gaudent priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertij. Ex quibus ipse Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio Canonis, *Si quis suadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apostolica. Et ait hanc esse Doctorum sententiam, & esse notandum, quia multoties non aduertitur circa tale priuilegium.

Aduertendum tamen est, quòd multa inueniuntur concessa Tertiariis sub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre est ex literis Apostolicis, super hoc emanatis, de quibus non est ambigendum, quòd gaudeant etiam postquam ab obedientia obseruantiæ sunt separati: vt sunt Moniales Tertii Ordinis, quæ post Pium V. se Ordinariis subdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum se abstraxerunt, quæ non obstante recessu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla sit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de similibus enim, siuè connexis idem est iudicium, *cap. inter cæteras, de rescript. cap. translato, de constit. cap. in causa, de re iudic.* & vbicunque est eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa. Sed limita, vt num. 4. 5. 6.*

2 *Priuilegia cõceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis, ſæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantijs eximit, & cum eis diſpenſat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ conceſſa non cõmunicantur cæteris Eccleſijs, tàm eiuſdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter conceſſum.*

5 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *An priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis extendatur ad aliam eiuſdem Religionis.*

8 *Priuilegia tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monaſterijs, locis, & perſonis Ordinis.*

ANtequàm ad materiam deueniamus duximus aduertendum, Bullã pro Canon. Regul. Lateran. quam præced. *Quæſ. nu.* 1. inferendã promiſimus, opportuniorem exiſtimaſſe pro materia *Quæſ.* 3. *nu.* 1. *Diſp. ſeq.* 18 & ibi videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam cõmunicare conceſſiones, & priuilegia alicui ſpeciali loco, aut Conuentui eiuſdem Religionis conceſſa.

Hæc aſſertio probatur ex priuilegio conceſſo ab Alexandro Sexto, Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, & ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ extenſo, ac de verbo ad verbum conceſſo à Iulio Secundo, anno Domini 1507. Idibus Iulii, Pontificatus ſui anno quarto, vbi voluit vt cuiuſuis particularis Monaſterii communia ſint, & ad illa extendantur, prout ipſe Summus Pontifex per eamdem Conſtitutionem extendit, quandò ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire poſſunt.

Idem habetur ex priuilegio cõceſſo à Pio Quarto, Ordini Diui Hieronymi in Hiſpania, quarto kalendas Auguſti, Pontificatus ſui anno ſexto, vbi dicitur, quòd ad inſtantiam Inuictiſſimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, ſingulis, & cuiuis Monaſterio per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum, quibus in ſpecie conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſint, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia, tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis, in omnibus, & ſingulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extenſio priuilegiorum.*

Ex quo Indulto conſtat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & perſonis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monaſterijs eiuſdem Ordinis conceſſorum: etiam ijs Monaſterijs, quibus in ſpecie priuilegia ipſa conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionum, & indultorum prædictorum aliàs ſuberant; adeò quòd omnia, & ſingula Monaſteria gaudent priuilegijs, & gratijs cuilibet Monaſterio in particulari impartitis.

Quæ conceſſio extenditur ad omnes, & ſingulas Monachorum Congregationes, cæteroſque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis Sancti Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui ſimile obtinent priuilegium, non ſolùm conceſſa, ſed etiam in poſterum concedenda; clarè conſtat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere poſſunt in omnibus ſuis domibus, ac Conuentibus particularibus conceſſionibus, ac gratijs alicui ipſius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, ſiuè loco ſpeciali indultis.

2 Eſt autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pii Quarti, ſolùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monaſteriis, omnibus, & ſingulis eiuſdem Ordinis Monaſteriis conceſſa cenſeantur, non eſt intelligendum, niſi in caſu, in quo ibi eſt ſermo; cùm maximè iuris terminos excedat: & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia conceſſa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipſiuſmet Ordinis Religioſos; non erit cenſendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus alijs Religioſis communicari.

Tùm quia Leo Decimus declarauit conceſſio-

nem Iulij Secundi. Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegijs generaliter concessis Congregationibus, & personis, & locis Congregationum, vel Ordinis concessis, vt habetur in *Supplemento, folio quinquagesimonono, concess.* 157. quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla absurda, atque inconuenientia sequerentur, at omnis Religionum obseruantia funditus euerteretur.

3 Sæpè enim Sedes Apostolica ex iustissimis causis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantijs eximit, & cùm eis dispensat; si autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi concessum, de indultis particularibus Religiosis, intelligendum esset, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & causæ non habent locum, allegarent pro seipsis dispensationem, ac exemptionem cum particularibus Religiosis factā ęquè, ac si Sedes Apostolica ipsis specialiter indulsisset: quod esset maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum, ex *Roder quæst. Reg. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 18. *vers. aduertendum tamen, Mirand. in Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 46. *art.* 1. *Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib.* 2. *cap.* 4. *dub. vnic. concl.* 3. *illat.* 1.

4 Ex quibus elici potest, quòd per priuilegium communicationis generaliter concessum, Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ Regularium concessa nō communicantur cęteris Ecclesijs, tàm cæterorum, quàm eiusdem Ordinis; licèt per priuilegia superiùs adducta, concessa vni domui censeantur concessa omnibus; 5 Tùm quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset, *reg. in generali.* 81. *de regul. iur. in* 6. 6 Tum etiā quia per priuilegium cōicationis generaliter cōcessum, non cōicantur priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit *Rota decis.* 214. *par.* 2. *Recent. & decis.* 55. *nu.* 14. *&* 15. *par.* 1. *Diuers.* & in vna *Valentina Decimarū,* 28. *Nouembris* 1603. *coram Card. Lancellotto,* & in *Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iusto.* & in *vna Mediolanen.* 10. *April.* 1606. *corā Illustriss. D. Coccino Decano.*

At Altaria priuilegiata rarò cōceduntur à Sede Apostol. ergò, &c. Quod etiam patet ex cōmuni vsu, & stylo Curiæ, de quo testatur *Laur. de Peirin. in declarat. priuil.* 8. *à Paulo III. suo Ordin. Minim. concess. nu* 2. *tom.* 2. Ex quibus resoluitur dubitatio, quæ frequenter contingere solet: nimirùm, an priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur etiam ad alias Prouincias eiusdem Religionis.

Nam si priuilegium conceditur determinato loco, vtpotè, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet pro illa sola, & non pro alijs, vt tradunt omnes *Iuristæ,* quos refert *Suar. de legib. lib.* 8. *cap.* 26. dicens seruandum esse tenorem priuilegij; prçsertim si priuilegium, ex parte materiæ, & obiecti statuat determinatū locum. *Iason in l. beneficium, nu.* 18. *&* 24. *ff. de constit. Princip. Surd. decis.* 274. *ad fin. c.* 1. *&* 2. *de priuil. in* 6. *Rot. decis.* 663. *num.* 2. *par.* 1. *Recēt.* Et facit ad hoc, quòd priuilegium specialiter quibusdam concessum, vt diximus seruari non debet, *l.* 3. *in fin. C. de lare. ff. eod. Rota in Hispalen. dec.* 1594. *Mantic. impress. apud eunden* & sic in terminis nostræ dubitatio de notabilis, *in cap. cùm capella d. text.* disponitur, quòd priuilegia Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seù loc aliam Ecclesiam, siuè Prouincia

Non obstat si obijciatur, qu gione, licèt alterius Prouinciæ d tio priuilegiorum, & quod vni P tur, extenditur ad alias per com respondetur enim talem commu habere locū in exorbitantibus, rarò conceduntur, vt est *Rota de cention. & decis.* 55. *num.* 14. *&* 15. *Valentina* 28. *Nouembr.* 1603. C dinali *Lancellotto.* & in *Toletana coram Iusto supracitato, num* 6.

Vnde (sicut diximus) si priuil casu materiæ determinatæ, tu solum, & non ad alium extendi p tia: si Papa concederet vesci l diebus prohibitis, in Hispania, tale priuilegium ad Italiam, sententiam tradunt communite *ex l. hoc modo, ff. de condit. & de lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 14. *& A moral. lib.* 5. *cap.* 22.

8 Ex his etiam resolutum resta communicantur alicui Ordini, omnibus Monasterijs, locis, & dinis; nam pro Ordinibus omniu illorumque Ecclesijs, Monasteri cis, singulisque personis adest priuilegiorum vniuersalis communicatio, tàm concessorum, quàm concedendorum per speciales literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulij II. Clementis VII. ità affirmat *Ioannes Baptista Confess. in Summar. priuil. cap.* 5. specialior autem eorundem Mendicantium omnium, tàm concessorum, quàm concedendorum communicatio, edita fuit à Leone X. per sub Datum Romæ, apud S. Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus sui anno 7. quæ habetur apud *Ioan. Bapt. Confess. in Collect. lit. Apost. Bulla* 18 *eiusd. Leonis,* per hæc, quæ ad rē sequūtur verba. *Dudum per Nos accepto, quòd Romani Pontifices Praedecessores Nostri aliqui ad Minorum, aly verò ad Eremitarum Sancti Augustini; alij ad Beatae Mariae de Monte Carmelo, reliqui ad Praedicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxta ipsorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum singulis, nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tàm spiritualia, quàm temporalia, per diuersas ipsorum literas, respectiuè concesserunt: Nos ad singulos Ordines praedictos, singulasque ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur indifferenter absque acceptione personarum, deuotionis affectum, aequa lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones,*

stiones, praerogatiuæ, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm spiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa essent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesias ipsas, & Oratoria, pro tempore visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatus contribuentibus, necnon Domibus, & Praesidentibus, non solùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribusque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, Oblatis, & vtriusque sexus personis de Poenitentia, seu Tertij habitus nuncupatis à dictis Praedecessoribus, aut à Nobis, ipsisque Successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus praedictis, illorumque singulis Ecclesijs, Oratorys, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam & Sororibus, vel Monialibus, Conuersis quoque, & Oblatis, ac vtriusque sexus personis, de Poenitentia nuncupatis, & alys singulorum Ordinum praedictorum, Motuproprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicae auctoritatis plenitudine communicamus.

Itaque omnia, singulis praedictorum Ordinum personis, pariformiter communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis literis praedictis plenius continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præsertim duodecim Congregationum) vniuersaliter quoad Ecclesias, Monasteria, loca, & personas idem dicendum est, quòd de Mendicantibus hactenùs hic resolutum fuit est, cùm ipsi non Mendicantes, & præsertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & singulis, tàm concessis, quàm concedendis, priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, per speciales Summorum Pontificum concessiones, & etiam vniuersales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij Quinti, de qua latiùs in *antecedenti Quæsito, num. 16.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab ijsdem, si communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus, habentibus.

SVMMARIVM.

1. *Regulares omnes, tàm ex iuris communis dispositione, quàm vigore priuilegiorum sunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus.*
2. *Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in specie concessum.*
3. *Communicatio priuilegiorum pluriès fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*
4. *Exemptio generalis ab oneribus, in materia fauorabili concessa, comprehendit etiam onera realia.*
5. *Clausula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*
6. *Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur, nisi expressè dicatur.*

HAnc Quæstionem eleganter disputatam, & omnibus numeris absolutam habemus in vna *Bononien. exemptionis, vigesimaquinta Maij 1618. coram Illustrissimo Cardinali Verospio*, in qua cùm hæc materia benè discutiatur; ideò illam in præsentiarum transcribendam esse, operepretium duxi.

CORAM ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. Domino Cardinali Verospio.

BONONIENSIS EXEMPTIONIS, Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononiens. super exemptionibus introducta, ad instantiam Canonicorum Regularium Lateranensium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumscriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon subsidio triennali.

An ipsi sint ab alijs datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus tàm realibus, quàm personalibus exempti; Et Rotæ visum fuit affirmatiuè respondendum, cùm istis Regularibus, tàm ex iuris communis dispositione competat hæc exemptio. *Cap. quamquàm de censibus, in sexto, cap. primo, de immunitate Eccles. in sexto. Clem. praesenti. eodem titulo, cap. primo, de decimis, cap. non minus, & cap. aduersùs de immunitate Eccles. Cardin. in dicto cap. non minùs, eodem titulo. Abbas in cap. Innocamus, de censibus, numero quarto, & consilio decimotertio, parte secunda. Baldus in l. 1. numero nono, C. de contrab. empt. Bertazz. de gabellis, seu vectigal. v. septimo, princip. numero decimo*, & fuit decisum in *Coregien. gabellæ, coram Iusto, vigesimaseptima Nouembris*, 1602. & in *Valentina gabellæ, quarta Decembri*, 1595. *coram Cardinali Pamphilio*, & in *Brūdusina gabellæ, decimatertia Februarij*, 1604. *coram Penia.*

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio Quarto, sub Datum Florentiæ, vij. Kalendas Martij 1434. Motuproprio concessi Monachis Casinensibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranensi, necnon per Iulium Secundum Congregationi Sancti Saluatoris, communicati, quæ communicatio idem operatur, ac si dictis Congregationibus fuisset in specie talis exemptio concessa. *Oldrad. cons. 300. numero octauo, & versiculo præsertim in facto, Bertrand. consilio 149. Illud est generale, nu-*

Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio Decimoquarto, cuius diploma modò impressum, & auctoritate S D. N. Vrbani Octaui confirmatum, & roboratum hic apponitur, maximè cùm inter Constitutiones eiusdem Gregorij nondùm impressum habeatur.

GREGORIVS XIV.
Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hospitalibus, praesertim in hac Alma Vrbe erectis, & institutis, ex pijs Christifidelium eleemosynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de caetero, si fieri poterit, exercendum ipsi Christifideles, necnon Superiores, & alij Ministri, & Officiales Hospitalis nouiter in ipsa Vrbe erecti, & instituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus seruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiusmodi inibi etiam exercentes incitentur, non solùm hucusque per Romanos Pontifices ipsi nouiter erecto Hospitali, & ab eo etiam extrà Vrbem alijs Hospitalibus institutis concessa confirmare, sed etiam maiora, quæ adhùc non eis, sed alijs Hospitalibus ipsius Vrbis anteà institutis, & eorum Superioribus, & Ministris, ac alijs Officialibus, & seruitoribus, per ipsos Pontifices concessa sunt, eidem sic instituto, & ab eo dependentibus Hospitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Cùm autem in Ecclesia Sancti Ioannis Colaniti in Insula de Vrbe, vnum Hospitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apostolica nouiter erectum, & institutum sit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede designatum habitum deferunt, & sub habitu professionem emittunt Regularem, ac sub Regula Sancti Augustini Altissimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes recipiuntur, eisque in eorum infirmitatibus per ipsos Maiorem, & alios Confratres praedictos, necessaria cum omni, quæ ipsi possunt, charitate, & pietate eleemosynas quotidie à Christifidelibus pro ipsis infirmis petendo, & eis pro eis conuertendo ministrantur: Ideoque Nos ipsum Hospitale, ac alia ab eo dependentia Hospitalia, & eorum Superiores, & alios Ministros, ac Officiales, vt huiusmodi charitatis, & pijs operibus exercendis, non solùm ipsi contineant, sed maiora, si fieri poterunt, exercere studeant, specialibus fauoribus, & gratijs decorare, & prosequi volentes, ac eos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motuproprio, non ad ipsius Maioris, & aliorum Confratrum praefatorum, Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate ac ex certa etiam Nostra scientia, omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, à felic. record. Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, à Sixto Quinto, Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe instituto Hospitali, ac Maiori, & alijs Confratribus praefatis, alijs Hospitalibus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, ac alijs personis dictorum Hospitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, concessa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, ac illis perpetua firmitatis robur adijcimus. Et insuper omnia, & singula tàm spiritualia, quàm temporalia priuilegia, exēptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, etiam plenarias, aliaque indulta à supradictis, & alijs quibusuis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, per eorum tàm sub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum solam signaturam Sancti Spiritus, & alijs Hospitalibus dictae Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, & Ministris, ac Officialibus, & personis quomodolibet concessa, quorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum insererentur præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ipsi Hospitali Ioannis Dei, ac alijs Hospitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet institutis, & eorum Maiori praefato, vel Superiori, ac alijs Confratribus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, alijsque ipsorum Hospitalium personis, specialiter, & expressè, ac si ea omnia alijs Hospitalibus, & alijs praefatis concessa per ipsos Romanos Pontifices, ipsi Hospitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & alijs huiusmodi concessa eisdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itaut ipsa Ioannis Dei, & alia Hospitalia præfata, ac eorum Superior, & alij praedicti illis omnibus pariformiter, & æque principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere libere valeant. Et insuper eidem Maiori Confratri dicti Hospitalis Ioannis Dei in Vrbe instituti, nunc & pro tempore existenti, vt quæcunque alia Hospitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore instituta, & instituenda, eorumque Rectores, & Gubernatores, ac Ministros, & Officiales dicto Hospitali Ioannis Dei in Vrbe instituto aggregare, ac omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, aliaque indulta ei, & dicto Hospitali Ioannis Dei, ac alijs ab eo dependentibus Hospitalibus, & personis per Nos communicata, & concessa, communicare, ac concedere, liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Episcopo Amerin ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per praesentes Motu simili committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seù alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecunque, dùm, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum supradictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque praemissis, efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant, auctoritate Nostra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, ac praesentibus literis,

literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia firmiter obseruari, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis, & fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris Nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium non trahatur, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusque, & alijs decretis, ac clausulis, etiam motuproprio concessis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxàt, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod præsentium transumptis, seù copijs etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extrà, ac vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimanona Aprilis, 1591. Pontificatus Nostri anno primo.

M. Vestrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommascha, & Societatis Iesu, per specialem Bullam, & priuilegium Clemẽtis Septimi, quod incipit. *Dudùm pro parte vestra*, sub Datum Bononiæ, die septima Martij, 1533. itá habetur in *Constitut.* 38. dicti Clementis Septimi, §. 12. *Bullarij nou. Laertij Cherub. tomo* 1. in his verbis. *Ac insuper vobis, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiam Cistercienfium, & Cluniacensium Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, & pro tempore habitos, ac Sedem Apostolicam hactenùs quomodolibet concessis, & in posterùm concedendis, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, & in genere, etiam communicatiuè concessa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.*

Habet insuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuę vocis oraculo eisdem Ordinibus concessorum, vt affirmat *Alexander Peregrinus, prima parte Compendij priuileg. eiusdem, tit. communicatio*, §. 1.

Prætereà Præpositi Inferiores prædictæ Congregationis, vt testatur *Peregrinus eodem loco*, §. 3. de licentia Patris Generalis, possunt communicare quibusuis Professis illius Congregationis gratias sibi communicatas à Generalibus.

Insuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Professo, ex eodem *Peregr. loco citato*, §. 4. communicari potest facultas absoluendi externos; & hoc probat auctoritate *Henriquez, libro 7. cap. 22. num.* 7. qui allegat *Claud. verb. communio*, §. 5. & *Bernar. verb. gratia*, §. 3. *Felician. in tract. de censur. tit. de priuileg. cap.* 15. *Horat. Mandos. de priuil. ad instar, gloss.* 2. *in fin. & gloss.* 7. *num.* 36.

Prætereà, Patres huius Congregationis, teste eodem *Peregr. loco citato*, §. 5. Participes sunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum alijs Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommascha retinẽt communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex *Bulla* Pauli Quinti, quæ incipit. *Ex quo Diuina Maiestas, tomo 3. Bullarij noui Laertij Cherub. constit.* 37. §. 1. sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die nona Nouembris, 1607. anno tertio sui Pontificatus, in his verbis. *Cùm itaque sicut accepimus dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaschæ, alias Sancti Maioli nuncupatorum, fortiores, quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Ecclesiæ Castris appareant, vt Clerici Cõgregationis huiusmodi, eò ferueutiùs adhuc pugnare studeant, quò maioribus se viderint spiritualibus gratijs fore munitos, ipsos, & eorum quemlibet, à quibusuis excommunicationis, &c. censentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias ijsdem Congregationi, & Clericis hactenùs quomodolibet concessa, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæterasque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint (excepta tamen exemptione à iuris-*

à iurisdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorumque possessoribus, ac eorum Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis Filijs earumdem Religionũ, & Congregationum Generalibus, Praepositis, Superioribus, Praelatis, & Capitulis, tàm Generalibus, quàm Prouintialibus, Fratribus, Nouitijs, Conuersis, Donatis, ac quibusuis eorum, & earum personis, in quibuscunque Mundi partibus existentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, seù per Nos, & Successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concessa sunt, & conceduntur, ac quibus singulę Congregationes praedictae, earumque Monasteria, Ecclesiae, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & personae huiusmodi, de iure, vsu, sonsuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum concessionum tenores praesentibus pro expressis habentes, ac si de verbo ad verbum insererentur, etiam si talia sint, & forent, quae specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seù particularem insertionem (quatenùs sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersentur) ad eamdem Congregationem Sommascham, seù Sancti Maioli, ac singulos illius Conuentus, illorumque Superiores, Praepositos, Praelatos, & quascunque personas, auctoritate, & tenore praedictis, perpetuò extendimus, illaque eis communicamũs, & denouo concedimus, & suffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegijs Theatinorum, ex diplomate Gregorij Decimiquarti, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die decimaoctaua Februarij, 1591. Pontificatus sui anno primo, in hoc tenore. *Romanus Pontifex, personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorũ Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipsi cupiant pro illorum Cōgregationis augmento, vt ipsi in via Domini, sub suaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tàm spirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, Nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenùs eorum desiderio huiusmodi annuere, aliàsque in praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habēt communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, vt habetur in *Constitutione quinta* Pauli Tertij, quæ incipit. *Dudùm felicis recordationis*, edita anno 1535. octauo kalendas Augusti, Pontificatus sui, anno primo, sub Datum Romæ, apud Sanctum Marcum; ità habetur in *Bullario Laertij Cherub. tomo* 1. §. 12. sub his verbis. *Necnon, vt omnibus, & singulis priuilegijs, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, concessionibus, & gratijs spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personae, & loca eorum, quorum tenores, praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus; itàut literae Apostolicae super eisdem priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratijs eisdem concessis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtaxàt nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum vestrum expediri possint, perindè, ac si omnia illa, & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem, fuissent, Vos, personae, & loca vestra, vti, potiri, & gaudere possitis. Vobis per has nostras literas, tenore praesentium, ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.*

46 Clerici Regulares Ministrantes Infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus concessorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem *Bullã* Gregorij Decimiquarti, sub Datum Romę, apud Sanctum Marcum, anno Domini 1591. vndecimo Kalendas Octobris, Pontificatus sui primo, vt ex verbis, §. 26. manifestè colligitur, & sunt, quæ sequuntur. *Necnon etiam, eidem Camillo, & socijs, ac pro tempore existentibus Praefectis Generalibus, alijsque omnibus, & singulis personis dictae Congregationis, vt omnibus, & singulis quibuscunque, etiã speciali nota dignis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, praerogatiuis, concessionibus, & gratijs quorumuis, etiam Cistercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Iesu, & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & personis, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Sedem praefatam quomodolibet concessis; quae tamen sunt in vsu, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipsius Congregationis Regularibus institutis contraria, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere possunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes esse possint, & debeant pariformiter, & equè principaliter, absque vlla prorsùs differentia; perindè ac si Congregationi, Praefectis, Socijs, ac personis, & eorum Domibus, & Ecclesijs, vel Orato-*

tijs huiusmodi nominatim, & specialiter, ac generaliter concessa fuissent. Idem habetur apud *Hieronymũ à Sorbo, in Additionibus ad Compendium Mendicantiũ, tit. communicatio priuileg.* & apud *Eman. Roderic. tom. 1. quaest. Reg. quaest. 55. art. 11.*

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatũ, libertatum, facultatum, & indultorum, tàm spiritualium, quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, Professoribus, Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, per quoscunque Romanos Pontifices in genere, vel in specie, tàm coniunctim, quàm diuisim concessorum; dummodò sint in vsu, & non sint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis non repugnent, non solùm ad eorum instar, sed æquè, & pariformiter; perindè ac si prædictæ Congregationi nominatim, & in specie concessa fuissent; ità habetur in *Bulla* Gregorij Decimiquinti, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die decimaquinta Octobris, Pontificatus sui 2. quæ est *quinta Constitutio eiusdem, in libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres Sancti Antonij Viennen. Ordinis Sancti Augustini, multis potiuntur priuilegijs, & gratiis, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus concessis per speciales Bullas Vrbani Quarti, Gregorii Decimi, Benedicti XI. Nicolai Quarti, Martini V. Calixti Tertii, Pii Secundi, Sixti IV. Alexandri VI. Iulii Secundi, & aliorum Summorum Pontificum, vt in *Authentico Libro priuilegiorum eiusdem Ordinis*, videri potest, & quòd supradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias testatur *Bulla secunda in Ordine*, Clementis Septimi, *tomo primo, Bullarij noui Laertij Cherubini*, quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui, anno primo.

49 His positis dubitari potest, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi respondeo, quòd Sixtus Quartus, (vt colligitur ex *Libro Monum Ordin impress. 1. fol. 66. & in 2. fol. 148. conc. 362*) statuit, quòd Monasteria, & loca Monialium Sanctæ Claræ, & Sancti *Dominici*, eorumque Abbatissæ, & Priorissæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriusque sexus Tertii Ordinis, de Pœnitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis spiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Professoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuersis, seù aliis quomodolibet per Prædecessores suos, aut per ipsummet Sixtum hactenùs concessis, & in posterùm concedendis, quatenùs auctoritate (quatenùs earum sexui, & statui non contradicant) liberè, & licitè vti possint, & debeant, in omnibus, & per omnia prorsùs, & sinè vlla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis, & personis prædictis, nominatim concessa forent, & concederentur expressè. Idem affirmat *Miranda to. 2. Manual. Prælat. quaest. 46. art. 2.* circà quam communicationem notandum est cum *Roderic. quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. art. 13.* quòd in ea solùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipsis Monialibus, per Sixtum Quartum; non autem concedenda per Successores Sixti Quarti. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum est.

Nam Bonifacius Octauus, (proue habetur in *Compend. priuileg. Mendicant. in verb. Moniales, §.4.*) statuit quòd si quæcũque Moniales commissæ fuerint gubernationi Fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apostolici, Moniales sic commissæ gaudeant priuilegiis concessis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum est Moniales Sanctæ Claræ virtute Indulti Apostolici commissas fuisse gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens Septimus, sub Annulo Piscatoris, die trigesima Maii, anno Domini millesimo, quingentesimo vigesimo, Pontificatus sui anno secundo, prout refert *Christophorus à capite Fontium, apud Rodericum quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. artic. 1. & art. 13.* omnia priuilegia concessa, & cõcedenda, quibuscunq; Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, sicut indulsit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, ità etiam indulsisse Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo Decimus eis concessit omnia priuilegia cõcessa, & cõcedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per *Eman. Roder. quaest. Regular. tom. 1. quaest. 55. artic. 1. & artic. 13.*

Moniales etiam nostri Ordinis Vallis Vmbrosæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi nostræ concessis, vt manifestè constat ex memorabili priuilegio Iulii Secundi, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iuli, Pontificatus sui anno quarto; cuius tenor videatur in fine huius *Primi Tomi*; idipsum habetur in *Bulla* Eugenii Quarti, eidem memorabili priuilegio Iulii Secundi inserta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Cõceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui Motu proprio, & ex certa sciẽtia cõcessit Monialibus Sãctæ, & immaculatæ Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, sub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus, & singulis priuilegiis, concessionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis spiritualibus, & temporalibus per ipsum Leonem, & Sedem Apostolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Francisci quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiusmodi de iure, vel priuilegio, aut consuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, seù vti, potiri, & gaudere quomodolibet

dolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expressis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in supradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint in omnibus, & per omnia, perindè ac si ipsis concessa fuissent: sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, seu delegatos in foro contentioso, ac per quoscunque Confessores suos in foro conscientiæ, dum, & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex *Eman. Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 55. art. 15. & Mirand. Manual. Prælatorum tomo secundo, quæst. 46. art. 2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegijs Ordinis Minorum, per indultum Leonis X. qui concessit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd possint gaudere, & potiri omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, sub quibuscunque verborum formis, concessis, & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, super quo dat Conseruatores, vt per *Mirand. loco citato.*

Et Innocentius Octauus extendit, seù communicauit gratias, & indulta concessa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt in *libro Monument. Ordinum, 1. impress. fol. 44. & in 2. fol. 69. conc. 146 & in suppl. fol. 100. conc. 375.* Quæ concessio, etsi vnum præsupponat, aliud tamen determinat; præsupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre est in Bulla Sixti Quarti, in qua vtriusque sexus Tertij Ordinis personis concedit Summus Pontifex, quidquid concessum est Ordini Eremitarum Sancti Augustini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apostolica Sede, vt habetur in *dicto libro Monument. Ordinum, in 1. impress. fol. 103. & in suppl. fol. 118. conc. 483.*

Illud verò, quod decernit, & statuit, est, quòd huiusmodi gratiæ, & facultates intelliguntur concessæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti Quarti, quòd priuilegia, quæ inueniuntur concessa Tertiarijs Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari* extendantur, sicut extenduntur posteà per Innocentium Octauum.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriusque sexus (quidquid sit de temporibus retroactis) in præsenti sunt in triplici differentia, prout Leo Decimus in Concilio Lateranensi distinxit, & habetur in *Supplemento Ordinis, fol. 26. conc. 86. & 87.*

Primi sunt viuentes collegialiter, & isti gaudent priuilegijs, sicut Fratres Mendicantes, absque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In secundo gradu sunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum gestantes: & hæ pariformiter gaudent; vt primi, nisi in his, quibus expressè diceret Papa, quòd solùm concedit pro viuentibus in Congregatione; saltèm post Innocentium Octauum. Nam de concessis vsque ad sua tempora cum tali expressione, vel restrictione ipse Innocentius omnes parificauit.

Vltimi sunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus speciebus distincti. Et isti de omnibus indulgentijs Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranense, non fuerunt sibi sublata; ex quo habent omnia spiritualia, scilicet indulgentias. Concilium Lateranense, (prout refertur in *Supplemento, fol. 26. conc. 86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis in proprijs domibus habitantes, valeant sepulturam eligere; vbi voluerint, & quòd die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Ecclesiastica Sacramenta (pœnitentiæ Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro seculari coram Iudicibus secularibus conueniri possint: & insuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in proprijs domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Ecclesijs Ordinum, quorum sunt Tertiarii; si causam dederint Interdicto, vel causam ipsam nutriant, seù foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quomodolibet præstiterint.

Quibus ex mente Collectoris, potest addi alia differentia, illarum Tertiariarum, scilicet, quæ cum Claustralibus habitant. Ipsæ enim secundùm determinationem Leonis X. de qua in *Supplemento fol. 26. conc. 87.* gaudent priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertij. Ex quibus ipse Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio Canonis, *Si quis suadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apostolica. Et ait hanc esse Doctorum sententiam, & esse notandum, quia multoties non aduertitur circà tale priuilegium.

Aduertendum tamen est, quòd multa inueniuntur concessa Tertiariis sub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre est ex literis Apostolicis, super hoc emanatis, de quibus non est ambigendum, quòd gaudeant etiam postquàm ab obedientia obseruantiæ sunt separati: vt sunt Moniales Tertii Ordinis, quæ post Pium V. se Ordinariis subdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum se abstraxerunt, quæ non obstante recessu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla sit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de similibus enim, siuè connexis idem est iudicium, *cap. inter cæteras, de rescript. cap. translato, de constit. cap. in causa, de re iudic.* & vbicunque est eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, siuè Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siuè loco, aut personæ particulari concessa sunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa. Sed limita, vt num. 4. 5. 6.*

2 *Priuilegia cõcessa Religiosis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religiosos eiusdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantijs eximit, & cum eis dispensat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non cõmunicantur cæteris Ecclesijs tàm eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum.*

5 *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *An priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis extendatur ad aliam eiusdem Religionis.*

8 *Priuilegia tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monasterijs, locis, & personis Ordinis.*

Antequàm ad materiam deueniamus duximus aduertendum, Bullã pro Canon. Regul. Lateran. quam præced. *Quæst. nu. 1.* insercudã promisimus, opportuniorem existimasse pro materia *Quæst. 3. nu. 1. Disp. seq.* 18 & ibi videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam cõmunicare concessiones, & priuilegia alicui speciali loco, aut Conuentui eiusdem Religionis concessa.

Hæc assertio probatur ex priuilegio concesso ab Alexandro Sexto, Congregationi Sanctæ Iustinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus sui anno nono, & ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ extenso, ac de verbo ad verbum concesso à Iulio Secundo, anno Domini 1507. Idibus Iulii, Pontificatus sui anno quarto, vbi voluit vt cuiusuis particularis Monasterii communia sint, & ad illa extendantur, prout ipse Summus Pontifex per eamdem Constitutionem extendit, quandò ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt.

Idem habetur ex priuilegio cõcesso à Pio Quarto, Ordini Diui Hieronymi in Hispania, quarto kalendas Augusti, Pontificatus sui anno sexto, vbi dicitur, quòd ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, singulis, & cuiuis Monasterio per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possint, & deberent, perinde, ac si eis specialiter concessa fuissent, auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia, tàm virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, in omnibus, & singulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extensio priuilegiorum*.

Ex quo Indulto constat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monasterijs eiusdem Ordinis concessorum: etiam ijs Monasterijs, quibus in specie priuilegia ipsa concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionum, & indultorum prædictorum aliàs suberant; adeò quòd omnia, & singula Monasteria gaudent priuilegijs, & gratijs cuilibet Monasterio in particulari impartitis.

Quæ concessio extenditur ad omnes, & singulas Monachorum Congregationes, cæterosque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis Sancti Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui simile obtinent priuilegium, non solùm concessa, sed etiam in posterum concedenda; clarè constat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere possunt in omnibus suis domibus, ac Conuentibus particularibus concessionibus, ac gratijs alicui ipsius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, siuè loco speciali indultis.

2 Est autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pii Quarti, solùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monasteriis, omnibus, & singulis eiusdem Ordinis Monasteriis concessa censeantur, non est intelligendum, nisi in casu, in quo ibi est sermo; cùm maximè iuris terminos excedat: & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia concessa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipsiusmet Ordinis Religiosos; non erit censendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus alijs Religiosis communicari.

Tùm quia Leo Decimus declarauit concessionem

nem Iulij Secundi. Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegijs generaliter concessis Congregationibus, & personis, & locis Congregationum, vel Ordinis concessis, vt habetur in *Supplemento, folio quinquagesimonono, conceß.* 157. quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla absurda, atque inconuenientia sequerentur, at omnis Religionum obseruantia funditus euerteretur.

3 Sæpè enim Sedes Apostolica ex iustissimis causis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantijs eximit, & cùm eis dispensat; si autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi concessum, de indultis particularibus Religiosis, intelligendum esset, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & causæ non habent locum, allegarent pro seipsis dispensationem, ac exemptionem cum particularibus Religiosis factã çquè, ac si Sedes Apostolica ipsis specialiter indulsisset; quod esset maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum, ex *Roder quæst. Reg. tom. 1. q. 55. art. 18. verſ. aduertendum tamen, Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 1. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 4. dub. vnic. concl. 3. illat. 1.*

4 Ex quibus elici potest, quòd per priuilegium communicationis generaliter concessum, Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ Regularium concessa nõ communicantur cęteris Ecclesijs, tàm cæterorum, quàm eiusdem Ordinis; licèt per priuilegia superiùs adducta, concessa vni domui censeantur concessa omnibus; Tùm quia in generali concessione

5 non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset, *reg. in generali. 81. de regul.*

6 *iur. in 6.* Tum etiã quia per priuilegium cõicationis generaliter cõcessum, non cõicantur priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit *Rota decis. 214. par. 2. Recent. & decis. 55. nu. 14. & 15. par. 1. Diuers.* & in vna *Valentina Decimarũ*, 28. *Nouembris* 1603. *corã Card. Lancellotto*, & in *Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iusto.* & in *vna Mediolanen.* 10. *April.* 1606. *corã Illustriß. D. Coccino Decano.*

At Altaria priuilegiata rarò cõceduntur à Sede Apostol. ergò, &c. Quod etiam patet ex cõmuni vsu, & stylo Curiæ, de quo testatur *Laur. de Peirin. in declarat. priuil.* 8. *à Paulo III. suo Ordin. Minim. conceß. nu. 2. tom. 2.* Ex quibus resoluitur dubitatio, quæ frequenter contingere solet: nimirùm, an priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur etiam ad alias Prouincias eiusdem Religionis.

Nam si priuilegium conceditur determinato loco, vtpotè, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet pro illa sola, & non pro alijs, vt tradunt omnes *Iuristæ*, quos refert *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* dicens seruandum esse tenorem priuilegij; prçsertim si priuilegium, ex parte materiæ, & obiecti statuat determinatũ locum. *Iason in l. beneficium, nu. 18. & 24. ff. de constit. Princip. Surd. decis. 274. ad fin. c. 1. & 2. de priuil. in 6. Rot. decis. 663. num. 2. par. 1. Recẽt.*

Et facit ad hoc, quòd priuilegium specialiter quibusdam concessum, vt diximus, generaliter obseruari non debet, *l. 3. in fin. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod. Rota in Hispalen. decimarum*, 20. *Iunij*, 1594. *Mantic. impreß. apud eundem, decis. 284 nu. 5.* & sic in terminis nostræ dubitationis facit *tex.* valdè notabilis, *in cap. cùm capella de priuil.* per quem *text.* disponitur, quòd priuilegium concessum vni Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seu loco, nequit trahi ad aliam Ecclesiam, siuè Prouinciam, vel locum.

Non obstat si obijciatur, quòd in eadem Religione, licèt alterius Prouinciæ datur communicatio priuilegiorum, & quod vni Prouinciæ conceditur, extenditur ad alias per communicationem: respondetur enim talem communicationem, non habere locũ in exorbitantibus, vt diximus, & quæ rarò conceduntur, vt est *Rota decis. 214. par. 2. Recentior. & decis. 55. num. 14. & 15. par. 1. Diuerſ.* & in *Valentina* 28. *Nouembr.* 1603. *coram Illustriß. Cardinali Laucellotto.* & in *Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iusto supracitato, num 6.*

Vnde (sicut diximus) si priuilegium loquatur in casu materiæ determinatæ, tunc ad illum casum solum, & non ad alium extendi potest; exempli gratia: si Papa concederet vesci lacticinijs, & ouis diebus prohibitis, in Hispania, non extenderetur tale priuilegium ad Italiam, & Galliam. Hanc sententiam tradunt communiter *Doctores per text. ex l. hoc modo, ff. de condit. & demonstr. Henriquez lib. 7. de Indulgent. cap. 14. & Azor. part. 1. instit. moral. lib. 5. cap. 22.*

7 Ex his etiam resolutum restat, priuilegia, quæ communicantur alicui Ordini, cõmunicari etiam omnibus Monasterijs, locis, & personis illius Ordinis; nam pro Ordinibus omnium Mendicantium, illorumque Ecclesijs, Monasteriis, domibus, & locis, singulisque personis adest priuilegiorum vniuersalis communicatio, tàm concessorum, quàm concedendorum per speciales literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulij II. Clementis VII. ità affirmat *Ioannes Baptista Confect. in Summar. priuil. cap. 5.* specialior autem eorumdem Mendicantium omnium, tàm concessorum, quàm concedendorum communicatio, edita fuit à Leone X. per sub Datum Romæ, apud S. Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus sui anno 7. quæ habetur apud *Ioan. Bapt. Confect. in Collect. lit. Apost. Bulla* 18 *eiusd. Leonis*, per hæc, quæ ad rẽ sequũtur verba. *Dudùm per Nos accepto, quòd Romani Pontifices Praedecessores Nostri aliqui ad Minorum, alij verò ad Eremitarum Sancti Augustini; alij ad Beatae Mariae de Monte Carmelo, reliqui ad Praedicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxta ipsorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum singulis, nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tàm spiritualia, quàm temporalia, per diuersas ipsorum literas, respectiuè concesserunt; Nos ad singulos Ordines praedictos, singulasque ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur indifferenter absque acceptione personarum, deuotionis affectum, aequa lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones,*

ſiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa eſſent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias ipſas, & Oratoria, pro tempore viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatus contribuentibus, necnon Domibus, & Praeſidentibus, non ſolùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, Oblatis, & vtriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeu Tertij habitus nuncupatis à dictis Praedeceſſoribus, aut à Nobis, ipſiſque Succeſſoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie concesſa fuerunt, pro ſufficienter expreſsis tunc habentes, ſingulis Ordinibus praedictis, illorumque ſingulis Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeù pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam & Sororibus, vel Monialibus, Conuerſis quoque, & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis, de Pœnitentia nuncupatis, & alijs ſingulorum Ordinum praedictorum, Motuproprio, & ex mera noſtra ſcientia, & liberalitate, de Apoſtolicae auctoritatis plenitudine communicamus.

Itaque omnia, ſingulis praedictorum Ordinum perſonis, pariformiter communia fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis literis praedictis plenius continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præſertim duodecim Congregationum) vniuerſaliter quoad Eccleſias, Monaſteria, loca, & perſonas idem dicendum eſt, quòd de Mendicantibus hactenùs hic reſolutum fuit eſt, cùm ipſi non Mendicantes, & præſertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & ſingulis, tàm conceſsis, quàm concedendis, priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, per ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones, & etiam vniuerſales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij Quinti, de qua latiùs in *antecedenti Quaſito, num. 16.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab ijſdem, ſi communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus, habentibus.

SVMMARIVM.

1. *Regulares omnes, tàm ex iuris communis diſpoſitione, quàm vigore priuilegiorum ſunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm perſonalibus.*
2. *Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum.*
3. *Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana, ventilata.*
4. *Exemptio generalis ab oneribus, in materia fauorabili conceſſa, comprehendit etiam onera realia.*
5. *Clauſula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*
6. *Exemptio à ſolutione decimarum, cùm ſit exorbitans à iure communi, ſub generalitate verborum non comprehenditur, niſi expreſsè dicatur.*

HAnc Quæſtionem eleganter diſputatam, & omnibus numeris abſolutam habemus in vna *Bononien. exemptionis, vigeſimaquinta Maij 1618. coram Illuſtriſſimo Cardinali Veroſpio*, in qua cùm hæc materia benè diſcutiatur; ideò illam in præſentiarum tranſcribendam eſſe, operepretium duxi.

CORAM ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. Domino Cardinali Veroſpio.

BONONIENSIS EXEMPTIONIS, *Veneris 25. Maij, 1618.*

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononienſ. ſuper exemptionibus introducta, ad inſtantiam Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumſcriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon ſubſidio triennali.

An ipſi ſint ab alijs datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus tàm realibus, quàm perſonalibus exempti; Et Rotæ viſum fuit affirmatiuè reſpondendum, cùm iſtis Regularibus, tàm ex iuris communis diſpoſitione competat hæc exemptio. *Cap. quamquàm de cenſibus, in ſexto, cap. primo, de immunitate Eccleſ. in ſexto. Clem. praeſenti, eodem titulo, cap. primo, de decimis, cap. non minus, & cap. aduerſus de immunitate Eccleſ. Cardin. in dicto cap. non minùs, eodem titulo. Abbas in cap. Innouamus, de cenſibus, numero quarto, & conſilio decimatertio, parte ſecunda. Baldus in l. 1. numero nono, C. de contrah. empt. Bertazz. de gabellis, ſeu vectigal. v. ſeptimo, princip. numero decimo*, & fuit dictum in *Coregien. gabellæ, coram Iuſto, vigeſimaſeptima Nouembris, 1602.* & in *Valentina gabellæ, quarta Decembri, 1595. coram Cardinali Pamphilio*, & in *Brundiſina gabella, decimatertia Februarij, 1604. coram Penia.*

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio Quarto, ſub Datum Florentiæ, vij. Kalendas Martij 1434. Motuproprio conceſſi Monachis Caſinenſibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranenſi, necnon per Iulium Secundum Congregationi Sancti Saluatoris, communicati, quæ communicatio idem operatur, ac ſi dictis Congregationibus fuiſſet in ſpecie talis exemptio conceſſa. *Oldrad. conſ. 300. numero octauo, & verſiculo præſertim in facto, Bertrand. conſilio 149. Illud eſt generale, nu-*

mero secundo, libro primo, in antiqu. Parif. consilio. vigesimosecundo, numero quinto, libro quarto. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 1. vbi Ioannes Crott. numero decimotertio, versic. vltima conclusio, Iacobus de Nigr. numero quinto, & sexto, in fine. Roman. consilio 383. post numerum secundum. Natt. consilio 432. numero nono, & decimoquinto, libro 1. Crescent. decisione nona, numero quinto, versiculo secundo, quia de priuileg. Rota decisione 8. numero 5. parte 2. Diversf.

Stantibus præsertim clausulis amplissimis, in eadem communicatione appositis. *Aym. consilio 294. numero primo. Roland. consilio sexagesimo, numero secundo, & sequent. Ioannes Crot. vbi supra, numero decimotertio, Iacobus de Nigr. ibidem, numero decimoquinto.*

3 Vnde pluriès dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet in *Burgen. iurisdictionis, Sancti Ioannis 20. Decembris 1596. coram Oramp.* & in *Burgen. Procurationum, noua Martij 1598. coram eodem.*

Nec potest controuerti priuilegium huiusmodi esse amplissimum, vti conceptum per verba ampliatiua, & generalissima, nimirùm ab omnibus gabellis, talijs, & datijs, collectis, impositionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine censeatur; quæ verba sunt apta plenissimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impositionum species importare, *Ioannes Andreas in cap. Episcoporum, sub numero septimo, vbi Gemin. & Archid. de priuileg. in sexto.*

4 Nec valet dicere communicationem suffragari non posse, tanquàm expressè non facta mentione de exemptionibus ab oneribus realibus. Nam satis fuit generalis mentio, cùm simus in materia fauorabili. *Parif. consilio vigesimosecundo, numero quinto, & sequent. libro quarto, Decius consilio 313. numero quarto, & quinto, cum alijs suprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appositæ clausulæ. *In omnibus, & per omnia, &c. & absque vlla prorsus differentia, &c. Ripa in l. prima, numero primo, de leg. 1.* & ibi *Scrib. Rota decisione octaua, numero quinto, parte secunda Diuers. Cresc. decis. 9. num. 5. de priuileg.*

6 Non obstat decisio allegata in *Valentina Decimarum, 28. Nouembris 1603. coram Illustriß. Lancellot.* Ibi enim de exemptione tractabatur à solutione decimarum, quæ tanquàm exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod secùs accidit in casu nostro, ex alleg.

Verùm quia non obstantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononiensis prætendebatur, istos Regulares in aliquibus casibus debere contribuere: Domini voluerũt hoc particulari dubio esse discutiendum.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter concessa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contrà pariter priuilegiatum, quomodò vtatur priuilegio, ostenditur.*

3 *Familiares, & Donati Fratres, ac alij huiusmodi, quamuis communicent in priuilegijs, non tamen possunt eis vti contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem.*

1 NVlli dubium esse potest, participantes priuilegia per communicationem, posse eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis priuilegijs. Ratio est, quia per talem communicationem facta sunt sibi propria, ac si ipsis principaliter concessa fuissent; nec potest dici, quòd ea habent dependenter ab alijs, & quomodocunque se gerant circà talia priuilegia, siuè eis vtantur, siuè non, non obstante vulgata Regu-

2 la, quòd priuilegiatus, non potest vti suo priuilegio, contrà pariter priuilegiatum, vt §. *sed hac præsenti, Auth. de Sanctis Episcopis, l. verum, §. vltimo, cum l. sequenti. ff. de minor.* tunc habet locum talis regula, quandò, verbi gratia, Canones concesserunt Ecclesijs, aut Monasterijs priuilegium; nam eo casu videtur, quòd objici non possit aduersùs aliam Ecclesiam, aut Monasterium habens simile priuilegium, vt per *Roderic. quæst. Regul. tomo 1. quæst. 55. artic. 21.* non sic in casu nostro.

Secùs autem de illis, qui non specialiter, & independẽter communicant in talibus priuilegijs, vt sunt familiares, & donati Fratres, & alij huiusmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegijs, non possunt tamen vti illis contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipsorum Fratrum principaliter concessum est, non debet in ipsorum odium retorqueri, iuxtà *text. in cap. quid per nouale, iuncta gloss. de verborum significatione.*

Ratio est, quia non ex æquo ipsi gaudent talibus priuilegijs, vt ipsi Fratres; vnde sicut diuersa est ratio, alia debet esse iuris dispositio. *arg. text. l. illud. ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde si Fratres perdiderint aliquod priuilegium, aut non vtantur, amittunt etiam ipsum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habent cõmunicationem priuilegiorum à Fratribus, ac pro-

ac propterea principale cessante; nimirùm fauore Fratrum, quorum intuitu tale priuilegium principaliter valebat; cessat & minùs principale, & accessorium, ex *Bartol. l. 1. de legat. 1. per omnia exequata*, & *l. amicissimus*, *§. Lucius*, *Panormit. in cap. ex parte, de for. compet. ad finem*, *& Bald. in l. omnia*, *C. de Episcop. & cler.* ità notat *Cordub. in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. vers. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd secundùm priuilegia sui Ordinis, ad suis Fratribus communicata ab alijs Religiosis, quòd v. g. possint non seruare Interdictum, in festiuitatibus suæ Religionis; etiam si sit Interdictū positum ab illis alijs Religiosis; licèt talis non obseruatio Interdicti sit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac si illis specialiter concessa fuissent, communicata sunt, & facta sua independenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem *Cordub. loco citato, verb. absolutio quoad seculares, §. 19.* Vnde sequitur id, quod ait *Corduba loco citato*, respectiuè ad suam Religionem, illud etiam esse dicendum de alijs Religionibus, quoad prædictorum priuilegiorum communicationem.

QVÆSITVM V.

Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæstione agentes.*
2 *Priuilegium quandò non per se, & principaliter communicatur alicui Religioni, non potest illa eo vti, nisi secundum modum, iuxtà quem eo vtitur principalis.*
3 *Priuilegium quandò communicatur directè, per se, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur.*
4 *Forma communicationis priuilegiorum, est attendenda.*

1 HAnc quæstionem prolixè disputant *Mandos. in tractatu de priuileg. ad instar, quæst. 6. Roderic. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 55. art. 19.* latè *Azeued cons. 36 per tot. Suar. de leg. lib. 8. cap. 15. num 5. cum seqq. & cap. 16. à num. 11. D. Barbos. de clausul. vsufrequen. claus. 5. num 8. cum seqq. secundùm Lugdunen. impress.*

Ex quibus breuiter sic distinguendum esse puto.

2 Vel enim communicatio fit non per se, & principaliter, in quo casu planum est, quòd non potest ille, cui communicatur priuilegium eo vti, nisi secundùm modum, iuxtà quem illo vtitur ipse principalis, ex generali regula, *cap. translato, de const. & cap. accessorium, de regul. iur. cum similibus*; & ideò aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, sequitur necessariò augeri, diminui, & reuocari priuilegium in persona eorum, quibus cōmunicatum est, vt benè tradit *D. Barbos. dicta clausul. 5. num. 8.*

3 Aut verò priuilegium communicatur nō sic dependenter, sed directè per se, & æqualiter; itaut persona, cui communicatur, eo vti possit eodem modo, quo prior poterat, vel ipse posset, si primò, & per se ei fuisset concessum; quæ forma frequentissima est cōmunicationi priuilegiorū inter Religiones, vnius scilicet ad alteram, vt latè prosequitur *Roderic. dict. quæst. 55. à princ.* & in ijs terminis, regula est constituenda negatiua, quòd scilicet, aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur; sicuti docet *D. Barbos. dicta clausula quinta, numero 9.*

Ratio est, quia vtrumque priuilegium, vt supponimus, stat per se, vt reipsa distinctum, solùmque apponitur particula, vel relatio ad aliud, ad terminandam significationem verborum: cognita autem hac significatione, & modo, & qualitate priuilegii sic concessi, nulla manet dependentia vnius ab altero: & consequenter cessat distinctio, dicto *cap. accessorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exuli, ff. de minor.* ac procedit dictum *Roderic. dicto art. 19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vsus; quia licèt Religio, cui primò concessa sunt, illis non vtatur: & propter non vsum, ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata sunt.

4 Declaranda tamen est proxima hæc resolutio, vt procedat, nisi contrarium ex forma communicationis colligatur; quia scilicet facta est per modum causæ fiendæ, idest; in futurum, prout loquitur *Azeued. dicto consil. 36. num. 4.* quem refert *D. Barbos. dicta claus. 5. num. 10.* quia scilicet, verba referuntur ad modum, secundùm quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur sub illa forma (Concedo Societati Iesu priuilegia, quibus, seù prout Mendicantes vtētur) concessio enim, seù gratia huiusmodi dependet ab vsu Mendicantium, iuxtà *reg. text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalib. action.* quàm ad hoc induxit *D. Barbos. cit. loc.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Concessiones, in quibus pœnæ sunt constituta, dici debent potiùs statuta, quàm priuilegia.*

 2 Statu-

2 *Statuta non communicantur.*
3 *Odia restringi fauores conuenit ampliari.*
4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, sed tantùm gratias.*

1 RESpondeo negatiuè. Nàm vltrà quòd huiusmodi concessiones, in quibus pœnæ sunt cõstitutæ, dici debent potiùs statuta, quàm priuilegia: 2 statuta autem non communicantur.

Præterea non est præsumendum, Summos Pontifices, concedendo priuilegiorum communicationem, voluisse alijs Religionibus, ipsis inuitis, concedere id, quod eisdem onus potiùs, quàm 3 fauorem allaturum esset: tùm quia odia restringi fauores conuenit ampliari *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. sanè, de priuileg.* dicitur, priuilegia esse restringenda; quòd intelligitur maximè de priuilegijs odiosis. Neque possent Abbates, vt huiusmodi priuilegia pœnalia, & odiosa, in quibus pœnæ statutæ sunt, in suis Conuentibus, vel Congregationibus obseruentur, efficere per solam priuilegiorum communicationem, absque speciali Sedis Apostolicę concessione.

4 Quandò etenim Summi Pontifices alicui Congregationi, siuè Ordini aliarum Religionum priuilegia communicant, non intendunt communicare pœnas, sed tantùm gratias, ac ea, quæ sunt ipsi Congregationi, siuè Ordini fauorabilia, eiusdemque statui, communique viuendi modo non aduersantur, vt sunt nonnulla priuilegia alicui laxiori Religioni concessa, quæ strictioris Regulari obseruantiæ maximè contrariantur.

Quapropter, etsi in indultu communicationis talis limitatio non apponatur; tamen semper erit intelligenda; nè quod in fauorem, seù commodum Congregationis alicuius est concessum, contrà ipsam, seù in ipsius incõmodum, & odium retorqueatur, contrà Regulam iuris, *in cap. quid nonale, iunct. gloss. de Verb. signific. & cap. quod ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, nõ exprimendo illud, quod relatum continebat; tunc referens nihil omninò valet.*
2 *Referens est in ipso relato.*
3 *Dispositio referens restringitur, & limitatur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio.*
4 *Referens non probat, nisi constet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, si exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet secundum, cui communicatum est.*
6 *Intellige vbi fieret specifica, & certa mentio ab habente potestatem de nouo concedendi.*

1 QVandò priuilegij communicatio fit per verba generalia non exprimendo illud, quod primum priuilegium, ad quod refertur, continebat; tunc referens, tanquàm incertum, nihil omninò valet, iuxtà regulam *text. in authent. si quis in aliquo, C. de eden.* & quæ resoluunt, aliàs sic intelligendi, *Azeued. consilio 16. num. 2. Cabed. Lusitan. decis. 95. numero nono, parte 2. Erasmus à Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. par. 4. quæst. 70. num. 6.* prout illos sic declarandos esse censet *D. Barbos. de claus. vsufrequen. clausul. 5. num. 7. secundùm Lugdunen. impress.*

2 Ratio est, quia cùm referens sit in ipso relato, *l. asse toto, ff. de hered. instit.* cum similibus, de quibus *Peregrinus de fideicommiss. art. 16. num. 2. cum seqq. Marsil. cons. 247. numer. 3. Octau. Glorit. respon. 1. par. 3. num. 137.* & dispositio referens re-3 stringatur, & limitetur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio, *Rota decis. 401. num. 6. par. 5. Diuers.*

4 Ideò nil mirùm, si referens non probat, nisi cõstet de relato, vt concludit *Surd. consil. 5. num. 57.* quem refert *D. Barbos. in responso pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. sibi concesso, in vers. sed cùm dispositio.*

5 Si verò in communicatione priuilegij exprimatur illud, quod primum continebat; tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet secundum, cui communicatum est, ex *Felin. & Mandos. in tractatu de priuileg. ad instar, quæst. 5.* obseruat benè explicans *Suar. de leg. libro octauo, cap. 15. numero sexto, & 7.* aduertens ex *Bald.* hoc casu magis absolutum esse priuilegium, & pinguiùs prouidere communicationem, quàm si priuilegium appareret; quia secundùm illud debet communicatio restringi, ex *Rota supra alleg.* & ità in terminis concludit *D. Barbos. dicta clausula quinta, numero 7.*

6 Intellige, vt procedat hæc resolutio, vbi fieret specifica, & certa mentio eius, ad quod fit relatio, ab habente potestatem denouo concedendi, sicuti ex *Abbate, in cap. examinata, de confirmat. vtil. & Felinus in cap. ex parte, numero decimoquarto, versic. secùs si sit, de rescript.* docet *Erasm. à Cokier. dicta quæstione 70. num. 6.* quem refert *D. Barbos. dicta clausula 5. numero 7. in fine.*

*

DISPVTATIO XVIII.

De Cofirmatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quandò censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia constituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio est iuris quæsiti corroboratio.*

2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia.*

3 *Confirmatio in forma communi, est quandò Pontifex de negotio non plenè instructus confirmat priuilegium in eo statu, & prout anteà erat.*

4 *Confirmatio ex certa scientia est, quandò tenor priuilegij inseritur in ipsa confirmatione, vel quandò constat, quòd Pontifex sciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*

5 *Confirmatio nunquàm præsumitur facta ex certa scientia.*

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quandò clausula* (Ex certa scientia) *adijcitur, & tamen tenor priuilegij insertus non est, disseritur.*

7 *Confirmatio ex certa scientia confirmat actum nullũ, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat, prout anteà erat.*

1 Confirmatio communiter diffiniri solet, quòd sit iuris quæsiti corroboratio, vt colligitur, ex *Dec. in rubr. de confirmat. vtil. à num. 6.* & ibi *Beto. à num. 3. Cardin. Tusch. tom. 2. lit. C. conclus. 705. Cabed. Lusitan. decis. 1. num. 4. par. 2. Suar. de leg. lib. 8. cap. 18. nu. 2. D. Barbos. in Collect. ad cap. cùm dilecta 4. num. 8. de confirmat. vtil.*

2 Fieri autẽ dicitur confirmatio, vel in forma cõi, 3 vel ex certa scientia. In forma communi est, quãdò Pontifex de negotio non plenè instructus, confirmat contractum, vel priuilegium in eo statu, & prout anteà erat, vel collationem beneficij, prout anteà iustè, & pacificè possidebatur, vt explicat Pontifex in *cap. quia diuersitatem, versic. non obstante, de concession. preben.* ibi, *sub forma communi, quae confirmat beneficium, & prabendas sicut iustè, & pacificè possidentur*, & in *cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi, *confirmauerat illud sicut prouidè latum*, &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa scientia, quandò fit cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, veluti quandò tenor totius priuilegij, aut instrumenti inferitur in ipsa confirmatione iuxtà, *text. in cap. penult. de confirm. vtil.* vt resoluunt *Octau. Glarit. respon. 1. par. 1. num. 23. Cardin. Tusch. lit. C. concl. 341. num. 7.* & plures citari à *D. Barbos. in tract. de clausul. vsufrequen. clausul. 59. numero 61.* & censuit *Rot. decis. 340. part. 4. Diuers. & decis. 339. n. 2. par. 2. Recent.* Vel si aliàs cõstat, quòd Pontifex sciens priuilegia, aut cõtractus effectus, sed nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ità cùm causæ cognitione, vt post multos obseruat *D. Barbos. d. clau. 59. n. 59. & 63.* in 5 dubio enim nũquàm præsumitur confirmationem factam fuisse ex certa scientia, vt multis citatis probat idem *D. Barbos. in collectan. ad cap. cùm dilecta, num. 13. de confirm. vtil.*

6 Inter

6 Inter Doctores non leuiter controuersum est, vtrùm confirmatio dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quandò clausula, *Ex certa scientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegii, vel contractus, aut rei confirmatæ insertus non est.

In qua quæstione communis tenet sententia, ex certa scientia factam iudicari propter illam clausulam, vt ex *Abb. Dec.* & pluribus aliis testatur *Garſ. de benefic. par. 3. cap. 2. num. 230. Suar. dicto cap. 18. num. 6.*

2 Contrarium verò affirmant alii, & in secra Rota resolutum fuisse constat ex decisionibus relatis ab eodem *Garſ. cit. loc. num. 231.* cum quo resolue ex ibi dictis per eum *num. 236.* quem refert, & sequitur *D. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 17.* quòd vel agimus de huiusmodi confirmatione ad effectum cõfirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clausulam, *Ex certa scientia*, actus nullus validus redditur, si Princeps de nullitate verisimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clausula ad effectum tollendi defectum intentionis, & surreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ decisiones, & est recepta doctrina in hunc sensum ex *Gabriel. comman. tit. de clauſul. concluſ. 1. num. 61. cum ſeqq. Guttier. conſ. 21. num. 13.*

7 Inter vtramque confirmationem receptissima est, & notissima differentia; nam illa ex certa scientia, confirmat actum nullùm, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *tex. in cap. 1. de tranſact.* & quæ notat *D. Barboſ. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta num. 18.*

8 Quæ autem fit in forma communi non reddit actum validum, sed illùm confirmat prout anteà erat, & in eodem robore, & statu illum relinquit, iuxtà *d. cap. quia diuerſitatem, & d. cap. examinata*, cum similibus, quæ adduxit *Suar. d. cap. 18. num. 8. Rot. deciſ. 192. num. 2 par. 1. Recent. & deciſ. 405. num. 1. par. 2. Recent.* neq; extendit confirmatum, ex eadem *Rot. deciſ. 111. num. 2. d. par. 2. Recent.*

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in forma communi, tradit *D. Barboſ. in collect. ad d. cap. cùm dilecta num. 22. & 23.* & quos similiter opereretur illa, ex certa scientia, latè ostendit, idem *D. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 59. per totam, ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat.*

2 *Innouatio dicitur noua conceſsio, quae actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquandò accipitur pro charta, ſeù instrumento, in quo gratia, aut conceſsio Principis continetur, aliquandò verò pro conceſſione ipſa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione ſolius chartae deperditae, vel nimia vetuſtate conſumptae.*

5 *Innouatio gratiae in forma communi fit de actu prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo anteà erat.*

6 *Nouum ius tribuitur, & denouo priuilegium reintegratur, quandò conſtiterit Principem voluiſſe ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeù conceſsionem in charta contentum innouare.*

1 Qvemadmodum *praecedenti Quaeſito num. 3.* diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, sed quod anteà erat, conseruare, *cap. praeceptis*, ibi, *non nouum aliquid*, *12. diſt. cap. inter dilectos*, *verſ. caeterum*, *de fide inſtrumentorum*; sic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta, verſ. nolentes*, & in *cap. ex parte 13.* & in *cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & quæ latè docent, *Eman. Roder. qq. Reg. tom. 1. q. 8. art. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 20. per totum.*

2 Verùm contrà hanc resolutionem obstat maximè argumentum desumptum ex proprietate ipsius nominis, *Innouatio*, quæ nouam concessionem, & actus extincti redintegrationenem importat, vt per *tex. in l. dies 4. in principio, ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant scribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum est, secundùm *Tiraquel. de retract. conuentionali §. 1. Gloſ. 7. à num. 24. Gutier. de iuramento confirmatorio, par. 1. cap. 49.*

3 Pro resolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquandò accipi pro charta, seù instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur; aliquandò verò pro concessione ipsa, seù gratia, & pro eo, quod in charta, seù instrumento continetur; differunt enim sicut continens, & contentum, vt ex *tex. in l. non figura, ff. de actionib.* colligit, & benè explicat *Surd. conſ. 144. num. 13.*

4 Iuxtà quam duplicem acceptionem potest intelligi quæstio de innouatione priuilegij; nàm si agatur de innouatione solius chartæ, seù instrumenti, quia vel nimia vetustate consumpta est, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta*: vel quia est deperdita, iuxtà *tex. in cap. cùm olim 12. de priuileg.* certum est, quòd talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt *text. in d. cap. cùm dilecta*, & in *d. cap. ex parte*, & in *d. cap. quia intentionis*, cum similibus.

Ratio facilis est, quia huiusmodi innouatio solùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxtà eius tenorem est facienda: nihil omninò addito, vel etiam detracto; ac subindè intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis, non est quidquam de nouo tribuere, vel concessionem extendere, aut nouum robur adijcere; sed solùm tenorem eius, quod anteà erat concessum in scripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxtà *l. contrahitur, ff. de pignor.* & ità explicant *Suar. d. cap. 20. num. 3. & D. Ang. Barboſ. in collect. in d. cap. cùm dilecta n. 11.*

5 Quan-

5 Quando verò agitur de innouatione ipſius gratiæ, ſeu priuilegii, quatenùs importat formalem ipſam conceſsionem, videtur applicanda diſtinctio, quam circa confirmationem præcedenti Quæſito tradidimus, & ad inſtar illius eſt regulanda, vt tradit *D. Aug. Barboſ. d. loc. num. 12.* & ità ſi innouet in forma communi, dicitur innouare actum prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat, vt aduertit *Suar. d. cap. 20. nu. 5.* Obſeruans hanc priuilegij innouationem factã infrà communi etiam ſi gratiam, & conceſsionem ipſam reſpiciat, nouum ius non tribuere, ſubditq; hunc modum innouandi priuilegia, in vſu non eſſe.

6 Quandò verò conſtiterit non ſolùm chartã innouari, ſed voluiſſe Principem ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeu conceſsionem in charta contentam, innouare; non poteſt dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia cauſa amiſſum, reſtitui, & denuo reintegrari; ſic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis, de qua ſuprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis in Quæſito præcedenti circà confirmationem ex certa ſcientia, qua maiori cum ratione io innouatione procedunt, ac proindè, ſi confirmatio ex certa ſcientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa ſcientia, vt poſt Abbatem, & Felinum comprobat *Eman. Roder. d. q. 8. num. 2.* atteſtatus, ſit tenere famoſos Doctores Salamanticæ, & poſt eum *Suar. d. cap. 20. à num. 8.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*
2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio II.*
3 *Canonicorum ſecularium S. Georgij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*
4 *Congregatio Caſinen. etſi per multos Summos Pontifices ſua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis eſt Bulla confirmationis Eugenij IV.*
5 *Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII. aſſecuti ſunt.*
6 *Monachi Valliſoleti à Clem. VIII. ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*
7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio S. Michaelis de Murano eiuſdem Ordinis confirmationem ſuorum priuilegiorum à Gregorio XIV. ſortiuntur.*
8 *Congregatio noſtra Vallis Vmbroſa per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata, & roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Celeſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*
9 *Monachorum Ciſtercienſium Congregationis S. Bernardi in Italia priuilegia confirmata ſunt à Gregorio XIV.*
10 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fullien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V.*
11 *Congregationis Cœleſtinorum priuilegia à Sede Apoſtolica antiquitùs confirmata ſunt, & nouiſſimè à Paulo V. & S. D. N. Vrbano VIII.*
12 *Congregatio Montis Oliueti licèt ab alijs Summis Pontificibus ſuorum priuilegiorum confirmationem adepta ſit, tamen ſpecialiſſimam eorumdem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. conſecuta eſt.*
13 *Congregatio Monachorum B. Mariæ Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit ſua priuilegia confirmari.*
14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*
15 *Carthuſianorum priuilegia ſæpè à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Sixto V. confirmata fuere.*
16 *Congregatio S. Hieronymi de Feſulis per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*
17 *Monachorum S. Baſilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*
18 *Premonſtraten. Prouinciæ Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant.*
19 *Ordo S. Hieronymi Regnorum Hiſpaniarum, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roborari meruit.*
20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*
21 *Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Piſis à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.*
22 *Ordo Sanctiſsimae Trinitatis Redemptionis Captiuorum aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*
23 *Religionum Fratrum Praedicatorum, & Fratrum Minorum plurimae priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur.*
24 *Ordo B. Mariae de Monte Carmelo habet ſua priuilegia confirmata à Pio V.*
25 *Ordo Seruorum B. Mariae per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*
26 *Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*
27 *Ordo Minorum Conuentualium à Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.*
28 *Congregationis Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*
29 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula priuilegia confirmata ſaepe fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III.*
30 *Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. & à Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*
31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*
32 *Societas Ieſu à pluribus Summis Pontificibus, & præ-*

præsertim à Gregorio XIII. suorum priuilegiorum confirmationem est adepta.

33 *Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata fuerunt à Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. suorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes suorum priuilegiorum saepe confirmationem obtinuerunt, praecipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & nō Mendic. priuil. omnia confirmata sunt.*

37. *Priuilegia ab vno Summo Pontifice concessa, possunt à successoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non sunt, nisi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium an aliquandò reuocata fuerint, et praecipuè, in Lateran. Concilio sub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranensis sub Leone X. contrà priuilegia Regularium recensentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. sublata, quomodò, & à quibus reualidata fuerint.*

HIs circà priuilegiorum confirmationem, & innouationem præmissis, ad singulas Ordinum, & Congregationum confirmationes descendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in antecedenti Disputatione de communicatione priuilegiorum, vbi ferè semper cum ipsa communicatione coniungitur, & confirmatio.

1 Canonici Regulares Lateranēses, qui variis Sedis Apostolicæ gratijs, & priuilegijs, & exemptionibus præditi sunt, particularium suorum Monasteriorum confirmationē suorum priuilegiorum, obtinuerunt, precipuè pro Basilica S. Io. Lateraneñ, & pro Canonica S. Frigdiani Lucensis, & pro Canonica S. Mariæ de Rheno, & alijs quàm plurimis Ecclesijs, & Abbatijs, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III., vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 16. Augusti 1539. Pontificatus sui 5. & in alia Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 23. Aprilis 1541. Pontif. sui 7. quæ Constitutiones, & diplomata, tàm pro particularibus Monasterijs, quàm pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiusdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, passim inspiciuntur.

Præter confirmationes supradictas extat nouissima confirmatio eorumdem priuilegiorum à Paulo V. edita, vt in Bulla eiusdem authentica habetur quam vidi apud *Reuerendissimum D. Andream Fossam Genuensem* Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritissimum, virum eruditissimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndiq; celebrem, quæ Bulla incipit. *Paterna Nostra*, sub Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Nouembris anno 1605. Pontificatus antè 1. Postremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiusdem Congregationis, confirmata, & Apostolica auctoritate roborata sunt, vt per Bullam subsequentem.

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus assiduè praestantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicae confirmationis robur libenter communitamus. Exposuit siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacobus à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Casinensis, Ordinis S. Benedicti, & alia diuersa priuilegia, gratiae, & indulta à diuersis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, eidem Congregationi Lateranensi, tam per viam communicationis, & extensionis, quàm aliàs concessa fuerunt. Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Iacobus praedictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiusmodi pro eorum maiori validitate, & subsistentia, Apostolicae nostrae confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Casinensi hucusque concessa, dictae Congregationi Lateranensi concedi: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, Vt super praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Iacobum praedictum specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ipsumq; ac singulares dictae Congregationis personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodata existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes: huiusmodi supplicationibus inclinati; Omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta prædicta per quoscunque Romano Pontifices prædecessores Nostros eidem Congregationi Lateranensi, tàm per viam communicationis, & extensionis, quàm aliàs, vt praefertur, concessa, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus comprehensa, Sacrisq; Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum prædecessorum Nostrorum, ac Nostris Constitutionibus non aduersentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisq; inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac, quatenùs opus sit, dictæ Congregationi Lateranensi de nouo concedimus. Praetereà eidem Congregationi Lateranensi, illiusq; Abbatibus, Superioribus, Canonicis, alijsq; personis, quod omnibus, & singulis alijs priuilegijs, gratijs, & indultis tàm spiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Casinensi in huncusque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis, illarumq; Aabatibus, Superioribus, & personis quibuscunque etiam, vt praefertur, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac etiam Nos concessis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò similiter sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus

reuo-

reuocationibus comprehensa, nec Sacris Canonibus, ac Concilij prædicti Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeans auctoritate, & tenore præsentis etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præsentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac primòdicta Congregationi, alijsq; prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari: Sicq; per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstante Nostra de gratijs ad instar non concedendis, alijsq; Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit Ordinis, & Congregationis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum omnium tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 23. Augusti 1622. Pontificatus Nostri Anno 2.

S. Card. S. Susannæ.

2 Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononieñ priuilegia confirmata sunt sæpè à Sede Apostolica, & præcipuè à Iulio II. per Bullam, (quam ipsi priuilegium magnum vocant) sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui 9. habetur hoc memorabile priuilegium in *libro priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediol. impress. pag. 395.* in his verbis, rem præsentem concernentibus. *Sanè sicut accepimus aliàs plura, immunitates, & diuersa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta spiritualia, & temporalia per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros, præfatæ Congregationi, illiusq; Monasterijs, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commissi eò potiùs possint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiusmodi commoditatibus, & augmento, statuiq; prospero, & felici, quantum cùm Deo possumus adiuuante, salubriter consulere, ipsosq; Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; Ac omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasterijs dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcunque alia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasterijs, locis, & personis sub quibuscunque tenoribus, & per quoscunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque alios Christifideles concessa, illorumq; omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem praesentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum praedictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & deliberatione, certaq; scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, Constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & innouamus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere, atque omnia, & singula inuiolabiliter obseruare decernimus.*

3 Canonici Seculares Sancti Georgij in Alga, suorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem sortiti sunt per Bullam Pij V. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus sui 4. quæ est nonagesima secunda in ordine inter Constitut. eiusdem, *tom. 2. Bullar. nou. Laert. Cherub.* in verbis ad rem nostram spectantibus, scilicet. *Sed ex certa scientia, & mera deliberatione Nostris, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliaq; Regularia ipsius Congregationis instituta quoad ea, quae Sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ità quòd Rector, & Canonici praedicti in processionibus, & actibus publicis praecedant, prout anteà soliti erant, necnon concessiones gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia alia per ipsos Praedecessores, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenùs quomodolibet concessa, & de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiose concedimus, ac confirmata, & concessa, esse volumus.*

4 Congregatio Casineñ aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit; tamen, memorabilis est confirmatio priuilegiorum eiusdem Congregationis ab Eugenio IV. obtenta, vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Florentiæ, Anno 1431. Pontificatus sui 1. ità elicitur ex *Compen. priuil. eiusdem Congreg. concess. 11. & concess. 27.* sicut etiam memorabilis dici potest eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, Anno Domini 1485. Pontificatus sui 2. ex eodem *Compend. priuil. Casinen. concess. 45.*

cef. 45. *& concef.* 48. fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia ab Alexandro VI. Anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus sui 8. ex eodem *Compend. priuil. concef.* 49.

5 Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti de Obseruantia Hispaniarum à diuersis Summis Pontificibus habet priuilegia concessa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata, & confirmata Anno Domini 1593. Pontificatus sui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum sub Anulo Piscatoris, ex *Roderic. in collect. Bullar. tom.* 2. *eiusd. Clem. Bull.* 23.

6 Congregatio Monachorum Vallisoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet sua priuilegia, & postremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt Anno 1582. Pontificatus sui anno 1. vt per *Eman. Roderic. in collect. Bullar. tom.* 2. *Bull.* 21. *Clem. VIII.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Tusculi sub Anulo Piscatoris die trigesimo Septembris.

7 Ordo Camaldulen. & Congregatio Eremitarum S. Michaelis de Murano retinet sua priuilegia confirmata à Gregorio XIV. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis desuper*. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris die 24. Septembris 1591. Pontificatus sui anno 1. vt per *Laer. Cherub. Bullar. nou. tom.* 2. *Bulla eiusd. Pont* 18. § 9. cuius formalia verba sunt. *Quare pro parte Generalis, & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac S. Michaelis de Murano huiusmodi, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis praedictis, caeterisque in eisdem literis contentis robur Nostrae approbationis adijcere, & aliàs in praemissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eosdem Generales, & Visitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiusdem Eremi, & Sancti Michaelis de Murano, ac singulares personas Monasteriorum, & locorum eorumdem, specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris Nostri Ptolomgei Episcopi Tusculanen. S. R. E. Cardinalis Comensis nuncupati, eiusdem Ordinis Camaldulensis Protectoris, inclinati, eosdemque Generalem, Visitatores praedictos à quibusuis excommunicationis, & censuris, ac singularum literarum praedictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, insererentur, praesentibus pro expressis habentes, cessiones, vniones, aggregationes, & incorporationes singulorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Hospitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eisdem praedecessorum literis, & praesertim Leonis X. expressorum, eidem vestrae Congregationi vigore eorumdem indultorum Apostolicorum, & facultatum huiusmodi hucusque factas, & quae effectum sortitae sunt, ratas, & validas, ac efficaces existere, decernimus, & declaramus, Necnon vniones, & aggregationes huiusmodi, ac omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta praemissa, prout expressa sunt, necnon omnia, & quaecunque alia priuilegia, indulta, concessiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tàm spirituales, quàm temporales, Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedicto, necnon Monasterijs, Ecclesijs, domibus, & locis, illorumque singularibus personis, tàm per dictos praedecessores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apostolica concessa; necnon singulas dictorum praedecessorum literas, ac omnia, & singula in illis contenta, & indè secuta quaecunque, quatenùs sunt in vsu, & prout hactenùs obseruata fuerunt, Apostolica auctoritate praedicta, ex certa Nostra scientia tenore praesentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illisque perpetuae, ac inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti, ac solemnitatum quarumcunque quomodolibet omissarum, aliosque defectus, (si qui forsan interuenerint) in eisdem supplemus; vnionesque, & aggregationes, ac omnia alia, & singula praemissa, & in eisdem literis contenta, & comprehensa, ac superiùs expressa, eisdem Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedictis, eorumque personis, & Ministris, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore, praedictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia Nostra, ac de Apostolicae potestatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.*

8 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosae à primordio suæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apostolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt Anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus sui anno 1. vt videre est in eius Bulla, quæ incipit. *Adhoc vniuersalis Ecclesiae*, sub Datum Pisis eodem anno supra dicto; in hac enim Bulla, ad instantiam B. Atthonis, tunc nostræ Religionis Abbatis Generalis, deindè Episcopi Pistorien. edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia concessa à Victore III. Gregorio VII. Vrbano II. & Pascale II. Romanis Pontificibus prefatæ nostræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter substituendis*. sub Datum Pisis eodem anno ad instantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbrosae concessa, confirmat.

Cælestinus II. similiter confirmanit priuilegia nostræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus concessa, sicut testatur eius Bulla, quæ incipit. *Apostolici moderaminis*, sub Datum Romæ apud S. Ioannem Lateranen. 15. Kal. Martij anno 1143. Pontificatus sui 1.

Eadem nostra priuilegia postmodùm confirmata fuere ab Eugenio III. ad instantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbrosæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Adhoc nobis*, sub Datum apud Murturam 10. Kal. Februarij anno 1146. Pontificatus sui 2.

Deindè, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apostolica, confirmauit Anastasius IV. ad petitionem Domini Ambrosij Abbatis Generalis Vallis Vmbrosæ, per illud Diploma, quod incipit. *Iustis Religiosorum desiderijs*, sub Datum Romæ apud S. Ioannem in Laterano 20. Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Posteà verò præfata priuilegia à tot Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alex. III. confir-

confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religioſam vitam*, ſub Datum Turone, Nonis Iunij Anno 1163. Pont. ſui 4. quę omnes Conſtitutiones, & Bullæ cum multis alijs tàm anteceſſorum, quàm ſucceſſorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur in *lib. authen. manuſcript. privileg. noſtræ Congregationis*, & *in Archiuio Vallis Vmbroſæ*, de quibus ſingulis at. teſtatur *D. Eudoſius Lancellottus in lib. 2. de vit. Sanct. & Beat. & Genelar Vall. pluribus locis*.

Poſtremò noſtræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Eccleſiæ regimini diſponente Domino*, Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pont. ſui 4. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 1. Conſtit. eiuſdem Iulij II. 13. §. 3.* cuius formalia verba ad rem ſunt. *Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Eccleſia in diuinis contemplandis, & aſsiduis orationibus, ac precibus ad Deum, producere noſcuntur, inniſceribus charitatis, & dilectionis Noſtræ complectimur, Baſilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, ac eiuſdem Ordinis, ſeù Congregationis ſingulares perſonas, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum, harum ſerie, abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tàm per dictos prædeceſſores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſeculares, ac Prælatos quoſcunque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſterijs, locis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum infererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeu Congregationis Vallis Vmbroſæ per prædeceſſores, ac quatenùs ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſecularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in priuilegijs per Imperatores, Reges, & Principes ſeculares & Prælatos prædictos conceſſi interuenerint, illaq; omnia eiſdem modo, & forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concedimus.*

9 Monachi Ciſtercieñ Cõgregationis S. Bernardi in Italia habẽt confirmationem ſuorum priuilegiorũ à Greg. XIV. in vigore Conſt. eiuſd. Pont. quæ eſt 16. in ordine in *Bull nou. Laer. Cher.* ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno 1591. Pontif. ſui anno 1. de qua in *antecedenti Diſput. 17. Quæſt. 1. num. 10.*

10 Monachis verò Ciſtercieñ Reformatis Congregationis B Mariæ Fulleñ fuerunt priuilegia Ordinis Ciſtercieñ non Reformati communicata, vt diximus in *Diſp. antesed. 17. Quæſ. 1. num. 11.* ſimulq; cõfirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiuſdem, ſub Datum Romæ Idib. Nouemb. anno 1587. Pontif. ſui 3. quæ incipit. *Super ſpecula*, eſt 70. in ordine Conſtitutio eiuſdem Sixti V. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 2.*

11 Cæleſtina Congregatio præter antiquos Summorum Pontificum cõfirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apoſtolica ſortita eſt, habet prætereà eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V. obtentam anno 1605 die 29. Aprilis cum clauſula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Cõgregationis inſtitutis à Sede Apoſtolica approbatis non aduerſentur, & reuocata non ſint, nec ſub aliquibus reuocationibus comprænhenſa, ità affirmant *Steph Quar. in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, verſ. per S D N. D. Paulum V.*

Nouiſſimè verò eiuſdem Congregationis Monachorum Cæleſtinorũ intelliguntur priuilegia confirmata per ſubſequentem Bullam extenſionis omnium priuilegiorum, in qua, etſi Summus Pontifex S. D. N. Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religioſorum priuilegia communicet; omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conſeruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè conſideranti patebit; Huius autem tenor prælatæ Congregationi, alijsque cum ea communicantibus, & participantibus ſcitu dignus hic verbatim deſcribitur in hunc, qui ſequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Sacroſancti Apoſtolatus miniſterium, quod ineffabilis diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei altitudo humilitati Noſtræ, nullis licèt ſuffragantibus meritis pro abundantiam cæleſtis miſericordiæ credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauiſſimaſq; Apoſtolicæ ſeruitutis curas, eam peculiari ſollicitudine amplectamur, qua priuilegia pijs Chriſtifidelium Congregationibus in militanti Eccleſia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, ſanctæq; fidei catholicæ exaltationem ſalubriter inſtitutis à Sede Apoſtolica conceſſa, non ſolùm conſeruantur, verum etiam Congregationes ipſæ nouis ab eadem Sede gratijs, atq; indultis decorentur; prout rerum, & temporum qualitatibus debitè penſatis, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt quòd nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Cõgregationis Cæleſtinorum Ordinis S. Benedicti, vel ab ipſius Congregationis primordio in eadem Eccleſia magno cum Reipublicae Chriſtianae ſpirituali commodo, attulerunt, & in dies afferunt, paternae dirigentes conſiderationis intuitum, & attentè proſpicientes, quòd Congregatio praedicta vna ex duodecim exiſtit, quae cum Camera Apoſtolica tempore fel. rec. Pij Papae V. praedeceſſoris Noſtri de ſubſidio ordinatio concordarunt, necnon Monachos praedictos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodata

nodata existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, Motu proprio, non ad Abbatis, seu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcunq; Superiorum, vel Monachorum eiusdẽ Congregationis, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deq; Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliasq; gratias, tam spirituales, quam tẽporales cuiusuis generis, et speciei existentes, tam Casinen. Ordinis S. Benedicti, quam quibusuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Præsidentibus, Abbatibus, Monachis, alijsq; Regularibus personis; necnon Ecclesijs, Monasterijs, & locis Regularibus quibuscunq, tam specialiter, & nominatim, quam in genere, et per viam communicationis, vel extensionis, aut alias quomodolibet per quoscunq; Rom. Pont prædecessores Nostros, seu Nos, & Sedẽ Apost. eorumq; & Nostros de Latere Legatos, et Nuncios, sufficienti ad id auctoritate suffultos, concessa, & in futurum per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipsa Congreg. eiusq; Abbates, & alij quocunq; nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræq; personæ Regulares de iure, vsu, cõsuetudine, priuilegio, aut concess. Apost. in genere, vel in specie, ac tam coniunctim, quam diuisim, seu alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiũtur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprahensa, ac Sacris Canon. & Conc. Trid. Decretis non aduersentur Congreg. Cælestinorum prædictæ illiusq, Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunq; nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, et personis Regularibus quibuscunq; necnon Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet, tenore præsentium perpetuò concedimus, dictaq; priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias spirituales, & tẽporales, huiusmodi primo d. Congreg. illiusq; Generali, cæterisq; Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis prædictis, necnon Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis communicamus, illaq; ad eos, & ad illa extendimus. Ita quod Congregatio Cælestinorum prædicta, illiusq; Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & personæ huiusmodi, eorũq; Monasteria, Prioratus, Grãgiæ, Domus, Ecclesia, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunq; præmissis omnibus, & singulis, non solum ad aliarũ Congregationũ instar, sed pariformiter, & æque principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perindè ac si omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expresse, & non ad instar, sed a principio cõcessa, & in primo d. Congreg. fauorẽ à Sede Apost. nominatim emanassent. Decernentes præsentes literas nullo vnquã tẽpore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seù intentionis Nostræ, aut alio quopiã defecto notari, impugnari, redargui, seù infringi, aut in ius, vel controuersiam reuocari posse, sed eas semper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Congr. Cælestinorum huiusmodi, illiusq; personis, & locis Regularibus supra expressis in omnibus, & per omnia, plenissime suffragari. Sicq; per quoscunq; Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Apost. Auditores, vbiq; iudicari, & diffiniri debere; ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa Ven. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, alijsq; locorum Ordinarijs quibuscunq; necnon Dilecto filio Causarum Curiæ Cam. Apost. Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocũq; per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorũ Congreg. Cælestinorum Ord. S. Benedicti prędictorũ, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra easdem plenũ eorum sortiri effectum, illisq; omnes, quos concernunt pacifice frui, & gaudere nõ permittentes, quamquam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis Nostræ quoscunq; quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quicquid in contrarium attentari, vel fieri contingeret, omnino semper in pristinum reponi. Contradictores quoslibet, & rebelles etiã per quascunq; de quibusuis eis videbuntur cẽsuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisq; super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiã adhoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obst. præmissis, ac piæ mem. Bonifacij PP. VIII. etiam prædecess. Nostri de vna, & in Concilio edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsq; Apost Const. & Ordin. ac Ordinum, & Congregationũ huiusmodi statutis, ac consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apost. sub quibuscunq; tenore, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiã pluriès concessis, confirmatis, ac innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorũ sufficiẽti derogatione de illis, eorũq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idẽ importãtes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc seruãda foret, et itã quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certo modo, & forma derogari posset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscũque; aut si aliquibus cõmuniter, aut diuisim ab Apost. sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excõmunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficilè foret principales literas vbicunq; opus esset deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate Eccles. cõstitutæ, munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 14. Augusti 1624. Pontificatus nostri anno 2.

12 Monachorum Montis Oliueti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Summ.Pontificib. vt iam vidi in libro Priuileg. eiusdem Congregationis, sed specialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apostolica roborata fuere à Iulio II per Bullam eiusdem, quæ incipit. *Etsi ad vniuersos*, quæ est 12. illius Constit. in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub* edita Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus sui 4. uerba ad rem nostram sunt. *Sanè cum sicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, as diuersa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta spiritualia, ac temporalia per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatæ Congregationie, illiusque Monasterijs, locis personis, bonis, & rebus, concessa fuerint; Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, ac pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietius possint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quo cognouerint huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus, salubriter consulere, in ipsosque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, interdicti, alysque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore censentes, ac omnia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indultaque, quæcunque, tàm spiritualia, quàm temporalia eidem Congregationi, ac illius Monasterijs, locis, personis, sub quibuscunque tenoribus concessa, illorumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, piriuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & singula, inuiolabiliter obseruari debere decernimus.*

13 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis suorum priuilegiorum confirmationem obtinuit ab Vrbano IV. 5. Idus Ianuarij anno 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub. Const. 5. eiusd. Pont.* quæ Constitut. incipit. *Cum à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno supradicto; verba ad confirmationem pertinentia sunt. *Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, vobis, vel Monasterio vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs Christifidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea iustè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.*

14 Cruciferi suorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tàm spiritualium, quàm temporalium confirmationem per Greg. XIV. assecuti sunt, vt patet in eius Bulla 13. in ordine apud *Laer. Cherub. tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontifie. sui 1. verba confirmationis sunt. *Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiusque Patres, & personas quascunque ob eorum Regularem disciplinam specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ac singulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum desuper confectarum huiusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes: huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæterasque gratias spirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibusque, & singulis tam virorum, quàm mulierum Monasterijs, Hospitalibus, Domibus, & Conuentibus; necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & personis, tàm in genere, quàm in specie, as aliàs quomodolibet, & quandocunque tàm per prædictos, quàm alios quoscunque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam, quomodolibet concessa, necnon desuper confectas literas, & scripturas quæcunque & in vsu sint, & Decretis Concilij Tridentini non aduersentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus.*

15. Ordo Carthusianorum acquisiuit à Sixto V. confirmationem, indulgentiarum, exemptionum, & priuilegiorum per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Nostra propensa charitate*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris, die tertia Nouembris 1578. Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuersos Summos Pontifices concessa, & confirmata, vt per *Emanuel Roderic. in nou. collection. Bullar. tom. 2. Bulla vigesima eiusdem Sixti.*

Insuper obtinuit hic Ordo, vt à Sede Apostolica multoties sua priuilegia confirmarentur, tàm ab Antecessioribus supradicti Sixti V. quàm à Successoribus, vt in *lib. priuilegiorum eiusdem Ordinis pluribus in locis videri potest.*

16 Congregatio Sancti Hieronymi de Fesulis, communicationem, quam acceperat ab Alexandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo. communicatio priuilegij, in annot. Cappuc. vers. & Gregorius XIII.*

17 Idem Gregorius XIII in Bulla, quæ incipit. *Benedictus Dominus Deus Noster*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 1. Februa-

Februarij 1578. Pontificatus sui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis Sancti Basilii per alios Summos Pontifices concessa, vt per *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. tom. 2. Bull. 12. eiusd. Pont.*

18 Ordo Præmonstratensis Prouinciæ Regnorum Hispaniarum habet sua priuilegia, & indulta per diuersos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Anulo Piscatoris die 20. Septembris 1593. Pontificatus sui anno 2. vt per *Eman. Roder. in collect. Bullar. tom. 2. Bulla 20 eiusdem Clem.*

19 Ordo Sancti Hieronymi sub Regula Sancti Augustini Regnorum Hispaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuersis Romanis Pontificibus, & præcipuè à Gregorio XI. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IX. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *In supremo militantis Ecclesiae solio*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus sui anno 10. *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar pro Regul. tom. 2. Bulla 19. eiusdem Clement.*

20 Fratres Sancti Antonii Vienneñ Ordinis Sancti Augustini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini concessorum, prout constat. ex Bulla eiusdem Clementi VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. kal. Decembris, Pontificatus sui anno primo, *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 1. §. 9.*

21 Fratres Eremitæ Congregationis Beati Petri de Pisis Ordinis Sancti Hieronymi confirmationem priuilegiorum suorum adepti sunt à Pio V. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus sui anno sexto, ex *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 2. §. 1.*

22 Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum: ità testatur Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Ecclesiae*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 18. Nouembris 1575 Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni concessa, & aliàs confirmata per diuersos Summos Pontifices, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bull. pro Regul. tom. 2. Bulla 29. eiusdem Pontificis.*

23 Religiones Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, & Ordinis Minorum S. Francisci obtinuerunt varias priuilegiorum cõfirmationes, à diuersis Romanis Pontificibus, quas confirmationes hic permixtim, & breuiter propter easdem Religiones, & propter multos aliorum Religiosorum Ordines, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul ab Alexandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus sui 1. vt apparet in quadam eius Bulla, quæ incipit. *Patris Aeterni benignitas*, sub Datũ Neapoli, quinto Idus Aprilis, eodem anno supradicto; habetur hæc confirmatio in *Monum. Ord. prima impr. fol. 22. & 2. fol. 24. concess. 11.* & in *Compendio priuil. verb. priuilegia Fratrum §. 3.*

Deindè fuerunt confirmata supradicta priuilegia à Clemente IV. anno 1265. Non. Iulii Pontificatus sui 4. per quamdam Bullam sub Datum Viterbii eodem die, & anno, ex eodem *Monum. Ord. 1. impress. fol. 30. & in 2. fol. 31. concess. 31.* & eodem *Compen. priuil. loc. cit. §. 20.*

Deindè fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1431. Idus Aprilis, Pontif. sui 9. per Bullam, quæ incipit. *Sacrae Religionis sinceritas*, sub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex *Suppl. fol. 75. con. 239. & eod. Compend. priuil. loc. cit. §. 6.*

Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Dom. 1471. Pont. sui 1. per Bullam, quæ vocatur, *Maremagnum*, & incipit. *Regimini vniuersalis Ecclesiae*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie Kal. Septembris, ex eodem *Mon. Ord. 1. imp. fol. 59. & 2. fol. 142. conc. 343.* & refertur in *Comp. verbo, priuilegium §. 10.*

Idem Sixtus IV. in eodem *Maremagno*, districtè inhibuit Prælatis sub interdicto ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac Rectoribus Ecclesiarum, & aliis quibuscunq; sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in posterũ obtinẽda, pœnis, eo ipso per eos, qui contrafecerint, incurrendis, nè Ord. Fratrum Prædicatorũ, & Minorũ, & illorum Domos, & Professores, prǽter, aut contrà priuilegia, & indulta Rom. Pont. quorũcunq. prædecessorum eiusd. Sixti, vel contra suarum literarum tenorem, inquietare, seu molestare præsumant, ex eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium §. 11.*

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorũ, & Minorum simul per quamdã aliam Bullam (quam cõmuniter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. Kal. Augusti, Pont. sui anno 8. quæ incip. *Sacri Prędicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, ex eodem *Mon. Ord. 2. impress. fol. 148.* & in *Suppl. fol. 150. conc. 280* & refertur in *Compend. priuil. verb. priuilegium §. 2.*

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorũ, per Bullam, Datã Romæ apud S. Petrum 15. Kal. Iunii, Pont. sui anno 1. quæ incipit. *In militantis Ecclesiae Agro*, habetur originaliter in Salmaticensi D. Francisci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuo Salmaticæ impresso anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculũ, vt cõstat ex *Supp. fol. 58. c oc. 161.* & refertur in *Cõp. priu. §. 23.*

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ex sua Bulla, quæ refertur in *Compend. verb. priuilegia Fratrum §. 32.* & *verbo, communicatio priuilegij, §. 19.* quæ incipit. *Dum fructus vberes*, sub Datum anno Domini 1525.

Iulius

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit: *Dum Regularis vitæ studium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, Pontificatus sui anno 1. & refertur in *Bullario magno citato*.

Idem Iulius in quadam alia sua Bulla, quæ incipit. *In sacra B. Petri Sede*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontific. sui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrũ Prædicatorum, ex *suprad. Bull. magno.*

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum, de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex Clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, habetur in *Bullario magno supradicto*.

Pius IV. confirmauit omnia supradicta priuilegia, per suam Bullam, quæ etiam incipit. *Ex clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, sub datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario supradicto*; sed posteà in alia Bulla, quæ incipit. *In Principis Apostolorum*, posita in confirmatione Concilii Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit. *Et si Mendicantium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1577. kal. Iulij, Pontificatus sui 2. extat in *supradicto Bullario magno*.

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit. *Ex benigna Sedis Apostolicæ prouisione*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Mensis Martij, Pontificatus sui 3. habetur in *supradicto Bullario magno*.

Idem Pontifex anteà per aliam suam Bullam, quæ incipit: *In tanta rerum, & negotiorum mole*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. kal. Martij, Pontificatus sui 1. omnia prius per Pium V. concessa Fratribus Mendicantibus reuocauerat, & ad terminos iuris communis, & ad Decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicta Fratrum Minorum de Obseruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullã, quæ incipit. *Mendicantium Ordines* sub Datum Romæ apud S. Marcum sub Anulo Piscatoris die 3. Octobris, anno 1587. Pontificatus sui 3. vide in *Bullario supradicto*.

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de Obseruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum Tertiariorum, aliàs Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio pastoralis officij*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 20. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus sui 6. ex *supradicto Bullario magno*.

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam suam Bullam, quæ incipit. *Iniuncti Nobis Pastoralis*, Pontificatus sui anno 5. ex eodem *Bullario magno*.

24 Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cum alijs Ordinibus Mendicantium, sicut habet communicationem priuilegiorum, vt *Disput. anteced. Quæst. 1.* dictum est, ità etiam habet confirmationem eorumdem priuilegiorum in vigore Bullæ Pii V. editæ anno 1557. sub Datum Romæ apud S. Petrum die prima Octobris, Pontificatus sui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tàm Vniuersalis*; extat, apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. noui Constit. 44. eiusd. Pontif.*

25 Ordo Seruorum B. Mariæ per eamdem Bullam Pii V. suorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliasq; prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt in *lib. suorum priuil. apparet*.

26 Ordo Eremitarum S. Augustini obtinuit confirmationem priuilegiorum, aliàs sibi à diuersis Sũmis Pontificibus cõcessorum, à Iulio II. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus vberes*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij, Pontificatus sui 4. refertur ab *Eman. Roder. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 9. eiusdem Pontificis*.

27 Ordo Minorum Conuentualium S. Francisci accepit à Paulo III. confirmationem priuilegiorum, quæ dicto Ordini anteà per diuersos Summos Pontifices fuerant concessa: vide Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus sui anno 6. *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 5. Eiusdem Pontificis*.

28 Pius V. in Bulla, quæ incipit, *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud S Petrum sub Anulo Piscatoris die 19. Nouembris 1567. Pontificatus sui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Iesuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegijs gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiusdem Bullæ, obtinere, *Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 23. eiusdem Pont.*

Posteà Gregorius etiam XIII. confirmauit supradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus sui 6. die 1. Februarij, ex eod. *Eman. Roderic. tom. 1. qq. Regul. quæst. 8. art. 2.* ipse enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis sint generis indulgentiarum, per quoscunque Romanos Pontifices eius prædecessores, quibusuis etiam specialibus rationibus concessorum tenores pro expressis habens, omnia, & singula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remissiones, circà tamen clausulam porrigendi manus adiutrices, & concessiones, etiam per ipsam Congregationem sufficiente ad id facultate suffultam ad dictæ Congregationis aggregatos, infraternatos nuncupatos, extensa, atque indulta prædicta quomodocunque, & qualitercunque concessa, & approbata, quatenùs sunt in vsu, & Sacris Canonibus Concilii Tridentini non sunt contraria, ex certa scientia,

de nouo in perpetuum, Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur addidit.

29 Ordo Minimorum S. Francisci de Paula sortitus est à Iulio Tertio confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædecessores Summos Pontifices eidem Ordini concessorum, per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit: *Dilectis filijs*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1553. 15. kalendas Maij, Pontificatus sui quarto, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 6. eiusdem Pontif.*

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri possunt apud *Laurentium de Peirinis, in suo opere nuper edito*, vbi de illustratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctissimè scribit. Videatur præcipuè in *tomo 1. §. 4. fol 73.* & *§. 6. fol. 77.* & *fol. 173.* & *fol. 189.* & 525. & *tom. 2.* eiusdem operis, *fol. 4.* & *fol. 71.* & 74 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

30 Sixtus Quartus, omnia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis Sancti Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. tertio Kalendas Decembris, Pontificatus sui primo, ex *libro priuilegiorum Tertij Ordinis S. Francisci*, in his præcisis verbis. *Nos igitur ad commoda, profectum, & salutem Fratrum dicti Ordinis operosa meditatione intendentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegia, facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) concessa, ac omnes, & singulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus.* Et Iulius Secundus, anno Incarnationis Dominicæ 1508. sextò Idus Ianuarij, Pontificatus sui sexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ supradictus Sixtus Quartus, & Eugenius Quartus, & Nicolaus Quintus, & Paulus Secundus, eidem Ordini contulerat, ex *eodem libro priuilegiorū, pagina 56.*

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem suorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, consecuti sunt per memorabilem Bullam Pauli Quinti, quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo Quinto, felic. recordat. decimasexta Martij, anno *1619.* Pontificatus verò decimoquarto, sub Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem; quæ tota per extensum, propter alias rationes, posita est *Disput. 15. huius primi tomi, Quæsit. 4.*

32 Societas Iesu, etsi per multos Summos Pontifices magna sua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt simul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, motuproprio, certaque scientia, ac de plenitudine Apostolicæ potestatis, à Gregorio Decimotertio, vt eius literæ in *libro literarum Apostolicarum eiusdē Societatis, pag. 217.* & 232. & in *Comp. eiusdē Societatis, Verb. priuilegium, §. 11.* & *Verb cōmunicatio gratiarum, & Verb. Generalis, §. octauò testantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata sunt à Clemente Octauo, per Bullam, quæ incipit, *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1595. sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sexto Kalendas Maij, Pontificatus sui secundo, & est 22. *Constit. eiusdem Clementis Octaui, in tertio tomo Bullarij noui Laertij Cherub. §. 2.* in his verbis. *Omnia, & singula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, concessiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, singulisque illius domibus, Conuentibus, Collegijs, Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, Hospitalibus, necnon Præposito Generali, alijsque Superioribus, & personis, tàm professis, quàm non professis, ac familiaribus domesticis, eisque aliàs quomodolibet inseruientibus, tàm per supradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, eiusque auctoritate quomodolibet concessa, ac desuper confectas literas, omniaque in eis contenta, necnon etiam omnia, & singula statuta, ordinationes, regulas, & constitutiones in vniuersa Congregatione præfata, hucusque editas, licitas tamen, & honestas, sacrisque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque omnibus, & singulis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, supplentes omnes, & singulos, ac quoscunque, & qualescunque iuris, & facti, ac etiam solemnitatum, & aliàs quantumuis substantiales etiam de necessitate exprimendos defectus, si qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.*

34 Clerici Regulares Theatini, confirmationem suorum priuilegiorum à Clemente Septimo concessorum, obtinuerunt à Paulo Tertio, die decimasexta Nouembris 1536. Pontificatus sui anno tertio; & à Iulio Tertio, die decima Iunij 1551. Pontificatus sui anno secundo; & à Paulo Quarto, die septima Octobris, Pontificatus sui anno primo: Statuit enim iste Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tàm per ipsum concessa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc imposterùm concedenda, totiès integrata, confirmata, & innouata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quotiès per eumdem Paulum Quartum, & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, alijs Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religiosis, & Monachis: concessa, & cōcedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in pristinum statum restitui contingeret; etiam nostræ Congregationi concessit, & indulsit, cum Decreto, & clausulis, modo, & forma tunc expressis. Non obstante *Bulla in die Cœnæ Domini* legi consueta.

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, absque vlla limitatione à Pio Quinto, anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò Decimoquarto, anno 1591. die quinta Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clausula, *dummodò sub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & præterea iisdem concessit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum absque vlla limitatione.

Postremò à Paulo Quinto, die quarta Aprilis 1612. Pontificatus sui anno septimo, fuerunt confirmata eadem priuilegia (his verbis.

Omnia,

omnia, & singula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis praedictis per quoscunque Romanos Pontifices, etiam praedecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam, concessa, quorum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus; Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & singula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus, &c.

Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praesentium, ad Iudicium non trahatur, alijsque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis per quoscunque Romanos Pōtifices, similiter prædecessores Nostros, etiam viua vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet æditis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibuscunque personis, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarū, derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs Decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, & singulis, etiam si dè illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxàt, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ, &c. refertur in Compen priuil. Congr. Cleric. Regul. tit. confir. priuil. §. 3.

35 Congregationes, & Religiones non Mendicantes, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente Octauo, vt patet in eius *Bulla*, quæ incipit. *Cùm superiore anno*, quam retulimus per extensum, propter rationabiles causas, *Disput. 16. huius primi tomi, in fine Quæsiti 22.* hic verò Bulla Pauli Quinti prædictorum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extensum, (quia alibi non habetur) inseritur.

PAVLVS PAPA QVINTVS.
Ad futuram rei memoriam.

NVper, vt carissimo in Christo filio nostro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filijs Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduersùs seditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd sanè aliter facere non poteramus; sex decimas à personis Ecclesiasticis beneficia Ecclesiastica, aut super eorum redditibus pensiones annuas obtinentibus, & percipientibus intrà triennium persoluendas, ac aliàs sub certis modo, & forma tunc expressis, imposuimus. Ab eisdē verò decimis persoluendis, infrascriptas duodecim Regulares Congregationes, exemptione, & libertate, aliàs à fel. record. Pio Papa Quinto praedecessore Nostro, dùm cùm Camera Apostolica de subsidio ordinario concordarunt, concessa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, easque ab ipsarum decimarum solutione nominatim exemimus, & liberauimus, prout in Nostris sub plumbo desuper expeditis literis, quarum tenores præsentibus, pro expressis haberi volumus, pleniùs continetur. Subindè verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis praedictis pleniùs opem ferre valeremus, easdem Congregationes requisiuimus, vt summam 100 mill. scut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum prædictum persoluerent. Vnde & ipsæ Congregationes summam huiusmodi, quantò minori incommodo fieri potest, ac citiùs soluere, vt res postulat, valeant, quantùm cum Domino possumus, prouidendum censuimus. Cùm verò à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus consultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipsas, quae summam praedictam in promptu habent, nulla alia minùs damnosa, & dispendiosa ratione eamdem summam congerere posse, quàm si Nos eisdem Procuratoribus summam 100. mill. scutorum huiusmodi ad censum perpetuū redimibilem, vel infrascripto, seù quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribuerimus. Idcircò motuproprio, & ex certa scientia Nostra Congregationibus praeditis, Casinensium nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranensium Canonicorum Regularium, sub Regula Sancti Augustini, Carthusianorum, Camaldulensium, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononiensium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, & S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earumque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, vel eorum substitutis, vt cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarij Generalis, etiam absque scientia, participatione, mandato speciali, vel generali, aut consensu Abbatum, & Priorum Generalium, seù aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipsis inuitis, & reclamantibus summam 100. mill. scutorum, huiusmodi pro rata singulas Congregationes tangentē à quibuscunque personis, seù mercatoribus, eorum fidem sequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad censum perpetuum redimibilem; seruata tamen forma Constitutionis dicti Pij Quinti praedecessoris, super creandis censibus edita, seù alio quouis licito, & Sacris Canonibus non improbato cōtractu accipere, illamque penès Depositarium Nostrum Generalem, seorsùm ab alijs nostris pecunijs deponere; itaut indè amoueri, nec in alios, quàm supradictos vsus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsorum facultate redditiuum annuorum pro soluenda 100. mill. scut. huiusmodi, summam constituere, aut aliàs ratam partem redditiuum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare, dictamque ratam Monti nouennali, aut Religionum applicare, quæ sufficiat pro dicta summa

100. mill.

100. mill. scutorum congregandam, factaque taxa huiusmodi, eamdem Monti nouennali, aut Religionum prædicto, vltrà alias taxas, quæ singulæ Congregationes hactenùs soluerunt, & soluere obligatæ sunt assignare, & incorporare; ac super taxa, seù rata sic facienda, assignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedere, quot pro summa praedicta 100. mill. scutorum congerenda, necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, seù eorum Substitutis, postquàm taxa huiusmodi facta fuerit, tàm pro emptoris, seù emptorum censuum prædictorum, seù eorum, qui pro congerenda summa 100. mill. scutorum, huiusmodi aliquam pecuniarum summam eisdem Procuratoribus, aut eorum substitutis in quibuscunque cedulis bancharijs, cambijs, obligationibus, contractibus, & quibusuis pecuniarum huiusmodi receptionibus fideiusserint, & interuenerint, securitate, releuatione, & indemnitate, quam super taxa inter ipsas Congregationes pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, seù eius Substitutus, videlicet suam, etiamsi ab ea speciale, aut generale mandatum in Capitulo generali, aut aliàs iuxtà Constitutiones ipsarum Congregationum factam non habeat; omniaque, & singula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia vbilibet existentia, praesentia, & futura principaliter, & insolidum ipsarum Congregationum nominibus, omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apostolicae obligare, & specialiter hypothecare. Necnon super præmissis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmissorum, & cuiuslibet ipsorum occasione, quæcunque Instrumenta cum quibusuis submissionibus, renunciationibus, fideiussionibus, promissionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clausulis solitis, & consuetis, ac aliàs necessarijs, & opportunis dicto Thesaurario, ac partibus ipsis benè visis celebrare, aliaque pro personarum, & mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiusque Collegij, & omnium, qui suas pecunias in eodem Monte collocauerint, securitate, ac aliàs super his necessaria, & quomodolibet opportuna, etiamsi talia forent, quæ specificam, indiuiduam, & expressam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac vlterius ipsis modernis, & pro tempore existentibus praedictarum Congregationum Procuratoribus Generalibus, seù eorum substitutis, vt in earum quisque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas respectiuè tangente, inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tàm pro præsenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs facta, etiam modernum Depositarium, nisi Depositariam ipsam, titulo forsan oneroso, obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, seù ratis fieri consueuit, consignare cùm facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè possint, & valeant, ac omninò respectiuè teneantur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Præterea pro maiori Montis prædicti, illiusq; Collegij Montistarum, necnon eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, prout ex tunc, postquàm dictus Mons vigore praesentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montistis vnum, idemque Collegium, absque aliqua prorsus ratione prioritatis, seù posteritatis differentia constituant. Ac posteriora loca, illorumque emptores, omnibus, & singulis gratijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, & priuilegijs, quibus antiquiora loca, illorumque possessiones, iuxtà dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus, volumusque etiam, ac eisdem Procuratoribus generalibus, seù eorum Substitutis concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore præsentium augendi, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis cuicunque mercatori, seù alijs personis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiumque indè redigendum, vt praefertur, & non aliàs deponere liberè similiter, & licitè possint, ac etiam omninò teneantur, facultatem similiter impartimur. Et nihilominùs omnia, & singula præmissa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes, seù earum Procuratores Generales, aut illorum Substitutos, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis, & instrumenta desuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, licitis tamen, & honestis, ac Sacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, postquam facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore praedictis approbamus, & confirmamus, illisque inuiolabilis Apostolicae firmitatis robur adijcimus. Ac omnes, & singulos, tàm iuris, quàm facti, ac etiam substantialium forsan solemnitatum, quomodolibet omissarum defectus, si qui in eisdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorum specialium, ac generalium ad præmissa facienda, requisitorum motu, & scientia similibus, pari auctoritate, & tenore supplemus; declarantesque per huiusmodi subuentionem, Nobis, vt praefertur, faciendam, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, & gratijs, tam per praedictum Pium prædecessorem, per eius literas, sub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus sui anno sexto; quàm per piæ memoriae Clementis Papæ Octaui, similiter prædecessoris Nostri literas, sub annulo Piscatoris, die quinta Maij 1595. ac etiam per alias eiusdem Clementis prædecessoris literas in forma motus proprij, de anno 1597. seù aliàs eisdem Congregationibus concessis; nullatenùs præiudicatum sit, aut esse censeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias praedictas, ac etiam omnes, & quascunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoscunque praedecessores Nostros, quomodolibet concessa; quatenùs tamen sint in vsu, & decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur, harum serie, quatenùs opus sit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illaque eisdem Congregationibus inuiolabiliter obseruari mandamus, etiamsi tàm literæ prædictæ Pij Quinti, quàm Clementis praedecessorum huiusmodi, & alia quæcunque super præmissis in Camera

mera Apoſtolicæ regiſtratae non eſſent. Non obſtante Conſtitutione ſimilis memoriæ Pij IV. pariter praedeceſſoris Noſtri, de quibuſcunque literis, & gratijs intereſſe Cameræ concernentibus, regiſtrandis. Volentes etiam, quòd præſentes Noſtras in eadem Camera regiſtrare, ſeu regiſtrari facere, minimè teneantur. Decernentes inſuper, ea omnia, & ſingula valida, firma, & efficacia eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & ſingulas Congregationes praedictas periudè, ac ſi Procuratores, ſeù eorum ſubſtituti prædicti, illas cum ſpeciali earum mandato obligaſſent, ac alios omnes, ad quos ſpectabit obſeruanda eſſe; praeſenteſque literas, nullo vnquàm tempore etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes, & quicunque alij, ad quos ſpectat praemiſſis expreſsè, & nominatim non conſenſerint, aut aliàs quomodolibet de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub vllis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè poſſe; niſi de earumdem præſentium toto tenore ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariumque prædictum, & alios dictæ Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filijs Noſtro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & Theſaurario Generali, prædictis, ac Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per praeſentes committimus, & mandamus, quamuis ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeù alios eaſdem praeſentes, & in eis contenta quaecunque ſolemniter publicantes, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis efficacis defenſionis praeſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra præmiſſa omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, & illarum vigore facienda quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoslibet, & Rebelles, in præmiſsis, & non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, reclamatione, & recurſu poſtpoſitis, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachij ſecularis, non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, præſertim felic. record. Symachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum praedeceſſorum Noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, earumque quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monaſteriorumque ſingularium ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in vim contractus, aut motuproprio, vel conſiſtorialiter eiſdem Congregationibus, illarumque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, ac alijs decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi praeſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, has vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Anulo Piſcatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Noſtri anno 15.

36 Ex his ſatis conſtat, priuilegia, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata eſſe. De priuilegijs non Mendicantium (& præſertim Duodecim Congregationum) non ſolùm probatur per particulares Summorum Pontificum Conſtitutiones, eadem priuilegia confirmantes; ſed etiã per ſpeciales Bullas Clementis Octaui, & Pauli Quinti, pro Duodecim Congregationibus confectas, ſuperiùs relatas.

De priuilegijs verò Mendicantium, dicendum eſt cum *Ioan. Bapt. Confect. in Summar. priuil. Ordin. Mendic. cap.* 4. illa iam eſſe firma, & illæſa, nõ ſolùm ex Decreto Concilij Tridentini, ſed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenùs tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non ſint contraria*, quæ quidem Clauſula eſt intelligenda, non de Canonibus in corpore iuris; nempè in Decretis, & Decretalibus clauſis, ſed de Sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini, dumtaxàt; nec obſtat prædictis priuilegijs Cõſtitutio illa Gregorij XIII. qua priuilegia, omnibus Regularibus cõceſſa, reuocantur, quia per aliam ſuam poſteriorem Bullam confirmauit priuilegia, præſertim Ordinis Sancti Franciſci, vt fatetur ipſemet *Confect. loco citato*, ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipſius Conſtitutiones apud *Laert. Cherub. tom.* 2. *Bullarij noui*, poſitas, legentibus patet.

Vnde concludit prædictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & ſingulis priuilegijs, tàm per breue, quàm viuæ vocis oraculo, necnon per ſupplicationem cum clauſula, quòd ſola ſignatura ſufficiat in iudicio, & extrà, etiam in foro conſcientiæ, veluti confirmatis, & innouatis, frui, & vti liberè, & licitè poſſunt. Sed de hac re inferiùs, dùm de reuocatione prædictorum priuilegiorum in Concilio Lateranenſi facta, & per alios Pontifices, & poſtremò in Concilio Tridentino renouata, ſimulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione ſermonem habebimus.

37 Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exẽptis à Papa cõceſſa, poſſint ab eius Succeſſoribus ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuocari, penitùs tolli, vel moderari, ſeù limitari, eò quòd Summorum Pontificum manus à prædeceſ-

38 ſore ligari nequaquàm poſſunt; ideò Regularium, & aliorum exemptorum priuilegia immutabilia

non

non sunt, nisi inquantum à Successoribus Summis Pontificibus minimè reuocantur; etiam si de talibus priuilegijs sit manifesta clausula, *quòd intelligantur reuocata per quamcunque posteriorem Constitutionem, nisi de eis specialis mentio fiat.*

Nam si, verbi gratia, Summus Pontifex, postquàm ex speciali gratia, aliquibus Regularibus concesserit, quòd nulli decimas soluere teneantur, mittat Legatum suum à Latere, cum facultate imponendi decimas, etiam priuilegiatis, non obstantibus priuilegijs quibuscunque in contrarium facientibus, etiam si de illis specialis mentio fieri deberet; certum est, quòd per clausulas has generales derogatorias priuilegiorum, tenerentur ipsimet priuilegiati decimas soluere: ratio est, quia cùm priuilegia diuersis locis, & personis à Sede Apostolica exhibita, sint ferè innumerabilia, & de singulis Summus Pontifex memoriam habere minimè possit; satis est, quòd primis priuilegiis constet ipsum Summum Pontificē voluisse derogare.

39 Hinc est, quòd Summi Pontifices aliquandò priuilegia Regularibus concessa (prout illis meliùs visum est expedire) reuocauerint, vel in partem, vel in totum abstulerint, vt fecit Leo Decimus in Concilio Lateranensi, anno 1516. die decimanona Decembr. teste *Eman. Roder. in suis collect. Bullar. Bulla* 45. eiusdem Leonis, reuocauit enim iste Summus Pontifex aliqua priuilegia Regularibus concessa, quæ vt intelligamus, an postea reualidata sint, hic breuiter recensenda duxi.

40 Primò Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter Curias, & Prælatos Regulares, valeant, nisi per sequens Capitulum Generale, & Prouinciale refutentur, & talis refutatio fit debito tempore intimata.

Secundò Statuit, Presbyteros seculares posse in Ecclesijs Regularium deuotionis causa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò, quòd Religiosi non intrent processionaliter cùm Cruce in alienas Parochias, ad leuādа corpora defunctorum in suis domibus sepelienda; nisi vbi de hoc sit consuetudo, vel nisi Clerici requisiti ad ferendum corpus, id facere recusent; vt etiam concesserat Sixtus Quartus, inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non possint Religiosi absoluere Laicos, & Clericos à sententijs ab homine latis.

Quintò, quòd Religiosi ordinandi possint per Ordinarios examinari, & per eosdem, si competenter respondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœcesano Episcopo (nisi ipso, aut eius Vicario, super hoc, cum debita instantia requisito, & sinè causa rationabili contradicente, vel eo à Diœcesi absente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Ecclesiæ, aut Altaria Religiosorum consecrentur, & benedicantur ab Episcopo Diœcesano; nisi bis, vel ter requisitus cùm debita reuerentia, & instantia, venire recuset.

Septimò, quòd non possint Religiosi, sinè consensu Curatorum, sponsos benedicere.

Octauò, quòd Religiosi, sub pœna centum ducatorum, non pulsent Campanas in Sabbato Sancto, antequàm Campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsetur: & nomine Matricis Ecclesiæ, intelligitur Ecclesia Cathedralis, vt habetur in *cap. venerabili, de verborum signific.*

Nonò, quòd Religiosi moneant seculares, vt soluant decimas.

Decimò, quòd Conseruatores Religiosorum sint in dignitate Ecclesiastica constituti, nec vllum reum trahant vltrà duas dietas, à loco suæ solitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod interesse, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non possint absolui; nisi præuia satisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religiosorum subsint sententijs excommunicationis Episcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Corregiati, Pinzocheræ, Cordellati, & alij quouis nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, non gaudeant priuilegijs collegialiter viuentium, & castitatem vouentium.

Et post hæc idem Leo Decimus, *Bull.* 44. *apud Eman. Roder.* quæ est posterior, *dict. Bull.* 45. declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt possint eligere sepulturam vbi velint, tenentur tamen Eucharistiam in Paschate, extremam vnctionem, ac alia *Sacramenta*, præter pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; & tenentur ad alia onera Laicorum, nec sunt admittendi ad diuina, quādò interdicto, vel dantibus causam dederunt auxilium, consilium, aut fauorem: & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, seu cœlibē, aut castam vidualem expresso voto etiam simplici, vt ibi declaratur, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum gestant, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranensi continetur, etiam si habitent in proprijs, vel consanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis Decimi multa alia præcipiuntur, quæ cùm postea à Concilio Tridentino renouata sint pluribus in locis, (de quibus suprà in *Disputat.* 15. *Quæsit.* 4. satis actum est) ideò hic omittuntur cùm loco citato, omnia prædicta sigillatim pertacta sint, & sufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen est, multa ex illis, quæ paulò superiùs attulimus in Concilio Lateranensi gestis, fuisse postmodùm reuocata à successoribus Pontificibus, vt suis in locis, tàm primi, quàm secundi Tomi dicemus; ac per consequens Regulariū priuilegia per eosdem successores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor; non solùm propter rationes, quas adducit *Eman. Roder. quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *per totam*, sed etiam ex eo, quòd multi Pontifices post Leonem diuersorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vsum sunt reuocata, & quæ sunt contraria Decretis Cōcil. Trident. ac Sacris Canonibus eiusdem scilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones contineantur: sic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1.

priui-

priuilegia Minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 20. priuilegia Citterciensium; & Bulla 13. priuilegia Sancti Hieronymi Ieſuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 15. priuilegia Præmonſtratensium, & ſic de alijs, & excipiendo tantùm quæ non ſunt in vſu, & quæ ſunt tantùm contrà Concilium Tridentinum, firmat magis noſtram conclusionem: nec valee dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, ſaltèm per non vſum; quia ad iſtam reuocationem per non vſum eſt neceſſarius non vſus centum annorum, quos manifeſtum eſt non tranſiſſe à prędicta reuocatione Leonis Decimi, vſque ad primam confirmationem: immo nec ſexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegijs reuocatis in dicta Bulla, Leo Decimus virtualiter insinuat, & vult alia non eſſe reuocata, ſed in ſuo robore permanere: ſicut ex eo, quòd apponendo Pius Quintus in ſuo proprio motu, de censibus, aliquas conditiones, ex appoſitis à Martino Quinto, & Caliſto Tertio in ſuis decretis, de censibus, omittendo alias, colligunt Theologi, iſtas conditiones omiſſas à Pio Quinto, non eſſe iam neceſſarias pro censibus.

Probatur inſuper, & à fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata ſint; nam *Caſarub. in Comp. priuileg. verb. Concilium, num. 7.* ait, quòd poſteà Leo Decimus reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium; & in priſtinum ſtatum ea reſtituit viuæ vocis oraculo; ſed in foro conſcientiæ ſolummodò, & eodem *num. 7. cit. verſ.* notandum eſt etiam, ait idem Auctor, quod etiam idem Leo reualidauit, & in priſtinum ſtatum reſtituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quamdam Conſtitutionem conceſſam Prædicatoribus, poſt præfatum Concilium, quam refert *Caſarub verſ. communicatio priuilegiorum, num. 20.* cum derogatione omnium contrariorum, videlicet: *Non obſtantibus quibuſcunque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, reuocationibus, & reſtrictionibus, ſiue Conſtitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus.* Vnde cùm iſta Bulla fuerit facta poſt dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranenſi, & per illam derogetur etiam Conſtitutionibus editis in Concilijs generalibus, non eſt dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem *Caſarub. loco citato*, quòd conſulti ſuper hoc viri docti, ità reſponderunt. Eadem inſinuat *Caſarub. verſ. priuilegia Fratrum, num. 28. & 29.* & expreſsè id probat multis adductis, *Roder. quaeſt. Regul. quæſtione 8. artic. 10.*

Non ſolùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmiſſum eſt) à Leone Decimo; ſed etiam non Mendicantium, vt ſpeciales nō Mendicantium Conſtitutiones eiuſdem Leonis teſtantur; & præcipuè quædam Conſtitutio eiuſdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præciſa verba.

Dilectis Filijs Rectori Vniuerſali, ac Viſitatoribus, cæteriſq; Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranen. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DEcet Romanum Pontificem geſta per eum, ſuper quibus dubia oriuntur, ſuæ declarationis arbitrio ità plana reddere, vt nullum valeat exinde dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque ſicut Nobis nuper exponi feciſtis, inter alia priuilegia immunitatis, exemptionis, conceſſionis, & gratiarum, indulta Congregationi veſtræ, ac illius locis, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ab Apoſtolica Sede conceſſa, & confirmata, fel. record. Sixtus Papa Quartus Motu proprio Congregationem ipſam Canonicorum Regularium Lateranenſium Ordinis Sancti Auguſtini, illiuſque Monaſteria, Membra, Eccleſias, loca, perſonas, & eorum Capellanos, qui pro tempore forent in Eccleſijs, & Parochijs eiuſdem Congregationis, curam animarū habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, & extraordinariorum, aliarumque quarumcunque perſonarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate, ſeù præeminentia, iuriſdictione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, iure Cathedratici, & charitatiui ſubſidij ſubuentione, & exactione quarumcunque, præſtatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuſcunque Congregationis, ſeù proceſſionum euocatione. Ità quòd in Congregatione Canonicorum, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca præfata, vtpotè prorsùs exempta, nullamque excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententiam, ſeù alias cenſuras, ſeù pœnas ſpecialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca huiuſmodi præeminentiam, & iuriſdictionem quomodolibet exercere poſſent, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeù rei, de qua ageretur vbicunque iniretur contractus, committeretur delictū, & res ipſa conſiſteret, etiam cum decreto irritante, per quaſdam literas prorsùs exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationemque, & omnia præfata, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum ſpeciali protectione, atque ſua receperit. Ac per eaſdem ſuas literas motu ſimili ſtatuerit, & ordinauerit, quòd quæcunque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etiam ſi in eiſdem clauſula, priuilegijs, & indultis dictæ Cōgregationi conceſſis; non obſtantibus, & de quibus expreſsè mentio fieri deberet, expreſsè non teneretur, quæ obuiaret, & contrauenirent huiuſmodi priuilegio, aut quibuslibet eius particulis, vt ſuprà, niſi euidentiſſimè, & apertiſſimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore eſſet, huiuſmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, & ipſa Congregatione diuerſis nominibus eam nominando, per hæc præciſa vocabula, Congregationem, vnitatem de Obſeruantia, alias de Friſoneria, nunc Lateranen. appellatam, *cauſaſque legitimas allegaret, quæ his obuiare intenderet, decretum nullius eſſet roboris, & momenti,*

aliaque

aliaque quamplura concesserit, decreuerit, statuerit, atque mandauerit, prout in prædicti Sixti indultis, priuilegijs, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipso Nos Sacro approbante Concilio, concessiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices praedecessores Nostros, & Sedem praefatam factas, sub certis modo, & forma tunc expressis, per certas Nostras literas moderauimus, ac huiusmodi moderationem ad Religiosos Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam seruari debere volumus, & decernimus (vt per illas asseritur) priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratijs, & indultis huiusmodi, dictæ Congregationi concessis præiudicatum fuisse, & Congregationem, & alias personas huiusmodi, iuxtà moderationem huiusmodi, dumtaxàt vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commissi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apostolicis Constitutionibus dubietatis scrupulum amouere, nè propter veritatis suppressionem quis iure suo frustretur, volentes super hoc dictæ Congregationis statui, & indemnitati prouidere.

Motuproprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Nostras praedictas, nullum priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratijs, & indultis Congregationi præfatæ, & in illius fauorem, vt præfertur, per tot Romanos Pontifices concessis, & iteratis vicibus confirmatis, præiudicium inferri, quemadmodùm neque ea sub huiusmodi moderatione comprehensa fuisse, vel esse, aut contineri, & potuisse comprehendi, vel posse; sed quoad huiusmodi moderationem illos permansisse, & permanere; Congregationemque, & illius pro tempore existentem Rectorem Generalem, Visitatores, Abbates, Præpositos, Priores, Canonicos, personas, Capellanos, & omnes Praefatos illis, absque huiusmodi moderatione, liberè iuxtà eorum tenorem, vti posse, & debere in omnibus, & per omnia; perindè ac si à moderatione huiusmodi, & desuper confectis literis, vos expressè excepti fuissetis: Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam Causarum Sacri Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & sententiari debere. Irritum quoque, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis Nostris literis voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quòd transumptis praesentium, manu Notarij publici confectis, & alicuius Praelati sigillo munitis, eadem fides adhibeatur in Iudicio, & extrà, quæ præsentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die ..... Septembris, 1519. Pontificatus Nostri anno septimo; habetur in libro *priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateran. Mediolan. impress. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Ecclesia prædictorum Canon. Regular. Alexandriæ Insubrum.

Circa hanc Constitutionem supradicti Leonis, animaduertit *Collector priuileg. prædictorum Canonicorum, loco cit.* quòd in Concilio Lateranensi, sedente ipso Leone, ad fauorem Episcoporum, & Rectorum Ecclesiarum Parochialium, nonnulla Mẽdicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtpotè circà Parochiales eorum Ecclesias, processionum aduocationes, confessiones secularium, Sacratissimæ Eucharistiæ, ac Extremæ Vnctionis administrationem, Ordinum susceptionẽ, & id genus plurima, prout in Bulla eiusdem Leonis, edita anno 1516. decimoquarto Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno quarto, quæ incip. *Dùm intrà mentis arcana*, & est 27. in ordine.

Tùm verò ipsa moderatio extensa fuit eademmet Constitutione ad alios Ordines; sed per supradictum priuilegium exempta fuit Congregatio supradictorum Canonicorum Regularium Lateranensium, ac per consequens omnes Ordines, & Congregationes, quæ communicant cùm illis.

Fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia, ac cùm fortissimis circunstantijs roborata à Sixto Quinto, anno 1587. die tertia Octobris, Pontificatus sui tertio, vt elicitur ex Bulla eiusdẽ Pontificis, quæ incipit. *Etsi Mendicantium*, quæ extat apud *Eman. Roderic. in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14. eiusdem Sixti V. ex quo sequitur, præfata priuilegia esse reualidata: quia cõfirmatio priuilegiorum facta ex certa scientia, habet vim restituendi priuilegia reuocata; non solùm auctoritate priuata, sed etiam à iure communi, ex *Suar. libro 8. de leg. cap 19. num.* 4. At supradicta priuilegia ex certa scientia confirmata sunt, vt constat ex dictis; ergò iam erunt reualidata.

Si dicas, ad restituenda priuilegia iam reuocata in Conc. Gener. quòd requiritur, vt fiat de Concilio specialis mentio, per clausulam, *Non obstante reuocatione talis Concilij*, vel saltem, *Generalis Concilij* in communi, ex *Suarez loco citato, numero quinto, & Eman. Roderic. tomo 1. quæst Regular. quæst. 8. art. 10.* vbi multos *Doctores* cumulat: sed in clausulis Bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegium Ordinis Minorum, non est talis clausula; ergò per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranense, sub Leone Decimo, reuocata.

Respondet argumento, *Laurent. de Peirin. Con. 1. declarat. priuil. Ordin. Minim. Constitut. 4. Iulij Secundi, §. 3. numer.* 11. quòd ista clausula, *non obstantibus Constitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non sit apposita, est tamen implicitè, quatenùs scilicet, confirmat dicta priuilegia, dũmodò decretis Sacri Concilij Tridentini non sint contraria; quæ exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quasi velit Sixtus Quintus per hæc verba: *Dummodò Decretis Sacri Concil.* &c. cõfirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quæ contrà Decreta Concilij Tridẽt. non sunt, etiam si derogent Constitutionibus aliorum Conciliorum; alioquin illa clausula, *Dummodò Decretis Sacri Concilij*, &c. esset superflua.

Corroboratur id, quod dictum est, nam expressiùs, & clariùs prædicto Concilio Lateranensi per Gregorium Decimumtertium derogatum est, qui teste eodem *Laurent. de Peirin. loco citato, num.* 13. in eius

in eius conſtitutione confirmatiua priuilegiorum, hæc adhibet verba. *Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam Generalis Concilij Lateranenſis, vltimò celebrati.* Ex quibus manifeſtè remanet deciſum, ſupradicta priuilegia remanere in ſuo robore, neque obſtare Concilium Lateranenſe prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ità *Paſſarellus in not. priuil. not.* 12. & *Ioannes de la Cruz, libro* 2. *de ſtatu Relig. cap.* 3. *dub.* 5. *concluſ.* 3. quos citat, & ſequitur idem *Laur. de Peirin. loco citato.*

Poſtremò probatur ex eodem *Ioanne de la Cruz loco cit. verſic. tandem iſta*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit: *Ad perpetuam rei memoriam*, edita prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non eſſe reuocata: quia Paulus Quintus, in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tàm pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente Octauo, ex certa ſciẽtia, fuerunt huiuſmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non ſunt in vſu; ſed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduerſantur.

Inſuper idem *Ioannes de la Cruz*, idipſum confirmat ex literis quibuſdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1612. vbi Illuſtriſs. Card. Ioannes Dominicus Spinula fidem facit, Sãctiſſim. Pontificem Paulum V. ad inſtantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in ſuo robore manere omnia priuilegia, quomodolibet à prædeceſſoribus dicti Sũmi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum conceſſa.

Præcipitur pariter in eiſdem literis, omnibus Ordinarijs, & alijs Superioribus, ſub grauiſſimis cenſuris, nè eos impediant, quominùs eiſdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & alijs indultis vtì valeant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinſtar illorum conceſſa.*

2 *Limita, ſi confirmatio eſſet, ex certa ſcientia; vel eſſet clauſula in priuilegio adinſtar, quòd reſpiciat præterita, præſentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

3 *Priuilegijs vnius Religionis confirmatis, cenſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa adinſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegijs ſublatis alicuius Religionis, quandò ſentiantur ſublata, ſeù reuocata priuilegia adinſtar illorum alijs Ordinibus, ſeù Congregationibus conceſſa, oſtenditur.*

1 Qvoad primi Quæſiti partem, nimirùm quoad confirmationem, reſpondeo, quòd ſi priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, ſeù alterius Religionis, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non proptereà cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinſtar illorum conceſſa.

2 Secùs erit dicendũ, ſi confirmatio ex certa ſcientia facta ſit, & in priuilegio ad inſtar alteri Religioni cõceſſo extet clauſula, quòd reſpiciat priuilegia alterius Congregationis, non ſolùm præterita, & præſentia, verùm etiam futura. Ratio eſt, quia concedens priuilegium adinſtar alterius, ſolùm dirigit mentem ſuam ad id, quod iam eſt alteri cõceſſum, non autem ad concedendum; niſi in eo exprimatur, *Bald. in l. omnia C. de Epiſc. & cler. Suar. de legib. lib* 8. *cap.* 15. *nu.* 2. quando verò non modò præterita, atque præſentia, verùm etiam futura conceſſa fuerint; tunc per confirmationem priorum priuilegiorum, confirmata etiam cenſentur adinſtar eorumdem alijs conceſſa: talis enim confirmatio eſt veluti noua quædam eorum conceſſio, vt tenet *Bart. in l. more maiorum, ff. de iuriſd. omn. iud.* quem refert *Roderic. tom.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 2. & *Miranda in Man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 42. *artic.* 5. *concluſ.* 2.

3 Vnde confirmatis priuilegijs vnius Religionis, cenſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa adinſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & cõcedendorum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuerunt; ità *Roder. & Mirand. loco citato*, & *Suar. dicto lib.* 8. *de legib. cap.* 19. *num.* 10 vbi etiam cenſet, id valere, etſi confirmatio fit in forma cõmuni; quia etiam confirmatio in forma communi gratia, & priuilegium eſt: Ità etiam *Lauren de Peirin. in declarat conſtit.* 4. *Iulij Secundi, pro ſuo Ord. Minim. num.* 12. *tomo* 1. & hæc quoad confirmationem.

4 Quò verò ad reuocationem eſt dicendum, quòd ſublatis priuilegijs alicuius Ordinis, ſiuè Congregationis non cenſentur ſublata, ſeù reuocata priuilegia adinſtar illorum alijs Ordinibus, ſeù Congregationibus conceſſa. Nam priuilegia conceſſa ſtudio Bononienſi adinſtar priuilegiorum ſtudij Senenſis non cenſerentur ſublata, & reuocata, ſi reuocarentur, aut perderentur priuilegia dicti ſtudij Senenſis.

Ratio eſt, quia priuilegia alicui Congregationi, ſeù Ordini adinſtar alterius conceſſa, non dependent ab alijs, quoad eorum conſeruationem: ſed quoad productionem tantùm; & ſtatim, vt conceduntur, fiunt propria illius Ordinis, cui adinſtar conceſſa ſunt. Ex his infertur, quòd ſi aliquæ Religiones obtinerent aliqua priuilegia adinſtar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio Quinto Pontifice Maximo; huiuſmodi priuilegia

aliis Religionibus per viam communicationis cõcessa, quantùm ad ea non censentur sublata, aut reuocata, licèt sint extincta quantùm ad dictum Ordinem Humiliatorum. Ratio est, quia statim ac alteri Ordini, seu Congregationi conceduntur, seu communicantur, eiusdem propria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ità *Guliel. & Bald. in l. priuilegia, C. de sacrosanct. Eccl.* quos refert, & sequitur *Panorm. in cap. super specula, num. 6. Roder. tomo 1. quaest. Regular. quaest. 9. artic. 9. Mirand. loco cit. artic. 5. conclus. 1.* de quo latiùs agendum erit hac *Disput. Quaesit. 5.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij Secundi responsum, ad propositum Quaesitum.*
2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum sequuntur, sed malè, vt numero sexto.*
3 *Confirmatio ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*
4 *Confirmatio ex certa scientia, habet vim nouae concessionis, quandò confirmat id, quod inualidum est.*
5 *Confirmatio ex certa scientia, non dicitur simplex confirmatio, seù innouatio, sed ampliatio, vel noua concessio.*
6 *Confirmatio simplex priuilegiorum ex certa scientia, cùm possit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vsu sunt.*
7 *Clausula,* Ex certa scientia, *non tollit effectum intentionis.*

1 HAec quæstio solet sæpèsæpiùs in materia practicabili inter Doctores disputari; qui in ea decidenda in varias diuisi sunt sententias. Cuius tamen resolutio absque dubio pendet ex responso Iulii Secundi, incip. *In militantis Ecclesia agro*, quod refert *Roderic. tomo 1. Bull. pag. 570.*

Confirmauerat enim Sũmus Pontifex Sixtus IV. ex certa scientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus*, priuilegia Minoribus Fratribus concessa. Quæsitum deindè fuit à Iulio Secundo, vtrùm huiusmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vsu non erant? Respondet Iulius prædictus negatiuè; quòd scilicet priuilegia, quæ in vsu non sunt, minimè confirmantur.

2 Sed contrà insurgit *Collector priuileg. Mendicant.* prout eum refert *Roderic. quaest. Regular. tomo primo, quaest. 8. artic. 2. ad finem*, asserens hoc Iulii Secundi responsum datum fuisse absolutè, & generaliter propter defectum relationis; hoc est, Iulius Secundus ità respondit; quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac proindè, quòd in ea reperiebantur clausulæ, *Ex certa scientia, Mera voluntate, Motu proprio, & Pro potiori cautela*, & quòd si de his clausulis plenè informatus fuisset, contrarium responderet; & hoc ipsum post *Cordub.* repetit *Suar. de legibus, lib. 8. cap. 20. numero 9.* asserens non videre, quid aliud possit responderi.

3 Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ suam videntur astruere opinionem; & in primis, quòd cõfirmat o illa ex certa scientia, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *text. in cap. 1. de transact. in fin.* quòd in hac confirmatione procedere notauit *Gloss in cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & sequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, *Suarez dicto libro 8 cap. 18. à num. 12.* & nonnulli citati à *Barbos in collect. ad cap. cùm dilecta, 4. numero decimo octauo, de confirmat. vtili.*

4 Tùm quia eadem confirmatio habet vim nouæ concessionis, quandò confirmat id, quod inualidũ est, vt censuit *Rota, in Iacen. Vicaria, vigesimaseptima Ianuarij, 1614. coram bon. memor. Buratto, impress. per Farinac. decisione 513. numero sexto, parte secunda, Recent.*

5 Tùm quia non dicitur simplex confirmatio, seù innouatio, sed ampliatio, & noua concessio, *cap. si Apostolicae*, & ibi *Gloss. in verb. confirmamus, de praebend. libro 6. Gozadin. consilio 62. numero 15. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, numero 20.*

6 Ego tamen, his minimè refragantibus, aduertendum duxi, cùm *Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 29.* confirmationem illam Sixti Quarti fuisse generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus concessorum; nec de singulis, etiam de ipsorum iustitia, ac validitate, causæ cognitionem præcessisse; vnde eum possit referri ad priuilegia valida, quæ in vsu sunt, & ad inualida, vel quæ aliàs non sunt in vsu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vsu sunt, iuxtà celebrem doctrinam *Antonij de Butr. per text. ibi, in cap dudum, numero 15. de decim.* multùm commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; sequuntur *Alexand. consilio 39. numero 10. volum. 4. Cabed. Lusitan. decisione 3. numero 5. parte 2. Rota decis. 11. numero 3. parte 2. Recent.* & confirmari potest ex *text.* & quæ ibi notant *Abb* & alii communiter, in *cap. primo, versic. nec constitutione, de ijs, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in cap. primo, de iure iuran. libro sexto.*

7 Non obstat, quòd Pontifex ex certa scientia se confirmare adiecit; non enim ideò sequitur, ex certa scientia fecisse; & plenè de singulis informatum fuisse; immo defectus intentionis potest præsumi respectu eorum, quæ vel iniusta sunt, vel per non vsum sublata; quem defectum intentionis clausula illa, *Ex certa scientia*, non tollit, iuxtà ea, quæ ad hoc propositum tradunt, *Menoch. consilio primo, numero 432. Sanchez, de matrimon. libro octauo, disputatione quarta, numero sexto, Rodolphin. de suprema, seù absoluta Princip. potestate, capit. sexto, numero 5. Aldred pro omnimod. Regul. exempt. par 2. cap. 1. num. 11.* & ità respectu eorum, de qui-

de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad cõfirmationem in forma communi, quæ nõ reddit actum de inualido validum, ſed illud cõfirmat, prout anteà erat, & in eodem robore, & ſtatu eum relinquit, iuxtà *text. in cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. præben. & in cap. examinata, de conceſſ.* Vtil. cum ſimilibus, de quibus *Rota deciſ. 192. num. 3. par. 1. Recent. & deciſ. 229. num. 11. & deciſ. 405. num. 1. par. 2. Recent.*

Quapropter faciliùs, & præſtabiliùs eſt aſſerere iuxtà ſupradicta reſpondiſſe Iulium Secundum, quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & alijs, qui eum ſequuntur.

QVAESITVM VI.

Clauſulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Quatenùs ſint in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula,* Ex cèrta ſcientia.

2 *Canones Sacri hic intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concil. Trident.*

3 *Verba,* Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur, *reuocant ſolùm priuilegia, quae à prædicto Concilio Trident. reuocata ſunt per clauſulam,* Non obſtantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula,* Supplentes, &c.

5 *Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula,* Supplẽtes, &c. *prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis.*

6 *Clauſula,* Prorsùs eximimus, &c. *vis, & effectus oſtenditur.*

7 *Dictio,* Procsùs, *excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt.*

8 *Clauſulæ,* Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, canonicè intrantibus, *vis, & effectus oſtenditur.*

9 *Contrauenientes clauſulæ,* Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *peccant mortaliter.*

10 *Clauſula,* Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum.*

11 *Priuilegij Pontificij infractores, in quo adeſt clauſula,* Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *ſubijciuntur pœnæ arbitrariæ.*

12 *Clauſula,* Sublata, &c *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.*

13 *Priuilegium munitum clauſula* Sublata, &c. *vbi nõ intrat tunc hæc clauſula, nihil operatur.*

14 *Maiora expreſſis non comprehendit clauſula,* Sublata, &c. *nec ſe extendit vltrà limites principalis diſpoſitionis.*

15 *Clauſula,* Sublata, &c. *non obſtat dicenti gratiam non comprehendere caſum, de quo agitur.*

16 *Priuilegium, ſeu facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operatur effectus ſecundùm aliquos, cuius contrarium veriùs eſt, vt numero decimoſeptimo.*

18 *Clauſula,* Sinè Parochiæ præiudicio, *vis, & effectus oſtenditur.*

19 *Specificationis ſpecialis vim habet clauſula,* In omnibus, & per omnia, *in priuilegijs inſerta.*

20 *Expreſſionis ſpecialis habet vim clauſula,* Motu proprio.

21 *Vitium ſubreptionis tollit clauſula,* Motu pcoprio, *niſi procedat ſubreptio ex re ipſa, vel contingat in falſa cauſa expreſſione.*

22 *Iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, non præiudicat clauſula,* Motu proprio.

23 *Præiudicium tertij non infert clauſula,* Motu proprio, *maximè quandò non praeceſſit cauſae cognitio.*

24 *Priuilegium contrà ius alterius obtentum, non firmat clauſula,* Motu proprio.

25 *Contraria omnia cenſentur ſublata, abſque alia derogatione, ſtante clauſula,* Ex certa ſcientia.

26 *Tertij in graue præiudicium nihil operatur clauſula,* Ex certa ſcientia.

27 *Subreptionis præiudicium, non tollit clauſula,* Ex certa ſcientia, *niſi quandò Princeps informatus proceſſerit.*

28 *Clauſula,* Ex certa ſcientia, *non operatur in ijs, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps nõ præſumitur habuiſſe notitiam.*

29 *Princeps vbi ſcribit,* De plenitudine poteſtatis, *nihil opponi poteſt contrà priuilegium, vel quòd gratiam annullet.*

30 *Solemnitatis defectus omnes non peruenientes à natura, tollit clauſula,* De plenitudine poteſtatis.

31 *Tertij in praeiudicium nihil operatur clauſula,* De plenitudine poteſtatis.

32 *Regulae de iure quaeſito non tollendo, non derogat clauſula,* De plenitudine poteſtatis.

33 *Clauſula,* De plenitudine poteſtatis, *nihil operatur, quandò ea vtens, de negotio informatus non eſt.*

34 *Clauſula,* De plenitudin e poteſtatis, *ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili.*

35 *Facta,* De plenitudine poteſtatis *ſinè cauſa, dicuntur per alluſionem, fieri de plenitudine tempeſtatis.*

36 *Clauſula,* Non obſtantibus, &c. *tollit omnia, quae diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt.*

37 *Clauſula,* Non obſtantibus, &c. *non auget pluſquàm gratia conferat.*

38 *Diſpoſitio, ſuper qua eſt appoſita clauſula,* Non obſtantibus, &c. *ſi nulla exiſteret, illa clauſula nihil operaretur.*

39 *Derogatorÿs derogatoriarum, quandò deroget clauſula,* Non obſtantibus, &c. *oſtenditur.*

40 *Priuilegium ad pias cauſas, vel commiſerationis cauſa, ſeu publicae vtilitatis gratia conceſſum, non derogat clauſula,* Non obſtantibus, &c.

41 *Expreſſionis indiuiduae vim habet clauſula,* Pro expreſſis, &c. *cum omnibus ſuis qualitatibus.*

42 *Derogationis specialis vim habet clausula*, Pro expressis, &c.
43 *Derogatorias derogatoriarum tollit clausula*, Pro expressis, &c.
44 *Tertij in praeiudicium non operatur clausula*, Pro expressis, &c.
45 *Intentionis defectum non tollit clausula*, Pro expressis, &c.
46 *Clausula*, Quorum tenores, &c. *vis, & effectus remissiuè.*
47 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quae in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure.*
48 *Titulum, & possessionem inficit decretum irritans, quandò intrat constitutio, cui adhaeret.*
49 *Formam inducit clausula*, Decernens irritum, &c.
50 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *etiam si non extendatur, suos operatur effectus.*
51 *Tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur clausula*, Ex tunc prout ex nunc.
52 *Clausula*, Ex tunc, prout ex nunc, *operatur, vt actus postea factus, censetur iam à principio factus.*
53 *Clausula*, Ex tunc, prout ex nunc, *non est retrotractiua ad diem datae in praeiudicium iuris alteri medio tempore quaesiti.*
54 *Clausula*, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio.*
55 *Clausula*, Sicut accepimus, *posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione; secùs in gratia ad partis instantiam.*
56 *Clausula*, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniustè contradixit.*
57 *Clausula*, Appellatione remota, *non solùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.*
58 *Clausula*, Appellatione remota, *non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa, recusari.*
59 *Tertij respectu comparentis pro suo interesse, nihil operatur clausula*, Appellatione remota.
60 *Appellationem ab interlocutoria, non tollit clausula*, Appellatione remota.
61 *Legibus, quae in communi conueniunt, priuilegijs etiam conuenire, & cum sua proportione, applicari possunt.*
62 *Lex interpretari debet, nè inutilis reddatur.*
63 *Verba debent aliquid operari.*
64 *Priuilegium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit.*
65 *Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus.*
66 *Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur.*
67 *Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit.*
68 *Verba sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis.*
69 *Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & communem vsum loquendi.*
70 *Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè.*
71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis.*
72 *Priuilegium quandò latè, quandò verò strictè sit interpretandum, ostenditur; & numero septuagesimoquarto, & septuagesimoquinto.*
73 *Priuilegium enormiter laedens Ecclesiam, aut alios, non valet; nisi fiat mentio de illa enormi laesione.*
76 *Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt interpretanda.*
77 *Statuta Regularij non itá rigorosè interpretari debet, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & aequo.*

HVcusque latè egimus de priuilegijs, priuilegiorumque communicatione, confirmatione, & innouatione; quia verò in eis reperiuntur quamplures clausulae apponi solitae, ex quibus genuina pendet eorum interpretatio; ideo me gratum facturum esse censui Abbatibus, & alijs quibuscunque huiusmodi Priuilegijs quomodolibet fungentibus, si de principalium clausularum vi, & effectibus aliqua in praesenti breuiter dixerim in hunc, qui sequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenùs sint in vsu, & Sacris Canonibus, ac Decretis Concilij Tridentini non aduersentur.

1 HAec clausula, quae in confirmationibus priuilegiorum frequens est, confirmat tantùm in prima eius parte priuilegia illa, quae sunt in obseruantia, suumque valorem retinent; non autem ea, quae inualida, & amissa sunt per non vsum, vel per contrarium vsum: secùs autem si sunt in vsu, quamuis inualida per quamcunque aliam causam; quia tunc, & eo casu per confirmationem ex certa scientia reualidantur, & innouantur; itá docent *Rodericus quaest. Regular. tomo primo, quaestione octaua, articulo tertio, Suarez, de leg. libro octauo, cap. decimo octauo, numero decimosexto, Ioannes de la Cruz, de stat. Relig. libro secundo. cap. tertio, dubio secundo, conclusione sexta, Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg. suo Ordini Minimorum concessorum, tomo secundo, super Constitutione prima Gregorij Decimitertij, numero primo, Dominus Augustinus Barbosa, de claus. vsufrequen. clausula 124. numero primo, secundum Lugdunen. impress.*

2 Circà alia huiusmodi clausulae verba, *Et Sacris Canonibus*, obseruandum est, quòd Sacri Canones, de quibus in praesenti, intelliguntur illi, qui in corpore iuris communis inserti sunt, atque illud constituunt; quia cùm omnia ferè priuilegia sint contrà ius commune, huiusmodi confirmationes pacum, aut nihil operarentur; sed sunt Canones inserti in Concilio Tridentino; quod ostendit dictio illa, *Et*, quae est coniunctiua, & coniungit Canones Concilij, cum ipsius Decretis; itá *Hieronym à Sorbo in annot. ad Compend.*

Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum, *versic. est etiam aduertendum*, *Roderic. dicta quæst.* 8. *artic.* 8. *Laurent. de Peirin. loco citato*, *num* 2. *D. Augustin. Barbos. de clausul. vsufrequen. clausula* 52. *numero quarto*, *& clausula* 124. *numer.* 2. *secundùm Lugdun. impress.*

3 Circa alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersantur*, notandum, quòd per illam reuocantur solùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio reuocata sunt per clausulam, *Non obstantibus*, *&c.* quæ clausula in eiusdem Concilij decretis aliquandò appponitur, aliquandò verò non, vt patet obseruantibus: aliud est enim, quòd priuilegia sint Tridentinæ Synodi contraria, aliud, quòd sint ab eo reuocata; ea enim sunt simpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur; at quæ non reuocantur tacitè admittuntur.

Nec obstat, quòd ipsum Concilium *sess.* 25. *de Regular. cap.* 22. omnia, & singula in superioribus decretis contenta obseruari præcipiat, *Non obstantibus quibuscunque priuilegijs*, *&c.* nam intendit ea tantum reuocare, quæ aduersantur decretis eiusdem *Sess.* 25. *de Regular.* non autem illa, quæ sunt contra decreta aliarum sessionum.

Nec item obstat, quòd Pius Quartus, per Bullam, incip. *In Principis Apostolorum Sede*, reuocauerit omnia priuilegia, & indulta, quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur; quia cùm ea Constitutio edita sit ad maiorem obseruationem, & robur Decretorum Concilij, intelligenda, & explicanda est, prout idem Concilium intelligitur, & explicatur, secundùm doctrinam *Suar. de leg. lib.* 8. *cap.* 18. *num.* 18. *Nauar. in Manual. cap.* 27. *num.* 190. *Roderic. dicta quæst.* 8. *art.* 6. *Lauren. de Peirin. loco citato*, *num.* 34. Qui in fine addit, sensum communem istius clausulæ, modò obtinere in praxi, vt per eam censeantur derogata priuilegia, non solùm, quæ à Concilio per clausulam, *Non obstantibus*, derogantur, sed etiam ea, quæ sunt eidem Concilio simpliciter contraria.

CLAVSVLA SECVNDA.

Supplentes omnes, & singulos defectus, *&c.*

4 HAec clausula, quamuis suppleat omnes defectus iuris positiui, secundùm *Monet. de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 158. *Vivian. in prax. iurispatron. libro* 13. *cap.* 8. *numer.* 158. *in nouissimè impress. D. August. Barbos. de clausul. vsufrequent. clausul.* 177. *num.* 2.

5 Non supplet tamen defectus iuris naturalis, *Clement.* 1. §. *verum*, *de re iudic. Mart. de clausul.* 1. *clausul.* 181. *nu.* 7. *Card. Tusch. tom.* 1. *lit. C. conc.* 343. *num.* 15. *Monet. dicto cap.* 7. *num.* 158. vbi ampliat procedere, licèt adsint simul clausulæ, *Ex plenitudine potestatis*, & *Ex certa scientia*. *Vivian. dicto cap. octauo*, *numero* 168. *D. Augustin. Barbos. dicta clausul.* 177. *numero octauo*.

Nec etiam tollit defectus substantiales, *Mart. dicta clausula* 181. *numero nono*. *Roderic. quæst. Regular. tomo primo*, *quæstione octaua*, *artic.* 15. *Vivian. dicto cap. octauo*, *numero* 165. *D. Augustin. Barbos. dicta clausula* 177. *numero* 11. Nec supplet defectus, qui concernunt personam supplicantis, vel contrahentis, *Stephan. Gratian. disceptat. forensium cap.* 599. *numero nono*, *Monet. dicto cap. septimo*, *numero* 159. *Mart. dicta clausula* 181. *numero primo*, *Menoch. consilio primo*, *numero* 412. *Vivian. dicto cap. octauo*, *numero* 169. Prout nec supplet defectum causæ, *Magon. Luen. decisione duodecima*, *numero* 21. *D. Augustin. Barbos. dicta clausula* 177. *numero decimonono*, vbi aliqua de hac clausula prosequitur.

CLAVSVLA TERTIA.

Prorsùs eximimus, *ac totaliter liberamus*.

6 HAec clausula propter suam generalitatem, nõ solùm derogat priuilegijs priuatæ personæ concessis, sed etiam Vniuersitati in genere, vel in specie, sub cuiuscunque tenoribus, etiam motuproprio, & ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, aut per viam generalis legis, & statuti perpetui; ità *Enriquez in Summ. lib.* 7. *de indulg. cap.* 27. *numero* 4. asserens *in commento lit. F*, huiusmodi clausulam sic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium: est enim de

7 natura illius dictionis, *prorsùs*, excludere omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt, *cap. statutum*, §. *prouisurus*, *de rescript. libro sexto*, quod ad id citat *D. Augustin. Barbos. de dictionibus vsufrequen. dict.* 294. *numero primo*, *secundùm Lugdunen. impress.*

CLAVSVLA QVARTA.

Nobis, *& Successoribus Nostris canonicè intrantibus*.

8 TEndit autem hæc clausula ad hoc, quòd licèt omnis, qui erit verus successor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introire dicatur; additur tamen illa particula, *canonicè intrantibus*, ad innuendum, nos non debere obedire, nec subijci illi, qui non per ostium, sed aliundè intrudetur in ouile Domini; ità *Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg Ordin. Minimorum*, *Constitut.* 2. *Sixti IV.* §. 9. *numero* 11.

CLAVSVLA QVINTA.

Indignationem Omnipotentis Dei, *&c.*

9 HAec clausula, quæ teste *Landen. in tract. de priuileg. quæstione decimaoctaua*, consueuit apponi in priuilegijs Apostolicis, facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent; quia hoc est virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus Sancti, secundùm *Laurent. de Peirin. in declar. priuileg. Ordin. Minim. tomo* 1. *Constitut.* 3. *Sixti IV.* §. 4. *num.* 7.

10 Verùm *Bald. in cap.* 1. §. *porrò*, *nu.* 6. quæ sit prima causa feudi amittendi, putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt *Cardin. Tuschus verb. indignationis pœna*, *conclusione* 92. *Marchesan. de commiss. parte prima*, *pagina* 422. *numero* 104. *in vltima impress.*

11 Ego verò probabiliùs existimo in fractores Pōtificij priuilegij, in quo adest huiusmodi clausula, subijci pœnę arbitrariæ, sicuti docent *Martin. Landen. dicta quæst.* 18. *Beleuch. de charit. subsid. quæst.* 44. *Erasm. à Cokier. de iurisdict. Ordin. in exempt. parte* 4. *quæst.* 62. *num.* 1. *Ioannes à CoKier. eius frater, in Eschol. ad prases primar. Imperat. in fine*; refert, & sequitur *D. August. Barbos. in tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 91.

CLAVSVLA SEXTA.
Sublata, &c.

12 PRoprius effectus huius clausulæ est, claudere os Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itaut pars, quæ venit contrà literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, nisi obtenta ab ipsomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris aperitione; sicuti benè tradunt *Marchesan. de commiss. par.* 2. *pag.* 441. *num.* 3. *& pag.* 547. *numer.* 2. *in vlt. impress. Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 66. *num.* 3. *cum seqq. Nicol. Garz. de benefic. par.* 6. *cap.* 3. *num.* 98. *Monet. de commutat. vltim volunt. cap.* 7. *num.* 213. *Cardin. Tusch. tomo* 1. *lit. C. concl* 344. *num* 7. & plures alii citati à *D. Barbos. de clauf. vsufrequen. clauf.* 175. *num.* 3. *secundùm Lugdunen impress.* quibus addo *Viuian. in prax. iurispatron. lib.* 11. *cap.* 8 *num.* 246. *in vltima impress.* intantùm, vt si Iudex contrarium faciat, vlteriùs procedendo, processus exindè factus est ipso iure nullus, *Cardinalis Tuschus dicta lit. C. concl.* 345. *Viuian. dicto cap.* 8. *num.* 247. *D. August. Barbos. d. clauf.* 175. *num.* 5.

13 Intellige, hanc clausulam prædictum effectum suum operari, postquàm fuerit cognitum intrare depositionem, *Rota decis.* 423. *num.* 5. *par.* 2. *Recent.* quia aliàs nihil operatur, quandò & in casibus, in quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, secundùm *Anton. Gabriel. comm. lib.* 6. *tit. de clausul. concl.* 3. *nu.* 8. & alios, quos refert *D. Augustinus Barbos. d. clauf.* 175. *num.* 39.

14 Est enim hæc clausula tantæ efficaciæ, tàmque parti præiudicialis, vt non se extendat vltrà limites principalis dispositionis, nec comprehendat maiora expressis, ex *Gonzal. dicta gloss.* 66. *num.* 31. *Nicol. Garz. dicto cap.* 3. *num.* 84. *cum seqq.* Et

15 ideò non obstat dicenti, gratiam nō cōprehendere casum, de quo agitur, vt per *Put. decis.* 48. *nu.* 6. *lib.* 1. *in correct. Monet. dicto cap.* 7. *num.* 229. nam per huiusmodi clausulam minimè impediri poterit, quominùs Iudex possit videre de comprehensione, *Rota decis.* 569. *in fine, part.* 2. *Recent. D. August. Barbos. de clauf.* 175. *num.* 33.

CLAVSVLA SEPTIMA.
In foro conscientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauissimi, qui constanter tenent priuilegium, seù facultatem factam pro foro conscientiæ, in exteriori suos operari effectus, vt in casu frequentissimo exemplum ponentes de absolutione censurarum, vel dispensationibus irregularitatum, factis virtute priuilegiorum Mendicātibus, cōpetentium, & alijs Religionibus, de quibus *Roder. quæst. Regul. to.* 1. *q.* 61. *art.* 2. *cū seqq* aut quæ fiunt ab Episcopo, auctoritate *Conc. Trident. Sess.* 24. *de reformat. cap.* 6. vel per *Bullas Cruciata*, aut similes, quæ facultatem faciunt limitatam ad forū conscientiæ, vt notat *Enriquez in Summ. lib.* 7 *cap.* 13. §. 2. *lit. V. & lib.* 14. *cap.* 20. §. 1. contendens sic absolutos à benigno Iudice admittendos esse, vt benignè absolutos, etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contrà eos, verior extat aliorum sententia, meritò existimantium, absolutum quoad forum conscientiæ, licèt de absolutione constet, indigere alia absolutione pro exteriori, vt scilicet ab alijs pro absoluto, seù dispensato habeatur: ac proindè priuilegium, seù concessionem pro foro conscientiæ, minimè prodesse in foro exteriori, vt benè resoluunt *Sayr. de cens. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 31. *Couar. in cap. alma mater, part.* 1. §. 11. *num.* 16. *& lib.* 2. *variar. cap.* 10. *num.* 3. *Nauar. in Manual. cap.* 27. *num.* 278. *ad fin. Sanchez, de matrimon. lib.* 3. *disput.* 15. *num.* 17. *versic. ad quartum*, quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. in suo nouissimo tractatu, de locis commun. argum. iur. vsufrequen. loco* 50. *num.* 3. *cum seqq.* vbi à *num.* 6. disputat quid dicēdum, quandò expressè facultas concessa in priuilegio limitatur ad forum conscientiæ.

CLAVSVLA OCTAVA.
Sinè Parochia præiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegijs dicit, vitandum esse præiudicium ab exemptis, & priuilegiatis; intelligit tantùm circà decimas, & primitias clericis, à laicis exhiberi solitis; vt declarauit Sixtus Quartus, referente *Ioanne à Cruce, de Stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 5. *dub.* 7. *concl.* 2.

Plura circà clausulam, *Sinè præiudicio, &c.* si scire cupias, consule *D. August. Barbos. in tractatu de clausul. vsufrequent. clausul.* 157. *secundùm Lugdun. impress.*

CLAVSVLA NONA.
In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clausula in priuilegijs, & alibi inserta, vim specialis specificationis, vt tenēt *Mart. de clausul. par.* 1. *clauf.* 62. *num.* 4. *Cardinalis Tuschus lit C. conclus.* 354. *num.* 1. *D. Augustinus Barbos. de clausul. vsufrequen. clauf.* 67. *num.* 7. *secundùm Lugdunen. impress.* & ideò ob hanc magnā efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam habeant, & nulla sit penitùs differentia, §. 1. *versic. per omnia ferè Institut. de donation. Bertazol. de clauf. instrum. clauf.* 21. *num.* 1. vbi subdit importare perfectionem, & integritatem dispositionis, *Card. Tusch. d. concl.* 354. *num.* 6.

CLAVSVLA DECIMA.
Motu proprio.

20 HAec clausula, quia habet vim specialis expressionis; vt tradunt *Anton. Gabr. commun. lib.*

lib 6. tit. de clausul. conclus. 2. num. 93. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 7. num. 93. Ideò tollit vitium subreptionis, *cap. si motu proprio, de præbend. lib. 6. Clement. si Romanus, eodem tit. cum alijs cit. à Suar. de legib. lib 8. cap. 12. num. 11. Sanchez, de matrim. lib. 8. disput. 21. num 47 cum seqq.* & à *D. August. Barbos. de clausul. vsufrequen. claus. 79. num. 16. secundùm Lugdun. impress.* nisi subreptio huiusmodi procedat ex re ipsa, secundùm *Seraph. decis. 398. num. 5. Rot. decis. 656. num. 4. in princ. part. 1. Recent.* vel contingat in falsæ causæ expressione, ex *Suar. dicto cap. 12. num. 11. cum seqq. & Sanchez, dicta disput. 21. num. 52. & D. August. Barbos. dicta clausul. 79. num 23.* vel sit in tacenda inhabilitate personæ, *Gabriel, dicta concl. 2. num. 44. cum seqq. Sanchez, dicta disput. 21. num. 49. D. August. Barbos.*

22 *dicta claus. 79. num. 18.* vel præiudicet iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, *Sanch. dicta disput 21. num. 50. Monet. de commut. vlt volunt. cap. 6. num. 160. D. August. Barbos. dict. claus. 79 num. 19.* In supradictis enim casibus, clausula hæc motus proprij, non tollit vitium subreptionis, vt præcitati Doctores resoluunt.

23 Quòd autem in præiudicium tertij non operetur hæc clausula, maximè quandò non præcessit causæ cognitio, fuit dictum in *Rot. impressa per Cæcium, post suum tractatum, de censib decis 72. nu. 5.* &

24 ideò minimè firmat priuilegium contrà ius alterius obtentum, ex *Seraphin. decis. 398. num. 6.* nec operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum cum hac clausula, nulla de lite pendente in eo facta mentione, validum sit; sicuti docent *Gabr. dicta concl. 2. num. 3. & plures citati à Cened. ad Decretal. collect. 53. num. 2.*

CLAVSVLA VNDECIMA.
Ex certa scientia.

25 De hac clausula aliqua diximus suprà *hac Disput. Quæst.* 1. & ibi dictis addendum duxi, quòd stante hac clausula, contraria omnia censeatur sublata, absque alia derogatione, vel clausula *Non obstante*, vt concludunt *Cardin. Tusch. lit. C. conclus. 140. num. 1* & plures citati à *D. Barbos. de clausul. vsufrequen. clausul 59. num. 12. vbi num. 13.* subdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confirmatur, si non est solemne, reddatur solemne, itaut det robur, quoad solemnitatem, sicut quoad validitatem, & *num. 17.* subijcit, quòd tollit omnem iuris obstaculum, & *num. 25.* quòd tollit omnem erroris præsumptionem.

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, licèt in modico aliter se res habeat, vt in specie tenet *Cardin Tusch. dicta conclus. 340. num 7.* asserens, hanc clausulam in priuilegio, iuncta derogatione generali, operari præiudicium tertio, quandò non est magnum, *Menoch. consil. 36. num. 59. D. August. Barbos. dicta clausula 59. num. 29. cum sequentibus.*

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc clausula, nisi quandò Princeps informatus processerit, secundùm *Rodolphin. de suprem. & absol. Princip. potest. cap. 5. nu. 13. Glorit. respon. 1. par. 1. nu. 30.* & plures citati à *D. Augustino Barbosa, dicta claus. 59. num. 50.*

28 Nec etiam operatur in ijs, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam, *Rodolphin. dicto tract. cap. 6. nu. 5. Cardin. Tusch. dicta concl. 140. nu. 44. Sanchez, de matrimon. lib. 8. disput. 4. num. 6. D. August. Barbos. dicta claus. 59. num. 34.* & ideò nihil pariter operatur, quandò apponitur super negotio, de quo Princeps non habet notitiam, *Cardinal. Tusch. dicta conclus. 340. num. 41. Glorit. respons. 1. parte prima, numero 3.*

CLAVSVLA DVODECIMA.
De plenitudine potestatis.

29 MVltos, & singulares effectus operatur hæc clausula; nam vbi Princeps scribit de plenitudine potestatis, nihil opponi potest cōtrà priuilegium, vt ex *Ang. consilio 368. num 2. vers. quartò, tradit Card. Tusch. tomo 1. lit. C. concl 341 num. 2.* & his citatis, *D. August. Barbos. de clausul. vsufrequen. claus. 41. num. 21. secundùm Lugdun impress.* vel quòd gratiam annullet, secundùm *Monet. de commut. vlt volunt. cap 7. num. 124.*

30 Tollit igitur hæc clausula omnes defectus solemnitatis non prouenientes à natura; vt post *Alex. consil. 195. num. 3. lib. 2.* resoluit *Cardin. Tusch. dict. lit. C. concl. 342. num. 4.* ac etiam obreptionem & subreptionem iuxtà ea, quæ tradit *Rodolphin. de absol. Princ. potest. cap. 5. num. 15.*

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; sicuti docent *Marchesan. de commiss. par. 2. §. 2 cap vnic. num. 100. pag. 421. Seraph. decis. 1082. num. 8. Rodolphin. dicto cap. 6. num. 11.* nec derogat regulæ

32 de iure quæsito nō tollendo, vt per *Rot. apud Marchesan. d. par. 2. pag. 125. num 7.* quem refert *Dom. August. Barbos. dicta clausul 41. num 41.* vbi *à num. 24.* disputat, an, & quandò Princeps possit de plenitudine potestatis, quemquam dominio rei suæ priuare.

33 Nec etiam operatur, quandò ea vtens de negotio, ob quod illa vtitur, informatus non est, *Menoch. consil. 1. num. 416. & consil. 103. num 78. Rodolphin. dicto cap. 6. num. 2.* vbi *num. 3.* subdit, in dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de plenitudine potestatis, præsumi actum fecisse cum

34 causæ cognitione; & ideò, si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili, secundùm *Bald. consil. 345. in princ. lib. 1. Cardin. Tusch. dicta lit. C. conclus. 342. num. 9.* sicut etiam intelligitur apposita ex iusta causa; quia quæ sinè

35 causa fiunt de plenitudine potestatis, dicuntur per allusionem fieri de plenitudine tempestatis; vt tradunt *Enriquez, in Summ. libro decimoquarto, cap. decimoseptimo, numero quinto in comment. litera Z Peregrinus, de iur. fisc. libro primo, titulo tertio, numero 65. Dominus Augustinus Barbosa, dicta clausul. 41. numero 25.*

CLAV-

CLAVSVLA DECIMATERTIA.

Non obstantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clausulæ effectus est tollere omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt; vt tradunt *Mar. Ant. variar. resol. lib. 1. resol. 46. num. 7. & 11. Cenc. de censib. part. 3. cap. 1. quæst. 3. art. 8. num. 14. D. Aug. Barbos. de clausul. vsufrequen. clausul. 82. num. 4. secundùm Lugdunen. impress. Rot. decis. 506. num. 5. par. 1. Recent.*

37 Non auget tamen, nec ampliat plusquàm gratia conferat; *Calderin. cons. 116. in fin. vers. prædictis non obstantibus, aliàs cons. 1. de priuileg.* quia ad limites illius apposita censetur; per ea quæ tradit *D. Aug. Barbos. d. tract. claus. 43. num. 4. & 11.* vnde prouenit, illam nihil operari, si dispositio,

38 super qua est apposita, nulla existeret; secundùm *Mart. de claus. par. 1. claus. 79. num. 26. Card. Tusc. lit. C. conclus. 349. nu. 9. D. Aug. Barbos. d. claus. 82. nu. 10.* subreptionis vitium non tollit, *Mart. d. claus. 79. num. 10. Card. Tusch. d. conclus. 349. num. 18. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. glos. 15. num. 32. D. Aug. Barbos. d. claus. 82. num. 8.*

39 Non sufficit clausula generalis, *Non obstantibus, &c.* ad derogandum clausulis derogatorijs derogatoriarum, nisi adhærentur sequentia verba, *Etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad verbum, facta fuisset, Rot. decis. 87. num. 4. par. 2. Recent.* vbi post *Ant. de Butr. cons. 2. & Mohedan. decis. 1. de rescript.* hoc intelligit verum, præsertim accedente clausula, *Pro expressis, &c.* refert *D. Aug. Barbos. d. claus. 43. num. 17.* Similiter quotiescunque secundùm priuilegium habet clausulam derogatoriam, cum illis verbis, *Etiamsi talia forent, de quibus mentio fieri oporteret de verbo ad verbum*, censeretur per illud, primum reuocatum, habens clausulam derogatoriam derogatoriarum; sicuti docent *Menoch. de præsump. lib. 6. præs. 41. num. 22. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 26. nu. 23. Erasm. à Cokier de iurisdict. Ordin. in exempt. par. 3. quæst. 9. num. 6. Monet. de commut. vltimar. volunt. cap. 8. num. 539.* & plures, quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. claus. 43. num. 18.* & diximus supra *Disp. 16. Quæst. 8.*

40 Circà verò clausulam, *Non obstantibus priuilegijs, &c.* illud aduertere oportet, quòd non derogat priuilegium ad pias causas, nec illa, quæ commiserationis causa, vel publicæ vtilitatis gratia, concessa sunt; vt docet *D. Aug. Barbos. d. tract. claus. 183. num. 18. cum seqq.* sicut nec censentur per illam sublata, seù reuocata, viuæ vocis oracula; nisi id expresse specificetur, vt attestatur à *D. August. Barbos. claus. 83. num. 23.*

CLAVSVLA DECIMAQVARTA.

Pro expressis, &c.

41 HAbet hæc clausula vim specialis, & indiuiduæ expressionis cum omnibus suis qualitatibus; sicuti docent *Menoch. cons. 1003. num. 47. & 48. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. C. concl. 339. num. 6. Monet. de commut. vltim. volunt. cap. 7. num. 201. paulò post princ.* vbi *num. seq.* subdit, hanc clausulam, & illam, *Quorum tenores &c.* eamdem vim habere; refert *D. Aug. Barbos. in tract. de claus. vsufrequent. claus. 102. num. 2.* & continet insertionem tenoris, *Mart. de claus. par. 1. claus. 101. nu. 6. Gabr. commun. lib. 6. tit. de claus. concl. 5. num. 1.*

42 ac proindè habet vim specialis derogationis, *Menoch. cons. 190. num. 24. & de præsump. lib. 6. præ-*

43 *sump. 39. num. 6.* tollitque derogatorias derogatoriarum, *Gregor. decis. 109. num. 11.*

44 Non operatur tamen in præiudicium tertij, de quo Princeps non intellexit; *Gabr. d. concl. 5. num. 19. Monet. d. cap. 7. num. 210. D. Aug. Barbos. d. claus. 102. num. 13.* vbi *num. 14.* similiter dicit,

45 non tollere defectum intentionis, nec operare in ijs, quæ consistunt in facto ignorato; & *num. 16.* subijcit, non tollere defectus, per quos gratia est subreptitia, maximè quandò apposita est limitatè.

46 Plura de clausula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt supra dicebamus, huic, de qua nunc agimus, similis est, & eamdem vim habet: si plura scire cupias, consule *D. Aug. Barbos. d. tract. de claus. vsufrequent. claus. 127. secundùm Lugdunen. impress.*

CLAVSVLA DECIMAQVINTA.

Decernentes irritum, &c.

47 IRritat hæc clausula in priuilegijs, seù alibi apposita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. si eo tempore, de elect. lib. 6. cap. 1. vers. adijciebatur, de concess. præbend. eod. lib. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 67. à num. 12. Nicol. Garz. de benefic. par. 5. cap. 1. à num. 27. Monet. de commut. vltim. volunt. cap. 7. num. 230. D. Aug. Barbos. in tract. de claus. vsufrequent. claus. 40. num. 2.* vbi, *num. 3.* ampliat, vt actus contrà decretum irritans factus, sit nullus ipso iure, etiam parte non opponente; nisi actus ante illius decreti interpositionem, plenè perfectus sit; & *num. 7.* subdit, ligare etiam ignorantes, non solùm si adsint ea verba, *Vel ignoranter contigerit attentari*; verùm etiam si non adsint; & *num. 13.* hoc intelligit respectu nullitatis, non verò aliarum pœnarum.

48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, & possessionem, quandò intrat constitutio, cui adhæret tanquàm accessorium; *Rot. decis. 652. nu. 3. par. 1. Recent. & decis. 341. num. 3. eod. par. 1. Recent.* vbi fuit dictum, hanc clausulam in priuilegijs, tanquàm accessorium, non operari effectum, nisi, postquàm cognitum fuerit, priuilegia intrare; prout refert *D. August. Barbos. d. claus. 40. nu. 20.*

49 Formam inducit hæc clausula, adeò, vt illa non seruata, actus ipso iure corruat; *Rot. decis. 253. num. 5. par. 2. Recent. D. Aug. Barbos. d. claus. 40. nu. 33.* vbi *nu. 34.* subdit, tollere præscriptionem; & *n. 35.* resoluit, tollere etiam consuetudinem, nedùm in præteritum, sed etiam in futurum.

50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, si qui sint, operatur hæc clausula, non modò si est integra, & extensa, nimirum, *Decernentes irritum, & inanem, si secùs à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari*; sed etiam si dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obseruant *Gonzal. d. glos.*

d. gloſ. 67. à num. 2. Monet. d. cap. 7. num. 252. D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 40. num. 39.

CLAVSVLA DECIMASEXTA.
Ex tunc, prout ex nunc.

51 OPeratur hæc clauſula in priuilegiis, & reſcriptis Apoſtolicis, quòd vnum tempus videatur alteri ineſſe; ſicuti docent *Surd. deciſ. 113. num. 10. & Stephan. Grat. diſcept. foren. cap. 239. num. 18. Marcheſan. de commiſſ. par. 3. pag. 352. num. 89. in vlt. impreſſ.* & plures alij, quos referr, & ſequitur, *D. Aug. Barboſ. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 61. num. 6.*

52 Habet enim hunc effectum, vt actus poſteà factus cenſeatur iam à principio factus; *gloſ. verb. ex nunc, in Clem. volentes, de hæret. Cened. ſingul. 14. num. 1. D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ. 61. num. 2.*

53 Non eſt tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæſiti medio tempore; *Put. deciſ. 186. lib. 2. in Correct. Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 54. num. 3. Camill. Borrell. in Summ. deciſ. tit. 20. num. 363. D. Aug. Barboſ. vbi ſup. num. 8.*

CLAVSVLA DECIMASEPTIMA.
Pro maiori cautela.

54 AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquandò apponi ſolet hæc clauſula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio; vt fuit dictum in *Toletan. admiſſionis 17. Iuny 1609. coram R. P. D. Pamphilio, impreſſa per Fariuac. deciſ. 392. num. 2. par. 1. Recent.* prout refert *D. Aug. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 102. nu. 3. ſecundùm Lugdun. impreſs.*

CLAVSVLA DECIMAOCTAVA.
Sicut accepimus.

55 HEc clauſula poſita in gratia motus proprii, non eget iuſtificatione; ſecùs verò in gratia ad partis inſtantiam; ſicuti docent *Put. deciſ. 100. lib. 3. in correct. Seraph. deciſ. 1371. num. 4. Rot. deciſion. 447. nom. 1. & 2. par. 1. Diuerſ. & deciſion. 656. num. 3. par. 2. Recent.*

CLAVSVLA DECIMANONA.
Contradictores, &c.

56 HAec clauſula intelligenda eſt de contradictore, qui de facto ſolùm, atque iniuſtè cōtradicit; ſecùs autem ſi contradicat de iure, *iuxt. gloſſ. in cap. pro illorum, verb. contradictores, de præbend. & in l. ſi ſeruum §. hæc verba, verb abſtinet, ff. de acquirend. hæredit. Archid. in §. quid ergò, 17. q. 4. Panormit. d. cap. pro illorum nu. 9. Roman. conſ. 482.* quem allegat additio ad eumdem *Panormit. loc. cit. lit. E.* plures refert *D. Aug. Barboſ. in tractat. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 33. num. 2. Felin. in cap. cauſam, quæ, col. 15. ſub num. 9. de reſcript. & in cap. ſuper eo, col. vlt. in princ. nu. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & ſequitur *Nauarr. in cap. cum contingat num. 3. de reſcript. Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. art. 12.* Circà eamdem clauſulam notandum eſt, quòd per eam datur iuriſdictio compeſcendi, non ſolùm partes moleſtantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clauſula etiam extraneos comprehendit, vt notant *gloſſ. & Panormit. d. cap. pro illorum.*

CLAVSVLA VIGESIMA.
Appellatione remota.

57 PLures effectus operatur hæc clauſula, quos recēſet *Panormit. in cap. Vt debitis, à num. 14. de appllat.* & plenè *D. Aug. Barboſ. d. tract. de clauſ. vſufreq. clauſ. 3. ſecundùm Lugduneu. impreſſ.* apud eum videri poterunt: dubium autem eſt, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda ſit? ad quod reſpondetur per eam non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ità friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumnioſè appellantes puniant, vt *l. à Proconſulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip. gloſſ in can. ad Romanum, 2. q. 6. Panormit. in cap. 2. in princ. de appellat.* immo ità appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, *gloſſ. 2. in can. ſi quis præpoſtera ſe diſt & gloſſ fin. in l. fin. C. quandò prouoc. non eſt neceſſ.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere poſſe, quandò appellatio ab eo facta eſt ſuperuacua, & calumnioſa, quam *gloſſ.* approbat, & à nemine impugnari, ait *Felin. in d. cap. 2. in princ. de appellat.* Cum igitur ex iuris diſpoſitione friuola appellatio remoueatur, non eſt cenſendum, Summos Pontifices, volentes Religionibus aliquod priuilegium conducere, nempè quod ad ſuorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, ſeu calumnioſam tantùm appellationem iuribus nimis exoſam repellere voluerint, cum priuilegium ſemper aliquod operari debeat. Ità *Panormit. in cap. ſuper eò il 2. num. 9. de appell. Roderic. d. quæſt. 8. art. 13. Laurent. de Peirin. in expoſit. 7. Conſtit. Iulij I I. pro ſuo Ordin. Minimor. num. 3. tit. 1.*

58 Circa eamdem clauſulam aduertendum, ſecundò, quòd per eam non impeditur, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa recuſari. Nam non eſt præſumendum, Principem voluiſſe, vt quis litiget coram Iudice ſuſpecto, *arg. in cap. cùm inter, de except.* Immo dubium eſt, an Princeps huiuſmodi exceptionem recuſationis tollere poſſit; quia recuſatio eſt de iure naturali, vt probatur in *can. quod ſuſpecti, 3. q. 5. & in cap. ſecùndò requiris, de appell.* ſed ea, quæ ſunt de iure naturali, per Principem ſinè cauſa tolli non poſſunt, *Clem. paſtoralis, de ſent. & re iud. Inſtit. de iure nat. gent. & ciuil. §. ſed naturalia.* Ità *Panormit. in d. cap. cùm inter., num. 9. & in cap. cùm ad hęc, de reſcr.* Et quòd per remotionem appellationis, ſiuè de iure, ſiuè per reſcriptum, non cenſeatur remota recuſatio, docet *gloſſ. in cap. ſi autem, §. ſi quis in quacunque, 2. q. 6.* quam probat *Panormit. in cap. nouit ille, num. 3. in fine, de appellat.* idem *Panormit. in cap. poſtremò num. 1. & in cap.*

in cap. super eo, il 2. num. 10. eod. tit. vbi dicit, hoc esse notandum, & menti commendandum.

59 Notandum tertiò, quòd hæc clausula operatur vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse, *Panormit. in cap. super eo, de offic. deleg. Bald. in addit. ad Spec. tit. de appellat. verb. clausula appellatione remota.*

60 Quartò notandum, quòd licèt tollat appellationem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt *not. Additio ad Panormit. ad d. cap. super eo, lit. B.* addens, quòd dicta clausula non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd Iudex nequeat talem appellationem admittere.

61 Nunc verò aliquæ obseruandæ sunt Regulæ principaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis insertæ clausulæ intelligi debent; in quibus extendendis paululum immorabor, nè extra materiam vagari videar. Illudque vnicum aduertendum duxi, quòd licèt de lege aliquandò incidat sermo, & de ea regulæ infra extendendæ expressè loquarur, ad priuilegia quoq; trahenda sunt; quia omnia, quæ legibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam rationem requiruntur, omnesq; effectus, qui illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegijs etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt; nam priuilegium lex est, vt supra diximus *Disp. 16. Quæst. 7. num. 2.*

62 Prima igitur regula est. Sicut lex taliter interpretatur, quòd inutilis non reddatur, vt in *l. non dubium, C. de legib.* & eius verba aliquid debent operari, nè reddatur superflua, *l. 3. in princ. ff. de iureiur. c. si Papa, in fin. de priuil. lib. 6.* cum alijs citatis à *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. proœmiali num. 127.* & à *Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 85.* ità similiter priuilegium dici non potest

64 illud, quod nihil specialiter concedit, sed illud tantùm, quod iure communi concessum est, vt colligitur ex tex. *in cap. Abbate 25. de verb. signif. cap. vlt. 25. quæst. 1. ibi, Nec priuilegia concederentur, nisi, &c. glos. in rubr. de rescript. lib. 6.*

65 Secunda regula. Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public. in rem act. l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia circà 22. de priuileg. Clement. vlt. de rescript. Surd. cons. 51. num. 7. & cons. 182. num. 15. & cons. 301. num. 50. & cons. 308. num. 3. Cardin. Tusch. tom. 2. lit. D. concl. 508. Monet. de distribut. quotid. par. 2. quæst. 2. num. 36.* nisi auctoritate alterius legis, *Bart. in l. vnica C. quorum legat.* quia lex vna indi-

66 stinctè loquens per aliam distinguitur, & limitatur, *l. sciendum ff. qui satisd. cogant. l. iurisgen. §. si paciscar ff. de pact. Bart. in l. quæsitum § fur num. 12. ff. de fide instrum. Bellett. disquisit. clerical. par. 1. tit. de bonis cleric. §. 1. num. 20.*

67 Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit, *l. cum Prætor §. dolo, ff. de legat. 2. Panorm. in cap. suggestum, & in cap. meminimus, de appellat.* & ideò verba priui-

68 legiorum sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis, *l. non omnis, in princ. ff. si cert. petat. cap. intelligentia, cap. propterea, de verb. sign. Surd. cons. 431. nu. 35. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 48. nu. 55.*

69 Quarta regula. Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & quatenùs eorum propria significatio patitur, *l. cùm lege, ff. de testam. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. conclus. 91. Rot. decis. 352. num. 1. par. 1. Recent.* Et debent intelligi secundùm communem vsum loquendi, *l. liberorum §. quod tam, ff. de legat. 3. Surd. cons. 313. num. 87. & cons. 454. num. 18.* Et debent

70 interpretari naturaliter, propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè, *l. fin. C. de his, qui ven. ætat. impet. Menoch. cons. 97. nu. 86. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 102.* itàut verbis subtiliter non sit dialecticandum; ex *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 1. num. 4.* Et secundùm subiectam materiam, *l. cùm pater §. donatum, ff. de legat. 2. l. si vno, & ibi, Bart ff. locat. Cardin. Tusch. d. lit. V. concl. 95. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 48. num. 53. 54. & 58.*

71 Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis, cùm mente enim supplicantis præsumitur se conformare concedens; ità *in can. inter dilectos, §. cæterum, de fid. instrument. cum glos. ibi.*

72 Sexta regula. Quandò priuilegium est obscurum, & contrarium debet strictè interpretari, vt minùs, quàm possit, deroget iuri communi: ità in *cap. cùm dilectus, de consuet.* vt si cum illegitimo dispensetur ad ordines, intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm, secundùm *Panormit. in cap. si quisquam, de cohabitat. cleric. & mulier. Sylu. & Armil. verb. priuilegium:* immò si non exprimitur causa concessionis, vel non sit ex certa scientia, vel Motu proprio, non præsumitur de voluntate Principis, *l. 1. C. de pet. bon.* immo per importunitatem obtentum, per *l. 1. C. de fund. lim.* & vult *Bald. & alij in cap. licèt causam, de probat.* quòd ponatur simul ex certa scientia, & Motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij; vt de priuilegio ad beneficia; vt habetur in *cap. quamuis de præben. in 6.* & hoc casu, nisi consuetudo aliter interpretetur: vt notatur in *cap. quod dilectis, de consanguin. & affinit.* vel nisi verba aliud exprimant; quia ab illorum propria significatione non debemus recedere, nisi de mente aliter constet, vt in *cap. olim., & cap. his, de verb. signific.*

73 Septima regula. Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio, de ista enormi læsione: quia in dubio non præsumitur Principem concedere aliquid cum alterius graui dispendio, *l. quoties, C. de precibus Imper. offe. & Panor. in cap. cùm ad hæc, de cler. non resid.* vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui concessum, non liberat eum ab oneribus, quæ potest leuiter, & breuiter expedire, vt est casus in *l. decurio, C. de decurion.*

74 Octaua regula. Priuilegium largè sumptum, pro omni concesso præter ius, largissimè interpretatur, in præiuditium concedentis: strictè tamen fiest in aliorum præiudicium: ità in *cap. quia circa, de priuil. in glos. vlt. & Innoc. in cap. olim, de verb. signif.* sed non interpretatur ità strictè, quòd nihil operetur; semper enim priuilegium debet aliquid operari: ità in *cap. si Papa, de priuil. in 6.* & ser-

& ſeruetur proprietas verborum; quia quandò in priuilegio ſunt verba lata, vniuerſalia, & præciſa, eſt latè interpretandum, ſecundùm *Ant. de Butr. in cap. olim, de Verbor. ſignification.* & licèt materia ſit odioſa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum naſcitur, vt inſinuat *Panormitan. in d. cap. olim*, vbi ait, quòd priuilegium latè eſt interpretandum, vbi verba hoc patiuntur; & quandò priuilegium conceſsum perſonæ loquitur ſimpliciter, intelligitur ſecundùm conditionem perſonæ: ità *cap. ſi placuit, & cap. ſi Vina, 16. quæſt. 1.* & quandò conſtat de mente legis, vel priuilegij, debet ſeruari ſecundùm *Panormitan. in cap. quanto, in gloſ. fin.* in dubio recurrendum eſt ad verba, *reg. ſi de reg. iur. in 6.*

75 Nona regula. Priuilegium latiſsimè interpretatur, quantùm fieri poſsit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficia, ff. de conſtit. Priu.* Niſi præiudicet iuri alieno; quia tunc reducitur ad ius commune, ità in *cap. dilectus de conſ. §. penult. & fin.* dumtamen aliquid operetur, ità *Innocent. Bernard. Goffr.* relati à *Sylueſtro verb. priuilegium.*

76 Decima regula eſt. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt intelligenda, ità conceſsit Camaldulenſibus Leo X. & Iulius I. Congregationi Montis Oliueti, vt habetur in *Compendio ſocietatis, verb. priuilegia §. 4.* & hæc rugula notetur à Regularibus pro decisione multorum dubiorum.

77 Vndecima regula. Statuta Regularium non ità rigorosè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo; hoc eſt ſecundùm naturalem æquitatem, non ad libitum, ſed ſecundùm terminos iuris, vt ait *Bald. in Rub. C. de conſt. pecun.* quòd humanæ æquitates in ſe vim ſtatuti minimè habent, niſi aliquo ſtatuto, & conſuetudine legitimè præſcripta, ſint munitæ; & ſic (ait) debent interpretari, quæ ad Regulares pertiuent, non ſecundùm apices iuris, ſed ex bono, & æquo, ſecundùm terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuſcunque.

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſsint.

Quæſ. 2. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia Inſignia præſcribere poſsit.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſsit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contrà ipſum eadem præſcribi valeat.

Quæſ. 4. Per quantum temporis ſpatium contrà Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cũ cõſenſu Capituli, incipiat contrà Eccleſiam currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

Quæſ. 6. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contrà illam.

Quæſ. 7. Vtrùm præſcriptio currat contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

Quæſ. 8. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, superueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

QVÆSITVM PRIMVM
Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Epiſcopalia Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt.*
2 *Ordinis Epiſcopalis, ea, quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt.*
3 *Declaratur tex. in cap. peruenit 91. diſt.*
4 *Prælato inferiori poſſunt competere præſcriptione, vel conſuetudine, illa, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis.*
5 *Iuriſdictio, in iuribus Epiſcopalibus præſcribendis, cẽſetur acquiſita inferiori priuatiuè reſpectu Epiſc.*
6 *Contrarium tenent alij.*
7 *Sub diſtinctione reſoluitur.*

1 QVòd Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura preſcribere poſsint, expreſsè probatur in *cap. auditis, in cap. de quarta, & in cap. cũ olim 18. verſ. quia, de præſcript.* firmat *gloß in d. cap auditis, verb ius Epiſcopale, Io. Andr. in cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ord. lib. 5. Panor. in cap cùm non liceat nu. vlt. & d cap. auditis nu. 4. 5. & 6. cap. cùm olim nu. 4. & 5. de præſcript. Philipp. Franc in cap. cùm perſonę §. ſi autem n. 1. Bald. conſ. 93. dub. 5. Balb tract. de præſcript. 1. par. princ. cap. 8. q. 12. per tot. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3 alleg. 127. à princip. ſecundùm Lugdunen. impreſ.* Et fuit ſæpè dictum in *Rota*, vt colligitur ex *deciſ. 324. num. 12 par. 1. Recent. & deciſ. 243. num. 9. par 2. etiam Recent.*

2 Verùm ea, quæ ſunt Epiſcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt, vt probare videtur *tex.* ſic intelligendus, in *cap. quanto, de* con-

consuet. & in *cap.1.cum seqq.de consecr.dist.1.* quippe qui non possunt habere possessionem legitimam, sinè qua non præscribitur, iuxtà regulam, sinè possessione, de *reg. iur. lib 6.* ità sentiunt *Abb.num.6.& Paris.n.4.in d.cap.auditis, Couar.lib.1.var.c.10. n.14.*

3 Nec aliud probat *tex.in cap.peruenit,95. dist.* vbi ex priuilegio, & cōmissione Sedis Apostolicæ possunt non Episcopi Sacramentum Confirmationis conferre; ac subindè idipsum acquirere præscriptione immemoriali, argumento, *cap. super quibusdam vers. præterea, de verb signif* quia responderi potest, secundùm *Couar. d. cap.10. nu.* 14. ad Episcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ dispensatione non Episcopis possunt delegari.; & hæc nulli dubium esse potest, nec vllo temporis iure acquiri non Episcopis posse.

Alia verò, quæ licèt Episcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ possunt non Episcopis competere; tunc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; siquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præscriptio paria non sunt; ex eo, quòd non Episcopi (secluso Romani Pontificis priuilegio) incapaces sint horum munerum; & ideò non habet immemorialis præscriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non sunt Ordinis, sed iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, possunt ex consuetudine, seù præscriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d.cap. auditis*, vbi Episcopus Vigorien obtinuit in cognitione causarum matrimonialium cōtrà Abbatem de Hercescam præscribentem, quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præscripsisset, nisi interrupta fuisset præscripto; at cognitio causarum matrimonialium, sicut, & publicæ pœnitentiæ impositio, ac indulgentiarum concessio, sunt dignitatis Episcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de excess. Prælat.* & ità contrà *Ostien. in cap. literas, de restitut. spoliat.* probat *Panor. ibi num.8.* vbi etiam *gloss. Innoc. Io. And. Ant. de Butrio*, & communiter scribentes, idem *Panor. in d.cap. accedentibus nu.2. & 3. de excess. Prel.* & in *d.cap. auditis num.6.* vbi etiam *Felin. nu.1. Roman. cons.399.* & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Episcopalibus præscribendis iurisdictio censeatur acquisita inferiori accumulatiuè cùm Episcopo, aut potiùs priuatiuè; itàut solus Abbas præscribens vtatur; Episcopus verò priuetur, & excludatur, nè amplius vti valeat; quæstio est ad præsentem materiam, non contemnenda; in qua vna sententia tenet, iura hæc sic præscripta competere inferiori præscribenti priuatiuè respectu Episcopi, sicuti per *tex. in d. cap. auditis in fine* ibi, *silentium imponentes*, resoluunt ibi, *Abb. num.7. Felin num 9. & Paris. num 7. Marian. num.8. in cap. cùm contingat, de foro compet. Balb. de præscrip. par.1. quintæ nu 88. & par.2. num 22.* & saltem, stante præscriptione longissimi temporis, agnouit *Rot. coram Mantic. decis.396. num 1.*

6 Altera verò sententia tenet, iurisdictionem, & Episcopalia iura, non priuatiuè, sed accumulatiuè ad Episcopum præscribi, quam probarunt, *Ioan. Andr. Ostien. Butr. Imol. & alij, in cap. pastoralis de offic. Ordinar. Roland. cons. 80. num. 22. cum seqq. lib.2.* illamq; in praxi seruandam, & communem (antiquorum fortasse) testatur *Couarr. in cap. alma mater par.1. §. 12. num. 3.*

Iuuat pro hac parte, quòd iurisdictio, & potestas specialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè respectu illius qui Ordinariam de iure habet; itàut locus sit præuentioni; sicuti docent *Bart. per text.* ibi, *in l. 2. ff. de offic. præfect. Vib. Barbat. cons. 59. col. 3. vol.3. Paris. cons.9. num.11. vol. 4. Gramm. decis. 30. nu.2. & cons. 6. in fin. in crimin. Octau. Gloriti respons. 6. num. 6.* & sæpè sæpius censuit *Rot.* vt in *decis.121. num.4. par.1. Recent. & decis.30. nu.3. & decis.31. nu 1 par.2. etiam Recent.* vbi fuit dictum, quòd visitandi ius alicui concessum, non censetur concessum priuatiuè quoad Episcopum, nisi expressè dictum sit, quòd Episcopus non possit visitare.

Tùm etiam, quia si iurisdictio, & iura Episcopalia in proposito præscriberentur priuatiuè, vtiq; Episcopus priuabitur iure obedientiæ, & procurationis debita, contrà *cap. cùm non liceat, & cap. cùm ex officij, de præscript.*

7 Inter has contrarias opiniones distinctione opus est; vt scilicèt prima sententia procedat, quando per integrum præscriptionis tempus præscribens solus vsus est iurisdictione, & iuribus præscriptis; Episcopus verò, vel alius, contrà quem præscriptio processit intra illud tempus vsus non fuit; tunc enim ex quò solus ille, vel quasi possedit solus, acquisiuit, & ità priuatiuè, argumento *tex. in l. si quisquam, ff. de diuer. & tempor. præscript.* Posterior verò procedit, vbi etiam is, contrà quem præscriptio completur, intrà tempus illius exercuit iurisdictionem, vel iura alia, quæ similiter alius præscribens quasi possidens exercuit; & ità has contrarias componunt opiniones *Abb. in d. cap. auditis num. 14. & in d. cap. pastoralis num. 7. Roland cons. 419. num. 11. vers. 3. lib. 3.* quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. par. 3. alleg. 127. num. 18. secundùm Lugdunen. impressionem.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Episcopalia Insignia præscribere possit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas potest Insignia Episcopalia præscribere, & num. 3.*
3 *Quæ conceduntur priuilegio possunt præscriptione acquiri.*
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quod Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia Insigia præscribere nequeant, per *tex. in cap peruenit il 2. dist. 93.* vbi Summus Pontifex scribens Ioanni Episcopo Syraculano, dicit. *Peruenit ad nos, quòd Diaconus Ecclesiæ Catanen. calciatus compagis procedere præsum-*

ſumpſiſſet, quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit, niſi tantummodò Diaconibus Meſſanenſis Eccleſiæ, quibus olim à praedeceſſoribus Noſtris non dubitatur eſſe conceſſum, benè recolitis. Quia ergò tantae temeritatis auſus leuiter non eſt attendendus; cùm omni hoc Fraternitas veſtra ſubtilitate perquirat, vt, an per ſe, vel alicuius hoc auctoritate praeſumpſerit, Nobis ſubditan innoteſcat. Nam ſi diligenter ea, quae malè vſurpantur omittimus, exceſſus viã alijs aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur, quòd Abbates, & alij Epiſcopo inferiores Inſignia Epiſcopalia præſcribere non poſſunt; eſſet enim ea malè vſurpare; ſimiliter id etiam habetur in *cap. illud eadem diſtinctione.*

Præterea, nullus debet præſumere, quæ ſibi non videntur conceſſa. Et ea quæ ſunt per Apoſtolos, & per eorum ſucceſſores inſtituta, non ſunt turbanda, vel violanda; vt diſponitur in *cap. amputatæ, 25. quaeſt. 2.* ergò videtur, quòd Abbas non poteſt præſcribere Inſignia Epiſcopalia.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, videlicet, poſſe Abbates, & Prælatos inferiores Inſignia Epiſcopalia præſcribere, probatur, per ea, quæ dicta ſunt in *anteo. Quæſ.* & etiam probari poteſt his rationibus.

Nam ſi poſſunt præſcribere ea, quæ ſunt iuriſdictionis, eò fortiùs poterunt præſcribere hæc Inſignia; quę non ſunt Ordinis Epiſcopalis, ſed ſunt quædam ornamenta quæ ſolent inferioribus concedi ad honorem ſuarum Eccleſiarum, vt tradit *Panor. in cap. 1. in fine, vt lite pendente nihil innou.*

Præterea probatur, nam quæ conceduntur priuilegio, præſcribi poſſunt, *c. duo ſimul, de off. Ord. c. cùm contingat, de for. comp. Card. poſt Lapum in Cleic. 2. col. penul. de Relig. dom. Oldrad. conſ. 122. Panor. in c. accedente n. 3.* & ibi *Fel. n. 6. de præſcrip.* Sed Inſignia Epiſcopalia priuilegio inferioribus conceduntur, *cap. Abbates, & c. vt Apoſt. de priuil. in 6.* ergò præſcribi poſſunt; ità tenet *Panor. in c. 1. n. 10. vt lit. pend.* & in *c. auditis,* vbi etiã *Felin. 3. de præſcript. Calder. conſ. 1. de præſcript. Pancirol. in theſaur. var. lect. c. 25. in prin.*

3 dicẽtes, prędicta iura non ſolũ cumulatiuè, ſed etiã priuatiuè ad Epiſc. ab Abbatibus præſcribi poſſe.

Ad hanc autem præſcriptionem faciẽdam requiritur tempus cuius initii memoria non extat; id eſt centennij, *cap. 1. de præſcrip. in 6. Rom. ſing. 189 incip. numquid vſus Inſigniũ;* quod eſt intelligendum ſinè titulo; nam habenti titulum ſufficit ſpatiũ 40. anno ad præſcribendũ talia Inſignia, colligitur ex *Panor. d. cap. 1. in fin. Pancirol. loc. cit. verſ. verum dum eſt.*

4 Ad argumenta contraria reſpondemus quod prædicta iura loquuntur de eo, qui non legitimè præſcripſit, vt dicit ipſe *Pancirol. vbi ſupra.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contrà ipſum eadem præſcribi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio contrà viſitationem iure communi, vel ſpeciali competentem, quibus modis contingere poſſit, oſtenditur.*

2 *Præſcriptio tollens omninò viſitationem iure communi iniunctam, non valet.*

3 *Præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem, meritò prohibetur.*

4 *Præſcriptio admittitur, quæ viſitationem transfert, vel alijs accumulat.*

5 *Declaratur tex. in cap. cùm ex officij, de præſcript.*

6 *Præſcriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Praelatis à ſubdito iure communi debitam, indiſtinctè prohibetur.*

7 *Praelatus inferior poteſt praeſcriptione acquirere, vt in ſua Parochia praecedat Epiſcopum.*

8 *Exẽptio non poteſt extinctiuè præſcribi, ſed trãslatiuè.*

9 *Populus non exemptus Abbatiae exemptae praeſcribere poteſt contrà Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiae exemptae.*

1 PRæſcriptio cõtrà viſitationem iuri communi, vel ſpeciali competentem, multis modis contingere poteſt: aliquandò abſolutè extinguendo, & tollendo omninò viſitationem ipſam; itaut ſubditi iam ampliùs à nemine viſitẽtur: aliquandò verò nõ tollendo, nec extinguendo, ſed transferẽdo viſitationẽ, vel jus viſitandi ad alium; itaut maneat quidẽ viſitatio, ſed tamen non is, ad quem pertinebat, ſed alius viſitet: aliquandò deniq; nõ tollendo, nec trãſferendo, ſed accumulãdo; ità quòd maneat viſitatio penès illum, ad quem ſpectabat; ſed tamen non ſit penès illum ſolum; quia per præſcriptionem alius eidem in viſitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de praeſcript.*

2 Priori caſu nulla dubium eſſe poteſt, præſcriptionem tollentẽ omninò viſitationem iure cõmuni iniunctam, nõ valere, vt probat *tex. in d. c. cùm ex officij,* & ſentiunt *gloſ. 2. in c. irrefragabili, de offic. Ord. Mar. de viſit. à n. 19.* & alij quos refert *D. Barb. de offic. & poteſt. Epiſ. p. 3. alleg. 49. n. 1. & 10. ſecund. Lugdun. impreſſ.*

3 Ratio eſt, quia præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationẽ, meritò prohibetur, *arg. tex. in c. cùm inter,* & in *c. ex parte, de conſuet.* ex eo, quòd cedit in damnũ publicum; ac exindè proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm ſit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorũ, pro quibus bono publico introducta fuit præſcriptio, *l. 1. ff. de vſucap.* ſed præſcriptio omninò tollens viſitationẽ iniunctã iure cõmuni, impedit morũ correptionem, & reformationem Eccleſiarum; & ità obuiat bono publico, quod per viſitationẽ prætenditur, igitur &c. ità *D. Barboſ. dicto num. 10.*

4 Poſterioribus verò caſibus pro certo apud Doctores conſtituitur, præſcriptionẽ admitti, quæ viſitationem transfert, vel alijs accumulat; vt ſatis ſuadetur ex eo, quia præſcriptio illa admittenda eſt, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morũ, aut Eccleſiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. l. 1.* ſed pręſcriptio, quæ trãſfert viſitationem, vel alij accumulat, nullo iure prohibetur, quia morũ, & Eccleſiarum reformationem nõ impedit, nec bonũ publicũ offendit, cùm adhuc maneat viſitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur &c. quæ quidem reſolutio ſatis euidẽtur colligitur ex *d. c. cùm ex officij,* dùm ibi ageret Pontifex de viſitatione iure cõmuni

competēti, qualis est illa, quam Archiepisc. exercet in Prouincia, & dixit cōtrà huiusmodi visitationē præscribi nō posse, quæ verba intelliguntur de præscriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit visitationē. Cum verò idem Pontifex subiungit. *Quāuis alius cōtrà ea præscribere possit*, satis apertè significat admitti præscriptionē, per quā transfertur, seù accumulatur visitatio, quia talis præscriptio, absolutè loquendo, non est contrà visitationem, quam non tollit, sed contrà Prælatum, cui præiudicat; quare ità meritò resoluit *D. Barbos. d. alleg.* 129. *nu.* 12. *cum seq.* & censuit *Rot. decis.* 394. *nu.* 2. *par.* 1. *Recent.* vbi etiam fuit dictum, quòd consuetudo visitandi in præiudicium Episcopi, debet esse præscripta, saltèm ex spatio quadraginta annorum; & ità concludo posse Abbates, & alios Prælatos inferiores visitationem iure communi Episcopis debitam, sibi trāsferendo, vel accumulando: illis verò semel acquisitam non posse à subditis in totum, & omninò præscribi, ex his, quæ suprà latè deduximus.

6 Ex quibus iam infertur, omnem præscriptionem extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subditis iure communi debitam, indistinctè prohiberi, vt probat *tex. in cap. cùm non liceat, de præscrips.* cùm aliis latè adductis per *D. Barbos. d. par.* 3. *alleg.* 128. *num.* 1. *secundùm Lugdunen.*

7 *impress.* Vnde colligitur illam in parte præscribi posse, v. g. quòd Prælatus inferior in sua Parochia præcedat Episcopum, ex *Felin. in d. cap. cùm non liceat col.* 1. *Balb. de præscript.* 1. *par. princ. quæst.* 12. *num.* 6. *in fin.* quos refert *Erasm. à Cokier. de iurisd. Ordin. in exemp. par.* 1. *quæst.* 6. *nu.* 16. & ità exem-

8 ptio extinctiuè non præscribi, sed translatiuè, *Mil. in reper. verb. præscribi non potest exemptio, Rom. cons.* 239. *Balb. d. quæst.* 12. *num.* 1. *prope fin.*

9 Ex quò euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ exemptæ, præscribere possit contrà Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ, sicuti docent *Abb. in d. cap. cùm non liceat num.* 17. *Caccialup. in tract. de vnionib. art* 3. *num.* 20. *cum seqq. Erasm. à Cokier. d. quæst.* 6. *num.* 10 quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. par.* 3. *alleg.* 129. *num.* 9.

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis spatium contrà Abbatias, & Monasteria, loca, personas, & bona Religiosorum, præscribatur.

SVMMARIVM.

1 *De iure communi regulariter omnes Ecclesiæ, citrà Romanam, gaudent quadragenaria, non autem centenaria praescriptione.*

2 *Ecclesiae Abbatiales Regulares exemptae, ex priuilegio gaudent sexagenaria, vel centenaria praescriptione.*

1 Videtur, quòd Ecclesia Abbatialis exempta gaudet tantùm quadragenaria præscriptione; & hoc probatur primò per *cap. possessiones,* 16. *quaest.* 3. vbi sic disponitur. *Possessiones Ecclesiarum, & Episcoporum triennales Abbates, vel Monachos habere, omnibus modis prohibemus; sed si tollitur eis triennalis possessio à Beato Gregorio conceditur eis quadragenalis praescriptio.*

Probatur secundò; nàm Religiosis domibus conceditur præscriptio quadraginta annorum, *cap. volumus eadem sup. cit. quaest.* 3.

Præterea quarta decimarum, & funeralium, præscribitur contrà Episcopum spatio quadraginta annorum, si non soluantur, vt habetur in *cap. de quarta extrà, de praescript.*

Nec valet, quòd dicit *Archid. in cap. volumus,* 16. *quaest.* 4. *in cap.* 2. *de praescript. in* 6. qui censet Ecclesias exemptas immediatè Sanctæ Sedi subiectas, gaudere priuilegio præscriptionis centum annorum ad instar Ecclesiæ Romanæ. Quia id est intelligendum in iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipsius Apostolicæ Sedis dispositionem, pertinet; vt videtur voluisse *Ioann. Andr. in cap. cùm nobis, de praescript.* & expressè dictum *Archid.* ità declarat *Panormitan. in cap. ad audientiam, num.* 13. *eodem tit.* Vndè illud dictum *Archidiac.* procedere potest, vt non præscribatur contrà Ecclesiam exemptam, & immediatè Sedi Apostolicæ subiectam, nisi spatio centum annorum, & in materia libertatis, seù exemptionis; quia aliàs præscriberetur contrà ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam si velit, non potest expressè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem consentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat *Ioann. Andr. in regula, sciienti, de iur. in mercurial. Panor. d. num.* 13.

2 His tamen non obstantibus, quæ regulariter de iure ità se habent, dicendum est, contrà Abbatiales Ecclesias Regulares exemptas non currere præscriptionem quadraginta annorum, sed ad minùs sexaginta; vt concessit Eugenius IV. Congregationi Casinensi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. septimo Kalend. Martij, Pontificatus sui anno 4. quæ refertur à *Roderic. in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla* 7. *d. Pontificis*; eandem concessionem de verbo ad verbum ad nostram Vallumbrosanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium concessum est à Iulio II. Congregationi Montis Oliueti, vt patet ex eius Bulla quæ est 12. in ordine in *tom.* 1. *Bullar. nou.* Eodem indulto sexagenariæ præscriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateranen. Monasteria, & Ecclesiæ ac loca; ità eis concessit Sixtus IV. anno Domini 1477. & habetur in *lib. priuileg. d. Congreg. pag.* 354. Immo non solùm sexagenaria præscriptio contrà prædicta Monasteria exempta, ac loca, personas, & bona Regularium, necessaria est: verum etiam centenaria, quæ requiritur contrà Ecclesiam Romanam, ex concessione Eugenij IV. facta Monasterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Casinen. sub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kal. Iulij, Pontificatus sui anno 12. per quam concessit, *vt sicut contrà Rom. Eccles. non nisi centenaria currit præscriptio, secundùm Cōstitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones; ità quoq; praedicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obstat*; quod priuilegiū habetur

in *lib.*

in *lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à *Roderic. in noua collect. Bulla 17. Eugenij IV*, estq; in lapide marmoreo incisum in eadem Ecclesia D. Pauli de Vrbe, quòd priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi concessit Paulus III. de eo expressam mentionem habens in alia sua concessione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus sui anno 4. quæ est 15. in ordine *in Bullar. nou. Laert. Cherub. tom.* 1. Et cùm (vt in *Disputatione de communicatione priuilegiorum*, latiùs diximus) priuilegia concessa vni Monasterio, censeantur concessa toti Congregationi: illud priuilegium Monasterio D. Pauli de Vrbe concessum, iam communicatum est toti Congegationi Casinen. præsertim ex alio priuilegio eidem concesso ab Alexandro VI. vbi voluit cuiusuis particularis Monasterij ipsius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi, ac extensa esse decreuit. Vndè per cõsequens dictũ priuilegiũ etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quarè dicendum est, per huiusmodi priuilegium aduersùs Abbatiales Ecclesias, Conuentus, ac ipsorum bona, & iura, nisi centum annorum spatio, præscribi non posse, ità sentit *Ioann. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2. Roder. quæst. Reg. tom. 15. q. 36.* Vndè patet responsio ad argumenta in contrarium adducta, quamuis enim procedant de iure communi; tamen in fauorem Monasteriorum, ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli, incipiat contrà Ecclesiam currere præsctiptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd statim incipiat currere præscriptio.*
2 *Præscriptio contrà Ecclesiam, vel Monasterium pro rebus malè alienantis non incipit currere ante mortem, vel cessationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris num. 3.*
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quòd Abbate malè alienante rem Ecclesiæ, statim incipiat currere præscriptio contrà Ecclesiam, cuius sunt res alienatæ, vt probatur in *cap. continebatur extr. de his, quæ fiunt à Prælat. sinè consensu Cap.* vbi habetur, quòd concessio decimæ ab Abbatissa facta prius, si conuentu sciente, & non contradicente facta est, robur firmum debet habere.

Secundò præterea, in venditione rerum Ecclesiasticarum taciturnitas pro consensu habetur, vt dicit *Glos. in supra alleg. cap.* ergò si, Abbate malè alienante, Capitulum tacet, videtur quòd currat præscriptio.

2 Sed contrà est, quod disponitur in *cap. si Sacerdote*, 16. q. 3. vbi *gloss.* ponit casum, quòd quidem Prælati iniustè alienàuerunt possessiones Ecclesiarum, & receptores retinuerunt possessiones illas per spatium 30. annorum, & cùm quæsitum fuisset in Concilio Toletano, vtrùm detemptores tuti sint præscriptione illa; fuit responsum, quòd non; quià præscriptio non currit in vita Prælati malè alienantis; sed incipit currere post eius mortem. Et licèt Paulus IV. statuerit, contrà bona Ecclesiastica malè alienata nunquam præscribi posse; tamen Pius IV. eius successor eam Bullam reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt est videre in sua Bulla incip. *Prouida, fol.* 68 r. *in Bullar.* & ideo bona Abbatiarum, vel aliarum Ecclesiarum malè alienata præscribi possunt spatio 40. annorum de iure communi, per *tex in authen. quas sanctiones, C. de Sacrosanct. Eccles. & cap. ad audientiam, & cap. cùm nobis, & cap. illud & cap. quarta, de præscript.* vel ex priuilegio, de quo infra mentionem faciemus, spatio 60. annorum; vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra; cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præscriptio currere incipiat post mortem, vel cessationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio est; quia contractus non sumpsit vigorem à principio, & ideò subducitur tempus, quò Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per *tex. in d. can. si Sacerdotes*, ità *Ioann. Andr. in cap. 1. num. 3. de reb. Eccles. non alien. in 6.* & ibi *Anton. de Butr. num. 7. Rebuff. in Comp. alienat. rerum Eccles. num. 38. Redoan. eod. tract. q. 79. cap. 3. Molin. de iust. disp. 7.* & alij apud *Aloys. Ricc. in prax. fori Eccles. decis. 32. num. 2. & 3.* quibus addo *Quaranta in Summ. Bullar. verb: alienatio rerum Ecclesiæ num. 46. vers, hinc non immeritò, D. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 95. num. 72. & alleg. 132. num. 6. secundùm Lugdunen. impressionem.*

3 Et hoc est intelligendum, vt neq; post mortem, vel cessationem Abbatis, qui malè bona suę Abbatiæ alienauit, præscriptio in fauorem possidentis currere intelligatur; nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intrà dictũ tempus successisset, quam scientiam, & patientiam probandi, onus incumbit fundanti se in d. præscriptione *Caualr. decis. 46. nu. 29. p. 1. Ricc. d. decis. 32. nu. 6. Quarant. & Barbos. loc. cit.*

4 Ad contraria resp. & primò ad *tex. in c. continebatur*, sicut respondet *Gloss.* quòd ideò valet talis alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam possumus respondere vna cũ *glos. in c. sinè exceptione. 12. q. 2. in verb. hoc sciat*, quæ dicit, quòd licet omnes clerici consentiat; si tamen non obseruatur forma alienationis, alienatio nulla est, & habetur in *l. iubemus C. de Sacrosan. Eccles.* & plura alibi.

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Ecclesia vacante currat præscriptio contrà illam.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio nunquam currit Prælato, sed ipso*

iure dormit contrà Ecclesiam quocunque modo vacantem.

2 *Ecclesia, quoad propositum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato.*

3 *Hostilitatis tempore dormit contrà Ecclesiam ipso iure præscriptio.*

4 *Schismatis, & pestis tempore cessat contrà Ecclesiam præscriptio.*

5 *Pestis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

1 INdubitata est iuris conclusio, quæ dictat contrà Ecclesiam quocunque modo vacantem Prælato nusquam currere, sed ipso iure dormire præscriptionem, vt probat *tex. in cap. de quarta, vers. nisi*, & in *cap. auditis, de præscrip. cum alijs cit. per Crauett. de antiq. temp. par. 4. cap. materia num. 48. Balb. de præscrip. 2. par. 6. princ. à num. 7. D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 132. num. 1. cum seqq.*

2 Dicitur autem Ecclesia, quoad propositum, vacare, vbi careat proprio, & Immediato Prælato, qui pro rebus Ecclesiæ iure agere debuit; qualis est Abbas respectu Abbatialis Ecclesiæ, quantumcunque non desint alij Prælati Superiores, & mediati; sicuti docent *Innoc. in cap. olim, il 1. de restit spol. Abb. num. 2. Felin. num. 5. in d. cap. 1. de præscript. D. Aug. Barbos. d. alleg. 132. num. 7.*

3 Amplia, vt etiam hostilitatis tempore dormiat contrà Ecclesiam ipso iure præscriptio, vt probat *tex. in cap. prima actione, 16. q. 3.* & in *cap. ex transmissa*, ibi, *præscriptione hostilitatis tempore non currente, de præscrip.* &

4 idipsum de tempore schismatis, tradit *tex. in cap. cùm vobis 14. eodem tit. de præscript.* & resoluunt *Balb. de præscrip. 2. par. sextæ. à num. 3. Paris. cons. 104. num. 174. cum seqq. lib. 1. Rip. de peste par. 2. princ. à num. 121. D. Aug. Barbos. d. alleg. 132. num. 11.* idem resoluentes de

5 tempore pestis; quasi tunc sit bellum inter Deum, & homines, secundùm *D. Aug. Barbos.* & ab eo citatos in *tract. de loc. commun. argument. iur. loc. 13. num. 1.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præscriptio currat contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Contrà censum debitum ratione subiectionis non præscribitur.*

3 *Respondetur ad argumenta.*

1 ET primo videtur, quòd præscriptio currat contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. Nam triennalis præscriptio, petitori silentium imponit, vt habetur in *cap. post quingentos §. item, 16. q. 3.* vbi habetur, quòd lex 30. annorum non potest abrumpi. Vnde ex auctoritate huius tex. videtur, quòd contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali currat præscriptio, si Ecclesiæ non fuerit solutum, saltem per spatium tanti temporis.

Secundò, præterea etiam si aliquis mala fide rem alienam possidere cœpit, post triginta annos aduersus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt est *tex.* ad literam in *cap. placuit, §. quòd si mala fide, 16 q. 2.* ergò contrà tributum Ecclesiæ Abbatiali debitum currit præscriptio, si cessetur à solutione per longi temporis spatium.

2 Sed contrà est, quod dicit *Panormitan. in cap. significauit, de cens. num. 6.* quòd contrà censum debitum ratione subiectionis non præscribitur, per *tex. in l. competit, C. de præscript. 30. vel 40. annorum*; & ratio, quarè census non præscribitur, est, quia sicut subiectio simpliciter non praescribitur *cap. cùm non liceat, de præscript.* ità neq; præscribitur census illam repræsentans subrogatiuè, ità *Fel. in cap. ad audientiam nu. 2. de præscript.* & ibi etiam *Panormitan. num. 18.* dantes in hoc regulam, quòd census, & subiectio pariformiter regulantur, adeò, vt vbi subiectio præscribi potest, ibi etiam census præscribi poterit, estò quòd præstaretur in signum subiectionis: & è contrà, vbi subiectio non præscribitur, ibi neque census ob eam debbitus. Quibus rationibus sic stantibus ad argumenta respondeo.

3 Ad primum. Non obstat *text. in cap. post quingentos, §. item, 16. q. 3.* nam tex. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris possidet, vt dicit gloss. ibibem: Nam si super rebus Ecclesiæ mota fuerit controuersia, & iusta sit definitio subsecuta, ille qui cœpit possidere auctoritate Iudicis, poterit præscribere; nam iustè possidet, qui auctore Prætore possidet, *cap. dixit, 14 q. 5. & cap. cùm inter, extrà, qui filij sint legitimi, & l. iustè, ff. de acq. poss.* vel §. ille potest intelligi, quòd fuit secuta concordia inter partes, vt dicit ibi *gloss. in verbo, sed non loquitur*, quæ concordia vocatur difinitio.

Ad secundùm argumentum in *cap. placuit §. si mala*, respondemus, quòd ideò lex permittit, vt quis mala fide rem alienã præscribat, quia odit, & punit negligentes, & desides circà bona sua, vt dicit *tex. in d. c. placuit*, & si aliquo casu iste malæ fidei possessor ceciderit à possessione sua, actionem non habet. Non sic est in solutione census debiti Ecclesiæ; nam si steterit per mille annos Ecclesia ipsa ad perendum censum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contrà eam currit præscriptio, rationibus supra allatis: potest esse, & alia ratio; nàm si non potest præscribi census, quod datur Principi in signum subiectionis, vt vult *tex. in l. competit, C. de præscript. 30. vel 40. annorum*, ergò & à fortiori, nec potest præscribi huiusmodi census debitus Ecclesiæ, sed res Ecclesiæ dicuntur publicæ sicut res fisci; vt in *cap. quid ergò, 23. q. 4.* iuncta *gloss.* sed argumentum à fisco ad Ecclesiam nondum est probabile, sed fortè quia æquiparantur à iure *l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. & §. finimus* iuncta *gloss. in Auth. de non alien. vel permut. reb. Eccles. coll. 11. & cap. auditis*, & ibi, *Panormitan. de in integr. restitut.* ergò nec potest præscribi census, qui debetur Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

QVAE-

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, si postquàm aliquid bona fide & iusto titulo præscripserit, superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Præscribens aliquid bona fide, & iusto titulo, si post completam præscriptionem mala fides superuenerit, est tutus etiam in conscientia.*
3 *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4 *Lex humana iniquum non continens, an sit seruanda.*

1 Videtur primò, quòd si Abbas, finita præscriptione, nouerit, rem fuisse alienam, teneatur in foro conscientiæ illam restituere; Nam si res aliena, propter quam peccatum est, reddi possit, & non reddatur, dicit *tex. in cap. si res, 14.q.6.* quod pœnitentia, non agitur, sed simulatur; si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.

Secundò in præscriptione requiritur bona fides à principio, in medio, & in fine, & ex omni tempore præscriptionis, vt est *tex. in cap quoniam omne, de prescript.* ergò si, finita præscriptione, Abbas cognouerit, rem esse alienam, tenetur in foro conscientie illam restituere.

2 Sed contrarium firmat *gloss. in cap. vigilanti extr. de prescript. in verbo, sed contra videtur,* vbi dicit, quòd completa præscriptione iam tutus est, secundùm vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit. de præscription.* & in pluribus alijs locis, ergò iure possidet, si iure, ergò iustè, & benè, vt in *cap. quid dicam, 14. q. 4.* nec iam dicitur aliena.

3 Prætereà iura faciun hoc meum, illud tuum, vt in *cap. quo iure 8. dist.* Item Conditor Canonis, vel legis potest mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l. benè à Zenone, C. de quadrienn. præscriptione*; & sic multò fortiùs potuit inducere hanc præscriptionem, in odium negligentium, Sed vlterà sententiam *glos.* adsunt circa hoc aliæ sententiæ scribentium, relatorum per *Panormitan. in dicto cap. vigilanti, de præscr. sub num. 6.* & inter alios fuit opinio *Alani* distinguentis; an res fuisset præscripta ex causa lucratiua, aut ex causa non lucratiua; vt primo casu teneatur restituere, secundo non, arg *cap. quod habetur, 13. q. 1.* qui quidem Canon parum facit; sed hæc distinctio reprobatur secundùm *Ostien. per l. penult. C. de praescript. long. temp. & cap. Apostolica, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia; & licèt D. Anton. tenuerit, quòd sit peccatum; tamen contrarium dicendum est, cùm *Panormit. loc. cit.* qui indistinctè tenet opinionem glossæ sentientis, non esse peccatum; quæ communiter à Canonistis approbatur. Cuius motiui ratio est; quia ius Canonicum, etiam quatenùs disponit in foro contentioso, pro fine habet salutem animæ, vt in *cap. cùm contingat, de iure iur.* & quod ibi not. Nam finis iuris Canonici est, dirigere hominem ad bonum commune, secundùm quod congruit humanæ societati, non solùm ciuiliter, sed secundùm fidem in Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt in *§. Rex pacificus in proœm. Decretal. & in cap. prodest, 23.q.5. not. in regula, peccatum, & regula possessor, de reg. iur. lib. 6.*

4 Item lex humana iniquitatē non continens, seruãda est, etiam in foro conscientiæ, vt notat *Ioann. Calderinus in proœm. decretal. & Ioann. Andr. post Beatum Thom. in c. 3. de vsur. lib. 6.* cum ergò lex humana, & Canonica iusta de causa, tollant actionem & conferant dominium præscribendi; non apparet ratio sufficiens, quare teneatur restituere in foro animę, facit *cap. 1. de præscript. eod. tit.* vbi inducitur præscriptio ex causa, & cum notitia rei alienæ; ipsa enim lex iusta de causa potest priuare aliquem re sua, & alteri tradere, vel ex causa perpatrati delicti, vel ex causa boni publici, vt *tex. in l item si verberatum, ff. de re iud. & cap. pro humani, de homicid. lib. 6.* Item ius Canonicum nunquam scienter inijcit laqueum, nec scienter defendit aliquem in peccato, vt *cap. literas, de restit. spoliat. & cap. consanguinei, de re iud. & cap. fin.* Si enim præscriptio bonæ fidei esset inductiua peccati, post notitiam habitam, completa præscriptione, ius Canonicum profectò non diceret, quem posse præscriptione se tueri, *cap. sacit, eodem tit. cap. de quarta, & cap. ad aures, eodem tit. de præscription.* Nec Papa mandat præscriptionem rescindi, immo exprefsè eam approbat, ad idem facit, *cap. auditis, eodem tit. de præscript.* vbi licèt postmodùm constiterit, illi Abbati viro Religioso nullum ius competere, tamen ait Papa, illum debere defendi ex iuribus præscriptionis. Et hanc opinionem tenet *Innoc. in cap. cura, in fine, de iure patron.* vbi asserit, quòd licèt post completam præscriptionem appareat de illegitimo titulo; nihilominùs tamen salua conscientia possunt hi, qui præscribunt bona præscripta retinere; quia tuti sunt authoritate illius, qui potestatem, concedendi ius super talibus, habet, & qui hanc pœnam amissionis iurium suorum, induxit in odium negligentium, & fauorem sollicitorum, ità etiam *Bald. in cap. si quis per 30. col. 3. si de feud. fuerit. controu.* idem *Bald. Card. & Imol. in d. cap. vigilanti,* vbi etiam *Felin. col.6. nu.11.* Visis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propositi quæsiti, explanantibus, ad argumenta in contrarium adducta deueniendo.

Ad primum argumentum in *cap. si res, 14. q. 6.* respondemus. Quòd tex. ille loquitur de furibus, qui dum possunt non restituunt, nos verò loquimur de Abbate, qui post completam præscriptionem bona fide, & iusto titulo non tenetur restituere, si deindè superueniat mala fides, rationibus supra allegatis.

Ad secundùm argumentum respondemus, vnà cum *glos. in d. c. si res, in verbo, tu dicas,* quòd si possessor ex omni tēpore præscriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta est sua de beneficio iuris; vnde tunc non est dicendum, quòd habet conscientiam rei alienæ, licèt post tempus præscriptionis incipiat scire rem alienam fuisse.

Dd 3 DI-

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Insignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæsit. 1. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur Insignijs Pontificalibus.

Quæsit. 2. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur ornamentis, & vestibus Prælaritijs.

Quæsit. 3. Vtrùm Abbates, alijque Regulares ad Episcopatum, aliasue dignitates extrà eorum Ordines assumpri, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

Quæsit. 4. Quibus Insignijs, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbares, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares Episcopis inferiores, vtantur Insignijs Ponrificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Insignia Pontificalia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarum suarum.*
2 *Pontificalia Iusignia, quæ sint.*
3 *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid significet.*
4 *Baculus pastoralis, quibus nominibus vocetur, quid significet, & quarè Summus Pōtifex illo nō vtatur.*
5 *Anulus quid significet.*
6 *Anulus quarè in quarto digito ponatur.*
7 *An Abbates non habentes speciale priuilegium, Anulo vti valeant.*
8 *Sandalia, siuè Compagi quid sint.*
9 *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*
10 *Chiroteca quid signisicent.*
11 *Cruce pectorali quarè ornetur Abbas, & num. 24.*
12 *Abbates, Mitra, Baculo pastorali, Anulo, Sandalijs, & alys Episcopalibus Insignius, & ornamentis vti posse, probatur per nonnulla priuilegia, quæ adducuntur.*
13 *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vsum Mitræ, Baculi pastoralis, & aliorum Insignium sunt assecuti*
14 *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bouonien. per specialem Bullam extensionis, habent vsum Pontificalium.*
15 *Abbates Casiuenses, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, Insignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegys, vsum sunt assecuti.*
16 *Abbates Congregationis Camaldulen. Poutificalibus Insignijs, per Bullam Leonis Decimi, insigniti sunt.*
17 *Abbates nostrae Congregationis Vallis Vmbrosæ, tàm specialiter, quàm vniuersaliter gaudent priuilegys vtendi Iusignijs Pontificalibus.*
18 *Abbates Cistercienses per varia Summorum Pontificum priuilegia, Iusignijs Pontificalibus vtuntur.*
19 *Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium vigore Constitutionum Cælestini Quinti, Eugenij Quarti, & Pauli Quinti.*
20 *Abbates Montis Oliueti Insignijs Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & specialiter Iulij Secundi.*
21 *Abbates Montis Virginis praedictis Pontificalibus Insignijs vtuntur vigore Bullæ Vrbani Quinti.*
22 *Abbates Praemonstratenses habent vsum Pontificalium virtute Bullae Gregorij Noni.*
23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ solus in sua Religione, habet vsum Pontificalium Insignium per Bullam Pauli Quinti.*
24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Missarum.*
25 *Abbates seculares, an Insignijs Pontificalibus potiantur.*
26 *Abbates commendatarij, an ijsdem Insignijs decorentur.*
27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

1 CVm Insignia, & ornamenta Pontificalia, seù Episcopalia data sint Abbatibus ad decorē Ecclesiarum suarum, secundùm *Ioannem Andream in cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6. & Francisc. Manc. in decision. 1076. num. 2.* non verò ad pompam propriæ personæ, & animi faustum, neque ad simplicitatem Monasticam dissipandam; ideò mirum non est, quòd Pontificalia hæc Insignia in Abbate minimè probauerit *D. Bernardus epist. 42. ad Henricum Senonen. Archiepiscopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum, Apostolicis adeptis priuilegys, per ipsa sibi vendicant Insignia Pontificalia, vtentes, & ipsi more Pontificum, Mitra, Anulo, atque Sandalijs: sanè si attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret professio: si ministerium solis liquet congruere Pontificibus. Profectò esse desiderant, quòd videri gestiunt; meritòque non queunt esse subiecti, quibus iam ipso se comparant desiderio. Quòd si, & nomen eis conferre priuilegiorum posset auctoritas, quantò putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices:* hæc Bernardus.

Et *Petrus Blesensis, Archidiaconus Bathonien. epist. 90.*

epiſt. 90. ſcribens Vilhelmo Bleſenſi Abbati Machinen· eius fratri, qui ab Apoſtolica Sede horum Inſignium vſum obtinuerat, illum monet, vt vel iſta Inſignia, & ornamenta reddat, aut Abbatiam relinquat, ſubdens. *Inſignia Epiſcopalis eminentiæ in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Annulus, & Sandalia in alio, quàm in Epiſcopo quædam ſuperba elatio eſt, aut præſumptuoſa oſtentatio libertatis, &c.* refert *Renat. Choppin. Monaſt. lib. 1. tit. 2. num 18.* Hac fortaſſis de cauſa, iam Cōgregatio Bursfeldēſis *in cap. 18. Conſtit.* infraſcriptam edidit legem pro ſuis Abbatibus, vt teſtatur *Renat. Choppin. loco citato*, ſub his verbis. *Nemo ex Abbatibus noſtris, etiam Apoſtolico ſuffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiuſmodi Inſignijs, & apparatibus Pontificalibus vti præſumat: Hæc enim licèt interdùm ſimplici animo rationabiliter ferri poſſint, tamen à ſipientibus, & ad indicandum pronis, curioſæ vanitati magis, quàm Religioſæ ſimplicitati deputari ſolent.* Quæ poſteà Conſtitutio abolita eſt: cùm Abbates Bursfeldenſes hodie Inſignijs Pontificalibus omnes vtantur, vt mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiuſdem Congregationis.

2 Vt ergò quod probandum eſt facillimè perſcrutemur, priùs videndum eſt, quænam ſint huiuſmodi Inſignia Pontificalia, deindè illorum vniuſcuiuſque ſignificatum. Inſignia ergò Pontificalia, ſeù Epiſcopalia, quibus (ſecluſis priuilegijs) de iure communi Epiſcopi, alijque Prælati ſuperiores vti poſſunt, ſunt, Mitra, Baculus paſtoralis, Anulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirotecæ, & Crux pectoralis, vt teſtatur *Iſidor. Moſcon. in tract. de magnitud. militant. Eccleſ. par. 1. lib. 1. cap. 8. verſic. ornamenta.* Horum ſingulorum ſignificationes apponit *Gulielm. Durand. in Rationali diuinorum offic. lib. 3. à cap. 13.* & alij citandi, ex quibus aliqua hic breuiter inſinuanda duximus.

3 Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, ſeù Apex ex *Sancto Auguſtino 2. Ciuit. 15.* ſeù Sertum eum Gemmis, ex *Ennodio, de Mitra Sancti Ambroſij*; ſeù Corona Sacerdotalis, ex *Ammiano Marcellino, lib. 29.* ſeù Corona gloriæ, ex *Euſeb. Cæſarien. lib. 10. Hiſtor. cap. 4.* ſeù Pileum generis neutrius, vel Galea, vel Tiara, ex *Iſidor. lib. 19. Orig. cap. 21.* ſeù Infula, *ex Hugon. Victor. lib. 1. de Sacrament. cap. 55.* ſeù Cidaris, ex *Alnino, cap. de ſingul. veſtibus*, ſeù Phrygium ex *Nicephor. lib. 14. cap. 34.* quòd impoſuit capiti Sancti Syluestri Conſtantinus, ſeù Lorum ex *Balſamone* apud *Buleng. de Veſt. Pontif. lib. 1. cap. 6.* ſeù Auriphrygium circulare, ab *Innoc. III. in ſermone de Sancto Syluestro*; ab Apoſtolis ortum habuit, ex *Baronio Ann. 32. numero 298.*

Mitra vox Latina eſt, Græca, & Syriaca, vel Hebræa, ex *Varron. libro 1. de ling. Lat.* & hoc modo interpretatur à Ioſepho Scaligero; nempè Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non eſt hic deſcribenda; ſed ſolummodò eius forma aliquo modo inſinuanda viſum eſt, his exemplis; nam Mitra Sancti Syluestri, aſſeruatur Romæ in Eccleſia Sancti Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, ſerico & auro contexta, eſt coloris cærulei, cùm imagine Beatæ Mariæ Virginis, & paruuli Ieſu inter duos Angelos ſtantes, Diaconali veſte indutos; fertur etiam, quòd Valenciæ viſitur Mitra Sācti Auguſtini Epiſcopi Eccleſiæ eximij Doctoris, altioris palmo, formæ ſimiliter acutæ, quam ipſe Apicem appellauit, ſerica eſt, & alba, quam cingit, & diuidit à cuſpide linea cærulea, ſerico, & auro texta.

Geſtatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc, vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quòd ille, qui habet maiores ornatus, ſit maioris auctoritatis, iuxtà illud.

Hunc decorant homines, quem veſtimenta decorant. Gloſſ. in cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. lib. 6.

Quo autem ad eius ſignificationem, dicunt aliqui, quòd ſignificat ſpineam coronam; & ideò Diaconus Pontifici Miſſam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Miſſæ, Chriſtum in paſſione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, ſint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat: & quòd duo eius cornua ſunt duo Teſtamenta, anterius Nouum, poſterius Vetus: Abbas ergò Mitram accipiens, & cùm ea caput tegens, intelligat, quòd quinque ſenſus à Mūdi illecebris cuſtodire debet, vt duorum Teſtamentorum præcepta ſeruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam, quam ſibi Dominus præparauit in æternum, vt *Durand. dicto cap. 13.* & *D. Geneſius Minuccius Monachus Vallis Vmbroſæ, in ſuo Speculo Eccleſiaſtico, libro 1. cap. 4.* optimè notant.

4 Baculus Paſtoralis, ſimiliter multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Baculus, Virga paſtoralis, Pedū, Ferula, & Capuita, quæ ſunt ſynonima, ex *Iuone Carnot. epiſt. 8. de Hom. in Gem. lib. 1. cap. 217.* Cambucam vocant aliqui apud *Petrum Commeſtorem, in Hiſtor. Exod. cap. 52.* Camburtam vocat *Ordo Romanus, in Dedicat. Eccleſ.* Capuita autē, & Camburta, ſunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, quæ Baculum retortum denotat; Regula certa eſt, vt Baculus, & Mitra, in Prælato, correlatiua ſint, vt habetur ex *Cæremon. Epiſc. lib. 1. cap. 17.* Hinc notandum eſt, differre Baculum Epiſcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Epiſcopi non ornatur ſudario, ſicut Baculus Abbatis, *Act. Mediolanen. Eccleſ. in Inſtruct. Fabr. Eccleſ.*

Baculus Paſtoralis correctionem Paſtoralem ſignificat, eſtq; auctoritatis, & diſciplinæ ſignum, ac imbecillitatis humanæ ſuſtentaculum; vnde in cæremonia conſecrationis Epiſcopi, conſecrans, tradendo Baculum conſecrando, ait, *Accipe Baculum paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitijs pie ſæuiens, indicium ſine ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens.*

Per Baculū ergò Paſtoralē, poteſtas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Chriſto Domino Apoſtolis collata fuit, quandò eos ad prædicandum miſit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyſes etiā à Deo cum virga miſſus fuit in Aegyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus eſt in Terra, & in

Mari, & ad eius contactum petræ in deserto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem lac, & mel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Baculum doctrinæ significare authoritatem; hac enim debiles, & infirmi sustentantur, inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Designatur autem per Baculum, ea, quæ his versibus comprehenduntur.

In baculi forma Præsul datur hæc tibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iustos, punge vagantes.
Attrahe, subiecta, stimula, vaga, morbida, lenta.
Gloss. in cap. vnico, §. fin. verb. propter historiam, de sacra vnct. & optimè *Isidor. Moscon. dicto cap. 8. vers. item Baculus, pag. 233.*

6 Quòd autem Baculus sit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in summo, denotat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles sui rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo pastorali non vtitur, tùm propter historiam, tùm propter mysticam rationem, vt dicitur *cap. vnic. §. vlt. de sacra vnct.* Historiam refert ibi *gloss. verb. propter historiam*, dicens, quòd Martialis, vnus de discipulis Petri, quem posuit Dominus inter discipulos, cùm dixit: *Nisi efficiamini sicut paruulus iste, non intrabitis in regnum Cœlorũ, &c.* Missus fuit à Beato Petro ad prædicandum in Germaniam; qui cùm iret, mortuus est, & rediit Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum, & tangens eum, dic, vt in nomine Domini surgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & resurrexit, & prædicauit; & ità Petrus remouit à se Baculum, & dedit subditis; ità gloss. loco citato, cum alijs citatis à D. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 1. tit. 1. cap. 3. num. 15. & in collect. ad cap. vnic. num. 14. de sacra vnct.*

7 Mystica ratio est; quia Baculus habet in summitate recuruationem, quasi ad trahendum, vt diximus, quòd non est necessarium in Summo Pontifice; quia nullus ab illo diuertere potest finaliter; Ecclesia enim non potest esse nulla, *can. pudenda, in fin. 24 quæst. 1.* vel quia per Baculum, designatur coertio, siuè castigatio. Ideò alij Pontifices recipiunt à suis Superioribus Baculos, quia ab homine potestatem recipiunt, Romanus Pontifex nõ vtitur Baculo, quia potestatem à solo Deo recipit; ità *gloss. prædicta, verb. mysticam rationem*; hæc de Baculo pastorali. De eodem, vide in *Quæst seq. n. 13.*

5 De Anuli significatione tractat *Panormitan. in cap. clerici, il 2. de vita, & honestate clericorum, nu. 6. circà med.* dicens, quòd quemadmodum Anulus datur sponsæ in signum matrimonij, vt in *cap. fœmina, 30. quæst. 5.* ità etiam Prælatis Ecclesiasticis in signum matrimonij spiritualis. Tractat etiã de ea *Durand. dict. lib. 3. cap. 14.* dicens, quòd Anulus est fidei Sacramentum, quo Christus sponsam suam Sanctam Ecclesiam subarrauit, vt ipsa de se dicere valeat: *Anulo suo subarrauit me Dominus meus Christus, &c.* & *Isidor. Moscon dict. cap. 8. vers. item Anulus, pag. 233.* ait, quòd datur Anulus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt signaculum secretorum, & vt sponso fideli animarum Dei; subdens, quòd quandò datur, talia solent proferri verba. *Accipe Anulum discretionis, & honoris, fidei signum, vt quæ signanda sunt signes, & quæ aperienda sunt prodas, quæ liganda sunt, liges, & quæ soluenda sunt, soluas.*

Anulus ergò Abbatis significat integritatem fidei, vt videlicet Ecclesiam sibi traditam, diligat, & custodiat; nam ipsi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Ecclesijs eorum, quemadmodùm contrahitur inter Episcopum, & Ecclesiam suam; & dicuntur sponsi suarum Ecclesiarum; itàut ipsorum morte Ecclesiæ viduatæ dicantur, vt per *Innoc. in cap. quia propter, in princ. vers. viduatis, de elect.* & per *Bart. in l. si ità quis, § is, cui, nu. 3. vers. quartò inter Monasterium, ff. de legat. 2.* & latè probauimus *in tract. de elect.*

6 Ponitur autem Anulus in quarto digito, vt sciat Abbas, se Ecclesiæ corde, & animo seruire: fertur enim, in eo digito venam esse, quæ à corde procedit, *dict. can. fœmina, 30. quæst. 5. Ioan. Andr. in dicto cap. clerici, il 2. num. 9.*

Quòd autem Abbates Anulo vti possint, patet, tùm ex priuilegijs à Sede Apostolica illis concessis, quæ infrà adducemus: tùm etiam ex consuetudine, quæ saltem dat interpretationem concessæ potestatis.

7 Vtrùm autem cessante priuilegio, possint Abbates Anulos deferre, *Ioannes Andr. in dicto cap. clerici, il 2. num. 9.* per illum *text.* ait, quòd cessante priuilegio soli Episcopi, & Superiores deferri possint: & ducitur ex eo, quia solus Episcopus contrahit matrimonium spirituale cum sua Ecclesia, & per eius mortem, Ecclesia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obstat, quin etiam Abbates absque priuilegio, tanquàm Ecclesiæ Prælati, Anulo vti possint, immo ex ea id confirmatur. Nam etiam inter Abbates, & eorum Ecclesias contrahitur matrimonium spirituale, & Ecclesiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per *text. in cap. nè pro defectu, de elect.* vbi *Doctores* communiter dicunt quòd Ecclesia remanet viduata, nedùm per mortem Episcopi, verùm etiam per mortem cuiuscunque Prælati Regularis, & quisque illorum dicitur, Pastor Ecclesiæ, vt patet expressè in *dicto text.* Prætereà *in dict. cap. clerici*, non dicitur, quòd illi tantùm possint vti Anulo, qui matrimonium spirituale contraxerunt; sed solùm dicit, quòd clerici nõ debent Anulos deferre, nisi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere dignitatem, *cap. in demnitatibus, de elect. in 6. & cap. vt Apostolicæ, de priuileg. eodem lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc sententiam videtur amplecti *Panor. in d. cap. clerici, num. 5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contrà. De eodem Anulo in *Quæst seq. nu. 13.*

8 Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti potest Abbas, sunt Sãdalia, siuè Compagi, de quibus fit mentio in *can. nonnulli, §. Compagis, & can. seq. 93 dist.* vbi probatur, Sandalia esse propria Episcoporum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem sunt apud *Sanctum Hieronymum in Isaiam, lib. 5. cap. 20.* quæ ab *Alcuino, cap. quid sign. vestim.* Soleæ dicuntur, distinguũtur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vsque ad ge-

ad genua, sandalia verò pedes tantùm contegunt, ex *Innoc. III. lib. 1. cap. 48.* vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex *Isidor. lib. 19. Orig. cap. 34.* vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi *à Sancto Gregorio, libro 7. epist. 28.* & ab *Amalat. lib. 2. cap. 18.* horum enim vsus ab *Apostolis* introductus est, *teste Rabano, lib. 1. instiut. cler. cap. 22.* itàut nemo inferior, absque Summi Pontificis auctoritate, illa gestare possit, vt notat *Archid. & Franch. in cap. Vt Apostolicæ, nu. 1. vers. item vti Compagis, de priuil. in 6.* de iisdē Sandalibus in *Quæst. seq. n. 13.*

At Abbates illis vti possunt ex specialibus concessionibus, & priuilegijs Sedis Apostolicæ, de quibus infrà. Illorum significationē reperies apud *Durand. in Rationali, cap. 8. num. 1. & seq.*

9 Tunica, quam Abbas solemniter celebraturus induitur, perseuerantiam denotat; nam cùm omnes virtutes in stadio currant, perseuerantia tantùm accipit brauium; qui enim vsque in finem perseuerauerit, hic saluus erit, *text. in cap. Apostolus, & cap. multi, de pœnit. dist. 2.*

Induitur autem Tunicam post Albam; quia sicut per Albam corporis castigatio; ità per Tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eas induitur, semper ornatus esse debet. Tunica verò ideò non vngitur, quia sicut per eam iter non impeditur, ità pariter virtutes per illam designatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbent; videatur latè *Gulielmus Durandus in Rationali sæpiùs cit. lib. 3. cap. 10. num. 1. & seq.*

Sequitur videre de Dalmatica, quam immediatè Abbas super Tunicam vestit, ex institutione Syluestri Papæ, *can. Diaconi, 93. dist. Alcuin. de diuin. offic. cap. quid significent vestimenta, Amalar. Fortun. lib. 2. de Eccles. offic. cap. 21.*

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia, & post alia indumenta Sacerdotalia inuenta sit; Eius forma elargitatem denotat, cùm largas, & extensas manicas habeat; Vnde secundùm Apostolum, oportet Episcopum non turpis lucri cupidum, sed hospitalem esse, 88. *dist. c.* Consequēs, quæ etiam Abbati adaptari debent; Nō ergò manum habeat ad dandum collectam, & ad recipiendum porrectam; sed illud efficere debet, quòd per Prophetam suadetur, *Frange esurienti panem tuum, & egenos, vagosque induc in domum tuam*; videatur eius forma in *Quæst. seq. nu. 13.*

Præfert autem Crucis formam, ad significandum, vt Mundo sit crucifixus, qui ea ornari desiderat, iuxtà Apostoli sententiam, *Mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo*, refert *Isidor. Moscon. dict. cap 8. vers. Item Anulus, pag. 234.*

10 Postquàm Abbas Dalmaticam est indutus, manus cooperit Chirotecis. Chirotecæ enim ex *Ordine Romano*, dicuntur Manicæ, qui manuum ornamenta sunt; conuenit enim, vt Episcopi, & Abbatis, siuè alterius Prælati Pontificalibus vtentis, quælibet pars ornatior appareat, & talis ritus deductus est ab Apostolis, *Gemma, lib. 1. de antiq. rit. 215.* Per Chirotecas enim, quibus manus vestiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonstrantur, intelligenda sunt, quæ opera ab omni inquinamento mundata esse debent; denotatur etiam per ipsas Chirothecas albas, Castitas, & munditia, vt manus, idest operationes sint mundę, & ab omni sorde immunes. Chirotecis etiam manus operit, vt nesciat sinistra, quid faciat ipsius dextera, iuxtà illud Dominicum Elogium, *Matth. 6.* videatur latè *Durand. in pluries cit. Ration. diuin. offic. lib. 3. cap. 12.* vide in *seq Quæst. nu. 13.*

11 Superest denique, vt de Cruce pectorali aliqua postremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis, assumit etiam Crucem, quæ à collo suspensa, antè pectus pendet; & hoc ad significandum, quod ait Apostolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore vestro*. Imponendo autem sibi, & deponendo Crucem; illam osculatur, ad denotandum, quòd Christi passionem, quæ per illam significatur, credit, & confitetur, ad quam repræsentandam in officio Missæ se parat, vt per *Durand. d. lib. 3. cap. 9.*

12 Quòd Abbates Regulares habeant vsum Mitrę, Baculi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Insignium, de quibus suprà: certum est, tàm ex priuilegijs directè, & specialiter, siuè indirectè, & per communicationem eis cōcessis: quàm ex consuetudine, vt supponitur ex *text. in d. cap. Vt Apostolicæ, de priuileg. in 6.* vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, sed aliorum Pontificalium vsum concedit, cuius *cap.* verba sunt hæc. *Vt Apostolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, alijsque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, concessit in Ecclesiarum suarum gloriā, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti possint, &c.* idem ait *Panorm. in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honest. clericorum.*

Aliqua autem singularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hic recensere nobis visum est, ad huius rei veritatem confirmandā.

13 Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regularium priuilegia concessa sunt, vt videri potest in *Bullis* Gregorij Noni, anno 1238 & Vrbani Sexti, anno 1386. & Bonifacij Noni, anno 1400. & Sixti Quarti, anno 1485. & Innocentij Octaui, anno 1489. & Alexandri Sexti, anno 1493. & Iulij Tertij, anno 1551. quæ *Bullæ* habentur in *lib. priuileg. dict. Ordin. Mediolani impresso, anno 1606.*

14 Extensa sunt priuilegia prædicta Canonicorum Regularium Lateranensium, ad omnes Prælatos, Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. per Innocentium Octauum, vt patet in hac Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus sui sexto, cuius tenor est.

Exposcit vestræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quam Monasteria vestra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque sicut exhibita Nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore existentibus, vt quoties ipsos in Monasteriorum prædictorum, & alijs Ecclesijs tunc in Diœcesi Castellana, quae nunc Diœcesis Venetiarum existit consistentibus, Missam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Insignijs vti, ac benedi-

ctionem

ctionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non foret) elargiri possent Apostolica fuit auctoritate concessum. Nos volentes vos, qui (vt asseritis) dicto indulto hactenùs vsi fuistis, & in dies vtimini: ac Monasteria prædicta fauore prosequi gratiæ ampliori, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore, vt existentibus in quibuscunque Ecclesijs Monasteriorum, Prioratuum, ac locorum vestri Ordinis, Congregationis, tàm in Ciuitate, & prædicta Diœcesi Venetiarum, quàm alijs vbilibet consistentibus, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Insignijs huiusmodi vti, Benedictionemque solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, diuinis interessentibus officijs (dùm tamen aliquis Antistes, vel Sedis prædictæ Legatus præsens non fuerit) elargiri, ac omnes Nouitios Ordinem vestrum expressè professos, ad primam clericalem Tonsuram, & minores ordines promouere, Campanas quoque, & paramenta, & quascunque vestes, & diuino cultui deputata, vel deputanda, in quibusuis Monasterijs, Prioratibus, & alijs dictæ Congregationis locis, benedicere, liberè, & licitè possitis, fel. record. Alexandri Papæ Quarti prædecessoris Nostri, quæ incipit, Abbates; & alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis non obstantibus, auctoritate præfata, tenore præsentium, de speciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Nostri, anno sexto; habetur *in lib. priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impress. pag. 378.*

15 Pro Abbatibus Casinensibus, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, dicendum est, quòd Vrbanus Secundus concessit Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. ac eius successoribus, vt possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus exercere possunt (exceptis dumtaxat Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione) de quo priuilegio aliàs pluriès mentionem habebimus. Sed Pontifex, concedendo, vt possit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam concessisse, vt Pontificalibus Insignijs vti valeat; nam qui aliquid concedit, videtur concessisse omne id, sinè quo res concessa exerceri nō potest. Præterea, Eugenius Quartus, anno Domini 1442. septimo kalendas Iunij, sub Datum Florentiæ, concessit Abbati Sancti Pauli de Vrbe, facultatem celebrandi cùm Mitra, Anulo, Sandalijs, Tunica, & Dalmatica. Similia priuilegia concesserunt multi Pontifices eidem Religioni.

16 Abbatibus Congregationis Camaldulen. Pontificalium vsum concessit Leo Decimus, vt habetur in *Compendio Rotæ, tit. Abbas,* §. 4.

Abbates nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, sigillatim multi, & vniuersaliter omnes, habent vsum Pontificalium.

17 Primus enim inter Abbates nostræ Congregationis, qui vsum Pontificalium obtinuerunt, fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaelis de Passiniano, hic ab Vrbano Quinto vsum Mitræ, Anuli, Sandalium, & cætera adeptus est, vt apparet in eius diplomate, sub Datum, apud Villam Nouam Auinionen. Diœces. 18. Kalend. Octobris, anno 1363. Pontificatus sui primo, in his verbis. *Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam geris Ecclesiam, promeretur, vt votis tuis, in ijs præsertim, per quæ Monasterio tuo, honori accrescit, fauorabiliter annuamus. Olim siquidem felicis recordationis Clemens Papa VI. prædecessor Noster, tibi, & successoribus tuis Abbatibus Monasterij Sancti Michaelis de Passiniano, Ordinis Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, qui essent pro tempore, per suas certi tenoris literas, auctoritate Apostolica indulsit, vt tu, & illi Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Insignijs Pontificalibus vti, ac in Missa, & Mensa solemnem benedictionem facere, locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis, dummodò in benedictione ipsa aliquis Antistes, vel Legatus Sedis Apostolicae præsens non esset: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Cùm autem sicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Episcopi locorum partium diuersarum, te huiusmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, nisi priùs licentiam ab eis obtineas per publicum instrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, vt prouidere tibi super hoc de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmissorum intuitu fauore prosequi gratiæ amplioris, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi vt quamdiù vitam duxeris in humanis, & eidem Monasterio praefueris, Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Insignijs supradictis, iuxtà concessionem supradictam, absque dictorum Episcoporum licentia, vti possis, auctoritate Apostolica tenore praesentium, indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotētis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.*

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monasterij Sancti Saluij, extrà, & propè muros Florentiæ, qui à Bonifacio Nono, Mitræ, Anuli, Baculi, & aliorum Pontificalium vsum consecutus est per Bullam eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Maij, Pontificatus sui anno nono; de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio Nono, Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt constat ex Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Exposcit vestrae deuotionis,* sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus sui anno 12.

Deindè Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pācratij Florentiæ, à Martino Quinto itidem Pontificalibus decoratus est, in vigore eiusdem Pontificis Bullæ, quæ similiter incipit; *Exposcit vestrae deuotionis,* sub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus sui anno 3.

Ab eodem Martino Quinto Dominus Gaspar Monasterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas, Pontifi-

Pontificalia acquisiuit, anno 1420. sub Datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Iunii, Pontificatus sui tertio, virtute diplomatis eiusdem Martini Quinti, quod similiter incipit. *Vestræ deuotionis sinceritas.* Quæ omnia priuilegia, cum multis alijs, eiusdem tenoris nostræ Congregationis particularibus Abbatibus concessa, extant in *libro authentico manuscripto in Archiuio Vallis Vmbrosæ*.

Circà quæ priuilegia præfatum vsum Pontificalium nostræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum est; quòd non solùm illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta est mentio, concessa sunt; sed etiam successoribus eorumdem Abbatum, vt constat per illa verba in eisdem priuilegiis apposita. *Vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo pastorali, ac alijs Pontificalibus Insignijs, liberè possitis vti, &c.*

Non solùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quampluribus alijs nostræ Congregationis concessa fuisse priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorii Vndecimi, Domino Simoni Abbati Vallis Vmbrosæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & successoribus suis concedit, atque iisdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ nostræ Congregationis decoratos esse affirmat, vt in sequenti Bulla eiusdem Gregorii Noni, quisque intueri potest. *Exposcit nostra deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tàm Vos, quos speciali dilectione prosequimur; quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quòd Nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt asseritur, tui Ordinis Caput existas, & quamplura Monasteria dicti Ordinis, quorum Abbates insignijs Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apostolicæ speciali, vti possunt, tibi subiecta fore noscuntur, tu, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint in Missarum solemnijs, & alijs Diuinis officijs, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Insignijs, liberè vti possitis, fel. record. Alexandri Papæ Quarti praedecessoris Nostri, quae incipit. Abbates, & alijs quibuscumque Constitutionibus Apostolicis, in contrarium editis, nequaquàm obstantibus, vobis eisdemque successoribus auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore praesentium indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Auenion. 11. Kalend. Iulii, Pontif. Nostri anno 2.*

18 Abbates Cistercienses eamdem facultatem vtendi Pontificalibus, habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum; & præsertim per Constitutionem Innocentii Octaui, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus sui quarto; quæ Constitutio extat apud *Rodericum, in noua collect. Bullar. tom. 1. Bulla 5. eiusdem Innocentij*.

19 Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium, per memorabile priuilegium Cœlestini V. eorum Institutoris, & etiam per Bullam Eugenii Quarti, quæ refertur ab *Emanuele Roder. in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla 18. eiusdem Eugenij Quarti*.

Quæ priuilegia, etsi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cœlestinorum Generali, concessa sint, tamen à Paulo Quinto, per Constitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29 Ianuarij, Pontificatus sui vndecimo, extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione, posteà creati sunt in virtute, supradicti priuilegii Pauli Quinti, quod habetur in *Appendice Bullari noui Laertij Cherubini, Constitutione sexta, alias 94. Pauli V.*

20 Abbates Montis Oliueti habent vsum Pontificalium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulii Secundi, quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri possunt.

21 Abbates Montis Virginis iisdem Pontificalibus insigniti sunt per speciale priuilegium Vrbani IV. sub Datum apud Vrbem Veterem, secundo Idus Septembris, Pontificatus sui anno tertio. *Laert. Cherub. tomo 1. Bullarij nou. Constitution. 6. eiusdem Pontificis.*

22 Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium, vt in sequentis Bullæ verbis manifestè ostenditur.

Vt pulchra, & decora filia Hyerusalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis appareat, vt Castrorum acies ordinata Ecclesia militans varijs insignitur titulis dignitatum, per quos tanquam ornata Monilibus, & circundata varietate, venustate praeferat virtutum Ecclesiae triumphantis. Quarè Sedes Apostolica Mater Ecclesiarum omnium, & Magistra, alias Ecclesias tamquã adolescentulas honorum insignijs libenter adornat pro meritis singularum sperantes, & immaculatas in ornatu, tantò se diligentiùs studeant conseruare, quantò propensiùs tenentur diligere decus proprium, & decorem, Considerantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Ecclesiam Monasterium tuum, & degentes in eo habuisse, ac habere noscuntur: & volentes ex hoc Monasterium ipsum spiritualibus decorare Insignijs, ac praeuenire honoribus, ac fauoribus gratiosis, tibi, & successoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officijs, & competentibus locis, Mitra, Sandalijs, alijsque Pontificalibus Insignijs; necnon benedictionem populo in eodem Monasterio, & Ecclesijs Ordini suo pleno iure subiectis, iure Pontificum largiendi; dummodò Legatus dictae Sedis, Archiepiscopus, vel Episcopus presens in benedictione huiusmodi non existat, plenam, & liberam Motu proprio non ad tuam vel alterius super hoc oblatae petitionis instantiam; sed ex Nostra mera libertate concedimus auctoritate praesentium facultatem. Datum in Prioratu de Grassello, propè Mulansam Nasionen. Diœces. 4. Kal. Iun. Pontific. Nostri anno 8. ità habetur in *lib. priuil. tom. 2. Premonstraten. Bull. 107.*

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Insigniis ornatus est, vt in sequenti priuilegio Pauli V. ostenditur.

PAVLVS

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRaclara virtutum merita, per quae Congregatio Sancti Hieronymi de Obseruantia, Italicae Regionis nuncupata, Ordinis eiusdem Sancti Hieronymi canonicè instituta in agro Dominico Altissimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt, vt ea libenter concedamus, quae illius decori ad diuini cultus augmentū fore conspicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthasar Sudatus Generalis, ac Monachi, & Religiosi dictae Congregationis. Quòd cùm ipsa Congregatio, & aliae consimiles Congregationes diuersarum Prouinciarum, varijs priuilegijs, & facultatibus ornatae fuerint, ipse verò Balthasar Generalis, & Monachi primodictae Congregationis, diuini cultus augmentum in sua Prouincia adaugere desiderantes, plurimum cupiant, sibi vt infrà, per Nos, & Sedem Apostolicam benignè indulgeri. Nos igitur eosdem exponentes, specialis gratiae fauore prosequi volentes, nec non eos, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis à iure, vel ab homine, quauis occasione, & causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthasari, ac futuris successoribus suis primodictae Congregationis Generalibus, quandocunque existentibus, vt in Monasterio Hospitaletto nuncupato, Lauden. Ciuitatis, vel Diœcesi. Mitra, & Baculo, ac Anulo pastoralibus, & etiam Cruce, ac Sandalijs, & alijs ornamentis, quibus Pontificali dignitate praediti vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedunt adinstar, seu eodem prorsùs modo aliarum Congregationum, & praesertim Generalis Syluestrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Propositi Ecclesiae Sanctae Mariae de Scala Mediolanen. Vti, ac etiam post nocturnas, seu matutinas horas, necnon Missam decantatam, ac Vesperas; in absentia tamen Episcopi Lauden. & dummodò nullus ibi praesens existat Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, aut alius Antistes, solemniter benedicere, ac solemnem benedictionem post earumdem horarum Missae, & Vesperarum celebrationem, & alia diuinorum solemnia impartiri, & singulis Christifidelibus huiusmodi benedictioni interessentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remissiones concedere, & elargiri, & seù decem dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis poenitentijs relaxare, & publicare in forma Ecclesiae consueta, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthasarem, & pro tempore existentes primodictae Cōgregationis Generales praedictos desuper à quoquam etiam loci Ordinario, seù alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, desuper molestari, perturbari, ac inquietari, nullatenùs vnquàm posse, ac irritum, ac inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus; ac vniuersalibus alijs Concilijs editis, & edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictae Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, primodictae Congregationi, alijsque Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis; ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus speciali, specifica, expressa, & indiuidua mentio in praesentibus facienda foret, illis, aliàs in suo robore permansuris, ac vice dumtaxàt specialiter, & expressè derogamus. Caeterisque contrarijs quibuscunque, &c. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Nostri anno 9.

Subscripta O. Raggius, à tergo N. Rainerius.

Quod priuilegium nō extenditur ad totam prædictam Congregationem, neque ad omnes alias Religiones communicantes priuilegia ipsius Cōgregationis, vt ex *Disputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non solùm ex vi priuilegiorum Sedis Apostolicæ, possunt Abbates seculares vti, & decorari insignijs Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua cōsuetudine, iam ab ipsis fundata in *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde talis consuetudo posteà fortita est munus præscriptionis.

24 Satis constat ex priuilegiis adductis, quod etiā Abbates vti possint Cruce pectorali, quia omnium Pontificalium Insignium, & ornamentorum vsus in illis tribuitur; habetur in *Rubr. Missal. Monast.*

Confirmatur ex Pontificali Romano, *par. 1. rub. de Benedictione Abbatis*; vbi Abbas electus, qui benedicendus est, post Tractum, seù Sequentia, procedens ad Capellam, pro eo paratam, deposito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, si anteà, & in principio non acceperat; & deindè aptata sibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticā, Planetam, & Manipulum.

25 Quoad Abbates seculares, nihil certi hic statuere possumus, ex ipsis enim aliqui Mitrati sunt; alii verò non, neque habent communicationem priuilegiorum aliis Abbatibus Regularibus, vel secularibus concessorum, quòd sciatur: recurrendum erit igitur ad specialia priuilegia; quia (vt suprà diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officii, vel dignitatis; sed ex priuilegio Sedis Apostolicæ.

26 An verò Commendatarii, Mitra, Anulo, Baculo pastorali, cæterisque Insigniis Pontificalibus, vti possint, dicendum est, cum *Michaele Leon. Estensi; in Speculo Sacrorum Rituum, verb. Abbas Commendatarius, versic. an Commendatarius Mitram, &c.*

Quod cū huiusmodi pastoralia Insignia, de iure, Abbatibus non competant; sed tantùm ex priuilegio; ideò nisi speciali priuilegio sint suffulti; non poterunt supradictis Insigniis decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia concessa Abbatibus illius Abbatiæ, quam

habent

habent in commendam, ergò poterunt, quemadmodum, & ipſi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipſi quoque vti.

Reſpõdetur, Abbatẽ Commendatariũ non gaudere priuilegijs illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religioſorum non venit, iuxtà doctrinam Bartoli, quam refert, & ſequitur *Roder. quæſt. Regul. tom. 3. q. 51. art. 9.*

Vnde ſi Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem ſtatum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc deſumi ratio ſimilitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur, in *cap. ſanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiuſmodi ſimilitudinem de vna ad aliam perſonam extendi, *Bart. in l. 1. C. de conſtit. Princ. & Salas de legib. diſput. 17. ſect. 8. num 48.*

Neque ſufficit dicere, quòd Cõmendatarius perpetuus verus Prælatus ſit, quia in aliquibus à vero Prælato differt, & diſtat; ità *Gomeſ. ſuper Regul. Cancell. in Reg. de triennal. q. 5. art. 1. num. 22.*

Ex quibus ſatis conſtat Commendatarium, niſi ſpeciali priuilegio, vel ſaltem immemorabili conſuetudine, & præſcriptione ſuffultum, non poſſe vti Inſignijs Pontificalibus.

Oſtenditur clariùs, quòd Commendatarij non vtantur Inſignijs Pontificalibus, per quamdam Conſtitutionem Pauli Tertij, quæ incipit, *Debita conſideratione*, ſub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1540. Pontificatus ſui anno 6. quæ eſt 23. eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullar nou. Laertij Cherub. §. 6.* cuius verba ad noſtram confirmationẽ, & clariorem demonſtrationem firmandam, ſunt. *Praetereà eiſdem Referendarijs, & alijs infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tẽpore exiſtentes, Mitra, & alijs Pontificalibus Inſignijs, ex priuilegio Apoſtolico, vel aliàs vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſterijs, perindè ac ſi illis, vt Abbates praeſſent, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac alijs Pontificalibus Inſignijs huiuſmodi vti; necnon ſolemnem benedictionẽ poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum Diuinorum Officiorum ſolemnia ſuper populum tũc intereſſentem (dummodò inibi aliquis Antiſtes, ſeù dictae Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi praſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri liberè, et licitè valeãt.*

Ex quibus verbis manifeſtè oſtenditur Cõmendatarium abſq; ſpeciali priuilegio Sedis Apoſt. nõ poſſe Inſigniis huiuſmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegiũ potiùs referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

27 De Prioribus autem, ſiuè Præpoſitis, tàm Regularibus, quàm ſecularibus ſimiliter dicendum eſt eos non decorari Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis propter rationes ſuperiùs dictas, dummodò virtute priuilegiorum (queádmodum multi Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Canonicorum Regularium Sãcti Saluatoris Bononien. & alii ſeculares) his Inſigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitijs.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curiæ Romanæ vti valeant.*
2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio poſſunt deferre Pralatorum Regularium habitum, & ornamenta, & num. 11.*
3 *Abbates Generales Caeleſtinorum, & Montis Virginis habent priuilegium geſtandi habitum Praelatorum Regularium, & Mozzettam, & numero 9.*
4 *Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non camerali.*
5 *Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſae, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicae ſuper hoc diſpenſetur.*
6 *Abbates non poſſunt vti Rocheto.*
7 *Abbates extrà Italiam, quo habitu vtantur, & praeſertim, qui ex Clericis ſecularibus Monaſterijs praeficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.*
8 *Abbates, qui ex caetu Monachorum aſſumuntur; quem habitum induant.*
9 *Bulla Pauli Quinti, concedens habitum, & ornamenta Praelatorum Abbatibus, recenſetur.*
10 *Abbatum veſtimenta non poſſunt ità de facili demonſtrari; ideò conſuetudines, & priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt.*
11 *Abbates, & Pralati inferiores multi, geſtant Mozzetam, & habitum Prælatorum Regularium.*
12 *Abbates, & alij Praelati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Inſignijs ſui Monaſterij, vel Familia propria.*
13 *De forma, & figura Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Praelatorum inferiorum.*

IN præſenti non agimus de ſimplici habitu Clericorum, vel Monachorum, ſed de veſtibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine vtuntur. De habitu enim ſimplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferiùs erit ſermo.

Dicendum eſt ergò, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex ſtylo Romanæ Curiæ vti poſſe pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Eccleſia præſtitis ſub pallio, & Mantelletto prædicto deferre poſſe habitum lineum, quem Rochettum appellant, ſed non omnes, vt in ſequenti *Quaeſito* latiùs oſtendemus, & hoc elicitur. ex *cap. Clerici, de vita, & honeſtate Clericorum, Laelius Zecch. de Republ. Eccleſ. cap. 1. de Praelat. in genere.*

Circà præſentem materiam propter diuerſas cõ-

ſuetudi-

suetudines, valde ambiguam, nequaquàm loquar ex propria sententia; sed tantùm referam ea, quæ docet *Michael Leon. Estensis* vir eruditus, & in Sacris Cæremonijs, præcipuè Curiæ Romanæ, summoperè versatus, in suo *Speculo Sacrorum Rituum*, *verbo*, *Abbatis Vestes*, *& Insignia*, vbi ait, quòd 2 Abbates Generales quorumdam Ordinum Monachorum, ex priuilegio Summorum Pontificum habent facultatem deferendi Prælatorum Regularium habitum, hoc est, Caputium, siuè Mozzettā, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum. Hoc nostro seculo, Abbas Cælesti-3 norum Generalis in sua antiqua possessione confirmatus, ac stabilitus est, deferendi habitum Prælatorum Regularium, hoc est, Caputium, siuè Mozzetam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum, quæ prædecessoribus suis à Sede Apostolica, iam olim concessa fuerant; ità respondente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij, anno 1606. vt clariùs in *Bulla Pauli Quinti*, *inf. nu. 9. ponenda*, ostenditur; & post triennium Abbati Generali Montis Virginis vsus Caputij, siuè Mozzettæ concessus fuit, eadem suadente Sacra Congregatione, die 9. Maij, anni eiusdem, quo die etiam 4 respondisse meminimus, Abbatē debere incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non cum habitu camerali.

5 Debent antē Vestes istæ omninò esse coloris habitus Religionis professæ; nisi aliter superindè ab Apostolica Sede sit indultū; solet enim ipsa interdū ex aliqua iusta causa, vt color Religionis professæ mutari possit, benignè concedere; ità factum fuit anno Christi 1607. cū Abbate, & Monachis S. Petri de Monte, Meten Dioec. Sacra enim Rituū Congregatione suadente, die 17. Martij, concessum est eis, vt relicto colore albo, vti possent vestibus nigris, quia ex huiusmodi mutatione nullum præiudicium generabatur Ordini Præmōstratensi, quem illi expressè professi fuerant.

6 Rochetum autem deferre Abbates Regulares nullatenùs possunt, nisi sint de tali Ordine, qui ex priuilegio, vel ex consuetudine, Rochetum deferat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum Regularium, qui Rochetum regulariter deferunt, vel ex consuetudine immemorabili, vel ex Sedis Apostolicæ priuilegio, & ait prædictus *Leon. loc. ci. Grassum* affirmare *in diarijs ad annum 1516.* Quòd quidam, qui se inscribebat Abbatem (cuius nomē iusta de causa silentio prætereo) cùm venisset ad Vrbem, Rochcto, & Capello nigro vtebatur, sicut Abbas; licèt reuera Abbas non esset, & sæpè monitus, vt Rochetum non portaret, ille temerè, & superbè respondens, se posse illo vti, quia erat de numero Canonicorum Regularium Lateranen. mandauit Grassus eidem, de ordine Papæ, & totius ferè Sacri Collegij, vt Rochetum deponeret, aliòquin Vrbis Barricello iuberet, vt illum per viam incedendo, publicè, & cum ignominia Rocheto eum spoliaret; vnde conquæstus de hac re apud Papam, prætensus Abbas obtinuit, vt negotij huius discussio committeretur Bernardino Guterij altero Cæremoniarum Magistro; is primum eumdem prætensum Abbatem acriter reprehendit; deindè verò visis quibusdam eiusdē scripturis, in quibus ostendebat se esse de Ordine Canonicorum Regularium Lateranen. discordiæ finis impositus est.

Narrat insuper idem *Grassus in diarijs suis ad annū 1521.* de quodā Abbate Generali Ordinis Sā-cti Antonii Viennen. qui cùm ad Vrbem venisset cum Cardinale Ioanne à Lotharingia, ambulabat per Vrbe n, indutus habitu illo, quo Rotæ Auditores regulariter indui solent, & in eodemmet habitu Capellæ Pontificiæ interesse volebat; sed à Grasso redargutus, abstinuit; præscripsit autem eidem Abbati Grassus prædictus, vt per Vrbem incedendo, esset cum Manto amplo nigro, & Capuccino, siuè Papafico nigro, & manicis vestis latis, ac Capello nigro, sicut Prothonotarii iisdem temporibus vtebantur.

In Capella autem esset cum Cappa longa, caudata, & capucciata de Saia nigra, non autem de Camelotto, & à Rocheto omninò abstineret; quæ omnia ille postmodùm exactissimè obseruauit.

7 Cæterum (vt refert idem *Leon. loc. cit.*) hoc habitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extrà Italiam Abbates omnes, ex Clero seculari, ad Monasteriorum Regimen assumuntur. Qui quidem omnes cùm Pontificiæ Capellæ interesse volunt, Mantello, & Capuccio deposito, Cappā amplam assumunt laneam, coloris habitus Religionis professæ, pellibusque griseis, vel albis suffultam, iuxtà colorem habitus supradicti.

8 Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congregationibus Monachorum solēt ad gubernationem Monasteriorum communiter eligi, ipsi per Abbatialis tituli adeptionem, suæ Religionis habitum non dimittunt; sed eodemmet habitu induuntur, quo cæteri eiusdem Monasterij Monachi solent indui; dummodò tamen melior sit, ac decentior, & non excedat modestiam Regularem, & obseruātiam Monasticam; ità docet *Abbas*, *in Clemen. ne in agro*, *num. 8. in fin. de statu Monach.* vbi de habitu, quotidiano, & domestico Abbatis scribens, ait, quòd in Monasterio, in quo fuerit Congregatio duodecim Monachorum, aut suprà, Abbas, Prior, vel alius Præsidens intrà septa Monasterii, portare debet Florum; in aliis autem Monasteriis vbi non est tanta Congregatio, Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præsidentes, & Monachos extrà Monasteria proficisci contigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam clausam habeant, & subtus Cappam, si eam portauerint, Cucullam deferant; aut si maluerint, scapulare; licèt enim sub Cappa sit portandum saltem scapulare, aut sub Floro, vel sub Cuculla; adsunt etiam pro eodem vestitu Abbatis Vestes, quæ Rotundellæ dicuntur, quæ nunc sunt in vsu, & non sunt propriæ, de quibus apud eumdem *Abbatem*, *loco citato*, *numero nono*, *& decimo*, vbi ad maiorem intelligentiam supradictarum rerum, ait, quòd nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus, manichas non habens: & nomine Flori, habitus habens longas, & largas manichas; & nomine Rotundellarum, Mantellus longus, apertus tamen antè: & nomine Cappæ Mantellus rotundus, non apertus, totum hominem cooperiens.

Fatcor

Fateor circa huiuſmodi Ornamenta Prælatitia non poſſe aliquid certi ſtatui; multi enim Abbates ex priuilegio, vel antiqua conſuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alii verò non; Alii vtuntur Mozzetta, & Cappa, & Mantelletto, ſed non Rocheto; Alii Cappa ampla tantùm; quibuſdam in locis, & præcipuè in Gallia, Germania ferè omnes Abbates geſtant Mozzettam, & Mantellettũ, cum Pileo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter quos extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non ſolùm Mozzettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi ſunt ſolita, vigore huius priuilegii, magna animaduerſione digni, cuius tenorẽ hic mihi apponere viſum eſt.

PAVLVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

EX iniuncto Nobis Apoſtolici muneris debito Ius ſuum vnicuique conſeruare tenemur. Proindè, *cum ſicut pro parte dilecti filij Celſi Romani Abbatis Generalis Congregationis Cæleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis inſuper expoſitum fuit, ex antiquo priuilegio Apoſtolico à fel. record. Caeleſtino Papa Quinto, nimirùm conceſſo, & ab Eugenio Quarto, & alijs Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris confirmato pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis Caleſtinorum, functiones omnes, quas cæteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon ſemper tàm in Vrbe, quàm in omnibus alijs Ciuitatibus, & vbique locorum, habitum Praelatorum Regularium, Caputium ſcilicet, ſiuè Mozzettam ſuper Mantelletto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum à more Praelatorum; ac in Eccleſijs, & Monaſterijs ſuo Ordini ſubiectis, Cappa, Baculo, Mitra. & cæteris Pontificalibus indumentis, vti, & in eiſdem Eccleſijs Miſſas, ſolemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis ſui Ordinis, & alijs Chriſtifidelibus quibuſcunque ad dicti Abbatis Miſſas audiendas conuenientibus, & intereſſentibus, quandòcunque Epiſcopi, & alij Superiores Prælati, & Sancta Romanæ Eccleſiæ Cardinales ibi præſentes non ſint, ſolemnem benedictionem impertiri poſſint, & conſueuerint: cumque in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & ceremonijs deputatorum examinatis priuilegijs ſupradictis, decretum ſemel, atque iterum fuerit, prędictum Abbatem Generalem Congregationis Caleſtinorum pro tempore exiſtentem in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum praemiſſorum manutenendum eſſe, illumque à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis ſuper præmiſſis moleſtari, perturbari, vel inquietari non poſſe, declaratũ fuerit. Et cùm ſicut eadẽ expoſitio ſubiungebat, ipſe Celſus Abbas pro maiori eorumdem decretorũ validitate, cupiat illa confirmationis Apoſtolicae robore communiri. Nos illius honeſtis votis benignè annuentes; ac ipſum Celſum Abbatem ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volẽtes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectũ praeſentium, dumtaxàt conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine, ſuper hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta eiuſdem Congregationis, auctoritate Apoſtolica, tenore praeſentium confirmantes, & approbantes iuxta illorum ſeriem, per eaſdem praeſentes decernimus, & declaramus, praedictum Celſum modernum Abbatem Congregationis Caeleſtinorum, eiuſq; ſucceſſores, ſtante antiqua poſſeſſione dicti Abbatis, & praedeceſſorum, praedicta facien. & exercendi in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum pręmiſſorum manutenendum, ac manutenendos eſſe, nec illos, aut quempiam illorum, à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorũ, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis deſuper quouis praetextu moleſtari, perturbari, vel inquietari vllatenùs poſſe. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquã, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filijs nunc, & pro tempore exiſtentibus eiuſdem Congregationis apud Nos, & Apoſtolicam Sedẽ Protectori; & Cauſarum Curiae Camerae Apoſtolicae Generali Auditori, per praeſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel alter eorum praeſentes literas, & in eis contenta quaecunque vbi, & quandò opus fuerit, & quotiès pro parte dicti Celſi moderni aut pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis dictae Congregationis, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac ipſi Abbati in praemiſſis efficacis defenſionis praeſidio aſſiſtentes, faciat auctoritate noſtra illum eorumdem pręmiſſorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum deſuper à quoquã quanis auctoritate quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis: Non obſtan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII etiam Praedeceſſoris Noſtri, de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis; dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praeſentium, ad Iudicium non trahatur, alijſque Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Cęterijſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romae, apud Sanctum Petrũ, ſub Anulo Piſcatoris, die 9 Decembris, 1606. Pontificatus Noſtri anno ſecundo.*

11 Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbates, tàm Regulares, quàm ſeculares, vbique Terrarum; & præſertim in Gallia, Hiſpania, Germania; necnon alios nonnullos Priores, & Eccleſiarum quarũdam Præpoſitos, geſtare Habitum Prælatitiũ: Regulares enim retento ſui Ordinis colore, Habitum Prælatorum Regularium deferre, ſuperiùs oſtenſum eſt. In noſtra Italia Abbas Montis Caſini, Abbas Sanctiſs. Trinitatis Cauen. Ordinis Caſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua; Abbas S. Michaelis de Saluenere Ordinis Vallis Vmbroſæ, & Abbates (vt diximus) S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cæleſtinorum, & Montis Virginis, & multi alii, tàm Regulares, quàm ſeculares, & nonnulli Priores, & Præpoſiti habitu Prælatitio, cùm omnibus pertinentis

fuis (*feruatis de more feruandis*) vtuntur An autem possint Abbates, & Prælati habêtes vsum Mozzettæ, extrà sua Monasteria, & coram Episcopo illam deferre. Respondeo affirmatiuè, vt per sequentes determinationes Sacræ Rituum Congregationis apparet, & maximè, si Abbates, & Prælati prædicti sint in possessione eadem Mozzetta extrà Monasteria, & coram Episcopo, vtendi.

Die Sabbati 9. Decembris, 1617.

INstetit Episcopus Vercellen. apud Sacram Rituum Congregationem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateranen. eiusdem Ciuit & Præpositus eiusdem Ordin. in loco Biellæ suæ Diœcesis, possint Episcopo ipso præsente, deferre Mozzettam in processionibus, aliisq; publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardin. Lancellotti, cui hęc causa commissa fuerat, decreuit posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozzettam.

A. Maria Cardin. Gallus.

Loco ✝ Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30 Martii, 1621.

COngregatio Sacrorum Rituum, Illustriss. D. Card. Crescentio referente inherendo Decreto, sub die 9. Decembris, 1619. emanato, censuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateran. Ciuit. Vercellen. posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozzettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxtà antiquā consuetudinem, Sede, seù Cathedra cum duobus gradibus vti licere.

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco ✝ Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

12 Abbates possunt deferre Biretum, vt suprà dictū est, etiam si vsus Mitræ illis non esset concessus, vt colligitur ex *Pontificali Rom. par. 1. in tit. de Benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag.* 116. vbi dicitur. *Si Abbas non habet vsum Mitrae, non datur ei Mitra, sed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum est, Abbates, qui sunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alii Abbates exempti, vti posse Sigillo proprio, quod est authenticum, & illi præbetur fides, sicut Sigillo Episcoporum; ità *Speculat. in tit. de probat Archidiac. in can. curae fit, num. 2. 11 q. 3. de confirmat. vtil. vel inut. Fran. Mar. decis. Delphin. q* 1080. *num. 2. &* 3. Et consequenter propriis armis, seù insigniis vti posse, affirmandum est, quòd colligitur ex *Pontif. Rom. cit. par. 1. tit. de Bened. Abbatis*, vbi in *rubr. circà princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeò vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & indè Insignia Pontificis benedicentis, & Monasterii, siuè electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiusque gradu, & dignitate.

Prætereà nàm in veteribus vsus obtinet, vt Abbates sui Monasterii, vel propriæ prosapiæ Insignia simul cùm Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

13 His Pontificalibus Insigniis, & Ornamentis Prælatitiis in Abbatibus sic ostensis, hic abs re nō erit eorumdem Pontificalium Insignium, & Ornamentorum formam, & figuram ostendere, eo ordine seruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergò ità longæ esse debent, vt vsque ad genua protensæ, ligulis in ea parte adstringantur.

Sandalia, seù Calcei, è sola integra subtus constent, à parte autem superiori ornata, & ex serico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ constent, longæ, & latæ sint, vt est Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ debent esse contextæ, & circulo aureo insigniter in extrema parte ornatæ.

Subbiretum mitrale formæ rotundæ debet esse, & quadratæ.

Mitræ formam superiùs descripsimus; ideò hic dicendum est, quòd Mitra triplex est species: vna, quæ pretiosa dicitur; quia gemmis, & lapidibus preciosis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta esse solet: Altera aurifrigiata sinè Gemmis, & sinè laminis aureis, vel argenteis, sed vel aliquibus paruis Margaritis composita, vel ex serico albo auro intermixto, vel ex tela aurea simplici sinè laminis, & Margaritis, vti suprà: Tertia, quæ simplex vocatur, sinè auro ex simplici serico damasceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, seù franciis, & vittis pendentibus, ex *Caeremon. Episcop. libro primo, cap.* 17. vbi tempora describuntur, quibus Mitris prædictis vti debeant Episcopi, & consequenter Abbates; licèt de preciosa respectiuè ad Abbatem sit aliqua difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi sumus.

Nam eadem Mitra, vel eiusdem vsus Mitræ, omnibus concessus est, quia ex maioritate ornatus eiusdem Mitræ, colligi potest maioritas dignitatis, ex *Geminiano, in cap. vt Apostolicae, numero primo, de priuilegiis, in* 6.

Et ideò ille, cui ex priuilegio conceditur vsus Mitræ aurifrigiatæ, & preciosæ, reputatur dignior illo, cui vsus Mitræ simplicis concessus est: quapropter Abbates, & alii Prælati, qui à Sede Apostolica obtinent vsum Mitræ, debent diligenter animaduertere, eùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius speciei, ex supranumeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apostolica est concessa; ità *Dominus Michael Leon. Esten. in Specul. Sacr. Caeremon. verbo, Abbas, §. Abbatis Vestes, & Insignia, versic. Mitras Abbatis.*

Vne in propriis Ecclesiis maximè (si inueterata consuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram preciosam, respectiuè ad Abbates, maximè cùm, dùm Romæ morarer, non semel, & bis, sed multoties preciosis Mitris Abbates in propriis Ecclesiis vtentes viderim.

14 Anu-

Anulus fit ex auro puro, ex *Innocentio Tertio, libro primo, cap. 46.* & solidè conflatus palàm (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil sculpti existat, & debet esse benedictus ex *Ordin. Roman.*

Qui Abbates non sunt, caueant nè vnquam Anulum in Missa gestent, quia tunc prohibitus est etiã Prothonotarijs non Participantibus, & quibuscũque Doctoribus per *Decretum Sacræ Rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1623.*

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dùm in Pontificalibus celebrant per longitudinem constet cubitis circiter duobus, per latitudinem verò tantùm vno; ex vncijs item circiter duodecim, vndique cinctum laciniarum auro, vel argento intextarum ornatu.

Baculus Pastoralis, quem gestare debet Abbas manu sinistra, quæ cordis esse dicitur, cum parte curua versùs Populum, à parte ima debet esse acutus, à media totus rectus, à summa verò retortus, Orario, aut Sudario, (quia Abbatialis est) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vncijs, aut paulò altiùs emineat, à summa rectitudinis parte sit crassitudine orbiculati vnciarum circiter septem, quæ propè ad imam partem descendens paulatim diminutam vncijs quinque constet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cęlati argenti, quod sex anguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex *D. Bartholomæo Gauanto in Comment. Rubric. Missal. & Breuiar. Roman. tom. 1. par. 2. titul. 1. num. 6. & part. 5. tit. 3. §. 3.*

De mensuris autem aliorum Indumentorum Sacerdotaliũ, & sacræ supellectilis, vide cit: *Barthol. Gauant. in Append. ad Rubr. Missal. tom. 1. De mensuris propryt supell. ad Missam Congruen. 111.* & *de munditia eiusdem supellectilis 1111.* vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla in *Disputatione 22.* scitu necessaria leguntur.

QVÆSITVM III.

An Abbates, alijq; Regulares ad Episcopatum, aliasue dignitates extrà eorumOrdines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus in Episcopum promotus minimè absoluitur ab illis obseruantijs suæ Religionis, quæ munus Põtificium non impediunt.*
2 *Monachus factus Canonicus, vel Episcopus non amittit habitum Monasticum.*
3 *Episcopi Regulares, retento colore habitus suæ Religionis, possunt se conformare cum Episcopis Secularibus in forma, seù figura illius.*
4 *Episcopus Regularis omittens habitum suum, & assumens albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes.*
5 *Regulares Canonici ad Episcopatus assumpti, an habitum mutent, ostenditur.*
6 *Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti, vti possunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur clerici seculares.*
7 *Personatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis.*
8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutijs de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*
9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus assumptis non interdicitur color, ac forma alys clericis secularibus non interdictus.*
10 *Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*
11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lanæ.*
12 *Prælati assumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus vestibus in Capella vtuntur, ostenditur.*
13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*
14 *Argumentum à simili est validum.*
15 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, sicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*
16 *Concesso principali, conceditur & accessorium.*
17 *Argumentum ab identitate rationis fortissimum est.*
18 *Lex vbicunque non est clara, & non expressa, debet ampliari, vel restringi ad limites rationis.*
19 *Ratio dat esse legi.*
20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum est.*
21 *Officia clericalia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & alys Religiosis.*
22 *Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*
23 *Rocheto more Romanę Ecclesię, & aliorum Prælatorum, vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*
24 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti distinguuntur à secularibus pariter Episcopis in Toga linea, quę est eorum essentialis habitus.*

1 Sanctus Thomas *2. 2. quæst. 186. art. 8.* dicit Religiosum Episcopum factum, minimè absolui ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt, neque dedecent dignitatem Episcopalem, sed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obseruantia, (vt ipse ait *loc. cit.*) quæ amplectitur cõtinentiam, habitũ Religionis, & quæ cùm sint Religionis insignia, nunquam potest Religiosus ab illis absolui; ideò *gloss. in c. in noua. 16. q. 6.* ait, quòd Monachus factus Canonicus, vel Episcopus, non amittit habitum Monasticum; idem habetur in *cap. Monachi, 16. quæst. 1. & cap. clerici officia. de vit. & honestate clericorum.*

Obligatio autem habitum gestandi, etiam si sit Religiosus in dignitate Episcopali constitutus, nõ

oritur ex præceptis Regulæ; sed potiùs ex Iure Canonico,& communi consuetudine; hanc sententiam tenent communiter ferè omnes Doctores, ità *Riccard. in 4. dist. 28. art. 5. quæst. 1. ad Vltimum, Ostiens. in Summ. tit. de statu Monach. num. 5. Henriq. cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. num. 8. Franc. in rubr. de testament. in 6. num. 75. Nicol. de Vbald. de success. ab intest. par. 1. num. 4. Imol. Clem. 1. num. 21. de statu Monach. Syluestr. verb. Religio, 6. quæst. 10. Angel. verb. Monachus, num. 7. Tabien. verb. Episcopus, quæst. 6. num. 7. Nauarr. lib. 3. consil. editione prima, de Regular. cons. 11. Eman. Sà, verb. Episcopus, num. 11. Henriq. lib. 10. de Sacram. Ord. cap. 32. num. 5. & cap. 33. Lessius lib. 2. de iust. & iur. cap. 40. dub. 14. num. 113. Sot. libro vltimo, de iustitia, quæst. vlt. art. vltimo*, vbi ait, quòd apud Italos id non seruatur, quod falsum est, vt experientia rerum magistra, fidem facit.

3 Verùm quidem est, quòd in Rituali Romano per Clementem Octauum reformato, conceditur Episcopis Regularibus, vt retento colore habitus suę Religionis, possint se conformare cum Episcopis secularibus in forma, seù figura illius, & ità obseruatur modò vniuersaliter, sicut praxis ipsa docet.

4 Et est ità necessarius regularis habitus Episcopis, qui Religionis Vota emiserunt, vt multi asserant, Episcopum Regularem omittentem habitum suum, & assumentem albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contrà Monachos, habitum omittentes, *cap. 2. nè cleric. vel Monach. in 6.* ità affirmāt multi Doctores, quos refert *Sanch. in Decal. tomo 2. lib. 6. cap. 6. num. 23.* quæ quidem opinio cùm valde dubia sit, immo opposita verior, dicendum est, quòd ille *text. in dicto cap. 2. nè cleric. &* loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia cōstituto, vt non possit propter assumptionem alterius habitus vagari; quæ ratio in Episcopo Religioso deficit, vtpotè, qui non est sub Abbatis obedientia constiturus, & induens Episcopalem habitum minùs erit aptus ad euagandum; hanc sententiam tenet *Bonifacius in Clemen. 1. 6. rursùs, num. 33. & 34. de statu Monach. Conar. Eman. Roder. Azor.* & alii, quos citat, & videtur sequi *Sāch. loc. citat.*

5 Sed maximum insurgit dubium, quoad Abbates, aliosque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipsi ad Episcopatum, aliasque dignitates extrà Ordines suos assumpti mutēt habitum, cui dubio non semel, neque bis in Ecclesia Dei ab eorum aduersariis agitato, non potest melius respōderi, quàm referēdo ea, quæ in *libro priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium, à pag. 436. vsque ad paginam 477. 319.* continentur, & præcipuè (nè prolixior videar) illa, quæ *à pagina 468. vsque ad pagin. 475.* Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum ostendentia, sub his verbis ex præciso tenore leguntur.

De Habitu Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium assumptorum.

6 QVantùm verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm superiùs probatū fuerit, Canonicos Regulares non Prælatos vti posse forma indumentorum, & colore, quo vtuntur Clerici seculares, data differentia lineæ Togæ, seù Rocheti, quis dubitet, quòd Prælati à fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alii Prælati.

7 Nam si habentes personatum, & Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis, ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quantò magis vti poterunt eisdem Cappis alii, qui sunt Prælati.

8 Vtuntur ergò amplis Almutiis de panno vtrumque humerū cooperientibus; vti videmus in Priore Sancti Spiritus in Saxia, qui cùm sit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Augustini, & sit inferior quocunque Abbate, nec sit Canonicus essentialiter (præsupponitur tàm in Regulari, quàm in seculari clerico, vt suprà, probatum est) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, & colore, & forma habitus adinstar clericorum secularium, data differentia in Cruce, qua discernatur ab aliis clericis, quoniam approximant, & sunt vicini Canonicis Regularibus.

9 Quia tamen non sunt Canonici, neque essentialitèr clerici, non possunt vti Toga linea, siuè Rocheto; Prælatis ergò ex Canonicis Regularibus assumptis, non interdicitur forma, & color alijs clericis secularibus non interdictis.

Quarè vti poterunt colore violaceo, & cælestino, & leonaceo, & nigro, & purpureo si sint Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardin. Et vt Reuerendissimus Cardinalis de Anglia præfatus, & Orator, & sui Prælatij, & alij de Anglia, affirmare possunt. Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur colore rosaceo, & incedunt more Prælaotrum secularium, quòd expressius patet per literas Apostolicas Innocentij Papæ Quarti, directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium.

10 Quantùm verò ad Rochetum, non est dubium, quòd si Canonici Regulares Prælatis inferiores, vtuntur Rocheto, quòd & Prælati ex eis assumpti tantò magis vtentur: quoniam si id, de quo minùs, videtur inesse, & id, de quo magis, vt sunt iura vulgatissima in *cap. si laicis 38. dist. & 3. quæst. 3. de iudic. & 59. distinct. si officia, & 34. quæst. 2. cùm per bestiam, & 12. quæst. 2. non æstimamus.*

Constat etiam ex *cap. clerici officia, de vita, & honestate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dùm procedunt in publicum, debeant vti superindumētis lineis, nisi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non exceptuantur, sed solùm Monachi, & à simili cæteri Religiosi, qui non censentur clerici essentiales.

Proptereà *Sanctus Thomas* contrà impugnantes Religio-

Religionem, *artic.* 20. dicit, quòd quamquàm Monachis prohibeatur vſus huiuſmodi ſuperindumentorum lineorum, non ſequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipſi non ſint Monachi, ſed clerici; & ſic ſecundùm Doctores, præſertim Abbatem Siculum, in odioſis, nuſquàm Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, ſed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, hoc expreſsè determinat, in *cap. de habitibus, in Capella Apoſtolica.*

11 Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica, habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.

12 Aſſumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, ſed nigra, cùm pellibus nigris, vel griſeis. Aſſumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in ſuo Ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ità ait dictus Benedictus Papa, vbi ſuprà libro Cæremoniarum S. R. E. & ſi quis vellet interpretari aliter, quàm eſt conſuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librũ præfatum, ſciuiſſet & hoc interpretari, ſicut & alia interpretatur; nec velint gloſare textum perperam, quòd ſcilicet Rocheti debent eſſe breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & ſi hoc voluiſſet, ſciuiſſet aliter declarare, ſicut declarat de amplitudine, & pretioſitate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris, & griſeis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi ſuprà.

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium, in dicto libro, Rochetus, & dicitur, quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, ſcilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus eſt Rochetus, & vna forma eius, non plures; nomina enim debent eſſe conuenientia rei; & denominatio rei facit optimũ argumentum, vt in *cap. oratorium*, & in *cap. de oratorio*, 42. *diſt.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, nô loquitur expreſsè pro Canonicis dictus liber; quia dùm tantummodò de Monachis dicit, quòd vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griſeis, ex eo, quòd ſtatus eorum, eſt ſtatus pœnitentiæ, vt ſuprà dictum eſt, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum ſtatus eſt eſſentialiter Clericalis, & adminiſtrationis Sacramentorum, & Doctrinæ. Nam, & ſi

13 quidquam prohibeatur Monachis, non ſequitur propter hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ſicut dicit notabilis *cap. quod Dei timorem, de ſtatu Monach. & Beatus Thomas* in ſimili, in *lib. contrà impugnantes Religionem*, dicit expreſsè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere; non tamen ſequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquàm ad eſſentiales clericos pertinet docere 19. *quæſtione prima, cap. ſi clericatus*; & idem, vt ſuprà, ſi Monachis prohibeatur vti ſuperindumentis lineis; non tamen cenſetur prohibitum Canonicis Regularibus: & iſtud opuſculum Sancti Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam Quartum; vnde à ſimili, quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Capella; non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

14 Argumentum enim à ſimili eſt validũm, vt *Doctores in cap. ius naturale*, 1. *diſt.* Et illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non reſtringunt regulam iuris ad expreſſa tantùm, ſed etiam ad alia ſimilia, vt *Clem.* 1. *nè Clerici, vel Monac. §. hactenùs, de gradibus.*

De Libro Cæremoniarum.

15 Nam cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, quòd Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtantur Rocheto in Capella: acceſſoriè, & conſequenter oſtendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti, ſcilicet violacea cum pellibus albis, ſicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum; aliàs enim eſſet indecorum, & nouum, ſiuè ridiculum, & maximæ admirationis in Capella, ſi Prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra, cum pellibus nigris.

Cùm ergò Cappa violacea cum pellibus albis, ſit quid acceſſorium ad Rochetum, tanquàm ad principale, conſequens eſt, vt qui vtitur Rocheto, vtatur & Cappa violacea ſibi conuenienti: acceſſorium enim ſequitur naturam principalis, *cap. ſi laicus*, 31. *diſt. cap. qui ſacrum*, 50. *diſt.*

16 Nam ſi aliqua ſibi cohærent, vel aliquid ſequatur ex alio; conceſſo primo, conceditur & aliud ſequens, vel dependens, aut acceſſorium, *cap. ſi quis viduam*, *cap. deindè*, 26. *diſt. cap. hoc quippè*, 2. *quæſt.* 6. & præſertim cùm nunquàm reperiatur aliquod in contrarium, nulla expreſſa prohibitio, nullus vſus, ſiuè conſuetudo, ſiuè etiam ratio contraria, ſiuè ſaltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ ſuperiùs dicta ſunt, de ſtatu eſſentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religioſorum, ſeù Regularium, & de Rocheto, iuxtà dictum librum cæremoniarum S. R. E.

17 Et Benedictus Papa præfatus in ſuis Conſtitutionibus, & antè eum Innocentius Quartus, Abbati, & Canonicis Lateranen. ſcribens, & ante eum Alexander Tertius, quem idem Innocentius adducit; eſt enim fortiſſimum argumentum ab identitate rationis, vt in *cap. ſi Romanorum*, 19. *diſtinct. cap. conſuetudo*, 2. *diſtinct. cap. ſi laitis*, 31. *diſtinct. cap. de hymnis, de conſ. diſt.* 1. *l. illud, ff. ad l. Aquiliam.*

18 Vbicunque enim lex non eſt clara, & expreſſa, debet vel ampliari, vel reſtringi ad limites rationis regulariter; vt in *l. ſcire oportet, §. illud, ff. de excuſat. tut.*

19 Ratio quippè dat eſſe legi, & eſt eius principale, & præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex* 4. *diſt. & l.* 2. *ff. de legib.*

20 Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis

fatis in dicta forma habitus, in Rocheto, & Cappa violacea,& albis pellibus; vt fuprà declaratum eft. Et argumentum ab exemplis innirentibus rationi, vt hic in cafu noftro, eft optimum argumentum, vt in *cap. fana, 9. dift. cap. turbat, 87. dift.* & fecundùm eadem exempla iudicandum eft, *cap. in caufis, de fent. & re iudic.* Et fi dicatur, quòd ifta funt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Refpondetur, quòd in Romana Curia quantùm ad Canonicos Regulares non apparent, neque deduci poffunt exempla contraria; immo practicatum eft in Romana Curia iuxtà rationes, & leges, & exempla adducta in varijs Prælatis, & Officialibus Sanctæ Romanæ Ecclefiæ, etiam diebus noftris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & Cappa congruenti, vt fupra, & Pileo viridi inferiùs, ficut facilè probari poteft per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, fi opus fuerit.

21 Immo ad infinuandum quanta differentia fit à ftatu Canonicorum Regularium, vt funt effentialiter Clerici, à ftatu Monachorum, & aliorum Religioforum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apoftolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Ecclefiæ quæ nō concedit Monachis, & alijs Religiofis, ficut Prothonotariatum, & Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apoftolicæ; funt enim quotidie Prothonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Conftitutiones præfati Benedicti Papæ in *cap. de mutuis*, & in *cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Prothonotatijs Canonicis Regularibus, & fuerunt aliqui Subdiaconi Sanctæ Sedis Apoftolicæ, vt facillimum, & impromptu eft probare, quòd non fit de Monachis, & alijs Religiofis. Et ratio eft, quoniam dicti Canonici, vt effentialiter clerici, non prohibentur ab officijs clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, fcilicet togam lineam, vel Rochetum, vt in prælallegatis officijs patet.

Et fi dicatur, quòd ratò apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideò non perpendatur de huiufmodi exemplis in Curia; refpondetur, quòd multi apparent, ex hac ipfa Congregatione iam affumpti, necnon & aliqui exiftunt; fed quia non differunt in habitu, & cultu ab alijs Prælatis fecularibus, ideò non cognofcuntur, aut decernuntur ab alijs.

22 De Pileo autem non eft dubium, cùm expressè de illo mentionem faciat *Liber Cæremoniarum Sāctæ Romanæ Ecclefiæ in fupradicto capitulo, de habitibus in Capella Apoftolica.*

Et quamquàm in dicto libro dicatur, quòd Canonici Regulares Epifcopi vtūtur Pileo nigro, &c. confuetudo tamen eft in contrarium, & quidem præfcripta tempore, de quo non extat memoria, & confuetudo rationabilis, quæ quidem tollit legem contrariam, pofito, & non conceffo, quòd dictus liber habeat vim legis, *Gloff. & Doctores in cap. 1. de tregua, & pace.* Eft arbitrandum dictum librum, in illo pa fu, effe mendofum in Scriptura; quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potiffimum, quòd confuetudo antiqua in contrarium, interpretatur legem, & ftatuta, vt in *l. fi de interpretatione, ff. de leg.* & in *cap. dilectus, de confuetud.* & per ea, quæ notat *Ioannes in cap. dilecto, de confangu. & affin.* & præcipuè cùm videretur monftrum in natura, videre Epifcopum vtentem Rocheto, & Pileo nigro, quia à Prothonotarijs Apoftolicis non poffent difcerni; quòd omninò eft contrà omnem æquitatis rationem. Et pofito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil in dicto libro determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus nō acquiefcere; facilè faltem conuincetur; ex ea regula iuris, quòd odiofa reftringuntur, fauorabilia ampliantur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil in contrarium expressè apparet determinatū. Odiofum enim eft, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, ne non vtantur Rocheto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: ideò non eft hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; fed reftringendum eft ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de quibus in ipfa prohibitione fit folummodò mentio: & tātò magis, quòd expressè ratio potiffima clericalis ftatus effentialiter in Canonicis præfatis, eos diftinguens ab ipfis Monachis, & alijs Religiofis, clariffimè militat, & contrarium perfuadet, iuncta exemplis aliis, pluribufque rationibus, & legibus fuprà adductis.

23 Hoc verò, quòd in dicto libro caueatur expressè, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto eft fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præfertim confequentia; fcilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & Pileo viridi confuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, fi fint S.R.E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expressè in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum eft, quòd Rochetus plus eft, quàm Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores feculares, & tamen non poffunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, ficut & pelle. Si ergò Rochetus eft quid maius, conceffo maiori, conceditur, & quod minus eft; forma fcilicet Rocheti iuxtà morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Epifcopalis: argumentum optimum, in *cap. 1. 19. quæft.... cap. præcipimus, 21. quæft. 1.* & in *cap. ex parte, de decim.* Pellis autem alba.

22 Stat ergò conclufio omnes feptem fuprapofitas conclufiones connectens, quòd fcilicet Canonici Regulares noftri, de quibus agitur, tāquàm effentiales Clerici diftincti à Monachis, & alijs Regularibus, vti poffunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore clericis fecularibus non prohibitis; data tamen differentia figni in toga linea, quæ eft eorum effentialis habitus, qua ab fecularibus clericis diftinguantur: & quòd Prælati ex Canonicis Regularibus, vti poffunt Rochero, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno fuper vtrum-

vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, si sunt Episcopi, vel rubeo, si Cardinales, more aliorum Prælatorum secularium. Quæ tamen omnia Pater Beatissime, tuæ maximæ sapientiæ, & auctoritati, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ, ac cuiuslibet Sapientis iudicio submitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorumque Apostolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Ecclesiæ Dei.

Determinatio per Sanctissimum Patrem, facta in causa Habitus Prælatorum, ex Congregatione Sanctiss. Saluatoris Lateranen. Electorum. Venerabili Fratri Zacchariæ Episcopo Sebastiensi, Prælato Nostro domestico.

LEO PAPA DECIMVS.

25 *VEnerabilis Frater. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum cùm ad Ecclesiam Sebasten. à Nobis, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio promotus esses in Pastorem, dubitatũ fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regularium Sancti Augustini expressè professus eras, in habitu, & coloribus Prælatis secularibus de iure, vel consuetudine permissis incedere posses, prout incedebas: & cùm quæstio huiusmodi ad Nos perlata fuisset. Nos causam ipsam maturè determinare desiderantes, Venerabili Fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc titulo Sanctæ Priscæ Presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, viuæ vocis oraculo commisimus, vt super his se diligenter informaret, & demùm Nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Episcopus Nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia, vbi Pontifex residet, receptum fuisse, vt Canonici Regulares huiusmodi in Episcopos promoti, tàm in Capella Nostra, quàm extra, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij clerici seculares in Episcopos promoti. Nos præterea iuxtà relationem Nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viua vocis oraculo concessimus, vt habitus, & colores, quos dicti Clerici seculares in Episcopos promoti, tàm in Capella Nostra, quàm extrà gestant, gestare posses; & itá etiam tenore præsentium auctoritate Apostolica de nouo concedimus In contrarium non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die prima Septembris, 1519. Pontificatus Nostri anno septimo.*

QVÆSITVM IV.

Quibus Insignijs, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

SVMMARIVM.

1 *Habitus, & Insignia, quibus ornatur corpus, seù cadauer Abbatis defuncti.*

2 *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monasterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*

3 *Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus sint celebrandę.*

4 *Abbas defunctus, si est Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiæ ab vno Abbate, cum quatuor assistentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

1 ABbatum cadauera induuntur iisdem vestibus, & Insigniis Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dùm solemniter celebraturus erat, nempè Caligis, Sandalijs, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirotecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra simplici, & ponatur super pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quam manibus teneat, hoc elicitur ex *Praxi Ceremon. Andreae Piscat. libro primo, sect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctus induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Episcopus; at Episcopus supradictis Insignijs Pontificalibus, & ornamentis induitur, postquàm defunctus est, ex *Caeremon. Episcop. lib. 2. cap. 38.* ergò & Abbas, ex quo loco à simili de Episcopo totus desumatur modus, vel saltem proportionaliter, quoad ea, quæ forsitan hic desideantur; seruato tamen (si Abbas Regularis sit) propriæ Religionis vsu.

2 Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monasterij, seù Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex vicinioribus (si haberi poterit) celebrabitur; sin minùs à digniori illius Collegii, ex *eodem Pisc. loco citato*.

3 Exequiæ pro defuncto Abbate, solemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, siuè Oratore ad hoc vocato, in fine Missæ, antè absolutionem faciendam, ex eodem *Andr. Piscat loco citato*. Absolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monasterii, seù Collegii. Si Abbas

4 defunctus, esset Generalis alicuius Congregationis, præter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adesse poterunt.

*

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

QVÆSITVM PRIMVM

Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut præſcriptione competit.*

2 *Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura, alij pauciora.*

3 *Quo temporis ſpatio vſus Pontificalium Abbatibus competere poſſit.*

4 *Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

1 Pontificalium Inſignium exercitium, & vſum Abbatibus ex iure priuilegiario competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Epiſcopis inferiores, regulariter loquendo, his Pontificalibus Inſignijs vti nō poſſunt, niſi ſpeciali Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti ſint, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione longi temporis, cuius non ſit memoria in contrarium, illa acquiſiuerint; aliàs nulla daretur differentia inter ipſos, & Epiſcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis conceſſum reperitur, immo in *cap. vt Apoſtolicae, de priuileg. in 6.* habetur expreſsè id, quod noſtræ intentionis eſt probare: nēpè, quòd Abbates, non rōne dignitatis, ſed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Inſignijs vti poſſint; ibi enim ſic legitur: *Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, alijſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti poſſint, prouideat; ne inde, &c.* Ex quibus planè expreſsè probatur, Pontificalium Inſignium vſum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, ſed iure priuilegiario competere. Ità per illum text. *Franch. ibi num. 1. & Panormitan. in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honeſtate clericorum, Andr. Barbat. in cap. volenter, col. 8. de offic. legat.* & communiter Doctores; circà quod non eſt ſatis immorandum.

2 Vnde prouenit, vt non omnes Abbates eadem habeant Inſignia; ſed alii plura, alii verò pauciora, iuxtà tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apoſtolica eis indultum fuerit: ideò ſi vnūquodq; priuilegium perſcrutamus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religionibus conceſſa ſunt inueniemus aliquibus ſolius Baculi vſum; aliis verò maiora conceſſa fuiſſe, quæ omnia ex priuilegiis, in *Diſputat. anteceden. Quæſit. 1.* adductis, colligi poſſunt.

3 Poteſt etiam competere ex conſuetudine; vel præſcriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel ſi non habent titulum, per ſpatium tanti temporis, de cuius initio non ſit memoria hominum in contrarium; cùm enim hæc inſignia non ſint Or-4 dinis Epiſcopalis, ſed tantùm quædam Inſignia infe-

inferioribus ad honorem suarum Ecclesiarum concedi solita, vt *cap. Abbates, & d. cap. Vt Apostolicae, de priuileg. in 6.* nihil obstat, quominus Abbates nomine suarum Ecclesiarum praescriptione acquiri possint. Ità post *Innoc. Panorm. in cap. 1. num. 9. & seq. vt lite pend. nihil in nou.* & diximus latiùs alibi.

QVAESITVM II.

An Abbas, praeterquàm in propria Ecclesia Abbatiali, possit etiam in alijs Ecclesijs, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure sibi subiectis, vel Ecclesijs communibus, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in eo loco, in quo illis quispiam vtitur.*
2 *Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & aliorum Pontificalium.*
3 *Abbas circà vsum Pontificalium procedit à pari cum Episcopo, & cum alijs vsum Pontificalium habentibus.*
4 *Abbati in Ecclesijs, & beneficijs suae Abbatiae vnitis, permittitur vsus Pontificalium.*
5 *Abbas potest exercere Pontificalia etiam in Ecclesijs, non sibi pleno iure subiectis.*
6 *Praepositi Canonicorum Regularium Lateranen. sunt in dignitate constituti, & possunt omnia, quae possunt Abbates illius Religionis.*
7 *Electus legitimè ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem, habet legitimum titulum Ecclesiae, cui praeficitur.*
8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen. possunt benedicere quaecunque ornamenta, & vasa; & in solemnibus Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare.*
9 *Priuilegia Casinen. & Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*
10 *Communitas Ecclesiae non facit, quin Praelatus (si aliunde habet potestatem exercendi Pontificalia) in eadem Ecclesia illa exercere possit.*
11 *Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obstat Abbatibus, & Praelatis, praecipuè Congregationis Lateranen. quia Pontificalia exercere possint in Ecclesijs, etiam non pleno iure sibi subiectis.*

1 Certum est de iure communi, quòd vsus Pontificalium denotat exercitium iurisdictionis in eo loco, in quo quis eis vtitur, vt in *cap. cùm sis, de auct. & vsu pall. vbi gloss. & in cap. 1. eod tit.*
2 vbi probatur, quòd Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & Insignium Pontificalium, qui extrà illam ei denegatur, vt in *cap.*
3 *ex tuarum eod. tit.* Sed cùm Abbas circà vsum Pontificalium procedat à pari cum Episcopis, & cum omnibus, quibus talis vsus permissus est, vt in *cap. Apostolicae, de priuileg. in 6.* & sicut Episcopis & Archiepiscopis de iure conceditur talis vsus, non solùm in Ecclesia Metropolitana, & Cathedrali, sed etiam in qualibet Ecclesia suae Prouinciae, vt
4 in *d. cap. cùm sis*; ità, & Abbati etiam in alijs Ecclesijs, & beneficijs vnitis est permissus talis vsus, cum etiam in ipsis locis habeat iurisdictionem.

Vnde cum militet eadem ratio in Abbate, quae militat in Episcopo, idem ius in eo militare debet, iuxtà *tex. in l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non est; quia potestas exercendi Pontificalia non solùm in Ecclesia propria, sed etiam in alijs sibi pleno iure subiectis, competere noscitur Abbatibus, per *tex. in d. cap. vt Apostolicae, & per cap. Abbates eod. tit. & lib.* ac per specialia priuilegia super hoc eis concessa à Sede Apostolica, de quibus in *antecedi Disp. Quaest. 1.* & in *praesent. Disp. Quaest. 7.* Difficul-
5 tas autem est, vtrùm possint etiam hoc facere in alijs Ecclesijs, quae illis pleno iure non subsint: & credo affirmatiuè respondendum, si id ex priuilegio illis competat; vt constat ex quodam priuilegio Martini V. sub Datum Florentiae anno 1420. Pontificatus sui anno 3. concessum Abbati S. Pancratij de Florentia nostrae Congregationis Vallumbrosanae, & successoribus, in quo non solùm conceditur vsum Mitrae, Anuli, Baculi Pastoralis, & aliorum Pontificalium; sed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem solemnem in Ecclesijs omnibus, quomodolibet sibi subiectis; etiam si pleno iure ad ipsum non spectet: cuius priuilegij tenor est. *Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Pastorali, & alijs Pontificalibus Insignijs liberè possitis vti; necnon, quòd in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, & Parochialibus, & alijs Ecclesijs ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure nō subsint, benedictionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicae Legatus praesens non fuerit) elargiri possitis, fel. rec. Alexandri Papae IV. praedecessoris Nostri, quae incipit.* Abbates, *& alijs quibuscunque Constitutionibus Apostoticis in contrarium editis, nequaquàm obstantibus, vobis, & eisdem successoribus, auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore praesentium indulgemus.* Simile priuilegium concessit Paulus III. Abbati Vallis Scholarium, vt habetur apud *Renatum Choppinum in Monast. lib. 1. tit. 2. num. 18.* hoc etiam similiter habetur in priuilegio concesso Abbati S. Mercurialis Foroliuij eiusdem Nostrae Congregationis Vallis Vmbrosae per Bonifacium IX. sub Datum Romae anno eius 12. apud S. Petrum Kal. Septembris.

Quo verò ad exercenda Pontificalia in Ecclesijs communibus, controuersia ad praesens Romae agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Praelatorum vsum Pontificalium exercentium, infrascrita consulta quorumdam peritissimorum Iurisperitorum hic transcribere mihi visum est; maximè cum idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Ecclesijs communibus, etiam nostrae Congregationi Vallis Vmbrosae, concessum sit per Martinum V. vt paulò superiùs diximus.

Papiens

Papieñ S. Petri in Cælo Aureo.

6 Illustrissime Domine. Quòd Præpositus Canonicorum Regularium Lateraneñ S. Petri in Cælo aureo Papiæ sit in dignitate constitutus, & possit omnia, quæ possunt Abbates eiusdem Religionis in alijs Monasterijs, probatur eo ipso, quòd est loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monasterio, *Abb. in cap. cùm illorum num. 13. post gloss. ibidem ver. Abbatem, de sent. excom. & Cassan. Catal. glor. mund. par. 4. consid. 33.* vbi ait, quòd idem iudicatur de Præposito, quòd de Abbate circa præheminentias, quandò est loco Abbatis.

Non enim vis consistit in nomine, siuè in Superioritate, itaut siuè Abbas, siuè Prior, siuè Præpositus nuncupatur, semper dicitur in dignitate, quandò est loco Abbatis, quandò Monasterium non habet Abbatem, vt per *Abb. vbi sup. ex c. fin. de cor. stat. Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & *Butr. d. c. cum illorum nu. 35.* loquens de istis Canonicis Regularibus non habentes Abbates, sed Priores.

Quia satis est, quòd proponatur ad curam super alios gerendam, vt per *Gemin. conf. 132. num. 1. vers. nom licet, ex text. in cap. quamuis de verborum significat.*

Idq; maximè stante Bulla Alexandri VI. expedita per Iulium II. vbi Præpositus alijs Canonicis, & Conuentui præficitur *Aret. conf. 23. num. 7. Rot. decis. 9. de praben. in Non.*

7 Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Ecclesiæ, quia eo ipso, quòd est legitimè electus per suos Superiores, & iuxtà Constitutiones suæ Congregationis intitulatus in hac Ecclesia, & Monasterio, ex quo non datur Monasterium sinè Ecclesia, vt in *Ianuen. Parochialis 23. Martij 1626. & 19. Aprilis 1627. coram D. Durano*, dicitur verus Præpositus, & in necessariam consequentiam trahit secum titulum verum, & dignitatem, ex eo orientem in ipsa etiam Ecclesia Monasterio annexa, *Oldrad. conf. 146. num. 4. Rot. coram Gregor. XV. decis. 240. num. 27. & in Cremonen. Canonicatus 26. Aprilis 1624. coram D. Decano.*

Itaut possit ius, & iurisdictionem ex priuilegijs Apostolicis competen. Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Ecclesia solemniter celebran. Pontificalibus Insignijs vtendo cum Anulo, Mitria, & Baculo argenteo, *cap. Abbates de priuil. in 6. Specul. de priuil. num. 6. Lap. alleg. 19.*

Siquidem Vrbanus III. concesserat Præposito S. Agathæ Cremoneñ indultum deferendi Baculum Pastoralem in Processionibus, & Gregorius IX. concesserat Præposito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum, & Baculum Pastoralem, & conferendi suis Fratribus Minores Ordines; & Vrbanus VI. etiam indulserat Priori S. Fridiani Lucæ, quòd posset vti Mitra, Anulo, Baculo Pastorali, & alijs Insignijs Pontificalibus, ac in dicto Monasterio, & alijs subiectis Ecclesijs benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinorum solemnia populis in eisdem Ecclesijs conuenientibus ad Diuina, elargiri, non obstante Constitutione Alexandri Sexti, incipien. *Abbates, & alij &c.* & similiter alij plures Pontifices alia priuilegia concesserunt alijs Abbatibus, & Præpositis dictæ Congregationis, vt in facto.

8 Quæ omnia fuerunt, & sunt communicata omnibus alijs Monasterijs per Martinum V. & sanct. mem. Pium V. qui etiam specialiter quibusuis Monasterijs d. Congregationis concessit, vt possent Abbates, Priores &c. benedicere quæcunque ornamenta, & vasa &c. ac in solemnibus anni Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare, ac solemnem benedictionem impendere.

9 Ac etiam Gregorius XV. omnia priuilegia Congregationis Casineñ, & Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononieñ eidem Congregationi Lateraneñ communicauit: itaùt non possit in dubium reuocari, quin iste Præpositus possit in hac etiam Ecclesia prædicta exercere ex dictis indultis Apostolicis, *Anchar. d. cap. Abbates num. 2. not. 5. & Gemin. num. 1. & 2.*

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis XXII. quia (vt in facto ponderatur) potiùs coadiuuant intentionem Præpositi, dum non solùm præseruant priuilegia, & iura omnia sed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & concedirur facultas celebrandi Missam solemnem.

Minùs etiam facit exaduerso allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

10 Sicuti nec valet dicere hanc Ecclesiam esse communem cum Eremitanis aduersarijs ex dicta Bulla Ioannis XXII. cùm in ea concedatur illis simplex facultas celebrandi vna cum Canonicis, & Altaria quædam assignantur pro Missis celebrandis: nec de proprietate verborũ, cum re vera sit Canonicorum, dum eorum Præpositus vnà cum ipsis Canonicis percipit in Festo Sancti Petri intra Missarum solemnia ipsis Eremitanis præsentibus in Choro, Ecclesiæ Canones debitos à Vatallis, Feudatarijs, Censuarijs, & Liuellarijs dicti Monasterii in signum directi dominij dicti Præpositi, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per *Mascard conclus. 947. de probat.* ex quibus etiam colligitur, Ecclesiam ad Præpositum, & Canonicos, etiam pleno iure spectare, *gloss. d. cap. Abbates ver. pleno iure, in addit.* & ibi *Archid. ver. pleno iure, & Anchar. nu. 2. not. 3. Franc. num. 1. in gloss. 2.*

Quamuis vbi solùm esset communis, adhuc Præpositus præmissa posset ibi exercere, tùm quia Ecclesia dicitur ad hoc destinata, *Ias. conf. 98. n. 1. lib. 1. Bero. conf. 132. num. 8. lib. 3. Corn conf. 222. num. 4. lib. 2. Castren. conf. 395. lib. 2. in princip. vers. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Ecclesijs suis, & quod commune est, meum est etiam, vt in terminis Statuti, *Castr. conf. 320. lib. 1. vers. item quia etiam, & conf. 395. in princ. vers. nam & quod lib. 2. Surd. decis. 263. num. 7.*

Quare &c.

Papieñ

Papien. S. Petri in Cœlo Aureo.

1 Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Vltrà iam deducta supplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in 6.* restringat, & limitet Abbatibus, Apostolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem solemnem super Populum in Ecclesijs, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi *gloss. in verb. pleno iure*, ex persona scilicet in spiritualibus, & temporalibus, & ibidem *additio per Archid. Alan. & Ioan. Andr.* scriptam esse dicatur, quòd tunc Ecclesiæ pleno iure pertineant ad Monasteria, quandò in eis Sacerdotes instituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter stipendia Ministrorum.

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa, *pleno iure*, secundùm eiusdē *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictū Capitulū, illiusq; dispositionem, nullatenùs obstare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateran. cùm in Apostolicis priuilegijs eis concessis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi super populum, in Monasterijs, & eorumdē Monasteriorum Ecclesijs, specificè, & expresse derogatum legatur dictæ Cōstitutioni Alexandri IV. in *d. cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apostolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani cōcessi, in *libro priuilegiorum, fol. 260.*

Item in priuilegio Apostolico Sixti Papæ Quarti, Præposito S. Mariæ Pacis de Vrbe cōcesso in eodem *libro fol. 369.*

Item ex priuilegio Apost. Innocentij VIII. singulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol. 377.* Itaut cùm ex indultis Apostolicis priuilegia vni Monasterio concessa, ad alia extendantur; & ex literis Apostolicis Gregor. XV. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris sint communicata singulis Prælatis Congreg. Lateranen. consequens est, *d. cap. Abbates*, non obstare Præposito Monasterii S Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiusdem Monasterij Ecclesia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum possit, ex iam deductis. Quarè, &c.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas possit exercere Pontificalia extrà Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, nisi in locis sua iurisdictionis.*

2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in suo Regno ab alio deferatur.*

3 *Ioan. Andr. sententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodò sit intelligenda.*

4 *Pontificalium vsus, si simpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti possint.*

5 *Abbas habens vsum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monasterium, potest illis vti.*

6 *Pontificalium vsus, an extrà Monasterium Abbatibus competat, & num. 7. 8. 9. & 10.*

1 Abbati non licet Mitram, & cætera Pontificalia Insignia deferre, præterquàm in locis suæ iurisdictionis, & dignitatis. Quia Archiepiscopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia antè se deferre, *cap. 1. vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiscopo, de priuileg.*

Item non licet Archiepiscopo in aliena Prouincia Pallium gestare, *cap. ad honorem, cap. ex tuarum de auctorit. & vsu Pall.*

2 Neque etiam Rex patitur, Diadema Regium ab alio in suo Regno deferri. Denique consuetudine Ecclesiæ receptum est, vt inferior, accedente Superiore, Insignia sua deponere debeat, *can. denique 21. dist. cap. volentes, de offic. legat. d. cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. proconsul.*

Ità pariter dum adest Episcopus, Abbas tāquàm eius inferior, Mitrā, aliaque Insignia, sibi ex priuilegio competentia, demittere debet. *Ioan. Andr. in* 3 *cap. cùm contingat, de ætat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.* ait, inspiciendum esse tenorem priuilegiorum: ideò puto intelligēdum esse in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione potest illa deferre, vt alibi ostensum est, & ostendemus Infrà; præcipuè cùm de Concilijs Generalibus, & Synodis sermo erit.

Vnde si Abbatibus concessum est, Pontificalium Insignium vsus in suis Ecclesijs, tunc non poterunt eis vti in alienis Episcopo subiectis: quia tenor priuilegij vltrà extendi non debet. Si verò vsus Pontificalium in priuilegio simpliciter, absque loci determinatione, conceditur, ait, posse Abbates illa gestare, etiam extrà proprias Ecclesias, & in locis non exemptis; nec integrum esse Episcopo, id eis 4 prohibere; ex quo tenor priuilegij, vel ius non restringit eos ad certum locum: cuius generis priuilegia numquàm vidi. Distinctionem hanc probant 5 *Lapus de Castelliono, alleg. 19. incip. an Abbas*, subdens, quòd si Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in suo Monasterio, inuitatus ad alium Monasterium, poterit in Pontificalibus celebrare, si Monasteriū, ad quod inuitatur, est exemptum; ità etiā *Philipp. Franc. in cap. vt Apostolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.*

6 Abbatibus vsus Pontificalium intrà eorum Monasteria concessus est, non autem extrà, nisi ex priuilegio Sedis Apost. aliter dispositum fuerit, vt optimè resoluit *Gemin. in cap. vt Apostolica, num. 8. de priuileg. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apost. circà vsum Pontificalium, attendendā esse: itaut si Abbati concessus sit vsus Pontificaliū simpliciter in suo Monasterio, illis vllò modo vti poterit extrà suum Monasterium; eo quòd tale Pontificaliū exercitium ad proprias Ecclesias restrictum sit in fauorem Episcoporum, quippè, quorum respectu communi iure actus Pōtificales proprij esse debent: ac proindè eorum iuri inferiores præiudicare non possunt.

7 Ex quibus infertur primò, minimè licere Abbatibus, & alijs Prælatis Episcopo inferioribus, Mitræ vsum exercere extrà suas Ecclesias; cùm enim appellatione Pontificalium Mitra contineatur, vt

dictum est; & supra hoc Quæsito firmatum habeamus, Pontificalia extra suas Ecclesias exercere non posse Abbates; igitur nec vsum Mitræ; quam illationem probat expressè *textus in cap. vt Apostolicae, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenus expressè cōcedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, si sunt exempti, in Prouincialibus, & Episcopalibus Concilijs vti posse Mitris aurifrigiatis, non habentibus laminas, aut gemmas; in aliis verò locis exēptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, prout concessa eis à Sede Apostolica indulta permittunt; ergò si talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extra suas Ecclesias, præter quàm in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

8 Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus simpliciter intra suas Ecclesias Pontificalia Insignia concessa sunt, Baculum pastoralem gestare, ex eo, quia huiusmodi Baculus, nedùm signum honoris est, sed dignitatis, & potestatis pastoralis; nam in traditione eiusdem Baculi, à consecratore dicitur. *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitijs piè seuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inscribitur. *Accipe Baculum pastoralis officij potestatem ligandi, atque soluendi, vt sis in corrigendis vitijs perseuerans, &c.* Ecce quomodò Baculus non ornamenti, sed potestatis, & regiminis pastoralis signum est; ergò nequeūt Abbates vigore priuilegiorum, quibus simpliciter Pontificalium vsus illis conceditur, Baculum extra proprias Ecclesias, & loca, deferre, vt benè notat *Duran. de ritibus Eccles. libro 2. cap. 9. num. 38.*

9 Limita tamen, vbi aliter à Sede Apostolica indultum fuerit, & ex speciali priuilegio concessum; sicuti videmus indultum Abbatibus Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & eorum priuilegia communicantibus, qui in processionibus suarum Ecclesiarum, diebus solemnibus, Baculum pastoralē extra easdem Ecclesias, deferre possunt, ex speciali gratia Vrbani III. Præposito Sanctæ Agathæ Cræmonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictae Congregationis, fol. 114.* cuius priuilegii tenor hic inseritur.

VRBANVS EPISCOPVS. Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Præposito S. Agatæ Cremonę Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius praedecessores Nostri, sicut ex eorum literis manifestè Nobis innotuit, praedecessori tuo, quam tibi de benignitate Apostolica Sedis indulsimus, vt in processionibus Ecclesiae vestræ diebus solemnibus deferatis Baculum pastoralem; Nos eisdem praedecessorum Nostrorum vestigijs inhærentes, eumdem Baculum diebus ipsis in processionibus deferendi, liberam, tibi, tuisque successoribus, concedimus facultatem. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Veronae, quarto Kalendas Iulij.

10 Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & alios Prælatos Episcopis inferiores, non solùm Mitræ vsum nō posse exercere, & Baculū pastoralē gestare; sed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extra suas Ecclesias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum Minorum collatio, Ecclesiarum, Altarium, Valorum, & Campanarum consacratio, aut reconciliatio, populi solemnis benedictio, Cæmeterij, & secundùm quosdam, etiam Corporalium, aliorumque Altaris paramenrum benedictio, vt colligitur ex *gloss. verb. Pontificalibus in extrauag. suscepti regiminis, de electione, Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 16. de susc. cap. 3. vers. quæris aliquis, Paul. Laym. in qq. Canon. de Prælat. Eccles. elect. q. 224. in princ.*

QVAESITVM IV.

Vtrùm Abbates ab alijs Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, possint in eorum Ecclesijs Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Praelatis exemptis, possunt in eorum Ecclesijs Pontificalia exercere.*
2 *Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*
3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Ordines Minores conferat, potest illos conferre.*

1 AD propositam dubitationem, Respondeo, licitè Abbates posse in locis ab Ordinariorū iurisdictione exemptis, si ab eorum Prælatis inuitentur, Pontificalia exercere. Et præter ea, quæ dicta sunt in antecedentibus Quæsitis, & dicentur in sequentibus, & in *2. tom. in Disput. de Sacrām. Ord.* Moueor etiam, quia *Concil. Trid. Sess. 6. de reform. cap. vlt.* prohibens Episcopis, nè in alterius Diœcesi Pontificalia exerceant, requirit Ordinarii loci licentiam.

At Abbates, & alii Prælati exempti habent iurisdictionem quasi Episcopalem, seù Ordinariam,

2 & proindè Ordinarii etiam appellantur, *Nauarr. cons. 9. tit. de priuileg. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 3. q. 11. Dec. cons. 121. Panorm. cap. Vt famę, num. 6 de sent. excom.* & alii apud *Erasm. Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 3. nu. 9.* & probauimus latè suprà *in Disput. 1. Quęsit. 3.*

3 Inuitati igitur Abbates à Prælatis extraneis exēptis, quasi Episcopalem iurisdictionem habētibus, poterunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere, vndè *Graff. p. 2. decis. aur. lib. 1. cap. 19. num. 2.* ait, quòd Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Minores Ordines conferat, possit illos conferre, sicut Episcopus ab alio Antistite inuitatus, hoc facere potest. Sed de hac re, in *2. tom. in Disp. de Sacramen. Ordin.* fusiùs.

QVAE-

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt in Ecclesijs ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere.*
2 *Abbates Generales poſſunt, in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſijs, Pontificalia exercere.*
3 *Abbates Locales Generalibus Ordinū ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.*
4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, poſſunt in Monaſterijs eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum, quòd non; nam Generales ſolent Archiepiſcopis, ſeù Primatibus comparari, vt in ſimili, per *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 11.* At 1 Archiepiſcopus, ſeù Primas non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere, per *text. in cap. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. faſit text. in cap. paſtoralis de offic. Ordin. can. nullus Primas, 9. queſt. 3.* Ergò pariter nec Abbates Generales poſſunt in Eccleſijs ſuarum Congregationum, abſque licentia Abbatum Localium, Pontificalia exercere.

2 Contrarium tamen, extrà controuerſiam, eſt. Nā Abbates Generales in omnibus Congregationum ſuarū Eccleſijs, & locis, Pontificalia exercere poſſunt: quippè qui ſunt immediati illorum Superiores, ſicuti Abbates Locales; vt patet ex vſu, & in- 3 ſtitutione ſingularum Religionum; Abbates enim Locales tàm exactè, & perfectè Generalibus, vel Prouincialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi extant, & Prouinciales, ſeù Nationales Generalibus ſubditi ſunt, ſicut minimi Religioſi ſuo Abbati Locali; perfectè autem eis ſubiecti eſſe non poſſent, niſi vniuerſalium Prælatorum iuriſdictio ad omnes, & ſingulos reſpectiuè deſcenderet, & in omnibus, & ſingulis ſuarum Congregationum Eccleſijs iuriſdictionem exercere poſſent, vt alibi latiùs oſtendimus.

4 His igitur ſic ſtantibus, patet Abbates Generales ad hoc, vt poſſint in omnibus ſuorum Ordinum Eccleſijs, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium Abbatum licentia indigere; immo ipſi Generales, ſi velint, poterunt eiſdem inferioribus Abbatibus facultatem Pōtificalia exercendi adimere, vel limitare, vt diximus in *tractatu de priuileg.*

Nec obſtat, quòd Abbates Generales comparētur Primatibus; quia licèt Eccleſiæ Romanæ exēplo, ad denotandum Hierarchicum Ordinē Prælatorum in Religione diſpoſitum; hæc comparatio aliquo modo videatur locū habere; non tamen omninò eodē modo comparātur Abbates Regulares, ſicut Epiſcopus ad Archiepiſcopū, & Archiepiſcopus ad Primatem, ſeù Patriarcham; ſed Prouincialis, ſeù Nationalis Prælatus (nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parū ſunt in vſu) immediatè ſuam iuriſdictionē in Eccleſijs ſuæ Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac proprius Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere poſſunt, vt diximus.

Si petas, an Generales habeant vſum Pontificaliū, ex vi ſui Generalatus, vel Abbatiæ. Reſpōdeo, habere vſū Pontificalium, quatenùs Abbates ſunt, ideò omnes Generales Congregationū Monachalium ſunt Abbates, & Generalis noſtræ Congreg. Vallis Vmbroſæ, vt Abbas S. Salui, habet prædictum vſum, vt ſequens Bulla Bonif. IX. oſtendit.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tàm vos, quos ſpeciali deuotione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui. Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac alijs Pontificalibus Inſignijs, liberè poſſitis vti, necnon in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſint, Benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia, dūmodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit, elargiri poſſitis, felicis recordationis Alexandri Papæ Quarti, prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. Abbates, *& alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquàm obſtantibus, vobis, & eiſdē ſucceſſoribus. auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrū, 5. kal. Maij, Pontificatus Noſtri anno 9.* Aſſeruatur in libro authentico manuſcripto priuileg. noſtræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbroſæ exiſtenti.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus abſoluuntur.*
2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non poſſunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæſiti ſciēdū eſt, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiā Canonicorū Regulariū, ex præſcripto Conſtitutionū, ſolent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præſidentem eiuſdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate abſolui; vt obſeruatur in noſtra Congregatione, in qua ſingulis bienniis Capitulum Generale celebrandum eſt, vt patet in noſtris Cōſtitutionibus, *cap. 1.* Ac in eodē Capitulo Præſidēs Generalis totius Cōgregationis omnes, & ſingulos eius Abbates Viſitatores, Priores, ac alios

Officiales ab eorum officijs, & dignitatibus absoluit, vt patet in earumdem Constitutionum, *cap.* 15.

Idem seruatur apud Patres Congreg. Casinen. vt habetur in eius *Constitut. par.* 1. *cap.* 10. & in Congreg. Cælestinorum, vt in eorum *Constit. tract.* 2. *c.* 7. *part.* 2. & in Congreg. Montis Oliueti, *par.* 1. *cap.* 6. *Constit.* ac in singulis alijs Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur sic stantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis absoluti remanent, vsquequò denuò ad illas assumantur, valeant 2 interim licitè Pontificalia exercere. Et respondetur negatiuè; quia per huiusmodi absolutionē priuantur, & cessant à munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vsum, & exercitium concedentia; siuè ea in corpore iuris clausa sint, siuè non, huiusmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt; ergò cessante dignitate, & officio, cessat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac statim vt Monachus desinit esse Abbas, amittit vsum priuilegiorum, quæ sibi tamquàm Abbati competebant: & hoc testatur vsus, & consuetudo ipsarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem Populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Missa elargitur; quædam simplex, quædam solemnis.*

2 *Abbates quo tempore possint solemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

1 PRo huius Quæsiti intelligentia præmitto, duplicem esse benedictionem, quæ in Missa populo elargitur: quædam enim est simplex, quæ fieri potest à quocunque simplici Sacerdote, absente Episcopo, vel cùm præsens est, ipso annuente, *can. ecce* 95. *dist.*

Quædam est solemnis, quæ fit cùm illa solemnitate, *Adiutorium nostrum, &c.* & hanc benedictionem solemnē possunt Abbates fidelibus intrà eo-2 rum Ecclesias existentibus, post Missarum solemnia, Vespertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apostolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apostolica Sedes in exhibitione benedictionis super populum, speciali priuilegio insigniuit, in Ecclesiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quādò in eis Diuina Officia celebrāt, possunt post Missarum solemnia, & Vespertinas, ac Matutinas laudes benedictionem solemnem suprà populum elargiri. Est etiam communis sententia omnium Doctorum ibidem scribentium.

Idipsum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apost. Abbatibus, & alis Prælatis, quorum aliqua hic insinuanda sunt; & primò Abbates, & 3 Prælati Congreg. Canonicorum Regulariū, à multis Summis Pontificibus habent, vt post Missarum Vesperarum, & Matutinarum solēnia benedictionem solemnem populo impertiantur; itā habetur ex Bulla Innoc. VIII. sub Dat. Romæ, apud S. Petrū, anno 1489. pridie Idus Nouembr. Pontif. sui anno 6. quæ incipit, *Exposcit vestra deuotionis*, quæ legitur in *libro priuilegiorum dicta Congreg. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maii, Pontif. sui anno primo, quæ incipit. *Cùm sicut dilecti filij, in eodem lib. pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. sub Dat. Corneti, anno 1517. tertio Idus Octobr. Pontificatus sui anno quinto, quæ incipit. *Ex Supernæ Maiestatis prouidentia, in eodem libro priuileg. pag.* 425. & ex Bulla Pii V. sub Datum Romæ, apud Sanctū Petrum, anno 1566. sextodecimo Kalen. Februar. Pōtif. sui anno primo, quæ incipit. *Aequum reputamus, & rationi consonum, in eodem lib. pag.* 540.

His, & similibus priuilegiis gaudent Abbates Casinen. per speciales Sedis Apostol. concessiones, & primò, ex Bulla Vrbani II. sub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092. Pontificat. sui anno quinto, quæ incipit, *Reuerendissimo Patri*, extat in Monasterio Sanctiss. Trinitat. Cauens. & ex Bulla Pii IV. sub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1565. die 6. Iulii, quæ incipit. *Sedis Apostolica circumspecta*, habetur *in tom.* 2. *Bullar. Nou. Laer. Cherub. Constitut.* 37. eiusdem Pontific. & ex Bulla Eugenii IV. sub Datum Floren. anno Dom. 1442. septimo Kalen. Iulii, Pontific. sui anno 12. quæ incipit. *Sacra Religionis zelus*, apud Roderic. *in noua Collect. priuileg. tom.* 2. *Bull.* 16. eiusdē Eugenii V.

Idem etiam concessum fuit Abbatibus Congregation. Camalduleu. à Leone X. vt habetur *in Compendio Rot. tit. Abbas*, §. 4.

Et nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ Abbatibus plura Sedis Apostolicæ diplomata, eamdē benedictionem Pontificalem post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, ab eisdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infrascripta hic recensere mihi visum fuit; primum est, Vrbani Quinti, sub Datum, apud Villam Nouam Auenioni, 18. kalendas Octobris, anno 1373. Pontificatus sui anno primo, incipit. *Sinceræ deuotionis affectus*, & habetur cum alijs hic citandis in *Libro authentico priuilegiorum nostrae Congregationis*, & in *Archiuio Sancti Michaelis de Passiniano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud simile diploma Abbati Sancti Saluii propè, & extrà mænia Florentiæ, concessit Bonifacius Nonus, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum quinto Kalendas Maii, Pontificatus sui anno primo, quod incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*.

Extat eiusdem Pontificis alia Bulla, eiusdem tenoris, Abbati Sancti Mercurialis de Foroliuio directa, quæ incipit. *Exposcit vestra deuotionis sinceritas*, sub Datum Romæ, apud S. Petrum, kalendis Septembr. Pontific. sui anno 12. Gregorius XI. sub Datum Auenion. 11. kal. Iulij, Pontif. sui anno 2.

Aliud

Aliud simile priuilegium, quod pariter incipit. *Exposcit vestrae deuotionis sinceritas*, concessit Abbati Vallis Vmbrlnæ, anno 1371. Similiter Martinus Quintus, sub Datum Florentiæ, quinto Kalen. Maij, Pontificatus sui anno tertio, Domini verò anno 1420. eiusdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiam incipit. *Exposcit vestra deuotionis sinceritas*, ab eodem Martino V. data est alia Bulla Abbati Sanctissimæ Trinitatis Florentiæ, eiusdem tenoris, & eodem ferè tempore, dùm Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*. Abbatibus Cistercien. eamdem solemnem benedictionem populo elargiendi, facultas concessa fuit ab Innocentio Octauo, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus sui anno quinto, per Bullam incip. *Exposcit tuæ deuotionis sinceritas*. Refertur in noua *Collect. Bullar. Apostol. pro Regular. Roderic. Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cælestinorum, vltrà priuilegium Cælestini Quinti eorum Institutoris, Eugenius Quartus concessit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, eiusdem Congregationis Generali, vt possit solemnem benedictionem in Missa, ac Vesperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1434. quinto kalen. Nouembris, Pontificatus sui, anno quarto, quod priuilegium refert *Roderic. loc. cit. Bull.* 18. eiusdem Pontificis.

Eodem priuilegio insignitus est Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani Quarti, sub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus sui, anno tertio, quæ incipit. *Ecclesia Romana velut*, & legitur in *tomo* 1. *Bullar. noui, Laert. Cherub. Constit.* 6. eiusdem Vrbani IV.

Abbati Vallisscolarium in Gallia priuilegium Populo post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, solemniter benedicendi, elargitus est Paulus Tertius, die 13. Maij, anno 1539. Ità testatur *Renat. Coppin. lib.* 1. *Monast. tit.* 2. *num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Parisiorum, per Bullam Alexandri III. æditam anno 1167. die 3. Augusti, sub Datum, apud Tusculanum, quæ habetur in Archiuio eiusdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem *Renat. Coppin. loco citato*, & in 2. *lib. Ecclesiast. Polit. forens.*

QVÆSITVM VIII.

Quibus in locis possit Abbas solemniter Populo benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi, non potest extrà Ecclesias sibi subiectas, illo vti.*

2 *Quænam Ecclesia dicantur Abbatibus pleno iure subiecta.*

3 *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Ecclesia, potest etiam vti benedictione Pontificali.*

4 *Abbas transiens per loca extrà suã iurisdictionem rogatus a deuotis personis, potest illas absque solemnitate, & absque animo exercendi iurisdictionem, licitè benedicere.*

5 *Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam, & ab eo recedendo post eiusdem Missa celebrationem, transeuntes per Ecclesiam possunt populum benedicere.*

1 Respondeo dicendo, quòd inspiciendus est tenor priuilegij. Nàm si Summus Pontifex cõcederet Abbatibus priuilegium simpliciter, populo benedictionem solemnem elargiendi; huiusmodi priuilegium non extenderetur extrà Monasterium, & Ecclesias, ac loca ipsis Abbatibus pleno iure subiecta; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Episcopalis auctoritatis, strictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio in *Disputatione de priuilegijs*, posito: nempè Priuilegia in præiudicium tertii vergentia, esse restringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda, *gloss. in cap. Abbates, de priuileg. in* 6. Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Castra, ità solemniter populum benedicere; nam aliàs delinquerent; nisi ex speciali priuilegio hanc potestatem essent consecuti, *Azor. instit. Moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 7. *D. Barbos. de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 27. *in fin. Syln. in verb. Abbas, quæst.* 2. & fuit decisum à *Sacra Rota in vna Salamantina iurisdict.* 3. *Iulij*, 1580. *coram Seraphino*.

2 Ecclesiæ autem dicuntur Abbatibus pleno iure subiectæ, quæ tàm in his, quæ ad spiritualium, quàm in his, quæ ad temporalium rerum administrationem pertinent, sunt in cura, & potestate ipsorum Abbatum, & Monachorum, vt per *gloss. in d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter *Doct.*

Notandum est autem, quòd ex priuilegio possunt Abbates huiusmodi solemnem benedictionẽ populo dare, non solùm in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis, verùm etiam in Ecclesiis, quæ sibi subsunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacii Noni, sub Datum Romæ, Pontif. sui anno 12. his verbis, *Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo, & alys Pontificalibus Insignijs vti liberè possitis, necnon quòd in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, ac Parochialibus, & alijs Ecclesijs ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non subsint, &c.* de qua re etiam alibi.

8 Posset autem Abbas, in Ecclesia aliena celebrans, vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa est potiùs Ordinis, quàm iurisdictionis: nam si potest in aliena Ecclesia, absque Ordinarii licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm sit accessorium, & consequens ad illam celebrationem, per *cap. cui licet*, & ibi *gloss. de regul. iur. in* 6. Atque ità quoad Episcopos resoluit *Piasec. in praxi noua Episcop. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 3. *versic. benedicit*; ac fuisse conclusum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, asserit *Ricc. in prax. aur.*

resolut. 203. *num.* 5. Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim est aliqua ratio, quæ videatur suadere, id in eis esse restringendum. Et sicut 4 etiam Episcopus, transiens per alienam Diœcesim, rogatus à deuotis personis, illas absque solemnitate benedicens, & absque animo iurisdictionem exercendi, nullam pœnam incurrit; vt post *Anchar.* & *Suar.* censent *Marc. Anton. Genuen. in Manual. Pastor. cap.* 63. *num.* 4. & *D. Barbos. de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 27. *nu.* 65. Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadē ratio militet.

5 Dico etiam, quòd ipsimet Abbates, tàm accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam habitu domestico, quàm ab eo recedēdo post eiusdem Missæ Pontificalis celebrationem, vel trāseuntes per Ecclesiam, possunt benedictionem populo præsenti elargiri; quia cùm possint maius, quòd est benedicere populum solemniter in Missa, poterunt etiam minus, quòd est, transeundo per Ecclesiam, tradere huiusmodi benedictionem; maximè cùm hæc benedictio non sit solemnis, sicut ea, quæ datur in Missa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Respondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ est illa solemnis in Missa; ergò videntur etiam cōcedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudiciū infertur.

Prætereà omnia prædicta expressiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem est commune, in quo Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua concessit, vt posūt omnia in suos subditos, quæ possunt Episcopi in suos quibusdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi; ergò sicut Episcopi possunt huiusmodi benedictionem populo elargiri; ità etiam poterunt Abbates.

QVAESITVM IX.

Vtrùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato, possint in suis Ecclesijs solemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel alijs maioribus Prælatis, solemniter populo benedicere.*

2 *Minor non debet maiorem benedicere.*

3 *Abbates in suis Ecclesijs Missam Pontificalem celebrantes, possunt solemniter populum benedicere.*

4 *Abbates ex speciali priuilegio possunt populo benedicere solemniter, etiam coram Episcopo, & alijs maioribus Prælatis.*

1 De iure communi Abbates nequeunt, præsentibus Episcopis, vel alijs maioribus Ecclesiæ Prælatis, benedictionē solemnē populo elargiri, *can. ministrare, 16. q. 6 can cùm ad celebrandas, iuncta gloss. de consecr. dist. 1. Io. Andr. in addit ad gloss. c. Ab-* 2 *bates, verb. solemnitatē, de priuil. in 6.* quia minor nō debet maiorem benedicere, *can. denique 21. dist.* vbi hoc probatur exēplo Melchisedech, qui prout legitur *in Epist. S. Pauli ad Hebr. 7.* benedixit minori, scilicet Abrahæ.

Iuri etiam communi consona sunt quāplurima priuilegia, per Sedem Apost. Abbatibus concessa, vt possint solēniter in Ecclesijs sibi pleno iure su- 3 biectis populū benedicere; & in his addita est clausula, *Dūmodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostol. Legatus præsens non fuerit.* Ità habetur in priuil. Bonifacij IX. sub Dat. Romæ, anno eius 12. Abbati S. Mercurialis de Foroliuio, Ordinis Vallis Vmbrosæ, cōcesso; & in priuil. Martini V. sub Dat. Floren. anno 3. sui Pontif. Abbati S. Pancratii eiusdē Ciuit. Ordinis Vallis Vmbrosæ, elargito, & in alio indulto eiusd. Pontif. sub Datū Floren. eodē anno 3. sui Pontif. anno Dom 1420. Abbati Sanctiss. Trinitatis Floren. eiusdē Ordinis Vallis Vmbrosæ, concesso, quæ habetur in *lib. priuileg. Congreg. Vallis Vmbrosæ authentico*, de quibus supra in *Quæsit.* 7. etiam egimus.

4 Ex speciali tamen priuilegio possunt Abbates benedicere solemniter populo, etiam præsentibus quibuscunq; Ecclesiæ Prælatis, vel etiā Sedis Apostol. Legatis; sicut concessit Sixtus IV. sub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Dom. 1481. 17. Kal. Octobr. Pontific. sui anno 13. Præposito, siuè Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateran. vt in his verbis ad rem nostrā spectantibus legitur. *Ipseq; Præpositus dicta Præpositura, qui pro tempore fuerit, Mitra, Anulo, Baculo, et alijs Pontificalibus Insignijs, etiam vti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra septa dicti Monastery benedictionē solemnem post Missarum, Vesperarum, et Matutinarum solēnia, etiam si in benedictione huiusmodi aliquis Antistes Cardinalis, vel Sedis Apost. Legatus præsens fuerit, elargiri liberè, ac licitè possit, & valeat fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, qua incipit, Abbates, & alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apostol. vel quacunq; firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, caterisq; contrarijs nequaquam obstantibus, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.* Ità habetur *in lib. priuil. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol.* 369.

Et hoc priuilegium praxi demandatū fuisse coram duodecim Illustris. Cardin. anno Dom. 1614. die 2. Iulii, in festo Visitat. B. Virginis pōst Capellam solemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiss. Dominum Ioannem Chrysostomum Neapolitanum loci Abbatem, pōst Missam solemniter cùm Insigniis Pontificalibus decātatam, iuxtà formam priuilegii suprà allati; ità tatur *Gabr. Pennot. in sua Tripart. Hist. lib. 3. cap. 33. num. 4.*

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris vti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Ecclesia, & in Processionibus qualis esse debeat.*

2 Sedes

2. *Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat.*
3. *De Faldistorio in celebratione præparando.*
4. *Credentia quomodo præparanda.*
5. *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus.*
6. *Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat.*
7. *Abbas quomodò parandus.*
8. *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*
9. *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obseruandus.*
10. *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum erigere possint, & quos Ministros possint assumere.*

PRoposita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus Ordo procedendi, describitur ab *Andr. Piscar. in sua Prax. Cæremon. lib. 1. sect. 9. cap. 5. & 6.* vbi hæc infrascripta notat.

1 Abbati in propria Ecclesia primus locus in sedendo, necnon & processionaliter incedendo cum suis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus, debetur.

2 Abbati solemnes Vesperas, Missamuè celebraturo solium aptabitur rotundum, cum ornamentes coloris tempori, & festiuitati conuenientibus, cū duobus scabellis nudis hinc indè pro assistētibus:ad quod gradibus pāno viridi obductis, patebit ascensus: necnon, & pauimentum Presbyterii simili panno, vel tapeto cooperiri conuenit: & per circuitum scamna ad vsum Canonicorum, qui parati assistere tenentur, panno etiam viridi valebuntur.

3 Ante gradus Altaris solemnibus paramentis ornati, parabitur Faldistorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum, ipsum, & soli partem contegentibus, superpositis puluinis similis coloris.

Ad aliud Sacellum decenter exornatum Sanctissimum Sacramentum reponendum asportabitur, vbi Faldistorium, vt supra opertum cum puluinis aptabitur.

4 In cornu Epistolæ propè Altare erit mensa cū duobus candelabris absq;Cruce,Imagine,vel reliquiis, cādelis accensis.In qua mensa reponātur omnia necessaria ad solemnis Missæ celebrationem; similiter & vasa pro mannū ablutione, Mitra simplex, & aureis fimbrijs ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia argentea cum parua candela, & instrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè disposita, sericum linteum, desuper stratum, valebit.

Secùs mensam ad parietem Baculus Pastoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accensæ cum forcipibus, ad opus Turibuli.

5 Magister Cæremoniarum supra Altare Abbatis celebrantis pa ramenta strata disponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam,Tunicellam,Dalmaticam,& Casulam. Manipulum verò cum Missale in credentia asseruabit, celebranti in introitu Missæ cum osculo, porrigendum, & subligandum.

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt assistendi, parent se in Sacristia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui si ordine, & dignitate discreti extiterint, Dignitates Pluuialia, Presbyteri Casulas, Diaconi Dalmaticas, & Subdiaconi Tunicellas induant. At si Ordine, Dignitateque non distinguantur, præparentur saltem quatuor, aut sex Pluuialia, quibus primi Amictu circa collum posito,& Superpellicio induti exornentur: similiter, & paramenta pro duobus Diaconis assistentibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epistolamq; cantabunt; pariter, & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur Assistens, prompta existant necesse est.

6 Circa ordinem,quo Abbas solemnia celebraturus incedere debeat;dico,quòd Magister Cæremoniarum omnibus in Ecclesia ritè, vt supra, dispositis, & accedente hora celebrandi, Superpellicio Amictus, conuocando Canonicos, siuè Monachos, Chorali habitu indutos se confert, ad domicilium Abbatis celebraturi,quem ad Ecclesiam pergentem, immediatè seniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Ecclesiæ Magister Cæremoniarum aspergillum de manu Acolythi suscipiendo, tradit digniori, qui Abbati, manu deosculata,illud porrigit; ipse vero, se, omnibusq; aspersis,ad Altare Sanctissimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: indè super puluino in genuflexorio præparato humiliter procumbens,aliquantulum orat: posteà surgens iterum genuflexo, Sanctissimo Sacramento reuerentiam facit; similiter, & omnes Canonici, siuè Monachi surgentes, vsque ad terram Sanctissimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit pulsantibus organis accedunt. Hic vndique in girum Canonici, seù Monachi propè Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldistorio ad hoc præparato orat, & post paululum surgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad solium se recipit, & inter Assistentes assidet, quousq; Canonici, siuè Monachi sacris se vestibus induant.

Tunc Canononici, seù Monachi subitò ad Sacristiam, vel alium locum ad id congruū,ad se parandum accedunt, supra Rochetum, aut Superpelliceum Amictu circumcincto,similiter,& Ministri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui assistebant se parant.

Inde Canonici,siuè Monachi sacris induti, in girum ante Abbatem se disponunt, sicuti Canonici Cathedralium Episcopo assistere solent: ipsisq; nudato capite assistentibus,Abbas inter istis humanitatibus vicibus,ad caput cooperiendum adstringat, qui mox cum reuerentia obsequentes, caput contegant.

7 Surgens Abbas lauat manus, & sacris se vestibus induit super Rocheto, si eo vti potest, atsi sit Regularis supra Superpelliceum, & Acolythis singillatim paramenta portantibus à Ministris, & Assistentibus paratur vti Episcopus. Medio tempore, quo

quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus peractis processionaliter versùs Altare pergitur ad Missæ celebrationem, quemadmodum de Episcopo dicit eius Cæremoniale 1 Quapropter conueniens erit, quòd Abbas sacra vestiat in Sacristia, vel in aliquo alio Sacello iuxtà Ecclesiæ ostium; similiter, & omnia in Missa celebranda obseruentur, quæ ab Episcopo.

8 Qua propter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur ex Missali Monastico desumptæ hic singulæ recensentur.

Ad Caligas.

Calcea Domine pedes meos in præparationem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cum exuitur Cappa.

Exue me Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus suis; & indue me nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

Cum lauat manus.

Da, Domine, virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, vt sinè pollutione mentis, & corporis valeam tibi seruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam salutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium versutias superando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas suas dealbauerunt in sanguine Agni, gaudijs perfruar sempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei, & virtute castitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius castitatis

Cum accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Iesu Christe, ab omnibus insidijs inimicorum omnium, signo sanctissimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno seruo tuo, vt sicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquijs refertam antè pectus meum teneo, sic semper mente retineam, & memoriam passionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obsecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præsumo ad tuum sacrum mysterium cum hoc ornamento, præsta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & Dalmatica iustitia circunda me semper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cœlo descendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus, pellibulis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potuq; gratissimo, impetrauit: sic, & oblata per manus nostras salutari hostia, gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui in similitudinem carnis peccati pro nobis obtulit semetipsum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixisti, Iugum meum suaue est, & onus meum leue: præsta vt illud portare sic valeam, quòd possim consequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & salutis galeam impone capiti meo; vt contrà antiqui hostis, omniumque inimicorum meorum insidias inoffensus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & septiformis Spiritus sanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionē accipiā cū iustis.

9 Quibus itā peractis, quod Chori distinguātur oportet vnus enim ordo est triū assistētiū, scilicet Presbyteri cū Pluuiale, & duorū Diaconorū paratorū; alius est Canonicorū, seu Monachorū cū paramentis circumcirca adstantium: alius Ministrorum inferiorum, qui cum superpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis assistendo, alijs stantibus stant, sedentibus, & ipsi considunt: alius est Canonicorum, seu Monachorum cum habitu Chorali, & consueto in Choro præsentium: alius est Magnatum, Magistratuum, & Virorum Nobilium: & obseruandum, quòd quandò assurgit vnus, cæteri illius Ordinis eleuantur, at vbi surgit Abbas omnes consurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, seu Monachis inter se binis confessio fit, & dicitur, *Kirie eleison, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari ministrantibus idem in proprijs scabellis secùs Altare, conficitur.

Turiferarius ad Vesperas, Diaconus verò ad Missam duplici ductu immediatè post Abbatem (cæteris de Choro etiam digníoribus postpositis) incensat Canonicos paratos assistentes, singulis ante, & post, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen semper digniores debent assistere parati) & singillatim omnibus de Choro incensatis, incensatur Magistratus. Si casu aderit alius Prælatus, ille immediatè post Abb. celebrantē turificari debet.

Presbyter assistens dabit pacem digniori cuiuslibet Chori Canonicorum cum paramentis assistentium; cæteris in Choro non paratis Acolytus; laicis verò instrumento deferendo per clericum.

In fine Vesperarum, vel Missæ populo solemniter benedicit, & illis, vel illa absolutis in sua sede exuit vestes, similiter, & Canonici, vel Monachi in proprijs locis: Deindè facta Oratione in Faldistorio, Abbas à Canonicis, seu Monachis ordinarijs vestibus indutis, vsq; ad suum domicilium associatur, vt supra.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, Baldachinum erigere possint, & secum ministros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Episcopus, habere.

Respondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio. Anno 1606. die 28. Ianuarij Archiepiscopo Firmano in-

no instante certas præscripsit regulas, secundùm quas Abbates, Priores, ac Præpositi, vsum Pontificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quandò solemniter celebrant contenti sint sua sede, quæ locata sit in cornu Euangelij in plano Presbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & sine vllo suppedaneo sugesto lapideo, vel ligneo, ac sine Baldachino desuper, sed cum Postergali tantùm ex aliquo panno, vel serico leui sine auro, coloris conuenientis solemnitati, quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos assistentes, quandò celebrant, sed contenti sint Diacono, & Subdiacono, qui in Missa cantaturi erunt Epistolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui assistat ad Librum, nec alios Ministros habeat, præter prædictos, nisi aliquos clericos, & Ministros, cum Cottis, qui sibi de Mitra, & Baculo, & alijs necessarijs ministrent, & Altari inseruiant. In Altari sex tantum, & non septem candelabra existant cum totidem candelis, & sua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua mensa in cornu Epistolæ, super qua duo candelabra locari possint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Missale, Turibulum cum Nauicula, & alia necessaria pro actu celebrationis; atq; sub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes istæ in specie factæ fuerint contrà Priorem Monasterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cum annis subsequentibus super iisdemmet negotiis orta esset discordia inter Neapolitanum Archiepiscopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617. die 18. Martii decretum supradictum factum contrà Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpositos Ordinum quorumcunque, habentes vsum Mitræ. Verùm cum Casinenses Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluissent, quòd occasione supradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipsorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs discussa, eademmet Congregatio die 12. Martii anni 1618. respondit in hac parte recedendum à supradicto Decreto anni 1617. Ac censuit, licere eisdem Abbatibus, quandò solemniter in eorum Ecclesiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis solemnitatibus, atq; apparatu, iuxtà eorum antiquissimam consuetudinem: ità tamen, vt modestè eum debita conuenientia, sine pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta est controuersia inter Archiepiscopum Florentinum, & quosdam Abbates vsum Pontificalium habentes, quæ adhuc sub Iudice decidenda extat, ideò attendatur resolutio, qua promulgata, Deo dante, circà eamdem rem in fine mei operis Disputationem subiiciam.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.*
2. *Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum.*
3. *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII.*

1 EX his, quæ hactenùs dicta sunt, & infrariùs dicentur, satis resoluta remanet proposita dubitatio; ideò dicendum est, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vsum habentes, debere vti Pôtificali Rom. & Cæremoniali: ità affirmat *Andreas Pisc. in sua eruditissima Praxi Caeremon. lib. 1. sect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex *D. Victorino Totino Camaldulensi in suo Cæremon. rationali Ecclesiastico* sæpè, & præsertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & seqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale semper remittit.

Probatur etiam in Missali Monastico auctoritate Pauli V. recognito, in Rubricis, pluribus in locis; & præsertim in *Rubrica de ingressu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Missa Pontificali omnia seruentur, vt in Pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Episcopus, siuè Abbas, vt supra, nunquam prætermittat.*

2 Confirmatur euidentissima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia concesserunt ad decorem Ecclesiarum suarum; *Abbas in cap. inter Monasterium in fin. de re iud. cap. Vt Apostolicæ, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eisdem Abbatibus, circà huiusmodi Pontificalia præscribere, vt de facto concesserunt: cum plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus posteà Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. aboletis, & prohibitis propter rationabiles causas, sicut habetur in eius Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 10. Februarij 1596. pontificatus sui 5. Nouum Pontificale ab eodem restitutum est, atque editum pro omnibus, & singulis, vsum Pontificalium habentibus, & cæremoniis sacris vtentibus, vt in his præcipuè verbis eiusdem Bullæ legimus. *Vt autem ipsius operis labor finem eum, ob quem est susceptus, sortiatur, vtq; postbac in omnibus, & singulis Ecclesijs vno, eodemq; modo cæremonia, & ritus Pontificales obseruentur; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula Pontificalia in hunc vsque diẽ in quibuscunque terrarum Orbis partibus impressa, & approbata, & quibusuis priuilegijs Apostolicis munita, & decretis, ac clausulis roborata, per præsentes supprimimus, & abolemus,*

mus, eorumq; vsum in posterùm vniuersis Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Militijs, Ordinibus, & locis, atque etiam omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & alijs Ecclesiarum Prælatis, cæterisq; omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriusque sexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Nostrum Pontificale sic restitutum, & reformatum in omnibus vniuersi terrarum Orbis Ecclesijs, Monasterijs, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, si quę sunt, recipi, & obseruari pręcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquàm tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omninò detrahendum esse: ac quoscunque, qui Pontificalia munera exercere, vel alias, quę in dicto Ponteficali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præstanda, ex huius Pontificalis præscripto, & ratione teneri: neminemque ex ijs, quibus ea exercendi, & faciendi munus impositum est, nisi formulis, quæ hoc ipso Pontificali continentur, seruatis, satisfacere posse. Omnibus igitur, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & cæteris Ecclesiarum Prælatis, necnon alijs quibuscunque personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriusque sexus, ad quas id spectat, præcipimus, & mandamus, vt omissis, quę sic suppressimus, & aboleuimus, cæteris omnibus Pontificalibus, hoc nostrum in suis Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Ordinibus, Militijs, Diæcesibus, & locis prædictis recipiant, illoque posthac perpetuò vtantur cæterum &c.

Confirmatur ex alia Constitutione Clementis VIII. postmodum edita, quæ incipit. *Cum nouissimè*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14. Iulii, anno 1600. Pontificatus sui 9. vbi manifestè idem Summus Pontifex præcipit cęremonias, & alios ritus Ecclesiasticos ab eo determinatos, non solùm ab Episcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obseruari debere.

In qua Bulla aduertendum est, nequaquàm prohiberi, & aboleri alia Cęremonialia antiqua, dummodò præfato Cæremoniali Episcoporum sint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæs. 1. An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere.
Quæs. 2. An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere.
Quæs. 3. An Abbas possit Corporalia benedicere.
Quæs. 4. Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, ab Abbatibus benedicenda.
Quæs. 5. An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
Quæs. 6. An Abbas possit Moniales benedicere.
Quæs. 7. Vtrùm Abbas possit Diaconissas ordinare.
Quæs. 8. An Abbas possit Abbatissas benedicere.
Quæs. 9. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Ecclesiæ fundationes ponendum, Pontificali more benedicere possint.

QVÆSITVM PRIMVM

An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio sacrarum vestium, & Ecclesiasticorum ornamentorum est Ordinis, non iurisdictionis.*
2 *Potest à Summo Pontifici hac benedictio committi simplici Sacerdoti.*
3 *Abbates possunt ex consuetudine vestes sacras, ac Pallas Altaris benedicere.*
4 *Consuetudo ius diuinum mutare nequit.*
5 *An benedictio sacrarum vestium possit ex consuetudine acquiri à simplici Sacerdote.*
6 *Abbates seculares, qui Pontificalibus vtuntur, possunt benedicere ornamenta Ecclesiarum.*
7 *Potestas benedicendi vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*

Omissis benedictionibus, quæ etiam simplicibus Sacerdotibus de iure communi concessæ sunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Missali Romano; cum supponamus Abbates esse Sacerdotes, ac per consequens posse quidquid licet simplicibus Sacerdotibus; agemus in præsenti Disputatione de iure ipsorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia sacramentalia, vt sunt benedictio sacrarum vestium, & similium.

Vt autem ordinatè procedamus explicandum proponimus in hoc primo Quęsito, vtrùm ii possint Ecclesiastica ornamenta suarum Abbatiarum benedicere.

1 Hæc autem benedictio iure ordinario Episcopis consecratis tantùm competit, cùm sit Ordinis, non autem

autem iurisdictionis; quia in ea seruatur certa forma, & solemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui sacrandam, ab Ecclesia tradita: potestas autem exercendi, ea, quæ sunt Ordinis, consistit in certa forma verborum, per Ecclesiam tradita, *Panorm. in cap. aqua de consecrat. Eccles. Syluestr. verb. benedictio, num. 3*.

2 Nihilominùs potest à Summo Pontifice committi simplici presbytero; quia cum sit immediatè ab Ecclesia instituta, per eiusdem supremam potestatem eius minister designari potest.

Vndè aiunt communiter Doctores in *cap. Abbates de priuil in 6. & in Clem. attendentes de stat. Monach.* magnam in hoc vim habere posse consuetudinem, ad tradendam huiusmodi potestatem; quia hęc potestas conferri potest per extrinsecum Priuilegium.

3 Proptereà asserunt communiter, quòd Abbatibus ex cõsuetudine licet sacras vestes, & Pallas Altaris benedicere, idem *Sylu. d. verb. benedictio, nu. 5. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.* quamuis enim ea, quæ conueniunt Episcopis ratione suæ consecrationis ex iure diuino, (vt Chrisma conficere, & similia) non possint consuetudine acquiri, *cap. quanto, de consuetud.* quia consuetudo 4 ius diuinum mutare nequit; tamen (vt diximus) alia, quæ ipsis Episcopis competunt, & reseruantur ex Ecclesiæ institutione (vt benedictio ornamentorum Ecclesiasticorum, de qua agimus) pos- 5 sunt per consuetudinem acquiri à simplici Sacerdote, vt benè notat, *Suar. d. cap. 30. num. 4.* sed de hac re in 2. *Quæst. huius Disp.*

Hæc autem consuetudo potiùs est signum concessionis à Summo Pontifice super hoc eis factæ, quàm, quòd per eam huiusmodi potestas tribuatur, tùm nullum sit expressum ius, in quo dicatur, illam posse consuetudine acquiri.

Vndè potiùs videtur fundari in priuilegiis anteà ipsis Abbatibus concessis.

6 Idem videtur dicendum de Abbatibus sæcularibus, qui Pontificalibus Insignijs vtuntur; potest enim eis etiam ex consuetudine, vel priuilegio Ecclesiæ, ornamentorum benedictio competere, sicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habentur in *Compendio priuilegiorum, verb. benedictio*.

Vnde, cùm hæc facultas benedicendi ornamenta Ecclesiastica, Abbatibus competat non ex iure communi, sed ex priuilegio: ideò Sacra Rituum Congregatio multis Abbatibus talia priuilegia non habentibus, concessit vt possint benedicere huiusmodi ornamenta: anno enim 1610. die 12. Iunij concessit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœcesis, Sedi Apostolicæ immediatè subiecto prædictam facultatem pro sua Ecclesia; Dummodò in illis benedictionibus sacra Vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati S. Petri de Monte, Theolesi Diœcesis, dedit facultatem benedicendi ornamenta Sacerdotalia pro seruitio Monasteriorum sibi subiectorum, cum eadem conditione, vt sacra Vnctio non interueniat. Et anno 1610. die 9. Octobris concessit Abbati Bredleuiensi Polonien Diœcesis facultatem benedicendi paramenta Ecclesiastica pro vsu Ecclesiarum Parochialium suæ Abbatiæ.

Quo verò ad id, quod dicitur (*dummodò sacra Vnctio in benedictionibus non interueniat*) redibit sermo in *Disputatione sequenti*, in qua ostendemus, aliquos Abbates, priuiegijs suffultos esse, eamdem sacram vnctionem adhibendi.

7 Notandum quòd hæc potestas, non solùm Abbatibus concessa est, verùm etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipsorum Abbatum, per priuilegium concessum Congregationi S. Iustinæ ab Innocentio VIII. Anno Domini 1487. *Qui concessit Prioribus d. Ordinis, & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscunque Monasterij, posse benedicere Corporalia, vestimenta, cæteraque ornamenta Ecclesiastica, ad cultum diuinum pertinentia, tàm sui Monasterij, quàm etiam vndecunque sint*; ità refertur in *lib. priuileg. d. Congregationis fol. 132*.

QVÆSITVM II.

An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere possunt ornamenta, tàm suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia.*
2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Ecclesiarum, non sibi subiectarum, recensetur.*
3 *Sacerdotes simplices non possunt benedicere proprias vestes, & ornamenta.*
4 *Episcopus an possit potestatem benedicendi ornamenta Ecclesiastica, simplici Sacerdoti delegare.*

Prima sententia est *Gemin. in cap. Abbati, de priuil. in 6.* quem refert *Syluestr. verb. benedictio, num. 5. dicentis*, Abbates solummodò sui Monasterij paramenta benedicere posse. Contrarium 1 tamen est verius, & in praxi ità obseruatur; quia Abbates de consuetudine paramenta non tantùm suarum Ecclesiarum, verùm etiam vndecunque ad se venientia, benedicere possunt, vt testatur *Syluestr.* vbi supra *num. 5.* & hanc esse multorum opinionem tenent *Mirand. in Man. Prælat. tom. 1. q. 40. art. 3. & Cæsarub. in addit. ad Comp. priuil. Mendic. & Roder. quæst. Reg. tom. 1. q. 19. art. 2.*

Præterea id hodiè non est in controuersia ponendum; clarè enim patet ex priuilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & præcipuè ex priuilegio Innocentij VIII. Congregationi Casinensi, alias S. Iustinæ de Padua, concesso: vbi dicitur, quòd possint Abbates dictæ Congregationis, benedicere Corporalia, vestimenta, cæteraq; ornamenta Ecclesiastica, tàm sui Monasterij, quàm etiam vndecunque sint.

Item idem Innocentius VIII. concessit aliud priuilegium Cisterciensibus, vt Generalis, & quatuor præcipui Abbates possint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Ecclesiastica benedicere

Ex

Ex quibus infertur, quòd huiusmodi potestas non limitatur ad ornamenta tantùm suorum Monasteriorum, sed ampliatur ad omnia ornamenta Ecclesiastica, vndequaque venientia. Qua quidem circumscripta consuetudine credo procedere,

2 Decretum Sacræ Rituum Congregationis die 24. Aug. 1609. quo cauetur, Abbates, & alios Prælatos Regulares non posse benedicere paramenta Ecclesiarum, non sibi subiectarum, vt refert *Bartholom. Gauant. in Comment. Rub. Miss. & Breu. tom. 1. p. 4. tit. 19. de Rubr. Benedic. num. 21.* Vbi pariter af-

3 firmat ex sententia *Nauarri consf. 2. de consecr. Eccles.* Sacerdotes simplices non posse benedicere proprias vestes.

4 Si quæras an Episcopus possit hanc facultatem simplici Sacerdoti delegare. Respondent *Tabien. Verb. Abbas num. 12. & Vgoliu. de Episcop. cap. 32. num. 5.* negatiuè: immo Sacra Rituum Congregatio, sæpè requisita ab Episcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iustas causas in Ecclesijs proprijs non residentibus, pro facultate delegandi, eam concessit, aliquandò limitando personas in dignitate constitutas 14. Nouembris 1615. aliquandò tempus ad 6. menses 14. Martij 1616. & sæpius tandem sinè limitatione 2. Maij 1619. & deinceps alijs eodem modo: ità refert idem *Bartholom. Gauant. loc. cit. num. 23.*

QVAESITVM III.
An Abbas possit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.*
2 *Abbates possunt Corporalia, tàm de suo ordine, quàm si aliunde ad eos deferantur, benedicere, & nu. 3.*
4 *Experientia est rerum magistra.*

1 CORPORALIUM quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta est, per *can. consulto, de consecrat. dist. 1.* vbi statuitur, vt Missæ sacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Episcopo consecrato.

Vnde *Angel. verb. benedictio, num. 2.* ait, se dubitare de huiusmodi benedictione Corporalium, quæ licèt sit verbalis, Episcopis tantùm reseruata videtur, *ex d. cap. consulto*, tamen posse per consuetudinem Abbatibus competere, eo quia Episcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reseruata est. Et *Sylu. verb. benedictio num. 5.* ait, Abbates huiusmodi benedictionem præscribere posse, cum sinè vnctione fiat.

2 Verùm dicendum est, potestatem benedicendi Corporalia, absq; controuersia, eis competere hodie, non modò ex præscriptione, sed etiam ex quamplurimis priuilegijs à Sede Apostolica eis partim directè, & specialiter, partim indirectè, & per communicationem concessis. Vtrumque habetur ex priuilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cisterciensi, & alijs quatuor Coabbatibus concesso anno 1489. 5. Idus Aprilis Pontificatus sui anno 5. Prima pars, quoad consuetudinem, probatur ex illis verbis: *Licèt Abbates prædecessores à tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non extitit, præmissa omnia, seù maiorem partem facere consueuerint;* per quæ verba testatur Papa, id ex immemoriali consuetudine anteà dd. Abbates facere potuisse.

Secunda pars, scilicèt, quòd hoc eis liceat ex priuilegio, patet ex eodem indulto Innocētij VIII. his verbis. *Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum nunc, & pro tempore existentibus, Vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica (corporalibus*

3 *&c. comprehensis) in locis, & domibus d. Ordinis benedicere, tàm de ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè possitis, ac possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus.*

Quod priuilegium nunc communicatum est omnibus Abbatibus, tàm Monachalibus, quàm aliarum Congregationum, & adhuc durat, estq; in viridi obseruantia: nec dici potest, quòd non fuerit

4 vsu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quæ est optima rerum magistra.

QVAESITVM IV.
Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, quæ ab Abbatibus benedicenda sunt.

SVMMARIVM.

1 *Vestes sacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quandò ità franguntur, vt ad vsum, ad quem destinata fuerunt, ampliùs apta non sint.*
2 *Quid sit faciendum, quandò huiusmodi vestes ex vetustate eò deductæ sunt, vt diuinis vsibus ampliùs inseruire nequeant.*
3 *Vestium sacrarum significationes, vide remissiuè.*
4 *Corporale, quid sit, & ex qua materia confici debeat.*

5 *Amictus* 6 *Alba* 7 *Cingulum* 8 *Stola* 9 *Planeta* 10 *Corporale* 11 *Conopæum* 12 *Mappa* 13 *Pluuiale* 14 *Superpelliceum* 15 *Dalmatica* 16 *Tunicella.*	*Quomodo, & qualiter fieri debens, ostenditur.*

1 VEstes sacræ bebedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quandò ità scindun tur, aut franguntur, vt ampliùs ad vsum, ad quem destinatæ fuerant, aptæ non sint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; aliàs formam benedictionis non amittunt; etiamsi aliqua pars, quæ benedicta non est, vna cum filio prophano non benedicto assuatur, *Angel. verb. benedictio. num. 3.*

Armilla

Armilla verb. benedicere, num. etiam 3. *Azor in-stit. Moral par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 9. Vnde Stola facta de Planeta benedicta, debet iterum benedici; quia est mutata forma, quæ dabat esse rei; ac datur ad ipsam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ; Ità *Vgol. de potest. Episc. cap.* 32. §. 1. *num.* 6. *D. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par* 2. *alleg.* 27. *num.* 45. subdentes, quòd si tales vestes breuiores fiant, dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum vestium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas vestis formam non mutat, si vestis apta fit ad eos vsus, ad quos benedicta est; Ità *Angel. dicto num.* 3. *Sylu. verb. benedictio quæst.* 6. *Azor. d. quæst.* 9. *vers. dubitabis*, *an Casula*.

2 Si autem eò ex vetustatæ deductæ sint, vt ampliùs diuinis vsibus inseruire nequeant, igne erunt comburendæ; quia non licet, ea, quæ in sacrario fuerint, maletractari; sed incendio vniuersa tradantur; cineres quoque eorum in Baptisterium inferantur, vbi nullus transitum habeat, aut in pariete, aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur; ità habetur *can. Altaris, de consecrat. dist.* 1.

3 Quid autem singulæ hæ vestes significent, videatur *Graff. par.* 1. *decis. aurear. lib.* 2. *cap.* 41. *Suar. tom* 3. *in* 3. *par. disp.* 81. *sect.* 2. & 3. *Bonacc. de Sacram. disput.* 8. *quæst. vnic. punct.* 5. *num.* 43. *cum seqq. Azor. d. cap.* 38. *quæst.* 8. *cum seqq.*

4 Corporale autem est pannum, in quo Sacrum Christi Corpus reponitur, dum Missæ sacrum conficitur: & dictum est Corporale; quia in eo reponitur, & continetur Corpus Domini: indè enim nomen accepit, quasi Corporis Christi in Altari indumentum; & ideò esse debet de syndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contexto, non autem ex serico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. consulto omnium, de consecrat. dist.* 1. quia refert syndonem illam mundam, qua Christi Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, *Azor. d. cap.* 38. *quæst.* 8. formam autem illius vide *inf. num.* 10.

5 Amictus è tenui tela fit, longitudine cubitorum circiter duorum, latitudine autem sesquicubitali, in duobus eius angulis anterioribus assuantur funiculi commodè longi, vt reuocari ante pectus queant, & cum ijs fieri nodus posit. In medio Crux acu pingatur, vnciarum duarum, longe ab extremitate digitis duobus, in parte superiori. Extremitates illius, præterquàm ex ea parte, quæ collum ambiunt, aliquo modesto opere ornari possunt.

6 Alba è tela linea fit, longè producta cubitos quatuor, latè sexdecim, ac populo ampliùs circumquaque pateat; manicas habeat longitudine sesquicubitali, hoc est, cubito, cum dimidio, latitudine ab humeris penè cubitali, quæ vsque ad manus sensim angustiùs ducantur: in summa veste, & in extremis manicis aliquid dumtaxat fit acu paulululum, ac tenuiter elaboratum: nimius enim labor, in his ornandis, vanitatem sapit, & leuitatem.

7 Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum circiter septem: capita eiusdem globulis eiusdem materiæ inferantur, filamentorum manipulis appensis, quos floccos dicunt.

Manipulus tres Cruces habere debet, & cordulas ad ligandum solidiores.

8 Stola cum Planeta colore, simul, & materia congruat, longè cubitis circiter sex, ità vt producatur infra genua, latè autem vncijs sex pateat; frangiæ vnciarum trium sint; & Cruces tres in eadē Stola ponantur, vna nimirum in medio, aliæ verò in partibus extremis; & vnaquæque Crux sit formæ quadratæ; Stolæ Sacerdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vtraque parte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectentur.

9 Planeta more Romano (nam Ambrosiano eam describunt Acta Mediolaneñ Ecclesiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: fascia, quæ vel assui solet, vel distingui in ipsamet Planeta, vt columnæ speciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vncijs octo ad minimum. Funiculi addantur, seù lineæ sericæ in ea parte, qua pectus tegitur, ità oblongæ, vt reduci possint ante pectus, ad firmandam Planetam, nè defluat à tergo.

10 Corporale è tela linea, & candida fit, vt dictum est supra *num.* 4. ac simplex item: ab oris autem acus opere simplici, punctim solùm retortum fit: longè autem vncias triginta adminùs pateat, latè totidem, ità verò complicatum, vt nulla eius extremitas appareat: Crux acu pingi potest anteriori parte.

Purificatorium è tela, neque tenui, neque crassa nimis, & simplici fit acus opere confectum: latitudine vnciarum circiter octodecim adminimum; longitudine totidem, nec verò minùs, in medio Crux paruula acu pingatur.

11 Conopæum Tabernaculi maioris Sanctissimæ Eucharistiæ, è materia nobiliori, vel alba semper, vel iuxtà colorem varium festorum à summa parte crispatum, in fimbrijs non angustè, sed longè latiùs respondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de more ornatum laciniarum, decore contextarum.

12 Mappæ Altàris superiores è lino, seù cannabi, ea sint longitudine, vt ab vtroque Altaris latere profundins tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demissæ sint: nullæ ab vlla parte bambacio cærulei, alteriusue coloris, elaboratæ sint: latitudine verò totam Altaris mensam contegant. Inferiores Mappæ totam saltem mensam cooperiant.

Mappæ pro communione adhibendæ, non supra scamna, seù cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circiter duos: capita earum exornari poterunt.

Crux, in Altari collocanda, Imaginem Crucifixi habeat, & præalta emineat candelabris, hinc indè positis.

13 Pluuiale ad imos vsque talos protenditur, longitudine cubitorum trium, & vnciarum circiter sex constans, & pro semicirculi ratione

latè patens: à parte anteriori à summo ad extremum, hinc, & indè, auriphrigio decoratur: à posteriore parte caputium habeat ornatu auriphrigiato, qui anteriori respondeat: laciniæ verò, hoc est, frangiæ, Romano ritu, latiores esse debēt circū caputium, breuiores in oris Pluuialis extremis. Fibula anteriori connecti debet Pluuiale, additis binis, seù ternis vncijs, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non sunt ampliùs in vsu Romani Cleri secularis.

14 Superpelliceum è tela, potiùs tenui, manicis ità oblongis, vt crispatæ, vsque ad digitos summos pertingant; quæ esse possunt cubitis circiter duobus, vel circà; latè autem patentibus in orbem circiter cubitis quatuor: in ipso ore potiùs forma sit rotunda, quàm quadrata: à pectore nullo modo scissum, aut dissectum: longè ducatur infrà genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tresdecim, ab humeris circiter octo: à nulla parte neq; nimis affectatū, & artificiosi operis elegantia elaboratū; ab humeris præsertim non speciosò artificij ornatu.

15 Dalmatica non recisis manicis, sed ad manum vsque protensis, iisdemque latè patentibus conficiatur; longa esse potest cubitis duobus, & vncijs sexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vncijs circiter quatuor; ab extremis oris vndiquè patens cubitis circiter quinque.

16 Tunicella subdiaconalis similis sit Dalmaticæ Diaconali, de qua supra, excepto, quòd angustiores debet habere manicas.

QVAESITVM V.

An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt benedicere Cruces.*
2 *Abbates possunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*

1 QVod spectat ad Cruces, dicendum est, posse Abbates ex speciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ex quodam priuilegio viuæ vocis oraculo à Iulio Secundo Abbati Sancti Aemiliani dela Cogolla concesso, quod refertur in *noua collect. Bullar. Roderic. Bulla 15. d. Pontific.*, vbi inter alia ipse Summus Pontifex concessit prædicto Abbati, vt possit Cruces benedicere.

Idem probatur ex alio priuilegio Pauli Tertij, qui Priori Vallisolarium, in Abbatialem dignitatem euecto, concessit amplium priuilegium exercendi Pontificalia, non solùm ea, quæ hucusque in superioribus Quæsitis dicta sunt; sed quàmplura alia suo loco ponenda: in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem ei concedit; quod habetur apud *Renat. Chopp. in Monast. lib. 1. tit. 2. num. 18.*

Ex quo pariter habetur, posse prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non solùm Cruces, sed etiam Imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc pracisa verba apponuntur, *Necnon Vestes, indumenta, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia similia, sentiendum est à fortiori, posse ab Abbate benedici, vt Romæ de anno 1625. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obseruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentissimi D. Ferdinandi Vrsini coram ingenti militum, & populi multitudine solemniter benedixit in Ecclesia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiss. P. D. Horatius Morandius eiusdem Ecclesiæ Abbas dignissimus, qui micantissimo omnium scientiarum, & virtutum, splendore sanctissimam nostram Religionem in hac Romana Curia mirificè illustrat: nec abs re, seù otiosè factum fuisse credendum est, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio concesso Abbati Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano Secundo anno 1092. 18. Kalen. Octobris, vbi concessit prædicto Abbati, & successoribus canonicè promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt. *Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quod refertur à *Roderic. in nou. collect. priuileg. Apost. pro Regular. Bulla Vnica d. Pontificis.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas possit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure solis Episcopis competit.*
2 *Abbates benedicere possunt Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iurisdictionis.*
3 *An possint hanc benedictionem simplici Sacerdoti demandare.*

1 VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monialium benedictio de iure solis Episcopis competere videtur, ex textu in *can. perlectis 25. distinct. & can. quamuis 68. distinct.* notant *Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 8. num. 1. Azor. Instit. Moral. par. 1. lib. 12. quæst. 6. D. Augustin. Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 2. allegat. 27. num. 51. Vgolin. in simili tractat. cap. 31. §. 1. num. 1.* qui dicunt, ad Episcopum spectare, Moniales benedicere, seù velare. Quæ sententia potest pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quandò Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, solent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua aliqua

aliqua dignitate, nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut saltē Episcopali insignito, benedici; ergò à fortiori Moniales, quæ summo Regum Regi Deo desponsantur. Secundò probatur ex *Concil. Carthaginen.* relato in *can. si iubet 26. q. 6.* vbi interdicitur simplici Presbytero Virginum consecratio, seù benedictio; & hæc potestas in solo Episcopo ibi supponitur, & in *can. deuotis, 20 q. 1.* quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex *D. Thom. in 4. dist. 38. q. 1. art. 5. Palud. ibi q. 5. art. 3. & D. Anton. 3. par. tit. 2. cap. 2. Syluest. verbo, consecratio Virginum q. 2. num. 3.* & communem omnium sententiam testatur *Suarez de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 1. cap. 11. num. 12.* Rationem assignat *D. Thom. loc. cit.* quia hæc consecratio est spiritualis quędam desponsatio cum Christo, per quam repræsentatur desponsatio ipsius Christi cum Ecclesia, quoad illius incorruptionem: ideò solus Episcopus, cui Ecclesię cura committitur, Virgines desponsat, velando non sibi, sed Christo, quasi sponsi paranimphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur *Benedict. Bomact. in suo libello de consecr. Virg. cap. 4.* vbi post multas rationes, per quas Episcopo benedictionem Monialium competere ex officio asserit, docet, non solum Abbates, sed etiam Priores, Archipresbyteros, & Præpositos posse Moniales, in quas iurisdictionem Episcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iurisdictionis, non Ordinis potestatem spectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quasi ab immemorabili tempore introducta est, vt Abbates, Præpositi, vel Archipresbyteri Monialibus, in quas potestatem iurisdictionis exercēt, benedictionis munus impendant. An autem hæc potestas eis competat ex priuilegio, siuè ex consuetudine, mihi incertum est; tamen cōsuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non est, quæ ex priuilegio, vel aliundè orta esse potest; ideo dicendum est Abbates habētes iurisdictionem in Moniales, posse illas benedicere, & velare, quod ferè idem est, vt idem *Bened. Bomact. loc. cit.* & hoc probat experientia rerum magistra: Nam Camalduleň Abbates Moniales sibi subditas velant, & consecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vsq; in hodiernum diem obseruatæ, testis est *B. Ambrosius Camaldulensium Abbas Generalis in quadam sua Epistola manuscrip.* Idem dicendum est de Abbatibus nostræ Cōgregationis, qui in pacifica possessione benedicendi Moniales sibi subditas hactenùs perstiterunt, & persistunt: quòd autem hæc potestas ipsis ex vi iurisdictionis proueniat, non satis probo; hæc namq; consecratio est actus Ordinis Episcopalis, & non tantùm iurisdictionis, quia cōsistit in quadā forma per Ecclesiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano semper supponitur Episcopus tanquā ordinarius huius cōsecrationis minister; vndè Abbates, ac cæteri Episcopo inferiores Prælati, licèt iurisdictione Episcopali potiantur, huiusmodi actum exercere nō possunt: quòd si aliqui Abbates, & Prælati hanc potestatem obtineant, ac tales consecrationes efficiant, ad id eis ex speciali Sedis Apostolicæ priuilegio concessum fuisse oportet; sicut nonnullis Abbatibus datum esse testatur *Suard. cap. 11. num. 12. vers. fin.* consuetudo verò non erit causa huius potestatis, sed erit signum concessionis à Summis Pontificibus factæ, circa talem facultatem.

3 Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomatthæus, quòd cùm Abbates, & alii Regulares Prælati, & Præpositi, Archipresbyteri, & alii exempti, ex vi sui muneris possint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent, poterunt consequenter huiusmodi benedictionem simplicibus Sacerdotibus delegare, videatur, *loco citato cap. 5.* quæ illatio ex supradictis nullo modo subsistit, vt patet.

QVAESITVM VII.
Vtrùm Abbas possit Diaconissas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconissæ officium quid sit, & an hodie sit in vsu.*

2 *Diaconissas an Abbates ordinare possint.*

1 Officium Diaconissæ olim adipiscebatur per specialem benedictionem, ex qua tribuebatur potestas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias, vel Euangelium ad Matutinas, quod alijs non licebat: & hæc Diaconissa non poterat antè annos quadraginta ordinari, vt habetur ex *gloss. iunct. tex. in c. Diaconissam 27. quæst. 1.* hodie verò prædicta ordinatio Diaconissarum non est amplius in vsu, nec expectatur supradicta ætas, nec datur eis velum distinctum, sed omnes Virgines eodem die, quo recipiunt consecrationem, ad officium Diaconissatus ordinantur; iuxtà formam in Pontificali Romano præscriptam; idque constat ex vsu, & testatur *Benedict. Bomact. de mod. consecran. Virg. cap. 3. num. 3. in fin. & cap. 28. etiam in fine.*

2 Igitur sicut Abbates possunt Virgines consecrare, possunt etiam eas illud officium ordinare; est enim eadem cæremonia, & fit eodem actu, quo fit Virginum consecratio. Obijcies ex *cap. 1. 15. q. 3.* vbi habetur, quòd mulieres non solùm ad Sacerdotium, sed nec etiam ad Diaconatum proueni possunt; ergò Moniales non possunt Diaconissæ ordinari. Respondeo in *dicto cap. 1.* loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Missa, & salutandi Populum, solita salutatione, *Dominus vobiscum.* Diaconatus autem, de quo in præsenti est sermo, non comprehenditur inter sacros Ordines, nec per eum character imprimitur, nec nisi facultatem, Homilias, & Euangelia ad Matutinas legendi, & horas Canonicas inchoandi tribuit, vt inquit *gloss. in d. c. Diaconissam, & in can. Sanctimoniales 23. dist.*

QVAESITVM VIII.

An Abbas possit Abbatissas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatissa benedici debeant.*
2 *Abbatissas sibi subiectas potest Abbas benedicere.*
3 *Abbatissa temporales an sint benedicenda.*
4 *Electa, & confirmata in Abbatissam debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat.*
5 *Abbatissa benedicenda, vel non benedicenda sunt, ex consuetudine, spatio 40. annorum introducta.*
6 *Abbatissa, quę conuenit benedici, si infra annum à die suę confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure cadit.*
7 *Electa, & confirmata in Abbatissam, ante benedictionem nuncupatur Abbatissa.*
8 *Abbatissae benedictio qualibet die fieri potest.*
9 *Abbatissae benedictio non potest iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici.*
11 *Abbatissa quomodò benedicenda.*

PRo maiori intelligentia huius quæsiti videndum est priùs, an Abbatissa egeat benedictione: nam frustrà quæreretur, à quo possit benedici, nisi cognoscatur, an egeat benedictione. Ad quam difficultatem respondetur, quòd in *Clem. attendentes de stat. Monach.* habetur, *vt quęuis ad regimen Abbatiarum assumptae, in Monasterijs, in quibus Abbatissae sunt solitae benedici, intrà annum, à suae confirmationis tempore computandum, munus benedictionis suscipiant, alioquin à iure suo, nisi subsit causa rationabilis, prorsus se nouerint cecidisse.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adest consuetudo, Abbatissæ non sunt benedicendæ; hæc autem consuetudo, vt aduertit *gloss. in d. Clem. §. statuimus, verb. solitae*, poterit cognosci: nam si constet, quòd per quadraginta annos sit continuata benedictio, Abbatissa eget benedictione. Si autem per spatium eiusdem temporis contrarium patere poterit, non erit benedicenda: si autem intrà idem tempus constabit aliquas fuisse benedictas, aliquas verò non, liberuũ erit Abbatissis benedictionẽ suscipere, vel non suscipere; Ità *Azor. inst. mor. par. 1. lib. 13. cap. 10. q. 4.* His igitur præcognitis, ex eadem Clementia quæsiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatissæ spectare ad eos, quibus de iure communi, vel speciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatissas, si exemptæ sint, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: si non sint exemptæ, sed sub Episcopi iurisdictione, & potestate, ab Episcopo erunt confirmandæ; si erunt exemptæ, sed Monachorum Abbati subiectæ, ab ipso Abbate confirmationem accipient. Ità *Azor. loc. cit. quæst. 3.*

2 Ex his ergò sequitur, quòd Abbatissæ exemptæ, & Abbatibus subiectæ, quæ per consuetudinem solitæ sunt benedictionem accipere, ab eisdem Abbatibus erunt benedicendæ. Nec obstat, quòd *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 2. alleg. 27. num. 51.* & alii dicant, ad Episcopum spectare benedictionem Abbatissarum; quoniam respondetur esse intelligendum de Abbatissis non exemptis, quæ sub Episcopi potestate, & iurisdictione sunt positæ; non autem de aliis; aliter enim frustrà essent exemptæ. Insuper hoc habetur ex priuilegio expresso Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus in *Disputatione de Benedictione Abbatis.*

3 Est autem aduertendum, quòd Abbatissæ temporales, illæ nempè, quæ non nisi ad triennium eliguntur, ex Constitutione Gregorii XIII. de anno 1583. Kal. Ianuarii, non sunt de iure benedicendæ, nisi Apostolica Sedes aliud expressè decernat, vel seruet contrarium *Nauarr. cons. 4. de Regular. in antiq. & cons. 2. de stat. Monach. in nouis, Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. Abbatissa, in fine*, & alij, quos refert, & sequitur *D. Augustin. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par. 2. alleg. 27. num. 59.*

4 Electa igitur, & confirmata Abbatissa, debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat, quia, vt ait *Vital. super Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* Abbatissa non est benedicenda, nisi hoc Monasterij consuetudo requirat; inspiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monasterij, & si tali more seruato per annos quadraginta, pateat, Abbatissas fuisse solitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam si priùs contrarium seruatum fuerit, *glos. in dicta Clem. attendentes; de stat. Monach. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 13. cap. 10 quaest. 4. Nauarr. cons. 2. An Abbatissa num. 1. de stat. Monach.*

5 Ex quo inferas, Abbatissas benedicendas, vel non benedicendas esse ex consuetudine, spatio quadraginta annorum introducta, *glos. & Card. in dictà Clem. attendentes.*

6 Quòd si Abbatissa, quæ ex vi consuetudinis sui Monasterij consueuit benedici, infra annum à die suæ confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure prorsùs se nouerit cecidisse, *Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* excusatur tamen propter infirmitatem; Si Diœcesanum sæpius requisierit; si vacat sedes; si possessionem non habuit; si per eam non stetit, *glos. & Card. in d. Clemen. attendentes, verbo, rationabilis, de stat. Monach.*

7 Petes, an electa, & confirmata Abbatissa, ante benedictionem possit nomine Abbatissæ nuncupari. Respondeo affirmatiuè. *Gemin. in cap. indemnitatibus, §. sanè num. 4. de elect. Ioann. de Anan. cap. meminimus num. 5. de accusat.*

8 Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri possit. Respondeo, qualibet die, *glos. in d. Clem. attendentes, §. statuimus, verbo benedici, vbi Vital. numero 6. de stat. Monach.* affirmat à solo presbytero conferri posse prædictam benedictionem.

9 Dices, potest nè iterari talis benedictio Abbatissæ? Respondeo cum *glos. & Card. in dicta Clem. attendentes*, nequaquam, quia benedictio

illa

illa est quasi sacramentum, & ad instar benedictionis nuptiarum, *cap. 1. & 3. de secundis nupt.* Et ideò ità resoluunt *Nauar. d. conf. 2. de stat. Monach. Azor. d. lib. 13. cap. 10. sub quæst. 4. Ludou. Mirand. in tract. de Sacr. Monial. quæst. 7. art. 7. concl. vnic. vers. secundò probatur.*

11 Si ergò contingat Abbatissam esse benedicendam, aduertendum est, duos antiquitus fuisse modos, & ritus, easdem Abbatissas benedicendi; iuxtà duo genera Abbatissarum, quòd aliæ sunt Abbatissæ Canonicam vitam profitentes: aliæ verò Monasticham: iuxtà quæ genera Abbatissarum prædicti modi, & ritus benedicendi; vide apud *D. Michaelem Leonicum in speculo sacrarum Ceremoniarum, verbo Abbatissa, §. benedictio Abbatissæ,* & in *Pontificali Romano*, nouus Rituus per Clem. VIII. institutus, in tali functione, si fieri contingat, desumatur.

QVAESITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia priusquàm construatur, fundamenti locus designandus est, & vbi Altare erigitur, Crux lignea est erigenda.*
2 *Lapidem primarium in Ecclesiæ fundatione ponere, spectat ad potestatem Ordinis.*
3 *Abbates non possunt iure ordinario, sed priuilegio, vel consuetudine talem actum exercere.*

1 Antequam Ecclesia aliqua construatur, fundamenti locus, & atrium Prælati iudicio designari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum est, figi debet; sequenti die primarius lapis, cui impressa sit Crux, in fundamento ponendus est, *can. nemo Ecclesiam, de consecrat. dist. 1.*

2 Hic autem actus absque dubio est potestatis Ordinis; quia à nemine, qui saltem non sit Sacerdos, exerceri potest; vt patet ex *Pontificali rub. de benedictione, & impositione prim. lapid. pro Eccles. adificand.* Tùm quia in eo seruatur certa forma, & solènitas ab Ecclesia tradita, vt cōstat ex *Pontificali loco cit.* quod est signum aliquod, spectare ad potestatem Ordinis, vt ait *Panormit. in cap. aqua, de consecrat. Eccles. vel. Altar.*

3 Non possunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præstare, nisi eis id concedatur ex priuilegio, vel consuetudine, quæ sit signum concessionis à Superiore factæ. Huiusmodi priuilegium concessum fuit Abbati S. Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cælestinorū à Cælestino V. eius Congregationis institutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi concesso, supradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kalend. Nouembris, Pontificatus sui anno 4. in hæc verba. *Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuisque successoribus inter Fratres eiusdem Ordinis, & alijs ad Missas vestras conuenientibus, benedictionem solemnem facere, dummodò &c. ac vasa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in aedificandis Capellis, Ecclesijs, aut Hospitalibus primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium indulgemus*: quam concessionem refert *Roderic. in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 18. eiusd. Pontificis*, & huiusmodi vsus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Ecclesijs, aut alijs sacris Domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus consecrationis præstandum.

QVÆSITVM PRIMVM.

An Abbas poſsit benedicere ea, in quibus interuenit ſacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere.*
2 *Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis.*
3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit ſacra Vnctio, benedicere poſſunt.*
4 *Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tàm ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à Summo Pontifice.*
5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit ſacra Vnctio.*

CVm ſuperiùs probatum ſit in *Diſp.* 21. *Quæſ.* 7. & 8. Abbates poſſe ſolemniter populo benedicere, dicendum reſtat (antequàm ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus) 1 Abbates non benedicere populo, regulariter loquendo, niſi id eis Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſpecialiter concedatur, *Vital. in Clem. Archiep. n.* 8. *de priuil.* & in *cap. Abbates de priuil. in* 6. Benedictio enim ſolemnis ſimplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccleſiæ* 95. *diſt.* Exceptis S. R. E. Cardinalibus, qui ex antiquiſſima conſuetudine ſolemniter benedicere poſſunt, & conſequenter dicimus, 2 Quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi ſolemniter, niſi id eis ab Apoſtolica Sede concedatur, vel ex longa conſuetudine huiuſmodi benedictionis munus acquiſierint, *Card. in Clem.* 2. §. *ſtatuimus de ſtat. Monach.* licèt *Gemin. d. cap. Abbates*, teneat contrarium, ſed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quæ datur publicè per vias, & per Ciuitates, & Caſtra.

Benedictio ergò huiuſmodi per vias, & Ciuitates, & Caſtra, fieri non poteſt ab Abbate, niſi hoc ei expreſſo Sedis Apoſtolicæ priuilegio concedatur, ex *d. cap. Abbates, de priuileg. in* 6. & non poteſt acquiri talis benedictio ex conſuetudine, vt teſtatur *Gemin. in d. cap. Abbates num.* 5. Vnde priuilegium conceſſum ſimpliciter Abbatibus ſolemniter benedicendi, debet reſtringi ad proprias Eccleſias, ſibi ſubiectas ex *cap. de Monachis, de exceſſ. Prælat. in* 6. & *gloſ. in dicto cap. Abbates*. Præterea Sacra Rituum Congregatio in vna nullius, Prouinciæ Burgen. anno 1609. die 24. Auguſti declarauit, quòd licèt Abbas habeat vſum Mitræ, & Baculi, & ſolemniter populo benedicere poſsit; priuatam tamen benedictionem, more Epiſcoporum, per vias minimè dare poſsit.

Abbates coram Epiſcopo nō poſſunt benedictionem ſolemniter elargiri, *cap. cùm miniſter*, 26. *q.* 6. *cap. denique* 21. *diſt. gloſ. in d. cap. Abbates*. Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad inſtantiam Epiſcopi Eugubin. declarauit, poſſe Abbatem Monaſterii S. Petri de Eugubio ſolemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, ſed non in præſentia Epiſcopi.

Eadem facultas benedicendi ſolemniter populo, non ſolet concedi à Sede Apoſtolica, niſi Abbatibus habentibus vſum Mitræ, & aliorum Pontificalium, *Specul. de priuil. verſ. non eſt etiam*, & *verſ. ſequenti*. Ideò Sacra Rituum Congregatio in vna *Conſtantien. anno* 1604. *die* 20. *Martij* Abbati qui vſum Baculi habebat, etiam, Mitræ vſum conceſsit, cum facultate benedicendi ſolemniter: quaſi non poſſet eidem Abbati facultas ſolemniter benedicendi concedi, niſi priùs Pontificalium vſus concederetur. His additis.

Eſt multorum Doctorum ſententia, non licere Abbatibus conſecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chriſmatis requiritur.

Ratio eorum eſt; quia talis conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis. At ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, non poſſunt alijs competere, etiam ex conſuetudine, vel præſcriptione, vt tenent *Gemin. Franch. Anchar.* & *gloſſ. in cap. Abbates, de priuileg. in* 6. Idem etiam videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam reſponſo ſuper *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *cap.* 10. quæ ſic ait. *Abbas, qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſſit, ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert *Suar. de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 30. *num.* 2.

3 His tamen non obſtantibus, aſſerendum eſt, Abbates, qui vtuntur Epiſcopalibus Inſignijs, nonnullas conſecrationes (in quibus Vnctionis Chriſma neceſſarium eſt) efficere poſſe; quia hoc illis ex priuilegiis Sedis Apoſtolicæ conceditur,

tur, vt patebit ex concessionibus Summorum Pontificum inferius citandis.

Nec obstat, quòd huiusmodi consecratio sit Ordinis Episcopalis, & propterea non possit aliis cõpetere, etiam præscriptione, vel consuetudine, vt dicunt *Gemin. & aly* suprà alleg. quia (vt ipsimet 4 aiunt) potest Abbatibus conuenire ex priuilegio Romani Pontificis. Vltrà quòd nonnulli tenent, quòd posset etiam eis competere ex consuetudine; quandò talis consuetudo, vel est iure communi approbata, vel Summi Pontificis tacito consensu permissa, *Azor. instit. moral. par. 2. lib. 8. cap. 7. quæst. 2.* allegans *Card. in Clem attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.*

Esset quidem magni momẽti supradicta responsio Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium, contrà nostram Conclusionem, nisi eadem Sacra Congregatio posteà declarasset, non impediri eosdem Abbates, qui specialibus ad id Summorum Pontificum priuilegijs gaudent, vti posse, ex Decreto eiusdem Sacræ Congregationis Illustrissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, in fauorem Monachorum Casinensium emanato, cuius tenor est.

DECRETVM SACRAE CONGREGATIONIS Illustrissimorum, ac RR. DD. S. R. E. Cardinalium, Sacrosancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Casinensium, super Pontificalibus.

5 Illustrissime, & Reuerendissime Domine, fel rec. Vrbanus Papa Secundus, priuilegium concessit Abbati Sacri Monasterij Sãctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd per Terras, & Castra sua Ecclesias cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere posset, quæ Episcopi in suis Diœcef. facere possunt (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Crismatis confectione dumtaxàt exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092.

Eugenius Papa Quartus, eius Motuproprio, sub datum Florentiæ, anno Incarnationis 1442. 7. kal. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monasterii Sancti Pauli celebrandi Missas cum Mitra, & Anulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores suis Monachis, & benedicendi indumenta, quæ ad vsum Altaris eiusdem Monasterii requirerentur.

Alexander VI. eius Motuproprio, sub Datum Romæ, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalen. April. confirmat omnia priuilegia dictæ Congregationis, & cuilibet Monasterio illius, per Summos Pontifices concessa, & cuiuslibet particularis Monasterii priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun. fel. rec. Pius Papa IV. eidem Cõgregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Baculo pastorali, & Mitra Põtificali in Ecclesiis Monasteriorum, (in quibus pro tempore deputabuntur) vti, ac benedictionem Põtificalem, post Diuina Officia Christifidelibus inibi existentibus elargiri, quoscunque lapides marmoreos, & porfiricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intrà claustra eorũdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septas Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxàt, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minimè requisita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate concessit.

Et semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides consecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines suis subditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali possessione semper extiterunt, & de præsenti sunt, vigore supradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis scrupulosis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti consecrationem, & benedictionem supradictam facere, & Pontificalia exercere possint, sub prætextu assertæ resolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non se ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollendam omnem difficultatem procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter supplicat DD. VV. Illustrissimis, & Reuerendissimis, quatenùs dignentur declarare ipsis Abbatibus, stantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo concessis successiuis temporibus, etiam à Clemente Octauo fel. rec. facultatem prædictam benedicendi, cõsecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competiisse, & competere, nõ obstan. supradicto decreto, quòd quidem non comprehendit Abbates Casinen. vt suprà priuilegiatos; sed tantùm Abbates seculares benedictos, qui non gaudent istis priuilegijs, sed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit decisionem à se aliàs editam, quòd Abbates vtcunque benedicti, benedicere non possunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obstare quominùs ijdem munus prædicta benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs, quibus idẽ Concilium nequaquàm derogat, muniti fuerint. Datum die 10. Septembris, 1614.

P. Cardinalis Atigon.

QVAESITVM

QVÆSITVM II.

An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica consecrare, recensentur.*
2 *Abbates communicantes in priuilegijs consecrandi Calices, Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa.*
3 *Abbates Regulares non benedicti gaudent iisdem priuilegijs, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

Visum est, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iurisdictionem Episcopalem, seu quasi, efficere consecrationem, in qua Sacra Chrismatis vnctio interuenire debet: si id ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs obtineant. Nunc videndum est, vtrùm huiusmodi priuilegijs gaudeant; & consequenter an possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica, in quorum conse-1 cratione requiritur vnctio Chrismatis. Cui dubitationi satisfacimus dicendo, quòd Vrbanus Papa Secundus concessit priuilegium Abbati Sacri Monasterii Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sãcti Benedicti, quòd posset per Terras, & Castra sua Ecclesias ædificare, cùm Cruce signare, & omnia alia Põtificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, Sacrorum Ordinum collatione Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis cõfectione, dumtaxat exceptis, & aliis, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1092. quod à *Roderico*, sed mendosum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apostolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus Tertius Põtifex Maximus, anno Domini 1539. 13. Maii, concessit Abbati Vallisscholarium in Gallia, & eius successoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo pastorali, & quibusuis aliis Pontificalibus Insigniis vti, necnon vestes, indumenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vasa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monasterii, ac Prioratuum, & Membrorum, & Ecclesiarum illi subiectarum, ac Altaria; illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud *Renatum Chopp. in Monast. lib. 2. tit. 2. num. 18.*

Item Innocentius Octauus priuilegio concesso, anno Dominicæ Incarnationis 1489. ad petitionẽ Ioannis Abbatis Cistercii concessit illi, & quatuor aliis Coabbatibus tunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, quæcunque vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalia, Vasculaque ad reponendam Sacram Eucharistiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices consecrare, tàm de dicto Ordine, quàm si ad eos aliundè nonnunquàm deferantur, valeant, & possint; exrat in *libro priuileg. dicti Ordinis Cisterc.* quod refertur etiam à *Roder in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bull. 5.* dicti Pontificis, & à *Ludouico Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. quæst. 40. art. 4.* vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non possunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipsi Abbates sunt benedicti, & in suis Abbatiis, & Monasteriis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, quod (vt ipse dicit) non procedit de Abbatibus Congregationum Monasticharum habentibus cõmunicationem priuilegiorum; quod videtur falsum; quia in ipsis militat eadem ratio, vt per ea, quæ in *Disput. 17.* per totam, manifestissimè constat; habent enim iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos, licèt non sint benedicti: quia gaudent eisdem 3 priuilegiis, ac si benedicerentur, vt diximus latè in *Disputatione, de benedictione Abbatis.*

Præterea adest aliud priuilegium, viuæ vocis oraculo concessum à Iulio Secundo Abbati Monasterii Sãcti Aemiliani dela Cogolla Ordinis Sãcti Benedicti Vallisoleri, per quod concessit moderno Abbati dicti Monasterii, qui triennalis existit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Ecclesiastica ornamenta, iuxtà formam Sãctæ Romanæ Ecclesiæ fieri solitam, benedicere liberè, & licitè possit, & valeat; vt habetur in *noua Collect. priuileg. Roder Bulla 25.* dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tùm directè per speciales Summorum Pontificũ concessiones, tùm indirectè per communicationem, prædictum munus cõsecrationis exercere possunt.

QVÆSITVM III.

Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quandò censeantur amittere consecrationem; itàut iterum consecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant.*
2 *Calix cum Patena consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus.*
3 *Calix, & Patena quandò censeantur consecrationem amittere, & num. 5. & 6.*
4 *Calix, & Patena consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri.*
7 *Pixis, non est necessarium, vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur; & ex qua materia esse debeat.*

Agens de consecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Ecclesiasticorum Vasorum ab Abbatibus præstanda, hic necessariò circà eadem Vasa, multa ab eisdem Abbatibus notanda sunt.

1 Primò. Notandum est, quòd Calix cùm Patena non debet esse de ære, aut auricalco, aut cupro; quia hæc propter æruginem vomitum prouocarent; nec ex

ex ligno propter poros, nè sanguis subintret; nec ex vitro, vel crystallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vasa, & can. Vt Calix, de consecrat. dist. 1.* vbi statuitur. Vt Calix Domini cum Patena, si non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: si autem tàm pauper est Sacerdos, saltem stamneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalco Calix non fiat, nè ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præsumat Missam celebrare; videatur etiam ibi *gloss.*

2 Debet insuper Calix cum Patena esse consecratus, ac Chrismate perunctus, *cap. 1. de Sacramen. non iter. Sylu. verb. Missa, q. 2.* & alii.

3 Secundò. Notandum, consecrationem amittere, cùm ità notabiliter franguntur, vt ad vsum præfixum deseruire nequeant, vt tradit *Vasq. 3. par. disp. 233. cap. 4. num. 4.*

Amittunt etiã consecrationem hæc vasa, si cùm sunt inaurata, & vsu aurum conteritur; posteà iterùm deaurantur, quoad illam superficiem, quæ tangit corpus, & sanguinem Christi; quia qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere, *L. 1. §. opus nouum, ff. de nou. oper. nunc.* Tùm quia est alia superficies, & antiqua esse desiit; & Calicis, ac Patenæ consecratio in superficie consistit.

4 Tùm etiam, quia Calix, & Patena consecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Christi contactum; eùm autem de nouo auro tegantur, cõtactus non potest fieri in parte consecrata: quia aurum additum non est consecratum. Ità tenent *Sylu. Angel. Armill. Rosell. Tabien. in verb. Calix*, quos refert, & sequitur *Azor. Institut. moral. par. 1. lib. 10. cap. 28. quæst. 4. & par. 2. lib. 9. cap. 7. q. 9. Barthol. ab Angel. dialog. 5. de Missis, §. 324. Roder. in Summ tom 1. cap 249. num 21. Suar. tomo 3. disput. 81. sect. 7. §. alia autem forma, vers. solet verò. Reginald. in prax. for pœnit. lib. 29. num. 199. Vgolin. de potest. Episc. cap. 31. num. 3. vers. 2. D. Barbos. de offic. & potest Episcop. par. 2. allegat. 27. num. 38.* Contrà *Emanuelem Sà, in aphorism. verb. Calix, Sylu. de benef. par. 1. quæst. 5. num. 99. Aegid. de Coninch. de Sacrament. quæst. 83. artic. 3. dub. 3. num. 246.*

5 Notandum tertiò, quòd si Calix argenteus auro tectus, paulatim aurum amittit ob quotidianũ vsum, quo ipsum aurum conteritur, consecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, consecratio reficitur, si restauratur; pars etenim consecrata, tanquàm magis digna, trahit ad se partem non consecratam, denuò appositam, minùs dignam. Vel aurum totum deperditur; & tunc Calix consecrationem amittit; nam antequàm pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ità *Sylu. Angel. Armill. Tabien. in verb. Calix*, quos refert, & sequitur *Azor. d. cap. 28. q. 6.*

6 Notandum quartò, quòd consecratio Calicis amittitur per aliquos ictus, qui solent ab Aurifice infigi, vt tenent *Armilla, in verb. Calix, num. 4. Barthol. ab Angel. dialog. 5. de Missa, §. 323. & Azor. loco proximè cit. quæst. 5.*

Retinet etiam formam consecrationis, quotiès separatio fit absque fractione. Vt quandò Calix ità est à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede separari, & iterùm coniungi facilè queat. Aliter esset dicendum, si cuppæ separatio fieret cum fractione; quia in eo casu, Calix non est aptus ad vsum, ad quem fuerat fabricatus: cùm amittat suam formam, & figuram. Ità *Henriq. in Summ. lib. 9. cap. 28. num. 2. lit N. Barthol. ab Angel. dict. dialog. 5. de Missis, §. 326. Suar. d. sect. 7. vers. rursus inquiri potest, Nugn. q. 83. art. 3. dub. 4. Coninch. de Sacram. q. 83. art. 3. lib. 3. nu. 248. Azor. dict. par. 1. lib. 10. cap. 28. quæst. 7.* & alii, quos refert, & sequitur idem *D. Barbos. dict. alleg. 27. num. 40.*

7 Pixis, seu vas, in quo Christi Corpus pro communicaturis conseruatur, ex congruentia debet esse consecratum; præcipuè si postulat loci consuetudo, *Suar. dict. sect. 7. §. 3.* obiter inquiri potest, paulò antè finem, *Reginal. dict. lib. 29. num. 201. Barbos. dict. alleg. 27. num. 41.*

Non est autem necessarium, illud Chrismatis vnctione consecrari; quia in Pontificali Romano tantùm ponitur simplex illius benedictio. Conuenit autem, vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempè ex auro, vel argento, vel ob paupertatem ex stamno; ità *Suar. & Reginal. loc. cit.*

Ex quibus probatum, & ostensum restat, quid de aliis Ecclesiasticis Vasibus dici posset.

QVÆSITVM IV.

An Abbas possit consecrare Altaria, & lapides deseruientes ipsis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*
2 *Altarium consecratio de iure communi ad Episcopum spectat.*
3 *Abbates ex priuilegio possunt Altaria, tàm portatilia, quàm fixa consecrare.*

1 Antequàm huius Quæsiti resolutionem tradamus, operepretium erit videre, quotuplex sit Altare, quod est duplex; aliud stabile, seu fixum, aliud portatile, quod in iure *Viaticum* appellatur, *cap. vlt. de priuileg. in 6. & cap. concedimus, de consecrat. dist. 1.*

Altare stabile, seu fixum, dicitur tota mensa, in qua integrum sacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis, qui Ara appellatur, & habet foramen cum consecratione, & signo superposito, & facilè de loco ad locum moueri potest.

2 His suppositis, est sententia communis Doctorum, ad Episcopum spectare Altarium consecrationem: quia de iure communi nullus alius præter Episcopum, potest hanc consecrationem efficere; *can. nullus Presbyter, 2. & can. concedimus, de consecratione, dist. 1. notant Azor. Instit. Moral. tomo 1. lib. 10. cap. 27. quæst. 3. Suar. tom. 3. disput. 81. sect. 5. §. 3.* additur *Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 190. D. Barbos. 2. part. de offic. & potest.*

potest. Epise. alleg. 27. *num.* 23. & communiter Doctores; quæ quidem sententia verissima est de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apostolicæ possunt vtique Abbates Altaria benedicere, & consecrare, quod est extra controuersiam, vt habetur in *Rubric. Missal. Monastic. de præparat. Altar. & ornament.* 20.

5 Ideò iure priuilegiorum possunt vtiquè Abbates, priuilegium ad hoc habentes (vt multi de facto habent) Altarium consecrationem efficere; & non solùm Altaria parua portatilia, verùm etiam totum Altare fixum, seù mensam benedicere. Quo ad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die sexta Iunij, Pontificatus verò sexto, concessit Congregationi Casinen. vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Pontificalibus non solùm vterentur Insignibus, & ornamentis: verùm etiam, vt quoscunque lapides marmoreos, porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, & aliorum piorum locorũ, consecrare, & benedicere possint; Ordinariorum locorum facultate minimè requisita. Cuius diplomatis verba sunt.

Cùm in diuersis Monasterijs, necnon locis Regularibus vestræ Congregationis Casinen. (aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua) diuersa Altaria Capellę, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, instituantur, & sæpè numero crescente Presbyterorum Religiosorum eiusdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant. Nos volentes commoditati Religiosorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmissis opportunè consulere, ipsamque Congregationem fauoribus, & gratijs prosequi; eidem Congregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, qui (licèt quinquennales sint) nihilominùs ex priuilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo pastorali, ac Mitra Pontificali in Ecclesijs Monasteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vti, & benedictionem Pontificalem, post Diuina Officia Christifidelibus inibi existentibus, elargiri consueuerunt, quoscumque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Cōgregationis Monasteriorum, & Prioratuum, seu scpta Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxat Missæ celebrari possint consecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia desuper minimè requisita) liberè, & licitè valeant, plenam licentiam, & facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, cùm Casinensibus in priuilegijs communicãtes, vt sunt Abbates Canonicorum Regulariũ Lateran. & Abbates Cælestin. quorum specialia diplomata communicationis priuilegiorum, suprà in *Disput.* 17, retulimus. Eodem priuilegio, sicut omnibus, & singulis dictæ Congreg. Casinen. fruitur nostra Congatio Vallis Vmbrosæ, per Bullam memorabilem Iulij Secundi, de qua in fine huius *primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in supradicta *Disput.* 17. videri potest.

Quo verò ad Altare fixum, seù totam mensam dico, eodem priuilegio probari posse, Abbatibus licitum esse, huiusmodi Altaria consecrare; quia Procurator Generalis Casinensis, in suo memoriali Sacræ Congregationi Illustrissimorum Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, porrecto, postquàm explicauit supradictum priuilegium, sicut & multa alia, dicit, quòd semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerũt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, & lapides consecrarunt, & benedixerunt, cui priuilegio subscripsit ipsamet Congregatio, *Non obstare quominùs ijdem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus Vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur insuper ratione, quia ad Altaris consecrationem requiritur Vnctio Chrismatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria,* 2. *de consecrat. dist.* 1. Sed Abbas vtraque potitur, vt suprà dictum est; ergò Abbas poterit benedicere Altare tàm portatile, quàm fixum; quia locus citatus loquens de consecratione Altaris, non distinguit Altare portatile à fixo.

Nec obstat, quòd in priuilegio Vrbani Secundi, Abbati Monasterij Cauen. Ordinis Sancti Benedicti, concesso, inter Pontificalia prædicto Abbati concessa, excipiatur Altaris consecratio; quia si in illò priuilegio Salerni dato 18. Kalen. Octobr. anno 1092. fit huiusmodi exceptio: in priuilegio Pij Quarti, anno 1565. vt suprà, facta fuit Altarium consecrationis concessio; non solùm Abbati Cauen. alijsquè Casinen. sed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione, gaudentibus.

Confirmatur, quia anteà Innocen. VIII. in sæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Cistercij, ac alijs quatuor Coabbatibus, eorumquè successoribus in perpetuùm concesso, indulsit.

Vt Altaria de nouo constructa, seù translata, restaurata, aut mutata in quibuslibet locis dicti Ordinis, Chrismate sacro, priùs ab aliquo Catholico Antistite recepto, consecrare liberè, ac licitè possint, & valeant.

1 Et Paulus Tertius, concedens Abbati Vallisfcolarium Altarium consecrationem, vt diximus suprà in *secundo Quæsito,* loquitur absolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non distinguit, etiam nos distinguere non debemus, *l. non distinguemus, ff. de receptis arbitris, & Clement. vltim. de rescrip.* cum alijs citatis à *Cardin. Tusch. tom.* 2. *litera D. consil.* 508.

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illustriss. & Reuerendiss. Visitatores Sacræ Visitationis Apostolicæ accederent ad hãc nostram Sanctæ Praxedis Ecclesiam, & visitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Consecratore Patres nostros interrogassent, acquieuerunt, quòd per Abbates nostræ Religionis, pro tempore in prædicto Monasterio existentes, consecrata respõderimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apostolicæ priuilegio munitis, consecrari posse; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Missalis Monastici;* auctoritate Pauli V. reco-

recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet eſſe conſecratum ab Epiſcopo, ſiuè ab Abbate, priuilegium Sedis Apoſtolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuerſaliter de omnibus Altaribus.

QVAESITVM V.

Vtrùm Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locornm non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt conſecrare Altaria portatilia, pro vſu ſuarum Eccleſiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis.*

2 *Abbates aliqui præſcripſerunt ſibi ius Altaria portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, conſecrandi.*

PAucis præſens Quæſitum explicabitur, reſoluendo.

1 Quoad primam partem, nempè, quòd liceat Abbati, lapides ad vſum Altarium portatilium aptos, non ſolùm pro vſu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorũcunq; Monaſteriorũ, Prioratuũ, Eccleſiarũ, & aliorum piorũ locorum propriç Cõgregationis benedicere; probatur ex priuilegio in antecedẽti Quæſito adducto, per quod Pius Quartus de anno 1565. die 6. Iunij, conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates, pro tempore exiſtentes, quoſcunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intrà clauſtra eorumdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxat, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere (Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib. priuileg. dicta Congreg.* Et ſimilis poteſtas Abbatibus competit per aliud priuilegium (vt ſuprà in antecedenti *Quæſito* diximus) Innocentij Papæ Octaui, Ciſtercien. conceſſum.

2 Quo verò ad Altaria portalia aliarum Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extendantur ſolummodò ad Eccleſias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates poſſint iura Epiſcopalia præſcribere, & etiam Pontificalia Inſignia, vt diximus ſuprà in *Diſputatione* 19. *Quæſit.* 2. ac per conſequens vſum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces ſunt, iuxtà ea, quæ in eadem Diſputatione dicta ſunt; ideò dicendum eſt, Abbates multis in locis præſcripſiſſe ius conſecrandi Altaria portatilia.

De hac re iterùm habebitur ſermo in *Quæſit.* 13. *num.* 3. *huius Diſput.* vbi oſtendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiuſmodi Altaria aliarum Eccleſiarum conſecrare poſſe.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circà Altarium conſecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare conſecratum debet eſſe lapideum, non autem ligneum.*

2 *Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debeat.*

3 *An ſit de eſſentia conſecrationis Altarium, vt fiat cum appoſitione Reliquiarum.*

4 *Altare quandò deſinat eſſe ſacrum.*

5 *In Eccleſijs conſecratis Abbati ſubiectis, nemo, abſque ipſius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri poteſt.*

CVm de Altarium conſecratione hic ſermo inſtitutus ſit, nonnulla circà prædicta Altaria conſecranda, notatu digna, libuit apponere. Animaduertendum eſt itaque, quodcunque Altare conſecratum, lapideum, non autem ligneum eſſe debere, iuxtà *can. Altaria* 1. *de conſecrat. diſt.* 1. notant *Fuſc. de Viſit. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 9. *Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap.* 30. *num.* 1. *Suar. tomo* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 5. *concluſ.* 2. *D. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 24. *Reginald. in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 188.

Altare autem non conſecratum, poteſt eſſe ligneum; immo neque refert, ſi tota Maſſa Altaris fixi conſecrati, non ſit lapidea: dummodò ſuperior menſa, quæ ſolùm conſecratur, ſit ex lapide, vt ait *Suar. loco citato*.

2 Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debet, vt eapere poſſit pedem Calicis, & Patenam cum Hoſtia conſecrata, vel vt ſuper eo valeat maior eorum pars firmiter, abſque vllo cadendi periculo, collocari. *Sylu. in verb. Altare, num.* 1. *Azor. inſtitut. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæſt.* 7. *Duran. de ritu Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 25. *nu.* 7. *Iacob. Graff. in deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 42. *nu.* 4. *Suar. Vbi ſuprà*, qui dicit eſſe communem, & alios citat, ità etiam *Henriq. in Summ. lib.* 9. *cap.* 28. *Reginald. dicto lib.* 29. *num.* 189. *D. Aug. Barboſ. dict. alleg.* 27. *num.* 21.

3 An autem ad ſubſtantiam conſecrationis Altarium ſpectet, illam fieri cum appoſitione Reliquiarum Sanctorum; duæ ſuper hoc extant opiniones. Prima eſt aſſerentium, eſſe præceptum Eccleſiæ, nè conſecrentur Altaria, abſque Sanctorum Reliquijs: tamen ſi fieret huiuſmodi conſecratio, eſſet valida, quam ſententiam ſequuntur nonnulli, quos citat idem *Azor.* præcipuè *Sot. in* 4. *diſt.* 13. *quæſt.* 2. *artic.* 3. quem ſequitur *Suar. loco citato*, *§. tertiò additur, circà finem*, qui dicunt, conſuetudine derogatum eſſe *Can. placuit, de conſecrat. diſtinct.* 1. nec eſſe ſeruandum, niſi vbi ſacræ Reliquiæ haberi, poſſunt; quia in tanta Altarium multitudine,

non

non poteſt commodè *dicti Canonis* præceptum adimpleri.

Altera opinio affirmat, non ſolùm ab Eccleſia præcipi, nè conſecrationes Altarium fiant ſinè Reliquijs: verùm etiam eſſe de ſubſtantia ipſius conſecrationis; itàut Altare ſinè Reliquijs conſecratum pro Altari prophano non conſecrato, ſit habendum; vt dicitur in *dicto can. placuit, de conſecrat. diſtinct.* 1. & hanc opinionem ſequitur *Azor.* ibidem referens, idem tenere *Sylu.Tabien.* & alios, qui concludunt, non eſſe Altaria conſecranda, abſque Summi Pontificis auctoritate, vbi ſacræ Reliquiæ haberi non poſſunt: eamdem opinionem poſt *Azor.* ſecuti ſunt *Fuſc. de viſit. cap.* 21. *num.* 2. *& D. Barboſ. alleg.* 27. *num.* 26. Nihilominùs prima ſententia verior videtur: & ideò ſequenda; itâ enim vſus, & praxis docet; verùm quandò commodè fieri poſſet, obſeruari deberet diſpoſitio *dicti Canon. placuit*, vt ait *Reginal.d.lib.*29.*num* 190. *verſ porrò difficultas eſt*.

4 Notandum inſuper, vtrumque Altare amittere conſecrationem, ſeù deſinere eſſe ſacrum; quandò eſt enormiter fractū, quòd tunc contingit, quotiès non remanet alterius integra pars, quæ poſſit commodè pedem Calicis, & Hoſtiam cum Patena, ſinè periculo labendi continere, vt ait *Henriq. in Sum. lib.* 9. *cap.* 28. §. 1. Vel quandò cornua, quæ inunguntur, fuerint fracta; vel quandò ſignum ſepulchri, in quo ſunt conditæ Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel minueretur, vt ait *Azor. dicto cap.* 27. *quæſt.* 12. *Henriq. in margar. litera L. & M.* qui teſtatur de communi, quem refert, & ſequitur *Reginald. dicto lib.* 29, *num.* 292. *D.Barboſ. dicta alleg.* 27. *num.* 25. qui plures cumulat; vel quandò Altaris fixi menſa à ſtipite, vel columnis, quibus innititur, remoueretur, vel ità frangeretur, vt ad vſum, pro quo eſt conſecratum, non ſit ampliùs aptum inſeruire; quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem oculis inſpectam facilè poteſt diiudicare; vt aiunt idem *Azor. & D. Barboſ. locis citatis*.

Execratur etiam omnibus alijs modis Altare fixum, & ſtabile, quibus execratur portatile, vt dicit *Vgolin. de poteſtat. Epiſcop. cap.* 30. *num.* 4. *verſ. execratur*.

Si degradatus, interdictus, aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non eſt illud iterùm conſecrandum, per *text. in cap.* 2. in fine, extrà *de Sacram. non iterand. Fuſc. dicto cap.* 22. *numero* 5.

Altare etiam cenſetur execratum, Eccleſia execratà, non autem è contra; quia Altare ſe habet, vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ; Eccleſia autem, vt principale, *arg. text. in cap.* 1. *de conſecrat. Eccleſ. Fuſc. dicto cap.* 22. *num.* 7.

Hoc autem eſt intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Eccleſia, non cenſetur execratum, nec reconciliatione indiget, *Sylu. verb. Altare, quæſt.* 11. *Mirand. tom.* 2. *Man. Prælat. quæſt.* 39. *art.* 7. *concl. vnic. D.Barboſ dicta alleg.* 27. *num.* 26.

5 Tandèm aduerto, quòd ſicut in Eccleſijs conſecratis, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubſunt, nemo poteſt, abſque eius licentia, & conſenſu, Altare fixum erigere, per *text. in can. nullus Presbyter, de conſecrat. diſt.*1. & *can. quamuis diſt* 68. ac illud demoliri, ad eumdem Epiſcopum ſpectat, *can. placuit, eadem diſt.*

Ità etiam in Eccleſijs Abbati ſubiectis nemo poteſt, abſque eius licentia, Altare fixum erigere, ſiuè erectum demoliri; quia hoc ſpectat ad iuriſdictionem ipſius Abbatis, cui Eccleſia ſubiecta eſt.

QVÆSITVM VII.

An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Epiſcopus de iure, poteſt Eccleſias conſecrare.*
2 *Simplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis, Eccleſias conſecrare.*
3 *Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare.*

1 Solus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare, vt habetur ex *cap. nemo, de conſecrat. diſt.* 1. Et Epiſcopus debet eſſe proprius, non autem extraneus, niſi de licentia proprij, *cap. tua fraternitas, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* ibi, *In tua Diœceſi*, qui non poteſt Eccleſiæ conſecrationem alijs, quàm Epiſcopis committere, per *cap. aqua, eodem tit.* vbi expreſsè prohibetur, hoc delegari ab Epiſcopo ſimplicibus Sacerdotibus, non obſtante conſuetudine cuiuſdam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur; Epiſcopus enim nequit, ſimplici Presbytero mandare ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis propria; & ſi committat, vel mandet, irrita, & nulla cenſebitur conſecratio. Ità *gloſſ. & Doctores in dicto cap. aqua, Azor. inſtit moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *quæſt.* 10.*Sylu. verbo, conſecratio*, 2. *num.*2. *quæſt.* 1. *Mirand. in Manual. Prælat. tom.*2. *quæſt.* 39. *art.* 1. *concl.* 3. & alii apud *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc par.*2. *alleg.* 27. *num.* 1.

2 Simplex autem Sacerdos benè poteſt, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, Eccleſias conſecrare, vt aiunt *gloſſ. Innoc. & Doct. in dicto cap. aqua, Azor. dicta quæſt.* 10.

3 Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipſis hæc poteſtas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc ſermonem habet; immo omnes communiter ad ſolum Epiſcopum ſpectare, concludunt: poſſet vtique eis, ex priuilegio ſpeciali Romanorum Pontificum, talis facultas competere; nec eſſet mirùm aliquos Abbates huiuſmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui conceſſum fuiſſe.

QVÆSITVM VIII.

Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1. *Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum.*

2 Epiſco-

2 *Episcopus Diœcesanus si requisitus Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare renuerit, quilibet alius Episcopus id facere poterit.*

3 *Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari, si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino.*

1 EX dictis in superiori Quæsito constat, ad Episcopum tantùm spectare consecrationem Ecclesiarum, quæ in sua Diœcesi erectæ sunt: nec extraneus poterit, absque Diœcesani licentia, illas consecrare, etiam si essent exemptæ; quia incurreret in poenam constitutam à *Concil. Tridentino sess. 6. de reformat. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Episcopo liceat, cuiusuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia &c. & si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium sit ipso iure suspensus.* Ex quo loco Sacri Concilii constat, non valere ampliùs priuilegia Monachis concessa, quibus poterant, absque Diœcesani licentia, Episcopos quoscunque, ad eorum Ecclesias consecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd si Episcopus Diœcesanus, ab eisdem Monachis requisitus, eorum Ecclesias consecrare noluerit; quilibet alius Episcopus idipsum facere poterit, per speciale priuilegium concessum ab Honorio IV. Fratribus Minoribus, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impress. fol. 17. & 2. fol. 101. concess. 112.* & refertur in *Comp. verbo, Altaria §. 2.* per quod concessit, vt si Diœcesani requisiti à Fratribus Minoribus cum debitâ humilitate, noluerint in Ecclesiis eorum primarium lapidem ponere, ac Ecclesias, vel Oratoria, & Altaria sua consecrare, vel id facere intrà quatuor menses distulerint; possint prædicti Fratres, per quoscunque voluerint Episcopos, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentes, præmissa recipere. Idipsum, immo aliquantulum latiùs concessit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis, dicens; *Quòd si locorum Ordinarij ab ipsis Fratribus humiliter requisiti noluerint, seù recusauerint indebitè, Cæmeteria eorum benedicere, seù etiam consecrare; possint huiusmodi Cæmeteria per aliquem Antistitem, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem, quotiès opus fuerit, facere benedici, ac etiam consecrari;* quod habetur etiam in *Monum. 1. impress. fol. 89. & 2. fol. 172. conclus. 402.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Ecclesiastica §. 3.*

3 Nec vidêtur huiusmodi priuilegia abrogata per *Concil. Trid. d. cap. vlt. sess. 6. de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Episcopus in alterius Diœcesi, sinè ipsius licentia, Pontificalia possit exercere, cuiusuis priuilegii prætextu &c. quia quoad hoc supradicta priuilegia non censentur esse priuilegia, sed continere ius commune, dummodò sit petita licentia, iuxtà *cap. 1. de supplend. neglig. Prœl. & cap. nihil. est §. vltim. de elect.* ità ait *Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 39. artic. 1. conclus. 3;* quem refert, & sequitur *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2. alleg. 27. num. 11.* videatur etiam *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst 19. art. 4.* Verùm autem Abbates possint Ecclesias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in sequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis solemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Missa in loco sacro celebranda est.*

2 *Ecclesia non consecrata gaudet eisdem priuilegijs, quibus gaudet Ecclesia consecrata.*

3 *Abbates possunt Ecclesias propriæ Congregationis, solemniter benedicere.*

1 COmmunis est Doctorum sententia, Missam in loco sacro celebrandam esse, vt testatur *Suar. tom. 3. in 3. par. D. Thom. disput. 81. sect. 3. in princip.* quod habetur etiam ex *can. sicut, can. Missarum, can. hic ergo, can. nullus Presbyter, & can. clericos, de consecrat. distinct. 1.* & ex *Trident. Synod. sess. 22. in decreto de obseruan. & euit. in celebrat. Missar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci sacri, secundùm vetera illa iura, Ecclesiam consecratam significari.

Notandum tamen, ex vsu eo nomine, etiam significari Ecclesiam benedictam: dummodò Sedis Apostolicæ, vel Episcopi auctoritate ad Sacramenta administranda fundata sit: atque reliqua necessaria adfuerint, *argum. gloss. in cap. fin. verb. non consecrata, de consecrat. Eccles.* quæ dicit, Ecclesiam non consecratam perfrui eisdem

2 priuilegiis, quibus gaudet consecrata; idem colligi potest ex prædicto *Concilio Tridentino loco citato*, vt aduertit *Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 175.* quibus sic positis ad solutionem quæstio deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Ecclesias proprii Ordinis, seù Congregationis solemniter benedicere: etsi earum consecratio illis interdicatur, & hoc per specialia priuilegia Abbatibus concessa; & etiam per indultum à Iulio Secundo Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex concessit prædicto Ordini, quòd Generales, & Visitatores (quos ipsi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Vicesgerentes, possint omnes, & singulas eiusdem Ordinis Ecclesias, Coemeteria, Capitula, & Oratoria solemni benedictione benedicere. Ità habetur in *Supplem. fol. 8. concess. 29.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Ecclesiastica, §. 12.*

Idē priuilegiū concessit Leo X. Fratribus Min.

vt habetur in *cod. supplem. fol. 16. conceß.53.* & refertur in *comp. vbi suprà §. 14.* per quod prædictus Leo X. concessit Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantiæ, pro eo tempore existentibus, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis de Obseruantia, Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunq; existentia, tàm recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vsum Fratrum necessaria, in quibus Chrisma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vsu tantùm, solemni benedictione valeant benedicere; & voluit, quoad hoc idem posśint alii Fratres eiusdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alii Prælati virtute communicationis, suas Ecclesias benedicere.

Aliud priuilegium superiùs adductis simile, aliaque Pontificalia Insignia concernens pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Bononiensis, hic recensetur: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor est.

Alexander Episcopus Seruus &c. Cùm sicut dilecti filij nobilis vir Augustinus Barbarico Dux, & Dominium Venet. Nobis nuper fecerunt exponi, ipsi qui ad Monasteria vestra, quorum videlicet Monasterium Sancti Antonij, de eorum iurepatronatus existit, singularem gerunt deuotionis affectum, ad illa pro diuinis audiendis officijs nonunquàm accedant; & pro tempore cupiant dicta Monasteria per Nos, illorumque pro tempore existentes Priores fauoribus prosequi gratiosis, ipsorum Ducis, ac Dominij, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore existentibus Prioribus, quibus, vt quotiès ipsos in quibuscunque Ecclesijs vestris, Missam celebrare continget, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Insignijs vti, ac benedictionem solemnem elargiri valeatis, Apostolica fuit auctoritate concessum: Et omnibus vtriusque sexus Christifidelibus, Missis huiusmodi interessentibus (dummodò aliquis Antistes præsens non fuerit) Indulgentias per Episcopos, videlicet quadraginta dierum dari consuetas, quoties Missas huiusmodi contigerit celebrare, concedere: ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia loca quæcunque dictæ Congregationis, illorumque Cœmeteria pro tempore quomodocunque polluta, reconciliare perpetuò valeatis, Constitutionibus, Ordinationibus Apostolicis, caterisque contrarijs nequaquàm obstantibus, auctoritate praefata, tenore praesentium, de specialis dono gratiae, indulgemus. Per hoc autem Constitutioni, quę reconciliationem huiusmodi per Episcopos tantùm fieri precipit, nullum in posterùm volumus praeiudicium generari. Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die octaua Maij 1493. Pont. Nostri anno 1. habetur in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol. impreß. pag. 382.*

QVAESITVM X.

An Abbas posśit Ecclesias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos simplex potest Ecclesias tantùm benedictas, si polluantur, reconciliare.*
2 *Ecclesia si sint consecratæ, spectabit ad Episcopum earum reconciliatio.*
3 *Abbates Regulares possunt Ecclesias pollutas reconciliare, aqua prius per Episcopum sacrata; nisi Episcopus distet vltrà duas dietas: quo casu etiam ipsi possunt aquam benedicere.*
4 *Dieta quot milliaria contineat.*

Ecclesiarum aliæ sunt consecratæ, aliæ verò benedictæ, vt suprà dictum est: has autem pluribus modis pollui, aut violari contingit: vt 1 inferius patebit. Ecclesias benedictas tantum, non autem consecratas quilibet simplex Sacerdos reconciliare potest per aspersionem solius aquæ sacratæ. Ità expressè tenet *Sylu. verb. consecratio, 2. q. 8. Sot. in 4. dist. 13. q. 2. art. 3. Henriq. de excom. & interd. lib. 3. cap. 51. §. 5. & lib. 9 de Missa cap. 27. §. 6. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 10. cap. 26. q. 15. Nauarr. in Man. cap. 27. nu. 151.* qui testatur de communi, & *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2. alleg. 28. num. 57.* qui plures refert.

2 Ecclesia verò consecrata reconcilianda est per Episcopum proprium, vel alienum, cum consensu proprii; & per aquam ab Episcopo benedictam, vino, & cinere admixtam; & cum verbis, quæ habentur in *Pontificali, vel Manuali Romano*; ità habetur in *cap. proposuisti, & in cap. aqua, de consecr. Eccles. vel Altaris*, vt notant *Azor. instit. moral. par. 1. lib. 10. cap. 26. q. 15. & par. 2. lib. 9. cap. 5. q. 5. Cened. ad sex. collect. 135. num. 1. Mirand. in Man. Præl. tom. 2. q 36 art 8. concl. 2. & omnes Doct. sup cit.* & alii, quos refert, & sequitur *D. Barb. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 28. nu. 55.* Nec potest Ecclesiam consecratam reconciliare simplex Presbyter, nisi ex commisśione Summi Pontificis: etiam si in contrarium esset consuetudo, per *d. c. aqua*, vbi dicitur, huiusmodi consuetudinem, potiùs esse dicendam corruptelam; Episcopus enim nequit ea, quæ sunt Ordinis delegare alteri, qui non sit Episcopus; quamuis committat ea, quæ sunt iurisdictionis. Ità *Mirand. loc. cit. Vgolin. de offic. & potest. Episc. cap. 29. §. 8. nu. 2. Marian. Alter. de censur. disp. 3. cap. 4.* quos refert *D. Aug. Barbos. loc. cit. num. 56.* Abbates autem, & 3 Prælati Regulares possunt Ecclesias ex quauis causa pollutas, vel violatas, reconciliare, aqua per eosdem benedicta; si Episcopus, illam benedicturus distet, & vltrà duas dietas; aliter autem aqua debet per Episcopum sacrari; vt constat ex priuilegio Leonis X. concesso Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantię pro tempore existentibus, quod habetur in *suppl. fol. 116. concl. 55.* & refertur in *Comp. verb. benedicere Ecclesiastica, §. 14.* vbi supradictus Leo X. post alia concessit eisdem, quòd similiter posśint reconciliare Ecclesias &c. quæ quomodolibet sanguinis, vel seminis effusione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta; præsertim in locis remotis, vbi Episcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem *Mirand. loc. cit.* con-

concluſ.3. & Sayr. de cenſur. lib.5. cap. 16. num.31. Vgolin. dicto §. 8. num. 2. D. Auguſt. Barboſ. loco citato, num. 64.

4 Quælibet autem Dieta continet viginti milliaria, ſeu ſeptem leucas, vt *gloſſ. in cap. nonnulli, verbo, vltrà dietas,de reſcript. & Henriq. in Summ. libro 9. capit. 27. §. 6. & libro 13. cap. 51. §. 5.* & alii relati per *Dominum Auguſtinum Barboſ. dicta alleg.28. num.65.*

Idem priuilegium conceſſit Iulius Secundus, Prælatis Ordinis Minimorum, vt habetur in *Supplem. fol. 8. concl.30.* & refertur in eodem *Compẽd.* vbi ſuprà, *§. 13. qui Iulius Secundus conceſſit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſſint reconciliare ſuas Eccleſias ſanguinis, ſiuè ſeminis effuſione, ſeù aliàs quomodòcunque pollutas, quotiès opus fuerit; aqua tamen priùs per aliquem Catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, benedictâ*:ex quibus ſatis conſtat, poſſe Abbates, & Prælatos Regulares, ſuas Eccleſias quomodòcunque violatas, ſiuè pollutas, reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; qui ſi vltrà duas dietas diſtauerit, poterunt ipſi aquam, vt ſuprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus conceſſa, adſunt etiam aliæ conceſſiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apoſtolica facta, vt poſſint eorum Eccleſias, & earum Cœmeteria, vel alia loca Eccleſiaſtica, ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut aliàs quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quomodò polluatur per ſanguinis effuſionem, aut homicidium.*
2 *Eccleſia quomodò violetur per ſeminis effuſionem.*
3 *Eccleſia polluitur, ſi intrà illam ſepultus fuerit fidelis excommunicatus.*
4 *Eccleſia, an polluatur quandò in ea ſepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis antè baptiſmũ.*
5 *Eccleſia polluitur, quandò benedicitur,aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato.*
6 *Eccleſia violatur, quandò omnes parietes, aut maior eorum pars ſimul ruunt.*
7 *Eccleſia polluta, pollutum etiam cenſetur Cœmeterium, ſed non è contrà.*
8 *Pollutio, an quandò eſt occulta, Eccleſia, & Cœmeteria indigeant reconciliatione.*

CVm ſuprà tractatum ſit de Eccleſiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quandò Eccleſia cenſeatur polluta; ſex autem modis Eccleſiam violari contingit,vt ait *Nauar.in Man.c.27.à nu.251.vſque ad 254.* excluſiuè,*& Sylu. verb.conſecratio,2.q.5. Arm. eodẽ verb. nu. 4. Roderic.in Sum.tom.c.123.Henriq. in Sum.lib. 9. de Miſſ. cap. 27. §. 6. Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 39. art.5. concl.1. Suar. tom.3. diſput. 81. ſect. 4.* per totam, & alij plures, quos citat *D.Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat. 28. numero 1.*

1 Primus caſus eſt, quandò intrà eam ſanguis humanus iniurioſè effunditur, aut cauſa naturalis eiuſdem effuſionis, ſeù mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. propoſuiſti, de conſecrat Eccleſ.* & in *cap. ſi motum, & cap. Eccleſijs, de conſecrat. diſt. 1.* Dicitur,*Intrà*, quia requiritur, vt homicidium intrà Eccleſiam contingat; ſi enim extrà eam eueniret, non propterea violatur Eccleſia.

Verùm autem intelligatur polluta, ſi homicidiũ, vel ſanguinis iniurioſa effuſio in gradibus, vel antè ianuam, vel in ipſa ianua Eccleſiæ contingat, latè explicat *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par.2. alleg. 27. num.20. 21. & 22.* Dicitur *Eccleſiam* generaliter, ad comprehendendum tàm cõſecratam, quàm nondum conſecratam. Dicitur, *ſanguis humanus*; quia ſi eſſet ſanguis cuiuſuis alterius animalis irrationalis, non per hoc pollueretur Eccleſia. Dicitur, *iniurioſè*; quia ſi naturali modo, aut caſu aliquo, vel ob iuſtam hominis defenſionem ſanguis fundatur; non propterea cenſetur polluta Eccleſia; vt tenent communiter *Doctores in dicto cap. propoſuiſti,de conſecrat. Eccleſ. & cap. ſi Eccleſiam, eodem tit. in 6. & Sylu.in verbo, conſecratio, 2. quæſt. 5.*

Nec prætereà intelligeretur polluta ſi ioco,aut ludo honeſto, & iuſto ſanguis effunderetur; maximè ſi ſit in parua quantitate, quæ non ſufficiet ad Eccleſiæ violationem, vt mox dicemus. Nec ſi effuſio fieret per puerum iudicio carentem, aut ſtultum, vel amentem; vt ait *Nauarr. in Manual.cap. 27. nu.256. & Doctor. in dicto cap.propoſuiſti, Azor inſtitut. Moral. par.1. lib.10. cap. 26. quæſtione 13.* Dixi,*effunditur*,quia non eſt intelligendum, de modica fuſione; vtpotè ſi gutta ſanguinis, etiam iniurioſè, intrà Eccleſiam ceciderit: ſed de notabili, ſeù conſiderabili; quia verbum,*effuſio*, denotat largitatem, & copioſum fluxum; *arg. text. in can. ſæpè, 41. diſt.* & *in can. reuertimini. 16. quæſt. 1.* notat *gloſſ. in cap. cùm illorum, 32. verbo, effuſionem ſanguinis, de ſententia excommunicat. Abb. in dicto capit. propoſuiſti.* Quòd ſi ſanguis non fundatur, quamuis oſſa, vel membra conterantur, vel frangantur, non polluitur Eccleſia; dummodò indè mors non ſequatur, & homicidium ſit conſumatum, vt notant *Azor. loco citato, Dom. Barboſ. dicta allegat. 28. num. 35. Suar. dicta ſect. 4. in princ.* ſubdens, tunc neceſſarium eſſe, vt mors ipſa in Eccleſia contingat, aliàs enim homicidium reuera non ſit in Eccleſia. Dixi, *aut datur cauſa*; quia ſufficit, vt quis in Eccleſia vulnus accipiat; etiam ſi extrà eam exeat, antequàm ſanguis effundatur, vel in vaſe aliquo ſanguinem recipiat, ſi vulnus mortiferum ſit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Eccleſia, quandò aliquis extrà eam vulneratur, & poſteà ſanguinem in ea fundit; vt tenent *gloſſ. & Doctores in cap. vnic. de conſecration. Eccleſ. in 6.* & notat *Bonac. in tract. de matrimon. quæſt. vltim. punct. vlt. num. 20. & Suar. loco citato.* Dixi *naturalis*; quia non ſufficit, ſi Iudex in Eccleſia mortis ſententiam, contrà

trà aliquem ferat; dummodò in ea nulla fiat sanguinis effusio, vt ait *Azor. dicto cap. 26. quaest. 13. versic. quaeres.* Dixi, *aut mortis*, quia sufficit, in ea suffocare, aut quolibet alio modo hominem, sinè sanguinis effusione, iniquè, & iniuriosè interficere. Vnde si Iudex suspenderet aliquem in Ecclesia, illam pollueret; non tamen si illum suspenderet super Ecclesiae tectum, vel eius parietibus, extrà illam; quia tunc homicidium non fit intrà illam; vt notant *Sylu. Nauar. Suar. & alij, locis citatis.* Sufficiet etiam, si quis intrà Ecclesiam pro Fidei defensione vulneretur; aut trucidetur, & sic martyrium subeat; quia Ecclesia tunc non polluitur sanguine Martyris, vt ab ipso fluit; sed polluitur sacrilega actione, & homicidio; quia illud est verè homicidium; ità *Sylu. Verb. consecratio, 2. quaest. 5. Azor. dicta quaest. 13. dicto versic. quaeres, in fine, Suar. dicta sect. 4. circà initium D. Barbos. dicta alleg. 28. num. 9.* & communiter omnes. Non tamen censeretur polluta Ecclesia, vbi quis intrà illam existens, hominem extrà eam existentem sagitta, vel tormento immisso percuteret; quamuis è conuersò sufficiat mors, vel effusio facta in Ecclesia per lapidem, vel sagittam, seù tormentum foris immissum, vt tenent *Doctores citati.*

3 Secundus casus, in quo dicitur polluta Ecclesia, est per voluntariam in illa humani seminis effusionem, *d. cap. Vnic. de consecrat. Eccles. lib. 6.* & sufficit seminis emissio, etiam per coniugalem copulam: etiam si intrà vas naturale contingeret, vt diximus de effusione sanguinis, per quam etiam polluitur Ecclesia: dummodò intrà eamdem contingat; quamuis in ipsa Ecclesia materiali non cadat, vt ait *Gambarupt. de casibus reseruat. cap. 15. cas. 6. num. 2. Barbos. dicta alleg. 28. num. 44.* Dixi, *per Voluntariam*, quia non sufficit, si fiat in somniis, vt ait *Nauarr. dicto cap. 27. num. 252. Sylu. dicta quaestione 5.* dicentes, quòd fallitur *Angel. in Verb. consecratio Eccles. §. 9.* qui existimauit Ecclesiam pollui, si semen humanum per somnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effusio seminis cuiusuis alterius animalis irrationalis ad id non sufficit; vt dictum est suprà, circà sanguinis effusionem.

3 Tertius casus est, quandò intrà eamdem Ecclesiam fuerit sepultus aliquis excommunicatus, *cap. consuluisti, de consecrat. Eccles.* vbi statuitur, Coemeteria, in quibus excommunicati sepeliuntur, esse polluta; quòd maiori ratione erit censendum de Ecclesia, vt censeatur polluta, quandò in ea excommunicatus sepeliatur, vt tenent *Azor. dicto cap. 26. quaest. 13. versic. tertiò quandò, Henriq. in Summ. lib. 9. de Miss. cap. 27. §. 5. & lib. 13. cap. 31. §. 3. Suar. tomo 3. disputat. 81. sect. 4. versic. quarta causa, & de Relig. tomo 1. tract. 2. libro 3. cap. 2. à num. 3. Reginal. in prax. for. poenit. libro 32. num. 17.* & alii, quos refert *Barbos. dicta alleg. 28. num. 52.*

4 Quartus casus est, quandò in Ecclesia aliquis paganus, seù infidelis sepelitur, vel sepultus iacet, *cap. Ecclesiam 1. & 2. de consecrat. distinct. 1.* quo casu non modò reconciliari debet Ecclesia; verùm etiam parietes illius erunt abradendi; licèt in casu praecedenti reconciliatio sufficiat. Videatur latè *Suar. dicta sect. 4. versic. quintò violatur; Bonaccin. dicto punct. vltim. num. 23.* dicentes, nomine infidelium, & paganorum, comprehendi etiam pueros, qui antè Baptismum moriuntur: etiam si sint filii fidelium: ità etiam *Coninch. quaest. 83. artic. 3. dub. 1. num. 234.* contrà *Sayr. de censur. lib. 5. cap. 16. num. 25.*

5 Quintus casus est, quandò Ecclesia per Episcopum publicè excommunicatum consecratur, vt ait *Abbas*, & alii secuti *Ioan. Andr. in cap. consuluisti, de consecr. Eccles.*

6 Sextus, quandò omnes parietes renouantur, scilicet, quandò omnes, aut maior eorum pars simul deiiciuntur, vt colligitur ex *dicto can. Ecclesijs, de consecrat. distinct. 1. & cap. ligneis, extrà de consecrat. Eccles. vel Altar.* & tractat latè *Sylu. Verbo, consecratio, 2. quaest. 4.*

7 Est autem notandum, quòd quotiès aliqua Ecclesia violatur; etiam Coemeterium illi contiguum pollutum censetur: quia nobilius trahit ad se minus nobile: polluto tamen Coemeterio, non censetur polluta Ecclesia, etiam illi coniuncta: nec vno Coemeterio polluto, censetur pollutum aliud Coemeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. si Ecclesiam, de consecrat. Eccles. in 6.* notant *Sayr. dicto cap. 16. num. 18. & Suar. dicta sect. 3. versic. quintò Violatur, Bonac. Coninch. & alij, locis citatis.*

8 Est etiam notandum, quòd Ecclesia, & Coemeteria occultè polluta, quandiù pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quandò incipit publicari, & manifestari violatio; tunc est necesse, vt Ecclesia reconcilietur; vt aiunt *Abbas, Nauarr. & alij, locis citatis.* Ex quibus omnibus colligent Abbates, quandò Ecclesiae reconciliatione indigebunt.

QVAESITVM XII.

An Abbas possit Campanas consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum Vsus antiquus in Ecclesia.*
2 *Campanarum consecratio, de iure communi, spectat ad Episcopum.*
3 *Abbates possunt Campanas consecrare.*
3 *Exceptio, seù limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Ecclesiam consueuisse, Campanas consecrare; quòd probatur ex *Concilio Colon. tit. de constit. & consuetud. cap. 14.* & ex *cap. 1. de offit. custod.*

2 Haec autem consecratio de iure spectat ad Episcopum; vt scribunt *Durand. in rational. diuin. offic. lib. 1. cap. 4. Vgolin. de potest. Episc. cap. 31. §. 1. num. 2. Durantes de ritib. Eccles. lib. 1. cap. 22. & Cas. Baron. tomo 10. annal. Eccles. pag. 810. & Angel. Rocc. in suo tractatu de Campanis, cap. 5.* vbi tradit formam, & verba consecrationis; forma autem

autem, & verba huiuſmodi conſecrationis habētur in *Pont. Rom. Clementis VIII. par. 2. cap. 370.* Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Epiſcopus poteſt Campanas conſecrare; cùm etiam Abbates habeant huiuſmodi facultatem, vt patet ex priuilegio ſæpiùs citato Vrbani Secundi, Abbati Monaſteri Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sācti Benedicti, Cōgregationis Caſinen. conceſſo, *vt ipſe, ac eius ſucceſſores in perpetuum poſſint omnia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt, ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione dumtaxàt exceptis.*

At cùm exceptio, ſeù limitatio firmet, atq; cōſtituat regulam in contrarium, *cap. Dominus, 32. quæſt. 7.* dùm in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur cōceſſa, idipſum expreſsè patet ex alio priuilegio Pauli Tertij, Abbati Valliſcholarium in Gallia conceſſo, vbi inter cætera, ei indulſit, vt valeat Campanas conſecrare; prout refert *Renatus Chopp. in Monaſt. libro 1. tit. 2. num. 18.* quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eamdem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

QVÆSITVM XIII.

An Abbas poſsit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt conſecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Eccleſiaſtica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeù alia Vaſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam: necnon quaſcunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas poteſt benedicere Campanas, tàm ad vſum alterius loci, quàm propriæ Eccleſiæ.*

3 *Abbates poſſunt Altaria portatilia, vndecunque ad ſe venientia, conſecrare.*

1 Dico primò, quòd poſſunt Abbates conſecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornamenta Eccleſiaſtica, ac Corporalia, & Pixides, ſeù alia Vaſa ad reponendam ſacrā Euchariſtiam; ac ſimiliter quaſcunque Imagines; etiam ſi aliundè ad eos deferantur. Ità habetur ex priuilegio Innocentij Octaui, Ioanni Abbati Ciſtercij conceſſo, ſub Datum Romæ, apud Sanctū Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno quinto, cuius verba ſunt hæc. *Tibi, & ſucceſſoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monaſteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalibus, vaſculiſque ad reponendum ſacram Euchariſtiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehenſis in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices conſecrare, tàm de dicto Ordine, quàm ſi ad vos aliundè nonnunquàm deferantur, liberè, ac licitè poſſitis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.* Quæ verba cùm de ſe ſint ſatis clara, nō indigent maiori explicatione.

2 Dico ergò ſecundò. Abbatibus non eſt interdictum, Campanas ad vſum alterius loci, quàm proprij Monaſterii, & Eccleſiarum, & locorum ſibi pleno iure ſubiectorum, conſecrare; vt docet communis praxis, & conſuetudo, & deciſum fuiſſe, refert *Macerat. in deciſ. Papiæ 112 caſu 3.* quem refert, & ſequitur *Ricc. in collect. 995:* licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccleſ. 539.* quòd non eſt verum, immo repugnat praxi, & communi conſuetudini. Videmus enim actu, Abbates, habentes vſum Pontificalium, conſecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

3 Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus, quod ſuprà dictum eſt de Campanis; quia certum eſt etiam ex communi praxi, & conſuetudine, & ex pacifica poſſeſſione, in qua prædicti Abbates communiter reperiuntur; Altaria vndecunque ad ſe delata conſecrandi. Nec eſt etiam verum id, quod idem *Riccius ait, in dicta deciſ. 539.* nempè, Abbates non poſſe conſecrare Calices, benedicere Corporalia, & Veſtes ad vſum aliarum Eccleſiarum; quia licèt id procedere poſſit de iure, tamen cùm expreſsis verbis ſpecialiter hoc reperiatur conceſſum, vt in prædicto priuilegio Innocentij Octaui, nō debet huiuſmodi poteſtas ipſis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v. g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſsit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vſum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, ſi occaſio, & opportunitas illo vtendi, non ſe obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, ſi non vtatur priuilegio ſuo data vtendi occaſione, illud amittit, vel ex præſcriptione, ſeù ex vi tacitè renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vſum, non poteſt amittere priuilegium, ſi non habeat poteſtatem renunciādi.*

4 *Prælatus non poteſt renunciare iuribus, & priuilegijs datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet ſpeciem alienationis.*

6 *Prælatus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij, illud perdere non poteſt.*

1 Doctores in hac materia diſtinguere ſolent, an occaſio, & oportunitas, ſeſe obtulerit, pro qua priuilegium datum eſt, qua minimè data, certum eſt, nullo vnquàm tempore amitti, quan-

tumcunque priuilegiatus mille annis eo non viatur, vt probatur ex *regul. text. in l. & Attilicinius ff. de seruit, rust. praed cum similibus*, de quibus *Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 22. cum seqq.* ratio est; quia si hæc amissio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiatius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *dicto cap. si de terra*; minimè huic voluntati tribui potest, quòd nō vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quandò nulla vtendi occasio occurrit, iuxtà *text. in l. eius est nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm super, de offic. delegat.*

Verùm vtendi occasione oblata, si priuilegiarius suo priuilegio non vtitur, communis resoluit, amitti priuilegium duplici ex capite, vel præscriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus scilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expressa requiruntur, & sufficere possunt, idest, quòd scienter voluntariè non vtatur, & potestatem habeat renunciandi, iuxtà dictum *cap. cùm super*.

Vnde cùm Prælatus non possit renunciare iuribus, ac priuilegijs datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ, ex *gloss. recepta, in cap. vlt. 16. quæst. 6. Syluest. in Summ. verbo, alienatio, num. 18.* cùm talis renunciatio sit species alienationis, quæ causam iustam, & Capituli consensum requirit, *cap. 1. de rebus Ecclesiæ non alienan. lib. 6.* ideò Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij perdere illud non potest, *Felin. in cap. cum omnes, nu. 15. de constit. Eman Roder. quæst. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* & in proprijs terminis resoluit *Paul. Layman. in quæst. canon. de Prælator. Ecclesiast. elect. quæst. 225.*

DISPVTATIO XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon Processiones, & alias Sessiones, & actus, tám publicos, quàm priuatos.

Quæst. 1. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.
Quæst. 2. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.
Quæst. 3. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.
Quæst. 4. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.
Quæst. 5. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quoue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.
Quæst. 6. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Consistorijs, necnon equitationibus solemnibus; & quem ordinem in illis obseruare debeant.
Quæst. 7. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.
Quæst. 8. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.*
3 *Abbates de consuetudine in literis indictionis Concily vocandi sunt.*
4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Concilijs Generalibus, referuntur.*
5 *Respondetur ad obiecta.*

Cvm in præsenti Disputatione, de præeminentiis, quæ Abbatibus, & alijs Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœcesanis, necnon in processionibus, & alijs huiusmodi actibus, competūt, agere proposuerim; visum est primùm resoluere, an ipsi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & processiones accedere teneantur: & ab vniuersaliori, atque digniori incipiendo, præsens Quæsitum apposui. An scilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi sint.

Ad quòd pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, solùm sunt Episcoporum, vt habetur *ex canon. secundò, omnia, 12. distinct.* vbi *D. August. ait, Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Concilijs Episcoporum statuta inueniuntur; &c. sine vlla dubitatione rejecanda esse existimo. & can. Synodū dist 17.* Marcel-

Marcellus Papa Synodum Generalem, Epiſcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, diſt.* 5. ſic dicitur: *Prima Synodus, ſcilicet Nicena, fuit trecentorum, decem, & octo Epiſcoporum; ſecunda ſcilicet Cōſtantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Epiſcoporum; tertia, quæ fuit Epheſina prima, fuit ducentorum Epiſcoporum; quarta ſcilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotum*, ideſt, vt expoſuit *gloſſ. Epiſcoporum*. Præterea habetur in *Synod. Calcedonen. act.* 1. quòd Abbas Martinus requiſitus à Conſtantino quodam, vt ipſe quoque ſe ſubſcriberet actis Concilii Epheſini ſecundi, reſpōdit; non eſt meum ſubſcribere, Epiſcoporum tantùm eſt, & eorum, qui digni ſunt. Quæ omnia manifeſtè indicant, ad Generale Concilium Epiſcopos tantùm conuocandos eſſe; non autem Abbates, ac alios Prælatos Epiſcopis inferiores.

2 His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, Abbates hodie ad Generale Concilium intereſſe debere, vt oſtendit *Michael Leonicus in ſpecul. ſacrar. car. Verb. Abbas*, & habetur in *l. conuenientibus, vbi Turrecrem* 1. *q.* 3. *& ex gloſ. in can. Epiſcopus* 18. *diſt.*

3 Vnde Abbates ſpecialiter de conſuetudine in literis indictionis Concilij vocandi ſunt; præſertim Abbates, qui iuriſdictionē Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apoſtolicæ ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti; *Card. Alban. de poteſt. Papæ par.* 2. *nu* 219 &

4 patet de facto Abbates multos interueniſſe Concilijs Generalibus, præcipuè Ordinis S. P. Benedicti, & eiſdem Concilijs ſubſcripſiſſe, vt in Concilio Florentino ſub Eugenio Quarto, celebrato anno Domini 1439. & in Concilio Lateranen ſub Leone Decimo, & in Concilio Senenſi, vt teſtatur *Iacobat. de Conc. lib.* 2. *art.* 2. *num* 41. *&* 42 & antiquitùs multos Abbates Concilijs interfuiſſe, & illis ſubſcripſiſſe oſtendemus in *Quæſito ſequenti*. Nouiſsimè in Concilio Tridentino interfuerunt ſeptem Abbates; ac ſeptem Generales Religionum, atque à ſeptima Synodo Generali infra ſemper Abbates in ea interueniſſe, teſtātur *Iacobat. cit. de Concil. d. lib.* 2. *art.* 2. *Azor. inſtit. Moral. p.* 2. *lib.* 5. *cap.* 12. *q. vlt. & Franciſcus à Coriolano in Compendio Conciliorum in princ. Prælud.* Quod antea voluerunt *gloſ. in can. conuenientibus*, 1. *q.* 7. *Archid. in can. ſtatuimus* 9. *ſed hoc*, 1. *q.* 1. idem *Archidiac. & Alex. in d. can. conuenientibus*, idem *Alexand in c. canones*, 15. *diſt. Dominic. in cap. ad Apoſtolicæ, de re iud. in notabilibus, S. Ant.* 3. *par. Sum. tit.* 24. *cap.* 2.

5 Ad obiecta in contrarium reſpondetur, quòd licèt iure communi Abbates non ſint ad Generalem Synodum conuocandi, cùm ſimpliciter, & propriè tantùm ad Epiſcopos ſpectet in ea interuenire, vt probant *Bellarm. de controuerſ. Chriſt. Fid. tom* 1. *de Concil. & Eccleſ. lib.* 1. *cap* 15. *Azor. d. lib.* 5. *cap.* 12. tamen ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine nihil obſtat, quòd ad eam ſint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuiſſe, ac in nonnullis Generalibus Concilijs interfuiſſe, Ità *Dominicus, D. Antoninus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. Boſell. & Brixien. apud Iacobat. loc. cit. col.* 8. *verſ. ſed contrarium*, *litera D. & col.* 16. *verſ hodie tamen, litera etiam D.*

Ex eo, quia in Concilijs alii interſunt, vt Iudices qui dicuntur ſuffragium deciſiuum habere; alij vt diſputando examinent difficultates, qui dicuntur habere ſuffragium conſultiuum; alij, vt miniſtrent, quales ſunt Notarij, & Cuſtodes; alij vt defendant Concilium, videndum eſt, an Abbates habeant in Synodo Generali ſuffragium conſultiuum, vel deciſiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de neceſsitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi, & num* 5.

2 *Abbates habent in Concilijs votum deciſiuum, ſicut Epiſcopi.*

3 *Abbates primis ſex Concilijs non fuerant vocati, quia erant ſubditi Epiſcopis.*

4 *Abbates à quo tempore citrà ad Generalia, concilia admitti, & in ijs ſe ſubſcribere cœperint.*

5 *Generales Religionum ad Concilium vocandi ſunt.*

6 *Abbates plures, qui Generalibus Concilijs interfuerunt, referuntur.*

7 *Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui Concilijs Generalibus interfuerunt, recenſentur.*

8 *Prælati inferiores Epiſcopis, Concilijs interuenire debent.*

9 *Abbates, & alij Prælati, vt ſciant quandò Concilijs debent interuenire, citandi ſunt.*

1 P*Anormitanus in quæſt.* 1. quæ incipit. *Epiſcopus, & quidam Rector, num.* 18. *circà finem*, ait, quòd Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de neceſsitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi;

2 habentq; in ea votum deciſiuum, ſicut, & Epiſcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus*, 1. *q.* 7. vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papę locum tenuit; & Abbates quamplures vocem deciſiuam in Concilio dederunt, ſicut Epiſcopi.

Præterea in *c. Adrianus il* 2. 63. *diſt.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 141 Religioſiſsimis Epiſcopis, & Abbatibus, & ſic illi Abbates Epiſcopis comparantur.

Inſuper *gloſ. in d. can. conuenientibus, verb. Monachi*. ait Abbates debere Concilio intereſſe; licèt ſecùs dicat de Monachis ſimplicibus.

3 Et licèt in primis illis ſex Concilijs Abbates vocati non ſint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Epiſcopis ſubiecti, nec dum exemptionis priuilegio à Romana Eccleſia muniti; vnde Conciliorum decreta ipſis Abbatibus Epiſcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea ſuſciperent, eiſquè parerent ſua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus*, 18. *diſt.*

4 Poſtea à tempore ſeptimæ Synodi citrà cœperunt Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. cōuenientibus, & d. can. Adrianus* 2.

& ſic

& sic consuetudine introductum est, vt etiam Abbates Episcopalem, seu quasi iurisdictionem habentes, nec non etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquam Iudices intersint, ac in ea se subscribant, suffragium decisiuum, ac definiendi ius habentes. Itá *Iacobat. de Concil. lib. 2. art. 2.* vbi plures citat, *Bellarm. de Concil, & Eccles. lib. 1. cap. 15. vers. ad Catholicorum, Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt.* Et hoc est intelligendum tàm de Abbatibus secularibus, quàm de Regularibus, dummodò quasi Episcopalem iurisdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum esse in Ecclesia Dei, Abbates in Conciliis suffragium dare, vt ex eorum inscriptionibus, in fine cuiuslibet Concilij appositis, potest intueri.

6 Et primò in Concilio Toletano circà tempora Agatonis Papæ, vel, secundùm alios, Leonis Papæ Secundi anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Lefrasias, D. Theodoratus, D. Bateradus post subscriptionem Episcoporum eisdem Concilijs interfuerunt, & se subscripserunt. Et in alio Concilio Toletano octauo anno 653. eelebrato sub Martino Primo, D. Fugitiuus, D. Anatolius, D. Euticius, D. Ildephonsus, D. Sempronius, D. Eumerius, D. Quiriacus, D. Morarius, D. Ioannes, D. Secundinus omnes Abbates, qui si ab Episcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eisdem Concilijs se subscripserunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri potest in alijs Concilijs, & præcipuè in Lateran. sub Innocentio Tertio anno 1215. cui multi Abbates subscripserunt, sicut testantur acta eiusdem Concilij in fin. aliquando etiam pro Episcopis, & tanquam eorum Vicarij subscripserunt, vt videre est in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui alijs Concilij vsque ad Concil. Florentinũ subscripserunt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concilio Florentino, Lateranensi, alijsque Concilijs, ac postremo Tridentino Abbates multi subscripserũt: de Concilij Florent. Abbatum subscriptione vide in actis eiusdem Concilii, celebrati sub Eugenio Quarto anno Dom. 1439.

7 inter quos libuit mihi quosdam Abbates meæ Religionis Vallis Vmbrosæ peritissimos, hic apponere non omnes, sed aliquos, qui fuerunt isti, nimirum Reuerendissimus D. Placidus Abbas Generalis Vallis Vmbrosæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciscus Abbas Sanctæ Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florentiam, D. Bertaccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monte plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibbona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priusquam subscriptio fieret discesserunt; & Concilio Lateranensi multi subscripserunt Abbates diuersarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbrosæ inter alios D. Blasius Milanesius Abbas Generalis, vir vndequaque insignis. Itá habetur in fine eiusdem Conceleb. sub Iulio Secundo, & Leone Decimo anno 1517. Concilio Tridentino subscripserunt similiter Abbates, inter quos fuerunt Ludouicus de Baiseij Gallus Abbas Cisterciensis, D. Stephanus de Nauaria Abbas Sanctæ Mariæ Gratiarum propè Placentiam, D. Augustinus Lospus Hispanus Abbas Sancti Benedicti de Ferraria Casinensis, D. Eustichius de Cordes Antuerpiensis Abbas pro titulo.

8 Non solùm Abbates, verùm etiam alij Prælati inferiores ad Concilium admittendi sunt, & possunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam 96. distinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Episcopi, & Abbates subnotabunt eorum nomina, imponendo suæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum est in subriptione particularium supra relatorum, qui eum proprio nomine etiam titulum dignitatis apposuerunt: itá seruatum fuisse in Concil. Eugenij Quarti Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat *Alphons. Aluarez in Thesaur. Christian. Religion. cap. 51. & 2. num. 34.*

9 Ad hoc autem, vt sciant Abbates, & alij Prælati, qui debent interesse Concilijs, quandò ad ea accedere debeant, citandi sunt: forma autem citationis erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, assignando eis tempus, & locum; itá notatur in *l. aut, qui aliter ff, quod vi*: aut citatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apostolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ debet fieri per literas continentes tenorem literarum Apostolicarum, ex *cap. cùm in iure, de offic. deleg.*

QVAESITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

S V M M A R I V M.

1. *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*
2. *Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum.*
3. *Abbates inter se ipsos, illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit.*
4. *Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Abbates Monachorum Casinensium in Concilijs Generalibus, quam præcedentiam, inter se obseruent.*
5. *Inter Abbates eiusdem Ordinis prior ad Abbatiam assumptus præcedere debet.*

1 Respondeo: cùm in Synodo Oecumenica præter Episcopos, solùm Abbates, ac Ordinum Generales interesse debeant; locus Abbatum erit immediatè post Episcopum Iuniorem, vt docent *Panorm. in cap. 2. num. 2. de iudic. & in cap. ex ore, num. 3. de priuileg. Thom. Campeg. de Concil. cap. 15. num. 17. & seq. Flau. Cherub. in Compend. Bullar. tom. 2. constit. 24. Pij Quarti.* Et debent sedere antè Episcoporum absentium Procuratores, prout etiam

etiam obseruatur in Synodo Prouinciali, & tradit *Franc. Leo in Thes. for. Eccles. par. 1. cap. 9. num. 5.*

Vnde illi precedent Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, eo quia Abbatia est in priori dignitatis gradu post Episcopatum, vt patet ex *can. si quis deinceps, 16. q. 7.* & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infra suo loco afferemus; tradit etiam *Cardinal. Iacobat. lib. 1. tract. de Concil. tit. de ordine sedend. in Concil. circa fin. vers. post præmissos.*

Inter se ipsos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs à Sede Apostolica approbata fuit.

4 Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regulariũ Lateranẽsiũ, & Congregationis Casinẽsis; quamuis ex decreto à Pio Quarto confirmato, quandò capitulariter cum suis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranensis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de perse, absquè eorum Conuentibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis interuenerint, præcedent, ac præferendi erunt, digniorem q; locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, nec dignitas à Congregatione, & Ordine, sed à promotione attendenda est, vt habetur in d. decreto, quod refert *Nauar. in Comment. 4. de Regul. n. 5.* & nos latè infrà *Disp. seq. quæst. 1.*

5 Inter Abbates autem eiusdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem assumptus fuit, *l. 1. ff. de albo scribendo l. 1. C. de consul. lib. 12.* & dicemus latè infra in hac disputatione.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœcesanam Synodum accedere non tenentur. Limita, vt num. 3. & 4.*

2 *Accedere ad Synodum Episcopi est signum subiectionis.*

5 *Abbates, si essent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam si essent nullius Diœcesis, sed limita, vt num. 6.*

7 *Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis in Synodo præcipere potest extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati seculares, etiam exempti, ad Diœcesanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores, in Synodis Prouincialibus decisiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum consultiuum, tantùm habent.*

1 Certum, & indubitatum est, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœcesanam accedere teneri, *cap. ex ore,* & ibi *Panorm. num. 1. de priuileg. glos. cap. Vt Apostolicæ verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6. Archidiac. cap. Abbates col. fin. 18. q. 2. Federic. consil. 183.* & alij communiter, & clarè colligitur ex *Concilio Tridentino sess. 24. de reformat cap. 2.* vbi sic habetur. *Synodi quoque Diœcesana celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, accedere teneantur.*

At Abbates Regulares Capitulis Generalibus subduntur, ergò ex dispositione Concilij ad Synodum accedere non tenentur.

2 Præterea probatur, nam accedere ad Synodum Episcopi, est signum subiectionis, *cap. fin. de caus. possess. & propriet. Speculat. de testam §. nunc videndum, vers. intendit probare, Nicol. Mil. in repertor. verb. Episcopus §. 1.* & apud omnes indubitatum esse, ait *Erasm. CoKier. de iurisd. Ordin. in exemp. par. 4. q. 19. num. 1.* At Abbates exempti sunt ab Episcopi iurisdictione (eos enim vt tales supponimus, & de his modò loquimur) ergò non debent ad Synodum, ab ipso Episcopo conuocatam, accedere; aliàs enim nihil operaretur exemptio.

3 Limitatur tamen, nisi adsit consuetudo, vt ad Synodum vocentur per *can. fin. 18. q. 2.* Vel nisi

4 habeant Capellas, & Ecclesias Parochiales cum cura animarum, etiam suo Monasterio annexas; quia tunc ad Synodum accedere tenentur, siuè exempti sint, siuè non, vel mittere Capellanos, qui illas administrant per *tex. in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1. iuncta glos. in verb. instituta, de priuil. in 6. & cap quod super his, iuncta glos. de maiorit. & obed. Concil. Trident. d. cap. 2.* ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut aliarum secularum Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse.* Et ratio est; quia cum Regulares Curati subsint, quoad curam animarum, correctioni, & visitationi Episcopi, ex dispositione eiusdem *Concilij sess. 25. de Regul. cap. 11.* debent ad Synodum conuenire, adhoc, vt de eius statutis, & ordinationibus informentur. Præterea id etiam probatur ex illis verbis *Concilij eiusd. cap. 2. d. sess. 24. de reformat.* per quæ statuitur, quòd ad Synodum Diœcesanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, cessante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Parochialium Ecclesiarum Rectores, cessante priuilegio exemptionis Synodo interesse tenentur, *d. cap. quod super his, de maiorit. & obed.* ergò &c. Atq; ità *Io. Franc. Leo. in Thesaur. fori Eccles. p. 1. cap. 9. num. 13. Piasec. in praxi noua Episc p. 2. cap. 2. num. 2. & Dominus meus Ioann. Anton. Massobr. de Synod. Diœces. cap. 3. dub. 2. d. num. 2. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc par. 3. alleg. 93. nu. 5. Laurent. de Peirin. in exposit. constit. 2. Iulij II. pro suo Ord. Minim. num. 64. tom. 1.*

5 Immo si Abbates essent Parochialium Rectores tenerentur ad Synodum venire, etiam si sint nullius Diœcesis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert *Franc. Leo, loco citato,* & tenent *Sayr. in florib. decis. sub tit. de offic. Ordin. decis. 11.* citatus à *Riccio, in collect. decis. par. 4. collect. 1153.* *Piasec.*

Piasec. d. num. 2. vers. & non solùm, D. August. Barbos. d. alleg. 93. num. 7. & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per censuras Ecclesiasticas *d. cap quòd super his, Maßobr. d. cap. 3. num. 7. Lauren. de Peirin. loc. etiam citato num. 65.*

6 Hoc tamen sublimita, nisi habeant priuilegium non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua, de excess. Prælat. cap quoniam per confessionem, de priuileg. Hostiens. & Imola apud Erasm. Cokier. d. q 19. num. 5, Maßobr. d. dubio 2. num. 3.* vel (vt idem *Maßobr. subdit num. 4.*) nisi essent iam in possessione, & consuetudine non veniendi i tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, si citentur, vel aduersus illos opponantur querelæ in ijs casibus, in quibus Episcopus contrà ipsos Ordinaria, vel delegata iurisdictione procedere potest, per *can. propter 18. dist. Piasec. d. num. 2. vers. etsi citentur.* Et notandum; quòd Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis, ad Synodum accedentibus, præcipere potest, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent *Gemin. in can. Episcopus, num 2,* vbi etiam *Praposit. num. 1. 18. dist. Felin. in cap. quod super his, num. 1. de maiorit. & obed. Bottaus in tract. de Synod. par. 2. num. 4.*

7

8 Abbates autem seculares, etiam si sint exempti ad Episcopalem, seu Diœcesanam Synodum venire tenentur ex *Concil. Tridentino d. cap. 2.* vbi statuens, vt exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, ad Synodum Diœcesanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates seculares exemptos, ipsi enim cessante exemptione ad Synodum ab Episcopo Diœcesano conuocatam venire, illique parere tenerentur, & contemnentes per Ecclesiasticas censuras compelli possent, *d. cap quod super his,* & ibi communiter *Doctores de maiorit. & obed.* & cùm nullis Generalibus Capitulis subdantur, Concilium non videtur eos ab huiusmodi subiectione excludere.

9 Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores exempti omnes accedere non coguntur, sed ij tantum, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, ex *Concil Trident. d. cap. 2. sess. 24.* & hi vocem, & votum decisiuum in eo habent.

10 Eorum autem Procuratores vocem tantùm consultiuam habere possunt, vt super *d. cap. 2.* decisum fuisse, testatur *Franc. Leo in Thesauro for. Eccles. p. 1. cap. 9. num. 7.* qui Procuratores in ea sedere habent post Procuratores Episcoporum absentium.

QVAESITVM V.

Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quoue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus in Synodo primus locus post Episcopum competit.*

2 *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*

3 *Canonici Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, præcedunt Abbates; secùs autem si collegialiter non incedant, & num. 5.*

4 *Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ, Commendatarios præcedunt.*

5 *Abbates Commendatarij, omnesque alij Prælati inferiores, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes.*

HEnricus Bottæus in tractatu suo de Synodo, parte tertia num. 10. & seqq agens de locis, quæ in sedendo in Diœcesana Synodo interessentibus competunt, primum locum post Episcopum Abbatibus assignat, & hoc iure merito, nam Abbatiâ est dignitas prima post Episcopalem, vt notat *Bald. in cap. pastoralis, in gloss. in. verb. Superioris, de offic. delegat* quem sequuntur ibi, *Fel. col. 4. & Modern. est tex. in auth. habita C. ne filius pro patre, & in cap. decernimus de iudic. cap. fin. de offic. deleg. in 6.* cum similibus allegatis per *Decium in d. cap. decernimus,* in quibus Abbas nominatur primo loco post Episcopum, at ex priori nominatione, maior dignitas arguitur, *gloss. in can. bene, verb. Mediolanen. 96. dist.*

1

2

3 Sed limitatur hoc modo, scilicet, vt non præcedant Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes; quia cùm tunc repræsentent Cathedralem Ecclesiam, quæ semper plus aliis honorari debet, sunt Abbatibus præferendi, *Dominic. in cap. quamuis il 1. §. quamquam 3. not. de præbend in 6. Felin. in cap. postulasti num. 4. vers fallit tertiò, de rescript. Cassan. in Cathalog. glor. mund. p. 4 consid 32. Graff. decis. aur p. 1. lib. 3. cap. 5. num. 138. Franc. Leo in Thesaur. fori Eccles. p. 1. cap 2. num. 51.*

Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, sed singulariter incedunt, vel sedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt *Cassan. d. consid. 32. Nauar. cons. 2 de maiorit. & obed. par 1. Felin. vbi proximè Franc. Leo d. cap. 2. & cap. 9. num. 5.* & præcedunt omnes alios Abbates vsum Mitræ, & Baculi non habentes, *Nauarr. cons. 1. num. 5. eod. tit.*

4 Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios denique præcedunt, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert idem *Franc. Leo d cap. 9. num. 4.* At Abbates Commendatarij, omnesque alij Abbates tàm seculares, quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes, vel sedentes: omnes enim, qui sunt capita Ecclesiarum, in quibus habent iurisdictionem in foro contentioso super eos, qui sunt de suo Collegio, de iure non solum dicuntur habere dignitatem, verùm etiam sunt Ecclesiæ Prælati, *gloss. in cap. cùm Ecclesiarum,* vbi *Panormit. num. 10. de offic. Ordin. Cassan. d. consideral. 32. & consid. 34. Nauar. cons. 4. num. 2. & 3. tit. de maiorit. & obed. Franc. Leo d. cap. 9. num. 5.* de quibus omnibus in *Disputatione de præcedentia Abbatum, & Prælatorum inferiorum latiùs dictum fuit.*

5

QVAE.

QVAESITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Conſiſtorijs, necnon equitationibus ſolemnibus; & quem ordinem in illis obſeruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & alijs Pontificalibus in Concilijs, & Synodis, ornantur Mitris aurifrigiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, ſed limita, vt num. 3. & 4.*
2 *Abbates non exempti in Concilijs, & Synodis vtuntur Mitris ſimplicibus albis, & planis.*
3 *Abbates in Concilijs, & Synodis, & publicis ſeſſionibus Pluuiali rubeo induuntur.*
5 *Locus Abbatum in Concilijs, & Synodis qualis eſſe debeat.*
6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos, & num. 10.*
7 *Abbates in proceſsionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*
8 *Abbates in Capella Pontificia, & Conſiſtorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*
9 *Abbates in equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel ſine, equitant immediatè ante Epiſcopos non aſſiſtentes.*
11 *Exempla prædictarum præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum alijs Prælatis in Capella Pontificia, & in proceſſione Corporis, Chriſti recenſentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non ſolùm in Cæremoniariis inferius citandis determinantur, verùm etiam in Sacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. Vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* in quibus ſtatuitur,
1 vt Abbates, quibus ex priuilegio conceſſum eſt, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti poſſint, ſi exempti ſunt, in Conciliis, & Synodis Mitras aurifrigiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, geſtare poterunt.
2 Quòd ſi exempti non ſint, ſimplicibus, albis, & planis vtantur, notant *Io. Andr. Franch.* & alij, *ibid. Speculat. lib. 4. part. 4. rub. de priuileg. & exceſs. priuilegiat. num. 9. Nicolaus Boher. de auctor. Magni Concilij par. 1. num. 15.*
3 Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti poſsint Mitris aurifrigiatis, intelligendum eſt in Synodis, & Concilijs Prouincialibus, & Diœceſanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Epiſcopi vti poſſunt Mitris aurifrigiatis, ſed tantùm planis, & albis. Ità *Cardin. Iacobat. de Concil. lib. 1. rub. de loco ſeden. in Concil. verſ. poſt præmiſſos ſedebunt Abbates.*

Quibus ſic in Sacris Canon. & Doct. oſtenſis, circa eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Concilijs, & Synodis, adnotat *Andreas Piſcara in Praxi Cæremoniarum lib. 1. ſect. 9. cap. 8.* ſcilicèt, quòd cum Abbates habeant in Concilijs Generalibus, & Synodis de iure votum deciſiuum, & conſultiuum, vt diximus, oportet, quòd non ſolùm ad prædicta Concilia accedant;
4 ſed in publica ſeſsione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra ſimplici ſedeant, quod etiam habetur in *Cærem. Rom. lib. 1. ſect. 14. cap. 3.*
5 Notat ſimiliter idem *Andreas Piſcara, loco citato*, quòd Abbatis locus tàm in Concilio Prouinciali, quàm Generali, erit poſt Epiſcopos immediatè; habetur etiam ex *Cærem. Epiſc. lib. 2. cap. 31.* Si verò Diœceſanæ Synodo interſint, cum capitulariter Canonici ſimul cum Epiſcopo conueniant, tūc exiſtente Epiſcopo cum ſuis Canonicis (qui cum illo vnum corpus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere ſiniſtro ante omnes ſedebunt: in reliquis verò publicis functionibus Abbates ſedere ſemper conſueuerunt immediatè poſt Epiſcopos:
6 immo Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos ſedentes inter aſsiſtentes Epiſcopos; nunc verò iuxtà emendati Cæremonialis regulas eorum locus mutatus eſt, vt infrà.
7 Notandum eſt etiam cum ſupradicto *Andrea*, quòd Abbates in proceſsionibus Pluuialibus induti cum Mitris procedunt, & ità etiam parati Sanctorum Corpora, vel Reliquias deferre conſueuerunt, ſicut in proceſsione ſolemni à Sancto Carolo Archiepiſcopo Mediolanenſi celelebrata, Abbates Caſinenſes Corpus S. Simpliciani ſolemniter, vnà cum ipſo Archiepiſcopo, tranſtuliſſe, legitur in *Vita eiuſdem S. Caroli à Guſan. deſcripta.* Hæc notat ſupradictus *Andreas Piſcar. loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Conſiſtorium, & ſolemnem equitationem, nec non permixtim, quoad alia in Quæſito præſenti inſinuata, notanda ſunt ea, quæ ſcribit *Michael Leonicus in ſuo Speculo ſacrarum Cæremoniarum, verb. Abbas 9. Abbatis*, prærogatiuæ, & præeminentiæ, ni-
8 mirùm, quòd in Capella Pontificia, & in publicis Conſiſt. pro Canoniaatione Sanctorū, Abbates induti ſuis quotidianis veſtibus ſedeant poſt Epiſcopos non aſſiſtentes; & ab vltimo illorum in Miſſis dignior pacem recipit, quam alijs ſui Ordinis diſtribuit. Non intelliguntur tamen propterea præcedere Prothonotarios; quia poſt Epiſcopos non aſſiſtentes pacem recipiunt; nam turificatio ipſa gradus melius diſtinguit, quàm pax: turificantur enim in eadem Capella poſt vltimum Prothonotarium immediatè, & poſt eumdem feria ſexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant; candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quandò dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, poſt Epiſcopos non aſsiſtentes; ratione enim paramentorum tunc Prothonotarijs præferuntur; eo caſu tamen oſculantur (vt *Graſſus* inſinuat *in diarijs ad annum 1513. Concil. Lateranen. ſeſſ. 8.*) pedem Pontificis, & non genu.
9 In equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel etiam ſinè paramentis, equitant immediatè antè Epiſcopos non aſsiſtentes, vel poſt Prothonotarios, ſi eis poſt Pontificem equitandum eſt: nam Prothonotarii ſemper equitant poſt Pontificem:

10 In

10 In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi in processione ad Basilicam Sancti Petri, in qua solemni ad Lateranum equitatione Abbates Vrbis induti Cappis, & Pileis solitis, vel Pluuialibus, & Mitris, si in sacris vestibus æquitandum sit, ex antiquissima Romanæ Ecclesiæ consuetudine præcedebant Archiepiscopis, & Episcopis omnibus, non assistentibus; atque inter ipsos, ac Prælatos assistentes equitant, vel incedunt. In Lateranensi Concilio sub Iulio II. Abbates Vrbis sederunt super alios omnes, vt notat *Grass. in diar. sess. 1. Lateranen. Concilij*; ità refert idem *Leonicus loc. cit.*

11 In processione diei Corporis Christi anno 1606. post Pœnitentiarios incesserunt duo Abbates Mitrati, & post eos Episcopi non assistentes. Refert *Mucantius Iunior in diarijs suis*.

Abbas Generalis Monachorum Montis Oliueti die Pentecostes in Capella Pontificis Ferrariæ anno Christi 1598. sedit post vltimum Prothonotarium, quia in sede Episcoporum non assistentium sedere non potuit, quia locus non aderat; post quem sedere debuisset, si fuissent præsentes, aliorum Ordinum Generales, ex decreto Gregorii XIII. anno 1580. de quo *Mucantius idem in fine tomi primi Diariorum, & principio secundi*.

Inter Abbatem Generalem Ordinis Sancti Basilii, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & Sancti Augustini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta est discordia de præcedentia; & declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia sic etiam decisum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iunii 1697. & etiam sub Gregorio XIII. Abbates sedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum est, quòd Ordo Sancti Basilii est antiquissimus omnium Ordinum Monachorum, propterea in festo Natiuitatis eiusdem anni sedit Pœnitentiarios paratos immediatè, & asseuerat in *Diarijs suis Mucantius Iunior per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eiusd. Abbatis declaratum fuisse lib. 7. Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodum genera quot sint.*

2 *Abbates, & Prælati omnes, qui sunt locorum Ordinarij, possunt Synodum congregare eodem iure, quo possunt Episcopi.*

3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recensentur.*

1 PRo maiori intelligentia huius Quæsiti sciendum, tria esse genera Synodum: Alia enim est Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Episcopi, ac de consuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt suprà visum fuit. Alia est Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Episcopi, *cap. porrò, dist. 3.* Tertia est Synodus Diœcesana, quam ad obuiandum Ecclesiarum incommodis in dies nascentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuersias componendas, ordinarunt Sacri Canones, ac Sacrosancta Tridentina Synodus, à quolibet Episcopo in sua Diœcesi semel in anno congregari, *can. quoniam, 18. dist. Concilium Tridentinum sess. 24. de reformat. cap. 2.*

2 Huiusmodi Synodum Diœcesanam congregare possunt omnes illi Abbates tàm seculares, quàm Regulares, qui sunt locorum Ordinarij eodem iure, quo possunt Episcopi. Nam cum congregatio Synodi spectet ad potestatem iurisdictionis, non autem ad potestatem Ordinis, non est cur Abbates, qui sunt locorum Ordinarij, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac Regulariter possunt omnia, quæ sunt iurisdictionis, iuxtà *glos. notab. in Clem. 1. verb. proprij, de reb. Eccles. non alienand.* non possint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Casinen. in sua Diœcesi D. Germani, multos abhinc annos, nempè anno 1286. sub Honorio IV. & postmodùm continuarunt illam congregare vsque ad præsentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caffarellus eiusdem Monasterij Abbas, & illius Diœcesis Ordinarius, eam congregauit sub Sanctissimo Domino Nostro Vrbano VIII. sicut fecerat suus prædecessor D. Paulus à Parma anno 1620. sub Paulo V. vt latiùs videri potest in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impress. Romæ sess. eius. 1. cap. 1.* vbi recensentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiusdem insignis Monasterii Montis Casini anteà congregatæ.

3 Id ipsum etiam faciunt nonnulli alii Abbates locorum Ordinarij, tàm in Italia, quàm extra: in Italia, Abbas Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Casinensis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Vangaditia in Policinio Ordinis Camaldulensis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulensis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Cisterciensis, & Abbas Montis Regalis Ordinis Casinensis, & multi alii, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; similiter multoties Abbates præcipuè in Anglia, qui cum loca Episcoporum, & Archiepiscoporum tenerent, Synodum congregasse fatedum est, & nonnulli ex his Abbatibus recensentur, affirmat *Clemente Reynerio de antiquitate Benedictinorum in Ang. sec. 2. §. 3. in vers. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi*, vbi hos Abbates in locum Episcoporum, & Archiepiscoporum, & Monachi loco Canonicorum enumerat: & sunt infrascripti.

Abbas Archiepiscopus Ecclesiæ Christi Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Ecclesiæ Conuentriensis qui habebat suffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Ecclesiæ Dunelmensis.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Eliensis in Agro Cantabrigensi.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Nordoniensis.

Abbas

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVigorniensis.

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVittoniensis S. Suuthuni.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Bathoniensis in Agro Somersetensi.

Et multi alii his supradictis similes Abbates, Priores, & Prælati Regulares Canonicorum Regularium Lateranen. Referuntur à *D. Gabriele Pennotto in historia tripartita*, passim.

QVAESITVM. VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes, etiam exempti, tàm seculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas processiones accedere.*

2 *Regulares an possint cogi omnibus processionibus interesse.*

3 *Regulares in strictiori clausura perpetuò viuentes non tenentur ad processiones accedere.*

4 *Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, seu Oppido distant.*

5 *Regulares item specialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad processiones.*

6 *Regulares, si ad tales processiones vocati pluries accessissent, an in posterum teneantur accedere.*

7 *Regulares ad processiones adstricti, si vocati non accedant, an Episcopi per censuras aduersùs eos procedere possint.*

1 REgulariter Clerici omnes, etiam exempti, tàm seculares, quàm Regulares etiam Monachi, tenentur ad processiones publicas accedere, & ad id compelli possunt à locorum Ordinariis, prout decisum est in *Concilio Tridentino sess. 25. de Regular. cap. 13.* & notant *Roderic. quæstion. Regular. tom. 3. quæst. 38. art. 1. Erasm. Cokier. de iurisdictione Ordinar. in exempt. par. 1. quæst. 45. num. 109. Renat. Choppin. de sacra polit. forens. lib. 1. tit. 6. num. 18. Francisc. Leo in Thesauro for. Eccles. part. 4. cap. 2. num. 143. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 78. num. 8. & 14.*

2 Non tenentur tamen exempti sponte comparere, nisi vocentur, vt ait *Roderic. dicto art. primo.* Nec etiam omnibus processionibus interesse cogi poterunt, nisi fiant ex aliqua magna causa, vt puta imminente peste, seu alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Episcopi, vel Legati, vel ad generales Litanias, quæ fiunt post Pascha, & ante Festum Ascensionis Domini, *Panormitan. in cap. nimis praua, num. 3. de excessibus Prælat. Felin. in cap. dilectus col. 3. sub num. 7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, *Cokier. dicto num. 109. Roderic. dicto artic. 1. in fine*, vel ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum accedere consueuerint, non tamen ad alias, vt voluit *Pius V. in sua Constitut. incipien. Etsi Mendicantium*, vbi §. 29. sic ait: *Postremò, quod cap. 13. sess. 25. editum fuit, quòd omnes scilicet tàm Clerici, quàm Regulares quicunque ad publicas processiones vocati accedere compellantur, id quoad Fratres præfatos de illis tantùm processionibus intelligi volumus, ad quas secundùm consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere; vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur*; super qua re ità à Sacra Congregatione declaratum inuenio. *Ordinarius potest præcipere Regularibus, vt eant ad processiones publicas, vt puta in Festo Corporis Christi, in Litanijs, & Iubilaeis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodò processiones sint eius generis, quod in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus concessa*, quæ incipit. *Etsi Mendicantium, publicata 17. Kal. Iunij anno 1567. comprehenduntur: & dummodò Regulares non sint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur*: ità decisum refert *Laurent. de Peirin. tom. 2. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad Constitut. 7. Pij V. §. 29. nu. 25.* Hoc idem censuit Congr. Sacrorum Rituum, dum scilicet respondens Congregationi Casinen. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus rescripsit, non esse cogendos dictos Monachos ab Episcopo, vt præter eorum solitum, & consuetudinem accedant ad processiones maiores, & minores, Rogationum, sed satis esse, si ad processionem Sanctissimi Sacramenti, accedant iuxta eorum solitum, & antiquam consuetudinem; quam consuetudinem, tàm dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiusdem Congregationis Casinen. vbique conseruandam esse, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunii 1602. subscripsit Ptholemæus Cardinalis Comen. Io. Paulus Mocantius pro Secretario. Deindè ipsamet Sacra Congr. decreta, & resolutiones supradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, seruandas esse censuit, & declarauit sub die 10. Iulii 1616. subscripsit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

3 Nec item omnes Regulares ad processiones ire compelluntur; nam in strictiori clausura perpetuò degentes, (vt sunt Chartusiani, & his similes) ad eas non tenentur, vt disposuit *Concilium loco citato*.

4 Item Religiosi per dimidium milliaris distantes non tenentur, nec consequenter ab Ordinariis compelli possunt ad processiones accedere; prout à Sacra Congregatione decisum fuisse, referunt *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406. & verb. præcedentia vol. 2. vers. de præcedentia, in fin. Piasech. in sua praxi non. Episc. par. 2. cap. 3. sub num. 47. circa fin. Aloys. Riccius in praxi fori Eccles. resolut. 308. num. 3. in 2. edit. D. August. Barbos. alleg. 78. num. 25.* Item Religiosi illorum Conuentuum, qui Collegia nuncupantur ad processiones cogi non possunt, vt concessit Pius V. citata Bulla incipien. *Etsi Mendicantium*, vbi dicto §. 29. in fin. sic ait. *Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus*

Fratres sub arctiori clausura degunt, itaut nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studijs, & lectionibus vacent. Faciet etiam declaratio Sacræ Congregationis superiùs adducta.

5 Prætereà quandò Religiosi Apostolicæ Sedis priuilegio exempti sunt, ne ad processiones ire compellantur; certum est, eos non teneri: Sed 6 dubitatur, an si ab Episcopo vocati pluriès accessissent, intelligantur, per contrarium vsum priuilegium amisisse, & sic in posterùm ad id compelli possint? Ad quod dicendum est, quòd non: quia tale priuilegium est meræ facultatis, quod nunquàm amittitur per non vsum, vt patet ex dictis in *Disputatione de priuilegijs Abbatum*, & sic taliter priuilegiati possunt ire, si volunt, si autem nolunt, abstinere; tùm etiam, quia precario accessisse videntur, & sic nullum ius Episcopo acquisitum est, vt docet *Calderin. consil. 8. sub tit. de priuileg.* relatus à *Felin. dicto num. 7. in fine, & Stephan. Quarant. dicto verb. præcedentia, vers. an in casu*.

7 Cùm autem in prædicto Concilii decreto disponatur, vt Regulares ad publicas processiones vocati accedere compellantur; dubium est, an si vocati venire recusarent, Episcopi possint per censuras contrà eos procedere? ad quod respondendum est, eos accedere tenentes, per censuras ad id ab Episcopis adstringi non posse; licèt per alias pœnas Ecclesiasticas, sic; vt priuari à confessionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Ecclesiis non proprii Ordinis. Ratio prioris dicti est, quia Religiosi pluribus Sedis Apostolicæ priuilegiis tuti sunt, ne ab Episcopis, vel aliis quibuscunque Ordinariis ex quauis causa excommunicari, suspendi, vel interdici possint, vt dicetur infrà suo loco. Ratio secundi dicti est, quia cùm ex dispositione Concilii sit eis commissa auctoritas, Regulares ad processiones cogendi; consequenter censetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis oportunis ad id compellendi: Atque hanc sententiam sustinent *Gambara in tractat. de potest. Legati à Latere lib. 8. cap. final. num. 77. Henriq. in summa lib. 7. cap. 25. §. 7. Roderic. in summa tom. 1. cap. 74. nu. 4. & tomo 3. quæstion. Regular. quæst. 36. art. 1. Sanchez* pluribus relatis *lib. 7. de matrimon. disputat. 33. num. 23. Stephan. Quaranta, vbi proximè Scortia in Bullis selectis theoremate 393. ver. si autem, Laurent. de Peirin. prima par. Ritual. not. 3. & tom. 1. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad Constit. 2. Sixti IV. num. 60.* contrà *Maceraten. decis. Papien. 35. dub. 2. Genuensis in praxi. Archiepiscop. Neapol. cap. 45. num. 9. Ricc. d. resolut. 308. num. 6.* & alii, quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. alleg. 78. num. 25.* quorum tamen sententiam audiui, confirmatam fuisse decreto Sacr. Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod si extat, vtique seruandum erit.

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm secularium, quám Regularium, inter alios, & inter seipsos.

QVAE-

QVÆSITVM PRIMVM.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates,& Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Auctor vti merus relator narrat omnia, quæ vſque adhæc tempora in hac quæſ. ſcripſ. & diffinita fuerunt.*
2 *Cauſam præcedentiæ committit Pius IV. tribus S.R.E. Cardinalibus.*
3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis.*
4 *Leuitarum officium quale erat.*
5 *Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.*
6 *Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius,antiquius, & honorabilius.*
7 *Christus duodecim Diſcipulos,tanquàm maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò,quaſi minores inſtituit.*
8 *Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordinauerunt.*
9 *S. Marcus primus poſt Apoſtolos in Alexandrina Ciuitate fuit Inſtitutor Clericorum.*
10 *Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum.*
11 *Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei.*
12 *Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*
13 *Iura quandò volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt.*
14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*
15 *Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis.*
16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate.*
17 *Canonicus quandò quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quandò quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis.*
18 *Ius Canoniæ, non poteſt cadere, niſi in Clerico.*
19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*
20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*
21 *Nomen Regularitatis vnde prouenit.*
22 *Canonicus dicitur à Canon, quod eſt Regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam.*
23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*
24 *Habitus ex delatione oritur quaſi poſſeſſio ſtatus.*
25 *Habitus antiquorum Clericorum, erat lineus, inſtitutus à Deo.*
26 *Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo.*
27 *Epiſcopi induuntur veſtibus lineis.*
28 *Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam.*
29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè eſt linea tunica.*
30 *Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus.*
31 *Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium; cætera vero indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*
32 *Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum.*
33 *Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis, non autem exterior.*
34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*
35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*
36 *Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate, vt num 37.*
38 *Apoſtoli, licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant.*
39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romanae Curiae.*
40 *Canonici ſeculares abuſiuè imitantur antiquos Clericos.*
41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares deſcendunt ab antiquis Clericis.*
42 *Sancta Mater Eccleſia in Feſtiuitate Sancti Auguſtini, canit ſententiam Sancti Poſſidij, eiuſdem Diſcipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.*
43 *Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatem à Romana Eccleſia.*
44 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium, vocatur Diuina in terris familia Clericorum.*
45 *Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem.*
46 *Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti.*
47 *Chriſtus fuit Summus Sacerdos.*
48 *Canonici Regulares ſeruant normam, ac inſtituta primorum Clericorum Chriſtianæ Religionis.*
49 *Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.*
50 *Sanctus Marcus poſt Apoſtolos primus in Alexandrina Eccleſia fuit conditor, & inſtitutor Ordinis Canonici.*
51 *Sanctus Auguſtinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis.*
52 *Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.*
53 *Inſtitutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitùs, & ab ipſis ferè primordijs obſeruata.*
54 *Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe.*
55 *Decretis Papæ non licet contradicere.*
56 *Standum eſt declarationi Papæ in ijs, quæ concernunt factum alienum.*
57 *Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris.*
58 *Verba diſpoſitiua quæ.*
59 *Verba ennunciatiua,prolata per modum cauſæ,probant*

125 *In*

257 Re-

1 GRauissima est quaestio, in quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; si illius omissio, maximo defectui adscribi non posset; cùm omnes materias necessarias percurrere in hac quaestione proposuerimus; & ne volentes adimplere partes, quas suscepimus, incidamus in alium scopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quaestione actorum breuiter praebeamus; ideò tanquàm merus relator omnium, quae in illa ad haec vsque tempora scripta fuerunt, quaeq; dicta sunt, per summa capita recensebimus.

2 Ad cuius quidem rei dilucidationem sciendum est, Pium IV. per Bullam, quae incipit. *Regiminis vniuersalis Ecclesiae*, commisisse causam praecedentiae Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus Ioanni Michaeli Sarraceno, Tituli S. Anastasiae, & Ioanni Baptistae Cicadae, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthaei: virtute cuius Bullae praedicti Illustrissimi iurisdictionem adepti sunt, partes audiendi, citandi, & sub censuris, & poenis procedendi. Adest etiam altera commissio causae, in qua mandatur praedictis Iudicibus, vt postquàm causam cognouerint, ad suam Sanctitatem referant decidendam.

Produxerunt igitur tàm Canonici Regulares, quàm Monachi Casinenses vnusquisque pro suorum iurium defensione, & ad probandum ius Praelationis, publica authentica instrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliàq; vt in processu. Deuentum deindè est ad rationes, & iura conducentia diffinitioni causae: & pro illa consulti fuerunt ab vtraque parte grauissimos Italiae Iurisconsultos, & Excellentes Curiae Romanae Aduocatos, ex quibus duorum insignium scripta hic transcribere operepretium duximus; vt curiosus Lector inter se se rationes, & iura olim pro vtraque parte ab insignibus viris allegata, perpendere debeat: & sunt quae sequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Augustini, Congregationis Lateranen., aduersùs Monachos S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in causa praecedentiae.

Allegationes.

Scipionis Lancellotti Romani Sacrae Aulae Consistorialis Aduocati, postea S. R. E. Cardinalis.

IN antiqua, & vulgari proposita quaestione. An Reuerendi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, praeferri debeant Monachis, Ordinis S Benedicti, Congregationis Casinensis, in processionibus, ac quibuscunque alijs publicis actibus: Respondendum est affirmatiuè.

Pro

1 Pro cuius veritatis substantia habenda, necessariò probandum duxi, Reuerendos Dominos Canonicos Regulares descendere ab his Clericis, deisque censeri debere, quos Beatus Augustinus instituit. Quod, quò faciliùs effici posit, altiùs eorum origo repetenda est, quàm si ex Veteri Testa-3 mento deducere volumus. Nulli dubium est, clericos in eo figuratiuè institutos fuisse, vt in c. 1. 4 22. *dist.* Et vocabantur Leuitæ, seu Nazareni .i. ministri Domini. Quorũ primus fuit Aaron, *Exodi cap.* 24. Et hi nihil proprij habebant, sed ex oblationibus laicorum viuebant. *Numeri cap.* 35. & *Deuteronom. cap.* 14. *& cap.* 1. *de decimis*, ac Diuinis in templo vacabant *can. plurimos* 82. *dist.* vt hæc, & alia tradit *Speculator in libello*, qui *rationale diuinorum* inscribitur *lib.* 2. *in princ.* & in *tit. de Sacerdote*. & tradit *Alber. de Trot. in trad de perfect. clerico lib* 1. *cap.* 16. *&* 17.

Et ab his Leuitis ortum habuisse Canonicos Regulares, testatur *Ioannes* de *Reo.* antiquus decretorum doctor Hispanus, in *lib. de dispen. in q.* quæ incipit, *Cùm totum Regnum*, & *Paschalis Papa in Constitutionibus* ab eo editis, pro ipsis Canonicis Regularibus.

5 Si verò tempus Noui Testamenti considerare volumus, secundùm quòd solùm antiquitas Reli-6 gionum inspicienda est; quia Sacerdotium nouæ legis est perfectius, dignius, & honorabilius, eo, quòd in lege antiqua, de qua suprà dictum est, continebatur; cùm illud vti vmbra, hoc tanquàm veritas appareat, vt probat *Diuus Paulus ad Hebr. cap.* 19. & *S. Thom.* 3 *part. summa q.* 22. *art.* 1. & habetur in *cap. translato*, cum ibi notatis per *Abb.* 7 *de constit.* & negari non potest, illud à Christo Do-8 mino, huius seculi Redemptore, sumpsisse exordium, qui duodecim discipulos, tanquàm maiores Sacerdotes, septuaginta duos verò discipulos, quasi minores instituit; Sicuti ipsi Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt, vt dicitur in *dicto cap.* 1. *vers. simpliciter*, *dist* 21. & testatur *Sanctus Anacletus in cap. in nouo, ead dist.* vt latè tradit *Aug. de Albert. de Trot. in d tract. q* 17 *nu* 5.

9 Et post ipsos Apostolos, S. Marcus Petri discipulus in Alexandrina Ciuitate, fuit primus clericorum institutor, vt refert *Cassian. in lib. de hist.* 10 *Monach. in princ.* horum verò clericorum loco successisse Canonicos Regulares, Congregationis Lateranensis.

11 Probatur primò, quia inuicem conueniunt in nomine, quod arguere solet identitatem rei. *Alex.* 12 *cons.* 125. *col* 1. *vol.* 7. *Bal. cons.* 70 *vol.* 4. Tum quia quemadmodùm illi, ità isti vocantur clerici simpliciter, vt probatur in *c. certè* 12. *q.* 1. ibi, *nullum ordinare clericorum*, *c. nolo, in fin ea. q & causa.* vbi Augustinus alloquens ad suos clericos, inquit, se deleturũ de tabula clericos eos, qui propium retinuerint, *c. obseruandum*, 15 *q.* 2. vbi ex concilio Tarraconen. prohibetur Clericis, pro patrocinio causarum, munera suscipere, & id Gratianus declarat intelligi de Canonicis Regularibus, *c. legi* 16. *q.* 1. vbi in *versic. nimis*, Augustinus dicit, se esse de numero clericorum, *c. in omnibus*, *iunct. glos in versic. Vt Canonici de consec. distinct.* 5. vbi *tex.* loquitur de Canonicis, & Clericis, in communi viuentibus, & *glos.* intelligit de Canonicis Regularibus, *c. cùm causam, de elect.* vbi *tex.* simpliciter nominat clericos, & tamen loquitur de his, qui viuunt sub Regula Sancti Augustini.

Idem probatur in *c. dilecti, de Iud.* ibi, *Prior, & clerici*, & in *c quoniam, de vit. & honest. cleric.* ibi, *certum valeat ponere numerum clericorum*, *& glos. in vers. clericorum*, dicit, ex hoc videtur, quòd loquatur de Regularibus, qui simul viuunt *c. decimas* 16. *q.* 1. iuncta *rub* vbi *rub.* loquitur de Canonicis, & Monachis *d.* verò *c.* loquitur de clericis communiter viuentibus *c. quia tua fraternitas* 12. *q.* 1. vbi Papa vocat clericos, ordinatos à Sancto Augustino, & in *c. quandò necessitas* 86. *dist c. si quis irascitur* 12. *q.* 1. *c. quicũq;* 17. *q. vlt can si quis* 13. *q.* 2. In quibus iuribus allegatur Augustinus, *De communi Vita Clericorum*, & Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *De communi Vita clericorum.*

13 Immo quandò iura nolunt intelligere de clericis secularibus, id exprimunt, vt in *c. indemnitatibus* §. *penul de elect. in* 6. *Clement. attendentes* §. *illius quoq; de stat. Monach. c. tua, in principio, de testamen. c. inter quatuor, de religios. dom. c.* 1. *c. cum illorum* §. *primos, de sent. excomm.* & in alij pluribus iuribus licet intueri.

14 Tum etiam, quia sicut illi antiqui clerici, vocabantur etiam Canonici, vt in *cap. in omnibus*, & ibi *glos. in vers. Canonici, de consecrat distin.* 5. & in *c in causis* §. *Nuncij.* ibi, *ad eos duos de Canonicis, de electione*, vbi loquitur de Canonicis, qui tamen erant Regulares, vt patet in *c. prætereà, de preben. c. ad audientiam, il* 2. *de Eccl. ædif.* vbi *in fine* vocat simpliciter Canonicos, quos suprà dixerat esse Regulares, prout hoc idem dicitur in *c. cùm. venissent, de restit spol. & in c. licèt, in princ. de Regular.* vocantur simpliciter Canonici *c. dilecta de maior. & obed.* ibi, *canonicas suas*, quæ non possunt intelligi de secularibus, cùm essent reprobatæ, & in *c. ex literis, in prin. de dolo, & contum.* & in *c. cùm super, de cau. pos. & propriet.* vbi *d. c.* dirigitur Canonicis Bethlemitis, qui erant Regulares, & in *c. cùm* 1. *& A. de re iud.* ibi, *Canonicis Sancti Dionysii*, & posteà loquitur de eorum Abbate; ergò de Regularibus; quia sæculares non habent Abbatem, & in *c. ad nostram. de confir. vtil.* vbi in *prin.* loquitur de Canonicis, posteà vocat Regulares personas, & in *c. nullus, de iur. patr.* vbi prohibetur, ne Monasterijs, vel Canonicis decimæ soluantur, & Doct. ibi intelligunt de Regularibus Canonicis, & in c. *cùm super inscriptione, de confess.* & *cap. sanè de Regular.* dum loquitur de Canonico, qui professionem fecerat, & in *cap. cùm olim, il secondo, de priuileg.* vbi quem in princ. vocauit Canonicum, posteà vocat Regularem, & in *cap. sunt nonnulli, iunct. glos. in vers. Canonicis* 16. *q.* 1. & in *cap. præsens, circà finem* 20. *q.* 3. vbi vocat Canonicos Regulares, & in *cap. cumana in prin. de elect.* & in *cap. cùm causam, in prin. de appell.* ibi, *& Canonicos de nouo loco*, & in *cap. ad nostram. de confir. vtil. c. si Canonici, in princ. iunct. glos. de offic. Ordin. in* 6.

15 Ità etiam ipsi Canonici Regulares Sancti Augustini

stini vocantur simpliciter Canonici, absque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis, vt in *cap. cũ causam, de elect.* & in *cap. cùm in Ecclesijs, de maior. & obed.* vbi Canonicis Sancti Victoris, & Sancti Ioannis in monte, quæ Monasteria sunt sub Regula Sancti Augustini, & in *can. perniciosam 18. q. 2.* vbi vocantur Canonici, qui Regulam Sancti Augustini profitentur, & in *cap. post translationem, d. renunc.* ibi, *Lucanum Canonicum Sancti Frigdiani*, Quæ Ecclesia est Canonicorum Regularium Lucæ.

16 Et prædicta comprobantur; quia Canonici dicuntur fraterni clerici, constituti in fraternitate 17 *cap. relatum, de præben.* & ex quo quis est Canonicus, necessariò est clericus, sicut quandò quis est homo, necessariò est rationalis, vt arguit *Abb. in* 18 *cap. bon. z, il primo col. 3. num 4. de postul. Prælat.* Nam canonia non potest cadere, nisi in clerico, vt no tat *glos. in cap. cùm, in verb. receperim, de constit.* vbi per *Felin. num 14. Abb in cap. 2.* per illum *tex. in 2. not. de instit.* quæ fraternitas clericalis, cum sit etiam in Canonicis Regularibus, meritò ipsi etiã 19 veniunt appellatione Canonicorum; vt per *Card. in Clem. 2 q. 5. per glo.* ibi in *ver. beneficijs, de Iudic*

20 Tum etiam, quia sicuti isti vocantur clerici, seu Canonici Regulares; ità etiam, cum hac additione, vocabantur interdum illi Cantiqui Clerici, vt tradit *Specul. in d. rationali diuinorum par 6 cap. 89. num. 6.* vbi inquit, quòd in primæua Ecclesia, & antiquitùs multa post tempora, Clerici, qui vsurpato nomine seculares dicuntur, erant Regulares &c. & probatur in *can dilectissimus 12. q. 1.* vbi illi appellatur Clerici Regulares, qui Regulariter viuũt, renuntiant bonis, & nihil proprij habent, & ibi etiã declarat *glos in verb. præcipimus*, & in *can. obseruandum 25. q. 1.* vbi post quàm *tex.* prohibuerat, ne quis Clericorum munera caperet, subdit hoc de illis intelligendum, qui canonicam vitam professi, Regulariter se victuros proposuerunt, & in *cap. intelleximus, de ætat & qualit.* vbi laudatur Canonicus Regularis, qui ex Monachorum statu reuertitur ad statum Canocicorum Regularium, & in *cap. 1. de fil. presbyt.* ibi; vel in Cõgregatione *Canonica Regulariter viuentes*, & in *cap. plerique, de pact.* ibi. *plerique, sicut accepimus, Regulares Clerici* & in *rubr. ne Clerici, vel Monachi*, & per Clericos intelliguntur Regulares; & probatur ex auctoritate Sancti Possidij, de qua inferiùs dicetur, ibi, *& incipit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis institutam*.

21 Et ratio prædictorum est, quia nomen Regularitatis ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à canon, quod est regula *can canon 3. distin.* & ibi *Domin & Præpos. glos. in l. placet. C. de sacrosanct.* 22 *Eccl. Card. in Clemen si instaq. 1. de præben.* Ex quo tenetur obseruare Regulam a Sanctis Patribus institutam, *cap. in omnibus, de consec. dist. 5.* licèt Canonici seculares illam hodie, ex permissione Pontificum minimè obseruent.

23 Secundò probatur, quia Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis clericis, iuxtà 24 not. per *Bar. in l. 2. C si ser. expor.* Et ex delatione habitus oritur quasi possessio status, vt post alios 25 not. *Franc cap Iudex, §. idem esse, de sent. excomm. in 6.* Nam sicuti eorum habitus erat lineus ab ipso Deo institutus, vt habetur *Exodi cap. 29. & 39.* vbi dicitur, *induens Aaron vestimentis lineis*, & *Leuitici, cap. 6. vestitur tunica Sacerdos, & fœmina libus lineis*, & in Apocalypsi dicitur de omnibus Sãctis, *ambulabant mecum in albis lineis*, & in *cap primo*, dicitur, *equus albus*, ibi *Nicolaus de Lyra*, per equum album, intelligit Iacobum Apostolum Patriarcham Hierosolomytanum, qui induebatur 26 tunica linea, subdens, quòd etiam Apostoli vsi fuerunt habitu lineo, vt habetur in *historia Sancti Siluestri de Sancto Eufrosino Pamphiliæ Episcopo*, qui eo tempore Romam venit indutus collobio candido, quod Sancti Iacobi Apostoli fuisse fertur.

Ità hodie, non solùm Clerici seculares dictis ve- 27 stibus lineis vtuntur, sinè quibus Ecclesia nihil audet tentare, cùm præcipiat omnibus Episcopis, vt in publico, & in Ecclesiis indumentis lineis 28 vtantur, vt in *cap. pen. de vit. & honest. cler.* Sed etiam ipsi Canonici Regulares tunicam lineam continuè deferunt in testimonium eorum pro- 29 fessionis; prout hunc esse propriè eorum habitum not. *glos. in Clem. prima vers. habitus, de elect.* de quo etiam meminit *August. in sermone*, qui incipit, *charitatis vestra*, dùm inquit, *birrũm, & tunicam lineam nemo accipiat, nisi in communi.*

30 Monachis verò hic habitus est prohibitus, vt in *d. cap pen. cir fin. de vit. & honest. cler.* ibi, *nisi Monachi fuerint*, & in *cap. cùm ad Monasterium in princ. de stat. Monach.*

Et si diceretur Clericos illos antiquos eumdem semper habitum gessisse, quod non fuerint Canonici, cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum album, & aliqui nigrum, quidam cappam, alij 31 mantellum. Respondetur, lineam vestem esse habitum clericorum, cætera verò sunt ex accidenti, & non mutant ordinem, vt not. *glos. in d. Clem. 1. versic. habitum, de elect.* & ideò inquit *Archid. in c. in* 32 *nouo 16. q. 7.* quòd Monachus albus potest esse Abbas Monachorum nigrorum, & dicit *glos. in cap. Deus qui, in vers. professi, circà fin. de vit. & honest.* 33 *cler.* quòd habitus interior dicitur de substantia Religionis, non autem exterior, & ibi declarat *Abb. col. 2. vers. in ea glo.* Sicut etiam ex ipsis Monachis aliqui sunt nigri, aliqui albi, de quo etiam per *glo. in d c. nouo versic. nec habitu.*

Tertiò conueniunt etiam in professione. Nam quoad votum paupertatis, certum est, illos vixisse in communi; nam Apostolorum tempore bona eorum, qui ad Fidem conuertebantur, vendebantur, & eorum pretium ad pedes ipsorum Apostolorum ponebatur, qui diuidebant prout vnicuique opus erat, vt habetur in *Actibus Apostolorum, cap, 2. & 4. in fin. & cap. 5. in princ.* & probatur in *can. dilectissimis 12. q. 1.* vbi Clemens prædictus, qui fuit electus Pontifex à Petro, licèt ei non successerit immediatè, nisi post Linum, & Cletum, in epistola ad Iacobum Apostolum hortatur, vitam communem necessariam, & maximè qui militare Deo student, & vitam Apostolorum, discipulorumque suorũ imitari. Et in *c. quia tua fraternitas, ead. caus. & q.* eamdem vitam communem testatur, & commen-

mendat, & in *cap. scimus, cap. cui portio 12. q. 1. cap. decimas 16. q. 1.* & hoc sumptum erat ex Veteri Testamento, vbi Leuitis nihil erat proprium, sed viuebant ex decimis eis solutis per alias tribus, vt supra dictum fuit.

34

Et hanc fuisse vitam Clericorum tradit *Sanctus Augustinus in cap. nolo cap. cum dicatis, cap. certe 12. q. 1.* & *Vrbanus Papa in c. videntes 12. q. 1.* & in *can. præter hæc 32. dist.* vbi similiter mandat Clericis Religiosis, vt simul manducent, & dormiant, & quidquid Ecclesijs competit, communiter habeant, & in *cap necessaria 12. q. 1.* vbi mandat claustra construi iuxtà Ecclesiam, & quòd omnibus sit vnum refectorium, & dormitorium, & tenet *Abb. in cap. Deus qui, col. 2. versic. in multis, de vit. & honest. cleric.* & in *cap. Episcopus col. 1. versic. sed pro clara, de præb. Præpos. in can. 1. col. 4. versic. 1. n. omnia, & versic. tertiam tempus 44. distin.* & habetur in *Historia Eusebij* quæ est approbata, vt in *can. Sancta Romana Ecclesia distin. 15.* vbi loquens de huiusmodi Clericis, inquit primò omnium renuntiant cunctis facultatibus suis, sicut legimus in Actibus Apostolorum, &c. *Barbat. de præstan. Card. q. 6. in princ.* viuere autem in communi denotat paupertatem.

35

36 Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur ex eo, quòd in communi habitatur; nam qui in vnum habitant, habent cui obtemperent, prout etiam expresè dicitur in *cap. 3. Actuum Apostolorum*, vbi in hoc consistebat vita Clericorum, vt renuntiarent proprio, vacantes diuinis ministerijs, constringentes se sub Apostolorum obedientia, & per *August. de Ancon. in d. tract. de potestate Ecclesiæ q. 1. art. 3. vers. respondeo, dicendum.*

37 Prout etiam de voto castitatis habetur per *Sanctum Augustinum in 2. sermone, de communi vita Clericorum*, qui incipit, *propter quod volui*, vbi loquens de vita Apostolorum inquit, *Clericus duas res professus est, sanctitatem, & clericatum*: & per sanctitatem intelligit ipsam castitatem, de quo etiam per *August. de Ancon. d. tract. q. 90. art. 3. vers. respondeo, dicendum*, & de Clericis est tex. in *can. de his distin 28.* & in *can. lectores 32. distin.*

38 Et quòd tam Apostoli, quàm Clerici eorum imitatores profiterentur tria vota, probat *Sanctus Thomas in 4 sent. dist. 38. art. 2 q. 3. ad 3. argumen.* dum inquit *antequàm essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi ab Ecclesia approbatus, per quem aliqui ad ea, quæ supererogationis sunt, se obligabant, & tunc temporis obligatio ad talem modum viuendi idem faciebat, quod nunc obligatio ad certam Regulam*, sequitur ibi *Petr. de Palud. & Ricard. eod. q. Præpos. in d. can. 1. dist. 44. col. 4. S. Tho. 2. 2. q. 88. vers. ad 3.* vbi dicit, quòd Apostoli intelliguntur vouisse pertinentia ad statum professionis, & sequitur *Io: de Turr. Crem. 17. q. 2. in summa col. 2. vers. ad rationes.* Ad Religionis etiam perfectionem dicuntur prædicta tria vota spectare, & per eundem *Thom. ead. q.* idem etiam expresè tenet *August. de Ancon. in d. tract. q. 84. art. 3. vers. ad 2. arg.*

Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipsos Canonicos Regulares, præcipit *S. August. in d. sermone*, qui incipit, *Propter quod volui*, dum inquit, *qui societatem communis vitæ iam susceptam, quæ laudatur in actibus Apostolorum, deserit, à voto suo cadit à professione sua cadit*, & in *cap. scimus 12. q. 1.*

39 Quartò probatur, quia Canonici Regulares di-
40 cunt officium Rom. curiæ, quod etiam celebrant Canonici Seculares, qui dicuntur etiam imitari antiquos Clericos, licèt abusiuè; & ità habetur per *Specul. dicto rationali diuinorum lib. 6. c. 89 na. 6.*

Vltimò, quòd Canonici descendant à Clericis institutis à Diuo Augustino, eamdemque Regulam obseruent, quam ipsi Clerici obseruabant

41 & eorum clericalis institutio in ipsos fuerit continuata, probatur auctoritate *Vincentij in speculo doctrinali lib. 19. cap. 16.* vbi inquit, *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis, posteà a B. Augustino Regulariter fuit institutus*, & in *Speculo historiali lib. 16. cap. 51. circ. med.* inquit, *factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit, & cæpit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis institutam*, sequitur *Sanctus Antoninus Archiepiscopus Florentinus in 2. par. suæ cronica tit. 15. cap. 16. §. 7. vers. circà annos. Raphael Volateran. lib. 21. commentariorum verb. Augustinus*, ibi *Ordo Canonicus non tàm ab eo institutus, quàm reuocatus: ab Apostolis enim in Monte Syon exordium sumpsit &c. Roset. Doctor Parisien. in lib. de Religione Ecclesiast. tit. 14. cap. 3. Io: de Nigraualle in libro Epilogi Cronicarum lib. 33 cap. 18. fasciculus temporum in 6. ætate in vita Alex. II. fol. 73 col. 2.* vbi inquit, *Ordo Canonicus cæpit florere in Beluacen. Ecclesia; qui priùs ab Apostolis, posteà à B. Augustino Regulariter institutus*, hoc etiam testatur *S. Possidius*, qui vitam S. Augustini descripsit, dum inquit, *S. Augustinus Presbyter Monasterium Clericorum mox*

42 *instituit, & incepit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis institutam.* Et hanc Possidij auctoritatem, cum Sancta mater Ecclesia canat in festiuitate eiusdem Augustini, non videtur quærenda

43 alia maior probatio, quia doctrina Catholicorum Doctorum non aliundè, quàm ab ipsa Romana Ecclesia auctoritatem sumpsit, vt dicit *S. Thom. in quolibet art. 2. ad 3. dist. 7.* & ipsa tàquàm speculum nobis imitanda fuit proposita, vt dicit *tex. in can. si Romanorum 19. distin.* & in *can. Ecclesiarum 11. distin.* & per *Riccar.* idem etiam confitentur Summi Pontifices, vt *Benedict. XII. in sua extrauag.* quæ reperitur inter constitutiones ipsorum Canonicorum Regularium, *Paschalis in 7. Epistola ad Priorem Sancti Frigdiani Ordinis Canonicorum Regularium*, & in *epistola Honorij, & Calixti ad eundem.*

Attestatur etiam *Eugenius IV. in Bulla*, quæ maxima cum veneratione in Ecclesia Lateranensi custoditur, vbi hanc Canonicorum Regularium originem elegantissimè deducens, mirificis laudibus extollit.

44 Primùm dum appellat Congregationem horum Canonicorum diuinam in terris familiam Clericorum, ex quo innuit apud eos esse clericalem institutionem *cap. duo 12. q. 1. not. Abb. in rub. de vit. & honest. cleric. circà fin.*

Secundò, quia dicit, *qui ad exemplum nascentis Ecclesiæ Sanctam institutionem seruarunt*; nam Ecclesia nascens fuit ab initio in Apostolis, penès quos

46 quos Clericalis inſtitutio fuit; cùm ipſi fuerint 47 pars immediata Corporis Chriſti *c. Cleros 21. diſt. c. cùm ſecundùm, de praben.* & Chriſtus fuit, Summus Sacerdos, *c. translato, de conſtit.*

48 Tertiò, dum inquit, quòd hi primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, traditiones, & inſtituta ſectantur. Nam Papa appellat Apoſtolos primos Clericos; & propterea infertur, quòd dicti Canonici ſequuntur Regulam, & inſtituta ipſorum Apoſtolorum, *arg. l. in teſtamento, de cond. & demon.* ideò apud ipſos eſt Clericalis inſtitutio per Apoſtolos in principio conſtituta.

49 Quartò, in *ver. huius verò*, vocat Canonicos ſacri Ordinis; ſacri verò Ordines conſiſtunt eſſentialiter in Clericatu, vt habetur in *cap. 1. de fil. presbyt. in 6.*

50 Quintò, inquit, poſt Apoſtolos primum in Alexandrina Eccleſia Marcum Petri diſcipulum, fuiſſe inſtitutorem, & conditorem huius ſacri Ordinis; & ſic licèt iſte ſacer Ordo fuerit introductus per Apoſtolos Chriſti; tamen Marcus poſteà dicitur fuiſſe inſtitutor Ordinis, non quòd aliquid de ſuo addiderit, ſed quia magis in lucem deduxit: ſicut vocatur ius ciuile Flauianum, non ex eo, quòd Flauius aliquid de ſuo adiecerit, ſed quia ad Populi notitiam illud deduxit, vt dicitur in *l. 2. §. poſtea, de orig. iur.*

51 Sextò, quòd glorioſus Auguſtinus eumdem Ordinem diuinis Regulis decorauit, etſi non ipſe inuenit, ſed inuentum decorauit, ſicut aliud eſt ædificare, aliud eſt ædificium reformare, *l. in fundo, de rei vend. l. iuriſgentium, §. quinimmo de pact.* & propterea ſubſequentia verba Eugenii, quòd Beatiſsimus Gregorius præcepit Auguſtino facto Epiſcopo Anglorum, vt in *can. quia tua Fraternitas, 12. q. 1.* velut ſacram plantationem inſtituit, & in Occidentis partibus ampliauit, debent intelligi non reſpectu inuentionis, ſed reformationis; alioquin ipſe Eugenius eſſet ſibi contrarius, cum ſuprà dixerit fuiſſe hunc Ordinem inuentum ab Apoſtolis, & Sancto Marco, contra *l. nam ad ea, de condit. & demonſt.* & verbum, *ampliauit*, denotat rem factam prorogare, *l. ſed ſi manente, de prec. l. inter ſocerum §. cùm indè, de pact. dot. Doct. in cap. ſi quis, ver. ſpecialiter, de prabend. in 6.*

52 Septimò, quia inquit, *Hi profectò ſunt, qui priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.* Et ſic Ordo iſte ſacer viuendi fuit ab Apoſtolis inſtitutus.

53 Octauò, dum inquit, quòd hæc ſancta inſtitutio fuit antiquitùs, ab ipſis ferè primordiis obſeruata, quare tempore primitiuæ Eccleſiæ originem habuit hæc inſtitutio Clericorum, qui dicuntur Canonici Regulares, & quod vno, & eodem tempore factum eſt, non debet diuerſo iure cenſeri, *arg. l. cum qui ædes, de vſucap. l. hoc iure, de vulgar. & pupillar.*

Et hæc Eugenii Bulla fuit confirmata à Nicolao V. & Sixto IV. propterea maioris auctoritatis eſſe dignoſcitur, *c. extrà ſcientiam 64. diſtinct. not. Bald. in l. humanum in 3. not. C. de legib.*

54 Quare, cùm ſuper hac dubitatione habeamus Papalem determinationem, non eſt vlterius diſputandum; cùm in dubiis recurratur ad Papam pro declaratione, *cap. literis, de reſtit. ſpol.* & de55 cretis Pontificum non licet contradicere, *not. Io. Andr. in cap. dilecto, de praben. cap. tibi, de reſcrip. in 6.* ſed pro lege ſunt ſeruanda, *§. ſed quòd principi* 56 *Inſtit. de iur. nat.* cum vulgaribus, & declarationi Papæ ſtandum eſt in his, quæ concernunt factum alienum, *Soccin. conſ. 47. dub. 5. num. 17. vol. 3. Dec. conſ. 341. num. 8.* & dicit *Sanctus Tho*57 *mas 2.2. art. 12. quæſt. 21.* quòd in deciſionibus cauſarum magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris, *Dec. in cap. 1. in 1. lect. col. 2. in 2. not. de conſtit.*

Nec obſtat ſi diceretur, verba huius Bullæ eſſe enunciatiua, quæ non probant, tanquàm emiſſa propter aliud, niſi ad effectum, de quo agitur, ſecùs ſi præſentialiter contingat de illis dubitari, *iuxt. not. in cap. illud, de praſumpt. cum ſimil.*

Quia reſpondetur non eſſe enunciatiua, ſed diſpoſitiua, vt ibi dum inquit, *Hi ſunt profectò, qui priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta &c.* & ibi, *ſicq; hac Sancta Canonicorum Regularium, & Deo placens antiquitùs inſtitutio, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata extitit.* Nam in his Eugenius fundat intentionem ſuam, per modum cauſæ, quare tàm inſignibus priuile58 giis Canonicos Regulares ornare cupit. Nam illa dicuntur verba diſpoſitiua, quæ per ſe principaliter emanant, hoc eſt ad hunc ſolum finem, & enunciant illud, quod præferunt *l. ex hac ſcripta, de donat. Iaſ. in l. ex his num. 1. C. de milit. teſtament. Alexand. conſ. 82. num. 19. vol. 3. Afflict. deciſ. 83. col. 2.* prout ſunt iſta, de quibus ſuprà dictum eſt; & quandò per modum cauſæ proferuntur, plenè probant, vt declarat *Aretin. conſ. 23. dub. 2.*

59 Præterea, etiamſi eſſent enunciatiua probarent; Tùm quia ſunt prolata per modum cauſæ, vt dictum eſt. *Bar. in l. emptor, per illum tex. §. ancilla, de rei vend. Alex. conſ. 46. col. 2. verſ. quinto; vol. 1. Bald. conſ. 170. col. 1. vol. 2. Iaſ. in d. l. ex his,* 60 *num. 2. verſ. decimò.* Tum etiam, quia ſunt geminata. *Bar. in l. cum ſcimus, col. 1. C. de agricol. & cenſ. lib. 11. Alex. conſ. 190. col. 6. vol. 6. Dec. in l. ſi quis in conſcribendo num. 4. vol. 2.* Tùm quia ſunt prolata ab eo, à quo omnes Religionum prolationes emanant, vt infrà dicetur; quo caſu enunciatiua probant, *Bart. in l. gerit col. 4. verſ. circà ſecundum, de acquir. hared. Iaſ. in d. l. ex his nu. 2. verſ. octauo, Matteſ. not. 35. Ruin. conſ. 27. nu. 3. vol. 1.*

61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltrà centum annos, adeo, vt plenè probent. *Iaſ. conſ. 65. vol. 3. Soccin. conſil. 266. col. 2. verſ. ad ſecundum reſpondetur, vol. 2. Alex. conſ. 6. col. fin. vol. 1. Dec. conſ. 321. nu. 8. Alex. conſ. 187. nu. 21. vol. 2.* & fama deduci poteſt ex enunciatione ſupradictarum confirmationum, vt poſt *Salicet. Bald.* & alios notab. *Caſtren. in l. cùm aliquis, C. de iur. delib. Aret. conſ. 42. col. 1. ver. tertiò.*

62 Accedit, quia ſunt emanata motu proprio, & tunc ſtatur aſſertioni Papæ, vt poſt *Lap. not. Card. in Clem. 1. q. 10. de proba. Abb. in cap. dudùm col. 1. num. 3. verſ. quid autem, de priuileg. Alex. conſ. 112 col. 1.*

col. prima vers. refert vol. 7. & est communis opinio secundùm Soccin. cons. 87. col. 9. nu. 25. vers. confirmantur, vol. 3. Ias. cons. 65. col. 3. in fin. versic. vbi autem vol. 3. M obed. decis. 271. 272.

Maximè quandò cum clausula, Motuproprio, est adiecta, clausula ex certa scientia; quia illa sola 63 operatur saltem præsumptionem veritatis narratorum, Alexand. cons. 15. colum. 2. vers. prætereà, vol. 5. Soccin. cons. 266. col. 10. vers. item ex certa scientia vol. 2. & omnis error censetur exclusus, vt not. Bartol. in l. conficiuntur, in princ. vers. etiam quandò, de iure codicillo. cum alijs, de quibus per Dec. in cap. ad hæc, col. 2. de rescript. minùs etiam obstat, si diceretur, dictam Bullam non posse præiudicare iuri tertij. Quoniam respondetur, primò, non constare de aliquo iure Monachorum, ex supradictis, & infrà dicendis.

64 Secundò etiam si aliquod ius haberent Monachi, cùm illud sit iuris positiui, & sapiat priuilegium Præpos. in can. Episcopos 17. distin. col. 1. num. 3. vers. 65 glos. tractat, potest Papa sola voluntate illud tollere, vt per Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum vers. 4. conclusio, num. 78. de constit. vbi dicit, ità omnes tenere, & ibi per Doctor. colum. 4. vers. superest, 66 cùm alijs per eum adductis, cum ipse sit suprà ius, cap. proposuit, de concess. præben. sicut videmus in Ecclesia Alexandrina, quæ fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & postposita Constantinopolitanæ, vt in can. renouantes 22. dist. & cap. antiqua, 67 de priuileg. nam ius præcedendi est ius honoris cap. 1. de maio. & obed. & datur ex consuetudine, vt not. Bald. per illum tex. in cap. cùm olim, in princ. de consuetud.

Tertiò, etsi ius esset realiter acquisitum Monachis, non posset illis dici sublatum, cùm Eugenius in prædicta Bulla non declaret Canonicos Regulares preferendos Monachis; sed tantùm referendo antiquam eorum originem, pronuntiat eos esse veros successores antiquorum Clericorum &c. Ex qua declaratione propter effectum iuris, Cle- 68 rici præferuntur Monachis, adeò quòd non dicitur eis sublatum ius, ex quo non directè id fit, sed indirectè & secundariò, vt post Abbatem tenet Curt. Iun. cons. 1. nu. 21. Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum, col. 10. vers. secunda declaratio nu. 64. de constit. & dicit glo. fin. in cap. quamuis, de pact. in 6. præiudicium intelligitur de principali, non secundariò.

Ex quibus omnibus supradictis auctoritatibus, & attestationibus oritur notoria descendentia Canonicorum Regularium ab antiquis Clericis, cùm id dicatur notorium, quod omnes, seu maior pars scit, loquitur, & profitetur, iuxtà doctrinam omnium Doctorum in cap. vestra de cohabit. Cleric.

Quare cùm constet Reuerendos Dominos Canonicos Regulares Ordinis Sancti Augustini, Congregationis Lateranensis descendere ab his Clericis, quos Beatus Augustinus instituit, concludendum est, eos ex pluribus præferri debere Monachis Sancti Benedicti, Congregationis Casinensis.

Et primò, ratione Clericatus, quem originali- 69 tèr habent annexum ex his, quæ suprà deducta fuerunt; & quòd essentialiter illis competat, affirmat Archid. in can. mandamus 19. quæst. 3. & ibi, Gemin. Aegid. vers. ad declarationem, Ioan. Fantuc. col. 2. vers. pro cuius declaratione, Sanctus Thom. 2. 2. quæst. 189. art. 8. in resp. ad 2. argum. & in libell. contrà impug. Religionem fol. 4. Ioan. de Friburgo in sum. confes. lib. 3. tit. 28. quæst. 16. summa Pisanel. vers. Monachus, summa Tabiena in eod. vers. Ioan. Andr. in cap. sanè, in fin. de Regul. Card. ibidem col. 1. vers. in hoc autem, Archiep. Florent. in 3. par. sum. tit. 16. cap. 4. vers. de transitu, Vgo de Sancto Victore lib. 2. de sacramen. par. 3. c. 3.

70 Monachis verò Clericatus competit per accidens, & non per se, ex quo in Sancta Nicena Sy- 71 nodo fuit ab omnibus ibi residentibus ordinatum, vt Monachorum conuersatio, & vita secundùm 72 ethimologiam nominis ab omnibus discreparet cùm Monachus Græcè, latinè, singularis dicatur, vt in can. 16. quæst. 1. & Diuus Hieronymus in can. 73 Monachus ead. quæst. inquit, Monachus non docentis, sed plangentis habet officium, & in can. si cupis ead. 74 etiam quæst. idem ait, si cupis esse, quod diceris, Monachus, idest solus, quid facis in Vrbibus? & in can. alia d. quæst. 1. inquit idem Hieronymus, alia 75 est causa Monachi, alia Clerici, Clerici oues pascunt, ego pascor.

76 Monachi ex ipsorum origine sunt Layci l. generaliter C. de Episcop. & Cleric. quæ est canonizata in can. generaliter 16. quæst. 1. & ibi not. Alber. 77 quòd Monachi non sunt Clerici, & probat tex. in can. quidam, § nos verò 18. quæst. 2. ibi, si verò Laici, & in can. cui, 16. quæst. 3. ibi, idem dicitur, & in can. de Monachis 15. quæst. 1 & dicit Abb. in cap. 2. col. 2. num. 6. vers. sed quia de institution. quòd 78 potest quis esse verus Monachus, & Laicus Spec. in tit. de dispen. §. nunc de Episcoporum vers. 58. & ibi per Ioan. Andr. in addit. in ver. Superioris, vbi dici- 79 tur, quòd status primitiuæ Ecclesiæ non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.

80 Et propterea non præstabant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati, vt dicit glos. in can. de Viduis in ver. proprijs, in fin. 27. quæst. 1. Ioan. Andr. in cap. 81 fin. de cond. appo. & possidebant propria, vt not. glos. 1. in l. si quis Presbyter, in vers. Monachus C. de 82 Episcopis, & Clericis, & soluebant decimas Clericis, sicut Laici glos. in cap. ex parte, il primo verbo 83 borum, de decim. immo sine Clericorum consilio nihil poterant agere can. Ecclesia 16. quæst. 1. ex cau- 84 sa tamen necessitatis, fuit semel à Gelasio concessum quibusdā Monachis, vt possent clericari in defectum Clericorum, remanentibus tamen saluis antiquis institutis, vt habetur in can. priscis 55. distin. & ibi notat Præpos. quòd de iure non possunt clericari, & in can. requisitis, in fin. 1. q. 7. vbi eadem Gelasij prouisio ex causa necessitatis refertur, & tradit Spec. in tit. de disput. §. post hoc nu. 20. ver. generaliter.

85 In hoc autem statu laicali fuerunt ipsi Monachi vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij, vt ex sententia Historiæ Ecclesiasticæ testatur Gratianus in can. hinc est, circa fin. 16. quæst. 1. vbi etiam 86 adducit Hieronymum referentem, Monachos Scithiæ conuenisse in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret; 87 vt etiam meminit Spec. & Io. Andr. in d. §. nunc de Episco-

Episcoporum ver. 56. concessit etiam Gregorius Monachis, vt possint clericari, & de oblatis viuere, & in *can. moderamine, can. ex authoritate 16. quæst. 1.* non tamen passim, & indistinctè hoc fuit permissum; sed ita demùm, si fuissent probitate vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti, *can. priscis, in fin. 55. distinct. can. si quis Monachis, can. sic viue, can. in Parochia, can. Monachos, can. doctos 16.*

88 *quæst. 1.* & idem dicit *Diuus Hieronymus ad Ruffum, sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis*, vt in *can. sic viue 16. quæst. 1.* & vix bonus Mona-

89 chus facit bonum Clericum, vt dicitur in *can. legi, dicta quæst. 1.*

90 Et quòd Monachis competat Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis, tenet *Sanctus Thomas dicta quæst. 189. Archidiac. in dicto can. mandamus*, & ibi *Aegid. & Ioann. Fantuc. Archiepiscopus Florent. in dicto cap. 4. versi. de transitu, Vgo de Sancto Victore dicto cap. 13. Ioann. Andr. in dicto cap. sanè*, & cæteri suprà adducti, qui tenent Clericis competere essentialiter, & *Cald. consi. 30. in princ. de Regular.*

Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ competit Clericis præferri debeat accidentali, qua gaudent Monachi, *l. qui habet. de tutelis*, cum vulgaribus, præferendi sunt etiam Reuerendi Domini Canonici Regulares, qui sunt Clerici, Monachis ipsis, ex sui origine laicis, cùm Clerici sint digniores Monachis.

Insuper non obstat, quòd licèt Monachi habeant Clericatum per accidens, tamen cum effecti sunt Clerici, habent cum maiori arctitudine vitæ, *can. quod Dei timorem, de stat. Monachor.* atque ideò ad ipsos possunt se transferre Canonici Regulares, secundùm *D. Thom. 2. 2. q. 189.*

91 Quoniam respondetur primò, arctitudinem vitæ non esse in consideratione quoad prælationem, in qua attenditur sola prioritas institutionis Clericalis dignitatis per supradicta; sed tamen quoad ingressum, vt declarat *Archidiac. in can. 1. 18. quæst. 1.* Nam Religiones Monachorum, & Canonicorum Regularium concordant secundùm *Ioann. And. in dicto cap. quod Dei timorem, ver. aliter*; quia ambæ pariter prohibentur audire Leges, & Phisicam, & ambæ æquiparantur in obedientia, *c. cum in Ecclesijs, de maior. & obed.* in abdicatione proprij, *c. super quodam, de stat. Monach.* in castitate, *cap. 1. de Voto, in 6.* & in communi vita, cùm simul comedant, & dormiant, *cap. quoniam, de vita, & honestate Clericorum*, & vtraque facit Prouinciale Capitulum, *cap. cùm in singulis, de stat. Monach.* aliàs sequeretur, quòd omnes Obseruantes deberent præcedere Conuentuales, & Fratres Minores deberent præcedere Prædicatores.

92 Secundò respondetur, quòd maior ratio transeundi ad aliam Religionem est Clericatus, quàm arctitudo, quia secundùm *Diuum Thom. in dicta quæst. 189. & Doct. in dicto cap. quod Dei timorem*, antequàm Monachi essent Clerici, poterant transire ad Canonicos Regulares, licèt maiorem arctitudinem haberent Monachi, quàm Canonici; & tamen Canonici non poterant transferri ad Monachorum Ordinem; immo si Monachus hodie esset laicus, posset transferri ad Canonicos Regulares, vt expressè dicit *Archidiac. in can. mandamus 19. quæst. 4.* ex quo patet, quòd magis ponderatur factus Clericatus, quàm arctitudinis, adhoc vt transitus fiat de vna Religione ad aliam.

93 Tertiò Respondetur, quòd Monachorum vita ideò dicitur arctior, quia tunc temporis Monachi, non vt hodie in Ciuitatibus, sed habitabant in syluis, & extra Vrbes, *cap. quia in insulis, de Regular.* vbi otio dura appellatur Monachorum congregatio, & è conuerso Regula Sancti

94 Augustini laxior, & benignior; verùm hodie ipsi Canonici Regulares per eorum ordinationes ità se arctauerunt, vt temporibus nostris nemo iudicauerit Canonicorum viuendi modum, minoris esse austeritatis, quàm Monachorum, in tantum, vt dixerit *Ioannes Andreas in cap. sanè, in princ.* quem ibi sequitur *Card. col. 2. ver.*

95 *quaro*, quòd licèt Fratres Prædicatores habeant Regulam Sancti Augustini laxiorem; tamen propter constitutiones, quas fecerunt, in tantum se arctarunt, vt eorum vita videatur strictior

96 vita Monachorum, ità vt dicti Prædicatores transferentes se ad vitam Monachorum non euitarent apostasiam; sequitur ibidem *Abb. in col. 1. num. 5. vers. secundum.*

Sicut contrà ipsi Monachi non habent hodie illam arctitudinem, cùm è syluis (vt suprà dictum est) egressi sint ad Vrbes, vbi licèt ingentia, & pulchra ædificia ad Dei honorem, & populorum consolationem construxerint; Religionis tamen auctoritati non parùm derogarunt, cùm in illis maxima corporis, & animæ solatia capiant.

Et propterea dicitur *in dicto cap. sanè*, quòd si Canonicus Regularis se transtulerit ad Monachos, quorum Monasterium sit laxioris Religionis, quòd tenetur redire ad primum, à quo discesserat; secùs autem si sit vitæ strictioris, & ibi post *In-*

97 *noc. Butr. Card.* & alios *not. Abbas num. 4. ver. sed contrà*, quòd ad validitatem ingressus non consideratur Regula antiquitùs instituta, sed modus viuendi de præsenti, quod dicit esse notandum; quia multi decipiùntur aduertentes solùm ad Regulam vtriusque Monasterii antiquitùs institutam, & non ad modum viuendi de præsenti, de quo etiam per *Archidiaconum in dicto cap. mandamus, circa princip. 19 quæst. 3.*

98 & ideò Monachus posset hodie transire ad Regulam Canonicorum Regularium, si strictiorem vitam tenerent, vt not. *Ioannes Andreas*, & alii in *dicto cap. sanè*, *Lap. alleg. 62. Card. consil. 28. col. 2. Sanctus Thom. secunda secundæ quæst. vlt.* prout considerato præsenti statu, eorum est strictior.

99 Quartò respondetur, quòd cùm arctitudo vitæ sit inducta pro humilitate carnis per ieiunia, & orationes, vt dicit *textus in cap. tres sunt, circa finem, de peniten. distinct. 1.* & primus, ac præcipuus gradus humilitatis sit subdere se maiori, & non præferri minori, secundùm

Kk *glo.*

glos. in Clement. 1. ver. humilitatis, de Relig. dom. deberent Monachi posteriores postponere se Canonicis Regularibus, siuè sint illis pares, siuè inferiores.

Non obstat, etiam si diceretur, Ordinem Clericalem nulli dari propter meritum; & nulli competere esse Clericum, nisi Ordinem accipiat ab Episcopo; vel habente auctoritatem; & ideò cùm Monachi ordinentur sicut Clerici, habent id, quod competit Clericis.

Quia respôdetur, Cannnicos Regulares non hoc temerè asserere, vt in vtero matris, & ab ipsis cunabulis, se Clericos natos dicant, itaut non indigeant Episcoporum ordinatione, sed hoc tantùm intendunt, quòd ipsorum Religio adhoc principaliter est instituta, vt eius professores in Clericatu, etiam in diuinis ministerijs Deo inseruirent, & non solùm sibi ipsis, sed toti populo Christiano vtilitatem afferant. Monachorum verò Religio adhoc principaliter fuerit instituta, vt Deo seruirent in solitudine, & in insulis, & absq; Ordinum susceptione, cùm silentio sibi ipsis solis incumberent: Licèt posteà ad Vrbes reductis, fuerint eis gratiosè concessi Ordines. Et ideò patet, quòd Clericalis Ordo priùs competierit ipsis, quàm Monachis, vt dicebar S. Thomas, & alii suprà adducti. Quare vti priores in Clericatus Ordine, debent præferri posterioribus; quia priuilegium Clericatus illis concessum intelligitur sinè præiudicio Clericatus anterioris ipsorum Canonicorum Regularium, *c. quamuis, de rescrip. in 6. l. 2. §. meritò, ne quid in loco pub. cum similibus.*

100 101 102

Minimè etiam obstat, quôd Canonici Regulares non successerint in locum Clericorum primitiuæ Ecclesiæ, nec sint illi essentialiter; sed quòd eorum loco sint deputati Clerici seculares, qui differunt ab ipsis Canonicis Regularibus; quia illi possunt condere testamentum de bonis paternis, *c. Rainutius, c. Rainaldus, de testam.* quod est interdictum Canonicis; non viuunt in communi, nulli præstant obedientiam, nisi Episcopo in quibusdam: & si Canonici Regulares inuicem se percusserint, pro absolutione non tenentur mittere ad Sedé Apostolicam, prout tenentur facere, quandō percutiūt Clericum secularem, *c. cùm illorum, de sent. excom.* Item Clericus secularis infirmus, & mortis conscius petit habitum Canonicorum Regularium, vt in *c. sicut nobis, de Regular.* & Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, *d. can. sicut nobis, c. non dicatis, 12. q. 2.* sicut contrà Monachus transiens ad Ecclesiam secularem non tractatur, vt persona prioris collegii Monastici, *c. ne pro cuiuslibet, 16. q. 1. glos. in Clem. ne in agro, §. ad hec, ver. ad claustrum, de stat. Mon.* & quia ipsi Clerici seculares præferuntur omnibus Regularibus, & ipsis etiam Canonicis S. Augustini. Ideò ponuntur diuersi tractatus, vt in *rub. de vit. & honest. Cler. & in rub. de stat. Monach. & Canon. Regular.*

103 Quoniam pro responsione considerandum est, quòd in tempore Apostolorum vnica tantùm esset Religio, scilicèt Clericalis fraternitatis, nec nomina Clericorum secularium, siuè Religiosorum, aut Canonicorum Regularium, vel Religiosorum in vsu essent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita remanserunt, & à laicis distincti fuerunt, (vt fuit suprà dictum) à primo seruore charitatis, & deuotionis etiam ipsi refrigescere: ac nonnulli ex his propria possidere, quos videns Diuus Augustinus à propria perfectione deficere, post susceptos Ordines Sacerdotales à S. Valerio Hipponensi Episcopo, statim Monasterium Clericorum instituit, ac viuere cæpit secundum Regulam Apostolorum, vt ipse testatur *lib 9. confess. & in sermone,* qui incipit. *Charitati vestræ,* vbi alloquens ad Ianuarium, qui simulabat viuere velle cum ipso, & ei describens vitam Apostolorum, inquit, *quomodò viuere velimus, quomodò Deo propitio viuamus, ipsa de Actuum Apostolorum vobis Lectio recitatur, vt videatur vbi sit descripta forma, quam desideramus implere, & in 2. sermone,* qui incipit. *Propter quod volui,* inquit, *qui societatem communis vitæ iam susceptam, quæ laudatur in Actibus Apostolorum deserit, à professione sua cadit.*

104 Atque indè facta fuit distinctio Clericorum secularium ab ipsis Clericis Regularibus, vt qui desciuissent à norma, & Regula Apostolorum, quam Augustinus quotidie docebat suos Clericos, mutato nomine Regularium, quod professi erant, vocarentur seculares, vt dicit *glos. in c. licèt in corrigendis, in ver. secularis, de offic. Ordin.* Irà vt dum vocantur Clerici participent cum Religiosis, vsurpato nomine, vt dicit *Specul. de rationali diuinorum, cap. 89. num. 6.* dum verò vocantur seculares, participent cùm laicis, vt declarat *Abb. in d. cap. licèt, col. fin. num. 5. ver. in glos. 2.* & per *Ostien. in Sum. de vit. & honest. Cleric. §. & quibus in prin.* qui verò Apostolorum Regulam retinuissent, & sub illa sanctissimè viuere perseuerassent, vt Canonici Sancti Augustini digniori nomine, Regulares nuncuparentur, vt declarat *Præpos. Alexan. in d. can. 1. col. 4. ver. tertium tempus, distin. 44.* vbi omnia tempora distinguit.

105

Ex quibus infertur, non solùm Canonicos Regulares non differrè ab antiquis Clericis, sed etiam magis commendandos propter obseruantiam, & perseuerantiam in eorum Regula, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, *can. si ex bono, de pœniten. dist. 4. cap. eum qui, de praben. in 6.* cùm aliis, de quibus latè per *Roman. in l. si verò, §. de viro, sol. 34. solut. matr.* & magis laudantur obedientes, quàm contumaces, *c. contingit, de dol. & contumac.* & præmium, non damnum consequi debent, *c. 1. vers. nos igitur, de postul. Prælat. c. peruenit, de fideius.*

106 107

108 Clerici verò seculares, cùm liberiùs viuant, & vti laici, ex tolerantia Sedis Apostolicæ permittuntur in laxiori vita, vt per *glos. in c. quoniam, in ver. in vna domo,* & ibi per *Butr. col. fin. ver. oppono cum glos. Abb. in dicto c. Deus qui, col. fin. ver. item dic de alijs;* & ideò Sanctus Augustinus in *can. certè 12. q. 1.* vocat Clericos seculares claudos, qui cùm non profiteantur more illorum antiquorum, stant in statu imperfecto ad perfectum, in quo erant instituti ab Apostolis. Quare cùm

109

re cùm Canonici Regulares in vitâ, & institutione conueniant cùm Clericis primitiuæ Ecclesiæ, non curandum est de accidentali differentia Clericorum secularium, cum quibus nulla est hodie controuersia cum Canonicis Regularibus.

110 Et licèt hodie ipsi Clerici seculares præcedant, id est ex eo, quia pro eorum superiori habent Episcopum, qui præfertur omnibus Monachis, & Religiosis, cum Ecclesia Cathedralis sit præ cæteris honoranda, *c. quamuis il 1. 9. quamquàm, de praben. in 6.* per quem *tex.* concludit ibi,

111 *Gemin. in princ. num.* 3. quòd Canonici seculares Cathedralis Ecclesiæ debent præferri etiam Abbatibus, quandò processionaliter incedunt, vt etiam per *Felin. & Bart. in c. Pastoralis col. fi. de offic. deleg* nam membra sequuntur suum caput, *l. non liceat, in princ. de prascript.* vt etiam inferiùs dicetur.

Et ex his sollitur si diceretur, Clericos, quos diximus repræsentari à Canonicis, Regularibus, non fuisse vocatos Canonicos, sed Clericos simplici-

112 ter, quid respondetur, quòd facta prædicta distinctione secularium, & Regularium, qui seruarunt Regulam Apostolorum, quæ est illa eadem tradita ab Augustino dicti fuerunt Regulares, tùm ratione secularium, tùm respectu nouarum Confraternitatum, quæ successiuis temporibus insur-

113 rexerunt, vt fuerant ipsi Monachi, post quorum Ordinationem nomen Canonicorũ fuit repertum; nam in Decreto vix reperitur nomen Canonicorũ, nisi post institutionem Monachorum in Ciuitatibus congregatorum; cùm tunc anteà ipsi Monachi vti locustæ in solitudinibus errarent, atq; indè nomen Canonicorum fuit in vsu, quod significat Clericum collegiatum, vt fuit suprà late dictum.

Non obst. etiam, quòd licèt Canonici Regulares fuerint instituti ad instar Clericorũ antiquorum; tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab Augustino in sua Regula, in qua mandauit specificè emitti debere tria vota, quorum aliqua non erât prohibita illis Clericis, videtur inducta mutatio illorũ status iux not. in *l. ius ciuile, de iust. & iur.*

Quoniam respondetur primò, antiquos Clericos professos fuisse tria vota, vt fuit suprà probatum.

114 Secundò, etiamsi expresse non fuissent professi, negari non potest, quin saltem tacitè illa obseruauerint, & expressæ, & tacitæ professionis eadem est vis, *c. 1. & non solùm, c. constitutionum, ver. aliis, de Regul. in 6. c. vnic. de voto eo Clem. fi. de Regul S. Thom. 4. sent. distin. 38. q. 3. in respon. ad 5. argument.*

115 Tertiò respõdetur, quòd S. Augustinus in speculo suo nõ præcepit suis Clericis, vt expresse, ac specificè profiterentur, sed inquit, quòd debeant viuere in communi, præstare obedientiam suis maioribus, & viuere in castitate, quæ omnia seruabant etiam illi antiqui Clerici, vt fuit suprà dictum.

Quartò, etiamsi antiqui Clerici nec tacitè, nec expresse fuissêt professi; cùm tamẽ hæc noua professio non possit dici fuisse inuêta ab Augustino ad alium effectum, quàm ad augendam suorum Clericorum perfectionem, non debent inducta ad augmentum operari diminutionem, *l. mancipia, de feud. instruct. l. si quis legauerit, de aur. & argent. leg.* sicut inducta ad fauorem, non debent retorqueri in odium, *l. quod fauore, C. de legib.*

Prout etiam idẽ videmus in ipsis Clericis secularibus, qui cùm nec tacitè, nec expresse profiteãtur, nec etiam quid minimum Regulę antiquorum Clericorum obseruent, cùm ab illis in substantialibus; in viuendi modo, & in ipso etiam nomine declinauerint, retinent eorum prærogatiuam Clericatus, licèt ex tollerantia Pontificum; quantò magis ipsi Clerici Regulares eorum prærogatiuã perdere non debent, qui non solùm ab illorum institutis in nihilo deuiarunt; sed potiùs perfectionem auxerũt, *arg. c. recolentes, de stat. Mon.* & honor auctus

116 nõ mutat qualitatẽ personæ, vt de Monacho facto Episcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit *Bal in l. falsa demõstratio, 9. 1. col. 1 de cond. & demon.*

Sicut etiam hoc idẽ patet in Monachis, qui eorũ antiquitatem quærunt deducere ab Antonio, Hilarione, & aliis, qui cùm fuerint Eremitæ non profitebantur, nec tacitè, nec expresse, vt fuit suprà dictum; & tamen ipsi expresse profitentur.

117 Quintò respondetur, etiam quòd ab Augustino esset aliquid additum de nouo: cùm tamen substãtia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non sit variata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt not. *Bal. in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ità declarat *Abb. in c. 2. col. 3. nu. 11. vers. nota, quòd illud, de trasl. Epis. Rip. in l. edita, nu. 36. vers quartò non videtur, C.*

118 *de edend.* præsertim quandò id, quod additur, non peruenit ex noua causa, non inclusa, nec in genere, nec in specie in 1. *Abb. in cap. 2. col. 9. vers. pone. de libell. oblat. Castren in l. scire debemus num. 5. ver. vltimò quæro, de verb. oblig.*

119 Et adeò dici solet, quòd Ordo reformatus dicitur idem, & non diuersus, *c. relatum, ibi, in suo Ordine in e Cler. vel Mon.* & per *Abb. in c. inter quatuor, de Relig. dom. Felin. in c. ad nostram, de appell.*

Et patet in Fratribus S. Francisci, qui non possunt, ex substantiali eorum professione, possidere proprium in communi, vel in priuato, *Clem. exiui, de verb. sig.* & tamen hi, qui sunt non obseruantes, possunt ex permissione Apostolica, & tamen sunt, ac dicuntur de eod. Ordine; quod etiam licet intueri in Regula SS. Dominici, Benedicti, & Augustini.

Secundò principaliter probatur, Reu. Dominos Canonicos Regulares præferri debere Monachis Sancti Benedicti ratione antiquioris institutionis veriusq; Regulæ, scilicet ipsius Augustini, & Bene-

120 dicti. Cùm qui prior est tempore debeat esse, non solùm prior in iure, iuxtà Regulam, *qui prior in 6. c. antiquæ, de priuil. c. renouãtes 12. dist.* sed etiam in honoribus, & sessionibus, *l. honores, de decur. l. fi. & ibi not. Bar. C. de tiron. lib. 12. & Ordinationem, auth. de Monach. Abb. & cæteri in c. 1. de maior. & obed.* cũ aliis de quibus per *Dec. cons. 61. col. 1. ver. secũdò Domi-*

121 *nus*, & priùs institutus præcedere debet secundo loco institutum, *c. Episcopos dist. 17* & ibi post *glos. not. Prapos. n. 2. ver. nota quòd qui prior*, & in *c. Episcoporum dist 93 glos. in c. quorumdam, ver. Prædicatorũ, de elect. in 6.* vbi inquit, ideò in illo tex. præmitti Prædicatores, quia antiquior fuit ipsorũ institutio, *vt in c. fin. ver. Prædicatores, de pactis 6. Io. And in c. nimis, il 2. in princ. de excess. Prælat.* & ibi *Ostien. in princ. Petrus de Mont. in Monarch. q. 4. num. 2.*

122 Et nulli dubium est, Regulam Canonicorum Regularium fuisse institutam ab Augustino anno Domini 365. vt ipse attestatur in *lib. de Ciuitate Dei lib. 18. cap. vlt.* qui postea decessit Anno Domini 434. & habetur in *Chronicis Eusebij* in ea parte, quam Prosper adiunxit, & in *Chronica Martiniana in Imperio Theodosij iunioris*, & per *Platinam in vita Cælestini* Sanctus Benedictus verò floruit Anno Domini 534. sub Bonifacio II. vt attestatur idem *Eusebius in postrema parte Chronicæ*, quam addidit Matthæus Palmerius, & in dicta *Chronica Martiniana in Imperio Iustiniani*, & *Platina in vi-*

123 *ta Bonifacij II.* Et Chronicis, & Historiographis, in factis antiquis standum est, *vt per glos. in capit. Venerabilem, vers. transtulit, de elect. & in cap. cum causam, de probat. Bart. in l. 1. si cert. pet.* vbi per *Rip. num. 72.*

Ex quo patet, Sanctum Benedictum fuisse per annos 100. circiter post Sanctum Augustinum; & de hoc nulla est dubitatio; itaque præcedere debent Canonici Regulares, tanquàm priores institutione.

Nec prædictis etiam obstat, si Monachorum antiquitas deduceretur ab Helia, & Heliseo tempore Veteris Testamenti, qui primò elegerunt vitam solitariam cum filijs Prophetarum, & à Io. Baptista, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & alijs multis Testamenti Noui, qui seruarunt vitam Monasticam, seminatam, vt aiũt, à Prophetis Helia, & Heliseo, vt habetur per *Isid. lib. 2. cap. 15. & in Historia tripartita lib. 2. cap. 11.*

124 Quoniam respondetur primò, quòd si volumus deducere antiquitatem à causa remotissima, cùm Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratũ in Melchisedech iuxtà illud, *tu es Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech*; posteà in Aaron, ac deindè in Leuitas, ac tandem per legem nouam translatũm in Christum, & eius Apostolos; & ab Apostolis in Clericos, quos representant ipsi Canonici Regulares, vt fuit suprà deductum; dubium non est, quin, antiquiores sint Canonici, quàm prædicti Helias, & Heliseus, &c. & alii.

Secundò respondetur, quòd cùm Canonici sint

125 antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur antiquitas temporis, sed Ordinationis, vt not. *Abb.* per illum *tex. in cap. statuimus col. 1. vers. nota ex prædictis, de maior. & obed. Præpos. in cap. Episcopus col. 1. dist. 17.*

126 Tertiò respondetur, quòd illi non fuerunt Monachi, sed Eremitæ, vt de Sancto Io. Baptista est *tex. in can. fin. §. item Ioan. Baptista 2. q. 7. & cap. cùm Ioannes, de fid. instrum.* de Paulo habetur in *can. perlatum § contra 19. q. 3.* de Machario *in can. scripsit 27. q. 2.* de omnibus prædictis tradit *Boer. in tract. de stat. Eremit.*

127 Et inter Eremitas, & Monachos est non modica differentia; tum quia illi non viuebant in com-

128 muni, prout Monachi: nam poterant testari, vt in *d. cap. perlatum*, & ibi not. *glos. ver. Eremita*, & in *c. quia verò, in vers. vero, circa fin. 16. q. 1. Boer. in d. tract. nu. 6.* quod non est permissum Monachis, qui se, & sua dedicant Deo *cap. cùm ad Monasterium de*

129 *stat. Regul. authen. ingressi C. de Sacrosanct. Eccl.* tum etiam, quia illi poterant ducere vxores *glo. in cap. ex parte, il secondo, in vers. constitutus de conuers. coniug. glo. in c. scrip. 27. q. 2.* quod prohibitũ est Monachis *cap. 2. d. cap. cùm ad Monasterium, de stat. Mon.* tum quia

130 illi nulli præstabant obedientiam; & ideò vocabantur acephali, id est, sine capite, *c. nullus 93.*

131 *dist.* & dicit *glos. in d. c. qui vere*, quòd sunt sicut locustæ, quæ non habent regem, & ibi notat *Archid. ver. non habebat, Abb. in c. nullus col. 3. num. 10. ver. ex hoc infertur, de Iudic.* licet subsint Episcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt ibidem: & ideò ponuntur Eremitæ, tanquàm separati à Monachis, & in *c. super eodem de sent. excomm.* ibi, *Monachis, & Eremitis*; quæ copula ponitur inter diuersa, iuxtà *glos. in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum similibus, & tradit *Archid. in dicto c. qui verè, Angel. in l. post, glos. ibid. de in ius voc.* immo dixit,

132 *glos. in dicto c. qui verè*, se non reperisse in iure qualis debeat esse vita Eremitarum. Cùm igitur sint diuersi, non potest de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor. cum vulg.*

Et ex prædictis cessat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuisse Abbas monasterij) cuius Monachi dicuntur mortem Christi deplorasse, &c. vt legitur in *lib. Scholasticæ historiæ, in rubr. de signis in morte Domini.*

Quia respondetur primò longè antiquiores esse Canonicos, vt suprà dictum est. Præterea, & secundò non est danda fides d. Historiæ, cum non numeretur inter approbatas, de quibus in *cap. Sancta Romana Ecclesia, 15. distin.* Tertiò in dicta Historia solùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit discipulos: auctor verò dictæ Historiæ ideò vocat Abbatem, quia nostris temporibus est nomen frequentissimum, volens denotare illius superioritatem, ad similitudinem Abbatis, quod nomen idem denotat, quod Magister, seù pater, vt latè post alios declarat *Alciat. in l. 1. in glos. 1. C. de in ius voc.* & est *tex. in c. fi. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

133 Non obstat etiam, quòd de ipsis Monachis fiat mentio in antiquissimis iuribus, vt in *c. interdicimus 16. q. 1.* cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227. & in *can. de Monachis, 16. q. 1.* quod est Innoc. I. anno 411. & in *can. Monachos, ead. q.* quod est Siricij, anno 390. & in *can. eos quoq; distin. 41.* quod est Felicis, anno 268. & in *Concilio Niceno*, de quo in *can. Subdiaconus 93. dist.* & in *can. qui vere, & in can. placuit, & primo, 16. q. 1.* anno 341. & in *can. si quis Episcopus, 16. q. 2.* quod est Euthici, anno 277. & in *can. Presbyteris, 27. distin.* quod est Calixti, anno 227. & in *Concilio Calcedonen.* de quo in *can. iuncta 16. q. 1.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul. ergò non sunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. de probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus sunt nominati sub nomine tamen Clericorum, cum Clerici etiam appellentur, vt fuit suprà probatum. Tertiò dici potest, non fieri mentionem ibi de Monachis Benedictinis, cum quibus est controuersia, cùm alij adsint Monachi, cum quibus isti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134 Mi-

134 Minùs etiam facit, quòd Sanctus Bernardus in sermone, quem apologeticum appellat, in *cap. de intemperantia vestimentorum*, dirit Monachalem Ordinem primum in Ecclesia Dei extitisse.

Quoniam respondetur non intelligi debere respectu Clericalis, & Apostolicæ institutionis, quæ fuit tempore, & dignitate prima in Ecclesia, vt fuit suprà deductum; sed respectu aliorum Ordinum posteriùs institutorum, qui successerunt Ordini Monastiro; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus constat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Prætereà, dixit primum Ordinem, non respectu dignitatis; cùm Bernardus non esset itá elatæ mentis, sed respectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & despectæ conuersationis, vt ex verbis eiusdem alibi elicitur, dum inquit, *noster Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & sudor est*.

Sed posito, quòd esset primus, non attenditur prioritas institutionis, sed Ordinis Clericalis, vt fuit aliás dictum.

Non obstat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipsis Apostolis, cùm illorum vitam sectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum dispensationem Apostolis relinquerent, vt legitur apud *Cassianum in lib. collationum col.* 18. *cap.* 15. & proptereà dixit *Nicolaus de Lyra in Actibus Apos. cap.* 4. quòd omnis Religio largo modo potest dici habuisse exordium ab Apostolis, & in *c.* 2. *inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium*.

135 Quoniam respondetur, quòd omnes Christiani habuerunt initium ab Apostolis; sed alia ratione Clerici, alia Monachi, siuè merè laici, vt declarat *Prapos. in c.* 1. *distinct.* 44. *col.* 4. *ver. itá euenit in Ecclesia*. Nam in primordio nascentis Ecclesiæ qui de sorte Domini erant, & Deo militabant, omnia eorum bona vendebant, & pretium ad pedes Apostolorum ponebant, quod Christifidelibus

136 communicabatur, & hi Clerici dicebantur, *c. dilectissimis* 12. *q.* 1 posteà deficiente Fidei feruore, fuit facta distinctio bonorum; cùm singuli per se cœpissent retinere sua, *c. sint manifesta* 12. *q* 1. Et

137 Christianorum alij remanserunt Clerici in communi viuentes, & Apostolorum vitam sectantes; alii verò effecti fuerunt laici, qui separatim habitabant, & singuli per se, & propria habebant, & Deo conuersi dicebantur, *c. duo sunt genera Chri-*

138 *stianorum* 12. *q.* 1. & horum numero erant Monachi, qui in statu laicali fuerunt vsque ad tempora Eusebii, Zozimi, & Siricii, & indè cœperunt clericari, vt fuit suprà dictum. Clerici verò semper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipsi Canonici continuatam originem traxerunt.

139 Hac igitur ratione dicitur Monasticum Ordinem ab Apostolis originem habere, in quantùm scilicet, repræsentat statum illum laicalem; post-

140 quàm verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apostolorum, idest Discipulorum ipsorum, vt dicit tex. *in can. ex auctoritate* 16. *q.* 1. & ibi per *glos.* & sic impropriè, & figuratè non autem verè vt Canonici Regulares, qui eùm sint Clerici, dicuntur successores Apostolorum, *can. illi* 12. *q.* 2.

141 Ex quibus infertur, non obstare, si diceretur, Monachos imitari Apostolos, cùm profiteantur tria illa substantialia sicut Apost. & Clerici, siuè Canonici Regul. illorum successores.

Quia respondetur, quòd identitas votorum non facit diuersas Religiones esse vnam solùm, secundùm doctrinam *Sancti Thom.* 2. 2. *q.* 188. *art.* 1. vbi inquit, quòd tria essentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, sicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obseruandum autem vnum quodque eorum diuersimodè aliquis se disponere potest; putà ad votum continentiæ seruandum, potest aliquis se disponere per loci solitudinem, per abstinentiam, per mutuam societatem, & per alia huiusmodi; subdens; & secundùm hoc patet, quòd communitas essentialium votorum compatitur diuersitatem Religionis, tùm propter diuersas dispositiones, tùm propter diuersos fines, vt ibidem per eum.

Et ideò licèt Sanctus Benedictus quantùm ad tria vota obseruauerit Regulam Apostolorum; sua tamen erat valde dissimilis, quantùm adhor, quòd diuersimodè disposuit suos professores ad prædicta vota seruanda, per supradicta, scilicèt quantùm ad habitum, & Clericatum; & itá etiam diuersitates Religionum considerat *Card. in Clem.* 1. *q.* 12. & 13. *de elect.* licèt omnes possint dici habuisse vnum inuentorem, scilicet Deum, vt ibi per eum.

Nec quidquàm etiam facit, si diceretur, quòd quemadmodum Diuus Augustinus reformauit, ac decorauit Cleriros primitiuæ Ecclesiæ, itá fecit Sanctus Benedictus de Regula Sancti Basilii: cùm ipse Benedictus in *Vlt. cap. sua Regula*, asserat, se Patris Basilii Regulam imitari; prout etiam attestatur *Card. Sancti Sixti in opere*, quod composuit *super Regula Sancti Benedicti*, & Ordo Sancti Basilii præponitur Ordini Sancti Augustini.

Quoniam respondetur, quòd Regula Sancti Augustini non solùm habuit ortum ab Apostolis, qui longè antè præcesserunt Benedictum, sed est illa eadem, & sic tàm respectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda est, etiam Regulæ Basilii.

Prætereà non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, sed eorum tantùm, qui sunt sub Regula Benedicti, quam constat differre ab illa Basilii in habitu, ac viuendi modo, & Eccl. vti diuersas nominat: & profitentes Regulam Benedicti non recognoscunt alium in patrem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt in *can. sunt nonnulli* 16. *q.* 1.

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori

142 approbatione eorum Regulæ, quæ in huiusmodi prælationibus potissimum attendi solet, vt notat *Gemin. in cap. quorumdam*, §. *volentes*, *num.* 6. *vers. nota ex ista*, *glos.* & ibi, *Franc. in* 4. *not. de elect. in* 6. *Abb. in cap. nimis*, *il* 2. *col.* 1. *in* 1. *not. de excess. Prælat.* & dicitur in *Clement.* 1.

 de

de Relig. dom. quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis consideratur primò; quia antè Concilium Lateranense, de quo in *cap. fin. de Relig. dom.* omnes Regulæ ipso iure erant approbatæ, vt notat *glos. in cap. vnic. §. penult. vers. præcessit, eo. in 6.* nam dum in *d. §.* dicitur, *cæterum Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum Ordinis, quorum institutio d. Concilium Generale præcessit, in solito statu volumus permanere, glos.* ibi, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præcesserunt d. Concilium, de quo in *d. cap. fin.* cum futura respiciat, & probatur in *can. parsimoniam 41. distinct.* & ibi ad hoc notat, *Gemin. ver. not. arg. Turretrem. Vers. Congregationem, Præpos. num. 3. vers. not. arg. expressum*, vbi per illum tex. not. quòd vniuersitates factæ in Ecclesia pro communi vtilitate, vel ad opus pium, vel pro subuentione pauperum, videntur approbatæ à iure; itàut alia approbatio specialis non sit necessaria, idem notat *Gemin. in can. si quis extrà Vers. si autem fieret 30. distinct. glos. 1. in fin. can. si qui Clerici 11. q. 1.*

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia causa Religionis, non erant prohibita, *l. 1. §. sed Religionis, de colleg. illic.* & ibi notat *glos. in Ver. illicita Bar. in l. 3. §. in summa, eo. Castr. cons. 5. in princ. vol. 1.* quæ ciuilis dispositio etiam si non reperiretur expræsè à iure canonico approbata, prout ex supradictis contrarium constat; tamen, ex quo illi non expresse contradicebat, censebatur expresse approbari, iuxtà communem opinio. *Doct. in cap. 11 de non. oper. nun.* Propterea dixit *Sanctus Thom.*

145 *4. sent. dist. 39. art. 2. q. 3. ad 3. argum.* quòd antequàm essent Regulæ Religiosorum, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, sequitur *Præpos. in can. 1. dist. 44. col. 4.* præter peruersam quarumdam Monialium consuetudinem; quæ reprobatur in *c. perniciosam 18. q. 2.*

146 Regula autem Diui Augustini tanquàm condita antè d. Concilium Lateranense, priusquàm Regula Diui Benedicti, censebitur etiam priùs approbata.

Ex quo infertur, & secundò, quòd, cùm Diuus

147 Augustinus fuerit per centum annos antè Sanctum Benedictum, ex temporis antiquitate præsumitur titulus confirmationis, etiam ipsius Papæ, *Dec. cons. 36. col. 1. vers. non obst. si dicatur, Mohed. decis. 52.* & est communis opinio, vt per *Balb. de praescript. 5. par. princ. par. 2. q. 4. num. 4. Ver. communis, per tex. in l. hoc iure §. ductus aquæ, de aqu. plu. arc. c. super quibusdam §. præterea, de Verbor. sign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per *Mohed. in d. decis. 52.*

148 Tertiò probatur; quia cùm Regula Sancti Augustini fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio censetur facta iuxtà ordinem institutionis, vt notat *Bart. in l. si verò num. 4. Vers. vlt. de mil. testam.* not. *Doct. in l. 1. C. de testament. tut.* sicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquisitione dominij, quòd præsumitur res tradita priori emptori, vt ipse alteri præferatur, vt dixit *Bald. in cap. 1. §. si facta col. 2. vers. nec vnum omitto, si de feud. fuerit controuer.* de quo latè per *Ias.* post alios in *l. quoties num. 37. vers secundò quæro, C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apostolis, & sint de Clericis antiquis, statim fuerunt approbati, quòd creati, iuxtà *can. Dominus noster 93. distinction.*

149 Quintò; quia Sanctus Augustinus fuit factus Episcopus antè dispositionem *d. cap. fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipse approbasse suam Religionem cum consensu suorum Clericorum, cùm non reperiatur antè *d. cap fin.* hoc prohibitum Episcopis, qui in eorum Diœcesi omnia possunt, quæ non

150 reperiuntur reseruata per Papam, *Innoc. in cap. dilectus in princ. vers. dispen. de tempor. Ordin. Abb. in cap. per tuas, il 2. num 6. vers. 1. de simon. Dec. in cap. cum diligentia col. 2. vers. sed tamen indistinctè, de elect.* quod facere non potuit Sanctus Benedictus, qui erat Monachus, præsertim cùm ipse Augustinus interfuerit Concilio Carthaginensi, *can. seculares in inscript. 33. q. 2.* quod fuit celebratum antequàm Sanctus Benedictus suam Regulam instituerit: adeò vt si aliqua approbatio fuisset necessaria, præsumi debet, quòd ipse fecerit illam approbari; cùm in maxima veneratione ipse, & alij Episcopi haberent Sedem Apostolicam, vt nihil ausus fuisset sine consensu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Ecclesia, circà princ. vers. iam nunc subijciendo 15. dist.* vbi Gelasius Papa, qui fuit ante Sanctum Benedictum per multos annos, approbat opuscula Beati Augustini Hipponensis Episcopi, inter quæ opuscula continetur etiam Regula Canonicorum suorum;

151 vt illam inter opuscula Sancti Augustini connumerat *Vincentius Historialis lib. 18. cap. 54. in fin.* prout etiam de illa sensisse ipsum Gelasium, constat ex eo, quia ipse fuit filius Valerij Episcopi, *c. Osius Papa §. Gelasius dist. 56.* & Valerius dedit Ordines Augustino, vt fuit suprà dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus, quæ non sunt contrà Fidem, nec contrà bonos mores, & de his, quæ non sunt legenda fidelibus. Quoniàm respondetur, approbationem esse indefinitam, & ideò omnia comprehendere, *l. si pluribus de leg. 2.* prout de omnibus intelligit *Præpos. in d. c. Sancta Romana num. 2. vers. nota, quòd ne dum.*

152 Et nullum ex ipsius opusculis magis adducitur in auctoritatem in toto Decreto, quàm hoc continens Regulam Canonicorum, vt patet in *can. quamuis necessitas 86. distinct. in can. nolo cum duobus seq. can. 12. q. 1. c. si quis irascitur 13. q. 2. c. quicumque 16. q. 4. c. in oratorio 42. dist. c. non vos 5. q. 5. c. non solùm 32. q. 1. can. perniciosam 18. q. 2. c. eùm causam*, vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. c. fi.* vocat Regulam Augustini approbatam, & in pluribus aliis iuribus facilè constat. Ex quibus specialis huius Regulæ approbatio colligi potest.

Immo hæc Regula legitur singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monasteriis coram omnibus Religiosis, vt notissimum est.

Minùs

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tanquàm boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxtà regulam, *l. diximus, de excuſ. tut.*

Septimò probatur in *can. pernitioſam* 18. *q.* 2. iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam in *can. pernitioſam*, mandatur aboleri pernitioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam Beati Benedicti, neq; Baſilii, neq; Auguſtini, deſiderant ſanctimoniales videri, & hoc *can. fuit*, *Innoc.* II. *in d.* verò *cap. fin.* dicitur, quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis aſſumat; & huius *c. fuit* auctor Innoc. III. ergò neceſſariò intelligi debet hoc *c. fin.* etiam de Regula Sancti Auguſtini, Baſilii, Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales in *d. can. pernitioſam*, ſed Regula Sancti Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit ſuprà dictum.

Et ſi diceretur, in hoc c. priùs poni Regulam Sancti Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur ibi non conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilii fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obſtat prioritas Regulæ Sancti Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quotiès, de Vſufruct.* vbi notat, *Bal. l. ſi ſeruus communis*, §. *pen. de ſtipul. ſeru. Bal. in l. qui duas, de excuſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quandò fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt in *cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap.* 2. *cap. cùm illorum, cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honeſt. Cler. cap.* 2. *de ſuppl. neg. Prælat. Clem. ne in agro* §. *quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus alijs iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſsimùm attendi, iuxtà not. per *gloſ. & Dec. in rubrica, de eo, per quem fac. erit*, & in *l.* 2. *C. de confir. vtil.* cum ex illis inferatur ad nigtum, *gloſ. Bal. & alij in rub. C. ne li.* 3. *pronoc.* & probat *Card. in Clem.* 1. *col.* 7. *de ſuppl. negl Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regula Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini.

153 Quoniam reſpondetur ſcripturæ ordinem tunc attendi, quandò ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit *Bart. in proh. C.* §. *quibus, in fin. nu.* 19. *verſ. opponitur*, & in *l.* 2. §. *priùs num.* 7. *verſ. circà tertium, de vulg. & pup.* & ibi latè per *Iaſ. num.* 28. prout hic de prioritate conſtat ex ſuprà adductis.

154 Prætereà ordo non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non date ordinem, vt, poſt alios, quos adducit, declarat *Felin. in cap. dilecta col.* 10. *nu.* 21. *verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contratio adducta, in quibus præponuntur Monachi; ſicut etiam interdùm præponuntur ipſi Canonici Regulares in pluribus iu-

155 ribus, in quibus non conſtat de mente volentis dare ordinem, vt in *cap. vt Clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med.* 1. *q.* 3. *can. nullus Monachus* 2. *q.* 7. *can. dudum* 18. *q.* 2. *cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritiæ in ſupraſcriptione, de præben. cap. ex parte, de poſtul. cap.* 1. *de iur. cal.* & in alijs infinitis.

156 Et propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, *Dec. conſ.* 11. *num.* 12. *col.* 7. *ver. ſecundò non obſt. Aym. conſ.* 96. *num.* 5. cum alijs per eos adductis.

157 Quandò verò de mente diſponentis conſtat, quòd vult dare ordinem; tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt in *can. vt lex continentiæ* 27. *q.* 1. vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & poſteà Monachi, ac deindè Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuerſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruus plurium* §. *fin. de leg.* 1.

Idem etiam patet in *c. vbicumq.* 13. *q.* 2. Vbi in Concilio Tiburienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò ponitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum tex. not ibi *glo. Archid. & Io. de Turrecrem.* ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit *Archiepiſc. Florent. in* 3. *par. ſum. tit.* 16 *cap.* 1. *col.* 10. *verſ. notandum*; vbi magiſtraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit; Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarũ aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilii; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit *Imol. in Clem.* 1. *col.* 1. *num.* 11. *verſ. pro euidentia, de elect. Card. in Clem.* 1. *num.* 5. *verſ. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non ſapit, ex quo apparet per ſuprà ſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. *Gemin. in cap. circà fin. num.* 12. *de iur. cal. in* 6. *Dec. in rubr. de præben. & dignit.* vltrà quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit ſuprà dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciũt mentionem de Regula Sancti Benedicti, vt in *cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. ſuſcepimus in inſcriptione de homic* Alex. III *can. iuxta* 16. *q.* 1. Alex. II. *can. Gonſaldus* 16. *q.* 2. Alexandri II. *can. ſtatutum* 18. *q.* 1. Concilij Altei *can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1. Bonifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula Sancti Auguſtini, & eius Canonicis, vt in *cap. cùm cauſam, de elect.* quod eſt Innoc. III. *c. de Regularib. de Simon. Clem.* 3 *cap. plerique, de pact. cap. auaritia*,

ritia, de preben. &c. & in alijs, &c.

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergò Monachi sunt priùs approbati: quia cùm possit esse, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæstio; non necessariò facienda est hæc illatio, iuxtà vulgatam Regulã, *non probat hoc esse l. non hoc, C. Vnde legitimi*, cũ similibus.

Secundò respondetur, quòd illa iura arguerent potiùs Institutionem, quàm approbationem; quia obstante *d cap fin. de Relig. domi.* non inducitur confirmatio per simplicem nominationem *Cle. si Summus, de sent. excom cap. si aliquandò eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluriès dictum, Canonici veniũt sub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt in *can. quamquàm 23. dist. in. can. quoniam 12. q 1. can obseruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de consecr. dist. 5.* cum alijs, quæ adduci possent.

159 Insuper non obstat, quòd *Gemin. in can. Episcopos col. 2. vers. ex quo sequitur 16. dist. in.* quem sequitur *Felin. in rubr. de maior. & obed. col.* . . attestatur, Regulam Sancti Benedicti fuisse priùs approbatam.

Quia respondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. super eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui antè susceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem statum secundũ Regulam Beati Benedicti, & sic ex sola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatẽ approbationis illius Regulæ.

Sed si hoc verum esset, sequeretur, quòd Regula Basilij non esset priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo in d. cap. non fit mentio de Regula Basilij: quod absurdum est dicere.

Secundò respondetur, quòd si Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum *tex.* sequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud cap. emanauit ab Alex. III. & non antè: sed Innoc. II. qui longè antè præcessit Alex. III. fuit auctor *can. pernitiosam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Augustini, & Basilij approbatas, & sic ex illo c. non potest argui prior approbatio.

Tertiò respondetur, quòd idem Alexan. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. in *cap sanè eod.* quod est immediatè sequens post *cap super eo*, dicitur approbasse etiam Regulam Sancti Augustini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monasterium Canonicorum Regularium, si absq; petita licentia Prælati se transtulerit.

160 Quartò respondetur, quòd Alex. III. auctor *d. cap. super eo*, ad exemplum Lucij II. & suorum prædecessorum, multa priuilegia concessit Ecclesiæ Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, in qua tunc residebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non posset eligi Presbyter Cardinalis, nisi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuisse ab eo approbatam Regulam Augustini, ex quo illam decorauit tam insigni priuilegio.

Quintò respondetur, quòd, vt fuit superiùs dictum, ex simplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Augustini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit suprà dictum.

Vltimò considerandum est, præsupposito quòd Regula Sancti Benedicti fuisset priùs approbata, tamèn cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus insitã ipsis, sit dignior Ordine Monachorum per supradicta in primo fundamento; non habetur in consideratione prior approbatio, siuè receptio per *tex. in cap. statuimus*, vbi *Abb. col. 2. vers. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & ibi *Felin.* & alij *Boer. de auctor mag. Concil. num. 80.*

Quartò principaliter præferendi sunt Canonici Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis, seù instituentis.

161 Nam Augustinus, qui Canonicos Regulares instituit, fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit *tex. in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* sed solemnis Ecclesiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus post Apostolos, & sacros Euangelistas, præ cæteris Sanctis, ab Ecclesia præmunitus; vt dicitur in *cap. Vnico, §. sic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur esse dignior, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posteriùs receptus *cap. per tuas*, & ibi *Abb. in 2. not. Felin. num. 2. de maior. & obed.* & in *rubr. eo. nu. 4. vers. miles, Boer. in d. tract. num. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa, licèt posterior, præfertur ordinato ab Episcopo, etiam anteriori, *cap. qui sæpè, cap. hi qui, cap. si à Sede, de preben. num. 6.*

Sanctus Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod nomen est solicitudinis, non dignitatis, vt infrà demonstrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa disciplina, seù ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, secundùm Philosophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis professionem pro fine, secundùm *D. Thom. 2. 2. q. 184. art. 1. & q. 186. per totam*; tamen habet diuersos fines secundarios, secũdùm quorum, vel exercitiorum diuersitatem, diuersæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem q. 188. versic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem *D. Thom. d. q. 188. art. 6. Archiepiscopus Floren. in 3. par. sum. tit. 16. cap. 1 col. 5. vers. de præeminentia*; sicut actus tantò censetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt, in fin. de Regular. can scripsimus 8. q. 1. not. Doct. in l. 1. sol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodest, præponi debet ei, quod quibusdam tantùm vtile est, *authen. resq; C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt ibidem concludit *S. Thom. d. art. 6. Archiep. Flor. in d. tit. 16. cap. 4. vers. de transitu.*

166 Sed

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipsi non vacent studio, nec prædicationibus, nec ex eorum origine possint ministrare sacramenta, *can. alia causa 16. q. 1.* & propter Ordinis Clericalis excellētiam; ex his autē, qui in Monasterio manent, non possunt ad clericatum assumi; nisi probatiores, & meliores *can. sic viue can. lrgi 16. q. 1.* & debent viuere tristes, & solitarij, iuxtà ethimologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit suprà demonstratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obseruant Regulam, & tria substantialia, dant operam vitæ cōtemplatiuæ, sicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. can. perniciosam, 18. q. 2.* Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm sint Clerici, qui debent dispensare, & ministrare sacramenta laicis, atque ideò possunt ipsi Canonici Re-

168 gulares singuli per villas, & oppida, & quæcumque Parochiales Ecclesias deputari, vt dicitur in *d. cap. quod Dei timorem*, & ibi *Abb. col. 3. versic. secundo casu num 7.* & *can. placuit, il secondo 19 q. 1. Gemin. in cap. 2 dist. 58. Rota decis. 5. de iure patron. in Nou.*

Igitur vti digniores præferendi sunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior, & stipendia meliora fecerunt anteire, iuxtà *l. nemo C. de off. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap. 1. de treg. & pace, l. re coniuncti de leg. 3. cum simil.*

Non obstat, si diceretur, Monachis non esse prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate 2. q. 1.* & etiam ministrare sacramenta. ex quo hodie possunt effici Clerici.

Quoniam respondetur, secundùm *D. Thom. 2. 2. q. 187. art. 1.* quòd Monachi tunc possunt id facere, quandò Ordinem habent; nam aliàs status Religionis non dat eis potestatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Ecclesiasticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipsi sint Clerici essentialiter, vt fuit suprà dictum, sequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ sunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iux. *l. qui habet, de tutelis*,

169 Et proptereà, quandò Monachi possunt prædicare, id faciunt præter eorum Regulam, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immo expressè prohibent, eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm sit id concessum, *can. adijcimus 16. q. 1.*

170 nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu *Dec. post Innoc. in cap. cùm in cunctis, col. 3. vers. Episcopus verò de elect.* not. *doct. in Cle. ne in agro. de stat. Regul.* & dicit *Sanctus Thom. ibidem circa fin.* quod Monachi, & alij Religiosi non excluduntur, quin possint occupari circà talia, ex commissione tamen Prælatorum, in *q. 188. art. 4.* subdit, quòd sicut Religiones aliquæ instituuntur ad militandum, non quidem, vt militent auctoritate propria, sed Principum, vel Ecclesiæ: ità etiam Religiones instituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, sed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ità subuenire Prælatis in tali ministerio est huiusmodi Religionis proprium; vt ibi latiùs per eum.

Non obstat etiam, si dicatur, vitam contemplatiuam esse præferendam, iuxtà illud *Euang. Lucæ in cap. 10. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam respondetur, quòd licèt contemplatiua sit magis secura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit tex. *in cap. nisi cùm pridem §. ne putes de renun. not. Abb. in cap. licet quibusdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim sibi prodest, & Ecclesiæ, intelligitur vtroque pede calceatus *can. olim iussus 8. q. 1.*

172 Prætereà secundùm *D. Th. d. q. 188 art. 6.* opus vitæ actiuæ duplex est, vnum, quod totaliter consistit in occupatione exteriori, vt dare eleemosynas, recipere hospites, & similia, & secundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò est opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt est docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua simplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obstat id, in quo Monachi magnū nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro eorum Prælatis habent Priores; ipsi vero habent Abbates, vt asserunt dicere *Innoc. in cap. cùm illorum, vers. Abbatis de sent. excom.* & ibi sequitur *Io. And col. 4. vers. in glos. multa, Imo. col 4. vers. quæro:* Abbates verò dicuntur digniores Prioribus; quia sunt constituti in Dignitate *cap. vt Apostolica, de priuil. in 6. Dec. in c. decernimus col. 2. vers. secundò nota, de iud.* & est communis opinio, vt ibi per *Rip. nu. 30.* Ideò quemadmodum Canonici Ecclesiæ Cathedralis propter Episcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis *glos. in cap. 1. versic. dignitatum, de præben. in 6.* præcedunt alios inferiores Ecclesiæ; ità quoque præcedere debent ipsi Monachi, habentes Abbates pro eorum Prælatis.

173 Quoniam respondetur primò, verum non esse, quòd Prælati Monachorum sint Abbates, Canonicorum verò Regularium sint Priores, nec *Innoc. d. cap. cùm illorum*, id voluisse: Nam pro illius intelligentia præsupponendum est, quòd *d. cap. cùm illorum*, referens se ad dispositionem Alexandri III. de qua in *cap. Monachi suprà eo.* loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt ibidem in *§. qui sæcularis. vers. Abbates, & vers. Abbatem*, in quo *vers. Abbatem glos.* videns tex. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid si non habent Abbatem, sed Priorem, aut Prælatum alio nomine designatum; & respondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *dictum cap. Monachi.*

Modò *Innoc. in d. cap. cùm illorum, vers. Abbatis*, quærens idem, quod *glo.* respondet inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. cap. Monachi*, vbi loquitur de Regularibus, qui habent Priores, & non Abbates; quasi dicat, non

non est facienda differētia in nomine Prælati dummodò sint Regulares; quia *cap. Monachi* considerat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *dict. cap. Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit *Butr. in d. cap cùm illorum col. 5. vers. glos.* super *verbo, Abbatem*, dum quærens, an dispositio *dicti cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & respondet, quòd sic; quia *tex.* loquitur de omnibus Regularibus, posteà subdit *dum glos. dicit* Canonicos *Regulares intellige, qui non habent Abbatem, sed Priorem*, quasi dicat, etiam de his, quos contingere potest, non habere Abbatem, sed Priorem.

Hanc etiam declarationem sentit *Abb. in eod c. cùm illorū col. 3. n. 13. ver. in glos in ver. per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quòd si Prior est in Monast. loco Abbatis, vt quia Monasterium non habet Abbatem, sed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locū iste tex.*

Et si *Innoc.* aliter intelligeretur, sequeretur, quòd vel ipse ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret *tex in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipse adducit; cùm expresse loquatur de Canonicis habentibus Abbatem; vel si absque ratione, vel lege hoc assereret, non esset sibi credendum; cùm adsint multa iura, & hodie etiam multa Monasteria, de quibus mox dicetur, in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipsi Monachi non habent semper Abbates, sed interdùm Priores, sicut ipsi Canonici Regulares, vt in *cap. in singulis, de statu Monac. in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium*, & in *cap. eaque in fin eod.* ibi, *in Monasterijs, quæ non habent Abbates proprios, sed Priores*, & in *cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibusdam Prioratibus habitant solitary*, & in *can. hoc tantùm 18. q. 2.* ibi, *Abbates, aliaque officia instituere*, & dicit *Archid. in vers. officia*, hoc ideò esse, quia in quibusdam Monasterijs non sunt Abbates, sed loco Abbatum sunt Priores, *Abb. in d. cap cum illorum num. 13. vers. in glos. in*

175 *ver. Abbatem.* & in *cap fi. de Regular.* ex quibus infertur, non esse proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, sed ex accidenti, & secundùm quod habent Ecclesias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent suos Abbates, vt in *cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis transiuit ad Monachos, posteà ad cor reuersus redit ad suos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & in *cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accusauerunt eorum Abbatem, & not. ibi *Abb. in 2. not* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quandoque gubernantur Prioris regimine, & in *cap. Monachi, de sent. excom* ibi, *si contingat Monachos, vel Canonicos Regulares sese inuicem in claustro percutere, secundùm prouidentiam sui Abbatis esse absoluendos*, & in *cap. significasti, il secondo*, iunct. inscriptione de *homicidijs*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiusdem Abbatis, & in *cap 2. & in cap. cùm ilorum, de senten excom.* de quibus suprà dictum est, & tradit *Abb in d. cap. 2. in fig. casus, & in summario*, & ibi per *Butr.* & in *cap. Canonica eo.* vbi, *etiam per Abbates.* & in *can. cùm Ecc. esset*, cum inscriptione, *de maioritate, & obed.* vbi, *d. cap.* dirigitur Abbati Sancti Victoris, qui adhuc hodie est Canonicorum Regular. & in *can. Statuimus 19 q 3.* vbi Vrbanus scribit ad Abbatem Sancti Ruffini, qui est Canonicorum Regular. & probatur etiam in *Concilio Turonen. primo in cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit instituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monasteria Canonicorum Regularium, quæ habēt Abbates, vt Parisijs est Abbatia Sancti Victoris, Neapoli Sancti Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli Sancti Andreæ, & Sancti Marci: in Castellia est Abbas, qui suis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ Sancti Mauritii.

178 Immò non solùm habent Canonici Regulares Abbatias, sed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias tanquàm veri Cle-

179 rici, licèt nonnullæ earum hodie frigescente charitatis feruore in Collegiatas seculares sint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranensis Ecclesia Papalis, Alexandrina, Hierosolimitana, quæ sunt Patriarchales, in Aragonia, Cæsaraugustana, & Terraconen., in Gallia Arelaten. & Auinionen., in Germania Zanzaronen, & Salsaburgen, Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vasconia Tolosana, in Burgundia Tarratasien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes sunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen. in Gallia, Gratinopolitanensis in Delfinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanensi, Perusin. in Tuscia, Gerundensis in Cathalonia, Ciuitatis Castelli in Tuscia. Dignen, in Prouincia Prouinciæ Scuetenēs, in eadem Tarmensis in Vasconia, Dertuensis in Cathalonia, Vraniensis in Comitatu Venusino, Sitacolanen. Cefalunensis in Sicilia, Oxomensis in Regno, Castellæ Hipponensis, Barinensis, Sebastianensis, Tagastensis, Adrumentinensis in Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltrà Abbates etiam habere Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in Aliquibus Monasterijs loco Abbatum ipsi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpositos, tamen vtrique dicuntur constitui in dignitate, sicut ipsi Abbates, vt de Prioribus tradunt *Doct.* in *cap. nullus num. 6. vers. in fin. glos. de electione in 6. Felin in cap. insuper. nu. 2. vers. & pondera, de testi. Abb. in cap. cùm illorum col. 3. num. 13. vers. in glos. in ver. Abbatem de senten excom. & in cap. cùm in Eccles. in 2. not. de maior. & obed. Rip in cap. 9. num. 30 de subdit. Silu. de beneficijs par. 1 q 2. num. 39. Cassan. de glor. mund. par. 4. consider. 36.* & de Priore Sancti Ioannis in monte, & Sancti Michaelis in Bosco, *not. Archid.*

in cap.

in cap. 2. col. 3. in princ. verb. sciàs, de praben. in 6. & ibi *Ioan. Andr. col. 2. ver. Et secundum hoc, Gemin. col. 2. num. 10. vers. super secundò Card in Clement. 1. q. 7. de rescript.*

De Præpositis etiam, quòd eamdem habeant dignitatem, quandò alius non est superior in Monasterio sicut Abbates not. *Abb in d. cap. cùm illorum, sylu. in eod. tract. de benefic. q. 2. num. 38. Dec. cons. 161. col. 1. vers. quartò facit*, & in *cap. decernimus, col. 3. ver. & quod dictum est, de Iudic. Cassan. d. consid. 36.*

181 Secundò respondetur, quòd licèt Abbates, Priores, & Præpositi dicantur habere dignitatem; tamen talis dignitas magis competit Abbatibus, ac Prioribus, seu Præpositis Canonic. Regularium, quàm Monachorum; quoniam nomen Abbatis

182 primæua eius origine inspecta, est potiùs solicitudinis, quàm Ordinis, vel honoris, vt dicit *gloss. in cap. tuam vers. non ascendat*, & ibi per *Abbatem num. 3. vers. in eo. de atat. & qualit. glos. in can. ascendens, verbo Abbatem. 50. distin.* & competit cuili-

183 bet Præposito Collegiorum secularium, & vilium artium, vt declarat *Alciatus in l. collegas, de verb. sig.*

184 Et antiquitùs Abbas præstabat obedientiam Ostiario, & alijs in minoribus Sacris Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono 93. distin.* quia vt dicit

185 ibi *glos. in verb. Abbas*, tunc erant laici, & vocabantur Monachi *cap. cùm ad nostram cap. cùm causam, cap. cùm in magistrum, cap. officij de elect. cap.*

186 *nullus eo in 6.* & venit appellatione Monachi *cap.*

187 *fin. de Simoniacis*; & illiteratus poterat esse Abbas, sicut Monachus *Dec. in cap. cùm in cũctis col. 3. ver. Episcopus verò, de elect.* licèt hodie propter Clericatum eis concessum, sit secus, vt *ibidem per eum.*

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent; id est eis concessum ratione Clericalis Ordinis, quo tenentur hodie insigniri *cap. 1. de atat. & qualit. in 6.* not. *glos. in d. cap. à Subdiacono. verb. Abbas, & in d. cap. tuam vers. non ascendat, in fin.* qui Or-

189 do Clericalis cùm magis, & antiquitas competat Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit suprà dictum, dicitur etiam ipsa Abbatia, siuè Prioratus magis ipsis congruere; nam in quantum quis

190 est Canonicus Regularis, potest esse Abbas; quia Canonico nõ repugnat aliqua dignitas perse, cùm sit Clericus, qui est capax cuiuscunq; dignitatis

191 Ecclesiæ; quod non conting it in Monacho, qui nisi efficiatur Clericus per accidens, non est capax Abbatiæ, nec alicuius dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Canonicorum Regularium, tanquàm Priores in adipiscenda dignitate *Boer. de auct. mag. Consil. num. 6. & 11. circ. fin.*

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac huiusmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de iure communi, nisi ex priuilegio Abbati concedantur, *cap. Apostolica, de priuilegys in 6.* & ibi notat *Geminianus, & Franciscus num* 1. quod pri-

193 uilegium potest competere etiam Prioribus, & Præpositis, in quibus est eadem ratio, vt dicit *glos. 1. in cap Abbates de priuileg in 6.*

194 Adeò quòd si Priores, & Abbates Canonicorum Regularium illud habeant, & in eodem loco reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem priuilegio suffulti; certum est preferri debere Abbatibus Monachorum; tum quia par in parem non habet imperium, *l. illi à quo § tempestiuum, ad Trebell.* tum etiam Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit suprà deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum Regularium sinè priuilegio, & esset in loco, in quo mitratus maneret; quia aliàs nemo potest allegare ius præcedendi, nisi sit ornatus indumentis gradui suo conuenientibus, vt not. *Prapos in can. Episcopos col. 1. num. 3. vers. glos. tract. distin. 17.* adhuc dici posset ipsum nõ esse præferẽdum Priori Canonicorum sinè Mitra. Nam sequeretur absurdũ, quòd alii existentes in dignitate, vt Prior Claustralis, Magistri Theologiæ, & Doctores iuris Pontifici, & reliqui Monachi, vti sequentes caput suum deberent præcedere Clericos seculares;

196 quia in processionibus, & similibus actibus publicis non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum, iuxtà ea, quæ not. *Gemin. in c. quamuis il 1. §. quamquàm num. 3. de praben. in 6. Dec. in cap. 2. col. 3. vers. & hoc verum, de iudic. Felin. in cap. postulasti col. 7 de rescript. Boer. de auctor. mag. cons. num. 67.* & tamen certum est, Clericos seculares præcedere debere; Abbas enim quandò incedit mitratus in processione incedit vti membrum, cuius caput est Episcopus etiam mitratus.

Prætereà si diceremus, ipsum Abbatem mitratum præcedere debere, tamen eius Monachi illum sequi non debent; quia priuilegium præcedendi concessum Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos, nec è conuerso, quandò dispositum non est proportionabile vtrisq; vt not. *Butr. post Io. Andr. in cap vniuersitatis col. 2. vers. in nouella, de sent. excom.* sed dispositum in Abbate, vt præcedat propter Pontificalia, non congruit Monachis; quia sequeretur inconueniens, quòd Monachi, qui de iure postponi debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd est contrà dispositionem iuris, de qua est suprà dictum; maximè, quia in præcedentia attenditur Clericalis dignitas non Abbatialis, vt etiam fuit superiùs deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum Regularium ex determinatione facta in *Concilio Constantiensi*, quæ fuit postmodùm confirmata ab Innoc. VIII. vbi post longam disputationem fuit resolutum, Abbatem, vel Priorem Canonicorum Regularium, cum suis Canonicis Regularibus præcedere debere Abbates, & Monachos; quæ sententia cùm transiuerit in rem iudicatam, habetur pro veritate iuxtà regulam, *res iudicata, de reg. iuris l. in genuum de stat. homi.* cum vulgaribus.

198 Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem consuetudo, ab immemorabili tempore, & hodie etiam in conspectu Sanctissimi Domini Nostri obseruata, quæ debet non solùm in ea pro lege obseruari *cap. ex literis de consti. cap. pastoralis, de fid.*

de fid.instrum. Specul.de test.§. publicatis Ver.deinde.
199 cùm in præcedentijs attendi ipsa potissimùm debeat, vt dicit *Bal. in cap. cùm olim in princ. de consuet. Dec in cap. Clerici col. 15. num. 14. vers. & omnia, de indic. Præpos. in can. Episcopos col. 2. vers. sed quis præfertur 17. distin. Boer. de auctor. Mag.*
200 *Cons. num.* 109. sed etiam obseruari debet in quibuscunque alijs locis, & Ciuitatibus; quia omnes eam, vti magistram, sequi debent *can. omnes, in fin. 22. distin.* & vti pro speculo omnibus imitanda proponitur; *can. si Romanorum 19. distin.* maximè in Ecclesiasticis, & publicis actibus *can. Ecclesiasticarum 11. distin.*

Quare Illustrissimæ, ac Reuerendissimæ DD. VV. cùm in omnibus, tum præsentium in arduarum causarum decisionibus, veras iuris conclusiones considerari soleant; rogamus pro finali huiusmodi causæ expeditione secundum iustitiam.

Scipio Lancellottus Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocatus.

201 Pro hac parte Canonicorum Regularium scripsit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec non pro eisdē responsa edidere Pyrrhus Tharrus, & Agabitus de Magistris Romani, ac Vincentius Parentius Lucensis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Congregationis Casinēsis in eadem causa præcedentiæ aduersùs Canonicos Regulares S. August. Congr. Lateranensis.

Allegationes

Antonii Massæ Gallesij I. C. clarissimi.

DIebus præteritis cùm vidissem informationes datas pro parte venerabilium dominorum Canonicorum Regularium existentium in eodem Concilio, volui euitare onus scribendi super cōparatione, & prudentia ipsarum Congregationum, & hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profectò talis disputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit decisa, & non videbatur facere ad propositum quæstionis, de qua nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem meum cogebar subscribere aliqua, quæ potuissent detrahere honori illius venerabilis Congregationis Regularium Lateranensium in hac causa aduersariorum, cui valde sum affectus, non solùm vniuersæ; verùm etiam multis particularibus illius personis mihi amicissimis, & semper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, super quo pro eorum parte scribebatur, videbatur extrà terminos præsentis litis; cùm in præsentia non agatur, nisi de præcedentia dictorum particularium, qui sunt in Concilio: verùm ipsi in suis informationibus proponunt hoc thema videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, Monachorum ipsorum Casinensium Congregatione, & idcircò vtra earum in processionibus præferri debeat,

Et quotidie super eodem puncto instant, & DD. VV. Illustrissimæ videntur etiam super illo nostras informationes desiderare, ne videamur quodammodò superati, & victi: super dicto articulo manusdare non sponte, sed eo pacto, quasi coactus ad hæc scribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac protestatione excusare, ac tueri; vna videlicet, quia in quibuscunque contigit videri aliquo pacto lædi posse honorem illius venerandæ Congregationis Lateranensis, non vtar verbis meis, sed aliorum qui antiquitùs super eadem quæstione scripserunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis esse inuentor: altera verò est, quia etiam illa, quæ ex alijs desumpta ponam, neque ego accipio, neque ab alijs accipi volo, tanquàm posita in diminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua scio multò plures esse viros bonos, & laude dignos, sed propter paucos quosdam illius professores, inquietos homines, res nouas molientis; seu veteris antiqua dissidia, & seditiones suscitandi studiosos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia scire debent DD. VV. Illustrissimæ, quòd aliàs sub Pontificatu Sisti IV. & Innocentii VIII. extiterunt in dicta Congregatione Lateranensi quidam D. Dominicus de Taruisio, Celsus Veronensis, & Eusebius Mediolanensis, & forsan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggressi sunt, velle vsurpare præeminentiam super omnes alios Religiosos. Ideóq;
202 introduxerunt similes lites in diuersis locis, contrà hanc eādem Congregationem Casinensem, tunc Sanctæ Iustinæ appellatam, & contrà Fratres Carthusienses, & contrà Congregationem Montis Oliueti: & his non contenti tentauerunt etiam pessundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Augustini, intendentes, quòd illi tanquàm Spurij, & non veri filij Diui Augustini, priuarentur nomine Augustiniano; ità vt ipsi Lateranenses soli, tanquàm veri, & legitimi filii retinerent nomen Canonicorum Regularium Sancti Augustini, deiectis, ac deturbatis ex sua possessione dictis Eremitanis, contrà quos in pulpitis, & plateis non cessabant in-
203 vehere. Et tandem prædictus Dominicus Taruisinus à nullo lacessitus super ea re inuulgauit li-
204 brum plenum maledictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit responsio per quēdam N. Bergomatem Fratrem Eremitanum, cuius verbis, mihi sæpe inferiùs, erit vtendum, quæ dissensio in tantùm processit, vt coactus sit idem Sixtus Papa explosis dictorum Canonicorum diffamationibus, dimissisq; in sua possessione Eremitanis, sub excommunicationis sententia, & alijs pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re disputaretur: hæc autem fuerunt circà annos Domini 1477. & duobus sequentibus, sed non acquieuerunt, propterea Dominicus, & alii eius asseclæ inquieti homines, inter quos Eusebius, & Celsus scripserunt hac de re, quorum etiam legere est libellos, anno 1487. impressos, & continuauerunt contendere, & litigare de præcedentia cum nostris Casinensibus, & aliis Congregationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt

runt excitatæ contentiones, omniaque Academiarum Italiæ Collegia, & Doctores egregii, 205 qui tunc erant ſuper ea re ſcribendo, fuerunt defatigati,& fuit etiam Piſtorij Iudicatum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus inferiùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis ; & quorum Conciliorum etiam Verbis mihi ſæpè inferiùs vtendum eſſe propoſui. Quibus acce-206 dunt etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinenſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis Caſinenſibus, quòd præcedere debebant communem eſſe opinionem, 207 teſtatur etiam nouiſſimus ille *Caſſaneus*,in ſuo *Gloria mundi Cathalogo parte quarta, conſideratione* 54. quamobrem, & quia etiam Piſtorii per delegatum Papæ Innocentii fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488. deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tempus præſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſebij, & Celſi forſan diſcipuli, aut æmuli videntes, quod Sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mitterent tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridentinum Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio, loco eis per Reuerendiſſimos Legatos aſsignato, ſederant; & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in ſeſſionibus dixirant, non quieuerunt, donec à Sanctiſsimo Domino Noſtro Pio IIII. magnis intercesſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent accedere, prout acceſſerunt, fuitque eis per Reuerendiſsimos Legatos aſſignatus locus: poſt ipſos Abbates Caſinenſes, ipſi vero ſtatim (more ſolito) cæperunt velle eijcere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua, & velle illos præcedere, dederuntque occaſionem huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſtoriarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe in animis hominum maiorum ſuorum imitationem, vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum anteceſſorum imitanda, ſibi proponant,in eaque imitatione ſibi placeant, atq; etiam exinde gloriam captent.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò alios prænominatos de ſua poſſeſſione deijcere, atque in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Caſinenſibus exiſtentibus in poſſeſſione, ſufficeret repellere, atq; illidere argumenta partis aduerſæ; ideò hoc ordine mihi procedendum eſſe ſtatui,vt prius argumenta in informationibus partis aduerſæ poſita,refellam ſigillatim, & deſtruam,ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam, inquietationem verò Lateranenſium iniuſtam eſſe oſtendam, atque hoc totum verbis potiſsimùm dicti Eremitani Bergomatis, Collegiorumq; & Caccialupi prænominatorum verbis faciam, deindè nihilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Poſtremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro Abbatibus exiſtentibus in Concilio.

Ergò cùm aduerſarij propoſito ſibi themate antedicto, videlicèt vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatio ſeù Sancti Benedicti, & idcircò vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungant argumenta, ad quæ argumenta antequàm deueniam, videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in re ipſa; in no-208 minibus inquam,quia ponitur ſimpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi Domini aduerſarii nihil habent commune & quorum nulli hactenùs datus eſt aditus, neque locus dicendi ſententiam in Concilio, quorumq; aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & approbatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquioribus vt ſunt Canonici Regulares Congregationis Sancti Saluatoris aliàs de Scopeto ſinè controuerſia cedunt Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio,de qua diſputatur,ſed veriùs qui Cogregationis prælati in Concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in Concilio dando, præcedere debeant.

Poſſet enim benè ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinenſibus, & tamen non haberent locum nec vocem in Concilio, prout patere poteſt exempli gratia in Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Cæſaraugustanæ, qui ſunt verè Canonici Regulares, ſecundùm inſtitutionem Sancti Auguſtini. Et licèt in dicta ſua Ciuitate, prout alii aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præcedant,nedùm Monachos,ſed omnes alios, tamen ſi venirent ad Tridentum, nedùm præcederent Dominos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratione reſpectu Concilii, dico eò tantùm reſpectu, quod ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in themate, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſſionibus, dari debeat præcedentia, de qua 209 nunc diſputatur in Concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ Ceſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis a Diuo Auguſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd Diuus Auguſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit, quod à multis negatur, vt ex infràdicendis apparebit) & incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium, cum Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter creati, connumeratiq; ac ſecundum habitum, & vitam

inter Regulares positi, minimèq; in habitu Clericorum secularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduersarii aliquot argumenta, tanquàm noua tacitis auctoribus, & hę profectò parùm Ciuiliter, parùmque ingenii, cum omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus suprà mentionem feci, & quorum verba ipsa inferiùs ponam.

Argomentum primum.

Dicunt ergò, primò, præferendos esse Dominos aduersarios; quia eorum nobilior est professio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad substantiam Canonicorum Regularium Clericatus ipsius qualitatem necessariò requiri cōstet, ad quod allegant *can. duo sunt* 12. *quæst.* 1. quam qualitatem conantur probare, non esse necessariam in Monachis, ad quod allegant, *can.* 1. 2. *&* 3. *& can. de Monachis* 17. *quæst.* 1. cum alijs in eorum informatione deductis: concludentes quòd, quia Monachi possunt esse meri laici, etiam non Clerici, idcirco sumpto loco communi à qualitate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum, & temporalium est Clarissima, existimari debet, Canonicos Regulares censeri, & idcircò prælationis prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non est nouum, sunt enim hæc verba in *Consilio Paduano*, tunc impresso *col.* 1. vbi dicitur, & videtur prima consideratione dicendum, quod ipsi Canonici Regulares dicantur Monachis digniores ratione Ordinis Clericalis, eis per se competentis etiam à principio suæ institutionis, vt probatur in *can. nolo*, in *can. non dicatis*, 12. *quæst.* 1. & in *can. legi epistolam*, 16. *quæst.* 1. vbi Au- 211 gustinus dicit, se esse de numero Clericorum, iste ergò Clericatus ab initio fuit in eis, & eis specialiter, & per se competit, vt expresè tenuit *Beatus Thomas secunda secundæ quæst.* 189. *art.* 8. *in responsione ad secundum argumentum*; hic autem Ordo Clericalis ipsis Monachis non per se competit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono* 93. *distinct.* vbi Monachus, quinimmo, & Abbas postponitur quibuscunque Clericis; quoniam ipsi non erant Clerici, vt probatur 16. *quæst.* 2. *can. generaliter & 55. distinct. can priscis*, cum multis alijs, ibi allegatis, & eò magis id dicendum est de ipsis Canonicis Regularibus, qui non tantùm sunt Clerici, sed etiam sunt Canonici, quæ canonia eis adhuc addit nouam præeminentiam vltra Clericatum, iuxtà not. in *cap statutum per illum tex. de rescript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in *Consilio Ferrariensi, in principio*, allegando ferè eadem Iura, & subiungendo, non obstare, quòd etiam Monachi hodiè pro maiori parte sint Clerici, neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri, vt patet 16. *quæst. prima*, & in *can. doctos*, cum capitulis sequentibus, & in *cap. vltimo de stat. Monach.* quoniam cum hoc eueniat ex acciden- 212 ti, & non ex natura, & originali statu ipsius Religionis Monachalis, prout est in Canonicis Regularibus, hoc non videtur esse in consideratione *l. qui habet, in princip. ff. de tutel.* cum similibus, & itidem illud firmat *Io. Baptista Caccialupus col.* 2.

Responsio.

Sed in eisdem consilijs patet responsio; nam in *Consilio Paduano col.* 18. ita habetur. Non obstant in contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in primo argumento ad alteram partem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum respondemus equidem ad hoc, neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuisse apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos, non tamen dicimus ex hoc sequi, quòd ipsi debeant præferri Monachis, cum etiam in eis vigeat Clericalis Ordo, qui licet posteriùs fuerit concessus Monachis, tamen est ille idem, quoniam Ordo Clericalis non competit magis illi, quàm isti, nisi per 213 manuum impositionem conferatur, neque datur alicui, ità vt sibi competat propter maiorem bonitatem, vel sanctitatem vitæ, vt voluit *Beatus Thom. in* 4. *distinct.* 24. *artic.* 3. & post multa sequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum diximus, Ordinem clericalem eis perse competere,* 214 *dixisse, & voluisse dicere, quòd non possent habere ius Canonia, quod est quid spirituale cap. cùm M. de Constit nisi haberent Ordinem Clericalem, vt in cap* 2., cùm ibi notatis *de institut.* Dicimus tamen, respondendo formaliter ad argumentum, quòd li- 215 cèt istud sit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quàm Monachi, tamen non sequitur, ergò sunt pręferēdi; quia cū Clericatus superuenerit in ipsis Monachis habent Monachi id quod habebant ipsi Canonici Regulares, scilicet ipsum Clericatū habent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum Religio maior est, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. cap. sanè, cap. quia in insulis de Regul.* ideò eorum Religio tanquàm arctior, & strictior, & sanctior est præferendi Religioni Canonicorum Regularium: & propterea de Religione Canonicorum Regularium, tanquàm de minùs digna, & laxiori potest fieri transitus ad Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* & istud est, quod expresè voluit *Beatus Thom. in dicta quæstione* 189. *art.* 8. *in responsione ad secundum argumentum*, qui potiùs (si quis consideret) inclinat in partem Monachorum, quàm Canonico- 216 rum, ob quam rationem *Cardinalis in cap. Auaritia, de preben. in* 6. dixit quòd hodie cùm Monachi sint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit transitus, tanquàm de minori ad maius, quod aliàs quando non eran Clerici, fortè non licebat, sed contrà.

In *Ferrariensi* verò *col.* 10. ad idem argumentum, ponitur hoc responsum: videlicèt, ad primum dùm dicebatur, quòd Canon. erāt de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, resp. quòd hoc vtiq; non procedit, vt patet ex auctoritatibus prædictorū Doct. & Patrum, qui postponunt eos Monachis; nam antea in eodem 217 consilio, columna sexta ponuntur dicta ad multorum Doctorum, tenentium Monachos esse præferendos Canonicis Regularibus, qui sunt Abbates. *Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin.*

Bene-

Benedictus Capra, Card. Imola, Ioannes Andr. Barbatia, & Felin. in locis respectiuè ibi citatis. Et subiungit consilium Ferrariense, quòd etiamsi Canonici fuissent originaliter de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, tamen propter qualitates iniunctas per Beatum Augustinum: videlicet, quia profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ, introducit dicta Regula, censetur esse facta noua species, & noua Regula, per iura ibi allegata; & subiungitur diuersa appellatio; quoniam in iure illi, qui sunt, & remanent institu-
218 tionis primæuæ Ecclesiæ, appellantur Clerici sæculares, & qui sunt institutionis Diui Augu-
219 stini appellantur Canonici Regulares, vt probatur in cap. sicut nobis, de Regul. & ponuntur diuersi tractatus, & rubricæ inter ipsos Clericos seculares, & Canonicos Regulares, vt in rubr. de vita & honest. Clericorum, iuncta rubr. de stat. Monachorum, & Canonicorum Regularium, &
220 iura, disponentia de vno, non verificantur de alio regulariter ex propria natura, per glos. in Clem. 1. de decim. & in Clement. 1. de suppl. neglig. Prælat. & in Clement. 1. de reb. Ecclesiæ non alienaa. & per Doctores in cap. licet in corrigendis, de offic. Ordinar. prædicta etiam euidenter comprobantur; quoniam si Canonici Regulares essent de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, & hoc attenderetur, deberent à pari iudicari cum Clericis secularibus, quinimmo, & eis præferri, cum retinerent id, quod esset Clericorum secularium, & vltrà aliquid plus, videlicet Religionem, & professionem; ideò tanquàm duplicem prærogatiuam habentes, deberent præferri Clericis secularibus; & tamen patet, hoc esse falsum; quia,
221 ipsi Canonici Regulares postponuntur Clericis secularibus, quod resultat ex supradictis; quia qualitates adiectæ per Augustinum in dicta Re-
222 gula, inducunt nouam speciem Religionis: & ideò Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quę erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, dicto cap. sicut nobis, de Regular. Et prædicta confirmantur; quia quandò aliquis est de vno collegio, & de illo se transfert ad aliud, non retinet prærogatiuas prioris collegii incompassibilis, in quo se non exercet, vt notat Bar. in l. fin. de Colleg. illicit. & notant glos. & Doct. in cap. preterea, de preben. & facit capit. recolentes, de stat. Monach. Et post aliquor, ad prædictorum confirmationem posita, subiungitur, per prædicta, non obstare doctrinas Diui Thomæ, videlicet, quòd Canonicis Regularibus per se competat, quòd sint Clerici; quia etiam vbi ità esset, tamen talis Clericatus non esset in consideratione: cùm considerando siuè statum Ecclesiæ primitiuæ, siuè statum Clericorum secularium, ille sit in compassibilis cum Regula Beati Augustini, quam ipsi Canonici profitentur, & quæ Regula præualet, & attendi debet, vt patet ex proximè
223 dictis. Et quia etiam Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regulæ pariter datur, quòd possint esse Clerici: Et sic ab origine, non ex accidenti, vt patet ex ipsa Regula, & in alijs locis ibi scriptis; & subiungitur responsio ad iura pro parte aduersa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Monachi, & alii Religiosi, ac Deo seruientes, & maximè in Ordinibus constituti, vt probatur in can. Cleros, 21. distinct. & in can. feriatim, 32. distinct. & in can. Clericus, qui, 12. quæst. 1. & in can. Clericum, 22. distinct. & in can. duo sunt genera, 12. quæst. 1. quem textum ad hoc allegat Abbas, in cap. 1. de iuram. calum. in vlt.
225 not. concludens, quòd appellatione Clericorum, veniunt Monachi, potissimè in fauorabibus, cùm hodie Monachi sint Clerici: vnde nimirùm si etia Diuus Augustinus in dicto cap. legi Epistolam, appellat se Clericum, & sic etiam
226 Canonici Regulares possunt appellari Clerici, quòd hoc sit verum glos. & Doct. in prædictis iuribus, quæ loquuntur de Clericis, inferunt, & disponunt de Monachis.

Consilium quoque Collegij Bononiensis pro refutatione dicti argumenti column. 13. habet, non obstare quantum dicebatur, quòd Canonici Regulares repræsentent Clericos primitiuę Ecclesiæ, & quòd essentialiter illa institutio Clericorum ordinata per Apostolos, est in ipsis. Quia negatur hoc esse verum, nam Beatus Thomas, & alij, qui tenent essentialiter in Canonicis Regularibus vigere Clericatum, nihil allegant. Ergò erubescimus, cùm sinè lege loquimur, quinimmo non videtur verùm, & sequeretur absurdum, quòd nullus posset esse Canonicus Regularis, nisi prius esset Clericus, quòd omninò est falsum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ipsis est per accidens, sicut in Monachis, cùm sit qualitas extrinseca, vt notat glos. in cap. si fortè, de electio. lib. 6. præterà, aut volumus dicere, quòd verè essentialiter sunt ipsi Clerici primitiuæ Ecclesiæ continuata serie successionis, argumento l. proponebatur ff de Iudic. Et tunc dicimus, quòd ipsi Canonici Regulares non sunt illi Clerici primitiuæ Ecclesiæ; quia illorum loco prætextu continuati temporis sunt Clerici
227 seculares secundùm omnes; & effectus demonstrat; quia Clerici seculares omnibus Regularibus præferuntur, ergò non sunt ipsi Canonici Regulares: quia illa essentia Clericorum primitiuæ Ecclesiæ prætextu continuati temporis, dicitur esse indiuidua, sicut est indiuidua essentia populi Bononiensis, quam non potest participare alius populus; & illa essentia populi Bononiensis, quæ fuit iam antè multos annos, dicitur esse in hoc dumtaxat moderno populo Bononiensi per continuationem temporis, non autem in alio populo, qui non est de gremio huius: & ità propriè intelligitur dicta l. proponebatur, Sed Canonici Regulares, non sunt de gremio Clericorum secularium, ergò &c.

228 Et quòd ipsi Canonici Regul. non sint de gremio Cleric. secularium probatur per multas differētias, quæ sunt inter ipsos: Primò circà facultatem testandi, & circà petendam absolutionem in casu
229 Canonis, si quis suadente, & Canonici Regulares discrepant a Clericis secularibus in essentialibus

Regulæ, ne dùm in habitu *dicto cap. ficut nobis de Regularibus*, cum fimilibus: aut volumus dicere, quòd ipfi Canonici Regulares fint effentialiter Clerici inftituti per Apoftolos, eo quia eorum Ordini per fe competit quòd fint Clerici, poft *Beatum Thomam* firmant *Archidiacon. in can. mandamus 19. quæſt. 3. & Abb. in cap. non eſt not. 2. de Regul.* & tunc dicimus, non valere confequentiam, quòd ipfi fint tales, & quòd eo modo cæteris præferantur; fiuè confideremus effentiam Clericatus per continuationem temporis, iuxtà terminos *dictæ l. proponebatur*, (vt fuprà oftenfum eft) fiuè confideremus effentiam præfatam Clericatus in abftracto; quia tunc non minùs dicitur ipfe Monachis, quàm Canonicis Regularibus: fiuè confideretur effe effentia prædicta in concreto, ex parte ipforum Canonicorum recipientium Clericatum; quia tunc non dicetur effentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ecclefiæ, fed dicitur effentia pofitiua Sancti Auguftini, confiderato ipfo tanquàm caufa proxima, & immediatè influente, ideft inftituente Regulam ipforum Canonicorum Regularium, prout fingulas huius refponfionis partes ibi latè probant.

In eadem fententia eft *Ioannes Baptiſta Caccialupus Seuerinas in ſuo conſilio colum. 2.* Formato argumento pro Canonicis prætendentibus fe ex prima inftitutione fuiffe Clericos, quæ qualitas effentialiter ab initio inftitutionis non fuit in Monachis, addita auctoritate Beati Thomæ, vt fuperiùs dictum eft, dicentis, quòd Ordini Canonicorum Regularium per fe competit, quòd fint Clerici Religiofi; Monachos verò ex prima inftitutione fua, non fuiffe Clericos; tandem refpondendo dicit ferè eadem, quæ confilium Ferrarienfe, licet in diuerfis verbis; Primo enim dicit fuppofitum aduerfariorum non fubfiftere in facto, neque in iure, quòd probat multis argumentis, & auctoritatibus, & protinùs fubiungit: pofito, quòd Domini Canonici Regulares, aliàs antè Sanctum Patrem Auguftinum fuiffent computandi inter Clericos primitiuæ Ecclefiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen propter qualitates fubftantiales iniunctas per Beatum Auguftinum tranfierunt in aliam fpeciem; nec funt ampliùs Clerici primitiuæ Ecclefiæ, fed Regulares profeffi nouam Regulam Auguftini; vnde dicit *Bal. in cap. cùm Magiſtrum, poſt princ. de electión.* quòd in Clerico profeffio Monachorum, vel Canonicorum Regularium, eft multum præiudicialis; quia mutat ftatum, vt notatur in *l. ſi ex cauſa §. Papinianus ff. de minoribus* pulchrè idem *Bald.* in fimili in *cap. 1. §. conuenticulis, ad fin. de pace Iuramento firman.* Si tandem Domini Canonici Lateranenfes effent numerandi inter Clericos primitiuæ Ecclefiæ, tales quales erant, vtique effent Clerici feculares; non autem effent Clerici Regulares, vel veriùs Religiofi profefsi, & efsent pares Clericis fecularibus; immo deberent eis omninò præferri; nam effent Clerici eiufdem prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plùs quòd effent Religiofi; & tamen fi ità fentiunt, falluntur, nam meritò poftpofiti funt Clericis fecularibus, quòd tranfierint in aliam fpeciem, videlicet, profeffionis Auguftinianæ per profeffionem trium votorum: non enim benè conueniunt, nec in vna fede morari debent, maieftas prælationis, competens Clericis fecularibus multiplici refpectu, & profeffio trium votorum Religiofa, & Regularis exaltanda fecundùm quid, fed non in iure prælationis.

Et fubiungit cum ipfis Canonicis Regularibus charitatiuè loquendo, dicens, ceffare ergò videtur dicta Diui Thomæ præ allegata, in quibus facitis magnam vim, & fingulare fundamentum, videlicet, quòd vobis Canonicis Regularibus effentialiater, & per fe competat, quòd fitis Clerici, & fic prælationis Clericalis ab Apoftolis iuftitiæ ius habentes; nam talis Clericatus, pofito, quòd Canonicis, aut Clericis per fe olim competierit, tamen pofteaquàm tranfiuiftis in nouam fpeciem nempe Auguftinianam profeffionis Regularis trium votorum, ampliùs non competiit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non eft ampliùs in confideratione iure prælationis, velut fubftantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo ftatu fimplicis Clericatus, incompatibili cum ftatu Regulari, per profeffionem Regulæ Diui Augufti. Præterea, & ipfis Monachis, licèt non fuerit, neque infit, effentialiter Clericatus; quia poffent effe Monachi non Clerici, tamen iamdiu etiam Monachis fuit conceffum, quod poffent effe Clerici; ex inftitutione Regulæ ipforum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet, ex Regula Diui Benedicti, & *16. quaeſt prima can hinc eſt, §. Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè in *§. ſi quis autem.*

Quinimmo idem *Ioannes Baptiſta Caccialupus columna 9.* ad clarius diluendum fuprafcriptam auctoritatem Diui Thomæ, ait, nunc ad verba Sancti Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim *Sanctus Doctor in loco præallegato* fuper illa quæftione, *Vtrùm de vna Religione liceat* 230 *tranſire ad aliam*, dicit hæc verba. Vtraque Religio fcilicet Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ, Præcipua funt ea, quæ aguntur in myfterijs diuinis, ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per fe competit, vt fint Clerici Religiofi, vt habetur in *decretis 16, quæſt. 1.* & ideò quamuis Ordo Monachorum fit arctioris vitæ, fi Monachi effent laici, liceret tranfire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium, non autem è conuerfo *19. quæſt. 3. can. mandamus*, fed fi Clerici fint Monachi facris myfterijs obfequentes, habent id, quod eft Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò tranfire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, petita licentia fuperioris *19. q. 1. can. ſtatutum.* Hæc Beatus Thomas, ex cuius

cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul. locat in specie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per se olim cōpetijsse Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui sunt Clerici, & id cum maiori arctitudine, non ergò Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immo tacitè, aut præponit Monachis Clericos, aut æquat: constat autem generaliter concessum Abbatibus Monachorum, vt Monachos suos ad clericales valeant Ordines promouere 69. dist. can. quoniam videmus, & de ætat. & qualit. cap. cum contingat: competit ergò clericatus non minùs Monachis, quàm Canonicis Regularibus, saltem modernis temporibus. Neo curandum quoad excellentiam Religionis, quod clericatus competat per se, vel per accidens, vt etiam sentit idem Sanctus Doctor in quantum tenet, licitum esse transire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui sunt Clerici. Nec fortasse absonum esset dicere, quòd immo non per se competit Canonicis Regularibus, quòd sint Clerici, nam *Ioannes de Lignano Doctor supremus* in suo *tractatu de censuris*, ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non sunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio *can. Si quis suadente &c.* Nec intumescatis dicentes priùs fuisse vobis Canonicis Regularibus concessam qualitatem Clericatus, quam Monachis, quia falsum est, quod falsum esse, probatur argumento, quo etiam vsus est *Diuus Thomas in opusculo contrà impugnantes Religionem, par. 2. cap. 2. col. penultima*, licèt Caccialupus eum non citet. Monachi enim, inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Augustiniani, ergò priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortassè vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriusque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmissa in *dicto §. superiori 16. quæstione prima*, testimonio Historiæ Ecclesiasticæ vbi dicitur vsq; ad tempora Eusebii, Zozimi, 231 & Sirici Pontificum, fuisse Monachos non Cle-232 ricos; Eusebij tempore Monachi in Clericos promoueri cæperunt, Zozimusque, & Siricius approbauerunt, quos Pontifices constat, præcessisse ante Diuum Augustinum, Clericatus Monachis concessus reperitur 16. *quæstione prima can. doctos*.

Subiungitur autem in *Consilio Paduano colum. 19.* non obstare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus esse Canoniam, quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, dicto *cap. statutum, de rescript. in 6.* quia ad hoc respondemus, quòd *dict. cap.* loquitur de præeminentia insurgente ex Canonia Ecclesiæ Cathedralis; non autem de Canonia Ecclesiæ Regularis; & ideò dicimus, quòd si Regulares Canonici haberent Ecclesiam Cathedralem, & essent eiusdem Ecclesiæ Canonici, procul dubio essent præferendi Monachis: quia deberent esse cum Episcopo capite suo, neque deberent, ab eo separari per interpositionem Abbatis eum Monachis; cùm membra non debeant à capite separari, & Canonia per se non est dignitas, vt colligitur ex eo *cap. statutum*.

Vltrà *præfatos Doctores Bergomas* ille *Eremitanus* de quo superiùs est facta mentio, aliquando asperius loquens, excludit eos etiam à Canonicis Regularibus Sancti Augustini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruisinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contrà Eremitanos dissidio causam dederat, *libri sui folio quinto*, enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus inter se origine, habitu, & vita diuersis; tandem dicit sunt alii Congregationis Frisonariæ, qui quàmuis Lateranenses appellentur, cum scapulari nigro, & clamide nigra superiori tunica, vel cammisia appellata, bireto tamen nigro incedunt, sic & de institutionis varietate, vt quidam à Beato Marco, quidā à Beato Patre Augustino, nonnulli à Sancto Ruffo, alii ab alijs, ità vt plures quodammodò videantur Canonicorum Regularium institutores, quàm ipsi Canonici fuerunt. Certum tamen est, hos, quos Lateranenses, vel de Frisonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruisio, cæteris audacior, & in veritatis impugnatione molestior, qui ante annos viginti, vt asserit, inter eos receptus est, nec à Sancto Marco in Alexandrina Ecclesia neque à Sancto Augustino in Hiponensi Episcopatu, neque à Sancto Ruffo in Galliarum partibus, neq; à quocunque alio auctoritatis Patre institutionem habuisse, sed neque Regulam, nisi quam à paucioribus annis citrà ab Ecclesia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Frisonarij nuncuparentur: à sexaginta enim annis, vel circà eorum Frisonaria Congregatio initium habuit, priùs vaga, in loco quodam iuxta Lucam inculto, vbi à multitudine Frisonum Auium, quæ in monticulis habitant, Frisonariæ locus dicebatur, consequenter Frisonaria Congregatio dicta est. Posteà succedentibus Pontificum Romanorum priuilegijs, inter Canonicos Regulares de misericordia sunt deputati, accedentibus deinde viris nonnullis Religiosæ conuersationis, bonæq; doctrinæ Deo seruientibus Romæ Basilicam Lateranensem per Eugenium, Paulumq; loca item multa Venetijs, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi sunt consecuti, & *fol. 18.* Non enim ab Augustino institutionem habuistis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patre, sed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo professo Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi immemor suæ Religionis, ab ea discessit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo, itaque deserto Prædicatorum habitu vos sub multiplici habitus forma, sæpiùs variata, in loco Frisonariæ instituit, & adeò noua in Ecclesia est hæc vestra Congregatio, vt nec vnum superuenientem agnoscam, qui ex primis vestris sit, & plùribus alijs ex vestris similem. Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà, Intelligat ergo Dominicus vester, se non ex eorum

germine pullulasse, quibus Augustinus Regulam dedit, vel habitum, sed de Sedis Apostolicæ misericordia à Fratre Prædicatore, se suosq; institutos Canonicos Regulares raptim euasisse. Hæc cùm notoria sint, probatione non indigent; si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primitias quæris, originis tuæ Natalia ne deseras obsecro; neque te ad supremam Lateranensem Ecclesiam erigas, qua sæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, sed ad Frisonariam redi, *& fol.73.* Postremò tantummodò tibi à Beato Augustino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuisse datam à Beato Augustino Regulam Canonicis Regularibus, videntur sapere hæresim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Ecclesia; sed hoc non simpliciter verum, quia qui dicerent Regulam à Sancto Augustino omnibus Canonicis Regularibus non fuisse datam, non saperent hæresim, quoniam falsum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Ecclesia.

Nam etsi Beatus Augustinus nonnullis Canonici Regularibus in Ecclesia Cathedrali sua, Regulam dederit, non tamen illis, qui à Sancto Ruffo in Gallia sunt instituti, neque vobis, qui à fratre Iacobo de Bergamo Predicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Frisonariæ recollecti estis, neque infinitis alijs Canonicorum Regularium diuersitatibus, qui omnes, etsi Beati Augustini Regulam sequantur, non tamen ab ipso eam recipere meruerunt, neque succedunt illis, qui à Sancto Augustino acceperunt; sed ipsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ authoritate, D. Augustini Regulæ se submiserunt. Arguit insuper idem *Auctor fol. 19* à tit. hoc modo, quia canones quot quot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à Beato Augustino institutis, & idcirco in eis de Augustino nulla mentio habetur, sicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure fit mentio, semper Beati Augustini titulus ponitur, vt intelligas Dominice, variam admodùm esse Canonicorum Regularium differentiam, qui etsi omnes sub Beati Augustini Regula viuant, paucissimi tamen ex eis ab illo institutionem habuerunt.

Hæc hactenus ab antiquis Auctoribus prædictis sumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum Diui Thomæ, quatuor responsionibus probatum est, Canonicis Regularibus non per se (vt ipsi iactant) inesse Clericatum illum, scilicet, qui erat in Ecclesia primitiua, & quòd talis qualis est, non magis, neque meliùs inest eis, quàm Monachis; quòd Monachi ipsi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequàm esset Diuus Augustinus, & ab eo instituta Regula, & cum Clericatu, ipsi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; insuper quòd Monachi Benedictini ab ipso initio suæ Regulæ fuerunt, prout sunt, Clerici, & quòd Domini Lateranenses non sunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Ecclesiæ Canonici, sed nomine tantummodò vano Canonicorum sibi adscripto, in cæteris nihil differant ab alijs Regularibus.

Ex præmissis etiam apparere potest, parùm consideratam esse inscriptionem, quam Domini Lateranenses aduersarii sibi vsurpant, inscribendo, & nominando se interdùm Clericos Religiosos, interdùm Clericos Canonicos; nam quoad Canonicos superflua est vsurpatio Clericalis; cùm certū
234 sit, esse non posse Canonicos alicuius Ecclesiæ,
235 qui non sint Clerici, & Clericorum appellatio sit generalis sub alterâ Christianorum appellatione, vt enim habet vsus communis, & testatur *Specul. in rationali diuinorum officiorum lib. 2. cap. 1.* ex Christianis personæ quædam sunt seculares, laici dicti, quædam verò Clericales, quæ in Ecclesia Dei seruiunt, vel ipsam regunt; hæ autem subdiuiduntur in Monachos, & alios Religiosos, & in
236 Clericos seculares, & sic omnibus personis Ecclesiasticis competit Clerici appellatio, prout
237 etiam *Abb. de vit. & honest Cler.* dicit, Clericorum appellatione contineri omnes Ordinem habentes, in quacumque dignitate sint, aut Ordine, etiam in prima Tonsura, *de elect. & qualit. cap.*
238 *cùm contingat*, ex quo ad seruitium Dei electi sunt; vnde omnes, qui non sunt laici dicuntur Clerici *can. duo sunt, 12. q. 1. can. Cleros, 21. dist inct.* cum prædictis concordant *Gemin. & Prepofit. in d. can. duo sunt*, ponentes generalem distinctionem,
239 quòd omnes Christiani, aut sunt Clerici, aut laici, vt idem *Prap in can. cùm aut col. 4. versic. quartum postea 44. distinct. & Diuus Thom.* satis apertè conformiter ad dicta *Specul. secunda, secundæ q. 184.*
240 *artic. 8. in corpore*, distinguens status Ecclesiasticorum dicit, ex vna parte esse Clericos seculares, ex altera Religiosos, & pro Religiosis ponit Monachos, & Canonicos Regulares. Itaque, hoc
241 posito, quòd omnes Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicantur Clerici, non minùs ridiculum est, appellare se Clericos Canonicos Lateranenses, quàm si aliqui alicuius Ciuitatis ciues, inscriberent se homines ciues illius Ciuitatis, quasi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues non sint homines, aut quod generica hominum appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciuibus, & hæc dicta sint quoad primum D. Lateranensium de suo prætenso Clericatu, argumentum.

Secundum argumentum.

Proximum ipsorum argumentum est à laudabiliori Canonicorum Regularium professione, quod argumentum non indiget responso, quia fundatur in falso præsupposito Clericatus, de quo anteà dictum est. Aiunt enim, constare Clericorum ipsorum genus diuino officio, & contempla-
242 tioni dedicatum esse, *d. can. duo sunt, in princ. 12. quest. 1.* vnde & Canon Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat, *toto tit. de vita, & honest Cleric. & toto tit. ne Clerici negot. secul. se immisceant.* Concludentes tandem, quòd cùm Regularium Canonicorum professio ex contemplationis, & actionis mixtura constet, consequens est illam ipsam longè potiorem esse.

Responsio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget responsio, quia Iura loquuntur simpliciter de Clericis, vel per excellentiam intelliguntur dumtaxat de secularibus, vel generice intellecta referūtur ad omnes personas Ecclesiasticas, tàm seculares, quàm Regulares

gulares, iuxtà superiùs dicta. Quòd dicunt se exercere circà contemplationem ea omnia non minùs, & cum arctiori vita exercentur, & exerceri possunt per Dominos Casinenses, vt latè, & clarè, more suo, probat *Diuus Thomas in superius citato opusculo contrà impugnantes Religionem, parte secunda per totam*; quamquàm tale exercitium non faciat ad negotium præcedentiæ, vt experientia docet, cùm multi sint Religiosorum Ordines exercentes omnia illa, quæ Domini Lateranenses dicunt, se exercere, non minùs, quàm ipsi; & tamen non attollunt cristas in actu præcedentiæ, neq; alios antecedentes vexant, sed mansueti, loco sibi assignato quiescunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipsa Congregatio iactat se diutissimè floruisse, nempè Lateranensi Ecclesia, in qua, vt ipsi aiunt, Canonici Regulares primùm instituti, atq; in ea octingentis annis Clericis omnibus etiam Sancti Petri fuerunt prælati, vt ex historicis constare potest, adijciendo multa eidem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II. Alexandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuisse concessa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem processionum, & Clerici, seù Canonici tàm sæculares, quàm Regulares Monachis præferuntur.

Responsio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa sunt falsa; quorum falsitate detecta, non erit opus alia responsione. Nam quantùm attinet ad Ecclesiam Lateranensem, in qua dicunt fuisse ab initio institutos Canonicos Regulares, qui ibi octingentis annis perseuerando, & Canonicis Sancti Petri fuerunt prælati, quòd dicunt constare ex historijs, conti-243 net duplex mendacium; quia in dicta Ecclesia Lateranensi priùs fuerunt alii Religiosi, quàm Canonici Ordinis Sancti Augustini, vt patet ex testimonio Alberici à Rosate, qui in *rub. ff. de statu* 244 *homin.* ponit hæc verba. In Vrbe Roma sunt quinque Ecclesiæ, quæ Patriarchales vocantur, videlicet, Ecclesia Beati Ioannis Lateranensis, quæ consueuit habere Priorem, sed ex Constitutione 245 Bonifacii Papæ VIII. habet Decanum, erant Religiosi, & facti sunt Canonici Ordinis Sancti Au-246 gustini. Vnde patet, quòd Canonici Sancti Augustini non fuerunt ibi, nisi à tempore Bonifacii VIII. cùm anteà ibi essent alii Religiosi: nec dubi-247 tari potest de fide testimonii Alberici, cùm sit Auctor grauissimus, vixeritq; in Vrbe Aduocatus Consistorialis, non multum post Pontificatum Bonifacii VIII. & insuper Domini Lateranenses Aduersarii nihil habent commune cum illis Canonicis ibi à Bonifacio creatis: tum quia illi incedebant in habitu Clericorum secularium, quod fecit errare aduersarios, cùm extorserunt ab Eugenio IV. dictam Ecclesiam, & falsò narrauerunt, quòd Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, secularium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem Ecclesiam commiserit; tum quia ipsi Domini Canonici Lateranenses aduersarii adhuc non erant in rerum natura, sed circà annum Domini 1400. apud Monasterium Beatæ Mariæ de Frisonaria, sicut antea dictum est, initium habuere. Nec sunt historici fide digni, qui aliter dicant, nisi fortè citent mihi Volaterranum, qui nostra memoria scripsit, & fidem de octingentis annis ex dicta Eugenij Bulla sumpsisse videtur: neq; in hac re comparandus est cum Alberico illius temporis scriptore, viroq; magnæ auctoritatis. Accedit quòd si quam laudem ipsi Domini Lateranenses potuissent mereri propter adeptionem dictę Lateranensis Ecclesiæ, tantò maiorem ignominiam ex illius priuatione mererentur; quod significare voluit ille Eremitanus loco superiùs citato. Nec dicere possunt, priuationem fuisse iniustam; quia non est præsumendum à tot Summis Pontificibus, qui post priuationem prædictam fuerunt, talem iniustitiam fuisse in eorum conspectu toleratam: quamquàm 248 etiam concessa eis Lateranensis Ecclesia nihil refert ad causam præcedentiæ, nisi forsan in ipsa tantùm Lateranensi Ecclesia, & in actibus dictam Lateranensem Ecclesiam concernentibus. Priuilegia autem, quæ dicuntur concessa fuisse ab Alexandro III. Lucio II. & Alexandro IV. quomodò possunt esse vera, cùm illis temporibus aduersariorum Congregatio non esset adhuc nata? de ordine autem (vt aiunt) in processionibus posito per literas Eugenij, & Nicolai, cùm illæ non ostendantur, non oportet aliud dicere. Si ostendentur, videbimus quid contineant; certum est, quòd numquàm fuerunt, nec sunt in vsu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quarto loco dicunt aduersarii, quòd Regularis Congregationis potiorem causam probat huius amplissimæ Sedis vsus, in viridi obseruantia existens, & in processionibus ipsis, prælationis locum Congregationi Canonicorum Regularium assignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, videri probatù esse, Canonicorum Regularium causam longè potiorem censeri. Addentes pro ea parte plures consuluisse, videlicet collegium Papiense, & Patauinum, licèt postmodùm retractauerint, & Carolum Ruinum, & Christophorum Albarisium, & Antonium Corsettum, ex quibus dicunt, constare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipsam sententiam esse amplectendam.

Responsio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout est, bicepsfundamentum, videlicet prius in consuetudine, deinde in auctorum numero, ità distinctim respondendum mihi esse censeo; quoniam vtraque pars, est falsa in facto. Consuetudo enim semper aliter se habuit, & consulentes inferiùs nominandi pro Monachis sunt (vt ità dicam) sine numero.

Quoad consuetudinem ergò *Ioannes Campegius in suo Consilio*, inferiùs citando, *§. quarta ratio*, dicit, consuetudo est in omnibus Ciuitatibus, quòd in processionibus, & alijs actibus publicis, Monachi sint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex *Chronica Martiniana*; sed ego inuenio, quòd antè Martinum, qui hoc dicit, in vi-249 ta Beati Gregorij Papæ, *Paulus Diaconus*, qui scripsit non multum post Beati Gregorij Pontificatum,

tum, eadem verba posuit, *de gestis Romanorum Pontificum lib. 8. cap. 4.* videlicet, quòd ipse Diuus Gregorius in septem partes deprecaturus Domi-
250 num diuisit Populum; quapropter dicta est septiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus; in secundo Abbates, cum Monachis suis; in tertio Abbatissæ, cum Congregationibus suis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in sexto vniuersæ Viduæ; in septimo omnes Mulieres coniugatæ; & sic patet, Abbates, & Monachos fuisse immediatè post Clerum, & quòd nulla habita est mẽtio Canonicorum Regulatium. Subiungit Campegius, item in Regno Vngariæ, Franciæ, Angliæ, in Alemania, in Burgundia, in
251 Ciuitate Lodij, Coloniæ, Tolosæ, semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus idem obseruatur in Italia, videlicet Venetijs, & Florentiæ, vbi sunt annales processiones, in quibus semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus, & ponuntur iuxtà Clericos. In Austria primò incedunt Mendicantes; postea Canonici Regulares; deindè Monachi Sancti Benedicti; postremò omnis Clerus. Idem seruatur in Ciuitate Argentina, & in Ciuitate Ratisponensi, & in Regno Vngariæ, sic solebat fieri in alijs Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ, & Mantuæ, in qua Ciuitate erat Conuentus Monachorum Sancti Andreæ, qui semper præponebantur alijs Religiosis, & Canonicis Regularibus Sancti Marci, ibidem existentibus: quid plura? idem obseruatur Romæ. Constat autem, quòd stylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi &c. Ne autem videamur carere alijs dicto Campegio contestibus de consuetudine Romæ plures habemus, & Cardinales, & alios Curiales idem attestantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuersia; & etiam de tempore posteriori antiquiores, vt omittam *Ioannem Andream, & vtrumq; Abbatem, & Benedictum Capram*, qui hoc tenuerunt vniuersaliter loquen-
252 tes, quòd Monachi essent præferendi in *cap. auaritia, de praeben.* qui non fuerunt Curiales, certè *Cardinalis Florentinus, & Cardinalis Turrecremata, & Cardinalis Alexandrinus*, vtporè cùm fuerint *Cardinales, & Gemin.* qui fuit Auditor Cameræ, & *Felin.* qui fuit Auditor Rotæ, & *Caccialupus*, qui fuit Aduocatus Consistorialis, negari non poterit quin scirent consuetudinem Vrbis: & tamen omnes hi intrepidè asseruerunt, Monachos præferri Canonicis Regularibus, videlicet *Card. Florent. in d. cap. auaritia, Gemin.* verò, & *Card. de Turrecremata, in can. Episcopos, 17. dist.* & hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipso verò Innocentio, & dum hæc controuersia tractabatur, idem *Alexandrinus*, nondùm Cardinalis, sed Referendarius in Curia existens in *d. c. Episcopos, Felin.* vero duobus in locis, videlicet in *Rub. de maior. & obed.* & deindè in *Consil.* pro Monachis edito, de quo inferiùs est dicendùm, & *Caccialupus* itidem suo *Consilio*, de quo superiùs est facta mentio: prædictis accedit, & *Philippus Decius* vir Clarissimus, qui in *d. cap. auaritia, col. 11.* dicit relatum sibi esse in Curia Romana, ità obseruati, quòd in processionibus Monachi primò honorantur. *Caccialupus* verò in *d. suo consilio col. 7.* super huiusmodi consuetudine. dicit hæc verba, loquendo benignè cum dictis Canonicis. Septimum fundamentum sumitis à consuetudine, quæ est optima interpres omnium actionum. Nam dicitis in multis insignibus locis consueuisse præferri Canonicos Regulares Monachis. Rogo, Patres reuerendi, vt deponatis affectum, & non fallamini æqui vocando, nam de Canonicis Regularibus Ecclesiarum Cathedralium non est contentio; quia præhonorantur ratione capitis; aliàs autem consuetudo est vetustissima contrà vos Canonicos Regulares Ecclesiarum non Cathedralium. Nonne tempore Grrgorij Primi, & Magni in septiformi Litania celebrata per eum, primo locauit omnem Clerum; in secunda Abbates cum Monachis suis, hoc attestatur *Chronica Martiniana*; item *Io. Bellet. in lib. de Ecclesiast. officijs cap. 78.* item *Specul. in suo rationali in rub. de rogationibus*, & *Iacobus de Voragine in suis legendis Sanctorum sub rub. de Litanijs*. Nonne id palpatis ex vetustissima tabula Ecclesiæ Reuennatis. Nonne videtis id obseruatum in Concilio Pisano tempore Alexandri, vbi semper Monachi, & ipsorum Abbates vocantur post Episcopos, & Monachi Sancti Benedicti antè Canonicos Sancti Augustini? nonne id seruatum fuit in Concilio Constantiensi? vbi fortiùs, non solùm Canonicis Regularibus Monachi præpositi fuerunt, & Monachorum Abbates Prioribus Canonicorum Regularium; sed etiam ipsi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis secularibus Ecclesiarum Collegiatarum prælati sunt. Hoc seruatum est, & seruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senarum, & vt accepi, in omnibus ferè locis illustribus citra, & vltrà Montes. Deponatis ergò stimulum præcedentiæ vestræ, quæ, iudicio meo, defendi non potest, ne pertinacia transeat in ambitionem, à qua hactenùs potuerunt excusare vos rationes inductæ pro vobis. Hactenùs Caccialupus.

Ex quibus omnibus nemo, vt opinor, nisi verè pertinax poterit in dubium reuocare consuetudinem tum vniuersalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vsque ad tempus Innocentij VIII. quo hęc tirannia sparsa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus est facta mentio; videamus ergò quid indè successerit.

Feruente discordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iurisperitos; & cùm in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Casinensium, seù Sanctæ Iustinæ scripsissent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io. Baptista Caccialupus, necnon Lancellottus Decius, Cosmas Passettus Ferrariensis, Baptista de Sancto Blasio, & Io. Antonius Papien. necnon Franciscus Curtius Senior, cuius consilio subscripserunt Franciscus Curtius Iunior, necnon Dominicus Pisellus, Franciscus Pusteria, & Bonifacius de Pichis Mantuani, ac etiam de per se consuluerunt Stephanus Costa secundò, & tertiò, necnon Alexander de Neuo, & Antonius Franciscus de Doctoribus, Patauini, idem Antonius Franciscus iterùm, & prædictus Bapti-

Baptiſta de Sancto Blaſio, iterùm, & tertiò, ac prædict. Io. Antonius de Papia iterùm, tertiò, aĉ quartò, necnon Stephanus de Deſiderijs Bononień, & Frater Bartholomæus de Aqnis tunc Generalis Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, & quidam alius innominatus Religioſus, & Vrbanus Abbas Mediolanenſis, & Bruno Monachus, quorum omnium numero auctoritate, & bonis rationibus quaſi confuſi, & victi pauci illi inquieti Canonici Regulares deſtiterunt à moleſtiis eiſdem Monachis nigris in ferendis: ſed iidem ob magnum ambitionis pruritum, non valentes quieſcere, converterunt ſe contrà Oliuetanos, quibus omninò dicebant ſe eſſe præferendos, allegando, quòd illi non erant verè Monachi Sancti Benedicti, cùm geſtarent habitum album, & Ordo Sancti Benedicti nigrum, & primus inter eos conflictus exeitatus fuit in Ciuitate Piſtorii, ad quem ſedandum Innocent. Papa per ſuum Breue ſub Dat. die 16. Octobris 1484. commiſit cauſam cognoſcendam, & terminandam Ioanni Damiano de Beccis de Sancto Geminiano Canonico Volaterrano decretorum Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pandolfini Piſtorienſis Epiſcopi, coram, quo per vtramq; partem producta fuerunt iura, & conſilia, quæ habuerunt.

Potiſsimùm verò pro parte Canonicorum Regularium productum fuit opuſculum pro ſua Congregatione compoſitum per *prædictum Euſebium Mediolanenſem*, qui erat vnus inter primariæ factionis capita: pro parte verò Oliuetanorum producta fuerunt *conſilia ſupraſcripti Lancellotti Decij*, cui ſubſcripſerunt prænominatus *Caccialupus*, necnon *Antonius de Cocchis Florentinus*, *Guido de Aretio*, *Bulgarinus de Bulgarinis*, *& Bartholomæus Soccinus*, qui excedendo modum ſimplicis ſubſcriptionis adiunxit latum conſilium: pro eorumdem Monachorum parte productum fuit *ſupradictum conſilium Ioannis Campegij*, necnon *alterum dicti Lancellotti Decy conſilium*, *& opuſculum Fratris Iacobi de Traiecto Oliuetani*; quibus omnibus viſis, & conſideratis prædictus Vicarius Piſtorienſis delegatus Apoſtolicus, die 17. Maii 1488. protulit ſententiam diffinitiuam in hæc verba. Pronunciamus, & declaramus Religioſos de Monte Oliueto, Monachos Ordinis, & Religionis Sancti Benedicti, debere præcedere dictos Religioſos, Sancti Bartholomæi Piſtorien. Ordinis Canonicorum Regularium in publicis proceſſionibus, & ratione præcedentiæ, dictos Monachos, & Religioſos Montis Olueti in dictis proceſsionibus debere incedere, tanquàm digniores in loco digniori, videlicet magis propinquo Epiſcopo, & Clero ſeculari. Ipſos verò Canonicos debere incedere in loco minùs digno, videlicet magis remoto, & diſtanti à dicto Epiſcopo, & Clero ſeculari: ſimiliter etiam pro Monachis contrà Canonicos Pariſiis iudicatum fuiſſe, dicit *Caccialupus col. 17.*

253

Et ne quis putet, me nugari, dico, eſſe penès me in authentica forma dictum proceſſum Piſtorienſem, cum omnibus conſiliis prædictis in illo, vt præſertur, productis, & etiam omnia alia conſilia in fauorem Monachorū nigrorum, per omnes Doct. prædictos compoſita; quem proceſſum, & quæ conſilia paratus ſum omnibus videre volentibus oſtendere: interim quiſque conſideret, an omnes prænominati Doctores antiqui, & recentiores ſint plures numero, & maiores auctoritate, quàm quinque illi, ex aduerſo allegati, qui etiam non ſunt omnes veri. Nàm quantùm attinet ad Collegium Papienſe, quomodò poteſt fuiſſe Collegium pro illa parte, ſi ambo Excellentiſsimi tunc illius Doctores Franciſcus Curtii Senior, & Iunior, & Stephanus Coſta, & Rolandus, etiam Curtius omnes Papienſes Doct. pro hac parte, (vt anteà dixi) ſcripſerunt. Paduanum verò Collegium ipſimet aduerſarii fatentur, quòd poſteà retractauit, non tamen ea fuit retractatio, ſed declaratio; in conſilio enim edito pro Caſinenſibus ingenuè dicunt ſe anteà ſcripſiſſe pro Canonicis Regularibus, quia per fallacias decepti fuerunt in poſitione caſus; & ideò fallaciis detectis per bonas rationes dicunt ſentire, & ſcribunt contrarium. Remanet dumtaxat Carolus Ruinus, qui tempore, quo fuit agitata hæc controuerſia vix poterat eſſe natus, nec dum quod potuerit ſcribere in cauſa. Tamen vtcumque ſcripſerit neque ipſe, neque alii duo, Chriſtoforus videlicet Albaritius, & Antonius Corſettus tanti ſunt faciendi, vt magis eis credendum ſit, quàm tot alijs ſuperiùs nominatis, qui ſcripſerunt pro Monachis: benè ex, hoc confirmatur id, quod antea dixi, Dominos Canonicos parùm ingenuè facere, qui eùm habeant ſuorum antiquorum ſcripta, ex quibus omnia ſumunt, illis tamen tacitis, quæ dicunt, tamquàm noua inuulgant; & per hæc ſufficienter hunc articulum arbitror eſſe elucidatum, vt nemo probabili ratione dubitare poſſit, quin, & generalitate conſuetudinis, & numero, ac grauitate Doctorum, qui pro ea ſcripſerunt, pars Monachorum Sancti Benedicti ſit potior, eiq; conſeruanda præcedentia.

It obuiam Argumento, quod fieri poſſet per Canonicos.

Etſi ipſi Domini Canonici dicant, quidquid antiquis temporibus fuerit non facere ad rem, ſed ſatis eis eſſe, quòd nunc modernis temporibus in Vrbe in conſpectu Summi Pontificis ipſi teneant locum magis propinquum ipſi Pontifici, & ſic digniorem. Quamquàm inuitus hanc reſponſionem facio, tamen quia ipſi etiam productis articulis, & deſuper examinatis teſtibus, id in actis poſuerunt, ne cauſæ, quam defendo, præuaricator eſſe videar, reſpondere cogor; & dico, tantùm abeſſe, vt argumentum hoc ſit alicuius momenti, quod immo faciat ipſorum Dominorum Canonicorum cauſam ridiculam.

Sciendum eſt itaq; vt videri poterit ex monumentis Cæremoniarum, quod vſque ad tempus Leonis X. Abbates, & Monachi Sancti Pauli, qui ſunt ex dicta Congregatione Caſinenſi præcedebant ipſos Canonicos Regulares, vt etiam patet ſupradictorum Florentin. de Turre Cremata, & Alexandrini Cardinalium, necnon Gemin. Felini, & Caccial[illegible] Curialium teſtimonio. Cùm autem dictus L[illegible] ſolemnes quaſdam proceſſiones inſtituiſ-

fuitisset, aliqui ex dictis Regularibus obtinuerunt, vt abiecto Caputio, & Cappa nigra ponerentur cum suis Rochetis, seù camisiis albis, & biretis post Clerum secularem, quasi pars illius Cleri, & ità ab indè citrà, non sine risu prudentium in singulis processionibus videre est illos, qui in suis Monasterijs, & Ecclesiis, ac per vias publicas assiduè deferant caputium, scapulare vulgariter nuncupatum, & cappam nigram (vt dicunt) aliqui ex pranominatis Doctoribus in suis consiliis) noluit abiicere ille Iacobus Bergomas institutor Cōgregationis Frisonariæ, vt aliquid pristini Ordinis retineret, & ne intotum videretur apostatasse ab ipsis Dominicanis, his inquàm abiectis dicti Canoniei cum suis Rochetis, quasi mutati intotidem Episcopos, ponunt se post Clericos seculares, & potiùs volunt esse postremi secularium, quàm secundi inter Regulares, quod facilè obtinuerunt magnis tunc viris pro eis intercedentibus, & nemine contradicente; Monachi enim non se opposuerunt, quia nec natura, nec professione sunt contentiosi, & quia dicti Canonici non sunt in eo loco tanquam Regulares.

Nam si etiam tempore Leonis, Monachi voluissent contendere, facilè poterant petere, & tanquàm iustum verisimiliter obtinuissent, vt ipsi Domini Canonici Regulares in Ordinem suum redigerentur; cùm certi sit iuris, quòd si quis vult in processionibus prærogatiuam, debet ire cum indumentis gradui suo conuenientibus, vt dicit *Butrius in cap. 1. de auct. & vsu pallij, & Card. Alexandrin. in d. can. Episcopos, 17. dist. vers. glosa tractat, &c.* itaque cùm ipsi Domini Canonici in illo actu non incedant in habitu suæ Regulæ, & consuetè dicere non possunt, quòd tanquàm tales præcesse-

254 rint; semper enim Regulares personæ deferre debent habitum suæ professionis vniformem, *20. q. 1. can. viduam, & dist. 23. can. sanctimonialis*, cum ibi not. & ideò *Abb. conf. 104. lib. 1.* dixit, quòd

255 Monachus debet ferre vestes Monachales; & sic in terminis nostris, si Domini Canonici volunt arguere præcedentiam ex vsu processionum, debent arguere de processionibus, in quibus ipsi detulerint eorum proprium habitum, quo induuntur, quandò emittunt professionem, & quandò incedunt per Vrbem, & summmet Ecclesiam.

Ex prædictis, vltrà confutationem argumentorum partis aduersæ, quæ erat prima pars nostri propositi, sequitur etiam confirmatio partis Monachorum, quæ est altera propositi pars.

Confirmatio partis Monachorum.

Confirmatur ergò ex prædictis pars Monachorum tribus illis medijs. Primò videlicet vniuersali consuetudine confirmata in Pisano, & Constantiensi Concilijs. Secundò ex communi Doctorum opinione. Tertiò ex re in indiuiduo in hac eadem causa iudicata. Quartò accedit antiquior approbatio per Sedem Apostolicam, tàm de Regula, & Ordine Sancti Benedicti, quàm de Regula, & Or-

256 dine Sancti Augustini. Regula enim Benedicti apparet fuisse approbata per Gregorium, qui de ipso Benedicto in eius vita loquens, ait; *Hic Sanctus vir Doctrina verbo non mediocri fulsit; nam scripsit Monachorum Regulam descriptione præcipuam, & sermone luculentam, cuius si quis vult subtiliùs vitam, moresq; cognoscere, potest in eadem institutioni Regulæ omnes magisterij illius actus inuenire.*

Per hæc verba, vt dicit *Io. Bellet. in lib. de Ecclesiasticis Officijs cap. 13.* & refert *Campegius in suo consilio fol. 3. ver. tertia principali*, approbatur Regula Beati Benedicti, approbatur etiam per Alexandrum II. in *can. iuxta Calcedonense*, & per Bonifacium Papam I. *16. q. 1. can. sunt nonnulli*, & per ea, quæ habentur in *can. hinc est, §. superiori, ead. quæst. & 17. quæst. 2. can. Consaldus, & 18. quæst. 1. can. statutum, & quæst. 2. can. perniciosam*, & per *Concilium Aurelianum cap. 3.* & per *Concilium Magunt. quòd Abbatissa cum Monialibus &c.* item *cap. 21. eiusdem Concilij*, & in *Cōcil. Tribulien. cap. 13.* & in *Concilio Toletano cap. 5.* pront hæc omnia ponit *Burcardus in summa lib. 8.* & insuper habetur *ext. de stat. Monach. & de Regular. cap. super eo, & de appell. cap. ad nostram, & cap. reprehensibilis, & Io. de Deo in tract. de dispen. Papæ*, sic ait, *vt*

257 *Patres testantur, tres fuerunt Regulæ principales: prima Basilij, secunda Benedicti, tertia Augustini*, vt testatur Papa Innocentius, *18. quæst. 2. can. perniciosam*; & multæ aliæ auctoritates super prioritate huius approbationis habentur in *recollectis* prænominati *Io. Antonij de Papia fol. 57.* per totum, & integrum Consilium, *Lancellotti Decij fol. 93. & Rolandus de Curte in suo consilio fol. 120. Io. Baptista de Sancto Blasio in suo consil. fol. 338.*

Neque est verum, quòd Regula Augustini fuerit priùs approbata per Gelasium in *can. Ecclesia Sancta Rom. 15. dist.* vbi generaliter approbantur opera Augustini, quæ non sunt contrà fidem, nec contrà bonos mores; in eo autem textu nulla fit mentio Regulæ, & consequenter Regula non est approbata cùm similiter videamus ibi idem dici de opusculis Hieronymi, & tamen nullibi in iure

258 cautum repetitur, quòd Regula Hieronymi sit approbata, subditur ibi, quòd cùm non constet quandò Regula Augustini expressè fuerit approbata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem Dominici Cardinalis, & aliorum superiùs citatorum, asserentium Regulam Benedicti esse priùs approbatam; est dicendum, priorem approbationem in ea interuenisse, quàm in Regula Augustini, & maximè cùm vbique locorum videamus in iure priùs nominari Monachos Benedicti, & Regulam Benedicti, quàm Canonicos Augustini, & Regulam Augustini; immo de Canonicis, & Regula Augustini, vel nulla, vel rarissima est mentio. Eædem, & aliæ responsiones ad dictum argumentum Canonicorum dantur etiam in *Consilio Ferrariensi, columna decimatertia, & in Consilio Bononiensi, columna septima, & columna decimatertia, & in Consilio Caccialupi, vers. Reuerendi Patres, & in secundo Consilio prædicti Raymundi de Lupis, vers. ad tertium, fol. 122. & in altero dicti Io Antony de Papia fol. 300.* & in multis aliis ex prædictis Consiliis, in quibus locis etiam omnes prædicti Doctores præsupponunt pro indubitato, quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem Apostolicam factæ, & sic quòd Regula primò approba-

probata habet ius prælationis, & præeminentiæ antè alias, non autem tempus institutionis, & ordinationis factæ per Institue[n]tem, & Ordinantem ipsam Regulam, quòd dicunt probari inter alia in *Clem. 1. de Relig. dom. in Clem. cùm ex eo, de sent. excom. & in can. consuluit, qui Clerici, vel volentes, & in can. perniciosam*, 18. *quæst.* 2. *& in specul. de stat. Regul. ver.* 37. antè enim quàm confirmentur huiusmodi Regulæ, non sunt in consideratione quoad effectum iuris, sed sunt in rerum natura tantùm de facto, vt affirmat *Gemin. in cap. quorumdam, de elect. in 6.* idem tenet *Abb. in cap. nimis, il 2. de excess. Prælat. & Pet. de Monte in sua Monarchia, quæst.* 5 & dicit idem *cons. Bononien. bene facere glos. iun[c]to sex. can. Episcopo,* 17. *dist. & Io. Andreas in cap. quia ex eo, de past. in 6. & in cap. 1. de Religios. dom. & in cap. vnico, de excess. Prælat. eo. lib.* cum multis alijs ibi allegat. quæ tanquàm non necessaria, & breuitatis causa pertranseo.

Quintò hanc præstantiam tribuit Congregationi Casinensi dignitas Abbatialis, quæ consistit in capite ipsorum, & non competit ea dignitas Canonicis Regularibus Lateranen. cùm Abbatialis 259 dignitas inter alias Ecclesiæ dignitates post Episcopalem immediatè præfulgeat, & dicitur habere dignitatem, *cap. vt Apostolica, de priuil. in 6.* & sic 260 ipsi Abbates cum suis Monachis debent poni in loco digniori; cùm ipse sit caput, & Monachi membra, *c. nouit, extra, quæ fiunt à Prælatis sinè cons. capit.* 261 & membra à capite discedere non debent *d. c. nouit, & lucium in diuersis, ff. de Relig. & sump. fun.*

Nec refert, quòd aduersarij dicant, quòd etiam ipsi habent Abbates, ad quod probandum adducunt *can. statuimus*, 19. *q.* 3. vbi Vrbanus scribit Abbati S. Ruffi, Canonicorum Regularium Sancti Ruffi, qui decessit Archiepiscopus Auinionensis, & in *c. intelleximus, de ætat. & qualit.* colligit. Abbatem Canonicis Regularibus præfuisse, vt in *c. ex parte, & c. 1. & 2. de sent. & re iudic.* fit mentio Abbatis Canonicorum Regularium in Remensi Diœcesi, & in *c. significasti secundò, de homic.* in Italia autem est Abbatia Sancti Andreæ Vercellen. quæ semper fuit Canonicorum Regularium, & Abbatia Sancti Petri ad Aram Neap. cui semper Canonici Regulares præfuerunt, & Abbatia in Cælo aureo Papiæ.

Quia respondetur primò, vt dicit *Campegius in suo consilio fol. 3. ver. quinta ratio*, quòd si habent Abbates, illos non habent propriè, sed impropriè; quia Regula eorum nullibi dat eis Abbatem, sed Præpositum, siuè Priorem, Benedicti autem Regula dat propriè Abbates, *arg. l. 1. ff. si ager vect.*

Secundò modo respondeo, quòd isti Reuerendi Canonici sæpè faciunt prout Monedula, induentes se plumis alienis: illi enim Canonici de quibus in *can. statuimus* 19. *q.* 3. & alii per totam Galliam, & Germaniam existentes non erant, neq; sunt sub institutione Sancti Augustini, sed de institutione Sancti Ruffi, prout superiùs ex Eremitano Bergomate retuli, & ideò nihil habent commune cum ipsis Augustinianis, si ipsi Domini Lateranen. sunt Augustiniani, quod valdè dubium esse superiùs est probatum: dicit enim idem Eremitanus fol. 29. hæc verba. Qui à Beato Augustino in Cathedrali Ecclesia Hipponensi instituti sunt, vt ex Clericis secularibus Regulares fierent, hi titulos suos, vt in Regula cautum est, habere debent, sed qui à Sancto Ruffo in Galliarum partibus, hi secundum Hugonis expositionem Abbatis nomine noncupantur, vt iex. *in can. statuimus, iuxtà suprascriptionem*, 19. *q.* 3. expressè hoc probat, sub tit. Sancti Ruffi Canonicos Regulares esse, & hos regi per Abbatem.

Quod si omnium Canonicorum Regularium prærogatiuas, Domini Lateranen. adscribere sibi velint, poterunt etiam dicere, quòd habent Episcopos, & Archiepiscopos, quia fuere Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonici Regulares.

Itaque cùm ex proprietate suæ Regulæ non habeant Abbates, remanent quòd quatenus illos habeant, non possunt habere, nisi ex priuilegio Apostolico, quod si non exhibeatur non præsumitur, & omninò, etiam si exhiberent priuilegium, essent postponendi Abbatibus Casinen. quoniam essentia, 262 & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio, vt habetur in *l. qui habet, ff. de tutel.* & quòd nomen Abbatis non conueniat Canonicis Regularibus ex proprietate Regulæ, probatur non solùm auctoritate *Innocentij in c. tum illorum, de sent. excommun.* vbi dicit, Canonicos Regulares habere Priorem, non Abbates, & cum eo concordat *Io. Andr.* vbi *in glos. in vers. Abbatum*; sed etiam ex *can.* 1. 19. *quæst.* 3. vbi Alexander Papa dicit, nullus Abbas, vel Monachus, Canonicos Regulares à proposito suæ Religionis abducere &c. & in multis aliis locis, in quibus probatur, Abbatem esse nomen correptiuum Monachorum, & è contrà, non autem Canonicorum Regularium, qui vt præfertur, non habent Abbates, nisi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam per maximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduersariorum producta, quam ipsi falsò appellant sententiam Concili Constantiensis, cùm sit Bulla expedita nomine Concilij in forma *rationi congruit*, super supplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monasterij Crutzreligen. extrà muros Constantiæ Ordinis Sancti Augustini, signata per Ioannem Papam XXII antequàm ex dicto Concilio priuaretur, cuius summa est, quòd idem Ioannes Papa exposito sibi pro parte dicti Abbatis, & Conuentus Ordinis Sancti Augustini; quòd licèt institutio Regularis ipsius Ordinis, ac eius per Apostolicam Sedem approbatio, longe præcedere institutionem, & approbationem Ordinis Sancti Benedicti, & Abbas pro tempore existens dicti Monasterij in Crutzreligen. Mitra, & Anulo cæterisque Pontificalibus insignijs ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ vti consueuisset, ac eidem Abbati Monasterij in Crutzreligen. vt Patri Abbati plura alia Monasteria dicti Ordinis Sancti Augustini subessent; & propterea Abbas, & Conuentus, necnon Canonici eiusdem Monasterij in quibuscunq; actibus Abbati, & Monachis Monasterij Sancti Petri domus eiusdem Ciuitatis Constantiæ

debe-

deberent praeferri nihilominus se opponebant &c. supponitur quòd propterea, vt idem Ioannes Papa ad tollendum occasionem scandalorum dignaretur salubriter prouidere, idem Papa huiusmodi supplicationibus inclinatus, voluit, & concessit quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzreligen. Ordinis Sancti Augustini deberent praeferri Abbati, & Monachis praedicti Monasterij Petri domus Ordinis Sancti Benedicti. Cuius Bullae tenore tali existente, apparet, quòd non est dispositio conciliaris sed solius Ioannis Papae posteà priuati: & quòd non est sententia, sed mera gratia, facta sine cognitione causae, ad preces, & expositionem vnius ex partibus, sub illa erronea narratiua, & expositione, quòd institutio, & approbatio Regulae Sancti Augustini esset antiquior Ordine, & Regula Sancti Benedicti; & simul dispicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat suam intentionem in priuilegio Apostolico, non in proprietate Regulae, & consequenter facit contrà ipsos Dominos aduersarios, nisi etiam ipsi ostendant simile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipsi ex proprietate Regulae non habeant Abbates, sed dumtaxat Priores, planè fatetur *Celsus* ille eorum antesignanus, *in secunda parte sui libelli, vers. secundò, in, cap. innotuit., & vers. quintò habetur, & vers decimosextundò*, etiam patet, sed haec dicta sint ex abundanti, sufficit enim illud solum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulae.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiae, & Vercellis est fallacia, quia benè habent dicta Monasteria, in quibus antequàm ad eorum manus peruenirent, erat dignitas Abbatialis, quia erant aliorum Ordinum, qui alij Ordines fuerunt suppressi; cùm Monasteria fuerunt applicata ipsis Dominis Canonicis, & suae Congregationi, & consequenter fuit etiam suppressa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monasteriorum Praelati minùs sunt Abbates, nisi nomine, quod sibi ipsi praesumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monasterijs mutantur ad alia loca non sine dedecore descendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Praelati; videlicet Praepositi, aut Priores; cùm nostri Casinenses postquàm semel effecti sunt, Abbates alicuius Monasterij, quamuis mutent loca, semper tamen remanent Abbates, quia in omnibus eorum Monasterijs ex propria tum Regulae, tum eorumdem Monasteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, atque illam plenam; itàut electus Abbas illicò possit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tàm in gubernatione Monasteriorum, quàm in Pontificalibus, vt patet ex literis Eugenij IV. Dat. Florentiae pridie Kal. Iulij 1436. quae sunt in *libro priuilegiorum fol. 32. col. pen. & fol. 26.* habent hoc capitulum, videlicet. *Volentes insuper quod Praelati Congregationis praedictae licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monasteria eiusdem Congregationis regere, & administrare, atque omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.*

Vnde patet nostros Casinenses ex proprietate Regulae esse veros Abbates, & perpetuos, quia semel electi nunquàm ab administratione deponuntur, licèt non semper in eodem loco perseuerent, cùm inter D. Lateranenses nesciant designare, nisi tres, quos ipsi (licèt verè non sint) nominant Abbates, qui propterea cùm, aut vllo modo, aut non nisi per priuilegium sint Abbates, non possunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Casinen.

Ex praedictis resoluitur simul tertia pars nostri propositi faciens ad causam, de qua agitur: videlicet quòd Casinenses non sint veri Abbates, meritò locum habent in Concilio, & procul dubio praeferendi sunt Dominis Canonicis aduersariis; maximè cùm ipsi Abbates, qui sunt in Concilio sint ibi, vt singuli Abbates, & pro talibus fuerit iam dudum admissi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui sunt ex Dominis Lateranensibus dicuntur esse ibi dumtaxat, non vt singuli, sed vt nuncij suae Congregationis.

Non ommitto, quòd cùm aliàs dixerimus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam si essent Canonici Cathedralis Ecclesiae, & quòd si ipsi Canonici Lateranen. antè hac non fuerint admissi ad Concilium, ipsi dixerunt mirari, & nescire quo auctore talia diceremus; sed vt desinant de caetero mirari, respondemus, primam partem tàm pro petitorio, videlicet, quòd 263 Abbates de iure habeant locum in Concilio post Episcopos, probari per *Petrum de Monte in Monarchia, q. 3. in princ. ver. quo verò ad Ecclesias, & q. 5. vers. post Archiepiscopos*, in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui posteà de Concilio celebrando scripserunt, & legere est in monumentis omnium Conciliorum, in quibus semper interuenerunt Abbates; quàm etiam pro possessorio, ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III. & Iulij III. & in alijs anteà; Secunda verò pars, quòd ipsi Canonici non habuerunt in Concilijs locum, non requirit auctorem, si ipsi non ostendant vbi, & quandò, & quomodò interfuerint: cùm superiùs de iure probatum sit, quòd non existentes veri Abbates, non possint modo aliquo inibi habere locum, etiam si essent Canonici Ecclesiae Cathedralis.

Ad quaedam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla Eugenij IV. quandò concessit eis Ecclesiam Lateranen. & cottam, seù camisiam lineam, quam gestant, & alijs similibus amplissimae sunt confutationes: prout etiam pro confutatione partis Monachorum, multa alia argumenta superiùs non deducta, sunt in anteà citatis dictorum antiquorum consilijs, quae breuitatis causa non refero, sed si Dominationes vestrae Illustrissimae super illis dubitabunt, illicò ad singula dabuntur responsa. Etsi deducta nedum sufficiant, sed (meo iudicio) superabundent ad disponendum oculatam iustitiam DD. VV. II. pro parte meorum Casinensium.

Antonius Massa Gallesius.

Pro

Pro eisdem Reuerendis Monachis S. Benedicti in supradicta præcedentiæ causa aduersus Canonicos Regulares S. Augustini.

Allegationes

Marci Antonij Burghesij Senensis Sacræ Aulæ Consistorialis, & Pauperum Aduocati, qui fuit Summi Pont. Pauli V. fel. record. genitor.

Videbatur prima consideratione dicendum, Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere ab illis, quos instituit B. Augustinus. Et 264 primo; quia vbi concurrunt, eadem persona, res, & causa, probatur identitas, *l. cum quæritur, ff. de except. rei iud. & Rom. conf.* 198.

Et quòd sint eædem personæ demonstratur ex eo, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, sunt Christiani inseruientes Deo, & viuentes sub eadem 265 Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Augustini, non sint in rerum natura; tamen illi qui hodie sunt, constituere videntur eamdem Congregationem, etiam si aliqua qualitas esset mutata, sicut dicimus in populo, Vniuersitate, siuè Collegio, *l. proponebatur, ff. de iudi.*

Et appellantur eo nomine, & eadem res, & causa concurrit, quia viuunt in communi, & non habent proprium, vt viuebant Apostoli, *can. dilectissimus, can. scimus*, 12. q. 1. quam vitam amplexus fuit Augustinus, & Canonici Regulares ab eo instituti, *can. nolo, can. non dicatis, eadem* 12. q. 1. & habetur per *eumdem Aug. in 2. serm. de Vit. Cler.*

266 Secundò comprobatur, quia identitas ostenditur quotiescunque nomen, & duæ qualitates, seu demonstrationes concurrunt, *Bart. in l. demonstratio, q. 7. ff. de condit. & dem.* quod procedit etiam si fit in aliquibus alijs diuersitas, *Paul. in l. si in homine, C. de test. Alex. conf.* 231. *col.* 3. *lib.* 1. *Ruin. conf.* 155. *num.* 10. *lib.* 5. concurrit enim in 267 casu nostro nomen; quia hi Canonici Regulares appellantur sicut illi à Beato Augustino instituti; conuenit idem modus viuendi, & etiam conuenit habitus, vt not. in *Clem.* 1. *de elect.*

268 Tertiò hoc idem dici potest, solùm arguendo ab habitu; quia præsumitur quis talis esse, qualem demonstrat habitus, *l. item apud §. si quis Virgini, ff. de iur. iur. c. si Iud. x laicus §. idem esse, & Dom. & Franc. de sent. excom. lib.* 6.

Quartò videtur hoc probari ex consuetudine in Vrbe, secundùm quam Regulares Canonici, tanquàm descendentes à Canonicis Regularibus Sancti Augustini, præcedunt Monachos, sed consuetudo est lex, & transfert onus probandi in dicentem contrarium, *l. de quibus, ff. de legib.*

Quintò identitas videtur probari ex attestatione Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illorum credentiū in primitiua Ecclesia à Marco Petri Discipulo in Alexandria institutos fuisse, & quos D. Augustinus diuinis Regulis, & doctrina decorauit, quæ quidem Eugenij verba etiam si narratiua, & non dispositiua essent, probationem afferre deberent, cùm præsertim Papa se in illis fundet *Clem. vnic. de prob. Alex. in conf.* 112. *lib.* 7. *Socc. conf.* 87. *n.* 7. & post alios *Dec. conf.* 341. *num.* 5.

Et hoc maximè, cùm Eugenius processerit ex certa scientia, quo casu excluditur omnis error; & ideò in dubium reuocari non debet, trad. *Dec. consil.* 271. latè *Parif. conf.* 3. *num.* 72. *lib.* 4. & eò magis procedunt prædicta, cùm simus in antiquis, quo casu ex similibus verbis absolutè oritur probatio trad. *Iaf. in conf.* 65. *lib.* 3. *Parif. conf.* 104. *nu.* 47. *lib.* 1. cum alijs trad. per *Aym. in suo tractat. de antiq. tem. in* 1. *par nu.* 8. & est regulare, quòd verba in antiquis probant *Bar. Bald. Salic.* & alij in *l. cùm aliquis C. de iur. delib. Ant in c. si de success. ab intest.*

Sed præmissis non obstantibus, contrarium de iure respondendum est. Et quamuis nos tenentes partes Venerabilis Congregationis Casinensium, non debeamus elaborare in ostendendo, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, non descendūt ab illis institutis à D. Augustino; sed dumtaxat sufficere videatur, vt ostendamus, quòd ea, quæ deducuntur ex aduerso, non probant descēdentiā, quam ipsi probare debent; postquàm in ea se fundant, *l. ei qui ff. de prob.* trad. in terminis descendentiæ post alios *Parif. cōf.* 23. *n.* 233. *lib.* 1. Tamen, quod Canonici Regul. non sint de institutis à B. Aug. credimus ex infrascriptis satis concludēter demōstrari posse.

269 Et primò, quia instituti à B. Augustino, fuerūt in Ecclesia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipso Capite in Episcopali dignitate existente; sed cùm Canonici Regulares non sint in Cathedrali Ecclesia sub Episcopo, sed in alijs inferioribus sub suis Prioribus, non possunt dici de illis esse; inter Canonicos enim Cathedralis Ecclesiæ, & alios Ecclesiæ inferio 270 ris, magna est differentia; & ideò ratione capitis, quod est Episcopus, à quo membra separari nō possunt, Canonici in Cathedralibus sunt in dignitate, *Dom. in c. quamuis § quāquàm, ver nota tertio, de preb. lib.* 6 *Doct* & ibi post alio *Fel. in c. pastoralis, de offic. deleg.* trad. *Sarn. in c. statutum nu.* 28. *de rescrpt. lib.* 6. quomodò igitur possunt esse de illis, institutis à B. Augustino, cùm non existant sub Episcopo, etiam in Cathedrali Ecclesia: illi enim, qui sunt sub Episcopo in Cathedrali; vt contingit in Ecclesia Cæsaraugustana, & alijs similibus, hæc forsan allega-271 re possent.

1 Secundò non potest dici, quòd sint de illis; quia Canonici Regulares, qui sūt in causa sub suis Prioribus viuentes, ex professò emittunt tria vota, vt 272 cauetur *lib.* 1. *suarum const. c.* 1. *& vlt.* tamen illi sub Augustino non emittebant ex professò illa tria vota; licèt voluntariè secundùm illa viuerent: hoc 273 demōstratur; quia illis permissum erat proprium habere, *can. certè*, 12. *q* 1. sed professio adimit hanc 274 libertatem; & quòd propterea, professio statum mutaret personæ, dixit *Bald. in c. cùm magistrum, vers. in glos. de elect.* qui allegando *tex. in l. in causa, ff. de minor.* intellexit per professionem mutari statum de libertate in seruitutem; in quibus terminis loquitur *tex. alleg* trad. per *Doct in auth ingressi, C de Sacrosanct. Eccles.* quo datur intelligi, quod vbi sub Regula Augustini ex professione nō obligabantur, sed Deo eo modo voluntariè inseruiebant, Canonici, qui sunt in causa, libertatem hanc amiserunt, & statum mutarunt. Et ideò cùm sit differentia in ipso statu, & sic in substantia, sequitur,

Mm quòd

quòd non potest considerari inter istos,& illos vera essentia, sed diuersa, & ex diuersitate circà substantialia, *l. pacta conuenta*, & ibi *glos. & Doct noti ff. de contrahen. empt. Doct.* per illum *tex. in l. ius ciuile, ff. de instit.* & iure cum alijs *trad. in l. aedita, C. de eden.*

275 Tertiò descendentia probatur deduecn. à stipite per continuam successionem, sicut à fonte apparent deriuari riuuli,& sicut à radice palmites.*l. pronunciatio in fin. ff. de verb. signif.* trad. *Bal. in c. 1. §. si verò, de grad. success. in feud. & in c. 1. qui sibi & succ. Bal. cons.* 137. *lib.* 2. *Ang. cons.* 110. *col.* 2. *num.* 4. *Paris. cons.* 65. *num.*10. *cum seq lib.* 3. quæ quidem continuata descendentia deduci vllo modo non potest in term. nostris; igitur non possunt Canonici, qui sunt in causa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & descendentia; quia sumus in claro, quandò Congregatio initium habuerit; & ideò in literis Eugenij, & in *c.* 1. *lib.* 2. eiusdem Congregationis, noua planta-

276 tio appellatur; *nouellum* enim idem est, quod *nonum l. iubemus*, & ibi not. per *Doct. C. de erogat. mi-*

277 *lit. lib.* 12. & *nouum* propriè dicitur, quod de nouo ortum habet, vt de se patet. Et ità exponit *Archid in c.* 1. *§. suscepto, de elect. lib.* 6.

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis nostris, debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cùm illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod significat *not.* in *c. solitè, de maior. & obed. & plantare, de priuil. not. in c. solitè, de maior. & obed.*

279 Et propterea non obstat, quòd verbum, *nouum*, quandoque accipiatur pro, *vltimo*; quia cùm in casu nostro dicatur nouella plantatio, ostēditur, quòd non quia vltimo loco instituta sit, sed quòd nouiter sit plantata ad ipsius ortum, & verba importāt, à quorum proprietate, & potiori significatu recedendum non est, *l.* 1. *§. qui in perpetuum*, & ibi not. *glos. & Doct. ff. si agri vectig. l. non aliter, ff. de leg.* 3.

Sed etiam aduertendum est, quòd si verba præfata intelligerētur pro vltima, ad ea, quæ per *Alex.* & alios in *rub. ff. solut. matr.* adhuc minùs inferri possit ad descendentiam de qua in proposita difficultate, cum descendentia, vt dictum est, detur per continuationem a suo principio, de quo agitur, vel alia similis vltima fuerit; & tamen quòd nō descenderit à Congregatione S. Augustini; aliud enim est militare sub Regula S. Augustini, & ad illum vltimo loco venire; aliud est esse de illis Clericis, seù Canonicis, seù ab illis descēdere, præsertim ad effectum, de quo agitur; quia primum absq; descendentia inducitur per assumptionē eiusdem Regulæ, & eiusdem professionis, in illis, qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem se transferunt. Quo casu, ex tunc illius Regulæ, & Religionis esse incipiunt, *cap. recolentes. §. caeterum* & ibi *Petr. de Anchar. de statu Monachor.* sicut, & alii quàm plures sunt, qui vitā, & institutionem B. Augustini susceperunt, vt tradit idem *Petr. de Ancar. cons.* 321. qui non propterea descendentes dici possent ab illis; aliud verò, quod ad descendentiam pertinet cōsequimur à primo principio per continuationem, vt supra dictum est, quæ nullo modo considerari potest in hac nouella plantatione.

280 Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo, quòd Ciuitas Hipponen. funditus à Vandalis fuit destructa, & Ecclesia ibi existens aduersa cum suo Clero, vt testātur historici, quibus in sim ilibus, credēdum est, præsertim in antiq *glos. in can. placuit* 16. *dist. Bart* & ibi post alios *Ias. num.* 25. *Dec. num.* 21. *in leg.* 1 *ff si cert. pet.* quæ cùm numquàm fuerit ędificata, frustrà quæritur de ipsius iure, aut præeminentia, *Bal. in cap.* 1. *col.* 3 *de pact. cōst. Alex. cōs.* 193. *lib.* 2. & spatio 30. annorum Monasteria, & illius iura extincta esse præsumi dixit *Bar. in l. haereditas ex die. ff. de haer. inst.* & per consequens non potest considerari descendentia per continuationem.

Nec obst. si dicatur, potuisse aliquos ex illis sub B. Augustini Regula venientes extare, penès quos conseruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno superexistente consistit, *l. sicut*, cùm ibi not. *ff quod cuiusque vniuer. Alexan.* & alij in *l. si grege, ff. de legat.* 1.

Quia procederet si constaret, aliquos euasisse, & Ecclesiam in continēti reædificatam fuisse sub suo capite, hoc est Episcopo, & hoc modo data fuisset continuatio, & fuisset eadem Ecclesiam, & ijdem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati cùm igitur defecerit Episcopus, & non probetur reædificatio cum eisdem qualitatibus, & quidem substātialibus, prout est habere pro capite Episcopum in Ecclesia Cathedrali, impossibile est considerare descendentiam, & quòd isti Domini Aduersarii sunt de illis.

Nec obst. allegata in contrarium, & primò dum dicebatur concurrere eamdem personam, rem, & causam; quia non possunt dici eædem personæ, ex eo, quòd Canonici isti Regulares sūt Christiani inseruien. Deo in communi; quia si hoc esset verum, omnes alii viuentes sub Regula S. Augustini possent dici esse de illis, qui instituti fuerunt ab Augustino, & tamen hoc nemo dixerit, cùm eorum habeantur principia absque aliqua descendentia ab institutis à B. Augustino.

Præterea tunc ex identitate personæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quandò est eadem persona in speciē, vt contingit in *d. l. cùm quaeritur, ff. de except. rei iud.* vbi requiritur, quòd sit eadem persona, cum qua actum fuerit, alias dicitur ees inter alios acta, & non præiudicant, *cap. quamuis, de rei iud. toto titulo C. res inter alios acta*; & in terminis, consuluit *Roman. cons.* 196. ibi erant iidem homines vniuersitatis, qui priùs soluebant illa onera, quæ hodie ipsimet soluere dicebantur.

Sed in casu nostro non sunt illimet in specie, qui instituti fuerunt ab Augustino, nec possunt dici ijdem esse iuxtà terminos, *l. proponebatur*: quia ille *tex.* procedit durante eodem corpore Collegii, vel Vniuersitatis. Quo casu subintrantes censentur illud corpus, & propterea idem dicitur; hoc idem contingit in grege, vt trad. *Bal. in d. l. si grege, ff. de legat.* 1.

Sed si extinguatur in totū illud corpus, vt puta, Populi Vniuersitatis, seù gregis, tūc non intrat subrogatio, quæ locum habet per continuationem rēporis, & non dicitur idem, etiam si de nouo constituatur, sicut dicimus de domo in totum destructa,

& de

& de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus; secus si non in totum, vt dicit *text. in l. si ita §. fin. ff. de leg.* tradunt *Doct.* per illum *tex. in l. inter stipulantem, §. sacram, ff. de verbor. oblig.* Cùm igitur non constet de huiusmodi continuatione, sed potiùs constet de contrario; igitur dicendum est, non concurrere identitatem personarum.

Sed nec concurrit eadem res; quia Canonici, seu Clerici recepti à B. Augustino erant in Ecclesia Cathedrali sub Episcopo; & isti sunt in Ecclesijs inferioribus sub suis Prioribus, seu Præpositis, ex qua diuersitate rei, oritur etiam diuersa conditio personarum, sicut etiam est diuersa res, & causa, postquam sub Regula Augustini voluntariè Deo famulabantur, & isti ex professo, qui inducunt diuersam iuris determinationem, cùm professio mutet statum, voluntaria verò obseruantia trium votorum non immutet *Bal. in d. c. tum magistrum*, probatur in *c. sicut, c. consuluit, c. postulasti, de Regul.* & per consequens causa est diuersa, vt not. in *l. & in eadem de except. rei iud.* trad. in *l. sæpe, ff. de re iud.*

Prout non obstat, quòd secundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine, & duabus concurrentibus demonstrationibus:

Quia respondetur, quòd quantùm ad nomen, non video, quòd sit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenus legerim, quòd illi instituti ab Augustino appellarentur Canonici Regulares, sed Clerici, vt in *can. volo, & in can. non dicatis, & in can. certè, 12. q. 2.* tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonstrationes, nec respectu professionis, nec respectu habitus: & de professione suprà est dictum, de habitu statim dicetur, respondendo ad tertium fundamentum.

Sed etiam, quòd illæ demonstrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret consequentia, quòd isti Domini Canonici Regulares essent de illis institutis à Beato Augustino, & quòd ab illis descenderent.

Quia licèt Beatus Augustinus Clericos sub eadem vita ab Apostolis tradita, in Ecclesia Cathedrali Hipponen. receperit, non tamen sequitur, quòd alij, qui successiuis temporibus auctoritate Sedis Apostolicæ eamdem Regulam Sancti Augustini sunt amplexi, dicantur esse de institutis à Sancto Augustino, & quod ab illis descendant, cùm aliud 281 sit succedere, & aliud se submittere: & propterea Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares simpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares institutos à Beato Augustino.

Non obst. tertium argumentum sumptum ab habitu: quia huiusmodi fundamentum est fallax, 282 & hinc solet dici, habitus non facit Monachum in *Auth. de Monach. §. 1.* cum alijs trad. in *Clem. 1. de stat. Monach.*

Sed præsupposito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad descendentiam; quia conuenit, quòd assumentes Regulam, vel ad illam se transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam assumant, *c. recolentes, §. cæterum, de stat. Monach.* & ideò dicendum est, habitum Canonicos Regulares assumpsisse; quia se submiserunt Regulæ Sancti Augustini, non autem quia ab eo fuerint instituti. Et ideò dixit *glos. in Clem. 1. in ver. habitus, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam Sancti Augustini; non autem dicit qui sunt instituti à Beato Augustino; sed etiam re- 283 spondetur, quòd non constat, quòd instituti à Sancto Augustino gestarent istū habitum, & proptereà *Bergomen.* in suo *supplem. chronicarum lib. 9. fol. 220.* asserit non potuisse inuenire, quo habitu instituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduersarij Canonici, qui sunt in causa, deberent concludenter probare illum antiquum habitū, ad hoc, vt inferre possent ad habitum, quē illi gestant, cum illo identitatem; & ideò videmus, quòd multi profitentur Regulam Sancti Augustini, & non deferunt tunicam lineam, vt sunt Fratres S. Mariæ Seruorū, & alij, de quibus loquitur *Petr. de Ancb. cōs. 331.* & hoc non alia ratione, nisi quia non habetur certitudo habitus, gestare soliti ab illis receptis, & institutis à Beato Augustino: adeò quòd minùs potest dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit sufficere *glos. in d. Clem. 1.* & per *Doct. in cap. Deus, de stat. Monach.*

Nec obst. quod dicitur de consuetudine in Vrbe recepta; quia potest constare, quòd in processión. fuerint positi in loco digniori, sed id factum fuisse ob aliam causam; quia quòd sint de institutis à Beato Augustino, & quòd ab illis descendant, nullibi apparet; itaq; potuit esse receptum alia ratione, & ideò non resultat, quantùm ad propositam difficultatem, concludens probatio: & per consequens non releuat, *cap. in præsentia, de preb.* cum simil.

Et eo minùs in tali consuetudine potest fieri fun- 284 damentum; quia consuetudo debet considerari in terminis suis, *Ias.* post alios in *l. de quibus, secundo no, ff. de leg.* sed tempore Leonis fuerunt ità cæpti tollerari; quia dimissis scapularibus, & cappis magnis, cum ipsis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquàm Clerici seculares, omisso habitu superiori suæ Regularitatis, quem habitum demit- 285 tere nō conuenit. Semper verò Regulares deferre debent habitum suæ Regulæ, & professioni conformem *20. q. 1. can. vidua*, tradit *Abb. cons. 104. lib. 1.* si igitur illum non detulerunt, non possunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares, 286 & vt professi suæ Religionis: qui enim vult habere locum in processione debet deferre habitum illi conuenientem, ità dixit post *Ant. de Butr.* & alios, quos alleg. *Card. Alex. c. Episcopos 17. dist.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquàm Cathedralis Ecclesiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. *Io. Bapt. Caccialup.* in suo *cons. col 7.* sumunt igitur aduersarij à consuetudine fundamentum, quandò in proces. detulerunt habitum, & hæc consuetudo erit cōtra eos, & sic retorquebitur arg.

Nec obstant literæ Eugenij IV. in quibus fieri 287 video fundamentum magnum: quia verba narratiua in eisdem literis non probant, nisi ad effectum illius reductionis, & pro illius causa; sed vbi seorsum, & ad alium effectum contingat

super narratis dubitari; talia verba nullam faciunt probationem *Felin.* post alios, quos refert, in *can. illud*, *col. fin. & conf.* 539. *col.* 1. *Ruin. conf.* 157. *num.* 25. *lib.* 1. *Aym. conf.* 29.

Nec dicatur, quòd simus in antiquis, & propterea verba narratiua probare debeant; quia nos non sumus in antiquis considerando tempus motæ litis, quod fuit tempore Sixti IV. vt mihi in facto præsupponitur, quo tempore non erant elapsi tot anni, quot requiruntur ad inducendum antiquitatem ad ea, quæ *Innoc.* & alij trad. in *cap. veniens, de verb. sign.* & tunc in non antiquis non statur assertioni Principis super facto alieno: etiam quòd super tali facto fundetur sua intentio in præiudicium tertij, *Anch. in Clem.* 1. *de probat.* quod dictum refert, & sequitur *Alex. conf.* 112. *col.* 1. *ver. accedit, lib.* 6. *Aret. in c. cùm à nobis, de test. & in conf.* 163. *col.* 3. *Dec. conf.* 198. *col. fin. Corn. conf.* 22. *column.* 3. *lib.* 3.

Nec obstat clausula, Ex certa scientia, ob quam 228 videtur, quòd opponi non possit; quia illud procedit in ijs, quæ in iure consistunt, non autem de his, quæ consistunt in facto, & præsertim in anti- 289 quo: quia tunc talis clausula non operatur *Bal. in l. fin C. sententiam rescin. non posse, Alex. conf.* 135. *in fin. lib.* 2. tradit post alios, quos allegat *Dec. in c. ad hac, col. pen n.* 5. *ver. præfata cõclusio, de rescrip.*

Quæ eò magis procedunt, quò ea præsupponuntur in dictis literis, siuè enunciatiuè, siuè dispositiuè dicta esse velimus, minùs vera esse ostendantur, quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regularibus dicit, hi sunt qui primò Christianæ Religionis Clericorum normã, & instituta sectantur, & huius professò sancti Ordinis, & S. propositi post Sanctos Apostolos Marcus Petri Discipulus fuit institutor, & conditor: videtur, quòd immo Ordo Monachalis temporibus illis designatis ab Eugenio initium habuerit, vt latè infistens ex multis *trad. Cassan. de gloria mund. in* 4. *par. consid* 12. quinimmo, & S. Augustinus vitam Monasticam insecutum fuisse, antequàm se cum illis Clericis in Eccl. Hipponẽ. Episcopus, & Presbyter factus recepisset, vt ipsemet testatur in suo *sermone de comm. vit. Clericor.* & trad. *Bergom.* in suo *supplemento*, vt supra allegato, & sic apparet longè post fuisse Canonicos Regulares, & de antiquitate Monachorum, & tẽpore Apostolorum, & subsequenter in Alexandria sub Marco, habetur apud *Cassian. lib. collation. suarum, collation.* 53. *c.* 1. quibus temporibus nullibi legitur, quòd Canonici Regulares habuerint initium, sed benè legitur, quòd post multa tempora suum traxerunt principium, vt puta de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. *Abb. Ioacchin. in exposit. Apocalyp. & Bergom. in eod. supplem. lib.* 12. *fol.* 270. sed his, & similibus prætermissis, quæ adduci ad idem possent, per veros iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia dato, quòd ex verbis Eugenij colligatur, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, instituta illius sancti Ordinis sectentur, non sequitur, quòd succedant ex illis, qui ab initio nascentis Ecclesiæ fuerunt: sed quòd ipsi sint hodie ad illorum exẽplum, seu imitationẽ, vt considerauit *Colleg. Bonon.* in suo *cons. fol.* 10. *vers. & post hoc satisfactum est.*

Præterea ex alio non videtur, quòd à verbis illis possit argui ad effectum, de quo agitur; quia sãctus iste Ordo viuẽdi in communi, qui & tempore Apostolorum, & tempore Marci quando erant illorum credentium, vnum cor, & vna anima, vigebat, vt legitur in *Act. Apostolor. c.* 4. *d. c. scimus,* 12. *q.* 1. conuenit etiam Monachis, & ex vi prædictorum verborum non excluditur, quin, & ipse Ordo caperet etiã Monachos, rùm sub illo modo viuendi, tunc etiam status Monachorum existeret: vnde non est dicendum, quòd Eugenius narrauerit, & exclusiuè ad Monachos, qui & tunc recepti probantur, & quibus ille sanctus Ordo primis illis temporibus cõueniebat. Et propterea non potest inferri ex verbis Eugenii, quòd Canonici Regulares magis descendũt ab illo Ordine, quàm Monachi, & quòd ideò sint præferendi, & hæc interpretatio recipi debet, quia per eam præseruatur ius tertii, cui non est credendum Eugeniũ voluisse præiudicare, *c. super eodẽ, de offic. deleg. l.* 2. §. *si quis à Principe*, §. *meritò*, *ff ne quid, in flu. publ.* cũ præsertim super eo nõ ageretur, vtmeritò verba in literis prædictis nõ debent præiudicare veritati, quæ ex aliis quam plurimis fundamẽtis deducitur.

290 Ex quibus omnes Doctores tenuerunt venerab. Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex cõmuni Doctorum sententia controuersiam hanc decisam esse constat; & Auctores istius cõmunis sententiæ referuntur in *Conc. Colleg. Paduan. col.* 2. *ver. in hanc sententiam.* Et vltrà adductos, eam attestantes cõmunem, sequitur *Dec. in c. auaritiæ, de præben. quam sententiã sequitur Card.* ibi, *cùm præsertim sint Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus est, ad Clericatum fuerunt admissi longè antè B. Augustinum c. doctos,* 16. *q.* 1. cùm tempore Niceni Concilii, qui fuit anno 310. & sic antè Augustinum, qui fuit de anno 437. idem tenet *Prap. Alex.* qui postea Card. fuit *Archid. Dom. & Card. S. Sixti in c. Episcopo.* 17. *dist. Bonif. Vital.* qui fuit Rotæ Auditor in *rub. de reg. in Clem. Boer. in suo tract. de auct. mag. Concil. num.* 85. qui alios adducit *Cassan. attest. communem in suo catalog.* 4. *parte, consiacrat.* 13.

Et quamuis huiusmodi opinio firmetur pluribus fundamentis, & non in eo tãtùm cõsistat, quòd dicatur Monachorum institutio priùs auctoritate Apost. comprobata, tamen quandò, & in hoc cõstaret, Doctores, & cõmuniter tenent, de priori cõprobatione trad. post alios *Aud Sic. in rub de ma. & ob.*

Cum igitur communis opinio legi expresse non contradicens, habeat vim legis, *l. fiidem cum eod. ff de iur. iud.* & ibi *Ang.* & alii not & per omnes in *l.* 1. *ff si cert. pet trad. Ost. in c. inquis. de pecu. Cleric.* nõ est eb ea recedendum, *c. inniaris, de constit.* & trad. *Bar. in l. fin. C. de pæn. Iud. qui mal. iud.* & hoc videmus à Iureconsultis seruatum esse *l.* 1. *ff. de off. quæst.* ibi, *crebrior sententia.*

Quæ quidem communis sententia non solùm ex numero Doct. attendenda est, & seruanda; verùm etiam ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd maximè attenden. est, vt dixit *Alex. conf.* 212. *col. fin. lib.* 7. & tradit *Sarn. in probæmio regul. quæst.* 2. *num.* 10. & eò magis inhærendum est huic communi sententiæ, cùm paucos, vel nullum habeat contradictorem; & cùm eã tres Cardinales doctrina, & inte-

integritate in signes, secuti fuerint, speramus; quòd Illustrissimæ, & Reuerendissimæ D. V. in pari nu. existentes tanta doctrina prædite, quarum integro, & approbatiss. iudicio omnia grauia istius Sanctæ Sedis negotia submittuntur, à tam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burghesius Sacr. Aul. Consist.
& Pauperum Aduocatus.

Pro eisdem Monachis scripserunt etiam Onofrius Camaianus Aretinus Sacræ Aulæ Consistorialis, & Fisci Aduocatus, & alij. Quibus scripturis visis, & pluribus alijs pro vtraque parte adductis, Illustrissimi Cardinales Deputati relationes suas Pio Papæ IV. præsentarunt in hunc qui sequitur modum.

Relatio Illustrissimi, ac Reuerendissimi S.R.E. Cardinalis Ioannis Baptistæ Cicadæ tit. Sancti Clementis.

Coram Sanctiss. D. N. Pio Papa IV.

Sanctissime Pater

291 IN causa præcedentiæ inter Canonicos Regulares, & Monachos Sancti Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici censeantur esse de illis, quos B. Augustinus instituit, & conclusum fuit pro parte affirmatiua, præsupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Ecclesiæ, Apostoli instituerunt Clericos, & Presbyteros, vt habetur in *can. 1. in fin. 12. dist.* & tradit latè *Aug. de Ancona in tract. de pot. Eccles. q. 104. arg. 1. ver. respondeo*; & post Apostolos Beatus Marcus illos primus instituit in Ciuitate Alexandrina, vt refert *Cassia. in lib. de inst. Monachorum*. Postea succedente tempore, cùm Beatus Augustinus videret disciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur symbolum vitæ Apostolicæ, & Clericorum antiquorum, instituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc sunt multa iura in *Decreto, 12. q. 1.* & refert *B. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. ex istis Clericis q. 189 art. 8.* Ex istis Clericis Regularibus propagatus est Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet *S. Thom* in loco supra allegato. *Vinc. in speculo doctrinali, lib. 18. cap. 16.* vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis, postea à B. Augustino Regulariter fuit institutus*; & *in speculo historiali, lib. 16. cap. fin.* inquit. *Augustinus factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit, & capit viuere secundum Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam. B. Antoninus in secunda parte suæ Chronicæ, tit. 15. cap. 16. §. 7. Volat. lib. 21. xom.* ibi, *Ordo Canonicus non tàm ab Augustino institutus, quàm renouatus; ab Apostolis enim sumpsit exordium. Fasciculus temporum in 6. ætate*, vbi inquit. *Ordo Canonicus capit reflorere in Ecclesia Beluacensi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in sua *extrauaganti*, quæ refertur inter *Constitutiones Canonicorum Regularium*. Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo facit optimam facit. Nam cùm materia posset dici dubia, standum est in dubijs determinationi Papæ, *cap. in literis, de rest. spol. Io. Andreas in cap. dilecto, de prab.* & dicit *S. Thom. 2. 2. art. 12. q. 21.* quòd in decisionibus caufarum magis standum est auctoritati Papæ, quàm cuiusuis alterius, etiam Sancti Doctoris.

Nec obstat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, sunt dispositiua, & per modum causæ. Nam Papa asserit velle restituere templum Lateranen. istis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò restituit ijs, vt in eo retineatur symbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apostolorum, & quam Augustinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Ecclesia Lateranensi, per eum introducti, processerunt; & sic propter istam causam disponit. Quo casu assertio huiusmodi probat, & fidem facit, *Bar. in l. emptor §. ancilla, de rei vendic. Alex. conf. 46. col. 2. vol. 1. Iaf. in l. ex his num. 1. C. de mil. test. Dec. in l. si quis in conscribendo num 4. C. de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa scientia, quo casu fidem facit, *Alex. conf. 112. vol. 7. Socc. conf. 87. vol. 3.*

Tertiò, quia in omnem euentum transfert onus probandi in aduersarios, etiam quandò agitur de facto tertij, vt est *glos. in Clem. literis, de probat.* sed per aduersarios nihil est probatum, saltem concludenter, ergò: & præsertim, quià declaratione Eugenij sequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quià sumus in antiquis annorum centum, & vtràque casu narratiua Papæ fidem facit, latè per *Rimin. de antiq. temp. par. 1.*

Vlteriùs; quòd isti Canonici descendant ab illis, probatur sufficienti partium enumeratione. Et primò, quia conueniunt in nomine: nam sicut illi vocantur Clerici, ità, & isti; & licèt quandoque vocentur Canonici, tamen idem sunt, & promiscuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur in *can. certè, & in can. nolo, 12. q. 1. & in can. obseruandum, 15. q. 2.* vbi prohibetur, Clericos munera suscipere, & *Grat.* declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & *in can in omnibus, iuncta glos. in ver. vt Canonici, de consf. dist. 5.* vbi tex. loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & *glos.* intelligit de Canonicis Regularibus, facit *tex. in c. cum causam, de elect.* vbi simpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus sub Regula S. Augustini, & *in c. dilecto, de iudic.* vbi semel dicit *Prior, & Clerici*, & postea dicit, *Prior, & Canonici*, ad idem *c. quoniam, de vit. & honest. Cler. iuncta glos. in ver. Clericos*, & patet, quia Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *de communi vita Clericorum*, & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, est *tex. cum glos. in can. in omnibus, de consec. dist. 5.* cum simil.

Secùdò probatur idẽtitas ex habitu lineo ab ipso Deo instituto, vt habetur *Exod. c. 28. & 39.* Et quod Apostoli vsi fuerint habitu lineo, habetur in *Hist. S. Syluestri de S. Eufrosino*, qui Romam venit indutus Collobio candido, quod fertur fuisse S. Iacobi Apostoli, & in *Apoc.* legitur de Sanctis, qui ambulabat in albis lineis, & ibi not. *Nicol. de Lira*, & ità instituit August. Clericos suos deferre debere, & patet in *sermone suo*, qui incip. *Charitati vestræ*, vbi dicit, *birrũ, et tunicã lineã nemo accipiat, nisi in cõmuni*,

prout etiam hodie Clerici, ac Presbyteri, & Prælati vtuntur vestibus lineis, & hic est habitus proprius Canonicorum Regularium, vt *glos. in Clemen. 1. in verb. habitus, de elect.*

Nec obstat, quòd super habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per *glos.* ibi, & per *Imol. num. 29.* & per *glos. in Clement. nè in agro, §. statuimus*, ibi, *prox.*

Tertiò probatur identitas, etiam ex professione: & primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apostolorum, & tempore ipsius Augustini, vt habetur in *can. nolo*, & in *can. non dicatis, 12. quæst. 1.* & tradit Vrbanus Papa in *can. videntes, eadem cau. & q.* & habetur in *can. præter hæc, 32. distinct. Abb. in cap. Deus qui, de Vit. & honestat. Clericor.* & in *cap. Episcopus, de præb. Præpos. in can. 1. 44. distinct. Barbat. de præstantia Cardinalium quæst. 6.* Nec obstat *tex. in cap. certè num. 1.* vbi Augustinus videtur tollerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum est, quod tolerat Clericos viuentes extrà Collegium, non autem in societate sua, vt dicit expressè in *dicto can. nolo*, & clariùs in *can. seq.* vbi dicit, quòd viuentes in sua societate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votum obedientiæ, quod nihil aliud est, quam negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt tradit *August. de Ancona in d. tract. de pot. Eccl. quæst. 91.* de voto etiam castitatis non est dubitandum, vt per *August. in 2. sermone, de communi vita Clericorum.* Vbi inquit, quòd Clericus professus est sanctitatem, & Clericatum, per quod verbum, *sanctitatem*, intelligitur de castitate, vt per *Augustin. de Ancona in dicta quæst. art. 3.* Et licèt tempore Augustini non fieret fortè professio formalis, prout hodie fit; tamen satis est, quòd in substantia, & quoad effectum idem faciebant, vt dicit *S. Thom. in 4. sententiarum, dist. 98. art. 2. quæst. 3.* vbi inquit quòd antequàm essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat similis modus viuendi, qui hodie reductus est ad Regulam, & tradunt *Ioannes de Turrecrem. 17. quæst. 1. in summa, & Præd. in can. 1. 43. dist.*

Quartò, probatur identitas ex nomine, & qualitate Prælatorum dicti Ordinis, qui propriè sunt Presbyteri, & Præposi, vt dicit *Aug. in speculo*, & in *dicto can. non dicatis, 12. quæst. 1.* nam licèt hic Ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens; nam Regulariter non habent Abbates, sed Præpositos, & Priores, vt declarat *Innoc. in cap. cum titulorum*, per illum *tex. junct. cap. Monachi, de sent. excom.*

Et licèt multę fuerint factę reformationes istius Ordinis per diuersa tempora; per hoc non tollitur substantia, & identitas ipsius, iuxtà *l. apponebatur, de iud. cons. Rom. 198.*

Nec obst. etiam, quod in Bulla Eugenij dicitur, de nouella plantatione apud Frisonariam; quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, ab ijsdem; non autem, quòd nouus Ordo fuerit institutus in d. loco; quia apparet ex Bull. Alex. IV. & Greg. X. quòd antè trecentos annos erat Ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Frisonaria.

Ex quibus, & multis alijs conclusum fuit, modernos Canonicos descendere ab illis, quos Beatus Augustinus instituit.

Secundò principaliter dubitatum fuit: Posito, quòd Canonici moderni censeantur esse de illis, quos instituit Beatus Augustinus. An debeant præcedere Monachos Sancti Benedicti: & conclusum fuit similiter pro parte affirmatiuà.

Primò propter antiquiorem institutionem ipsorum factam à Diuo Augustino, qui fuit longè antè Benedictum, quæ institutio in materia præcedentiæ attendi debet iuxtà *glos. in cap. quorundam, in verb. Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & clariùs apparebit ex infrà dicendis.

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè, & expressè. Tacitè, quia omnes Regulæ antè Cōcilium Lateranen. censebantur ipso iure approbatæ, *c. fin. de Rel. dom. & not glos. in verb. præcessit, in c. vnico, §. pen. eod. tit. lib. 6* pro quo etiam est *tex in can. parsimoniam*, vbi not. omnes *41. dist.* & in *l. 1. de Collegijs illicitis*, quæ licèt sit lex ciuilis, tamen debet seruari in foro canonico, nisi contrarium reperiatur de iure canonico decisum, iuxtà tradita in *c. 1. de non. oper. nunc.* Item censetur approbata Regula antè Regulam Benedicti, cùm fuerit instituta antè illam per centū annos, & vltrà. Per quod tempus præsumitur titulus, iux. *l. hoc iure, §. ductus aquæ, de aqua quot. & æst. c. super quibusdam, §. Præterea, de verb. sig.* Item, quia Ordo huiusmodi fuit institutus per Episcopū, & sic per Ordinariū, qui nō reperiebatur prohibitus antè d. Conciliū, *d. c. fin.* ergò &c.

Præterea dicitur, Ordinem huiusmodi fuisse expressè approbatum antè Ordinem Benedicti per Gelasium in *can. sacrosancta 15. dist.* vbi approbantur in genere omnia opuscula Augustini, inter quæ est ipsa Regula Canonicorum: ergò censetur approbata ab ipso Gelasio, qui Gelasius fuit filius Valerij Episc. Hipponen. qui ordinauit D. Augustinū, & in successorem elegit. Vlteriùs; cùm negari non possit Ordinem huiusmodi fuisse approbatum, saltem per Innocentium II. in *can. perniciosa, 18. q. 2.* huiusmodi actus, qui à principio validus erat, (vt suprà probatum fuit) trahitur ad tempus ipsius institutionis, ac si tunc confirmatus fuisset, vt est *doctrin. Bald. in l. 1. C. de testament.* latè *Paris. cons. 19. num. 37. lib. 1.*

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habet annexum originaliter, *can. nolo, can. nō dicatis, can. certè*, cum simillib. *12. q. 1.* quis non potest esse Canonicus, qui non sit Clericus, not. *Abb. in c. 2. de inst.* Et quòd isti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit *Archid. in can. mandamus, 19. q. ... & Beatus Thom. secunda secundæ, quæst. 189. art. 8.*

Monachi verò ex eorum institutione erant laici, *C. de Episc. & Cler. l generaliter*, canonizata in *can. generaliter 16. q. 1.* quinimmo de iure non poterant clericari, vt notat *Præpos. in can. priscis 55. distinct.* & in *can. requisitus, 1. q. 7.* nisi ex causa necessitatis, vt in *d. can. priscis*, & in *can. moderamine*, & in *can. ex antib. 16. q. 1.* quia alia causa est Monachi, alia

Cle-

Clerici: Monachi enim officiũ est plãgentis, Clerici verò docentis, *can. hinc est, & can. Monachus, can. alia causa*, 16. q. 1. & indè dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericũ bonum, *can. legitur, ead. caus. & quæst.* & ideò scribit Hieronymus ad Ruffum: sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis, *can. sic viue*, 16. q. 1. & quòd Monachi essent laici, & non Clerici; patet; quia soluebant decimas: prout cęteri laici, *glos. in cap. ex parte il 1. in verbo, laborum, de decimis*. Et licèt hodie Monachi fiant Clerici, clericatus huiusmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex institutione, prout competit Canonicis, vt dicunt *D. Thom. & Abb. in locis præalleg.* Ex quo sequitur, quòd causa naturalis attendi debet, & præualet causæ accidentali, vt not. *Bart. in l. 3 ff. de tut.* & in *l. fin. de offic. Procons. & leg.* & ista antiquior ordinatio circà præcedentiam attendi debet, vt not. *Abb.* in term. *in c. statuimus. col. 2. vers. nota ex prædictis, de maior. et ob.* vbi dicit, quòd tanta debetur reuerentia Ordini, quòd olim quandò Monachi, non erant Clerici, simplex Clericus præferebatur Abbati, iux. *can. à Subdiacono 93. dist.* & propterea nõ obstat, quòd hodie Monachi sint arctioris vitæ, & ideò fiat transitus ex Canonicis ad Monachos; quia circà præcedentiam nõ attenditur comparatio meritorum, sed Ordinum, vt not. *Gemin. in cap. Quamuis, §. quamquam, n. 3. de præb. in 6. Dec. in c. 2. col. 3. de re iud. Felin. in cap. postulasti col. 2. de rescrip.* prout patet in Mendicantibus, qui licèt sint Clerici, & arctioris vitæ, tamen postponuntur alijs. Et quia priuilegiũ Clericatus cõcessum Monachis ex post facto, debet intelligi sinè præiudicio alterius, *vulg. l. 2. §. meritò, ne quid in loco publico, cap. quamuis, de rescript. in 6.*

Nec obstat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorum; quia non sunt simplices Clerici: quia priuilegium videtur remansisse penès Clericos seculares, qui ipsos Regulares præcedunt. Nam vt dicit *Augustinus lib. 9. Confessionum*, & in *sermone*, qui incipit *charitati vestræ*, Clerici omnes originaliter viuebant secundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiusmodi relaxare, instituti sunt Canonici Regulares per August. iuxtà priorem vitam; ad retinendum illius symbolum, Clerici verò, qui non seruabant Regulam, vocati sunt seculares, quasi participantes de Regulari quo ad Ordinem, & de seculari, quo ad vitam, vt dicit *glos. in cap. licet in corrigendis. in vers. seculares, de offic. Ord.* & ibi declarat *Abb. col. fin. num. 5. Præpos. in can. 1. col. 34. in fine ver. tertium tempus 44. dist. post Ostien. in summa, de vit. & honest. Cler. §. à quibus in princ.* Et ideò Beatus Augustinus vocat Clericos seculares claudos, tanquàm claudicantes, & vitam rectam Clericalem non tenentes, in *can. certè 12. q. 1.* ex quo infertur, quòd Canonici Regulares, qui seruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis succedunt, & digni sunt maiori laude, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can. si ex bono de pœn. dist. 4. cap. eum qui, de præb. in 6.* & licèt Clerici seculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia sunt sub Episcopo, & sic ratione capitis, *arg. cap. quamuis il 1. de præb. lib. 6.* Nam membra sequuntur caput, *cap. non liceat, in princ. de præscript.* Et ideò si Ecclesia Cathedralis esset Regularis, prout multæ sunt, Canonici Regulares illius Ecclesiæ præcederent quoscunque Clericos, ratione capitis, prout seruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate instituentis, idest Augustini, qui fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit *tex. in cap. 1. de obli. ad ratio.* sed etiã solemnis Ecclesiæ Doctor, & secundus post Apostolos, vt habetur in *cap. vnico §. sic alma mater, de reliquijs, & Veneratione Sanct. lib. 6.* Et non est dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam si sit posteà ordinatus *cap. per tuas* vbi *Abbas*, & alij notat. *de ma. & obed.* Ideò dicunt, quòd ordinatus à Papa, licèt posteriùs, præfertur ordinato priùs ab Episcopo, facit *cap. quia sæpè §. 2. de præb. in 6.* Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod est nomen sollicitudinis, & non dignitatis, vt est *glos. in cap. tuam, in verb. non ascendant, de ętat. & qualit.* & in *can. accedens, in ver. Abbatem 50 distin.* & competit etiam cuilibet Præposito Collegiorum secularium, & artium vilium, vt tradunt *Alciat. in l. Collegiorum, de verb. signif.* & ideò in Ecclesia postponitur Ostiario, & alijs in minoribus Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono 93 distin.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum nostri temporis, eis competit ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ *de priuil. lib. 6.* potest concedi huiusmodi priuilegium, prout sępissimè concessum fuit, & conceditur etiam Prioribus, non habentibus superiorem, vt not. *glos. in cap. Abbatem eod. tit. & lib.* quia istæ Prælaturæ, quandò sunt in capite, æquiparantur *cap. 2. & cap. cùm illorum de sent. excomm.* cum *glos. in verbo Abbatem*, vbi notant omnes, & propterea non obstat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt videtur dicere *Innoc. in dicto cap. cùm illorum, in verbo, Abbatem*, quia Abbatia per se nihil est, sed dignitas prouenit ex post facto, eo tempore, quo etiam Canonici habuerunt, prout habent multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipresbyteros, Priores, & prout etiam nouissimè multi Priores erant apud ipsos Monachos, vt in *cap. in singulis, & cap. ea, quæ de stat. Monach. cap. fin. de Capellis Monac.* Et quòd Canonici habeant multos Abbates habetur in dicto *cap. Monachi, & cap. cùm illorum*, & in *cap. intelleximus, de ętat. & qualit.* & *cap. cùm I. & A. de re iudic. cap. significasti, il 2. de homic.* cum infinitis similibus.

Vndè cùm superuenerit dignitas à Sede Apostolica Abbatibus omnibus æqualiter censetur cõcessa; quia vna determinatio respiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg. *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cùm ad hoc sint pares in dignitate, videretur seruanda antiquitas in promotione, prout fit in Episcopis, *arg. l. 1. C. de consul. lib. 12. Doct. in l. 2. priùs, de vulg. Boe. ord. grad. n. 5.* vel ratione Ord. Canon. essent præferendi.

Quin-

Quintò principaliter pro Canonicis facit consuetudo Vrbis, in qua Canonici præcedunt, & quæ cõsuetudo Vrbis potissimùm debet attendi in istis præcedentiis, vt dicit *Bald. in cap. cum olim, in prin. de consuet. Præpos. in can. Episcopus 17. distin. Dec. in cap. Clericis, de Iudicijs*, & in *cap. auaritia, de præbendis*, vbi arguit per hoc, quòd Monachi debent præferri Canonicis, quia in Vrbe præcedunt, quod est falsum: & ideò facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum esse in fauorem Monachorum, cùm non sit fulcita Iuribus, & rationibus, vt dicit *August. in can. ego solus 9. dist.* & *Doct. in cap. 1. de constit.* cum similibus.

Postremò fuit dubitatum; cùm in Concilio Tridentino reperiantur Abbates Congregationis Lateran. Canonicorum Regularium, & Congregationis Sancti Benedicti, qui debeant præcedere. Et videbatur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam stãte conclusione superiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipsi admittantur in Concilio tanquàm repræsentantes eorum Congregationem, & non ex propria persona; quod ex eo patet, quia tres ipsorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia sunt Abbates temporales, & non perpetui; & quià tres insimul constituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quòd deberet attendi dignitas ipsius repræsentati, sicut videmus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, sed ipsorum Principum: vt per *Mar. Laur. in tract. de legatis Principum quæst. 27.* cùm similibus.

Ex aduerso tamen consideratum fuit, quòd isti Abbates non admittuntur in Concilio simpliciter tanquàm legati; quia si non essent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis consideretur propria qualitas Abbatialis, resolutum fuit, quòd circa præcedentiam habeat in eis seruari ordo, qui seruatur in Abbatibus perpetuis, & in Episcopis; vt scilicèt attendatur antiquior promotio ad Abbatiam, iux. trad. in *can. Episcopos 16. distinct. in can. fin. 75. distinct.* cum similibus, prout alias, licèt per modum prouisionis, per Sanctitatem V. prouide scriptum fuit.

292 Relatio Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Io: Michaelis Sarraceni, Tit. Sanctæ Anastasiæ, ac Bernardini Scotti Tit. Sancti Matthæi.

Sanctissime Pater, pedum post oscula beatorum,

CAusa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Lateranen. Ordinis Sancti Augustini, & Monachos Congregationis Casinen. Ordinis Sancti Benedicti, iamindè à tempore Innocentij VIII. anno 1 4 8 9. controuersa, ac ventilata fuit, multaq; hinc indè emanant consilia, & responsa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ar[illegible]ua facta est huiusmodi quæstio. Vtra scilicèt [illegible]x dictis Congregationibus alteram præcedere debeat. Cumq; eadem causa iampridem à Sanctitate Vestra nobis delegata fuerit, primò audienda, secundò verò referenda. Nos vt par est Sanctitati Vestræ obtemperantes, relationem in his scriptis prout oretenùs eadem Sanctitas Vestra iniunxit, facimus.

Auditis siquidem multoties partibus, & his, quæ hinc indè allegata sunt diligenter examinatis, primò dubitatum inter nos fuit; An ex deductis constaret Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere à Clericis siuè à Canonicis Regularibus, quos instituit B. Augustinus, vel de illis esse censeri. In quo articulo conclusum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes ità decidendi, præter alias, fuerunt, Primò *tex. in can. nolo, & can. non dicatis.* & in *can. certe 13. quæst. 1.* in quibus Iuribus Beatus Augustinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, nè quid proprium habeant, sed omnia in cõmuni, cum ipsa Ordinis susceptione, non solùm facultatibus, sed voluntatibus proprijs se subdiderint: quæ qualitates omnes maximè conueniunt his Canonicis Regularibus, qui, & ipsi sunt Clerici, & Ordinis Sancti Augustini, ac in communi omnia possident, obedientiam quoque sub Regula Beati Augustini profitentur. Meritò igitur de illis sunt censendi, talia enim sunt subiecta, qualia prædicata demostrant *l. fundum instructum ff. de fundo instructo*; & ad probationem identitatis sufficit concursus duarum qualitatum *l. forma ff. de censi.* per *Bart. in l. demonstratio col. penult. de cond. & demonst.* Secundò hanc conclusionem nostram confirmat Bulla, quædam Eugenii IV. in actis producta, pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigitur Canonicis ipsis Regularibus, qui tunc cẽporis erant in Monasterio S. Mariæ de Frisonaria, illosque Eugenius appellat sub his verbis. *Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religiosam ducerent, & ad exemplum nascentis Ecclesiæ, Sanctam seruarent institutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus*; Et paulo post, *Huius profecto Sacri Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Apostolos Primus in Alexandrina Ecclesia Marcus Petri discipulus, fuit institutor, & conditor, & gloriosus Doctor Augustinus eos diuinis Regulis decorauit.* Ex quibus verbis Eugenii arguitur manifestè istius Ordinis antiquitas, & institutio: & licèt ea verba prolata sint à Papa enunciatiuè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non potest, quin præsumptionem in antiquis inducant, quæ saltem transferat onus probandi contrarium in aduersarium, iuxtà not. per *glos. pen. in cap. nonnulli §. fin. de rescript.* vbi *Abbas* dicit, illud esse quasi commune dictum, & in practica solere seruari, & est *glos. in Clem. literis, in verbo, fecisse narramus*, vbi *Paulus de Leaz. & Io: & Imol.* & traditur per *Feder. de Senis consil. 27.* Tertiò non parui momenti sunt auctoritates historicorum, quibus in parte cùm de antiquis factis dubitatur, credendum, *l. septimo mense ff. de stat. hom.* qui testantur, illos Canonicos Regulares à Beato Augustino institutos fuisse cùm in Ecclesia Hipponensi esset Episcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus, firmata fuit inter nos conclusio, quòd Canonici Regulares prædicti censeantur

tur eſſe de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundo loco dubitatum eſt; præſuppoſito, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, cenſeantur de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monachos Sancti Benedicti, qui ſimiliter ſunt in cauſa; & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius cauſæ vertitur, poſt multa, facta fuit per nos reſolutio, quòd in proceſſionibus, cæteriſque actibus publicis, Canonici Regulares, ac eorum Abbates, & Prælati dimiſſa ſuperiori veſte, ſeù cappa, retenta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum ſecularium præcedere, præferrique debeant Caſinen. Monachis, rationes ex multis potiſſimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ità atteſtaremur, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter Ordo Clericatus, & per ſe ſunt Clerici, vt probatur in *præallegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. *q.* 1. in quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monachis, qui non eſſentialiter, nec per ſe, ſed per accidens ſunt Clerici, probatur in *can. à Subdiacono* 93. *diſtin.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcunq; Clericis, etiam Oſtiariis Et Hieronymus ad Ruſticum Monachum ſcribens in *can. ſic viue* 15. *quæſt.* 1. inquit, *Sic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis; & diſce longo tempore, quæ poſtmodùm alios doceas.* Et per hanc rationem in caſu noſtro *Beatus Thomas* 2. 2. *quæſt.* 1. *art.* 88. *in reſponſione ad ſecundum argumentum* expreſsè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis Sancti Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua ſimul, & actiua vita Clericorum, in adminiſtratione Sacramentorum, aliorumque ſpiritualium, dignior, ac nobilior eſt ſola contemplatiua Monachorum, *cap. niſi cùm pridem*, vbi *Ioannes Andr. de renunciat.* Nam Beatus Auguſtinus præceſsit Benedictum Auctorem Congregationis Caſinen. per annos centum, & plùs. Quæ antiquior inſtitutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. in *l. cùm quid, ſi certu pet.* & in *c. qui prior, de reg. iur. in* 6. & hanc etiam rationem antiquioris inſtitutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipſo inſtitutore; cùm Beatus Auguſtinus tempore huius inſtitutionis eſſet Epiſcopus Hipponen. & ſic dignior Sancto Benedicto, qui erat ſimplex Monachus.

Supradictis tamen atque alijs iuribus, & rationibus, quæ breuitatis cauſa conſultò omittuntur, aduerſabantur auctoritates Doct. in hoc articulo ſcribentium, qui & numero, & grauitate communem conſtituunt opinionem, inter quos etiam conſulta extant Collegiorum Patauini, Ferrarienſis, & Bononienſis, quorum ſcribentium ea eſt ſententia, vt Monachi Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. præcedere debeant Canonicos Ragulares Lateranen. Ratio eorum potiſſima videbatur eſſe, quòd in inſtitutionibus Regularum, non tam ipſa inſtitutio, eiuſque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apoſtolicæ ſit attendenda, ſinè qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; ſtante in id expreſſa prohibitione Concilii Generalis, de qua in *cap. fin. de Relig. dom.* Approbatio etiam Regulæ Diui Auguſtini, ac inſtitutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apoſtolica. Contrà verò Regula Sancti Benedicti ſpecialiter, & expræſsè videbatur approbata per *Beatum Gregorium Papam*, qui *in libro ſecundo Dialogorum*, de Regula Sancti Benedicti ſpecialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Caſinen. elidi videbatur propter longeuam tolerantiam totius Eccleſiæ, ac Sedis Apoſtolicæ, quæ non tamdiù toleraſſet hanc Beati Auguſtini Regulam, ac inſtitutionem, niſi vel expræſsè approbando, vel illam ſaltem tacitè confirmando, ad not. per *Doct. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſsionis, & propriet.* propterea colligebatur etiam approbatio Regulæ Sancti Auguſtigi, ex *tex. in can. S. Romana* 15. *diſt.* Vbi Gelaſius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuiſſe à Romana Eccleſia enumerat opuſcula Beati Auguſtini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere ſermo de cõmuni vita Clericorum, quæ eſt Regula ipſius Auguſtini; ex quo videtur ſaltem generaliter facta à Gelaſio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelaſius præceſſit per centum annos Beatum Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Eccleſia licitum erat paſsim cœtus, & Congregationes inſtituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec veriſimile eſt Beatum Auguſtinum nouam illam inſtitutionem feciſſe ſinè interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem neceſſaria eſſent.

Veruntamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via viſa eſt, quam Rom. Eccleſia, vti Magiſtra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longiſsima conſuetudine, in conſpectu tot Roman. Pontificum in Vrbe obſeruata, vtraque etiam parte acquieſcente, inductum eſt, vt in proceſſionibus, aliiſque actibus publicis, Canonici Regulares dimiſſa ſuperiori veſte lanea, ac retenta linea (Clericos ſe eſſe ſignificantes) præcedant Monachos Sancti Benedicti Cõgregationis Caſinen. Huius itaque conſuetudinis normam ab Eccleſia Romana obſeruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in proceſſionibus, & ſimilibus actibus attendi debet, quoad iſtos Religioſos, vt tradit expræſsè *Bal. in l. obſeruare*, §. *antequàm, de off. Proconſul. & legat.* Quæ conſuetudo maximè opportuna viſa eſt, vt huic liti finem imponere, omneſque eorum Religioſorum contentiones ſopire, atq; extinguere poſſit.

Vltimo verò loco propoſitum fuit per nos dubium; an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo veriſſima, ac iuridica viſa eſt reſolutio, olim facta coram Sanctitate Veſtra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; ſic enim in Epiſcopis, aliiſque ſimilibus dignitatibus videmus ſtatutum fuiſſe à iure, *can. placuit* 18. *diſtin. gloſ. & Doctores*

in

in can. fin. 75. distinct. & in can. Episcopos 17. dist.

Hæc igitur sunt Beatissime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda, ac Sanctitati Vestræ referenda duximus in præsenti causa præcedentiæ, in qua etiam sententiam ex mandato vestro subscripsimus conformem resolutionibus per nos factis, arbitrantes ità, & Sanctitatem Vestram ex iure, & æquo diffiniri posse, saluo semper sapientissimo, ac prudentissimo illius iudicio, cui nos in omnibus subiicimus, finemq; dicendi facientes Sanctitati Vestræ pedes humiliter, atque deuotè deosculamur &c.

Sententia

293 Lata à Sanctissimo D.N. Pio IIII. Pontifice Maximo in dicta causa præcedentiæ, ad relationem supradictorum S.R.E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini Congregationis Lateranen.

CHRISTI NOMINE INVOCATO, pro tribunali sedentes, & solùm Deum præ oculis habentes, per hanc nostram diffinitiuam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa, & causis, quæ coram nobis, & quas dilectis filijs nostris Ioanni Michaeli Sarraceno, Tituli Sanctæ Anastasiæ, Ioanni Baptistæ Cicadæ, Tit. Sancti Clementis, & Bernardino Scotto Tit. Sancti Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deindè per prefatos Cardinales, per Apostolica nostra rescripta Nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis Sancti Augustini, Congregationis Lateranensis, & vniuersam eorum Congregationem, ex vna, Et Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & super præcedentia, & iure inter eos præcedendi, tàm in processionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, seù Prouincialibus Concilijs, omnibusque actibus publicis, & priuatis, rebusq; alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi latiùs deductis, & illorum occasione in prima, seù alia verse fuerunt, & vertebantur instantijs, partibus ex altera. Causa huiusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & sæpiùs auditis partibus, & dubijs in ea plenè discussis, & resolutis, ac visis de iure videndis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis vti Clericos, dimissa superiori veste, Pallio, seù Cappa in linea veste, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma nostra Vrbe Romæ fuit, & nunc obseruatur) in processionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe nostra, nostroque, & Successorum Nostrorum conspectu, quàm aliàs vniuersis, ac quibuscunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis Sancti Benedicti Casinen, præcedere debuisse, & debere; eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, vt supra incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & Sancti Benedicti singulariter, & de perse absque eorum Conuentibus, in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese iuxtà singulorum ipsorum Abbatum, ibidem interuenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præsetrique, anteponi, & collocari respectiuè mandamus. Iactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Sancti Benedicti, & dictam eorum Congregationem eisdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa præfatis Abbatibus, & Prælatis, & Monachis fecisse, & facere minimè licuisse, nec licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi, vt supra, omnibusque aliis, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse; ac imponimus, vtramque partem in expensis, iustis ex causis, absoluentes.

Ità est Iu...

Ità refero, & censeo pronunciandum esse Ioannes Michael Cardinalis Sarracenus.

Ità refero, & censeo pronunciandum Ioannes Baptista Cardinalis Sancti Clementis.

Ità refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Tranen.

294 Breue eiusdem S.D.N. in quo supplentur omnes, & singuli processus, & sententiæ prædictæ defectus etiam substantiales, si qui forsan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obseruari debere prædictam sententiam, sub pœnis, & censuris.

PIVS PAPA IIII.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM. Sedis Apostolicæ prouidentia circumspecta, nè rursus ea, quæ in controuersiis inter personas Ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub Regulari professione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis statu prudenter ordinauit, in molestos contentionis anfractus relabantur, maiorem solet, dum id res

id res ipsa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, postquàm, sicut Nobis innotuerat, ab antiquis vsque temporibus, etiam supra centum annos retroactos, lis, & causa, seu controuersia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares Sancti Augustini Congregationis Lateranensis ex vna, ac Monachos Sancti Benedicti, Ordinis Casinensis, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, super illorum præcedentia, seu iure præcedendi suborta, & coram diuersis Iudicibus, etiam in nostro Palatij Apostolici auditorio ventilata, ac demum non sinè animi nostri molestia in œcumenico Concilio Tridentino inter earumdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos considerantes lites, & controuersias huiusmodi in Ecclesia, præsertim inter Religiosas, & reformatas personas, quæ relictis mūdi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu, Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis vsq; adeò humiliauit, vt formam serui acciperet, persoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deoque præcipuè dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoq; scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submouendas, publicæq; Religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quàm primum consulendum esse rati: Motu proprio dictas causas, & controuersias vbilibet, & coram quibusuis Iudicibus motas, & in quibusuis instantiis indecisas pendentes, ab eisdem Iudicibus ad Nos auocamus, illasque dilectis filijs Nostris Ioanni Michaeli S. Anastasiæ Sarraceno, Ioanni Baptistæ Sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis S.R.E. Presbyt. Cardinalibus audiendas, cognoscēdas, & decidēdas per quādam motus proprij schedulam; & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobisq; referendas cōmisimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earumque procuratoribus, & aduocatis pluriès auditis dubijsque emergentibus ad plenum discussis, & resolutis, comperto satis per eos ex compluribus literis Apostolicis, diuersisque alijsque alijs documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipsi Canonici fuerunt, & sunt de illis Clericis à Sancto Augustino, quinimmo à Sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos tam suæ antiquæ institutionis huiusmodi; quàm etiam dignitatis Clericalis; quæ eo statim, quòd professionē Regularem emittunt, insignitos esse oportet, aliarumque qualitatum in eis existentium ratione, dictamque illatum. Congregationem Lateranen. præfatos Monachos, & eorum Congregationem Casinensem præcedere debere consueuerunt, & concluserunt, suamque conclusionem huiusmodi ad audientiam nostram, iuxtà vltimi nostri rescripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, eaque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati, & iuri consonam comperimus, per nostrā diffinitiuam sententiam pronunciauimus, sententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. vti Clericos, dimissa superiori veste, pallio, seu cappa in linea veste, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma Vrbe consuetum fuerat, & tunc obseruabatur) in processionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Vrbe, nostroque, & aliorum Romanorum Pontificum successorum nostrorum conspectu, quàm aliàs in vniuersis, & quibuscunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. prædictos præcedere debuisse, & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamq; eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates verò dictarum Congregationum singulariter, & de per se absque eorum Conuētibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter se se iuxtà singulorum ipsorum Abbatum, ibidem interuenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius sint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteponimus, & collocauimus, præferriq; anteponi, & collocari mādauimus. Iactationes quoq; molestationes, oppressiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorum Congregationem Casinen. eisdemque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranen. super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, facta, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Casinen. huiusmodi fecisse, & facere minime licuisse, neque licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi, omnibusque, & singulis alijs præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione, & sententia prædictis pleniùs continetur. Ne autem de sententiæ, aliorumque præmissorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis prætextu rem maturè discussam, & iudicatam, rursus in controuersiam trahi, neue denuò in Ecclesia Dei inter tales personas Religiosas contentiones exoriri, ac populo scandala generari contingat, tempestiuè prouidere, ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum singulorum prædecessorum, ac rescripti processus relationis, sententiæque præfatorum, & indè secutorum tenores præsentibus pro suffragijs expressis habentes. Motu simili non ad ipsorum Abbatum, Præla-

rum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis, Nobis, superque hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis, plenitudine, ad effectum executionis dictæ sententiæ tantùm, omnes, & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus, etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus; ac eamdem sententiam, vnà cùm eius processu validos, & efficaces esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vllo vnquàm tempore quouis prætextu, quæsito colore resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri, censuris, & pœnis, tàm Ecclesiasticis, quàm pecuniarijs, ad id cogi, & compelli; neque Monachos, & eorumdè Congregationem aduersùs sententiam, aliaue præmissa in pristinum statum quouis quæsito colore, vel ingenio restitui; nec illa oppugnantes audiri, præsentesque literas de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari, seù impugnari posse. Sicque, & non aliter quoscunque Iudices, & commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secùs à quoquā quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritū, & inane decernimus, præmissaque omnia perpetuò statuimus, & quòd ità fiant, & obseruentur, volumus, atque mandamus, similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filiis nostro in Alma Vrbe, & eius districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus per præsentes motu pari mandantes. Quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seù alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorum Sancti Augustini Congregationis Lateranensis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato alijsque præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum quempiam desuper per quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, & tam Ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Ecclesiasticorum, per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliaque iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimè super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus sit auxilio brachii secularis. Non obstan. præmissis ac fe. re. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concili Generalis de duabus dietis; dummodò quispiam præsentium vigore vltrà tres dietas, ad Iudicium non trahatur: ac alijs quibusuis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque Superioribus, ac personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum, quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis capitulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficiēter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sic Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum, plena, & indubia, eademque prorsùs fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die XVIII. Ianuarij M D L X I I I I. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Hie. Gadicen.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

SVMMARIVM.

1. *Ecclesia Militans ad instar Triumphantis, Cælestisque Hierusalem, exemplata est.*
2. *Ex præcedentijs, & sedibus vnicuique debitis, singulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus ostenditur.*
3. *In dubio maiores, & digniores reputandi sunt, qui priùs in ordine literæ, & in iure nominantur.*
4. *Abbates habent Iurisdictionem Ordinariam in suis Monasterijs, & possunt subditos suspendere interdicere, & excommunicare.*
5. *Capitulum Cathedralis non dicitur habere dignitatem.*
6. *Qui sunt in dignitate, præferendi sunt illis, qui dignitate non præfulgent.*
7. *Abbates debent esse Sacerdotes.*
8. *Abbates præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, & à fortiori, Canonicos Collegiatarum, quandò scilicet,*

sciliet, singuli incedunt, vel aliquo loco conueniũt.
9 *Si vinco vincentem te, multò magis vinco te.*
10 *Canonici collegialiter procedentes, & in alijs actibus in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant, præferuntur Abbatibus.*
11 *Non licet membra à capite discedere.*
12 *Coetus Clericorum dignior est, quàm Monachorum.*
13 *Prior nominatio maiorem dignitatem arguit.*
14 *Rectores Parochialium in proprijs Ecclesijs dicuntur Prælati, et in actibus curæ animarum proprium repræsentant Episcopum.*

QVoniam militantem Ecclesiam ad instar Triumphantis, Coelestisque Hierusalem ordinatam, atque ab ea exemplatam esse, constat; vt notat *Panormit. in cap. nouit, de Iudic.* & pulchrè scribunt Gregorius; & Bonifacius Summi Pontifices in *càn. ad hoc 89. dist.* sic dicentes *Ad hoc dispositionis prouiso gradus diuersos, & Ordines esse constituit distinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diuersitate contextio, & rectè officiorum gereretur administratio singulorum. Neque enim vniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiae ordo seruaret: Quia verò quæque Creatura in vna eademque qualitate gubernari, vel viuere non potest; Coelestium militiarum exemplar nos instruit; quia dum sunt Archangeli, liquet, quia non sunt æquales, sed in potestate, & ordine (sicut nostis) differre alterum ab altero*, facit *gloss. in Clemen. ad nostrum in verbo Ecclesię, de hæretic.* Non est superbiæ, vel elationis vitio adscribendum, si in hac Militanti Ecclesia datur etiam Ordo, & inæqualitas graduum; ità enim diuinæ Sapientiæ radius magis elucescit, qui sicue in multorum effectuum diuersitate micat (vt pater in dispositione Orbium Cælestium, & elementorum, & fructuum, & animalium varietate) ità, & in diuersitate Ministrorum ipsius Maiestas, & Sapientia commendantur. Vnde hunc ordinem in domo Salomonis præcipuè laudauit Regina Saba, quæ videns eximium ordinem Ministrorum eius, præ stupore obstupuit, vt habetur 3. *Reg. cap.* 10. Insuper ex præcedentiis, & sedibus vnicuique debitis, singulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus ostenditur: vt colligitur ex *cap. olim, de consuet.* & tradunt *gloss. & Bald. in l. decernimus 2. not. C. de Sacros. Eccles. Tiraquell. de primogenijs, in præfat. num. 13.* & alii. Ad propositi igitur quæsiti solutionem deueniendo, videtur, quòd Canonici præcedant Abbatem: primò quia Canonici dicuntur fratres Episcopi *cap. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat.* Sed Episcopus præcedit Abbatem, ergò, & fratres eius; quia honor in filios æqualiter transit. Secundò Capitulum, Sede vacante, succedit Episcopo in Iurisdictione Episcopali, siuè exercitio eiusdem in libera spiritualium, & temporalium administratione, *cap. his qui, & cap. cum olim in fin. de maior. & obedien. cap. vnic. eod. tit. lib. 6.* ibi tantùm sunt Canonici Capitulum componentes, & repræsentantes, ergò Canonici habent Iurisdictionem Episcopalem; ergò præcedũt Abbatem.

Ad primum argumentum respondeo, Canonicos esse fratres Episcopi fraternitate spirituali, penès quam nulla est prioritas ordinis, & honoris, aut præcedentiæ.

Ad secundum respondeo, priuilegium illud esse temporale, durante scilicet, sede Episcopali vacante, & dato quòd priuilegium esset perpetuum, dico non spectare ad Canonicos seorsim consideratos, sed prout repræsentant corpus totius Ecclesiæ.

Igitur dicẽdum est, Abbates Canonicos Cathedralis Ecclesiæ præcedere probatur primò, quia in dubio maiores, & digniores reputantur, qui priùs in ordine literæ nominati sunt: digniores enim antè scribi debent, vt docet *tex. in l. 1. ff. de albo scribend.* per quem *tex. Bal. in l. cum quidam C. de verbor. significat. in 3. opposit. ad fin.* inquit, quòd prior nominatus maior cæteris præsumitur: idem tradit *Angel. in l. generaliter 9. si quidem ff. de fideicommissar. libert. Dominic. in cap. fin. in princip. col. 1. de offic. deleg. in 6.* latè *Dec. in cap. auaritię nu. 5. de præbend.* & *in cap. decernimus nu. 4.* vbi etiam *Panor. de Iudic.* Sed in *cap. fin. de maiorit. & obedien.* Prælati nominantur priùs, quàm Capitulum Cathedralis Ecclesiæ; & Abbates sunt verè, & propriè Prælati (vt alibi latiùs ostendimus, & à nemine inficiati potest) ergò Abbates præponuntur Canonicis Cathedralis Ecclesiæ.

Secundò Abbates habent Iurisdictionem Ordinariam in suis Cœnobiis; possunt enim subditos suspendere, interdicere, & excommunicare *c. quãto, &* ibi *glo de offi. Ord. c. ad nostram, & c. reprehẽsibilis, de appell. c. sicut tuis, vbi glo in ver. anathematis de Sim.* & dicemus latè in *Disputat. de potest. Abb. quoad ferẽdas censuras:* Sed hoc non habet Capitulum Eccl. Cathed. nam de iure cõmuni non habet Iurisdictionem in singulos Canonicos, immo ad Episcopum spectat, illorum excessus corrigere, & eorum causas cognoscere *c. irrefragab. 9. excessus, de offic. ord* Nec etiam habet dignitatem, vt notatur in *cap. statutum de rescript. in 6.*

Confirmantur prædicta ex ijs, quæ habentur in *l. 1. de dignit. lib. 12.* vbi illi, qui sunt in dignitate, præferuntur cæteris, qui dignitate non prefulgent; ergò cùm Abbates sint in dignitate constituti, (Abbatia enim est dignitas, vt clarum est, & alibi latiùs probauimus) præferentur Canonicis, dignitatem non habentibus.

Tertiò Abbates debent esse Sacerdotes *cap. 1 de ætat. & qualit.* & à nobis latiùs probatum est *Disp. de elect. Abb.* ità quòd Ordo Sacerdotalis necessariò annexus est dignitati Abbatiali; sed Canonicatus, & præbendæ Cathedralium Ecclesiarum non habent necessariò annexum Ordinem Presbyteratus, sed tantùm Subdiaconatus *Clem. 2. de ætat. & qualit. Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 12.* & tamen in *d. Cle. 2.* Canonici, sacris nõ initiati, in eo puniuntur, quòd priuantur voce Capitulari, & dimidia partem distributionũ quotidianarum non lucrantur; super quo *d. Conc. Trid* nihil noui statuit; ergò videtur, id reliquisse dispositioni anterioris *Con. Vien. d. Cle. 2.* ergò potest quis esse Canonicus Cathedralis absque

eo, quòd fit in sacris Constitutus: ergò respectu maioritatis Ordinis Abbates præcedere debent Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, per ea, quæ disponuntur per *tex. in cap. statuimus*, vbi *Panomit.* & alij, *de maioritat. & obedien. cap. fin. de constitut. cap. cum olim*, *de consuetud.* Denique, quòd Abbas præferendus fit Clericis secularibus tenent *Panormit. in cap. decernimus num. 2.* & ibi pulchrè etiam *Dec. num. 4. de Iudic.* & quòd præferendus fit etiam Canonicis Cathedralis Ecclesiæ, scribit *Dominicus de Sancto Gemin. in cap. fin. in princ.* per illum *tex. de offic. deleg. in 6.* & idem etiam decidit *Bald. in cap. pastoralis in verb. extra quæro, de offic. delegat.* quos refert *Dec. loc. cit. vers. ex prædictis*; quòd si Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Ecclesiæ, qui dicuntur Clerici primi gradus, & est quid maius, esse Canonicum Ecclesiæ Cathedralis, quàm alterius, vt ait *Innocent. in cap. fraternitatem, de sepultur.* & in *cap. Sedes in 1. gloss. de rescrip.* à fortiori, absque dubio præcedet Canonicos Collegiatarum, qui dicuntur Clerici Secundi Ordinis, & sunt inferiores Canonici Cathedralis iuxta regulam in *l. de accessionib. ff. de diuers. & temporan. præ-* 9 *script.* scilicet si vinco vincentem te, multò magis vinco te. Verùm prædicta omnia intelligenda sunt 10 vt Abbas præcedat omnes Canonicos, & illis dignior habeatur, *quando singuli incedunt*, quia tunc absq; dubio præferendus est omnibus, non solùm Canonicis, verùm etiam alijs dignitatibus Episcopo inferioribus, cùm dicatur maior dignitas post Episcopum *tex. in can. si quis deinceps 16. q. 7. Felin. in cap. meminimus in 3. col. sub nu. 6. de accusat. Dec. cons. 162. col. 1.* quandò autem Canonici collegialiter procedunt, atq; in omnibus aliis actibus, in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant, quæ plus aliis honorari debet *cap. quamuis 1. 2. de præben. in 6.* & quæ dicitur dignior alijs Ecclesiis, propter caput suum, quod est Episcopus, quæ dignitas est culmen dignitatum *cap. penul. de præben. glos. in cap. 2. eod. tit in 6.* tunc Canonici Cathedralis Ecclesiæ præcedunt Abbates; quod affirmant *Dom. de S. Gemin. in cap. quamuis 6. quamquàm in 3. notab. de prabend. lib 6. Felin. in d. cap. meminimus d nu 6 in fin.* ità limitans dictum *Bal. in cit. cap. pastoralis Philipp. Decius loco supra cit. Collegium Bononien. in cons. 1.* post *consil. Zabarell. num. 71. Cassan. in 4. par. cathalog. glor. mundi consid. 32. Rip. lib. 1. resp. 23. nu. 3 Selu. de benefic. p. 1. q. 2. a nu. 81. vsq; ad 89.* facit id, quod notat *Panor. in cap. cùm non liceat* sub *nu. 2. de præscript.* vbi inquit, quòd Ecclesiæ inferiores, & de Diœcesi debent obedientiam, & reuerentiam Capitulo, sicut debent Episcopo, non sic autem singulis Canonicis; immo non solùm Canonici, verùm etiam Clerici Cathedralis Ecclesiæ, qui debent gubernari secundùm caput suum, scilicet Episcopum, quando processionaliter incedunt, præferendi sunt Monachis, ac etiam Abbati, qui tanquam eorum caput non potest à membris separari, neque licet mem-11 bra à capite discedere, vt in *cap. nouit de his, quæ fiunt à Prælat. sinè cons. Cap.* & in *l. cùm diuersis ff. de Religios. & sumptib. funer.* & *cap. cùm non liceat, de praescript.* quæ sententia est verior; & ità in facto practicatur, & obseruatur, & eam dixit magis communem *Collegium Paduanum in cons. 2. post cons. Zabarell. sub nu. 59.* subdens, quòd cæteris Canonicis, qui non sunt Ecclesiæ Cathedralis, proculdubio Abbas est præferendus; quod intelligo verùm, quandò Abbas solus sinè Conuentu Monachorum incederet, semper enim Clerici seculares præcedunt Regulares, vt notatur in *can. Legi Epistolam*, *9. alias 16. quæst. 1. Ioannes Andreas in reg. delictum, de reg. iur. in gloss. fin. in cap. qualiter il 2. de accusat.* quæ dicit, 12 quòd dignior est coetus Clericorum, quàm Monachorum, per *dictum can. legi, Cassan. dicta par. 4. considerat. 57.* quia Abbas non debet, à suis Monachis separari per antedicta. In aliis igitur sessionibus, & actibus, in quibus Conuentus cum Abbate interuenire non debet, vt in celebratione Synodi Diœcesanæ, vel alijs hujusmodi, vtiq; Abbas non solùm Clericos seculares, & Canonicos, verùm etiam quascunque dignitates Episcopo inferiores præcedet: quod ex dicendis clariùs patebit.

Similiter vt indistinctè Abbates, cæteriq; Prælati inferiores Iurisdictionem tamen coactiuam habentes, vt superiùs declarauimus, præcedāt Canonicos eosdem non capitulariter incedentes, aut sedentes, sic alij Prælati prærogatiuam, seù præeminentiam dumtaxat habentes in Collegiatis Ecclesijs, præcedere debent, quia sunt verè constituti in di-13 gnitate; illis Papa rescribit, & quandò literæ Apostolicæ diriguntur Archipresbyteris, Præpositis & similibus Collegiatarum secularium Ecclesiarum dignitatibus, & Canonicis iunctim, priùs Papa nominat Arch. presbyterum, & posteà Canonicum explicato ipsius nomine, prior autem nominatio maiorem dignitatem arguit, *Tiraq. de iure primog. quæst. 19. nu. 2* Et in terminis probatur denominari priùs à Papa *Abb. in cap. decernimus de Iudicijs*, sicut priùs descriptus dicitur dignior, & præcedere debet, *l. 1. ff. de albo scrib. Pereg. conf. 3. num. 60. Parij. conf. 38. num. 1. vol. 4.* quos eum alijs citat *Marc. Anton. variarum l. 1. resolut. 81. num. 1.* immo non tantùm hi, qui sunt verè Prælati *Gucch. in instit. de maior. tit. de præpos.* ratione dictæ prærogatiuæ, seù præeminentiæ, & quibus de iure competit iurisdictio super Clericis Collegij, & punitio delinquentium *Abbas in cap. cùm contingat, & in cap. si quis contrà*, vbi & alij, *de foro comp.* quamquidem iurisdictionem per non vsum, & negligentiam amiserunt: sed etiam simplices Rectores Parochialium; quia maiorem dignitatem habent in proprijs Ecclesijs, & alibi, vt singulis anteferri debeant Canonicis; in proprijs enim 14 Ecclesijs, & Parochiis dicuntur etiam ipsi Prælati, *Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 3. cap. 25. Mandos. regul. 26. quæst. 6. num. 6. & 7.* cum alijs, quos allegat: & in actibus curæ animarum repræsentabant Episcopum; quia Episcopus est primus Rector, & Parochus *cap. Apostolicæ*, & ibi *Ostiensis, de donation.* nec non *Vital. in Clem. dudum, de sepul. Fusc. de visit. cap. 3. sub num. 1. lib. 2.* qui dicit Episcopum in cura animarum esse tanquā causam

primam,

primam, & curatum inferiorē tanquàm causam secundam ex S. Tho. et aliorum doctrina, quos vide apud ipsum, & subdit *nu.* 2. Curatos inferiores destinatos Episcopis sicut illos 72. Senes datos fuisse dicitur Moisi *Numer.* 12. & dicuntur etiam ijdem Parochi, Pastores *can. si in plebibus distin.* 63. videndi *Gonzales* cum *decis. Rotæ* iuribus, & Doctoribus, quos affert ad comprobationem dictorum *glos.* 6. à *num.* 100. cum pluribus sequentibus, facit *Rituale Romanum* nouiter editum, & ità declarauit Sacra rituum Congregatio apud *Stheph. Grat.* & secum iunctum ibi *Theodosium de Rubeis* 4.2. *discept. Foren. c.* 298: *nu.* 84. & per totum, qui omninò quoq; sunt videndi propter aurea verba, præsertim in materia, quæ refertur à *Io. Molan. in lib. de Canonicis locis* ibi citatis, videndum etiam *Laelius Zecchius in sua Repub. Ecclesiæ tit. de Parochis cap.* 28. *num.* 21. cum *Ianuensi in manuali Past. cap.* 61. *nu.* 13. quos omnes, & alios innumeros pro hac sententia cumulat in doctissimo, & plenissimo discursu, quem vidi manuscriptum, Excellens V.I. D. Iosephus de Benedictis, cum celeberrimo Patre Camillo, & duobus fratribus Ioannes Baptista, & Cosmo Ecclesiasticus Aduocatus Aquilanus, qui descendens ad propria optime quoque probat, Aquilæ non solùm plurimos Collegiatarū actu Prelatos, sed omnes Parochialium Rectores specialibus argumentis, vltrà prædictas alias rationes, desumptis à veste quadam humerali violacei coloris super linea Cotta ibi dicta Caputium, seù Almutia, & assimilatur Episcopali Mozzettæ, quam dicti Parochi deferuntur sicut Prælati Collegiatarum, & ex eo, quia omnes inibi existentes Parochiales, fuerunt Collegiatæ, & nunc talesremanent saltem habitu, Ecclesiæ præcedentiam super Canonicis Cathedralis mereti.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas Vicarium Episcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus, & Abbatia est prima dignitas, & Priorem obtinet locum post Episcopatum.*
2 *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*
3 *Ex maioritate ornatus, qua quis vti potest, colligitur etiam maioritas dignitatis.*
4 *Abbas potest, Minores Ordines Regularibus, sibi subditis, conferre, & nonnulla alia, ad Episcopalis Ordinis potestatem spectantia, exercere.*
5 *Magis priuilegiatus, minùs priuilegiato est praeferendus.*
6 *Vicario Episcopi absque speciali mandato, quae non liceant, vide remissiue.*
7 *Abbates praeferuntur Ducibus, tanquàm habentes maiorem dignitatem.*
8 *Abbas exemptus praecedit Vicarium Episcopi, secùs autem non exemptus.*
9 *Vicarius habet Ordinariam, & amplissimam Iurisdictionem.*
10 *Vicarius debet honorari vti Episcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus ostendi potest, Abbatem Episcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis sessionibus præcedere.

Primò, quia Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus, & Abbatia est prima dignitas, & Priorem obtinet locum post Episcopatum, vt patet ex *can. si quis deinceps* 16. *quaest.* 7. vbi Episcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit *tex. in cap.* 2. *de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offi. delegati in* 6. *cap. fin. de offic. Ordin. eodem lib.* cum alijs pluribus allegatis per *Decium dicto cap.* 2. sub *nu.* 4. *de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco post Episcopum antè omnes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione maior dignitas arguitur iux. *glos. in can. benè quidem verb. Mediolanen.* 96. *distin.* & in *cap. quorumdam de elect. in* 6. cum similibus. Vndè ità concludunt *gloss. in can. à Subdiacono, in verbo, Abbas* 97. *distin. Bald. in cap. pastoralis, in verbo, extrà quaero, de offic. deleg. Lap. alleg.* 84. *incip. Dominus Papa, Gemin. in cap. fin. in princ. de Offic. deleg. in* 6. *Felin. in cap. meminimus col.* 3. sub *num.* 7. *vers. vlteriùs quero de accusat. Archidiac. in cap.* 2. *in verbo, dignitas, de praeben. in* 6. referens *Ioan. Monach. in cap. inquisitoris, de haeretic. eodem lib. Mandos.* super 26. *regul. Cancellar. quaest.* 3. *num.* 8. *Aretin. consil.* 63. *num.* 4. Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate constitutus; tamen absque dubio est de dignitatibus Episcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipso constituatur, & sit eius minister: inferior est autem, qui ministrat, quàm cui ministratur, ergò vt dignitati Episcopo inferiori, vtiq; ab Abbate ei præcedetur.

Secundò Abbas est Insignijs Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum Sandalia, Rocchettum Mantellectum &c. habetur in *cap. Abbates,* & in *cap. vt Apostolicae de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus, qua quis vti potest, colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit *Dominic. de S. Gemin. in d. cap. vt Apostol.* dicens, quòd plùs honorandus est Prælatus, qui potest vti talibus Insignis Pontificalibus, quàm qui non potest vtiergò cùm Vicarius Generalis Episcopi nequeat huiusmodi ornamētis, & Insignis vti, procul dubio erit Abbati postponendus.

Tertiò, Præterea Abbas potest primam tonsuram, & minores Ordines Religiosis, sibi subditis, conferre, & quàm plurima alia exercere, quæ ad Ordinis Episcopalis potestatem spectant, vt ornamenta Ecclesiastica, sacras imagines, Pyxides, Cruces, Abbates, & Abbatissas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & sacras Virgines consecrare, Ecclesias pollutas, & Cœmeteria reconciliare, & alia facere, de quibus omnibus, Deo dante, suo loco luculenter tractabimus. At magis priuilegiatus minùs priuilegiato elt præferendus *glos., in cap. accusatus §. sanè, verb. priuilegiatum, de haeret. in* 6. facit *cap. volentes de offic. legat.* cum similibus allegatis per *Cassan. in* 4.

parte Cathalog. glor. mundi, consid 32. vers. modò magis priuilegiatus. Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de prædictis agere possit, cùm in eo non reperiatur potestas Ordinis, sed tantùm Iurisdictionis; tanquàm minùs priuilegiatus cedet, & postponetur Abbati magis priuilegiato, præcipuè quandò Abbas est plenissimè ab Episcopi Iurisdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia, quòd *Henricus Bottaeus in tract. de Synod. par. 3. num. 10. & seqq* recensendo Ordinem, qui tenendus est in sedendo in Synodo Dioecesana, primum locum assignat Episcopo, tanquàm Capiti ipsius Synodi, ac etiam totius Diœcesis: secundum locum assignat Abbatibus per *dictum cap. fin. de offic. deleg. in 6.* tertium denique locum, & sic post Abbates assignat Vicario Episcopi, & hoc iure merito; ex prædictis enim satis patere debet, Abbates, præcipuè exemptos, generali Episcopi Vicario præferri. Non videtur obstare, quòd Vicarius habeat Iurisdictionem Ordinariam, item quòd associatur Episcopo in Iurisdictione, vt dicit *tex. in can. in nouatione 16. q. 7.* ex quo, ait, *Panormit. consil. 20. & 21. par. 1.* illum præferendum esse omnibus Diœcesanis; sed de Abbate exempto non potest dici, quòd Ordinariam Iurisdictionem non habeat, eo ipso enim, quòd Religio ab Episcoporum Iurisdictione eximitur, transit in eius Prælatos omnis potestas, & Iurisdictio, quam Episcopi in suos subditos habent, & sic dicuntur Iurisdictione Episcopali, seu quasi potiri, quæ in eis est ex vi eorum muneris, & sic Ordinaria; quod suo loco clarè ostendimus.

6 Item neque Vicarius in Iurisdictione assimilatur omninò Episcopo: non potest enim exercere causas criminales, nec conferre beneficia, sinè speciali mandato, licèt sint de Ordinaria Iurisdictione *cap. vlt. de offic. vicar. lib. 6. Nicol. Garc. de benefic. par. 5. cap. 8. nu. 81. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 54. nu. 60.* & alij plures apud ipsum, & apud *Garc. loco cit.* Item nec Beneficia vnire, nec vniones reuocare potest, *D. Barbos. loco cit. num. 72.* Item sinè prædicto speciali mandato quam plura alia, etiã ad Ordinariam Iurisdictionis Episcopalis potestatem spectantia, ei non licent, quæ magno numero recenset *D. Barbosa d. alleg. 54. à nu. 60.* vsq; ad *n. 122.* inclusiuè, vbi 49. casus enumerat, in quibus Vicarius Episcopi ex generali Vicariatus cõmissione: absque speciali mandato, se intromittendi facultatem non habet; quæ tamen omnia ferè Abbati exempto ex vi sui muneris, & Iurisdictionis licita sunt, vt passim in his libris Deo dante patebit; Sed ex maioritate, & amplitudine Iurisdictionis maior dignitas arguitur; ergò Abbas Vicarium præcedere debet.

Præterea facit, quia Episcopo in Ecclesia præsenti secularis Magistratus Vicario Episcopi præfertur, vt dicit *Menoch. cons. 257. num. 94.* & declarat *Sbroz. de Vicar. Episc. lib. 2. quaest. 26. in*

7 *fine*. Sed Abbates præferuntur omnibus Ducibus, tanquàm ipsi habeant maiorem dignitatem, per *tex. in Auth. habita C. ne filius pro patre &c.* Vbi primò nominatur Episcopus, deindè Abbas, & deindè Duces; sed vt dictum est ea priori nominatione maior dignitas arguitur, atq; ità tradit *Lael. Zecch. de rep. Eccles. cap. 29. de ordine, vel praecedent. Praelat. vers. si verò*, vbi inquit, Abbatem

8 exemptum præcedere Archidiaconum, & etiam Vicarium Episcopi, non exemptum verò Archidiaconum tantùm: idem dicit in *cap. 25. de Abbatibus; ad fin. num. 2.* & tandem, quòd Abbates præcedant Vicarios expressè habetur ex *Caeremoniali Episcoporum cap. 23.* vbi agitur de ordine obseruando, dum turificantur personæ Ecclesiasticæ, his verbis, *Post Abbates, & Protbonotarios supernumerarios Vicarius Episc. pro cõsuetudine Ecclesiar. &c.*

9 Non obstat, quòd Vicarius habet Ordinariam, & ampliorem Iurisdictionem, quia etiàm Abbas iure proprio habet Ordinariam Iurisdictionem; nam contumaces tàm in Ecclesia, quàm extrà eam corrigit, & punit, ordinandos examinat, beneficiatos in possessionem immittit, seu (vt aiunt) installat, beneficia confert, atq; in eis instituit, & destituit, quod minimè Vicario licet, & licèt ex aliquo respectu Vicarij Iurisdictio pinguior esset, tamen hoc non obstat; quia plus, & minùs non faciunt differsè; nam hoc concesso, sequeretur, Episcopum, habentem Episcopatum amplum facultatibus, & populo, digniorem, & maiorem esse alio Episcopo habẽte Ecclesiam tenuem, quod est absurdum dictu, vt experientia docet, cùm titularis antiquior solo tempore, licèt nec etiam Ecclesiam, vel Diœcesim habeat, præcedat posteriorem ditissimum.

10 Nec obstat, quòd Vicarius debeat honorari vti Episcopus, quemadmodum honoratur Vicerector, vti Rector, eo quòd vnicum caput est cùm Episcopo, inter quos non datur locus medius; quia respondetur Vicerectorem honorari vti Rectorem, quandò ab eisdem, & codem modo, quo Rector eligitur, putà ab Vniuersitate; quia tunc verè est subrogatus, et quandò habet easdem qualitates iure suo, quas habet principalis, aliàs non; vt tradit *Bartbol. in l. filius, ff. de leg.* & pulchrè declarat *Alciat. in rubr. de offic. Ordin.* sed si Episcopi qualitates inspiciantur, certè incomparabiles sunt cum Vicario, quia ille est culmen dignitatis, vt per *Archid cap. licet, de praebend. in 6.* & dicitur Pater omnium Clericorum, & superintendens, *can. esto 95. dist.* at Vicarius nullam habet auctoritatem iure proprio.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæterosq; in dignitate cõstitutos, tàm in Ecclesia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus quis sit, & quae eius dignitas, & praeminentiae.*
2 *Decanus quis sit, & eius dignitas.*
3 *Archipresbyter quis sit, & eius munus.*
4 *Plebanus quis sit, & eius officium.*
5 *Praepositus Ecclesiae Cathedralis quis sit, & eius praeeminentiae.*
6 *Praepositus Ecclesiae Collegiatae, & illius dignitas.*

7 Hos

7 *Hos omnes in dignitate conſtitutos Abbas præcedit*. 5
8 *Prothonotarij Apoſtolici quotuplices ſint, & eorum præcedentia cum Abbatibus.*
9 *Abbates præferendi ſunt etiam Generalibus Mendicantium.*
10 *Reuerendiſſimi DD. D. Horatius Marandus, & D. Celſus Americus interfuerunt ſæpe Capellæ Papali.*
11 *Generales Mendicantium tanquàm Abbates, præceſſerunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRO intelligentia huius quæſiti explicandæ 6 ſunt, quæ & quales dignitates ſint in Ecclesia tam Cathedrali, quàm Collegiata, ideò primò, & principaliter perſcrutandum eſt, quis ſit Archidiaconus, deindè Decanus, Archipresbyter, Plebanus, Præpoſitus, tàm Eccleſiæ Cathedralis, quàm Collegiatæ.

1 Archidiaconus eſt, qui oculus, & præordinator Epiſcopi dici ſolet. *cap.* 1. *cap. ad hæc de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet eſſe Diaconus *cap.* 1. *de ætat. & qualit. Abb. in c. cùm in cunctis §. inferiora, de elect.* Er abſente Epiſcopo, ipſo factò, eſt eius Vicarius in quibuſdam *c.* 1. vbi *gloſ. & Butr. c. ad hæc §. ſecundum, de offic. Archid.* Vnde dicitur. Vicarius natus, vt habetur ex *Oſt. in ſum. de offic. Archid. nu.* 1. & *Abb. in c. dilecto de offi. Archid.* & *Specul. tit. de iuriſdict. omn. iud. col.* 3. dicit illum eſſe Clariſſimum; quod intelligitur; ſi aſſumatur à Collegio, non autem ſi ab Epiſcopo creatur *glo in cap. nullus diſt.* 60. habet principalē dignitatem poſt pontificalem *Butr. in c.* 1. *de offi. Archid.* ad ipſum quoq; ſpectat, in beneficijs inſtitutos in poſſeſſionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatiſſas in ſede *c. ad hæc §. in quadam, de offi. Archid.* 8 ſed hoc eſt intelligendum de Abbatibus, & Abbatiſsis non exemptis.

2 Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia poſt Pontificalem dignitatem, vt inquit *Roder. Zamoren.* in *ſuo ſpec. homana vitæ lib.* 2. *cap.* 13. vbi dicit, quòd Decano Eccleſiæ Cathedralis poſt Epiſcopum maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio competit: eſt proximior Epiſcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert *Caſſan.* 4. *par. Cathal. glor. mund. conſid.* 37.

3 Archipresbyter eſt, qui primum poſt Archidiaconum, locum tenet in Eccleſia Cathedrali, vt dicit *gloſ. in c.* 1. *de offic. Archipreſ.* & dicitur Vicarius natus Epiſcopi, quoad quædam ſpiritualia, vt in prouidendo ad vitam Presbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Miſſam maiorē, abſente Epiſcopo, & abſoluendo à caſibus Epiſcopo reſeruatis, eo concedente, vt habetur in *ſum. Oſtien. de offic. Archipreſb. Abb. in cap. conquerente de offic. Ord.*

4 Plebanus, qui & Archipresbyter Ruralis, ſiuè Decanus dicitur in *c. fin de offi. Archid.* & in *Conc. Trid. ſeſſ.* 5 *de refor. c.* 2. ille eſt, qui habet ſub ſe Capellas, in quibus perpetui Clerici inſtitui ſolent, & eis ſubdi Dictor Prælatus ſi per electionem aſſumatur, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum priuilegiis gadet ſecundùm *Panor. in c. cum contingat nu.* 19. *de foro compet.*

Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali ſequitur immediatè poſt Archipresbyterum, & vbi non eſt Archidiaconus, ſuccedit in eius locum, & eius munera præſtat *cap. translato de conſtit.* ex qua cauſa ſonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de iure officium tantùm ſit; vt dicit *Innoc in cap. de multa, de præbend. Archidiac in cap.* 1. *de conſuet. in* 6. Eius munus eſt, fungi officio Archidiaconi, vbi is deeſt, & curare, vt iura Capituli cuſtodiantur, vbi talis conſuetudo viget, *Lel. Zech. de rep. Eccleſiaſt. cap.* 14. *num.* 15.

Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate conſtitutus, & Prælatus, vt affirmat *Cuceb. in inſtit. maior. tit. de Præpoſito;* Er etiam habet Iuriſdictionem in Clericos Collegii, quos poteſt punire, ſi deliquerint in leuibus; quia in grauibus ſunt ab Epiſcopo puniendi, *Abb. in cap. cùm contingat*, & in *cap. ſi quis contrà, de foro compet.*

7 Quibus præmiſſis dicendum eſt, Abbatem præcedere omnes alios Prælatos Epiſcopo inferiores, & dignitates; quod ſatis probatum eſt in duobus Quæſitis antecedentibus: certum eſt enim, quòd Abbas omnibus Prælatis, & dignitatibus poſt Epiſcopum præfertur: ideò obſeruandum eſt, vt Abbates exempti non ſolùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Epiſcopi præcedant; at non exempti Archidiaconum tantùm præcedunt; quod eſt intelligendum extrà Cathedralem, & vbi Collegialiter non incedirur; quia tunc etiam Canonici Abbatibus præferuntur ob reuerentiam, quæ debetur maiori Eccleſiæ, quam repræſentant, & ob alias rationes antedictas; quandò autem non Collegialiter, ſed ſinguli incedunt, vel ſimul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus illis, præferendi ſunt. Dubium ſolùm reſtat de Prothonotarijs Apoſtolicis, an Abbatibus præferantur?

Pro cuius ſolutione ſciendùm, Prothonotarios Apoſtolicos eſſe in duplici differentia, alii dicùtur Participātes, ſiuè, quod idem eſt, de numero participantium; alii verò ſuprà numerarii. Primi Abbatibus præferendi ſunt propter multas prærogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus conceſſa: ſunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero ſeptenario inſtituti fuerunt ad illud nobiliſſimum exercitium inquirendi Sanctorū geſta; quibus poſt modùm cùm fuiſſent ſeptem Vrbis regiones diſtributæ, Regionarij aliquandò dicti fuerunt, vt habetur ex quadam *Bulla Leonis X.* quæ incipit, *Sacro approbante;* & aliis multis ſunt inſigniti honoribus.

Supernumerarii quibuſdam priuilegiis fruuntur, & iſti Abbatibus primum locum præſtāt, quod probatur ex *d. lib.* 1. *Cære. Epiſc. c.* 23. vbi habetur Prothonot. participantes (ſicut retulimus) Abbatibus præcedere, Supranumerarios autem iſtos ſecùs.

Aliis Prælatis, tam Secularibus, quàm Regularibus, Epiſcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, ſiuè nomine Prioris, aut Præpoſiti, vel Præſidis, ſiuè Generalis, aut Maioris, ſeu Magiſtri, certum eſt Abbates præferri. De 9 Generalibus Ordinum Mendicantium, de quibus fortaſſis poteſt aliquis dubitare probatur, præter ea, quæ in ſuperioribus Quæſitis allata ſunt, ex

Cæremoniali loco citato, & ex praxi communi, & ſtylo Curiæ Romanæ, vbi in Conſiſtorio, & publicis feſſionibus, & proceſſionibus Abbates poſt Epiſcopos, & antè Generales Ordinum Mendicantium

10 locum habent; tempore enim fel. record. Pauli V. anno 1618. Reuerendiſsimus D. Horatius Morandus Romanus tunc noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, & Abbas Sancti Saluij extrà, & propè mœnia Florentiæ, nunc Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe ſimul cum Reuerendiſſimo D Celſo Americo Romano Abbate Generali Cœleſtinorum, & tempore felic. record. Gregorij XV. anno 1621. cùm ſæpè Capellæ Papali interfuiſſent poſt Epiſcopos, & antè Generales Ordin. Mend. eis locus à Magiſtro Cæremoniarum aſſignatus eſt. Nec dicas, illos habuiſſe locum an-

11 tè Generales Ordinum, vt Generales Monachorum, non vt Abbates; quia Abbas Ripolenſis Hiſpanus Ord. Sancti Benedicti Congregationis Montis Serrati anno 1627. in ſolemni Proceſſione Corporis Chriſti immediatè poſt Epiſcopos incedebat; quod ſæpè in hac Curia obſeruatum fuiſſe teſtantur omnes Et anno Domini 1516. die 14. Decembris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in *Conc. Later. ſeſſ.* 11. Poſt Cardinales, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſequitur mediatè: *ac Vallis Vmbroſæ, & S. Dominici, S. Franciſci, S. Auguſtini, & S. Mariæ Seruorum Ordinum Generales*. Et paulò infrà. *Generales Vallis Vmbroſæ S. Franciſci, S. Dominici, & Sanctæ Mariæ Seruorum. Et ſeſſ.* 12. Anno Domini 1517. die 16. Martij In qua fuit præſens Sum. Pont. Leo X. poſt Cardinales Archiepiſcopos, & Epiſcopos, immediatè ſequitur, *Abbates, & Generales Ordinum*. Generales Ordinum Vallis Vmbroſæ Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Dominici. In quibus omnibus locis, ſemper Generalis Vallis Vmbroſæ habuit præcedentiam ſuper Generales omnium Mendicantium.

Et mul o antiquiùs in *Concilio Viennenſi*, ſub Clemente V. Pont. Anno 6. poſt Epiſcopos, & Reges, poſt Abbatem Monaſterii Ciſtercien. Cabilonen. Diœc. antè reliquos, Mendicantes, & antè omnes Mendicantes. Sequitur.

In eumdem modum ſcribitur Dilecto Filio Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ Fæſulanæ Diœceſis &c.

Et die 12. Martii 1628. quæ fuit prima Dominica Quadrageſimæ Reuerendiſsimus Pater Dominus Auerardus de Niccolinis Præſes Generalis Congregationis Vallis Vmbroſæ ingreſſus Capellam Pontificiam in Miſſa ſolemni, locum tenuit pacificè immediatè poſt Epiſcopos, & ſuprà Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; nempè, S. Franciſci, & S. Auguſtini.

Eodem die ingreſſus fuit Capellam Pontificiam Sereniſsimus Ferdinandus II Magnus Dux Etruriæ, qui ſtetit immediatè ſuper Illuſtriſsimum Cardinalem Caualerium, qui eo mane erat vltimus Presbyter Cardinalis; & poſt Miſſam ſolemnem idem Sereniſsimus Caudatarium egit Sanctiſsimo Domino Noſtro D. Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de præcedentia, quæ inter Generales Monachorum eſt obſeruanda, ſatis conſtabit in *quæſito ſubſequenti*.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1 *Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatii.*
2 *Abbates comparantur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi.*
3 *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & Magnos Principes oſtenditur.*
4 *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneſcalcos, & num. 5.*
6 *Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt.*

Abbates non ſolùm Eccleſiaſticis dignitatibus, & Prælatis Epiſcopo inferioribus præferũtur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis, vt ſunt Duces, *auth. habita* C. *ne filius pro patre*, vbi

1 Abbates præponuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. Item Abbates habentes Caſtra, & Oppida, in quibus temporalem Iuriſdictionem exercent, dicuntur habere magnam dignitatem, cùm comparentur Præſidibus Prouinciarum, & ſic

2 ſunt Clariſſimi, ſecundùm *Baldum in l. 1. §. bis cunabulis, circà medium ff. de off. Præfect. Prætor. Caſſan. in 4 p. cathalog. glor. mundi, conſid. 31. ad fin.* imò exiſtimarem Abbatem Fuldenſem, Abbatem Hirſchfeldenſem, Abbatem Murpacenſem, Abbatem Campidonenſem, Abbatem Corbeienſem, Abbatem Prumenſem, Abbatem Stabulenſem præce-

3 dere Archiduces Auſtriæ, Duces Bauariæ, Duces Saxoniæ, Marchiones Miſnæ, Marchiones Brandeburgenſes, Duces Brunuicenſes, & Luntbargenſes Duces Fuliacenſes, Duces Meghabolitanos, Duces VVirtembergenſes, Marchiones Badenſes, Duces inferiores Saxoniæ, Duces Olſatiæ; Landgrauios Lauembergenſes, Principes Analtinos, Duces Sabaudiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Ambergios, Landgrauios Haſſiæ. Ratio huius præcedentiæ deſumitur ex præcipua Abbatum præd. dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumen. autem, quòd huiuſmodi Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, & Comites, & Lãdrauij, & omnes alii Titulati his inferiores, præferãt ſibi ipſis prædictos Abbates, deſumitur à *M. Daniele Ottone Origenſe in ſua diſceptatione de iure publico Imper. Romani cap* 18. vbi enumerans claſſes, ſtatus Imperij Abbates ſuprà poſitos, collocat in tertia claſſe, & ſupradictos Principes Politicos, Archiduces, Duces, Comites, Marchiones, & Lantgrauios in quarta claſſe.

4 Secùs autem dicendum puto de alijs Abbatibus reſpectiuè ad illos magnos Principes; non verò ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebarones, & alios Dominos temporales inferiores, quod probatur ex *eod. M. Daniele loc. cit.* vbi poſt quintam

quintam Classem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titulatos in 6. classe, & confirmatur ea ratione *in primo quæsito posita*, scilicet, qui in literis sunt primò nominati præferendi sunt alijs, sed Abbates in literis, & Diplomatibus prius nominantur Comitibus, Vicecomitibus,& Baronibus, & cæteris;ergò Abbates præcedunt Comites, Vicecomites,& Barones. Minor est manifesta, & pluribus literis probari potest,præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. *Riccardus Dei gratia Rex Anglorum, Dux Normaniæ, Aquitaniæ,Comes Andegauen. Archiepiscopis, Episcopis,Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneschalchis, Præpositis, Iustitiarijs, & Bailiuis, & Ministris Fidelibus nostris salutem* habetur apud *Renat Choppin de Sacra Polit lib. 3. tit. 1. numr 8.*

Hoc idem colligitur ex quampluribus priuilegiorum subscriptionibus, in quibus ipsi Abbates primi post Episcopos reperiuntur subscripti, & post eos reperiũtur subscripti Duces, Comites &c. vt videre est in priuilegio confirmationis fundationis Monasterij de Ramsey in Comitatu Huntingon facta per Regem Eduuardum, quod incipit, *In Onomate Sammu Kyrios*, secundo Kalen.Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Rex, Deo largiente, Anglorum, signum venegande Crucis impressi*. deindè post subscriptionem Regis sequuntur subscriptiones Archiepiscoporum,& primò, *Ego Stigandus Archiepis. concessi, & confirmãdo signo S. Crucis consignaui; deinde Ego Aethelredus Archiepiscopus Grataunter corroboraui*: Posteà subsequuntur Episcoporum supscriptione; deindè Abbatum: post Abbates, subscriptiones Ducum, Cubiculariũ, & aliorum, videre est apud *Clementem Raynerium, de Antiquit. Ord. Monac. nigr. scriptura 92.* Necnon idem conspici potest ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum,facta per eumdem Regem Eduuardum Monasterio Sancti Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Deigratia Anglorum Rex iussi componere, & compositum cum signo Dominicæ Crucis confirmando impressi*: Posteà sequitur subscriptio Reginæ his verbis. *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui*: deindè sequuntur subscriptiones Episcoporum; & primò, *Ego Stigandus Sanctæ Metropolis Ecclesiæ Cantuariæ Episcopus confirmaui. Ego Eldredus Archiepiscopus Eboracensis Ecclesiæ consignaui*; deindè sequuntur subscriptiones Episcoporum, & posteà Abbatum subscriptiones, & primò. *Ego Eduinus Abbas consensi, & subscripsi. Ego Ageluius Abbas consensi, & subscripsi. Ego Leofricus Abbas consensi, et subscripsi*,& multæ aliæ subscriptiones Abbatum, quas breuitatis causa omitto (sat enim est supra dictas in testimonium veritatis adducere;) deindè post Abbatum subscriptiones sequũtur subscriptiones Capellanorum Regis, deindè Ducum, deindè Comitum posteà Ministrorum, deindè sequuntur subscriptiones Militum, quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monasterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, Anno Dominicæ Incarnationis Millesimo sexagesimo sexto, indictione tertia, Anno Regni Eduuardi vigesiquinto, vt per eumdem *Rayn. Discept. histor. §. 16.*

6 His igitur positis, benè ex ordine desumi potest argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate cõstitutis sunt præferẽdi, nam ex ordine arguitur prærogatiua, ità arguit *glos. ordinaria in c. quoromdam, super verbo, Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & ibi *Dominic. & Philip Franc.* dicentes,quòd illi Religiosi sunt præferendi in processionibus, & alijs, qui primò fuerunt approbati,& confirmati per Ecclesiam, arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap. quorumdam*, & ibi arguit *glos.* & illam glosam ad hoc notat *Panor. in cap. Nicolao, in princ. de appell.* & idem *Panor. in c. sedes, de rescriptis*, & idem *Panor. in cap. auaritiæ, de praben.* In quibus locis multum commendat dictam glosam, & facit *tex.* cum ibi notatis per *Panor in cap. nimis praua, de excess. Prælat.* & isto modo arguendi vtitur etiam *Bald. & Salycet. in constitutione, C. ne filius pro patre*, vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum est Deo, quàm Cæsari; ergò si Cæsar mandat id, quod est contrà conscientiam, non est obtemperandum ei, neq; in pace, neq; in bello, secundùm eos ibidem: & sic ex tali Ordine, benè concludi potest, debere argui ad prærogatiuam Abbatum supra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo supra; nã dignius cẽsetur præponi iuribus supra allegatis.

QVAESITVM VI.

De præcedentijs Abbatum inter seipsos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ille censendus est alijs maior, & dignior, qui Episcopalibus Insignijs decoratus est.*
2 *Vestis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.*
3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiusdem Ordinis præferendus est.*
4 *Prior ad titulum Abbatiæ assumptus posterius promotum in eodem Ordine præcedit.*
5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur alijs.*
6 *Abbates habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios.*
7 *Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.*
8 *Lites, & controuersias omnes de præcedentia inter, Ecclesiasticas personas, tàm seculares, quàm Regulares, componit Episcopus, omni appellatione remota.*

1 QVæstio hæc incidere potest inter Abbates eiusdem Ordinis, vel respectu aliorum, qui eiusdem Ordinis non sunt. Inter Abbates autem eiusdem Ordinis, certum est, illum censendum esse alijs maiorem, & digniorem, qui Episcopalibus Insignijs decoratus est, vt probat *tex. in cap. vt Apostolicæ, de priuil. lib. 6.* vbi ex maioritate orna-

ornatus, quo quis vti poteſt, cognoſcitur maioritas dignitatis, vt notauit *Dominic. de S. Gemin.* ibi, tum quia excellentia veſtis arguit maiorem excellentiam, & dignitatem, *argum. l. nemo vir,* 2 *& l. temperent 4. C. de veſtib. oleber. & deaurat. lib. 11. Speculat de aduocat. par. 1. §. ſequitur ſecundò, num. 3. Caſſan. in Cathalog. glor. mund. par. 7. conſider. 44. Boer. de auctor. Magni Conſil. num. 29.* & alij plures, quos refert *Contelor. d. quæſt. de præceden. num. 4.*

3 Item Abbas exemptus Abbati nõ exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt, *Franc. in d. cap. vt Apoſtolica, Nauarr. conſ. 1. num. 2. & 10. de Maiorit. & obed. Graff. in aur. decif. p. 1. lib. 3. cap. 5. numero 139.*

4 Cæteris verò partibus prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſteriùs promotum in eodem Ordine præcedit, per *tex. in l. 1. C. de Conſul. lib. 12. l. 1. ff. de alb. ſcrib. cap. 1.* vbi *Panor. nu. 4. de maiorit. & obedien. Graff. d. nu. 139 in print. Lelius Zecchius, de Republ. Eccleſiaſt. cap. 29. verſ. tertia Regula.*

5 Si autem inter Abbates diuerſæ Religionis quæſtio circà præcedentiam oriatur, tunc qui ſunt antiquioris Religionis in inſtitutione præferuntur alijs, ſicuti docent *Gundiſalu. Villadieg. de legat. par. 1. quæſt. 17. nu. 9. & 19. cum ſeqq. Roder. quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 38. art. 1. in fin.* cum alijs nouiſsimè adductis per *Contelor. in quæſt. de præcedent. num. 2. & 10.* & cenſuit *Rot. in Ortolen. Præcedentiæ 10. Martij 1600. coram Litta, & in Romana Præcedentiæ 24. Maij 1600. coram Card. Lancellotto,* vbi fuit dictum, Monachos Trium fontium, & Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe præcedere debere Monachos Sancti Euſebij, etiam de Vrbe, quia illorum Ordo (qui eſt Ciſtercienſium) priùs inſtitutus, & approbatus fuit, quàm Ordo iſtorum, qui eſt Cæleſtinorum.

6 Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios, vt habetur ex *quadam declaratione Gregorij XIII. facta ad inſtantiam Concilij Prouincialis Rothomagen.* quæ refertur à *Marc. Ant. Genuen. in ſua prax. Archiepiſc. cap. 49.* vbi inſuper habetur, Commendatarios inter Abbates eſſe recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. reſpectu Abbatum Caſinenſium in preſentiarum ſermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimus ſuprà hac *Diſp. Quæſ. 1.*

Illud tamen aduertere oportet, quòd circà litem illam ſtabilita, & deciſa ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extendentur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum, etiam ſub Sancto Auguſtino militantium: & ideò minùs benè *Ioſeph. Mozzagrug lib. 2. & 8. fol. 9. pag. 2.* probate contendit, ſententiã à Pio IV. ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. latam, æquè pro Canonicis ſuæ Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. facere: cùm ex eiuſdem ſententiæ verbis id non ſatis appareat; immo contrarium eliciatur: cùm in ea Lateranen. tantùm Congregationis Canonici nominentur: ideò meritò illius dicta circà hoc confutantur à *Gabriel. Pennot. Hiſtor. tripart. Canon. Regular lib. 2. cap 53. num. 12.* vbi teſtatur d. Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea cauſa nè per ſomnium quidem nominatos, ſed neque laborum, vel expenſarum participes fuiſſe.

8 Verùm pro complimento aduertendum duxi, quòd lites, ac controuerſias omnes, quæ de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tàm ſeculares, quàm Regulares in proceſsionibus publicis, aut ijs, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere ſolent, Epiſcopus, omni appellatione remota, componit ex diſpoſitione *Sacri Concilij Trid ſeſſ. 25. de Regular. cap. 13.* Quòd autem eas differentias componat omni appellatione remota, intelligendum eſt quoad effectum ſuſpenſiuum dumtaxat: & hæc compoſitio fieri debet breui manu, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſinè ſtrepitu, & figura Iudicij, prout deciſum referunt *Campanil. in diuerſ. iur. canon. rub. 12. cap. 13. num 120. Franciſc. Leo in Theſ. fori Eccleſiaſt. p. 1. cap. 8. num. 18. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc par. 3. alleg. 78. num. 26. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* vbi cum *Rota in Colonien. Præcedentiæ 9. Iunij 1627. coram R. P. D. Vbaldo Iuniore,* ſubdit *Conc. Trid. cit. loc.* non ſubſtuliſſe appellationem deuolutiuam, in cuius grado benè datur manutentio poſſeſſori.

QVÆSITVM VII.

De præcedentijs Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt inter ſe ipſos.

SVMMARIVM.

1 *Quam præcedentiam habeant inter ſe Prælati quatuor Ordinum Mendicantium.*
2 *Ordo ſcripturæ, & Prior nominatio attendenda eſt.*
3 *Prælati Monachorum Reformatorum Ciſtercien. Sanctæ Mariæ Fulien. præcedunt omnibus Mendicantibus.*
4 *Carmelitani præcedunt Fratres Beatæ Mariæ de Mercede Captiuor & Fratres Minores de Obſeruantia, & Fratres Conuentuales.*
5 *Præcedentia inter reliquos Mendicantes, quomodò ſit attendenda.*
6 *Prælati Regulares ſunt præferendi Prælatis ſecularibus, Abbatibus inferioribus.*

1 Attendenda eſt etiam differentia inter alios Prælatos Abbatibus inferiores inter ſe. Vnde obſeruandum eſt, vt Prælati Ordinis Prædicatorum præcedant Prælatos Ordinis Minorum, & reliquarum Religionum Mendicantium, etiam vbi Eccleſias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Eccleſias poſsident: ità declarauit Pius V. in Bullà, quæ incipit. *Dum diſponente clementia,* ędita anno Domini 1568. quæ eſt 71. in ordine in *Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 2.*

Poſt Prælatos autem Fratrum Prędicatorum ordine præcedentiæ ſubſequuntur Prælati Fratrum Minorum: poſteà Prælati Eremitarum S. Auguſtini, & deindè Carmelitarum; iuxtà quem ordinem

rem prædictæ Religiones in iure recensentur, vt *cap. vnico §. sanè, de Religios. dom. in 6.* & in *Const. Pij V.* edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuersalis*, & in alia eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Apostolica Sedis benignitas*, quæ habentur apud *Laert. Cherubin. loc. cit.* inter Constitutiones eiusdem Pontificis. Ordo autem scripturæ attendendus est, vt notauit *glos. in cap. cùm dilecta, verb. trasponentes, de rescriptis, Felin. in rubr. de maiorit. & obed. num. 5. & 6.* præterquamquòd cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt superiùs probatum est, Prælati, & eorum subditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent.

3 Hic autem aduertendum est, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere Prælatos, & Monachos Congregationis Sanctæ Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Cistercien. licèt eorum Religiones antè d. Congregationem approbatæ sint; quia Clemens VIII. Motuproprio anno 1599. Pontificatus sui anno 8. decreuit; vt prædicti Monachi in processionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes; ità habetur in *Const. 61. d. Clem. VIII. in Bull. Laer. Cherub. tom. 3.*

4 Item idem Pontifex decreuit, quòd Fratres Ordinis Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, vbiq; præcedant Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum; non obst. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque, ità habetur in *Const. 95. eiusdem Pontif. loc. cit.*

Controuersia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obseruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus super præcedentia, quæ postea ablata fuit per Leonem X. in *Constitutione 26.* apud *Laer. Cherub. tom. 1. Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales Fratribus Minoribus de Obseruantia digniorem locum relinquere debere.

5 Quò verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hic sigillatim eorum præcedentia nequaquàm ponitur; cùm dicere sufficiat, quòd in præcedentijs obseruanda est prioritas originis, vel consuetudo loci ex *Bald. in cap. cùm olim, de consuetud. num. 1. & Zabar. conf. 61. num. 1. Renat. Choppin. Monastic. lib. 2. tit. vlt. num. 13.* & habetur ex *Rot. Romana* apud *Seraph. decis. 335. & decis. 663. & decis. 964. num. 1.* vbi ampliat reum hanc, dicendo, id etiam procedere, si consuetudo huiusmodi repugnaret dispositioni iuris communis.

In primis autem attendenda est consuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obseruabatur Romæ, quæ omnium magistra est: ità censuit *Sacra Illustrissimorum Cardinalium Congregatio, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfectorum, anno 1593. die 30. August.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium Ioannis Baptista Confect. fol. 188. impress. Florentiae*, & in *lib. priuilegiorum Camaldulen. fol. 218.* & apud *Quarant. in summ. Bullar. verb. præcedentia, Piasec. par. 2. cap. 3. num. 48. Campanil. in diuersor. iur. canon. rub. 12. cap. 13. nu. 121. vers. & quoniam, D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 78. nu. 24.*

Quo verò ad præcedentiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis secularibus, Episcopo inferioribus, seruandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuscunque dignitatis, inferiores Episcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quaesito de praecedentia Abbatis inter alios Praelatos, & alios graduatos, Episcopo inferiores*, vt benè ostendit *Cassan. in Cathalog. glor. mund. par. 4. consid. 36.* vbi vult, ea, quæ dicta sunt de Abbate, etiam locum habere in Priore, & in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Ecclesia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentijs Ordinum Regularium inter se in processionibus, & alijs actibus publicis.

S V M M A R I V M.

1 *Bulla Gregorij XIII. de praecedentijs, & praecipuè inter Ordines Mendicantes in processionibus, refertur.*
2 *Monachi Cistercien. Reformati Congregationis S. Mariae Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus praeferuntur.*
3 *Carmelitae praecedunt Fratres Beatae Mariae de Mercede.*
4 *Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*
5 *Praedicatores obtinent honorabiliorem locum inter caeteros Mendicantes.*
6 *Minores Obseruantes Reformati habent praecedentiam.*
7 *Caelestini praecedunt Monachos Oliuetanos.*
8 *Oliuetani inceperunt de anno 1319.*
9 *Caelestinorum Ordo confirmatus fuit à Gregorio X. Oliuetanorum verò Ordo à Ioanne XXII.*
10 *Oliuetani Monachi praecedunt Monachos Montis Virginis in Terra Ayrola.*

1 QVia sæpè inter Religiosas personas in multis Ciuitatibus, & Diœcesibus diuersarum Mundi partium, nonnullæ lites, & controuersiæ super præcedentia ortæ fuerunt, & præcipuè inter Ordines Mendicantium in processionibus. Gregorius XIII. ad huiusmodi controuersias, & lites dirimendas, per Bullam, quæ incipit. *Exposcit pastoralis officij munus*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus sui anno 10. apud *Laer. Cherub. Bullar. nou. tom. 2. Bull. eiusd. Pont. 86.* statuit, vt (appellationibus quibuscunque remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet, in processionibus, in possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quandò verò non posset probari, aut constari de quasi possessione præcedentiæ huiusmodi; statuit ipse Summus Pontifex, vt ij Fratres Mendicantes in processionibus, tàm publicis, quàm priuatis, præcedere deberent, qui essent antiquiores in loco controuersiæ: ità vt si contigerit noua Monasteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium,

cantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut domus priùs erecta, & instituta essent; ille Ordo, qui priùs Monasterium, seù domum in loco habuerit, præcedat.

2 Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien. Cistercien. Ordinis S. Benedicti, in processionibus, alijsq; actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis VIII. quæ incipit. *Regis pacifici*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus sui anno 8. apud *Laer. Cherub. Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.* 56. in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis super controuersia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in processionibus, & alijs actibus publicis, quæ Sacra Congregatio diffinitiuè determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primumq; & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere, nec Monachos dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere, censuit, & ordinauit. Quod Decretum ipse Summus Pontifex extendit non solùm pro Monachis Ciuitatis Burdeghalensis, qui erant in causa; sed etiam vbique; præcipitq; in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ipso iure incurrendæ, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus quorumcunque Ordinum Mendicantium, præsentibus, & futuris, à qua non possint, nisi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore existentem, præterquàm in mortis articulo constituti, absolui, nè dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore existentes super præmissis, aut eorum aliquo molestare, inquietare, aut quoquo modo impedire præsumant, seù audeant; vide *D. August. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par. 3. allegat. 78. sub num. 37. secundùm Lugdunen. impress.*

3 Fratres Ordinis B Mariæ de Monte Carmelo, tàm in publicis processionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat Bulla Clementis VIII quæ incipit. *Decet Romanum Pontificem*, apud *Laert. Cherubin. Bullar. nou. tom. 3. Bulla eiusd. Pont.* 95. per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, vt quandòcunque, & vbicunque opus fuerit, & quotiès pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum requisiti, virtute Bullæ prædictæ possint, & valeant cogere per censuras, & alias pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, ipsos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipsis Fratribus Carmelitis, appellatione postposita, immo, si opus fuerit, possint adhoc inuocare auxilium brachij secularis; vide *D. August. Barbos. vbi proximè*.

Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, censuit *Rot. in Oriolen. Præcedentiæ* 10. *Maij* 1606. *coram Litta*, est *decis.* 26. *par.* 2. *Recent.* ea scilicet ratione; quia Ordo Carmelitarum institutus fuit antè Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin. §. sanè ad Prædicatorum, eod. tit. in* 6. & approbatus per Honorium III anno salutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede institutus fuit post dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. sui anno 8. qui Pontifex creatus fuit post dictum Honorium; & ideò *Rot. vbi sup.* decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, ad notata per *Doctor. in l. honores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi *Bar. C. de tyron. lib.* 12. cum alijs per *Cassan. in Cathalog. glor. mun. par. 4. consid.* 52. *vers. quinto ergò*, & per *Tobiam Nonium cons.* 71. *num.* 35. *Nauarr. cons.* 5. *de stat. Monach.* & iuxtà hanc doctrinam sæpiùs, tàm à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia decisum fuisse testatur eadem *Rot. in vna Salernitana Praecedentiae* 2. *Iunij* 1625. *coram bo. me. Buratto*, vbi plures concordantes in *additionibus*, refert *D. Io. Francisc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus*, qui de se multa, & grauia in dies pollicetur.

4 Fratres Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales; vnde ipsi Fratres de Obseruantia Crucem suam in loco digniori deferre possunt, prout Motuproprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit. *Licèt aliàs*, in qua disponitur, quòd tàm Conuentuales, quàm de Obseruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuscunque processionibus, & alijs actibus, in quibus Crux deferenda foret, suam deferre possint, ita tamen, quòd Crux ipsorum Fratrum de Obseruantia, & Reformatorum loco digniori deferatur, vt videre est apud *Laert. Cherub. Bullar. nou tom.* 1. *Bulla eiusd. Pont.* 26. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 6. Decembris 1517. Pontificatus sui anno 5. vide *D. Augustin. Barbos. proximè citat loco*.

5 Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum digniorem, & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcunque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, & etiam non Mendicantes, post Clerum secularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina disponente clementia*, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 27. Augusti 1568. Pontif. sui anno 3. idemque statuit Clemens VIII. in Bulla, quę incipit. *Inter caetera*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus sui anno 1. apud *Laertium Cherub. tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.* 13. *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 3. allegat.* 78. *num.* 30. *Contelor. in quaest. de praecedentia num.* 76.

6 Minores Obseruantes Reformati cum controuersiam paterentur circà præcedentiam, quasi nuper asciti in Ciuitate, cùm tamen ingressi sint, & habitēt in Monasterijs Familiæ, *Sacra Rituum Cong.* rese-

referente Illustrissimo Card. Millino, mandauit illis dari omninò præcedentiam, sub die decimaseptima Iulij 1627.

Io. Bapt. Card. Detus.

I. Thessalonicen. Secr.

7 Monachi Congregationis Cælestinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cælestini sunt antiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, vt fuit dictum in *Rota in decisione*, quæ sequitur.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO. Salernitana Præcedentiæ.

Lunæ 14. Martij 1622.

Prætendebant Monachi Oliuetani Ciuitatis Salerni præcedentiam in processionibus, & actibus publicis à Monachis Cælestinis, contrà quos à Vicario Salernitano sententiam fauorabilem reportauerunt de anno 1595. & hæc causa ad Rotam deuoluta, tùm in ea vsq; adhuc nihil actum fuisset, ijdem Oliuetani prætendebant dictam sententiam trãsijsse in iudicatum, & esse exequendam: ideò proposui dubium, *an constaret de re iudicata, quæ esset exequenda*; & DD. negatiuè responderunt.

Quamuis enim à die appellationis, & commissionis causæ in Rota lapsi sunt viginti, & plures anni, quo tempore fatalia nunquam prorogata fuerunt, adeò, vt videatur intrare res iudicata, *Cassador. decis. 6. num. 8. de appellat. Crescent. decis. 8. num. 8. eod. tit.* tamen requirebatur etiam validitas, & iustitia sententiæ, vt notant *Doct. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Felin. in cap. super literis, num. 15. de rescript. Card. Seraph decis. 1123. num. 6. Rot. coram Reuerendiss. D. meo Decano, decis. 574. par. 1. in Recent.*

In hoc autem casu multa super nullitate sententiæ ex defectu citationis deducebantur; quia in hoc aderat aliqua discrepantia. Dicebant, sententiam esse iniustam; nam Cælestini tam respectu originis, & approbationis, extant antiquiores

8 Oliuetanis, cùm inceperint de anno 1274. Oliuetani verò de anno 1319. vt tradit *Azor. institut. moral. lib 9. cap. 21. vers. Calestini, & vers. Ordo*

9 *Oliuetanus*: Ordo verò Cælestinorum fuit confirmatus à Gregorio X. Ordo autem Oliuetanorum à Ioãne XXII. qui fuit posteà priuatus, *Roder. quæst. Regul tom. 1. q... art. 1. & 7. Paul. Morig. de orig. omn Relig. c. 31. & 35.* quàm etiam ratione ingressus in Ciuitatem Salerni, cùm Oliuetani admissi fuerint solùm de anno 1591. aut præcedenti 1591. Et pro parte Cælestinorum plura documenta antiquissima exhiberẽtur vsque de anno 1425. Vnde non docto de particulari consuetudine, aut quasi possessione præcedendi, præcedentia debebatur Cælestinis, vti antiquioribus, tàm de iure communi, quo antiquitas attenditur, vt respondit *Collegium Bononiense, post consilia Card Zabarella cons. 1. num. 10 & seqq.* & ibidem *Colleg. Paduan. consil. 2. num. 71. & Coleg. Ferrarien. cons. 3. nu 13.* quàm vigore Bullæ Gregorij XIII. *in nouo Bullar. 16.* in qua circumscripta quasi possessione, & consuetudine mandatur, vt antiquiores Confraternitates secularium præcedere debeant, quam constitutionem procedere in Regularibus, declarauit Sacra Rituum Congregatio in pluribus causis.

Nec Domini obstare putauerunt, quòd Oliuetani ingressi sunt in Ciuitatem Salerni in locum Monachorum Sancti Benedicti; quia benè verùm esse dicebant, quòd in eorum Monasterium sunt ingressi, non autem in eorum priuilegia. Vnde cum ratione approbationis modernioris haberent qualitatem diuersam à Monachis S. Benedicti, in quorum locum fuerant admissi, non poterant gaudere priuilegio præcedentiæ, quo gaudebant Benedictini, tanquàm antiquiores, ad tradita per *Cephal. consil. 615. num. 100 & seqq. Dec. cons. 19. num. 135. lib. ...* Vnde estò, quòd Monachi Benedictini præcesserint, vt ex fide data, quæ etiam non visa fuit, esse in forma probanti, non tamen illorum priuilegium suffragabatur Oliuetanis modernioribus contrà Cælestinos antiquiores, pro quibus etiam aderat obseruantia, cùm hic Romæ præcedant Oliuetanos, secundùm quam consuetudinem regulari deberent in alijs locis, vbi non est particularis consuetudo, iuxta Decretum Congregationis Regularium confirmatum à Clem. VIII. fel. rec. quod fuit datum. Et ità decisum &c.

Circà verò præcedentiam eorumdem Oliuetanorum, respectu Monachorum Montis Virginis in Terra Ayrolæ, adsunt Sacræ Rotæ decisiones; vna coram Illustrissimo D. Cardinali Caualerio; altera verò coram bon. mem. Buratto, quæ cum adhuc typis mandatæ non reperiantur, hoc in loco eas inserere operæpretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO. Sanctæ Agathæ Gothorum Præcedentiæ.

Veneris 13. Maij 1622.

Dictum fuit, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Licèt enim Ordo Monachorum Montis Virginis fuerit institutus à B. Guglielmo, vsq; de anno 1124. vt apparet ex *Martyrologio Romano sub die 25. Iunij*, quo cadit eius festum, iunctis notatis per *Illustrissimum Cardinalem Baronium bon. mem.* & tradit *Azor. instit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 21. vers. Ordo Gulielmitanus*, & fuerint datæ confirmationes Apostolicæ Cælestini II. de anno 1197. & Innocentij III. Summorum Pontificum, de anno 1209. Oliuetani verò inceperint de anno 1371. vt refert *Azor. d. cap. 21.* & fuerint confirmati à Ioanne XXII. qui fuit posterioribus temporibus, vt etiam dictum fuit in *Salernitana Præcedentia 14. Martij præteriti, coram me*, & ideò Monachis Montis Virginis, tanquàm antiquioribus, etiam quoad ingressum in dictam Terram Ayrolæ, videretur debita præcedentia, tàm de iure communi, quàm vigore Constitutionis fel. rec. Gregorij XIII. 86. *in nouo Bullario*, vt fuit resolutum in *dicta Salernitana Præcedentia*.

Tamen probatum fuit in dicto Monasterio Ayrolæ non adesse, nisi ad summum duos Monachos, & vnum conuersum, quod erat sic conforme

Con-

Constitutioni sanct. mem. Pauli V. in *dicto Bullar.* 89. *in Append.* §. 10. quæ loquitur de isto loco Ayrolæ in specie, & mandat, vt ibi non sit, nisi vnus Monachus, & vnus conuersus, & sic cùm dd. Monachi non facerent Collegium, ad quod tres saltem Monachi requiruntur, *glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. num.* 14. & *Anchar. num.* 17. *de intepat.* neque haberent alias qualitates requisitas ad essentiam Collegij, de quibus per *Roman. cons.* 436. *num.* 6. & 7. non visum fuit, quòd illi Monachi Montis Virginis, tanquàm particulares, deberent præcedere Monachos Oliuetanos, habentes in dicta Terra Collegium formatum *Cassan. cathalog. glor. mund. par.* 4. *considerat.* 32. *vol.* 2. *vers. sed intellige Dec. consil.* 160. *in fine vers. quia ad hoc respondetur*, *Io. Piccard. inter cons. Menoch. cons.* 52. *num.* 137. *Selua, de benefic. par.* 1. *q.* 2. *num.* 82. & *num.* 83.

Et ideò in hoc casu dictum fuit, Oliuetanos ex hoc capite debere præcedere.

R. P. D. B V R A T T O.

In eadem.

Die 29. *Maij* 1624.

Decisum fuit coram Reuerendiss. D. Caualerio S. D. N. Datario, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Non quidem respectu antiquitatis originis eorum Ordinis, vel Monasterij in dicta Terra: sed ex eo, quòd in Terra prædicta Monachi Oliuetani habent Collegium formatum, & Monachi Montis Virginis illud non habent, vt legitur expressum in Bulla sanct. mem. Pauli Quinti in *Bullar.* 89. in qua mandat Monachis Montis Virginis, quòd in loco controuerso Ayrolæ resideat vnus tantum Monachus, & conuersus, qui Collegium constituere non possunt; cùm requirantur saltem tres, *l. Neratius, ff. de verb. significat. glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. n.* 14. & *Anchar. n.* 17. *de iurepatr.*

Et ideò residentibus ibidem Monachis Montis Virginis, vti particularibus debetur præcedentia Monachis Oliuetanis, tanquàm Collegio, *Dec. cons.* 161. *in fin. vers. quia ad hoc respondetur Cassan. in cathalog. glor. mund. par.* 4. *consid.* 32. *vol.* 2. *vers sed intellige*, *Io Piccard. inter consil. Menoch. cons.* 52. *nu.* 137. *Selua de benefic. par.* 1. *q.* 2. *nu.* 83.

Non obstat, si dicatur, in eadem Bulla fuisse indultum, quòd si fortè contigerit, quòd Domus Ayrolæ ad formam Monasterij redigatur, competeterq; dotetur, restituatur sub Abbatis, vel Prioris titulo respectiuè gubernanda, & ideò quòd cùm hodie probetur per testes, adesse Priorem cum pluribus Monachis, præsumatur satisfactum Bullæ prædictæ, & debeant præcedere Monachi Montis Virginis, Collegialiter modò ibidem residentes.

Quia quidquid dicant testes hinc indè examinati, cùm Bulla habeat decretum irritans, & clausulam, *sublata*, &c. cùm alijs prægnantissimis, per quas derogatur cuicumque consuetudini; & non visus allegari non potest, nisi concurrente scientia, & consensu Papæ, *Rota in Romana concordiæ S. Petri, in Recent. decis.* 221. *num.* 4. 5. & 6. & *decis.* 246. *num.* 1. *par.* 1. *Recentior.* & requirat, quòd habitatio ad formam Monasterij sit redacta, quodq; ex redditibus saltem sex Monachi ali possint, ac Capituli Generalis consensus accedat, & demùm Protectoris, & de his non doceatur, negari non potest, quin dici nequeat Collegium, resistente Papæ voluntate *Bald. in l.* 1. §. *quibus in princ. ff. quod cuiusq; vniuers. nom. Socc. in l.* 1. §. *municipes num.* 4. *vers. & sic potest ff. de acquir. poss.*

Neque de publicatione Bullæ prædictæ dubitari potest, cùm reperiatur impressa in *Bullar. Rota decis.* 301. *par.* 2. *diuers.* & in *Recent.* 298. *num.* 2. *par.* 2. & illius adimplementum Monachi prædicti Montis Virginis articularunt, & probare conati sunt.

Fuit propterea conclusum, standum esse in decisis, vtraq; parte informante.

QVÆSITVM IX.

Abbas secularis exemptus, obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat.

Hanc quæstionem iam pridem decidit *Sacra Rituum Congregatio, in Vna Alexandrina Sancti Petri de Broglio, sub die* 7. *Februarij* 1604. nam cùm interrogaretur primò, an Abbas secularis Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, habens vsum Mitræ, & Baculi, & solitus statutis diebus sedere more Episcopi cum suis Canonicis assistentibus, in quos habeat Iurisdictionem Episcopalem, possit habere dictam assistentiam quandò Episcopus loci Ordinarius in dicta Ecclesia exempta, Missis, aut Vesperis solemnibus interest.

Secundò, an cum eo Episcopus assumere debeat Canonicos suæ Cathedralis assistentes, & eorumdem circulos habere ad Gloriam in excelsis, & ad Credo.

Tertiò, quid sit agendum iuxtà Sedem Episcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriusq; Capituli, quandò contingit Episcopum cum suo Capitulo processionaliter accedere ad d. Ecclesiam exemptam, & quo ordine sint turificandi; quid de confessione facienda ab Episcopo cum Sacerdote, de incenso imponendo, & benedicendo, & de benedictione solemni in fine Missæ, seu Vesperarum ab altero ipsorum danda.

Respondit ad primum negatiuè; ad secundùm affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Episcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij sedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus post alium ab illa parte, vsq; in finè. In opposita parte quatuor, vel quinque brachijs interiori sedere Abbatem in simplici sede, absq; ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vsq; in finem ab illa parte, in reliquis Episcopum debere facere suas functiones, & Abbatem cessare. Deindè tres turificationes dari Episcopo, duas Canonicis Cathedralis, vsq; in finem, deindè duas Abbati, & vnam suis Canonicis

DI-

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

Verba Sanctissimi Patriarchæ Benedicti, Abbatibus, cæterisq; Prælatis scitu necessaria.

Qualem deceat esse Abbatem, & Prælatum in suo munere constitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè satisfacere possit, docet D. *Benedictus* pluribus *suæ Regulæ* locis, præcipuè *cap.* 64. vbi postquàm constituit modum, quo nouus Abbas in Monasterio ordinandus esset, sic ait:

Ordinatus autem Abbas cogitet semper, quale onus susceperit, & cui redditurus est rationem villicationis suæ: sciatque, sibi oportere prodesse magis, quàm præesse. Oportet ergò, eum esse doctum lege diuina, vt sciat vndè proferat noua, & vetera: Castum, Sobrium, Misericordem, & semper superexaltantem misericordiam iudicio, vt idem ipse consequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis; nè dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas: suaque fragilitate semper suspectus sit; memineritq; calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; sed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit, cuique expedire, sicut iam diximus: & studeat plus amari, quàm timeri; non sit turbulentus, & anxius; non sit nimius, & obstinatus; non sit zelotypus, & nimis suspiciosus; quia nunquã requiescet; in ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum siuè secũdùm seculum sint, opera, quæ iniungit, discernat, & temperet, cogitans discretionem S. Iacob dicentis: si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die. Hæc ergò, aliaque testimonia discretionis matris virtutum, sumens; sic omnia temperet, vt & fortes sint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præsentem Regulam in omnibus conseruet: vt dùm benè ministrauerit, audiat à Domino, quod seruus bonus, qui erogauit triticum conseruis suis tempore suo; Amen dico vobis, super omnia bona sua constituit eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequàm autem singula percurramus; in primis sciat Abbas, se Christi vices in Monasterio agere, id, quod idem *S. Pater. Reg. cap.* 2. *par.* 1. ait, scilicet, *Abbas Christi vices agere in Monasterio creditur, quandò ipsius vtatur prænomine; dicente Apostolo: Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Christi vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in sua administratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atq; eius ouibus verbo, & exemplo proficere discat; & nè tanto munere indignus censeatur, nihil extrà præceptum Domini docere, constituere, aut præcipere debet; sed iussio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur, sic docente *D. P. Benedicto d. cap.* 2. *par* 1. nè ea, quæ contrà Domini legem sunt præcipienti Religiosæ professionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & sic totum spirituale sui Monasterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto propositas, deueniamus.

GLOSSA I.
Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, al[illegible] docere, & erudire,*

pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.

2 *Magna est temeritas pastores imperitos assumere.*
3 *Literis carens sacris non potest esse aptus officijs.*

Ipsemet S. Benedictus pluribus locis suæ Regulæ hanc præcipit qualitatem in Abbate, & primò in d. cap. 2. dicens. *Sed missio eius vel doctrina fermentũ diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur: memor sit semper Abbas, quia doctrinæ suæ, vel discipulorum obedientiæ vtrarumq; rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit discussio*, & paulò infrà subdit; *ergò cum aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis.*

Hæc eadem qualitas insinuatur à *Concilio Tridentino sess.* 24. *de reformat. cap.* 12. his verbis: *doctrina ad suum munus necessaria, ac morum; integritate commendetur*. Quæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa sint, vtique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conuenient.

Idem habetur in *Concilio Lateranensi cap.* 9. & ex *Nauarr. in manual. cap.* 25. & ex *Sancto Thom.* 2. 2. 1 *q.* 2. *art.* 6. dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam, & ex Innocentio III. in Concilio Generali: graue nimis est, & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragantur, non iudicium rationis, sed carnalitatis affectum sequentes*: habetur in *cap. graue nimis ext. de præbend.* Vnde *D. Gregorius in Pasto-* 2 *rali part.* inquit, *magnam esse temeritatem pastores imperitos assumere, eo, quòd est artium regimen animarum*, & in *c. illiteratos* 36. *dist.* ex *Epistola Gelasij Papæ*, constitutum legitur, quòd literis ca-3 rens sacris non potest esse aptus officijs, nimirum Ecclesiasticis præfecturis: quod idem constitutum legitur à *Zozimo Papa in cap. seq. ead. dist.* videantur nonnulla, quæ *Gratianus* ibi ad hoc propositum cumulat, eaq; valde notatu digna.

GLOSSA II.
Castum.

SVMMARIVM.

1 *Castitatis dignitas tanta est, vt, ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur.*
2 *Impudicitia quæ mala pariat.*
3 *Castitas, & scientia sorores sunt.*

Cvm Christi Minister sit Abbas, & *S. Aug. serm.* 249. *de tempore*, dicat; *omnibus castitas pernecessaria est, sed maximè Ministris Christi Altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio, & assidua salutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Ministros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, sed potius continentia castitatis splendeant, & totis honestis fulgeant in populo exemplis*. Illi quidem ca-1 stitas necessaria erit, cuius dignitas tanta est, vt ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur, quòd significauit *Sanctus Hieronym. lib.* 1. *contr. Iouin. cap.* 30. dicens. *Pudicitiam in primis, non est, esse remittendam, qua amissa, virtus ruit*. Et *Sanctus Ambros. de Cain, & Abel. cap.* [illegible] sub alijs verbis eamdem ferè proferens sententiam, ait. *saeuus criminum stimulus libido est, quæ nunquam quietum manere patitur, ac [illegible] fervet, & anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, multis peccandi modus, & inexplebilis scelerum finis, nisi morte amantis extingui non potest*. Et *Sanctus Gregor. lib.* 31. *moral. cap.* 31. loquens de im-2 pudicitia castitati contraria, ait. *De impudicitia cæcitas mentis, inconsideratio, inconstantia, præcipitatio, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, timor autem, vel desperatio futuri generantur*. Meritò autem à Beato Patre nostro post scientiam, castitatis virtus Abbati proponitur colenda; quia 3 castitas, & scientia sorores sunt, vt ex Gregorio Nazianzeno annotauit *Ruffinus in Apologia*. Id quod sacri, & profani Scriptores dixerunt: Nam *D. Hieron. d. lib.* 1. *cont. Iouin. ait*, apud Deus Sibyllas Gentilium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt, & *Theophilat. prolog. in Ioan.* ait *Ioannes mundo corde, vtique virgo erat, vnde amplius notitiæ Dei donum ei concreditum est, ac mysterijs plerisq; incognitis ipse dedicatus est*. Et antiqui Poetæ finxerunt, Dianam, quæ castitatis Dea ab ijs dicebatur, fuisse sororem Apollinis, cui sapientia ab ipsis tribuitur. Castitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Christi vices corpore castus, & mente, rectè gerere valeat.

GLOSSA III.
Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Ministris nefas est, commessationibus, & vinolentijs deditos esse.*
2 *Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat.*

Abbas sobrius sit, neq; multùm exquisitis de-1 lectetur epulis: nefas enim est Ministris Dei, commessationibus, & vinolentijs deditos esse: immo sæpiùs sibi contemplandam proponant sententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, nè grauentur corda vestra crapula, & ebrietate*; moderatè omnem cibum, & necessariò sumptu sumant, vt iuxtà Apost. sobrij sint, & parati ad Domini seruitium; aliàs si esca ventri, & venter escæ deseruiat, Deus profectò vtrumq; destruet. Conuiuia etiam à Sanctis Patribus prohibentur Ecclesiæ Prælatis, ac Ministris, à *S. Hieron. Epist.* 2. *ad Hepotian. de vita Clericor. cap.* 23. *Conuiuia tibi vitanda sunt* à *S. Ambros lib* 1. *offic. cap.* 20. *Conuenire Ecclesiasticis, & maximè officiorum Ministris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipsi hospitales sint peregrinantibus; vel ex ea cautione nullus sit opprobrijs locus; conuiuia quippè extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem, subrepunt etiam fabulae frequenter de seculo, at voluptatibus claudere aures nõ potes, prohibere putatur superbia: subrepunt etiam prẽter voluntatem pocula*. Hinc *S. Possidonius in vita S. Augustin.* refert, se in patria sua petitum ad con-

conuiuia nunquàm ire voluisse, nè per frequentiam in patriæ conuiuijs constitutus, temperantiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno ferè ore (vt ità dicam) ob temperantiam, & sobrietatem ieiunium corpori, animæque pariter salutare esse, pronunciarunt. Qui velit id videat apud *Sanctum Athanasium lib. de virginitate*, testantem. *Vide, quid faciat ieiunium? morbos sanat, distillationes exsiccat, demones fugat, malasque cogitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, & cor purgatius, & corpus salubrius, & ad tronum Dei hominem sistit.* Sit igitur moderatis epulis contentus Abbas, vt Euthycius Papa, *Concil. Carthag. cap. decimoquintò* admonet, vt aliorum incontinentiam valeat augere, & *Sanctus Clemens Papa in Apostolic. Constitution. lib. 8. cap. 50.* ait cùm sitis *Presbyteri, & Diaconi Christi, sobrij esse debetis, & priuatim, & cum alijs, vt possitis intemperantes coercere. Liberator enim noster Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech, idcircò conuiuia adijt, vt verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non vt se ipsum pasceret, qui, vt modestiam vtique praescriberet, & ipse continuis quadraginta diebus nihil gustauit*; legant Abbates, *Concilium Cathaginen. quartum*, & *Concilium Tridentinum cap. 1. sess. 25. de reformatio.* videbuntque qualem Episcopus, & Prælatus mensam habere, ac quali victu contentus esse debeat.

GLOSSA IV.

Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1. *Misericordiam præ oculis Abbas habere debet.*
2. *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur, & è conuersò.*
3. *Lenitas cum seueritate simul amplectenda, Abbati à D. Gregorio suadetur.*
4. *Arca Veteris Testamenti quid significet.*

1 SAnctus Patriarcha Benedictus huius qualitatis in Abbate desideratæ hic apertè meminit. At cùm de duris corde, & simplicioribus loqueretur, quænam fuit eiusdem intentio, nisi misericordiam antè Abbatis oculos statuendi? id, quod etiam apertè docetur à *Diuo Gregor. lib. 20. moral. cap. 6. Misericordia multùm destituitur, si vna, scilicet iustitia, sine alia, teneatur; quia circà subditos debet reperiri in Rectoribus misericordia iustè consulens, & piè sæuiens disciplina.* Et *Sanctus Ioannes Chrysost. in homil. 5. Matth.* idem ferè insinuare videtur Superioribus, & Prælatis. *Misericordia tunc*
2 *est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur si autem contempta iustitia, misericordia obseruetur, ipsa misericordia non est misericordia, sed fatuitas. Iustitia enim, sinè misericordia, non est iustitia, sed crudelitas, sicut misericordia sinè iustitia non est misericordia, sed fatuitas.*
3 Has duas sorores adinuicem connexas amplectenti Abbati dicit *Sanctus Gregorius 3. moral. Miscendam esse lenitatem cum seueritate, vt quoddam componat temperamentum ex vtraque, vt neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia beni-*
4 *gnitate soluantur, & hoc illa Tabernaculi Arca significat, in qua cum Tabulis Virga simul, & Manna erat.*

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1. *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2. *Charitas alia ergà Deum, alia ergà proximum.*
3. *Charitas, non dominij potestas, Praelatum felicem reddit.*

1 PRæstantissima quoque charitatis virtus exquiritur in Abbate, cùm sit omnium virtutum maior, *harum autem maior est charitas, ex Paulo Apostolo. Sanctus Benedictus*, dum *cap. 2. sua Regula*, ait. *Ergò aequalis sit omnibus ab eo charitas, vna praebeatur omnibus secundùm merita, disciplina.* Hanc qualitatem *Cardinalis Turrecremata*, bifa-
2 riam sumit *super dicto cap. 2.* prout, scilicèt, Deum respicit, & proximum, iuxtà definitionem *Diui Tomae secunda secundae quaest. 23.* in qua continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur ad diligendum Deum super omnia, & proximum propter Deum, sicut se ipsum.* Ergà Deum exerceat Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affectu, amore langoens, dicat cum *Sancto Augustino lib. de Cathec. O anima mea insignita Dei imagine, redempta Dei sanguine, desponsata Fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige illum, à quo dilecta es, tantùm intende illi, qui intendit tibi, quaere quaerentem te, ama amatorem tuum, à quo amaris, cuius amore preuenta es, & qui est causa amoris tui.* Exerceat insuper charitatis virtutem ergà proximum, fratres, filios, & subditos Monachos, nè illa sibi comminentur verba *Ezech.* Propheta *cap. 34. Vae pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos; non ne greges pascuntur à pastoribus? ipsi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium, & eorum lanis operiebantur; quod crassum erat mactabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ità necessariam existimat *Sanctus Augustinus*, qui agens de Prælatorum regimine *cap. 25. Regulae*, ait.
3 *Ipse verò qui vobis praeest, non se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente, felicem.*

GLOSSA VI.

In ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis &c.

SVMMARIVM.

1. *Correptionem Abbates, & alij Praelati cum prudentia facere debent.*
2. *Correptionis de moderatione.*

3 *Correptio facienda est ne approbetur error, & opprimatur veritas.*
4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione summoperè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, nè ex immoderata sequatur id, quod esse præcauendum admonet Sanctus Pater loco citato, dicens, *In ipsa autem correptione prudentèr agat, & ne quid nimis, nè dum nimis cupit eradere eruginem, frangatur vas; suaq; fragilitate semper suspectus sit; meminerit q; calamum quassatum non conterendum*: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm supplicium perhibeatur; sed vt eiusdem Sanctissimi Legislatoris locis citatis, verbis vtar, *Cùm charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tàm difficili illud, *Bernard. serm. 8. de mod. viuend.* antè oculos teneant Abbates, & cæteri Prælati. *Castigatio debet esse moderata*; quia secundùm Ambrosium, *leuitèr castigatus exhibet reuerentiam castiganti; qui verò crudelitèr castigatur, vel increpatur, nec increpationem suscipit, nec salutem. Blanda pietate sunt portandi, qui pro sua infirmitate non possunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè potest: cur sapientissimus Salomon in Vasis Templi Leonis, Bouis, & Cherubin imagines depictas voluerit. Nisi vt Prælati Ecclesiæ (quorum imagines depictæ sunt in Vase ornato omni lapide pretioso, qui est Christus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquandò rigidè, vt Leones; aliquandò patientèr, vt Boues; aliquandò sapientèr (immo semper) vt

3 Cherubin; corrigant Abbates, & Prælati subditos, nè error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quæ per surreptionem defensari solet

4 opprimi *dist. 63. can. 3.* sed hoc ab illis magna prudentia simul cum charitate præstandum est; dicente *August. de correp. & grat. cap. 15. Corripiantur à Præpositis subditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuersitate diuersis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.
Non sit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*
2 *Turbulentia est Abbati fugienda.*
3 *Subditorum animos aequè timentium, & amantium sibi conciliet Abbas, & quomodò.*
4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant.*

1 CVm communi descriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque assidua animi perturbatione, nunquàm acquiescit, Abbas suam

2 ab hoc vitio mentem auertat, si dignitas ei curæ sit, qua cæteris præest: si quis subditos ità regere

3 re cupiat, vt ipsorum æque timentium, atque amantium sibi conciliet animos. Ex *Diu. Gregor.* apud *Turrecrem. in cap. 64. Regul. Sancti Benedict.* Modum verò seruare studeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata seueritas odiosum. Recordetur interdùm Abbas, quo turbulentiam suo ex animo repellat omninò, se Christi vices agere; de quo scriptura testatur *Isaiæ 17. Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Christi vices gerere dicitur; secundò respectu dignitatis, in qua constitutus est; tertiò subditorum causa non debet Abbas turbulentus esse, nè in eos eiusdem erroris malum semen effundat; dicente *Hier. in Ezechiel. cap. 42. Nullum vultus sui tristitia deterrebit; vtique qui nunquàm tristis, demissoque vultu, sed erectus potiùs hila-*

4 *ri, ac sereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant; sicut erat eorum Pater Benedictus de quo scriptum est à *Diuo Gregorio lib. 2. dialog. cap. 1.* Erat vultu placido.

GLOSSA VIII.
Non sit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Pastorum more, vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur Abbas.*
2 *Mortem si opus fuerit, subire debet Abbas, vt Dei honorem subditorumque salutem conseruet.*
3 *Prælationis ardor ambitionis est signum.*
4 *Vt ignis ituem non gignit; sic qui in Mundo indebita quærit, nunquàm cælesti, ac perenni honore potietur.*
5 *Abbas suos Monachos alere, eorum onera subire, ac languoribus eorum languere debet.*

1 IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Pastorum more gregi suo inuigilet, quæque illi à Christo tradita sunt minimis seruet, ac subditis illorum vtilitati studeat, & negligat proprium, omnique remota anxietate, omnia contemnat; prætereà quæ sunt Iesu Christi, & quæ suorum

2 Monachorum vtilitatem respiciant; immo, si opus fuerit pro his non recuset mortem subire, vt Dei honorem, subditorumque salutem conseruet. Hæc legendo times, quid si experienda? mox fatereris, primatum Ecclesiasticum, nulla ratione, nullaque causa à sapiente viro optandum esse, qui se labori, seruituti, periculis, atque angustiis subijcere non festinat, *Sanctus Chrysostomus homil. 35. in cap. 20. Matth.* cuius verba sunt hæc. *Prae-*

3 *lationis ardor ambitionis est signum, & ex alto grauior est casus.* Et *Diuus Bernardus in ferm. de Verb. Domini, Ecce nos: rel. omn.* ait. *Vt ignis ex fe-*

4 *nem non gignit: sic qui in mundo indebita quærit, nunquàm cælesti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus satis manifestè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; immo magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliasque Prælaturas dicat Christus. *Matth. 20. Nescitis quid petatis, potestis bibere Calicem, quem ego bibiturus sum?*

Si

Si enim scirent Monachi, quid debeat Abbas pro ouibus suis, nemo Abbas esse procuraret. Quis enim extrema paupertate laborans filiorum turbam, vt eos alat, habere cuperet? Quis ascendens graui onere onustus, mille grauiora pondera suis humeris imponi desideraret? Quis languidus multorum sibi labores asciscat? At Abbas alere suos Monachos, onera eorum, etiam grauissima subire, & languoribus eorum languere debet. Nescit igitur, quid petat Monachus, qui nimia anxietate Abbatialem dignitatem expetit: potat enim ille miser, honorem petere, & petit summum onus: existimat, Calicem exultationis acquirere, sed Calicem continuæ passionis amplectitur. Hinc sæpè contingit, quòd si in petitione illius honoris placuit aureus Calix, displiceat postmodùm eius amara potio. Agnosce igitur te ipsum; reminiscere te pompis seculi renunciasse, ac Religiosæ, & Monasticæ quieti animum, mentemq; tuam accomoda, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gradum non aspires, nisi tanquàm Aaron ad illum te exhibeas.

GLOSSA IX.

Non sit nimius, & obstinatus.

SVMMARIVM.

1 *Consilium à Monachis senioribus petat, & proprijs viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obstinationis maculam effugiat.*

2 *Qui in propria sui intellectus acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*

3 *Obstinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

SI in rebus agendis Abbas fuerit proprijs viribus innixus, hanc maculam nimietatis, & obstinationis profectò non effugiet; petat igitur consilium suorum Monachorum, & præcipuè seniorum, quod licèt non teneatur sequi, illo tamen agnito, quandoq; discet, rem faciliùs ad optatum exitum perducere; qui enim in propria sui intellectus acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod petit *can. de quibus* 20. *dist.* & sicut ait *Franc. cap. 9. de constit. lib. 6.* ad hoc, vt statutum Prælati dicatur rationale requiritur consilium Capituli; ità rationale reddetur Abbatis regimen, si suorum Monachorum, nimia repulsa obstinatione, consilium sequetur; fugiat ergò obstinationem nimiam, quam ab ordinato in Abbatem expellendam dicit *S. Benedict. in hoc capite.*

GLOSSA X.

Non sit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid sit.*

2 *Zelo Abbas horis singulis ardere debet.*

3 *Zelotypia in Abbate, qui Christi personam gerit, vituperanda est.*

4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen locum, & nomen retinet.*

ZElotypia hic accipitur pro indiscreta; nimiũq; ferventi ira, seu furore, non pro zelo, quo Abbas potissimùm singulis horis ardere debet: adeò vt tãquàm Dei minister iure dicere valeat, *zelo zelatus sum pro Domino exercituum*; 1. *Reg.* 19. quomodò, & voce ipse Dominus appellari voluit in sacris literis, *Exod.* 20. Quare etiam sectatores, atq; imitatores illius eodem nomine possunt appellari, nullo ingenij nulla vi eloquentiæ tãta polleo, qua hũc bonum Abbatis zelũ summis laudibus extollerem. Versa verò vice, illa primi modi zelotypia à *P. Anton Perez in com Reg. S. Ben. c. 64.* descripta, id est, indiscreta, nimia ferensq; ira, ac furor, asperiùs asperitate sua reprehendenda, atque in Abbate vituperanda est, qui Christi personam gerens, nunquàm mansuetudinem, atque humilitatem illius præseferret; & licèt in Monasterio suo fungatur Iudicis officio: tamen reminisci debet, se etiam loco Patris extare; quippè, qui Patris nomen retinet; quid enim Abbas, nisi Pater significat? suos itaq; Monachos paterna dilectione complectatur, non iratus ad iracundiam illos concitans, sed etiam aliquandò eorum vitia dissimulans, expectansq; opportunitatem, ea corrigendi *D. Greg. in Pastorali cap. vigesimosecundò.*

GLOSSA XI.

Non sit nimis suspiciosus.

SVMMARIVM.

1 *Suspiciosus idem est, ac zelotypus.*

2 *Suspiciosus semper inquietus.*

3 *Suspicio, & vnio vnà esse nequeunt.*

4 *Vnioni Prælatus studeat, & negligat suspicionem, societatis expultricem &c.*

ANtonius Perez in comm. Reg. S. Bened. cap. 64. dicit, ly, *suspiciosum*, idem importare, ac zelotypum: inspecta autem ab eodem Doctore vera zelotypi significatione, sic interpretari posset: semper inquietus, perpetuisq; suspicionibus turbatus. Cùm verò *S. Bernard. serm. de assumpt.* dicat, *suspicio impedit cum proximis vnitatem*, quomodò Abbas suspiciosus esse poterit, ac simul Monasterij, & Cõgregationis sibi subiectæ capue vnitiuum? nullo pacto quidem; nam suspicio, & vnio vnà esse non possunt; huic ergò Prælatus studeat, negligit illam humanæ societatis expultricem, quæ nunquam vera diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat mala *glos. super Psal.* 118. Quæ deniquè nè tantillo temporis interuallo amantem se quiescere patitur, vnde suspecto aptissima mors est.

GLOSSA XII.

In ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquàm benè imperare potest, nisi, quæ alijs iniungit facienda, ipse exequatur.*

2 *Si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori error adscribitur.*
3 *Acceptor personarum Abbas non sit.*
4 *Prælatus quandò dicatur, subditorum peccata dissimulare.*
5 *Delictum, quandò non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*
6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigendæ.*

OPtimè hæc Abbatis qualitas à *S. Benedicto sua Regula cap.* 64. expreßè, ac tali pacto describitur. *In ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum, siuè secundùm seculum sint opera, quae iniungit, discernat, & temperet cogitans discußionem S. Iacob, dicentis Genes.* 33. *si greges meos plùs in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Circà quæ verba *Card. Turrecr. in comm. Reg. S. Bened. cap.* 64. notat, Ab-1 batem benè imperare non posse, nisi ipse ea, quæ aliis iniungit facienda, experiatur. Vndè addit idem *Turrecrem.* Abbates in mensa communi nunquàm comedentes, neq; cum aliis Monachis Diuinum Officium in Choro persoluentes, neq; in Dormitorio cohabitantes, nescirè imperare, nec verè Prælatos, & Patres se præstare, sed potiùs Pharaonis exactores euadere, à populo Dei consuetum laterum numerum expetentes, paleasq; eis, vt moris erat, subministrare nolentes. Eò magis Abbas prouidus sit, cùm quasi speculator, ponatur in alto, vt necessaria gregis, sibi commissi, pascua prospiciens, illum ab omni vitiorum infensione, oculis prouidentiæ suæ eripiat; nè subditorum error sibi 2 meritò imputetur. Quia, *si Monachus ex in curia sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti subdito, quàm suo Superiori error attribuetur.* Ex *S. Greg. homil.* 12. *super Ezech.* sit etiam prouidus, & consideratus, se nonnunquàm seuerum ostendens, vt modò velut dirus Magister discipulos increpet, inferatq; disciplinam: nunc piißimi Patris instar, dilectionis affectum Monachis suis filiis dulciter demonstret, cum illis humaniter colloquens, remittens pœnam, disciplinam temperans, ac denique illos ad patientiam cohortans.

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia, quæ vitare debet, vt rectè suum munus obire valeat, docet *D. Pater* in aliis *sua Regula* locis, præcipuè *cap.* 2. vbi *par.* 2. ait. *Non ab eo* (scilicèt Abbate) *persona in Monasterio discernatur, non vnus plus ametur, quàm alius, nisi qui in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem &c. quia non est apud* 3 *Deum personarum acceptio.* Abbas igitur expansis suæ Charitatis alis, subditos suos æqualiter foueat, protegat, & tueatur; vnaq; ab eo omnibus secundùm merita tribuatur disciplina, *Regul. cap.* 2. Nullamquæ discernat personam, siuè in bonorum distributione, siuè in iustitiæ executione, pari beneuolentiæ vinculo adstringat sibi omnes, ac complectatur humanißimè; nisi quem fortè virtutum præstantia, ac sanctæ obedientiæ obseruantia inuenerit magis, ac magis probum, nec non digniorem, qui cæteris arctiùs ametur; suæ necnon etiam memoriæ mandet Abbas ea *S. Patris Benedicti* verba, *Reg. cap.* 2. *Siuè seruus, siuè liber, omnes in Christo vnum sumus, & aequalem seruitutis militiam baiulamus; quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, siuè meliores alij in operibus bonis, & humiles inueniamur.* Et 3. *par. d. cap.* dicitur. *Ergò aequalis sit &c. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox, vt caeperint oriri, radicitùs ea, vt praeualet, amputet.*

4 Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate dissimulari, quando ipse scire ea, non curat, vt iam apertè patrata corrigere negligit: parui sua interesse putans Dei offensam, & animarum detrimenta. Vel nimio sui ipsius amore ardens, frustrà timet, nè in subditorum criminibus coercendis aliquod detrimentum patiatur; putans, sibi à Spiritu sancto, itá dictum fuisse; *Requiescat à laboribus suis, quandò in Vineam Domini vocatur.* Vel ea corrigere non curat: quia eadem reprehensione ipse dignus esset; & sic illud verificatur tritum axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo se esse irreprehensibilem, non confidit. Hinc *S. Benedictus in cap.* 2. *suae Reg.* ad excitandum Abbatem ad criminum reprehensionem, refert Heli Sacerdotis de Silo, 1. *Reg.* 3. qui non corripuit filios suos, quod *S. Bernard. serm. super Cant.* prosequens ait. 5 *Delictum quandò non corrigitur, faciliùs multiplicatur; quia impunitas est insolentiae mater, radix impudicitiae, transgreßionum nutrix*: quod si multiplicetur, ad Abbatem non corripientem illius multiplicatio profectò extendetur.

6 Alias qualitates non solùm Abbatibus, verùm etiam aliis Prælatis adaptandas enumerat *S. Patriarcha Benedictus in* 2. *cap. suae Reg. in* 4. *par. dist.* quæ cum sint generales, & vniuersales, non autem speciales, sicuti qualitates hactenùs ex *cap.* 64. explicatæ, vt aduertit *Card. Turrecrem. in Comment. Reg. cap.* 2. propterea non glossantur, sed, Textus tantùm, qualitates concernens, apponitur, maximè, cùm prædictus Textus eruditißima explicatione, & elegantibus Commentariis nuper illustratus sit ab *Anton. Perez Monacho Benedictino*, cui remittitur curiosus Lector.

Tex. Cap. II. Regulae.

Pars Prima.

A*Bbas, qui praeeße dignus est Monasterio, semper meminiße debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in Monasterio creditur, quandò ipsius vocatur praenomine, dicente Apostolo; Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideoq; Abbas nihil extrà praeceptum Domini (quod absit) debet docere, aut constituere, aut iubere. Sed iußio eius, vel doctrina fermento diuinae iustitiae in Discipulorum mentibus conspergatur. Memor sit semper Abbas, quia doctrinae suae, vel Discipulorum obedientiae, vtriusq; rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit discußio; sciatq; Abbas culpae Pastoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minùs potuerit inuenire. Tantùm iterum liber erit, vt si inquieto, vel inobedienti gregi Pastoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbi-*

morbidis earum actibus vniuersa fuerit cura exbibita, Pastor earum in iudicio Domini absolutus, dicat cum Propheta Domino iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi; ipsi autem contemnentes spreuerunt me. Et tunc demum inobedientibus curae suae ouibus pœna sit eis praeualens ipsa mors.

Pars secunda.

CVM ergò aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis praeesse discipulis, id est, omnia bona, & sancta factis ampliùs, quàm verbis ostendere, vt capacibus Discipulis mandata Domini verbis proponat, duris vero corde, & simplicioribus factis diuina pracepta demõstret. Omnia verò, quæ discipulis docuerit esse contraria in suis factis indicet non agenda, ne alijs prædicans ipse reprobus inueniatur, ne quando illi dicas Deus peccanti; Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermones meos post te; Et qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo trabem non vidisti. Non ab eo persona in Monasterio discernatur. Non vnus plus ametur, quàm alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex seruitio conuertenti, nisi aliqua rationabilis causa existat. Quod si ità, iustitia dictante, Abbati visum fuerit, de cuiuslibet ordine id faciat, sin aliter, propria teneant loca. Quia siuè seruus, siuè liber omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; Quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, si meliores alijs in operibus bonis, & humiles inueniamur.

Pars tertia.

ERgò æqualis sit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur, omnibus secundùm merita disciplina. In doctrina namque sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare, quae dicit: Argue, obsecra, increpa, idest, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magistri, pium patris ostendat affectum, id est, indisciplinatos, & inquietos debet durius arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obsecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat, admonemus. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox vt cæperint oriri, radicitùs ea (vt praualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honestiores quidem, atq; intelligibiles animos prima, vel secunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac superbos, vel inobedientes, verberum, vel corporis castigatione, in ipso initio peccati coerceat sciens scriptum. Stultus verbis non corrigitur. Et iterum percute filium tuum virga liberabis animam eius à morte.

Pars quarta.

MEminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur. Sciatque quam difficilem, & arduam rem suscipit, regere animas, & multorum seruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium suasionibus; Et secundùm vniuscuiusque qualitatem, vel intelligentiam, ità se omnibus conformet, & aptet, vt non solum detrimenta gregis sibi commissi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Antè omnia nè dissimulans, aut parui pendens salutem animarum sibi commissarum, plus gerat sollicitudinem de rebus transitorijs, atque terrenis, & caducis: Sed semper cogitet, quia animas suscipit regendas, de quibus et rationem redditurus est. Et nè causetur de minori fortè substantia, meminerit scriptum; Primùm quærite Regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adycientur vobis. Et iterum; Nihil deest timentibus eum. Sciatque, quia qui suscipit animas regendas, præparet se ad rationem reddendam. Et quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum, agnoscat pro certo, quia in die Iudicij ipsarum omnium animarum est redditurus Domino sinè dubio rationem, addita & suæ animæ, & ità timens semper futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cum de alienis ratiocinijs cauet, redditur de suis solicitus, & cùm de admonitionibus suis emendationem subministrat, ipse efficitur à vitijs emendatus.

De quibusdam alijs qualitatibus Abbatibus, & alijs Prælatis necessarijs.

GLOSSA XIII.

Debet esse timoratus.

SVMMARIVM.

1. *Abbas quòd debeat esse timoratus, quomodo intelligatur?*
2. *Timor Domini est initium Sapientiæ.*
3. *Abbas debet orationi vacare.*
4. *Pastor ob sarcinam pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis.*
5. *D. Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquandò ab occasu Solis, vsq; ad ortum continuè oraret.*
6. *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine præditi esse.*
7. *Praelatus ferri, & adamantis nomine qua de causa appelletur.*
8. *Prælati debent se ab ira abstinere.*
9. *De qua ira intelligendum sit.*
10. *Otium quid sit.*
11. *Otium à se Prælatus expellere debet.*
12. *Praelatus debet morum grauitatem praeseferre.*
13. *Prælatus debet esse vigilans praecipuè, circà Dei cultum.*
14. *Abbatem, & Praelatum omnibus animi dotibus, & virtutibus praeditum esse, decet.*
15. *Praelatus, quaenam sint bonorùm operum instrumenta, praenosse debet.*
16. *Episcopum, & Ecclesiae Praelatum qualem esse oporteat ex D. Paulo.*

1 HAEC virtus præsupponitur in Abbatibus, & aliis Prælatis, vt constat ex *cap. cùm in cunctis de elect.* & in *can. si quis Abbas* 18. q. 2. vbi describuntur virtutes, quibus Abbates, & Prælati præditi esse debent, ad quarum complementum ponatur Dei timor, & hoc meritũ, quia Abbatibus, & Præ-

& Prælatis subditos iudicantibus alloquitur Deus per os Dauid illis consulens *Erudimini, qui iudicatis terram, seruite Domino in timore, & exultate* 2 *ei cum tremore*; Qui timor est initium sapientiæ, ex *Ecc.* 23. & est donum Dei Charitati annexum, quod ex vero amore oritur, de quo dicitur *Psalm.* 46. *Beneplacitum est Domino super timentes eum*: est, & hic timor principium humilitatis, quæ est basis vitæ Monasticæ, & omnis perfectionis; hoc enim timore Abbas se subiicit Deo, & expellit primum effectum superbiæ, quē nisi expelleret, à Deo apostataret iuxtà illud *Eccl.* 10. *Initium superbiae est apostatare à Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etiam obseruantia diuinorum praeceptorum ex D. Bernard. serm.* 20. *super Cant.* Et ex *Cassiod. de instit. Monast. lib.* 4. *De timore Dei nascitur compunctio cordis; de compunctione cordis procedit obseruatio, id est nuditas, & contemptus omnium facultatum, de nuditate humilitas procreatur; de humilitate mortificatio voluntatum generatur; de voluntatum mortificatione extirpantur, atque marcescunt vniuersa vitia; vitiorum expulsione, virtutes multiplicant; atqui succrescunt; virtutum pullulatione puritas cordis acquiritur; per cordis puritatem Apostolica charitatis perfectio possidetur.*

Debet Orationi vacare.

3 ORatio, & sacrificium Missæ debent esse refugium Abbatis, & cuiuslibet Prælati; Nam *Sanctus Heiron. in epist. ad Tit. cap.* 1. loquens de Oratione Pastoris ait, eum debere quotidie pro se, & suis subditis, Deo illibatas victimas offerre; Et hoc rationi consonum est; quia si ad negotia benè gerenda iuuat Periti Consilium, quid faciet Deus, qui est magni Consilij Angelus? & si dicas, præ multitudine Curarum sui Regiminis non potest Abbas semper orationi vacare. Respondet 4 S. *Thom.* 2. 2. *q.* 135 *art.* 2. quòd Pastor ob sarcinam Pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis; quam tamen poterit postponere quandoque pro lucro Animarum *can. in scripturis* 8. *q.* 1. quod mirè docuit S. Basilius ne dum verbo, 5 sed quod maius est, exemplo; qui adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsq; ad ortum continuè oraret. Hinc ait *S. Bernard. super Cant. serm.* 76. *Boni Pastores dormientibus subditis peruigilant, tamquàm rationem redditurì pro Animabus eorum, pernoctant in oratione, hostium vigilias sagaciter explorant, anticipant consilia malignantium, deprehendunt laqueos, cor suum tradunt ad vigilandum diluculò ad Dominum, qui fecit illos, cognoscentes suam insufficientiam in custodienda Ciuitate.* Quam necessitatem Orationis, puto voluisse *S. Benedictum* insinuare quandò *cap.* 2 *suæ Regul.* dixit, difficilem, & arduam rem suscipere Abbatem, suscipiendo regere Animas, quasi dicat hoc difficile pondus debet ab Abbate in Oratione cum Deo pertractari, vt illud orationis auxilio benè perficiat, & paulo infrà, dum ait; *Et nè causetur de minori fortè substantia, meminerit scriptum: Primùm Quaerite Regnum Dei.*

Debet Animi fortitudine praeditus esse.

6 FOrtitudinis necessaria est virtus in Abbate, & in alijs Prælatis, quorum proprium munus est, hac in eos præualente virtute innocentes, & pusillos subditos à potentiū robore protegere, defendere, & eripere, & vnicuique quod suum est summa iustitia, & æquitate (omni formidine expulsa) tribuere; hæc enim virtus in omnibus, & maximè in Prælatis requiritur, & de ea respectu omnium cum Ouidio libro de Ponto dicere cogimur.

Regia crede mihi res est succurrere lapsis.
Conuenit, & tanto, quatus, & ipse viro.

Hac de causa Abas, & quilibet Prælatus ferrum 7 appellatur; quia ferri fortitudine munitus esse debet, *can. ferrum dist.* 50. vbi *Archid.* sicut etiam Adamantis nomine appellatur ab *Ezech. cap.* 3. quilibet Pastor, quia ad instar Adamantis fortitudine præditus esse debet. Imitentur Abbates, vt animi fortitudinem acquirant, exemplum Abbatis Sancti Ioannis Gualberti, qui vt Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem illæsam conseruaret non dubitauit (vt dicitur) *se manibus nocentium tradere* dum Florentiæ publicè, verbo, & exemplo simoniacam labem extirpauit, & veram Animi demonstrauit fortitudinem, cuius præcipuus effectus est firmare, & conseruare bonum rationis in his in quibus maximè difficile est, firmitatem habere; scilicet, in periculis arduis, & grauibus, iuxtà doctrinam *D. Thom.* 2. 2. *q.* 124.

Debet se ab ira abstinere.

8 SAnctus Antonius Abbas, & Martinus Episcopus, qui multorum Monachorum Patres extiterunt, nunquàm visi sunt irasci. Et de Sancto Benedicto legitur, quòd erat vultu placido, & Angelico. Ad instar horum Abbates, & alii Prælati iracundiam detestentur, & summopere studeant vt non occidat Sol super iracundiam eorum, iuxtà monitum *Apost. ad Ephes.* 4. maximè eùm omnibus, & præcipuè Abbatibus, & Prælatis patientia necessaria sit, ut optimè peractæ Prælationis reportent promissiones. Non est hic sermo de ira, quæ rationabilis est, atque non tam ira, quàm zelus dicitur iuxtà *S. Thom.* 2. 2. *q.* 183 *art.* 3. Sed de ira, quæ est passio appetitus sensitiui, ratione non regulatà, quæ vituperabilis est, & condemnanda vt illa, de qua *Apost. ad Ephes.* 4. *omnis indignatio, & ira tollatur à Vobis.* Nam cùm ira sit appetitus vindictæ, ea, quæ tendit in hoc, vt vindicta, fiat iuxtà ordinem rationis, nimirum in sontes, ac secundùm delicti mensuram, & legis præscriptum, ac propter debitum finem, qui est conseruatio iustitiæ, & correctio culpæ, recta, & commendabilis est; ac proprio nomine zelus dicitur iuxtà *D. Thom. vbi supra.* Quæ autem in his omnibus, seu in eorum aliquo claudicat, mala, ac vituperabilis est, eius malitia lethalis, vel venialis est, iuxtà grauitatem requisiti, a quo deficit.

Debet otium extirpare.

10 OTium, (vt omnibus compertum est) diaboli laqueus est, quo ad Animas captiuandas 11 vtitur; propterea ab Abbate, & Prælato expelli debent; quia vt docet *Innocent. in cap. nisi cum pridem de renunciat.* etiam est mater nugarum, & noue-

nouerca virtutum; ea etenim, quæ inter ſeculares nugæ ſunt, in ore Sacerdotis, & à fortiori in ore Prælati blaſphemiæ reputantur. Quid turpius in Abbate primo Coenobij Sacerdote, quàm otioſitas? Imitentur Abbates, & alij Prælati primos Eremi cultores, qui ſemper aliquid boni operabantur, vt ab antiquo hoſte ſemper inuenirentur occupati, vt & ipſi ab eiuſdem inſidijs incolumes fiant.

Debet morum grauitatem præſeferre.

12 SI Magiſtratus ſeculares ne eorum vileſcat auctoritas, mirificè colunt grauitatem morum *cap. qualiter, il 1. de accuſat. l. obſeruandum ff. de offic. Praeſid.* quid facere debet Abbas, & alius Prælatus, qui in ſuo Monaſterio Magiſtratus Eccleſiaſtici eſt Princeps? ibi enim, & vbique locorum magis talem ſe præbere debet; immo niſi morum grauitatem præſeferat, peccabit, vt aduertit *Toſtatus in lib. 2. Reg. cap. 6 q. 17.* propter hanc rationem; quia minueretur eius auctoritas, niſi grauitatem morum in ſe demonſtrarent. Quo in loco propter hoc ſubiungit; quid Prælatus, & Paſtor quædam officia humilia, quamuis ſpiritualia, exercere non debet, dummodò ſubditis humilitatis exemplum præbere non intenderet.

Debet eſſe vigilans.

13 S*Anctus Pater Benedictus cap. 2. ſuæ Regulæ* inſinuans, & tamqnàm neceſſariam inter Abbatis qualitates, adſcribens vigilantiam, ait: *& ità timens futuram diſcuſſionem Paſtoris de creditis ſibi ouibus, cùm de alienis ratiocinijs cauet, redditur de ſuis ſollicitus:* quæ verba videntur eſſe conformia ijs *S. Pauli ad Hebr cap. vlt. Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete ijs; ipſi enim peruigilant, quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris;* at ſollicitudo idem ſonat, quod vigilantia. Eamdem qualitatem præſcripſit *S. Pater Benedictus cap. 64. ſuæ Reg.* magis apertè, dicens, *oportet enim, cum Paſtoris munus exerceat, vigilare Abbatem:* hæc vigilantia præcipuè verſari debet circà Dei cultum ex *Chryſoſt. Dialog. lib. 2.* dicente: *multo conſilio, & prudentia opus eſt Paſtoris, & mille (vt dicitur) oculis ad ſpeculandum vndique habitudinem ouium, circà diuini cultus obſeruantiam, ac Miniſterij ſui vtilitatem.* Vndè dum Abbates piè ſuprà gregem ſuum vigilant, ſuper eos gratia largiùs coruſcat, vt ait Sanctus Gregorius, & Summus Pontifex Innocentius III. in *c. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach. Abbas verò, cui in omnibus reuerenter obediant quantò frequentiùs poterit ſit cum fratribus in Conuentu vigilem curam, & diligentem ſollicitudinem de omnibus & officio ſibi commiſſis, adhibeat.* Hanc vigilantiam Paſtoribus animarum, & præcipuè Abbatibus plurimùm commendat *Synodus Aquisgranenſis,* ſub Gregorio IIII. *cap. 1. & 2.* vbi cùm quædam alia Abbatibus neceſſaria ſubijciantur, meritò horum duorum capitum verba, hic recenſentur. *Vt Abbates canonici gregibus, ſibi commiſſis, inſtanter inuigilent, & geminam eis paſtionem impendant, id eſt cibi, & verbi quatenùs abſque murmurationis vitio Domino ſeruire valeant. Simul etiam vt prædicti Abbates Eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant; videlicet, vt cognoſcant, cuius prænomine notentur, in eo quod Abbates vocati ſunt. quod intelligitur in typo Chriſti, nomen ſpiritalis patris. Deoq; ſemetipſos nomini, quod accipiunt, conforment; vt ſubditis, ſpiritualibus filijs exemplum præeundo, & informando relegiosè exhibeant; ideòq; non conuenit miniſterio ipſorum aliqua turpia, aut ſecularia, vel etiam inania quoque ſectari, quæ contrà Religionem eſſe noſcuntur: ſed potiùs canonicè, religiosè, castè, ſobriè, atque piè, & iustè vita eorum omnibus ſibi commiſſis æternae felicitatis ducatum praebeat; & inquantùm ipſi Abbates, Abbatumquè ſubiecti Epiſcopis proprijs, pro ſe ſuiſque omnibus rationem reddituros nouerint, tantò eorum conſilio, atque auctoritate modis omnibus mancipentur:* & *cap. 2. Abbates verò Monachorum oportet peruigili ſtudio gregis, ſibi commiſſi, curam gerere; videlicet, vt ſinè quibus eſſe non poſſunt, temporalia ſubſidia adminiſtrent, tantòque id ſtudioſiùs decertent agere, quantò ſciunt, exteriùs nihil contingere licere. Simul etiam diuinae lectionis ſtudio iugiter eos informent, nè aut temporali deſolati auxilio, diuinum opus explere nequeant, aut torpentes otio in laqueum tentationis incidant. Ipſos etiam Monachos paſſim, & quaſi abſque canonicæ auctoritatis iugo effrenatos per ſecularia negotia minimè oportet diſcurrere, & villicis, atque ſecularibus curis inſeruire; ſed ſecundùm inſtitutionem canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos eſſe, & nequè ſecularibus, neq; Eccleſiaſticis negotijs, niſi in cauſa neceſſitatis, accepta tamen propriae Ciuitatis Epiſcopi licentia intereſſe.*

14 Præter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto, enumeratas, omnibuſque tam Regularibus, quàm ſecularibus Prælatis adaptandas, ſilentio non ſunt inuoluendæ Benignitas, Manſuetudo, Continentia, Humilitas, Liberalitas, Sobrietas, Hylaritas, Modeſtia, Patientia, Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Magnanimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbanitas, Integritas, Religioſitas, Pietas, Obſeruantia, Clementia, & ſi quæ aliæ ſunt animi dotes, & qualitates, quæ verum Paſtorem, Magiſtrum, Ducem, & Doctorem Monachorum maximè decent, Chriſti vices gerentem: immo quidem omnes, & ſingulæ ſimul collectæ, quaſi murenulæ aureæ, vermiculatæ argento circà Abbatis collum debent eſſe appoſitæ: ad quarum prolixiorem enarrationem remitto Lectorem, vt videat *Diu. Thom. p. 2. q. 60. art. 3. S. Greg homil 3. in Ezech S. Ambroſ. lib. 5. in S. Luca, Macrobium lib. 1. in ſomn. ſcip. cap. 8.* quibus in locis, ne dum ſupràdictas ſigillatim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi viri, præſertimq; Præſulis, Paſtoris, & Patris, ac Magiſtri, cuiuſmodi eſt Abbas, Lector offendet, verùm etiam Cardinales, Theologales, Morales, Euangelicas, & Ciuiles omnes denique virtutes, animique dotes, ac proprietates, velut in ſpeculo quodam, conſpiciet.

15 Plurimum etiam conducit Abbatem, quæ ſint bonorum operum inſtrumenta prænoſſe, quæ à *D. Patre Benedicto Reg. cap. 4. p. 1.* ſic enumerantur. *In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima tota virtute. Deindè proximum tanquam ſe ipſum. Deindè non occidere. Non adulterare. Non* furtum

furtum facere. Non concupiscere. Non falsum testimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod sibi quisque fieri non vult, alij ne faciat. Abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum. Corpus castigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum vestire. Infirmum visitare. Mortuum sepelire. In tribulatione subuenire. Dolentem consolari. A seculi actibus se facere alienum. Nihil amori Christi praeponere. Iram non perficere. Iracundiæ tempus non reseruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falsam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omnino, nè fortè periures. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, sed & factam patienter sufferre. Inimicos diligere. Maledicentes se non maledicere, sed magis benedicere. Persecutionem propter iustitiam sustinere. Non esse superbum. Non violentum. Non multùm edacem. Non somnolentum. Non pigrum. Non murmurosum. Non detractorem. Spem suam Deo committere. Donum aliquod in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. Diem Iudicij timere. Gehennam expauescere. Vitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortē quotidie antè oculos suspectam habere. Actus vitæ suæ omni hora custodire. In omni loco Deum se respicere pro certò scire. Omnes cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, & seniori spirituali patefacere.

16 Insuper tanquàm Ecclesiae Prælatus, vt rectè suo numeri satisfaciat, ac qualem se gerere in eō debeat, aduertat qualem Episcopū esse oportere, doceat D. *Paulus*, qui de hac re *epist.* 1. *ad Timot. cap.* 3. ità scribit *Oportet ergò Episcopum irreprehensibilem esse, unius vxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suæ domui benè præpositum: filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui suæ praeesse nescit, quomodò Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? non Neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus præditi esse debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & absq; vlla animaduersione Prælaturæ munus suscipiunt, & in horrenda, licèt elegantia tale onus suscipientes, incidunt verba D. *Bernardi ad Episcopum Londonen. epist.* 24. vbi ait. *Curritur ad Ecclesiasticas curas tanquàm sinè curis iam quisquè victurus sit; cùm ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti sunt videntes alios, qui iam humeros submiserunt huic sarcinae, non solùm non gemere, tanquàm sub onere, sed insuper appetere plus onerari, non deterrentur periculis, quæ cupiditate caeca, non vident. Quæ ista insania est? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehennae metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò ascendis miser? vt ub altiori gradu sit casus grauior? neque enim paulatim decides, sed tanquam fulgur in impetu vehementi (quasi alter Sathanas) subitò deijcieris. Nam cum tanta alacritate currerent ad honores, si esse sentirent, & onera, grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia sola attenditur gloria, non poena.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantùm desudas, vt gemitibus, orationibus, poenitentia, prædicatione &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miser ante Tribunal Christi, & audietur grauis quaerela populorum, accusatio dura eorum, quorum vixere stipendijs, neque diluere peccata, quibus facti sunt duces, cæci, et fraudolenti mediatores. Quid tibi insipiens, delitiæ sapiunt, quid delitiæ illæ oblectant oculos, quibus mercaris tam graue Iudicium, tam duræ temetipsum obligans rationi? vniuersa quidem vsquè ad quadrantem nouissimum exigeris!*

Et in *sermone sup. Cant.* loquens contrà illos qui absquè virtute, & debitis, qualitatibus, se ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis non colligere, nisi spinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri, fures sunt, & latrones, non custodes, nec cultores. Væ (inquit Gregor. in epist. 126. lib. 7.) qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris suscipit, sed ad appetitum gloriæ, & transitorij honoris. Vae qui Dux Christianae Militiae fieri subsistinet; non dum ueteranus * similes, idest diu exercitatus in omnium victoria.*

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Habitu Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1. *Antiquitas habitus Monachorum.*
2. *Monachi quare habitum, & uestes mutent.*
3. *Vestire debet Abbas melius, quam Monachus, Monachus uero melius, quàm Conuersus.*
4. *Monachi quare cuculla utantur.*
5. *Habitus essentialis Canonicorum Regularium qui sit.*

1 Antiquissimum esse Monachorum, & Abbatis vestitum, & habitus institutum, vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, singularis & notabili habitu induantur, patet primo ex *Diuo Dionysio cap. 6. Ecclesiasticæ Hierarchiæ*, vbi de professione Monachi loquens, ait, *Sacerdos signo Crucis eum consignatum tondet, omnique ueste detracta, cum aliam induit*, *Eusebius lib. 2. Hist cap. 24.* scribit ex Hegesippo Iacobum Apostolum fratrem Domini numquam induisse laneam vestem, sed sola syndone linea vsum. *Basilius Epist. 1. ad Gregorium* multa dicit de habitu Monachi; *Chrysost. homil. 69. in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptistam, & *lib. de comparatione Regis, & Monachi*, dicit, Monachum vno tantum amictu conformi, virtute *Ambrosius epist. 36.* de Paulino loquens, qui ex magno viro in seculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos gentium senatorum offendebat; *& cum ipsi*, inquit, *capita, & supercilia radant, si quando Isidis susceperint sacra; si forte Christianus uir attentior Sacrosanctæ Religionis vestem mutauerit, indignum facinus appellant*. *Hieronymus in epist. 4. ad Rusticum Monachum*, *Vidi quosdam*, inquit, *qui post quam renunciauere seculo, uestimentis dumtaxat, & uocis professione, non rebus, nihil de conuersatione pristina mutauerunt*. Et *epist. 1. ad Paulinum*. *Tunicam*, inquit, *mutas*, &c. Et *epist. 15. ad Marcellam*. *Tunicam fusciorem*, inquit, *induta, se repente Domino consecrauit*. Et *epist. 22. ad Eustochium de virginit.* omnium cœnobitarum eumdem fuisse habitum dicit, nimirum tunicam, & saccum, quibus in vita Hylarionis addit cucullam; dicit enim, vestes eius fuisse tunicam, saccum, palliolum, & cucullam. *epist. 27. ad Eustochium de obitu Paulæ*, loquens de Sanctis Monialibus, *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamina ad tegendas solum manus vtebantur*. *Augusti. lib. 6. contra Faustum cap. 1.* meminit habitus Monachi, & *lib. 3. cap. 14.* meminit habitus sanctimonialis; Denique Cassianus totum primum librum de institutis Cœnobiorum consumit, in explicando habitu Monachorum, docens eos præscriptum habitum professioni congruentem à maioribus accepisse.

Adde duo Concilia; nam *Gangrense can. 12.* reprehendit eos Monachos, qui ob habitum superbiebant, & contemnebant alios Christianos, qui communibus vestibus vtebantur. *Concilium Charthaginen. 4. can. 104.* distinguit habitum laicalem ab habitu Religioso. Et ratio quare Monachi mutent vestem, ea redditur à *Dionysio d. cap. 6. Ecclesiasticæ Hierar.* vt significetur vitæ mutatio; sed quare certo vtantur Religiosi vestium genere, rationes duas reddit *Basilius q. 22.* Prima est, ad designandam propriam professionem. Si enim conuenit, vt aliter vestiantur Senatores, aliter milites, aliter rustici, & si *Paulus 1. Cor. 11.* iubet, virum aperto capite orare, ad significandam potestatem: mulierem velo velato ad significandam subiectionem, cur non conueniet Religioso, certam vestem deferre?

2 Quod Abbates, & Monachi debent deferre habitum à secularibus distinctum, vltra supradictas, adest auctoritas *tex. in can. vidua 20. q. 1.* determinatus enim habitus necessariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem constituendum, tanquàm signum externum professionis internæ, vt notat *D. Thom. 2. 2. q. 18. art. 8.* & Regulares ità tenentur deferre habitum, vt postquàm illum susceperint, nullo modo deferere, aut dimittere, variare, vel occultare possint ità vt cuius quisque sit professionis, vel instituti non agnoscatur, vt in *can. proximus 20. q. 3.* immo contrafacientes incidunt in canonem excommunicationis latæ sententiæ, *tex. in cap. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.*

3 Abbatis autem, & Monachorum habitus dicitur cuculla; vt colligitur ex *tex. in can. mandamus 19. q. 3.* vnde in Monasterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut suprà, Abbas, vel alius Præsidens intrà Monasterij sept. floccum portare debet; in alijs autem Monasterijs, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi degunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extra Monasterij septa proficisci, floccum, cucullam, aut cappam clausam habeat, & subtus cappam, si eam portauerit, cucullam, aut si maluerit, scapulare deferat, vt *Clem. ne in agro, vbi Panormit. num. 9. de Statu Monach.* ità vt Abbas vestiat melius quàm Monachus, & Monachus melius, quàm Conuersus, *Bal. in l. sed si quid § sufficit num. 1. ff. de Vsufr.* est autem cuculla duplex; altera manicata, à quibusdam floccus appellata, altera non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc est, pallium amplum, & longum, sed manicis carens. Vnde licet vsus cucullæ aliquibus concederetur, non continuò fieret, vt de manicata posset, aut deberet intelligi, nisi id consuetudine, aut constitutione, licitum esse constaret: Cuculla autem vtitur (vt Cassianus ait) ad designandam simplicitatem, innocentiamque infantiæ, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt. Infantes enim, dum adhuc in fascijs, & in linteamentis versantur velis quibusdam, quasi cucullis teguntur, & cuculla est habitus exterior; habitus autem, qui sub cuculla gestari solet, in Abbatis, & Monachorum Regulæ, & Religionis constitutionibus conformis, & nullatenus

tenùs lineis camisiis vtantur, sic statuitur in *cap. cùm ad Monasterium, de stat. Monach.* & tàm habitus intrinsecus, quàm extrinsecus sit decens Regulari, & Monastico statui, & vestitum appetant non ornatum, & induendum quærant, non quod subtilius inueniatur, sed quod vtiliùs, & quod frigus repellat, non quod superbire compellat; nè iterum in persona illorum conqueratur *Diuus Bernardus ad Guglielmum Abbatem* super verba illa *S. Pauli 1. Timoth. 6. habentes victum, & vestitum. Nobis autem pro victu satietas, nec vestium appetimus, sed ornatum; quæritur ad induendum non quòd vtilius, sed quod subtilius inuenitur; Non quod repellat frigus, sed quod superbire compellat; non quod vilius comparari potest, sed quod venustius immo vanius ostentari; Heu me miserum qualemcunq; Monachum.* Et Concilium Aquisgranen. supra à nobis relatum in calce *Quæst. 13. Disput. 2. sub num. 20.* statuit, vt Monachis vestimenta nec multùm vilia, nec multùm prætiosa, sed mediocria dentur. Videatur de hac re habitus, & vestimenti Abbatis, & Monachorum, *Regula Sancti Benedicti cap. 55. & Clem. ne in agro*, vbi *gloss. & Panormit.* fusè *de stat. Monach.*

5 Porrò essentialis habitus Canonicorum Regularium, quem in sua professione assumunt, ac in signum eiusdem professionis gerunt est sola, & simplex linea Tunica, siuè superpelliceum, aut Rocchettum nuncupata, quæ etiam camisia Romana dicitur, vt notat *Io. Andr. in Clem. 1. verb. habitus de elect.* & clarè colligitur ex Constitutionibus Benedicti XII. editis pro reformatione Canonicorum Regularium, & pluribus probat *Gabr. Pennot. lib 2 hist. Tripart. Canon. Regul. cap. 8. per tot.* Sed de hac re per extensum egimus supra *Disp. 20. Quæst. 3. num. 6. vsque ad 22.*

QVÆSITVM II.
De tonsura Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas tonsuræ Monachorum.*
2 *Tonsura forma triplex apud veteres.*
3 *Corona in capite Monachorum quid significet?*

1 DE hac tonsuræ antiquitate mentionem facit *Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia. cap. 6.* vbi clarè dicit, Monachum futurum primùm debere tonderi, deindè indui alia veste, priori abiecta; *Anicetus I.* deindè *in epist. ad Gallos*, iubet, radi caput in modum sphæræ. Tertiò habemus *Athanasium in lib de Virginitate*; habemus, et *Palladium in hist. Lausi. cap. 41. & Hieron. in epist. ad Sabinianum Diaconum*, qui testantur, etiam sanctimoniales tonderi consueuisse. Quartò *Epiphanium hær. 80. & Augustinum de opere Monachorum cap. ult.* qui acriter reprehendunt quosdam Monachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant. Quintò Hieronymum, & Augustinum, qui coronæ Sacerdotalis meminerunt: *Hieron. in Epist. ad Aug.* quæ est 26. *in epist. Augustini*: *Fratres tuos Dominum meum Alipium etiam Dominum meum Euodium, ac meo nomine salutes, precor coronam tuam. Augustinus in Epist. ad Proculianum Episcopum 147. Per coronam nostram nos adiurant vestri.* Sextò *Isidorum lib. 2. de offic. diuinis cap. 4. & Bedam lib. 5. Histor. Anglorum cap. 22.* quorum prior, ab Apostolis, dicit institutam esse tonsuram, & coronam Clericorum, & Monachorum; posterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum gestasse coronam capillorum; toto reliquo capite tonso, & ad eius imitationem, omnes Clericos, & Monachos idem suscepisse. Septimò Iustinianum, qui in *Authenticis coll. 7. tit. 5. cap. 2. & 3.* distinguit tonsuram Monachorum, nouitiorum, à qua laicorum tonsuram vocat, à tonsura professorum. Octauò Concilia; nam *Concilium Carthaginense 4. can. 44.* prohibet, Clericos comam nutrire, aut barbam, habetur in *cap. Clericus, de vita, & honest. Cleric.* & *Concilium Tolet. 4. can. 40.* iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonso, solùm circulum capillorum supra aures relinquant; ex quo apparet, olim eamdem fuisse coronam Monachorum, & Clericorum, sed Monachi quidem seruarunt antiquam consuetudinem, Clerici vero magna ex parte illam mutauerunt, vt ait *Gregor de Valent. tom. 4. disput. 9. quæst. 5. punct. 3. col. 2. uers. quintò probatur.*

2 Triplex autem tonsuræ forma apud veteres inuenitur, quæ non solùm apud hæreticos, sed etiam inter Catholicos in vsu aliquandò extit. Prima, qua Simon Magus vtebatur, nam hic *(vt testatur Beda. lib. 5. hist. gentis Anglor. c. 22.)* capitis tonsuram ità componebat, vt supra frontem, & à parte anteriori coronæ speciem ostenderet; à parte autem posteriori, & in occipiti eadem corona intercisa videbatur, & decurtata; hanc formam tonsuræ gestabant olim Scoti, ac etiam nonnulli Episcopi, & Monachi, qui Euangelij prædicandi gratia ex Scotia in Angliam traijciebant, vt idem *Ven. Beda* auctor est *lib. 3. cap. 25. & 26. & sequen.* qui demùm ab Episcopis, & Clericis Catholicis in Ecclesia Romana Catholicè institutis de suo errore admoniti, perfectam coronam Clericorum, & Monachorum Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ, abiecta illa Simoniana, libentissimè susceperunt. Secunda eiusdem tonsuræ forma ea extitit, qua Clericorũ supremus vertex in modum parui circuli tondebatur, relictis alijs capillis prolixis more laicorum, quæ forma, eo quia esset in vsu apud hæreticos in Regnis Galitiæ, degentes, ad tollendum scandalum à *Concilio Toletano quarto cap. 40.* Catholicis interdicta fuit, eo tamen scandalo cessante, apud omnes ferè Catholicos in Italia, Hispania, Gallia, & alijs Prouinciis in vsu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia eiusdem Clericalis tonsuræ forma, cuius antiqui Patres sæpiùs meminerunt, fuit in modum coronæ adeò, vt detonso superiùs capite in modum circuli, siuè sphæræ, ac etiam in parte inferiori remaneant capilli totum caput ad modum coronæ ambientes.

3 Vt autem ad rationem tonsuræ veniamus, eius ratio, & causa habetur in *c. duo sunt 20. q. 1.* vbi habetur: *Hi sunt Reges, id est, se, & alios in virtutibus regen-*

regentes, & ità in Deo regnum habent, & hoc designat corona in capite. Hanc coronam habent ex institutiona Romana Ecclesiae in signum Regni, quod in Christo expectatur, est temporalium omnium depositio. Aliam rationem reddit Vener. Beda lib. 5. Hist. c. 22. ad exprimendam imaginem spineæ coronæ Christi, vt enim omnes Christiani signo communi Crucis ornantur ità par erat, vt Clerici, & Monachi, qui specialiùs Christum patientem imitari volent, speciali signo ornarentur; ipsius autem Bedæ verba hæc sunt. Neq; ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonsus ità est Petrus, sed quia Petrus in memoriam Dominicæ Passionis ità attonsus est, & infrà. Ità oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus necesse habent pro Domino se continentiae finibus adstringere, formam quoque Coronae, quam ipse in Passione sua Spineam portauit in capite, vt spinas, & tribolos peccatorum nostrorum portaret, id est exportaret, & auferret à nobis, suo quoque in capite per tonsuram praeferre, vt se irrisiones, et opprobria pro illo libenter, ac prompto animo sufferre ipso etiam frontispicio docrant, vt coronam Vitae, quam repromisit Deus diligentibus se, semper expectare, proque huius perceptione aduersa mundi, & prospera contemnere deligerent. Alij dicunt, clericalem tonsuram institutam fuisse in signum specialis consecrationis, qua Monachi, & Clerici seipsos Deo dedicauerunt; sicut in veteri lege Nazaræi tondebantur in illorum consecratione. Num. cap. 6. Alij, in signum conuersionis, & singularis pœnitentiæ, quod pœnitentes ex antiqua Ecclesiæ consuetudine tonderentur, sicut legitur in Concilio Toletano III. cap. 12. Alij, quòd tonsura capillorum lugubrem vitam significat, quippè quòd Monachorum partes sint, tùm propria, tùm aliena peccata lugere. Alij ob reuerentiam Beati Petri Apostoli, cuius verticem pagani ob contumeliam abraserunt; Videatur Gregor. à Valen. d. puncl. 3 per tot.

QVAESITVM III.

De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 Monachus non debet secularibus negotijs se implicare, sed claustro contentus sit.
2 Monachus quid significet.
3 Monachis permissum est, intrà Ciuitates habitare.

1 ETSI inueniantur aliqua exhortationis verba Sancti Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd si cupias esse Monachus, ideft solus, vitare debet Ciuitates, quæ vtique non sunt solorum, sed multorum habitacula, vt habetur in can. si cupis 16. quæst. 1. & sic Monachus non debet alijs quibuscunque negocijs se implicare, sed suo claustro sit contentus; quia sicut piscis sinè aqua, ità Monachus sinè Monasterio; sedeat itaque solitarius, & taceat, quia mundo mor-2 tuus est, Deo autem viuit, agnoscat nomen suum: monos enim græcè, latinè est vnus, achos, græcè, latinè est tristis, vndè dicitur Monachus, ideft Vnus tristis, sedeat ergò tristis, & officio suo vacet, vt habetur in can. placuit 16. quæst. 1. Verùm quamuis aliqui antiquiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & Castella peragrare, & à prædicatione omninò cessare, vt est videre in can. iuxtà eadem caus. & quæst. tamen quià magis expediens visum fuit Summis 3 Pontificibus pro salute animarum, illis permissum est ad Ciuitates venire, Monasteria iuxtà septa Ciuitatum ædificare, sacramenta ministrare, & verbum Dei prædicare; ideò tales canones non sunt in vsu, & per multa priuilegia Summorum Pontificum est illis permissum quidquid per antiquos sacros canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum Habitatio cùm tam intrà, quàm extrà Ciuitates hodie adinueniatur, profectò poterunt quocunque loco reperiantur, solitariè, iuxtà eorum nomen, post spirttualia ergà animarum salutem exercitia, habitare: studeant tamen, quòd Monasterium eo in loco, vbi constructum est, sit eorum statui conforme; & recordentur Abbates, se esse successores illorum, qui iam in Thebaide, in Egypto, Myria, & Syria morabantur in cauernis, & speluncis, Domunculis, & tugurijs, neque existiment, in magnis ædificijs, & Domibus maiorem existere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans scribit Sanctus Bernardus in Epistola ad Gulielmum Abbatem.

QVAESITVM IV.

De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 Mensa Abbatis cũ hospitibus, et peregrinis esse debet.
2 Abbates honestè facerent, comedendo cum alijs Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eisdem in Dormitorio.
3 Mensa Prælatorum sit naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata.

1 QVamuis Abbatis potestas ad Monasterij bona, & Monachos se extendat, vnde Monachi Abbatis potestati subiacere, dicuntur, vt in can. nullam 18. quæst. 2. & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares esse, nam ex conuersatione æquali nascitur contemptus dignitatis, vt est tex. in l. obseruandum ff. de offic. Praesidis, & licèt mensa Abbatis debeat esse cum hospitibus, & peregrinis, vt in cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach. c. 5. & Regulae Diui Patris Benedicti Graff. 2. par. lib. 3. cap. 24. nu. 25. tamen debet esse frequenter cum fratribus in Conuentu, in dicto cap. cùm ad Monasterium §. Abbas: Vnde dicit gloss. in verbo, Abbates, in 2 extrau. Vnic. de cens. Honestè facerent Abbates comedendo cum alijs in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent, oculo intelligere

Pp quo-

quomodo se habeant omnia, tam in Ecclesia, quàm in mensa; tam de die, quàm de nocte. Et de mensa Abbatis adest *Regula Sancti Patris Benedicti cap. 56.* videlicet: *Mensa Abbatis cum hospitibus, & peregrinis sit semper; quoties tamen minùs sunt hospites, quos vult de fratribus vocare, in ipsius sit potestate: Seniorum vnum tamen, aut duos semper cum fratribus dimittendos procuret, propter disciplinam*; & habetur in *can. perniciosam 18. q. 11.* In mensa Abbatis sordes minimè laudantur, & magnificus vasorum apparatus, ciborum copia, seruorum multitudo, & nimia lautitia summè vituperantur; quia, vt benè ait *Marcus Antonius Genuen. in Manual. pastor cap. 23. nu. 4. Quid magis alienum est à natura rerum, quàm pastorem Christiani gregis, cui vita Christi, tanquàm exemplar proposita sit, epulis mancipatum videri; & facientem illa, quę in aliis corrigere debet.* Et quid magis indecens, quàm redditus Abbatiæ, quos pro bi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egentium inopiam, in magnis cœnarum 3 apparatibus, atque gulæ ingluuie profundi? Sit ergò mensa illiùs naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata, & eo tempore condiatur Lectione Sacra mensa Abbatis; nè cibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eò, nè fiat lapsus in scuriles iocos, sed sobriè, & modestè cum suis Monachis recreetur. Et debent ea, quam sui Monachi habent, mensura in manducando, & bibendo, Abbates contenti esse, vt ait *Concil. Aquisgran. nu. 25.* supra à nobis relatum post *Quæst. 13. Disput. 2.*

QVAESITVM V.

De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non excedat.*

2 *Quid, contrà construentes superflua ædificia, exclamet Diuus Bernardus.*

3 *Abbatis cubile quale esse debeat.*

CVM tam Abbas, quàm Monachi teneantur, viuere sub Regula in paupertate fundata; 1 ideò Abbatis Cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non excedat iuxtà *tex. in Clemen. exiui, de verb. significat.* Et contrà eos, qui talia superflua ædificia construunt de tali abu- 2 su loquens *Diuus Bernardus in Apologia ad Guglielmum Abbatem*, & in *Epistola ad Fratres de monte Dei*, sic ait: *Iam enim subintrauit de ære alieno sumptuosum, & quantùm sinit pudor, ambitiosa Cellularum ædificatio: & abiecta sancta simplicitate, & rusticitate, quasi Religiosas quasdam nobis creamus habitationum honestates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris iure hæreditario formam paupertatis, & Sanctae simplicitatis speciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & è Cellis nostris per manus artificum exquisitorum, Cellas non tam Eremiticas, quàm Aromaticas ædificamus nobis de Eleemosynis pauperum.* Et post pauca. *Ergò obiecto in peregrinatione huius seculi, in militia hac super terram aedificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deferendum, vtpotè cito indè vocandi, & emigraturi in patriam.* *Diuus* quoque *Bonauentura in Epistola*, quam suo Ordini scripsit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædeficiorum sumptuositate, & superfluitate, euenire solent, sic ait: *Occurrit ædificiorum constructio, sumptuosa, & curiosa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruersis iudiciis multipliciter nos exponit; & non fine praeiudicio paupertatis occurrit sumptuositas expensarum: nam cùm Fratres paucis nolint esse contenti, facti sumus omnibus onerosi, magisque fiemus in posterum, nisi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quo Abbas vti debet; cùm à Regula sua exemptus non sit, vt sæpiùs dictum est, obseruare tenetur id, quod à Monachis obseruandum curare debet; & præcipuè Abbates militantes sub Regula S. Benedicti, quod idem *Diuus Pater eiusdem Regulae cap. 55.* constituit, dicens: *Stramenta autem lectorum sufficiant, matta, sagum, lena, & capitale*; meminerit, quòd Veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis stratis, vt refert *D. Hieron. in vita S. Hilarionis*, vel ciliciis, vt habet *Hailar. Arelaten. in vita Sancti Honorati*.

De supellectilibus autem, quæ status Monachalis mirum immodum abhorret, cùm illum deceat simplicitas, & sanctitas, & honestas legant Abbates magnum conquæstum à *Diuno Bernardo* habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem*.

QVAESITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iterfaciendo.

SVMMARIVM.

1 *Abbas equitando, & iterfaciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*

2 *Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent.*

1 NOLO hic, Abbati equitaturo, & iterfacturo simplicitatem sanctorum Patrum ob oculos ponere; sed modestam Religiosi status, & Regularis Prælati decentiam illius memoriæ redigere; vt superfluam Equorum, & seruorum quantitatem à se fugiendam esse animaduertat, nè iterum cum illo scandalizetur *Diuus Bernardus in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt caetera taceam) specimen humilitatis est, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum criniturum stipari obsequiis? quatenus duobus Episcopis vnius Abbatis multitudo sufficiat? mentior, si non vidi Abbatem sexa-*

sexaginta equos, & eò ampliùs, in suo ducere comitatu. Dicas, si videas eos transeuntes, non Patres esse Monasteriorum, sed Dominos Castellorum, non Rectores animarum, sed Principes Prouinciarum. Tùm deinde gestari iubent mappulæ, scyphi, bacini, candelabra, & manticæ suffraginatae, non stramentis, sed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à sua quispiam domo recedit nisi cum tota suppellectili sua, tanquam sit vel iturus ad exercitum, vel transiturus per desertum, vbi non valeant inueniri necessaria. An non posset eodem vasculo, & aqua manibus vergi, & vinum bibi? An non posset ardens lucere lucerna, nisi in tuo, quod portas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non posset dormiri, nisi super varium stratum, aut sub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis minister posset, & iumentum ligare, & ad mensam seruire, & lectulum præparare? Nunc ergo tantæ multitudinis garsionum, at iumentorum, cur vel ad solatium mali nobiscum non fecimus necessaria, quatenùs hospites non grauaremus. Et in *Concilio Aquisgranen.* supra à nobis relato post *Quæst.* 13. *Disput.* 2. *num.* 59. Statuitur, vt Ab-
2 bates Monachos secum in itinere, nisi ad Generalem Synodum, non ducant.

QVAESITVM. VII.

De socijs, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Nimia familiaritas parit contemptum.*
2 *Abbas literatos viros familiares habere debet.*
3 *Præcipua Abbatis familiaritas, & conuersatio cum senioribus Monasterij esse debet.*
4 *Senibus Reipublicæ administratio debetur.*
5 *Senatus vnde dicatur.*

NVlli dubium est, debere Prælatum, ne vilis,& contemptibilis reddatur, à nimia familiari-
1 tate, & societate se cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, iuxtà notata in *l obseruandum ff de officio Praesidis.* Nihilominùs debere Prælatum secum habere familiares literatos, habetur in *gloss. can ecce, verbo, inuideant, distinct.* 95. cum quibus consultationem rerum agendarum habere debet. Fateor omnes Monachos Abbatis socios, familiares, &, vt veriùs dicas filios esse; aliquos tamen sibi probatos, & scientia in-
2 structos viros suo lateri adhibere debet, quorum consilio, & auxilio fretus Abbatiale munus per quam strenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis bonitate, si quis malus est, in bonum conuertatur; si suæ bonitatis exempla sectetur, nam vt dicit *Hieron. super Oseae lib.* 1. & habetur per *glos. in c. nō est culpandū* 32. *q.* 1. excusat Hieronymus Oseam con trahentem eum Meretrice, dicens. *Eum propter hoc non esse culpandum, sed potiùs laudandum: quia malam cōuertit in bonā, nec corruptus est in societate fornicariæ, sed fornicaria pudicitiam assumpsit.* Vnde & alia *glos. ibid in verbo societur*, dicit: *Societas enim inter bonum, & malum contrahi potest; vt ex societate boni, malus aedificetur, sicut emptio veneni valet, si tale sit, quod adiectione alterius materiae vsui esse potest, l quod saepe §. veneni ff. de contrahen. empt.*
3 Præcipua autem eius familiaritas, & conuersatio fit cum senioribus Monasterii, quos in rebus agendis ad consilium adhibere debet, vt ex pluribus locis Regulæ Sancti Benedicti elici potest; quia semper tàm in diuinis, quàm in humanis ad Rempublicam regendam, Senes assumpti fuerunt, iuxtà illud *Exodi cap.* 3. *Vade, & congrega Seniores Israel*; & *Isaiae* 3. *Dominus ad iudicium*
4 *uenit cum Senioribus populi sui*: & *Plutarch. lib.* .... quòd administratio Reipublicę ad Senes pertineat, animaduertens, Senatum à Senio nuncupari, dicit,
5 *Romanorum Senatus, usque in hunc diem à Senio nomen gerit.*

QVÆSITVM VIII.

De colloquijs Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas qualis in sermone esse debeat.*
2 *Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ità indiscretum silentium eos, qui erudiri poterunt, in errore derelinquit.*

1 INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet, studeat, ne colloqnijs inutilibus conscientiam percutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui secundùm doctrinam fidelis est, sermonem, vt potens sit consolari in doctrina sancta, & contradicentes redarguere, & rectè vinentes consolidare, iuxtà *tex. in can. fanè* 46. *dist.* Deberet ergò Abbas esse discretus in silentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda proferat,
2 aut proferenda reticescat; nam sicùt incauta locutio in errorem protrahit: ità indiscretum silentium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit, non sicùt aliqui in prouidi, qui humanam amittere gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimescunt, & extra Domini præceptum, nequaquàm sibi commissum gregem ad instar pastorum, sed mercennariorum more custodiunt, quia veniente lupo fugiunt; hinc propterea per Prophetam eos Dominus increpat, dicens: *Canes muti non volentes latrare*; Et rursus quæritur, dicens in *Esaia*: *Non ascendistis ex aduerso, neque posuistis vos murum pro domo Israel, vt staretis in praelio in die Domini*, ex aduersò quippè ascendere, est, pro defensione gregis voce libera huiusmodi potestatibus contraire; & in die Domini in prælio stare; est, prauis decertantibus ex iustitiæ amore resistere: hinc etiam delinquenti populo dicit *Hieremias*: *Prophetæ tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec aperiebant tibi iniquitatem tuam, vt te ad poenitentiam prouocarent.* Prophetae quippè in sacro eloquio pastores vocantur; ità & Abbas docere debet eos, qui doctrina egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties verò loquitur, aut non oportuno tempore, aut non oportuno loco, aut vt non conuenit audientibus, toties sermo

malus procedit de ore suo ad destructionem eorum, qui audiunt: considerare debet itaq; quid loquatur; quia pro omni verbo otioso reddituri sumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can. quoties 22. quaest. 5.*

QVAESITVM IX.

De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Praelatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis vita Monachis exemplo esse debet.*
2 *Abbas quales Monachos in ministerio sui cubiculi eligere debeat.*

1 CVM Abbatis vita in exemplo debet esse Monachis, & cùm plerumq; ipsi Monachi, qualis 2 sit in secreto vita sui Abbatis, nesciant; decet, vt quidam ex Monachis, electi in ministerio cubiculi Abbatis obsequium praestent, vt is, qui alios regit, & tales habeat testes, qui veram eius in secreto conuersationem videant, et ex sedula visione, exemplum perfectum sumant; iuxtà *tex. in can. cùm pastoris 2. quaest. 8.* & cum ipse Abbas tanquàm Ecclesiae Praelatus lumen mundi dicatur, eius opera coram suis Monachis lucere deberent, iuxtà Domini praeceptum; *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Caelis est.*

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII SECVNDI

Cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinae de Padua, aliàs Casinen. concessorum, quae omnia, & alia, si quae sunt, eidem Congregat. concessa, Vallis Vmbrosae Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplissimè extendit.

SVMMARIVM.

1 *Generalis, & Deffinitores Congregationis Vallis Vmbrosa petunt sibi concedi priuilegia Congregationis Casinensis.*
2 *Congregatio Vallis Vmbrosa laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Cõgreg. Vallis Vmbrosa cõcessa à quibusuis personis, approbãtur, et cõfirmãtur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes supplentur, si in aliquo defectuosa essent.*
5 *Priuilegia omnia Casinensium, Vallis Vmbrosa Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis Vmbrosa concessa, ad Moniales eiusdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV. Congregationi Sanctae Iustinae concessum, refertur.*
8 *Monachi Casinenses, & Vallumbrosani à potestate quorumcunq; etiam Nunciorũ Sedis Apost. eximũtur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinarijs non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani.*
10 *Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis Vmbrosae in protectionem Diui Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctae Iustinae contradicentes, excommunicantur.*
12 *Concilijs Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae compelli non possunt.*
13 *Processionibus*
14 *Gabellis*
15 *Tallijs*
16 *Datijs*
17 *Collectis*
18 *Oneribus Principum*
19 *Decimis omnibus.*
(13–19) *Monachi S. Iustinae & Vallis Vmbrosae Congreg. eximuntur à*
20 *Haereditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae acquirere, petere, & exigere possunt.*
21 *Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis Vmbrosae confirmantur.*
22 *Bonorum Casinensium, & Vallis Vmbrosae occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Praescriptio non currit contrà Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 60. annos.*
24 *Religionem Casinensem, & Vallis Vmbrosae qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi sinè licentia Congregationem Casinensem, & Vallis Vmbrosae, ex quauis causa dimittere non possunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
27 *Testes esse possunt in eorum causis Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
28 *Appellare non possunt a Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
29 *Transitum ad aliam Religionem praetextu literarum Apostolicarum facere non possunt Casinenses, & Vallummbrosani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae Congreg.*
31 *Ordines à quocumque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
32 *Examini Episcoporum non subijciuntur Casinenses, & Vallis Vmbrosae Monachi ordinandi.*
33 *Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant Casinenses, & Vallumbrosani sinè Diaecesani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Ecclesijs Casinensium, & Vallis Vmbrosae illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis Vmbrosae Congregationis, à Praesidente absolui possunt.*
36 *Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Praelatos ab omnibus, à quibus absolui possent ab Ordinarijs, si exempti essent.*
37 *Sententiae latae ab Ordinarijs contrà Monachos Casinensis*

IVLIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ regimini, disponente Domino, præsidentes, ex commisso nobis Pastorali officio inducimur, vt ijs, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu famulantium felici successu à Sede Apostolica concessa, cum nostræ approbationis munimine, fauorabiliter roboremus, vt eo firmius subsistant, quò Sedis eiusdem firmitate sæpius fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliàs in Domino conspicimus, salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum 1 filiorum Blasij Abbatis Monasterij Diuæ Mariæ Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, & Diffinitorum Ordinis, & Congregationis eiusdem Vallis Vmbrosæ Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs felicis recordationis Vrbanus Secundus, Vrbanus Tertius, Paschalis Secundus, Innocentius Tertius, Innocentius Octauus, Cælestinus Secundus, Cælestinus Tertius, Gregorius Octauus, Bonifacius Octauus, & quamplures alij Romani Pontifices Prædecessores Nostri Monasterijs Ordinis, & Congregationis prædictorum, illorumquè membris, ac Monasterijs, & personis eorumdem, multa, & diuersa priuilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in literis ipsorum Prædecessorum pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte Blasij Abbatis, qui, vt asseritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum existit, ac Diffinitorum prædictorum asserentium, quod Monasteriorum Congregationis huiusmodi Abbates, & Monachi iuxtà eamdem Regulam, & obseruantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis Sanctæ Iustinæ, aliàs Casinensis Ordinis Sancti Benedicti reguntur, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt illis, pro eorum subsistentia firmiori, robur nostræ approbationis adiicere, ac illa innouare, eisque modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedere, necnon infrascriptorum tenorum, quascunquè alias piæ memoriæ Eugenij Quarti, & Alexandri Sexti, ac quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum Nostrorum, literas eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ, aliàs Casinensi, concessas, & in illis contenta priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumquè eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ, seù Casinensi, & illius Monasterijs Monachis, & personis per Sedem eamdem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosę huiusmodi, ac illius Monasteria, & loca, ac personas, & bona extendere, aliasquè in præmissis oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Ordinem 2 & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi propter vberes fructus; quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, & precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus Charitatis, & dilectionis nostræ complectimur Blasium Abbatem, & Diffinitores, nec non Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Congregationis singulares personas à quibuscunquè excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisquè Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon priuilegiorum libertatum, immunitatum gratiarum, & indultorum, tàm per dictos Prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscumq; eisdem Ordinibus, & Congregationi, ac illorum Monasterijs, locis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, & si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expræssis habē- 3 tes Priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Congreg. Vallis Vmbrosæ huiusmodi per prædecessores, ac quatenùs sint licita, & honesta per Imperatores, Reges, Principes, et Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorē, Regum, et Principū secularium, ac Prælatorum prædict. desuper confectis, contēta innouamus, approbamus, et cōfirma- 4 mus, ac præsentis scripti patrocinio cōmunimus: supplētes omnes, et singulos defectus, si qui forsan in priuilegijs per Imperatores, Reges, et Principes seculares, ac Prælatos prædictos concessa interuenirint, illaq; omnia eisdem modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo cōcedimus; Nec non literas Eugenij, & Alexādri infrascriptas, ac quasuis alias

ipsorum, ac quorumcumque aliorum Prædecessorum literas huiusmodi, & in illis contenta; Nec non 5 alia priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta, quęcunque, & qualiacunque sint, Congregationi Sanctæ Iustinæ, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessa, quatenus similiter sint in vsu, 6 ac in posterùm reconcedendas, & reconcedenda, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ, ac illius Monasteria, etiam Monialium, & loca, ac personas, & bona prædicta, eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregatio Vallis Vmbrosæ huiusmodi illis, absquè vlla penitùs differentia, vti potiri, & gaudere, eaque omnia, & singula inter ipsos Communia esse, & eis suffragari debere in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illa eidem Ordini, & Congregationi Vallis Vmbrosæ communiter à principio concessa fuissent, & in futurum concederentur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. Nec non Congregationum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac Priuilegijs, & indultis Ordinibus, & Congregationibus prædictis forsan sub quibuscunquè tenoribus concessis, quibus tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresè derogamus, cæterisquè contrarijs quibuscunquè. Et insuper, quia difficile foret, præsentes literas ad singula, vbi opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillò alicuius Prælati, seù alterius Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, ei prorsus fides indubia vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si originaliter essent exhibitæ, 7 vel ostensæ. Tenor verò literarum Eugenij, & Alexandri Prædecessorum prædictorum sequitur, & est talis. Eugenius Episcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Et si ex debito Ministerij Pastoralis quibuslibet personis Regularem vitam professis, Nos deceat esse in suis opportunitatibus, & commodis fauorabiles, & benignos, Congregationem tamen Monachorum de Obseruantia Sanctę Iustinæ Ordinis Sancti Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum incrementa, tanquàm nouellam plantationem à nonnullis annis citra in præfato Ordine renascentem ad eius incrementum, & bonorum regimen, etiam dùm in minoribus constituti eramus, impendimus opem, & operam efficaces, & tunc ad apicem summi Apostolatus assumpti propensiori charitate complectimur, quò pretiosiores, atquè vberiores fructus per eorum labores, & operam diligenter conspicimus in Populum Domini prouenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipsi eò quietiori animo valeant Altissimo reddere vota sua, ac pro salute fidelium exorare, quò fuerint amplioribus per Sedem Apostolicam Priuilegijs, indulgentijs, & gratijs communiti. Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, aut ad alterius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate dilectos filios Con-8 gregationem prædictam, eiusquè Præsidentem, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, & Personas, ac eorum Capellanos, qui pro tempore fuerint etiam curam habentes animarum, necnon Familiares, & Seruitores ipsorum: qui nunc sunt in prædicta Congregatione, & in futurum pro tempore erunt, ac etiam ipsius Monasteria, Prioratus, & loca, quæ nunc sunt, & in posterum Congregationi prædictæ, quandocunquè vniri, vel incorporari, seù subiici, uel aggregari contigerit, necnon omnia, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur, præsentium, & futurorum Ecclesias Capellas, etiam si ipsis cura animarum immineat, Oratoria, manualia, membra, Castra, fortalitia, ædificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, hortos, syluas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura, iurisdictiones, prædia, possessiones quaslibet, & bona quęcunque, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus pro sufficienter expræssis, à quorumcumq; Legatorum, Delegatorum, & Subdelegatorũ, nec non Nunciorum Apost. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, ac etiam Patriacharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunq; Iudicum Ordinariorum, quouis nomine, & potestate fungantur, locorum Ordinariorum ditione auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ità quòd in dictam Congregationem, vel eius singula, res personas, seu Benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis; aut quia subditi eorum cum eisdem Monachis conuersantur, seù ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum; necnon Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes ratione de-9 licti, excessus, seù contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunq; initur contractus, seù delictum committatur, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali commissione Sedis Apostolicæ, & de indulto huiusmodi, ac Congregatione prædicta mentionem expressam faciente, quomodolibet directè, vel indirectè ferre, seù promulgare non possint; decernentes ex nunc, quidquid in contrarium actum fuerit, irritum, & inane, nulliusq; fore roboris, vel momenti, de specialis dono gratiæ, & plenitudine potestatis, tenore præsentium prorsus eximimus, ac totaliter 10 liberamus. Illaque omnia, & ipsorum quodlibet in ius, & proprietatẽ D. Petri, & Sedis eiusdem, ac sub eorũ protectione specialiter suscipimus, & nostra, retento Nobis, & Eccl. Romanæ annuo censu in

Festo

Festo BB. Petri. & Pauli annis singulis Nobis, & Cameræ Apostolicæ persoluendo auri vnciæ vnius in signum receptæ, libertatis, & exemptionis. 11 Quodque si huiusmodi Legati, aut Ordinarij, seù personæ supradictæ contrà prædicta, vel aliquid prædictorum non solùm facere, sed attentare præsumpserint, quomodolibet, & requisiti per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, seù per notificationem præsentis priuilegij, vt desistant, & id facere, neglexerint intra tres dies à die requisitionis, siuè notitiæ, vt præfertur, eo casu ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, & nihilominùs quod aliter actum est, ipso facto sit irritum, & inane, & nullius efficaciæ, roboris, aut 12 momenti. Insuper cùm contigerit fieri Concilia Generalia, Prouincialia, seù Synodalia, etiam Apostolica, aut quauis auctoritate firmata, seù quasuis Congregationes, quouis nomine censeantur, Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum cuiuscunque dignitatis, aut status existant, prædicti Prælati, seù Monachi ad ea ire, seù mittere, nisi ad ipsius Congregationis Capitulum Generale celebrandum, aut aliàs iuxtà eorum Ordines nullatenùs compelli possint, etiam per literas Apostolicas, non facientes specialem mentionem de huiusmodi indulto, prædictæ Congregationi con- 13 cesso. Nec Congregationis personæ huiusmodi, quòd in eorum locis Missæ, aut alia diuina officia celebrentur, Ordines conferantur, vel agitentur causæ ciuiles, seù criminales, processiones connocentur, aut Synodus, Conuentus, seù quæuis Congregationes, tàm Ecclesiasticarum, quàm laicarum personarum congregentur, siuè quòd huiusmodi Congregationis loca ad vsum hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, aut laicarum personarum deputentur adstringi, seù cogi aliqualiter valeant, contra quæ omnia, aut aliquid prædictorum quæuis personæ cuiuscunque conditionis, vt præfertur, aut status existat, attentare præsumens nisi facta ei de huiusmodi indulto notitia, destiterit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. Et nè quandoque in posterum Reges, Principes, Barones, milites, nobiles, laicales personæ, Communitates, Vniuersitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & Diœcesum diuersarum Monasteriis, Prioratibus, locis, Capellis, Ecclesiis, manualibus, Grangijs, Castris, possessionibus, ac bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipsius Congre- 14 gationis, gabellas, tallias, datia, collectas im- 15 positas, onera, etiam ad pontium refectionem, 16 aut viarum reparationem. & alia varia, & diuer- 17 sa grauamina inferre, & imponere, aut in dicta 18 exigere præsumant, districtiùs prohibemus, ac 19 sub pœna excommunicationis, atque maledictionis, etiam nequam, à notitia prædicti indulti, nisi destiterint, incurrant, mandamus. Non obstantibus si dictis secularibus, vel quibusuis aliis personis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd illa imponere, seù exigere valeant, etiam ab exemptis per se, vel alia, quoquo modo, aut quòd interdici suspendi, vel excommunicari, seù vltrà, vel extrà recta loca ad Iudicium euocari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ex certa scientia, ac ipsa Congregatione specialem mentionem: committentes insuper, ac per Apostolica scripta præsentium tenore mandantes omnibus, & singulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis Apostolicis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Rectoribus vniuersis, præsentibus, & futuris, in quorum Diœcesibus sunt, & erunt in futurum loca, & personæ huiusmodi quatenùs prædicta loca, aut personas in eis degentes, & eorum bona, tallijs, collectis, impositionibus gabellarum, subsidiis, etiam charitatiuis, aut quibusuis alijs oneribus realibus, aut personalibus, seù mixtis etiam per eamdem Sedem in dictis concessis, & datis, aut permissis, seù in dicendis, aut concedendis de cætero grauari quoquo modo, non permittant. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Insuper vt liberiùs, & commodiùs necessitatibus suis prouidere, ac hospitalitati, & pauperum subuentioni vacare possint, volumus, & decernimus, Monasteria, Prioratus, loca, & bona, quæ in præsenti sunt ipsius Congregationis, & erunt in futurum, ac Prælatos, Monachos, & personas prædictas ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quouis grauamine, quouis nomine censeantur, per Nos, aut Successores Nostros faciendo, seù imponendo, necnon à quorumcunque occasione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seù alterius cuiuscunque etiam Apostolica, seù quauis auctoritate, tàm impositorum, quàm imponendorum, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de huiusmodi indulto, & Congregatione ipsa mentionem specialem, necnon à charitatiui, & alterius cuiuscunque subsidij, & impositionis collectæ, vel alterius cuiuscunque exactionis, & oneris realis, personalis, vel mixti solutione de cætero prorsus exemptos; liberos, & immunes fore, ità vt cogi, vel inquietari per dictas personas, aut alias quascunq; pro huiusmodi oneribus, impositionibus grauaminibus exactionibus, & solutionibus minimè possint, & debeant. Necnō ab omnibus cēsibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subuentionis, quocunq; iure hactenus debitis, aut in futurum debendis quibuscunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, & Congregationibus, Vniuersitatibus, aut alijs quibuscunque personis, & de eiusdem plenitudine potestatis, omninò liberamus, & penitùs absoluimus non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegijs Apostolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda. Cæterum de quibuscunque possessionibus vbilibet constitutis quæ in præsenti sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum

ctorum quæ præfati Prælati Monachi., vel personæ colunt, seù coli faciunt, aut in futurum colere, seù coli facient, siuè de hortis, virgultis, piscationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipsorum nullus ab ipsis, vel ab alijs pro eis primitias, decimas, quartesia, aut alio quocunque nomine censeantur, exigere, vel extorquere præsumat, nec illi aliquibus soluere teneantur, siuè etiam à quocunque directè, vel indirectè compelli possint; Generalis Concilij, & quibuscunque alijs Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Constitutionibus nequaquam obstantibus: decernentes, ex nunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias, etiam interdicti, quos, vel quas contra inhibitiones Nostras huiusmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari. Quodque prædictæ Congregationis Monasteria, & loca hæredita-

20 tes, legata, & fideicommissa per mediam personam Monachorum, aut alias qualitercunque delatas, bona mobilia, & immobilia in quibuscunque Ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipsique Monachi, & personæ petere, & exigere possint prædicta bona vndecunque, vel qualitercunque eis debita, & quæ, si in seculo remansissent, ius petendi, & exigendi haberent, ipsis eorum Monasterijs acquirenda, quibuscunque statutis, ordinationibus, & decretis cuiusuis Ecclesiasticæ, siuè secularis personæ, Communitatis, Collegij, siuè Vniuersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, officij, & auctoritatis existat, nullatenus obstantibus, præsentium literarum, serie statuimus. Præterea quascunque con-

21 cessiones, bona iura, & iurisdictiones ad ipsa Monasteria tàm præsentia, & futura ipsius Congregationis, in quibuscunque Mundi partibus constituta spectantia, & pertinentia, quarum nomina, & cognomina hic haberi volumus pro sufficienter expressis, quæ in præsentiarum Monachi Congregationis huiusmodi iustè, & canonicè possident, seù in futurum, concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel alijs iustis modis, præstante Domino, poterunt adipisci, ipsis Monasterijs, Capellis, Oratorijs, seù Hospitalibus præsentibus, & futuris, firma, rata, & illibata seruari volumus. Decernentes, vt

22 nulli omninò hominum liceat, prædicta Monasteria, siuè loca, vt præfertur, res, & bona mobilia, siuè immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas, piscarias, iura, seù iurisdictiones, temerè perturbare, aut illa, vel eorum aliquid auferre; quod si aliqua Ecclesiastica secularisuè persona cuiuscunque gradus, vel conditionis existat, etiam si Pontificali dignitate præfulgeat, contrà hoc Nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conseruationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura, iurisdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seù indebitè fatigare præsumpserit, nec facta ei notitia de huiusmodi Nostro indulto infra tres dies se correxerit, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactione præstita, præterquam in articulo mortis, ex tunc de satisfaciendo per se, aut per suos hæredes, vel successores idonea præstita cautione, nequeat absolutionis beneficium obtinere.

23 Insuper cùm plerumque contingat, incuria, ac neglectu Prælatorum, qui hactenus bona Monasteriorum d. Congregationis, antequàm, prædictæ Congregationi vnirentur, gubernarentur, aut postmodum ex ignorantia, seù alia quauis causa à plerisque ipsorum Monasteriorum bona in præiudicium literarum suarum detinere, & occupare præsumpserunt, sub colore præscriptionis, aut aliàs quocumque modo, ex quo non modica iactura consueuit prædictis Monasterijs euenire. Nos volentes, de remedio opportuno prouidere in fauorem obseruantiæ Religionis, ex certa scientia, motuproprio, ac de plenitudine potestatis Apostolicæ, volumus, statuimus, & decernimus, quòd contrà prædictæ Congregationis, Monasteria, loca, personas, & bona aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum, quòd quidem indultum tàm in casibus, rebus, & bonis prædictis, quàm futuris, potestate, & scientia similibus extendi, & locum habere omninò volumus; non obstantibus, quibuscunque in contrarium facienti-

24 bus. Prohibemus insuper, ne aliquis cuiuspiam status, gradus, vel conditionis existant, personas, quę de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, è seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes verberibus, aut violentijs, quibuscunque impedire, vel prohibere, aut in Monasterijs, & locis ipsius Congregationis præsentibus, & futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus irritando, seù eos molestando huiusmodi personas euellere, aut extinguere audeant, vel præsumant, contrafacientes vero ipso facto sententiam excommunicationis incurrant; dum tamen, cum hoc præsens statutum fuerit eis ad notitiam deductum, non destiterint à prædictis, à qua non possint, præterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam absolutionis beneficium obtinere.

25 Præterea ad saluandas animas, quibus prædicti Monachi extra Congregationem huiusmodi in eorum præiudicium animarum vagare possent, prohibemus omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, & seculares cuiuscunque status, gradus, vel conditionis existant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemcunque ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penès se obsequiorum, vel seruitiorum, aliquo ex sui Monasteriorum suorum obtentu, aut si, absque licentia suorum Superiorum, à se diuertentur, seù aliàs quauis causa, etiam occasione arctioris vitæ Ordinis, vel Religionis, à dicta Congregatione abstrahere, seù etiam ad se sponte venientes retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi personæ, ac Congregatione nominatim, & expressè mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli Generalis, seù Præsidentis, & maioris partis Visitatorum Congregationis eiusdem, sub pœna ex-

com-

communicationis, quam ipso facto incurrant, & facta eis notitia de huiusmodi priuilegio, infra tres dies personam Congregationis huiusmodi nõ restituerint cum effectu, vel à se realiter abiecerint: à qua sententia, nisi in mortis articulo, aut à Sede Apostolica recipientes, & recepti absolui non possint. Non obstantibus quarumcunque Religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiusuis personæ priuilegijs, & indultis quibuscunque, de quibus esset specialis, & de verbo ad verbum mentio facienda; quibus omnibus volumus nominatim, & specialiter per huiusmodi indultum quoad præ-
26 missa derogari. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circa plurima satagentis, officium dimiserunt; eligentes potiùs cum Maria circa pedes Domini residere ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus perturbentur; si contingat aliquem literas Apostolicas commissorias de administranda iustitia, executione faciẽda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa, ad aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetrasse, nisi huic indulto expressè, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentarum literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneri, huiusmodi indulti tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi etiam causarum strepitus inquietet, & ab otio Sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & personas de huiusmodi Congregatione subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium quacunque ex causa compellat inuitos, siuè extrà Ciuitates, & Diœceses suas trahat, seù in eos, vel eorum aliquem propterea excommunicationis, vel alterius censuræ, seù pœnæ sententiam proferat per literas Apostolicæ Sedis, vel legatorum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis: suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel eorum aliquem contra indultũ huiusmodi promulgari contigerit, decernẽtes præsentium tenore irritas, & inanes; Præ-
27 latorum verò, Monachorum, Conuersorum, Commissorum, & Nouitiorum ipsius Congregationis testimonia in causis ipsorum ciuilibus, & criminalibus in Iudicio, & extra legitima sint, & iuridica, & vt eis liberè, & licitè vti possint, concedimus per præsentes. Adijcientes etiam, quòd si quandoque contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiusmodi, aut quæcunque alia decreta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi concessa, aut ipsorum aliquod a quocunque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seù status existat, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis causa aliter attentari, vel obseruari ignoranter, vel scienter; nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis volumus generari, sed illa in suo vigore, & robore permanere. Non obstantibus, in Constantieñ & aliis Conciliis, à fel. record. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prędecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset; quibus quoad præmissa specialiter derogamus: necnon Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apost. vel quacunq; firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq. contrariis quibuscunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, susceptionis, commissionis, mandati, inhibitionis, absolutionis, voluntatis, cõstitutionis, prohibitionis, cõcessionis, adiectionis, statuti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario, contraire. Si quis, autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1434. 7. Kal. Martii Pontificatus Nostri Anno Quarto.

38 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. Ad perpetuam rei memoriam. Regularem vitam agentibus Apostolicum conuenit adesse præsidiũ, ne fortè cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur, quod absit, Religionis infringat. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vniuersitatis, aliàs de obseruantia S. Iustinæ, nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti Nobis, & Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ oportunitatibus, & commodis propter excellentiam meritorum, atque vitæ sanctimoniam Nos reddere beneuolos, & fauorabiles; Motuproprio, non ad ipsorum Monachorum, aut alicuius alterius super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno afflatu malignãdi in ipsa Cõgregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus districtiùs inhibẽ-
28 tes, ne cui Prælatorũ, vel Monachorũ d. Congregationis ab institutis, ordinationib., correctionib. & mãdatis Capituli Gñalis, siuè Præsidentis, seù Visitatorum, aut Rectorũ ipsius Congregationis ad quemcunque, etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto Summi Pontificis, liceat appellare: appellationem nihilominus, si quam interponi contingat, cum inde secutis irritam decernendo. Cùm autem contrà aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter secundùm cõsuetudines, & statuta Congregationis prædictæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis procedi debere, tenore præsentium volumus, & mandamus: statuẽtes, quòd Prælati d. Congregationis contrà Monachos eiusdem,
29 qui licentiam se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcunque Monasterium, siuè locũ se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis, nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & huiusmodi indulto eisdem concesso reuocando: & tunc si infra tres menses id nõ impleuerint tanquàm contrà

Apo-

Apostatas agere valeant, nisi tempus in literis Apostolicis fuerit expressũ, infrà quod se debeant ad huiusmodi Monasteria, siuè loca transtulisse, quo casu non priùs agere possint, contrà eos, quàm di-30 cta tempora fuerint elapsa. Cæterum cũ per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso, memoratæ Congregationi duximus indulgendum, vt si contingat, Ciuitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria, siuè loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico esse supposita interdicto: ipsi tamen d. Congregationis Prælati, & Monachi, ianuis clausis, interdictis exclusis, submissa voce Missas, & alia diuina officia celebrare possint. Nos volentes Cõgregationem ipsam vberioris dono gratiæ confouere, vt huiusmodi tempore interdicti etiam Conuersi, Commissi Cappellani, & Laici, qui infra septa ipsorum Monasteriorum, siuè locorum pro tẽpore habitauerint à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis Missas, & alia diuina officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta licitè suscipere valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

Insuper cũ dudũ Cõgregationis huiusmodi quòd 31 Monachi præsentes, & futuri præfatæ Congregationis præsentati à suis Superioribus, ordinari possint à quocunque Catholico Episcopo, per antefatas Nostras literas indulserimus; volentes etiam, eamdem Congregationem amplioribus fauoribus prosequi, quòd absque aliquo examine Monachi 32 huiusmodi ordinari debeant, de præsentantium conscientia confidentes, quòd ad Congregationem 33 huiusmodi quemcunque Catholicum Episcopum, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem in d. Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat aduocare valeant, cui liceat, Apostolica auctoritate, absque aliqua licentia, & contradictione Diœcesani, nulla (vt præfertur) examinatione præmissa, Monachos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria, & Vasa consecrare, Vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere, de quo Diœcesanũ loci non oporteat timere, quòd huiusmodi ordinationis occasione iuris sui præiudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus. Cumq; alias per easdem Nostras literas Congregationem prædictam ab omni iurisdictione Ordinariorum, & à charitatiuis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub Nostra, & B. Petri protectione suscepimus, prout in dictis literis plenius cõtinetur; quarum tenorem hic haberi volumus pro sufficiẽter expresso. In dubium posteà versum est, prout Nobis relatum extitit, in antiquos census ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinariis, Vniuersitati, Collegiis, siuè Capitulis hactenus debitos Monasteria d. Congregat. de cætero soluere teneantur. Nos volentes super hoc de oportuno remedio prouidere declaramus, & nihilominus de nouo statuimus, quòd dictæ Congregationis Monasteria, siuè loca à die exemptionis huiusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subiectionis quocunque iure hactenùs debitis, aut in futurum debendis, quibuscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationib. Vniuersitatibus, aut aliis quibuscunque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò liberamus, & penitùs absoluimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset 34 mentio facienda. Vt autem d. Congregationis Monachi liberiùs in eorum Regularis vitæ obseruantia valeant perdurare, omnes, & singulos Episcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quasuis personas ad Monasteria, siuè loca d. Congregationis, causa ordines celebrandi, seù causas ciuiles, aut criminales exercendi, Conuentus, siuè Synodos, & processiones conuocandi, Missas, & alia officia celebrãdi sub excommunicationis pœna, quam incurrant ipso facto, si aliter attentauerint, accedere, vel immorari, ipsis inuitis, 35 tenore præsentium prohibemus. Planè, vt huiusmodi Congregationis Monachi in vitæ honestate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conseruentur: & quia ibi cautiùs est agẽdum, vbi maius imminet periculum animarum, eadem auctoritate statuimus, quòd nulli hominum liceat, quascunque mulieres laicas, seu Religiosas cuiuscunque ætatis, status, gradus, auctoritatis, vel conditionis existant, quauis occasione ducere, siuè ipsis mulieribus ingredi, seù commorari infra septa Monasteriorum præfatæ Congregat: quòd si aliter sciẽter attẽtatum fuerit, tàm ipsæ mulieres, quàm earum conductores, sed & ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint, ipso facto sententiam excõmunicationis incurrant, à qua dictæ Cõgregationis personæ absolui possint per Præsidẽtem, & Visitatores Congregationis huiusmodi. Quin etiam 36 ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete distracti Romanam Curiã pro crebris obtinendis licentiis, frequentare cogantur, quòd in omnibus casibus, in quibus de iure communi Prælatis, & Monachis d. Cõgregationis auctoritas, siuè licentia, seù dispensatio Ordinarij erunt necessariæ, si ab eisdem exempti nõ essent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus huiusmodi, qui pro tempore fuerint, vnà cum eorum Cõuentibus, auctoritate Apostolica, absque eo, quòd ad Sedem Apostolicam habeant recursum, huiusmodi licentiam, & auctoritatem, tenore præsentium, indulgemus. Prohibemus etiam, ad obstruendas vias, quibus præfati Monachi extrà Congregationem huiusmodi in eorum præiudiciũ animarum vacare possent, omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, aut seculares, cuiuscunque status, gradus, vel conditionis existant, & quacunque fulgeât auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penès se obsequiorum, vel seruitiorum aliquorum, seù Monasteriorum suorum obtentu, aut si absque licentia suorum Superiorum à se diuerterint, seù aliàs quauis causa à dicta Congregatione abstrahere, seù etiam ad se spontè venientes retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarũ, in quibus de huiusmodi persona, ac Congregatione nominatim, & expressa mentio facta non fuerit,

abſque conſenſu Capituli Generalis, ſeù Preſidentis, & maioris partis Viſitatorum Congregationis eiuſdem ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, ſi facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio infra tres dies perſonam ipſam d. Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint: à qua ſententia non niſi in mortis articulo, & à Sede Apoſtolica recipien. & recepti abſolui poſſint; non obſtantibus quarumcunq; Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuſcunque perſonæ priuilegijs, & indultis, quibuſcunque, de quibus etiam ſpecialis, ac de verbo, ad verbum mentio facienda eſſet. Quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecificè per huiuſmodi indultũ, quo ad præmiſſa, derogari. Prætereà, ne quies, & pax Monachorum, & perſonarum de d. Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari, contingat, quaſcunque ſententias latas ab Ordinarijs, ſeù quibuſcunque perſonis, quacunque præfulgeant dignitate, ac cõtra Benefactores d. Cõgregationis occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum huiuſmodi Monachis conuerſentur, ſeù ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramẽtum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monaſterijs, & eorum Superiorum obedientia ſe ſubtrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apoſtolicas literas impetrare; huiuſmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcunque literarum huiuſmodi, niſi nominatim, & expreſsè appareret de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic Noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint: etiam ſi in huiuſmodi literis, clauſula indultis, priuilegijs, dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat, expreſsè contineatur, præſentis paginæ tenore decernimus. Inſuper tranquillitati eorum intẽdentes, ne ij qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligentes potius; cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbũ illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas Commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetraſſe: niſi huic indulto expreſsè, ſpecialiter, & nominatim derogetur, ad huiuſmodi cauſas talium obtentu literarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiuſmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & perſonas huiuſmodi Congregationis ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramẽtum, aut ad ferendum teſtimonium quacunq; ex cauſa compellat inuitos, ſiuè extrà Ciuitates, & Diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem; propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, vel pœnæ ſententias proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum eius; niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum fuerit mẽtio facta ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel in aliquem eorum, contra indultum huiuſmodi, promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commiſſorum, & Conuerſorum ipſius Congregationis in cauſis eorum ciuilibus, & criminalibus teſtimonio liberè, & licitè vti poſſe, tenore præſentium declaramus: quòdq. præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia in quibuſcunque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere poſſint, petendi etiam, exigendi Monachis, & perſonis huiuſmodi præfata bona vndecunque, vel qualitercunque, cũ debita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent, ius petendi, & exigendi haberent, ipſis eorum Monaſteriis acquirẽda. Nõ obſtan. quibuſuis ſtatutis, ordinationib., & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiuè ſecularis perſonæ, Communitatis, Collegij, ſiuè Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcunque gradus, ſtatus, dignitatis, & officii, & auctoritatis exiſtãt, præſentium literarum ſeriè ſtatuimus. Prætereà cum ſæpè contingat ob deuotionem, quàm ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem, ad præfatos Monachos pro eorum ſalute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni ſatisfacere, & in fauorem Religionis, ac obſeruantiæ Regularis, quòd liceat, huiuſmodi perſonis ad d Congregat. Prælatos, ſiuè Monachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendas confeſſiones, accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum Superiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, (præter peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica meritò conſulenda) & eis miniſtrare Euchariſtiæ Sacramentum, de ſpecialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici ſolent: quòd ſi qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiatur, in Monaſterio tamen aliàs laudabiliter conuerſari, huiuſmodi defectu non obſtante ad ſacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monaſteriis, iuxta Conſtitutiones eorum liberè, & licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præſentium indulgemus. Volentes inſuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionẽ nõ acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus huiuſmodi fuerint conſecuti; adiicientes etiam, quòd ſi quando contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiuſmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipſorum aliquod à quocunque cuiuſcunque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat, etiam negligẽtia, vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus hæc concedũtur, aut alia quauis cauſa, prop-

ter

ter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obseruatum ignoranter, vel scienter, nullum tamen praeiudicium decretis huiusmodi volumus generari, sed in suo vigore, & robore permanere. Po-

41 stremò cùm plerumq. contingat prae nimia importunatione petentiū, ac negotiorū multitudine, & suppressione veritatis, Sūmos Pontifices fatigatos, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quaecunque literae Apostolicae, etiam proprio motu confectae, aut in futurum conficiendae; etsi in eisdem clausula, priuilegijs, & indultis d. Congregationi concessis non obstan. & de quibus expressa mētio fieri debeat expressè contineatur, quae obuient, & contrafaciant, huic praesenti priuilegio, aut cuilibet eius particulae, nisi appareat euidētissimè, & apertissimè, quòd Sūmus Pontifex, qui pro tēpore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per literas Apostolicas derogare, faciētes plenam mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, ac ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando per haec praecisè vocabula. Congregationem vnitatis, aliàs de obseruatione S. Iustinae nuncupatam, causasq. legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius sint roboris, vel momenti. Non obstan. in Constantien. & alijs Concilijs, ac à fel. record. Innocentio IIII. & Martino V. necnon alijs Sūmis Pōtificibus praedecessoribus nostris editis Constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum praesentibus mentio habenda esset, quibus quoad praemissa, specialiter derogamus. Nec non Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum praedict. iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacūq; firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, caeterisq. in contrarium faciētibus quibuscunque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostrorum statuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, constitutionis, indulti, liberationis, absolutionis, prohibitionis, derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorū eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiae anno Incarnationis Dominicae 1436. pridie Kal. Iulij Pontificatus Nostri Anno VI.

42 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, ad futuram rei memoriā. Sacrae Religionis zelus, sub qua dilecti filij vniuersitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iustinae, aliàs vnitatis nuncupatae Ordinis S. Benedicti, Nobis, & Romanae Ecclesiae immediatè subiectae, mundanis abiectis illecebris, deuotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indignè meretur, vt ad ea, per quae eorum quieti, & cōmodo consulitur, opem, & operam impendamus, quantū cum Deo possumus, efficaces. Hinc est, quòd Nos prouidè considerantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij praedicti quouis nomine censeantur, sub sacrae Religionis iugo, ac Regulari obseruantia à quibusdā annis citrà, & in pluribus, & diuersis Monasteriis, ac Prioratibus, & locis eis canonicè concessis, & donatis, illa in spiritualibus, & temporalibus multiplicetur reformando, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis, multiplicauerint, prout in dies multiplicant, virtutum meritis: Sanè quia, vti

43 veridicorū relatione didicimus, ob temporum varietates, necnon guerrarum turbines in Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, Villis, Terris, Dioecesibus, atque locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca praedictorum existunt, nonnullas personas, tàm Ecclesiasticas, quàm seculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expediētes processiones, rogationes, letanias, funeralia, siuè obsequia Cōgregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Cōgregatione, etiā sub poena pecuniaria, & aliis censuris ire cogant inuitos, cū eorum conscientiae scrupulo, & animarū magno praeiudicio, & iactura. Nos verò, qui dum essemus in minoribus constituti, de d. Cōgregatione, & vniuersitate, ob eorum laudabilem vitam, semper curā gerebamus solicitam; postmodùm diuina fauente clemētia, ad apicem summi Apostolatus assumpti, volentes ipsis, necnon aliis futuris Congregationis huiusmodi Abbatib., Prioribus, Monachis, & aliis, vt à quibuslibet impedimētis, distractionib., & incōmodis liberati, sua quietius Altissimo vota reddere valeant, & qui Marthae circa plurima satagentis officiū dimiserunt, eligunt potius cū Maria circa pedes Dñi residere, ad audiendum verbū illius, salubriter prouidere; motuproprio nō ad ipsorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum super hoc Nobis oblatae petitionis instātiā, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apost. tenore praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd ipsi Abbates, Priores, Monachi, & caeteri, aut eorū aliqui de d. Cōgregatione praesentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris tēporibus ad rogationes, processiones, letanias, funeralia, seù obsequia, sepulturas, aut alios actus publicos, seu priuatos in quibusuis Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, & Dioecesib., atq; locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca eorū quaecunq; praesentia, & futura consistunt, & in futurū cōsistent, quomodolibet, & ex quacunq; causa faciendis, interesse nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, seu quasuis alias personas, tā Ecclesiasticas, quàm seculares, quouis modo inuiti cogi cōpelliuè possint: & nihilominus Ordinariis praedictis, & aliis quibuslibet personis cuiuscunque dignitatis, officii, gradus, vel conditionis existāt, & eorū cuilibet sub excommunicationis poena, quā ex nunc prout ex tunc, & in quantū de praemissis notitia eis facta fuerit, ac secus egerint, incurrere volumus ipso facto, à qua praeterquā à Rom. Pont. absolui non possint, nisi in mortis articulo constituti, etiā si aliquibus cōmuniter, vel diuisim sit à praedicta Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, & interdici non possint per literas Apostolicas non faciētes de indulto huiusmodi plenam, & expressam, ac de verbo ad verbū de personis, locis, & nominibus mentionē; districtiùs, inhibentes, ne contra ordinationem, statutū, & decretū huiusmodi quouis quaesito colore, venire, facere, seu attentare audeant, & praesu-

præsumant; decernentes ex nunc omnes, & singulos processus, & quascunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas in se cōtinentes pręmissa forsan habētes, irritas, & inanes, nulliusq; roboris, vel momenti; Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monasteriorum, & locorum pręddictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrariis quibuscunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat hāc paginam nostrorum statuti, constitutionis, & ornationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ M C C C C X X X V I I. pridie Idus Septembris Pontificatus nostri anno VII.

44 ALEXANDER EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI ad perpetuam rei memoriam. Inter cæteros Religionis Monasticæ Professores, quibus velut rutilātibus gemmis Militans decoratur Ecclesia, dilectos filios Monachos Congregationis S. Iustinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, qui vitæ munditia, & charitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbos accincti, mortui mūdo, & Domino viuentes, ipsam Militantem Ecclesiam aliis pluribus eorum virtutum donis illustrant, specialis dilectionis prærogatiua prosequimur. Vnde ijs, quæ pro fælici successu ad Dei laudē, & Religionis propagationē, prouida consultatione ordinata, & concessa fore noscuntur, Apostolici muniminis libenter adijcimus firmitatem; vt eò firmius illibata persistant, quò magis fuerint Apostolicæ Sedis præsidio circūfulta, nostræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudùm siquidem fel. record. Eugenius Papa IV. Prædecessor Noster attendens, quòd piæ memoriæ Martinus Papa Quintus etiam Prædecessor Noster nonnulla eisdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iustinæ contulerat priuilegia, quæ non vsque adeo ad plenorem eiusdem Congreg. solicitatem augmentumue erāt sufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædecessor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exēplares mores, sibi etiam, antequam ad Summi Apostolatus apicem assumeretur, cognitos, prædicti Martini Prædecessoris vestigiis inhærendo, atque vbi opportunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, Motu proprio, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, nec non irrefragabili, perpetuaque Constitutione sanciuit, & statuit, voluit pariter, & ordinauit, quòd omnes, & singuli dictæ Congregationis Ordinem ipsum professi tunc præsentes, & futuri, quamuis in diuersis pro tempore Monasteriis, seù locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio existerent, quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbauit, & vt à Christi fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur, eam sub Ordine, & Regula B. Benedicti esse declarauit, atq; costituit. Quodque pro eorum salubriori statu, in loco ad id congruo generale (iuxtà laudabilem, quæ desuper dudum viguerat, consuetudinem) Capitulum per eos singulis annis celebraretur, nec illud, postquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrādo Capitulo similis locus electus, & acceptatus existeret, quomodolibet dissolueretur, in quo quidem Capitulo nouem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores, qui sic electi totum Capitulum præfatum repræsentantes, pro salubri dictæ Congregationis successu, statuta, Constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus, ipsius Congregationis, ac prædictæ Regulæ statum, obseruantiam, & indemnitatem, necnon circà diuini Officij directionem, & ordinem, absque tamen ipsius Regulæ variatione substantiæ, vel effectus impetrationem, seù declarationem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem; quorū Diffinitorum statutis, Constitutionibus, ordinationibus diffinitionibus, & correctionibus singuli de Congregatione huiusmodi, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, siuè conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque statuens, quòd huiusmodi Diffinitores, de præfatis Monasteriis, & locis, aç eorum bonis, prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè disponere, necnon ex ipsis Monachis, tunc præsentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratuum huiusmodi alias iuxtà dictæ Congregationis Constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, seù nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, seu nominatos, absque aliqua causæ cognitione, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præessent, & quæ tune propterea vacare censeantur, absoluere, & amouere, ac etiam omnia, & singula, quæ in præmissis omnibus, & circà ea quomodolibet necessaria, vel opportuna forent, facere, & exequi liberè, et licitè possent, & valerent. Et ne post dissolutionem huiusmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis solatio destituta remaneret, quinque, vel plures, prout Diffinitoribus ipsis visum foret, Visitatores deputarentur quorum vnus iuxtà ipsorum Diffinitorum dispositionem Præsidentis vicem, nomenq; susciperet, & ad eum secundùm huiusmodi decreta Capituli, singula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipsiq; Præsidens, & Visitatores omnia, & singula facerent, disponerent, & exequerentur, super quibus ab huiusmodi Capitulo muniti potestate forent, vel quæ ab eo recepissent in commissis, aut aliàs iuxtà eorum Constitutiones, & statuta, quorum officia, vsque ad se-

prædictarum tenores, & formas, ac si de verbo ad verbum insererentur, & exprimerentur, præsentibus pro expressis habentes. Etiā eiusdem Eugenii Prædecessoris vestigiis inhærendo, motuproprio simili, non ad Præsidentis, aut Visitatorum, vel Congregationis prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine literas Eugenij Prædecessoris huiusmodi, ac prædicta, & alia in eis contenta quæcunq; necnon ordinationes, consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula, alia priuilegia, indulta, exemptiones, & immunitates tam eidem Congregationi, quam quibusuis particularibus Monasterijs eiusdem Congregationis per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedē prædictam, aut alias quomodolibet concessa, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, motu, scientia, auctor tate, & potestate prædictis, ac volentes quidquid dubij in dictis Priuilegijs, seu aliquo eorum pro tempore emerserint, dicta verborum ambiguitate, & varia prædictorum interpretatione in fauorē dictæ Congregationis, & locorum particularium eius interpretari debere, ac cuiusuis particularis Monasterij 47 priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasterijs esse commonia, & ad illa extendi, prout etiam extendimus per præsentes, quandò ipsa priuilegia alijs Monasterijs, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conueni- 48 re possunt. Ac etiam Præsidentem, Diffinitores, & Congregationem prædictos, quæcunque Monasteria, & alia beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenii Prædecessoris hactenùs receperunt, seu sub quouis alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuentionibus, & pactis super retentione bonorum, seu fructuum concessorum, aut partis eorum dd. Monasteriorum, seu bonorum eidem Cōgregationi, seu alicui Monasterio particulari eiusdem Congregationis, cum dictis cedentibus factis, & habitis, licitè retinuisse, & retinere, & huiusmodi conuentiones, & pacta obseruare potuisse, & debere, & nō solùm huiusmodi, sed omnia alia pacta cuiuscunq; conditionis, qualitatis, & modi, tàm exorbitantia, quàm à iure prohibita, & insolita, & quæ necessaria, & speciali approbatione Apostolica egerent, quæ tamen aliàs robore Apostolicæ confirmationis muuita, licita, & honesta forent, motu, & scientia, potestate, auctoritate, & tenore præmissis, approbamus similiter, & confirmamus, & sub priuilegio Eugenij prædecessoris huiusmodi contineri debere declaramus. Supplentes omnes, & singulos defectus, tàm iuris, quàm facti, si qui forsan, ex quacunq; causa interuenerint in eisdem, reuocantes, & annullantes, & pro non concessis, & infectis habentes, etiam quascunque impetrationes, seu etiam motu, & scientia, ac potestate prædictis concessiones de dictis Monasterijs, Prioratibus, & beneficijs prætextu conuentionum, & pactorum huiusmodi, tāquam simoniacorum per quoscunq; cuiuscunq; conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentes, quorum nomina, cognomina, & qualitates, etiā præsentibus haberi volumus pro expressis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, siuè concessas, tanquàm emanatas, præter, ac contrà mētem, & intentionem Nostram; cùm intentionis præfatis Eugenij Prædecessoris, & Nostrę fuerit, & sit, quòd præfatis Præsidenti, & Diffinitoribus, ac per dictæ Congregationem deputatis, licuerit, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, seu receptionibus aliorum Monasteriorū, seu beneficiorū pro d. Cōgregatione facere conuentiones, & pacta cum Prælatis, & personis Monasteria, & beneficia sua d Congregationi, seu alicui particulari Monasterio vnire, seu concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apostolica confirmatione expressè prohibita appareret, declarantes, etiā vigore huiusmodi cōcessionum, seu interpretationū propter huiusmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoscunq; alios defectus, si qui forsan interuenerint in huiusmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuscunque generis, & qualitatis existerent resultantibus per Nos hactenus occasione huiusmodi pactorum in fauorem cuiusuis de Monasterijs dictæ Congregationis, etiamsi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuisse, nec esse ius quæsitum in re, vel ad rem certam, vel incertam; & quatenùs ius quæsitum foret, seu fuisse prætenderetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine potestatis Nostræ, quam in beneficialibus obtinemus, priuamus, illisq; simili motu mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quòd tale prætensum ius in iudicio, vel extrà allegare non præsumant, nec super eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obstantibus statuto, & ordinatione Nostris præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extensionis, cōstitutionis, suppletionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus Nostri Anno IX.

Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, suppletionis, concessionis, extensionis, statuti, ordinationis, derogationis, volūtatis, & decreti infringere, vel, ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationē Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

FORMVLARIVM REGVLARE

In quo variẹ formulæ continentur ad Abbates, etiam Episcopalem iurisdictionem habentes, cæterosq; Religiosorum cuiuscunq; Ordinis Prælatos, spectantes.

Ex varijs Regularium Ordinum constitutionibus summa diligentia collectum.

PER D. ASCANIVM TAMBVRINIVM DE MARRADIO Monachum Vallis Vmbrosæ, Sacrẹ Theologiæ Magistrum.

PROFESSIONIS CLERICORVM Ord Min. Conuentualium

FORMVLA PRIMA.

EGO Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Francisco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater, toto tempore vitę meæ seruare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxta Priuilegia Ordini Minorum Conuentualium ab Apostolica Sancta Sede concessa, & Constitutiones Vrbanas, viuendo in obedientia, sine Proprio, & in Castitate.

Refertur in Constit. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 2. Regulæ tit. 21. num. 4.

PROFESSIONIS PRO LAICIS Ord. Min. vernacula lingua,

FORMVLA II.

Io Frate N. Faccio voto, e prometto à Dio onnipotente, & alla Beata Maria sempre Vergine, al Beato Francesco, & à tutti i Santi, & à te Padre tutto il tempo della vita mia osseruare la Regola de i Frati Minori, per il Signor Papa Honorio confirmata, e da molti Sommi Pontefici dichiarata, secondo i Priuilegij concessi all'Ordine de Minori Conuentuali, dalla Santa Sede Apostolica, e secondo le Constitutioni Vrbane, viuendo in obedienza, senza Proprio, in Castità.

Refertur in dd. Constit. Vrbanis, vbi proximè nu. 5.

PVBLICATIONIS POST NOVI GENERALIS electionem faciendæ Ord. Min. Conuen.

FORMVLA III.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.

Anno Domini Millesimo . . . Die . . . Mensis . . . Ego Frater N. nomine meo, & nomine omnium, ad quos iuxta Regulam in præsenti Conuentu N. Ciuitatis N. legitimè in Spiritu Sancto congregatos electio Generalis Ministri pertinet, nomino, & publico in Ministrum Generalem totius Ord. Min. Conuen. Sancti Francisci Reuerendissimum Patrem N. de N. in quem maior vocalium pars scilicet (*numerus*) fauorabilibus votis consensit, (*vel*) omnia vota, dempto vno consentiente, sicque legitimè electum omnibus denuncio. In nomine Patris &c.

Refertur in Constitut. Vrbanis Fratrum Ordinis Minorum Conuent. Sancti Francisci in cap. 8. Reg. sub tit. 9. pag. 251.

PROFESSIONIS FIDEI A MINISTRO Generali electo Ord. Min. Conuent. emittendæ cum iuramento,

FORMVLA IV.

Ego Frater N. Generalis Minister Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem factorem Cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia secula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum scripturas; & ascendit in Cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos,

mortuos, cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum,& viuificantem,qui ex Patre,Filioq; procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur,& cōglorificatur,qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum; & vitam venturi sæculi Amen. Apostolicas,& Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item Sacram scripturam iuxtà sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxtà vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè,& propriè sacramēta nouæ legis à Iesu Christo Domino Nostro instituta,atq; ad salutem humani generis licet nō omnia singulis necessaria,Baptismum,Cōfirmationem,Eucharistiam,Pœnitētiam,Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium,illaque gratiam conferre,& ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sinè sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoq;& approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus in supradictorum omniū Sacramentorum solemni administratione recipio,& admitto:omnia, & singula,quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector,& recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deum verum, proprium,& propitiatorium pro viuis atq; defunctis, atq; in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè,realiter,& substantialiter Corpus,& Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fieriqne conuersionem totius substantiæ Panis in Corpus, & totius substantiæ Vini in Sanguinem,quam conuersionem Ecclesia Catholica transubstantiationem vocat. Fateor etiam sub altera tantùm specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi: Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs adiuuari similiter,& Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas firmissimè assero.

Imagines Christi,& Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas,& retinēdas esse, atq;eis debitum honorem,& venerationem impertiendam, Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse,illarumq;vsum Christiano Populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam,Apost.Rom. Eccles. omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanoq; Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo,ac iuro; Cætera item omnia à Sacris Canonibus,Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita,definita,& declarata indubitanter recipio,atq; profiteor,simulq;cōtraria omnia,atq;hæreses qualcunq; ab Ecclesia damnatas,& reiectas,& anathematizatas ego pariter damno,reiicio,& anathematizo. Hãc vero Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo,eamdem integram,& inuiolatam vsque ad extremum vitæ Spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis subditis;vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit,teneri,doceri,& prædicari, quantùm in me erit,curaturum. In correptionibus iudicialibus grauiū criminū,& in prouisionibus,promotionibus,confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis,de personis dicti Ordinis fideliter secundùm Deum,& Regulam B. Francisci, puramq;& rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulæ,& Constitutionum nostrarum obseruantia in Religione exquisitè vigeat,itaut de cultu diuino, & de Regulari disciplina,si quid ad meliorem formam redigendum comperero, non patiar, vt cura mea,labor, & industria desideretur.

Sic me Deus adiuuet,& hęc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S. Francisci in c. 8. Regula sub tit. 9. pag. 252. & seq.

LITERARVM SCVTRINII, SEV DECRETI electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Domenicana.

FORMVLA V.

Reuerende Pater &c. Vacante Prioratu nostri Cōuentus N post expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiusdem,vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite,& pastore prouidere,nè diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideòq; citatis per me F.N. Superiorem,vel Vicarium eiusdem Conuentus, & vocatis,ac expectatis omnibus & singulis,quorum intererat,aut interesse putabatur ad electionem conuenire: die .... ad consuetum sonum cāpanulæ, capitulū ingressi sumus; cūmq;locus, & tempus eligendi cunctis placuisset protestatus sum,me nullum admittēdum excludere velle,nec excludēdum admittere: facta generali absolutione à cēsuris,& omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis; inuocata deindè gratia Spiritus Sancti,cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus ad mensam coram omnibus paratam accessimus, ibique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demùm lectis, nominibusque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est,quòd F.A. à maiori parte vltrà medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nām cùm essemus octo vel nouem habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt postulati: cùm enim essemus nouem F. B. habuit septem postulationes,

lationes, F. C. sex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo. Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præsentium Electorum eligo R P.F.A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F. B. & F.C. & F.D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Cùm ergò electio nostra sit ritè facta, & de persona, tàm moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerẽdum P. V. vt eam probare, & electum omninò, vel saltem vnum ex postulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Romæ hac die .... *Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel alijs paratis, cum decreto tamen mittendis, puta...*

Duo Fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerit per pratticas, & minas, quod tamen non probauerunt. *Deindè subscribantur hoc modo.* Ego F. N Superior, vel Vicarius, & primus scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. secundus scrutator ità esse confirmo. Ego F. M tertio scrutator ità esse confirmo. *Et sic claudantur literæ, & transmittantur.*

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 4.

LICENTIAE AD EPISCOPATVM pro Religione Dominicana.

FORMVLA VI.

In Dei Filio &c. Aeterna Dei sapientia Christus sicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore disparibus gradibus, & Officiis membra distinxit: ità in mystico Ecclesiæ, quosdam pedum, aut manuum vicem gerere, quosdam verò quasi oculos esse decreuit. Et licèt illi quidem magis necessarij sint, & ampliori (iuxtà Apostolum) honore circundati: hi tamen illorum sunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare sufficiant. Eiusmodi fuerunt primùm Apostoli; nunc autem sunt Apostolici Viri, plebium præsules, quos mundi lumina, salem terræ, ciuitates in sublime positas Dominus appellauit. Ad horum consortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antistitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quod tu (quæ tua est modestia) declinans ad nostram, quam professus es, obedientiam confugisti; vel hac saltem ratione, vt communia nostri Ordinis suffragia non amitteres: quin etiam (vt si iugo collum dare necesse est) ad illud sapienter forticerque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religiososque mores, & regiminis experientiam cognoscentes, quamquàm modestiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propositum efferrimus, Ecclesiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Episcopatû prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quoà ex nobis est) præsentium tenore concedimus: suffragia quoque, merita, & beneficia nostri Ordinis, non solùm illæsa, & integra tibi manere, sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol. 14.

AD IDEM.

ALIA VII.

In Dei filio &c. Quoniam iuxtà Constitutiones nostras, quicunque sinè licentia P. Prouincialis præsulatum receperit, suffragiis, societate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & in vita priuatur: tu R. P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Episcopus factus es, eiusmodi suffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam præfatam tibi dari desideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione sperantes, facultatem, & licentiam suscipiendi præfatum Episcopatum, præsentium tenore tibi concedimus: suffragiis verò, meritis, & beneficijs Ordinis, non modò non priuari, sed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominùs præstantiam tuam, vt bonæ, & religiosæ educationis reminiscens, talem te Episcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Datum &c.

Refertur ibidem eod. fol. à tergo.

IVRAMENTI, AC PROFESSIONIS FIDEI à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ.

FORMVLA VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium, Prouincialis electus, vel institutus Prouinciæ N. Firma fide credo, & profiteor omnia &c. eamque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, depositionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo. ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum obseruantia in Prouincia hac N. exquisitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, si quid ad meliorem formam redigendum compero, non patiar, vt cura mea, labor, studium, atq; industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quamdiù in obedientia, ac vnitate S. R. E. fuerint, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissime præstiturum iureiurando polliceor.

Præ-

Prætereà testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis seruentur, diligentissimè curabo; nihilque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes: neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Fr. N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. *Refertur in dictis Const. Vrban. in cap. 8. Regulæ sub tit. 36. in fine.*

PROFESSIONIS FIDEI Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

FORMVLA IX.

Ego Frater N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia &c. *habetur in forma professionis fidei à Ministro Generali emittenda, tamq; his verbis concludit.*

Eamdem integram, & inuiolatam vsq; ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atq; à meis subditis (si quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ (si quandò fuerit opus) fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totoque cordis affectu studiosissimè nitar, vt Iesu Christi Domini nostri, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Catholicæ Fides, Regulæ, Constitutionum obseruantia in hac Prouincia N. exquisitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea, labor, studium, atq; industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Ecclesiæ fuerit, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissimè præstiturum, iureiurando polliceor.

Prætereà testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis (si quos vnquam habuero) exactè seruentur, diligentissimè curabo, nihilq; fraudis, nihil insidiarum, neq; dicto, neq; facto, neq; scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes; neq; directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Frater N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia &c. refert in *Constit. Vrbanis Fratr. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ, sub tit. 21.*

LITERARVM PROCVRATORIS GENERALIS in Romana Curia, pro Congregatione Cælestinorum.

FORMVLA X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D.N. de N. Abbati, nostriq; Ordinis apud Apostolicam Sedem Procuratori Generali Rectori nostri Collegij, ac Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ in Postendis de Vrbe salutem in Domino, & in commissis fidelem, diligentemq; executionem &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum nostræ Congregationis consuetudine per nostras Constitutiones sancitum reperitur, vt aliquis eiusdem Congregationis probatæ vitæ, sufficientis scientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad intra Congregationis tuenda, bona conseruanda, augenda, & recuperanda, eamq; & eius Monasteria, Castra, loca, & membra, personas, & Vassallos ab iniuriis defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem in Generalem totius nostræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & constituatur. Cum igitur tu talis repertus, taliq; officio dignus in præsenti Generali Capitulo fueris electus, & constitutus, prout in actis eiusdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus nostri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, sufficientia, rerum experientia, atq; erga nostram Congregationem zelo, & pietate confisi te D.N. &c. Abbatem &c. Generalem, Procuratorem, Rectorem, specialemq; nuncium totius nostræ Congregationis, apud S.D. N. Sanctam Sedem Apostolicam, ac Romanam Curiam, vbiq; existentem, tenore præsentium nominatum, electum, creatum, & constitutum declaramus, & ad omnium, ad quos spectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta nostra Congregatione, eiusq; locis, membris, personis, & Vassallis, & quomodocunque subiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tamquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis nostræ Procuratori, nuncio; & oeconomo ad causas omnes, & singulas, ad loca, & personas, vt supra, quomodocunq; pertinentes peragendas destinato: comparendi quoq; coram quocunq; Iudice, & Tribunali, tàm Ecclesiastico, quàm seculari, & coram quibuscunque personis tàm publicis, quàm priuatis cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant

apud

apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem pro causis, & negotijs omnibusq; ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam, & eius loca, & personas, vt supra spectantibus eaq; tractandi, & terminandi. Peculium Congregationis, quod Romam de nostro mandato pro tempore transmittitur, recipiendi, easdemq; pecunias, & alias omnes ad dictam nostram Congregationem, eiusq; loca, & personas, vt supra quomodocunque spectantes à quibuscunque personis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis, apodixas quietantiæ iuxta morem, & vsum faciendi. Agendi insuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & personis quæcunque de iure, vel consuetudine, in fauorem dictæ nostræ Congregationis, eiusq; locorum, & personarum, vt supra, contrà quascunque personas erunt peragenda, citandi, accusandi, denunciandi, lites mouendi, motas contestandi, agendi, prosequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & singula nostra Monasteria, loca, personas, Vassallos, & quomodocunque subiectos, ipsorumq; iura, & iurisdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conseruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & singula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel consuetudine quomodocunque spectare dignoscuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipsos, si personaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adessemus fieri, vel perfici possent: necnon insuper alterū ex nostra Congregatione Monachū Sacerdotem, expressè professum de nostro consensu, in substitutum Generalem Procuratorem cum simili, & limitata potestate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, concedimus tibi omnem necessariam, & opportunam auctoritatem, & nostro, Congregationisq; nomine totum nostrum posse, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quicquid à te per prædictorum omnium, & singulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, gestum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem &c. maiorisq; nostri sigilli &c. Dat. &c.

PROFESSIONIS, ET IVRAMENTI Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

FORMVLA XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendissimi Patris Generalis Ministri in Romana Curia Procurator electus, promitto esse fidelis dicto Ordini, & Reuerendissimo Patri Generali, ac eius officio, & successoribus canonicè intrantibus, in sumendis, prosequendis, & defendendis causis omnibus commissum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, scripto, vel facto consiliarius ero alicuius consilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipsius Generalis Ministri, aut successorum suorum vtcunque possint, & valeant redundare, & in commisso mihi Procuratoris officio, quàm fidelissimè potero, & nouero secundùm Deum, & rectam conscientiam, me habebo.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non esse ambiturum, neq; ad eum obtinendum passiuam vocem vnquam petiturum, aut acceptaturum nisi elapso post absolutum meum officium triennio, insuper promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum absolutionem, siuè dispensationem ad hoc iuramento ad effectum cuiuscunque dignitatis consequendæ. Iuro itidem me obseruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus &c.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ tit. 15.

INTIMATIONIS VISITATIONIS. Abbatialis Ecclesiarum tàm Regularium, quàm secularium.

FORMVLA XII.

D. N. &c. quia præceptum Domini est, vt pastores oues suas agnoscant, hoc est visitent; Sacrosanct. Conc. Trid. eisdem pastoribus demandauit; vt quotannis visitationem habeant in Diœcesi; pecus errabundum dirigant, confractum consolident, & ægrotum sanent, sacram, & Catholicam doctrinam, expulsis hæresibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant, populum cohortationibus atq; admonitionibus ad Religionē, pacem, innocentiamq; accendant. Nos igitur qui pastoris vices gerimus in hac N &c. volentes Domini præcepto, & Sacrosancti Conc. Trid. mandatis obedire, & quantùm in Domino possumus muneri nostro satisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in aliis locis nobis subiectis generalem visitationem habere, & habendam incipere die .. in eaq; prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Ecclesiis, & Clero &c. informia sunt, reformentur quæ non æqua adæquentur, quæ mala corrigantur, quæ vitiosa emendentur, & quæ reparatione digna reparentur, & tandem, quæ in generali visitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari poßunt ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, seruata forma eiusdem Sacrosancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoscunque vt si qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis significent, vt ex munere nostro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta visitatione apud nos assistant, eaq; durante discedere, & ad alias partes se recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoscant, & quæ audierint, & cognouerint filiali obedientia obseruent, debitæq; executioni demandent, caueant autem à contrario sub pœna ducato-

catorum, vel &c. ab vnoquoque contraueniente incurrenda vsibus pijs arbitrio applicanda, vel &c. & in subsidium excommunicationis. Datum &c. *Subscribitur, & consueto sigillo munitur &c.*

VISITATOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana.

FORMVLA XIII.

In Dei Filio &c. Cùm vultū pecoris nostri (iuxtà sapientis præceptum) cognoscere teneamur ex officio; diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obsistunt, nè id per nos ipsos agere valeamus. Verùmtamen tuā nobis explorata, & comperta prudentia, & fides, tantùm apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipsos gessisse putemus. Quapropter, cùm Conuentus nostri N. & N. hoc anno visitati non fuerint, & nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorumdem visitationem tibi committimus. Ideoq; auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. instituimus, & facimus Visitatorem prælatorum Conuentuum: damusq; tibi, in, & super eis, & omnibus, & singulis personis ad eos pertinentibus, tàm capitibus, quàm membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes &c.

LITERARVM PRO VISITATORIBVS Congregationis Cælestinorum.

FORMVLA XIV.

D. N. N. humilis Abbas, ac Præsidens Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. &c. Abbati nostri Venerabilis Monasterij S. &c. ac Generali Visitatori &c. salutem, & benedictionem in Domino, & in commissis fidelem, ac diligentem executionem. Pastoralis muneris, quo licet immeriti, diuina tamen sic disponente clementia, & Religionis gratia fungimur, ratio postulat, vt ea, quæ ad nostræ Congregationis, eiusq; Monasteriorum, ac personarum salutem, decus, & vtile spectare dignoscuntur, totis viribus amplectamur, ea præcipuè, quæ Dei cultum, Regularem obseruantiam, ac Monasteriorum Bona conseruare, & augere, vteunque possunt. Cùmq; experientia compertum sit ad huiusmodi bonum consequendum crebram nostrorum Monasteriorum, ac personarum visitationem plurimum prodesse; nos laudabilem huiusmodi consuetudinem ex nostrarum legum fonte scaturientem, manutenere, & quantùm eum Domino possumus, promouere cupientes RR.PP. Visitatores ad tam pium, necessarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cùmq; nos ipsi mala corporis valetudine pressi, & grauibus nostræ Congregationis negotijs Romæ detenti, huiusmodi visitationem personaliter exequi nullatenus valeamus; & ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus, qui nostras vices gerat ad hãc visitationem subdelegare debeamus; attamen nè Monasteria his temporibus ex- pensis maioribus grauentur, te ipsum de cuius fide, probitate, sufficientia, prudentia, & charitate plurimum confidere posse certò scimus, ad Monasteria omnia, & singula in nostra &c. quarterio existentia, tam ad Monachorum, quàm Monialium Ecclesias, Cleros, Populos, & personas nobis in spiritualibus, siuè temporalibus subiectas (prædicta nostra Ven. Abbatia Sancti Spiritus de Murrone, eiusq; personis, & vassallis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officij Visitationis iuxtà nostras Constitutiones competit, quàm etiam nostra, quam tibi præsentium tenore ad Visitationes prædictas faciendas specialiter, & expressè delegamus, destinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præsentium destinamus, ac mittimus; dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem in Visitatione, & Visitationibus prædictis, omnia, & singula, quæ tàm deiure, & vigore nostrarum Constitutionum, quàm etiam ex approbata consuetudine fieri possunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus esse cognoueris, descendendi, processus peculiares vltrà Visitationis actum, contrà quascunque personas cuiuscunque status, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existant, & Diffinitorialis, quoad eorum priuata officia, ità eorum exigentibus demeritis, formandi, testes quoscunque cum iuramento examinandi, principales, & conscios constituendi, eosdem processus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas sententias de V. I. D. non suspecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipsis principalibus, conscijs, & testibus, si ità prædictus consultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigorosum examen deueniendi, eosdem carcerandi, excommunicandi, & absoluendi, suspendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locū intra fines tui quarterij transmittendi; Clericis primā tonsurā, & quatuor minores Ordines, seruatis seruandis, conferēdi; omnes nobis subiectas personas à quocunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti vinculo, à quo nos ràm auctoritate nostra ordinaria, quàm vigore priuilegiorum nostrorum absoluere, & absolutionē committere possumus, Visitatione durante, nec vlterius in foro conscientiæ tantùm absoluendi, & in pristinum restituendi: ac tandem omnia, quæ nos ipsi in Visitatione facere, & agere possumus, agendi, faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inuestigandum, & sciendum an ordinationes nostræ de Diffinitorialis Capituli Patrum consensu, & consilio editæ, & in quocunque nostro Monasterio publicatæ, & intimatæ, obseruatæ fuerint, & an Monasteria ære alieno granata reperiantur, in qua summa, à quo tempore, & quā de causa, atq; Officiales illorum Monasteriorum, qui debita contraxerunt, & non soluerunt, aut nostras, vt supra, ordinationes obseruauerunt, nullo modo absoluas; sed talium rerum iudicium nobis, & nostro sacro Diffinitorio referues. Quorum omnium, necnon cæterorum, quæ in Visitationibus describi solent, & præsertim redditum

tuum in quibusuis rebus, & pecunia existentium, atq; etiam expensarum ordinariarum, & extraordinariarum exactam descriptionem, & annotationem per extensum in libro Visitationum distinctè, & accuratè facere; & Visitatione perfecta ad nos eiusmodi librum clausum, & obsignatum transmittere mandamus sub pœnis nostro arbitrio reseruatis. Insuper præcipimus tibi sub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus, & Monachis in examinibus faciendis acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, sed ea, quæ in fine Visitationis publicanda erunt diligenti animaduersione ex talibus depositionibus, nominibus eorum qui talia deposuerūt omninò suppressis ità accuratè extrahas, & publices, vt nec Superiores, nec subditi à quibus talia acceperis scire, vel probabiliter suspicari nullo modo possint. Magnum enim, & pernecessarium Visitationis condimentum est secretum; excepto tamen iudiciali processu, in grauioribus, vt supra forsan faciendo. Curabis insuper, vt vltra solita, & consueta rerum stabilium, mobilium, ac se mouentium inuentaria, quæ vnum quodq; Monasterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacrosanctarum Reliquiarum, & scripturarum vniuscuiusq; Monasterij diligens fieri inuentarium, & eum cæterarum rerum Monasterij inuentario coniungi. Prætereà vt Officiales quocunque titulo appellentur, etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis solutiones, quas tertias vocamus, non soluerint, ad soluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico Aerario satisfaciendum antequam è Monasterio discedas, omnibus iuris, & facti remedijs etiam per censuras Ecclesiasticas iteratas, & aggrauatas, vltra fructuum, vini, olei, & aliorum similium bonorum subtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui intra terminum dierum trium, illis & vnicuiq; eorum per te peremptoriè præfigendum, non soluerint ab eorum officijs omni exceptione remota, & excusatione reiecta deponas, & in eorum Monasterijs Vicarios, vsq; ad Capituli prouisionem iuxtà nostrarum Constitutionum seriem constituras, expressè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt sacra, & domestica suppellectilia, item fabricas iuxtà necessitatem, & vires Monasteriorum, vt infra certum tempus sub pœnis tibi bene visis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monasteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta sint, & in integrum soluta sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipso per contrauentores incurrenda, vniuscuiusq; Monasterij Officialibus præcipias. Pro quotum omnium, & singulorum executione, aliorumque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus tibi proponentes omnem necessariam, & opportuna auctoritatem, etiam vices, & voces nostras prædicta Visitatione durante. Quapropter vniuersis Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Vicarijs, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & personis nobis vtcunque subiectis, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant per easdem præsentes mandamus, vt te talem recipiant, & venerentur, tuisq; mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, sub pœnis per te illis quandocunque oportuerit, & tibi visum fuerit, imponendis, & per illos eo ipso, in casu contrauentionis, incurrendis, alijsq; nostro arbitrio reseruatis. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris, impressione munitas, ac roboratas Dat. . . . . .

LITERARVM PRO ABBATIBVS,

FORMVLA XV.

D. N. Abbas Generalis &c Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. Monacho nostro Sacerdoti expressè professo salutē, & in Domino benedictionem. Illos decet ad officia assumere, cum quibus ipse Dominus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine, te in Abbatem nostri Venerabilis Monasterij S. N. de N. vnà cum Diffinitorialis nostri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præsentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent, facultatem impartiendi, comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacris Constitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi tamquam nobis pareant, & obediant. In Quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat &c.

Patentes literæ pro Prioribus eodem quæ supra mutatis mutandis.

LITERARVM PRO VICARIIS

FORMVLA XVI.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. expressè professo salutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda assumere, cum quibus ipse Dominus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine, te in Vicarium ad nostrum nutum amouibilem nostri venerabilis Monasterij S. N. de N. statuēdum, & eligendum duximus, prout præsentium tenore amouibilem statuimus, atq; eligimus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis

chis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent, facultatemq; impartiendi, comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus Officium pertinere dignoscuntur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis, tibi tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostræ propriæ manua subscriptione firmas, nostriq; soliti sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LITERARVM PRO COABBATIBVS

FORMVLA XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo fratri D. N. de N. Coabbati eiusdem nostræ Congregationis, salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis curæ regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miseratione, ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt super gregem nostræ curæ creditum summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxtà sacrarum Constitutionum priuilegia Coabbatibus nostris, tàm de iure, quàm de consuetudine competentia; tibi pro tua residentia, & administratione nostrum venerabile Monasterium S. N. de N. in nostro sacro Diffinitorio delegeris, tibiq; cõmuni omnium PP. Diffinitorialium cõsensu, idem Monasterium pro tuo regimine, ac residentia quàlibent issimè sit concessum; cumque satis abundè nobis constet de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obseruantiæ zelo. Ideò te in Abbatem prædicti nostri venerabilis Monasterij constituimus, prout auctoritate nostra, totiusq; sacri Diffinitorialis Capituli harum serie constituimus omnibus, & singulis præsentes visuris, lecturis, vel audituris, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ...tra, & dicti sacri Diffinitorij auctoritate, ...idam, eamq; plenam facultatem dictum ...ium, eiusq; membra, seu grangias, & cætera loca eidem subiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocunque dependentia in spiritualibus, & temporalibus regendi, & gubernandi, Sacramenta personis nobis subiectis, libere, extraneis verò de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administreor, facultatem impartiendi; Monachos, seu Officiales, siuè subditos, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existentes, qui pro tempore in præfato Monasterio, quoquo modo commorabuntur, tàm in capite, quàm in membris, quotiescunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & castigandi, in eosdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris ordine seruato excommunicationis sententiam ferendi, & seruatis seruandis absoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice, ac Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij siuè directè, siuè indirectè, mediatè vel immediatè pertinentibus, lites quoque pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, & pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, seu limitata pot. state constituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tàm de iure, quàm de priuilegio, & consuetudine, necnon ex nostri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & nostrorum prædecessorum concessione aliàs facta competunt, seu competere possunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & administrationis Officium spectare quomodocunq; dignoscuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, atq; indè emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi, vt dictum Officium ea, qua decet, humilitate, ac charitate suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis Officialibus, & subditis, vt supra, in dicto Monasterio commorantibus, alijsq; extra illud tibi vtcunq; subiectis, tibi tuisq; mandatis; tamquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidè has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat. ...

LITERARVM PRO PRIORE Abbatiæ

FORMVLA XVIII.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N de N. salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis curæ regiminis, nobis licèt indignis, diuina tamen miseratione ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt supra gregem nostræ curæ commissum, summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cum igitur omnia, & singula nostræ Congregationis Monasteria de Rectoribus prouidere ex Officii nostri debito debeamus principale Monasterium nostræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori cura præ cæteris nobis esse debet, quanto altiori ipsa dignitate, & auctoritate, reliqua omnia nouimus, vti sua membra capit, excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis nostræ negotijs prepediti personaliter semper adesse non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices nostras committere decreuimus. Constat igitur de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obseruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam regimen, ac gubernationem tradere, teq; in Priorem eiusdem, eiusq; membris, terris, locis eidem subiectis, annexis, & connexis in spiritualibus, & temporalibus nostrum Locumtenentem, & Vicarium eligere, creare, & iuxtà mandatum, & formam in nostris Constitutionibus contentam, constituere, insuper Apostolicis literis à fel. rec. Paulo V. desuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, prout præsentium tenore auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, constitui-

FORMVLARIVM REGVLARE

In quo variȩ formulæ continentur ad Abbates, etiam Episcopalem iurisdictionem habentes, cæterosq; Religiosorum cuiuscunq; Ordinis Prælatos, spectantes.

Ex varijs Regularium Ordinum Constitutionibus summa diligentia collectum.

PER D. ASCANIVM TAMBVRINIVM DE MARRADIO Monachum Vallis Vmbrosæ, Sacrȩ Theologiæ Magistrum.

PROFESSIONIS CLERICORVM Ord Min. Conuentualium

FORMVLA PRIMA.

EGO Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Francisco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater, toto rempore vitȩ meæ seruare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxta Priuilegia Ordini Minorum Conuentualium ab Apostolica Sancta Sede concessa, & Constitutiones Vrbanas, viuendo in obedientia, sine Proprio, & in Castitate.

Refertur in Constit. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 2. Regulæ tit. 21. num. 4.

PROFESSIONIS PRO LAICIS Ord. Min. vernacula lingua,

FORMVLA II.

Io Frate N. Faccio voto, e prometto à Dio onnipotente, & alla Beata Maria sempre Vergine, al Beato Francesco, & à tutti i Santi, & à te Padre tutto il tempo della vita mia osseruare la Regola de i Frati Minori, per il Signor Papa Honorio confirmata, e da molti Sommi Pontefici dichiarata, secondo i Priuilegij concessi all'Ordine de Minori Conuentuali, dalla Santa Sede Apostolica, e secondo le Constitutioni Vrbane, viuendo in obedienza, senza Proprio, in Castità.

Refertur in dd. Constit. Vrbanis, vbi proximè nu. 5.

PVBLICATIONIS POST NOVI GENERALIS electionem facienda Ord. Min. Conuen.

FORMVLA III.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.

Anno Domini Millesimo . . . Die . . . Mensis . . . Ego Frater N. nomine meo, & nomine omnium, ad quos iuxta Regulam in præsenti Conuentu N. Ciuitatis N. legitimè in Spiritu Sancto congregatos electio Generalis Ministri pertinet, nomino, & publico in Ministrum Generalem totius Ord. Min. Conuen. Sancti Francisci Reuerendissimum Patrem N. de N. in quem maior vocalium pars scilicet (*numerus*) fauorabilibus votis consensit, (*vel*) omnia vota, dempto vno consenserunt, sicque legitimè electum omnibus denuncio. In nomine Patris &c.

Refertur in Constitut. Vrbanis Fratrum Ordinis Minorum Conuent. Sancti Francisci in cap. 8. Reg. sub tit. 9. pag. 251.

PROFESSIONIS FIDEI A MINISTRO Generali electo Ord. Min. Conuent. emittenda cum iuramento,

FORMVLA IV.

Ego Frater N. Generalis Minister Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem factorem Cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia secula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundùm scripturas; & ascendit in Cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos,

mortuos, cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum,& viuificantem,qui ex Patre,Filioq; procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur,& cōglorificatur,qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum; & vitam venturi sæculi Amen. Apostolicas,& Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item Sacram scripturam iuxtà sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxtà vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè,& propriè sacramēta nouæ legis à Iesu Christo Domino Nostro instituta,atq; ad salutem humani generis licet nō omnia singulis necessaria,Baptismum,Cōfirmationem,Eucharistiam,Pœnitētiam,Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium,illaque gratiam conferre,& ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sinè sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoq;& approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus in supradictorum omniū Sacramentorum solemni administratione recipio,& admitto:omnia, & singula,quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector,& recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deum verum, proprium,& propitiatorium pro viuis atq; defunctis,atq; in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè,realiter,& substantialiter Corpus,& Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ Panis in Corpus, & totius substantiæ Vini in Sanguinem,quam conuersionem Ecclesia Catholica transubstantiationem vocat. Fateor etiam sub altera tantùm specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi: Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs adiuuari similiter,& Sanctos vna cum Christo regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas firmissimè assero.

Imagines Christi,& Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas,& retinēdas esse,atq;eis debitum honorem,& venerationem impertiendam, Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse,illarumq;vsum Christiano Populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam,Apost.Rom. Eccles. omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanoq; Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo,ac iuro; Cætera item omnia à Sacris Canonibus,Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita,definita,& declarata indubitanter recipio,atq; profiteor,simulq;cōtraria omnia,atq;hæreses quascunq; ab Ecclesia damnatas,& reiectas,& anathematizatas ego pariter damno,reijcio,& anathematizo. Hāc vero Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo,eamdem integram,& inuiolatam vsque ad extremum vitæ Spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis subditis;vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit,teneri,doceri,& prædicari, quantùm in me erit,curaturum. In correptionibus iudicialibus grauiū criminū,& in prouisionibus,promotionibus,confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis,de personis dicti Ordinis fideliter secundùm Deum,& Regulam B. Francisci, puramq;& rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore(quantùm in me fuerit)adnitar studiosissimè,vt Regulæ,& Constitutionum nostrarum obseruantia in Religione exquisitè vigeat,itaut de cultu diuino, & de Regulari disciplina,si quid ad meliorem formam redigendum comperero, non patiar, vt cura mea,labor, studium, industria desideretur.

Sic me Deus adiuuet,& hęc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S. Francisci in c.8. Regulæ sub.tit.9.pag.252. & seq.

LITERARVM SCVTRINII, SEV DECRETI electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Domenicana.

FORMVLA V.

Reuerende Pater &c. Vacante Prioratu nostri Cōuentus N post expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiusdem,vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite,& pastore prouidere,nè diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideoq; citatis per me F.N.Superiorem,vel Vicarium eiusdem Conuentus,& vocatis,ac expectatis omnibus & singulis,quorum intererat,aut interesse putabatur ad electionem conuenire: die .... ad consuetum sonum cāpanulæ, capitulū ingressi sumus; cùmq;locus, & tempus eligendi cunctis placuisset protestatus sum,me nullum admittēdum excludere velle,nec excludēdum admittere: facta generali absolutione à cēsuris,& omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis; inuocata deindè gratia Spiritus Sancti,cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus ad mensam coram omnibus paratam accessimus, ibique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demùm lectis, nominibusque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est,quòd F.A. à maiori parte vltrà medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nām cùm essemus octo vel nouem habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt postulati: cùm enim essemus nouem F. B. habuit semptem postulationes,

latione, F. C. sex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo. Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præsentium Electorum eligo R P.F.A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F. B. & F.C. & F.D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Cùm ergò electio nostra sit ritè facta, & de persona, tàm moribus, & religione quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerẽdum P.V. vt eam probare, & electum omninò, vel saltem vnum ex postulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Romæ hac die....... *Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel alijs paratis, cum decreto tamen mittendis, puta.*

Duo Fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt. *Deindè subscribantur hoc modo.* Ego F. N Superior, vel Vicarius, & primus scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. secundus scrutator ità esse confirmo. Ego F.M tertio scrutatur ità esse confirmo. *Et sic clauduntur literæ, & transmittantur.*

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 4.

LICENTIAE AD EPISCOPATVM pro Religione Dominicana.

FORMVLA VI.

In Dei Filio &c. Aeterna Dei sapientia Christus sicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore dispàribus gradibus, & Officiis membra distinxit: ità in mystico Ecclesiæ, quosdam pedum, aut manuum vicem gerere, quosdam verò quasi oculos esse decreuit. Et licèt illi quidem magis necessarij sint, & ampliori (iuxtà Apostolum) honore circundati: hi tamen illorum sunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare sufficiant. Eiusmodi fuerunt primùm Apostoli; nunc autem sunt Apostolici Viri, plebium præsules, quos mundi lumina, salem terræ, ciuitates in sublime positas Dominus appellauit. Ad horum consortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antistitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quod tu (quæ tua est modestia) declinans ad nostram, quam professus es, obedientiam confugisti; vel hac saltem ratione, vt communia nostri Ordinis suffragia non amitteres: quin etiam (vt si iugo collum dare necesse est) ad illud sapienter fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religiososque mores, & regiminis experientiam cognoscentes, quamquàm modestiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propositum efferrimus, Ecclesiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Episcopatũ prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis est) præsentium tenore concedimus: suffragia quoque, merita, & beneficia nostri Ordinis, non solùm illæsa, & integra tibi manere, sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol. 14.

AD IDEM.

ALIA VII.

In Dei filio &c. Quoniam iuxtà Constitutiones nostras, quicunque sine licentia P. Prouincialis præsulatum receperit, suffragiis, societate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & in vita priuatur: tu R.P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Episcopus factus es, eiusmodi suffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam præfatam tibi dari desideras. Nos igitur commune bonum priuaro præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione sperantes facultatem, & licentiam suscipiendi præfatum Episcopatum, præsentium tenore tibi concedimus: suffragiis verò, meritis, & beneficijs Ordinis, non modò non priuari, sed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominùs præstantiam tuam, vt bonæ, & religiosæ educationis reminiscens, talem te Episcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Datum &c.

Refertur ibidem eod. fol. à tergo.

IVRAMENTI, AC PROFESSIONIS FIDEI à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ.

FORMVLA VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus, vel institutus Prouinciæ N. Firma fide credo, & profiteor omnia &c. eamque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, depositionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ fideliter, & secundum Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo. ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum obseruantia in Prouincia hac N. exquisitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, si quid ad meliorem formam redigendum compereto, non patiar, vt cura mea, labor, studium, atq; industria desideretur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quamdiù in obedientia, ac vnitate S. R. E. fuerint, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissimè præstiturum iureiurando polliceor.

Præ-

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis seruentur, diligentissimè curabo; nihilque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes: neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Fr. N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. *Refertur in dictis Const. Vrban. in cap. 8. Regulæ sub tit. 36. in fine.*

PROFESSIONIS FIDEI Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

FORMVLA IX.

Ego Frater N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia &c. *habetur in forma professionis fidei à Ministro Generali emittenda, eamq; his verbis concludit.*

Eamdem integram, & inuiolatam vsq; ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis subditis (si quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ (si quandò fuerit opus) fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totoque cordis affectu studiosissimè nitar, vt Iesu Christi Domini nostri, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Catholicæ Fides, Regulæ, Constitutionum obseruantia in hac Prouincia N. exquisitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea, labor, studium, atq; industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Ecclesiæ fuerit, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissimè præstiturum, iureiurando polliceor.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantum in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis (si quos vnquam habuero) exactè seruentur, diligentissimè curabo, nihilq; fraudis, nihil insidiarum, neq; dicto, neq; facto, neq; scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes; neq; directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ità ego idem Frater N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia &c. refert in *Constit. Vrbanis Fratr. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ, sub tit. 21.*

LITERARVM PROCVRATORIS GENERALIS in Romana Curia, pro Congregatione Cælestinorum.

FORMVLA X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D.N. de N. Abbati, nostriq; Ordinis apud Apostolicam Sedem Procuratori Generali Rectori nostri Collegij, ac Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ in Posterula de Vrbe salutem in Domino, & in commissis fidelem, diligentemq; executionem &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum nostræ Congregationis consuetudine per nostras Constitutiones sancitum reperitur, vt aliquis eiusdem Congregationis probatæ vitæ, sufficientis scientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad iura Congregationis tuenda, bona conseruanda, augenda, & recuperanda, eamq; & eius Monasteria, Castra, loca, & membra, personas, & Vassallos ab iniuriis defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem in Generalem totius nostræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & constituatur. Cum igitur tu talis repertus, taliq; officio dignus in præsenti Generali Capitulo fueris electus, & constitutus, prout in actis eiusdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus nostri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, sufficientia, rerum experientia, atq; erga nostram Congregationem zelo, & pietate confisi te D. N. &c. Abbatem &c. Genralem, Procuratorem, Rectorem, specialemq; nuncium totius nostræ Congregationis, apud S.D. N. Sanctam Sedem Apostolicam, ac Romanam Curiam, vbiq; existentem, tenore præsentium nominatum, electum, creatum, & constitutum declaramus, & ad omnium, ad quos spectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta nostra Congregatione, eiusq; locis, membris, personis, & Vassallis, & quomodocunque subiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tamquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis nostræ Procuratori, nuncio; & oeconomo ad causas omnes, & singulas, ad loca, & personas, vt supra, quomodocunq; pertinentes peragendas destinato: comparendi quoq; coram quocunq; Iudice, & Tribunali, tàm Ecclesiastico, quàm seculari, & coram quibuscunque personis tàm publicis, quàm priuatis cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant

apud

apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem pro causis, & negotijs omnibusq; ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam, & eius loca, & personas, vt supra spectantibus eaq; tractandi, & terminandi. Peculium Congregationis, quod Romam de nostro mandato pro tempore transmittitur, recipiendi, easdemq; pecunias, & alias omnes ad dictam nostram Congregationem, eiusq; loca, & personas, vt supra quomodocunque spectantes à quibuscunque personis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & exeipiendi, & de receptis, apodixas quietantiæ iuxta morem, & vsum faciendi. Agendi insuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & personis quæcunque de iure, vel consuetudine, in fauorem dictæ nostræ Congregationis, eiusq; locorum, & personarum, vt supra, contrà quascunque personas erunt peragenda, citandi, accusandi, denunciandi, lites mouendi, motas contestandi, agendi, prosequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & singula nostra Monasteria, loca, personas, Vassallos, & quomodocunque subiectos, ipsorumq; iura, & iurisdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conseruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & singula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel consuetudine quomodocunque spectare dignoscuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipsos, si personaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adessemus fieri, vel perfici possent: necnon insuper alterū ex nostra Congregatione Monachū Sacerdotem, expresè professum de nostro consensu, in substitutum Generalem Procuratorem cum simili, & limitata potestate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, concedimus tibi omnem necessariam, & opportunam auctoritatem, & nostro, Congregationisq; nomine totum nostrum posse, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quicquid à te per prædictorum omnium, & singulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, gestum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem &c. maiorisq; nostri sigilli &c. Dat. &c.

PROFESSIONIS, ET IVRAMENTI Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

FORMVLA XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendissimi Patris Generalis Ministri in Romana Curia Procurator electus, promitto esse fidelis dicto Ordini, & Reuerendissimo Patri Generali, ac eius officio, & successoribus canonicè intrantibus, in sumendis, prosequendis, & defendendis causis omnibus commissum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, scripto, vel facto consiliarius ero alicuius consilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipsius Generalis Ministri, aut successorum suorum vtcunque possint, & valeant redundare, & in commisso mihi Procuratoris officio, quàm fidelissimè potero, & nouero secundùm Deum, & rectam conscientiam, me habebo.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non esse ambiturum, neq; ad eum obtinendum passiuam vocem vnquam petiturum, aut acceptaturum nisi elapso post absolutum meum officium triennio, insuper promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum absolutionem, siuè dispensationem ad hoc iuramento ad effectum cuiuscunque dignitatis consequendæ. Iuro itidem me obseruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus &c.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ tit. 15.

INTIMATIONIS VISITATIONIS. Abbatialis Ecclesiarum tàm Regularium, quàm secularium.

FORMVLA XII.

D. N. &c. quia præceptum Domini est, vt pastores oues suas agnoscant, hoc est visitent; Sacrosanct. Conc. Trid. eisdem pastoribus demandauit; vt quotannis visitationem habeant in Diœcesi; pecus errabundum dirigant, confractum consolident, & ægrotum sanent, sacram, & Catholicam doctrinam, expulsis hæresibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant, populum cohortationibus atq; admonitionibus ad Religione, pacem, innocentiamq; accendant. Nos igitur qui pastoris vices gerimus in hac N &c. volentes Domini præcepto, & Sacrosancti Conc. Trid. mandadatis obedire, & quantùm in Domino possumus muneri nostro satisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in aliis locis nobis subiectis generalem visitationem habere, & habendam incipere die ... in eaq; prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Ecclesiis, & Clero &c. informia sunt, reformentur quæ non æqua adæquentur, quæ mala corrigantur, quæ vitiosa emendentur, & quæ reparatione digna reparentur, & tandem, quæ in generali visitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari possunt ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, seruata forma eiusdem Sacrosancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoscunque vt si qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis significent, vt ex munere nostro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta visitatione apud nos assistant, eaq; durante discedere, & ad alias partes se recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoscant, & quæ audierint, & cognouerint filiali obedientia obseruent, debitæq; executioni demandent, caueant autem à contrario sub pœna ducato-

catorum, vel &c. ab vnoquoque contraueniente incurrenda vsibus pijs arbitrio applicanda, vel &c. & in subsidium excommunicationis. Datum &c. *Subscribitur, & consueto sigillo munitur &c.*

VISITATOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana.

FORMVLA XIII.

In Dei Filio &c. Cùm vultū pecoris nostri (iuxtà sapientis præceptum) cognoscere teneamur ex officio; diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obsistunt, nè id per nos ipsos agere valeamus. Verùmtamen tuā nobis explorata, & comperta prudentia, & fides tantū apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipsos gessisse putemus. Quapropter, cùm Conuentus nostri N. & N. hoc anno visitati non fuerint, & nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorumdem visitationem tibi commisimus, Ideoq; auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. instituimus, & facimus Visitatorem prædatorum Conuentuum: damusq; tibi, in, & super eis, & omnibus, & singulis personis ad eos pertinentibus, tàm capitibus, quàm membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes &c.

LITERARVM PRO VISITATORIBVS Congregationis Cælestinorum.

FORMVLA XIV.

D. N. N. humilis Abbas, ac Præsidens Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. &c. Abbati nostri Venerabilis Monasterij S. &c. ac Generali Visitatori &c. salutem, & benedictionem in Domino, & in commissis fidelem, ac diligentem executionem. Pastoralis muneris, quo licet immeriti, diuina tamen sic disponente clementia, & Religionis gratia fungimur, ratio postulat, vt ea, quæ ad nostræ Congregationis, eiusq; Monasteriorum, ac personarum salutem, decus, & vtilitatem spectare dignoscuntur, totis viribus amplectamur, ea præcipuè, quæ Dei cultum, Regularem obseruantiam, ac Monasteriorum Bona conseruare, & augere, vtcunque possunt. Cùmq; experientia compertum fit ad huiusmodi bonum consequendum crebram nostrorum Monasteriorum, ac personarum visitationem plurimum prodesse; nos laudabilem huiusmodi consuetudinem ex nostrarum legum fonte scaturientem, manutenere, & quantùm eum Domino possumus, promouere cupientes RR.PP. Visitatores ad tam pium, necessarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cùmq; nos ipsi mala corporis valetudine pressi, & grauibus nostræ Congregationis negotijs Romæ detenti, huiusmodi visitationem personaliter exequi nullatenus valeamus; & ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus, qui nostras vices gerat ad hāc visitationem subdelegare debeamus; attamen ne Monasteria his temporibus expensis maioribus grauentur, te ipsum de cuius fide, probitate, sufficientia, prudentia, & charitate plurimum confidere posse certò scimus, ad Monasteria omnia, & singula in nostra &c. quarterio existentia, tam ad Monachorum, quàm Monialium Ecclesias, Cleros, Populos, & personas nobis in spiritalibus, siuè temporalibus subiectas (prædicta nostra Ven. Abbatia Sancti Spiritus de Murrone, eiusq; personis, & vassallis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officij Visitationis iuxtà nostras Constitutiones competit, quàm etiam nostra, quam tibi præsentium tenore ad Visitationes prædictas faciendas specialiter, & expresse delegamus, destinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præsentium destinamus, ac mittimus; dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem in Visitatione, & Visitationibus prædictis, omnia, & singula, quæ tàm deiure, & vigore nostrarum Constitutionum, quàm etiam ex approbata consuetudine fieri possunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus esse cognoueris, descendendi, processus peculiares vltrà Visitationis actum, contrà quascunque personas cuiuscunque status, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existant, & Diffinitorialis, quoad eorum priuata officia, ità eorum exigentibus demeritis, formandi, testes quoscunque cum iuramento examinandi, principales, & conscios constituendi, eosdem processus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas sententias de V. I. D. non suspecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipsis principalibus, conscijs, & testibus, si ità prædictus consultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigorosum examen deueniendi, eosdem carcerandi, excommunicandi, & absoluendi, suspendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locū intra fines tui quarterij transmittendi, Clericis primā tonsurā, & quatuor minores Ordines, seruatis seruandis, conferendi; omnes nobis subiectas personas à quocunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti vinculo, à quo nos tàm auctoritate nostra ordinaria, quàm vigore priuilegiorum nostrorum absoluere, & absolutionē committere possumus, Visitatione durante, nec vlterius in foro conscientiæ tantùm absoluendi, & in pristinum restituendi: ac tandem omnia, quæ nos ipsi in Visitatione facere, & agere possumus, agendi, faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inuestigandum, & sciendum an ordinationes nostræ Diffinitorialis Capituli Patrum consensu, & consilio editæ, & in quocunque nostro Monasterio publicatæ, & intimatæ, obseruatæ fuerint, & an Monasteria ære alieno grauata reperiantur, in quā summā, à quo tempore, & quā de causa, atq; Officiales illorum Monasteriorum, qui debita contraxerunt, & non soluerunt, aut nostras, vt supra, ordinationes obseruauerunt, nullo modo absoluas; sed talium rerum iudicium nobis, & nostro facto Diffinitorio reserues. Quorum omnium, necnon cæterorum, quæ in Visitationibus describi solent, & præsertim reddituum

tuum in quibusuis rebus, & pecunia existentium, atq; etiam expensarum ordinariarum, & extraordinariarum exactam descriptionem, & annotationem per extensum in libro Visitationum distinctè, & accuratè facere; & Visitatione perfecta ad nos eiusmodi librum clausum, & obsignatum transmittere mandamus sub pœnis nostro arbitrio reseruatis. Insuper præcipimus tibi sub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus,& Monachis in examinibus faciendis acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, sed ea, quæ in fine Visitationis publicanda erunt diligenti animaduersione ex talibus depositionibus, nominibus eorum qui talia deposuerūt omninò suppressis ità accuratè extrahas,& publices,vt nec Superiores, nec subditi à quibus talia acceperis scire, vel probabiliter suspicari nullo modo possint. Magnum enim, & pernecessarium Visitationis fundamentum est secretum; excepto tamen iudiciali processu, in grauioribus, vt supra forsan faciendo. Curabis insuper, vt vltra solita, & consueta rerum stabilium, mobilium, ac se mouentium inuentaria, quæ vnum quodq;Monasterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacrosanctarum Reliquiarum, & scripturarum vniuscuiusq; Monasterij diligens fieri inuentarium,& cum cæterarum rerum Monasterij inuentario coniungi. Prætereà vt Officiales quorunque titulo appellentur,etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis solutiones, quas tertias vocamus, non soluerint, ad soluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico Aerario satisfaciendum antequam è Monasterio discedas, omnibus iuris, & facti remedijs etiam per censuras Ecclesiasticas iteratas, & aggrauatas, vltra fruguum, vini, olei, & aliorum similium bonorum subtractionem,& venditionem compellas, & eos, qui infra terminum dierum trium, illis & vnicuiq, eorum per te peremptoriè præfigendum,non soluerint ab eorum officijs omni exceptione remota, & excusatione reiecta deponas, & in eorum Monasterijs Vicarios, vsq;ad Capituli prouisionem iuxtà nostrarum Constitutionum seriem constitutas,expresè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt sacra, & domestica supellectilia, item fabricas iuxtà necessitatem, & vires Monasteriorum, vt infra certum tempus sub pœnis tibi bene visis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monasteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta sint, & in integrum soluta sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipso per contrauentores incurrenda, vniuscuiusq; Monasterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & singulorum executione, aliorumque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus tibi proponentes omnem necessariam,& opportuna auctoritatem, etiam vices, & voces nostras prædicta Visitatione durante. Quapropter vniuersis Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Vicarijs, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & personis nobis vtcunque subiectis, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant per easdem præsentes mandamus, vt te talem recipiant,& venerentur, tuisq; mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, sub pœnis per te illis quandocunque oportuerit, & tibi visum fuerit, imponendis, & per illos eo ipso, in casu contrauentionis, incurrendis, aliisq; nostro arbitrio reseruatis. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris, impressione munitas, ac roboratas Dat. . . . .

LITERARVM PRO ABBATIBVS,

FORMVLA XV.

D.N.Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D.N. de N. Monacho nostro Sacerdoti expresè professo salutē,& in Domino benedictionem. Illos decet ad officia assumere, cum quibus ipse Domnus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine,te in Abbatem nostri Venerabilis Monasterij S. N. de N. vnà cum Diffinitorialis nostri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præsentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent facultatem impartiendi, comparendi quoq; coràm quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi,quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacris Constitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi tamquam nobis pareant, & obediant. In Quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboraras. Dat &c.

Patentes literæ pro Prioribus eodem quæ supra mutatis mutandis.

LITERARVM PRO VICARIIS

FORMVLA XVI.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D.N. de N. expresè professo salutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda assumere, cum quibus ipse Dominus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine, te in Vicarium ad nostrum nutum amouibilem nostr Venerabilis Monasterij S.N.de N. statuēdum, & eligendu n duximus, prout præsentium tenore amouibilem statuimus, atq; eligemus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis

chis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent, facultatemq; impartiendi; comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus Officium pertinere dignoscuntur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis, tibi tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostræ propriæ manus subscriptione firmas, nostriq; soliti sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LITERARVM PRO COABBATIBVS

FORMVLA XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo fratri D. N. de N. Coabbati eiusdem nostræ Congregationis, salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miseratione, ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt super gregem nostræ curæ creditum summa cum diligentia, & charitate inuigilemus: Cùm igitur, iuxta sacrarum Constitutionum priuilegia Coabbatibus nostris, tàm de iure, quàm de consuetudine competentia; tibi pro tua residentia, & administratione nostrum venerabile Monasterium S. N. de N. in nostro sacro Diffinitorio delegeris, tibiq; cómuni omnium PP. Diffinitorialium cósensu, idem Monasterium pro tuo regimine, ac residentia quã libentissimè sit concessum; cumque satis abundè nobis constet de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obseruantiæ zelo. Ideò te in Abbatem prædicti nostri venerabilis Monasterij constituimus, prout auctoritate nostra, totiusq; sacri Diffinitorialis Capituli harum serie cóstitutum omnibus, & singulis præsentes visuris, lecturis, vel audituris, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex nostra, & dicti sacri Diffinitorij auctoritate omnimodam, eamq; plenam facultatem dictum Monasterium, eiusq; membra, seu grangias, & cætera loca eidem subiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocunque dependentia in spiritualibus, & temporalibus regendi, & gubernandi: Sacramenta personis nobis subiectis, libere, extraneis verò de Ordinarij licentiá administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent, facultatem impartiendi; Monachos, seu Officiales, siuè subditos, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existentes, qui pro tempore in præfato Monasterio, quoquo modo commorabuntur, tàm in capite, quàm in membris, quotiescunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & castigandi; in eosdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris ordine seruato excommunicationis sententiam ferendi, & seruatis seruandis absoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice, ac Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij siuè directè, siuè indirectè, mediatè vel immediatè pertinentibus, lites quoque pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi & terminandi, & pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, seu limitata potestate, constituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tàm de iure, quàm de priuilegio, & consuetudine, necnon ex nostri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & nostrorum prædecessorum concessione aliàs facta competunt, seu competere possunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & administrationis Officium spectare quomodocunq; dignoscuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, atq; indè emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi, vt dictum Officium ea, qua decet, humilitate, ac charitate suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis Officialibus, & subditis, vt supra, in dicto Monasterio commorantibus, alijsq; extra illud tibi vtcunq; subiectis, tibi tuisq; mandatis, tamquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidé has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat.

LITERARVM PRO PRIORE Abbatiæ

FORMVLA XVIII.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis curæ regiminis, nobis licèt indignis, diuina tamen miseratione ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt supra gregem nostræ curæ commissum, summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cum igitur omnia, & singula nostræ Congregationis Monasteria de Rectoribus prouidere ex Officij nostri debito debeamus principale Monasterium nostræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori curæ præ cæteris nobis esse debet, quanto altiori ipsa dignitate, & auctoritate reliqua omnia nouimus, vti sua membra caput, excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis nostræ negotijs præpediti personaliter semper adesse non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices nostras committere decreuimus. Constat igitur de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obseruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam regimen, ac gubernationem tradere, teq; in Priorem eiusdem, eiusq; membris, terris, locis eidem subiectis, annexis, & connexis in spiritualibus, & temporalibus nostrum Locumtenentem, & Vicarium eligere, creare, & iuxta mandatum, & formam in nostris Constitutionibus contentam, constituere, insuper Apostolicis literis à fel. rec. Paulo V. desuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, prout præsentium tenore auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, constitui-

stituimus, cunctisq; præsentes lecturis, & audituris, electum, creatum, & constitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem, dictam nostram venerabilem Abbatiam, eiusque membra, seu Grangias, necnon Castella, Terras, & loca cum hominibus, & vassallis in spiritualibus, & temporalibus, vice nostra regendi, & gubernandi comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocunque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, ac pro eisdem Procuratorem, seu Procuratores cum libera, & limitata potestate, constituendi. Iura quæcunque, & actiones eiusdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo tàm de iure, quàm de facto defendendi, & conseruandi; In nostris Castris, Pratularum, Roccæ, Casalium, Vrsæ, Turris, & Cerrani, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladii potestate, & cum quatuor literis arbitrarijs, & cæteros eorumdem Castrorum Officiales iuxtà nostrorum Priuilegiorum tenorem, seriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore seruatam consuetudinem, eligendi, & constituendi vassallos ipsos, & nostra iura in eis, & feuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteraq; omnia, quæ ad nostram Baronalem Curiam, & auctoritatem spectare dignoscuntur, & per nos ipsos de iure, & consuetudine fieri possunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vassallos quoq; Pratularum, si tibi opus esse visum fuerit auctoritate ordinaria, excommunicandi, & eisdem absolutionis beneficium ex causa impendendi, Ecclesias, & Sacramenta visitandi, casus peculiares, seu peccatorum, quorumdam grauiorum tibi, prout pro animarum salute expediens videbitur, reseruandi, & tandem in eodem Castro illam, & omnem, quam cæteri Episcoporum Generales Vicarij in suis Diœcesibus habere consueuerunt, & haberent auctoritatem ordinariam exercendi. Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eiusdem Grangiis, & locis subiectis excommunicandi ex causa, & absoluendi, cæteraq; omnia, & singula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Vicegerentis officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacr. Constit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, & Monachos in eadem venerabili Abbatia de nostro mandato pro tempore commorantibus in eadem sanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vassallis nostris, vt supra, sub vnciarum auri 25. pro qualibet vice nostræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, aliisq; nostro arbitrio reseruatis pœnis, vt tibi, tuisque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostra subscriptione firmas, maiorisque nostri sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LICENTIAE PRO ABBATIBVS MODERNIS Vesperas, & Missam Abbatiali more celebrandi.

FORMVLA XIX.

Dñs &c. Dilecto nobis in Christo filio D.N. &c. Abbati nostri Ven. Monasterii S.N. de N. salutem, & benedictionē in Domino. Cùm à nobis humiliter patieris, vt tibi facultatē concederemus vesperas, & Missā, Abbatiali more celebrandi in nostra Eccl. S.N. prædictæ Ciuitatis, in festo die S.N. qui erit die . . . mens. . . . quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam nostram Ecclesiam confluit: nos, qui festum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò solemnius fieri potest, honorari, & tibi quantùm possumus gratum facere cupimus, honestis tuis precibus gratiosè annuentes, harum serie concedimus tibi licentiam, & facultatem, tribuimus in prædicta festiuitate hoc anno dumtaxat vtrasq; Vesperas, & Missam solemniter, Abbatiali more celebrandi, seruato in hoc decreto à S.Congregatione in fauorem Abbatum Casinensium, die 2. Martij 1618. pro declarandis festiuitatibus edito, sub pœnis in eodem contentis, aliisq; nostro arbitrio reseruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elargimur. In quorum fidem &c.

VICARIVM SVPER TOTA PROVINCIA Dominicana instituendi.

FORMVLA XX.

In Dei filio &c. Cùm ad celebrandum nostrum iam iamque instans Generale Capitulum, proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; nè propterea detrimentum patiatur, si absque capite directore permaneat, vices nostras in, & super ea, tibi committere decreuimus. Ideoque auctoritate officii nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in, & super tota nostra Prouincia N. Atque ità datum, institutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusque tibi in, & super ea, & omnibus, ac singulis Cœnobiis, Monasterijs, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & singulis Fratribus, & Sororibus, ac vtriusque sexus personis, tàm capitibus, quàm membris, etiam tertij Ordinis ad eam quomodolibet pertinētibus, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, quam nos habemus, & specialiter confirmandi (si opus esset) non tamen absoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale, quæ auctoritas, potestas, & officium incipiat, duret, ac locū habeat quandiù fuerimus extra Prouinciam. Mandantes tàm tibi, quàm omnibus, & singulis suprà nominatis in virtute Sanctæ obedientiæ, tibi quidem,

quidem, vt dictum Vicariatus Officium suscipias, & diligenter exequaris: illis verò vt te tanquam Vicarium nostrum suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 10.

INQVISITOREM IN RELIGIONE Dominicana instituendi

FORMVLA XXI.

In Dei Filio, &c. Quamquàm cælestis pater familias per Apostolos, & Apostolicos viros, in fertilissimo Ecclesiæ agro purissima credibilium Fidei semina seminauerit, inquit tamen, & inimici homines (iuxtà parabolam Euangelicam) cessantibus, vel dormientibus agricolis, infelicia non cessant hæresum superseminare zizania: & nisi vulpibus illis per Inquisitorem, tanquam per Sansonem, ignis suæ censuræ, quo Philisthæorum candentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tēpore, Dominicantam messem à zizanijs præfocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, & Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui scientiæ lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter ijs, quæ discreuerint, remedia adhibere sufficiant; qui deinde zelo Fidei succensi, velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter disposuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, constanti fortitudine, efficaci prudentia, catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiusmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœcesi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquisitionis Officium vacet, nobisq; illi prouidere incumbat, auctoritate Apostolica nobis, & nostro Officio commissa, & præsentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, instituimus, & facimus Inquisitorem hæreticæ prauitatis in præfata Ciuitate, & Diœcesi N. factumq; institutum, & decretum declaramus cum omnibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus, auctoritate, & potestate, quibus cæteri Inquisitores ritè instituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac secularium Principum, Regum, vel Imperatorum concessione, quomodolibet potiri, & gaudere consueuerunt. Vt autem tam præclarum, sanctumq; munus, & opus, non vacet obedientiæ merito: in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquisitionis Officium suscipias, ac iuxtà gratiam tibi à Domino præstitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his Officij nostri sigillo munitis, manu propria subscripsimus, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 12.

LITERARVM PROMOTIONIS ad Magisterium in Religione Dominicana,

FORMVLA XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honesti labores illi, quos ad adolescentiam, multis annis in diuersis gymnasiis, bonas literas, quasi fugientes persequendo tulisti, & deindè pluribus in locis legendo, disserendo, disputando, & humanam diuinamq; philosophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu prosecutus fuisti, meritò requirunt gloriosum fructum honoris, quo nullum maiorem possunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te est, vel naturalis ingenii, vel scientiæ tot laboribus, & incommodis acquisitæ, illum præbere præsertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia subieris. Cùm igitur ad scholasticos gradus, etiam Magisterii, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuersitate N. non paruo fructu Sententias legeris, aliosq; actus omnes feceris, quos iuxtà Constitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac sufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apostolica nobis per literas in forma breuis commissa, te R. P. F. N. ad gradum Magisterii promouemus, datisq; anulo in digitum tuum, & insula, seu bireto nigro insigne Magisterii tuo capiti imposito, facimus, instituimus, & creamus Magistrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & consortio Doctorum, & Magistrorum annectimus, inserimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & potestatem, publicè legendi, interpretandi, disputandi, exponendi, & declarandi Sacras Literas, & Diuinam Scripturam, cùm omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiusmodi Magistri, & Doctores in Ordine nostro ritè promoti, de iure, vel approbata consuetudine, potiri, & gaudere consueuerunt; eadem Apostolica auctoritate dispensando supplentes, & supplendo, dispensantes tecum in, & super omnibus, & singulis defectibus, & aliis quibuscunque, quæ huic promotioni ex Apostolicis decretis, aut ex nostris Constitutionibus, vel Capitulorum Generalium, seu Prouincialium statutis, ordinationibus, & consuetudinibus obiici possent. Mandantes omnibus, & singulis nostræ obedientiæ subiectis in virtute sanctæ obedientiæ, vt tanquam Magistrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, suscipiant, gratiisq; priuilegiis, indultis, fauoribus &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 17.

LITERARVM PRO CONSTITVENDO Vicario in tali, vel tali loco.

FORMVLA XXIII.

Inter præcipua nostræ prouidentiæ munera illud profectò est, vt nostra N. Monasteria quibus ob nimiam distantiam, non satis possumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices nostras gerat. Igitur P. tuam cuius, iampridem experti sumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere statuimus; & vigore præsentium euehimus Vicarium nostrum, & Vicesgerentem deputamus in omnibus Monasterijs nostræ N. in N. constitutis: ac tali Vicariatui supponi solitis N. N. quæ omnia, ac singula Monasteria tuæ vigilanti curæ committimus, tum in spiritualibus, tum in temporalibus, vt semel in anno, & pluries, prout opus fuerit, visitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Confessarios Monialibus deputare, à casibus nobis quomodocunq; reseruatis absoluere, ac alia omnia munera exercere liberè possis, quæ possumus, & possemus nos si personaliter interessemus, in omnibus semper seruatis seruandis secundum iura, & consuetudinem nostræ N. non autem Nouitios, seu Conuersos ad habitum, vel ad professionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & singulorum præsentes literas per Cancellarium nostrum tibi fieri, ac Officij nostri sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus. Dat. &c.

INSTITVENDI LECTOREM principalem.

FORMVLA XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commissione Reuerendissimi Magistri Generalis nostri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere: te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam disserendi, necnon probitatem, & Religiosos mores non paruo tempore sumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus, Ideoq; auctoritate, vt supra, nobis commissa, te F. N. præfatum damus, instituimus, & facimus, & sic datum, institutum, & factum assignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratijs, priuilegijs, & exemptionibus, quibus huiusmodi Lectores potiri, & gaudere cõsueuerũt. Mandamusq; tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus Officium statim suscipias, & ad illius executionem, & tuam pro eo assignationem, quantotiùs, commodè tamen poteris, te accingas. Datum &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 33.

LITERARVM CONFIRMATIONIS Prioris electi per scrutinium in Religione Domenicana.

FORMVLA XXV.

In Dei Filio sibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c. Ordinis Prædicatorum F. N. eiusdem Ordinis, & Prouinciæ B. Prior Prouincialis salutem.

Cùm Fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore destituti conuenissent, vt sibi, & suo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inspirati, te cuius probitatem, Religiosum zelum, in agendis prudentiam, atq; doctrinam, apprimè nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis) canonicè elegerunt, nosq; rogarunt, vt eorum electionem probare, teq; illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condescendimus; licèt enim tibi tua tecum tractare, ac solitudines in corde ædificare, & inibi quàm suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti. Confidimus tamen, quòd solita prudentia considerabis te non tibi soli esse natum, & charitate Christiana fretus, alienos profectus proprijs commodis anteponas, ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum salute contemnes. Ideoq; his, atque alijs animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentumq; Patrum confirmati consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate Officij nostri, ac præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati Conuentus N. datumq; præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusq; tibi, in, & super dicto Conuentu, & Fratribus, ac personis, etiam vtriusq; sexus tertij Ordinis nostri ad ipsum quauis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Priores in nostro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata consuetudine, seu etiam ex priuilegiis habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrũ super Monasteria A. & B. cum eadem auctoritate, quorum curam per te, vel alium, seu alios gerere possis. Et quamquàm de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen vt meritorum cumulus per obedientiã tibi non desit, in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intrà quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus Officia suscipias, & ad illorum executionem quantocyùs te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum Conuentum, & Monasteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquàm verum, & legitimum tuum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem

fidem his officii nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario, fol. 6.

PRIOREM ELIGENDI per R P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quandò ad illum propter aliquem defectum potestas eligendi deuoluta est,

FORMVLA XXVI.

In Dei Filio &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F. N in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum sinè dispensatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non solùm illi à iure eligendi, quod habebant, ceciderint, sed etiam potestas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit; nec volentes Conuentum præfatum diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo, sinè Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, discretorum Patrum super hoc habito consilio, & iudicio, te venerandum Patrem F.N. de cuius Religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoc munus designauimus, ac auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem, præfati Conuentus N. & sic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusq; tibi, &c. vt supra.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 9.

LITERARVM SOCII Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVII.

Nos infrascripti fidem facimus, & attestamur, qualiter venerandus Pater F.N. electus fuit à maiori parte vocalium nostri Capituli, & Conuentus N. in Socium nostri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno ...... Nam in electione eius, quæ (seruatis, quæ seruanda fuerunt) habita est per schedulas, cùm essemus octo, vel nouem, ipse habuit sex vota. Cùm ergò sit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquàm Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria subscripsimus. *Non oportet has literas claudere, aut munire sigillo; sed sufficit subscriptio scrutatorum, sic.*

Ego F.N. Superior, vel Vic. ità esse attestor.

Ego F.A. secundus scrutator confirmo, vt supra.

Ego F.B. tertius scrutator confirmo, vt supra.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, sunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: potest tamen Pater Prouincialis (si ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere possint, & voci restituere sic.

In Dei filio sibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligenter decreto electionis vestræ, quam fecistis de venerando Patre F.N. in Priorem vestri Conuentus, & iudicio peritorum benè discusso, percepimus, vos commisisse talem defectum in forma, vel materia &c. ac propterea incidisse in pœnam priuationis vocis: ità quòd pro hac vice nō potestis eligere Priorem: & quia vestram electionem (cùm iure subsistere nō posset) cassauimus, & irritauimus, Conuentus vester adhuc remanet absq; Priore. Nos, ne hanc ob causam detrimentum patiatur, potestatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis restituimus, & conferimus, vosq; & vestrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea discretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accusari possit; eumq; vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare possimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 8.

SVPPRIOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVIII.

Nos F.N. &c. Requisiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Suppprioratus Officium competenter exequi, & honestè gerere posset, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F.N. considerationis oculo respeximus, & in tuam sufficientiam direximus intuitum, sperantes tua industria, & prudentia præ. dicto Cōuentui pro eodem Officio sufficienter esse prouisum; & propterea auctoritate Officij nostri, & præsentium tenore, te in dicto Conuentu assignamus, remouentes assignationem tuam à quocunq; alio Conuentu, & loco; & sic assignatum instituimus, & facimus Suppriorem cum omni auctoritate, & potestate, quàm cæteri Suppriores in nostra Prouincia iuxtà Constitutiones, & approbatam consuetudinem habere solent. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quàmprimùm, commodè tamen, potueris in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Supprioratus Officium diligenter exequaris. Datum Romæ sub nostro sigillo die....

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 9. à tergo.

LITERARVM PRO GVBERNATORE Monialium eligendo,

FORMVLA XXIX.

Omnibus, & singulis nobis desuper, meritis licèt imparibus, commissi Officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, sed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contemptis sæculi illecebris diuinis se mancipauere

obsequijs sub Regula Sanctissimi Patris nostri N. & instituto Almi Patris N. in Monasterio N. nostræ N. nostræque iurisdictioni immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine prouidere ob sexus, statusq; conditionem æquissimum est; hinc licèt non animo, persona tamen ab illis abesse cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par est, in tam graui cura opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, Monialium præfati Monasterij N. gubernationem committimus, ac vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari mandauimus, ac proprij sigilli impressione, propriaq; manus subscriptione roborauimus te ipsum earumdē gubernatorem ad beneplacitum nostrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de causa, clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi coram quocumq; Iudice tam Ecclesiastico, quàm seculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciēdi, quæ tēporali earumdem gubernationi, regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honestati in dies expedire videbuntur, in omnibus semper seruatis seruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & gubernationi debetur, tamquam zelotypo Sponso rationem redditurus.

DISPENSANDI ILLEGITIME NATOS Fratres professos in Ord. Prædicatorum

FORMVLA XXX.

Nos F N. cupientes vt Fratres nostræ curæ crediti Religioni, cui addicti sunt, in omnibus, ad quæ Spiritus Sanctus eos vocare dignatus fuerit, libere valeant deseruire, te venerandum Religiosum F.N. quem Religiosa vita, spectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apostolica nobis, & officio nostro cōmissa, & præsentium tenore ad omnia singula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiā Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatoris generalis, ac Magisterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiā Magistri Ordinis, à quorū susceptione, vel executione ob defectū natalium iuxtà Constitutiones nostras, esses impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

LICENTIAE AD ARCTIOREM VITAM,

FORMVLA XXXI.

In Dei Filio &c. Religiosa cōsuetudo tua, quam in nostro Ordine multis annis tenuisti, spem nobis faciebat, in eadem te perseueraturum, ac Apostolicum præceptum seruaturum, quo præcipit, vt quisque in qua vocatus est vocatione permaneat: sed postquàm tanta te vidimus instantia postulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè duceris impulsu, nolumus impugnare: quin potiùs, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur, ibi libertatem esse volentes, præsentium tenore libertatem, & facultatem (quod nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem, seù ad vitam solitariorum Eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi Reseruantes nobis, quam nunc habemus super te, iurisdictionem; donec eidem Ordini, ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligarus. In quorum fidem &c.

Refertur *post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol.* 18.

ALIA AD IDEM.

Nos F.N. Vniuersis, & singulis, ad quorum notitiam hæc nostræ peruenerint, fidem facimus, & attestamur, nos V.P.F.N. ad suæ petitionis instantiā dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & institutis nostris transeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quem ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accōmodum, & oportunum delegit, Reseruantes nobis quā nūc habemus super eū, iurisdictionē, donec in eo. Ordine per solēnem professionē obligetur. In quorū &c.

Refertur ibidem.

LITERARVM DIMISSORIALIVM per Abbates Conuentuales faciendarum quando, limittunt suos subditos ad suscipiendos Sacros Ordines,

FORMVLA XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Christo filio D. N. de N. Monasterio nostro N. expressè professo, in prædicto Monasterio S. N. sub nostra obedientia commoranti, de cuius ætate, & sufficientia ad Sacr. Ordinē N. requisita plenè informati sumus; & testamur, te quem nullo excōmunicationis, suspēsionis, interdicti, siuè aliò canonico impedimento detentum certò scimus coram Illustrissimo, & Reuerendiss. D.N. Episcopo N præstandi, eūdemq; Sacr. N. Ordinem ab eo suscipiendi iuxtà Sacr. Conc. Trid. statuta, licentiā, & facultatem concedimus, & elargimur In nomine Patris, &c. Dat. &c,

CONCEDENDI FACVLTATEM Dimissorias faciendi,

FORMVLA XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N &c. cum nobis exposueris tecum cōmorari nonnullos Clericos Congregationis nostræ qui iam, vt ex tuis literis collegimus, idonei sunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, prout plenè, & satis de eorum ætate, atq; sufficientia nos certiores fecisti. Propterea præsentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eisdem dimissoriales literas concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocunque Catholico Episcopo S.R.E. gratiam obtinent recipiant, & sic dicimus, & conce-

cōcedimus, feruatis feruādis, iuxtā fanctiones Sacr. Conc. Trid. & noftrarū Conftitutionū. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus fancti, Amen. Datum &c.

BVLLARVM PRO ORDINATIS quatuor Minoribus Ordinibus,

FORMVLA XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuerfis, præfentes noftras infpecturis, fidem facimus, & teftamur, D. N. Monachum noftrum expreſsè profeffum, de familia eiufdem noftri Monafterij, die .... Menf. .... in dicta noftra Ecclefia præfentibus cæteris eiufdē Monafterii Monachis, à nobis prima Tonfura infignitum, & ad quatuor Minores Ordines rectè, & ritè iuxtà Sacros Canones fuiffe promotū. In quorū fide, & teftimoniū &c. Dat. &c.

LITERARVM COMMENDATITIARVM

FORMVLA XXXV.

Dñs N. &c. Dilectis in Chrifto Filijs, Abbatibus, Prioribus, Vicarijs, aliifq; noftræ Congregationis Officialibus falutem, & benedictionē in Domino.

Cùm omnibus Chrifti fidelibus, & indigentibus iuxtà Apoftolica, & Regularia noftra præcepta, omnia teneamur pietatis, & hofpitalitatis officia exhibere, tum vero iis præcipuè, & libentius, quos ftatus, vitę ratio, virtutes, morumq; probitas, & fufceptæ pietatis ergò peregrinationis fatis commendat. Cùm igitur præfentiū noftrarum latores N N. a remotiffimis partibus in noftram Italiā Religionis, ac voti caufa peregrinātes ad S. Nicolai Barięſis, ac S. Mariæ Lauretanæ Sacras domos fe conferant, eas voti caufa vifitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere comēdam us, hortamurq; in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendātur, quæ & pietas Chriftiana, & religiofa charitas poftulat, quod nobis etiā fummopere gratum forè fignificamus. Datum &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS Pro Confeffarijs,

FORMVLA XXXVI.

Nos Don Horatius Morandius Romanus Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbrofæ.

Cùm noftri muneris fit Ecclefiæ noftræ idoneos prouidere Miniftros, qui Chrifti fidelium audiant Confeffiones: cùmq; nouerimus, dilectum noftrum in Chrifto filium Don Americum Gualterottum Florentinum præfati noftri Monafterii Priorem, dignum effe, qui ad tale munus admittatur. Ideò ad Illuftrifs. & Reuerendifs. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ VRBANI VIII. Vicarium eum fiftimus, humiliter deprecantes, vt (fi ipfum præuio examine idoneū reperertit) facultatē Confeffiones audiendi ei impertiri dignetur. Fidem facientes, ipfum Sacerdotio infignitum, in fcientia Theologica, ac morali apprimè verfatum, in legitima conftitutum ætate, probatifq; moribus condecoratum effe; nulloque demùm canonico impedimento prępediri. In quorum atteftationem has noftra manu propria fubfcriptas, figilloque confueto munitas exaranimus. Datum in Monafterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die VIII. Octobris M D C X X V I I I.

LITERARVM PRO CONFESSSORE

FORMVLA XXXVII.

Quoniam noftri muneris eft Miniftros in noftri Odinis Ecclefijs prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in facramentorum deferuiant adminiftratione, vt paruulis petentibus panem, adfit qui frangat eis. Hinc eft, quòd tua agnita doctrinæ fufficientia, vitæque probitate ad Illuftrifsimum, & Reuerendifsimum D. N. fiuè eius Reuerendifs. Vic. Generalem cum præfentibus per Cācellarium noftrum exaratis, folitique Sigilli impreffione munitis, ac propria manu fubfcriptis, tranfmittimus, ipfumque in Domino rogatum volumus, fi te idoneū iudicauerit ad audiendas facramentales Confeffiones in eius Diœcefi, & præcipuè in Ecclefia S. N admittere dignetur, in omnibus femper feruatis feruandis. Tuque in hoc obeundo munere, iuxtà Apoftolicum præceptum, argue, obfecra, increpa, in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO ordinario Monialium,

FORMVLA XXXVIII.

Omnibus, & fingulis nobis, meritis licet imparibus, commiffi Officij muneribus continuò inuigilare nos decet, fed fpiritualibus neceffitatibus facrarum Virginum, quæ cōtemptis feculi illecebris, diuinis fe mancipauere obfequijs fub SS PP. noftrorum N. Regula, & N. inftituto in Monafterio S. N. noftræ N. iurifdictioniq; noftræ immediatè fubiecto, fpeciali quadam à nobis, ac fingulari follicitudine, ob fexus, ftatufq; conditionem occurrere æquifsimum eft. Cùm igitur in præfentiarum de idoneo, ac ordinario ipfas prouidere Confeffario, contingat; Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti fumus, tale iniungere munus, prædictarumq; Monialium. Animas commēdare decreuimus, ficut de facto vigore præfentium, quas per Cancellarium noftrum exarati, noftriq; figilli impreffione muniri fecimus, ac propria denium manu fubfcripfimus, iniungimus, & commendamus, ipfumque earumdem ordinarium Confeffarium, Animarumque Curatorem per triennium ad nutum noftrum amouibilem declaramus, & deputamus, cum facultate, feruatis feruandis, Moniales alloquendi, Claufuram ingredien di, & alia demùm exercendi, quę regularis obferuantiæ incrementis, ac earumdem animarum faluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chrifti Sponfarum Cuftodiæ, & curationi debetur, tamquam zeloti Sponfo rationem redditurus. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO extraordinario eligendo,

FORMVLA XXXIX.

Præcipua cura,qua nostri gregis saluti inuigilare tenemur,bonorum operum exercitium, Sacramentorumq; frequentationem in Monasterio Monialium N. nobis immediatè subiectarum,adiuuare volentes, decreuimus hoc tẽpore,prædictis nostris in Christo Sororibus sacramẽtalis Confessionis viã planiorẽ facere ex electione extraordinarij Cõfessarij. Igitur tenore præsentium P.tuam,cuius iampridẽ experti sumus probitatẽ,& sufficiẽtiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibiq; facultatem concedimus eas absoluendi ab excommunicatione,& à casibus nobis quoquo modo reseruatis. In quorum fidem, propriæ manus subscriptionem, nostrumque ordinarium sigillum adhibuimus. Dat. &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS pro Prædicatore,

FORMVLA XL.

NOS D. AVERARDVS DE NICOLINIS à Florentia, Abbas S.Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbrosæ Præf. Generalis. Dilecto in Christo Fratri D. Ascanio Tamburinio de Marradio Sacræ Theologiæ Magistro, & S. Praxedis de Vrbe Priori S.

Spirituales fidelium Populorum necessitates subleuandi oblatas oportunitates non solùm non dedignari, immo potius vltrò ijsdem solemus occurrere,cupientes vineæ Domini cultorum minimam Vallumbrosanam Congregationem,sub nostro regimine in animarum salutem opem, quam possit maiorem impendere. Hinc Reuerentiam tuam postulatam, & electam ab ijs, ad quos spectat, eius idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimus,& destinamus cum facultate,quatenùs opus sit,& ad nos spectat, confluẽtium vtriusq; sexusChristi fidelium Sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis,vt dignè,ac competenter annuncies verbum suum, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Dat. in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, nostræ Congregationis, die 16. Februarij, Anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ità est D.Auerardus qui,supra manu prop.

Loco ✝ Sigilli.

D.Valerianus Rainerius Cancell.

LITERARVM PRO PRAEDICATORE,

FORMVLA XLI.

Spirituales fidelium populorum necessitates subleuandi oblatas opportunitates, non solùm non dedignari, immo potius vltrò ijsdem solemus occurrere: cupientes Vineæ Domini cultorum minimam N. sub nostro regimine in animarum salutem opem, quam possit maiorem impendere. Hinc P.tuam postulatam, & electam ab iis,ad quos spectat, suæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium(quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus)in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia N. Concionatorem mittimus, & destinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit,& ad nos spectat, confluentium vtriusque sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis, vt dignè ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Dat.&c.

PRAEDICANDI LICENTIAE

FORMVLA XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præsidens Generalis totius Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. de N. Monacho nostro Theologo Sacerdoti expressè professo, Euangelizandi,& prædicandi populo verbum Dei, seruatis Sac.Cõc.Trid.Decr.nec non & Sacramenta iuxtà S.R.E. ritum,& Sacrorum Canonum statuta, administrandi, licentiam, & facultatem, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum &c.

LITERARVM PRO CONCIONATORE proprij Ordinis,

FORMVLA XLIII.

Quoniam nostri muneris est prouidere, ne in Ecclesiis nostri Ordinis desit, qui fidelibus populis suo quoque, & præcipuè Quadragesimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant Hinc libuit R. Tuam tuæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, constituere, & de facto, vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, constituimus, & approbamus pro futura proximè Quadragesima, Concionatorem in Ecclesia S. N. nostræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat,confluentium vtriusque sexus Christi Fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci benedictione, & facultate pariter in præmissis respectiuè impetratis. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis,vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Dat. &c.

PRAEDICATOREM MITTENDI in Religione Dominicana,

FORMVLA XLIV.

Nos F. N. &c. Requisiti à Reuerendissimo Domino Episcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Ecclesiæ N vel à præstantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Castri N. vt eorum Ecclesiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadragesima, vel vt eorum Ecclesiæ virum, qui conciones habere dignè possit hac proximè futura Quadragesima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & synceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem nouimus, designauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamusq; tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel &c. te conferas, habiturus in eius Ecclesia conciones hac proximè futura Quadragesima, atq; ità te regas, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi semina, post Pascha rediens, manipulorum spiritualium fructus vberes referas.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 18. à tergo.

AD IDEM,

FORMVLA XLV.

Nos F. N. &c. Recolentes Ordinem nostrum ad animarum salutem, prædicatione quærendam specialiter institutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo salutis earum accensum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia differendi, id posse præstare, religiosis moribus, quę dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere, Ecclesiæ N. ad quam hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuisti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N. conciones habeas hac Quadragesima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te, vt concionatoris munus suscipiens, verbum Dei, tanquàm ex Deo, coram Deo in Christo loquaris &c.

Refertur ibidem fol. 19.

LITERARVM PARTICIPATIONIS

FORMVLA XLVI.

D.N. de N. &c. & Præsidens Generalis &c. Dilectis in Christo N. N. deuotis amicis salutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos nostro Sacro Ordini Christianæ charitatis vinculo, ac singularis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoscimus, eos æternis muneribus, ac spiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id exposcente, quoad possumus locupletare tenemur, vt ipsorum pia erga Deum, & Sanctos eius maxime adaugeatur Religio, nostræq; charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis detegatur. Vestrum igitur affectum intuentes auctoritate, qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, atque Sanctissimæ Deiparæ Virginis, Sanctorumq; N.N. N.N. N. cæterorumq; omnium Sanctorum, & Sanctarum nostri Ordinis, & aliorum pia intercessione suffulti, suffragiorum omnium, Missarum, orationum, prædicationum numero, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abstinentiarum, disciplinarum, eleemosynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorumq; bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos, & Moniales totius nostræ Congregationis in vniuerso Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenam communicationem, participationem, associetatem libenter vobis tenore præsentium concedimus, & intra nostræ militiæ castra in morte, & in vita recipimus, vt meritorum nostri Ordinis vbertate, ac sanctorum suffragijs stipati, diuinæ gloriæ fastigium assequi valeatis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

In quorum fidem has nostro sigillo maiori munitas, nostra manu subsignauimus. Dat. &c.

LITERARVM PARTICIPATIONIS ad beneficia, & spiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

FORMVLA XLVII.

In Dei Filio &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrum Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate collata, vobis gratiis impertiamur. Quare de omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, omnium Missarum, orationum, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorumque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores nostras diuina bonitas in nostra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimus, & elargimur, vosq; ad ipsius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & suffragia recipimus, & admittimus in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem &c.

Refertur post Constit. Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 21.

LITERARVM PARTICIPATIONIS, ad spiritualia dona, cæteraq; exercitia Congregationis Vallis Vmbrosæ,

FORMVLA XLVIII.

In nomine Sanctissimæ, & Indiuiduæ Trinitatis Beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Patrum nostrorum Benedicti, atq; Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœcesis Florentin. ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis D. Don. N.N. eiusdem Congregationis

tionis Visitatores. Dilecto nobis in Christo N. salutem in eo, qui est omnium vera salus. Meretur.... deuotionis affectus, quem erga vniuersam Congregationem nostram, ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis à Sancto Patre nostro Ioanne Gualberto institutam, & præcipuè erga Ecclesiam .... Congregationis nostræ Vallis Vmbrosæ........ nuper..... habere cognouimus; vt laudabile votum deuotionis.......... gratijs (prout possumus) & spiritualibus fauoribus attollamus..... Igitur de Congreg. nostra benè merit..., aliquid retribuere cupientes, decreuimus, & voluimus, tenore harum præsentium, in Confratre... nostr.... ascribere, & comparticip... in vita, & post mortem, facere, cunctatum indulgentiarum, Missarum, Officiorum, eleemosynarum, ieiuniorum, cæterorumq; spiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante, in nostra Congregatione fiunt, ac in posterum fient;............in numerum benefactorum nostrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has nostras sigillo communiti iussimus, & subscriptione propriæ cuiusq; manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas.... Datæ in Monasterio Sancti Bartholomæi de Ripulis, propè Florentiam, nostra residentia. Die...... Anno....

LITERARVM PARTICIPATIONIS,

FORMVLA XLIX.

D. N. &c. Abbas S. N. ac Præsidens Generalis &c. Perillustribus D. D. N. N. Equiti, vel Doctori &c. eiusque vxori, filijs, ac filiabus præsentibus, & futuris nostris deuotis amicis salutem in Domino, & piæ sinceritatis affectum. Etsi vniuersis Christi fidelibus sint spiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere nostra debent, qui erga nostram Congregationem singularem deuotionis affectum præseferunt, & quos spiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Propereà nos vestrum erga nostram Congregationem pium, atq; præcipuum deuotionis studium intuentes, vos in nostros dilectos fratres benignè suscipimus, & libenter adoptamus, vobisq; orationum, Missarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, peregrinationum, spiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium spiritualium, quæ diuina clementia per nostræ Congregationis vtriusque sexus Religiosas personas præsentes, & futuras vbiq; terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis vigore nostrorum priuilegiorum à Sancta Sede Apost. & à RR. Patribus nostris Diffinitoribus concessa, harum serie gratiosè concedimus, & elargimur; volentes insuper, & hoc eodem tenore præsentium statuentes, atq; mandantes, vt cùm alicuius vestrum obitus (quem Dominus sua gratia munire dignetur) fuerit in nostro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum vestrarum salute preces, & suffragia consueta ab vniuersa nostra Congregatione persoluantur. Vos verò quò vberioribus huius nostræ Congregationis meritis fructibusque spiritualibus potiamini, in Domino hortamur, vt eadem ad eius conseruationem, & incrementum apud Deum vestris precibus adiuuetur. In quorum fidem &c.

LITERARVM INCORPORANDI aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ,

FORMVLA L.

D. N. &c. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis notum facimus, deuotum Religiosum Fratrem N. de N. Eremitam, de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requisitis per fide dignorum virorum attestationem sufficienter informati sumus, ipso instante, & humiliter petente (præstito prius per ipsum in nostris manibus iuramento de nobis, & successoribus nostris semper obediendo) in nostrorum oblatorum numerum fuisse acceptum, eidemq; nos habitum cum insignibus nostræ Religionis per similes nostros oblatos deferri solita concessisse, atque ea R. P. D. N. de N. Priorem nostri venerabilis Monasterij &c. eidem tradi commisisse, ita vt in nostram Religionem ex hoc incorporatus, & eidem actu seruiens omnibus exemptionibus, priuilegijs, indultis, & gratijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri similes nostræ Congregationis oblati vigore nostrorum priuilegiorum, siuè aliàs quomodocunque, & quocunque iure gaudent, & fruuntur, gaudeat, & potiatur: & talem tibi, & ad quos spectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostroq; solito sigillo munitas, & roboratas. Datum &c.

OBEDIENTIAE

FORMVLA LI.

D. N. &c. tibi D. N. de N. Monacho nostro N. expressè professo, tenore præsentium præcipimus, & in virtute salutaris obedientiæ mandamus, quatenus his visis in spatio dierum ... & personaliter conferas ad hoc venerabile Monasterium S. N. de N. sub illius N. obedientia moraturus, vsque ad aliud nostrum mandatum, cauens à contrario, si nostram, ac Religionis gratiam, charã habes. Dat. &c.

LITERAE PARTICIPATIONIS pro Oblatis secularibus,

FORMVLA LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo filio N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in nostram Congregationem singulari affectu, ac deuotione, & fere perpetua diligenti, fideliq; seruitute, non parum nos tibi debere fateamur, eapropter iustum duximus tuis precibus assentiri, quibus nostræ spiritualis militiæ castris, & meritorum nostrorum participatione donari efflagitasti. Nos igitur auctoritate, qua fungimur, ac de

Diui-

Diuina bonitate maximè confisi, tenore præsentium tibi præfato libenter impendimus, & elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiuniis, orationibus, aliisq; spiritualibus, & Deo gratis obsequiis in nostra Congregatione promeremur, & posthac promerebimur, nostrorum omnium socius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & post mortem. Insuper quoniam eodem charitatis affectu temetipsum, tuaq; omnia nostro vener. Monasterio N donatione inter viuos irreuocabili sponte obtulisti, teipsum ideo in nostrorum oblatorum numerum gratiosè recipimus, ac priuilegiis omnibus, indultis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & exemptionibus, prout & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri possumus, ac debemus, harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis insignia gestare valeas. In quorum fidem &c. Datum &c.

LICENTIAE SCRIBENDI in Confraternitate Rosarij.

FORMVLA LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatissimam Virginem Dei Genitricem; ac propterea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga illam per Confraternitatem Rosarij pectoribus fidelium inserendi: præsentium tenore tibi concedimus, vt vbicunque fuerint huiusmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium scribere, Rosaria benedicere, & quandò ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere; & instituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes scribat, Rosaria benedicat, deputare, & omnia singula facere possis, & ille possit, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesijs deputatos fieri solent, & possunt: dummodò pro huiusmodi scriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his nostro sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 19. à tergo.

ALIA AD ECCLESIAS extrà Ordinem.

FORMVLA LIV.

Nos F. N. &c. Attendentes ad vberes, odorososq; fructus, quos in Sancta Ecclesiæ Horti conclusi Roseto protulerunt, atq; in dies magis proferunt Rosea illa plantaria, quæ Rosarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi ijs inest adeò facilis, vt omnibus sit peruius, adeò numeri mysterio, & ordine, ac varietate distinctus, vt omnibus possit esse iucundus, adeò frugifer, vt ad Christianæ perfectionis apicem compendiosissimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam salutationem, quibus Rosarium constat, nullus Christianus ignorat. Psalterium proindè dicitur, quod Angelica salutatione centies, & quinquagies in eo repetita Psalmorum Dauidici Psalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamque decimam vnam interserit oratio Dominica. At verò si ritè persoluitur, fructum reddit amplissimum, nam præter hoc, quod Christi vita, quæ in eo per multa mysteria recolitur meditando, mens instruitur, reficitur, & spirituali cõsolatione pinguescit, heroicę illæ virtutes in eadem, velut in firmamento sydera fulgentes, ad consilia faciendum, meditantis animum trahere sufficiunt, atque præstanda, si quid fortè ex nostra infirmitate deficeret, Beatissimæ Virginis intercessio, in eodem sæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei sodalium, Confraternitatumq; toto Orbe diffusarum, in meritorum participatione communio suffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorumq; remissiones à diuersis Summis Pontificibus huiusmodi sodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forsan, aut alijs, bonis tamen rationibus moti Christifideles Oppidi N. vel Ecclesiæ N. cupientes tanto ditari thesauro, Confraternitatem huiusmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atq; vt dictarum indulgentiarum possint esse participes, nostram super his licentiam petierunt. Nos igitur Gloriosissimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Christo dilectis fidelibus Oppidi N. præsentium tenore concedimus, vt in Ecclesia N. Confraternitatem Rosarij huiusmodi instituere, & habere, Altare pro ea deputare possitis, cui nunc primùm Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem damus, & nominamus, & post eum successiuè, qui per Confratres pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium scribendi, Rosaria, seu Coronulas benedicendi, & omnia, & singula faciendi, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesijs deputatos, fieri solent, & possunt facultatem concedimus; dummodò pro huiusmodi receptione, scriptura, benedictione, & aliis similibus, nihil exigatur, aut recipiatur: nè pietas in quæstum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm scribentur, ad Conuentum nostri Ordinis, Ecclesiæ vestræ propinquiori, deferantur. In quorum &c.

Refertur ibidem fol. 20.

LICENTIAE PRO ANNI SANCTI IVBILAEO ad Limina Apostolorum.

FORMVLA LV.

Cum primum per supplices preces tuas spirituale desiderium tuum nobis innotuit, quo teneri te dicis visendi, ac personaliter visitandi Limina Apostolorum Romæ, cæterasq; Sacrosanctas Basilicas expositas pro Anni Sancti Iubilæo consequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has nostras, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostriq; Offi-

Officij sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demom manu subscripsimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibiq;commorandi, quousq; tanto potiaris thesauro, & alia tua, si quæ sunt, honesta negotia peragas. Et si quo pacto ex auctoritate nostra iuuari posse cognoueris conscientiam tuam; facultatem quoque specialiter per has nostras tibi concedimus, vt à quocunque approbato Sacerdote pro Confessionibus absoluaris, & dispenseris à quibuscunque etiam reseruatis, à quibus ipsi absoluendi, & dispensandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quousque pro tali effectu Romæ permanseris, & non vltrà. Angelus Domini custodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & indè huc reuertentem, sisq; nostri memor in tuis orationibus.

LICENTIAE EVNDI ad Sacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Aedes,

FORMVLA LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. Monacho nostro Sacerdoti expresè professo salutem, & benedictionem in Domino. Cùm nobis humiliter exposueris, magno re deuotionis ardore flagrare, ac desiderio Sacras Beatissimæ Virginis Lauretanas Aedes visitandi, ibiq; vota tua persoluendi; atq; alias deuotiones explendi; ideoque à nobis licentiam prædictas Sacras Aedes adeundi postulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiusmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum serie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibiq; & alibi, vbi nostri Religiosi non commorantur, coram quocunque Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confessario Sacramentalem peccatorum tuorum Confessionem faciendi, & ab eodem absolutionis beneficium in forma Romanæ Ecclesiæ consueta obtinendi, prædictas Sacras Aedes personaliter visitandi, & ibidem, vel alibi Missam celebrandi, aliaq; pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuamque salutem spectare quomodocunque dignoscuntur. Rogantes, & in Domino obsecrantes Reuerendissimos DD. locorum Ordinarios, & DD. Præsides, & Custodes Sanctarum Aedium, vt te benignè suscipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & singula exequenda admittant. In quorum fidem &c. Datum &c.

DENVNCIATIONIS in Visitatione seruanda

FORMVLA LVII.

In nomine Domini Iesu Christi, Amen. Cùm in Conuentu N. Die.... Mense...... Anno..... impositum fuisset à nobis initio nostræ Visitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis sincerè, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiusdem Monasterij Conuentualis Sacerdos, annorum..... qui præstito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, se scire Patrem N. ab N. esse proprietarium, & accipere, retinere, expendere, siuè donare pecunias in magna quantitate, siuè vlla Superioris licentia, vel habere familiaritatē suspectā, vel scandalosam, cum tali fœmina, ac propterea eum denunciare, vt iuridicè secundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum testimonium propria manu, coram Patre N. Visitatore, & N. Secretario, subscripsit eodem die, & anno quo supra.

Pater N. Prouincialis siuè Visitator, Fr. N. ab N.
Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visitat. Regul. tract. 3. cap. 2. num. 12.

SERVANDORVM VISITATOR vbi procedit per viam denunciationis,

FORMVLA LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, siuè Visitatore comparuit Frater N. & in modum denunciationis, sequentia, his verbis exposuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *& cætera vt supra*. Quæ quidem denunciatio non animo maligno, sed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noster, & Pater prouideatur scandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis nostræ consulatis, ne cæteri similia deinceps committere audeant. Datum in nostro Conuentu N. Die.... Mense..... Anno....

ALIA EIVSDEM REI

FORMVLA LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noster N. ab N. qui per modum denunciationis exposuit, quòd cùm his præteritis diebus esset in domo quorumdam secularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis sui angore, quòd ipsi non parum fuerint scandalizati, ex admodum frequenti, atque domestica familiaritate Fratris N. nostri Ordinis, cum tali muliere, quæ est malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N zelo Dei ductus, & animæ illius Fratris nostri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei defero, ac denuncio vobis factum istud, quò si prouidere possitis, eo meliori modo, quo noueritis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipse omnia audiuit. Datum in Conuentu nostro Die.... Mense...... & Anno.....

PROCESSVM VISITATIONIS, seù inquisitionis generalis simpliciter incipiendi

FORMVLA LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die...... Pontificatus Sanctissimi D. N. Domini...... Anno...... Sacrorum Canonum, Sacriq; Concilii Tridentini Decretis, ac nostrarum Constitutionum ordinationibus, de Monasteriorum Congregationis visitatione inhærendo, Reuerendissimus Pater Generalis.......

D.B.

D. B. vnà cum suis Collegis dictæ Congregationis Visitatoribus D. C. D. E. D. F. & me D. S. Visitatore, & Notarij vicesgerente, accessit ad Monasterium...... & eiusdem Monasterij Patribus, siuè Canonicis huiusmodi visitatione intimata, exhortationeq; adhibita conuenienti; primò Ecclesiam (vt in Pontificali Romano statuitur) visitauit; de inde sacra vasa, & vestes, aliaq; ad cultum Diuinum spectantia, omnibusq; (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione nostra moris est) visitationem in camera solitæ residentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiusdem Monasterij se contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adesset, à præfato Reuerendissimo P. Generali admonitus de veritate super interrogandis fideliter dicenda, prout se facturum esse promisit, ad opportunas interrogationes, vt infra, deposuit. Interrogatus super primo. Respond. super secundo. Respond. & ità de singulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendissimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt si quid haberet, quod pro Dei honore, Monasterij, & subditorum suorum bono diceret, libere deponeret.

Qui Respondit. Io non hò altro, che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt se subscriberet, prout manu propria se subscripsit; qua subscriptione habita illum dimisit. Eadem die secundo loco vocatus D. L. eiusdem Monasterij Vicarius cum adesset admonitus, vt supra.

Interrogatus super primo, respondit &c. super secundo, respondit &c. super tertio, respondit, &c.

Quibus habitis &c. vt supra. Et ità prosequendus est visitationis processus. Qui si in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit. Die verò.... eiusdem mensis, & anni coram eisdem vocatus D. M. &c. vt suprà.

Refert Franc. Ghisller. in tract. de Iudice Regular. cap. 26. num. 84.

INCIPIENDI PROCESSVM per viam Inquisitionis Generalis quoad personas tantum in delicto facti permanentis

FORMVLA LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini...... die,,...

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis &c. peruenisset D. Maledicum de Flagitiosis vulneratum fuisse; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. I. D. L. & me D. S. Discreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis accessit ad cellam d. D. Maledici, illumq; in lecto decumbentem reperit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima sanguinis effusione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiusq; Discretos prædictos viso, & benè considerato repererunt illud gladio factum fuisse, & esse longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d. P. Abbatem delato iuramento de veritate super interrogandis dicenda d. D. Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ità vulneratus reperiatur.

Respondit. Mentre io tornauo alla mia camera questa notte, sono stato ferito nell'entrare della porta del dormitorio, doue stà la mia camera, à questo modo, che V. P. vede.

Interrogatus, quis eum ità vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Respondit. Io non lo sò, perche io era senza lume, e colui che mi ferì, mi diede standomi di dietro, e subito fuggì via, di maniera, che io non lo potei vedere, massime essendo anco smorzata la lampada.

Interrogatus, quem credit fuisse, qui taliter eum vulnerauit.

Respondit. Io credo, che sia stato D. Vindice de gl'Insless ibili della tal Città.

Interrogatus, quare ità credat, scilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulnerasse.

Respondit. Perche hieri hauessimo parole insieme, & egli si partì minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adesset quandò verba cum d. D. Vindice habuit.

Respondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d. D. Vindicem nominauerit.

Respondit. Io l'hò nominato, perche così credo sia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d. D. Maledicum ad patienter ferendum, & ad veniam percussori tribuendam hortatus, illum dimisit.

Acta sunt ista in dicta cella præfati Monasterii, anno, die, ac mense supra positis, & per me D. S. supradictum descripta.

Formam incipiendi processum in inquisitione generali quo ad personas tantùm, si delictum facti sit transeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per se quisque poterit.

Refert Franc. Ghisler. in tract. de Iudice Regularium cap. 16. num. 86.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquisitionis Generalis quoad delicta solum

FORMVLA LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures Reuerendissimi P. D. B. Generalis &c. fama deferente, clamosaq; qui insinuatione subsequente non semel: at sæpius; nec à maleuolis, & maledicis: verum à probis, & honestis personis peruenerit, quòd in Monasterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contrà ius, fasq; multa facinora perpetrantes; accessit ad ipsum Monasterium, vt videret an res ita se haberet, huiusmodiq; scandalo prouideret, quatenus opus esset.

Itaque præfatus Reuerendissimus Pater Generalis vnà mecum D. S. eius collega Visitatore, ac Notarij vicesgerente decreuit contra dictos Canonicos

nonicos infamatos de illorum vita, & conuersatione inquirere omni meliori modo.

Acta sunt ista in prædicto Monasterio, anno, die, ac mense supradictis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisilerius tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 90.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquisitionis specialis, siue solemnis,

FORMVLA LXIII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Cùm ad aures admodum R.P.D.S. Abbatis, &c. fama deferente, clamosaq; insinuatione prosequente non semel; at sæpius, nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & honestis personis peruenerit, quòd Frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monasterio, sibi subiectus commissus Dei nomen horribiliter blasphemare, cum non paruo audientium scandalo, non veretur. Conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. B. D. C. & me D. S. Discretó, ac pro Notario, & cum illis habito consilio super infamia huiusmodi, ad hoc scandalum tollendum decreuit contra d. Fr. Impium super ea inquirere, contraq; ipsum iuxtà iuris dispositionem, & constitutionum nostrarum præscriptum procedere omni meliori modo.

Acta sunt ista in tali Monasterio in camera d.P. Abbatis anno die, & mense, suprapositis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 96.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam exceptionis,

FORMVLA LXIV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Coram Reuerendissimo P.D.B. Præsidi Generali &c. ac eiusdem Congregationis Visitatoribus D.C.D.G.D.F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario, personaliter comparuit D. Zelotes de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contra D. Bibacem de Mussolinis de Meuania, quòd non debeat eligi in Priorem ex causa, quam deposuit prout infra hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Visitatori. Hauendo presentito, che VV.PP. sono per eleggere per Priore del tal Monasterio D. Bibace de Mussolini de Beuagna, io le dò eccettione, che lui spesso per il troppo bere s'imbriaca, nella qual imbriachezza egli fà, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorse quest'anno nel mese di Gennaro il giorno di S. Antonio dopò pranso in Refettorio, essendoui presenti D. H. e D. I. & il mese di Marzo il Giouedì grasso dopò cena, essendo nella camera del fuoco, e vi erano presenti D. M. e D. P. altre volte anco gl'é occorso l'istesso in diuersi tempi, come sanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba elegersi al Priorato; per il che io le dò quest'eccettione, acciò VV. PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentum d.D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in proposita exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d.D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iurauit. Postea d. Reuerendissimus mandauit ei, vt se subscriberet, qua subscriptione habita, illum dimisit, & vnà cum prædictis PP. Visitatoribus propositam exceptionē acceptauit si, & in quantum, omni meliori modo.

Acta sunt ista in Monasterio tali, in camera admodum R. P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D. S. prædictum descripta.

Refert Franc. Ghisiler. de Iudice Regular. cap. 16. num. 102.

PROCESSVM INCIPIENDI contra infamatum repertum in Inquisitione Generali, seu in Visitatione,

FORMVLA LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Quia in Visitatione huius Monasterij D. Malitiosus de Impudicitijs de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt plures Canonici deposuerunt, multa obscena sæpius loquitur, cum non paruo audientium scandalo. Reuerendissimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D. B. vnà cum suis Collegis Visitatoribus D. E. D. G. D. F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario, decreuit super huiusmodi crimine contra d. D. Malitiosum specialiter inquirere, testes adhibito iuramento interrogando, reum ipsum constituendo, cæteraque oportuna peragendo, prout de iure.

Acta sunt ista in præfato Monasterio in camera solitæ residentiæ adm. R. P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D. S. qui supra, descripta.

INTERROGATIONVM IN INFORMATIONIBVS sumendis de ingredi volentibus Religionem,

FORMVLA LXVI.

An cognoscant parentes N.N sciantque eos esse verè Fidei Catholicæ sectatores; ac bonæ famæ, & nominis.

An sciant eumdem esse sui iuris, & liberum, vt disponere valeat de persona sua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an sciant eum promissionem dedisse alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

An sciant, eum esse virum probum, ac bonis moribus præditum, & præsertim an sciant, eum perpetrasse aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid simile, quod fuerit deductum in iudicium, aut super eo aliquo facta fuerit inquisitio.

An sciant, eum amisisse bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ exe-

execrabilis ei illatæ, & vt perpetua notetur infamia.

An sciant eum esse debitis vltra facultates suas onustum, quæ soluere non possit, ab eisq; faciliter se expedire.

An sciant eum ratiociniis tàm publicis, quàm priuatis esse obnoxium,

An existiment eum bono fine ad Religionem se transferre.

An sciant eum esse integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præsertim.

An sciant, eũ aliquo morbo contagioso laborare. *Refert Fr. Barthol. à Vecch. in prax. Nouit. disp. 6. dub. 7. & 8.*

IVRAMENTI PRAESTANDI IIS, qui volunt Religionem ingredi, fidesq; de vita, & moribus necessarias non habent,

FORMVLA LXVII.

In nomine Domini, die... mens.... Anno.... In loco nostro N.

Cùm admodũ R.P.F.N.de N. Prouincialis huius nostræ Prouinciæ N. commiserit P.F.N.Guardiano, & Magistro Nouitiorum in hoc loco N.vt eius, qui recepti fuerint à præfato P.Prouinciali, & missi ad hunc locum causa ingrediendi Religionem nostrã, nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P. Guardiano literas iuridicis attestationibus firmatas exhibuerint, in quibus se nullo Constitutionis Sixti V. impedimento obstrictos esse, præcipuè appareat. Et si contingeret aliquem his literis testimonialibus carere, idem P. Prouincialis mandauerit ab eo iuramentum desumi sub forma infrascripta, antequam habitu Religionis induatur. Et cum N.N.literis obedientialibus adm. R.P.Prouincialis ad hoc Monasterium causa suscipiendi probationis habitum se contulerit, literasq; testimoniales præfatas secũ nõ detulerit, P.Guard. prædictus decreuit iuxta præmissa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præsentibus P.F.N.& P.F.N.testibus. An aliquod delictũ, puta homicidium, furtum, latrociniũ, vel quid simile in foro contentioso deductum perpetrauerit, per quod Curiæ suspectus existat. An ratiociniis publicis, vel priuatis reddendis obnoxius sit: vel ære alieno supra vires facultatũ suarum grauatus existat; & an de legitimo matrimonio natus sit, vel aliqua graui, incurabili, vel cõtagiosa infirmitate, vt morbo gallico, vel simili laboret: vel alio quouis impedimento se obstrictum sciat, per quod ad Religionis statum capessendũ inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus corã prædicto P. Guardiano præsentibus præfatis Patribus respondit, se nullatenus consciũ esse prędictis impedimentis obstringi, quod iuramento ei præstito tactis scripturis sacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propria se subscribet.

Io N N. confermo quanto di sopra.

Ego F N.N.prædicta scripsi fideliter de mãdato.

Ego F.N.N.fui præsens.

Ego F.N.N. fui præsens.

INTERROGATORII IN EXAMINE Testium Visitationis,

FORMVLA LXVIII.

Die... Mense.... Anno...

Coram R.P.Visitatore N.in Conuentu N. vocatus Monasterij superior ætatis annorum N & monitus, ac iuramento ab eo præstito de veritate super interrogandis dicẽda tacto pectore, more Sacerdotum iurauit, & circa interrogationes propositas respondit, vt infra...

Primò. Interrogatus, an cognoscat P.N. ab N. Religiosum professum Sacerdotem, & Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoscat? Respondit, se à multis diebus illum agnouisse, & familiariter cum ipso in illo Conuentu fuisse conuersatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sit tàm apud alios, quàm apud ipsum? Respondit se prædictum P.N. habuisse pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis tàm apud alios illius familiæ Religiosos, quàm apud ipsum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vsus ille, & pro quibus expendat Monasterij pecunias sinè licentia Superioris, elargiendo illas suis consanguineis, ac aliquando in conuiuijs luxuriosè cum secularibus bibendo? Respondit, se audiuisse prædictum P.N. distribuisse aliquas Monasterij pecunias inter Fratres, & consanguineos, sed tamen nescire an hoc præmissa Superioris licentia faciat, nec ne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N expendisse prædictas pecunias sinè licentia Superioris, elargiendo eas suis consanguineis?

Respondit se hoc à Patre N. illius Monasterij Sacerdote accepisse, qui asserebat hoc audiuisse à quadam consanguinea eiusdem Procuratoris, vocata N. Item se etiam hoc accepisse à Fratre N. qui cum esset ordinarius socius Procuratoris affirmabat se præsente emisse quosdam anulos aureos, eosque prædictæ consanguineæ dedisse, rogans prædictum socium, ne alijs Monachis patefaceret.

Quinto. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sint Religiosi, a quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an sint viri probi, de quibus nulla ratione præsumi potest; quòd odio, aut passione aliqua ducti, similem culpam Procuratori temerariè imponant? Respondit, habere se pro comperto, illos Religiosos esse viros probos, timoratæ conscientiæ, ac testes omni exceptione maiores.

Sexto. Interrogatus, an sciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Respondit se nihil aliud scire.

His peractis, legatur eius depositio, & notetur in processu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimissus fuit prædictus P. N. Superior, imposito sibi silentio de secreto tenendo sub eodem præcepto, & subscribatur.

Ego P. N. affirmo vt supra. Deinde Notarius concludat.

Acta sunt hæc per me F.N. Not. corã R. P. Visit. *Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 5. num. 5.*

EXAMINIS TESTIVM,

FORMVLA LXIX.

Die, & loco supradictis coram præfatis PP. Visitatoribus D.F.de talibus, de tali Ciuitate eiusdem Monasterij Vicarius, ætatis suæ annorum .... Religionis verò .... testis productus super primo, vocatus, & monitus, ac iuramento ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad oportunas interrogationes deposuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò, ne posso imaginarmela.

Interr. An cognoscat D. Turpilium de Improbis de tali Ciuitate.

Resp. Io lo cognosco benissimo, & hora stà qui per stanza.

Interr. Quomodo illũ cognoscat, & à quo tẽpore.

Resp. Io lo cognosco, perche siamo stati insieme à Brescia, & à Bologna, e qui già sono cinque mesi, e sono da dodici anni, che io lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit d.D.Turpilius apud alios

Resp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à casi miei.

Interr. Cuius opinionis sit apud ipsum.

Resp. Io per me lo tengo per buon compagno, è vero, che alle volte và in colera, e si lascia vscire di bocca qualche biastema.

Interr. Quomodo sciat illum esse iracundum, & quandoq; blasphemare.

Resp. Perche l'hò vdito alle volte biastemare con le mie orecchie.

Interr. quo loco, ac tempore illum blasphemias proferentem audierit.

Resp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerse occasioni.

Interr. An vnquam illum in Claustro, & in Refectorio blasphemantem audierit, & quo tempore.

Resp. Padre io mi ricordo particolarmente, che il giorno di S. Lorenzo nel Claustro dopò pranso biastemò assai il nome di Dio.

Interr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Egli disse al corpo, al sangue, & altre simili, essendo saltato in colera per non sò che.

Interr. An alij essent præsentes quandò tales blasphemias protulit.

Resp. Vi erano D. Inquieto de Malitioso, e D.G. de tali.

Interr. An ipsum reprehenderit.

Resp. Io non volsi dirli altro, perche essendo in colera dubitauo, che non mi dicesse villania, e di non mi dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia passione motus talia deposuerit.

Resp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per essere così la verità.

Tunc adm. R.P.D.C. maior Visitator mãdauit d. D.F. vt proprio examini subscriberet, prout lectis eidẽ prius dictis depositionibus propria manu subscripsit; qua subscriptione habita, & acceptatis illius depositionibus si, & in quantum, & eum dimisit illi præcipiens in virtute sanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt supra D.G de talibus, &c, testis alter ab accusatore productus super primo vocatus, ac monitus, &c vt supra. Eodem namq; modo cæteri testes examinandi sunt.

Quòd si diuersis diebus examinentur, initio examinis testis dicendum est, die vero tali eiusdem mensis, & anni D.G. de talibus, &c.

Testes verò super secundo hac forma seruata examinari poterunt.

Eisdem die, ac loco D.H. de talibus &c. testis ab accusatore super secundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt supra.

Testibus autem super secundo vltra prædictas interrogationes post interrogationem. An alij essent præsentes, ac testis responsionem. Iudex subiungere debet interrogationes super iniurijs, hoc modo.

Interr. An d. D. Turpilius vnquam fuerit de talibus blasphemijs reprehensus.

Resp. Quandò D. Turpilius biastemò in Refettorio dopò pranso il giorno di S. Rocco fù ripreso da D. Inquieto de Malitiosi.

Interr. Quòd ad huiusmodi reprehensionem dixerit d.D. Turpilius.

Resp. Si voltò in colera contro il d. D. Inquieto, e li disse molte villanie, & in particolare, che egli era vn forfante, vn sciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alius adesset cum talia iurgia d.D. Inquietus dixit.

Resp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt supra.

Eisdem die, ac loco F.N de talibus, de tali loco Refectorarius, &c testis alter ab accusatore super secundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt sup.

Refert Fran. Ghis. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. n. 4.

EXAMINIS TESTIVM ALIORVM,

FORMVLA LXX.

Die.... Mense..... Anno....

Vocatus Pater N. ab N. vt supra.

Primò Interrogatus, an cognoscat P.N. Procuratorem, &c vt supra. Respondit vt supra.

Secundò Interrogatus, an sit bonæ opinionis, &c, vt supra. Respondit vt supra.

Tertiò Interrogatus, an sciat illum esse proprietariũ, ac expẽdere Monasterij pecunias, &c. vt sup. Resp. se quadam die audiuisse à quadam cõsanguinea prædicti Procuratoris, eam habere quosdam annulos aureos, quos sibi Procurator N. eius consanguineus donauerat, eiq; ostendisse aliquos anulos à prædicto Procuratore sibi traditos.

Item se scire prædictum P.N. Procuratorem, Monasterii expensis, sinè Abbatis notitia, tàm pro amicis Monachis, quàm pro tribus aliis secularibus etiam amicis, splendidum parasse conuiuium tali die .. mẽse.. in Abbatis hospitio, nesciẽte Abbate.

Quarto. Interrogatus, quomodo id sciat? Resp, se id certò scire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipso Procuratore, se magnam pecuniæ summam in illo conuiuio insumpsisse.

Quinto.

Quinto. Interrogatus, an sciat aliquod aliud peccatum in simili materia proprietatis à Procuratore commissum?

Respondit. Se nihil aliud scire.

Et post hæc legatur eius depositio, vt supra.

Eodem fermè modo erit examinandus à Visitatore F. N. socius Procuratoris, qui examinatus iuxtà prædictas interrogationes, ad primam, & secundam respondit eodem modo, quo alij testes: Ad tertiã respondit, præfatum P. Procuratorem N. Monasterij pecunias in magna quantitate sinè Superioris licentia prodigè consumpsisse, & tàm Religiosis, quàm secularibus consanguineis distribuisse.

Interrogatus, quomodo id sciat? Respondit, se sæpius vidisse illum pro Religiosis Monasterij sibi amicitia iunctis emere vestes, siuè vtensilia alia.

Interrogatus, quomodo id sciat fieri sinè licentia Abbatis? Respondit præfatum Procuratorem, id sibi sæpius manifestasse, & seriò iniunxisse, vt nemini hoc patefaceret.

Deinde dixit prædictum Procuratorem conuiuium magnum, tàm pro Monachis notis, & amicis, quàm pro secularibus, cum notabili expensa Monasterij præparasse, ac ipsum esse certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipso inuitatus: ac demum scire, quòd in eius præsentia prædictus Procurator vni ex suis consanguineis vocatæ N. anulos aureos donasse, eiusq; sorori catenulam auream tradidisse, eum humiliter deprecans, vt prædicta omnia silentio seruaret.

Interrogatus, an sciat aliud peccatum contra Paupertatis votum? Respondit, se nihil aliud scire.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Reg tract. 3. cap. 5. num. 13. cum seqq.

EXAMINIS TESTIVM circa delictum notorium,

FORMVLA LXXI.

Eodem die, & anno R.P. Visitator considerans quòd tale, tamq; graue delictum in tali Monasterio commissum, sinè maxima Dei, & proximi offensione tolerari nequeat, processit ad testium examen pro inuestigando delinquente; Quare eodem die vocatus P.N ab N. coram eodem P. Visitatore existente in eodem loco, & in primis præmisso iuramento, vel præcepto formali, interrogatus fuit an sciat, tale delictum patratum in illo Conuentu fuisse. Et si respondeat se scire. Secundo interrogetur, quomodo id sciat? Vbi erat tali tempore, ac tali hora, quandò delictum fuit commissum, & quem credat illud commisisse.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 4. num. 1.

EXAMINIS TESTIVM CIRCA FACTAM denunciationem contra aliquem delinquentem,

FORMVLA LXXII.

Die.... Mense..... Anno......

Cùm peruenisset ad nostrã notitiã, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per testẽ omni exceptione maiorẽ, P.N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, eiusdem Monasterij bona, sinè legitimo Superioris consensu temerè dissipasse, tum donationibus à se suis consanguineis factis, tum non modicam pecuniarum summam in conuiniuijs, & potationibus insumpsisse, nec non aliquibus Religiosis suis amicis, & etiam alijs secularibus exhibuisse, cùm ad Dei gloriam, & ad disciplinam Religiosam conseruandam necessarium sit, vt similia delicta impũnita nõ remaneant, ac ex debito nostri officij teneamur ad debitam inquisitionem talium delictorum pleniùs faciendam, præcipimus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub præcepto formali omnibus Religiosis iuxtà tenorem sequentis interrogatorij examinandis, vt veritatem, postposito omni odio, vel amore, aliaue passione, sincerè deponant.

EXAMINANDI TESTES SVPER FAMA,

FORMVLA LXXIII.

Die, atque loco supra positis coram præfato P. Priore, illiusq; Discretis prædictis D.T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis suæ annorum.... Religionis verò... Sacerdos, & Vicarius d. Monasterij testis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad oportunas interrogationes deposuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò altrimente, se V. P. non me la dice.

Interr. An cognoscat F. Impiũ de Execrabilibus.

Resp. Padre si.

Interr. Quomodo illum cognoscat, & à quanto tempore.

Resp. io lo cognosco, perche son stato con lui à Fiorenza, e qui, e deuono essere circa sei anni, che lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit apud alios, & apud ipsum.

Resp. Lui è tenuto per buon compagno, & io ancora lo tengo per tale.

Interr. An fama sit, quòd ille blasphemias proferat.

Resp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Quid sit fama.

Resp. E quello, che si dice publicamente.

Interr. Quomodo sciat talem famã de illo esse.

Resp. Lo sò, perche l'hò sentito dire da molti.

Interr. A quibus audierit.

Resp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, da D. Sigismondo, e da Fr. Patiente.

Interr. Quomodo ab illis audiuerit, & qua occasione.

Resp. In diuerse occasioni, e ragionamenti, secondo che occorre, ma in particolare Domenica passata, essendo io nel Claustro con il d. P. Fattore, e D. Sigismondo, si venne in ragionamento del d. F. Impio, e tutti due dissero, come si diceua da tutti, che egli era vn gran biastematore.

Interr. An ipse vnquã audierit illum blaspemãtẽ.

Resp. Io veramente nõ l'hò mai vdito biastemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr.Impins de blasphemia sit infamatus.

Resp. Sono molt'anni, ch'io hò vdito dire, che lui biastema, fino quando stauo à Fano, che deuono essere dodic'anni.

Interr. An sciat vnde ortum duxerit huiusmodi fama contra illum.

Resp. Io non sò, che alcuno gli vogli male, perche del resto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia sia nata dal suo biastemare.

Interr. An odio, vel alia passione motus ista deposuerit.

Resp. Quello, che hò detto, l'hò detto solamente per essere cosi la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d.D.T. vt proprio examini subscriberet, qui lectis eidem ab illo factis depositionibus, subscripsit, & d Pater Prior acceptatis d. depositionibus si, & in quantum &c. illum dimisit, præcipiés illi in virtute sanctæ obediétiæ ne de his cũ aliquo loqueretur.

Eisdem die, ac loco coram prædictis D. F. de talibus de tali Ciuitate, &c. vt supra.

Refert Fran. Ghis. in tract. de Ind. Reg. cap. 19. n. 27.

EXAMINIS REI, SIVE CONSTITVENDI REVM,

FORMVLA LXXIV.

Die vero... eiusdem mensis D.Turpilius de Improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis suæ annorum 40. Religionis vero 24. accusatus, de quo supra, vocatus, ac personaliter constitutus coram præfato admodum Reuerendo D. C. & me D. I. A. Visitatoribus, monitusq; ac delato eidem iuramento de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad oportunas interrogationes respondit, vt infra.

Interr. an sciat causam suæ vocationis.

Resp. Padre nò io, se non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monasterio sit.

Resp. Ci sono venuto alla dieta passata, assignatoui per stanza.

Interr. Vnde discesserit tempore proximè præteritæ dietæ.

Resp. Io mi sono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in alijs Monasterijs cómoratus.

Resp. Io sono stato in molti, à Fano, à Mantoua, à Brescia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præsertim Brixiæ, & Bononiæ.

Resp. Io sono stato con diuersi Canonici, ma in particolare con il P. Vicario, qui D F. & in Brescia, & in Bologna, & ancora con D. G. che pure sta qui di stanza in Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne stò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monasteriorum, in quibus commoratus est.

Resp. Io non me ne ricordo, perche sono cose, che passano.

Interr. An vnquam cum D. Inquieto de Malitiosis verba fecerit.

Resp. Non me ricordo, potrebb'essere: ma sarà stata qualche bagatella.

Admonitus, vt recordetur, ac veritatem fateatur; quia in actis constat illum verba grauia cum d. D.Inquieto habuisse.

Resp. Io mi ricordo, che già molti giorni sono, hebbi parole in Refettorio con il d.D.Inquieto.

Interr. Qua de causa huiusmodi verba eum dicto habuerit.

Resp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totusq; mutatus est, admonitus autem, vt dictam causam exponat, quia mitius secum agetur; sin minus cum rigore procedetur.

Resp. Padre io sono vn poco colerico, e quel giorno riscaldato dal vino dissi non sò che bestemie; e perche lui mi riprese, io le disse villania.

Subinterr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. An aliàs blasphemauerit.

Resp. Quando io sono in colera, me ne scappano di bocca alle volte.

Quibus habitis præfatus P. D.C. Visitator mandauit eidem D.Turpilio, vt proprio examini subscriberet, prout sibi prius lectis dictis eius depositionibus subscripsit, qua subscriptione habita, præfatus P. Visitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde discederet, neq; cum aliquo loqueretur sub pœna carceris ad arbitrium dd. PP. Visit. illumq; dimisit.

Refert Franc. Ghisller. in tract. de Ind. Reg. cap. 19. numero 7.

CVLPAE FACIENDAE,

FORMVLA LXXV.

Pater dicimus nostram culpam Deo, & tibi de omnibus vitijs, & peccatis nostris, maximè de diuino officio malè, & negligenter à nobis recitato, de silentio non benè custodito, de scandalo Fratribus, & secularibus dato, de his, & alijs transgressionibus nostris, quomodòcunque offendimus Deum, proximum, & Regulam nostram, dicimus nostram culpam, & humiliter deprecamur, vt amore Iesu Christi nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Const. Vrban. Fr. Ord. Min Conuent. S. Francisci in cap. 3. Reg. sub tit. 10.

SENTENTIAE DIFFINITIVAE,

FORMVLA LXXVI.

Nos Fr. N. ab N. Visitator, Spiritus sancti nomine implorato, à quo cuncta, & integra iudicia recta procedunt, in causa contra P.N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, coram nobis pendente, & per processum in scripto formatum deducta, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis pronunciamus, ac decernimus; prædictum P. N. ab N. Procuratorem grauiter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictis peccasse, tam in conuiuijs pro Monachis, & secularibus à prędicto N. sine licentia exhibitis, quã in aliis donationibus, népè trium anulorum aureorum donatorum vni consanguineæ ab ea-

ab eodem P. N. (vt ipse etiam in sua Confessione fatetur) temere factis deliquisse, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum, ibi ieiunijs panis, & aquæ in pœnam tanti sceleris semel in qualibet hebdomada macerandum, reseruantes nobis facultatem moderandi, vel dispensandi in prædictis: acta, lata, & lecta fuit hæc sententia, & publicata in Monasterio nostro N. siue in cellula nostra per me Fratrem N. ab N. Visitatorem huius Conuentus prædicto Patre N. præsente, & audiente (si ibi præsens fuerit) & testibus infrascriptis, qui propria manu subsignarunt. Die.... mense..... anno.....

Locus ✝ Sigilli.

Fr. N. Visitator.
Fr. N. Notarius.
Fr. N. & N. testes.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visitat. Regul. tract. 3. cap. 15. in fine.

SENTENTIAE IN QVA DECLARATVR innocentia Rei,

FORMVLA LXXVII.

Nos F. N. ab N. Visitator, &c. visa causa, siue processu contra P. N. & expensis omnibus probationibus contra ipsum factis, ac eius vera, & sincera Confessione audita, decreuimus illum nulla animaduersione dignum esse, neque pro hac, neque pro alia causa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem repertum auctoritate nobis in hac parte concessa absolutum declaramus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.

Fr. N. ab N. Visitator.
Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert. Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 16. in princ.

Multæ aliæ Formulæ, præsertim spectantes ad Nouitiorum induitionem, & Professionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, seu Prouincialis, vel intermedii celebrationem, Monasteriorum visitationem, aliosq; ritus consimiles omittuntur, cum de illis specialiter, & eruditissimè pertractet admodum R.P.D. Valerianus Rainerius Prior Sanctæ Mariæ de Vghis Ordinis nostri Vallis Vmbrosæ Sacræ Theologiæ Magister, vir in omnium genere scientiarum valdè versatus, in suo Rituali Monastico, secundùm vsum nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ propediem imprimendo.

De Formulis spectantibus ad Abbates, cæterosq; Prælatos inferiores iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, qui nullius Diœcesis dicuntur.

DIMISSORIALES LITERAE pro prima Tonsura.

CVM Abbates, cæteriq; inferiores Prælati iurisdictionem quasi Episcopalem habentes ex peculiari aliquo iure, siuè consuetudine legitime præscripta possint potestatè concedendi dimissorias ad Ordines acquirere, secundum *Campanil. in diuersor. iuris Canon. rub. 9. cap. 8. num. 2.* & alii citati à *D. August. Barbos. de officio, & potest. Episcop. par. 2. alleg. 7. num. 6.* ideo hic transcribere formulas aliquas, quibus hæ dimissoriæ per illos concedi possunt, operepretium duximus.

FORMVLA LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. scholari nostræ, &c. salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimunio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque Catholico Antistite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ habente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonsuram rite, ac licite promoueri posfis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem &c.

Desumitur *ex Formulario Episcopali D. Augustini Barbos. nouiter impresso post suum tract. de offic. & potestat. Episcopi, secundùm Lugdunen. impression. Form. 11.*

DIMISSORIALIVM LITERARVM pro Ordinibus Minoribus,

FORMVLA LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico, &c. salutem in Domino sempiternam. Vt à quocunque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas statutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines stante tua idoneitate, & nostra dispensatione super temporum interstitiis ob necessitatè, & vtilitatè Ecclesiæ ritè facere promoueri, & harum serie tàm dicto Antistiti præfatos Ordine conferendi, quàm tibi illos suscipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert. D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 12.

DIMISSORIARVM LITERARVM ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem

FORMVLA LXXX.

D.N.Abbas,&c.Dilecto nobis in Christo N &c. in quatuor minoribus Ordinibus constituto salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus, nobis renunciatus fuisti, vt à quocunq, quem malueris, Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apost. obtinentem in propria Diœc. residente, vel in aliena de licentia Ordinarii loci Pontificalia exercente ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui sufficientis patrimonii, de quo nobis legitime constat, liberè, ac licitè seruata forma Sacr. Conc. Trid. promoueri possis, & valeas, & tam dicto Antistiti prædictum Ordinem conferendi, quàm tibi illum suscipiendi tenore præsentium licentiam concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episcop. Form. 13.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Secularibus,

Cum Abbates seculares, & Priores magni exēpti qui in suas ones habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & nullius Diœcef. dicuntur, possint suos Clericos, & Capellanos ad audiendas Cōfessiones approbare, vt tenent *Campan. in d. vers. iuris can rub. 12. cap 113. nu. 76.* & alii citati à *D Barbos. de officio, & potest. Episcopi par. 2. alleg. 25. nu. 9. secundùm Lugdunen. impress.* & censuit *Rot. decis. 332. par. 1. recent.* ideo subiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc, qui sequitur modum.

FORMVLA LXXXI.

D. N. Abbas, &c. dilecto nobis in Christo Presbytero N. præsentium tenore tibi per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, et in Diœcesi nostra (si verò sit restricta ad locum vel Ecclesiam, dicatur, vt in loco N. seù in Ecclesia S N.) Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attente perlegas, accuratèq; obserues. In quorum fidem &c. Datum &c. die.... mens..... Ann......

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episc. Form. 23.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Regularibus,

FORMVLA LXXXII.

D. N. Abb. &c. Dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis N. præsentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitime præsentato, & per nos approbato, vt in iurisdictione, & Diœcesi nostra in Ecclesia Monasterii, seù Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Ecclesiis, quæ non sunt Ordinis tui, dum tamen admoneas prius Parochiæ Curatum, Confessiones fidelium andire, & pœnitentes absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, & priuilegio tibi non concessis) facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes; vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratèq; obserues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episc. Form. 24.

LICENTIAE PRO EISDEM p[ri]mæ classis Confessarijs Regularibus,

FORMVLA LXXXIII.

D. N. Abbas, &c. tibi dilecto nobis in Christo Fr. N Ordinis N. his nostris literis tibi à tuo Superiore legitimè præsentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate, & Diœcesi N. in Ecclesijs tui Ordinis, atq; etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confessiones tu aliàs audire consueuetis, in eorum domibus, monito tamen prius ipsius ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non sit repentina, aut mortis periculum non immineat (quo casu ipso etiam non monito volumus tibi licere; ità tamen vt quamprimum Confessione audita eumdem certiorem facias: testimonio item huiusmodi Sacramenti per te ministrati manu tua subscripto familiaribus infirmi relicto, vt medico exhiberi possit ad formam Constitutionis Pij Papæ V. Conciliorumque, tum Prouincialium, tum Diœcesanorum) ministrandi facultatem per..... concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. Augustinus Barbos. in Formulario Episcop. Form. 25.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Monialium,

FORMVLA LXXXIV.

D. N. Abb. &c. licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Ecclesia, & Monasterio S. N. Confessiones Monialium audire, & secularium etiam, si quæ in eodem Monasterio erunt, easque absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, à quibus absoluendi facultatem, cum opus erit, tibi impartiemur. In clausuram Monasterii non ingredieris nisi Cotta, & Stola indutus, vt administres tantummodò S. Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & extremæ Vnctionis, & spiritualem opem agonizantibus præstes: quibus casibus semper tuo hoc munere perfungeris sociatus à duabus ex senioribus Monialibus, quæ cum Confessiones audis, te

etiam

etiam videre possint, licet non audire. Caue ne te Monasterii aut Monialis alicuius quibuscunque negotiis immisceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, nisi vt tantummodò petas ea, quæ Ecclesiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum administrationi sunt necessaria. Vocatus tamen, vt aliquod des spirituale consilium, id effice ad crates, quæ clausæ sint, præsentesq; adsint Moniales auscultatrices, & non aliter, sub pœna arbitrio nostro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ administratione per Sacros Canones, &c. vt supra.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 26.

LICENTIAE PRO CONFESSORE Monialium ad crates tantùm, siuè allocutoria,

FORMVLA LXXXV.

D. N. Abbas &c. Concedimus licentiam tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt possis in Ecclesia Monasterii S. N. Confessiones audire in confessionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti post ortum solis, & vsque ad horam Completorij, quod confessionale duas habeat claues, quarum altera seruetur ab Abbatissa, altera maneat apud Confessorem; nihilq; extra Confessionem ibi agas, nec in alio loco possis absq; licentia Abbatissæ loqui cum illis Monialibus. Sacramentum autem Communionis non possis ministrare nisi in loco, aut fenestrella consueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona vero cuiuscunque generis nullo colore à qualibet Moniali, seu alia intra claustra Monasterij manente accipias sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 27.

LICENTIAE PRO CONFESSARIO Monialium necessitate vrgente intra claustra Monasterii ministraturo Sacramenta,

FORMVLA LXXXVI.

D. N. Abbas, &c. Tibi N. Confessori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento prius præstito si infirma fuerit aliqua Monialis, atq; in lecto iacens de licentia Abbatissæ intus Cotta, & Stola, aliisq; officio tuo necessariis tecum delatis, absque vllo tecum socio possis ingredi claustra dicti Monasterii, sociatus semper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ signo, vt cæteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Ecclesiam, aut cellulam suam se recipiant: ipse vero comitatus vt supra recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confessionem audiendam, interimq; cameræ ostium maneat apertum, peractaq; Sacramentorum administratione statim discedas. Quod si contingat eam mori, & sepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris causa ingredi possis, non aliter ac supra dictum est, sub pœnis &c. In quorum fidem, &c.

Refert. D. August. Barbos. in Formulario Episc. Form. 28.

LICENTIAE ALTERIVS CONFESSARII Monialium,

FORMVLA LXXXVII.

D. N. Abbas &c. Dilecto nobis in Christo N. tibi cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monasterii S. N. Confessiones audire, eisdemq; Ecclesiastica Sacramenta ministrare possis, cum facultate casuum nobis reseruatorum, nec non prædicti Monasterii clausuram in casibus vrgentis necessitatis, atq; Censessario, tum ex forma Sacr. Conc. Trid. tum ex Bullis S S. D D. Gregorii XIII. & Clementis VIII. Summorum Pont. permissis, ingredi, seruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœcesanis N. ac etiam decretis generalibus Visitationis Apostolicæ Sacerdotibus, & Confessariis Monialium præscripta sunt, ad...... his nostris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert. D. Augustin. Barbos. in Formulario Episc. Form. 29.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE Regulari,

FORMVLA LXXXVIII.

D N. Abbas, &c. R. N. qui ad prædicationē verbi Dei moribus, doctrinaq; approbatus ista nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipsius literas constat, licentiam concedimus, vt hoc tantum quadragesimali tempore huius anni.... vsq; ad octauam Paschæ inclusiuè prædicatoris munere fungatur, & Confessiones audire possit. In quorum fidem, &c. Datum &c.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE in Ecclesia Monialium,

FORMVLA LXXXIX.

D. N. Abbas, &c. Tibi R. P. N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterii Monialium S. N. quæ clausa sit, nulliq; auditores præsentes adsint, exceptis Capellano, & socio tuo possis ex suggestu verbum Dei die... prædicare cum deuotione, & iuxta Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij gerere ad crates, rotas, aut alia loca intermixto sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo etiam minimo accepto iuxta formam Bullæ sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episcop. Form. 36.

LICENTIAE PRO PRAEDICATORE.

FORMVLA XC.

Cum proprium nostri muneris sit animarum nostræ Diœcesis saluti consulere, diuiniq; cultus incremẽtum semper curare, Quadragesimali tamen tempore commisso nobis g: egi maiori studio inuigilãdum videtur, quare cum in Terra N. nostræ Diœcesis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendum sit, te R. Fr. N. Ordinis S. N. de vita, morum, integritate, ac scientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei professionis per te coram nobis emissione, verbi Dei Prædicatorẽ in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus. Illud in primis te esse monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus consequantur. Mandantes R. Archipresbytero, Clero, & Populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione, ibi facultatẽ cõcedimus, vt durante dicto tempore Quadragesimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impartiri valeas, cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paschæ duratura. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb in Formulario Episc. For. 35.

DISPENSATIO SVPER denunciationibus Matrimonij.

Cum Abbates, qui Ordinarii sunt, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, denunciationes remittere valeant, sicuti resoluunt *Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 7. num. 4. Flores de Meno var. lib. 3. q. 24. num. 26.* & alii citati à D. *August. Barbos. de officio, & potest. Episcop p. 2. alleg. 32. num. 32.* ideo subiungimus Formulam, qua huiusmodi denunciationes remittere possint.

FORMVLA XCI.

D. N. Abbas &c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N. & N. in matrimonium (cum nullum ex informationibus oretenus sumptis inter eos legitimũ defectũ fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen, vt celebrato matrimonio intra.... denunciationes tribus continuis festiuis diebus, ex præscripto Concilii Thrid. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis vero forma ab eodem Sacra Concil. Tridentin. nostrisque & Diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 30.

FACVLTAS VISITANDI Monasteria Monialium.

Cum facultatem concedere intrandi septa Monasterii Monialium Regularibus subiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt censuit Sacra congreg. sicut refert *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 52. n. 41.* ideo subiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam spectantes.

FORMVLA XCII.

D. N. Abbas, &c. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his literis faculta em damus, & mandatum visitandi omnia, & singul i Monialium cœnobia Ciuitatis, & nostræ Diœcesis N. teq; Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quacunq; nobis competenti auctoritate Canonicas sanctiones, & Sacri Conc. Trid nostrarumq; Prouincialium Synodorum, aliaq; decreta nostra, statuta, regulas, & ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine bonorum, administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorumdem, executioni cures, & facias mandari, & pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iustum fuerit licere tibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine, & vice Cancellarii nostri Archiep. recipienda, & conscribenda eligere, & assumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N. N. & N. si qui tamen horum Notarii non sunt ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremò tibi etiam facultatem damus, vt causa, & occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit, septa, & clausuram eorumdem monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superius nominauimus, tibi adiuncto comite ingredi, cui etiam comiti eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form 44.

FACVLTAS VISITANDI Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica.

FORMVLA XCIII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo R N. salutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tum Apostolicas, tum etiam Illustrissimorum DD. Cardinalium Congregationis super reformatione specialiter concessa, tibi per præsentes cõmittimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium SS. N. N. N. & N. Ordinis N. existentia in Diœcesi N. prout expediens tibi videbitur, visites, & de ipsorum Monasteriorum statu, ac ipsarum Monialium vita, & moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras; ac super his, & quibuscunq; abusibus, necnon criminibus excessibus, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascunque sumas, atq; alia quæ tibi ad aures

ad aures commisimus, & quocunque in præmissis, & vna ea necessaria; seu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & singulis plenam, amplam, & omnimodam potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Prioris sis, & aliis quibuscunq; Superioribus dictorum Monasteriorũ in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis officiorum obtentorum, atq; etiam censuris, aliisq; pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in visitatione, correctione, aliisq; per te faciendis quoquomodo impediant per se, nec per alios quouis quæsito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. Form. 45.

PRO MEDICO, ET CHIRVRGO,

FORMVLA XCIV.

D. N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Medico ad annum duraturam, vt iuramento prius præstito septa Monasteriorum SS. N. & N. ingredi possis ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camerâ in lecto iacent, nec ad crates se transferre possunt, iureiurando te obstringentes, vt omni honestate seruata non ingeras te in alias vllas res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monasterio manentibus loquaris, sed recta via eundo, & redeundo comitatus semper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatissa deputatis, præcedenteq; semper ad tui ingressum campanulæ signo, & non nisi post ortum solis ingrediaris, & ante occasum exeas, sub pœnis si contrafeceris, &c. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb in Formulario Episc. For. 47.

PRO OPERARIIS, Fabris, Baiulis, aliisq; auxiliariis, & artificibus,

FORMVLA XCV.

Tibi N. Fabrolignario, seu Baiulo, aut Cæmentario, siue.... licentiam concedimus, vt iuramento prius præstito clausuram Monasterii S. N. ingredi possis, sociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatissa deputatis, atq; in eo operam tuam per dies... præstare, quam quantocyus perficere curabis, nec ad alia loca Monasterii accedes, neq; aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiscebis, tractando tãtùm cum Abbatissa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut ante ortum solis nõ ingrediaris, & ante occasum semper exeas, seriesq; in omnibus præstitum in manibus nostris iuramentum sub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 48.

PRO VILLICIS, SEV COLONIS,

FORMVLA XCVI.

Tibi N. Villico Monasterii S. N. licẽtiam damus, vt quandò res ad agros, & officium tuum pertinẽtes ad crates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino necessaria intra clausuram erunt deferenda, tunc in hospitium, seu foresteriam tantùm cum dictis rebus admitti possis præsentibus Monialibus deputatis, vbi de aliis rebus quibuscunq; extrà officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm necessitas deponendi dictos fructus postulat, manere, cum in factoris æde, vt possis cibum sumere, tibi commoditas erit præbenda. Atq; hanc ob causam ante omnia iuramentum præstare debebis in manibus eorum, qui à nobis sunt deputati, pœnis &c.

PRO FACTORIBVS VRBANIS,

FORMVLA XCVII.

Tibi N Factori deputato ad res omnes Monasterii S. N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt si aliquando ex magna necessitate oporteret te ingredi septa Monasterii (cùm alioquin res, & negotia tua ad crates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc non nisi post ortum solis, & associatus duabus Monialibus senioribus deputatis, & dato signo campanulæ, rectâ via pergas ad locum vbi opera tua fuerit necessaria, & quamprimũ inde te expedire procures, itaut omnino exeas ante occasum solis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, seu nũtium intus, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus nostris, seu eorum, quos deputabis, præstes sub pœnis, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 49.

PRO OLITORE, AVT ALIO huiusmodi operario,

FORMVLA XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per sex menses duraturam, vt iuramento prius præstito, quãdò ab Abbatissa vocatus, necesse fuerit te ingredi claustra Monasterii S. N horti, aut viridarii colẽdi, siue fructis legendi, aut alterius similis operis causa, nõ aliter quã recto itinere in locum deputatũ pergas post ortum solis, associatus semper duabus Monialibus senioribus ab Abbatissa deputatis; nec in aliũ locum transeas, nec cũ alia vlla sub quocunq; prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, siuè extra deferas, sed in omnibus iuramentum in manibus nostris præstitum obserues, & ante solis occasum exeas, sub pœnis &c.

Refert. D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 51.

IVRAMENTI PRAESTANDI AB ADMITTENdis intra clausuram Monast. Monialium.

FORMVLA XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confessarius electus, & deputatus Monasterii S. N. polliceor, & iuro me eos tantùm ob casus clausuram Monasterii ingressurũ, quos vrgens necessitas afferet, hoc est, vt infirmarum Monialium Confessiones audiam, iisdem Oleum sanctum præbeam, earundemq; animas ex ritu S. Ecclesiæ Deo commendem (si Medicus fuerit dicat, *vt infirmarum curationi vacem*, si alius adiungat, *vt murum ædificem, aut panem coquendum feram*

feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, seù cancellos, aut ianuas, & sic deinceps prout vniuscuiusq; erit ars, & occasio Monasterium ingrediendi, quæ semper explicetur.) Quibus casibus ita me habebo, vt non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter munus meum, quod rite administrare curabo, nihil aliud omnino in Monasterio agam, neq; colloquijs vllis vtar, sed egomet (si Confessarius sit) personaliter Stola indutus, & Superpelliceo accedam; (*si Medicus erit*) alios Medicos mecum non ducam, nisi qui alijs etiam Monasterijs medeantur, & facultatem in scriptis de nouo pariter habeant; (si alij erunt) neq; colloquijs vllis vtar, ipseq; met personaliter accedam, nec vllum meo loco mittā, nisi obtenta à Superioribus licentia in scriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 31.

FACVLTATIS RECIPIENDI PVELLAM in Monasterio ad habitum Religionis,

FORMVLA C.

Cum voluntatem N. diligenter explorauerimus eamq; liberam, & piam esse, quantò humano indicio existimari potest, côpererimus eamdē quoq; N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihilq; habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ord. S. N. instituta, vidimus quoque fidem instrumenti depositi, & obligationis doris, seù eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxā annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterio S. N. ad Religionē admittatur, recipiaturq; professionemq; emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet sub pœna Conc. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. Form. 42.

EDICTVM DE EXAMINE EORVM, qui Ecclesiæ Parochiali præficiendi sunt.

Cum Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem, ac ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, secundùm *Flamin. de resignat benef. lib.* 8.*q*.9.*n*.96. *Flores de Mena Var. lib.* 3.*q*.24.*n*.21. *Massob. in prax. haben concurs. req.* 1. *dub.* 8.11. & 21. quos refert, & sequitur *D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 58. *n*. 42. ideo subiungimus formulas, quibus huiusmodi Abbates in concursu faciendo vti debent.

FORMVLA CI.

D.N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccles. S.N. nostræ Diœcesis, cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atq; Sacr. Conc. Trid. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primò, secundò, tertio, & peremptorio omnes, & singulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per côcursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infra decem dies proxime futuros à die affixionis præsentis edicti computandos, debeant in actis scribæ infrascripti N. nostræ Cameræ describi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam oportunis, iuxta decr. d. Conc. inquiri, & transacto constito tempore examinari possint. In quorum fidē, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 58.

EDICTI DE QVO SVPRA,

FORMVLA ALIA.

D.N. Abbas, &c. Vacante Eccl. Parochiali S.N. nostræ Diœcesis N. nos eo nomine examen, quo ex Trid. sanctione, Synodaliq; decreto nostro præstari planè debet à die promulgationis huius edicti, vsq; ad diem decimum proxime sequentem constituri sumus, ac deinceps etiā ex auctoritate Apostolica nobis concessa, quou'q; eidem vacanti Ecclesiæ per nos prouisum erit. Quare omnes, & singulos, qui vel examinari, vel alios examinandos nominare voluerint præscripto illo tēpore ad scribam infrascriptum N. nostræ Cameræ, qui nomina describat, conuenire, tum constituta examinis die coram nobis, atq; examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adesse hoc edicto significamus, atq; edicimus, vt quos côfecto examine, ætate, doctrina, prudentia, alijsq; rebus ad curæ animarum bene gerendæ ratione oportunis idoneos esse compertum erit ex ijs nos, quem cæteris magis idoneum censerimus illum Ecclesiæ vacantis Rectorem, Parochumue eligamus, & præficiamus. Quod sanè sicut nos pro eo, quod debemus integre, sancteq; in Domino præstare cupimus, ita omnes, præcipueq; illos, quorum Ecclesiæ, & curæ spirituali per nos consulendum, ac prouidendum est, magnopere hortamur, ac requirimus, vt hanc nostram solicitudinem, Pastoraleq; studium omni supplicatione, omnique intima pietate, ac Religiosis precibus continenter adiuuent. Datum &c.

FIDEI EXAMINIS, ET APPROBATIONIS pro Parocho,

FORMVLA CII.

D.N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis ad quos præsentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & attestamur, quòd cum Parochialis Ecclesia S N. nostræ Diœcesis, quam Presbyter N. de N. dum viueret obtinebat, per ipsius obitum qui de mense N. anni N. extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, vacauerit, & vacet ad præsens: cumq; occasione vacationis huiusmodi per publica edicta vocati sint, qui examinari vellent iuxta formam Sacrosancti Conc. Trid. Nos vnà cum examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, & electis, Presbyterū N. huius Diœcesis transacto tempore per côcursum examinauimus, ipsumq; ad præfatam Ecclesiam regendam, gubernandam, & obtinēdam moribus, ætate, doctrina, & alijs rebus ad id

ortunis magis idoneū iudicauimus, & ap-
imus. In quorum fidem præsentes manu no-
ibscriptas, & nostro sigillo obsignatas fieri
nns,& ab aliis examinatoribus subscribi cu-
mus. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epis. For. 59.

LITERARVM COLLATIONIS Ecclesiæ Parochialis,

FORMVLA CIII.

D.N. Abbas,&c. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. salutē in Dño. Inter cætera, quæ pro pastoralis nostri officij debito præstare cupimus, illud præcipuè nobis cordi est, vt Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendū est, tales præficiamus, qui officio,& ministerio curę animarum, quod omnium grauissimū est, laudabiliter satisfaciant. Cū itaq; sicut accepimus Parochialis Eccl. S.N. loci N. nostræ Diœc. N. quā aliās Presbyter N. illius vltimus possessor obtinebat, per obitū eiusdem N. de mēse... nobis alternatiuæ beneficio gaudētibus, vacauerit,& vacet ad præsēs. Nos eidē Eccl. ac animabus illi subditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR.PP. examinatoribus in Synodo Diœcesi deputatis in concursu iuxta Sac. Conc. Trid præscriptum examinatus pruđētia, moribus,& doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendā, eiusq; curā per te ipsum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuisti,& quem nos ipsi præ ceteris, qui ad eamdē idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eādem Eccles. cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus,& pertinētiis suis vniuersis conferimus,& assignamus, de illaq; te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum,& acceptantē per bireti capiti tuo impositionem inuestimus, facta primitùs à te corā nobis iuxta Conc. Trid.& Bull. Pii IV. dispositionē orthodoxæ fidei professione. Quo circa vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, notariisq; ac tabellionibus publicis Ciuitatis,& Diœc. nostræ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis,& censuris cōtra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis,& arbitrio nostro infligēdis per præsentes præcipimus,& mandamus, vt cum pro parte tua vigore præsentium requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fuerit ad ipsam Parochialem Eccl. præ- loci accedant, teq; vel procuratorem tuum pro corporalem, realem,& actualem possessionem dictæ Parochialis Eccl. ac omniū illi forsan annexorum, iurium, & pertinētiarum prædictorū ser- is seruandis, inducant auctoritate nostra,& deinde inductum, amoto exinde quolibet illicito tētore, quem nos etiam harum serie amouemus, denūciamus amotum. Fictabilibus verò, colonis, aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, iurium, & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuersis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore respondeant, ac ab aliis quantum in se fuerit, responderi faciant (& si contigerit eum, cui de beneficio prouidetur, aliud incōpatibile obtinere, addatur) Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adeptionem alteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Ecclesia Collegiata S.N. eo ipso vacare. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum Cancellarium nostrum subscriptas, sigilliq; nostri appensione munitas fieri iussimus. Datum &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epis. For. 63.

INSTITVTIONIS CAPELLAE de Iurepatronatus,

FORMVLA CIV.

D.N. Abbas,&c. Dilecto nobis in Christo Presbytero huius nostræ Diœcesis salutem in Domino. Cùm nuper nomine Magnifici D.N. patroni,& aduocati ex fundatione,& dotatione, seu restauratione Capellæ S.N. sita in Parochiali Ecclesia S.N. loci N huius Diœcesis ad prædictam Capellam per obitum (vel resignationem, seu assecutionem alterius beneficii Curati) Presbyteri N. illius vltimi possessoris vacātem, coram nobis præsentatus fueris, petieris q; huiusmodi præsentationem admitti, & canonicā institutionē tibi fieri,& deinde seruatis seruādis corā nobis de iurepatronatus huiusmodi cōstiterit, demūq; de mādato nostro per RR.PP. examinatores in Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictā Capellam idoneus repertus fueris. Nos igitur tam auctoritate nostra Ordinaria, quā aliās omnibus meliori modo, iure, via, causa,& forma, quibus melius,& validius possumus, recepto prius à te iuramento de non alienando bona dictę Capellæ,& alienata recuperādo, necnon de parendo mandatis nostris, ac pro tempore futuri Episcopi N. in prædicta Capella, sic vt præfertur, vacante ad præsentationem prædictam instituimus, teq; coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum,& acceptantem per bireti capiti tuo impositionem de dicta Capella inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quo circa vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis Notariis,&c. *vt supra in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

LITERARVM DEPVTATIONIS DEPOSITARII, & Exactoris bonorum Ecclesiæ vacantis,

FORMVLA CV.

D.N. Abbas,&c. Mag. D.N. salutem in Domino. Consueuimus sæpe pro recta rerum Ecclesiasticarum administratione præsertim temporalium opera laicorum virorum prudentia,& pietate, maxime prælucentium in huiusmodi vti, quo rebus Ecclesiasticis commodius,& tutius cōsultum sit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diæc. tua prudentia,& singulari pietate plurimum freti, te in exactorem,& depositarium quorumcunq; fructuum, reddituum, prouentuum,& obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet spectantium, tam hactenus perceptorum,& maturatorum, quàm etiam in futurum similiter maturandorum, itaut contra quoscunque pro exigendis,& consequendis, fructi-

fructibus huiufmodi, etiam iuris omnibus remedijs, atq; alijs modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab alijs quibufcunque depofitatijs rationem repofcen. agere pofsis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos fuper adminiftratione huiufmodi exprefsè decretum fuerit, necnon bona, poffeffiones, ac iura nouis colonis locan. veteresne confirman. prout melius expedire cenfueris, feruatis in his tamen folitis, ac debitis conditionibus, fructusq; per te fic exactos in depofitum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem fuo tempore reddi turus. In quorum fidem, &c.

LITERARVM COLLATIONIS BENEFICII fimplicis vacantis per liberam refignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

FORMVLA CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chrifto N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, falutem in Domino fempiternam. Literarum fcientia, vitæ, ac morum honeftas, aliaq; probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris teftimonio, nos inducunt, vt tibi ad gratias reddamur liberales. Cum itaq; beneficium fimplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus poffeffor obtinebat per liberam refignationem dicti N. iuxtà formam Conftit. fel. record. Papæ Pij V, incip. *Quantæ Ecclefiæ*, in manibus noftris fponte, & liberè factam, & per nos auctoritate noftra Ordinaria admiffam liberè vacare nofcatur. Nos meritorum tuorum intuitu tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuifti, conferimus, & affignamus, ac prouidemus, teq; coram nobis conftitutum in corporalem poffeffionem, feù quafi iuriumq; & pertinentium per anuli noftri in eius manibus traditionem inducimus, & inueftimus, recepto à te prius in noftris manibus iuramento, quòd nobis, & fucceffori bus noftris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Ecclefiæ, ac noftris, & noftrorum fucceffotum parebis mãdatis, &c. Quocirca vobis, & vniuerfis, & fingulis perfonis Ecclefiafticis tenore præfentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter veftrum, quo fuper hoc per dictum N. aut procuratorem fuum fueriris requifiti, aut fuerit requifitus ad dictam Ecclefiam accedatis, feù alter veftrum accedat, & eundem N. vel procuratorem fuum eius nomine in corporalem, realem, & actualem poffeffionem beneficij, iuriumq; & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, fibiq; de ipfius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentijs vniuerfis integrè refpondeat, & ab alijs refponderi faciat. Contradictores auctoritate noftra, &c. compefcẽdo. In quorum omnium, & fingulorum fidem, & teftimonium præfentes literas collationem, & prouifionem noftram in fe continentes fieri, & per Secretarium noftrum infrafcriptum fubfcribi, & publicari fecimus, noftriq; figilli magni iuffimus appenfione communiri. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epif. For. 74.

ASSENSVS IVRISPATRONAT

FORMVLA CVII.

D.N. Abbas, &c. Vniuerfis, & fingulis has præfentes literas infpecturis, vifuris, & lecturis tàm præfentibus, quàm futuris falutem in Domino, notum facimus, & atteftamur qualiter in pertinentijs, & prope vbi dicitur N. exiftit quædam Capella, feù Ecclefia fine cura fub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Ecclefiafticum erectum fuiffe, & aliquos redditus non habere, nifi ducatos decem debendos per N. cõparuit coram nobis Mag. N. & ob fuam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclefiam geffit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, fiuè cenfu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de fumma annui cenfus emphyteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate menfis . . . . . . cuiuslibet anni per Mag. N. fuper tali loco &c. prout latius in inftrumento dotationis confecto N. fub die &c. manu Notarij N. apparet, cum refervatione iurifpatronatus præfentandi Rectorem, & Rectores, feù Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclefia, feù Capella per ipfum Mag N. fuosq; hæredes, & fucceffores ex fe defcendentes tantum. Nos igitur attendentes, & confiderantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentũ tendeant fauorabiliores effe deberemus, propterea huiufmodi fupplicationibus inclinati dictam Ecclefiam, feù Capellam. Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via iure, caufa, & forma nobis de iure permiffis in perpetuum beneficium Ecclefiafticũ erigimus, & erectum effe volumus, & fummam prædictam illi fic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag. N. hæredibus, & fuccefforibus ex fe defcendentibus tantum iufpatronatus, & præfentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties quoties cafus vacationis occurrerit inftituendum, & confirmandum, & inftituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore exiftentem in Ecclefia, feù Capella prædicta ad celebrationem vnius Miffæ in die Lunæ cuiufcunq; hebdomadæ pro falute animæ fundatoris, & donatoris, & fuorum hæredum, & fucceffe rum teneri, & obligatos effe, iuribus tamen noftr Ecclefiæ femper faluis, & expreffe refetuatis quorum fidem, &c.

ASSENSVS DONATIONIS IVRISPATRONAT

FORMVLA CVIII.

D.N. Abbas, &c. Placet, affentiam prout affe timur, & affenfum præftamus donationi iurifpatronatus factæ per Mag. N. conftito iam nobis e actibus noftræ Curiæ prædictum talem donanten tempore donationis fuiffe legitimum patronum iurifpatronatus, vt fupra donati faluis tamen iuribus tertii fi tempore datæ præfentium alteri legitimè ius quæfitum fuerit. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epifc. For. 84.

IN-

INDEX LOCVPLETISSIMVS
RERVM, VERBORVM,
Materiarum, atque Sententiarum, quæ in hoc Primo Tomo continentur,
ALPHABETICO ORDINE DISPOSITVS.

A.

Tt cum

Abbates

Abbates

ABSOL-

Apo-

B.

Bene-

CAMAL-

Index rerum, & verborum.

Index rerum, & verborum.

Prælatos

D

Degra-

est

E

Exem-

F

GABEL-

G

H

HAERES

I

munere

Insti-

Iura-

L

Index rerum, & verborum.

M

Mona-

N

O

Ordo

P

Præla-

Index rerum, & verborum.

Praelati

rebus

Priui-

Q

RATIO

R

Regu-

Reli-

les

Scri-

nec

disp.

Index rerum, & verborum.

Z

INDEX FORMVLARII REGVLARIS.

Alphabetico ordine diſpoſitus.

A

B

C

D

E

F

G

I

Iuſti-

Index Formularij Regularis.

Vespe-

FINIS.